Vakatakila 18: Na Tagi Levu – 2018-2030

“Sa bale o Papiloni na Ka Levu, sa bale !”

“Dou lako tani mai vua, na noqu tamata...”

E vakaraitaka o Samuela .

Vakamacalataka vei au na Taniela kei na Vakatakila.

Na ivakadinadina vakaparofisai ni bula tiko na Kalou
Nona iOtioti ni Vakatakila vei ira na Nona Digitaki .

Ena cakacaka oqo: Na Nona Project - Na Nona Lewa .

Vakadewa : 12-12-2024

(70 - Vulavou-5995)

" Au sa rogoca na domo ni tamata e na loma ni Ulaí ;

sa kaila ka kaya, Keperieli, <u>vakamacalataka vua na raivotu</u> ."
Taniela 8:16.

Na ivakamacala ena tabana e liu

Mai cake ki ra: Na nodratou itukutuku na tolu na agilosi ena Vakatakila 14.
Oqo e tolu na dina mai na ivola i Taniela ka vakatakilai vei ira na tamata yalosavasava ni oti na veilewai ni vulaitubutubu ni 1843 kei na kena ni oti na kena ena ika 22 ni Okotova , 1844. Ni ra sega ni kauwaitaka na itavi ni Siga ni Vakacecegu, era sega ni kila rawa kina na lotu Karisito taumada na ibalebale dina ni itukutuku oqo. O ira na lotu Karisito era waraka tiko na lesu mai i Karisito era sa semati ira na ka era sotava ki na " **tagi ni lomaloma ni bogi** " se " *lomaloma ni bogi* " e cavuti ena vosa vakatautauvata ni " *tini na goneyalewa " ena Maciu 25:1-13, ka* cavuti kina na kacivaki ni " *lesu tale mai ni Taganevou ".*

1. **Na ulutaga ni veilewai** e vakatorocaketaki ena Dan.8:13-14 ka ulutaga ni imatai ni *agilosi* 's itukutuku ena Vkta.14:7: " Dou *rerevaka na Kalou ka vakalagilagi koya, ni sa yaco mai na auwa ni nona lewa , ka sokalou vei koya* sa *bulia na vuravura, na lomalagi, kei na ivurevure ni wai* ena Sigatabu duadua ga " *!* ni ituvatuva vakalou, na nodra Siga ni Vakacecegu na Jiu kei na siga ni vakacegu ena veimacawa , e vinakata na Kalou ena ikava ni nona ivunau e tini .
2. **Na kena vakacacani na Roma vakapopi** , na " *ileu lailai* " kei na " *tui duidui* " ni Taniela 7:8-24 kei na 8:10-23-25 , ka ciqoma na yaca " *Papiloni na Ka Levu* " ena ikarua ni itukutuku ni *agilosi ni Vakatakila 14:8: " Sa lutu, sa lutu o Papiloni na Ka Levu!"* » : vakabibi , baleta na Sigatabu, e liu na "siga ni matanisiga," e taukena mai vei Empara Constantine I ' ka tauyavutaka ena ika 7 ni Maji, 321. Ia na vosa oqo " *sa lutu o koya* " e vakadonui ena nona vakatakila na nona itovo cudruvi na Kalou, me vaka e vakaraitaka vei ira na nona dauveiqaravi lotu Karisito ni oti na resto3,4 ni11. biuta na Siga ni Vakacecegu. " *Sa lutu* " e kena ibalebale: "sa tauri ka vakadrukai." E kacivaka kina na Kalou ni ka dina na nona qaqa ena keba ni lasu vakalotu.
3. **Na ulutaga ni iotioti ni veilewai** ka " *na bukawaqa ni ikarua ni mate* " e vakacacani ira na vukitani lotu Vakarisito. Oqo na matakau e vakaraitaki ena Tani. 7:9-10 , na ulutaga e vakatorocaketaki ena Vakatakila 20:10-15, ka sa ikoya oqo na ulutaga ni nona itukutuku na ikatolu *ni agilosi* ena Vakatakila 14: 9-10 : " *Ia e dua tale, na ikatolu ni agilosi, sa muri iratou, ka kaya ena domo levu , ka ciqoma na matakau ni manumanu ena ligana, se me baleta* ***na nona ivakatakarakara, .*** *o koya vata ga oqo ena gunuva na waini ni cudru ni Kalou, sa sovaraki ka sega ni veiwaki ki na bilo ni nona cudru, ka na vakararawataki ena bukawaqa kei na sulifure ena matadra na agilosi tabu kei na mata ni Lami* " : Eke, na Sigatabu e vakatakilakilataki ena " *ivakatakilakila ni manumanu* ."

Raica na kena tautauvata na iwiliwili ni tikina e taketetaki ena Taniela 7: <u>9-10</u> kei na Vakatakila 14: <u>9-10</u> .

Na ikava ni *agilosi* : e basika ga ena Vakatakila 18 ka vakaraitaka kina na iotioti ni kacivaki ni tolu na itukutuku ni lotu Adventist sa oti ka yaga mai na rarama vakalou kecega sa lako mai me vakararamataki ira mai na 1994 ka yacova na icavacava kei vuravura, oya, me yacova na vulaitubutubu ni 2030 na cakacaka oqo e dodonu me vakayacora. Na rarama e sa mai

vakararamataka e vakaraitaka na cala veitaravi: ni lotu Katolika, me tekivu mai na 538; ni lotu Tawase, me tekivu mai na 1843; kei na isoqosoqo vakamatanitu ni lotu Adventist, me tekivu mai na 1994. Na lutu vakayalo kece oqo e vakavuna, ena gauna oya: na kena sega ni ciqomi na rarama e vakatura na Yalo Tabu ni Kalou vei Jisu Karisito. " *Ena gauna ni ivakataotioti* " e tukuni ena Tani. 11:40, na Lotu Katolika e duavata ena nona cudruvi, na veimatalotu kecega, lotu Vakarisito se sega, era kila na nona veiqaravi kei na kena lewa; oqo ena ruku ni kena veidinadinati ka vakatokai me "vakalotu" ka, ni oti na lotu Tawase, a lewena na lotu Vakarisito vakamatanitu ena 1995.

2 Korinica 4: 3-4.

" *... Kevaka sa vunitaki na neitou kosipeli, sa vunitaki vei ira era sa rusa tiko, o ira sa vakamalumalumutaka na nodra vakasama na kalou ni gauna oqo, me kakua ni cila vei ira na rarama ni kosipeli ni lagilagi i Karisito, o koya na iserau ni Kalou* . "

"Ia kevaka e se sega ni kilai vinaka tikoga na vosa ni parofisai, ena vakakina tikoga vei ira e dodonu me ra yali."

Talega , ena vakalekalekataki ni ivakatakila e vakaraitaki ena ivola oqo kila ni , me rawa ni " *vakadonui na savasava* ", .
me tekivu mai na vulaitubutubu ni 1843 tauyavutaki ena nona lewa na dauveibuli kei na daunilawa na Kalou ni Taniela 8:14, me vaka na nona " *Kosipeli Tawamudu* ", .

e vuravura taucoko, na tagane kei na yalewa kecega , .

<u>e dodonu me papitaisotaki</u> ena yaca i Jisu Karisito ena kena tabadromuci taucoko me rawati kina na loloma soli wale vakalou , .
<u>e dodonu me rokova na Vakarauwai</u> , na ikavitu ni siga ni vakacegu ni Siga ni Vakacecegu , e vakatabuya na Kalou ena Vakatekivu 2 , kei [na ika4] ni nona ivunau e 10 e cavuti ena Lako Yani 20 ; oqo, me rawa ni maroroi kina na nona loloma soli wale , .

<u>e dodonu me doka na lawa vakalou</u> ni itovo kei na lawa ni kakana e virikotori ena iVolatabu Tabu , ena Vakatekivu 1:29 kei na Vunau ni Soro 11 , (savasava ni yago) .

ka <u>me kakua ni " *beca na nona vosa ni parofisai* , " me kakua kina ni " *bokoca na Yalo ni Kalou* "</u> (1 Ces.5:20) .
O koya e sega ni rawata na veivakatovotovo oqo e sa cudruvi koya na Kalou me sotava na " *ikarua ni mate* " e vakamacalataki ena Vakatakila 20 .
Samuela

VAKAMACALA – AU, TANIELA, KEI NA APOKALIPISI .

Na tabana ni ulutaga e vakamacalataki .

iMatai ni Wase: Na iTukutuku ni Vakavakarau .

Vakayagataka na vakasaqaqara ni naba ni draunipepa vakataki koya ni parokaramu ni komipiuta e vakayagataki .

Tabana ni ulutaga

07 iVakamacala
1 2 Na Kalou kei na nona ibulibuli .
13 Yavu ni Ka Dina ena iVolatabu .
1 6 Vosa bibi : 7 ni Maji, 321, na siga cudruvi ni ivalavala ca .
26 Na ivakadinadina ni Kalou sa soli e vuravura .
2 8 Me kilai : Kakua ni veilecayaki na mate vakayalo kei na itotogi .
29 Vakatekivu: E dua na iVolatukutuku Bibi ni Parofisai .
30 Vakabauta kei na Tawavakabauta .
33 Kakana ni Gauna Dodonu .
37 Na iTalanoa Vakatakilai ni Vakabauta Dina .
39 Na iVakamacala ni Vakavakarau me baleta na iVola i Taniela .
4 1 Sa tekivu kecega vei Taniela – Na i Vola i Taniela .
42 Taniela 1 - Yaco mai ki Papiloni o Taniela .
45 Taniela 2 - *Na ivakatakarakara* ni raivotu nei Tui Nepukanesa
56 Taniela 3 - Na tolu na itokani ena *lovo* .
62 Taniela 4 - na tui sa vakamalumalumutaki koya ka saumaki mai .
69 Taniela 5 - Na lewa nei Tui Pelisasari .
74 Taniela 6 - Taniela ena *qara ni laione* .
79 Taniela 7 - *Na manumanu e va* kei na *ileu lailai* ni papa .
90 Taniela 8 - Sa vakadeitaki na ivakatakilakila ni Popi – na lawa vakalou ni Tani.8:14.
103 Taniela 9 - Na kacivaki ni gauna ni nona veiqaravi e vuravura o Jisu Karisito.
1 21 Taniela 10 - Tukutuku ni *leqa levu* - Raivotu ni leqa .
127 Taniela 11 - Nai valu e vitu mai Siria.
146 Taniela 12 - Na kaulotu raraba ni Lotu Kavitu e vakaraitaki ka vakadeitaki.
155 iVakamacala Taumada ni Vakatakilakila ni Parofisai .
158 Lotu Vakarisito .
163 Na iMatai ni Rai ki na Apokalipisi .
167 Na ivakatakilakila kei Roma ena Parofisai .
173 Rarama ena Siga ni Vakacecegu .
176 Na lewa ni Kalou ena Taniela 8:14 .
179 Vakavakarau ki na Apokalipisi .
1 83 Na iVakatakila ena vakalekalekataki .
1 8 8 **iKarua ni wase: na vulici vakamatailalai ni Apokalipisi .**
188 **Vakatakila 1** : Vosa Taumada-Na Lesu Mai nei Karisito-Na Ulutaga ni Lotu Karisito
199 **Vakatakila 2** : Na Soqoni i Karisito mai na kena tekivu me yacova na 1843 .
199 iMatai ni gauna : *Efeso* - ikarua ni gauna : *Simurina* - ikatolu ni gauna : *Perikamo* - ika 4 ni gauna : *Ceataira*
21 6 **Vakatakila 3** : Na Soqoni i Karisito mai na 1843 - vakalesui mai na vakabauta Vakarisito vakaiapositolo .

21 6 ika5 ni gauna : *Sariti* - ika6 ni gauna : *Filatelifia* -
223 Na iTinitini ni Lotu Vakarisito e Vakatakilai ena iMatai ni Raivotu nei Ellen G. White .
2 25 ika7 ni gauna : Leotisea
22 9 **Vakatakila 4** : Na Lewa mai Lomalagi .
232 iVakamacala : E parofisaitaka na Lawa Vakalou .
23 9 **Vakatakila 5** : Na Luve ni Tamata .
244 **Vakatakila 6** : Na Dauveivakatasuasuataki, Na Veivakatotogani Vakalou kei na Vakatakilakila ni Gauna ni Gauna Vakarisito - Na iMatai ni 6 na Siga .
251 **Vakatakila 7** : Na Lotu Vakarisito e dregati ena " *ivakatakilakila ni Kalou* " : na Siga ni Vakacecegu kei na " *ikavitu ni ivakatakilakila* " vuni.
25 9 **Vakatakila 8** : Na imatai ni va na " *davui* " .
26 8 **Vakatakila 9** : Na ika 5 kei na ika 6 ni " *davui* " .
26 8 na ika 5 ni " *davui* " .
27 6 na ika 6 ni " *davui* " .
28 6 **Vakatakila 10** : na " *ivola lailai e dola tu* " .
2 91 Itinitini ni imatai ni wase ni Vakatakila .
iKarua ni Wase : Na Ulutaga e Vakarautaki .
292 **Vakatakila 11** : Veiliutaki Vakapopi - Na Vakabauta ni Kalou - Na ika 7 ni " *Davui* " .
305 **Vakatakila 12** : na ituvatuva levu ni lomadonu .
313 **Vakatakila 13** : Na Veitacini Lasu ni Lotu Vakarisito .
322 **Vakatakila 14** : Na Gauna ni Lotu Vakavitu .
3 3 3 **Vakatakila 15** : Nai otioti ni Gauna ni Veivakatovolei .
33 6 **Vakatakila 16** : *Na Vitu na iOtioti ni Ca ni Cudru Ni Kalou* .
34 5 **Vakatakila 17** : E sega ni vakaisulu na yalewa dautagane qai kilai .
35 6 **Vakatakila 18** : na yalewa dautagane sa rawata na nona i totogi .
3 6 8 **Vakatakila 19** : Na *iValu ni Amaketoni* i Jisu Karisito .
37 5 **Vakatakila 20** : Na *Udolu na Yabaki* ni iKa 7 ni Mileniumi kei na iOtioti ni Veilewai .
3 8 1 **Vakatakila 21** : na *Jerusalemi Vou vakalagilagi* e vakatakarakarataki .
39 2 **Vakatakila 22** : Na Siga Sega ni Mudu ni Tawamudu .
40 5 **Na ivola e veivakamatei ia na Yalo Tabu e veivakabulai .**
40 8 **Na gauna vakavuravura i Jisu Karisito .**
4 10 **Savasava kei na Vakasavasavataki .**
42 4 Na Veitawasei ni Vakatekivu – mai na Vakatekivu 1 ki na 22 – .
52 5 Na kena vakayacori na vosa ni yalayala vei Eparaama : Vakatekivu 23 ki na â€¦ .
52 8 Na Lako Yani kei Mosese Yalodina – Mai na i Vola Tabu Raraba – Na Auwa ni i Otioti ni Digidigi – Na Lotu Vakavitu: E dua na Veitawasei, e dua na Yaca, e dua na i Tukutuku – Na Veilewai Levu ni Kalou – Vakalou mai na A ki na Z – Na Veivakacalai ni i Vola Tabu – Na Yalo e Vakalesuya na Dina.
5 4 7 Na iotioti ni vakatabui .
5 4 8 **Na iOtioti ni Veikacivi .**

iKuri: Me vaka ni vakadewataki ki na vosa tani e caka ena kena vakayagataki na parokaramu ni komipiuta ni vakadewa misini, na dauvolavola e nona itavi ga na ivola ena vosa vakavaranise, na vosa ni ivola taumada.

Vakamacalataka vei au na Taniela kei na Vakatakila .

Ivakamacala

Au a sucu ka tiko ena vanua vakasisila sara oqo , me vaka ni Kalou e vakatoka vakaivakatakarakara na kena koroturaga me " *Sotoma kei Ijipita* " ena Vakatakila 11:8. Na kena ivakaraitaki ni bula raraba, republican, kocokoco, sa vakatotomuri, vakatetei ka ciqomi mai vei ira e vuqa na tamata e vuravura raraba ; na vanua oqo o Varanise , e dua na matanitu vakatui kei na veisau , vakatovotovotaka e lima na Republics kei na matanitu vakaivakacavacava e cudruvi mai vua na Kalou . Ena viavialevu, e kacivaka ka vakaraitaka na kena teveli ni dodonu ni tamata, ka veibasai vakalevu kei na teveli ni itavi ni tamata e volai ena ivakarau ni "tini na ivunau" mai vua na Kalou dauveibuli vakataki koya. Me tekivu mai na kena itekitekivu kei na kena imatai ni matanitu , e sa taqomaka na kena meca, na lotu Katolika vaka-Roma, na nona ivakavuvuli e sega vakadua ni mudu me vakatoka me "ca" na ka e vakatoka na Kalou me "vinaka" ka vakatoka me "vinaka" na ka e vakatoka me "ca." Ni tomani tikoga na kena lutu sega ni vakaiyalayala, na kena Veisau e vakavuna me ciqoma na vakabauta ni sega ni vakabauta na Kalou. O koya gona, me vaka e dua na kabula, e dua na kuro qele, e vakaitavi o Varanise ena dua na veivala ni kaukaua e vakavuna me veivala kei na Kalou kaukaua duadua, na kuro kaukamea dina; na kena itinitini e rawa ni tukuni rawa ka parofisaitaka o koya; ena sotava na veika e yaco vei " *Sotoma* ," e cala ena ivalavala ca vata ga e liu vua . Na itukutuku kei vuravura ena loma ni 17,000 na yabaki sa oti se vakakina e sa vakarautaki ena kena veivakauqeti ca, vakabibi na kena tokona na lewa ni matanitu vakapopi ni lotu Katolika vakaRoma , me tekivu mai na kena imatai ni tui , o Clovis I ʼ na imatai ni tui ni Franks. A papitaisotaki mai Reims, ena ika 25 ni Tiseba ena yabaki 498. Na siga oqo e vakaraitaka na ivakatakilakila ni dua na soqo ni Siganisucu e vakacuruma o Roma, vakatawadodonu ka vakarerevaki, ki na dua na siga lasu ni sucu i Jisu Karisito, na Kalou sa vakayago, na daubuli vuravura kei na veika kecega e bula, se tu ; o koya e dodonu me tukuna na itutu ni " *Kalou ni dina* " baleta ni cata " *na lasu e tamana na tevoro* " , me vaka e kaya o Jisu .

O vinakata beka na ivakadinadina sega ni vakatitiqataki ni sega ni dua na pope ni Roma e dodonu me tukuna ni dauveiqaravi i Jisu Karisito? Oqo e, dodonu ka vakaivolatabu : E vakaraitaka o Jisu ena Maciu 23:9: " ***Ia mo dou kakua ni vakatoka e dua na tamata me tamamudou e vuravura: ni sa duabau ga na Tamamudou, o koya sa tiko mai lomalagi.*** "

E kacivi koya vakacava na Popi e vuravura? E rawa ni raica na tamata kecega: " Tamada Tabu ," se " ***Tamada*** Tabu Sara sara mada ga **.** " Na bete Katolika talega era vakatokai ira me ra " tama . ***" Na itovo ni vukitani*** oqo e vakavuna na lewe vuqa ni bete me ra biuti ira me vaka e nanumi ni sega ni vakaiyalayala na veivakaduavatataki ena maliwa ni Kalou kei na tamata ivalavala ca, ni sa vakavulici koya na iVolatabu me galala na Kalougi Jisu. Ena sala oqo, na vakabauta vaka-Katolika e vakaluvenitaka na tamata me vaka me sega ni vakaiyalayala ka sega ni rawa ni tarovi. Na kena vakayagataki cala oqo na nona veimasulaki vakadodonu o Jisu Karisito ena vakacacana na Kalou ena dua na parofisai, ena Tani. 8:11-12. Taro-Sau : O cei e rawa ni vakabauta ni Kalou Dauveibuli kaukauwa e rawa ni taura me nona dauveiqaravi na tamata era talaidredre vua ena " ***viavialevu*** " ***vakadomobula vakaoqo*** e vakacacani ena Tani. 7:8 ***kei na*** 8:25 ? Na isau vakaivolatabu ni kena vakaluveni oqo na vakasama ni tamata e tiko ena tikina oqo mai vei Jere. 17:5: " *Sa kaya vakaoqo o Jiova :* ***Sa cudruvi*** *na tamata* ***sa vakararavi vua na tamata , o koya sa cakava na lewe me nona kaukauwa*** *, ka sa lako tani mai vei Jiova na yalona !* "

Me vaka ni o Varanise e a vakavotukanataka vakalevu na itukutuku vakalotu ni dua na iwase levu ni gauna vakarisito, a solia na Kalou vua e dua na kai Varanise na ilesilesi me vakaraitaka na kena itavi cudruvi ; oqo, ena kena vakararamataki na ibalebale vuni ni kena ivakatakila vakaparofisai e vakacurumi ena dua na lawa vakaivolatabu vakadodonu.

Ena 1975, au a ciqoma na itukutuku ni noqu kaulotu vakaparofita ena dua na raivotu ka'u a qai kila na kena ibalebale dina ena 1980, ni oti na noqu papitaiso . Papitaiso ena vakabauta Vakarisito ni Kavitu ni Lesu Vakarua Mai, Au sa kila , mai na 2018 , niu sa biu ena veiqaravi me baleta na gauna ni dua na jupili (7 vaka 7 na yabaki) ka na cava ena vulaitubutubu ni 2030 ena lesu tale mai ena lagilagi ni Turaga na Kalou Kaukauwa , Jisu Karisito.

Na kena ciqomi ni bula tiko na Kalou se o Jisu Karisito e sega ni rauta me rawati kina na veivakabulai tawamudu .

Au vakananumi kemuni eke ni, ni bera ni lako cake ki lomalagi, a vosa vei ira na nona tisaipeli o Jisu na vosa ni veitikina oqo mai na Maciu.28 :18 ki na 20: " *Ni sa toro voleka yani vei ira ko Jisu, sa vosa vakaoqo vei ira : Sa soli vei au na lewa kecega mai lomalagi kei* ***vuravura . Yalo Tabu*** *, ka* ***vakavulici ira me ra muria na veika kecega au sa vakarota vei kemudou*** . Ia ***raica*** *, au sa tiko vata kei kemudou ena veigauna kecega, me yacova na ivakataotioti ni gauna* . e ***dodonu me vakabulai*** .

O koya gona, mo ni kila oqo, na lotu e vakaduavatataki keda kei na Kalou e sega ni yavutaki ena dua na ivotavota vakalotu ena vuku ni itovo vakavanua ni tamata. Na vakabauta ena isoro ni veivakaduavatataki e solia na Kalou , ena nona mate vakatamata vei Jisu Karisito , sa ikoya **na sala duadua ga** me rawati kina na noda veivinakati kei na lewa dodonu uasivi ni nona savasava vakalou. Qai, se o cei o iko, se cava ga na nomu itekitekivu, nomu lotu sucu, nomu tamata, nomu matatamata, nomu roka se nomu vosa , se na nomu itutu sara mada ga ena kedra maliwa na tamata, na nomu veivinakati kei na Kalou e yaco ga mai vei Jisu Karisito kei na nomu muria na nona ivakavuvuli e tukuna vei ira na nona tisaipeli me yacova na icavacava kei vuravura; me vaka e vakadinadinataka na ivola oqo .

Na vosa " ***Tamada , Luvena kei na Yalo Tabu*** " e vakaraitaka e tolu na itavi veitaravi e taura na Kalou duadua ga ena nona ituvatuva ni veivakabulai e solia vua na tamata ivalavala ca cala , ka totogitaki ki na " *ikarua ni mate* " . Na "lewetolu" oqo e sega ni dua na soqoni ni tolu na Kalou , me vaka era vakabauta na Musolomani , vakakina na nodra cata na ivakavuvuli vakarisito oqo kei na kena lotu . Ena " ***Tamada*** " , na Kalou e baleta na noda dauveibuli kecega; ena " ***Luvena*** " e soli koya kina e dua na yago vakayago me sorovaka na nodra ivalavala ca na nona digitaki ena kedra itutu; ena " ***Yalo Tabu*** " , na Kalou , Yalo i Karisito sa tucaketale, e lako mai me vukei ira na nona digitaki me ra rawata na nodra saumaki mai ena nodra rawata ***na " veivakasavasavataki ka sega ni dua ena raica na Turaga kevaka e sega*** ", me vaka na ka e vakavulica na yapositolo o Paula ena Iper.12:14; " ***vakasavasavataki*** " oya na kena **vakatabui** me baleta na Kalou ka vakakina mai vua na Kalou. E vakadeitaka na nona ciqomi koya e digitaki ka laurai ena cakacaka ni nona vakabauta oya , ena nona lomana na Kalou kei na nona dina vakaivolatabu vakauqeti ka vakatakilai .

Na wiliki ni ivola oqo e bibi me kilai kina **na ivakatagedegede cecere sara ni vosa ni cudruvi** e bibi vei ira na tamata e vuravura , na nodra veisoqosoqo vakalotu kei ira na vuravura Vakarisito ena Tokalau , vakabibi, baleta na nodra itekitekivu Vakarisito ; baleta na salatu e muria o Jisu Karisito e vakavuna na salatu ni veivakabulai **duatani** ka **vakatabakidua** ni ituvatuva ni Kalou ; kena itinitini, na vakabauta Vakarisito e se takete dokai tikoga ni veivakacacani mai vei ira na tevoro kei na timoni.

Ena kena uto, na ituvatuva ni veivakabulai e vakasamataka na Kalou Dauveibuli e rawarawa ka vakaibalebale. Ia na lotu e taura e dua na itovo vereverea baleta ni o ira era vakavulica era nanuma ga me ra vakadonuya na nodra vakasama vakalotu ka , vakayacora na ivalavala ca , vakalevu ena lecaika , na vakasama oqo e sa sega sara ga ni salavata kei na veika e vinakata na Kalou. Na kena itinitini, e vakacacani ira ena nona vosa ni cudruvi, era vakadewataka me yaga vei ira ra qai sega ni rogoca na veivakacacani vakalou.

Na ivola oqo e sega ni vakarautaki me rawata e dua na icocovi ni volavola; vua na Kalou Dauveibuli, na kena itavi duadua ga me vakatovolei ira na nona digitaki ena vakabauta ka na rawa kina vei ira me ra rawata na bula tawamudu e rawata o Jisu Karisito. O na kunea na kena tokaruataki kina , ia oqo na ivakarau e vakayagataka na Kalou, ka vakamalumalumutaka ki vale na ivakavuvuli vata ga e vakaraitaka ena veimataqali iyaloyalo kei na ivakatakilakila . Na vuqa na kena tokaruataki oqo e ivakadinadina vinaka duadua ni kena dina ka vakadinadinataka na bibi e solia ki na dina vakaiyaloyalo e baleta. Na vosa vakatautauvata e vakavulica o Jisu e vakadeitaka na vakabibitaki oqo kei na kena tokaruataki oqo.

O na kunea ena ivola oqo na ivakatakila e solia na Kalou dauveibuli levu ka sikovi keda ena yaca vakatamata o Jisu mai Nasareci, ka lako mai me vaka na "lumuti" , se "mesaia", me vaka na vosa vaka-Iperiu "mashiah " e cavuti ena Dan.9:25 , se "karisito" , mai na vosa vaka-Kiriki "chrisvensant vou ni co " ni . Ena nona, a lako mai na Kalou me solia na nona bula savasava taucoko ena isoro solibula , me vakadeitaka na ivalavala ni isoro manumanu ka liutaka na nona lako mai mai na ivalavala ca taumada erau a cakava o Ivi kei Atama. Na vosa " *lumuti* " e dusia e dua e ciqoma na lumuti ni Yalo Tabu ka vakatakarakarataki ena waiwai ni vuniolive. Na ivakatakila vakaparofita e solia na Kalou ena yaca duadua ga i Jisu Karisito kei na nona cakacaka ni veisorovaki e lako mai me dusimaki ira na nona digitaki ena salatu e basika ki na bula tawamudu. Baleta na veivakabulai ena loloma soli wale ga e sega ni tarovi ira na digitaki me ra lutu ki na veivakarerei ka na sega ni kila o koya. Sa ikoya gona me vakacavara kina na nona solia na loloma soli wale, ena yaca i Jisu Karisito, sa lako mai kina na Kalou me vakaraitaka na kena tu na veivakarerei bibi ka vakatara vei ira na nona iotioti ni tamata ena iotioti ni gauna me ra vakadikeva, vakalewa, ka kila **vakamatata** na ituvaki veilecayaki ni lotu Vakarisito raraba ka sa qaqa tiko ena iotioti ni gauna oqo ni veivakabulai vakavuravura.

Ia ni bera ni kaburaki , e dodonu me vakarusai; ni sa vakatanitaki na itovo ni Kalou Dauveibuli ena nodra ivakavuvuli na veimatalotu lelevu era vakabauta na Kalou duadua ga era sa tete yani e vuravura. Era tautauvata kece ena kena vakasaurarataki na Kalou duadua ga ka vakadinadinataka kina na nodra veibiu kei na veiwekani cava ga kei koya. Na galala e laurai ni semati ki na vakabauta Vakarisito e baleta ga na ituvaki ni gauna oqo ena gauna oya, ia ena gauna ga e laiva kina na Kalou me ra cakacaka galala na timoni , ena basika tale mai na sega ni vosota oqo vei ira era sega ni muri ira. Kevaka me a vinakata na Kalou me cakacaka ena veivakasaurarataki, sa na rauta ga me vakaraitaka ga vei ira na nona ibulibuli , me rawata mai vei ira na nona ibulibuli mera talairawarawa ina nona lewa kece . Kevaka e sega ni cakava vakaoqo , e baleta ni nona digitaki ira na digitaki e vakatau , **duadua ga** , ena digidigi galala me lomani koya se me cakitaki koya ; e dua na digidigi galala e solia vei ira kece na nona ibulibuli. Ka kevaka e dua na veivakasaurarataki, sa ikoya duadua ga na nodra itovo vakayago na digitaki era sa vakauqeti ka dreti , ena nodra itovo galala yadua , mai vua na Kalou ni loloma. Ka sa veiganiti vinaka vua na yaca oqo na loloma , baleta ni sa vakacerecerea, ena nona solia vei ira na nona ibulibuli e dua na ivakaraitaki e biu ki na cakacaka ka vakavuna me sega ni veiletitaka rawa ; oqo ena nona solia na nona bula me sorovaka, ena yago i Jisu Karisito, na ivalavala ca era taukena ka vakayacora **duadua ga na nona** digitaki ena gauna ni nodra lecaika kei na nodra malumalumu . Kauaitaka! E vuravura, na vosa loloma oqo e taura ga na ivakarau ni vakila kei na kena malumalumu. Na kena ni Kalou e kaukauwa ka dodonu sara; ka cakava na duidui kece baleta ni taura na ivakarau ni dua na ivakavuvuli e sa taukeni taucoko kina na vakila. Na lotu dina e vakadonuya na Kalou e yavutaki gona ena kena muri galala na nona tamata, na nona vakasama kei na nona ivakavuvuli e tara me lawa. Na bula kece vakavuravura e tara ena kena lawa vakayago , kemikali, itovo, vakasama kei na lawa vakayalo. Me vaka ga ni na sega vakadua ni yaco mai ki na tamata me vakasamataka me dro tani mai na lawa ni kalavo vakavuravura ka vakavuna

me yali , na yalona e rawa walega me tubu vata ena veidokai kei na talairawarawa. ki na lawa kei na ivakavuvuli e tauyavutaka na Kalou Dauveibuli. Na vosa oqo nei Paula na iApositolo ena 1 Kor. 10:31 era sa vakadonui vakaoti kina : " ***Se dou kana se gunu, se cava ga dou cakava, cakava kecega me vakalagilagi kina na Kalou*** . " Na kena vakayagataki na veisureti galala oqo e rawa ena kena dina ni , ena iVolatabu, kei na kena duadua ga, sa vakadewataka ka vakatakila na Kalou na nona vakasama vakalou. Ka sa bibi me tauri na nona vakasama me rawa ni vakayacori kina na cakacaka ni " ***veivakasavasavataki ka sega na kena*** ," me vaka na Ipe. 12:14, " ***ena sega ni dua e raica na Turaga*** ." So na gauna na nona vakasama e taura na ivakarau ni dua na ivola ni veiqaravi, ia e sega ni vakatitiqataki vakalevu cake mai na kena e vakarautaka na vuniwai kenadau ka dau totolo sara vua e dua na tamata me talairawarawa, ka nanuma ni sa cakava tiko vakakina na nona vinaka duadua me baleta na nona bula vakayago se vakasama (kevaka mada ga e cala). Na Kalou Dauveibuli, e cecere sara mai na veika kecega, na vuniwai duadua ga ka dina ni yalo ka kila ena kena veitiki lalai duadua. itukutuku matailalai. E dau mavoa ia e dau vakabulai ena gauna cava ga e vinaka kina na ituvaki . Ia ena kena itinitini, ena vakarusa ka vakarusa na veika bula kecega vakasilesitieli kei na bula vakavuravura ka sa vakadinadinataki ni sega ni rawa ni lomani koya ka vakakina, me talairawarawa vua.

Na lotu ni veivakaduiduitaki e sega ni vakatau vua na lotu vakalotu monothÃ©ista. E okati me dua na faute kei na dua na ibulubulu ni mate e vakaraitaka na itovo ni Dieu, kei na dua na ka bibi, e sega ni dua na sala ririkotaki me vakabulai kina . Cependant, Au na sega ni vakayagataka e dua na vosa me totogitaki kina kei na dauvakacaca ena sega ni vakabauta se tawavakabauta. Au a vakaitavi ena itukutuku vakaivolatabu kei na itukutuku makawa. Ena kena ibalebale, na ivakadinadina ni noda veidinadinati e vakaraitaka ni na sega ni vakabauta na nodra vakabauta na luve ni tamata, na matanitu e vakatokai o Isireli, me vakayagataki ira tale ga na tamata , na domo ni Filisitia . Ena gauna oqo era na vakabalavutaka na tamata na cakacaka oqo ena yacana o Palesitaina . Me kena ikuri, ni sa na lewai na luvena tagane kei na nona cudruvi vakaoti na Isireli ena vuravura oqo, sa dodonu me kere veivosoti ki na veiqaravi ni Kaveli ni Bucadnetsar ; ceci Ã tolu na gauna. Ena yabaki 586, na matanitu e vakarusai ka bula tiko ena rua na sala ni veivakabulai Ã Papiloni ena dua na gauna ni Â« 70 na kena isau Â » Parofita2 . tard encore, na luvena tagane e sega ni via kilai Jisu-Karisito na luvena tagane vakasisila, na matanitu vou e dina vei ira na mataivalu vaka-Roma era liutaka tiko o Taito, e liutaka na tui Vespasien. chrÃ©tienne, retombombÃ©e officiellement en 321 ena valenilotu, na ikarua ni lotu Karisito e dua na nona ivotavota ena dua na iwase ni pepa. cherchÃ© querelle na tamata era vakayagataka na lotu Musolomani ena keba ni lotu 6 Na lotu Vakarisito e sega ni vakabauta rawa , e dua na lotu vakarerevaki. na ivakatakarakara ni tamata, e veisaqasaqa taucoko kei na icavacava ni vuravura . Vakatokayacataka na yacana ka sega ni ciqoma na veisisivi ni dua na ivakamacala oqo ni tubu cake na itovo ni tamata yadua , na nodra soqoni vata na lewena , kei na nodra wasei vata . ena veimatalotu duidui e sega ni vakaraitaka ni vosota na vosota e dua na ivakarau ni veivakauqeti vakatamata me baleta na keba.Na vosa "vosota" e vakaibalebaletaka na vakasama ni sega ni vosota, kei na vosa ni vakabauta dina sai koya na veivakadonui se sega ni veivakadonui me vaka na ivakavuvuli vakaivolatabu ni "io se sega." Ena nona yasana, e vosota na Kalou na kena tiko na ca ka sega ni vosota; e vosota tiko me baleta e dua na gauna ni galala e vakarautaki ena nona ituvatuva me digitaki ira na nona digitaki. Na vosa "vosota" gona e baleta ga na tamata, ka basika na vosa oqo ena Edict ni Nantes nei Henry IV ena ika 13 ni Epereli, 1598. Ia ni sa oti na gauna ni loloma soli wale, era na vakarusai na ca kei ira era vakayacora. Na vosota sa sosomitaka na galala vakalotu e solia vua na tamata na Kalou mai na ivakatekivu.

Sa kacivaki na menu ni cakacaka oqo; na ivakadinadina ena vakaraitaki ka vakaraitaki ena veidraunipepa taucoko.

-
-
-

vakavuravura ka na vakayacora kina na mataqali tamata , se o Atama , na itavi ni tamata vakayago ni oti na ivalavala ca ni Were o Iteni. Ena marautaka **ga na Kalou na itukutuku eda vakatakarakarataka** ke salavata kei na nona ivakatagedegede ni vinaka kei na ka dodonu. Kevaka e sotava na itukutuku oqo na nona ivakatagedegede ni ca kei na cala, o koya e kauta tiko sai koya na mataqali talaidredre ka cudruvi koya ki na mate tawamudu, oya, ki na iotioti ni veivakarusai kei na vakarusai ni yalona taucoko.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Na Yavu ni Ka Dina ena iVolatabu .

E raica na Kalou ni dodonu ka dodonu me vakatakila taumada vei Mosese na itekitekivu ni noda ituvatuva vakavuravura , me rawa ni kila kina na tamata yadua. E vakaraitaka tiko eke e dua na ka bibi duadua ni veivakavulici vakayalo. Ena cakacaka oqo, e vakaraitaka vei keda **na yavu ni nona dina,** ka tekivu ena kena vakalawataki na ituvatuva ni gauna. Ni sa Kalou ni tuvatuvanaki kei na veivakaduavatataki vakaturaga na Kalou. Eda na kunea, ena noda vakatauvatana kei na nona ivakarau, na tiki lialia ka sega ni veiganiti ni noda ituvatuva ena gauna oqo ka tauyavutaka na tamata ni ivalavala ca. Baleta ni sa ivalavala ca dina, ka sa ivalavala ca taumada, e veisautaka na ka kecega.

Ia e bibi me kilai ni bera ni dua tale na ka , ni " *itekitekivu* " e cavuta na Kalou ena iVolatabu , kei na imatai ni vosa ni ivola e vakatokai na " Vakatekivu " e, "itekitekivu", e sega ni baleta na " *itekivu* " ni bula, ia na kena buli ga na noda vuravura taucoko e coar ka okati kina na kalokalo ni celestith kece sara . vakataki koya. Ni da vakasamataka na vakasama oqo, eda na kila ni ituvatuva vakavuravura vakatabakidua oqo , ka na veimurimuri kina na bogi kei na siga , e buli me yaco me vanua era na veivala kina na Kalou kei ira na nona digitaki yalodina kei na keba ni meca ni tevoro. Na ivalu oqo ni vinaka vakalou me baleta na ca ni tevoro , na imatai ni ivalavala ca ena itukutuku ni bula , sa ikoya na kena vuna ni tiko kei na yavu ni ivakatakila taucoko ni nona cakacaka ni veivakabulai raraba kei na multiversal. Ena loma ni cakacaka oqo , o na kunea na ibalebale ni vosa vakatani eso a cavuta o Jisu Karisito ena nona veiqaravi e vuravura . O na raica kina na levu ni kena ibalebale ena cakacaka levu e tekivuna na Kalou levu duadua ga, e bulia na veimataqali bula kei na veika kece . Au sogota eke na tikina bibi oqo ka lesu tale ki na ulutaga ni ituvatuva ni gauna e tauyavutaka na Turaga cecere ni bula oqo.

Ni bera na ivalavala ca, erau a bulataka o Atama kei Ivi na nodrau bula ka vakatabui ena veitaravi ni macawa ni vitu na siga. Me salavata kei na ivakaraitaki ni ikava ni iVunau e Tini (se Decalogue) ka **vakananuma lesu oqo ,** na ikavitu ni siga e dua na siga vakatabui me

baleta na vakacegu mai vua na Kalou kei na tamata , ka kila nikua na cava e parofisaitaka na cakacaka oqo, eda rawa ni kila na vuna e vakabibitaka kina na Kalou me doka na ivalavala oqo. Ena nona ituvatuva raraba ka vakamacalataka na vuna ni veibuli vakavuravura vakatabakidua oqo, na macawa , na iuniti ni gauna e vakaturi , parofisaitaka e vitu na udolu na yabaki ena gauna ena vakayacori kina na ituvatuva levu ni vuravura raraba (kei na multiversal) vakaraitaki ni nona loloma kei na lewa dodonu. Ena parokaramu oqo, me vakatautauvatataki ki na imatai ni ono na siga ni macawa, na imatai ni ono na mileniumi ena biu ena ruku ni vakaraitaki ni nona loloma kei na vosota. Ka me vaka na ikavitu ni siga, ena vakatabui na ikavitu ni mileniumi me tauyavutaki kina na nona lewa dodonu uasivi. Au rawa ni vakalekalekataka vakaoqo na parokaramu oqo ena noqu kaya: ono na siga (ni dua na udolu na yabaki = ono na udolu na yabaki) me vakabulai, kei na ikavitu (= udolu na yabaki), me lewai ka vakarusai na vukitani vakavuravura kei na lomalagi. Na cakacaka ni veivakabulai oqo ena yavutaki taucoko ena isoro ni veivakaduavatataki solibula e vakadonuya na Kalou Dauveibuli , ena ruku ni ituvaki vakalou vakavuravura ni tamata e vakayacani , ena nona lewa vakalou , o Jisu Karisito ena vakadewa vakaKirisi se me vaka na vosa vakaIperiu, o Jisu na Mesaia.

Ni bera na ivalavala ca, ena ituvatuva vakalou uasivi taumada , na siga taucoko e vakarautaki ena rua na iwasewase tautauvata veitaravi; E 12 na aua na bogi ni vula e muria mai e 12 na aua na rarama ni matanisiga , qai dau yaco tiko ga na veisau qori. Ena noda ituvaki ena gauna oqo, na ituvaki oqo e dau basika ga ena rua na siga ena dua na yabaki, ena gauna ni vulaitubutubu kei na vulaitubutubu equinoxes. Eda kila ni gauna oqo e vu mai na dua na kena vakanamata na axis ni Vuravura, ka rawa kina vei keda me da kila ni vakanananu oqo e basika me vaka e dua na itinitini ni ivalavala ca taumada erau a cakava na imatai ni veiwatini, o Atama kei Ivi. Ni bera na ivalavala ca, ke sega na gagadre oqo, sa uasivi sara na kena tudei na ituvatuva vakalou.

Na kena wavokita taucoko na vuravura na matanisiga e dusia na duavata ni yabaki. Ena nona ivakadinadina , e tukuna kina o Mosese na italanoa ni nodra biubiu na Iperiu ka vakabulai ira na Kalou mai na veivakabobulataki mai Ijipita. Ia ena siga sara ga ni biubiu oqo, sa kaya na Kalou vei Mosese, ena Lako Yani. 12 : 2: " *Na vula oqo ena itekivu ni vula ni yabaki vei kemuni; ena imatai ni vula vei kemuni.* " Na veivakadeitaki vakaoqo e vakadinadinataka na bibi ni Kalou e solia na ka oqo. Na Iperiu' tinikarua na vula ni vula e veisau ena veigauna , ka ni sa tu e daku ni ituvatuva ni matanisiga, e gadrevi me kuri e dua tale na ikatinikatolu ni vula me rawati tale kina na veivakadonui ni oti e vica na yabaki ni kena kumuni na vakadede oqo. Era biuti Ijipita na Iperiu " *ena ika 14 ni siga ni imatai ni vula ni yabaki,* " ka tekivu vakaibalebale ena gauna ni vulaitubutubu ; e dua na yaca ka kena ibalebale sara ga " imatai ni gauna . "

Na ivakaro oqo e solia na Kalou , " *na vula oqo ena imatai ni vula ni yabaki vei kemudou* , " e sega ni ka lailai , baleta ni sa vagolei vei ira na tamata kecega era na kerea na nona veivakabulai me yacova na ivakataotioti kei vuravura ; Isireli vaka-Iperiu, na dau ciqoma na Vakatakila vakalou, ni sa liutaka ga na cakacaka levu ni veivakabulai raraba ni nona parokaramu vakalou. Na nona gauna ni vula ena sosomitaka na gauna ni matanisiga nei Karisito, ka vakatakilai kina na cakacaka ni veivakabulai ni Kalou ena kena rarama kecega.

Na vakalesui mai uasivi ni ivakatagedegede vakalou oqo ena sega vakadua ni vakayacori ena dua na vuravura era vakaitikotiko kina na tamata vukitani ka ca. Ia, e se rawa tikoga, ena veimaliwai yadua eda sa tu kina kei na Kalou , na Yalo ni veibuli kaukauwa sega ni laurai oqo ka vakalevutaka na loloma me vaka na lewa dodonu . Ka dodonu me tekivu na veimaliwai cava ga kei koya ena vakasaqarai oqo ni **nona** ivakatagedegede kei na imatai, o ira na **nona** ituvatuva ni gauna. Oqo e dua na ivalavala ni vakabauta, e rawarawa sara ka sega na kena yaga vakatabakidua; e dua na lailai duadua me da solia ena noda tikina vakatamata. Ka sa duavata kei koya na noda iwalewale, sa rawa kina na veiwekani ni loloma ena kedrau

maliwa na ka buli kei na kena Dauveibuli. E sega ni rawati o lomalagi ena cakacaka se cakamana, ia ena ivakatakilakila ni veikauaitaki , e vakaraitaka na loloma dina. Oqo na ka eda rawa ni kunea yadua ena cakacaka i Jisu Karisito, o koya a solia na nona bula, ena lomasoli, me ivakatakilakila ni kerekere, me vakabulai ira ga na nona digitaki lomani.

Ni oti na iyaloyalo vakasakiti oqo ni ituvatuva vakalou, meda raica mada na yasana vakaloloma ni noda ituvatuva vakatamata. E gadrevi vakalevu cake na veivakatautauvatataki oqo baleta ni na rawa kina vei keda me da kila na veivakacacani e parofisaitaka na Kalou ena nona parofita o Taniela, ka vakadeitaka o Jisu ena nona auwa me vakakina. Ena maliwa ni veivakacacani oqo , eda wilika ena Tani. 7:25: " *Ena vakasamataka me veisautaka na gauna kei na lawa* ." E dua ga na ivakatagedegede e kila na Kalou me baleta na veika oqo: o ira e a tauyavutaka vakataki koya mai na gauna e buli kina o vuravura ka qai vakatakila vei Mosese . O cei e doudou me cakava na ka vakacudrui vaka oqo? E dua na matanitu kaukauwa ka vakatoka me " *viavialevu* " kei na " *rawaka ni kena veivakaisini* ." E vakamacalataki talega me vaka e dua na " *tui duidui* , " na synthesis ni veivakatovotovo oqo e vakaraitaka e dua na kaukauwa vakalotu. Kuria, beitaki ni " *vakacacani ira na tamata yalosavasava* ," na kena rawa ni vakadewataki vakalailaitaka ka vakavolivolita na matanitu vakapope ni Roma tauyavutaki, **duadua ga** , mai na 538 ena dua na lawa e baleta na Empara Justinian [I.] *gauna kei na* lawa vakalou" mai na ika 7 ni Maji, 321 mai vua na empara ni Roma o Constantine I. [Na nona] cala ena dau vakananumi tale ena vuli oqo, baleta ni siga ca oqo e kauta mai na vosa ni cudruvi ki na vakabauta vakarisito savasava ka uasivi ka tauyavutaki ena gauna ni yapositolo . Na wasei ni cala oqo, ena kena vakadewataki, ni matanitu lotu butobuto o Roma kei na Roma ni pope ni lotu Katolika vaka-Roma e dua na ki levu ni ivakatakila vakaparofita e tara ena ivakadinadina e vola o Taniela . Baleta na empara lotu butobuto e a tauyavutaka na vo ni imatai ni siga, ia na matanitu vakapope Vakarisito e a vakasaurarataka vakalotu ena kena " *veisau* " na kena irairai, vakatabakidua ka vakatamata, ni tini na ivunau ni Kalou.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

-
-
-
-
-
-

Vosa bibi: 7 ni Maji, 321, na siga cudruvi ni ivalavala ca

Ka cudruvi vakalevu, baleta ena ika 7 ni Maji, 321, na vo ni ikavitu ni siga tabu ni Siga ni Vakacecegu, ena ivakaro ni dua na lawa ni tui sa volai tu na kena siga, sa sosomitaki vakamatanitu ena imatai ni siga. Ena gauna oya, na imatai ni siga oqo e vakatabui mai vei ira na kai lotu butobuto ki na sokalou ni Kalou ni Matanisiga, na SOL INVICTVS, se na outrageous UNVAINTAINED SUN , sa na ka ni sokalou mai vei ira na kai Ijipita ena gauna ni Lako tani mai vei ira na Iperiu, ia talega, e Amerika, mai vei ira na Incas kei na ki na Japani oqo na siga ", ") . E dau vakayagataka na tevoro na veivakarautaki vata ga me liutaka na tamata ki na nona lutu kei na nona cudruvi mai vua na Kalou. E vakayagataka na nodra vakaloloma kei na nodra yalo vakayago ka vakavuna me ra beca na bula vakayalo kei na lesoni ni itukutuku makawa sa oti. Nikua , Maji 8 , 2021, niu vola na itukutuku oqo , na veika e yaco tiko ena gauna oqo e vakadinadinataka na bibi ni cudru oqo , e dua na lese- cecere dina ni Kalou, ka dua tale na gauna , na gauna vakalou e taura na kena ibalebale taucoko. Vei koya na Kalou, na gauna ni dua na yabaki e tekivu ena vulaitubutubu qai cava ena icavacava ni vulaikatakata, oya ena noda ivolanivula vakaRoma ena gauna oqo, mai na ika20 ni Maji ina ika20 ni Maji e tarava . E laurai kina ni ika 7 ni Maji, 321, e baleta na Kalou na ika 7 ni Maji, 320, oya ni vo e 13 na siga ni bera na vulaitubutubu ni 321. O koya gona, vua na Kalou, e yabaki 320 ka vakatakilakilataki ena kena itinitini ena ivalavala vakasisila e vakayacori me saqati kina na nona lawa dodonu ka tabu vakalou. Me vaka na gauna ni Kalou , na yabaki 2020 vakatakilakilataka na ika 17 ni [yabaki] (17: na iwiliwili ni veilewai) ena iwiliwili ni senitiuri mai na yabaki 320. E sega kina ni kurabuitaki ni mai na itekivu ni 2020, na vosa ni cudruvi vakalou a curu ki na dua na fomu kaukauwa ni casu ena 2020 . isoqosoqo ni tamata era vakararavi taucoko kei na nodra vakabauta ena saenitisi kei na kena toso. Na rere e vu mai na sega ni rawa ni vakaraitaka e dua na wainimate se wainimate vinaka dina ga ni cecere na nodra tekinolaji na saenitisi ena gauna oqo . Ena kena soli vei ira na 17 na senijiuri oqo e dua na yaga vakaparofisai, au sega ni bulia tiko e dua na ka, baleta ni Kalou na naba e tiko na kena ibalebale vakayalo ka vakaraitaka ka vakayagataka ena kena tara na nona parofisai, ka vakadodonu sara ena Vakatakila , na wase 17 e vakatabui ki na ulutaga ni " ***lewa*** *vei ira e vuqa na yalewa dautagane era sits* ." " *Papiloni na levu* " na yacana, kei *na* " *vuqa na wai* " e vakaibalebaletaki me vakaraitaka na " Uciwai *na Uferetisi* " e taketetaka na Kalou ena itukutuku ni " *ikaono ni davui " ni* Vakatakila 9:13 , e dua na ivakatakilakila ni iKatolu ni iValu Levu sa roro tiko mai . Ena taudaku ni ivakatakilakila oqo era tu kina na lotu Katolika vakapopi kei na lotu Vakarisito sega ni vakabauta o Iurope , na ivurevure kei na takete ni nona cudru . Sa qai tekivu ga na veivala ena kedrau maliwa na Kalou kei na tamata; na kuro kaukamea me veibasai kei na kuro qele, na itinitini ni ivalu e rawa ni tukuni rawa; vinaka cake, e parofisaitaki qai porokaramutaki. Ena vakatakilakilataka vakacava na Kalou na ika17 ni [senitiuri] ni ika7 ni Maji, 320 (320, vei koya kei ira na nona digitaki; 321 vei ira na lotu lasu se vuravura vakasisila)? Au sa vakabauta tu mai vakabalavu ni na yaco ena kena tekivu e dua na ivalu levu, ia e dua na ivalu levu ka na cava ena ivakarau ni atomi, baleta ni parofisaitaka na Kalou , vakatolu , ena Tani. 11:40 ki na 45, Isikeli 38 kei na 39, ka kena iotioti, ena Vkta.9 :13 ki na 21. Na veivala e vakayacora na Kalou vei ira na tamata talaidredre me tekivu mai na vulaitubutubu ni 2020 e mataqali vata ga kei na kena e vakayacora vei Fero mai Ijipita ena gauna i Mosese; kei na iotioti ni kena itinitini ena tautauvata; na meca ni Kalou ena vakayalia

na nona bula e kea, me vakataki Fero ka, ena nona gauna, a raica na nona mate na luvena ulumatua ka vakayalia na nona. Ena ika 8 ni Maji, 2021, au raica ni se bera ni vakayacori na vakadewa oqo , ia au sa vakarautaki au tu kina me rauta ni dua na vula, niu sa kila ena veivakauqeti vakalou ni 321 e 320 me baleta na Kalou ka kena itinitini, e a tuvanaka me vosavakacaca, sega ni siga duadua ga ni ika 7 ni Maji, ia na siga taucoko oqo , vakayagataka , me baleta na itotogi oqo, na ivakavuvuli e cavuti ena Tiko Voli Mai na Lekutu. 14:34: " *Me vaka ni o ni sa vakaraica na vanua me vasagavulu na siga, o ni na colata talega na nomuni caka cala me vasagavulu na yabaki,* ***e dua na yabaki ena veisiqa yadua*** . "

Ia e dua tale na ka me kuria na ka e raica oqo. Na noda ivolanivula lasu e sega walega ni cala me baleta na itekitekivu ni yabaki, e cala talega me baleta na siga a sucu kina o Jisu Karisito. Ena ika5 ni [senitiuri] , e biuta cala na monaki o Dionysius na Lailai ena siga a mate kina o Tui Eroti, e yaco dina ena 4 ni nona ivolanivula. Ki na 4 na yabaki oqo, e dodonu me da kuria na " *rua na yabaki* " e vakasamataka o Eroti me yabaki ni bula ni Mesaia ka vinakata me vakamatea me vaka na Maciu 2:16 : " *Ia ni sa raica ko Eroti ni ra sa vakalialiai koya ko ira na tamata vuku, sa cudru vakalevu sara, a sa talai ira kecega na gone era se bera* ***ni yabaki rua*** *ena yasana taucoko* ***ki Peceliema kei na . ka sa taroga vakavinaka vei ira na tamata vuku*** ." Me vaka oqo, ni wiliki na yabaki, na Kalou e vakuria na 6 na yabaki ki na noda dau lasu ka veivakacalai na siga kei na sucu i Jisu a vakayacori ena vulaitubutubu ni yabaki oqo - 6. Me vaka na kena isau, na yabaki 320 e baleti koya: 326 kei na ika 17 ni yabaki ni vakananumi [vakavuravura] ni noda yabaki 2020 e baleti koya na birth0 ni Karisito26 na gauna ni Karisito mai na ye26 . Na naba oqo 26 sai koya na naba ni matanivola va "YHWH" , ena vosa vaka-Iperiu "Yod, Koya, Wav, Koya" , ka vakayacani koya kina na Kalou, ka muria na taro i Mosese: " *O cei na yacamu?* "; oqo , me vaka e tukuni ena Lako Yani 3:14 . Na Kalou dauveibuli levu gona e dua tale na vuna me vakatakilakilataka kina ena nona ivakatakilakila vakatui vakatamata na siga oqo ka vakatakilakilataki ena nona vosa ni cudruvi vakalou kaukauwa duadua; kei na ka oqo me yacova na ivakataotioti kei vuravura. Na mate rerevaki ni mate veitauvi ka basika mai ena yabaki oqo 2026 ni gauna vakalou sa vakadeitaka ga na tomani tikoga ni vosa ni cudruvi oqo ka na duidui na kena irairai ena iotioti ni yabaki ni bula ena vuravura oqo. Na iKatolu ni iValu Levu niukilia ena vakatakilakilataka na " *icavacava* " ni " *nodra gauna na kai Matanitu Tani* " ka kacivaka o Jisu Karisito ena Maciu. 24:14: " *Ena vunautaki na itukutuku vinaka oqo ni matanitu e vuravura taucoko me ivakadinadina vei ira na veimatanitu kecega. Ena qai yaco mai* ***na icavacava*** ." Oqo na " *icavacava* " .ena tekivu ena kena sa mai cava na veivakatovolei; ena oti na soli ni veivakabulai. Na veivakatovolei ni vakabauta e yavutaki ena kena maroroi na nona Siga ni Vakacecegu tabu e dua ena tawasea vakaidina na nodra keba na " *sipi* " mai vei ira na " *me* " ni Maciu. 25:32-33: " *Ena soqoni vata e matana na veimatanitu kecega. Ena tawasei ira ko koya, me vaka sa tawasei ira na sipi mai na me na ivakatawa ni sipi ; ka na biuti ira na sipi ena ligana imatau, ia na me ena ligana imawi* ." Na kena vakaroti e dua na lawa me vakayacori kina na Sigatabu ni Roma ena qai tini totogitaki ira na tamata yalosavasava digitaki dina i Jisu Karisito mera mate. Na ituvaki oqo ena vakayacori kina na vosa i Tani. 12:7: " *Au sa rogoca na tamata sa vakaisulu ena lineni, ka sa tiko ena dela ni wai ni uciwai , ni sa laveta cake na ligana imatau kei na ligana imawi ki lomalagi, ka bubului ena yaca i koya sa bula tawamudu, ni na dua na gauna, kei na veigauna, kei na veimama ni gauna: ia na veika kece oqo ena vakaoti vakalevu cake, ni sa* ***vakarusai na kaukauwa ni tamata*** ." Ena rai vakatamata, ena sega na inuinui na kedra ituvaki qai voleka sara na nodra mate. Sa qai yaco kina na vosa oqo i Jisu Karisito ka cavuti ena Maciu. 24:22 sa matata mai: " *Ia kevaka sa sega ni vakalekalekataki na veisiga ko ya, ena sega ni dua na lewe me vakabulai : ia ena vukudra na digitaki ,* ***ena vakalekalekataki na veisiqa ko ya*** ." Na yabaki 6000 ena cava ni bera na Epereli 3, 2036 ni gauna vakalou, oya, Epereli 3, 2030 ni noda ivolanivula lasu ka lako mai 2000 na yabaki ni oti na siga ni kauveilatai i Jisu Karisito vakayacori ena ika 14 ni siga ni oti na itekitekivu ni vulaitubutubu

ni yabaki oqo daysd " Ka sa dodonu me " " " . . Kena ibalebale oqo ni ***siga*** ni kena vakayagataki ***na*** lawa ni mate ena liutaka na siga oqo . Ni sa ikoya na ituvaki ni leqa tubukoso e vakasaurarataki Karisito me veivuke vakadodonu me vakabulai ira na nona *digitaki* . E dodonu me da qai vakasamataka na nona vakaliuca na Kalou na kena vakalagilagi na ivakatagedegede ni " ***gauna*** " e solia vei ira na nona ibulibuli e vuravura. Sai koya oqo ena vakauqeti ira na vukitani ena iotioti ni veisiga me ra digitaka e dua na siga ka na vica na siga mai na imatai ni siga ni vulaitubutubu 20 30 . e muri ka sa voleka kina na 6000 na yabaki ni itukutuku kei Vuravura . E rua na ka e rawa ni yaco e qai basika mai: e dua na siga ka na sega ni kilai me yacova na kena icavacava, se na ika 3 ni Epereli, 2030 , ka vakatakilakilataka na iyalayala levu duadua e rawa ka vakaibalebale vakayalo. Vakasamataka mada ni dina ga ni sa rui bibi sara , na ika 14 ni siga ni yabaki ni nona vakamatei ena kauveilatai o Jisu Karisito e sega ni veiganiti me vakatakilakilataka na icavacava ni 6000 na yabaki ni itukutuku kei vuravura , ka lailai sara na itekitekivu ni ika 7 ni mileniumi . Oqo na vuna au biuta kina na noqu taleitaka kei na vakabauta ena siga ni vulaitubutubu ni ika 21 ni Maji , 2030 , na gauna vakaparofisai " *vakalekalekataki "* ni ika 3 ni Epereli se dua na siga e lomadonu . E vakatakilakilataki ena veika buli e bulia na Kalou, na vulaitubutubu e vakatulewataka ni da vinakata me da wilika na 6,000 na yabaki ni itukutuku ni tamata ; ka yaco me rawa mai na gauna erau a valavala ca kina o Atama kei Ivi. Ena italanoa vakaivolatabu ni Vakatekivu, na veisiga e liutaka na imatai ni vulaitubutubu oqo era veisiga tawamudu. Na gauna e wilika na Kalou sai koya na vuravura ni ivalavala ca, kei na 6,000 na yabaki e parofisaitaka na macawa e tekivu ena itekivu ni imatai ni vulaitubutubu ka na cava ena icavacava ni dua na iotioti ni vulaikatakata . E tekivu ena dua na vulaitubutubu na wiliwili ni 6,000 na yabaki. Ena vuku ni ivalavala ca, a sotava na vuravura e dua na tilt ni kena axis ni 23 ° 26′ ka rawa ni tekivu na veitaravi ni veigauna . Ena nodra soqo na Jiu ena veiyalayalati makawa, e rua na soqo e dau vakayacori: na Siga ni Vakacecegu kei na Lakosivia ena veimacawa. Na soqo e rua oqo e biu ena ruku ni ivakatakarakara ni naba " 7 , 14 kei na 21 " ni ika 7 , ika 14 kei na ika 21 ni siga ka vakatakarakarataka na tolu na iwasewase ni ituvatuva ni veivakabulai vakalou: Na ulutaga ni Siga ni Vakacecegu ni veimacawa ni Vakatakila 7 ka parofisaitaka na nodra isau na tamata digitaki ena ",7; na cakacaka ni veivakabulai i Jisu Karisito ka sa ikoya **na sala** ni kena soli na isau oqo, me baleta na "14". Raica ni ena soqo ni Lakosivia ka 7 na siga na ika 15 kei na ika 21 ni siga e rua na Siga ni Vakacecegu ni sega ni cakacaka vakasisila. Na tolu na "7" se " 21 " , e vakaraitaka na icavacava ni imatai ni 7000 na yabaki kei na curu ki na tawamudu ni veibuli vakalou vou ena vuravura vakavoui me vaka na Apo.21 ; na naba oqo 21 e vakatakarakarataka na uasivi (3) ni taucoko (7) ni ituvatuva ni bula ka sa inaki e vinakata na Kalou . Ena Vakatakila 3, na tikina e 7 kei na 14 e vakatakilakilataka vakatautauvata na itekivu kei na icavacava ni isoqosoqo ni Kavitu ni Lesu Vakarua Mai ; tale na rua na iwasewase ni ulutaga vakatabui vata ga . Ena sala vata ga oqo, na Vakatakila 7 e baleta na ulutaga ni nodra vakadeitaki na digitaki ni lotu Kavitu ka vakaraitaka na Vakatakila 14 na nodratou itukutuku na tolu na agilosi ka vakalekalekataka na nodratou ilesilesi raraba. O koya gona, ena yabaki 30, na icavacava ni 4000 na yabaki e vakayacori ena vulaitubutubu , kei na vuna , vakaibalebale taucoko , a vakoti o Jisu ena kauveilatai ni oti e 14 na siga na Maji 21 ni vulaitubutubu oqo ni yabaki 30, oya, 36 me baleta na Kalou. Ena ivakaraitaki oqo, e vakadeitaka kina na Kalou, na "7" ni Siga ni Vakacecegu kei na " 14 " ni nodra vakabulai na nodra ivalavala ca na digitaki mai vei Jisu Karisito e sega ni tawasei rawa . Me vaka oqo, ni sa mai cava, na "7" ni Siga ni Vakacecegu e ravuti, na Karisito dauveivueti ni "14" e vuka ki na kena veivuke me solia vua na lagilagi, na 14 cecere duadua " siga " ka na wasea na rua na siga ena " *vakalekalekataki* " oya, kau tani me vakabulai ira na kena iotioti ni vakailesilesi digitaki yalodina .

Niu wilika tale na Maciu 24, e vaka vei au ni itukutuku i Karisito e vakatabakidua , vakabibi , vei ira na nona tisaipeli ena icavacava kei vuravura, oya vei keda eda sa bula tiko

ena iotioti ni yabaki oqo. Na tikina e 1 ki na 14 e kovuta na gauna me yacova na gauna ni " *icavacava* . " E parofisaitaka o Jisu e dua na veitaravi ni ivalu, na nodra basika mai na parofita lasu kei na iotioti ni vakacegu vakayalo. Oti, na tikina e 15 ina 20 , ena kena vakayagataki vakarua, e baleta ruarua na nodra vakarusai o Jerusalemi era vakayacora na kai Roma ena 70 kei na iotioti ni nodra veivakacacani na veimatanitu ena nodra lotu vakaJiu na digitaki era dau maroroya na Siga ni Vakacecegu tabu ni Kalou . Ni oti oqo , na tikina e 21 e parofisaitaka na nodra iotioti ni " *veivakararawataki levu* " : " *Ni na qai yaco na veivakararawataki levu, sa sega vakadua ni yaco mai na i vakatekivu kei vuravura me yacova mai na gauna oqo, e sega,* ***ka na sega tale vakadua*** ." Raica ni vakamacala oqo " ***ka na sega vakadua ni*** " e tarova na kena vakayagataki ki na gauna ni iapositolo, me vaka ni na veibasai kei na ivakavuvuli nei Tani. 12:1. Kena ibalebale oqo ni rua na vosa e cavuti oqo e baleta na kena vakayacori vata ga ena iotioti ni veivakatovolei vakavuravura ni vakabauta. Ena Dan.12:1 , na vosa e tautauvata : " *Ena gauna o ya ena tucake o Maikeli, na turaga levu ka tu ena vukudra na luve ni nomu tamata;* ***ka na yaco e dua na gauna ni leqa, me vaka e se bera ni bau yaco mai na gauna e tiko kina e dua na matanitu me yacova sara na gauna vata o ya*** . Ena gauna o ya, era na vakabulai *na nomu tamata, o ira kece era kunei ni volai tu ena ivola* " levu *ena "* " . me " *vakalekalekataki* " me vaka na tikina e 22 . Na tikina e 23 e vakaraitaka na ivakatagedegede ni vakabauta dina ka sega ni vakabauta na nona rairai vakasauri o Karisito e vuravura : " *Kevaka era sa kaya vei kemudou, 'Raica, sa tiko ko koya ena vanua dravuisiga,' dou kakua ni lako tani ; raica, sa tiko ko koya ena loma ni vale ni manumanu, dou kakua ni vakabauta* ." Ena iotioti ni gauna vata ga oqori , ena vakalevutaka na vakatevoro na kena " *veivakurabuitaki* " kei na kena irairai veivakacalai kei na **veivakacalai** ni lasu . Karisito, o koya ena vakamalumalumutaki ira na yalo era sa vakavulici cala: " *Ni ra na tubu cake mai na Karisito vakailasu kei na parofita vakailasu , ka ra na vakaraitaka na ivakatakilakila lelevu kei na veika veivakurabuitaki, me ra* ***vakacalai kina*** *, kevaka e rawa, o ira sara ga na digitaki* "; ka vakadeitaka na Vakatakila 13:14 : " *A* ***sa vakacalai*** *ira era sa tiko e vuravura e na cakacaka mana sa soli vua me cakava e na mata ni manumanu, ka kaya vei ira era sa tiko e vuravura me ra cakava e dua na matakau ni manumanu sa mavoa e nai seleiwau, ka sa bula tiko* ." Na tikina e 27 e vakavotuya na nona rairai kaukauwa ka qaqa na Karisito vakalou, ka parofisaitaka na tikina e 28 na " *kana magiti* " e cabori vei ira na manumanu vuka ni oti na nona veivuke. Ni o ira na vukitani era sa bula tiko me yacova na nona lako mai era na vakarusai ka soli me kakana " *vei ira na manumanu vuka ni lomalagi* ," me vaka e vakavuvulitaka na Vakatakila 19:17-18 kei na 21 .

Au vakalekalekataka eke na kila vou sara oqo ni veibuli vakalou. Ena nona tauyavutaka na imatai ni macawa , e tauyavutaka kina na Kalou na duavata ni siga, e tiko kina e dua na bogi butobuto kei na dua na siga rarama; na matanisiga ena vakararamataka ga mai na ika 4 [ni siga] . Na bogi e parofisaitaka na kena tauyavutaki na ivalavala ca e vuravura ena vuku ni nodrau talaidredre ena veisiga ni mataka o Ivi kei Atama. Me yacova mai na ivalavala ca oqo, sa tu vei ira na veika buli e vuravura na itovo tawamudu **.** Ena gauna ga e vakayacori kina na ivalavala ca, sa veisau na veika, ka sa rawa ni tekivu na wiliwili ni 6,000 na yabaki, ni sa vakanamata na vuravura ena kena axis ka sa tekivu na ivakavuvuli ni veigauna. Na veika buli vakavuravura, ka cudruvi koya na Kalou, sa qai taura na kena itovo tawamudu **ka** da kila. Na 6,000 na yabaki ka tekivu ena imatai ni vulaitubutubu e vakatakilakilataki ena ivalavala ca ena cava ena vulaitubutubu ni 6001 ena nona lesu tale mai o Jisu Karisito ena lagilagi vakalou. **Na iotioti ni nona lako mai ena vakayacori ena "** ***imatai ni siga ni imatai ni vula*** **" ni imatai ni yabaki ni [ika7] ni mileniumi** .

E tukuni oqori, Maji 7, 2021 , ni noda ivolanivula vakatamata lasu , sa qai vakatakilakilataki vakalotu ena dua na veisiko mai vei Pope Francis vei ira na lotu Vakarisito ena Tokalau era vakacacani mai Iraki mai vei ira na dauvakacaca Musolomani. Ena soqoni oqo, e vakananumi ira kina na Musolomani ni dua ga na nodra Kalou, o Eparama, ka okati ira

me ra nona "tacina ." Na vosa oqo, ka ra vakamarautaki ira na tawavakabauta ena Tokalau, e sega ni lailai vei Jisu Karisito ka a solia na nona bula me isoro me vosoti kina na nodra ivalavala ca na nona digitaki, e dua na veivakacudrui levu. Ka sa rawa ni vakalevutaka ga na nodra cudru na lotu Musilimi na nodra curu yani ki na nodra vanua na iliuliu ni " ex-crusader " Katolika " lotu Vakarisito ". Na cakacaka vakacegu oqo ni Popi ena yaco kina na kena itinitini vakasakiti ka parofisaitaki ena Tani. 11:40, na kena vakalevutaki na "veivala" ni Musolomani "tui ni ceva" me saqati na pope o Itali kei na kena veitokani ni Iurope. Ka ena rai oqo, na lutu ni bula vakailavo ni Varanise kei na veimatanitu kece ena Tokalau ni itekitekivu Vakarisito e vakavuna na nodra iliuliu, ena vuku ni Covid-19 na manumanu somidi, ena veisautaka na veivakatautauvatataki ni kaukauwa ka kena itinitini me vakatara na kena vakayacori na "Ikatolu ni iValu Levu" vakadaroi ki na icavacava ni iotioti ni 9 na yabaki ka se tu ga e matada. Me kena itinitini, meda nanuma tiko ni nona vakavuna na matedewa ena vuku ni Covid-19 kei na kena veisau, e dolava kina na Kalou na sala ki na veivakacacani ka dodonu me vakatakilakilataka na iotioti ni tini na yabaki ni itukutuku ni tamata e vuravura.

Ia , na ika7 ni Maji, 2021, e vakatakilakilataki ena nodra ivalavala kaukaua na itabagone ena kedra maliwa na ilawalawa dauvakacaca kei ira na vakailesilesi ni ovisa ena vica na korolevu e Varanise . Oqo e vakadeitaka na toso ki liu ki na dua na veivala raraba; na itutu ni yasana yadua e sega ni veisautaki rawa baleta ni sega ni veiganiti . Oqo na kena itinitini ni veivala ni rua na itovo vakavanua veibasai diametrically: Na galala vakavuravura ni Tokalau me baleta na isoqosoqo ni dauvakacaca kei na capos ni veimatanitu ena ceva, vakalevu cake na itovo vakavanua kei na matanitu Musolomani. Sa yaco tiko e dua na leqa, me vaka na Covid-19, ka sega na kena iwali.

Me vakacavari na kena dikevi na ituvatuva vakasisila e vakalawataka na tamata , e dodonu me da raica: na veisau ni yabaki ni oti na ika 12 ni ^{vula} ka vakatokai na ika 10 ni ^{vula} (Tiseba), ena itekivu ni vulaikatakata; na veisau ni siga ena lomaloma ni bogi (lomalomanibogi); na kena wiliki ga vakadodonu ka tudei na auwa e se vinaka tikoga. Me vaka oqo, na ituvatuva totoka vakalou sa yali ena vuku ni ivalavala ca , sosomitaki ena dua na ituvatuva ivalavala ca ka na yali ena kena gauna , ni sa vakaraitaka na Kalou na dauveibuli lagilagi , me baleta na vakatulewa ni akaude , se ena icavacava ni imatai ni ono na udolu na yabaki, ena vulaitubutubu ni 2030, me baleta na vulaitubutubu ni tamata ni6 , me baleta na decei of3. na noda Turaga ka iVakabula ko Jisu Karisito, me baleti ira na nona tamata digitaki.

Na veilecayaki sa tauyavutaki ka laurai e vakadinadinataka na vosa ni cudruvi vakalou e vakabibitaka na kawatamata. Baleta me tekivu mai na gauna e vakanamata kina na vuravura, sa yali na kena tudei kei na kena tudei na kena vakarautaki na gauna, na auwa ni bogi kei na siga e sa veitaravi tikoga ena kena tubu kei na kena lailai sobu.

Na ituvatuva ni nona tuvanaka na Kalou Dauveibuli na nona ituvatuva ni veivakabulai e vakaraitaka tale vei keda na veika vakayalo e vakatura me vakaliuci vua na tamata. E digitaka me vakaraitaka na nona loloma cecere ena nona solia na nona bula me ivoli vei Jisu Karisito ni oti e 4,000 na yabaki ni veika e sotava na tamata e vuravura . Ena nona cakava oqo, e tukuna tiko vei keda na Kalou: " Taumada, vakaraitaka vei au na nomu talairawarawa ka'u na vakaraitaka vei iko na noqu loloma . "

Ena vuravura, tamata veisosomitaki e dua tale, vakatubura na vuanikau ni itovo vata ga, Ia, na itabatamata ni iotioti ni gauna eda a curu kina ena 2020 e vakaraitaka e dua na ka vakatabakidua: ni oti na 7.5 na yabaki ni sautu e Iurope, kei na dua na veisau sega ni vakabauti rawa ni saenisi ni gene, vakaibalebale sara, na kai Iurope kei na nodra leqa ki na Isireli, Ositerelia era rawa ni sauma kece na nodra veisoqosoqo ni sa vakasavasavataki vakalevu cake. E sega ni kena ravuti e dua na manumanu somidi veitauvi e vou , e vou na nodra itovo na iliuliu ni veivanua torocake. Na vu ni itovo rerevaki oqo sai koya na nodra

vakaraitaki vei ira na tamata e vuravura ena bombardment ni itukutuku, kei na maliwa ni itukutuku oqo, na itukutuku vou se rede ni veimaliwai e basika ena itukutuku ni spider ka vakavuna na veitaratara ni initaneti galala, ena kena eda kunea kina e levu cake se lailai na daukaburaki savasava. E sa vesuki tu kina na tamata ena kena sivia na galala ka lutu lesu tale vua me vaka e dua na vosa ni cudruvi. E Amerika kei Iurope, na ivalavala kaukauwa e vakavuna na nodra veivala na veimataqali tamata; E kea , sa ikoya na vosa ni cudruvi ni " *Pepeli "* sotava e vakavoui; ia e dua tale na lesoni vakalou sega ni vakatitiqataki ka se bera ni vulici, baleta ni lako sobu mai na dua ga na veiwatini e dodonu me vosataka na vosa vata ga , me yacova na veika e sotavi cala oqo , eda se raica tikoga nikua , na tamata e wasei ena vuqa na vosa kei na dialects e bulia na Kalou ka veibiuyaki ena entire ear. Ka io, na Kalou e sega ni muduka na nona veibuli ni oti na imatai ni vitu na siga ni veibuli; E sa bulia talega e levu na ka me cudruvi ka so na gauna me vakalougatataki ira kina na nona digitaki, na mana e cabori ena vanua dravuisiga vei ira na luvei Isireli e kena ivakaraitaki.

Ia, **na galala** e kena ibalebale e dua na isolisoli totoka mai vua na noda Dauveibuli . E tiko ena ka oqo na noda yalayala **galala** ki na Nona inaki. And here , e dodonu me ciqomi, na galala taucoko oqo e vakaibalebaletaka na kena tiko na madigi baleta ni Kalou e sega ni vakaitavi kina ena dua na sala ; e dua na vosa e vuqa na tamata vakabauta era sega sara ga ni vakabauta. Ka ra cala , baleta ni Kalou e biuta e dua na iwase levu ni Nona ibulibuli ki na madigi, ka imatai ka bibi duadua, na itavi ni veivakayadrati vei ira na digitaki , na vakavinavinakataki ni Nona ivakarau vakasilesitieli vakatakilai mai . Ni sa vakatakilakilataki ira na nona digitaki , sa taura na Dauveibuli me liutaki ira ka vakavulici ira ena nona dina ka vakarautaki ira ki na bula tawamudu vakasilesitieli. Na malformations kei na monstrosities e laurai ena sucu ni veika bula vakatamata e vakadinadinataka na cakacaka ni madigi ka vakavuna ena iwalewale ni vakasucumi ni veimataqali cala ni gene kei na levu cake se lailai na kena itinitini bibi. Na tubu ni veimataqali manumanu e yavutaki ena kena tekivutaki na veivakasucumi ka dau vakavuna na cala ni veivakadonui ena veigauna; Oqo e okati kina na ivakavuvuli ni heredity se tu vakataki koya ena vuku ni madigi ni bula. Me vakalekalekataki, kevaka au dinautaka na noqu vakabauta ki na madigi ni bula galala , au dinautaka ena kena veibasai, na isau kei na veivakabulabulataki ni vakabauta oqo, ki na loloma ni Kalou kei na veivakatorocaketaki sa vakayacori oti ka sa tomana tikoga o koya me vakabulai au.

Ena itukutuku ni nona bulibuli e vuravura , na siga ena cudruvi kina na Kalou e lako mai taumada ena macawa; sa volai tu na kena icavacava: na kena inaki me " *wasea na rarama mai na butobuto* ." Era digitaka na lotu Vakarisito lasu me veibasai kei na digidigi ni Kalou me vakatabuya na ikavitu ni siga, na imatai ni siga oqo ena sa vakayacora taucoko na nona itavi me vaka e dua na " *ivakatakilakila* " ni keba ni vukitani talaidredre ena Vakatakila 13:15. Me vaka ga ni sa cudruvi mai vua na Kalou na Sigatabu ni imatai ni siga, sa vakalougatataka ka vakatabuya talega na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga. Ka me da kila na veitusaqati oqo , e dodonu me da ciqoma na vakasama ni Kalou , ka sa ivakatakilakila ni veivakasavasavataki mai vei Koya ka baleti Koya. Na Siga ni Vakacecegu e baleta na ikavitu ni siga kei na naba oqo *vitu* , "7" , e vakatakarakarataka na taucoko. Ena ruku ni vosa taucoko oqo, e biuta kina na Kalou na vakasama ni inaki e bulia kina na noda ituvaki vakavuravura, oya na kena vakaoti na ivalavala ca, na kena cudruvi, na kena mate kei na kena yali. Ka ena cakacaka oqo, ena vakayacori taucoko kina na veika oqo ena loma ni ika 7 ni mileniumi ka parofisaitaka na Siga ni Vakacecegu ni veimacawa. Oqo na vuna **e bibi cake kina vua na Kalou na inaki oqo mai na sala** ni veivakabulai ena volia kina na nodra bula na digitaki e vuravura ka na vakayacora vakaikoya, vei Jisu Karisito, ena isau ni rarawa vakadomobula .

Oqo e dua tale na vuna e kaya kina na Kalou ena Dauv. 7:8 : " *Na itinitini ni dua na ka e vinaka cake mai na kena itekitekivu* . " Ena Vakatekivu, na veitaravi ni veika e yaco ena ituvatuva "bogi-siga" se " *yakavi-mataka* " e vakadeitaka na vakasama vakalou oqo. Ena Ais. 14:12, ena ruku ni veivakaisini ni tui Papiloni , e kaya na Kalou vua na tevoro : " *O sa lutu*

mai lomalagi, ***o iko na kalokalo ni mataka*** *, o iko na luve ni mataka lailai! O sa kau sobu ki vuravura, o iko o sa qaqa vei ira na veimatanitu* !" » Na vosa e vakatokai koya kina na Kalou me " ***kalokalo ni mataka "*** e vakaraitaka ni vakatauvatani koya kei na " matanisiga " ni noda vuravura. O koya na imatai ni nona ibulibuli ka tiko ena ruku ni nona iubi na tui Taia, Isik. 28:12 e tukuna na nona lagilagi taumada: " *Luve ni tamata, taura e dua na tagi me baleta na tui Taia! Mo kaya vua : Sa kaya vakaoqo na Turaga o YaHWH :* ***O sa dregata na ivakatakilakila ni uasivi, o sa sinai ena vuku, uasivi ena totoka*** . » Na uasivi oqo e a dodonu me yali , me sosomitaki koya na rebelline na noqu, na meca , o Setani e cudruvi koya na Kalou baleta ni tikina e 15 e vakaraitaka: " *O sa uasivi sara ena nomu ivalavala mai na siga o a buli kina me yacova ni sa kune vei iko na ca* . " O koya gona, ***o*** koya e vakasamataki me " na ***kalokalo*** ni mataka " e vakauqeti ira na tamata tawavakabauta me ra doka me vaka e dua na kalou na " ***kalokalo ni mataka*** " ni veibuli vakalou: na " Matanisiga sega ni qaqa " e vakaloutaka na lotu vaka-Roma ka voleka ni lotu Vakarisito kece ena Tokalau e vakadewataka e dua na lotu butobuto . ena yakavi ni nona mate , e kacivaka o Jisu ni na soli koya yani e dua vei iratou na 12 na yapositolo, e kaya sara mada ga vakadodonu vei Jutasa : " *Na ka kece mo cakava, cakava vakatotolo !"* ". Oqo e rawa kina vei keda me da kila ni Kalou e sega ni saga me tarova na nona ibulibuli mai na vakaraitaka na nodra digidigi , ena gauna mada ga era veibasai kina kei na nona. Jisu talega a sureti ira na nona yapositolo me ra biuti koya kevaka o ya na nodra gagadre. Sa ikoya ena kena vakatarai na nona ibulibuli na galala kece me ra vakaraitaka na nodra vakasama ka vakaraitaka na nodra itovo fisenmonly ka rawa ni digitaka e dua na nodra destrate me baleta na nona . o ira kece na nona meca vakalomalagi kei vuravura, o ira era vakatokai me ra sega ni kilikili kei ira na sega ni kauwai.

-
-
-

<u>iValavala Ca Taumada</u>

Na imatai ni siga ni vakacegu e taura na kena ibalebale levu sara ena noda gauna vakarisito baleta ni sa vakavuna na " ***ivalavala ca*** " sa vakavotukanataki tale mai na ika 7 ni Maji, 321, ka sa yaco me ivakatakilakila ni keba ka sa curu ki na talaidredre ki na keba vakatabui ni Kalou. Ia na " ***ivalavala ca*** " oqo e sega ni dodonu me vakavuna me da guilecava na " ***ivalavala ca*** " taumada ka vakacala na tamata me mate ena ivotavota me tekivu mai vei Atama kei Ivi. Ni vakararamataki au na Yalo, na ulutaga oqo e kauti au meu kunea na lesoni bibi e vuni tu ena ivola na Vakatekivu. Ena ivakatagedegede ni kena dikevi, e vakaraitaka vei keda na ivola na itekitekivu ni veibuli ena wase 1, 2, 3. Na ibalebale vakaibalebale ni iwiliwili oqo e se dodonu sara ga: 1 = duavata; 2 = sega ni uasivi; 3 = uasivi sara. E dodonu me vakamacalataki oqo. Na Gen.1 e vakamacalataka na buli ni imatai ni 6 na siga. Na nodra ivakamacala " *mataka ni yakavi* " ena taura ga na ibalebale ni oti na ivalavala ca kei na vosa ni cudruvi ni vuravura ka yaco me vanua e lewa na tevoro , ka na ulutaga ni Gen.3 ke sega na vosa " mataka ni *yakavi "* e sega ni dua na kena ibalebale ena ivakatagedegede vakavuravura . Ena kena vakarautaki na ivakamacala, na wase 3 e biuta kina na ivakatakilakila ni uasivi sara ena ivakatakila vakalou oqo. E vaka talega kina, ena Vakatekivu 2, na ulutaga ni Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga se , vakadodonu cake , ni vakacegu ni Kalou kei na tamata ena ikavitu ni siga , talega e taura ga na kena ibalebale ni oti na " ivalavala ca " taumada erau a vakayacora o Ivi kei Atama ena Vakatekivu 3, ka solia vua na kena vuna e tiko kina. O koya gona, e veibasai, ke sega na kena veivakadonui e soli ena Vakatekivu 3, na Siga ni Vakacecegu vakatabui e dodonu me kena ivakatakilakila "2" ni sega ni uasivi. Mai na veika kece oqo e matata kina ni a bulia na vuravura na Kalou me vakacabori vua na tevoro kei na nona tevoro me rawa kina vua na vua ca ni yalodra me vakayago ka basika e matadra na tamata kecega, na Kalou, na agilosi kei na tamata, ka me rawa vei ira na agilosi kei na tamata me ra digitaka na nodra yasana.

Na vakadidike oqo e kauti au meu vakaraitaka ni kena tauyavutaki na ikavitu ni siga e vakatabui me vaka na vakacegu e parofisaitaka na vosa ni cudruvi ni " *ivalavala ca* " vakavuravura e tauyavutaki ena Vakatekivu 3 , baleta ni vuravura sara ga e cudruvi mai vua na Kalou, ka sa ikoya gona mai na gauna ga e tarai koya kina na mate kei na kena iwalewale ni sa taura na kena gauna ni ikavitu kei na ikavitu na yabaki . e dua na ibalebale, e dua na ivakamacala, e dua na veivakadonui. E dodonu me da raica oqo: ni bera na veibuli vakavuravura, mai lomalagi, na veileti e sa saqata oti na keba ni tevoro me saqata na keba ni Kalou ia na mate ga i Jisu Karisito ena vakadeitaka na digidigi yadua; ka na vakaraitaki ena nodra vakasavi tani mai lomalagi na vukitani era sa totogitaki mai na gauna oya me ra mate ena veibuli vakavuravura. Ia, mai lomalagi, na Kalou e sega ni tuvanaka na nodra bula na agilosi ena veisau ni " mataka *ni yakavi* ", oqo baleta ni lomalagi e vakatakarakarataka na nona ivakarau tawamudu ; o koya ena qaqa ka tomani tikoga vei ira na nona digitaki me tawamudu. Sotava na itukutuku oqo : vakacava na vuravura ni bera na ivalavala ca? E duatani mai na veisau ni " *mataka ni yakavi* " , na kena ivakarau talega e lomalagi, oya, ena kena irairai na bula e yaco ena dua na ivakarau tawamudu; manumanu vegan, tamata vegan ka sega na mate ka na isau ni ivalavala ca, siga e muria na siga ka rawa ni tawamudu.

Ia ena Vakatekivu 2, e vakaraitaka vei keda na Kalou na Nona ituvatuva ni gauna me baleta na macawa, ka cava ena ikavitu ni siga ena dua na vakacegu vua na Kalou kei na tamata. Na vosa vakacegu oqo e lako mai na vosa "me cegu" ka baleta na cakacaka e cakava na Kalou ka vakakina na cakacaka e cakava na tamata. E rawa ni o kila ni bera na ivalavala ca, e sega ni rawa vua na Kalou se na tamata me vakila na oca. E sega ni sotava na yago i Atama e dua na mosi, oca, se dua na mataqali mosi. Ia, na macawa siga vitu era sa veimurimuri ka ra sa vakatuburi tale me vaka e dua na veisau tawamudu, vakavo ga kevaka na veitaravi ni " *yakavi -mataka* " e vakatakilakilataka na duidui kei na ivakarau vakalomalagi ni matanitu ni Kalou. Na duidui oqo e kena inaki gona me vakatakila vakaparofisai e dua na porokaramu e vakasamataka na Kalou dauveibuli levu. Me vaka ga na soqo ni "Yom Kippur" se "Siga ni Veisorovaki" e dau marautaki ena veiyabaki vei ira na Iperiu ka parofisaitaka na icavacava ni ivalavala ca ena kena veisorovaki e vakayacori ena mate i Jisu Karisito, sa vakakina na Siga ni Vakacecegu ni veimacawa e parofisaitaka na lako mai tale ni ikavitu ni mileniumi baleta na gauna ena vakacegu kina na Kalou kei na nona digitaki dina . ena sa vakadrukai na ca. Ia, era se kauwaitaka tikoga na digitaki na " *ivalavala ca* " me vaka ni, vata kei Karisito, e dodonu me ra lewa na " *ivalavala ca* " kei ira na tamata ivalavala ca , ka ra na moce tu ena gauna oya ena moce vakayago. O koya gona, me vaka na ono na siga sa oti, na ikavitu e biu ena ruku ni ivakatakilakila ni " *ivalavala ca* " ka kovuta ka baleta na vitu na siga ni macawa taucoko. Ka sa na qai tekivu ga ena itekivu ni ikawalu ni mileniumi, ni ra sa vakarusai oti na tamata ivalavala ca ena " *bukawaqa ni ikarua ni mate* ," ena qai tekivu kina na tawamudu ka sega kina na " *ivalavala ca* " ena vuravura sa vakavoui. Kevaka e vitu *na* siga e vakatakilakilataki ena ivalavala ca ka parofisaitaka na 7,000 na yabaki, na wiliwili ni 7,000 na yabaki oqo e rawa ni tekivu ga ena *kena* tauyavutaki na *ivalavala ca e* vakatakilai ena iVakate . sega ni rawa ni curu ki na 7000 na yabaki e porokaramutaki ka parofisaitaki me baleta na " *ivalavala ca* " . ena macawa siga vitu.

Na ivakavuvuli oqo e vakaraitaka na bibi ni cakacaka oqo e vakatauca na Kalou ki na pope ni Roma ena Tani. 7:25: " *Ena vakasamataka me veisautaka na gauna kei na lawa* . " " *Na veisau ni gauna* " e tauyavutaka na Kalou e vakavuna na kena sega ni rawa ni kunei na itovo vakaparofita ni Siga ni Vakacecegu ni veimacawa mai na " *lawa* " ni Kalou. Ka sa cakava tiko oqo o Roma me tekivu mai na gauna i Constantine I ˙ me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321, ena nona vakarota na vakacegu ni veimacawa ena imatai ni siga ka sega ni ikavitu ni siga. Ena nona muria na ivakaro vaka-Roma, na tamata ivalavala ca e sega ni sereki mai na " *ivalavala ca* " taumada e taukena mai vei Atama kei Ivi, ia e taura talega e dua na ikuri ni " *ivalavala ca "* , ena gauna oqo **e soli koya ga** , ka vakalevutaka na nona cala vua na Kalou.

Na ituvatuva ni gauna " *yakavi mataka* " se " *butobuto rarama* " e dua na vakasama e digitaka na Kalou ka talairawarawa ki na digidigi oqo e taleitaka ka vakadonuya na rawati ni veika vuni vakaparofisai ni iVolatabu. E sega ni dua na ka e vakasaurarataka na tamata me ciqoma na digidigi oqo ka kena ivakadinadina ni sa digitaka na tamata me vakatakilakilataka na kena veisau ni siga ena lomaloma ni bogi , se 6 na auwa ni oti na dromu ni matanisiga ena vulaitubutubu ; ka parofisaitaka na nodra keba o ira era yadra vakamalua me baleta na lesu tale mai lagilagi i Karisito, na Taganevou ena vosa vakatautauvata ni tini na goneyalewa . Na itukutuku vuni e solia gona na Kalou e sivia gona na nona vakasama vakavuku. Ia vei ira na nona digitaki, na ituvatuva ni gauna vakalou e vakararamataka na nona parofisai kece sara ka vakabibi na kena ni Apokalipisi ena itekivu ni ka e vakaraitaka kina o Jisu me vaka ni "na *alifa kei na omeka* ", " *na itekitekivu se itekitekivu kei na itinitini* ". Na veisiga yadua e lako sivita na noda bula e parofisaitaka na ituvatuva ni Kalou, ka vakamacalataka vakalekaleka ena Vakatekivu 1, 2 kei na 3, baleta ni " *bogi* " se " *butobuto* " e vakatakarakarataka na ono na siga vakasisila e vakaraitaki ena Vakatekivu 1 , ia na vakacegu vakalou e tauyavutaki ena Vakatekivu 2 e kacivaka na gauna ni " *rarama* " . E na ivakavuvuli oqo me vaka na Dan.8:14, na gauna ni gauna vakarisito e wasei vakarua: e dua na gauna ni " *butobuto* " vakayalo ena maliwa ni 321, ni sa tauyavutaki kina na " *ivalavala ca* " me baleta na Siga ni Vakacecegu, kei na 1843 ni sa tekivu kina e dua na gauna ni " *rarama* " vei ira na digitaki mai na siga oya ni sp ni Karisito ena return30 . Gen.3, ena Kalou Dauveibuli Kaukauwa, e lako mai me lewa ena kedra maliwa na digitaki kei ira na vukitani , " *sipi kei na me* " , me vaka e sa lewa ena kedra maliwa na " *gata, na yalewa, kei Atama* . " Vakakina, ena Vakatakila, na ulutaga ni " *iVola ki na vitu na Lotu kei na vitu na dark* me baleta na " " *rarama "* vakalou me baleta na ikavitu ka iotioti ni diqiri ni ulutaga yadua oqo. Oqo e dina sara ni ena 1991, na kena sega ni ciqomi vakamatanitu na iotioti ni " rarama " oqo mai vei ira na lotu Karisito vakamatanitu, rarama . ka sa solia vei au o Jisu mai na 1982 , e kauti koya me kaya vua, ena iVola e vakau vei " *Leotisea* " ena Vakatakila 3:17: " *Ni o sa kaya, 'Au sa vutuniyau, ka'u sa vutuniyau,* ***ka'u sa sega ni qadreva e dua na ka*** *,' ka sega ni kila ni'u sa vakaloloma, ka vakaloloma, ka* ***vakailesilesi*** *, se* po ." Era sa guilecava na lotu Vakarisito na vosa oqo e soli ena 1 Pita 4:17: " *Ni sa yaco mai na gauna me* ***tekivu kina na veilewai ena vale ni Kalou*** *. Ia kevaka e tekivu taumada vei keda, na cava na kedra itinitini o ira era sega ni talairawarawa ki na kosipeli ni Kalou?* » Na isoqosoqo *sa* tu mai na 1863 kei Jisu " 1873. Me vaka na ivakavuvuli vakalou " *mataka ni yakavi* " se " *butobuto rarama* " , na iotioti kei na ikavitu ni gauna e vakatakarakarataki ena yaca " *Leotisea* " e dodonu me dua na gauna ni " *rarama* " vakalou levu kei na cakacaka ni gauna oqo e vakavuna na ivakadinadina ni ka oqo, e dua na " *rarama* " levu oqo sa lako dina mai me vakararamataka na iotioti ni eraste ena noqu , isoqosoqo vakamatanitu ni lotu Kavitu e vuravura raraba Na yaca " *Leotisea* " e dodonu vinaka me vaka ni kena ibalebale " o ira na tamata era sa lewai se tamata ni veilewai era sa cudruvi me ra duavata kei ira na dauvakacaca ena " siga sa cudruvi mai vua na Kalou ." " Vakaraitaka ni ra sega ni rawa ni wasea vua na Kalou na nona veibeitaki dodonu ni "Sigatabu" ni Roma, na Siga ni Vakacecegu ena sega tale ni rairai bibi vei ira me vaka ena gauna vakalougatataki ni nodra papitaiso. E dua na itukutuku e solia o Jisu Karisito vua na nona dauveiqaravi o Ellen G. White , ena nona ivola "Vola Taumada" ka vakadewataka ena nona imatai ni raivotu oqo na takete kei Jisu ... Erau sa lutu ki na vuravura ca ka rau sa sega ni laurai tale ."

Na Vakatekivu 2 e parofisaitaka na gauna ni " *rarama* " ka tekivu na wase oqo ni Vakatekivu ena kena vakatabui **na** " ***ikavitu ni siga*** " . E tini ena tikina e 25: " *Erau sa luvawale ruarua na tagane kei na watina, ka rau sa sega ni madua* ". Na veiwekani ni rua na ulutaga oqo e vakaraitaka ni kena kunei na nodrau luvawale vakayago ena vu mai na kena beitaki na " *ivalavala ca* " erau na vakayacora ka , e tukuni tale ena Vakatekivu 3, e basika vakakina me vu ni dua na luvawale vakayalo vakayago. Ni vakatauvatani na ivakavuvuli oqo

kei na kena mai " *Leotisea* " , eda kunea ni Siga ni Vakacecegu e semati ki na " *ivalavala ca* " ka vakavuna me " *luvawale* " e dua. In this final context , na kena vakayacori na Siga ni Vakacecegu sa sega kina ni rauta me maroroi kina na loloma soli wale i Karisito , baleta ena nona vakatura na nona rarama vakaparofita taucoko vei ira na vakailesilesi vakamatanitu ni Karisito ena maliwa ni 1982 kei na 1991 na gagadre i Jisu Karisito sa tubu cake ka vinakata o koya me baleta na gauna oqo ni kena vakayacori na nona cakacaka tabu e dua na Siga ni Vakacecegu na nona taleitaka na nona digitaki, . bula, kei na yalona taucoko me baleta na nona ivakatakila sa parofisaitaki ena Taniela kei na Vakatakila ; ia ena i Vola Tabu taucoko talega sa vakatakilai ka vakatokai me nona " *ivakadinadina e rua* " me vaka na Vakatakila 11:3.

-
-

Na ivakadinadina ni Kalou e soli e vuravura .

Me vaka ni bibi, na nona veisiko mai na Kalou ki na kawatamata ena i rairai i Jisu Karisito e sega ni dodonu me da guilecava kina na nona veisiko taumada ena gauna i Mosese. Baleta ena ituvaki yawa oqo e vakaraitaka kina vua na Kalou na itekitekivu ni veitiki ni vuravura. Ka me vaka e dua na ivakatakila e solia na Kalou , na itukutuku ni Vakatekivu e bibi me vaka ga na Apokalipisi e vakatakilai vua na iApositolo o Joni. Na fomu e digitaka na Kalou me tuvanaka na bula vakavuravura e parofisaitaka na nona ituvatuva ni loloma vei ira na veika buli e solia vei ira na galala taucoko , me rawa ni ra sauma na nona loloma ka bula vata kei koya me tawamudu se cakitaki koya ka yali yani ki na sega ni dua na ka ni mate , me salavata kei na ituvaki ni nona solibula .

Kevaka e buli duadua ga o Atama, imatai, e baleta ni sa vakaraitaki me vaka " *na iserau ni Kalou* (Vkte. 1:26-27)" ena nona vakasaqara na loloma ni dua na itokani galala ena nona iserau, baleta na gauna kece ni nona tawamudu sa oti sa ikoya na gauna ni nona tiko duadua vakaoti. Oqo e sa sega ni vosota rawa vua me yacova ni sa tu vakarau me colata na i sau ni galala e na solia vei ira na nona ibulibuli bula . Na nona buli o Ivi mai na dua na sui i Atama , ni sa vakaluvuci tu ena dua na moce ni mate , e parofisaitaka na buli ni nona Lotu, na Digitaki ka lewena na nona digitaki yalodina, vua e tamusuki ena nona mate veisorovaki vei Jisu Karisito; oqo e vakadonuya na itavi ni " *dauveivukei* " e vakatoka na Kalou vua na yalewa e lako mai vua ka kena ibalebale na yacana o Ivi " *bula* ". Na Digitaki ena " *bula* " tawamudu , kei na vuravura, e tiko vua e dua na veikacivi me solia vua na Kalou na nona " *veivuke* " , me cakacaka vata vakatamata ena kena vakayacori na nona cakacaka ka kena inaki me tauyavutaki na loloma uasivi e wasei ka sega na leqa ena nona universes tawamudu.

Na ivalavala ca ni talaidredre e curu ki na tamata ena vuku i Ivi , oya ena vuku ni " *yalewa* " ivakatakilakila ni nona digitaki era na taukena na ivalavala ca taumada oqo. Me vakataki Atama talega, ena nona lomani Ivi , vei Jisu Karisito , sa yaco na Kalou me tamata me wasea ka colata ena isosomi ni nona Digitaki , na itotogi vakayago e dodonu me sotava na nona ivalavala ca . Na italanoa ni Vakatekivu sa ikoya gona e rua na ivakadinadina ni itukutuku makawa ka vakaraitaka na noda itekitekivu kei na kedra ituvaki , kei na ivakadinadina vakaparofita ka vakaraitaka na ivakavuvuli ni veivakabulai ni ituvatuva ni loloma levu ni Kalou dauveibuli kaukauwa duadua.

Ni oti na imatai ni ono na siga ni veibuli e tukuni ena Vakatekivu 1, na ono na siga ka parofisaitaka na ono na udolu na yabaki e maroroya tu na Kalou me baleta na nona digitaki ira na digitaki e vuravura, ena Vakatekivu 2, ena ruku ni iyaloyalo ni dua na Siga ni Vakacecegu tawamudu, ena dolavi na ikavitu ni siga sega ni vakaiyalayala me kidavaki ira na digitaki era sa vakatovolei ka digitaki.

E kila na Kalou mai na ivakatekivu, na itinitini ni nona cakacaka, na yacadra na nona digitaki era na basika mai ena loma ni ono na udolu na yabaki. E tu vua na kaukauwa kei na lewa kece me lewai ira ka vakarusai ira na agilosi talaidredre ka sega ni dodonu me bulia na noda ituvaki vakavuravura. Ia e baleta sara ga ni dokai ira na nona ibulibuli, era lomani koya qai lomani ira, e tuvanaka kina e dua na vakaraitaki raraba ena vuravura e buli me baleta na inaki oqo.

Na Kalou e vakacerecerea na ivakavuvuli ni dina mai na veika kecega. Me vaka e kacivaki ena Same 51:6, e vakamacalataki ira na nona digitaki o Jisu me ra " *sucu vou* ," oya, "sucu ena dina," me rawa ni ra veiganiti kei na ivakatagedegede ni dina vakalou . Me vaka e tukuni ena Joni 18:37, e lako mai o koya vakataki koya me " *vakadinadinataka na ka dina "* ka vakaraitaki koya ena Vkta . Na vakacerecerei kei na vakalagilagi oqo ni ivakavuvuli ni dina e **veibasai sara** kei na ivakavuvuli ni lasu, ka rau duidui na kena iwalewale na ivakavuvuli ruarua oqo. Na ivakavuvuli ni lasu e dau vakacalai ira tikoga na lewe i vuravura ena kena itukutuku taucoko. Ena gauna oqo, sa yaco me ivakarau tudei ni bula na lasu. E ciqomi ena ruku ni vosa "bluff" ena yalo ni veivoli, ia e se vakakina na vua ni tevoro, " *na tama ni lasu* " me vaka na Joni 8:44. Ena ivakatagedegede vakalotu, e basika na lasu ena kena ivakarau ni veivakaisini vakalotu e vuqa ka duidui me vaka na tamata kei na vanua e kauwaitaki kina e vuravura. Na vakabauta Vakarisito sara ga sa yaco me iyaloyalo uasivi ni " veilecayaki " (= Pepeli) sa rui levu na kena veivakaisini butobuto .

Na lasu e vakavulici vakasaenisi. Baleta, me veibasai kei na kena iwalewale ni veivakasauraraataki, na vakasama vakasaenisi e sega ni rawa ni vakarautaka na ivakadinadina dina ni kena vakasama ni bula vakaidewadewa ni veimataqali manumanu , kei na milioni kei na bilioni na yabaki era kaya na kena saenitisi ni bula tiko na Vuravura. Ena kena veibasai kei na vakasama vakasaenisi oqo, na ivakadinadina ni Kalou Dauveibuli e solia e levu na ivakadinadina ni nona dina , baleta ni itukutuku kei vuravura e vakadinadinataka na nona ivalavala, ni waluvu ni wai e vakavuna na imatai ni ivakaraitaki , vakadinadinataki ena kena tiko na fossils ni wasawasa ena veidelana ka vakakina ena veiulunivanua cecere duadua esuar. E kuria na ivakadinadina vakayago oqo na ivakadinadina e biuta tu mai na itukutuku ni kawatamata, na bula i Noa, na bula i Eparama, na nodra sereki na Iperiu mai na veivakabobulataki mai Ijipita kei na nodra sucu na tamata Jiu , era ivakadinadina bula ni nodra itukutuku me yacova na gauna ni icavacava kei vuravura; e tiko talega na ivakadinadina ni matadra na iapositolo i Jisu Karisito ka ra vakadinadinataka na nona cakamana, na nona vakoti ki na kauveilatai kei na nona tucaketale; me yacova sara ni sa biuti ira na rerevaka na mate, ka ra muria na sala ni veivakamatei , na nodra iVakavuvuli kei na nodra iVakaraitaki o Jisu na kai Nasareci .

Ena kena vakavotukanataki na vosa oqo "vakamatei" e dodonu meu dolava eke e dua na ivakamacala.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

-
-

Kena ivakamacala: Kua ni veilecayaki na mate ena vuku ni vakabauta kei na itotogi.

Na ka e rua oqo e tautauvata na kedrau irairai e tautuba ka rawarawa kina me rau veilecayaki. Ia, na veilecayaki oqo e tiko na kena revurevu bibi mai na cakacaka ni veivakatotogani e ririkotaka me vakatokai me digitaki dina e dua ni Kalou ka veibasai na luve ni tevoro e rawa ni vakatokai me dua na mate vakacalai sara me baleta na Kalou . O koya gona, me da raica vakamatata, e dodonu me da vakasamataka na vakadidike oqo ka tekivu mai na ivakavuvuli oqo; imatai , meda taroga na taro: na cava na mate ena vuku ni vakabauta? Na vosa oqo e lako mai na vosa vaka-Kiriki "martus" ka kena ibalebale : ivakadinadina . Na cava na ivakadinadina? O koya e ripotetaka ena yalodina se sega na ka e raica, rogoca, se na ka e kila ena dua na ulutaga. Na ulutaga eda taleitaka eke e vakalotu, ka vei ira era vakadinadinataka na Kalou , era tiko kina na ivakadinadina dina kei na ivakadinadina lasu. Na ka e vakadeitaki oya ni Kalou, o koya sara ga , e vakavuna na duidui ena kedrau maliwa na rua oqo. Na dina e kilai vua ka vakalougatataka baleta, ena nona yasana, na ivakadinadina dina oqo e saga me vakaraitaka na nona yalodina ena nona vakatovotovotaka ena " *cakacaka* " na nona dina kece e vakatakilai mai ka sa vosota tikoga ena sala oqo me yacova na ciqomi ni mate . Ka sa mate dina na mate oqo, baleta ni bula e soli ki na mate e salavata kei na ivakatagedegede ni savasava e gadreva na Kalou me baleta na nona gauna. Kevaka e sega ni tiko ena veivakatautauvatataki oqo na bula e soli, sa qai sega ni veivakamatei, sa ikoya e dua na itotogi e tara e dua na tamata bula ka soli vua na tevoro me baleta na nona vakarusai, baleta ni sega ni yaga vua na veitaqomaki kei na veivakalougatataki ni Kalou. E vakatau ena kena veiganiti kei na ivakatagedegede ni dina e gadreva na Kalou me baleta na veigauna yadua, na kena kilai na "vakamatei" ena vakatau ena noda kila na lewa vakalou e vakatakilai ena nona parofisai ka taketetaka na gauna ni icavacava; ka sa inaki kei na ulutaga ni cakacaka oqo.

E bibi me kilai ni dina e sega ni tu vua na kaukauwa me veisautaka e dua na vakasama vukitani; na ka e sotava na imatai ni agilosi buli, e vakatoka na Kalou , o Setani , me tekivu mai na nona talaidredre, e vakadinadinataka qori. Na dina e dua na ivakavuvuli era na vakila vakaidina na digitaki, o ira era lomana ka ra sa tu vakarau me ra vala vata kei na Kalou vei Jisu Karisito, ni ra taleitaka na lasu e vakaleqai koya.

Me kena itinitini, na Vakatakila Vakalou e tara cake vakamalua ena loma ni ono na udolu na yabaki ni veika e sotavi kei na ivakadinadina e bulataki ena ituvaki vinaka duadua kei na ituvaki ca duadua. E dua na gauna ni ono na udolu na yabaki ena rairai lekaleka, ia vua na tamata e solia ga na taleitaka dina na yabaki ni nona bula vakaikoya, sa ikoya dina e dua na gauna balavu me vakatara na Kalou me vakabalavutaka ena veisenitiuri , ka vakadodonu cake ena ono na udolu na yabaki , na veitikina duidui ni veika e rawati ena nona cakacaka raraba . Ena vuku i Jisu Karisito duadua ga, e solia kina na Kalou vei ira na nona digitaki ni iotioti ni gauna, me baleta na nona veika vuni kei na nona cakacaka , e dua na kila matata e maroroi tu me baleta na iotioti ni gauna oqo.

-
-
-
-
-
-

Vakatekivu: E Dua na iVolatukutuku Bibi ni Parofisai .

Ena kila oqo, na itukutuku ni Vakatekivu e vakadewataka na yavu ni ki ni parofisai vakaivolatabu nei Taniela kei na Vakatakila; ka kevaka e sega na ki oqo, ena sega ni rawa na kila ka oqo. Na veika oqo ena vakananumi tale ena gauna e gadrevi kina, ena gauna ni vuli vakaparofita, ia mai na gauna oqo, e dodonu me kilai ni vosa , " *qara sega ni vakabotona , wasawasa, vuravura, yalewa* ," ena kauta mai e dua na vakasama vakatabakidua ni vakasama vakalou ena nona ivakatakila "Vakatakila." Era semati ki na tolu na iwasewase veitaravi ni kena buli na Vuravura. " *Na qara* " e vakaibalebaletaka na vuravura o Vuravura, e ubi taucoko tu ena wai e sega kina e dua na bula. Oti, ena ikarua ni siga, o ya ni veibiu ni veika, " *na wasawasa* ," e dua na vosa vata kei na ivakatakilakila ni mate, ena vakaitikotiko ga kina na manumanu ni wasawasa ena ika 5 ni [siga] ; na kena vanua e veicati kei na tamata e buli me ceguva na cagi. E basika mai *na wasawasa* na *vuravura* ka vakaitikotiko ena ikalima ni siga na manumanu ka kena itinitini, ena ikaono ni siga, na tamata e buli ena *iserau ni Kalou* kei na yalewa , *ka* buli ena dua na sui ni tagane. Erau vakasucuma vata na tagane kei na yalewa e rua na gone . Na imatai ni " *Epeli ", mataqali* digitaki vakayalo (*Epeli* = Tamada sa Kalou) ena vakamatei ena vuvu mai vua na nona qase " *Keni* " mataqali tamata vakayago, tamata vakayago (= rawata) parofisaitaka vakakina na icavacava ni mataqali digitaki, Jisu Karisito kei na nona digitaki, o ira era na vakararawataki ka mate me vaka na "Martyrs", , o ira kece na " dauveivoli ni valetabu " , ka ra vakaraitaki ka vakayacori na nodra vuvu veitaravi kei na veivakacacani ena gauna ni itukutuku kei vuravura . Na lesoni e solia na Yalo ni Kalou sa ikoya gona oqo: mai na " *qara* " e lako mai , **veitaravi ,** " *na wasawasa kei na vuravura,"* na ivakatakarakara ni lotu Vakarisito lasu ka vakavuna na nodra vakarusai na yalo. Me vakatoka na nona soqoni Digitaki, e solia vua na vosa " *marama* " o koya e , kevaka e yalodina vua na nona Kalou, na " *Yalewavou* " ni " *Lami* " na ivakatakilakila vakaiyaloyalo ni parofisaitaki Karisito vakataki koya ena vosa " *tagane* " (Atama *)* . Kevaka e sega ni yalodina, e tiko ga e dua na " *marama* ", ia e taura na ivakatakarakara ni dua na " dautagane dautagane ", ia e taura na ivakatakarakara ni dua na " *dautagane dautagane "* ka vakadeitaki oqo na nodra ena " . bibi ena basika mai.E rawarawa sara mo kila ni ena 2020, na veika e parofisaitaki ena parofisai ni Taniela kei na Vakatakila sa , ena kena levu duadua , sa vakayacori oti ena itukutuku makawa , ka ra sa kilai mai vei ira na tamata Ia era sa sega ni vakatakilakilataki me baleta na itavi vakayalo e solia vei ira na Kalou na nona parofisai . .

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Vakabauta kei na Tawavakabauta .

-

Ena kena ituvaki, na tamata, mai na kena itekitekivu sara ga, era sa vakabauta. Ia na vakabauta e sega ni vakabauta. E dau vakabauta na tamata ni tiko na Kalou se veikalou, na yalo cecere e dodonu me ra qarava ka vakamarautaka me ra kakua ni sotava na leqa e vu mai na nodra cudru. Na vakabauta vakayago oqo e sa tudei tikoga mai na veisenitiuri ki na veisenitiuri kei na mileniumi ki na mileniumi, me yacova sara mai na gauna oqo, ni sa taukena na veika e kune vakasaenisi na vakasama ni tamata ena Tokalau, ka sa mai sega ni

vakabauta ka sega ni vakabauta. Meda raica mada ni veisau oqo e vakatakilakilataki ira vakalevu na tamata era vu mai lotu Vakarisito. Baleta ena gauna vata oqori, ena Tokalau, Tokalau Cecere kei Aferika, e se vakabauti tiko ga kina na yalo tawarairai. E vakamacalataki oqo ena veivakaraitaki vakasakiti era vakadinadinataka na tamata era vakayacora na ivalavala vakalotu oqo. E Aferika, na ivakadinadina matata ni tiko na yalo tawarairai e vakatabuya na tawavakabauta. Ia na ka era sega ni kauwaitaka na tamata oqo sai koya ni yalo era vakaraitaki ira kaukauwa ena kedra maliwa era sa yalo vakatevoro dina e cakitaka na Kalou, na dauveibuli ni bula kecega , ka totogitaki me mate ena reprieve . O ira na tamata oqo era sega ni tawavakabauta , se tawavakabauta , me vakataki ira na kai Tokalau, ia e tautauvata ga na kena itinitini, nira qaravi ira na timoni era vakacalai ira ra qai tauri ira ena ruku ni nodra veiliutaki vakasaurara. Na nodra lotu e vaka na mataqali lotu butobuto dau qaravi matakau ka sa vakatakilakilataka tu na kawatamata mai na kena itekitekivu; O Ivi ni sa imatai ni kena vakacacani.

Ena Tokalau, na tawavakabauta e vua dina ni digidigi, ni lewe lailai ga o ira era sega ni kila na nodra itekitekivu Vakarisito; kei na kedra maliwa na dau taqomaka na galala ni republican, era tiko kina na tamata era dau cavuta na vosa mai na iVolatabu Tabu , era vakadinadinataka kina nira sega ni lecava na kena tu. Era sega ni lecava na cakacaka lagilagi e vakadinadinataka me baleta na Kalou, ka ra digitaka me ra kakua ni vakasamataka. Sai koya na mataqali tawavakabauta oqo e vakatoka na Yalo me tawavakabauta ka sa ikoya na veitusaqati vakaoti ni vukitani ki na vakabauta dina. Baleta kevaka e vakasamataka na ivakadinadina e solia vua na bula e vuravura taucoko ka vakabibi ena veivakaraitaki vakasakiti ni tamata mai Aferika, e sega ni dua na kena rawa vua na tamata me vakadonuya na nona sega ni vakabauta. Na veika vakalou era cakava gona na timoni e vakacala na tawavakabauta ni Tokalau. Na Kalou dauveibuli e solia talega na ivakadinadina ni nona bula , cakacaka ena kaukauwa ena veika e vakavuna na veika buli ka sa vakarurugi vua; Na uneune , na volukila, na ua lelevu veivakarusai , na matedewa veivakamatei , ia na veika kece oqo era sa ciqoma tiko ena gauna oqo na ivakamacala vakasaenisi ka ubia ka vakarusa na itekitekivu vakalou. Ki na mata, na meca levu oya ni vakabauta, e kuria na ivakamacala vakasaenisi ka vakadeitaka na uto ni tamata ka rau vakayaloqaqataki koya ruarua ena nona digidigi ka kauti koya ki na nona rusa.

Na cava e namaka na Kalou vei ira na nona ibulibuli? Ena digitaka mai vei ira o ira era vakadonuya na **nona** vakasama me baleta na bula , oya o ira era tokona na nona vakasama . Na vakabauta ena sala, ia e sega ni kena itinitini. Oqo na vuna e tukuni kina ni " *vakabauta e sega na cakacaka* , " ka dodonu me colata , e " *mate* " ena Jemesa 2:17 . Ni kevaka sa tiko na vakabauta dina, sa tiko talega na vakabauta lasu. Na dina kei na lasu e vakavuna na duidui kece, ka sega ni dredre vua na Kalou me kila na talairawarawa me vakaduiduitaka mai na talaidredre. Se cava ga, e se turaganilewa duadua ga na nona vakasama ena vakatulewataka na nodra veisiga ni mataka tawamudu na nona ibulibuli yadua , me vaka ni duatani na inaki ni nona digitaki qai rawata ga na nona solia na bula tawamudu o Jisu Karisito . Na tikina e vuravura e dodonu ga me solia na kena rawa ni digitaki oqo na digitaki tawamudu. Na vakabauta e sega ni vua ni sasaga rerevaki kei na solibula , ia na ituvaki vakayago e rawata se sega na ka buli mai na nona sucu. Ia ni sa tiko, e dodonu me vakani koya na Kalou, ke sega, ena mate ka yali yani.

Na vakabauta dina e dua na ka e sega ni dau yaco. Baleta ni veibasai kei na tiki ni veivakacalai ni lotu Vakarisito vakamatanitu , e sega ni rauta me biu e dua na kauveilatai ena dela ni nona ibulubulu e dua na kabula me dolavi vua na matamata kei lomalagi. Ka'u sa vakaraitaka oqo baleta ni sa vaka me sega ni kauwaitaki , e vakaraitaka o Jisu ena Maciu 7:13-14 : " *Dou curu mai na matamata qiqo. Ni* ***sa rabailevu na matamata ka rabailevu na sala sa basika ki na veivakarusai*** *, ka ra lewe vuqa era sa curu kina . Ia* ***sa qiqo na matamata ka qiqo na sala sa basika ki na bula*** *, ka ra sa kunea."* » Na i vakavuvuli oqo e

vakadeitaki tale ena i Vola Tabu ena ivakaraitaki ni nodra kau vakavesu na Jiu ki Papiloni, ni sa raica na Kalou ni dodonu me digitaki koya o Taniela ga kei na tolu na nona i tokani kei na lima na tui kaukauwa; kei Isikeli e bula tiko ena gauna oqo . Eda qai wilika ena Isik. 14:13-20: " *Luve ni tamata, kevaka sa valavala ca vei au e dua na matanitu ena nona caka cala, ka'u sa dodoka yani na ligaqu vua, ka musuka vua na itítoko ni madrai, ka tala yani vua e dua na dausiga, ka vakarusa mai kina na tamata kei na manumanu, ka ra sa tiko kina na lewe tolu oqo, o Noa, o Taniela, kei Jope,* era ***sa*** *tiko kina na nodra dodonu ; YaHWH . Kevaka me'u vakavuna me ra lako sivita na vanua na manumanu rerevaki ka vakayalia na tamata, ka kevaka me yaco me dua na vanua dravuisiga, ka sega ni dua e rawa ni lako sivita ena vukudra, ka dina ga ni ratou tiko kina na lewe tolu oqo, me vaka ni'u sa bula tiko , e kaya na Turaga o YaHweh ,* ***eratou na sega ni vakabulai ira na luvena tagane se yalewa, ia eratou na vakabulai ira ga*** *na . e dua na iseleiwau me baleta na vanua o ya ka kaya , E dua na iseleiwau ena lako sivita na vanua ,' kevaka au na musuka laivi na tamata kei na manumanu mai kina, ka kevaka eratou tiko kina na tamata e tolu oqo, me vaka ni'u sa bula tiko , e kaya na Turaga o Yahweh ,* ***eratou na sega ni vakabulai ira na luvena tagane se yalewa, ia eratou na vakabulai ga mai na matedewa mai na noqu pour ki na kena*** *. e tamata kei na manumanu, ka ra tiko kina* ***o Noa, Taniela, kei Jope , me vaka niu bula tiko , e kaya na Turaga o YaHweh , era na sega ni vakabulai ira na luvedra tagane se yalewa, ia era na vakabulai ira ga ena nodra yalododonu*** . Eda vulica ni gauna ni waluvu , o Noa duadua ga e kunei ni ganiti ira na walu era taqomaki ena waqa.

E kaya talega o Jisu ena Maciu. 22:14: " *Ni levu era kacivi,* ***ia e vica ga era digitaki.*** » Na vuna e vakamacalataki walega ena ivakatagedegede cecere ni ivakatagedegede ni savasava e gadreva na Kalou ka vinakata me taura na imatai ni vanua ena lomada se *sega . veibutakoci! Dou sa sega beka ni kila ni* ***sa veimecaki kei na Kalou na veitokani kei vuravura*** *? O koya gona e via veitokani kei vuravura e sa* ***meca*** *ni Kalou* . " E tukuna tale vei keda o Jisu ena Maciu 10:37: " ***O koya sa lomani*** *tamana se tinana vakalevu cake vei au* ***sa sega ni yaga vei au*** *,* ***o koya sa lomani*** *luvena tagane se luvena yalewa vakalevu cake vei au sa* ***sega ni yaga vei au*** *.* " Talega, kevaka me vakataki au, o sureta e dua na itokani me sotava na ivakatagedegede vakalotu oqo e gadrevi mai vei Jisu Karisito, kakua ni kurabui kevaka e kacivi iko mo fanatic; oqo na ka e yaco vei au, ka'u sa qai kila ni sa tu vei au ga o Jisu me vaka e dua na itokani dina ; o koya, " *na Dua Dina* " ni Vakatakila 3: 7 . legalist, baleta ni o lomana ka doka ena nomu talairawarawa ki na nona lawa tabu duadua Oqo ena, ena dua na tiki, na isau vakatamata me saumi me vakamarautaki kina na Turaga o Jisu, sa dodonu sara me da cakitaki keda kei na noda solibula taucoko ka gadreva o koya .

Na vakabauta e vakatara vei keda me da ciqoma na vakasama vuni ni Kalou, me yacova sara na kena kunei na levu ni Nona ituvatuva vakasakiti. Ka me kilai na Nona ituvatuva raraba, e dodonu me vakasamataka o koya e digitaki na nodra bula vakasilesitieli na agilosi ka liutaka na nodra sotava e vuravura. Baleta ena isoqosoqo vakasilesitieli oqo, na nodra wasei na veika buli kei na nodra digitaki na agilosi vinaka era yalodina vua na Kalou e sega ni vakayacori ena vakabauta na Karisito sa vakoti ki na kauveilatai se ena Nona beci, me vaka ena yaco e vuravura . Oqo e vakadeitaka ni ena ivakatagedegede ni vuravura raraba , na nona vakoti ena kauveilatai na Karisito sega ni ivalavala ca sa ikoya **na sala ni Kalou** me cudruvi kina na tevoro kei ira na nona imuri, kei na vuravura, na vakabauti Jisu Karisito sa ikoya **na sala digitaki ni Kalou** me vakaraitaka kina na loloma e vakila vei ira na nona digitaki era lomani koya ka vakavinavinakataki koya. **Na inaki** ni nona vakaraitaka oqo na nona cakitaki koya vakaoti oya me rawa ni totogitaki ira vakalawa mera mate na veika bula vakalomalagi kei na vuravura talaidredre era sega ni tautauvata kei na nona vakasama ni bula. Ka vei ira na nona ibulibuli vakavuravura, e digitaki ira era ciqoma na nona vakasama , vakadonuya na nona ivalavala kei na nona lewa baleta ni ra sa ganita me ra wasea na nona tawamudu . Ena kena itinitini, sa na walia oti na leqa e vakavuna na galala e soli vei ira kece

na nona ibulibuli vakalomalagi kei na vuravura, baleta ke sega na galala oqo, ena sega ni yaga na nodra loloma na nona ibulibuli digitaki ka sega sara ga ni rawa. E dina sara, ke sega na galala, na kabula e sega tale ni dua na ka mai na dua na robot , kei na itovo vakataki koya. Ia na isau ni galala ena , ena kena itinitini , na nodra vakarusai na veika bula vakalomalagi kei na veika bula vakavuravura vukitani.

Oqo e vakadinadinataka ni vakabauta e sega ni yavutaki ena dua na ka rawarawa : " *Vakabauta na Turaga o Jisu ka o na vakabulai* . " Na vosa vakaivolatabu oqo e yavutaki ena ka e vakaibalebaletaka na vosa "vakabauta", oya, na talairawarawa ki na lawa vakalou e vakatakilakilataka na vakabauta dina . Vua na Kalou, na inaki me kunei na veika buli era talairawarawa vua ena vuku ni nodra lomani koya. Sa kunei ira ena kedra maliwa na agilosi vakalomalagi kei na kedra maliwa na nona ibulibuli vakatamata e vuravura, sa digitaka eso ka na tomana tikoga na nona digitaka eso me yacova na icavacava ni loloma soli wale.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Kakana ni gauna donu .

Me vaka ga ni gadrevi me vakani na yago ni tamata me balavu kina na nona bula , na vakabauta e vakatuburi ena yalona e gadrevi tale ga me vakani vakayalo. Na tamata yadua e dau vakasamataka na vakaraitaki ni loloma e solia na Kalou vei Jisu Karisito e vakila na gagadre me cakava e dua na ka me baleti koya ena kena veibasai. Ia eda na cakava vakacava e dua na ka e vakamarautaki koya ke da sega ni kila na ka e namaka vei keda? Sa ikoya na isau ni taro oqo ka na vakavuna na veivakabulabulataki ni noda vakabauta. Ni " *kevaka e sega na vakabauta ena sega ni rawa me da vakalomavinakataka na Kalou* " me vaka na Iperiu 11:6. Ia na vakabauta oqo e dodonu me bula tikoga ka ciqomi koya ena kena salavata kei na veika e namaka. Baleta na Turaga na Kalou Kaukauwa sa kena i vakaoti ka kena Turaganilewa. E vuqa na lotu Vakarisito era gadreva me ra maroroya na nodra veiwekani vinaka kei na Kalou ni lomalagi, ia e se sega tikoga ni rawa na veiwekani oqo baleta ni sega ni vakani vinaka na nodra vakabauta. Na isau ni leqa e soli vei keda ena Maciu 24 kei na 25. E vakatabakidua na nona veivakavulici o Jisu ki na noda iotioti ni veisiga, ka sa bera toka ga na gauna ni nona rairai vakarua, ena gauna oqo ena lagilagi ni nona vakalou. E vakamacalataka ena nona vakalevutaka na iyaloyalo ena vosa vakatautauvata: na vosa vakatautauvata ni vunilolo, ena Maciu 24:32 ki na 34; vosa vakatautauvata ni daubutako ena bogi, ena Maciu 24:43-51; vosa vakatautauvata ni goneyalewa e tini, ena Maciu 25 :1-12; vosa vakatautauvata ni taledi, ena Maciu 25:13–30 ; vosa vakatautauvata ni sipi kei na me, ena Maciu 25:31-46. Ena maliwa ni vosa vakatautauvata oqo , na kena cavuti na " *kakana* " e basika vakarua: ena vosa vakatautauvata ni daubutako ena bogi kei na kena ni sipi kei na me baleta, veitalia na kena irairai, ni kaya o Jisu , " *Au a viakana, ka dou sa solia vei au na kakana* ," e vosa vei keda me baleta na kakana vakayalo, ka sega na vakabauta e mate kina na tamata'. " *Ni sa sega ni bula na tamata e na madrai duadua ga, e na vosa kecega sa lako mai na gusu ni Kalou* . "

Maciu. 4:4 . Na kakana ni vakabauta e kena inaki me taqomaki koya mai na " *ikarua ni mate* " ni Vakatakila 20 , o koya e vakavuna me vakayalia kina na dodonu me bula tawamudu.

Me tiki ni vakasama oqo, vakadodonutaka na nomu rai kei na nomu vakasama ki na vosa vakatautauvata oqo ni daubutako ena bogi :

V.42 : " *O koya mo dou yadra tiko, ni dou sa sega ni kila na siga ena lako mai kina na nomudou Turaga* . "

Na ulutaga ni lesu tale mai i Jisu Karisito e vakamacalataki ka nona "vakanuinui" ena vakavuna e dua na yadra vakayalo ena Amerika ni Vualiku, ena maliwa ni 1831 kei na 1844. E vakatokai me "Karisito", na lewe ni toso oqo era sa vakatokai ira sara ga mai vei ira na nodra gauna ena vosa " Karisito ; e dua na vosa e tauri mai na vosa vaka-Latina "adventus" ka kena ibalebale : lako mai.

V.43 : "Ia *mo dou kila oqo, kevaka sa kila na i taukei ni vale na gauna cava ena lako mai kina na daubutako, ena yadra tiko, ka na sega ni vakatara me curu yani na nona vale* . "

Ena tikina oqo, na " *itaukei ni vale* " sai koya na tisaipeli ka waraka tiko na nona lesu tale mai o Jisu, ka " *daubutako* " e vakaibalebaletaki vei Jisu vakataki koya. Ena veivakatautauvatataki oqo, e vakaraitaka kina vei keda o Jisu na vinaka ni noda kila na siga ena lesu tale mai kina. E uqeti keda gona meda kunea, na noda vakarorogo ina nona ivakasala ena vakatau kina na noda veiwekani kei koya.

V.44 : " *O koya oqo mo dou vakarau tu kina, ni sa lako mai na Luve ni Tamata ena dua na gauna dou sa sega ni namaka* . "

Au sa vakadodonutaka na gauna mai muri ni veivosa ena tikina oqo baleta ena vosa vaKirisi taumada, na veivosa oqo era tiko ena gauna oqo. E dina sara, na vosa oqo e cavuta o Jisu vei ira na nona tisaipeli ena gauna oqo era tarogi koya ena ulutaga oqo. Na Turaga ena , ena gauna ni ivakataotioti, vakayagataka na ulutaga "Adventist" oqo me vakasavasavataki ira na lotu Vakarisito ena nona biuti ira ki na veivakatovolei ni vakabauta vakaparofita; me yacova na kena icavacava oqo , ena veitaravi ena kena tuvanaki ena gauna , va na "Karisito" na vakanuinui; ena veigauna kece e vakadonui ena dua na rarama vou e solia na Yalo, na imatai ni tolu me baleta na ivola vakaparofisai nei Taniela kei na Vakatakila.

V.45 : " *O cei na tamata yalodina ka vuku, sa lesia na nona turaga me lewai ira na nona lewe-ni-vale, me solia vei ira na kakana ena kena gauna dodonu?* "

Mo qarauna mo kakua ni cala ena nomu vakatulewa, baleta ni sa tu sara ga e matamu na " *kakana* " e tukuni tiko ena tikina oqo. Io, sai koya na ivola oqo ka'u a solia kina na yaca "Vakamacalataki Taniela kei na Vakatakila vei au" ka vakavuna na " *kakana* " vakayalo oqo e sega ni vakaiyalayala me vakabulabulataka na nomu vakabauta, baleta ni kauta mai vei Jisu Karisito, na isau kece ni taro e rawa ni o taroga vakalawa, ka sivia na isau oqo, sega ni namaki na ivakatakila ni Jisu na commitr ni Karisito, me yacova na vulaitubutubu ni 2030 ena ikava ka iotioti ni " Karisito " " vakanuinui ".

Niu kauwaitaka vakataki au na tikina oqo, au sa vakaraitaka kina na ivola oqo me vua ni noqu yalodina vua na Kalou ni dina kei na noqu yalomatua, baleta niu sega ni vinakata meu kurabui ena nona lesu tale mai o Jisu Karisito. E vakaraitaka eke o Jisu na nona ituvatuva me baleta na iotioti ni gauna. Sa tuvanaka o Koya me baleta na gauna oqo, e dua na " *kakana* " e veiganiti me vakabulabulataka na nodra vakabauta na nona digitaki era waraka tiko ena yalodina na nona lesu tale mai vakalagilagi. Na " *kakana* " oqo e parofisai.

V.4 6 : " *Sa kalougata na tamata ko ya,* ***<u>ni sa lako mai na nona turaga</u>*** *, ena kunei koya ni sa cakava tiko vakakina !* "

Na itukutuku ni nona lesu tale mai lagilagi e vakadeitaki eke, sai koya na ikava ni "Adventist" na vakanuinui. Na dauveiqaravi e vakaleqai e sa marau dina sara vakalevu me kila na vakasama vakatakilai ni Kalou , oya na nona lewa ena nodra vakabauta na tamata. Ia na veivakalougatataki oqo ena vakarabailevutaki ka kauwaitaki ira kece era , ciqoma na iotioti

ni rarama vakalou oqo , era na qai vakatetea ka wasea vei ira na digitaki era sa veiseyaki tu e vuravura taucoko , me yacova na nona lesu dina mai o Jisu Karisito.

V.4 7 : " *Au sa kaya vakaidina vei kemudou, ena lesi koya me lewa na nona veika kecega.* "

Na iyau ni Turaga ena kauwaitaka, me yacova na nona lesu mai, na veika talei vakayalo. Ka sa yaco na dauveiqaravi me baleti Jisu, na ivakatawa ni nona iyau vakayalo; na vanua ni maroroi vakatabakidua ni nona vosa vakalou kei na nona rarama sa vakatakilai mai. Ni o sa wilika oti na ivola oqo ena kena taucoko, o na rawa ni raica niu sega ni vakalevutaka tiko na noqu solia na nona ivakatakila vakaparofisai vakaivolatabu na yaca "iyau." Na yaca cava tale au rawa ni solia ki na dua na ivakatakila e taqomaki mai na " *ikarua ni mate* " ka dolava na sala e veimuataki ki na bula tawamudu? Ni sa vakawabokotaka ka vakavuna me yali na kena rawa ni vakatitiqa ka veivakamatei ki na vakabauta kei na veivakabulai.

V.4 8 : " *Ia kevaka sa kaya e lomana na tamata ca ko ya , 'Sa vakaberaberataka na nona lako mai na noqu turaga ,* '"

Na bula e bulia na Kalou e mataqali binary. Na ka kece e tiko na kena veibasai sara ga. Ka sa vakaraitaka na Kalou vei ira na tamata e rua na sala, e rua na sala me ra vakayacora kina na nodra digidigi: *na bula kei na vinaka, na mate kei na ca; na sila vinaka kei na co ca; na sipi kei na me , na rarama kei na butobuto* . Ena tikina oqo, na Yalo e taketetaka na dauveiqaravi ca, ia e dauveiqaravi ga, ka vakaibalebaletaka na vakabauta lasu e sega ni vakani mai vua na Kalou ka uasivi cake mai na veika kecega, na vakabauta vakarisito lasu ka tini sara me yaco ka tara na vakabauta ni Lotu Vakarisito vakataki koya, ena noda gauna ni ivakataotioti. Sega tale ni ciqoma na rarama mai vei Jisu Karisito baleta ni sa besetaka na ka e vakaraitaki vua ena maliwa ni 1982 kei na 1991 ka kacivaka na nona lako mai me baleta na 1994 , na lotu Karisito oqo e kea, e vakavuna e dua na vua ni ca ka vakavuna na kena vakararamataki na italai ni *Kalou* ena Noveba 1991. *e kaya* ***ena lomana*** ". Baleta na irairai ni itovo vakalotu e tautuba e veivakacalai sara vakalevu; na ivakarau vakalotu e sosomitaka na vakabauta bula dina e sinai ena gugumatua ena dina.

V.49 : "*... kevaka sa tekivu me mokuti ira na nona i tokani, kevaka sa kana ka gunu vata kei ira na daumateni,* "

Na iyaloyalo e dua na ka namaki ena gauna oqo, Ia na radiation e vakaraitaka vakamatata , ena gauna ni sautu, na veitusaqati kei na sasaga e vakaraitaka ka liutaka na veivakacacani dina ena yaco mai; e sa dua ga na ka na gauna . Me tekivu mai na 1995, na lotu Vakarisito vakamatanitu sa " *kana ka gunu vata kei ira na daumateni* " me yacova sara na kena sa cakava e dua na veidinadinati kei ira na lotu Tawase kei na lotu Katolika ena nona curu ki na veidinadinati vakalotu. Baleta ena Vakatakila 17:2, ka taketetaka na vakabauta vaka-Katolika ka vakatokai me "Papiloni na Ka *Levu* , " kei na vakabauta vaka-Tawase ka vakatokai na " *vuravura* , " e kaya kina na Yalo: " Era sa veibutakoci ***vata kei koya*** *na tui kei vuravura, ka* ***<u>ra sa mateni</u> na lewe i vuravura*** *ena* ***nona waini ni*** " .

V.5 0 : " *...ena lako mai na nona turaga na tamata ko ya ena dua na siga sa sega ni namaka kei na aua sa sega ni kila , .*

Na kena itinitini ni kena sega ni ciqomi na rarama me baleta na ikatolu ni vakanuinui ni Lotu Kavitu , kei na siga 1994, e qai basika mai ena ivakarau ni sega ni kila na gauna ni lesu dina mai nei Jisu Karisito , oya na ikava ni vakanuinui ni Lotu Kavitu me baleta na ituvatuva vakalou. Na lecaika oqo e vu mai na kena sa mai ramusu na veiwekani kei Jisu Karisito, sa rawa kina vei keda me da vakadeitaka na ka oqo: O ira na lotu Vakarisito era biu tu ena ituvaki vakaloloma oqo era sa sega tale ni tiko ena mata ni Kalou, oya, ena nona lewa, " Lotu Vakarisito " .

V.51: " *...ena musuki koya vakatikitiki, ka lesi koya me nona i votavota kei* ***ira na dauveivakaisini*** *: ena tiko kina na tagi kei na qoqolou.* "

Na iyaloyalo e vakaraitaka na cudru ena vakayacora na Kalou vei ira na dauveiqaravi lasu era sa soli koya yani. Au raica ena tikina oqo na vosa " ***dauveivakaisini*** " ka vakayagataka na Yalo me vakatokai ira na lotu Vakarisito lasu ena Tani. 11 ; *Eso vei ira na tamata vuku era na lutu, me rawa ni ra vakasavasavataki, vakasavasavataki ka caka me vulavula,* ***me yacova na gauna ni ivakataotioti*** *, ni na sega ni yaco mai me yacova na gauna sa lokuci* Na " *dauveiqaravi* ca " sai koya gona e solibulataka na nanamaki ni Kalou , na nona iVakavuvuli, ka sa tomani koya , " *me yacova na gauna ni veivakaisini* ***mai*** na , " . , vata kei ira , na cudru ni Kalou ka vakacacani ira me yacova na iotioti ni veilewai , na vanua era sa vakarusai kina, vakarusai ena *"* drano *bukawaqa* " ka solia " *na ikarua ni mate* vakaidina " , me vaka na Vkta . "

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Na iTalanoa Vakatakilai ni Vakabauta Dina .

Vakabauta Dina .

E levu sara na ka me tukuni ena ulutaga ni vakabauta dina, ia au na sa vakatura oti na tikina oqo ka vaka vei au me dua na ka bibi duadua. O koya e vinakata me tauyavutaka e dua na veiwekani kei na Kalou e dodonu me kila ni nona vakasama me baleta na bula e vuravura kei lomalagi e veisaqasaqa sara ga kei na noda ivakarau e tauyavutaki e vuravura ka tara cake ena vakasama viavialevu ka ca e vakauqeta na tevoro; na nona meca, kei ira na nona digitaki dina. E solia vei keda o Jisu na sala me da kila kina na vakabauta dina: " ***Dou na kilai ira ena vuadra*** . *Era dau kumuna beka na tamata na vaini mai na veico vakavotona, se na lolo mai na veico vakavotona?* (Maciu 7:16)." Me yavutaki ena vosa oqo, mo ni vakadeitaka ni o ira kece era taura na yacana ka sega ni vakaraitaka na nona yalomalua, na nona dauveivukei, na nona cakitaki koya vakaikoya, na yalo ni solibula, na nona lomana na dina kei na nona gugumatua ena talairawarawa ki na ivakaro ni Kalou, era sega vakadua ka ra na sega vakadua ni nona dauveiqaravi; oqo na ka e tukuna na 1 Kor. 13 e vakavulici keda ena nona vakamacalataka na charisma ni savasava dina; na ka e gadrevi ena lewa dodonu ni Kalou: tikina e 6: " *e sega ni rekitaka na ka tawadodonu, ia* ***e rekitaka ga na ka dina*** ."

E rawa vakacava vua e dua me vakabauta ni o koya e vakacacani kei koya e vakacacani rau lewai rau vata ga na Kalou? Na cava e tautauvata kina o Jisu Karisito, a vakoti ena kauveilatai ena lomasoli, kei na mataveilewai ni pope ni Roma se o John Calvin, e vakararawataki ira na tagane kei na yalewa, me yacova na nodra mate? Me kua ni kauaitaki na kena duidui, e dodonu me kua ni kauaitaka e dua na vosa uqeti ni volavola vakaivolatabu. A vaka oqo na ituvaki ni bera ni tete e vuravura na iVolatabu, ia me vaka ni sa tu ena veivanua kece e vuravura, na iulubale cava e rawa ni vakadonui kina na cala ni nodra vakatulewa na tamata? E sega ni dua. O koya gona, na cudru vakalou sa roro tiko mai oqo ena levu sara ka sega ni tarovi rawa.

Na tolu veimama na yabaki a cakacaka kina ko Jisu e na nona cakacaka vakaitalatala e vuravura, sa vakatakilai vei keda e na Kosipeli, me da kila kina nai vakatagedegede ni vakabauta dina e na nona nanuma na Kalou; na kena duadua ga e bibi. Na nona bula e soli vei keda me ivakaraitaki; e dua na ivakaraitaki meda vakatotomuria me kilai keda kina o koya nida nona tisaipeli. Na veivakasucumi oqo e vakaibalebaletaka ni da wasea na nona vakasama me baleta na bula tawamudu e vakatura o koya. Sa vakasavi tani na yalo ni nanumi koya ga, vaka kina na viavialevu veivakarusai ka veivakarusai. E sega ni dua na vanua me baleta na veivakalolomataki kei na ca ena bula tawamudu e soli ga vei ira na digitaki. e kilai koya o Jisu Karisito vakataki koya. Na nona itovo e veisau vakacegu, baleta ni o koya, na iVakavuvuli kei na Turaga, e cakava me dauveiqaravi ni tamata kecega, ka vakamalumalumutaki koya me yacova sara na kena savata na yavadra na nona tisaipeli, me rawa ni solia na ibalebale matata ki na nona vakacala na itovo viavialevu era vakaraitaka na iliuliu ni lotu Jiu ena nona gauna; na veika e se vakatakilakilataki ira tiko ga na lotu Jiu kei na lotu Vakarisito nikua. Ena veibasai taucoko, na ivakarau e vakatakilai mai vei Jisu Karisito sai koya na ivakarau ni bula tawamudu.

Ena nona vakaraitaka vei ira na nona dauveiqaravi na sala mera kilai kina na kedra meca, na dauveiqaravi lasu ni Kalou, e cakacaka kina o Jisu Karisito me vakabula na yalodra. Na nona yalayala me tiko, me yacova na icavacava kei vuravura, "ena kedra maliwa ″ na nona digitaki, e maroroi ka oka kina na nodra vakararamataki ka taqomaki ira ena nodra bula taucoko e vuravura. Na ivakatagedegede taucoko ni vakabauta dina sai koya na Kalou me tiko vata kei ira na nona digitaki. Era sega vakadua ni vakawalena na nona rarama kei na nona

Yalo Tabu. Ia kevaka e biuta na Kalou, sa baleta ni ra sa sega ni digitaki na digitaki; sa veisau na nodra ituvaki vakayalo ena lewa dodonu ni Kalou. Baleta na nona lewa e veisautaka na itovo ni tamata. Ena dua na ivakatagedegede ni tamata yadua, na veisau e rawa tikoga ena veibasoga ruarua: mai na vinaka ki na ca se mai na ca ki na vinaka. Ia e sega ni vakakina ena ivakatagedegede cokovata ni veisoqosoqo vakalotu kei na veisoqosoqo, ka ra veisau ga mai na vinaka ki na ca, ni ra sega ni veisautaka na veisau e tauyavutaka na Kalou. Ena nona veivakavulici, e tukuna vei keda o Jisu : " *Na kau vinaka sa sega ni vuataka rawa na vua ca, me vaka na kau ca sa sega ni vuataka rawa na vua vinaka* " (Maciu 7:18). Sa solia kina vei keda me da kila ni, ena vuku ni kena vua vakasisila, na lotu Katolika e dua na " *kau ca* " ka na, ena kena ivakavuvuli lasu, me vakakina tikoga, ena gauna mada ga, sa vakayalia kina na veitokoni vakatui, sa muduka na nona vakacacani ira na tamata. Ka sa vakakina na lotu Wesele e bulia o Henry VIII me vakadonuya na nona veibutakoci kei na nona cala; na yaga cava e rawa ni solia na Kalou vei ira na nona kawa, veisosomitaki, tui? Oqo tale ga na ka e yaco ena lotu Tawase vaka-Calvin, ni dau rerevaki na kena tauyavutaki, o John Calvin, ena vuku ni nona rogo ena nona itovo kaukaua kei na levu na veivakamatei e vakalawataka ena nona korolevu o Geneva, ena dua na ivakarau e tautauvata sara ga kei na ivalavala ni lotu Katolika ena nona gauna, me yacova sara ni sa siviti ira . Na lotu Tawase oqo e sega ni vaka me vakamarautaka na Turaga yalomalua o Jisu Karisito, ka sega ni rawa ena dua na sala me tauri me ivakaraitaki ni vakabauta dina. E dina sara oqo ka ena nona ivakatakila vei Taniela, e sega ni kauwaitaka kina na Kalou na Veisau ni lotu Tawase, ka vakanamata ga ki na veiliutaki vakapopi ena 1260 na yabaki, kei na gauna ni kena tauyavutaki na itukutuku ni Kavitu ni Siga ni Lesu Vakarua Mai, era kauta mai na dina vakatakilai vakalou, mai na 1844, ka yacova na icavacava ni vuravura ena30.

Na veivakaisini vakalotu vakatevoro ni itukutuku makawa e tiko kece na kena veitikina e tautauvata kei na ivakaraitaki e vakadonuya na Kalou, ia era sega vakadua ni tautauvata kina. Na vakabauta dina e vakabulabulataki tikoga mai na Yalo i Karisito; vakabauta lasu e sega. Na vakabauta dina e rawa ni vakamacalataka na veika vuni ni parofisai vakaivolatabu vakalou; na vakabauta lasu e sega ni rawa. E vuqa sara na vakadewataki ni parofisai e veisoliyaki voli e vuravura, ka ra dui vakasakiti cake mai na kena e muri. E sega ni vakataki ira, na noqu vakadewa e rawati ga mai na veivosa e lavetaki mai na iVolatabu; Na itukutuku gona e dodonu, tudei, veiganiti ka salavata kei na vakasama ni Kalou ka sega vakadua ni lako tani mai kina; ka sa vakatawa tiko o Koya na Kaukaua Duadua.

iTukutuku ni Vakavakarau ki na iVola i Taniela .

Na yaca Taniela e kena ibalebale na Kalou e noqu Turaganilewa. Na kilai ni lewa ni Kalou e dua na yavu taumada ni vakabauta, ni sa liutaki ira na ka buli me ra talairawarawa ki na Nona lewa sa vakatakilai ka kilai, na ituvatuva duadua ga me vakalougatataki kina o Koya

ena veigauna kecega. Na Kalou e vakasaqara na loloma mai vei ira na Nona ibulibuli, era vakayagotaka ka vakaraitaka ena nodra vakabauta talairawarawa. E vakatakilai gona na lewa ni Kalou ena nona parofisai, e vakayagataki kina na ivakatakarakara, me vaka ena vosa vakatautauvata i Jisu Karisito. Na lewa ni Kalou e vakatakilai taumada ena ivola i Taniela, ia e vakaduria ga na yavu taumada ni nona lewa ena itukutuku ni lotu Vakarisito, ena vakatakilai vakamatailalai ena ivola na Vakatakila .

Ena Taniela, e lailai na ka e vakaraitaka na Kalou, ia na levu lailai oqo e bibi sara na kena ivakarau , baleta ni sa yavu ni Vakatakila raraba vakaparofisai. Era kila na daudroini ni vale na kena vakatulewataki ka vakatulewataki na vakarautaki ni qele me tara kina. Ena parofisai, oqo na itavi e soli ki na ivakatakila e ciqoma na parofita o Taniela. E dina sara, ni sa matata vinaka na kedra ibalebale, sa rawata na Kalou na inaki ruarua oya **me vakadinadinataka na nona bula** ka solia vei ira na nona digitaki **na ki me ra kila kina** na itukutuku e vakadewataka na Yalo. Ena "ka lailai" oqo eda kunea kece kina na ka vata ga : na kacivaki ni dua na veitaravi ni va na matanitu lewa raraba me tekivu mai na gauna i Taniela (Tani. 2, 7 kei na 8); na gauna vakamatanitu ni veiqaravi vakavuravura i Jisu Karisito (Tani. 9); na kacivaki ni nodra vukitani na lotu Vakarisito ena 321 (Tani. 8), na veiliutaki vakapopi me 1260 na yabaki ena maliwa ni 538 kei na 1798 (Tani. 7 kei na 8); kei na veiwekani ni "Karisito" (Taniela 8 kei na 12) mai na 1843 (me yacova na 2030). Au kuria ki na ka oqo Dan. 11 ka, me vaka eda na raica, e vakaraitaka na kena irairai kei na kena toso cake na iotioti ni iValu Levu ni Niukilia vakavuravura ka se vo tiko me vakayacori ni bera na lesu tale mai lagilagi ni Kalou na iVakabula.

Ena sala maqosa, a cavuta na Turaga o Jisu Karisito na yaca i Taniela me vakananuma vei keda na kena bibi ena veiyalayalati vou. " *O koya oqo ni dou sa raica na ka vakasisila ni veivakarusai,* ***sa tukuna ko Taniela na parofita*** *, ni sa tu e na tikina tabu, ko koya sa wilika, me kila!* (Maciu 24:15) "

Kevaka e vakadinadinataka o Jisu me tokoni Taniela, e baleta ni a ciqoma mai vua o Taniela na ivakavuvuli me baleta na imatai ni nona lako mai kei na nona lesu tale mai vakalagilagi, ka levu cake mai na dua tale e liu vua. Me matata vinaka na noqu vosa, e dodonu me kilai ni Karisito ka lako mai lomalagi e a vakaraitaki koya taumada vei Taniela ena yaca " ***Maikeli*** " , ena Tani.10:13-21, 12:3 ka sa taura na yaca oqo o Jisu Karisito ena Vkta.12:7. Na yaca oqo " ***Maikeli*** " e kilai levu cake ena ruku ni kena fomu ni Katolika vaka-Latini o Michel, na yaca e soli ki na ulunivanua kilai levu o Mont Saint-Michel ena Breton Varanise. Na ivola i Taniela e kuria na veitukutuku matailalai vakafika ka rawa kina vei keda me da kila na yabaki ni nona lako mai taumada. Au sa vakamacalataka talega ni yaca " ***Maikeli"*** e kena ibalebale : O cei e vaka na Kalou; kei na yaca " ***Jisu*** " e vakadewataki me: E veivakabulai o Jiova. Na yaca ruarua oqo e dusia na Kalou dauveibuli levu, na imatai ena itutu vakasilesitieli, na ikarua ena itutu vakavuravura.

Na ivakatakila ni veisiga ni mataka e vakaraitaki vei keda me vaka e dua na qito ni taravale e vuqa na kena ivakatagedegede. Ena gauna taumada ni iyaloyalo, me buli kina na 3D na kena revurevu ena katuni, era dau vakayagataka na daudroini na peleti bilo ka duidui na kena ivakarau ni droini, ena dua na gauna era sa vakacurumi vata, e vakavuna e dua na iyaloyalo e vuqa na kena ivakatagedegede. Oqo na kena ivakarau ena parofisai e vakasamataka na Kalou.

-

-

-

-

-

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

E tekivu kece ena Taniela .

NAI VOLA I TANIELA .

Kemuni na wilika na ivola oqo, mo ni kila ni sa bula tiko na Kalou Kaukauwa sega ni vakaiyalayala, e dina ga ni sa vunitaki koya. Na ivakadinadina oqo ni " ***parofita o Taniela*** " e volai me vakadeitaka vei iko na ka oqo. E taura tu na ivakatakilakila ni ivakadinadina ni veiyalayalati makawa kei na veiyalayalati vou baleta ni a vakaraitaka o Jisu ena vosa e cavuta vei ira na nona tisaipeli. Na veika e sotava e vakaraitaka na cakacaka ni Kalou vinaka ka dodonu oqo. Ka sa rawa kina vei keda na ivola oqo me da kunea na lewa e vakadewataka na Kalou na itukutuku vakalotu ni nona lotu duadua ga , Jiu ena dua na imatai ni veidinadinati, qai lotu Vakarisito , ena nona veidinadinati vou , e tara ena dra e vakadavea o Jisu Karisito ,

ena ika 3 ni Epereli, 30 ni nona gauna. O cei e rawa ni vakatakila vinaka cake mai vei " ***Taniela*** " na lewa ni Kalou? Na yacana e kena ibalebale " Na Kalou e noqu turaganilewa . " Na veika e sotavi bulataki oqo e sega ni italanoa buli , ia na ivakadinadina ni veivakalougatataki vakalou ni nona ivakaraitaki ni yalodina. E vakaraitaki koya na Kalou ena kedratou maliwa na tolu na tamata ena vakabulai ira ena leqa ena Isik. 14:14-20. Na tolu na mataqali digitaki oqo sai iratou o " ***Noa, Taniela, kei Jope .*** " E tukuna vakamatata vei keda na itukutuku ni Kalou ni vei Jisu Karisito mada ga, kevaka eda sega ni tautauvata kei ira na ivakaraitaki oqo, ena sogo tu ga vei keda na katuba ni veivakabulai. Na itukutuku oqo e vakadeitaka na sala qiqo, na sala qiqo, se na matamata qiqo me ra lako curuma na digitaki me ra curu ki lomalagi, me vaka na ivakavuvuli i Jisu Karisito. Na italanoa i " ***Taniela*** " kei iratou na tolu na nona itokani e vakaraitaki vei keda me ivakaraitaki ni yalodina e vakabula na Kalou ena veisiga ni rarawa.

Ia e tiko talega ena italanoa oqo ni bula i Taniela, na nodratou saumaki mai e tolu na tui kaukauwa ka rawata na Kalou me kovea mai vua na tevoro, o koya eratou a sokaloutaka ena nodratou lecaika taucoko. Na Kalou e cakava na empara oqo me ra gusunivosa kaukauwa duadua ni nona inaki ena itukutuku ni kawatamata, na imatai, ia na iotioti talega, baleta ni ra na yali yani na tamata ivakaraitaki oqo ka na lutu sobu tikoga na lotu, na veika e bibi, na itovo savasava. Me baleta na Kalou , na butakoci ni dua na yalo e dua na sasaga balavu kei na kisi ni Tui " ***Nepukanesa*** " e dua na ivakaraitaki vakaitamera ni vakatakila ni mataqali oqo. E vakadeitaka na vosa vakatautauvata i Jisu Karisito, na " ***iVakatawa Vinaka*** " oqo ka biuta ***na nona*** qele ni sipi me vakasaqara na sipi sa yali.

Taniela 1

Dan 1:1 *Ena i katolu ni yabaki i Jioiakimi na tui Juta, sa lako mai ki Jerusalemi o Nepukanesa na tui Papiloni ka vakavolivolita.*

1a- *Nai katolu ni yabaki ni lewa i Jioiakimi na tui Juta .*

Na veiliutaki nei Jioiakimi me 11 na yabaki mai na yabaki 608 ki na yabaki 597. iKatolu ni [yabaki] ena yabaki 605.

1b- *Nepukanesa .*

Oqo na vakadewa vaka-Papiloni ni yaca i Tui Nepukanesa, kena ibalebale "Napu e taqomaka na luvequ ulumatua." O Nabu na kalou ni kila ka kei na volavola mai Mesopotemia. Sa matata tu ni sa nakita na Kalou me vakalesui mai vua na kaukauwa oqo me baleta na kila ka kei na volavola.

Dan 1:2 *A sa soli Jioiakimi na tui Juta ko Jiova ki na ligana, kei nai yaya eso ni vale ni Kalou, a sa kauta ko Nepukanesa nai yaya ki na vanua ko Saina, ki na vale ni nona kalou, ka biuta e na vale ni yau ni nona kalou.*

2a- *Sa soli Jioiakimi na tui Juta ki na ligana ko Jiova .*

E donu vinaka na nona biuti koya na tui Jiu na Kalou. 2 Vei. 36:5: *Sa yabaki ruasagavulu ka lima o Josaia ni sa tui, ka sa lewa mai Jerusalemi me tinikadua na yabaki. Sa cakava na ka ca ena mata i Jiova na nona Kalou .*

2b- *Sa kauta o Nepukanesa nai yaya ki na vanua o Saina, ki na vale ni nona kalou, ka biuta ena vale ni yau ni nona kalou.*

Na tui oqo e dua na lotu butobuto; e sega ni kila na Kalou dina e qarava o Isireli, ia e qarauna me doka na nona kalou: o Peli. Ni oti na nona saumaki mai ena gauna mai muri, ena qarava na Kalou dina i Taniela ena yalodina vata ga oya.

Dan 1:3 *Sa vakarota na tui vei Asipinasi, na nodra i liuliu na nona matanivanua, me kauti ira mai eso na Isireli, mai na matavuvale vakatui kei ira na turaga, .*

Dan 1:4 *cauravou sega ni cala, era rairai vinaka, era tu vei ira na vuku, na yalomatua, kei na vuli, era rawa ni veiqaravi ena valenitui, mera vakavulici tale ga ena nodra ivola kei na nodra vosa na kai Kalitia.*

4a- E vaka me dau veimaliwai vinaka ka vuku o Tui Nepukanesa, e dau saga ga me vukei ira na gone Jiu me ra vakaitavi vakavinaka ena nona isoqosoqo kei na kena i vakarau.

Dan 1:5 *Sa lesia vei ira na tui e dua na i votavota ni veisiga mai na kakana sa tu ena nona teveli kei na waini sa gunuva, me vakabulai ira me tolu na yabaki, me ra qai qarava na tui ni sa oti.*

5a- Sa laurai na nona inaki vinaka na tui. E wasea vei ira na cauravou na veika e cabora vakataki koya, mai na nona kalou ki na nona kakana.

Tani 1:6 *Era sa tiko vei ira na Juta: o Taniela, o Ananaia, o Misaeli, kei Asaraia.*

6a- Mai vei ira kece na cauravou Jiu era kau ki Papiloni, e va ga vei ira era na vakaraitaka na yalodina vakaivakaraitaki. Na veika e yaco tarava e tuvanaka na Kalou me rawa ni vakaraitaka na duidui ni vua era colata o ira era qaravi Koya ka vakalougatataki ira kei ira era sega ni qaravi Koya ka sega ni kauwaitaki ira.

Tani 1:7 *A sa vakayacana vei ira na turaga ni matanivanua: vei Taniela, ko Pelitisasari; vei Ananaia, o Setareki; vei Misaeli, o Mesake; vei Asaraia o Apeteniko.*

7a- Na vuku era wasea na cauravou Jiu oqo era sa vakadonuya me ra colata na yaca vakalotu butobuto e vakatauca na qaqa. Na kena vakatokai e dua na yaca e ivakatakilakila ni cecere qai ivakavuvuli e vakavuvulitaka na Kalou dina. Vakatekivu 2:19: *Ia na Kalou o Jiova, o koya sa bulia mai na qele na manumanu kecega ni vanua kei na manumanu vuka kecega, sa kauti ira mai vua na tamata me raica se cava ena vakayacana vei ira, ia na yaca cava ga e vakatoka na tamata vei ira na manumanu bula kecega, sai koya ga na yacadra.*

7b- Taniela "Na Kalou sa noqu turaganilewa" sa vakayacani tale me o Pelitisasari: "Ena taqomaka o Peli." E vakatoka o Bel na tevoro era qarava ka doka ena lecaika kecega na tamata lotu butobuto oqo, era vakaleqai ena yalo vakatevoro.

Ananaia "Loloma soli wale se isolisoli i YaHWH" sa yaco me "Setareki" vakauqeti mai vei Aku. Aku na kalou ni vula e Papiloni.

O Misaeli "O koya na yalododonu ni Kalou" sa yaco me Mesaki "o koya sa nei Aku."

Asaraia "Na veivuke se na veivuke sai Jiova" sa yaco me "Apeti-Niko" "Dauveiqaravi nei Niko" , ka sa tiko kina, na kalou ni matanisiga ni Kalitia.

Dan 1:8 *Sa vakadeitaka o Taniela me kakua ni vakadukadukalitaki koya ena kakana ni tui se na waini e gunuva na tui, ka sa kerea vua na turaga ni matanivanua me kakua ni vakadukadukalitaki koya.*

8a- **Na kena colata na** yaca ni lotu butobuto e sega ni leqa ni dua e druka, ia me vakadukadukalitaki koya me yacova ni sa kauta mai na madua vua na Kalou e sa rui levu na ka me kerei. Na nodra yalodina na cauravou e vakavuna mera vakatabui ira mai *na waini kei na lewenimanumanu ni tui* baleta ni dau vakaraitaki na veika oqo vei ira na kalou butobuto era dokai e Papiloni. Era se bera ni matua na nodra itabagone ka ra se bera ni vakasama me vakataki Paula, na ivakadinadina yalodina i Karisito ka nanuma ni sega ni dua na ka na

veikalou lasu (Roma 14; 1 Kor. 8). Ia ena nona rerevaka me vakarerei ira na malumalumu nodra vakabauta, e cakava kina me vakataki ira. Ke veibasai na ka e cakava, e sega ni valavala ca, baleta ni vinaka na nona vakasama. E cata na Kalou na veivakadukadukalitaki e caka ena lomasoli ena kila taucoko kei na lewaeloma; ena ivakaraitaki oqo, na digidigi vakaibalebale me dokai kina na kalou butobuto.

Dan 1:9 *A sa solia na Kalou vei Taniela na loloma kei na loloma ena matadra na nodra turaga na matanivanua.*

9a- Na nodra vakabauta na itabagone e vakaraitaki ena nodra rerevaka me ra vakacudruya na Kalou; E rawa ni vakalougatataki ira.

Dan 1:10 *Sa qai kaya vei Taniela na turaga ni mataivalu, "Au sa rerevaka na noqu turaga na tui, o koya sa lesia na nomu kakana kei na nomu gunu. Na cava me raica kina na matamu ni sa vakaloloma cake mai na matadra na cauravou era yabaki vata kei iko? O na vakaraitaka na uluqu vua na tui."*

Dan 1:11 *Sa qai kaya o Taniela vua na ovisa sa lesi koya na matanivanua levu me qaravi Taniela, o Ananaia, o Misaeli, kei Asaraia.*

Dan 1:12 *Mo ni vakatovolei keimami na nomuni tamata me tini na siga, ka me ra solia vei keimami na kakana draudrau me keimami kania kei na wai me keimami gunuva;*

Dan 1:13 *Mo qai raica na matai keimami kei na matadra na cauravou era kania na kakana ni tui, ka cakava vei ira na nomuni tamata me vaka na ka o ni raica.*

Dan 1:14 *Sa solia vei ira na ka era sa kerea, ka vakatovolei ira me tini na siga.*

Dan 1:15 *Ia ni sa oti e tini na siga era sa rairai vinaka cake ka uro cake mai vei ira kecega na cauravou era sa kania na kakana ni tui.*

15a- E rawa ni vakatautauvatataki vakayalo na " *tini na siga* " ni veika e sotava o Taniela kei iratou na tolu na nona itokani, kei na " *tini na siga* " ni yabaki ni veivakacacani vakaparofisai ena itukutuku ni gauna ni " *Simurina* " ni Vakatakila 2:10. E dina sara, ena rua na ka e sotavi, e vakatakila kina na Kalou na vua vuni o ira era kaya nira nona imuri.

Dan 1:16 *Sa kauta tani na nodra kakana kei na waini na dauveiqaravi, ka solia vei ira na kakana draudrau.*

16a- Na ka e sotavi oqo e vakaraitaka na sala e rawa ni cakacaka kina na Kalou ena nodra vakasama na tamata me ra lomani ira kina na nona tamata me vaka na nona lewa tabu. Ni sa rui levu na ririko e taura na dauniyau ni tui, ka dodonu me veivuke na Kalou me rawa ni ciqoma na veivakatutu e cakava o Taniela. Na veika e sotavi ena vakabauta e dua na rawaka.

Dan 1:17 *A sa solia na Kalou vei iratou na cauravou e va oqo na kila ka, kei na yalomatua ena veivola kecega, kei na vuku: a sa vakamacalataka o Taniela na raivotu kei na tadra kecega.*

17a- *Sa solia na Kalou vei iratou na cauravou e va oqo na kila ka, na yalomatua e na veivola kecega, kei na vuku .*

Na veika kece sa isolisoli ni Turaga. O ira era sega ni kilai koya era sega ni kila na levu ni ka e vakatau vua se ra vuku ka vuku se lecaika ka lialia.

1 **7** b- *qai vakamacalataka o Taniela na raivotu kece kei na tadra kece.*

Na imatai me vakaraitaka na nona yalodina, o Taniela e dokai koya na Kalou, e solia vua na isolisoli ni parofisai. Oqo na ivakadinadina e solia ena nona gauna vua na tamata yalodina o Josefa, ka vesu tu mai vei ira na kai Ijipita. Mai na veika e solia na Kalou, a digitaka talega o Solomoni na vuku; ka baleta na digidigi oqo, sa solia kina vua na Kalou na veika tale eso: na lagilagi kei na iyau. O Taniela, ena sotava na cecere oqo e tara na nona Kalou yalodina.

Dan 1:18 *Ena gauna sa lewa na tui me ra kau mai kina, sa qai vakaraitaka vei Nepukanesa na turaga ni matanivanua.*

Dan 1:19 *A sa vosa vei ira na tui, ka sa sega ni kune e dua vei ira kecega na cauravou me vakataki Taniela, Ananaia, Misaeli, kei Asaraia: a ra sa curu ki na nona cakacaka na tui.*

Dan 1:20 *Ena veika kecega ni vuku kei na yalomatua sa taroga vei ira na tui, sa kunei ira ni ra sa vinaka vakatini mai vei ira kecega na daucakaisausau kei ira na daucakaisausau era sa tiko ena nona matanitu taucoko.*
20a- E vakaraitaka vakakina na Kalou " *na nodra duidui o ira era qaravi koya kei ira era sega ni qaravi koya* ," ka volai ena Mala. 3:18 . Na yaca i Taniela kei ira na nona itokani ena curu ki na ivakadinadina ni Vola Tabu, baleta na nodra vakaraitaka na yalodina ena veiqaravi me ivakaraitaki me vakayaloqaqataki ira na digitaki me yacova na ivakataotioti kei vuravura.
Dan 1:21 *Sa vakakina ko Taniela me yacova nai matai ni yabaki i Sairusi na tui.*

-
-
-
-
-
-

Taniela 2

Dan 2:1 *Ena i karua ni yabaki ni veiliutaki nei Nepukanesa, sa tadra o Nepukanesa eso na tadra, ka sa rarawa na yalona, ka sega ni moce rawa.*
1a- O koya gona, ena â€“ 604. Na Kalou e vakaraitaka na nona vakasama na tui.
Dan 2:2 *Sa talatala yani na tui vei ira na daucakaisausau, na daucakaisausau, na daucakaisausau, kei ira na kai Kalitia, me ra tukuna vua na nona tadra. Era sa lako mai ka mai tu ena mata ni tui.*
2a- Na tui butobuto sa qai vuki vei ira na tamata e sa, me yacova na gauna oya, nuitaki ira, era dui kenadau ena nona tabana.
Dan 2:3 *Sa qai kaya vei ira na tui, "Au sa tadra e dua na tadra, ka sa rarawa na yaloqu, ka'u sa via kila na tadra."*
3a- Sa kaya na tui: *Au sa via kila na tadra oqo* ; e sega ni tukuna na kena ibalebale.
Dan 2:4 *Era sa sauma na kai Kalitia vua na tui ena vosa vaka-Aramea, "Kemuni na tui, mo ni bula tawamudu! Mo ni tukuna vei ira na nomuni tamata na ka o ni sa tadra, keimami na qai tukuna vei kemuni na kena ibalebale."*
Dan 2:5 *Sa qai vosa na tui vei ira na kai Kalitia, Sa lako tani mai vei au na ka: kevaka dou sa sega ni vakaraitaka vei au na tadra kei na kena ibalebale, dou na musuki vakalalai, ka na caka na nomudou veivale me vanua ni benu.*
5a- Na nona sega ni veisautaka rawa na tui na veika e cakava e duatani sara ka vakauqeti mai vua na Kalou ka bulia e kea na sala me vakacalai kina na veivakaisini vakalotu butobuto ka vakaraitaka na nona lagilagi ena vukudra na nona tamata yalodina.
Dan 2:6 *Ia kevaka o ni tukuna vei au na tadra kei na kena ibalebale, o ni na rawata mai vei au na i solisoli kei na i solisoli kei na dokai levu. O koya oqo mo ni tukuna vei au na tadra kei na kena i balebale.*
6a- Na isolisoli oqo , *na isolisoli, kei na veivakarokorokotaki levu* , e vakarautaka na Kalou vei ira na nona digitaki yalodina.
Dan 2:7 *Era sauma ena ikarua ni gauna, Me tukuna na tui vei ira na nona tamata na tadra, keitou na qai vakaraitaka na kena ibalebale.*
Dan 2:8 *A sa vosa na tui, ka kaya, Au sa raica vakaidina ni dou sa vakayalia na gauna, ni dou sa raica ni sa lako tani mai vei au na ka oqo.*

8a- E kerea na tui vei ira na nona tamata vuku e dua na ka e se bera vakadua ni kerei ka sega ni cakava.
Dan 2:9 *Kevaka dou sa sega ni vakatakila vei au na tadra, ena tau vei kemudou kecega na lewa vata ga oqori ; o sa vakavakarau tiko mo tukuna vei au na lasu kei na lasu me yacova ni sa veisau na gauna. O koya oqo mo ni tukuna mai kina vei au na tadra, ka'u na qai kila kina se o ni sa rawa ni vakamacalataka vei au se segai.*
9a- *o vinakata mo vakarautaki iko mo tukuna vei au na lasu kei na lasu, ni waraka tiko na gauna me veisau .*
E na ivakavuvuli oqo era na vakavutuniyautaki ira kina na daurairai kei na daurairai lasu kecega me yacova na icavacava kei vuravura.
9b- *O koya oqo, mo ni tukuna mai vei au na tadra, au na qai kila kevaka o ni sa rawa ni solia vei au na kenai balebale .*
Ena imatai ni gauna me laurai kina na vakasama vakaibalebale oqo ena nona vakasama e dua na tamata. E sega ni dua na leqa vei ira na dauvakacaca mera tukuna vei ira na nodra kasitama lialia ka dau vakabauta vakasivia na ka era vinakata. Na kerekere ni tui e vakaraitaka na nodra vakaiyalayala.
Dan 2:10 *Era sauma na kai Kalitia vua na tui, "E sega ni dua e vuravura me tukuna rawa na ka e kerea na tui. E sega ni dua na tui, se mani levu se kaukauwa vakacava, e se bau taroga e dua na ka vakaoqo vua e dua na daucakaisausau, se dua na kai Kalitia."*
10a- E dina na nodra vosa, baleta ni yacova mai na gauna oya, e se bera ni veivuke na Kalou me vakaraitaka vei ira, me rawa ni ra kila ni o koya duadua ga na Kalou, ka ni nodra kalou vakalotu butobuto e sega tale ni dua na ka, ia na ka walega ka matakau era tara ena ligadra kei na nodra vakasama na tamata era sa soli ira ki na yalo vakatevoro.
Dan 2:11 *Sa dredre na nona kerekere na tui; e sega ni dua e rawa ni tukuna vua na tui, o ira ga na kalou, era sega ni tiko vata kei ira na tamata na nodra itikotiko.*
11a- Era vakaraitaka eke na tamata vuku e dua na dina sega ni vakatitiqataki rawa. Ia ena nodra tukuna oqo, era ciqoma ni sega ni dua na nodra veiwekani kei *ira na kalou* , ni gauna kece era dau vakatarogi kina mai vei ira na tamata lasu era nanuma ni rawa nira rawata na isaunitaro mai vei ira na kalou vuni ena vukudra. Na bolebole e tekivuna na tui e vakaraitaka vei ira. Ka me rawati kina oqo, e gadrevi kina na vuku sega ni vakasamataki rawa ka sega ni vakaiyalayala ni Kalou dina, ka sa vakatakilai oti vakaturaga vei Solomoni, na turaga ni vuku vakalou oqo.
Dan 2:12 *Sa qai cudru vakalevu na tui, ka vakarota me ra vakarusai na tamata vuku kecega ni Papiloni.*
Dan 2:13 *A sa kacivaki na lewa, a ra sa vakamatei na tamata vuku, a ra sa vakasaqarai Taniela kei ira na nonai tokani, me ra vakarusai.*
13a- E na nona biuti ira na nona tamata vakataki koya ni bera na mate, ena vakaturi ira cake kina na Kalou ena lagilagi ena yasa i Tui Nepukanesa. Na iwalewale oqo e parofisaitaka na iotioti ni veika e sotavi ena vakabauta ni lotu Kavitu, ka ra na waraka kina na digitaki na mate era sa vakarota na vukitani me baleta e dua na siga sa lokuci oti. Ia eke tale, ena veisautaki na ituvaki, ni o ira na mate era na o ira na vukitani era na veivakamatei ni sa basika mai lomalagi na Karisito qaqa ka qaqa me lewai ira ka cudruvi ira.
Dan 2:14 *Sa qai vosa vakayalomatua ka vuku o Taniela vei Arioki, na kavetani ni matayadra ni tui, o koya sa lako yani me vakamatei ira na tamata vuku ni Papiloni.*
Dan 2:15 *Sa qai sauma o koya vei Arioki na nona turaganivalu na tui, "Na cava e sa rui bibi kina na nona lewa na tui?" A sa tukuna vei Taniela o Arioki.*
Dan 2:16 *Sa qai lako o Taniela vua na tui, ka kerea me solia vua e dua na gauna me tukuna kina vua na tui na kena ibalebale.*
16a- E cakacaka o Taniela me vaka na nona itovo vakalotu kei na veika e sotava. E kila ni nona isolisoli vakaparofita e solia vua na Kalou, o koya e dau vakararavi taucoko vua. Ni kila

na ka e taroga tiko na tui, e kila kina ni tu vua na Kalou na kena isau, ia e tiko beka ena lomana me vakatakila vua?

Dan 2:17 *Sa qai lako ki vale o Taniela ka tukuna vei Ananaia, Misaeli, kei Asaraia na nona i tokani na ka oqo.*

17a- Eratou tiko ena vale nei Taniela na va na cauravou. " *Era sa soqoni vata na manumanu vuka ni dua na vuti ni manumanu,* " ka ra sa vakatakarakarataka na soqoni ni Kalou. Ni bera mada ga o Jisu Karisito, " *na vanua era soqoni vata kina e lewe rua se lewe tolu ena yacaqu, au sa tiko kina ena kedra maliwa* ," e kaya na Turaga. Na loloma vakaveitacini e vakaduavatataki ira na itabagone oqo ka ra vakaraitaka e dua na yalo totoka ni duavata.

Dan 2:18 *me ra masuta na Kalou ni lomalagi me yalololoma, me kakua ni vakarusai o Taniela kei ira na nona i tokani vata kei ira na vo ni tamata vuku mai Papiloni.*

18a- Ni ra sotava na veivakarerei kaukauwa vakaoqo ki na nodra bula, na masu kaukauwa kei na lolo vakaidina sai koya ga na iyaragi e tu vei ira na digitaki. Era kila oqo ka ra na waraka na isau ni nodra Kalou, ka sa solia oti vei ira e vuqa sara na ivakadinadina ni lomani ira o Koya. Ena icavacava kei vuravura, o ira na iotioti ni digitaki era taketetaki ena lawa ni mate era na cakava tale ga qori.

Dan 2:19 *Sa qai vakaraitaki vei Taniela na ka vuni ena raivotu ena bogi. A sa vakavinavinaka vua na Kalou ni lomalagi o Taniela.*

19a- Era taroga na nona digitaki, sa tiko kina na Kalou yalodina, ni sa tuvanaka na veivakatovolei me vakadinadinataka na nona yalodina vei Taniela kei iratou na nona itokani e tolu; me rawa ni vakacerecerei ira ena itutu cecere ena nona matanitu na tui. Ena, sotava na veika e sotava, vakavuna me ra sega ni vakaiyalayala na tui oqo ka na liutaka ka qai tini me saumaki mai. Na saumaki mai oqo ena vua ni nodratou itovo yalodina ka sega ni beitaki rawa na va na cauravou Jiu ka vakatabuya na Kalou me baleta e dua na kaulotu duatani.

Dan 2:20 *Sa vosa o Taniela ka kaya, Me vakacaucautaki na yaca ni Kalou ka sega ni mudu! Na vuku kei na kaukaua e nona.*

20a- E dua na veivakacaucautaki e dodonu vinaka baleta ni ivakadinadina ni nona *vuku* e, ena veika e sotava oqo, e sega ni vakatitiqataki ni vakaraitaki. Na nona *kaukaua* e vakabulai Jioiakimi vei Nepukanesa qai vakatauca na nona vakasama ena nodra vakasama na tamata era na tokona na nona cakacaka.

Dan 2:21 *Sa veisautaka na gauna kei na gauna, sa kauti ira tani na tui ka vakatikori ira, sa solia na vuku vei ira na vuku kei na kila ka vei ira na yalomatua.*

21a- Na tikina oqo e vakaraitaka vakamatata na vuna kece ni vakabauta kei na Kalou. Ena qai yaco me saumaki mai o Nepukanesa ni sa kila vakavinaka na veika oqo.

Dan 2:22 *Sa vakatakila na veika titobu ka vuni; sa kila ko koya na ka sa tu e na butobuto, ka sa tiko vata kei koya na rarama.*

22a- E rawa talega vua na tevoro me vakatakila na veika titobu ka vuni, ia na rarama e sega ni tiko vua. E cakava oqo me vakacalai ira ka vakasesea na tamata mai na Kalou dina o koya, ni sa cakava oqo, sa cakacaka me vakabulai ira na nona digitaki ena nona vakatakila vei ira na veivakamatei era sa vakarautaka na timoni era sa totogitaki ki na butobuto vakavuravura, me tekivu mai na qaqa i Jisu Karisito ena ivalavala ca kei na mate.

Dan 2:23 Kemuni *na nodra Kalou na noqu qase, au sa vakalagilagia ka vakacaucautaki kemuni, ni o ni sa solia vei au na vuku kei na kaukauwa, ka vakatakila vei au na veika keimami sa kerea vei kemuni, ka vakatakila vei keimami na ka vuni ni tui.*

23a- Na vuku kei na kaukauwa sa tiko vua na Kalou, ena masu nei Taniela, ka sa solia vua na Kalou. Eda raica ena veika eda sotava oqo na kena vakayacori na ivakavuvuli e vakavulica o Jisu: " *kerekere ka na soli vei kemudou* ." Ia e kilai ni me rawati na vua oqo, e dodonu me vosota na veivakatovolei kece na nona yalodina o koya e kerekere. Na *kaukauwa* e rawata o Taniela ena taura e dua na ibulibuli gugumatua ena vakasama ni tui ka na vakamalumalumutaki ki na dua na ivakadinadina matata sega ni vakatitiqataki ka na

vakasauraratataki koya me ciqoma na nona tiko na Kalou i Taniela ka sega ni kilai koya kei ira na nona tamata me yacova mai na gauna oya.

Dan 2:24 *Ni sa oti oqo, sa lako o Taniela vei Arioki, o koya sa vakarota na tui me vakarusai ira na tamata vuku ni Papiloni . Sa lako yani ka vosa vua, ka kaya , "Mo kakua ni vakamatei ira na tamata vuku ni Papiloni, kauti au mai vua na tui, ka'u na vakaraitaka vua na tui na kena ibalebale."*

24a- Na loloma vakalou e laurai vei Taniela, ka nanuma me rawata na nodra bula na tamata vuku lotu butobuto. Oqo tale e dua na itovo e vakadinadinataka na nona vinaka kei na yalololoma na Kalou, ena ituvaki ni vakasama ni yalomalumalumu uasivi. E rawa ni vakacegui na Kalou; na nona dauveiqaravi e vakalagilagi koya ena cakacaka ni nona vakabauta.

Dan 2:25 *Sa kauti Taniela vakatotolo o Arioki ki na mata ni tui, ka vosa vua vakaoqo: Au sa kunea e dua na tamata vei ira na bobula mai Juta, o koya ena vakamacalataka vua na tui na kena ibalebale.*

25a- Na Kalou e taura tu na tui ena rarawa levu, kei na vakanuinui walega ni kena rawati na isau e vinakata vakalevu ena vakavuna me mudu sara na nona cudru.

Dan 2:26 *Sa vosa na tui vei Taniela, na yacana o Pelitisasari, E rawa beka ni o vakaraitaka vei au na tadra au sa raica kei na kena ibalebale?*

26a- Na yaca vakalotu butobuto e soli vua e sega ni veisautaka e dua na ka. O Taniela, sega ni o Pelitisasari, ena solia vua na isau e namaki.

Dan 2:27 *Sa sauma o Taniela e na mata ni tui, ka kaya, "Na ka vuni sa taroga na tui, era sa sega ni vakatakila rawa vei ira na tamata vuku, o ira na daurairai, o ira na daucakaisausau, kei ira na daurairai."*

27a- Sa masu o Taniela ena vukudra na tamata vuku. Na ka e kerea vei ira na tui e sega ni rawa vei ira.

Dan 2:28 *Ia sa dua na Kalou mai lomalagi sa vakatakila na veika vuni, ka sa vakatakila vei Nepukanesa na tui na ka ena yaco ena veisiga mai muri. Oqo na nomu tadra kei na raivotu o a raica ena nomu idavodavo.*

28a- Na ivakamacala taumada oqo ena vakavuna me vakarorogo vinaka o Nepukanesa, baleta ni ulutaga ni veisiga ni mataka sa dau vakararawataki ira ka vakararawataki ira na tamata, ka sa veivakamarautaki ka veivakacegui na vakanuinui ni kena rawati na isau ni ulutaga oqo. E dusimaka o Taniela na nona vakasama na tui vua na Kalou bula tawarairai, qori e veivakurabuitaki vua na tui e sokaloutaka na kalou e vakayago.

Dan 2:29 *Ni ko sa davo koto, na tui, sa lako mai vei iko na vakasama, se cava ena yaco ni sa oti na gauna oqo ; kei koya sa vakatakila na veika vuni sa vakatakila vei iko na ka ena yaco.*

Dan 2:30 *Na ka vuni oqo e sega ni vakatakilai vei au ni sa levu cake na noqu vuku mai vei ira kecega era bula tiko , ia me vakatakilai ga na kena ibalebale vua na tui, ka mo kila kina na vakasama ni lomamu.*

30a- *E sega ni tiko vei au na vuku e uasivi cake mai na veika bula kecega; ia sa vakakina me rawa ni soli vua na tui na kenai balebale .*

Na yalomalumalumu uasivi ena cakacaka . E biubiu o Taniela qai tukuna vua na tui ni kauaitaki koya na Kalou tawarairai oqo; na Kalou oqo e kaukauwa cake ka yaga cake mai vei ira e sa qarava me yacova mai na gauna oya. Raitayaloyalotaka mada na kena tara na nona vakasama kei na lomana na vosa oqo.

30b- *mo kila kina na nanuma ni lomamu .*

Ena lotu butobuto, e sega ni kauaitaki na ivakatagedegede ni Kalou dina me baleta na vinaka kei na ca. Era sega vakadua ni tarogi na tui, ni ra sa rerevaki ka rerevaki ena vuku ni nodra kaukauwa levu. Na kena kunei na Kalou dina ena rawa kina vei Nepukanesa me vakaraitaka vakamalua na nona cala ni itovo; e dua na ka e sega ni dua ena doudou me cakava ena kedra

maliwa na nona tamata. E vakatabakidua talega vei keda na lesoni: eda na *kila ga na vakasama ni lomada* kevaka e cakacaka na Kalou ena noda lewaeloma.

Dan 2:31 *Kemuni na tui, o ni sa raica, ka raica e dua na matakau levu; na matakau e levu sara ka vakasakiti sara; sa tu e matamuni, ka rerevaki na kena irairai.*

31a- *o raica e dua na matakau levu; na ivakatakarakara oqo e levu sara, ka vakasakiti na kena totoka* .

Na *ivakatakarakara* ena vakaraitaka na nodra veitaravi na matanitu lelevu e vuravura era na veimurimuri me yacova na lesu tale mai vakalagilagi i Jisu Karisito, oya na vuna *e vakasakiti kina na kena irairai* . Na kena *lagilagi* sai koya na veiliutaki veitaravi era ubi tu ena iyau, lagilagi kei na veivakarokorokotaki era solia na tamata.

31b- *Sa tu e matamu, ka sa rerevaki na kena irairai.*

Na veisiga ni mataka e parofisaitaka na ivakatakarakara e tu *e mata* ni tui, sega ni dakuna . Na kena irairai rerevaki e parofisaitaka na lewevuqa ni mate ni tamata ka na vakavuna na ivalu kei na veivakacacani ka na vakatakilakilataka na itukutuku ni tamata me yacova na ivakataotioti kei vuravura ; era lako voli ena dela ni yago mate na veiliutaki.

Dan 2:32 *Na ulu ni matakau oqo sa koula dina; na serena kei na ligana sa siliva ; na ketena kei na sagana sa parasa ;*

32a- *Na ulu ni matakau oqo sa koula dina* .

Ena vakadeitaka oqo o Taniela ena tikina e 38: *na ulu koula* o Tui Nepukanesa vakataki koya. Na ivakatakilakila oqo e vakatakilakilataki koya baleta ni na saumaki mai taumada ka qarava na Kalou Dauveibuli dina ena vakabauta. Na koula ***e*** ivakatakilakila ni vakabauta sa vakasavasavataki ena 1 Pita 1:7. Na nona veiliutaki balavu ena vakatakilakilataka na itukutuku vakalotu qai vakadonuya na nona cavuti ena iVolatabu. Kuria oya, e vakatokai me ***ulu*** ni tara ni nodra veisosomitaki na veiliutaki e vuravura. E tekivu na parofisai ena imatai ni yabaki ni nona veiliutaki ena 605.

32b- *na nona kato kei na ligana e siliva* .

E lailai na kena yaga na siliva mai na koula. E dau vakacacani, ia e sega ni veisau rawa na koula. Eda sa vakadinadinataka tiko na lutu sobu ni itovo ni tamata ka muria na ivakamacala ni ivakatakarakara mai cake ki ra. Mai na 539, sa sosomitaka na matanitu o Mitia kei Perisia na matanitu o Kalitia.

32c- *na ketena kei na sagana sa caka ena parasa* .

E lailai tale ga na kena yaga na varasa mai na siliva. E dua na kaukamea yavutaki ena kopa. E dau vakacacani sara vakalevu qai veisau na kena irairai ni toso na gauna. E kaukaua tale ga mai na siliva, e kaukaua tale ga mai na koula, e dau kaukaua duadua ga. Na veiyacovi e tiko ena lomadonu ni iyaloyalo e digitaka na Kalou, ia e iyaloyalo tale ga ni vakaluveni ni tamata. Na matanitu o Kirisi, baleta ni oqori na ka e tu kina, ena vakadinadinataka dina ni sa rui vuavuai vinaka, ka solia vua na tamata na kena itovo vakavanua vakalotu butobuto, ka na tudei me yacova na icavacava kei vuravura. Na ivakatakarakara vakaKirisi e caka mai na varasa e vakalivalivataki qai buli era na qoroya na tamata me yacova na icavacava. E vakaraitaki na luvawale ni yago ka sega ni vakaiyalayala na kena itovo vakasisila; na veika oqo e vakavuna na matanitu o Kirisi me ivakatakarakara ni ivalavala ca ka na takosova na veisenitiuri kei na mileniumi me yacova na nona lesu tale mai o Karisito. Ena Tani. 11: 21 ki na 31, na tui ni Kirisi o Anitiokasi 4 ka vakatokai o Epifani, dau vakacacani ira na tamata Jiu me "7 na yabaki" ena maliwa ni - 175 kei na - 168, ena vakaraitaki me vaka e dua na ivakaraitaki ni dau veivakacacani vakapopi e liutaka ena itukutuku vakaparofisai ni wase oqo. Na tikina oqo 32 sa vakailawalawataka ka vakaveitaravitaka na matanitu ka yaco kina na matanitu o Roma.

Tani 2:33 *Na yavana kaukamea; na yavana e dua na tiki ni kaukamea kei na dua na tiki ni qele.*

33a- *na yavana, e caka mai na kaukamea* .

Me vaka ni ikava ni matanitu e parofisaitaki, o koya e Roma e vakatakilakilataki ena kena vakaukauwataki vakalevu duadua, e vakatakarakarataki ena kaukamea. E dau vakayagataki tale ga vakalevu duadua vei ira na kaukamea, e dau oxidize, rust, qai vakacacani. Eke tale, e vakadeitaki na vakalolomataki ka sa vakalevutaki. Era dau lotu vakalevu na kai Roma; era sa ciqoma na nodra kalou na nodra meca era sa vakadrukai. O koya gona, ena nodra vakalevutaki, ena tete kina na ivalavala ca vakaKirisi vei ira kece na tamata ena kena matanitu.

33b- *na yavana, e dua na tiki ni kaukamea kei na dua na tiki ni qele .*

Ena iwasewase oqo, e dua na iwase ni qele e vakamalumalumutaka na veiliutaki dredre oqo. E rawarawa na kena ivakamacala qai itukutuku makawa. Ena 395, a kasura na matanitu o Roma, ni oti oya, *na tini na iqaqalo ni yava ni ivakatakarakara* ena tauyavutaka *e tini* na matanitu lotu Vakarisito tu vakataki koya, era biu kece ena ruku ni nona veiliutaki vakalotu na Bisopi mai Roma, o koya ena yaco me Popi ena 538. Era cavuti na tini na tui oqo ena Tani. 7:7 kei na 24.

Dan 2:34 *O ni sa vakaraica tiko me yacova ni sa taya e dua na vatu ka sega ni dua na liga, ka sa coqa na matakau ena yavana kaukamea kei na qele, ka vakacacana.*

34a- Na iyaloyalo ni vatu e vakadrukai e vakauqeti mai na ivalavala ni vakacaca. Oqo na ivakatagedegede ni nodra vakamatei na ivalavala ca era cala e Isireli makawa. Na vatu oqo sa lako mai kina me vakaviriki ira na tamata ivalavala ca vakavuravura. Na iotioti ni veivakacacani ni cudru ni Kalou ena uca cevata, me vaka e tukuni ena iVakatakila 16:21. Na iyaloyalo oqo e parofisaitaka na cakacaka i Karisito vei ira na tamata ivalavala ca ena gauna ni nona lesu tale mai vakalou lagilagi. Ena Saka. 3:9, sa solia vei Karisito na Yalo na ivakatakarakara ni vatu, na vatu ni tutu cecere, o koya sa tekivutaka kina na Kalou na tara ni nona vale vakayalo: *Ni raica, me baleta na vatu ka'u sa biuta e mata i Josua, sa vitu na mata ena dua ga na vatu : raica, koi au ga au na ceuta tani na veika e ceuta kina na Turaga na lewa ni Kalou, . vanua ena dua ga na siga.* Sa qai wilika ena Saka. 4:7: *O cei o iko, na ulunivanua levu, ena mata i Serupepeli? O na vakatautauvatataki. Ena vakadavora na vatu ni tutu ni tutu ena kaila ni vakavinavinaka, ka kaya, "Solia, solia!"* Ena vanua vata oqo, ena tikina e 42 kei na 47, eda wilika kina: *Sa kaya vei au ko koya , Na cava ko sa raica? Au sa kaya , ka raica, sa dua nai tutu ni cina sa koula kecega, sa dua na bilo e delana, a sa vitu na kena cina,* ***ka vitu na paipo me baleta na cina sa tu e na dela ni itutu ni cina*** ; *… Baleta o ira era a beca na siga ni itekitekivu lalai era na marau ni ra raica na palamu ena liga i Serupepeli.* ***Na vitu oqo na mata ni Turaga, sa cici voli e vuravura taucoko*** . Me vakadeitaka na itukutuku oqo, eda na kunea ena Vakatakila 5:6, na matakau oqo, ka tukuni kina ni vitu na mata ni vatu kei na i tutu ni cina e baleta na Lami ni Kalou, o ya o Jisu Karisito: *Ia ka'u a raica, ena loma ni i tikotiko vakaturaga kei iratou na ka bula e va eratou sa vakamatei ka tucake tu e kea e dua na Lami. E vitu na nona ileu ka vitu na matana, o iratou* ***na Yalo ni Kalou e vitu ka talai yani ki vuravura taucoko.*** Na nodra lewai na tamata ivalavala ca e vakayacora tiko na Kalou vakataki koya, *e sega ni dua na liga ni tamata* e vakaitavi kina.

Dan 2:35 *Sa qai ramusu vata na kaukamea, na qele, na parasa, na siliva kei na koula, ka sa vaka na qa ni sila ena vulaikatakata; a sa kauti ira tani na cagi, ka sa sega ni kune e dua na vanua me ra tiko kina. Ia na vatu a yavita na matakau sa yaco me dua na ulunivanua levu ka roboti vuravura taucoko.*

35a- *Sa qai ramusu vata na kaukamea, na qele, na parasa, na siliva kei na koula, ka sa vaka na qa ni sila ena vulaikatakata; sa kauti ira tani na cagi, ka sega ni kune e dua na kedra ivakatakilakila.*

Ena nona lesu tale mai o Karisito, o ira na kawa ni tamata era vakatakarakarataki ena koula, siliva, varasa, kaukamea, kei na qele era sa tu kece ena nodra ivalavala ca ka dodonu me ra vakarusai mai vua, ka sa parofisaitaka na matakau na veivakarusai oqo.

35b- *Ia na vatu sa samuta na matakau sa yaco me dua na ulunivanua levu ka roboti vuravura taucoko* .
Ena vakaraitaka na Vakatakila ni na sega ni vakayacori vakaoti na itukutuku oqo me yacova ni sa oti e dua na *udolu na yabaki* ni veilewai vakalomalagi, ena nodra vakatikori na digitaki ena vuravura vakavoui, ena Vakatakila 4:20, 21 kei na 22.
Dan 2:36 *Oqo na tadra, keitou na tukuna na kena ibalebale ena mata ni tui.*
36a- Sa qai rogoca na tui na ka e a tadra. E sega ni rawa ni vakasamataki na isaunitaro vaka oqo, ni sega ni rawa ni vakacalai koya. O koya e vakamacalataka vua na veika oqo e sa raica gona o koya na raivotu vata ga oya. Ka sauma talega na kerekere ni tui ena nona vakaraitaka ni rawa ni vakadewataka na matakau ka vakamacalataka na kena ibalebale.
Dan 2:37 *Kemuni na tui, o ni sa nodra tui na tui, ni sa solia vei kemuni na Kalou ni lomalagi e dua na matanitu, kei na kaukauwa, kei na kaukauwa, kei na lagilagi.*
37a- Au taleitaka vakalevu na tikina oqo eda raica kina ni vosa vakaveitalia o Taniela vua na tui kaukauwa, e dua na ka e sega ni dua na tamata ena doudou me cakava ena noda gauna vakatani ka vakasisila. Na kena vakayagataki vakaveitalia na veika e kilai levu e sega ni veivakalolomataki; E vakila o Taniela ni dokai koya na tui Kalitia. Na vakayagataki sega ni vakamatanitu ni kilai levu sa ikoya ga na fomu ni karamu e vakayagataka e dua na ulutaga tu vakatikitiki e vosa tiko vua e dua na ikatolu ni tamata. Me vaka e kaya ena dua na gauna na dauvakatasuasua o Molière, "se cava ga na kena levu na tui, e se tamata tikoga." Na drodro ni ivakarau sega ni dodonu e sucu ena nona gauna vata kei Louis XIV , na "tui matanisiga" viavialevu .
37b- *Kemuni na tui, o kemuni na nodra tui na tui, ni sa solia vei kemuni na Kalou ni lomalagi na lewa* .
E levu cake mai na veidokai, e solia o Taniela vua na tui e dua na veivakadonui vakalomalagi e sega ni kila. Na kena dina, na nodra Tui na tui vakalomalagi e vakadinadinataka ni a tara na nodra tui na tui vakavuravura. Na veiliutaki vei ira na tui e vakatokai me itutu vakatui. Na ivakatakilakila ni matanitu e " *na taba ni dua na ikeli* ," ka na vakatakilakilataka me vaka na imatai ni matanitu e Tani. 7.
37c- *na kaukauwa,* .
E dusia na dodonu me lewa na lewe vuqa qai vakarautaki ena levu, oya ena kena levu.

E rawa ni vakavuna me vuvuce e dua na tui kaukaua qai vakasinaiti koya ena viavialevu. Ena qai soli koya na tui ki na viavialevu, ka na vakabulai koya mai na Kalou ena dua na veivakatovolei bibi ni veivakalolomataki e vakaraitaki ena Tani. 4. E dodonu me ciqoma na vakasama ni sega ni rawata na nona kaukauwa ena nona kaukauwa ga, ia baleta ni solia vua na Kalou dina. Ena Tani. 7, na kaukauwa oqo ena taura na ivakatakarakara ni Bea *ni* Mitia kei Perisia.

Na kaukauwa e rawati, ena so na gauna, ena nodra vakila e dua na vanua lala e lomadra kei na nodra bula, era dau vakamatei ira vakataki ira na tamata. Na kaukauwa e vakavuna me dua e vakasamataka me rawata e dua na marau levu ka sega vakadua ni dau basika mai. "Vou sara, vou sara," na vosa e lako, ia na vakila oqo e sega ni dede. Ena bula ni gauna oqo, o ira na daudroini rogo, qoroi, ka vakavutuniyautaki era tini vakamatei ira dina ga ni laurai, vakasakiti, ka lagilagi na nodra rawaka.
37d- *kaukauwa*
E dusia na cakacaka, na veivakasauraratataki ena ruku ni veivakasauraratataki e vakasauraratataki koya e dua na meca me tekiduru ena dua na ivalu. Ia na ivalu oqo e rawa ni vakayacori tale ga vua e dua. Eda sa qai vosa me baleta na kaukauwa ni itovo. Na kaukauwa e vakarautaki ena kena vinaka kei na kena yaga.

E tiko talega na kena ivakatakilakila: *na laione* me vaka na Dauveilewai 14:18: " *Na cava e kaukauwa cake mai na laione, se kamikamica cake mai na oni* ?" Na kaukaua ni laione e tiko ena nona masela; o ira na kena iqaqalo kei na qaqalo, ia vakabibi o ira na gusuna,

e dau wavoliti ira qai vakamalumalumutaki ira na kena manumanu ni bera ni kania. Na ivakatakila vakatani ni isau ni taro oqo e vakaraitaka vei ira na kai Filisitia o Samisoni ena yaco me itinitini ni dua na ivalavala kaukauwa sega ni vakatauvatani rawa ena nona yasana vei ira.

ika 37 - *na lagilagi* .

Na vosa oqo e veisautaka na ibalebale ena nona vakasama vakavuravura kei na lomalagi. Sa rawata o Nepukanesa na lagilagi vakatamata me yacova mai na ka e sotava oqo. Na marau ni kena lewai ka vakatulewataki na nodra icavacava na veika bula kecega e vuravura. E se vo tiko vua me kunea na lagilagi vakalomalagi ena rawata o Jisu Karisito ena nona vakayacori koya, na iVakavuvuli kei na Turaga, me nodra dauveiqaravi na nona dauveiqaravi. Me baleta na nona vakabulai, ena tini ena nona ciqoma na lagilagi oqo kei na kena ituvaki vakalomalagi.

Dan 2:38 *Sa soli ira na luve ni tamata ki na ligamu, kei na manumanu ni vanua, kei na manumanu vuka, ena vanua kecega era tiko kina; a sa lesi iko mo lewai ira kecega : ko iko na ulu koula.*

38a- Na matakau oqo ena vakayagataki tale me vakatokai Nepukanesa ena Tani.4:9.

38b- *O iko na ulu koula.*

Na veivosa oqo e vakaraitaka ni sa kila rawa tu na Kalou na digidigi ena cakava o Nepukanesa. Na ivakatakilakila oqo, *na ulu koula* , e parofisaitaka na nona vakasavasavataki ena veisiga ni mataka kei na nona digitaki ki na veivakabulai tawamudu. Na koula sa ivakatakarakara ni vakabauta sa vakasavasavataki me vaka na 1 Pita 1:7: *me kune kina na vakatovolei ni nomudou vakabauta, ni sa talei cake mai na koula sa rusa (e dina ga ni sa vakatovolei ena bukawaqa), me vakacaucautaki ka vakalagilagi ka vakarokorokotaki ena ivakatakila i Jisu Karisito* . Koula , na kaukamea malleable oqo **,** e dua na iyaloyalo dina ni tui levu oqo ka vakatarai koya me veisautaki ena cakacaka ni Kalou dauveibuli.

Dan 2:39 *Ena qai tubu mai muri e dua tale na matanitu e lailai vei iko , kei na ikatolu ni matanitu parasa, ena lewa na vuravura taucoko.*

39a- Ni toso na gauna, ena lutu sobu na itovo ni tamata; na siliva ni kato kei na liga ruarua ni matakau e lailai mai na koula ni ulu. Me vakataki Nepukanesa , ena saumaki mai o Taraiase na kai Mitia, o Sairusi II na kai Perisia talega me vaka na Esera 1:1 ki na 4 , era lomani Taniela kece talega; ka taravi rau o Taraiasi na kai Perisia kei Atakisekise I [me vaka] na Esera 6 kei na 7. Ena veivakatovolei, era na marau ni ra raica na nodra Kalou na Jiu me vukei ira na nona .

39b- *qai dua na ikatolu ni matanitu, ena varasa, ena lewa na vuravura taucoko.*

Eke, sa qai ca sara na ituvaki me baleta na matanitu o Kirisi. Na varasa, na ivakatakilakila e vakatakarakarataka, e vakaibalebaletaka na dukadukali, oya *na ivalavala ca* . Na vulici ni Tani. 10 kei na 11 ena rawa kina vei keda meda kila na vuna. Ia sa, na itovo vakavanua ni tamata e vakatarogi tiko me vaka na dauvakatubura na galala ni republican kei na kena veivakacalai kece sara ka vakasisila ka me vaka na ivakavuvuli e sega na kena iyalayala , oqo na vuna e kaya kina na Kalou ena Pro. 29:18: *Ena vanua e sega kina na ivakatakila, era sa sega ni tarovi rawa na tamata; Marau kevaka era muria na lawa!*

Dan 2:40 *Ena dua na ikava ni matanitu, ena kaukauwa me vaka na kaukamea; me vaka na kaukamea e vorovorolaka qai vorovorolaka na ka kece, ena vorovorolaka tale ga o koya qai vorolaka na ka kece, me vaka na kaukamea e vorovorolaka na ka kece.*

40a- Na ituvaki e ca sara ena ikava ni matanitu oqo, o ya o Roma, ka na lewa na matanitu sa oti ka ciqoma na nodra vakalou kecega, me rawa ni kumuna kece na nodra itovo ca, ka kauta mai e dua na ka vou, e dua na veivakadodonutaki *kaukamea* ni kaukauwa sega ni veisautaki rawa. Oqo e vakavuna me yaga sara vakalevu ka sega ni dua na matanitu e rawa ni vorata; vakalevu sara na kena matanitu ena tete mai Igiladi ena tokalau me yacovi Papiloni ena tokalau. Na kaukamea e kena ivakatakilakila dina, mai na kena iseleiwau matarua, na kena iyaragi kei na kena isasabai, me rawa kina ni ra ravuravu, na mataivalu e taura na irairai ni

dua na carapace bristling ena veitiki ni moto, rerevaki na kena yaga ena nodra ravuravu vakaveitalia ka veiseyaki na kena meca .

Dan 2:41 *Ia me vaka ko sa raica na yava kei na iqaqalo ni yava e dua na tiki ni qele ni daubulibuli, ka dua na tiki ni kaukamea, ena wasei vakakina na matanitu : ia ena tiko kina eso na kaukauwa ni kaukamea, ni ko sa raica na kaukamea sa veiwaki kei na qele.*

41a- E sega ni vakamacalataka o Taniela, ia e vosa na matakau. *Na yava kei na iqaqalo ni yava* e vakatakarakarataka e dua na iwasewase kaukaua ena sosomitaka na matanitu lotu butobuto o Roma, e vakatakarakarataki ena *kaukamea* . Ni wasewasei, ena yaco na Matanitu o Roma oqo me vanua ni ivalu vei ira na matanitu lalai era tauyavu ni oti na kena kasura. Na veiwekani ni *kaukamea* kei *na qele* e sega ni bulia na kaukauwa, ia na veisei kei na malumalumu. Eda wilika *na qele ni daubulibuli* . Na daubulibuli sa Kalou me vaka na Jere. 18:6: *Au na sega beka ni cakava vei kemuni me vaka na daubulibuli oqo, oi kemuni na mataqali i Isireli? sa kaya na Turaga. Raica, me vaka na qele e na ligana na dautuli bilo, dou sa vakakina e na ligaqu, na mataqali i Isireli!* Na qele oqo e tiki ni vakacegu ni kawatamata e digitaki ira kina na nona digitaki na Kalou, o ira e cakava mera bilo dokai .

Dan 2:42 *Ia me vaka na iqaqalo ni yava sa dua na tiki ni kaukamea ka dua na tiki ni qele, ena vakakina na matanitu ena kaukauwa vakatikina ka malumalumu vakatikina.*

42a- E raica ni a tomani tikoga na *matanitu o Roma* me yacova na ivakataotioti kei vuravura, e dina ga ni a vakayalia na matanitu o Roma na nona duavata kei na nona veiliutaki ena yabaki 395. Na kena ivakamacala e tiko ena kena tekivu tale na veiliutaki ena kena vakacalai vakalotu na vakabauta ni lotu Katolika vaka-Roma. Oqo e baleta na veitokoni vakaiyaragi e solia o Clovis kei ira na empara ni Byzantine vua na Bisopi mai Roma ena rauta na 500. Era tara cake na nona dokai kei na nona kaukauwa vou ni pope, ka vakavuna me , ia ena matadra ga na tamata, na ulu vakavuravura ni Lotu Vakarisito me tekivu mai na 538.

Dan 2:43 *O sa raica na kaukamea ni sa veiwaki kei na qele, ni rau na veiwaki kei na veitokani ni tamata , ia erau na sega ni veiwaki vata, me vaka na kaukamea e sega ni veiwaki kei na qele.*

43a- Na tini *na iqaqalo ni yava ena* yaco *me tini na ileu* ena Dan.7:7 kei na 24. Ni oti na yago kei na yava, erau vakatakarakarataka na veimatanitu lotu Vakarisito ena Tokalau kei Iurope ena iotioti ni veisiga, oya na noda gauna. Ni vakacacana na nodra veiwekani veivakaisini na veimatanitu e Iurope, e vakaraitaka na Kalou ena 2600 na yabaki sa oti na malumalumu ni veidinadinati e vakaduavatataki ira na tamata e Iurope ena gauna oqo, era duavata sara ga ena yavu ni "veiyalayalati kei Roma."

Dan 2:44 *Ia e na nodra gauna na tui oqo, ena vakaduria na Kalou ni lomalagi e dua na matanitu, ena sega ni vakarusai vakadua, se dua na tamata me biuta : ena musuka laivi ka vakarusa na matanitu kecega oqo, ka na tudei ka sega ni mudu.*

44a- *Ena nodra gauna na tui oqo* .

Na ka e vakadeitaki, na *tini na iqaqalo ni yava* e veiganiti kei na lesu tale mai lagilagi i Karisito.

44b- *na Kalou ni lomalagi ena vakatubura e dua na matanitu ena sega ni rusa vakadua* .

Na nodra digitaki na digitaki sa vakayacori tiko ena ruku ni yaca i Jisu Karisito me tekivu mai na nona veiqaravi, ena imatai ni nona lako mai ki vuravura, me mai sorovaka na nodra ivalavala ca o ira e vakabulai ira. Ia ena loma ni rua na udolu na yabaki ka tarava na veiqaravi oqo, sa vakayacori kina na digidigi oqo ena yalomalumalumu kei na veivakacacani mai na keba vakatevoro. Ka tekivu mai na 1843, era sa lewe lailai sara o ira e vakabulai ira o Jisu, me vaka na vuli ni Tani. 8 kei na 12 ena vakadeitaka.

Ni sa mai cava na 6,000 na yabaki ni gauna e vakayagataki me digitaki kina na digitaki, sa dolava na ika 7 ni [mileniumi] na Siga ni Vakacecegu ni tawamudu vei ira ga na digitaki era sa volitaki ena dra i Jisu Karisito me tekivu mai vei Atama kei Ivi. Era na digitaki kece ena vuku ni nodra yalodina sara ga, baleta ni Kalou e kauti ira na tamata yalodina ka

talairawarawa vata kei koya , ka vakabulai ira na tevoro, na nona agilosi talaidredre, kei ira na tamata talaidredre ki na veivakarusai taucoko ni yalodra.
44c- *ka na sega ni lako mai ena ruku ni nodra veiliutaki e dua tale na tamata .*
Baleta ni vakaotia na veiliutaki vakatamata kei na veisosomitaki e vuravura.
44d- *Ena basuraka ka vakarusa na matanitu kecega oqo, ia ko koya ena tudei ka sega ni mudu .*
E vakamacalataka na Yalo na ibalebale e solia ki na vosa "iotioti"; e dua na ibalebale taucoko. Ena vakarusai na kawatamata kece. Na Vakatakila 20 ena vakatakila vei keda na veika ena yaco ena ika 7 ni mileniumi . Eda na kunea kina na porokaramu sa tuvanaka tu na Kalou. Ena vuravura lala, ena vesu tu kina na tevoro, ka sega na nona itokani vakalomalagi se vakavuravura. Kei lomalagi, me 1,000 na yabaki, era na lewai ira na mate ca na digitaki. Ni cava na 1,000 na yabaki oqo, era na vakaturi na tamata ca me baleta na iotioti ni veilewai. Na bukawaqa ena vakarusai ira ena vakasavasavataka na vuravura ena vakavoutaka na Kalou, ena vakalagilagia me ciqoma na nona idabedabe vakatui kei ira na nona digitaki era sa voli oti. Na iyaloyalo ni raivotu e vakalekalekataka gona na veika vereverea cake mai na kena ena vakaraitaka na Vakatakila i Jisu Karisito.
Dan 2:45 *Oqo na ibalebale ni vatu o ni a raica ni sa ta mai na ulunivanua ka sega ni dua na liga, ka sa vakacacana na kaukamea, na parasa, na qele, na siliva, kei na koula. Na Kalou levu sa vakatakila vua na tui na veika ena yaco ni oti na ka oqo. Sa dina na tadra, ka sa vakadeitaki na kenai balebale.*
45a- Kena itinitini, ni oti na nona lako mai, sa vakatakarakarataki o Karisito ena *vatu* , na lewa vakalomalagi me *dua na udolu na yabaki* kei na nona vakayacora na iotioti ni lewa, ena vuravura vou e vakalesuya mai na Kalou, na *ulunivanua levu* e kacivaki ena raivotu ena taura na ibulibuli kei na vanua me tawamudu.
Dan 2:46 *Sa qai cuva vakatoboicu o Nepukanesa na tui ka vakarokoroko vei Taniela, ka vakarota me cabori vua na i soro kei na ka boi vinaka.*
46a- E se lotu butobuto tikoga, e dau vakayacora na tui me vaka na nona itovo. Ni sa rawata mai vei Taniela na veika kece e kerea, sa cuva sobu e matana ka doka na nona yalayala. E sega ni saqata o Taniela na ivalavala ni qaravi matakau e cakava vua. E se bera sara ni bera me veibasai kei koya ka vakatarogi koya. Na gauna, e nona na Kalou, ena cakava na nona cakacaka.
Dan 2:47 *Sa vosa vei Taniela na tui, ka kaya , "Sa dina sara na nomu Kalou sa Kalou ni veikalou kei na nodra Turaga na tui, ka sa dau vakatakila na veika vuni, ni ko sa rawa ni kunea na ka vuni oqo."*
47a- Oqo nai matai ni kalawa nei Nepukanesa na tui me saumaki mai kina. Ena sega vakadua ni guilecava na ka e sotava oqo, ka vakasauraratataki koya me ciqoma ni sa veitaratara tiko o Taniela kei na Kalou dina , na kena dina, na *Kalou ni kalou kei na Turaga ni tui* . Ia na ilawalawa lotu butobuto era vukei koya era na vakaberaberataka na nona saumaki mai. Na nona vosa e vakadinadinataka na vuavuaivinaka ni cakacaka vakaparofisai. Na kaukauwa ni Kalou me tukuna taumada na ka ena yaco e biuta na tamata bulabula me veibasai kei na bai ni ivakadinadina veivakauqeti era dau vakamalumalumu kina na digitaki ka ra saqata na lutu.
Dan 2:48 *Sa qai vakacerecerei Taniela na tui, ka solia vua e vuqa na i solisoli lelevu , ka lesi koya me lewa na yasana taucoko o Papiloni, ka lesi koya me nodra i liuliu na tamata vuku kecega ni Papiloni.*
48a- E cakava o Nepukanesa vei Taniela na ka vata ga e cakava vei Josefa o Fero e liu vua. Ni ra vuku ka sega ni dau sogo ka kaukauwa, era kila na iliuliu lelevu na sala me ra vakavinavinakataka kina na nona veiqaravi e dua na dauveiqaravi e taukena na itovo talei. Era yaga vei ira kei ira na nodra tamata na veivakalougatataki vakalou e tiko vei ira na Nona digitaki. E yaga gona vei ira kece na vuku ni Kalou dina.

Tani 2:49 *Sa kerea o Taniela vua na tui me soli vei Setareki, Mesaki kei Apeteniko na kovana ni yasana o Papiloni. Ia sa tiko o Taniela ena vale ni tui.*
49a- Eratou duidui na cauravou e va oqo, ena nodratou yalodina vakatabakidua vua na Kalou, mai vei ira na vo ni cauravou Jiu eratou a lako vata mai kei iratou ki Papiloni. Ni oti na veivakatovolei oqo, ka rawa ni yaco me ka vakadomobula vei ira na tamata kecega, sa basika mai na veivakadonui ni Kalou bula. Eda raica kina na duidui e cakava na Kalou vei ira na qaravi koya kei ira na sega ni qaravi koya. E vakacerecerei ira na nona digitaki era sa vakaraitaka ni ra sa kilikili, e matanalevu, ena matadra na tamata kecega.

Taniela 3

Dan 3:1 *Sa cakava ko Nepukanesa na tui e dua na matakau koula, sa onosagavulu na kiupiti na kena cecere, ka ono na kiupiti na kena raba, ka vakaduria ena buca o Tura, ena yasana o Papiloni.*
3a- Sa vakadeitaka na tui ia e se bera ni saumaki mai vua na Kalou bula i Taniela. Na gagadre levu e se vakatakilakilataki koya tiko ga. Era dau vakayaloqaqataki koya na tamata lelevu era tu wavoliti koya ena sala oqo me vaka e cakava na fox ena italanoa vakaibalebale vua na vodre, era dau vakacaucautaki koya ka vakarokorokotaki koya me vaka e dua na kalou. E tini tale ga na tui me vakatauvatani koya kei na dua na kalou. E dodonu me tukuni ni ena lotu butobuto, e rawarawa sara na lako sese baleta ni so tale na kalou lasu era sega ni yavala ka ra sa batabata tu ena ibulibuli ni matakau, ia o koya, na tui, ni bula tiko, sa cecere cake vei ira. Ia e vakayagataki cala dina na koula oqo ena kena vakaduri e dua na ivakatakarakara! E macala ni se bera ni vuavuaivinaka na raivotu e liu. De dua na veivakarokorokotaki mada ga e solia vua na Kalou ni kalou e vakavuna me dei tiko ga qai vakalevutaka sara mada ga na nona viavialevu. Na koula, na ivakatakarakara ni vakabauta e vakasavasavataki ena veivakatovolei me vaka na 1 Pita 1:7, ena vakaraitaka na kena tiko na mataqali vakabauta cecere oqo vei iratou na tolu na itokani i Taniela, ena veika vou e sotavi ka tukuni tale ena wase oqo. Oqo e dua na lesoni e vosa tiko kina na Kalou vakabibi vei ira na Nona digitaki ena iotioti ni veivakatovolei ni Lotu Kavitu ni sa voleka ni kauta tani na nodra bula e dua na lawa ni mate ka parofisaitaki ena Vakatakila 13:15.
Dan 3:2 *Sa qai talatala o Nepukanesa na tui me ra vakasoqoni ira vata na turaga, na kovana, na kovana, na turaganilewa, na dauniyau, na turaganilewa, na turaganilewa, kei ira kece na*

turaga ni yasana, me ra lako mai ki na vakatabui ni matakau sa vakaduria o Nepukanesa na tui.

2a- E sega ni vaka na veivakatovolei nei Taniela ena Tani. 6, na ka e sotavi e sega ni baleta na nodra veivakaisini o ira era wavolita na tui. Eke, sa ikoya na vua ni nona itovo e vakaraitaki.

Dan 3:3 *Era sa qai soqoni vata na turaga, na kovana, na kovana, na turaganilewa, na dauniyau, na turaganilewa, na turaganilewa, kei ira kecega na turaga ni yasana, me baleta na vakatabui ni matakau sa vakaduria o Nepukanesa na tui. Era duri tu ena mata ni matakau a vakaduria o Nepukanesa.*

Dan 3:4 *Sa qai kailavaka e dua na dautukutuku ena domo levu, ka kaya, Oqo na i vakaro sa soli vei kemudou, oi kemudou na tamata, na veimatanitu, kei na duivosavosa.*

Dan 3:5 *Ena gauna dou sa rogoca kina na rorogo ni davui, na lali, na api, na sambuca, na davui, na davui, kei na veimataqali iyaya ni vakatagi kecega, mo dou cuva sobu ka sokalou ki na matakau koula sa vakaduria o Nepukanesa na tui.*

5a- *Ni ko sa rogoca na domo ni davui* .

Na sikinala ni veivakatovolei ena soli ena *rorogo ni davui '* me vaka ga na lesu tale mai i Jisu Karisito e vakatakarakarataki ena *Vkta* .

5b- *o na cuva sobu* .

Na cuva sobu sai koya na ivakarau vakayago ni veidokai. Ena Vkta. 13:16, e vakatakarakarataka na Kalou ena *ligadra* na tamata era ciqoma *na ivakatakilakila ni manumanu,* e okati kina na nodra vakayacora ka doka na siga ni matanisiga ni lotu butobuto ka sosomitaka na Siga ni Vakacecegu tabu vakalou .

5c- *ka o na taleitaka* .

Na sokalou sai koya na ivakarau ni vakasama ni veidokai. Ena Vkta.13:16, e vakatayaloyalotaka na Kalou ena *yasa* ni tamata e ciqoma *na ivakatakilakila ni manumanu* .

Na tikina oqo e rawa kina vei keda me da kunea na ki ni veivakatakilakila oqo e cavuti ena iVakatakila i Jisu Karisito. *Na yadre kei na liga* ni tamata e vakalekalekataka na nona vakasama kei na nona cakacaka, kei na kedra maliwa na digitaki, na ivakatakilakila oqo era ciqoma na *ivakatakilakila ni Kalou* ena kena veibasai kei *na ivakatakilakila ni manumanu* , vakatakilakilataki ena "Sigatabu" ni lotu Katolika vaka-Roma, ciqomi ka tokoni mai vei ira na lotu Tawase me tekivu mai na nodra curu ki na veidinadinati ecumenical.

Na isoqosoqo taucoko ni ivakarau oqo e vakatura o Tui Nepukanesa ena vakavoui ena icavacava kei vuravura ena veivakatovolei ni yalodina ki na Siga ni Vakacecegu ni Kalou Dauveibuli. Ena Siga ni Vakacecegu yadua, na nodra sega ni via cakacaka na digitaki ena vakadinadinataka na nodra saqata na lawa ni tamata. Ka ena Sigatabu, na nodra sega ni vakaitavi ena sokalou raraba e vakaroti ena vakatakilakilataki ira me ra vukitani ka dodonu me ra vakarusai. Ena qai tau na itotogi mate. Na iwalewale ena salavata vinaka kina kei na ka eratou na sotava na tolu na itokani i Taniela, o iratou sara ga eratou na vakalougatataki taucoko mai vua na Kalou ena nodratou sa vakaraitaka oti na nodratou yalodina.

Ia, ni bera ni cava na vuravura, a soli taumada na lesoni oqo vei ira na Jiu ni veiyalayalati makawa ka ra sotava e dua na veivakatovolei vakaoqo ena maliwa ni 175 kei na 168, ka vakacacani ira me ra mate na tui ni Kirisi ko Anitiokusi 4, ka kilai me o Epifanesi. Na Tani. 11 ena vakadinadinataka ni so na Jiu yalodina era vinakata mera vakamatei mai na nodra cakava e dua na ka vakasisila ena mata ni nodra Kalou dina. Baleta, ena gauna oya, e sega ni veivuke na Kalou me vakabulai ira vakacakamana, me vaka ga na nona cakava, e muri, vei ira na lotu Vakarisito era vakamatea o Roma.

Dan 3:6 *O koya e sega ni cuva sobu ka sokalou ena biu sara ki na lovo bukawaqa.*

6a- Vei ira na itokani i Taniela, na veivakarerei sai koya na *lovo bukawaqa* . Na veivakarerei ni mate oqo sa ikoya na iyaloyalo ni iotioti ni lewa ni mate. Ia e tiko na duidui ni rua na ka e sotavi ena itekivu kei na kena e yaco ena itinitini, baleta ni kena itinitini, na lovo bukawaqa

ena itotogi ni iotioti ni nodra lewa na dauvakacaca era vakacacani ira na tamata yalosavasava digitaki ni Kalou.

Dan 3:7 *Ia ni ra sa rogoca na tamata kecega na rorogo ni davui, na lali, na api, na sambuca, kei na soliteri, kei na veimataqali iyaya ni vakatagi kecega, era sa cuva sobu na tamata kecega, na veimatanitu, kei na vosa, ka sokalou ki na matakau koula sa vakaduria ko Nepukanesa na tui.*

7a- Na itovo voleka ni vuravura raraba ka duavata oqo ni nodra vakamalumalumutaki ira na lewe vuqa ki na lawa kei na cakacaka vakalotu vakatamata e se parofisaitaka tikoga na nodra itovo ena gauna ni iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta vakavuravura. Na iotioti ni matanitu raraba e vuravura ena talairawarawa ena rere vata ga oya.

Dan 3:8 *Ena gauna oya, era sa qai lako mai eso na kai Kalitia ka beitaki ira na Jiu.*

8a- O ira na digitaki ni Kalou era takete ni cudru ni tevoro, ka lewa na yalo kecega e sega ni kila na Kalou ni ra nona digitaki. E vuravura, na veicati vakatevoro oqo e taura na ivakarau ni vuvu ka, ena gauna vata oqori, na veivakacacani levu. Era sa qai beitaki ena veika ca kece e sotava na kawatamata, e dina ga ni sa veibasai sara ga na ka e vakamacalataka na veika ca oqo, ka sa vu ga mai na nodra sega ni taqomaki mai vua na Kalou. O ira era cati ira na digitaki era nakita mera cakava mera dua na veivakacacani kilai levu e dodonu me vakarusai ena nodra vakamatei.

Dan 3:9 *Era sa vosa ka kaya vei Nepukanesa na tui , Mo ni bula ka tawamudu na tui.*

9a- Era curu yani na tamata ni tevoro ki na vanua ni sarasara, sa matata cake na ituvatuva.

Dan 3:10 *O ni sa vakarota, me ra cuva sobu ko ira kecega era sa rogoca na rorogo ni davui, na lali, na api, na sambuca, na soliteri, na bitu, kei na veimataqali iyaya ni vakatagi kecega, me ra cuva sobu ka sokalou ki na matakau koula, .*

10a- Era vakananuma vua na tui na nona vosa kei na ituvatuva ni nona lewa vakatui ka gadrevi kina na talairawarawa.

Dan 3:11 *ia o koya e sega ni cuva sobu ka sokalou ena biu ki na lovo bukawaqa katakata.*

11a- E vakananumi talega na veivakarerei ni mate; na dai e sogo vei ira na tamata yalosavasava digitaki.

Dan 3:12 *Ia era sa tiko eso na Jiu ko ni sa lesi ira me ra kovana ni yasana ko Papiloni, ko Setareki, ko Mesaki, kei Apeteniko, era sa sega ni dokai kemuni na tui , se qarava na nomuni kalou, se sokalou ki na matakau koula ko ni sa vakaduria.*

12a- Na ka e rawa ni tukuni rawa, na itutu cecere e soli vei ira na Jiu vulagi, na vuvu veivakaisini e vakayadrati me vakaraitaka na kena vua ni veicati veivakamatei. Ka vakakina, era sa vakaduiduitaki ka cudruvi na digitaki ni Kalou ena veivakasaurarataki e dau vakayacori vakalevu.

Dan 3:13 *Sa qai cudru ka cudru vakalevu o Nepukanesa, ka vakarota me ra kau mai o Setareki, kei Mesaki, kei Apeteniko. Era sa qai kauti ira na tamata oqo vua na tui.*

13a- Mo ni nanuma tiko ni ratou a rawata mai vei Nepukanesa na lewe tolu oqo na i tutu cecere ena nona matanitu, baleta ni ratou rairai vua ni ratou vuku ka yalomatua cake mai vei ira na nona tamata. Oqo na vuna na nona "cudru *ka cudru* " e vakamacalataka na nona guilecava vakalekaleka na nodrau itovo vakasakiti.

Dan 3:14 *Sa qai sauma o Nepukanesa ka kaya vei ira, "Kemuni na Setareki, kei Mesaki, kei Apeteniko, o ni sa sega beka ni nakita na noqu qarava na noqu kalou, se cuva ki na matakau koula au sa vakaduria?*

14a- E sega mada ga ni waraka me ratou sauma na nona taro: E nakita beka mo ni talaidredre ki na noqu ivakaro?

Dan 3:15 *Ia oqo mo dou vakarau tu, ia e na gauna ko ya ni dou sa rogoca na rorogo ni davui, kei na lali, kei na api, kei na sambuca, kei na davui, kei na bitu, kei na veimataqali iyaya ni vakatagi kecega, dou cuva sobu ka sokalou ki na matakau au sa cakava: ia kevaka*

dou sa sega ni sokalou vua, dou na biu ki na bukawaqa katakata mai na bukawaqa vata ga oqori. Ia ko cei na kalou me na vakabulai kemuni mai na ligaqu?
15a- Ni sa kila vakasauri na nodra yaga vua na tamata oqo, sa vakarau tu na tui me solia vei ira e dua na madigi vou ena nona talairawarawa ki na nona ivakaro vakatui raraba.

Na taro e tarogi ena ciqoma e dua na isaunitaro sega ni namaki mai vua na Kalou dina, ka vaka me sa guilecava o Nepukanesa, ni sa vakaogai koya tiko ena veicakacaka ni nona bula vakatui. Kuria oya, e sega ni dua na ka e vakaraitaka na siga e yaco kina na veimoceri.
Dan 3:16 *Era sa qai sauma o Setareki, Mesaki, kei Apeteniko vei Nepukanesa na tui, ka kaya, "E sega ni dodonu me keimami sauma vei iko e na ka oqo."*
16a- Na vosa oqo e tukuni vua na tui kaukauwa duadua ena nona gauna e vaka me veivakacacani ka sega ni veidokai, ia o ira na tamata oqo era vosataka era sega ni tamata talaidredre. Kena veibasai, era ivakaraitaki ni talairawarawa vua na Kalou bula era sa vakatulewataka vakaukaua mera yalodina tiko ga vua.
Dan 3:17 *Raica, na neimami Kalou keitou sa qarava sa rawa me vakabulai keitou mai na lovo bukawaqa, ena vakabulai keitou talega mai na ligamuni na tui.*
17a- Era sega ni vaka na tui, o ira na digitaki yalodina era sa maroroya tiko na ivakadinadina sa solia vei ira na Kalou me vakaraitaka ni a tiko vata kei ira ena veivakatovolei ni raivotu. Ni ra cokovata na veika era sotava vakataki ira oqo kei na nodra vakanananu lagilagi na nodra tamata era a vakabulai mai vei ira na kai Ijipita kei na nodra vakabobulataki, mai vua na Kalou yalodina vata ga oqo, era sa doudou sara me ra saqata na tui. E taucoko na nodra vakatulewa, kevaka mada ga era na mate. Ia, na Yalo e vakavuna me ra parofisaitaka na nona veivuke: *ena vakabulai keimami mai na ligamuni, kemuni na tui* .
Dan 3:18 *Ia kevaka e sega, mo ni kila na tui, ni keimami na sega ni qarava na nomuni kalou, se cuva ki na matakau koula o ni sa vakaduria.*
18a- Ia kevaka e sega ni yaco mai na veivuke ni Kalou, e vinaka cake vei ira me ra mate me vaka na digitaki yalodina mai na nodra bula me vaka na dauveivakaisini ka dauvakacaca. Na yalodina oqo ena kunei ena veivakatovolei e vakayacora na dauveivakacacani ni Kirisi ena 168. Ka ni oti oya, ena gauna taucoko ni lotu Vakarisito ena kedra maliwa na lotu Vakarisito dina ka me yacova na icavacava kei vuravura era na sega ni veilecayakitaka na lawa ni Kalou kei na lawa ni tamata vakatevoro.
Dan 3:19 *Sa qai cudru vakalevu o Nepukanesa, ka sa veisau na matana vei Setareki, Mesaki, kei Apeteniko. E sauma o koya qai vakarota me vakamamacataki na lovo me vakavitu na kena katakata mai na kena e dodonu me vakamamacataki.*
19a- E dodonu me kilai ni tui oqo e sega vakadua ni raica se rogoca e dua me saqata na nona vakatulewa ena nona bula; ka vakadonuya *na nona cudru* kei na *veisau* ni irairai *ni matana* . E curu vua na tevoro me tuberi koya me vakamatei ira na digitaki ni Kalou.
Dan 3:20 *Sa qai vakaroti ira eso na tamata kaukauwa duadua ena nona mataivalu me ra vesuki Setareki, Mesaki kei Apeteniko ka biuti ira ki na lovo bukawaqa.*
Dan 3:21 *Era sa vesuki na tamata oqo, kei na nodra i sulu balavu, na nodra i sulu, na nodra i sulu, kei na nodra i sulu tale eso, ka ra sa biu ki na loma ni lovo bukawaqa.*
21a- Na veika kece oqo e tukuni era dau kama me vaka ga na yagodra vakayago.
Dan 3:22 *Ia ni sa kaukauwa na nona i vakaro na tui, ka sa katakata sara na lovo, sa vakamatei ira na tamata era sa biuti Setareki, Mesaki, kei Apeteniko kina na bukawaqa.*
22a- Na nodra mate na tamata oqo e vakadinadinataka na veivakamatei ni bukawaqa ena lovo oqo.
Dan 3:23 *Eratou sa qai lutu sobu na lewe tolu oqo, o Setareki, o Mesaki, kei Apeteniko, ni ratou sa vesuki tu ena loma ni lovo bukawaqa.*
23a- E vakayacori na ivakaro ni tui , e vakamatei ira sara mada ga na nona tamata.

Dan 3:24 *Sa qai rere o Nepukanesa na tui, ka tucake vakatotolo, ka vosa vei ira na nona daunivakasala, ka kaya, "Keitou a sega li ni biuta e tolu na tamata eratou vesuki tu ena loma ni bukawaqa? A ra sa sauma vua na tui, E dina sara, kemuni na tui!*

24a- Na tui ni tui ena nona gauna e sega ni vakabauta rawa na matana. Na ka e raica e uasivia na vakasama kece ni tamata. E vakila ni dodonu me vakacegui koya ena nona tarogi ira era tu wavoliti koya kevaka e dina na cakacaka ni kena biu e tolu na tamata ki na bukawaqa ni lovo. Era sa qai vakadeitaka vua: *Sa dina sara, kemuni na tui!*

Dan 3:25 *Sa qai sauma mai o koya, "Raica, au sa raica e va na tamata eratou sa sereki, eratou sa lako voli ena loma ni bukawaqa, ka sega ni dua na ka eratou mavoa kina: ia na irairai ni kena ikava sa vaka na luve ni kalou."*

25a- E vaka me sa tu ga vua na tui na raivotu ni ikava ni tamata, ka sa vakarerei koya. Na nodratou vakabauta ivakaraitaki vinaka na lewe tolu oqo e dokai ka solia na Kalou. Ena bukawaqa oqo, e rawa ni vakaduiduitaki ira na tamata na tui qai raica e dua na ivakatakarakara ni rarama kei na bukawaqa e tu vata kei ira. Na veika vou e sotavi oqo e sivia na kena imatai. Na dina ni Kalou bula e vakadinadinataki tale vua.

25b- *kei na ibulibuli ni ikava e tautauvata kei na dua na luve ni kalou* .

Na irairai ni ikava ni itovo oqo e duidui sara mai na irairai ni tamata ka vakatakilakilataki koya kina na tui me *dua na luve ni kalou* . E veiganiti na vosa oqo baleta ni sa dua dina na nona veivuke vakadodonu o koya ena yaco vei ira na tamata ***me Luve ni Kalou*** kei na ***Luve ni Tamata*** , oya o Jisu Karisito.

Dan 3:26 *Sa qai toro voleka mai o Nepukanesa ki na gusu ni lovo bukawaqa, ka vosa, ka kaya, Oi kemudou na tamata ni Kalou Cecere, oi kemudou o Setareki, kei Mesaki, kei Apeteniko, dou lako mai ka lako mai ki ke. Eratou sa qai lako tani mai na loma ni bukawaqa o Setareki, Mesaki, kei Apeteniko.*

26a- Sa qai veisautaki koya tale o Nepukanesa me lami ena mata ni dua na tui laione ka kaukauwa cake sara mai vua. Na veivakananumi oqo e vakayadrata na ivakadinadina ni veika e sotavi ena raivotu e liu. E vakauta vua na Kalou ni lomalagi na ikarua ni kerekere.

Dan 3:27 *Era sa soqoni vata na turaga, kei ira na kovana, kei ira na kovana, kei ira na nona daunivakasala na tui, ka ra raica ni sa sega ni kaukauwa na bukawaqa ki na yagodra na tamata, ka sa sega talega ni vakacacani na drauniuludra, ka sa sega talega ni vakacacani na nodra isulu balavu, ka sa sega talega ni boi vinaka na bukawaqa.*

27a- Ena veika e sotavi oqo, e solia vei keda na Kalou na ivakadinadina, me vaka e cakava vei Nepukanesa, ni nona kaukauwa dina . E bulia na lawa vakavuravura ka vakatautaka na nodra bula na tamata kecega kei na manumanu kecega era bula ena nona qele kei na nona ivakatagedegede. Ia e sa qai vakadinadinataka ga ni sega ni o koya se o ira na agilosi era vakarurugi ena lawa vakavuravura oqo. Dauveibuli ni lawa ni vuravura raraba, na Kalou e tiko e cake vei ira ka rawa, ena nona gagadre, me vakarota na veika veivakurabuitaki ka na, ena nona gauna, kauta mai na lagilagi kei na rogo vei Jisu Karisito.

Dan 3:28 Sa qai *vosa o Nepukanesa, ka kaya , Me vakalougatataki na Kalou i Setareki, kei Mesaki, kei Apeteniko, o koya sa tala mai na nona agilose, ka vakabulai ira na nona tamata era sa vakararavi vua, ka ra sa talaidredre ki na vunau ni tui, ka ra sa solia na yagodra me ra kakua ni qarava e dua na nodra Kalou.*

28a- Sa yali na nona cudru na tui. Ni sa lesu tale ki na yavana vakatamata, e vuli mai na veika e sotava ka vakauta e dua na ivakaro ka na tarova na ka me kakua ni yaco tale. Baleta na veika e sotavi e veivakalolomataki. Sa vakaraitaka na Kalou vei ira na kai Papiloni ni sa bula tiko, sa cakacaka tiko, ka sinai ena kaukauwa kei na kaukauwa.

28b- *o koya sa tala mai na nona agilosi ka vakabulai ira na nona tamata era sa vakararavi vua, ka ra sa beca na nona i vakaro na tui ka vakabula na yagodra mai na nodra qarava ka qarava e dua tale na kalou ka sega ni nodra Kalou!*

Ena dua na ivakatagedegede cecere ni lucidity, e kila na tui na kena vakasakiti na nodra yalodina na tamata ka vinakata na nodra viavialevu lialia me vakamatei ira. E sega ni vakabekataki ni kila o koya ni, ena vuku ni nona kaukaua, ena rawa vua me dro tani mai na veivakatovolei lialia oqo e vakavuna na nona viavialevu, ka vakavuna ga me cakava na cala ena nodra vakaleqai na tamata tawacala.

Dan 3:29 *Ia oqo na i vakaro au sa solia: O koya sa vosa vakacacataka na Kalou i Setareki, Mesaki, kei Apeteniko, mai na dua na tamata, matanitu, se vosa, ena musuki vakatikitiki, ka na caka na nona vale me vanua ni benu, ni sa sega tale ni dua na kalou me veivakabulai me vakataki koya.*

29a- Ena veivakadeitaki oqo, sa kauta mai kina o Nepukanesa na tui na nona veitaqomaki vei ira na digitaki ni Kalou.

Ena gauna vata oqori, e vakarerei koya *e vosa vakacacataka na Kalou i Setareki, Mesaki, kei Apeteniko,* qai vakamacalataka vakadodonu, *ena musuki vakatikitiki, qai vakalailaitaki na nona vale me dua na ivovo ni duka, baleta ni sega tale ni dua na kalou e rawa ni veivakabulai me vakataki koya.* Ni sotava na veivakarerei oqo , e dina sara ni gauna ga e veiliutaki tiko kina o Tui Nepukanesa, era na sega ni leqa na digitaki yalodina ni Kalou ena vuku ni veivakaisini.

Tani 3:30 *Ni sa oti oqo sa qai vakacerecerei Setareki, Mesaki, kei Apeteniko na tui ena yasana o Papiloni.*

30a- "Na veika kece e vinaka e tini vinaka" vei ira na digitaki yalodina ni Kalou bula, na dauveibuli ni veika kece e bula ka tu. Ni o ira na nona digitaki era na tucake tale e muri, ka ra na lako voli ena dela ni qele ni mate, na kedra meca e liu, ena vuravura vakalesui mai, me tawamudu.

Ena iotioti ni veivakatovolei, ena rawati talega na itinitini marautaki oqo. O koya gona, na imatai ni veivakatovolei kei na iotioti ni veivakatovolei e yaga mai na nona veivuke vakadodonu na Kalou bula me baleti ira na nona digitaki ka lako mai me vakabulai ira vei Jisu Karisito, na iVakabula, me vaka ni yacana o Jisu e kena ibalebale "Yahweh saves."

-

-

-

-

-

-

-

-

Taniela 4

Dan 4:1 *O Nepukanesa na tui, vei ira na tamata kecega, na veimatanitu, kei na duivosavosa, era sa tiko e vuravura taucoko: Me soli vakalevu vei kemuni na vakacegu.*

1a- Na rorogo kei na kena irairai e vakadinadinataka: na tui e vosa tiko sai koya e saumaki mai vua na Kalou i Taniela. Na nona vosa e tautauvata kei na volai ni ivola ni veiyalayalati vou. E solia na vakacegu, baleta ni o koya sara ga sa vakacegu tu oqo, ena lomana vakatamata, kei na Kalou ni loloma kei na lewa dodonu, na dina, na duabau ga.

Dan 4:2 *Sa vinaka vei au me'u vakaraitaka na veivakatakilakila kei na veika veivakurabuitaki sa cakava vei au na Kalou cecere.*

2a- Sa qai cakava na tui me vaka e kaya o Jisu vei ira na mataboko kei na malumalumu sa vakabulai ira, " *Dou lako ka vakaraitaki kemudou ki na vale ni soro ka vakaraitaka na ka sa cakava vei kemudou na Kalou* ." E vakabulabulataki na tui ena gagadre vata ga e uqeta na

Kalou. Ni sa rawa na saumaki mai ena veisiga, ia na Kalou e sega ni solia vei ira kece na revurevu ni ka e sotava e dua na tui ni tui, e dua na empara kaukauwa ka kaukauwa.

Tani 4:3 *Sa rui levu na nona ivakatakilakila ! Sa kaukaua dina na nona cakacaka veivakurabuitaki! Na nona matanitu e sega ni mudu, kei na nona lewa ena tudei mai na dua na itabatamata ki na dua tale.*

3a- Na kila kei na vakadeitaki ni veika oqo e solia vua na vakacegu kei na marau dina sa tu rawa eke e ra. Sa vulica ka kila na ka kecega na tui.

Dan 4:4 *Oi au o Nepukanesa, au sa tiko vakacegu ena noqu vale, ka marau ena noqu vale vakaturaga.*

4a- Sautu kei na marau? Io, ia e se dua tiko ga na lotu butobuto e sega ni saumaki mai vua na Kalou dina.

Dan 4:5 *Au a tadra e dua na tadra ka vakarerei au; na vakasama e dau vakarerei au ena noqu idavodavo kei na raivotu ni noqu vakasama e vakasinaiti au ena rere.*

5a- Na Tui oqo o Nepukanesa e vakaraitaki dina vei keda me vaka na sipi yali ka lako mai na Kalou vei Karisito me mai vakasaqara me vakabula ka vakabulai mai na veika rarawa. Baleta ni sa oti na gauna sautu ka marautaki vakavuravura oqo, na nona veisiga ni mataka na tui ena rusa kei na mate tawamudu. Me baleta na nona vakabulai tawamudu, sa lako mai na Kalou me vakaleqai koya ka vakararawataki koya.

Dan 4:6 *Au sa qai vakarota, ka ra kauti ira mai vei au na tamata vuku kecega ni Papiloni, me ra vakaraitaka vei au na ibalebale ni tadra.*

6a- E macala ni leqa bibi ni nona vakasama o Nepukanesa. Vakacava e sega ni kacivi Taniela sara?

Dan 4:7 *Era sa qai lako mai na daucakaisausau, na daucakaisausau, na kai Kalitia, kei ira na daucakaisausau, ka'u a tukuna vei ira na tadra, ia era sa sega ni vakavuna me'u kila.*

7a- E yaco na veika me vaka ena imatai ni raivotu, era vinakata na daurairai butobuto mera kila na nodra sega ni rawata ka sega ni tukuna na italanoa buli vua na tui ka sa vakarerevaki oti na nodra bula.

Dan 4:8 E muri o Taniela, na yacana o Pelitisasari , me vaka na yaca ni noqu kalou , *sa lako mai e mataqu , ka sa tiko vua na yalodra na kalou tabu. Au a qai tukuna vua na noqu tadra:*

8a- E tukuni na vuna e guilecavi kina. E se kalou tiko ga ni tui o Peli. Au nanuma lesu eke ni o Taraiasi na kai Mitia, Sairusi na kai Perisia, o Taraiasi na kai Perisia , Atakisekise I ʼ me vaka na Esera 1:6 kei na 7 , o ira kece ena nodra gauna era na vakavinavinakataki ira na Jiu digitaki ka ra na kabita matua na nodra Kalou duadua ga . Okati kina o Sairusi ka parofisaitaka na Kalou ena Aisea.44:28, ka kaya: *Au sa kaya me baleti Sairusi: O koya na noqu ivakatawa, ka na vakayacora na noqu gagadre kecega ; ena kaya me baleti Jerusalemi: Me tara tale! Na valetabu: Me tauyavutaki!* - Na *ivakatawa ni sipi* sa parofisaitaki ena vakayacora *na* lewa vakaparofisai ni Kalou o koya e kila ni talairawarawa vua. Na tikina tale kadua oqo e vakadeitaka na nona saumaki mai ka parofisaitaki: Aisea.45:2: *Sa kaya vakaoqo na Turaga vua na nona lumuti, vei Sairusi* , kei na tikina e 13: *Au sa vakaturi Sairusi cake ena noqu dodonu, ka'u na vakadodonutaka na nona sala kecega; ena tara tale na noqu koro, ka sereki ira na noqu bobula, ka sega na ivoli se isau, sa kaya na Turaga ni Lewevuqa.* Ka sa basika na kena vakayacori na cakacaka oqo ena Esera 6:3-5: *E nai matai ni yabaki i Sairusi na tui, sa solia kina ko Tui Sairusi nai vakaro oqo me baleta na vale ni Kalou sa tiko mai Jerusalemi: Me tara tale na vale, me vanua ni vakacaboisoro, ka me dei na kena yavu. Me onosagavulu na kiupiti na kena cere, onosagavulu na kiupiti na kena raba, me tolu na iyatu vatu sa ta, kei na dua na iyatu kau vou.* ***Na ilavo e vakayagataki ena saumi mai na vale ni tui*** *. Kuria, na iyaya koula kei na siliva ni vale ni Kalou, ka a kauta tani o Nepukanesa mai na valenisoro mai Jerusalemi ka kauta ki Papiloni, ena vakasukai, kauti ki na valenisoro mai Jerusalemi ki na vanua era a tiko kina, ka biu ena vale ni Kalou.* ***Na kena isau era na sauma***

na vuvale ni tui. E solia vua na Kalou na veivakarokorokotaki e a solia vei Tui Solomoni. Ia mo qarauna vinaka! Na lawa oqo ena sega ni vakatara na iwiliwili e vakaturi ena Tani. 9:25 me vakayagataki me rawati kina na tikinisiga ni nona lako mai taumada na Mesaia; ena nona na Tui Atakisekise na kai Perisia . E vakarota o Sairusi me tara tale na valenisoro, ia e vakadonuya o Atakisekise me tara tale na bai kei Jerusalemi, mera lesu tale na Jiu taucoko ina nodra vanua.

Dan 4:9 *O Pelitisasari na nodra iliuliu na daucakaisausau, me vaka au kila ni sa tiko vei iko na yalo ni kalou tabu, ka sega ni dua na ka vuni e dredre vua, mo vakaraitaka vei au na ibalebale ni raivotu au sa raica ena noqu tadra.*

9a- E dodonu me da kila na vanua e tiko kina na tui. Ena nona vakasama , e sa lotu butobuto tiko ga qai kila ni Kalou i Taniela e dua tale ga na kalou, vakavo ga ke rawa ni vakamacalataka na tadra. E sega ni basika mai nona vakasama ni na dodonu me veisautaka na kalou. Na Kalou i Taniela e dua ga na kalou ena yasadra na kena vo.

Dan 4:10 *Oqo na raivotu ni noqu vakasama ni'u sa davo koto e na noqu i mocemoce: Au sa rai, ka raica, e na loma ni vuravura e dua na vunikau cecere sara.*

10a- Ena veimatakau ena vakayagataka o Jisu me solia kina na nona lesoni vei ira na tamata vakayalo e vinakata me vakavulici ira, na vunikau ena ivakatakarakara ni tamata, mai na gasau e bend ka curves ki na sitari kaukauwa ka vakaturaga. Ka me vaka ga ni rawa vua na tamata me taleitaka na vuanikau kamikamica ni dua na vunikau, na Kalou e taleitaka se sega na vuanikau era vuataka na nona ibulibuli, mai na kena taleitaki duadua ki na kena e sega ni taleitaki duadua, ka vakasisila ka vakasisila sara mada ga.

Dan 4:11 *A sa tubu me levu ka kaukauwa na vunikau, ka sa yaco sara ki lomalagi na kena cecere, ka sa laurai rawa ki nai yalayala kei vuravura taucoko.*

11a- Ena raivotu ni matakau, sa vakatautauvatataki oti na tui Kalitia ki na dua na vunikau me vaka na i yaloyalo ni kaukauwa, kaukauwa kei na matanitu ka sa solia vua na Kalou dina.

Dan 4:12 *Sa totoka na kena draunikau, ka levu na vuana; e vuataka na kakana vei ira na tamata kecega; era dau vakaruru na manumanu ni vanua ena ruku ni kena veiruru, ka ra kana mai kina na ka bula kecega.*

12a- Na tui kaukauwa oqo e wasea vei ira kece ena nona matanitu na iyau kei na kakana e rawati ena nona veidusimaki.

12b- *era sa tiko na manumanu vuka ni lomalagi ena kedra maliwa na tabana, .*

Na vosa e vakadewataki tale kina o Tani. 2:38. Ena kena ibalebale dina, na manumanu vuka oqo era vakatayaloyalotaka na vakacegu kei na vakacegu e tu ena ruku ni nona veiliutaki. Ena kena ibalebale vakayalo, era vakatokai ira na agilosi vakalomalagi ni Kalou, ia ena dua ga na ivakamacala oqo ni Dauv. 10:20, na Kalou sara ga e vakatarogi tiko , ni o koya duadua ga e vakadikeva na nodra vakasama na tamata yadua : *Kakua ni vosavakacacataka na tui, sega mada ga ena nomu vakasama, ka kakua ni vosavakacacataka na vutuniyau ena nomu rumu ni moce ; ni na kauta na domomu* ***na manumanu vuka , kei na manumanu vuka*** *ena kacivaka na nomu vosa* . Ena vuqa na vosa e cavuti, na manumanu vuka ni lomalagi evoke na ikeli kei na manumanu vuka ni manumanu, kaukauwa ena kedra maliwa na veimataqali taba. Era dau vakaitikotiko na manumanu vuka ena vanua e levu kina na nodra kakana ; na iyaloyalo gona e vakadeitaka na rawaka kei na mamau ni kakana.

Dan 4:13 *Ena raivotu ni noqu vakasama niu davo koto ena noqu idavodavo, au raica, ka raica, e dua vei ira na dauvakatawa ka yalosavasava sa lako sobu mai lomalagi.*

13a- E dina sara, era sega ni gadreva na agilosi vakalomalagi me ra moce, era sa cakacaka tudei kina. O ira *na yalosavasava* ra qai qarava na Kalou *era sobu mai lomalagi* mera vakasavuya na nona itukutuku vei ira na nona dauveiqaravi e vuravura.

Dan 4:14 *A sa kaila vakadomoilevu ko koya, ka kaya vakaoqo, Dou taya sobu na vunikau, ka musuka laivi na tabana; kuretaka laivi na drauna, ka kaburaka na vuana: me ra dro tani mai rukuna na manumanu, kei na manumanu vuka mai na kedra maliwa na tabana.*

14a- Na raivotu e kacivaka ni na vakayalia na tui na nona matanitu kei na nona lewa vua.
Dan 4:15 *Ia mo biuta na vunikau sa tu kina na wakana ena qele, ka vesuka ena sinucodo kaukamea kei na parasa ena maliwa ni veivunikau ni vanua; ka me vakasuasuataki ena tegu ni lomalagi, ka me tiko vua na co ni vuravura me vaka na manumanu.*
15a- *Ia me biu na vunikau ena vanua e tiko kina na wakana ena qele .*
Ena tiko ga ena nona matanitu na tui; ena sega ni vakatalai tani.
15b- *ka vesuki koya e na sinucodo kaukamea kei na parasa, e na maliwa ni co ni veikau .*
E sega ni gadrevi na sinucodo kaukamea se parasa, baleta na Kalou ena vakavuna ga me yali na nona ibulibuli malumu na nona vakasama kei na nona vakasama ena kena veibasoga kece, vakayago, vakasama, kei na itovo. Na tui kaukaua ena tauri koya me manumanu ni vanua. Era na vakasauraratataki gona na tamata lelevu ni nona matanitu mera kauta laivi na nona lewa na matanitu.
15c- *Me vakasuasuataki koya e na tegu mai lomalagi, ka me nona, me vakataki ira na manumanu, na co ni vuravura me nona i votavota .*
E rawa ni dua e raitayaloyalotaka na nodra rarawa na nona qase nira raici koya ni kania tiko na co mai na qele, me vaka e dua na bulumakau se sipi. E sega ni via tiko ena vale e vakabai, e vinakata me tiko qai moce ena veiwere.
Dan 4:16 *Ena kau tani mai vua na yalona vakatamata, ka na soli vua na yalo ni manumanu; ka na oti vua e vitu na gauna.*
Ena veika e sotavi oqo , e vakarautaka na Kalou e dua tale na ivakadinadina ni nona kaukaua dina. Baleta, me vaka ni Dauveibuli ni nodra bula na nona ibulibuli kecega, e rawa ni dua ga na gauna, me baleta na nona lagilagi, me vakavuna me vuku e dua se, ena kena veibasai, me vakalialiai koya. Me vaka ni sega ni laurai tiko ga e matadra, era sega ni kauaitaka na tamata na veivakarerei oqo e dau vakabibitaki ira tiko ga. Ia e dina ni dau vakalailai ga na nona dau veivuke, ni dau veivuke, e tiko ena dua na vuna kei na inaki.
E vakarautaki na itotogi. Ena vakayagataki vei Tui Nepukanesa me ***vitu na gauna*** , oya me vitu ga na yabaki. E sega ni dua na kena dodonu me vakayagataki na gauna oqo me baleta e dua tale na ka mai na tui vakataki koya. Eke talega, ena nona digitaka na naba "7," na Kalou Dauveibuli e vakatoka ena nona "ivakadeitaki vakatui" na cakacaka sa vakarau vakayacori.
Dan 4:17 *Oqo na vosa mai na nodra i vakaro na dauvakatawa, kei na i vakaro mai na nodra i vakaro na tamata yalosavasava: me ra kila kina ko ira sa bula ni sa lewa na matanitu ni tamata ko Koya sa Cecere Sara, ka sa solia vei koya sa vinakata, ka sa lesia me lewa ko koya sa vakaloloma duadua vei ira na tamata.*
17a- *Na vosa oqo e nodra ivakaro o ira era dau vakaraica .*
Na Yalo e vakaraitaka na ituvaki vakasakiti ni veivuke vakalou oqo, ka solia kina e dua na itavi ni "lawa" me baleti *ira era sarava* . E dodonu me vulica na tamata ni dina ga ni veivakacalai na kena irairai, era dau vakaraici koya tikoga na veika bula vakasilesitieli. E vinakata na Kalou me cakava na ivakaraitaki oqo me dua na lesoni e vakatabakidua ki na tamata me yacova na ivakataotioti kei vuravura. Ena nona cavuta *o ira era sarava* , e vakaraitaka kina na nodra duavata cokovata uasivi na agilosi ni keba ni Kalou era dau veimaliwai kei ira ena nona ituvatuva kei na nona ivalavala. Kuria oya, e vakadeitaka na tikina oqo ni Kalou e vakatoka na naba 17 me ibalebale ni veilewai , raica tale ga na Vakatakila 17 .
17b- *me ra kila kina na bula ni sa lewa na matanitu ni tamata ko Koya sa Cecere sara, ka sa solia vei koya sa vinakata ko koya .*
Na Kalou e dusimaka ka lewa na ka kecega. E dau vakavuqa, ni guilecava na ka dina vuni oqo, e vakabauta na tamata ni sa lewa na nona icavacava kei na nona vakatulewa. E nanuma ni digitaki ira na nona iliuliu, ia na Kalou ga e biuti ira ena itutu, me vaka na nona lewa vinaka kei na nona lewa na veika kei na veika bula.
17c- *kei na nona vakatubura na tamata ca duadua e kea .*

E dina na vosa: "Era rawata na tamata na iliuliu e dodonu me ra rawata." Ni dodonu vei ira na tamata me dua na nodra iliuliu vakasisila, e vakatauca vei ira na Kalou e dua.

Dan 4:18 *Oqo na tadra ka'u sa raica koi au ko Nepukanesa na tui. O iko Pelitisasari, mo tukuna vei au na kena ibalebale; ni ra sa sega ni tukuna rawa vei au ko ira kecega na tamata vuku ni noqu matanitu ; ia o rawa ni cakava, ni sa tiko vei iko na yalodra na kalou tabu.*

18a- Sa toso tiko o Nepukanesa, ia e se bera tikoga ni saumaki mai. Ia e se maroroya tikoga o koya ni qaravi *ira na kalou tabu o Taniela* . Na lotu duadua ga e se bera ni matata vua.

Dan 4:19 *Sa qai kurabui vakalailai o Taniela, na yacana o Pelitisasari, ka sa vakaleqai koya na nona vakasama. A sauma na tui ka kaya, "I Pelitisasari, me kakua ni vakayalolailaitaki iko na tadra kei na kena i balebale." A sauma o Pelitisasari, "Kemuni na noqu turaga, me baleti ira na kemuni meca na tadra kei na kena i balebale vei ira na kemuni meca."*

19a- E kila vinaka o Taniela na tadra kei na ka ena yaco e sa rui rerevaki vua na tui ka vinakata o Taniela me vakayacori vei ira na kena meca.

Dan 4:20 *Na kau o a raica, sa tubu me levu ka kaukauwa, na kena cecere sa yaco ki lomalagi, ka sa laurai rawa ki na veiyasana kecega e vuravura;*

Dan 4:21 *Na vunikau oqo, sa drauna totoka ka levu na vuana, sa kakana kina na tamata kecega, sa vakaruru kina na manumanu ni vanua, ka sa vakaruru ena tabana na manumanu vuka ni lomalagi.*

21a- *sa totoka na draunikau* .

Na irairai ni yago kei na isulu.

21b- *na vuanikau levu* .

Na levu ni rawaka.

21c- *o cei e kauta na kakana vei ira kece* .

O koya e vakarautaka na kakana vei ira kece na nona tamata.

21d- *era dau vakaruru kina na manumanu ni veikau* .

Na tui, itataqomaki ni nona tamata.

21st- *kei na kedra maliwa na tabana era cakava na manumanu vuka ni lomalagi na nodra itikotiko* .

Ena ruku ni nona veiliutaki, era bula sautu vakalevu na nona tamata. Era na vuka yani na manumanu vuka ra qai biuta na vunikau ena gauna e laurai kina e dua na ivakatakilakila lailai ni leqa.

Dan 4:22 *Oi kemuni na tui, o ni sa levu ka kaukauwa, ka sa tubu cake na nomuni cecere ka yaco sara ki lomalagi, ka sa yaco yani na nomuni lewa ki nai yalayala kei vuravura.*

Dan 4:23 *Sa raica na tui e dua vei ira na dauvakatawa kei ira na tamata yalosavasava ni sa lako sobu mai lomalagi ka kaya , Dou taya sobu na kau, ka vakarusa ; ia mo biuta ga na vuna sa tu kina na wakana e na qele, ka vesuka e na sinucodo kaukamea kei na parasa e na kedra maliwa na kau ni vanua ; ka me vakasuasuataki koya e na tegu ni lomalagi, ka me tiko na kenai votavota kei ira na manumanu ni vanua, me oti mada e vitu na gauna.*

Tani 4:24 *Oqo na kena ibalebale, kemuni na tui; oqo na lewa i Koya sa Cecere Sara, ena kau mai vua na noqu turaga na tui.*

Dan 4:25 *Era na vakasavi kemuni tani mai vei ira na tamata, ka na tiko vata kei ira na manumanu kila na nomuni tikotiko; dou na caka mo dou kania na co me vaka na pulumokau ; o na vakasuasuataki ena tegu ni lomalagi, ka na siviti iko e vitu na gauna, me yacova ni o sa kila ni sa lewa na matanitu ni tamata o Koya sa Cecere Sara ka sa solia vei koya e vinakata.*

25a- *me yacova ni o sa kila ni sa lewa na matanitu ni tamata o Koya sa Cecere sara ka sa solia vei koya e vinakata.*

E tukuna o Taniela na Kalou me "Sa Cecere Duadua." E dusimaka kina na nona vakasama na tui me baleta na nona bula tiko na Kalou e duabau ga; e dua na vakasama e dredre sara vua na tui me kila, ena vuku ni nona itekitekivu ni lotu vakalotu e vakadewataki mai vei tamana ki na luvena tagane.

Dan 4:26 *Na ivakaro me biu na vu ni kau ena vanua e tiko kina na waka ni kau e kena ibalebale ni na tiko ga vei iko na nomu matanitu ni o sa kila ni o koya e veiliutaki tiko mai lomalagi.*

26a- Ni *sa kila ni sa tiko mai lomalagi o koya e veiliutaki,* sa na mudu na veika e sotavi ena veivakalolomataki baleta ni sa na vakadeitaka ka saumaki mai na tui.

Dan 4:27 *O koya oqo, kemuni na tui, me vinaka vei kemuni na noqu i vakasala: mo ni vakaotia na nomuni i valavala ca ena nomuni cakava na lewa dodonu, kei na nomuni caka cala ena nomuni yalololoma vei ira na vakararawataki, me vinaka tiko ga vei kemuni.*

27a- Ni sa vakayacora na tui na veika e vola o Taniela ena tikina oqo, ena saumaki dina mai. Ia na itovo oqo e soli yani ki na viavialevu; na nona kaukauwa sega ni veiletitaka rawa e sa vakavuna me dau veivakaisini ka dau sega ni dodonu, me vaka e vakavulica vei keda na veika e sotavi sa oti.

Tani 4:28 *Na veika kece oqo sa vakayacori vei Nepukanesa na tui* .

28a- Na vosa oqo nei Taniela e vakatabui kina e dua tale na vakadewataki ni parofisai oqo, ka vakacala na yavu vakaparofisai era vakavuvulitaka na iVakadinadina i Jiova kei na dua tale na ilawalawa lotu ka na veisaqasaqa kei na lawa e vakamacalataka o Taniela. Kuria oya, na lewe ni wase taucoko e ivakadinadina ni ka oqo. Baleta na italanoa ena vakavulica vei keda na vuna e vakacacani kina na tui ena dua na vosa ni cudruvi ena parofisai ni vunikau.

Dan 4:29 *Ni sa oti e tinikarua na vula, ni sa lako voli ena vale ni tui mai Papiloni.*

29a- E 12 na vula, se dua na yabaki se " *dua na gauna* " ena maliwa ni raivotu kei na kena vakayacori.

Dan 4:30 *Sa vosa na tui, ka kaya, "E sega li ni o Papiloni levu oqo, au sa tara me vale ni matanitu ena kaukauwa ni noqu kaukauwa, kei na lagilagi ni noqu vakaturaga?*

30a- Oqo na gauna vakaloloma e na vinaka cake kina vua na tui me galu. Ia e rawa ni da kila oqo baleta ni nona Papiloni e dua dina na ka veivakurabuitaki savasava, e se volai tikoga me dua vei ira na "vitu na ka veivakurabuitaki e vuravura." Lush tautauri tu na iteitei ni veikau, tobu, veivanua rabailevu, kei na bai spanning e dua na veivanua 40 km ena yasana yadua. Na bai e delana e rawa ni rau veilakoyaki kina e rua na qiqinivalu ena balavu taucoko ni bai; na gaunisala levu ni gauna oya. E dua na nona matamata, e tara tale e Berlin, e tiko ena lomadonu ni rua na bai e caka mai na vatu enamel karakarawa e ceuti kina na ivakatakilakila ni tui: e dua na laione e tabana na ikeli, e ceuti kina o Dan. 7:4 e cavuta. E tiko na vuna me dokadoka kina. Ia na Kalou e sega ni raica na viavialevu ena nona vosa, e raica na viavialevu, ia e uasivi cake mai na veika kece na guilecava kei na beca na veika e sotava e liu . E dina sara, na tui oqo e sega ni tamata viavialevu duadua ga e vuravura, ia na Kalou sa vakanamata vua, e vinakati koya ena nona lomalagi ka na tiko vua. E dodonu me vakamacalataki oqo: E lewai ira na nona ibulibuli na Kalou me sivia na kena irairai. E dau vakadikeva na lomadra kei na nodra vakasama, ka kila, ka sega ni dau cala, na sipi e dodonu me ra vakabulai. Oqo e kauti koya me vakabibitaka ka so na gauna me cakava na cakamana, ia na iwalewale e vakadonui ena vinaka ni iotioti ni vua e rawati.

Dan 4:31 *Ni se tiko ga na vosa e gusuna na tui, sa rogo mai lomalagi e dua na domo , ka kaya, "Kemuni na tui Nepukanesa, sa kau tani vei kemuni na matanitu."*

31a- O Nepukanesa e vakacacani ena loloma ni Kalou, ka sa vakarautaka vua e dua na dai ka vakaroti koya kina ena nona tadra vakaparofisai. Ena rogo beka na lewa i lomalagi, ia me da reki ga baleta na ca ena cakava vua na Kalou ena vakabula na nona bula ka me tawamudu.

Dan 4:32 *Era na vakasavi kemuni tani mai vei ira na tamata, ka na tiko vata kei ira na manumanu kila na nomuni tikotiko; era na vakavuna mo ni kania na co me vaka na bulumakau; ena qai sivi vei iko e vitu na gauna, me yacova ni o sa kila ni sa lewa na matanitu ni tamata o Koya sa Cecere Duadua ka sa solia vei koya e vinakata.*

32a- Me vitu na yabaki, oya, *vakavitu* , sa yali vua na tui na nona vakasama ka vakadeitaka vua na nona vakasama ni sa manumanu ga.

Dan 4:33 *A sa vakayacori na vosa vei Nepukanesa ena gauna ko ya: a sa vakasavi tani mai vei ira na tamata, ka kania na co me vaka na bulumakau, a sa suasua na yagona ena tegu ni lomalagi, ka sa tubu na drauniuluna me vaka na vuti ni ikeli, kei na nona iqaqalo me vaka na iqaqalo ni manumanu vuka.*

33a- Sa vakadinadinataka na tui ni sa yaco dina vua na ka kecega sa tukuni tu mai ena raivotu. Ena nona vola na nona ivakadinadina, e vakavotuya na tui saumaki mai na ka vakamadua oqo e sotava, ka vosa me baleti koya ena ikatolu ni tamata. Na madua e vakasaurarataki koya tale me gole tale ki muri. E dua tale na kena ivakamacala e rawa ni tukuni oya ni rau a vola vata na ivakadinadina oqo na tui kei Taniela na tacina vou ena Kalou dina.

Dan 4:34 *Ia ni sa oti na gauna sa lokuci, koi au ko Nepukanesa, au sa rai cake ki lomalagi, ka lesu tale mai vei au na vakasama, ka vakavinavinakataki Koya sa Cecere Sara, ka vakacaucautaki koya ka vakalagilagi koya sa bula tawamudu, sa sega ni mudu na nona lewa, ka sa tudei tikoga na nona matanitu mai na itabatamata kecega.*

34a- Na Kalou vuku ka kaukauwa duadua e rawata na nodra loloma na sipi sa yali. Sa mai lewena tale na nona qelenisipi, ka vakalevutaka na nona vakacaucautaka na nona lagilagi.

34b- *o koya sa lewa tawa mudu, ka sa tudei na nona matanitu mai na dua na itabatamata ki na dua tale na itabatamata* .

Na fomula e baleta na ika 5 ni [matanitu] , na gauna oqo e tawamudu, mai na raivotu ni *Luve ni Tamata* ena Dan.7:14: *A sa soli vua na lewa, kei na lagilagi, kei na matanitu: ka dodonu me ra qaravi koya na tamata kecega, na veimatanitu, kei na vosa. Na nona lewa sa lewa tawamudu, ena sega ni takali, kei na nona matanitu ena sega ni vakarusai rawa* . Ka vakakina ena raivotu ni *matakau* ena Tani.2:44: *Ia ena nodra gauna na tui oqo ena vakaduria na Kalou ni lomalagi e dua na matanitu ena sega ni vakarusai rawa, ena sega talega ni biu vei ira na tamata tani : ena vakarusa ka vakarusa na matanitu kecega oqo, ka na tudei ka sega ni mudu* .

Dan 4:35 *Era sa wili kecega na lewe i vuravura me ra sega ni dua na ka e matana: sa cakava ko koya me vaka na nona lewa e na mataivalu ni lomalagi, kei ira na lewe i vuravura: ka sa sega e dua me tarova rawa na ligana, se kaya vua, A cava ko sa cakava?*

35a- Me vakarokorokotaki na Kalou bula! Ena gauna oqo sa kila vinaka na tui na ka kecega ka sa saumaki mai.

Dan 4:36 *Ena gauna ko ya sa lesu tale mai vei au na noqu vakasama , ka sa vakalesui mai vei au na lagilagi ni noqu matanitu, na noqu lagilagi kei na noqu lagilagi; era sa gadreva tale vei au na noqu daunivakasala kei ira na noqu turaga; ka'u sa vakalesui ki na noqu matanitu, ka sa vakalevutaki na noqu kaukauwa.*

36a- Me vakataki Jope na tamata yalododonu ka dodonu, ka vakalesuya vua na Kalou na luvena tagane, luvena yalewa, kei na nona kawa ena iotioti ni nona veivakatovolei, sa rawata tale na tui na nodra vakabauta na nona turaga ka tekivu tale na nona veiliutaki, sa vuku ena gauna oqo vei ira na vuku dina, sa vakararamataki koya na Kalou bula. Na ka e sotavi oqo e vakadinadinataka ni Kalou e solia na matanitu vei koya e vinakata. O koya ga e vakauqeti ira na kai Kalitia lelevu mera kerea tale na nodra tui.

Dan 4:37 *Ia koi au ko Nepukanesa, au sa vakacaucautaka ka vakacerecerea ka vakarokorokotaka na Tui ni lomalagi, o ira kecega sa dina na nona cakacaka kei na nona sala dodonu, ka sa rawa vua me vakamalumalumutaki ira era lako voli ena viavialevu.*

37a- E rawa ni tukuna baleta ni sauma me rawa ni tukuna.

Me kua ni ca duadua, na dreta e dua na bati e rawa ni mosimosi sara; ia na iteki e rawa ni vakadonuya na rarawa. Me rawati na tawamudu, ena gadrevi beka me lako curumi na veivakatovolei dredre se dredre sara; na kena kau laivi na viavialevu ena vakadonui ira ke rawa. Ni kila o Jisu Karisito na nona rawa ka, a vakamalumalumutaki Paula ena sala ki Tamasiko me rawa kina vua na mataboko vakayalo "dau vakacacani ira na tacina" me nona

ivakadinadina yalodina ka gugumatua ni sa raica tale na matana, ia e uasivi duadua, na rai ni yalona.

Taniela 5

Dan 5:1 *Sa cakava o Tui Pelisasari e dua na magiti levu vei ira na nona turaga, e dua na udolu vei ira, ka gunu waini e matadra.*

1a- Sa moce ko Nepukanesa na tui ena vakacegu ni Kalou ni sa qase sara, ka sa sosomitaki koya na luvena ko Naponitasi, ka sa sega ni via veiliutaki, sa qai laiva na luvena ko Pelisasari me lewa me sosomitaki koya. Na yaca oqo, ka kena ibalebale "E taqomaka na tui o Peli," e dua na bolebole e nakita na Kalou me taura, me kakua ni veilecayaki kei na kena e solia o Nepukanesa vei Taniela: Pelitisasari, ka kena ibalebale "Ena taqomaka o Peli." Na itekitekivu ni yaca oqo e tiko ena sokalou vei Peli se Peliali, e tu e dakuna na dau tuvanaka duadua ga na lotu vakalou e vuqa: o Setani, na tevoro. Me vaka eda na raica, era sega ni muri koya ena sala oqo o ira na sosomitaki koya na tui saumaki mai.

Dan 5:2 *Ni sa tovolea oti o Pelisasari na waini, sa kauta mai na bilo koula kei na bilo siliva ka a kauta mai na vale ni soro mai Jerusalemi o Nepukanesa na tamana, me ra gunu kina na tui kei ira na nona turaga, o ira na watina kei ira na watina lalai.*

2a- Vei koya na tui lotu butobuto oqo, na veibilo koula kei na siliva oqo e sega tale ni dua na ka, ia na iyau ga e tauri mai vei ira na Jiu. Ni sa digitaka me sega ni kauwaitaka na Kalou dina ka saumaki mai kina o Nepukanesa, e sega ni vakasamataka ni Kalou bula oqo e lewa na nona ivalavala kecega. Ena nona vakayagataka na veika oqo, ka vakatabui ka vakatabui ena nona qarava na Kalou Dauveibuli, ena dua na inaki vakasisila ka vakasisila, sa vakayacora kina na iotioti ni cala ni nona bula lekaleka. Ena nona gauna, sa kila tu o Nepukanesa na sala me vakasamataka kina na kaukauwa cakacaka ni nodra Kalou na Jiu baleta ni sa kila vinaka tu ni sega ni tiko dina na nona kalou vakamatanitu. Era sa rogoca kece na tamata era vakarurugi vua na tui Papiloni na nona ivakadinadina kaukauwa me tokona na Tui ni Lomalagi, ka vakabibi sara na nona matavuvale voleka. E tiko gona na vuna vinaka me vakaraitaka kina na Kalou ena gauna oqo ni dau lewadodonu qai sega ni yalololoma.

Dan 5:3 *Era sa qai kauta mai na veiyaya koula sa kau tani mai na vale ni soro, mai na vale ni Kalou mai Jerusalemi; a sa gunu kina na tui, kei ira na nona turaga, na watina, kei ira na watina lalai.*

3a- E vakadeitaka o Taniela na i vurevure ni veiyaya oqo ka ra kau tani mai na vale ni soro, mai na vale ni Kalou mai Jerusalemi. Sa, ni raica ni sa vakatara na Kalou ni Jiu me kau laivi na veika oqo mai na nona valenisoro, e dodonu me kila na tui gone ni Kalou dina e totogitaki ira ka vakadodonutaki ira era qaravi koya vakaca. Era sega ni cakava na veika vakaoqo na kalou butobuto ka ra saga ga na nodra vakailesilesi me ra vakamarautaki ira na tamata era vakayagataka na nodra vakabauta.

Dan 5:4 *Era sa gunu waini, ka vakacaucautaka na kalou koula, siliva, parasa, kaukamea, kau, kei na vatu.*

4a- Sa makawa na itovo vakasisila; sa itovo ni qaravi matakau, na cecere ni ka vakasisila vua na Kalou. E dua na itukutuku bibi: ena dua na vakaraitaki levu ni nona sega ni kauwai, e kana magiti na tui kei ira na nona itokani ni sa vakarerevaki tiko na nona koro mai vei ira na kai Mitia kei Perisia era sa wavoliti koya tiko.

Dan 5:5 *Ia e na gauna ko ya sa basika kina na iqaqalo ni liga ni dua na tamata, ka sa volavola tiko ena veibasai ni i tutu ni cina e na palasita ni bai ni vale ni tui: a sa raica na tui na i otioti ni liga sa volavola tiko.*

5a- Ni sa beci na cakamana ni gauna i Nepukanesa, na cakamana vou oqo e sega ni kena inaki me saumaki mai, ia me vakarusa ga na nodra bula na cala, me vaka eda na raica. Ni sotava na

dauveibeitaki ca era vinakata me mate e dua na tamata ivalavala ca, e vola tale ga o Jisu Karisito ena qele ena nona iqaqalo na ivalavala ca era cakava vuni.
Dan 5:6 *Sa qai veisau na mata ni tui, ka sa lomaleqataka na nona vakasama; sa sereki na sui ni nona iqaqalo, ka sa veimokomoko na duruna.*
6a- Na cakamana e sa qai vakayacori sara. Dina ni mateni, ia e veisautaka na nona vakasama; sa rere vakalevu sara.
Dan 5:7 *Sa qai kaci vakadomoilevu na tui, ka kauti ira mai na dauraikalokalo, na kai Kalitia, kei ira na daurairai: a sa vosa na tui, ka kaya vei ira na tamata vuku ni Papiloni, O koya ena wilika na volavola oqo, ka vakaraitaka vei au na kena ibalebale, ena vakaisulu ena isulu damudamu, ka vakaisulu ena dua na isala damudamu. matanitu.*
7a- Sa qai sega ni kauwaitaki tale o Taniela; sa sega ni kauwaitaki na nona ivakadinadina mai vei ira na veisosomitaki vakatui. Ka vakakina, ena rarawa vakaitamera, na tui gone e yalataka na veivakarokorokotaki cecere duadua vei koya e vakadinadinataka ni rawa ni vakadewataka na itukutuku e volai tu ena bai ena dua na sala vakasakiti. O koya e cakava oqo ena rawata na ikatolu ni vanua ena matanitu, me vaka ni rau taukena o Neponita kei Pelisasari na imatai kei na ikarua ni vanua.
Dan 5:8 *Era sa curu kece mai na nona tamata vuku na tui, ia era sa sega ni wilika rawa na volavola, se tukuna vua na tui na kena i balebale.*
8a- Me vaka ena ruku i Nepukanesa, na ka e se sega ni rawa tikoga vei ira na tamata vuku butobuto.
Dan 5:9 *Sa qai rere vakalevu o Pelisasari na tui, ka sa veisau na matana, ka ra sa rere na nona turaga.*
Dan 5:10 *Na ranadi, ena vuku ni nona vosa na tui kei ira na nona turaga, sa curu yani ki na vale ni kana, ka vosa vakaoqo: Kemuni na tui, mo ni bula ka sega ni mudu: me kakua ni vakaleqai kemuni na nomuni vakasama, ka me kakua ni veisau na matamuni.*
Dan 5:11 *Sa dua na tamata ena nomuni matanitu sa tiko vua na yalo ni kalou tabu; ia ena gauna i tamamu sa kune vei koya na kilaka, na yalomatua, kei na vuku me vaka na nodra vuku na kalou. O koya oqo sa lesi koya kina ko Nepukanesa na tui, na tamamuni na tui, me nodra i liuliu na daucaka mana, na daurairai, kei ira na kai Kalitia, kei ira na daucakaisausau.*
Dan 5:12 *baleta ni sa kune vua na vakasama levu, na kila ka kei na yalomatua, na kena vakadewataki na tadra, na kena vakamacalataki na vosa butobuto, kei na kena wali na taro dredre, o Taniela sara mada ga, o koya sa vakayacana o Tui Pelitisasari. Me kacivi mai o Taniela, ena tukuna na kena i balebale.*
12a- Na ivakadinadina oqo mai vua na Ranadi e veivakurabuitaki ka vakacala na matavuvale vakatui taucoko: keitou kila oqori... ia keitou digitaka me keitou kakua ni vakasamataka.
Dan 5:13 *Sa qai kau mai o Taniela ki na mata ni tui. A sauma na tui ka kaya vei Taniela, "O iko beka o Taniela, e dua vei ira na bobula ni Juta, ka kauta mai Juta na tui na tamaqu?"*
Dan 5:14 *Au sa rogoca vei iko ni sa tiko vei iko na yalodra na kalou, ka sa kune vei iko na rarama, na yalomatua, kei na vuku vakaitamera.*
Dan 5:15 *Era sa kau mai vei au na tamata vuku kei ira na daurairai, me ra wilika na i Vola Tabu oqo ka vakatakila vei au na kena i balebale, ia era sa sega ni vakamacalataka rawa na i balebale ni vosa.*
Dan 5:16 *Au sa rogoca ni o sa rawa ni solia na ivakamacala ka walia na taro dredre; oqo kevaka o rawa ni wilika na volavola oqo ka tukuna vei au na kena ibalebale, o na vakaisulu ena isulu lokaloka, ka na tiko e domomu e dua na sinucodo koula, ka na nomu na ikatolu ni itutu ena matanitu ni matanitu.*
16a- iKatolu ni vanua ni oti na tamana o Nabonita kei koya.

Dan 5:17 Sa qai *sauma o Taniela e na mata ni tui, Mo maroroya na nomu i solisoli, ka solia na nomu i sau vua e dua tale: ia au na wilika na volavola vua na tui, ka vakatakila vua na kena i balebale.*

17a- Sa qase o Taniela ka sega ni dau vakabibitaka na veivakarokorokotaki se na iyau kei na veika talei ni siliva kei na koula, ia na madigi me vakananuma vua na tui gone oqo na nona cala, na nona ivalavala ca ka na dodonu me sauma ena nona bula, e sega ni rawa ni vakasukai ka sa dauveiqaravi ni Kalou o koya ena mataqali cakacaka vakaoqo.

Dan 5:18 *Kemuni na tui, na Kalou cecere duadua sa solia vei Nepukanesa na tamamuni na matanitu, kei na cecere, kei na lagilagi, kei na vakaturaga;*

18a- Na veiliutaki nei Nepukanesa sa cakacaka kei na isolisoli ni Kalou dina, ka vakakina na nona *lagilagi* ka sa cala kina na nona *kaukauwa* , ena viavialevu, ni bera ni vakamalumalumutaki koya na Kalou me vitu na yabaki.

Dan 5:19 *Ia e na vuku ni cecere sa solia vua ko koya, era sa rere ka sautaninini e matana na tamata kecega, kei na veimatanitu, kei na duivosavosa. O koya sa via vakamatea na tui, kei koya sa via vakabula; o koya e via vakacerecerea, kei koya e via vakamalumalumutaka.*

19a- *Na tui e vakamatea o koya e vinakata* .

Vakabibi, na kaukaua e solia na Kalou oqo e vakavuna me totogitaki ira na tamata Jiu talaidredre qai vakamatei ira e levu na nodra mata.

19b- *qai vakabula na nodra bula o koya e vinakata* .

E yaga kina vei Taniela kei ira na Jiu era vesu tu.

19c- *e susugi ira e vinakata* .

A laveti Taniela kei na tolu na nona itokani yalodina o Tui Nepukanesa me cecere vei ira na kai Kalitia.

19d- *ka vakamalumalumutaki ira ko koya sa vinakata* .

E dodonu mera vakadonuya na turaga ni nona matanitu mera lewai ira na cauravou vulagi mai na nodra vesu tu na Jiu. Ena ligana kaukaua, e vakamalumalumutaki qai vakarusai kina na nodra viavialevu vakamatanitu na Jiu.

Dan 5:20 *Ia ni sa vakacerecerei na yalona ka sa kaukauwa na yalona me viavialevu, sa qai biu sobu mai na nona i tikotiko vakatui ka kau tani mai na nona lagilagi;*

20a- Na ka e sotava o Tui Nepukanesa e rawa kina vei keda me da kila *na viavialevu* e tukuni vua na tui pope mai Tani. 7:8. E vakaraitaka o Taniela vua na tui ni kaukauwa taucoko e solia na Kalou vei koya e vinakata, me vaka na Nona porokaramu. Ia, ena nona vakananuma lesu na nona vakalolomataki o Tui Nepukanesa, e vakananuma vua ni se mani vakacava na nona kaukaua, e dua na tui e vuravura e vakatau tiko ena nona kaukaua sega ni vakaiyalayala na tui vakalomalagi.

Dan 5:21 *A sa vakasavi tani mai vei ira na luve ni tamata, ka sa caka na yalona me vaka na yalo ni manumanu, ka sa tiko vata kei ira na asa kila; era sa solia vua na co me kania me vaka na bulumakau, ka sa suasua na yagona ena tegu ni lomalagi, me yacova ni sa kila ni sa lewa na matanitu ni tamata na Kalou Cecere, ka sa solia vei koya sa vinakata.*

21a- Au raica, ena tikina oqo duadua ga, na kena cavuti na " *asa kila* ." Na asa e dua na ivakatakilakila ni yalokaukauwa: "yalokaukauwa me vaka na asa," vakabibi kevaka e "kau" talega ka sega ni vakamalumalumutaki. Sa ikoya na ivakatakilakila e vakatakarakarataka na yalo ni tamata ka sega ni via rogoca na lesoni e solia na Kalou ena veika e sotava ena nona bula kei na nona ivakatakila vakaivolatabu.

Dan 5:22 *Ia o iko, Pelisasari na luvena, o sa sega ni vakamalumalumutaka na lomamu, dina ga ni o sa kila na veika kece oqo.*

22a- Na kena dina, o Pelisasari e a ivalavala me vaka e dua na "asi kila" ena nona sega ni vakasamataka na veika e sotava e bulataka na nona "tamana" (tukana).

Dan 5:23 *O sa vakalevulevui iko vua na Turaga ni lomalagi; sa kau yani e matamuni na iyaya ni nona vale, oni qai gunu waini kina, o kemuni kei ira na nomuni turaga, o ira na*

watimuni kei ira na watimuni lalai. O ni sa vakacaucautaki ira na kalou siliva, koula, parasa, kaukamea, kau kei na vatu, era sa sega ni rai, se rogo, se kila; ka o sa vakalagilagia na Kalou sa tu e ligana na nomu i cegu kei na nomu i valavala kecega.

23a- Sa vakadukadukalitaka o Pelisasari na bilo koula sa vakatabui vua na Kalou Dauveibuli me baleta na cakacaka vakalotu ni nona vale ni soro. Ia ena nona vakayagataki ira me vakacaucautaki ira na kalou lasu ni lotu butobuto, e vakayacora kina na ***ka vakasisila duadua*** . Na matakau oqo e vakarautaka na sala ki na kena e tukuni ena Vakatakila 17:4: *Na yalewa oqo e vakaisulu ena roka damudamu kei na roka damudamu, ka vakaiukuuku ena koula, na vatu talei, kei na mataniciva talei.* ***E taura tu e ligana e dua na bilo koula e sinai tu ena veika vakasisila kei na dukadukali ni nona dautagane*** . E kea e ciqoma kina na yaca " *Papiloni na Ka Levu* " ena tikina e 5.

Dan 5:24 *O koya oqo sa tala kina ko koya na mua ni liga oqo sa vola na volavola oqo.*

24a- Ena kena veibasai, sa rui berabera na nona kunea o Pelisasari na nona bula na Kalou bula dina ka dau cakacaka ka dau vakayacora ena dua na sala veivakurabuitaki na nodra itovo na tamata.

Tani 5:25 *Oqo na volavola sa volai: na miniu, na miniu, na tekeli, na ufasini.*

25a- Vakadewa: wili, wili, vakarautaki ka wasei .

Dan 5:26 *Ia oqo na kena ibalebale ni vosa: Sa wiliki: Sa wilika na nomu matanitu na Kalou, ka sa vakaotia.*

26a- Na imatai ni " *wili* " e taketetaka na itekivu ni veiliutaki, kei na ikarua ni " *wili* " na icavacava ni veiliutaki oqo.

Dan 5:27 *Sa vakarautaki: O sa vakarautaki ena i vakarau, ka sa kunei ni o sa lailai.*

27a- Na *ivakarau* eke e ivakatakarakara ni veilewai vakalou. Era sa ciqomi ira na tamata me ra vakatoka na veiqaravi ni lewa dodonu; e dua na lewa dodonu e sega ni uasivi sara. Ia na nona na Kalou e uasivi sara qai yavutaki ena ivakatakarakara ni dua na *ivakarau e rua na yasana* , e vakarautaka na ivalavala ni vinaka kei na ca e sa vakayacora o koya e lewai tiko. Kevaka e mamada na ivakarau ni vinaka mai na kena e ca, sa dodonu na veicudruvi vakalou. Ia oqo na kisi nei Tui Pelisasari.

Dan 5:28 *Veiwasei: Ena wasei na nomu matanitu ka soli vei ira na kai Mitia kei ira na kai Perisia.*

28a- Ni sa vakaitavi tiko ena gunu vakasisila ena nona vale vakatui, ka liutaka o Tui Taraiasi, era sa curu yani ki Papiloni na kai Mitia ena bati ni uciwai, era sa vakasukai vakalekaleka ka mamaca.

Dan 5:29 *Sa qai vakarota o Pelisasari, ka vakaisulutaki Taniela ena isulu damudamu, ka vakaisulutaki koya ena sinucodo koula, ka kacivaka ni sa na nona na ikatolu ni vanua ena matanitu.*

Dan 5:30 Ena *bogi o ya sa vakamatei kina o Pelisasari na tui Kalitia.*

Dan 5:31 *Sa taura na matanitu o Taraiasi na kai Mitia, ni sa yabaki onosagavulu ka rua.*

31a- Na itukutuku dodonu oqo ni ivakadinadina ni mata i Taniela e sega ni kilai mai vei ira na dauvolaitukutuku era kaya ni cakava oqo na tui Perisia o Sairusi II na Ka Levu ena 539.

-

-

-

-

-

Taniela 6

Na ivakavuvuli ni wase 6 oqo e tautauvata kei na kena e Taniela 3. Ena gauna oqo, e vakaraitaka o Taniela ena dua na veivakatovolei ni yalodina ivakaraitaki , me vakatotomuri ka vakadewataki tale vei ira kece na digitaki e kacivi ira na Kalou vei Jisu Karisito. E yaga na ivakamacala, ia e rauta me wiliki qai nanumi na lesoni. E cakava *o Tui Taraiasi* me vakataki Nepukanesa ena nona gauna ka , ena kena veibasai, *ni sa yabaki 62* , ena vakatusa na lagilagi ni Kalou bula i Taniela; e dua na saumaki mai e rawati ena ivakadinadina ni nona yalodina o Taniela ena gauna e taqomaki koya kina na Kalou mai vei ira na *laione* . Mai na itekitekivu ni nodrau veimaliwai, e lomani Taniela qai kauaitaki koya, e qaravi koya ena yalodina qai dina qai raica ni tiko vua *e dua na yalo cecere* .

Dan 6:1 *Sa vinaka vei Taraiasi me lesia e dua na drau ka ruasagavulu na turaga me lewa na matanitu, me ra lewa na matanitu taucoko.*
1a- E vakaraitaka o Tui Taraiase na nona vuku ena nona vakacolata na veiliutaki ni matanitu vei ira e 120 na kovana era tauyavutaki ena 120 na yasana.
Dan 6:2 *A sa lesi iratou e lewe tolu na turaganivalu, kei Taniela talega, me ra saumitaro vei iratou na turaga, ka me kakua ni dua na ka e vakayalia na tui.*
2a- E se maliwai ira tikoga na iliuliu liu o Taniela ka ra dau raici ira na turaga.
Dan 6:3 *Sa levu cake vei ira na turaga kei na turaga ko Taniela, ni sa tiko vua na yalo uasivi ; a sa nanuma na tui me lesi koya me lewa na matanitu taucoko.*

3a- O Taraiasi, e raica na nona cecere o Taniela ena vuku kei na vuku. Kei na nona ituvatuva me vakatikori koya me cecere cake mai na veika kece ena vakavuna na vuvu kei na veicati vei Taniela.

Dan 6:4 *Era sa qai vakasaqara na turaga kei ira na turaga e dua na ka me ra beitaki Taniela kina ena vuku ni matanitu. Ia era sa sega ni kunea rawa e dua na vuna se veivunauci, ni sa yalodina ko koya, ka sa sega ni kune vua na cala se na ca.*

4a- E qarava na Kalou o Taniela ena vanua cava ga e biuti koya kina, me qarava kina na tui ena yalodina kei na yalodina vata ga. E vaka me *sega ni beitaki rawa* ; e dua na ivakatagedegede e kune vei ira na tamata yalosavasava "Karisito" ni iotioti ni veisiga me vaka na iVakatakila 14:5.

Dan 6:5 *Era sa qai kaya na tamata, "Eda na sega ni kunea e dua na ka me beitaki Taniela kina oqo, kevaka eda sa kunea ga mai na vunau ni nona Kalou."*

5a- Na veibeitaki oqo e vakaraitaka na vakasama ni keba vakatevoro ni iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta vakavuravura ka na vakatara kina na vakacegu ni Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga ni lawa ni Kalou na nodra vakamatei na nona tamata yalodina, me vaka ni ra na sega ni vakadonuya me ra doka na vakacegu vakalawa ni imatai ni siga, na Sigatabu ni lawa vakalotu vaka-Roma.

Dan 6:6 *Era sa qai lako mai vua na tui na turaga kei ira na turaga ko ya ena domoilevu, ka vosa vua, ka kaya, "Kemuni na tui Taraiasi, mo ni bula ka sega ni mudu!*

6a- Na curu vakadomobula oqo e kena inaki me vakananuma vua na tui na kaukauwa ni iwiliwili, na nona rawa ni vakavuna na tiko yavavala, ka vakakina na kena gadrevi me vakaukauwataka na nona veiliutaki.

Dan 6:7 *O ira kece na turaga ni matanitu, o ira na kovana, o ira na turaga, o ira na daunivakasala, kei ira na kovana, era sa duavata me vakarautaki e dua na lawa vakatui, kei na dua na lawa kaukauwa, me o koya e vakamamasu ena loma ni tolusagavulu na siga vua e dua na kalou se tamata, ka vakavo ga vei kemuni na tui, me biu ki na laione.*

7a- Me yacova mai oqo, e se sega ni saga tiko o Tui Taraiase me vakasauraratataki ira na tamata ni nona matanitu me ra qarava e dua na kalou ka sega ni dua tale. Ena lotu vakalotu e vuqa, e taucoko na galala ni lotu. Ka me vakadeitaka vua, era sa qai vakalialiai koya na dauvakacaca, ka ra dokai koya, o Tui Taraiase, me vaka e dua na kalou. Eke talega, me vakataki ira kece na iliuliu lelevu, na viavialevu e yadra mai ka na vakavuna me vakadonuya na cakacaka vakalotu oqo ka, ia, e sega ni lako mai na nona vakasama.

Dan 6:8 *Ia oqo, kemuni na tui, mo ni vakadeitaka na lawa oqo, ka vola na lawa me kakua ni veisautaki, me vaka na nodra lawa na kai Mitia kei Perisia, ka sega ni rawa ni veisautaki.*

8a- Na lawa oqo e parofisaitaka vakasakiti o koya ena vakayacora me dodonu na Sigatabu vaka-Roma ena iotioti ni veisiga. Ia meda raica mada ni itovo sega ni veisau oqo ni lawa ni Mitia kei Perisia era tauyavutaka na tamata cala ka ivalavala ca e sega sara ga ni dodonu. Na sega ni veisau e nona na Kalou bula dina, na Dauveibuli.

Dan 6:9 *Sa qai vola o Tui Taraiase na lawa kei na veitaqomaki.*

9a- Na ikalawa oqo e bibi, baleta ni sa vola o koya *na lawa kei na veitaqomaki , na lawa sega ni veisautaki rawa* ni Mitia kei Perisia ena dodonu me dokai.

Dan 6:10 *Ni sa kila o Taniela ni sa volai na i vakaro, sa curu ki na nona vale, sa dola tu na katubaleka ni tabavale e cake ki Jerusalemi; ka vakatolu e na dua na siga e dau tekiduru ka masu ka vakacaucautaka na nona Kalou, me vaka e a dau cakava e na i vakatekivu.*

10a- E sega ni veisautaka o Taniela na nona itovo, ka sega ni vakatara me vakayarayarataki koya na ivakarau vakatamata oqo. Ena nona dolava na nona katubaleka, e vakaraitaka ni vinakata mera kila kece na nona yalodina vua na Kalou Kaukaua Duadua. Ena gauna oqo, sa vuki yani ki Jerusalemi o Taniela ka sa tu kina na valetabu ni Kalou, e dina ga ni sa vakarusai. Ni sa dede na nona vakaraitaki koya na Kalou Yalo ena valetabu tabu oqo ka sa cakava me nona itikotiko, na nona itikotiko vakavuravura.

Dan 6:11 *Era sa qai curu yani na tamata ena domobula, ka kunei Taniela ni sa masu tiko ka kaciva na nona Kalou.*
11a- Era sa vakaraica ka vakaraici koya tiko na dauvakacaca me ra vesuki koya ena nona talaidredre ki na lewa vakatui ; ena gauna oqo e dua na "cala vakadomobula."
Dan 6:12 *Era sa qai lako mai vua na tui ka vosa vua me baleta na lawa vakatui, ka kaya, "O ni a sega beka ni vola e dua na lawa me biu ki na qara ni laione o koya e masu vua e dua na kalou se tamata ena loma ni tolusagavulu na siga, vakavo ga vei kemuni na tui?" Sa sauma na tui, "Sa dina na ka oqo, me vaka na nodra lawa na kai Mitia kei Perisia, ka sega ni rawa ni veisautaki."*
12a- E rawa ga ni vakadeitaka na tui na lawa e vola ka sainitaka o koya.
Dan 6:13 *Era sa qai vosa tale vua na tui, ka kaya, "O Taniela, o koya sa vesu mai Juta, sa sega ni kauwaitaki kemuni na tui, se na lawa o ni sa vola, ia sa dau masu vakatolu ena dua na siga."*
13a- Ni sa vesuki ena cakacaka ni masu, sa vakacacani o Taniela. E vakavinavinakataki Taniela na tui ena nona itovo yalodina qai dina. Ena cakava sara ga na veiwekani ena kedrau maliwa kei na Kalou oqo ka qarava ena gugumatua kei na yalodina me vaka ni dau masu vua *vakatolu ena dua na siga* . Oqo e vakamacalataka na rarawa kei na rarawa ena vakavuna vua na nona cudruvi o Taniela kei na itekitekivu ni nona saumaki mai ena yaco mai.
Dan 6:14 *Ni sa rogoca oqo na tui, sa rarawa vakalevu; a sa vakadeitaka na lomana me vakabulai Taniela, ka sa cakacaka tiko me yacova ni sa dromu na mata-ni-siga me vakabulai koya.*
14a- Sa qai kila na tui ni sa vakayagataki koya ka sa tekivu me vakabulai Taniela, ka sa vakavinavinakataka vakalevu. Ia ena sega ni yaga na nona sasaga, qai kunea ena rarawa na tui ni matadra e dua tale ni: *na ivola e veivakamatei, ia na yalo e solia na bula* . Ena nona solia e muri vei ira na tamata na vosa oqo, e vakaraitaka kina na Kalou na iyalayala ni kena dokai na lawa. E sega ni rawa ni vakalawataki na bula ena ivola ni ivola vakalawa. Ena nona lewa vakalou, e dau vakasamataka na Kalou na veika matailalai e sega ni kauwaitaka na matanivola mate ni nona lawa volai, ka sega vei ira na tamata e sega na Kalou na vuku me ra cakava vakakina.
Dan 6:15 *Ia era sa vakamasuti koya na tui ko ira na tamata, ka kaya vua, Mo ni kila, kemuni na tui, ni sa vakarota na nodra lawa na kai Mitia kei Perisia me kakua ni yaga na lawa se na lewa kecega sa vakadeitaka na tui.*
15a- Era nanuma lesu na dauvakacaca na kena sega ni veisautaki rawa (sega ni dodonu) na vakatulewa e cakava na tui ni Mitia kei Perisia. O koya sara mada ga e vesuki tu ena nona itovo vakavanua e sucukaya mai. Ia e kila vinaka ni sa vakacacani ena dua na veivakacacani e vakayacori me baleti Taniela.
Dan 6:16 *Sa qai vakarota na tui, me ra kau mai o Taniela, ka biuti koya ki na qara ni laione. A sa vosa vei Taniela na tui, ka kaya, Me vakabulai iko na nomu Kalou, ko koya ko sa qarava tikoga.*
16a- Sa vakasauraratataki na tui me biuti Taniela ki na qara ni laione, ia sa nuitaka ena yalona taucoko ni na veivuke na Kalou e qarava ena yalodina me vakabulai koya.
Dan 6:17 *A ra sa kauta mai e dua na vatu, ka biuta e na gusu ni qara: a sa dregata na tui e na nona mama kei na nodra mama na nona turaga, me kakua ni veisau e dua na ka e baleti Taniela.*
17a- Eke, na ka e sotava o Taniela e tautauvata kei na nona bulu o Karisito, ka sogo talega na kena katuba vatu vakababa me tarova na nona vakaitavi na tamata.
Dan 6:18 *Sa qai curu na tui ki na nona vale vakaturaga, ka lolo ena bogi taucoko; sa sega ni kauta mai vua e dua na watina lailai, ka sa sega ni moce rawa.*

18a- Na nona i valavala oqo na tui e vakadinadinataka na nona yalodina. Ena nona cakava na veika oqo, sa vakaraitaka kina ni sa vinakata me vakamarautaka na Kalou i Taniela ka rawata na nona veivakabulai mai vua. Oqo na i tekitekivu ni nona saumaki vua na Kalou e duabau ga.
Dan 6:19 *Sa yadra ena mataka lailai na tui, ka lako vakatotolo ki na qara ni laione.*
19a- Na vakavakarau ni savasava ka tarava mai na sega ni moce ena vuku ni nona vakasama e vakararawataki ena vakasama ni mate nei Taniela kei na nona cici oqo ki na qara ni laione ena mataka lailai e sega ni ivalavala e vakayacora e dua na tui lotu butobuto ia e nona ivalavala e dua na tacina e lomana na tacina ena Kalou.
Dan 6:20 *A sa toro voleka yani ki na qara, ka kacivi Taniela ena domo ni rarawa. A sa vosa na tui, ka kaya vei Taniela, Taniela, na tamata ni Kalou bula, sa rawa li vua na nomu Kalou ko sa qarava tikoga me vakabulai iko mai vei ira na laione?*
20a- *Ni sa voleka yani ki na qara, sa kacivi Taniela e na domo rarawa .*
E nuitaka na tui, ia e rerevaka qai rerevaka na ka ca duadua vei Taniela. Ia, e laurai na nona inuinui ena nona qiriti koya qai tarogi koya ena dua na taro.
20b- *Taniela, na tamata ni Kalou bula, sa rawa li vua na nomu Kalou, o koya o sa qarava ena vosota, me vakabulai iko mai vei ira na laione?*
Ena nona vakatokai koya me " *Kalou bula* ," e vakadinadinataka kina o Taraiase na itekitekivu ni nona saumaki mai. Ia, na nona taro, " ***E rawa beka vua*** *me vakabulai iko mai vei ira na laione?* " e vakaraitaka vei keda ni se bera ni kilai koya. Ke sega, ena kaya, " E vinakata *beka me vakabulai iko mai vei ira na laione ?* "
Dan 6:21 *A sa kaya ko Taniela vua na tui, Mo ni bula ka sega ni mudu .*
21a- Ena gusudra na dau veivakacacani, ena tikina e 6, e lailai na kena ibalebale na vosa oqo, ia ena gusu i Taniela, e parofisaitaka e dua na sala ki na bula tawamudu ka maroroi tu vei ira na digitaki ni Kalou.
Dan 6:22 *Sa tala na noqu Kalou na nona agilosi, ka sogota na gusudra na laione, me ra kakua ni cakava vei au e dua na ka ca: ni'u sa kunei ni'u sa sega ni cala e matana: ia e matamuni na tui, au sa sega ni cakava e dua na ka ca.*
22a- Ena veika e sotava oqo, e kila kina o Tui Taraiasi na kena lialia, sega ni dodonu, ka sega ni vakadonuya na vakasama sega ni veisau ni lawa vakatui vakatamata na Kalou Bula dina ka sega ni madua o Taniela ka qarava.
Dan 6:23 *Sa qai marau vakalevu na tui, ka vakarota me ra kauti Taniela cake mai na qara. A sa laveti Taniela mai na qara, ka sa sega ni kune vua e dua na mavoa, baleta ni sa vakabauta na nona Kalou.*
23a- *Sa qai marau vakalevu na tui .*
Na kena saumi oqo na marau vakayago ka vakasauri e vakaraitaka e dua na digitaki ni Kalou ena veisiga ni mataka baleta ni sa tu vua na tui ena gauna oqo na vakadeitaki ni nona bula kei na nona kaukauwa.
23b- *Sa kau cake o Taniela mai na qara, ka sa sega ni kune vua e dua na mavoa.*
Me vaka ga ni sega ni kama na nodratou isulu na tolu na itokani i Taniela, eratou kolotaki ena lovo katakata sara.
23c- *ni sa vakararavi vua na nona Kalou .*
Na nuidei oqo e laurai ena nona lewa me kua ni talairawarawa ina lawa vakatui ena vakayalia kina na Kalou na nona masu; e dua na digidigi sega ni rawa ka sega ni vakasamataki rawa vua na tamata ivakaraitaki oqo ni vakabauta vakatamata taucoko.
Dan 6:24 *Sa vakarota na tui, a ra sa kauti ira mai na tamata era sa beitaki Taniela, ka biuti ira ki na qara ni laioni, ko ira, na luvedra, kei na watidra : ia ni ra sa bera ni yaco ki na boto ni qara, sa vesuki ira na laioni, ka musuka na suidra kecega.*
24a- Sa vukica na Kalou na teveli vei ira na tamata ca era sa tuvanaka tiko na ca. Ena nodra gauna na tui Perisia era na qai yaco mai, ena tokaruataki na veika e sotavi vua na Jiu o Moatekai, o koya ena vinakata na iliuliu o Amani me vakamatei vata kei ira na nona tamata

ena gauna i Ranadi Esiteri. E kea talega , o Emani ena tini me vakaliligi ena kauveilatai e vakarautaki me baleti Moatekai.

Dan 6:25 *Ni sa oti oqo, sa volavola ko Taraiasi na tui vei ira na tamata kecega, kei na veimatanitu, kei na veimataqali vosa era sa tiko e vuravura taucoko , ka kaya, Me soli vakalevu vei kemudou na vakacegu.*

25a- Na volavola vou oqo mai vua na tui sai koya na tamata sa qaqa mai vua na Kalou bula. Ena gauna oqo ni sa vakacegu taucoko na lomana, sa vakayagataka na nona itutu vakaturaga me vosa kina vei ira kece na tamata ena nona matanitu na ivakadinadina ni nona vakacegu ka sa rawata mai vua na Kalou dina.

Dan 6:26 *Au sa vakarota me ra rerevaka ka rerevaka na tamata na Kalou i Taniela ena noqu matanitu taucoko: ni sa Kalou bula ko koya, ka sa tudei ka sega ni mudu: ena sega ni vakarusai na nona matanitu, ka na tiko ga na nona lewa me yacova na i vakataotioti.*

26a- *Au sa vakarota me, ena loma taucoko ni noqu matanitu .*

E vakarota na tui ia e sega ni vakasauraratakа e dua.

26b- *sa tu vei keda na rere kei na rere vua na Kalou i Taniela .*

Ia ni vakavutuniyautaki ena veika e sotava oqo, e vakasauraratakа na rere kei na rerevaki ni Kalou i Taniela me rawa ni vakamalumalumutaki ira na dauvolavola ni dua na ilawaki vou e vakarautaki me baleti Taniela.

26c- *Ni sai koya na Kalou bula, ka sa tudei ka sega ni mudu .*

E nuitaka ni na ciqomi na ivakadinadina oqo e lomadra na lewe ni matanitu, ka baleta na ka oqo e vakacaucautaki koya ka vakacerecerei koya kina.

26d- *Ena sega ni vakarusai na nona matanitu, kei na nona lewa ena yacova na ivakataotioti .*

Na itovo tawamudu ni ika 5 ni matanitu ni ivakatakarakara e sa kacivaki tale.

Dan 6:27 *O koya na dauveivakabulai kei na dauveivakabulai, o koya e cakava na ivakatakilakila kei na veika veivakurabuitaki mai lomalagi kei vuravura. E vakabulai Taniela mai na kaukaua ni laione.*

27a- *O Koya sa veisereki ka veivakabulai .*

E vakadinadinataka na tui na ka e raica, ia na veivakabulai kei na veivakabulai oqo e baleta ga na yago vakayago, na bula i Taniela. Ena gadrevi me waraki na nona lako mai o Jisu Karisito me kilai kina na gagadre ni Kalou me sereki ka veivakabulai mai na ivalavala ca. Ia meda raica mada ni dau vakila na tui ni dodonu me vakasavasavataki koya me vakamarautaka na Kalou bula.

27b- *o koya sa cakava nai vakatakilakila kei na veika veivakurabuitaki mai lomalagi kei vuravura .*

Na ivola i Taniela e vakadinadinataka na veivakatakilakila kei na veika veivakurabuitaki oqo, na cakacaka vakaitamera e vakayacora na Kalou, ia mo qarauna, na tevoro kei ira na nona timoni e rawa talega ni ra lasutaka eso na cakamana vakalou. Me kilai na rua na itekitekivu e rawa ni yaco, e gadrevi ga vua e dua me kila se o cei e yaga vua na itukutuku e vakadewataki. E tini beka ena talairawarawa vua na Kalou na Dauveibuli, se na talaidredre?

Dan 6:28 *Sa vutuniyau o Taniela ena gauna ni tui i Taraiasi, kei na gauna ni tui i Sairusi na kai Perisia.*

28a- Eda kila ni na sega ni lesu tale o Taniela ki na nona vanua dina, ia na lesoni e vakavulica vua na Kalou ena Dan.9 ena sa vakavuna me ciqoma ka sega ni sotava na icavacava oqo sa vakatulewataka na nona Kalou.

Taniela 7

Dan 7:1 *Ena i matai ni yabaki i Pelisasari na tui Papiloni sa tadra o Taniela, ka sa lako mai vua na raivotu ni sa davo koto ena nona i davodavo. A sa vola na tadra ka tukuna na veika bibi.*

1a- *Nai matai ni yabaki i Pelisasari na tui Papiloni .*

Oqori ena yabaki 605. Me tekivu mai na raivotu i Tani. 2, sa oti oqo e 50 na yabaki. Na tui levu o Nepukanesa, ni sa mate, sa sosomitaki koya na makubuna o Pelisasari.

Dan 7:2 *: Sa tekivu ko Taniela ka kaya , Au sa raica e na noqu raivotu e na bogi, ka raica, sa veivala tiko na cagi e va ni lomalagi e na wasawasa levu.*

2a- *na va na cagi ni lomalagi e curu mai ena .*

E ivalu raraba ka liutaki ira na dauveiliutaki me ra vakarabailevutaka na nodra kaukauwa ena veidusimaki ni va na vanua bibi **,** ki na Vualiku , na Ceva, na Tokalau kei na Tokalau.

2b- *ena wasawasa levu .*

Na matakau e sega ni veivakalolomataki vua na tamata, baleta ni wasawasa, ke levu mada ga, e ivakatakarakara ni mate. E sega ni, ena ituvatuva ni Kalou, na vanua e vakarautaki me baleta na tamata e caka ena kena iserau, me vaka na Vakatekivu 1. Na nona vanua sai koya na vuravura. Ia na tamata sa vakayalia, mai na ivalavala ca taumada, ena nona talaidredre, na kena irairai vakalou ka sa sega tale, ena matana savasava ka tabu, e dua na ka ia na manumanu ni wasawasa dukadukali ka voravora ka ra dau veivakamatei ena ruku ni veivakauqeti ni tevoro kei na tevoro. Ena raivotu oqo, na wasawasa e vakatakarakarataka na lewe vuqa ni tamata sega ni kilai.

Kuria oya, na vanua e vakamacalataki ena parofisai e baleti ira na tamata era semati ena nodra veibaravi e veibasai kei na Wasawasa na Mediterranean . E vakaitavi gona vakalevu na *wasawasa ena nodra ivalavala vakaivalu na dauveiliutaki ena nodra qaqa.*

Dan 7:3 *Sa qai lako cake mai na wasawasa e va na manumanu lelevu,* ***erau*** *duidui .*

3a- *A sa lako mai na wasawasa e va na manumanu lelevu .*

Ena dua na raivotu vou eda kunea kina na ivakavuvuli e soli ena Taniela 2, ia eke era sosomitaka *na manumanu* na veitiki ni yago ni *matakau .*

3b- *duidui mai* ***na dua*** *tale .*

Me vaka na iyaya ni *matakau* i Tani.2.

Dan 7:4 *Na kena imatai sa vaka* ***na laione*** *, ka sa taba ni ikeli: ia ka'u a vakaraica me yacova ni sa ramusu na tabana , ka sa laveti cake mai vuravura, ka sa tucake e yavana me vaka na tamata, ka sa soli vua na yalo ni tamata.*

4a- *Na imatai e vaka* ***na laione*** *, e taba ni ikeli .*

Eke *na ulu koula* ni tui Kalitia mai Tani. 2 sa yaco *me laione kei na taba ni ikeli* ; na ivakatakilakila e ceuti ena vatu karakarawa kei Papiloni, na viavialevu i Tui Nepukanesa e Tani. 4.

4b- *Au a vakaraica, me yacova ni sa ramusu na tabana .*

Na parofisai e tukuna na vitu na yabaki se vitu na gauna e vakatabui Nepukanesa kina na tui mai vua na Kalou. Ena loma ni 7 na yabaki (*vitu na gauna*) ni veivakalolomataki oqo e parofisaitaki ena Dan.4:16, *sa sosomitaki na yalona vakatamata ena* yalo ni manumanu.

4c- *sa kau cake mai vuravura ka caka me tu e yavana me vaka na tamata, ka sa soli vua na yalo ni tamata.*

Sa vakadeitaki eke na nona saumaki mai vua na Kalou na Dauveibuli. Na veika e sotava e rawa kina vei keda me da kila ni , vua na Kalou, na tamata e tamata ga ni sa tu vua na yalona

na ivakatakarakara ni yalo ni Kalou. Ena vakatakila oqo ena nona vakayago vei Jisu Karisito, na ivakaraitaki uasivi vakalou ni loloma kei na talairawarawa.

Dan 7:5 *Ia raica, sa dua tale na manumanu sa vaka* ***na bea*** *, ka sa dabe tiko ena dua na yasana , ka sa tolu na sui ni sui ena gusuna ena maliwa ni batina: a ra sa kaya vua , Tucake, ka kania e levu na lewe.*

5a- *Ia raica, na ikarua ni manumanu sa vaka* ***na bea*** *, ka sa tu ena dua na yasana .*

Ni oti na tui Kalitia, sa qai yaco *na ketedra kei na ligadra siliva* na kai Mitia kei Perisia *me bea* . Na kena dodonu " *ka tu ena dua na yasana* " e vakaraitaka na veiliutaki vaka-Perisia ka basika ena ikarua ni gauna ni oti na veiliutaki vaka-Mitia, ia na kena qaqa e rawata o Tui Sairusi II na kai Perisia e solia vua e dua na kaukauwa e levu cake sara mai vei ira na kai Mitia.

5b- *sa tolu na sui ni sui e na gusuna e na maliwa ni batina, a ra sa kaya vua : Tucake, kania vakalevu na lewe ni manumanu .*

Era na lewai ira na kai Mitia na kai Perisia ra qai ravuta e tolu na vanua: o Litia na tui vutuniyau o Croesus ena 546, o Papiloni ena 539, kei Ijipita ena 525.

Dan 7:6 *Ni sa oti oqo au sa rai yani, ka raica e dua tale sa vaka* ***na lepate*** *, ka sa va na tabana e dakuna me vaka na manumanu vuka : ka sa va na uluna: a sa soli vua na lewa.*

6a- *Ni sa oti oqo au sa qai rai yani, ka raica, e dua tale sa vaka* ***na lepate .***

Sa vakakina, *na ketedra kei na yavadra parasa* na veiliutaki vaka-Kiriki sa yaco me dua na *lepate ka va na taba ni manumanu vuka* ; na roka ni *lepate ni Kirisi* e vakavuna me **ivakatakilakila ni ivalavala ca** .

6b- *ka tiko ena dakuna e va na tabana me vaka na manumanu vuka .*

Na *va na taba ni manumanu vuka* e salavata kei na *lepate* e vakaraitaka qai vakadeitaka na totolo sara ni nona qaqa na kena tui gone o Alekisada na Ka Levu (ena maliwa ni -336 kei na -323).

6c- *na manumanu oqo e va na uluna, ka sa soli vua na lewa .*

Eke, " *va na ulu* " ia e Tani.8 ena " *va na ileu lelevu* " ka vakatakilakilataki ira na turaga ni Kirisi era sosomitaki Alekisada na Ka Levu : o Seleukusi, Tolemi, Lisimako, kei Kasani.

Dan 7:7 *Ni oti oqo au sa qai raica ena raivotu ena bogi, ka raica,* ***na ikava ni manumanu, sa rerevaki*** *ka rerevaki, ka kaukauwa sara; ka sa levu na kena bati kaukamea; sa kania, ka musuka laivi, ka vakamavoataka na kena vo ena ruku ni yavana ; ka sa duatani mai vei ira na manumanu kecega sa liu vua; ka sa tini na kenai leu.*

7a- *Ni sa oti oqo, au sa qai raica ena raivotu ena bogi, ka raica,* ***na ikava ni manumanu, sa rerevaki*** *, rerevaki, ka kaukauwa sara .*

Eke tale ga, *na yava kaukamea* ni matanitu o Roma e yaco me dua na manumanu kila *e tiko na kena bati kaukamea qai tini na kena ileu* . Baleta me vaka na Vakatakila 13:2, e colata duadua ga na ivakatagedegede ni 3 na matanitu sa oti: Na kaukauwa ni *laione* , vakadeitaki ena tikina oqo ena vanua e vakamacalataki kina: *kaukauwa vakasakiti* ; na kaukaua ni *bea* , kei na totolo ni *lepate* **kei na ivotavota ni nona ivalavala ca** e vakatakarakarataki ena kena irairai.

7b- *sa levu na nona bati kaukamea, sa kana, sa musuka laivi, ka buturaka ena ruku ni yavana na ka sa vo;*

Na veitukutuku matailalai oqo e vakavuna vua na veivakamatei kei na veivakamatei e vakayacori ena ivakatakilakila ni ***kaukamea ni Roma*** ka na tomani tiko me yacova na icavacava kei vuravura, ena nona veiliutaki vakapope.

7c- *Sa duatani mai vei ira na manumanu kecega sa liu vua, ka sa tini na nonai leu.*

Na *tini na ileu* e vakatayaloyalotaki ira na Frank, Lombard, Alamanni, Anglo-Saxon, Visigoth , Burgundy, Suevi, Heruli, Vandal, kei na Ostrogoth. Oqo na ***tini*** na matanitu vakarisito ka na tauyavu ni oti na kena sa bale na matanitu o Roma me tekivu ena 395, me vaka na ivakamacala e solia na agilosi vei Taniela ena tikina e 24 .

Dan 7:8 *Ia ka'u sa vakaraica na ileu, ka raica, sa tubu cake mai e dua tale na ileu lailai mai na kedra maliwa: ia e na mata ni ileu ko ya sa musu laivi e tolu na ileu taumada: ka raica, sa tu kina na mata me vaka na mata ni tamata, ka dua na gusu sa vosataka na veika lelevu.*
8a- *Au a vakananuma nai leu, ka raica, sa dua tale nai leu lailai sa tubu mai na kedra maliwa* .

Na *ileu lailai* e lako mai na dua vei ira na *tini na ileu* , ka vakatokai na Ostrogothic Itali na vanua e tiko kina na koro o Roma kei na ka e vakatokai na pope " idabedabe tabu " , ena Valenitui Lateran ena Ulunivanua o Caelian; Yaca vaka-Latina kena ibalebale: lomalagi.
8b- *ka tolu na imatai ni ileu era a musuki tani ni bera na ileu oqo* .

Na *ileu sa ramusu* e vakarautaki ena gauna: na *tolu na tui era kau sobu mai* ena tikina e 24, oya na Heruli ena maliwa ni 493 kei na 510, oti sa qai veitaravi na Vandals ena 533, kei na Ostrogoths ena 538 era a vakasavi tani mai Roma mai vei ira na jenerali o Belisarius ena ruku ni veivakaroti nei Justinian Ravio I ena 500 . raica na kena itinitini na vosa *e liutaka na ileu oqo* . Kena ibalebale oqo ni sega ni dua na kaukaua vakaivalu vakatamata *ena ileu* qai yaga vua na nodra mataivalu na tui era rerevaka ra qai rerevaka na kena kaukaua vakalotu ra qai vinakata kina mera tokona ra qai talairawarawa vua. Na vakasama oqo ena vakadeitaki ena Dan.8:24 ka da na wilika kina: *ena tubu na nona kaukauwa, ia e sega ena nona kaukauwa* ka na vakamatatataka na tikina e 25: *ena vuku ni nona rawa ka kei na rawaka ni nona ilawaki, ena tiko vua na viavialevu e lomana* . **E vakaraitaki kina ni dina e rawata ga na veivakadeitaki ena kena vakasoqoni vata na itukutuku tautauvata e veiseyaki tu ena veiwase duidui ni ivola i Taniela ka vakalevu cake ena iVolatabu taucoko.** Separated, na wase ni ivola "seal" na parofisai kei na kena itukutuku , na kena e matailalai duadua kei na kena e bibi duadua e se sega ni rawati rawa.
8c- *ka raica, sa matana me vaka na mata ni tamata* .

Ena iVakatakila 9, e tekivuna na Yalo na nona ivakamacala ena vosa *me vaka na* . Ena sala oqo, e vakaraitaka kina e dua na tautauvata ni irairai ka sega ni dua na ka dina. Eke , talega , e dodonu me da raica na kena tautauvata kei *na tamata* sa vakayago ena nona uasivi vei Jisu Karisito, ia e vaka me cakava ga. Ia e levu tale na ka, baleta na " *mata* " e vakatakarakarataka na nodra rai matata na parofita, ka sa ivakaraitaki uasivi talega vei ira o Jisu. Ka sa vakaibalebaletaka na Yalo na parofisai ni veivakadeitaki ni pope, ka na qai tauyavutaka na kena idabedabe vakamatanitu ena Siti o Vatikani, e dua na vosa e kena ibalebale me parofisai, mai na vosa vaka-Latini na vaticinare . Ena vakadeitaki oqo ena Vakatakila 2:20, ni sa vakatauvatana na Yalo na Lotu Katolika vaka-Roma oqo vei *Jesepeli* ka vakamatei ira na parofita i YaHWH , na yalewa vulagi ka qaravi Peali , ka vakawatitaki Tui Eapi. E dodonu na veivakatautauvatataki baleta ni papism e biuti ira na parofita dina ni Kalou vei Karisito mera mate ena iteki ni Mataveilewai Levu.
8d- *kei na dua na gusu, ka vosa ena viavialevu.*

Ena wase oqo 7, na Filmmaker vakalou kei na Dairekita e vakaraitaka ena "zoom" na gauna Vakarisito ka vakabibitaki koya, na gauna ena maliwa ni icavacava ni matanitu o Roma kei na lesu tale mai lagilagi nei Karisito ena Maikeli, na yacana vakalomalagi ena kedra maliwa na agilosi. E kacivaka na nona lako mai e dua na *tui viavialevu, dau vakacacani ira na tamata yalosavasava ni Cecere Sara* , ka dau vorata na ivakarau vakalotu vakalou ka saga me *veisautaka na gauna kei na lawa* , na ivunau e tini ia na veicakacaka vakalou tale eso. Na Yalo e kacivaka na nona iotioti ni itotogi; ena " *vakamai ena bukawaqa ena vuku ni nona vosa viavialevu* ." O koya gona, e vakaraitaki sara ga na ituvaki ni veilewai vakalomalagi ena ikavitu ni mileniumi ni oti ga na kena cavuti na *nona vosa viavialevu* . E liu vua, e a vakaraitaka talega o Tui Nepukanesa *na viavialevu* ia e ciqoma ena yalomalumalumu na lesoni ni veivakalolomataki e solia vua na Kalou.

Na Lewa Vakalomalagi .

Dan 7:9 *Au a vakaraica tiko me yacova ni sa vakatikori na i tikotiko vakaturaga, ka sa dabe ko koya sa dede sara. Sa vulavula na nonai sulu me vaka na uca cevata, kei na drau ni uluna sa vaka na vutika ni sipi savasava ; ia na nonai tikotiko vakaturaga sa vaka na yameyame ni bukawaqa, kei na nona yavaniqiqi sa vaka na bukawaqa sa caudre tu.*

9a- *Au a vakaraica tiko ni sa biu tiko na idabedabe vakaturaga* .

Na iyaloyalo oqo e vakatakarakarataka na gauna ni veilewai ka ra na vakayacora na tamata yalosavasava vakabulai i Jisu Karisito ena nona mata, *dabe ena idabedabe vakaturaga* , ***mai lomalagi*** me vaka na Vkta. 4, ena loma ni *udolu na yabaki* **e** tukuni ena Vkta .

9b- *A sa dabe sobu na Qase ni Veisiga.*

Oqo na Karisito sa vakalou, na Kalou duadua ga dauveibuli. Na cakacaka ni vosa *"dabe"* e vakaraitaka na kena sa mudu e dua na itaviqaravi tudei; sa ikoya na ivakatakarakara ni vakacegu. Sa vakacegu taucoko o lomalagi . E vuravura, era sa vakarusai na tamata ca ena lesu mai nei Karisito.

9c- *Na nonai sulu sa vulavula me vaka na uca vulavula, kei na drau ni uluna sa vaka na vutika ni sipi savasava* .

Na vulavula e ivakatakilakila ni savasava uasivi ni Kalou ka baleta na nona itovo taucoko ena nona isulu , ivakatakilakila ni nona cakacaka kei na drauniuluna ka sa isala ni vuku savasava ka uasivi ka galala mai na *ivalavala ca kecega* .

Na tikina oqo e vakatura na Aisea.1:18: *Lako mai, me datou veitalanoa vata, e kaya o YaHWH. Kevaka sa vaka na ka kulakula na nomudou i valavala ca, ena vulavula me vaka na uca-vulavula; e dina ga ni ra sa damudamu me vaka na vutika ni sipi.*

9d- *na nonai tikotiko vakaturaga sa vaka na yameyame ni bukawaqa, .*

Na *idabedabe vakaturaga* e dusia na vanua ni Turaganilewa levu, oya na lewa ni vakasama ni Kalou. E biu ena ruku ni iyaloyalo ni *yameyame ni bukawaqa* ka na *mata* i Karisito na dauveisausaumi ena Vakatakila 1:14, ka da kunea kina na veivakamacala ni tikina oqo. Na bukawaqa *e vakarusa* , ka solia na lewa oqo na inaki ni kena vakarusai na meca ni Kalou kei ira na nona digitaki. Me vaka ni ra sa mate oti o ira oqo, na lewa oqo e baleta na *ikarua ni mate* ka na yaco vakaidina vei ira na beitaki.

9th- *na qiqi me vaka na bukawaqa sa kama tiko.*

Na idabedabe vakaturaga e tiko *na kena qiqi* ni vakatauvatani kei na *bukawaqa katakata* ka na vakawaqaci e vuravura: Vakatakila 20:14-15: *na ikarua ni mate sai koya na drano bukawaqa* . Na *qiqi* gona e vakaraitaka na nodra toso na turaganilewa mai lomalagi i vuravura me baleta na kena vakayacori na lewa e tau. Na Kalou bula , na Turaganilewa levu , e toso ka ni sa vakavoui ka vakasavasavataki na vuravura , ena toso tale me vakatikora na nona idabedabe vakatui me vaka na Vakatakila 21:2-3.

Dan 7:10 *Sa drodro mai na matana e dua na uciwai bukawaqa. E udolu vakaudolu era qaravi koya, era tu e matana e tini na udolu vakatini. Era dabe na turaganilewa, qai dolavi na ivola.*

10a- *Sa drodro mai e matana e dua na uciwai bukawaqa* .

Na *bukawaqa veivakasavasavataki* ka na lako sobu mai lomalagi me kania na yalodra era sa lutu era sa mate ka qai tucake tale, me vaka na Vakatakila 20:9: *A ra sa lako cake ki na dela i vuravura, ka vakavolivolita na nodra keba na tamata yalosavasava, kei na koro lomani* ***. Ia sa lako sobu mai lomalagi na bukawaqa, ka kani ira .***

10b- *E udolu na udolu era qaravi koya* .

Oya, e dua na milioni na yalo, o ira na digitaki ***era voli*** mai vuravura.

10c- *ka tini na udolu na milioni era tucake tu* ***e matana .***

E tini na bilioni na yalo vakavuravura ***e kacivi*** ira na Kalou era sa vakaturi cake ka kacivi e matana kei ira na Nona turaganilewa me ra sotava na itotogi vakalou dodonu ni *ikarua ni mate* , e dua na ka e vakadeitaki ena Luke 19:27: *Kena itinitini, o ira na kequ meca era sega ni vinakata meu lewai ira, kauti ira mai eke ka vakamatei ira* ***e mataqu*** . Ena sala oqo, sa

vakadeitaka kina na Yalo na vosa e tukuna ena vukui Jisu ena Maciu 22:14: ***Ni sa lewe vuqa era sa kacivi, ka lewe lailai era sa digitaki*** . Oqo ena yaco vakabibi ena iotioti ni gauna me vaka na Luke 18:8: ... *Ia ni sa lako mai na Luve ni Tamata, ena kunea beka na vakabauta e vuravura?*

10d- *Era sa dabe sobu na turaganilewa, ka sa dolavi nai vola* .

Na Mataveilewai Cecere ena lewa me yavutaki ena ivakadinadina e sa vakatara na veilewai kei na veibeitaki yadua e veiganiti kei na yalo yadua e beitaki. Na kena *ivola* e tiko kina na bula ni dua na kabula, e maroroya tu ena nona vakanananu na Kalou, era ivakadinadina kina na agilosi yalodina, era sega ni raica rawa na kai Vuravura ena gauna oqo.

Dan 7:11 *Au sa qai raica ena vuku ni vosa lelevu sa vosataka na ileu: ia ni'u sa raica, sa vakamatei na manumanu.*

11a- *Au sa qai raica, ena vuku ni vosa viavialevu sa tukuna na ileu* .

Me vaka e vakaraitaka na malanivosa " *ena vuku ni vosa viavialevu* ", na tikina oqo e kena inaki me vakaraitaka vei keda na veiwekani ni vu kei na kena itinitini ka vakamacalataka na lewa ni Kalou. E sega ni dau vakataulewa vakaveitalia.

11b- *niu sa vakaraica tiko, sa vakamatei na manumanu* .

Kevaka e vakarusai ena bukawaqa na *ikava ni manumanu* e vakatakarakarataka na veisosomitaki, Roma vaka-Imperial - tini na matanitu mai Iurope - Roma vaka-Popi, e ***baleta*** na cakacaka gusu *viavialevu* ni Roma vaka-Popi; cakacaka ka na tomani tiko me yacova na nona lesu tale mai o Karisito.

11c- ka sa ***vakarusai*** *na yagona , sa soli yani ki na bukawaqa me vakamai* .

Na veilewai e yaco ena gauna vata oqori na *ileu lailai* kei na *tini* na ileu vakamatanitu ka ra tokoni koya ka vakaitavi ena kena ivalavala ca me vaka na iVakatakila 18:4. *Na drano bukawaqa ni ikarua ni mate* ena *kania* ka ***vakarusai ira*** .

Dan 7:12 *Sa kau tani vei ira na vo ni manumanu na nodra kaukauwa, ia sa vakabalavutaki na nodra bula ena dua na gauna.*

12a- *Era sa kau tani mai na nodra kaukauwa na manumanu tale eso* .

Eke, me vaka ena Vakatakila 19:20 kei na 21, e vakaraitaka na Yalo ni duatani na icavacava e sa vakarautaki tu vei ira na tamata ivalavala ca walega ni lotu butobuto , ni ra sa taukena na ivalavala ca taumada e vakadewataki mai vei Atama ki na lewe vuqa ni tamata ena itukutuku kecega ni vuravura.

12b- *ia e soli vei ira e dua na vakabalavutaki ni bula me baleta e dua na gauna* .

Na vakamatatataki oqo e kena inaki me vakaraitaka na nodra vinaka na matanitu sa oti ena nodra sega ni sotava na icavacava ni nodra veiliutaki ena icavacava kei vuravura, me vaka e yaco vua na ikava ni manumanu [ni Roma] ena ruku ni kena iotioti ni ivakarau ni matanitu vakarisito raraba ena gauna e lesu tale mai kina o Jisu Karisito. Na icavacava ni ikava [e] vakatakilakilataki ena kena vakarusai vakadua. Ni oti oqo, ena sega tu *ga na kena irairai ka lala tu ga* o vuravura , me vaka *na qara* sega ni vakabotona ena Vkte.

Jisu Karisito, na luve ni tamata .

Dan 7:13 *Au a raica ena raivotu ena bogi, ka raica, e dua sa vaka na Luve ni Tamata sa lako mai ena o ni lomalagi, ka lako mai vei koya sa dede sara, ka ra sa kauti koya voleka mai vua.*

13a- *Au a raica e na raivotu e na bogi, ka raica, sa lako mai e na o ni lomalagi e dua sa vaka na luve ni tamata* .

Na nona rairai oqo na Luve ni Tamata e vakararamataka na ibalebale e soli ki na lewa sa cavuti oti mai. Na veilewai e nei Karisito. Ia ena gauna i Taniela, e se bera ni lako mai o Jisu, sa vakatayaloyalotaka kina na Kalou na veika ena vakayacora ena nona cakacaka vakaitalatala e vuravura ena imatai ni nona lako mai ki vuravura ni tamata.

13b- *sa toro voleka yani vei Koya sa Makawa sara, ka ra sa kauti koya voleka yani vua.*

Ni sa mate oti, ena tucake tale, me vakaraitaka na nona yalododonu uasivi, ka a cabori me isoro vua na Kalou sa vakacudrui, me rawata kina na nodra veivosoti na nona digitaki yalodina, ka digitaki ka digitaki vakataki koya. Na iyaloyalo e vakaraitaki e vakavuvulitaka na ivakavuvuli ni veivakabulai e rawati ena vakabauta na isoro solibula ni Kalou vei Karisito. Ka sa vakadeitaka na kena dodonu vua na Kalou.

Dan 7:14 *Sa soli vua na lewa, kei na lagilagi, kei na matanitu, ka me ra qaravi koya na tamata kecega, kei na veimatanitu, kei na duivosavosa. Na nona lewa sa lewa tawamudu, ena sega ni takali, kei na nona matanitu na ka ena sega ni vakarusai.*

14a- *Sa soli vua na lewa, na lagilagi kei na matanitu* .

Na itukutuku ni tikina oqo e vakamacalataki vakalekaleka ena veitikina oqo mai na Maciu 28:18 ki na 20 ka vakadeitaka ni sa nei Jisu Karisito na lewa: *Ni sa toro voleka mai o Jisu, sa vosa vakaoqo vei ira:* ***Sa soli vei au na lewa kecega mai lomalagi kei vuravura*** *. O koya mo dou qai lako ka vakavulici ira na lewe ni veivanua kecega me ra noqu tisaipeli, ka papitaisotaki ira e na yaca ni Tamamudou kei na Luvena kei na Yalo Tabu, ka vakavulici ira me ra muria na ka kecega au sa vakarota vei kemudou. Ia raica, au sa tiko vata kei kemudou e na veigauna kecega, me yacova nai vakataotioti kei vuravura* .

14b- ka ***ra qaravi koya*** *na tamata kecega, na veimatanitu, kei na duivosavosa* .

Ena kena ibalebale taucoko, ena tiko ena vuravura vou, na kena makawa e vakavoui ka vakalagilagi ni oti na ikavitu ni mileniumi. Ia o ira na vakabulai era sa na digitaki mai vei *ira na tamata kecega, veimatanitu, kei na tamata mai na veimataqali vosa kecega* ena veivakabulai duatani e rawata o Jisu Karisito baleta ni ra qaravi koya ***ena*** nodra bula. Ena Vkta.10:11 kei na 17:15 na vosa oqo e vakaibalebaletaki ki Iurope sa lotu Vakarisito kei na vuravura ena Tokalau. Eda kunea ena ilawalawa oqo na *milioni* na digitaki vakabulai ka ra qarava na Kalou ena tikina e 10 .

14c- *na nona matanitu ena sega vakadua ni vakarusai* .

Na veika matailalai e cavuti ena Tani. 2:44 me baleti koya era sa vakadeitaki eke: *ena sega vakadua ni vakarusai na nona veiliutaki.*

Dan 7:15 *Oi au o Taniela, au sa lomaleqataka na yaloqu, ka sa vakarerei au na raivotu ni uluqu.*

15a- *Oi au ko Taniela, sa rarawa na yaloqu e lomaqu* .

E dodonu na leqa nei Taniela, na raivotu e kacivaka e dua na leqa vei ira na tamata yalosavasava ni Kalou.

15b- *kei na raivotu ni uluqu sa vakarerei au.*

Sega ni dede, na nona raici Maikeli ena vakavuna na kena revurevu vata ga vei koya, me vaka e kaya o Tani. 10:8: *Au sa qai vo duadua ga, ka'u sa raica na raivotu levu oqo; sa yali na noqu kaukauwa, sa veisau na roka ni mataqu ka sa vakacacani, ka sa yali kece vei au na kaukauwa.* Vakamacala: *na luve ni tamata kei Maikeli* e dua ga na tamata vakalou . *Na rere* ena vakatakilakilataka na veiliutaki nei Roma, baleta ena rua na veiliutaki veitaravi oqo, ena sega ni solia vei ira na tamata na veiliutaki tabu me vakataki Nepukanesa, Taraiase na kai Mitia kei Sairusi 2 na kai Perisia.

Dan 7:16 *Au sa qai lako vua e dua vei ira sa tu e kea, ka taroga vua na dina ni veika kecega oqo: a sa tukuna vei au, ka solia vei au na kena ibalebale.*

16a- **E tekivu eke na ikuri ni veivakamacala e solia na agilosi.**

Dan 7:17 *Na manumanu lelevu oqo, eratou sa va, sa va na tui, eratou na tubu cake mai vuravura :*

17a- Raica ni ivakamacala oqo e baleta vakalevu na veitaravi e vakaraitaki ena Dan.2 ena iyaloyalo ni *matakau* me vaka eke ena Dan.7, ena kena ni *manumanu* .

Dan 7:18 *Ia ko ira na tamata yalosavasava i Koya sa Cecere Sara era na taura na matanitu, ka taukena na matanitu me tawamudu, io me tawamudu ka sega ni mudu.*

18a- Na vosa vata ga me baleta na va na veitarataravi. Eke talega, na ikalima e baleta na *nodra matanitu tawamudu* na digitaki ka tara cake o Karisito ena nona qaqa **ena ivalavala ca** kei na mate.

Dan 7:19 *Au sa qai gadreva meu kila na ka dina me baleta na ikava ni manumanu, sa duidui mai vei ira kecega na kena vo, sa rui rerevaki, sa batina kaukamea kei na qaqalo parasa, sa kania, ka musuka laivi , ka vakamavoataka na kena vo ena ruku ni yavana ;*

19a- *o cei e tiko vua na bati kaukamea* .

Eke eda kunea, ena *bati* , na *kaukamea* sa dua na ivakatakilakila ni kaukauwa ni matanitu o Roma vakatokai *na yava* ni ivakatakarakara ni Dan.2.

19b- na *faca* ***varasa*** .

Ena ikuri ni itukutuku oqo, e vakamacalataka kina na agilosi: kei na *faca* ***varasa*** . **Na ivotavota ni ivalavala ca vaka-Kiriki** e vakadeitaki vakakina ena iyaya dukadukali oqo, e dua na alloy ka vakatakarakarataka na matanitu vaka-Kiriki ena ***kete kei na yava*** ni *ivakatakarakara* i Tani.2.

19c- *o cei e kania, musuka , qai butuka na ka e vo* .

Me kana , se marautaka na veika e qaqa, ka vakavuna na tubu - *me musuki* , se me vakasauraratataki ka vakarusai - *me buturaki ena ruku ni yava* , se me beci ka vakacacani - Oqo na ivalavala erau na vakayacora na rua na " Roma " veitaravi kei na nodrau veitokoni vakamatanitu kei na lotu me yacova na lesu tale mai nei Karisito. Ena Vakatakila 12:17: na Yalo e vakatoka na iotioti ni " Karisito " ena vosa " *vo* ".

Dan 7:20 *kei na tini na ileu sa tiko ena uluna, kei na kena kadua sa tubu cake mai, ka lutu e matana e tolu; na ileu e matana, kei na gusuna e vosataka na veika lelevu, kei* ***na matana e levu cake mai vei ira na kena vo*** .

20a- Na tikina oqo e kauta mai e dua na itukutuku veibasai ki na tikina e 8. E vakacava na kena irairai levu cake na " *ileu lailai* " eke ***mai vei ira na kena vo?*** Oqo na kena duidui taucoko kei ira na vo *ni tui* ni *tini na ileu* . E malumalumu sara ka malumalumu ka se vakakina , ena vakabauta kei na rerevaka na Kalou e tukuna ni matataka e vuravura, e lewai ira ka vakayagataki ira ena nona gagadre, vakavo ga ena veigauna e sega ni dau yaco.

Dan 7:21 *Au sa qai raica na ileu vata ga oqo ni sa veivala kei ira na tamata yalosavasava, ka qaqa vei ira.*

21a- E tomani tikoga na veivakacacani. E kaya ni vakayagotaka na savasava cecere duadua ka beitaki koya na Kalou ni vakacacani ira na nona tamata yalosavasava. E dua ga na kena ivakamacala ena gauna oya: e lasu ni cegu tiko. Na nona rawaka sai koya e dua na lasu levu, veivakacalai ka veivakarusai , e vakarusa sara vakalevu na sala e muria o Jisu Karisito.

Dan 7:22 *Me yacova ni sa lako mai o koya sa dede sara, ka lewai ira na tamata yalosavasava i Koya sa Cecere Sara, ka sa yaco mai na gauna me ra taukena kina na matanitu na tamata yalosavasava.*

22a- Kalougata ni sa vakadeitaki na itukutuku vinaka. Ni oti na nodra cakacaka butobuto na pope o Roma kei ira na kena dau veitokoni vakamatanitu kei na lotu, ena lesu tale vei Karisito kei ira na nona digitaki na iotioti ni qaqa.

Na tikina e 23 kei na 24 e vakamacalataka na ituvatuva ni veisosomitaki .

Dan 7:23 *Sa vosa vakaoqo vei au : Na ikava ni manumanu sai koya na ikava ni matanitu ena tiko e vuravura, sa duidui mai na veimatanitu kecega, ka na kania na vuravura taucoko, ka na butuka sobu ka vakacacana.*

23a - Na matanitu lotu vaka-Roma ena kena ituvaki vakatui ena maliwa ni 27 kei na 395.

Dan 7:24 *Na tini na ileu sai koya e tini na tui era na tubu mai na matanitu oqo. Ena basika mai e dua tale e muri, e duidui mai vei ira na imatai, ena vakamalumalumutaka e tolu na tui.*

24a- E vakavinavinakataki na kena dodonu oqo ni da rawa ni vakatakilakilataka na *tini na ileu oqo* kei na ***tini*** na matanitu Vakarisito ka tauyavutaki ena vanua ena tokalau ni matanitu o

Roma sa bale ka vakacacani. Na vanua oqo e tiko ena noda Iurope ena gauna oqo: na EU (se EU) .

Dan 7:25 *Ena vosataka na vosa me saqati Koya sa Cecere Sara, ka na vakamalumalumutaki ira na tamata yalosavasava i Koya sa Cecere Sara, ka na nanuma me veisautaka na gauna kei na lawa: ka ra na soli na tamata yalosavasava ki na ligana me dua na gauna, kei na gauna, kei na veimama ni gauna.*

25a- *Ena cavuta na vosa me saqati Koya sa Cecere Sara* .

Ena tikina oqo, e vakabibitaka kina na Kalou na nona vakalewa na ivalavala ca e beitaki ira kina na matanitu vakapopi ni Roma kei ira na kena bisovi e liu mai Roma, era a vakatetea kina na ca e vakayacori, vakadonui, ka vakavulici vei ira na lewe vuqa era lecaika. E lisitaka na Yalo na veibeitaki, ka tekivu mai na kena bibi duadua: *na vosa me baleti Koya sa Cecere Sara* vakataki Koya. E veibasai, era kaya na pope nira qarava na Kalou ra qai matataki Koya e vuravura. Ia na veibeitaki oqo sara ga e vakavuna na cala, ni sega ni dua na sala e vakadonuya kina na Kalou na veivakaisini vakapopi oqo . Ka kena itinitini , na veika kece e vakavuvulitaka vakailasu o Roma me baleta na Kalou e tara sara ga o koya.

25b- *ena vakasauraratataki ira na tamata yalosavasava i Koya sa Cecere Sara* .

Na nodra vakacacani vakatawadodonu *na tamata yalosavasava* ena tikina e 21 e vakananumi tale eke ka vakadeitaki. Na veilewai e dau vakayacori mai na mataveilewai vakalotu ka vakatokai na "Mataveilewai Tabu." E vakayagataki na veivakararawataki me vakasauraratataki ira na sega ni cala mera ciqoma na nodra cala.

25c- *ka na nuitaka me veisau na gauna kei na lawa* .

Na veibeitaki oqo e solia vua na dauwiliwili na madigi me vakadeitaka tale na yavu ni dina ni sokalou vua na Kalou dina ka bula duadua ga.

Na ituvatuva totoka e tauyavutaka na Kalou era veisautaka na lotu vaka-Roma. Me vaka e tukuni ena Lako Yani 12:2, e kaya kina na Kalou vei ira na Iperiu ni ra sa biuti Ijipita: ***Na vula oqo ena itekitekivu ni veivula vei kemuni; ena nomuni imatai ni vula ni yabaki*** . Oqo e dua na ivakaro, sega ni dua na vakatutu wale ga. Ka me vaka ni sa lako mai vei ira na Jiu na veivakabulai me vakataki Jisu Karisito, me tekivu mai na Lako Yani, o ira kece era curu ki na veivakabulai era curu talega ki na matavuvale ni Kalou ka dodonu me veiliutaki kina na nona ituvatuva ka dokai. Oqo na ivakavuvuli dina ni veivakabulai , ka sa tu mai na gauna ni iapositolo. Ena Karisito, sa taura na Isireli ni Kalou e dua na yasana vakayalo, e dina ga ni vakakina, sa nona Isireli ka sa tauyavutaka kina na nona ituvatuva kei na nona ivakavuvuli. Me vaka e kaya o Roma. 11:24, na lotu butobuto saumaki mai e vakacurumi ki na waka kei na vu ni Iperiu i Eparama, ka sega ni kena veibasai. E vakasalataki koya o Paula me baleta na tawavakabauta ka sa yaco me veivakamatei vei ira na Jiu talaidredre ni veiyalayalati makawa ka na vakakina na veivakamatei vei ira na lotu Vakarisito talaidredre ni veiyalayalati vou; oqo e baleta sara ga na vakabauta ni lotu Katolika vaka-Roma, kei na vulici ni Tani. 8 ena vakadeitaka oqo, me tekivu mai na 1843, vei ira na lotu Vakarisito lotu Tawase. Eda sa tiko ga ena itekitekivu ni dua na ivakatakila balavu vakaparofita ka sa tu kece kina na veibeitaki vakalou e caka ena tikina oqo, sa rui rerevaki ka vakasakiti na kena itinitini. Na gauna e veisautaka o Roma e kauwaitaka:

1 – na vakacegu ni Siga ni Vakacecegu ni ika 4 ni [vunau ni Kalou] . Na ikavitu ni siga sa sosomitaki mai na ika 7 ni Maji, 321, ena imatai ni siga, e okati me siga vakasisila kei na itekitekivu ni macawa mai vua na Kalou. Kuria oya, na imatai ni siga oqo e vakarota na Empara ni Roma o Constantine I [ena gauna] e vakatabui kina me sokaloutaki kina na “matanisiga dokai e sega ni rawa ni qaqa,” na matanisiga era vakaloutaka na lotu butobuto, era sa tiko mai Ijipita, e ivakatakarakara vakaivolatabu ni ivalavala ca. E vakaraitaka vei keda na Taniela 5 na sala e totogitaka kina na Kalou na veivakacacani e caka vua; sa vakaroti kina na tamata ka kila na ka sa waraki koya tiko ni sa na lewai koya na Kalou me vaka na nona lewa ka vakamatei Tui Pelisasari. Na Siga ni Vakacecegu e vakatabuya na Kalou mai na ivakatekivu kei vuravura e

rua na kena itovo ni veiwekani kei ***na gauna kei*** na lawa vakalou, me vaka e cavuta na noda tikina.

2 – Na itekivu ni yabaki , ka a yaco taumada ena vulaitubutubu , e dua na vosa e kena ibalebale imatai ni gauna , a veisau me yaco ena itekivu ni vulaikatakata.

3 – Me vaka na Kalou, na veisau ni siga e yaco ena gauna e dromu kina na matanisiga, ena ituvatuva ni bogi siga , sega ena lomaloma ni bogi, baleta ni sa vakatakilakilataki ka vakatakilakilataki ena kalokalo ka bulia me baleta na inaki oqo.

Na veisau ni lawa e lako vakayawa sara mai na Siga ni Vakacecegu. E sega ni vakadukadukalitaka o Roma na iyaya koula ni valenisoro; e vakatarai koya me veisautaka na ivola taumada ni vosa e vola na Kalou ena nona iqaqalo ena vatu raraba e soli vei Mosese. Na veika e savasava sara me tara na waqa era maroroi tu kina sa na vakamavoataki ira na Kalou ena mate sara ga.

25c- *ka ra na soli ki na ligana na tamata yalosavasava me dua na gauna, na gauna, kei na veimama ni gauna* .

Na cava na ibalebale ni *dua na gauna* ? Na ka e sotava o Tui Nepukanesa e solia vei keda na kena isau ena Tani. 4:23: *Era na vakasavi kemuni mai vei ira na tamata, ka na nomuni tiko vata kei ira na manumanu ni vanua; era na vakavuna mo ni kania na co me vaka na bulumakau;* ***ena qai sivi vei iko e vitu na gauna*** *, me yacova ni o sa kila ni sa lewa na matanitu ni tamata ko Koya sa Cecere Sara ka sa solia vei koya e vinakata.* Ni oti na veika dredre oqo, e kaya kina na tui ena tikina e 34: ***Ni oti na gauna sa lokuci , oi au, o Nepukanesa, au a laveta cake na mataqu ki lomalagi, ka sa lesu tale mai vei au na noqu vakasama*** *. Au a vakacaucautaki Koya sa Cecere Sara, au a vakacaucautaka ka vakalagilagia ko koya sa bula tawamudu, sa tawamudu na nona lewa, ka sa tudei na nona matanitu mai na dua na itabatamata ki na dua tale* . Eda rawa ni vakasamataka ni *vitu na gauna oqo* e vakatakarakarataka e vitu na yabaki mai na gauna e tekivu kina na balavu ni gauna ka cava ena nona bula. Na ka gona e vakatoka na Kalou *me gauna* , oya na gauna e taura o vuravura me vakacavara kina e dua na veisau ni matanisiga. Mai na ka oqo e basika mai kina e vuqa na itukutuku. Na Kalou e vakatakarakarataki ena matanisiga ka ni dua na kabula e tucake ena viavialevu, me biuta lesu tale ki na kena vanua, e kaya vua na Kalou: "Lako wavolita na noqu vakalou ka vulica se o cei o au." Vei Nepukanesa, e gadrevi e vitu na veisau ia e yaga. E dua tale na lesoni ena baleta na balavu ni gauna ni veiliutaki vakapopi e parofisaitaki talega ena vosa " *gauna* " ena tikina oqo. Ni vakatauvatani kei na ka e sotava o Nepukanesa, e totogitaka na Kalou na viavialevu vakarisito ena nona vakatara me vakadrukai **me *dua na gauna, veigauna, kei na veimama ni gauna*** ni yabaki vakaparofisai. Mai na ika 7 ni Maji , 321, na viavialevu kei na lecaika ena lialia e vakavuna me ra duavata na tamata me ra doka na ituvatuva e veisautaka e dua na ivakaro ni Kalou; ka sega ni rawa ni talairawarawa kina na bobula yalomalumalumu i Karisito ke sega, ena muduki koya tani mai na nona Kalou veivakabulai.

Na tikina oqo e kauti keda meda vakasaqara na kena yaga dina kei na veisiga ni itekitekivu kei na icavacava ni gauna e parofisaitaki oqo. Eda na kunea ni vakatakarakarataka e 3 na yabaki kei na ono na vula. Na kena dina, na fomula oqo ena basika tale ena Vkta. 12:14 ka vakatautauvatataki kina kei na fomula ni *1260 -siga* ena tikina e 6. Vakayagataka na lawa ni Isik . 4:5-6, *e dua na siga me dua na yabaki,* ena rawa kina vei keda me da kila ni sa dina sara e 1260 na yabaki balavu ka rerevaki ni rarawa kei na mate.

Dan 7:26 *Ena qai yaco mai na lewa, era na kauta tani na nona lewa, ena vakarusai ka vakarusai me tawamudu.*

2a- E taleitaki na vakamatatataki oqo: na lewa kei na itinitini ni veiliutaki vakapope e yaco ena dua ga na gauna. Oqo e vakadinadinataka ni na sega ni tekivu na veilewai e tukuni tiko ni bera na lesu mai i Karisito. Ena 2021, era se cakacaka tiko ga na pope, e sega gona ni tekivu ena 1844 na lewa e cavuti ena Taniela, na veitacini lotu Adventist.

Dan 7:27 *Ia na matanitu kei na lewa, kei na cecere ni matanitu e ruku i lomalagi taucoko, ena soli vei ira na tamata, o ira na tamata yalosavasava i Koya sa Cecere Sara: ia na nona matanitu sa matanitu tawa mudu: ia ko ira kecega na turaga era na qaravi koya ka talairawarawa vua.*
27a- Sa vakayacori vinaka kina na lewa ni sa lesu tale mai ena lagilagi i Karisito kei na nodra kau cake ki lomalagi na nona tamata digitaki.
27b- *o ira kece na turaga era na qaravi koya ka talairawarawa vua* .
Me ivakaraitaki, e vakaraitaka vei keda na Kalou na tolu *na veiliutaki* e vakaraitaki ena ivola oqo: na tui Kalitia o Nepukanesa, na tui Mitia o Taraiase, kei na tui Perisia o Sairusi 2.
Tani 7:28 *Sa mai cava eke na vosa. Oi au o Taniela, au a lomaleqa vakalevu e na noqu vakanananu, ka veisau na mataqu, ka'u a maroroya na vosa e lomaqu.*
28a- E se dodonu tikoga na nona kauwai o Taniela, baleta ena ivakatagedegede oqo e se sega tikoga ni kaukauwa na ivakadinadina ni kena kilai na Roma vakapopi; na kena ivakatakilakila e se tikoga e dua na "vakasama" sa veivakadeitaki sara, ia e se vakakina, e dua na "vakasama." Ia na Taniela 7 e ikarua ga ni vitu na peleti ni parofisai e vakaraitaki ena ivola i Taniela oqo. Ka sa, eda sa rawa ni raica ni itukutuku e vakadewataki ena Dan.2 kei na Dan.7 e tautauvata ka veitokoni. Na matabose vou yadua ena kauta mai vei keda na ikuri ni veika ka, ena nodra superimposing ira ena vuli sa vakayacori oti , ena vakadeitaka ka vakaukauwataka na itukutuku ni Kalou ka na vakakina me matata cake ka matata cake.

Na vakasama ni " *ileu lailai* " ni wase 7 oqo e Roma vakapopi e se bera tikoga ni vakadeitaki. Ena vakayacori oqo. Ia me da sa nanuma tiko na itukutuku makawa oqo ka baleti Roma, " *na ikava ni manumanu rerevaki kei na bati kaukamea* ." E vakaibalebaletaka na matanitu o Roma ka tarava mai na " *tini na ileu* " ni matanitu galala ka tu vakataki koya mai Iurope, ka ra a sosomitaki ena 538 mai na " *ileu lailai " ni popi e nanumi, oqo na " tui duidui* ", e matana " *tolu na ileu se tolu na tui* " , na Heruli , na Vandals kei na Ostrogoths ena maliwa ni 89 kei na 35 . 24.

Taniela 8

Tani 8:1 *Ena i katolu ni yabaki ni nona lewa na tui o Pelitisasari, sa qai basika vei au e dua na raivotu, o Taniela, ka sega ni dua na raivotu ka'u a raica e liu.*

1a- Sa oti na gauna: 3 na yabaki. E ciqoma o Taniela e dua na raivotu vou. Ena dua oqo, e rua ga na manumanu, ka rau sa vakatakilai vakamatata ena tikina e 20 kei na 21: o ira na *kai Mitia kei Perisia kei ira na kai Kirisi,* o ira ena raivotu sa oti era sa ika 2 [kei na] ika 3 [ni matanitu] ni veisosomitaki parofisaitaki. Ni toso na gauna, ena raivotu, era sa veisautaka vakalevu cake na manumanu na nodra ivalavala vakalotu na Iperiu. Tani. 8 e vakaraitaka *e dua na sipi tagane kei na dua na me* ; na manumanu e cabori ena isoro ni *Siga ni Veibuluti* ena nodra ivalavala na Jiu. E rawa kina ni da raica na ivakatakilakila ni ivalavala ca ena kena vakatautauvatataki na matanitu o Kirisi: *na kete kei na yavana varasa* nei Tani.2, *na lepate* nei Tani.7 kei *na me* nei Tani.8.

Dan 8:2 *Ia ni'u sa raica na raivotu oqo, sa vaka vei au ni'u sa tiko mai Susani na koroturaga, ena yasana o Ilama; ia ena raivotu au a tiko ena bati ni uciwai o Ulai.*

2a- O Taniela e tiko mai Perisia volekata na uciwai na Karun, oya na uciwai na Ulai ena nona gauna. Na *koroturaga kei Perisia* kei na *uciwai,* e ivakatakilakila ni dua na tamata, e vakaraitaka e dua na vanua me baleta na raivotu ena solia vua na Kalou. Na itukutuku vakaparofisai gona e vakarautaka na itukutuku yaga ni vanua ena wase oqo ka sega ena wase 2 kei na 7.

Dan 8:3 *Ia ka'u sa rai cake, ka raica, sa tu e dua na sipi tagane ena mata ni uciwai, ka rua na kena ileu: ka sa cecere na ileu: ia e dua sa cecere cake mai na kena kadua, ka sa laveta cake na kena ikarua.*

3a- Na tikina oqo e vakalekalekataka na itukutuku kei Perisia e vakaraitaka *na sipi tagane oqo ka vakatakarakarataki koya* na kena *ileu cecere duadua* baleta ni a lewa taumada na nona itokani o Meta, e a tubu cake mai kina ena iotioti ni gauna ena nona yaco mai ena kaukauwa o Tui Sairusi II na kai Perisia, ena yabaki 539, na iotioti ni nona gauna o Taniela me vaka na Dan:1. Ia eke au vakaraitaka kina e dua na leqa ena siga dina, baleta ni ra sega ni kauwaitaka vakadua na dauvolaitukutuku na itukutuku ni ivakadinadina i Taniela ka vakatoka, ena Dan.5:31, na kena ravuti o Papiloni vei Taraiasi na tui Mitia ka a tuvanaka o Papiloni ki na 120 na satarapi me vaka na Dan.6:1. E a mai veiliutaki o Sairusi ni sa mate o Taraiase, ka sega gona ni 539 ia e muri vakalailai, se na kena veibasai, na qaqa nei Taraiasi e rawa ni yaco ni bera vakalailai na siga – 539.

3b- E dua na veivakaisini vakalou e basika ena tikina oqo, ena kena irairai e vakayagataki me vakatokai kina e dua na ileu lailai kei na dua na ileu levu. Oqo e vakadeitaka ni vosa " *ileu lailai* ," qarauni vinaka me vakatabui, e vakatabakidua ka vakatabakidua ki na ivakatakilakila ni Roma.

Dan 8:4 *Au a raica na sipi tagane ni sa vakacacani ki na tokalau, kei na vualiku, kei na ceva: a sa sega na manumanu sa tu rawa vua, se dua me vakabulai ira sa vakamatei: a sa cakava ko koya me vaka na nona lewa, ka sa kaukauwa.*

4a- Na iyaloyalo ni tikina oqo e vakaraitaka na veitaravi ni veiwasewase ni nodra qaqa na kai Perisia ka kauti ira yani ki na matanitu, na nona veiliutaki na tui ni tui.

Ena *Tokalau* : A veidinadinati o Sairusi II kei ira na kai Kalitia kei ira na kai Ijipita ena maliwa ni 549 kei na 539.

Ena *vualiku* : E qaqa o Litia na Tui Croesus ena 546 .

Ena *ceva* : E ravuti Papiloni o Sairusi, ka sosomitaki koya na tui Mitia o Taraiasi ni oti na – 539 ka qai muri na tui Perisia o Cambyses II ena ravuti Ijipita ena – 525.

4b- *ka sa yaco me kaukauwa* .

E rawata *na kaukaua vakatui* , e vakavuna me imatai ni matanitu o Perisia e parofisaitaki ena wase 8. E ikarua ni [matanitu] ena raivotu i Tani. 2 kei na Tani. 7. Ena kaukauwa oqo, na matanitu o Perisia, ka yaco sara ki na Wasawasa Mediterranean, a kabai Kirisi, ka tarovi koya ena Marathon ena 490. Sa tekivu tale na ivalu.

Dan 8:5 *Ia ni'u sa vakaraica matua, raica, sa dua na me tagane sa lako mai na tokalau, ka lako voli ena dela i vuravura taucoko, ia sa sega ni tara: ia na me tagane sa dua na ileu levu ena maliwa ni matana.*

5a- Na tikina e 21 e vakaraitaka vakamatata na me: *Na me sa tui Javani, Na ileu levu ena maliwa ni matana sa imatai ni tui . Javan* na yaca makawa kei Kirisi. Ni sega ni kauwaitaki ira na tui malumalumu ni Kirisi, na Yalo e tara cake na nona ivakatakila ena qaqa levu ni Kirisi o Alekisada na Ka Levu.

5b- *raica, sa lako mai na tokalau e dua na me .*

E se soli tiko ga na ivakatakilakila ni vanua. Na me e lako mai na Tokalau, kei na Matanitu o Perisia e tauri me vanua ni veidusimaki.

5c- *ka lako voli e vuravura taucoko ena kena dela, ka sega ni tara .*

Na itukutuku e tautauvata kei na va na taba ni manumanu vuka ni lepate ni Tani. 7:6. E vakaraitaka na totolo sara ni nona qaqa na tui gone oqo ni Masitonia ka na vakarabailevutaka na nona veiliutaki me yacova sara na Uciwai na Indus ena loma ni tini na yabaki.

5d- *na me oqo e dua na kena ileu levu ena maliwa ni matana .*

Na kena ivakatakilakila e soli ena tikina e 21: *Na ileu levu ena maliwa ni matana sai koya na imatai ni tui. Na tui oqo* o Alekisada na Ka Levu (543-523). Na Yalo e solia vua na irairai ni Unicorn, e dua na manumanu vakasakiti ni italanoa buli. E vakacacana kina na nodra vakasama vakatubuqoroqoro sega ni mudu rawa e dua na isoqosoqo ni Kirisi era bulia na italanoa lasu e baleta na lotu qai bula tiko ga na yalodra ena veisenitiuri me yacova mai na noda gauna ena Tokalau Vakarisito veivakacalai. Oqo e dua na tiki ni *ivalavala ca* e vakadeitaki ena iyaloyalo ni *me* , na manumanu e vakayacora na itavi ni *ivalavala ca* ena ivalavala tabu vakayabaki ni "Siga ni Veisorovaki." Na nona vakoti ki na kauveilatai na Mesaia o Jisu e vakayacora ena kena uasivi vakalou na ivalavala oqo ka dodonu me mudu ni oti o koya... ena kaukauwa, ena nodra vakarusa na valetabu kei na matanitu vakaJiu mai vei ira na kai Roma ena 70.

Dan 8:6 *A sa lako mai vua na sipi tagane sa rua na kena ileu, ka'u a raica ni sa tu ena bati ni uciwai, ka cici yani vua ena nona cudru.*

6a- E tekivuna o Alekisada na Ka Levu na nona valuti ira na kai Perisia, ka nodra tui o Taraiase III. Na kena ikarua e vakadrukai e Issus, e dro ka biuta tu mai na nona dakai titi, nona isasabai, kei na nona isulu, vakakina na watina kei na nona itaukei, ena 333. Erau na vakamatei e muri mai vei rau e rua na nona turaga.

6b- *ka sa cici yani vua ena nona cudru taucoko .*

Na cudru oqo e dodonu ena itukutuku makawa. E a liutaki ena veisau oqo ena kedrau maliwa o Taraiasi kei Alekisada: "Ni bera ni sotavi Taraiasi o Alekisada, a vakauta vua na tui Perisia na isolisoli e kena inaki me vakaraitaka na nodrau dui itutu me vaka na tui kei na gone - o Alekisada e se tiko ga ena gauna oya e dua na turaga gone novice ena maqosa ni ivalu (Tabana I, laini 89). e sinai ena koula e dua na ivola e lako vata kei na iyau e vakaraitaka na kena veitiki: na polo e me rawa ni tomana tiko ga na nona qito me vaka na gone e tu kina, na iqaqalo me vakavulici koya me lewai koya vinaka, na iqaqalo me vakadodonutaki koya kei na koula e vakatakarakarataka na ivakacavacava e dodonu mera sauma na kai Masitonia vua na empara ni Perisia.

E sega ni vakaraitaka o Alekisada na ivakatakilakila ni cudru, dina ga nira rere na italai. Ia, e kerei ira mera vakavinavinakataki Taraiasi ena nona vuku. E kaya o Taraiasi ni kila na veisiga ni mataka, ni a solia vei Alekisada e dua na polo e vakatakarakarataka na nona qaqa e vuravura ena veisiga ni mataka, na iqaqalo e vakaraitaka nira na vakamalumalumutaki koya kece, na iqaqalo ena totogitaki ira era doudou mera saqati koya, kei na koula e vakaraitaka na ivakacavacava ena ciqoma mai vei ira kece na nona tamata. E dua na itukutuku matailalai vakaparofisai: E tiko vei Alekisada e dua na ose ka solia vua na yaca "Bucephalus," kena ibalebale, vata kei na dua na ivakamacala vakalevutaki, "ulu." Ena nona ivalu kece, ena tiko

ena "ulu" ni nona mataivalu, iyaragi ena liga. Ka me "tini na yabaki" ena yaco me "ulu" veiliutaki ni vuravura e kovuta na parofisai. Na nona rogo ena taleitaka na itovo vakavanua vakaKirisi kei na ***ivalavala ca*** e vakacacana.

Dan 8:7 *Ia ka'u a raici koya ni sa lako voleka yani vua na sipi tagane, ka cudruvi koya: a sa mokuta na sipi tagane, ka musuka na nona ileu ruarua: a sa sega ni vorati koya rawa na sipi tagane: ia sa biuti koya ki na qele, ka butuka sobu: a sa sega e dua me vakabula na sipi tagane.*

7a- Na ivalu e tekivuna o Alekisada na Ka Levu: ena yabaki 333, mai Issus, era sa vakadrukai kina na keba ni Perisia.

Dan 8:8 *Sa yaco me kaukauwa sara na me; ia ni sa kaukauwa mai ko koya, sa ramusu na nonai leu levu, a sa tubu mai me kenai sosomi e va nai leu lelevu ki na cagi vava ni lomalagi.*

8a- *sa ramusu na nona ileu levu* .

Ena 323, a mate na tui gone (– 356 – 323) ka sega na nona i taukei ni sa yabaki 32, mai Papiloni.

8b- *E va na ileu lelevu sa tubu cake me kenai sosomi, ena cagi vava ni lomalagi.*

Na kena isosomi na tui sa mate o ira na nona jenerali: na Diadochi. Era lewe tini ena gauna e mate kina o Alekisada, ra qai veivala tiko me 20 na yabaki, me yacova ni sa cava na 20 na yabaki eratou bula ga kina e va. Era dui tauyavutaka e dua na vuvale vakatui ena vanua era veiliutaki kina. Na kena levu duadua o Seleucus, ka kilai me o Nicator, ka a tauyavutaka na "Seleucid" dynasty, ka lewa na matanitu o Siria. Na kena ikarua o Ptolemaius Lagos, o koya a tauyavutaka na "Lagid" dynasty, ka veiliutaki e Ijipita. Na ikatolu o Cassandros e lewa mai Kirisi, kei na ikava o Lisimako (yacana vakaLatina) e lewa mai Thrace.

E tomani tikoga na itukutuku vakaparofisai e yavutaki ena vanua. Na va na tikina bibi ni va na cagi ni lomalagi e vakadeitaka na nodra vanua na dauvala era vakaitavi kina.

Na lesu mai o Roma, na *ileu lailai* .

Dan 8:9 *A sa tubu mai na dua vei ira e dua na* ***ileu lailai*** *, ka sa tubu me levu sara ki na ceva, kei na tokalau, kei na vanua lagilagi.*

9a- Na tiki ni tikina oqo e vakamacalataka na kena vakarabailevutaki e dua na matanitu ka na qai yaco me dua na matanitu kaukauwa. Ia, ena lesoni sa oti kei na itukutuku kei vuravura, na matanitu e sosomitaki koya o Kirisi o Roma. Na ivakatakilakila oqo e vakadonui tale ena vosa "levu lailai," ka na gauna oqo, sega ni vaka na ka e caka me baleta na ileu lekaleka ni Median, e cavuti vakamatata. Oqo e rawa kina vei keda me da kaya ni "iqaqalo lailai" oqo e vakatakarakarataka, ena itukutuku oqo, na tubu ni Roma ni republican. Baleta e dau veivuke ena Tokalau, me vaka na ovisa ni vuravura, vakalevu baleta ni kacivi me walia e dua na veileti ni vanua ena kedrau maliwa na veimecaki. Ka sai koya oqo na vuna dodonu e vakadonuya na iyaloyalo oqo.

9b- *Mai na dua vei ira sa lako mai kina e dua na* ***ileu lailai .***

Na veiliutaki e liu o Kirisi, ka mai Kirisi e lako mai kina o Roma me lewa na vanua oqo ena tokalau ka tiko kina o Isireli; Kirisi, e dua vei ira na va na ileu.

9c- *ka sa vakarabailevutaki vakalevu ki na ceva, ki na tokalau, kei na vanua totoka duadua.*

E tekivu na tubu vaka-Roma ena kena vanua vakaitikotiko ***ena ceva*** . E vakadeitaka na itukutuku makawa oqo , kei Roma e curu ki na iValu ni Punic me valuti Carthage, Tunisi ni gauna oqo, rauta ni 250.

Na iwasewase e tarava ni vakarabailevutaki a yaco ***ki na Tokalau*** , vakaitavi ena ***dua vei ira na va na ileu*** : Kirisi, wavolita na 200. A kacivi e kea mai na Matabose ni Aetolian ni Kirisi me tokona me saqati na Matabose ni Achaea (Aetolia me saqati Achaea). Ni sa tiko ena qele ni Kirisi, ena sega tale ni biuta na mataivalu ni Roma, ena qai yaco o Kirisi taucoko me koloni ni Roma mai na 160.

Mai Kirisi, e tomana o Roma na nona vakarabailevutaki ena nona biuta na yavana ki Palesitaina kei Jutia, ka yaco ena 63 AD me dua na yasana o Roma ka ra qaqa mai na mataivalu nei Jenerali Pompey. Sa ikoya na Jutia oqo e vakatoka na Yalo ena vosa totoka oqo: ***Na vanua totoka duadua*** , e dua na vosa e cavuti ena Tani.11:16 kei na 42, kei na Isik.20:6 kei na 15.

Na vakasama e vakadeitaki, na " *ileu lailai* " o Roma .

Ena gauna oqo, sa sega tale ni dua na vakatitiqa; na matanitu vakapopi o Tani. 7 e sega ni vakaraitaki. O koya gona, skipping ena veisenitiuri tawayaga, na Yalo e kauti keda ki na auwa vakaloloma ni, biu tu mai vei ira na empara, Roma e tekivu tale na nona veiliutaki ena ruku ni dua na ivakarau vakalotu ni irairai Vakarisito, ki na kena e vakatoka na ivalavala e vakatakilai mai na ivakatakilakila ni tikina e tarava 10. Oqo na " na " actions ***duidui*** . 7.

E vakacacani ira na tamata yalosavasava o Roma vakatui qai muri o Roma vakapopi .

Rua na wiliwili veitaravi me baleta na tikina duadua ga oqo .

Dan 8:10 *A sa cabe cake ki na mataivalu ni lomalagi, ka biuta sobu eso na mataivalu kei na kalokalo ki vuravura, ka butuki ira.*

10a- *Sa tucake o koya ki na mataivalu ni lomalagi* .

Ena nona kaya " *o koya* ," na Yalo e maroroi Roma me nona takete, ena veitarataravi ni gauna ni kena vakarabailevutaki, ni oti na veimataqali matanitu e vakaibalebaletaka ena Vkta. Ka sa ikoya ena nona gauna sa sucu kina o Jisu Karisito ena Yalo, ena yago goneyalewa tikoga i Meri, na wati Josefa gone; erau digitaki ruarua ena vuku ga ni nodrau lewe ni kawa i Tui Tevita. Ni sa mate oti, ni sa tucake tale vakataki koya me vaka sa kacivaka, sa qai vakacolata o Jisu vei ira na nona i apositolo kei ira na nona tisaipeli na i tavi me ra kacivaka na i tukutuku vinaka ni veivakabulai (na Kosipeli) me rawa ni ra buli ira kina na digitaki e vuravura taucoko. Ena gauna oqo, e sotava kina o Roma na yalomalua vakarisito kei na veivakacegui; ia ena itavi ni dauvakamate manumanu, na tisaipeli i Karisito ena itavi ni lami vakamatei. Ena kena vakadavei e levu na dra ni mate ena vuku ni nodra vakabauta, sa tete kina na vakabauta Vakarisito e vuravura raraba ka vakabibi ena koroturaga ni matanitu, o Roma. Na veivakacacani vakatui o Roma e tucake me saqati ira na lotu Vakarisito. Ena tikina e 10, e rua na ka e cakava o Roma e veicoqacoqa. Na imatai e baleta na matanitu kei na kena ikarua, na pope.

Ena matanitu vakatui eda sa rawa ni vakatoka vua na veika e cavuti:

Sa tucake ko koya ki na mataivalu ni lomalagi : sa veivala kei ira na lotu Vakarisito. Ena taudaku ni vosa vakatautauvata oqo, *mataivalu ni lomalagi* , e tiko kina na Digitaki Vakarisito me vaka e sa vakayacana oti kina o Jisu na nona yalodina: *lewenivanua ni matanitu vakalomalagi* . Kuria, Tani.12:3 e vakatauvatani ira na *tamata yalosavasava dina* ki na *kalokalo* ka ra sa *kawa talega* i Eparaama mai Vkte.15:5. Ena imatai ni wiliwili, na doudou me vakamatei ira na luvena tagane kei na yalewa na Kalou sa vakavuna vei Roma lotu butobuto e dua na ivalavala viavialevu kei na dua na veivakacerecerei sega ni dodonu ka sega ni dodonu . Ena ikarua ni wiliwili, na nona kaya na Bisopi mai Roma me liutaka me Popi na Digitaki i Jisu Karisito mai na 538 e dua talega na ivalavala viavialevu, ka dua na veivakacerecerei e sega ni dodonu ka sega ni dodonu .

Sa kauta sobu ki na qele e dua na tiki ni mataivalu oqo kei na kalokalo, ka sa butuki ira : Sa vakacacani ira ka vakamatei ira me vakayalolailaitaki ira na nona lewenivanua ena nona vanua ni qito. Na veivakacacani e vakalevu o Nero, Domitian kei Diocletian na iotioti ni dauveivakacacani vakamatanitu ena maliwa ni 303 kei na 313. Ena imatai ni wiliwili, na gauna vakasakiti oqo e vakamacalataki ena Apo. 2 ena ruku ni yaca vakatakarakara ni "Efeso " , na gauna e ciqoma kina o Joni na nona Vakatakila vakalou ka vakatokai na "Apokalipisi" kei na " *Simurina* ". Ena ikarua ni wiliwili, imputed ki na Roma vakapopi, na veika oqo era

biu ena Vakatakila 2 ena ruku ni veigauna e vakatokai me " *Perikamo* " se, veidinadinati sa musuki se veibutakoci kei na "Cataira" se, na veika vakasisila kei na mate. Ena nona kaya, *ka sa buturaki rau,* na Yalo e beitaki rau ruarua na Roma ena mataqali cakacaka vakadave dra vata ga. Na vosa *e vakacacani* kei na kena vosa *vakacacani* e kunei ni tukuni vei Roma lotu butobuto ena Tani. 7:19. Ia na cakacaka *ni buturaki* ena tomani tiko me yacova na icavacava ni *2300 yakavi-mataka* ni tikina e 14 ni wase 8 oqo me vaka na itukutuku ni tikina e 13: Ena vakacava na dede ni kena ***buturaki*** *na savasava kei na mataivalu ?* Na cakacaka oqo e yaco ena gauna ni gauna vakarisito ka dodonu kina me da vakatoka me baleta na Roma vakapopi kei ira na kena dau veitokoni vakatui; ka vakadeitaka na itukutuku makawa. Ia, meda raica mada e dua na duidui bibi. Na Roma lotu butobuto e kauti *ira sobu* ga vakaidina na tamata yalosavasava i Jisu Karisito, ia o Roma vakapopi, ena nona veivakavulici vakalotu lasu, e kauti ira *sobu* vakayalo, ni bera ni vakacacani ira vakaidina ena kena veitaravi.

E tomani tikoga na veivakacacani vakaveitalia kei na veisautaki ni gauna ni sautu me yacova na nona yaco mai o Empara Constantine I, ka vakaotia na veivakacacani vei ira na lotu Vakarisito ena Edict mai Milan, na nona koroturaga kei Roma, ena 313, ka sa ikoya na icavacava ni gauna ni "tini *na yabaki* " ni veivakacacani ka vakatakilakilataka na " *Remyrna* era ":2. Ena vakacegu oqo, ena sega ni rawata e dua na ka na vakabauta Vakarisito, ka na vakayalia na Kalou e levu na ka. Baleta ni sega na veivakataotaki ni veivakacacani, na nodra yalayala na sega ni saumaki mai ki na vakabauta vou oqo e levu ka vakalevutaki ena matanitu taucoko ka vakabibi e Roma ka sa drodro vakalevu kina na nodra dra na mate ena vuku ni nodra vakabauta.
Sa ikoya gona na gauna oqo e rawa ni da vakacuruma kina na itekitekivu ni ikarua ni wiliwili ni tikina oqo. Na kena e yaco kina me lotu Vakarisito o Roma ena nona talairawarawa ki na ivakaro nei Empara Constantine ka, ena 321, e se qai cakava ga e dua na lawa ka vakarota me veisau na siga ni vakacegu ena veimacawa: na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga e sosomitaki ena imatai ni siga ni macawa; ena gauna oya, era vakatabuya na lotu butobuto mera sokaloutaka na kalou " matanisiga dokai sega ni qaqa rawa ." Na cakacaka oqo e bibi sara me vaka *na gunu mai na bilo koula ni valetabu* , ia ena gauna oqo ena sega ni sauma na Kalou; ena rauta na auwa ni iotioti ni veilewai. Ena kena siga vou ni vakacegu, ena vakatetea o Roma na nona ivakavuvuli vakarisito ena matanitu taucoko, kei na kena lewa ni vanua, na Bisopi ni Roma, ena rawata na dokai kei na veitokoni, me yacova na kena cecere duadua na itutu vakapopi e soli vua ena lawa, ena 533, mai vei ira na Empara ni Byzantine o Justini na Exploin ni sega ni yacova na gauna oqo. ni imatai ni pope veiliutaki, o Vigilius, a taura na nona idabedabe vakapopi e Roma, ena Valenitui Lateran e tara ena Ulunivanua o Caelia. Na siga 538 kei na nona yaco mai na imatai ni pope e vakatakilakilataka na kena vakayacori na veika e vakamacalataki ena tikina e 11 e tarava. Ia e vakatakilakilataka tale ga na itekitekivu ni 1,260 na siga-yabaki ni nodra veiliutaki na pope kei na veika kece e baleti ira e vakatakilai ena Tani. 7. E dua na veiliutaki tomani tikoga ka ra sa, dua tale na gauna, *butuki ena ruku ni yavadra na tamata yalosavasava* , ia ena gauna oqo mai na veiliutaki vakalotu vakapope ni Roma kei ira na kena veitokoni vakamatanitu, na tui, kei na kena cecere... ena yaca i Karisito.

Na veika e cakava vakatabakidua na lotu popi e tauyavutaki ena 538 .

Dan 8:11 *A sa vakalevulevui koya sara vua na turaganivalu ni mataivalu, ka kauta tani mai vua nai* ***soro*** *sa caka tikoga , ka biuta sobu* ~~*na*~~ *yavu ni nona vale tabu.*

11a- *Sa tucake o koya ki na ulu ni mataivalu* .

Na iliuliu ni mataivalu oqo e vakaibalebale ka vakaivolatabu o Jisu Karisito, me vaka e tukuna na Efeso. 5:23: *ni sa ulu ni watina na tagane,* ***me vaka sa ulu ni Lotu ko Karisito*** *, sa yagona, ka sa iVakabula kina ko koya.* Na vosa " *a tucake o koya* " e digitaki vinaka, baleta sara ga, ena 538, e tiko mai lomalagi o Jisu ni tiko e vuravura na pope. E sega ni rawa ni

yacovi lomalagi, ia " *e a tucake tale* " ena nona vakavuna me ra vakabauta na tamata ni sa sosomitaki koya e vuravura. Mai lomalagi, e lailai sara na madigi i Jisu me vakabulai ira na tamata mai na dai e vakarautaka vei ira na tevoro. Kuria oya, na cava me cakava kina qori, ni o koya sara ga e soli ira ina ilawaki oqo kei na kena veivakacacani kece? Ni da sa wilika ena Dan.7:25, " *era na soli ki na ligana ko ira na tamata yalosavasava me dua na gauna, na gauna (2 na gauna) kei na veimama ni gauna* "; era sa vakabulai vakailoa na Kalou o Karisito, ena vuku ni *veisau ni gauna kei na veisau ni lawa* . Na lawa e veisautaki ena 321 mai vei Constantine me baleta na Siga ni Vakacecegu, e dina, ia e cake mai na veika kece, *na lawa e veisautaka* na papism ni Roma, ni oti na 538 na vanua, e sega walega ni Siga ni Vakacecegu e vakaleqai ka vakacacani, ia na lawa taucoko ka sa cakacakataki tale ena vakadewa vaka-Roma.

11b- *kauta tani na* ~~***isoro***~~ *tawamudu* .

Au dusia na kena sega ni tiko na vosa isoro ena ivola taumada vakaIperiu. E tukuni oqori, na kena tiko e vakaraitaka na ituvatuva ni veiyalayalati makawa, ia e sega ni vakakina oqo, me vaka au sa vakaraitaka oti. Ena ruku ni veiyalayalati vou, sa oti kina *na soro kei na isoro* , na mate i Karisito, *ena loma ni macawa* e tukuni ena Tani. 9:27, ni sa vakavuna me sega ni yaga na veiqaravi oqo. Ia, e dua na ka e se vo tiko ena veiyalayalati makawa: na nona veiqaravi na bete levu ka dauveibeitaki ena vuku ni nodra ivalavala ca na tamata, o koya talega e parofisaitaka na veiqaravi vakalomalagi ka vakayacora o Jisu me baleti ira na nona digitaki duadua ga, era sa volitaki ena nona dra me tekivu mai na nona tucaketale. A lesu tale i lomalagi o Karisito, na cava gona e vo me kau tani mai vua? Na nona cakacaka vakabete, oya na nona itavi vakatabakidua me dauveivakamasulaki me vosoti kina na nodra ivalavala ca na nona digitaki. E dina sara, me tekivu mai na 538, na kena tauyavutaki e vuravura, e Roma, e dua na ulu ni Lotu i Karisito sa vakavuna me tawayaga ka sega ni yaga na veiqaravi vakalomalagi i Jisu. Sa sega ni lako sivita na masu ka ra sa colata tikoga na tamata ivalavala ca na nodra ivalavala ca kei na nodra cala vua na Kalou. Ipe. 7:23 e vakadeitaka na vakadidike oqo, ka kaya: " *Ia ko koya oqo, ni sa tudei tawamudu, sa sega ni veisau na nona matabete* ." Na veisau ni ulu e vuravura e vakadonuya na vua vakasisila e colata na lotu Vakarisito oqo ka sega kina o Karisito; vua e parofisaitaka na Kalou vei Taniela. Na cava era tarai kina na lotu Vakarisito ena cudruvi rerevaki oqo? Na tikina e tarava 12 ena solia na kena isau: *ena vuku ni ivalavala ca* .

Na kena kilai na tawamudu ka sa qai caka walega oqo ena veiqaravi me yavu ni vakasama ena kena vakayagataki na balavu ni gauna 1290 kei na 1335 na siga-yabaki ka na vakaturi ena Tani. 12:11 kei na 12; na yavu e tauyavutaki oya na siga 538, na gauna e butakoca kina na matabete *tawamudu na iliuliu ni pope e vuravura.*

11c- *ka vukica* ~~*na vanua*~~ *na yavu ni nona vale tabu* .

Ena vuku ni ituvatuva ni veiyalayalati vou, ena maliwa ni rua na ibalebale e rawa ni vosa vaka-Iperiu "mecon" vakadewataki me "vanua" au sa maroroya tiko na kena vakadewa "yavu" ka sa vakakina na kena vakalawataki ka vinaka cake me veiganiti kei na ituvatuva ni gauna vakarisito e taketetaki ena parofisai.

Na wiliwili vakalekaleka e sega ni vakaraitaka e dua na ka, ia na vulici vakavinaka ka dusimaki mai na Yalo e dolava na mata ni dua ki na veika matailalai ni ivola i Taniela, ka dau cavuti kina na *vanua tabu* , ka rawa ni veivakayalolailaitaki. Ia, e rawa ni sega ni vakacalai na vosa e vakatakilakilataka na cakacaka e vakayacori ena *vanua tabu* .

Eke ena Tani.7:11: na kena *yavu e vakarusa* na pope.

Ena Tani. 11:30: e *vakadukadukalitaka* na tui ni Kirisi o Anitioko 4 Epifani, dauvakararawataki ira na Jiu ena 168.

Ena Tani.8:14 kei na Tani.9:26, e sega ni taro ni ~~*vanua tabu*~~ ia na *savasava* . Na vosa vaka-Iperiu "qodesh" e vakadewataki cala vakailawalawa ena veivakadewa kece ni veivakadewa e

dau vakayagataki vakalevu duadua. Ia e sega ni veisau na ivola taumada vakaIperiu me vakadinadinataka na ka dina taumada.
E bibi me da kila ni vosa " *vanua tabu* " e vakaibalebaletaka vakatabakidua na vanua e tiko kina na Kalou vakataki koya. Me tekivu mai na gauna e tucaketale kina o Jisu qai lesu tale i lomalagi, sa sega tale ni dua *na vanua tabu e vuravura* . *Me vakarusai gona na yavu ni nona vale tabu* e kena ibalebale me vakamalumalumutaki na yavu vakavuvuli e baleta na nona veiqaravi vakalomalagi, e vakaraitaka na ituvaki kece ni veivakabulai. E dina sara, ni sa papitaiso oti, sa dodonu me rawa vua na tamata kacivi me yaga vua na veivakadonui i Jisu Karisito ka lewa na nona vakabauta ena nona cakacaka ka vakadonuya se sega me vosoti na nona ivalavala ca ena yaca ni nona isoro. Na papitaiso e vakatakilakilataka na itekitekivu ni dua na ka e sotavi ka bulataki ena ruku ni lewa dodonu ni Kalou ka sega ni kena itinitini. Sa kena ibalebale oqo ni gauna sa mai muduki kina na veiwekani vakadodonu ena kedrau maliwa na digitaki e vuravura kei na nona dautataro mai lomalagi, sa sega tale ni rawa na veivakabulai, ka sa voroki na veiyalayalati tabu. E dua na drama vakayalo rerevaki ka ra sega ni kauwaitaka na lewe vuqa ni tamata era vakacalai ka vakacalai me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321 kei na yabaki 538 ka a kauta tani kina na matabete *tawamudu* i Jisu Karisito na pope me yaga vua. *Me vakarusai na yavu ni nona vale tabu* sa ikoya talega na kena beitaki vei ira na 12 na iapositolo ka ra matataka na yavu se yavu ni Digitaki, na vale vakayalo, e dua na ivakavuvuli vakarisito lasu ka vakadonuya ka vakalawataka na ivalavala ca me saqati kina na lawa vakalou; e dua na ka ena sega ni cakava e dua na yapositolo.
Dan 8:12 *Sa soli yani na mataivalu vata kei na i soro ni veisiga ena vuku ni valavala ca; na ileu e biuta sobu na dina ki na qele, ka rawaka ena ka e cakava.*
12a- *Sa vakabulai na mataivalu ena isoro tawamudu* .

Ena dua na vosa vakaibalebale cake na vosa oqo e tautauvata na kena ibalebale kei na kena e Tani. 7:25: *sa vakabulai na mataivalu* ... Ia eke sa kuria na Yalo *na tawamudu* .
12b - *Baleta nai valavala ca* .
Se, me vaka e tukuni ena 1 Joni 3:4, ena vuku ni kena talaidredre na *lawa e veisautaki* ena Tani.7:25. Ni sa kaya ka vola o Joni: *O koya sa valavala ca sa talaidredre ki na lawa, ia na ivalavala ca sa talaidredre ki na lawa* . Na talaidredre oqo e tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321, ka baleta, taumada, na kena biu laivi na Siga ni Vakacecegu tabu ni Kalou; na Siga ni Vakacecegu ***sa vakatabuya*** ko koya, mai na gauna sa buli kina ko vuravura, ena dua ga ka tawamudu na " ***ikavitu ni siga*** ."
12c- *na ileu e biuta na dina ki na qele* .
Na dina e dua tale na vosa vakayalo e vakaibalebaletaka na lawa me vaka na Same.119:142-151: *Na nomuni lawa e dina...na nomuni ivakaro kecega e dina* .
12d- *ka rawata na nona sasaga* .
Kevaka e sa kacivaka taumada na Yalo ni Kalou Dauveibuli, mo qai kakua ni kurabui ni o sa sega ni kauwaitaka na veivakacalai oqo, na veivakacalai vakayalo levu duadua ena itukutuku taucoko ni tamata; ia talega, na kena bibi duadua ena kena revurevu ni kena yali na yalo ni tamata me baleta na Kalou. Na tikina e 24 ena vakadeitaka ni kaya: *Ena tubu na nona kaukauwa, ia e sega ena nona kaukauwa ga; ena cakava na veivakarusai sega ni vakabauti rawa,* ***ena rawata na nona bisinisi*** *, ena vakarusai ira na kaukauwa kei ira na tamata yalosavasava.*

Vakavakarau ki na veivakasavasavataki .

Ena lesoni e solia na ivalavala vakalotu ni Veiyalayalati Makawa, e dau basika tikoga na ulutaga oqo ni vakavakarau ki na veivakasavasavataki. Kena imatai, ena maliwa ni gauna ni veivakabobulataki kei na curu ki Kenani, e gadrevi kina na kena marautaki na Lakosivia me vakasavasavataki ira na tamata ena liutaki ira na Kalou ki na nodra qele vakamatanitu, o Isireli, na vanua yalataki. Na kena dina, e taura e 40 na yabaki ni veivakatovolei ni

veivakasavasavataki kei na veivakasavasavataki me rawa ni vakayacori kina na curu ki Kenani.

Vakakina, me baleta na Siga ni Vakacecegu e vakatakilakilataki ena ikavitu ni siga mai na dromu ni matanisiga ki na dromu ni matanisiga, e gadrevi e dua na gauna ni vakavakarau e liu. Na ono na siga ni cakacaka vakasisila e gadrevi kina na savati ni yago kei na veisau ni isulu, na veika oqo e vakacolati talega vua na bete me rawa kina vua, ka sega ni vakaleqa na nona bula, me curu ki na vanua tabu ni valetabu me vakayacora na nona veiqaravi vakalotu.

Na macawa ni veibuli e vitu na siga, 24 na auwa e vakatotomuria na vitu na udolu na yabaki ni nona ituvatuva na Kalou me baleta na veivakabulai. Na imatai ni ono na siga e vakatayaloyalotaka na imatai ni ono na udolu na yabaki e digitaki ira kina na nona digitaki na Kalou. Na ikavitu [ka] iotioti ni mileniumi sai koya na Siga ni Vakacecegu levu ka ra marautaka kina na Kalou kei ira na nona digitaki, era soqoni vata mai lomalagi, na vakacegu dina ka taucoko. Era sa mate vakalekaleka kece na tamata ivalavala ca, vakavo ga o Setani, ka sa tiko duadua ga ena dua na vuravura sega ni vakaitikotiko kina ena loma ni gauna ni "udolu na yabaki" oqo ka vakaraitaki ena Vakatakila 20. Ni bera ni ra curu ki "lomalagi," e dodonu me ra vakasavasavataki ka vakasavasavataki na digitaki. Na veivakasavasavataki e yavutaki ena vakabauta na isoro solibula i Karisito, ia na veivakasavasavataki e rawati ena Nona veivuke ni oti na papitaiso, baleta na veivakasavasavataki e imputed, oya, e rawati taumada ena yaca ni dua na ivakavuvuli ni vakabauta, ia na veivakasavasavataki sai koya na vua e rawati dina ena yalona taucoko mai vei ira na digitaki kei Jisu na Kalou dina ena nona veitokoni dina. E rawati ena dua na ivalu e vakayacora vei koya, kei na nona itovo ca, me rawa ni vorata kina na ivalavala ca.

Na Taniela 9:25 ena vakavulica vei keda ni a lako mai o Jisu Karisito me mai mate ena kauveilatai me rawa kina vei ira na nona digitaki me ra kakua ni valavala ca tale, baleta ni a lako mai ***me vakaotia na ivalavala ca*** . Ia oqo eda sa raica oti ena tikina e 12, ni ra sa soli na lotu Vakarisito digitaki ki na veiliutaki vakapopi ena vuku ni ivalavala ca. E gadrevi kina na veivakasavasavataki me rawati kina na veivakasavasavataki *kevaka e sega ena sega ni dua e raica na Kalou* me vaka na Iper.12:14: *Dou vakasaqara na veiyaloni kei ira na tamata kecega, kei na savasava, kevaka e sega ena sega ni dua e raica na Turaga* .

Ni vakayagataki ki na 2,000 na yabaki ni gauna Vakarisito mai na mate i Jisu Karisito me yacova na nona lesu mai ena 2030, na gauna ni vakavakarau kei na veivakasavasavataki oqo ena vakatakilai ena tikina e 13 kei na 14 ka tarava. Me veibasai kei na nodra vakabauta taumada na lotu Kavitu, na gauna oqo e sega ni gauna ni veilewai me vaka e vakamacalataki ena Taniela 7 ia na gauna ni veivakasavasavataki e gadrevi ena vuku ni ivalavala ca sa vica vata na senitiuri na kena vakalawataki ena ivakavuvuli vakasisila ni pope o Roma. Au via vakaraitaka ni cakacaka ni Veivakalesuimai, ka tekivu ena ika 13 ni [senitiuri] , e sega ni rawata na veivakasavasavataki kei na veivakasavasavataki e gadreva ena lewa dodonu kecega na Kalou savasava vakatolu ka savasava sara na iVakabula.

Dan 8:13 *Au sa rogoca e dua na tamata yalosavasava ni sa vosa; a sa kaya e dua tale na tamata yalosavasava vua sa vosa tiko, Ena vakacava na kena dede na raivotu me baleta nai ~~soro e na veisiga~~ kei nai valavala ca sa veivakarusai? Ena vakacava na dede ni kena buturaki sobu tiko na vale tabu kei na mataivalu?*

13a- *Au rogoca e dua na tamata yalosavasava ni vosa; qai kaya e dua tale na tamata yalosavasava vei koya e vosa tiko* .

O ira ga na tamata yalosavasava dina era sa qai kila na ivalavala ca era vakadewa mai Roma. Eda na kunei ira tale ena raivotu e vakaraitaki ena Tani. 12.

13b- *Ena vakacava na dede ni kena vakayacori na raivotu?*

Era kerea na tamata yalosavasava e dua na siga ena vakatakilakilataka na icavacava ni veika vakasisila ni Roma.

13c- *ena ~~isoro~~ tawamudu* .
Era kerea na tamata yalosavasava e dua na siga ka na vakatakilakilataka na kena tekivutaki tale na matabete ***tawamudu*** mai vei Karisito.
13d- *na **ivalavala ca veivakarusai** ?*
Era kerea na tamata yalosavasava e dua na siga ka na vakatakilakilataka na lesu tale mai ni Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga, na kena talaidredre e totogitaki ena veivakarusai kei na ivalu mai Roma; kei ira na kena dautalaidredre, ena tudei na itotogi oqo me yacova na ivakataotioti kei vuravura.
13th- *Ena vakacava na dede ni kena vakacacani na vanua tabu kei na mataivalu?*
Era kerea tiko na tamata yalosavasava e dua na siga me sa mai cava kina na **veivakacacani ni pope** vei ira, na tamata yalosavasava digitaki ni Kalou.
Dan 8:14 *A sa kaya vei au ko koya, E rua na udolu ka tolu na drau na siga, sa na qai vakasavasavataki na vale tabu.*
14a- Me tekivu mai na 1991, sa dusimaka na Kalou na noqu vulica na tikina e vakadewataki cala oqo. Oqo na kena vakadewa dina ni ivola vakaIperiu.
Ka sa kaya vei au ko koya: Me yacova na yakavi kei na mataka e rua na udolu tolu na drau ka vakadonui ena savasava.
Me vaka o ni raica rawa, na inaki ni 2300 na yakavi-mataka ni gauna oqo sai koya na **nodra vakasavasavataki** na digitaki digitaki mai vua na Kalou mai na siga ena vakatulewataki me baleta na gauna oqo. Na lewa dodonu tawamudu e rawati ena papitaiso me yacova mai na gauna oya e vakatarogi. Na veika e gadreva na Kalou savasava vakatolu, ena Tamana, Luvena, kei na Yalo Tabu, sa veisau ka vakadeitaki ena kena gadrevi vei ira na digitaki me ra kakua tale ni valavala ca ena Siga ni Vakacecegu se ena dua tale na cakacaka vakalotu e soli mai na gusu ni Kalou. Sa vakalesui mai kina na *sala qiqo ni veivakabulai a vakavuvulitaka o Jisu.* Na ivakaraitaki ni digitaki e vakaraitaki ena ***Noa, Taniela, kei Jope*** e vakadonui ira na milioni na digitaki me baleta na tini na bilioni era lutu ena iotioti ni veilewai i Tani. 7:10.
Dan 8:15 *Ni'u sa raica tiko o Taniela na raivotu oqo ka'u sa vakasaqara tiko me'u kila vakavinaka, raica, sa tu e mataqu e dua na tamata sa vaka na irairai ni tamata.*
15a- E vakaibalebale, ena vinakata o Taniela me kila na ibalebale ni raivotu ka na rawata kina oqo ena Tani.10:12, e dua na veivakadonui dodonu mai vua na Kalou, ia ena sega vakadua ni soli vua na nona gagadre me vaka e vakaraitaka na nona sauma na Kalou ena Tani.12:9: *A sa kaya ko koya, Mo lako tani, Taniela: ni sa vakadeitaki na vosa oqo **me yacova na gauna vuni kei na gauna*** .
Dan 8:16 *Au sa rogoca e dua na domo ni tamata ena loma ni Ulai, ka sa kailavaka, ka kaya, Keverieli, mo vakamacalataka vua na raivotu.*
16a- Na ivakatakarakara i Jisu Karisito ena lomadonu ni Ulaí e namaka na lesoni e soli ena raivotu nei Tani. 12. Na agilosi o Keperieli, e dua na dauveiqaravi e kau mai vei Karisito, e lesi me vakamacalataka na ibalebale ni raivotu taucoko mai na kena itekitekivu. Meda vakamuria vinaka gona na ikuri ni itukutuku ena vakaraitaki ena veitikina e tarava.
Dan 8:17 *A sa voleka mai ko koya ki na vanua au sa tiko kina: ia ni sa voleka mai, au sa rere, ka cuva sobu ki na qele. A sa kaya vei au ko koya, Mo vakatudaliga, na luve ni tamata: ni sa baleta na gauna sa na vakataotioti kina na raivotu.*
17a- Na raivotu ni veika vakasilesitieli ena dau tiko na kena revurevu oqo vua na tamata. Ia meda kauai, me vaka e sureti keda kina. Na gauna ni icavacava e tukuni tiko ena tekivu ena icavacava ni raivotu taucoko.
Dan 8:18 *Ia ni sa vosa vei au ko koya, au sa davo koto ka vakaloloma, ka vakanamata ki na qele: a sa tarai au ko koya, ka vakaduri au e na vanua au sa tiko kina.*
18a- Ena veika e sotavi oqo, e vakabibitaka kina na Kalou na cudruvi ni yago ka sega ni tautauvata kei na savasava ni yago vakasilesitieli ni agilosi yalodina.

Dan 8:19 *A sa kaya vei au ko koya, Au na vakaraitaka vei iko na ka ena yaco e nai otioti ni cudru:* ***ni sa lokuci na gauna me yaco kina nai otioti*** .
19a- Ena yaco mai na itinitini ni cudru ni Kalou, ia na cudru oqo e vakadonui ena talaidredre vakarisito, e dua na ivotavota ni ivakavuvuli vakapopi ni Roma. Na kena mudu gona na cudru vakalou sa parofisaitaki oqo ena vakatikina ga, ni na qai mudu dina ga ni oti na kena vakarusai vakadua na kawatamata ena nona lesu tale mai vakalagilagi o Karisito.
Dan 8:20 *Na sipi tagane o raica ni rua na nona ileu, sai ira na tui Mitia kei Perisia.*
20a- Na nona inaki na Kalou me vakarautaka na veidusimaki vei ira na nona tamata digitaki me rawa ni ra kila na ivakavuvuli ni veitaravi ni veivakatakilakila e vakaraitaki. Na Mitia kei Perisia e vakatakilakilataka na itukutuku makawa ni itekitekivu ni ivakatakila. Ena Tani. 2 kei na 7 era sa tiko ena ikarua ni tutu.
Dan 8:21 *Na me sai koya na tui Javani, kei na ileu levu ena maliwa ni matana sai koya na imatai ni tui.*
21a- Ena kena veibasai o Kirisi sa ikarua ni veisosomitaki; na ikatolu ena Tani.2 kei na 7.
21b- *Na ileu levu ena maliwa ni matana sai koya na imatai ni tui* .
Me vaka eda sa raica mai, oqo na turaga qaqa ni Kirisi, o Alekisada na Ka Levu. Na ileu levu e vakatakarakarataka na nona itovo ni veivakacacani kei na nona dau veivaluvaluti, e cala kina o Tui Taraiase III me vakamalumalumutaka, ni vakayalia kina na nona matanitu kei na nona bula. Ena nona biuta na ileu oqo sega ena yadre ia ena maliwa ni mata, e vakaraitaka kina na Yalo na nona gagadre sega ni vakacegui rawa ni qaqa, ka na tarova ga na nona mate. Ia na mata talega e vakatakarakarataka na rai matata vakaparofisai, ka tekivu mai na nona sucu, e dua na icavacava vakasakiti e sa kacivaki vua e dua na daurairai, ka vakabauta na nona icavacava parofisaitaki ena nona bula taucoko.
Dan 8:22 *Ia na va na ileu sa tubu me sosomitaka na ileu sa musu ko ya, ena tubu mai na matanitu ko ya e va na matanitu, ia era na sega ni kaukauwa vakakina.*
22a- Eda kunea na va na matanitu vaka-Kiriki era a tauyavutaka na va na jenerali ka ra sosomitaki Alekisada, era se bula tikoga ni oti e 20 na yabaki ni ivalu ena kedra maliwa na tini era a tiko kina ena itekitekivu.
Dan 8:23 *Ia ni sa oti na nodra lewa, ni ra sa vakarusai na tamata i valavala ca, ena tucake mai e dua na tui, sa dau veivakalolomataki ka dau veivakaisini.*
23a- Ni sivita na veigauna e veimama, e vakavotuya na agilosi na gauna vakarisito ni veiliutaki nei Roma vakapopi. Ena nona cakava oqo, e dusia kina na inaki levu ni ivakatakila e soli mai. Ia na ivakamacala oqo e kauta mai e dua tale na lesoni e basika ena imatai ni malanivosa ni tikina oqo: *Ena icavacava ni nodra veiliutaki, ni ra sa vakarusai na tamata ivalavala ca.* O cei gona na tamata ivalavala ca era sa vakarusai oqo era sa liutaka na gauna ni veiliutaki vakapopi? O ira na Jiu vakamatanitu vukitani era a cakitaki Jisu Karisito me Mesaia ka iVakabula, io, ia mai na ivalavala ca ga e caka ka tokoni ira ga o koya e kilai ira ena ivakarau ni nodra vakabauta. Era a *vakarusai* dina ena 70 mai vei ira na mataivalu ni Roma, o ira kei na nodra koro o Jerusalemi, ka oqo ena ikarua ni gauna ni oti na veivakarusai e vakayacori ena ruku i Nepukanesa ena 586. Ena cakacaka oqo, e solia kina na Kalou na ivakadinadina ni sa mai cava na veiyalayalati makawa mai na mate i Jisu Karisito na vanua e Jerusalemi na ilatilati ni veibiu ena 586. e vakaraitaka kina ni cakacaka e lako mai vua na Kalou sara ga.
23b- *ena tubu mai e dua na tui voravora ka dau veivakaisini* .
Oqo na ivakamacala ni Kalou me baleta na pope, e vakatakilakilataki me vaka e kaya o Tani. 7:8 ena *nona viavialevu* kei na kena *sega ni dokadoka* . E kuria *na kena maqosa* . Na veivakaisini e oka kina na kena ubi na dina ka taura na irairai ni ka e sega ni dua. Na veivakaisini e veiqaravi me vakacalai kina na wekana, oqo na ka era dau cakava na pope veitaravi.

Dan 8:24 *Ena levu o koya, ia ena sega ni nona kaukauwa ga, ia ena veivakarusai vakalevu sara, ena rawa ka, ena vakarusai ira na kaukauwa, kei ira na tamata yalosavasava.*
24a- *Ena tubu cake na nona kaukauwa* .
E dina sara, e vakamacalataki ena Tani.7:8 me vaka e dua na " *ileu lailai* ," na tikina e 20 e vakatoka me " *dua na kena irairai levu cake mai vei ira na kena vo* ."
24b- *ia e sega ena kena kaukauwa ga* .
E vakadeitaka tale eke na itukutuku makawa ni kevaka e sega na nodra veitokoni vakaiyaragi na tui, ena sega ni rawa ni bula tiko na matanitu ni pope. Ni imatai ni dau veitokoni o Clovis, na nodra Tui na Frank ena matanitu o Merovingian, ni oti oya, na matanitu o Carolingian, kei na kena iotioti, na matanitu o Capetian, e sega ni dau lailai na veitokoni ni matanitu o Varanise. Ka da na raica ni veitokoni oqo e lako mai ena dua na isau. Oqo ena vakayacori, me kena ivakaraitaki, ena kena musuki na ulu ni Tui Varanise o Louis XVI, Ranadi Marie Antoinette, na vakailesilesi ni tui kei na bete ni lotu Katolika vakaRoma era vakaitavi taumada kina, ena guillotine e vakatikori e Varanise ena koroturaga kei na veikoro lelevu ni yasana, mai vei ira na dauvakacaca ni Varanise ena maliwa ni 1793 kei na 1794; rua na gauna ni "Rerevaki" volai ena ivola ni dra ena vakanananu ni kawatamata. Ena Vkta.2:22 na itotogi vakalou oqo ena parofisaitaki ena vosa oqo: *Raica, au na biuti* ***koya*** *ki na dua na idavodavo, kei* ***ira era sa veibutakoci vata kei koya ki na rarawa levu*** *, kevaka era sega ni veivutunitaka na nodra ivalavala.* ***Ia kau na vakamatei ira na luvena e na mate*** *: ena qai kila kina na veisoqosoqo lewe ni lotu kecega ni sai au ko koya sa vakatovolea na uto kei na yalo: ia kau na saumi kemudou yadua me vaka na nomudou cakacaka.*
24c- *ena vakacacana vakalevu*
E vuravura, e sega ni dua e rawa ni wilika, ia mai lomalagi, na Kalou e kila na kedra iwiliwili dina ka ena gauna ni itotogi ni iotioti ni veilewai, era na vakabulai kece, mai na kena lailai duadua ki na kena rerevaki duadua, mai vei ira na kena dauvolavola.
24d- *ena rawata na nona cakacaka* .
E rawa vakacava me sega ni rawata, ni sa solia vua na Kalou na itavi oqo me totogitaka na nodra ivalavala ca na nona tamata era kaya ni sa rawata o Jisu Karisito na veivakabulai?
24th- *ena vakarusai ira na tamata qaqa kei ira na tamata yalosavasava* .
Ena nona vaka me mata ni Kalou e vuravura ka vakarerei ira ena veivakasavasavataki ka na sogota na nodra icurucuru ki lomalagi, na papacy e rawata na nodra vakamalumalumutaki ira na tamata lelevu kei na tui ni vanua ena tokalau, ka vakalevu cake sara mai vei ira na lalai, vutuniyau se dravudravua, ia era lecaika kece, ena vuku ni nodra sega ni vakabauta kei na nodra sega ni kauwaitaka na dina.
Mai na itekitekivu ni gauna ni Veivakalesuimai, a tekivuna o Peter Waldo ena 1170, a sauma na matanitu ni pope ena cudru ena nona vakauqeta na veivakamatei ni lotu Katolika me ra saqati ira na tamata yalodina ni Kalou, o ira duadua ga na tamata yalosavasava dina era dau vakacegu ka talairawarawa, ka tokoni mai na mataveilewai ni Inquisition ni kena savasava. O ira na turaganilewa era vakaisulu ena isala era vakarota vaka kina na nodra vakararawataki vakadomobula na tamata yalosavasava kei ira tale e so, era beitaki kece nira vakabauta na Kalou kei Roma, era na saumitaro kece ena mata ni Kalou dina ena gauna ni iotioti ni veilewai dodonu e parofisaitaki ena Tani. 7:9 kei na Vkta 20:9-15.
Dan 8:25 *Ena vuku ni nona rawa-ka kei na nona dau veivakaisini, ena viavialevu kina na lomana ka na vakarusai ira e lewe vuqa era sa tiko sautu, ka na vakalevulevui koya me saqati ira na turaga ni turaga; ia ena musuki ko koya ka sega na liga.*
25a- *Ena vuku ni nona rawaka kei na rawaka ni nona veivakaisini* .
Na rawaka oqo e vakaraitaka na nona vakavutuniyautaki, ka semati na tikina ki *na nona dau veivakaisini* . E gadrevi, na kena dina, me vakayagataki *na veivakaisini* ni dua e lailai ka malumalumu me rawata mai vei ira na vutuniyau, na ilavo kei na iyau ni veimataqali, ka lisitaka na Vakatakila 18:12 kei na 13 .

25b- *ena tiko vua na viavialevu e lomana* .
Oqo, dina ga ni lesoni e vakavulica na ka e sotava o Tui Nepukanesa mai Tani. 4 kei na kena e vakaloloma cake vei makubuna o Pelisasari e Tani. 5.
25c- *ena vakarusai ira e vuqa na tamata era bula sautu* .
Na sautu e dua na vua ni lotu Vakarisito dina, ia me yacova ga na 1843. Ni bera na siga oya, ka vakabibi me yacova na icavacava ni Veisau ni Varanise, ena icavacava ni 1,260 na yabaki ni veiliutaki vakapopi e parofisaitaki ena Tani. 7:25, na vakabauta lasu e vakatakilakilataki ena veivakalolomataki, e dau vorata se sauma na veivakalolomataki. E na gauna ga oqo e dau veisau kina na yalomalua kei na vakacegu. Na lawa e vakatura o Jisu e sega ni veisau mai na gauna vakaapositolo: o koya e digitaki e dua na sipi e vakadonuya me vakacabori, e sega vakadua ni dau vakamate manumanu.
25d- *ka na tucake me saqata na turaga ni turaga* .
Ena kena vakamatatataki oqo, sa sega tale ni dua na vakatitiqa. Na *iliuliu* , e cavuti ena tikina e 11 kei na 12, sai koya dina o Jisu Karisito, na *nodra Tui na tui kei na nodra Turaga na turaga* ka rairai mai ena lagilagi ni nona lesu tale mai ena Vkta. Ka sa mai vua na matabete *tawamudu vakalawa* e a kauta tani kina na veivakalolomataki vaka-Roma.
Dan 8:26 *Ia na raivotu ni veiyakavi kei na veimataka, sa tukuni, sa dina: mo maroroya vuni vei iko na raivotu, ni sa ka ni gauna makawa sara.*
26a- *Ia na raivotu ni veiyakavi kei na veimataka, sa vakatarogi tiko, sa dina* .
Na agilosi e vakadinadinataka na itekitekivu vakalou ni parofisai ni "2300 yakavi-mataka" ni tikina e 14. E dreta vakakina na vakasama, iotioti, ki na enigma oqo ka na dodonu me ra vakamatatataka ka kila na tamata yalosavasava digitaki i Jisu Karisito ni sa yaco mai na gauna me ra cakava kina.
26b- *Mo maroroya vakavuni vei iko na raivotu oqo, ni sa baleta na veigauna sa oti makawa.*
E dina sara, ena maliwa ni gauna i Taniela kei na noda gauna, sa oti e rauta ni 26 na senitiuri. Ka sa vakakina eda sa kunei keda ena ***gauna ni ivakataotioti*** ka dodonu me vakamatatataki kina na ka vuni oqo; ena vakayacori oqo, ia me kakua ni bera na vulici ni Tani. 9, ka na vakarautaka na ki bibi me vakayacori kina na veivakatautauvatataki e vakaturi.
Dan 8:27 *Oi au o Taniela, au a tauvimate ka malumalumu ena vuqa na siga; au sa qai tucake ka kitaka na nona cakacaka na tui. Au kurabuitaka na raivotu, ia e sega ni dua e kila.*
27a- Na itukutuku matailalai oqo me baleta na bula nei Taniela e sega ni baleta na tamata yadua. E vakaraitaka vei keda na bibi sara ni kena ciqomi mai vua na Kalou na itukutuku me baleta na 2300 na yakavi kei na mataka e parofisaitaki; baleta me vaka ga na tauvimate e rawa ni vakavuna na mate, na lecaika ni enigma ena cudruvi ira ki na mate tawamudu vakayalo na iotioti ni lotu Vakarisito era na bula ena ***gauna ni ivakataotioti*** .

Taniela 9

Dan 9:1 *Ena i matai ni yabaki i Taraiasi na luve i Easuerosi, mai na kawa ni Mitia, o koya sa tekivu me lewa ena matanitu ni kai Kalitia.*
1a- Me vaka na ivakadinadina nei Taniela e raica na ka e yaco, ka sega kina ni vakatitiqataki rawa, eda vulica kina ni o Tui Taraiasi mai Tani. 5:30 na luve i Easuerosi, mai na mataqali i Mitia; e se bera gona ni sosomitaki koya na tui Perisia o Sairusi 2 . Na imatai ni yabaki ni

nona veiliutaki oya na yabaki e se qai ravuti Papiloni kina, e taura kina mai vei ira na kai Kalitia.

Tani 9:2 *E nai matai ni yabaki ni nona lewa, koi au ko Taniela, au sa raica mai nai vola, ni na oti e vitusagavulu na yabaki ena kena vakarusai ko Jerusalemi, me vaka nai wiliwili ni yabaki sa vosa kina ko Jiova vei Jeremaia na parofita.*

2a- E tukuna o Taniela na volavola vakaparofisai i Jeremaia, na parofita. E solia vei keda e dua na ivakaraitaki totoka ni vakabauta kei na veivakabauti e vakaduavatataki ira na dauveiqaravi ni Kalou ena ruku ni nona rai. E vakadeitaka kina na vosa oqo ni 1 Kor. 14:32: *Na yalodra na parofita e vakarurugi vei ira na parofita* . A tiko mai Papiloni o Taniela ena dua na iwase levu ni 70 na yabaki e parofisaitaki me baleta na nodra vakasavi tani na tamata Iperiu. E taleitaka talega na ulutaga ni nona lesu tale ki Isireli, ka dodonu me, me vaka e kaya, voleka sara. Me rawa ni rawati na kena isau mai vua na Kalou, e vakauta vua e dua na masu vakasakiti, eda na vulica tiko.

Masu Vakaraitaki ni Vakabauta e dua na Yalododonu

Na imatai ni lesoni ni wase 9 oqo ni Taniela sai koya me da kila na vuna e vinakata kina na Kalou me basika ena tiki ni vola oqo ni Taniela.

Ena Dan.8:23, ena kena kacivaki vakaparofisai na *tamata ivalavala ca era sa vakarusai* , eda sa ciqoma kina na veivakadeitaki ni o ira na Jiu ni matanitu o Isireli era sa cudruvi tale ka vakarusai ena bukawaqa mai vei ira na kai Roma ena 70, ena vuku ni veika kece ena vakatusa kina o Taniela ena nona masu. Ia o cei na Isireli oqo ka vakaraitaki ena imatai ni veiyalayalati kei na Kalou bula mai vei Eparama ki na 12 na iapositolo kei na tisaipeli i Jisu Karisito, o koya sara ga e Jiu? E dua ga na ivakaraitaki ni tamata kecega, baleta me tekivu mai vei Atama, era sa tautauvata na tamata vakavo ga na roka ni kulidra, ka tekivu mai na rarama sara ki na butobuto sara. Ia se cava ga na nodra matatamata se matatamata, na veika e vakadewataki vakayago mai vei tama kei tina vei ira na luvena tagane kei na yalewa, e tautauvata ga na nodra itovo ni vakasama. Me vaka na ivakavuvuli ni unfurling ni daisy, "Au lomani iko, vakalailai, vakalevu, gagadre, madly, sega sara ga," na tamata e vakavoutaka na veimataqali vakasama oqo ki na Kalou bula, dauveibuli ni veika kecega, ni sa kunea na nona bula. Me vaka oqo, na Turaganilewa levu e raica ena kedra maliwa o ira era kaya ni ra nona imuri, na tamata yalodina era lomana ka talairawarawa vua, eso tale era kaya ni ra lomani koya, ia era talaidredre vua, eso tale era bulataka na nodra lotu ena sega ni kauwai, ia eso tale era bulataka ena dua na yalo kaukauwa ka rarawa ka vakavuna me ra fanatics kei na, ena kena levu duadua, era sega ni rawa ni veitokoni kei na veivakacacani . na veivala sega ni vosota rawa. Na itovo oqo e kune vei ira na Jiu, me vaka era se kune tikoga vei ira na tamata ena vuravura taucoko kei Vuravura kei na veimatalotu kecega ka, ia, era sega ni tautauvata.

Na masu nei Taniela e tarogi iko: na itovo cava vei ira oqo o kilai iko kina? Kevaka e sega ni nona e dua e lomana na Kalou ka talairawarawa Vua me ivakadinadina ni Nona yalodina, qai taroga na nomu vakasama ni vakabauta; veivutuni ka solia vua na Kalou na veivutuni dina ka dina, me vaka ena cakava o Taniela.

Na ikarua ni vuna e tiko kina na masu oqo ena wase 9 oqo sai koya ni vu ni iotioti ni nodra vakarusai na Isireli, ena yabaki 70 mai vei ira na kai Roma, e qaravi ka vakatorocaketaki kina: na imatai ni nona lako mai na Mesaia ki na vuravura ni tamata . Ka ni ra sa cakitaka na Mesaia oqo ka nona cala duadua ga na uasivi ni nona cakacaka ka vakacalai ira, era sa qai vakauqeti ira na tamata na iliuliu ni lotu me ra saqati koya, ena veibeitaki vakacaca sa vakacacani kece ka veibasai kei na veika dina. Era yavutaka gona na iotioti ni nodra veibeitaki ena dua na ka dina vakalou, era beitaki koya, e dua na tamata, ni tukuna ni Luve ni Kalou. Na yalodra na iliuliu ni lotu oqo e damudamu me vaka na koala ni dua na bukawaqa kama ka na vakarusai ira ena gauna ni cudru dodonu. Ia na nodra cala levu

duadua na Jiu oya na nodra sega ni vakamatei koya, oya nira sega ni kilai koya ni oti na nona tucaketale vakalou. Ni bera na cakamana kei na cakacaka vinaka eratou a vakayacora na nona iapositolo lewe tinikarua, eratou a vakaukauwataki iratou me vakataki Fero ena nona gauna ka ratou vakadinadinataka na ka oqo ena nodratou vakamatea na dikoni yalodina o Sitiveni, ka ratou a vakaviriki koya vakataki iratou ena vatu ka sega ni vakayagataka ena gauna oqo vei ira na kai Roma.

Na ikatolu ni vuna ni masu oqo sai koya ni taura na itavi ni dua na iotioti, veivakayalolailaitaki ni itinitini ena icavacava ni dua na ka balavu e sotavi bulataki ena veiwekani kei na Kalou ; e dua na ivakadinadina, e dua na mataqali ivakadinadina e biuta tu mai na veiwekani vakaJiu vei ira na vo ni kawatamata. Baleta ena veivakasavi oqo ki Papiloni sa mai cava kina na vakaraitaki sa vakarautaka na Kalou. E dina ni ra na lesu tale na Jiu ki na nodra vanua, ka na vakarokorokotaki ka talairawarawa kina na Kalou ena dua na gauna, ia ena yali vakatotolo na yalodina, ki na kena ivakatagedegede ni nodra bula ena rawa ga ni vakadonui ena iotioti ni nodra vakatovolei ena vakabauta ka yavutaki ena imatai ni nona lako mai na Mesaia, baleta ni dodonu me luve ni Isireli, e dua na Jiu ena kedra maliwa.

Na ikava ni vuna ni masu oqo e yavutaki ena kena dina ni cala e tukuni ka vakatusai era a vakayacora kece ka vakavoutaka na lotu Vakarisito ena nodra gauna, mai na kena biu na Siga ni Vakacecegu ena ika 7 ni Maji, 321, me yacova mai na noda gauna . Na iotioti ni isoqosoqo vakamatanitu e vakalougatataki me tekivu mai na 1873 kei na tamata yadua me tekivu mai na 1844 e sega ni dro tani mai na vosa ni cudruvi ni gauna, me tekivu mai na gauna e vomitaka kina o Jisu ena 1994. Na vulici ni iotioti ni wase ni Taniela kei na ivola ni Vakatakila ena vakamacalataka na veisiga oqo kei na iotioti ni veika vuni.

Ia oqo meda vakarorogo vinaka sara vei Taniela ni vosa tiko vua na Kalou Kaukaua Duadua.

Dan 9:3 *Au sa vakanamata vua na Turaga na Kalou, me'u vakasaqara ena masu kei na kerekere, ena lolo, kei na isulu taga kei na dravusa.*

3a- Sa qase o Taniela ena gauna oqo, ia e sega ni malumalumu na nona vakabauta, ka sa maroroi, vakani, ka maroroi na nona veiwekani kei na Kalou. Ena nona ituvaki, na nona dina sara na lomana, na lolo, na isulu taga, kei na dravusa *e kauta mai* na ibalebale dina. Nai valavala oqo e dusia na kaukauwa ni nona gadreva me rogoci koya ka sauma na Kalou. Na lolo e vakaraitaka na cecere e soli ki na nona sauma na Kalou ni vakatauvatani kei na marau ni kana. E tiko ena iwalewale oqo na vakasama ni kena tukuni vua na Kalou, "Au sa sega ni vinakata meu bula ke sega na nomu isaunitaro," ka sega ni lako vakayawa sara me vakamatei koya.

Dan 9:4 *Au sa qai masu vei Jiova na noqu Kalou ka vakatusa, ka kaya, Kemuni na Turaga, na Kalou levu ka rerevaki, o ni dau maroroya na veiyalayalati ka dau yalololoma vei ira era lomani kemuni ka muria na nomuni i vakaro.*

4a- *Turaga, na Kalou levu ka rerevaki* .

E sa vakabobulataki o Isireli mai Papiloni ka sa sauma kina me vulica ni Kalou e levu ka rerevaki.

4b- *Oi kemuni sa maroroya na nomuni veiyalayalati ka vakaraitaka na loloma vei ira era lomani kemuni ka muria na nomuni vunau!*

E vakaraitaka o Taniela ni kila na Kalou mai na gauna e dreta kina na nona veibeitaki mai na ivola ni ikarua ni iVunau e Tini ni Kalou, ka ra sega ni kila na lotu Katolika kalouca ena veisenitiuri ni butobuto, baleta ni sa taura vakaturaga na pope na ikalawa me kauta laivi mai na kena vakadewataki ni iVunau e Tini, baleta ni dua na ivakaro e vakanamata tiko kina; e dua na ivakaraitaki vinaka ni veivakalolomataki kei na veivakacalai e vakacacani ena wase sa oti.

Dan 9:5 *Keimami sa valavala ca, keimami sa caka cala, keimami sa caka ca ka talaidredre, keimami sa vuki tani mai na nomuni vunau kei na nomuni lewa.*

5a- E sega ni rawa ni dina ka matata cake baleta ni cala oqo e vakavuna me ra vakasavi tani kina o Isireli, vakavo ga ni o Taniela kei na tolu na nona itokani eratou sega ni cala ena mataqali cala oqo; oqo e sega ni tarova na nona tokona na nodra inaki na nona tamata ena nona colata vata kei koya na icolacola ni nona cala.

Sa qai dodonu me da kila ena yabaki 2021 ni o keda talega na lotu Vakarisito eda qarava na Kalou vata ga oqo ka sega ni veisau me vaka na nona vakaraitaka ena Mal. 3:6: *Ni sai au na Turaga, au sa sega ni veisau; ia koi kemudou na luve i Jekope, dou sa sega ni vakarusai* . Ena veiganiti cake me tukuni "se bera ni vakayagataki." Ni mai na gauna e vola kina o Malakai na vosa oqo, sa rairai mai o Karisito, era sa cakitaki koya na luve i Jekope ka vakamatei koya, ka me salavata kei na vosa e parofisaitaki mai Tani. 8:23, era tini vakarusai ena 70 mai vei ira na kai Roma. Ka kevaka e sega ni veisau na Kalou, e kena ibalebale oqo ni o ira na lotu Vakarisito tawayalodina era beca na nona ivunau, taumada na Siga ni Vakacecegu vakatabui, era na vakacacani vakalevu cake mai vei ira na Iperiu kei ira na Jiu vakamatanitu ena nodra gauna.

Dan 9:6 *Keitou sa sega ni vakarorogo vei ira na nomuni tamata na parofita, era sa vosa ena yacamuni vei ira na neimami tui, vei ira na neimami turaga, vei ira na neimami qase, kei ira kecega na lewe ni vanua.*

6a- E dina ni ra sa cala na Iperiu ena veika oqo, ia vakacava o ira na lotu Vakarisito era, ena iotioti mada ga ni isoqosoqo e tauyavutaka, era sa cala ena ivalavala vata ga oqori?

Tani 9:7 *Sa nomuni na yalododonu, kemuni na Turaga, ia vei keimami na mata madua, edaidai vei ira na tamata ni Juta, vei ira na lewe i Jerusalemi, kei ira kecega na Isireli, voleka kei na yawa, ena veivanua kecega o ni sa vakasavi ira kina ena vuku ni nodra talaidredre vei kemuni.*

7a- E rerevaki na itotogi nei Isireli, e levu na mate ka ra kalougata ga o ira era bula tiko ni ra vakasavi ki Papiloni ka mai kea era sa veiseyaki yani ki na veivanua kece ni matanitu o Kalitia kei na matanitu o Perisia ka a sosomitaki koya. Na matanitu Jiu e a vakawabokotaki ena veimatanitu tani ka se vakakina, me vaka na nona yalayala, na Kalou ena sega ni dede sa na vakaduavatataki ira tale na Jiu ena nodra qele vakamatanitu, na nodra vanua na nodra qase. Sa dua na ka na kaukauwa kei na lewa e sega vua na Kalou bula oqo! Ena nona masu, e vakaraitaka kina o Taniela na veivutuni kece e dodonu me ra vakaraitaka na tamata oqo ni bera ni ra lesu tale ki na nodra vanua tabu, ia ena gauna ga e tiko kina e yasadra na Kalou.

E vakatusa kina o Taniela na nodra tawayalodina na Jiu e totogitaka na Kalou, ia na itotogi cava vei ira na lotu Vakarisito era cakava tale ga qori? Na veivakasavi, se na mate?

Dan 9:8 *Kemuni na Turaga, mo ni vakamaduataki keimami, kei ira na neimami tui, kei ira na neimami turaga, kei ira na neimami qase, ni keimami sa valavala ca vei kemuni.*

8a- Na vosa rerevaki, na vosa "ivalavala ca," e cavuti. O cei e rawa ni vakaotia na ivalavala ca e vakavuna na rarawa levu qori? Ena vakarautaka na wase qo na kena isau. E dua na lesoni e dodonu me vulici ka nanumi: E sotava o Isireli na revurevu ni nodra digidigi kei na nodra itovo na tui, iliuliu, kei na tama era veiliutaki kina. Oqo gona e dua na ivakaraitaki e rawa ni vakayaloqaqataki kina na talaidredre vei ira na iliuliu vakailawaki me tiko ga ena veivakalougatataki ni Kalou. Oqo na digidigi a cakava o Taniela kei na tolu na nona itokani, ka ratou kalougata kina.

Dan 9:9 *Sa tu vua na Turaga na noda Kalou na loloma kei na veivosoti, ni da sa talaidredre vua.*

10a- Ena dua na ituvaki ni ivalavala ca, sa vo ga e dua na inuinui: me da vakararavi vua na Kalou vinaka, daululoma me rawa ni solia na nona veivosoti. Na iwalewale e tawamudu; na Jiu ni veiyalayalati makawa kei na lotu Vakarisito ni veiyalayalati vou e tautauvata na nodrau

gadreva na veivosoti. Eke talega, sa vakarautaka tiko na Kalou e dua na kena isau ka na dodonu me sauma vakalevu.

Dan 9:10 *Keimami sa sega ni vakarorogo ki na domo i Jiova na neimami Kalou, me keimami muria na nona vunau, sa biuta e mata keimami mai vei ira na nona tamata na parofita.*

10a- Oqo talega na kena ituvaki vei ira na lotu Vakarisito ena yabaki 2021.

Dan 9:11 *O ira kece na Isireli era sa talaidredre ki na nomuni lawa ka ra sa sega ni talairawarawa ki na domomuni. O koya oqo sa sovaraki kina vei keda na veicudruvi kei na bubului sa volai tu ena Lawa i Mosese na tamata ni Kalou, baleta ni da sa valavala ca vua na Kalou.*

11a- Ena vunau i Mosese, sa vakaroti ira dina kina na Kalou na Isireli me baleta na talaidredre. Ia ni oti o koya, na parofita o Isikeli, e dua na gauna i Taniela, a vakatalai tani ni oti e 13 na yabaki mai vei Taniela, oya ni oti e 5 na yabaki mai na gauna e kunei koya kina ni vesu tu o Tui Jioiakini, na taci Jioiakimi ka sosomitaki koya, ena uciwai na Kipa ka tiko ena maliwa ni Taikirisi kei na Uferetisi. E kea, e uqeti koya kina na Kalou qai vakarota me vola na itukutuku eda kunea nikua ena noda iVolatabu. Ka sa ikoya ena Isikeli 26 eda kunea kina e dua na veitaravi ni itotogi ka kunei ni kena ivakaraitaki e vakayagataki vakayalo, ia e sega walega, ena vitu na davui ni Vakatakila ena Vakatakila 8 kei na 9. Na tautauvata veivakurabuitaki oqo e vakadeitaka ni Kalou e sega ni veisau dina. Na ivalavala ca e totogitaki ena veiyalayalati vou me vaka ga ena veiyalayalati makawa.

Dan 9:12 *Sa vakayacora na nona vosa ka vosataka vei keda kei ira na noda turaga era sa lewai keda, ka sa kauta mai vei keda* ***e dua na leqa levu*** *, me vaka e se bera vakadua ni bau yaco ena ruku i lomalagi taucoko, me vaka sa yaco mai Jerusalemi.*

12a- E sega ni malumalumu na Kalou, e vakayacora na nona veivakaroti me vakalougatataka se vosavakacacataka ena qarauni vata ga, kei na " *leqa* " e yacovi ira na tamata i Taniela e kena inaki me vakaroti ira na veimatanitu era vulica na veika oqo. Ia na cava eda raica? Dina ni volai tu na ivakadinadina ena iVolatabu, ia era se sega ni kauaitaka tiko ga na lesoni oqo o ira mada ga era wilika. Nanuma tiko nai tukutuku oqo: Sa vakarautaka tiko na Kalou vei ira na Jiu ka taravi ira, vei ira na lotu Vakarisito, e rua tale *na leqa lelevu* ka na vakaraitaki ena vo ni vola i Taniela.

Dan 9:13 *Me vaka sa volai tu ena vunau i Mosese, sa yacovi keda na ka ca kecega oqo; ia keimami sa sega ga ni masu vei Jiova na neimami Kalou, se biuta na neimami caka cala, se kila na nomuni dina.*

13a- Na beci ni veika e vola na Kalou ena iVolatabu e tawamudu, talega. Ena yabaki 2021, era sa cala talega na lotu Vakarisito ena cala oqo ka ra vakabauta ni Kalou ena sega ni veibasai kei ira. Era sega talega ni vuki tani mai na nodra caka cala ka ra sa sega tale ni kauwaitaka na dina vakaivolatabu oqo, ia e rui bibi sara ki na noda gauna ni ivakataotioti, na kena dina vakaparofisai e vakatakilai vakalevu ka matata, me vaka ni ki ni kila ka e tiko ena iVolatabu sara ga.

Dan 9:14 *Sa vakaraica tiko o Jiova na ca oqo, ka sa kauta mai vei keimami, ni sa dodonu o Jiova na neimami Kalou ena ka kecega sa cakava, ia keimami sa sega ni vakarorogo ki na domona.*

14a- Na cava tale e rawa ni tukuni? E dina sara! Ia mo ni kila vinaka ni sa vakarautaka tu na Kalou e dua na leqa levu cake sara me baleta na tamata ena gauna oqo, ka baleta na vuna vata ga oqori. Ena yaco mai, ena maliwa ni 2021 kei na 2030, ena ivakarau ni dua na ivalu ni niukilia ka kena ilesilesi vakalou me *vakamatea e dua na ikatolu ni kawatamata* me vaka na Vakatakila 9:15.

Dan 9:15 *Ia oqo, kemuni na Turaga na neimami Kalou, ko ni a kauti ira tani mai na nomuni tamata mai na vanua ko Ijipita e na liga kaukauwa, ka cakava na yacamuni me vaka sa tu oqo edaidai, keimami sa valavala ca, keimami sa caka cala.*

15a- E vakananuma vei keda o Taniela na vuna e cudruva kina na Kalou na tawavakabauta. E vuravura, na nodra tiko na tamata Jiu e vakadinadinataka na ka vakasakiti oqo ena vuku ni dua na kaukauwa vakaitamera: na nodra biubiu na tamata Iperiu mai Ijipita. Na nodra itukutuku taucoko e vakatau ena ka veivakurabuitaki oqo. E sega ni tu vei keda na madigi me da vakadinadinataka na lako tani oqo, ia e sega ni dua e rawa ni cakitaka ni ra se tiko ga ena keda maliwa nikua na kawa ni veika e sotavi oqo. Ka me vakayagataki vinaka cake kina na bula oqo, a vakabulai ira na tamata oqo na Kalou ki na veicati ni Nazi ena iKarua ni iValu Levu. E vakanamata gona na nodra vakasama na tamata vei ira na bula tiko, ena 1948, era soli mera vakaitikotiko tale ena nodra vanua makawa, era yali mai na 70. E vakatara ga na Kalou vei ira na nodra qase mera tokaruataka na nodra vosa na nodra qase, era a tukuna vua na kovana ni Roma o Ponitio Pailato me baleti Jisu, me rawa nira vakamatei kina o Jisu kei na noda " gone." E solia vei ira na Kalou na ivola. Ia o ira na lotu Vakarisito mai na veimatalotu kecega era sa vakamaduataka na nodra sega ni kauwaitaka na lesoni vakalou oqo, ka rawa ni dua e kila na vuna, ni ra sa wasea kece na nodra cudruvi. Era cata na Jiu na Mesaia, ia era beca na lotu Vakarisito na nona lawa. E dodonu sara gona na nona cudruvi rau ruarua na Kalou.

Dan 9:16 *Turaga, me vaka na nomuni loloma levu, me vakasuka na nomuni cudru kei na nomuni cudru mai na nomuni koro o Jerusalemi, mai na nomuni ulunivanua tabu; baleta e na vuku ni neimami ivalavala ca kei na nodra ivalavala ca na neimami qase, sa yaco kina o Jerusalemi kei ira na nomuni tamata me ka ni veivakalialiai vei ira kece era tiko vakavolivoliti keimami.*

16a- E taura eke o Taniela e dua na veibeitaki ka a vakaraitaka o Mosese vua na Kalou: na cava era na kaya na tamata era sa vakadinadinataka na nodra totogitaki na nona tamata? E kila vinaka na Kalou na leqa oqo ni sa tukuna vakataki koya na veika me baleti ira na Jiu, ena gusu i Paula ena Roma.2:24: *Ni sa vosavakacacataki na yaca ni Kalou vei ira na veimatanitu ena vukumudou, me vaka sa volai* . E vakaibalebaletaka tiko na tikinivolatabu ni Isi.16:27: *Ia raica, au sa dodoka na ligaqu vei iko, au sa vakalailaitaka na ivotavota au a lesia vei iko,* ***au sa soli iko ki na nodra gagadre na nomu meca, na goneyalewa ni Filisitia, era sa maduataka na nomu ivalavala ca*** . Ena nona yalololoma, e se vo tiko e levu na ka me vulica o Taniela me baleta na lewa e tauca tiko na Kalou ina nona koro o Jerusalemi. Ia ni sa kaya, " O *Jerusalemi kei ira na nomu tamata era sa veivakalolomataki vei ira kecega era sa tu wavoliti keimami* ," e sega ni cala, ni kevaka me a vakavuna na itotogi nei Isireli vei ira na kai veimatanitu tani e dua na rere e veivakabulai kei na gagadre me ra qarava na Kalou dina oqo, ena dua na kena yaga dina na itotogi. Ia na ka vakaloloma oqo e sega ni vuavuai vinaka, e sega ni ka lailai sara, nida dinautaka kina na nodrau saumaki mai o Tui Nepukanesa kei Tui Taraiasi na kai Mitia.

Dan 9:17 *Ia oqo, kemuni na neimami Kalou, mo ni rogoca na noqu masu kei na nona kerekere na nomuni tamata, ka vakaraitaka na matamuni me cilava na nomuni vale tabu sa vakarusai tu ena vuku i Jiova.*

17a- Na ka e kerea o Taniela ena vakayacori, ia e sega ni baleta ni lomani koya na Kalou, ia baleta walega ni sa tiki ni nona i tuvatuva na lesu tale oqo ki Isireli kei na kena tara tale na vale ni soro. Ia, e sega ni kila o Taniela ni valenisoro, ka na tara tale dina, ena vakarusai tale ena 70 mai vei ira na kai Roma. Oqo na vuna na itukutuku ena ciqoma ena wase 9 oqo ena vakabulai koya kina na bibi vakaJiu sara ga e se solia tikoga ki na valetabu vatu ka tara mai Jerusalemi; na valenisoro ni yago i Karisito ena sega ni dede sa na vakavuna me tawayaga, ka ena vuku ni ka oqo, ena vakarusai tale ena 70 mai vei ira na mataivalu ni Roma.

Dan 9:18 *Mo ni vakala mai na daligamuni, na noqu Kalou, ka rogoca! Ni dolava na matamuni ka raica na neimami irusarusa, kei na koro sa vakatokai ena yacamuni! Ni keimami sega ni cavuta na neimami kerekere vei kemuni ena vuku ni neimami yalododonu, ia ena vuku ga ni nomuni loloma levu.*

18a- E dina ni sa digitaki Jerusalemi na Kalou me yaco me vanua sa vakatabui ena nona tiko lagilagi. Ia sa tabu ga na vanua ni sa tiko kina na Kalou, ka tekivu mai na yabaki 586, sa sega tale ni vakakina. Ka, na kena veibasai, na irusarusa kei Jerusalemi kei na kena valenisoro e vakadinadinataka na nona sega ni veivakaduiduitaki ena lewa dodonu. Na lesoni oqo e gadrevi vei ira na tamata me ra raica na Kalou dina me vaka e dua na ka bula ka raica, lewa, ka vakayacora, ka sega ni vakataki ira na kalou butobuto dau qaravi matakau ka ra dau veimaliwai ga kei ira na agilosi ca ni keba ni tevoro. Na tamata yalodina e qarava na Kalou, ia na tamata tawayalodina e vakayagataka na Kalou me solia vua e dua na dodonu vakalotu vei ira era tu wavoliti koya. Na *loloma* ni Kalou e vakamamasu kina o Taniela e dina ka na sega ni dede sa na solia na kena ivakadinadina totoka duadua, vei Jisu Karisito.

Tani 9:19 *Mo ni rogoca, na Turaga! Ni vosoti kemuni na Turaga! Ni rogoca mada na Turaga! Mo ni cakacaka, ka kakua ni vakaberabera, ena vukumuni, na noqu Kalou! Baleta na nomuni koro kei ira na nomuni tamata era vakatokai ena yacamuni.*

19a- Na nona sa qase sara o Taniela e vakadonuya na nona vakadeitaka baleta, me vakataki Mosese, na nona gagadre vakatamata taleitaki duadua sai koya me rawa ni sotava na lesu tale oqo ki na nona vanua "tabu". E gadreva me vakadinadinataka na kena tara tale na valetabu tabu ka na vakalagilagi tale kina na Kalou kei Isireli.

Dan 9:20 *Ni'u se vosa tikoga, ka masu, ka vakatusa na noqu i valavala ca, kei na nodra i valavala ca na noqu tamata na Isireli, ka cavuta na noqu kerekere vei Jiova na noqu Kalou ena vuku ni ulunivanua tabu ni noqu Kalou;*

20a- E sega ni kurabuitaki ni lomani Taniela na Kalou; o koya e dua na ivakaraitaki ni yalomalumalumu ka vakamarautaki Koya ka sotava na ivakatagedegede ni savasava e gadreva o Koya. Na tamata yadua e cala ena gauna ga e bula tiko kina ena yago vakayago, ka sega ni duatani o Taniela. E vakatusa na nona ivalavala ca, ka kila na nona malumalumu vakaitamera, me vaka e dodonu vei keda kece. Ia na nona itovo vakayalo vakatamata e sega ni rawa ni ubia na nodra ivalavala ca na tamata, ni tamata ga o koya, e sega ni uasivi o koya. Na kena i wali ena lako mai vua na Kalou vei Jisu Karisito.

Dan 9:21 *Niu se vosa tiko ena masu, sa vuka totolo mai vei au na tamata o Keperieli, au a raica taumada ena raivotu, ena gauna ni isoro ni yakavi.*

21a- Na gauna e digitaka na Kalou me baleta na veisiko nei Keperieli sai koya na isoro ni yakavi, oya na isoro *tawamudu* ni dua na *lami* ka parofisaitaka *na yakavi kei na mataka* na isoro solibula ni veisiga ni mataka ni yago savasava taucoko ka sega ni cala i Jisu Karisito. Ena mate ena kauveilatai me sorovaka na nodra ivalavala ca na nona digitaki duadua ga era lewena na nona tamata dina duadua ga. Na veiwekani kei na ivakatakila ka na soli e ra, vei Taniela, sa vakadeitaki kina.

Tinitini ni Masu: Nona Sauma na Kalou

Dan 9:22 *A sa vakavulici au ko koya, ka vosa vei au, ka kaya vei au, Taniela, au sa lako mai oqo me'u solia vei iko na vuku.*

22a- Na vosa "dolava na nomu kila" e kena ibalebale me yacova mai na gauna oya, e sogo tu na kila. E tukuna na agilosi na ulutaga ni nona ituvatuva ni veivakabulai na Kalou ka vuni tu me yacova na gauna ni nona sota kei na parofita digitaka na Kalou.

Dan 9:23 *Ni ko sa tekivu masu, sa lako yani na vosa, ka'u sa lako mai me'u tukuna vei iko, ni ko sa lomani. Vakarorogo ki na vosa ka kila na raivotu.*

23a- *Ni dou sa tekivu masu, sa lako mai na vosa .*

Na Kalou ni lomalagi sa tuvanaka na ka kecega, na gauna ni soqoni ena auwa ni tawamudu kei na agilosi o Keperieli e vakatokai Karisito ena "Vosa" me vaka ena cakava o Joni ena itekivu ni nona Kosipeli: *na vosa sa yaco me yago* . E lako mai na agilosi me kacivaka vua "na Vosa" ka kena ibalebale ni lako mai me kacivaka vua na nona lako mai na Karisito ka parofisaitaki mai vei Mosese me vaka na Vunau ni Soro.18:15 ki na 19: *Na Turaga, na nomu*

Kalou, ena vakatubura vei iko ***e dua na parofita mai na kemudou maliwa, vei ira na wekamu, me vakataki au: o na lisitaka!*** *Ena cakava o koya na ka o ni a kerea vei Jiova na nomuni Kalou mai Orepi ena siga ni soqoni, ka kaya, 'Me'u kakua ni rogoca tale na domo i Jiova na noqu Kalou, se raica tale na bukawaqa levu oqo, me'u kakua kina ni mate.' Sa qai kaya vei au o Jiova, 'Sa vinaka na veika era sa tukuna. Au na vakatubura vei ira* ***e dua na parofita mai vei ira na wekadra me vakataki iko*** *,* ***ka'u na biuta na noqu vosa ki gusuna, ka na tukuna vei ira na ka kecega au sa vakarota vua*** *. Ia o koya e sega ni rogoca na noqu vosa e tukuna ena yacaqu, au na tarogi koya . ' Ia na parofita sa doudou me cavuta e dua na vosa ena yacaqu ka'u a sega ni vakarota vua me cavuta, se sa vosa ena yaca ni kalou tani, ena vakamatei vakaidina na parofita ko ya.*

Na tikina oqo e yavutaki me kilai kina na nodra cala na Jiu ena nodra cakitaka na Mesaia o Jisu, baleta ni a sotava kece na ivakatagedegede sa parofisaitaki me baleta na nona lako mai. Ni kau mai vei ira na tamata qai dau vakadewataka na vosa vakalou, e veiganiti kina o Jisu kei na ivakamacala oqo, qai vakadinadinataka na cakacaka vakalou na cakamana e cakava.

23b- *ni ko sa daulomani* .

Na cava e lomani Taniela kina na Kalou? Baleta ga ni lomani koya o Taniela. Na loloma sa ikoya na vuna e bulia kina na Kalou na bula ni veika bula galala e liu vua. Na nona gadreva na loloma e vakadonuya na isau levu sara ena sauma me rawata kina mai vei ira eso na nona ibulibuli vakatamata e vuravura. Ka ena isau ni nona mate, ka na dodonu me sauma, o ira ena digitaka era na yaco me ra nona itokani tawamudu.

23c- *Mo vakarorogo ki na vosa, ka kila na raivotu!*

Na vosa cava oqo: na vosa ni agilosi se na "Vosa" vakalou e vuni tu vei Karisito? Na ka e vakadeitaki oya ni rau rawa ka veitokoni ruarua baleta ni raivotu ena baleta na "Vosa" ka na lako mai vakayago vei Jisu Karisito. E bibi duadua gona na kena kilai na itukutuku.

Na Parofisai ni 70 na Macawa .

Dan 9:24 *Sa lokuci vei ira na nomuni tamata kei na nomuni koro tabu e vitusagavulu na macawa, me vakaotia na talaidredre ka vakaotia na ivalavala ca, me veivutunitaki na cala ka kauta mai na yalododonu tawamudu, me dregati kina na raivotu kei na parofisai, ka lumuta na Tikina Tabu Sara.*

24a- *Sa muduki tani e vitusagavulu na wiki vei ira na nomu tamata kei na nomu koro tabu* .

Na vosa vaka-Iperiu "hatac" e kena ibalebale ena imatai ni kena ibalebale me musuki se musuki ; kei na kena ibalebale ga vakaibalebale, "me vakatulewataka se vakavinakataka." Au maroroya tiko na imatai ni ibalebale , baleta ni solia na ibalebale ni cakacaka oqo nei Eparama ka vakadeitaka na nona veidinadinati kei na Kalou ena dua na isoro, ena Vakatekivu 15:10: *A taura kece o Eparama na manumanu oqo, ka musuka ena lomadonu, ka biuta na veitiki yadua me veibasai kei na dua tale ; ia e sega ni wasea na manumanu vuka* . Na ivalavala oqo e vakaraitaka na veidinadinati e cakava na Kalou kei na nona dauveiqaravi. Oqo na vuna ena taura kina na kena ibalebale taucoko na vosa "me musuki " ena "veiyalayalati e caka vata kei ira e lewe vuqa me dua na macawa" ena tikina e 27. O ira na "lewe vuqa" oqo era Jiu vakamatanitu, me baleta na nodra yaga e vakaraitaki taumada kina na yaga ni vakabauti Karisito sa vakoti ki na kauveilatai. Na ikarua ni taleitaki ni vosa oqo "me musuki" sai koya na 70 na macawa ni yabaki ni wase 9 oqo e musuki ena "2300 yakavi-mataka" ni Tani. 8:14. Ka sa basika mai e dua na lesoni mai na ituvatuva ni gauna oqo ka biuta na vakabauta vakarisito me liu mai na vakabauta vakaJiu. Ena sala oqo, e vakavulica vei keda na Kalou ni vei Jisu Karisito e solia kina na nona bula me cabora me ivoli vei ira na tamata lotu yadua e ganita na nona vakabulai ena kawatamata kecega . Sa dodonu kina me yali na veiyalayalati makawa ni sa vakadavea na nona dra o Jisu me muduka kina na nona veiyalayalati vou kei ira na digitaki e vuravura taucoko.

Na ivola i Taniela e kena inaki me vakavulica na veivakabulai raraba oqo ena nona vakaraitaka vei keda na nodra saumaki mai na tui era bula vata kei Taniela: o Nepukanesa, o Taraiase na kai Mitia, kei Sairusi na kai Perisia.

Na itukutuku e dua na ivakasala bibi e vakarerei ira na tamata Jiu kei na nodra koro tabu o Jerusalemi, e soli kina e dua na gauna ni 70 na macawa. Eke tale, na kode ni Isik. 4:5-6 e solia e dua na siga me dua na yabaki; na kena balavu e vakatayaloyalotaka e 490 taucoko na yabaki. E rairai dredre vei Taniela me kila na ibalebale ni dua na veivakarerei me baleta na nona koro, ni sa rusa tu.

24b- *me muduka na talaidredre ka muduka na ivalavala ca* .

Raitayaloyalotaka mada na ka e lako curuma na vakasama i Taniela ni rogoca na veika oqo, ni se qai masuta ga vua na Kalou me vosoti na nona ivalavala ca kei na nodra ivalavala ca na nona tamata. Ena sega ni dede sa na kila na ka e yaco tiko. Ia o keda sara ga eda kila vinaka na gagadre vakalou e vakaraitaki. E vinakata na Kalou me vakabulai ira na nona digitaki, me ra kakua tale ni valavala ca, ka vakaotia na nodra talaidredre ki na nona lawa, ka vakaotia kina na ivalavala ca me salavata kei na ka ena vola na yapositolo o Joni ena 1 Joni 3:4: *O koya sa valavala ca sa talaidredre ki na lawa, ia na ivalavala ca sa talaidredre ki na lawa* . Na inaki oqo e vakatabakidua vei ira na tamata e dodonu me ra valuta na nodra itovo ca me ra kakua tale ni valavala ca.

24c- *me sorovaka na ivalavala ca ka kauta mai na ivalavala dodonu tawamudu* .

Vei ira na Jiu o Taniela , na itukutuku oqo e vakavurea na ivalavala ni "Siga ni Veisorovaki," e dua na soqo vakayabaki e marautaki kina na kena kau laivi na ivalavala ca ena kena cabori e dua na me. Na ivakatakilakila ivakaraitaki oqo ni ivalavala ca e vakatakarakarataki Kirisi ena Tani. 8, kei na kena tiko e biuta na parofisai ena draki vakayalo ni "Siga ni Veisorovaki" oqo. Ia ena rawa vakacava ni kauta laivi na ivalavala ca na mate ni me ke sega ni rawata na nodra mate na vo ni manumanu era dau vakacabori ena loma ni yabaki me kauta laivi? Na isau ni leqa oqo e soli ena Ipe. 10:3-7: *Ia e nai soro oqo sa dau nanumi kina nai valavala ca e na veiyabaki;* ***ni sa sega ni rawa me kauta laivi na ivalavala ca na dra ni bulumakau kei na me*** *. O koya oqo, ni sa lako mai ki vuravura na Karisito, sa kaya kina , Ko ni sa sega ni vinakata nai soro kei nai solisoli,* ***ia ko ni sa vakarautaka e dua na yago vei au*** *; O ni sa sega ni taleitaka na i soro kama kei na i soro ni valavala ca. Au sa qai kaya ,* ***Raica, au sa lako mai*** *(Ena ivola sa volai tu me baleti au)* ***me'u cakava na nomuni lewa, na Kalou*** . E matata sara qai vakaibalebale vinaka na ivakamacala e solia na yapositolo o Paula. E muria ni sa maroroya tu na Kalou me baleti koya, vei Jisu Karisito, na cakacaka ni veivakaduavatataki me baleta na ivalavala ca ka a kacivaka na agilosi o Keperieli vei Taniela. Ia e vei o Jisu Karisito ena ivalavala oqo ni "Siga ni Veisorovaki"? Na nona sega ni cala vakatamata uasivi, ka vakaibalebaletaka me Lami ni Kalou ni Lakosivia ka kauta laivi na ivalavala ca kei vuravura, a taura vei koya na nodra ivalavala ca na nona digitaki ka vakatakarakarataki ena me ni ivalavala ni veisorovaki. E vunitaka na lami na me me mate kina na lami ena vuku ni me e taura vei koya. Ena nona ciqoma na nona mate ena kauveilatai me sorovaka na nodra ivalavala ca na nona digitaki, na ivalavala ca e taura vei koya, ena vukui Karisito sa solia kina vei ira na Kalou na ivakadinadina totoka duadua ni nona lomani ira.

24d- *ka kauta mai na lewa dodonu tawamudu* .

Oqo na itinitini marautaki ni nona mate na Mesaia na iVakabula. Na dodonu oqo ka sega ni rawa ni vakatubura na tamata, me tekivu mai vei Atama, e vakacurumi vei ira na digitaki me rawa kina ena nodra vakabauta ena vakaraitaki ni loloma vakalou oqo, ena loloma savasava, me vakacurumi vei ira na ivalavala dodonu uasivi i Jisu Karisito , taumada , me yacova ni sa qaqa na ivalavala ca na ivalu ni vakabauta. Ka ni sa yali vakadua na ivalavala ca, sa tukuni ni sa soli na yalododonu i Karisito. Sa yaco na gonevuli me vaka na nona iVakavuvuli. E na yavu vakavuvuli oqo e yavutaki kina na nodra vakabauta na iapositolo i Jisu. Ni bera ni veisautaki ira na gauna kei na kaukauwa butobuto, ka vakarabailevutaka kina na sala qiqo e

vakavulica o Jisu Karisito. ***Na ivalavala dodonu*** oqo ena ***tawamudu*** ga vei ira na digitaki yalodina, o ira era rogoca ka sauma ena talairawarawa ki na kerekere dodonu ni Kalou.

24th- *me semati na raivotu kei na parofita* .

Oqori, me vakayacori kina na raivotu ena nona basika mai na parofita e kacivaki. Na vosa ni veivakadeitaki e vakaibalebaletaka na veivakadeitaki ni Kalou ka solia vakakina ki na parofisai kei na parofita ka sa na vakaraitaka tiko vua e dua na lewa kei na dua na dodonu vakalou ka taucoko ka sega ni veiletitaki rawa. Na cakacaka sa vakarau vakayacori sa dregati ena nona ivakatakilakila vakatui vakalou. Na naba vakatakarakara ni sila oqo e "vitu:7." E vakatakilakilataka talega na taucoko e vakatakilakilataka na itovo ni Kalou Dauveibuli kei na Yalona. Ena yavu ni digidigi oqo, e tiko kina na kena tara na nona cakacaka ena loma ni vitu na udolu na yabaki, oqori na vuna e wasea kina na gauna ki na macawa ni vitu na siga me vaka na vitu na udolu na yabaki. Na parofisai ni 70 na macawa e solia kina e dua na itavi ki na naba (7), na ivakatakilakila ni Kalou bula ena Vakatakila 7. Na veitikina e tarava ena vakadeitaka na bibi ni naba oqo "7."

24f- *me lumuta na Vale Tabu Sara* .

Oqo na lumuti ni Yalo Tabu ena rawata o Jisu ena gauna ni nona papitaiso. Ia meda kua ni cala, na ruve e lutu mai lomalagi e dua ga na kena inaki, oya me vakadeitaka vei Joni ni o Jisu dina na Mesaia e kacivaki; lomalagi e vakadinadinataki koya. E vuravura, o Jisu e dau Karisito ka ena ivakarau ni taro digitaki e tarogi vei ira na bete, na nona veivakavulici ena valenilotu ni sa yabaki 12 e ivakadinadina ni ka oqo. Vei ira na nona tamata, ena kedra maliwa a sucu ka susugi cake kina, na nona kaulotu vakamatanitu me tekivu ena nona papitaiso ena vulaitubutubu ni yabaki 26 ka dodonu me solia na nona bula ena vulaitubutubu ni yabaki 30. Na itutu Tabu duadua e dua na itutu veiganiti me baleti koya, me vaka ni sa vakayagotaka ena yago terified na Kalou bula o Hebrew ena gauna. Ia na Loqi Tabu Sara bula e tiko kina e dua na kena ivakatakilakila vakayago e vuravura: na Vanua Tabu Sara se vanua tabu ni valetabu e Jerusalemi. E ivakatakarakara ni lomalagi, na vanua oqori e sega ni rawa ni yacova na tamata e tiko kina na Kalou kei ira na nona agilosi. Me vaka ni idabedabe ni veilewai vakalou kei na vanua ni nona idabedabe vakaturaga, na Kalou me Turaganilewa e waraka na dra i Karisito me vakadeitaka na nodra vosoti na nodra ivalavala ca na digitaki era digitaki ena loma ni ono na udolu na yabaki e vakarautaki me baleta na digidigi oqo. Na mate i Jisu e vakayacora kina na iotioti ni "soqo ni veisorovaki." E rawati na veivosoti, qai vakadonui kece na isoro makawa e vakadonuya na Kalou. Na lumuti ni Loqi Tabu Sara e yaco ena Siga ni Veisorovaki ena kena kureitaki na dra ni me vakamatei ena idabedabe ni loloma, na icabocabonisoro e biu e cake ni kato e tiko kina na ivakaro ni Kalou e voroki. Ena vuku ni ka oqo, vakadua ena dua na yabaki, sa vakadonui vua na bete levu me curu yani ki na Loqi Tabu Sara ena taudaku ni ilatilati ni veitawasei. O koya gona, ni oti na nona vakaturi, a kauta mai o Jisu na veisorovaki ni nona dra i lomalagi me rawa ni rawata kina na lewa, na kena vakalawataki me vakabulai ira na nona digitaki ena kena beitaki na nona yalododonu, kei na dodonu me beitaki ira na ivalavala ca era sega ni veivutuni, wili kina na agilosi ca kei na nodra iliuliu, o Setani, na tevoro. Na Vanua Tabu Sara, ka vakatokai talega me lomalagi, na dra e vakadavea o Jisu e vuravura, ena vakatarai koya, vei Maikeli, me vakasavi koya na tevoro kei ira na nona timoni mai lomalagi, e dua na ka e vakatakilai ena Vakatakila 12:9. O koya gona, na nodra cala na lotu Jiu oya me ra sega ni kila na itovo vakaparofita ni "siga ni veisorovaki" vakayabaki. Era vakabauta cala ni dra ni manumanu e cabori ena soqo oqo e rawa ni vakadeitaka e dua tale na manumanu e kena ibalebale e liviraki ena loma ni yabaki. Na tamata e buli me ucuya na Kalou; na manumanu e vakatubura na bula e vuravura , eda na vakadonuya vakacava e dua na tautauvata ni yaga vei rau na mataqali manumanu e rua oqo?

Ni sa Kalou, o Jisu Karisito sa ikoya sara ga na waiwai ni veilumuti me vaka na Yalo Tabu ka ena nona lako cake ki lomalagi e kauta vata mai kei Koya na lumuti ni Nona vakalawa e rawata e vuravura.

Na ki ni vakasama .

Dan 9:25 *Mo kila ka kila: mai na gauna sa lako yani kina na i vakaro me tara tale ko Jerusalemi ka yacova na Lumuti, na Turaga, ena vitu na macawa, ka onosagavulu ka rua na macawa: ia ena tara na veisalatu kei na veibuca, ia ena gauna ni leqa.*

25a- *Mo kila oqo, mo qai kila vinaka!*

E dodonu na agilosi me kacivi Taniela me vakasama baleta ni sa sotava tiko na itukutuku e gadrevi kina na vakasama vakayalo kei na vakasama levu ; baleta na vakasama ena dodonu me caka.

25b- ***Mai na gauna*** *sa tukuni kina na vosa me tara tale ko Jerusalemi* ***me yacova na Lumuti, nai Liuliu .***

Na tiki ni tikina oqo duadua ga e bibi duadua baleta ni vakamacalataka vakalekaleka na inaki ni raivotu. **E solia na Kalou vei ira na nona tamata, era waraka tiko na nodra Mesaia, na sala mera kila kina na yabaki cava ena rairai kina e matadra** . Ka sa dodonu me vakatulewataki na gauna oqo ni sa kacivaki kina na vosa ni na tara tale o Jerusalemi me vaka na balavu ni 490 na yabaki sa parofisaitaki. Me baleta na lawa oqo ni tara tale , ena ivola i Esera, eda kunea kina e tolu na lawa e rawa ni ratou vakarota veitaravi e tolu na tui Perisia: Sairusi, Taraiase, kei Atakisekise. E laurai ni lawa e tauyavutaka na kena ikarua ena 458, e vakatara me vakacavari na 490 na yabaki ena yabaki 26 ni noda gauna. Ena maroroi gona na lawa oqo i Atakisekise, ni vakasamataki na gauna e volai kina : vulaitubutubu me vaka na Esera 7:9: *a biuti Papiloni ena imatai ni siga ni imatai ni vula, ka yaco yani ki Jerusalemi ena imatai ni siga ni ikalima ni vula, ni sa tiko vua na liga vinaka ni nona Kalou* . Na yabaki ni nona lawa na tui e tukuni ena Esera 7:7: *E vica vei ira na Isireli, na bete kei na Livai, na daulagasere, na ivakatawa ni katuba, kei na Necinimi, era lako talega mai ki Jerusalemi, ena ikavitu ni yabaki ni tui Atakisekise* .

Me vaka ni tekivu na lawa ena vulaitubutubu , na Yalo e taketetaka na Lakosivia ni vulaitubutubu ena gauna a mate kina o Jisu Karisito ena kauveilatai me baleta na nona parofisai . Na vakasama ena kauti keda ki na takete oqo.

25c- *e vitu na macawa kei na onosagavulu ka rua na macawa, ena vakalesui mai na veivanua kei na veivanua ni veivakaruru, ia ena gauna rerevaki.*

E tiko vei keda taumada e 70 na macawa. E cavuta na agilosi e 69 na macawa, oya; 7 + 62. Na imatai ni 7 na macawa e tini ena gauna ni kena vakabulai tale o Jerusalemi kei na valetabu, ena gauna ni leqa baleta ni ra cakacaka tiko na Jiu ena ruku ni nodra rarawa tudei na kai Arapea era lako mai me ra mai vakaitikotiko ena vanua e biu tu vakagalala ena nodra vakasavi tani. Na tikina oqo mai vei Niem. 4:17 e vakamacalataka vinaka na ituvaki: *O ira era tara na bai, kei ira era colata se colata na icolacola, era cakacaka ena dua na ligadra ra qai taura na iyaragi ena ligadra kadua* . Oqo e dua na itukutuku matailalai e vakamacalataki, ia na kena levu e kune ena ika 70 ni macawa wili.

Na ika 70 ni macawa .

Dan 9:26 *Ia ni sa oti na onosagavulu ka rua na macawa, ena musuki laivi e dua na lumuti, ka na ~~sega na kena isosomi~~ : ia ko ira na tamata ni dua na turaga sa lako mai era na vakarusa na koro kei ~~na vale tabu~~ , ka na yaco mai na nodra i otioti me vaka na waluvu: a sa vakadeitaki me na yaco na veivakarusai me yacova na i otioti ni i valu.*

26a- *Ni oti na onosagavulu ka rua na macawa, ena musuki tani e dua na Lumuti* .

Na macawa oqo e 62 e liutaki ena 7 na macawa , kena ibalebale ni itukutuku dina e "ni oti na 69 na macawa" *e dua na lumuti ena musuki tani* , ia e sega walega ni dua na lumuti, o koya e kacivaki vakaoqo e vakayagotaka na lumuti vakalou vakataki koya. Ena nona vakayagataka na fomula " ***e dua na*** *lumuti* " , na Kalou e vakarautaki ira na tamata Jiu me baleta na nodra sotava e dua na tamata ni irairai vakatautauvata, yawa sara mai na veivakasaurarataki vakalou.

Me salavata kei na nona vosa vakatautauvata me baleti ira na dauteitei, na Luve ni Tamata , na luve ni Turaga ni loganivaini , e vakaraitaka vei ira na dauteitei ni oti na nona talai ira na nona italai era a liu vua ka ra vakacacani ira. Ena rai vakatamata, o Jisu e *dua ga na lumuti* e vakaraitaka ni muri ira na vo ni lumuti.
E kaya na agilosi " *ni oti* " na balavu taucoko ni 69 na macawa, e vakaraitaka kina na ika 70 .
O koya gona, ena veisalatu, na itukutuku ni agilosi e dusimaki keda ina Lakosivia ni vulaitubutubu ni yabaki 30, ena tiko ena lomadonu ni ika70 ni macawa oqo ni siga-yabaki.
26b- *ka na sega na kena ~~isosomi .~~*
Na vakadewa oqo e sega ni vakalawataki vakalevu cake mai na kena dauvolavola, o L.Segond, e vakamacalataka ena yasa ni ilavelave ni vakadewa dina e: ***sega ni dua me baleti koya*** . Ka vei au na vakadewa dina e veiganiti sara ga vei au baleta ni tukuna na ka e vakayacori dina ena auwa ni nona vakoti ki na kauveilatai. E vakadinadinataka oqo na iVolatabu: eratou sa sega ni vakabauta tale ga na yapositolo ni o Jisu na Mesaia eratou namaka tiko baleta , me vakataki ira na vo ni tamata Jiu, eratou waraka tiko e dua na mesaia qaqa ena vakasavi ira tani na kai Roma mai na vanua.
26c- *Na tamata ni dua nai liuliu ena lako mai ena vakacacana na koro kei ~~na vale tabu,~~ na tabu* .
Oqo na isau ni Kalou ki na nodra sega ni vakabauta vakamatanitu na Jiu: *e sega ni dua me baleti koya* . Na cudru vua na Kalou ena saumi vakaidina ena kena vakarusai o Jerusalemi kei na kena *savasava lasu* ; baleta me tekivu mai na yabaki 30 , sa sega tale ni dua *na ka savasava* ena qele ni Jiu ; sa sega tale ni dua na vanua tabu . Me baleta na cakacaka oqo, na Kalou e vakayagataki ira na kai Roma, o ira era vakayagataka na iliuliu ni lotu Jiu me vakoti kina na Mesaia, sega ni doudou ka sega ni rawa ni ra cakava vakataki ira , ni ra kila , ke sega o ira , na sala me ra vakaviriki kina ena vatu na dikoni o Sitiveni " tolu na yabaki kei na ono na vula " e muri .
26d- *kei na kena icavacava ena yaco mai me vaka na waluvu* .
Sa vakakina ena 70, ni oti e vica na yabaki ni nodra kabai na kai Roma, sa lutu ki ligadra o Jerusalemi , ka sinai ena veicati veivakarusai, ka vakabulabulataki ena dua na yaloqaqa vakalou, era sa vakarusa vakadomoilevu , me vaka sa kacivaki, *na koro kei na savasava* ka sa sega tale ni vakakina, me yacova ni sa *sega ni dua na vatu e biu tu ena dela ni dua tale me vaka e kaya o* Jisu ena2: *vei ira: O sa raica na veika kece oqo? Au sa kaya vakaidina vei kemudou, ena sega ni vo eke e dua na vatu me veitaqataqai, ena vakarusai* .
26th - *sa vakatulewataki ni na vakacaca me yacova ni sa cava na* ivalu .
Ena Maciu 24:6, e kaya kina o Jisu : *Dou na rogoca na ivalu kei na itukutuku ni ivalu ; raica mo kakua ni lomaleqa, ni sa dodonu me yaco na veika oqo. Ia ena se bera ni yaco na icavacava.* Ni oti na nodra veiliutaki na kai Roma, e tomani tiko ga na ivalu ena loma ni rua na udolu na yabaki ni gauna vakarisito, qai duatani sara na gauna balavu ni sautu eda sa marautaka mai na gauna e mai cava kina na iKarua ni iValu Levu ia e tuvanaka na Kalou. E rawa kina vua na tamata me vakatubura na vua ni nona veivakacalai me yacova sara na icavacava ni nona vakasama vakatani ni bera ni sauma na isau ni bula vakayago.
Ia, me da kakua ni guilecava ni da vosa tiko me baleti ira na kai Roma ni nodra veisosomitaki vakapopi ena vakabalavutaka na nodra cakacaka na lotu butobuto " *dau veivakarusai* se *dau veivakarusai* " ka tiko talega e kea me yacova na icavacava ni ivalu e vakayacori vei ira na digitaki ni Kalou Karisito.
Dan 9:27 *Ia ena vakadeitaka ko koya e dua na veiyalayalati kei ira na lewe vuqa* ***me dua na macawa*** *: ia ena* ***loma ni macawa*** *ena vakaotia nai soro kei nai soro : ia* ena tiko *e na tabana na ka vakasisila ni veivakarusai, ka me vakarusai sara: ka na vakarusai ,* me vaka *na ka sa vakarusai na* vanua , .
27a- *Ena cakava e dua na veidinadinati kaukauwa kei ira e vuqa* ***me dua na macawa .***

Sa parofisaitaka na Yalo na tauyavutaki ni *veiyalayalati vou* ; e *dei* baleta ni yaco me yavu ni veivakabulai e soli me yacova na icavacava kei vuravura. Ena ruku ni vosa e vuqa , na Kalou e taketetaki ira na lewenivanua Jiu , nona yapositolo kei na nona imatai ni tisaipeli Jiu era na curu ki na nona *veiyalayalati* ena loma ni iotioti ni **vitu na yabaki** ni gauna e soli ki na matanitu Jiu me ciqoma vakamatanitu se cakitaka na Mesaia sa vakoti ki na kauveilatai. Na veiyalayalati oqo e sa " *musuki tani* " ena tikina e 24 ena kedrau maliwa na Kalou kei ira na Jiu ivalavala ca era sa veivutuni. Ena vulaikatakata ni 33 , na icavacava ni macawa sa oti oqo ena vakatakilakilataki ena ivalavala tawadodonu ka vakasisila tale oqori e vakatakarakarataki ena nona vakaviriki ena vatu o Sitiveni, na dikoni vou. Na nona cala duadua ga oya me tukuna vei ira na Jiu na ka dina era sega ni vosota rawa me ra rogoca, ia o Jisu e biuta na nona vosa ki gusuna. Ni raica e dua na tisaipeli ni nona inaki ni vakamatei , e vola o Jisu na kena sega ni ciqomi vakamatanitu na nona veimasulaki. Mai na vulaikatakata ni 33 , era sa qai vakavuna na nodra cudru na kai Roma na Jiu vukitani, e qai vakayacori vei Jerusalemi ena 70.

27b- *e* ***na loma ni macawa*** *e na vakavuna me mudu kina na i soro kei na i soro* .

Na gauna ni loma *ni macawa oqo* sa ikoya na vulaitubutubu ni 30, ka sa takete ni parofisai ni 70 na macawa. Oqo na gauna e vakayacori kina na veika kece e caka e tukuni ena tikina e 24 : **na icavacava ni ivalavala ca, na kena veisorovaki, na nona lako mai na parofita e vakayacora na raivotu ena nona tauyavutaka na nona dodonu tawamudu, kei na nona lumuti na Karisito sa tucake tale ka lako cake ki lomalagi, na Dauqaqa ka Kaukauwa** .

Na mate veivakaduavatataki ni Mesaia e vakavotui eke ena yasa ni dua na kena itinitini e vakavuna: na kena muduki vakaidina na *isoro* manumanu kei *na isoro* e caka ena yakavi kei na mataka ena valenisoro vakaJiu , ia mai na mataka tale ga me yacova na yakavi , ena vuku ni nodra ivalavala ca na tamata . Na mate i Jisu Karisito e vakavuna me sega ni yaga na ivakatakarakara ni manumanu e vakatayaloyalotaki koya ena veiyalayalati makawa, oqo na veisau bibi e kauta mai na nona isoro. Na nona dresulaka na Kalou na ilatilati ni valenisoro ena gauna e mate kina o Jisu e vakadeitaka na kena sa mudu vakadua na ivalavala vakalotu vakavuravura, kei na kena vakarusai na valenisoro ena 70 e vakadeitaka na veivakadeitaki oqo. Ena kena veibasai, na nodra soqo vakayabaki na Jiu, ka parofisai kece ni nona lako mai, sa na yali yani ; ia e sega ni dua na kena ituvaki e vakayacora kina na ivalavala ni Siga ni Vakacecegu ena veimacawa, ka rawata na kena ibalebale dina ena mate oqo: e parofisaitaka na vakacegu vakalomalagi ni ikavitu ni mileniumi ka, ena nona qaqa, e rawata kina o Jisu Karisito me baleta na Kalou kei ira na nona digitaki dina , ka vakatokai ira kina na nona *lewa dodonu tawamudu uasivi* ka cavuti ena tikina e 24 .

Na itekitekivu ni " *macawa* " oqo ni yabaki-siga e yaco ena vulaitubutubu ni 26 ena papitaiso nei Jisu ka papitaisotaki mai vei Joni na Dauveipapitaisotaki.

27c- *Ia* [ena] tiko *ena tabana na veika vakasisila ni veivakarusai* .

Vosota, ia na tiki ni tikina oqo e vakadewataki cala ena New International Version baleta ni sa vakadewataki cala. Niu vakasamataka na ivakatakila e soli ena Apokalipisi i Joni, au sa vakaraitaka kina na noqu vakadewa ni ivola vakaIperiu, ka ra vakadeitaka eso tale na vakadewa . Na vosa " *ena tabana* , " e vakatakarakarataka na itovo vakalomalagi kei na lewa , e vakaraitaka e dua na itavi vakalotu e taketetaka vakadodonu na Roma vakapope , ka " *vakacerecerei koya* " ena Tani. 8:10-11, kei na kena veiwekani vakalotu ena iotioti ni gauna . *Na taba ni ikeli* e vakatakarakarataka na kena cecere duadua na itutu vakatui, me kena ivakaraitaki *na laione e tabana na ikeli* ka baleti Tui Nepukanesa, se na Kalou vakataki koya, ka kauta voli ena *taba ni ikeli* na nona tamata Iperiu ka a vakabulai ira mai na veivakabobulataki mai Ijipita. Na matanitu kece era sa taura na ivakatakilakila oqo ni ikeli *oka kina* , ena 1806, Napoleon I ' ka na vakadeitaki ena Vakatakila 8:13, oti na empara ni Prussia kei Jamani, na iotioti ni turaga kaukauwa o A. Hitler. Ia me tekivu mai na gauna oya, e tiko talega vei Amerika na ikeli vakatui oqo ena ilavo dromodromo ni nona ilavo ni matanitu: na dola.

Ni biuta laivi na ulutaga sa oti, sa lesu tale mai na Yalo me taketetaka na nona meca taleitaki : Roma . Ni oti na kaulotu vakavuravura i Jisu Karisito , na taketetaki actor ni veika vakasisila e vakavuna na iotioti ni *vakarusai* ni vuravura sa ikoya dina o Roma, na kena iwasewase ni matanitu lotu butobuto sa qai vakarusai Jerusalemi ena 70 ena tikina e 26. Kei na cakacaka ni kena vakayacori na " ***veika vakasisila*** *ni vakarusai* " ena tomani tikoga ena gauna ni vuravura me yacova na end . Na *veika vakasisila ,* ena vuqa, era sa vakavuna kina , taumada , ki na Roma vakatui , ka na vakacacani ira na digitaki yalodina ena nona biuti ira ki na mate ena " stagings " vakasakiti me vakamarautaki ira na tamata ni Roma dau vakadave dra, na veika ka na mudu ena 313. Ia e dua tale na ivalavala vakasisila e yaco mai ena dua na siga ka tarava kei na Siga ni Vakacecegu , ena ika 7 ni Maji, 321 ; na ka oqo e vakavuna tale na Matanitu o Roma kei na kena iliuliu vakatui o Konisitatini I. E lako [vata kei] koya na Matanitu o Roma ena ruku ni nodra veiliutaki na empara ni Byzantine . Ena 538 , ena kena veibasai , [a cakava tale] o Empara Justinian I e dua na ka vakasisila *ena* nona tauyavutaka na matanitu vakapopi nei Vigilius I ena nona idabedabe vaka-Roma ' kei na kena vakabalavutaki na *veika vakasisila oqo* me yacova na icavacava kei vuravura e dodonu me qai vakavuna na iwasewase vakapopi oqo ka sa vakacacana tiko na Kalou me tekivu mai na Tani. 7. Eda nanuma tiko ni yaca " *ileu lailai* " e vakaraitaka na rua na iwasewase ni veiliutaki nei Roma ena Tani. 7 kei na Tani. 8. Na Kalou e raica ena rua na iwasewase veitaravi oqo na kena tomani tikoga na cakacaka vakasisila vata ga.

Na vulici ni veiwase sa oti e sa rawa kina vei keda me da kila na veimataqali ka vakasisila e tukuna na tikina oqo me baleti koya.

27d- *ka me yacova e dua na veivakarusai* (se *dua na veivakarusai taucoko*) *ka* ***na vakacacani*** , [me vaka] *na ka sa vakaroti , ena* [vanua] *lala* .

" ***Ena musuki*** [me vaka] *na ka sa vakaroti* " ka vakatakilai ena Tani. 7:9-10 kei na Tani . 8:25: *Ena vuku ni nona rawa-ka kei na rawa-ka ni nona ilawaki, ena viavialevu kina e lomana, ka na vakarusai ira e lewe vuqa era sa bula sautu, ka na vakalevulevui koya me saqati ira na turaga ni turaga;* ***ia ena musuki ko koya ka sega na sasaga ni dua na liga.***

Na ivola vakaIperiu e solia na vakasama vakalou oqo e duidui mai na veivakadewataki ni gauna oqo.

Na nuance oqo e yavutaki ena ituvatuva ni Kalou me vakavuna na nodra cala na tamata me lutu lesu tale ki na vuravura oqo era bula tiko kina ; oqo na ka e vakavulica vei keda na Vkta. Meda raica mada ni vakabauta vakarisito lasu e sega ni kauwaitaka na ituvatuva vakalou oqo, ka na oka kina na kena vakarusai na tamata mai na dela i Vuravura ena nona lesu tale mai vakalagilagi o Karisito. Ni ra sega ni kauwaitaka na ivakatakila e soli ena Vakatakila 20, era waraka walega na kena tauyavutaki na matanitu i Karisito e Vuravura. Ia, e dua na vakarusai taucoko ni kena dela e porokaramutaki eke kei na Vkta . Na lesu tale mai lagilagi ni Karisito qaqa ena nona vakalou kecega ena vakalesuya mai ki vuravura na kena irairai veilecayaki ni itekitekivu ni kena itukutuku e vakamacalataki ena Vakatekivu 1. Na uneune lelevu ena vakayavalati koya ka na kunea tale ena ruku ni yaca ni *qara e sega ni vakarusai na kena* ituvaki veilecayaki taumada bo " hu " *wahuto kei* na void " . E sega ni dua na tamata ena bula tiko kina, ia ena *valeniveivesu* ni tevoro e vakatikitikitaki tu kina me *dua na udolu na yabaki* me yacova na auwa ni nona mate.

Ena gauna oqo ni vuli, e dodonu meu vakarautaka na ikuri ni itukutuku me baleta, imatai, na "ika 70 ni [macawa] " ka sa qai vulici walega oqo. Na kena vakayacori ena veiyabaki ni siga vakaparofisai e salavata kei na kena vakayacori dina. Me baleta na vakavinavinaka ki na ivakadinadina ni dua na ivolanivula vakaJiu , eda kila na ituvatuva ni macawa ni Siganimate ni yabaki 30. Na kena isema e dua na Vukelulu, na yakavi ni Siga ni Vakacecegu ena so na gauna e vakadonui ena Lakosivia vakaJiu ka lutu ena dua na Lotulevu ena yabaki oya. E rawa kina vei keda me da vakavoutaka vakaoti na kena vakayacori na Lakosivia oqo ka a mate kina

o Jisu. E vesu ena yakavi ni Tusiti, lewai ena bogi, e vakoti ena kauveilatai o Jisu ena mataka ni Vukelulu ena 9 na kaloko. E mate ena 3 na kaloko. Ni bera na 6 na kaloko , e biuta na yagona ena ibulubulu o Josefa mai Arimacea qai vakaliliga na vatu e sogota tu. Sa oti na Siga ni Vakacecegu ni Siganimate ni Lotulevu . Ena mataka ni Vakaraubuka, era volia na marama daulotu na ka boivinaka era vakarautaka ena siga me vakamamacataki kina na yago i Jisu. Ena yakavi ni Vakaraubuka ena 6 p.m., sa tekivu kina na Siga ni Vakacecegu ni veimacawa; e dua na bogi, dua na siga, e lako sivita ena vakacegu e vakatabuya na Kalou. Ka ena yakavi ni Vakarauwai ena 6 p.m., sa tekivu kina na imatai ni siga ni macawa vakavuravura. Sa oti na bogi, ena imatai ni rarama ni mataka, eratou sa lako na marama ina ibulubulu ena nodratou nuitaka me ratou na kunea e dua me vakaliliga na vatu. Era kunea ni sa vaqiqici na vatu qai dola tu na ibulubulu. Ni rau curu yani ina ibulubulu, rau raica o Meri Makitala kei Meri, na tinai Jisu , e dua na agilosi e dabe tiko qai vakaraitaka vei rau ni sa tucaketale o Jisu. E tukuna vei ira na agilosi mera lai vakaroti ratou na tacina, o iratou na nona yapositolo. Ni vakanomodi tiko ena iteitei, e raica o Meri Makitala e dua na tagane e vakaisulu vulavula qai taura me dua na dauteitei; ena veisau e tarava, e kilai Jisu kina. Ka eke, e dua na itukutuku bibi sara ka vakarusa e dua na vakabauta raraba sara, e kaya o Jisu vei Meri: " *Au se bera ni lako cake vei Tamaqu* ." Na daubutako ka a tiko ena kauveilatai kei Jisu vakataki koya erau a sega ni curu ki na parataisi, na matanitu ni Kalou, ena siga sara ga erau a vakoti kina ki na kauveilatai, me vaka ni sa oti e 3 na siga taucoko, e se bera tikoga ni lako cake ki lomalagi o Jisu. Au rawa gona ni kaya ena yaca ni Turaga, o ira e sega na ka mera tukuna ena vukuna, mera galu! Me kua kina ni dodonu mera vakalialiai se vakamaduataki ena dua na siga.

Na ikarua ni ka oya me da vakayagataka na siga – 458 – ka vakatakilakilataka taumada na itekitekivu ni 70 na macawa ni siga-yabaki ka vakarautaki me baleti ira na tamata Jiu ka solia vei ira na Kalou e rua na ivakatakilakila bibi ni veivakaduiduitaki: na Siga ni Vakacecegu kei na cilivi ni yago.
Me vaka e kaya o Roma. 11, o ira na kai Matanitu Tani era saumaki mai ka ra sa curu ki na veiyalayalati vou era sa vakacurumi ki na waka kei na vunikau vaka-Iperiu kei na Jiu. Ia na yavu ni veiyalayalati vou e vaka-Jiu taucoko, ka sa cakava o Jisu e dua na tikina me vakananumi keda kina ena Joni 4:22: *Dou sa sokaloutaka na ka dou sa sega ni kila ; keimami qarava na ka keimami kila, ni vu mai vei ira na Jiu na veivakabulai.* Nikua, na itukutuku oqo e taura e dua na kena ibalebale matailalai baleta ni vosa o Jisu vei ira na kai Matanitu Tani era sa saumaki vakailasu ena veitabagauna kecega. Me vinaka cake me ra vakayali ira, a vakauqeti ira na tevoro me ra cati ira na Jiu kei na nodra veiyalayalati; ka vagolei ira tani mai na ivakaro ni Kalou kei na nona Siga ni Vakacecegu tabu. E dodonu kina me da vakadodonutaka na cala oqo ka **raica na veiyalayalati vou ena dua na ivakatakilakila vaka-Jiu** . Na iapositolo kei na tisaipeli vou saumaki mai Jiu sai ira oqo " *vuqa " era cakava e dua na veiyalayalati kaukauwa* kei Jisu , ena Dan.9:27, ia na nodra yavu e se Jiu tikoga, era sa kauwaitaka talega na itekitekivu ni gauna ni " *70 na macawa* " e solia na Kalou ki na matanitu Jiu me ra ciqoma se cata na ivakatagedegede ni dra vakatamata ni Karisito vou ena co . Ena kena vakalailaitaki na veivakasama oqo na siga - 458 sa yaco me itekivu ni "2300 yakavi-mataka" ni Tani.8:14.
Ni sa mai cava na gauna balavu ni parofisai oqo, oya na 2300 na yabaki, e tolu na ka me na mudu me vaka e tukuna o Tani. 8:13.

1. na matabete tawamudu .
2. na ivalavala ca veivakarusai .
3. na veivakacacani ni savasava kei na mataivalu.

E laurai kina na tolu na ka:

1. na matabete tawamudu vakavuravura ni Popi .
2. na imatai ni siga ni vakacegu e vakatokai tale me: Sigatabu.
3. Na veivakacacani ni yalosavasava kei na tamata yalosavasava Vakarisito, na lewenivanua ni matanitu vakalomalagi.

Na veisau oqo e vakatabakidua ki na:

1. Me vakalesui mai vei Jisu Karisito na nona matabete tabu tawamudu vakalomalagi.
2. Vakalesuya mai na lawa vakalou taucoko oka kina na vakacegu ni Siga ni Vakacecegu ena ika 7 ni siga .
3. Me laurai ni sa mai cava na nodra vakacacani na savasava vakarisito kei ira na tamata yalosavasava.

Na iwiliwili e vakaturi me baleta na " 2300 yakavi-mataka " ni tiko me vaka na kena siga ni tekivu na siga - 458, na icavacava ni gauna oqo e cava ena vulaitubutubu ni 1843: 2300 - 458 = 1842 + 1. Ena iwiliwili oqo e tiko vei keda 1842 na yabaki taucoko ni yenning na kena dodonu me da vakarautaka na ad1 me da 1843 na vanua e cava kina na parofisai "2300 yakavi-mataka". Na tikinisiga oqo e itekitekivu ni nona lesu tale mai na Kalou, e saga kina me sereki ira na nona tamata yalosavasava dina mai na lasu vakalotu era taukena mai na lotu Katolika vakaRoma vakapope me 1,260 na yabaki. O koya gona, ena nona taura na ikalawa me bulia e dua na veivakavoui vakayalo e Amerika, na vanua era sa kunea kina na idrodro na lotu Tawase, na Yalo e vakauqeti William Miller me taleitaka na parofisai ni Taniela 8:14, ka rua na siga vakaturi veitaravi e kacivaka na lesu tale mai nei Jisu Karisito, na imatai me baleta na vulaitubutubu ni 1843, na ikarua me baleta na lutu ni 844. vanua tabu e vakaraitaka ni sa lesu tale mai o Jisu me vakasavasavataka na vuravura. Ni oti e rua na veivakayalolailaitaki ena veisiga sa lokuci, a solia na Yalo e dua na ivakatakilakila vei ira na gugumatua duadua era a vakaitavi ena rua na veivakatovolei ni vakabauta. A ciqoma e dua na raivotu vakalomalagi ena mataka ni ika 23 ni Okotova, 1844, mai vua e dua vei ira na tamata yalosavasava ka takosova tiko na veikau. E dolava na lomalagi e dua na iyaloyalo e vakaraitaka tiko o Jisu Karisito na Bete Levu e veiqaravi tiko ena vanua tabu vakalomalagi. Ena raivotu, e lako sivita na vanua tabu ina vanua tabu sara. O koya gona, ni oti e 1,260 na yabaki ni butobuto, a veitaratara tale o Jisu Karisito kei ira na nona tamata yalodina, era digitaki ena rua na veivakatovolei veitaravi.

1. **<u>Na kena tekivutaki tale na veika tawamudu</u>** . Sa ikoya gona ena raivotu oqo a taura lesu kina vakamatanitu na Kalou na nona matabete tawamudu ka vakasilesitieli ena ika 23 ni Okotova, 1844.
2. **<u>Na Lesu Mai ni Siga ni Vakacecegu</u>** . Ena vula vata ga oqori , e dua tale vei ira na tamata yalosavasava sa tekivu me maroroya na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga, ni oti e dua na veisiko mai vei Misi Rachel Oaks, ka solia vua e dua na ivola lailai mai na nona lotu: "Papitaiso ni Kavitu ni Siga." E dua veitaravi, ni toso na gauna, era sa ciqoma talega na tamata yalosavasava era digitaki ena rua na veivakatovolei na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga. Sa vakaotia kina na Kalou na ivalavala ca veivakarusai ka tauyavutaka o Roma lotu butobuto, ia e vakalawataka o Roma vakapope ena kena yaca "Sigatabu."
3. **<u>Na itinitini ni veivakacacani</u>** . Na ikatolu ni ulutaga e baleta na savasava kei ira na lotu Vakarisito era vakacacani me 1,260 na yabaki. Ka vakakina, ena 1843 kei na 1844, sa lewa na sautu vakalotu ena veiyasai vuravura taucoko ena Tokalau ka kauwaitaki kina na parofisai. E yaco oqo baleta ni sa vakamalumalumutaki ira na dauvakacaca o Varanise era vakayacora na veivakalolomataki vakalotu ena nona guillotine. O koya gona, ni oti na iotioti ni yabaki vakadave dra ni nodra totogitaki *na*

dau veibutakoci vakalotu me vaka na Vakatakila 2:22-23, ena icavacava ni 1260 na yabaki ka tekivu ena 538, na siga e semati ki na kena kau laivi na veiliutaki *tawamudu ena kena* tauyavutaki na matanitu vakapopi , oya na veivakacegui9 . Kei na galala ni lewaeloma sa tauyavutaki sa vakatara vei ira na tamata yalosavasava me ra qarava na Kalou me vaka na nodra digidigi kei na nodra kila ni na vakalevutaka na Kalou. Ena yabaki 1843, era sa sega ni vakacacani tale *na yalosavasava* kei *na mataivalu ni tamata yalosavasava* , o ira na lewenivanua ni matanitu vakalomalagi e digitaki ira o Jisu Karisito, me vaka e kacivaka na parofisai ni Taniela 8 :13-14.

Na veika kece e sotavi oqo e a tuvanaka ka dusimaki mai vua na Kalou Kaukauwa ka, ena nona sega ni laurai rawa, e pailatetaka na nodra vakasama na tamata me rawa ni ra vakayacora na nona ituvatuva, na nona parokaramu taucoko, me yacova na icavacava kei vuravura ni sa na oti na nona digitaki ira na digitaki. E matata mai na veika kece oqo ni sega ni digitaka na tamata me rokova na Siga ni Vakacecegu kei na kena rarama, sai koya ga na Kalou e solia vua na veika oqo e nona me i vakatakilakila ni nona veivakadonui kei na nona lomani koya dina me vaka e vakavuvulitaki ena Isike. 20 :12-20: *Au sa solia talega vei ira na noqu Siga ni Vakacecegu me i vakatakilakila vei au kei ira, me ra kila kina ni sai au o Jiova sa vakatabui ira... Dou vakatabuya na noqu Siga ni Vakacecegu, me i vakatakilakila vei au kei kemudou, me ra kila kina ni sai au o Jiova na nomudou Kalou* . Baleta ni o koya e vakasaqara na nona sipi sa yali, me da vakadeitaka ni na sega ni yali e dua na digitaki.

Ena Tani. 8, ena isau duatani e solia na Kalou ena tikina e 14 ki na taro ni tikina e 13, na vosa " *savasava* " e veiganiti sara baleta ni savasava e baleta e vuravura raraba na veika kece e nona na Kalou ka baleti koya vakabibi. Oqo na kena ituvaki ena nona matabete *vakalomalagi tawamudu* , na nona *Siga ni Vakacecegu vakatabui* mai na ivakatekivu kei vuravura ena siga ni oti na nona buli o Atama, kei *ira na nona tamata yalosavasava* , na nona digitaki yalodina. Na veika e sotavi ka parofisaitaki ena Taniela 8:13-14 e vakayacori ena maliwa ni 1843, na siga ni lewa vakalou, kei na vulaitubutubu ni 1844, ka rau yavutaki ruarua ena kena namaki na lesu tale mai nei Jisu Karisito me baleta na veisiga oqo. Talega, yavutaki ena vakasama ni nona lako mai o Jisu Karisito , na gauna ni veika e sotavi oqo e solia vei ira na vakaitavi era muria na veika e namaki oqo na yaca "Adventist" , mai na vosa vaka-Latina "adventus" ka kena ibalebale sara ga na "yaco mai". Eda na kunea na veika e sotavi ena "Adventist" oqo ena wase 12 ni ivola i Taniela oqo, ka na lako mai kina na Yalo me vakaraitaka na bibi ni iotioti ni "veitokani" vakadonui oqo.

Taniela 10

Dan 10:1 *Ena ikatolu ni yabaki i Sairusi na tui Perisia, sa vakatakilai vei Taniela e dua na vosa, na yacana o Pelitisasari, e dua na vosa dina ni leqa levu. A sa kila na vosa ka kila na raivotu.*

1a- *E nai katolu ni yabaki i Sairusi na tui Perisia, sa vakatakilai kina e dua na vosa vei Taniela, na yacana ko Pelitisasari* .

E veiliutaki o Sairusi II mai na 539. Na tikinisiga gona ni raivotu e 536.

1b- *Na vosa oqo, sa dina, sa kacivaka e dua na leqa levu.*

Na vosa oqo, *leqa levu,* e kacivaka na veivakamatei ena dua na ivakatagedegede levu.

1c- *Sa vakarorogo ki na vosa oqo, ka sa kila vinaka na raivotu.*

Ke kila o Taniela na kena ibalebale, eda na kila tale ga.

Dan 10:2 *Ena gauna o ya, oi au o Taniela, au a lolosi me tolu na macawa.*

Na lolosi vakatamata oqo ka tarai Taniela, e vakadeitaka na itovo ni veibulu ni veivakamatei ka na vakayacori ni sa vakayacori na leqa levu e kacivaki.

Dan 10:3 *Au sa sega ni kania e dua na kakana kamikamica, sa sega ni curu ki gusuqu na lewe ni manumanu se na waini, au sa sega talega ni lumuti au, me yacova ni sa oti e tolu na macawa.*

Na vakavakarau oqo nei Taniela, ka vakasaqara na vakalevutaki ni savasava, e parofisaitaka na ituvaki vakadomobula ena parofisaitaka na agilosi mai Tani. 11:30.

Tani 10:4 *Ena i ka ruasagavulu ka va ni siga ni imatai ni vula, au sa tiko ena bati ni uciwai levu, o Itikili.*

Ena vosa vakaVaranise, e vakatokai *o Idekeli me Taikirisi.* E vakaibalebaletaka na *uciwai* e vakasuasuataka o Mesopotemia, vata kei na Uferetisi, e takosova qai vakasuasuataka na koroturaga kei Kalitia o *Papiloni* ena vuku ni nona viavialevu totogitaki o Tui Nepukanesa. E sega ni kila rawa o Taniela na ka oqo, ia na veivakamatatataki oqo e vakatabakidua vei au. Baleta e na yabaki 1991 ga au sa qai vakaraitaka kina na ivakamacala dina ni Taniela 12, ka vakayacora kina na uciwai na **Taikirisi** na itavi ni dua na " **taika** " ka kania na yalo ni

tamata. E vakaraitaki e dua na veivakatovolei ni vakabauta ena kena takosovi vakarerevaki. O ira ga na digitaki era rawa ni takosova ka tomana na nodra ilakolako vata kei Jisu Karisito. Oqo tale e dua na iyaloyalo e vakatotomuri mai na nodra takosova na Wasa Damudamu na Iperiu, e dua na takoso sega ni rawa ka veivakamatei vei ira na tamata ivalavala ca ni Ijipita. Ia o koya e vakavotuya na Taniela 12 e digitaki ira na iotioti ni "Karisito" digitaki ka na tomani tikoga na nodra ilesilesi me yacova na nona lesu tale mai o Karisito. Na iotioti vei ira ena sotava na iotioti ni leqa levu , na kena ivakarau vakaitamera ka na gadrevi kina na veivuke i Karisito ena dua na lesu tale kaukauwa ka lagilagi, veivakabulai ka veisausaumi.

Na imatai ni leqa e kacivaki vei Taniela e cavuti ena Tani. 11:30. E baleti ira na tamata Jiu makawa, ia e dua tale *na leqa vakaoqo* ena kacivaki ena dua na iyaloyalo tautauvata ena Vakatakila 1. Oqo ena vakayacori ni oti na iKatolu ni iValu Levu ka *na vakamatei kina e dua na ikatolu ni kawatamata* . Ka sa vakaraitaki na veileti oqo ena Vakatakila 9:13 ki na 21 ena veivakatautauvatataki, ia e vakatorocaketaki ena vosa matata ena ivola oqo i Taniela ena iotioti ni wase 11 ena tikina e 40 ki na 45. Me rawa ni da kunea vakaveitaravi, ena wase 11 oqo, na nodra leqa levu na Jiu, ka qai yaco ena Tani. 12:1, na leqa levu ka na taura me taketetaki ira na digitaki ni lotu Vakarisito kei ira na Jiu yalodina ni gauna ni ivakataotioti era na saumaki mai vei Karisito. Na leqa oqo e vakavotukanataki e kea ena ruku ni vosa "gauna ni rarawa" ka na takete levu duadua na kena vakayacori na Siga ni Vakacecegu e vakatabuya na Kalou.

Veidutaitaki ni rua na raivotu ni leqa sa parofisaitaki tu mai .

1. Vei ira na luve ni tamata i Taniela ena veiyalayalati makawa: Tani.10:5-6.
2. Vei ira na luve ni tamata i Taniela ni veiyalayalati vou: Vakatakila 1:13-14.

Me da kila vakavinaka sara na bibi e dodonu me da vakacuruma ki na rua na leqa oqo, e dodonu me da kila ni dina ga ni rau veimurimuri ena veigauna, na imatai e dua na mataqali ka parofisaitaka na ikarua, ka na taketetaki, ena lesu mai nei Jisu Karisito, na iotioti ni luve ni Kalou yalodina me vakataki Taniela kei na tolu na nona itokani. Ni oti e vicasagavulu na yabaki ni sautu, ka tarava mai e dua na ivalu vakadomobula ka veivakarusai vakadomobula, na siga ni vakacegu ni Sigatabu ni Roma ena vakatauca na matanitu raraba era tuvanaka o ira na bula mai na leqa tubukoso. Ena qai yaco tale mai na mate me vakarerevaki kina na nodra bula na digitaki yalodina, me vaka ena gauna i Taniela, Ananaia, Misaeli, kei Asaraia; ka me vaka ena nodra gauna na "Makabe" ena 168, ka sa taketetaki ira na ***leqa*** e kacivaki ena wase oqo ni Taniela; ka kena iotioti, na iotioti ni Lotu Kavitu era yalodina tikoga ki na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga ena 2029.

Ia ni bera na iotioti ni veivakatovolei oqo, na veiliutaki balavu ni pope me 1260 na yabaki ena sa vakavuna oti na nodra mate e vuqa na veika buli ena yaca ni Kalou.

Me vakalekalekataki, na kena kilai na itukutuku e vakadewataka na raivotu oqo e soli vei Taniela ena rawa kina vei keda me da kila na ibalebale ni dua e solia vei Joni ena Vakatakila 1:13 ki na 16.

Dan 10:5 *Au sa rai cake, ka raica e dua na tamata sa vakaisulu lineni, ka sa vauci tu ena tolona e dua na i vau koula mai Ufasi.*

5a- *sa dua na tamata vakaisulu lineni* .

E dua na cakacaka ni lewa dodonu e vakatakarakarataki ena lineni ena vakayacora na Kalou ena vuku ni dua na tamata. Ena matakau e vakamacalataki, e taura na Kalou na irairai ni tui ni Kirisi o Anitiokasi IV, e kilai me o Epifani. Ena vakacacani ira na Jiu ena maliwa ni 175 kei na 164, na balavu ni nona veiliutaki.

5b- *e toka e tolona e dua na beleti koula mai Ufasi* .

Ni biu wavolita na qaqalo, na beleti e vakaraitaka na dina vakasauraratakí. Kuria oya, na koula e caka mai kina e lako mai Ufasi, e volai ena Jere. 10:9 e dusia na kena vakayagataki ena qaravi matakau butobuto.

Dan 10:6 *Na yagona e vaka na berili, na matana e vaka na livaliva, na matana e vaka na yameyame ni bukawaqa, na ligana kei na yavana e vaka na parasa sa vakawaicalataki, kei na rorogo ni domona e vaka na rorogo ni lewe vuqa.*

6a- *Na yagona sa vaka na vatu kirisolite* .

Na Kalou e dauvola na raivotu ia e kacivaka na nona lako mai e dua na kalou butobuto sa ikoya kina na tikina lagilagi vakaitamera oqo.

6b- *sa serau na matana me vaka na livaliva* .

E vakadeitaki na ivakatakilakila vakaKirisi ni kalou oqo. O koya o Seusi, na kalou ni Kirisi i Tui Anitiokasi IV. Na livaliva e ivakatakilakila ni kalou ni Olimipiki o Zeus; na nodra kalou na kalou ni Olimipiki ena italanoa vakaibalebale vakaKirisi.

6c- *na matana e vaka na yameyame ni bukawaqa* .

Ena vakarusa na ka e taleitaka qai sega ni taleitaka; na matana ena tiko vei ira na Jiu me vakataki Tani. 11:30: … *ena raici ira era sa biuta na veiyalayalati tabu.* E sega ni yaco wale mai na leqa, na vukitani e vakadukadukalitaki ira na tamata.

6d- *na ligana kei na yavana e vaka na parasa sa vakalivalivataki* .

Na dauveivakamatei e tala mai na Kalou ena ivalavala ca me vakataki ira na nona dauveivakamatei. Na nona cakacaka veivakarusai, e vakatakarakarataki ena ligana kei na yavana, e ivakatakarakara varasa ni ivalavala ca vakaKirisi ena ivakatakarakara i Tani.

6th- *na rorogo ni domona sa vaka na rorogo ni lewe vuqa* .

Ena sega ni cakava duadua ga na tui Kirisi. Ena tiko e dakuna kei na matana e vuqa na sotia era lotu butobuto me vakataki koya me ra talairawarawa ki na nona ivakaro.

Na icavacava kei na icavacava ni itukutuku vakaparofisai oqo ena yaco ena gauna ena vakayacori kina na Tani. 11:31: *Era na basika mai na mataivalu ena nona ivakaro ka vakadukadukalitaka na vanua tabu kei na koro kaukauwa, ka ra na vakaotia na ~~i soro~~ sa dau caka tikoga ka vakaduria na ka vakasisila sa vakarusa.* Me baleta na dina vakaivolatabu, au sa bokoca na vosa isoro, ka sega ni volai ena ivola vaka-Iperiu, baleta ni sa tuvanaka na Kalou me baleta na " *tawamudu* " e rua na itavi duidui, veitaravi ena veiyalayalati makawa kei na kena vou. Ena veiyalayalati makawa, e okati kina na kena cabori e dua na lami me isoro kama ena mataka kei na yakavi. Ena kena vou, e dusia na veimasulaki vakalomalagi i Jisu Karisito, ka vakananuma lesu na nona isoro me veimasulaki ena nodra masu na digitaki. Ena itukutuku oqo ni Tani. 11:31, na kena ni veiyalayalati makawa, ena vakaotia na tui Kirisi na veisolisoli ni lawa *tawamudu* i Mosese. O koya gona, na ituvaki ga ni gauna e vakauqeti kina e vakatau kina na vakadewataki ni veiqaravi ni nona veimasulaki tawamudu e dua na bete vakavuravura se na bete levu vakalomalagi: o Jisu Karisito. Na ***tawamudu*** gona e semati ki na dua na veiqaravi vakatamata se, ikarua ka vakadeitaki, ki na veiqaravi vakalou vakalomalagi i Jisu Karisito.

Dan 10:7 *Oi au duadua ga o Taniela au a raica na raivotu; ia o ira na tamata era tiko vata kei au era a sega ni raica, era a rere vakalevu, ka ra dro ka vunitaki ira.*

7- Na rere cokovata oqo e dua ga na iyaloyalo malumalumu ni kena vakayacori na raivotu. Baleta ena siga ni veivakamatei sa kacivaki, ena vinaka vei ira na yalododonu me ra dro ka vuni, kevaka mada ga e tiko ena kete ni vuravura.

Dan 10:8 *Au sa qai vo duadua ga, ka raica na ka levu oqo, ka sa oti na noqu kaukauwa, ka sa veisau na mataqu, ka sa yali na noqu kaukauwa.*

8a- Ena nona vakila, e tomana tikoga o Taniela na nona parofisaitaka na i sau ni veika rarawa ena yaco mai.

Dan 10:9 *Au sa rogoca na rorogo ni nona vosa; ka ni'u sa rogoca na rorogo ni nona vosa, au sa cuva sobu, ka kidroa, ka cuva sobu ki na qele.*

9a- Ena siga ni leqa, na domo ni tui dau veivakacacani ena vakavuna na veika rerevaki vata ga; ena tukituki vata na duru ka tekiduru na yava, sega ni rawa ni colata na yago era na lutu ki vuravura.

Dan 10:10 *Ka raica, sa tarai au e dua na liga, ka sa luluqa na duruqu kei na ligaqu.*

10a- E kalougata vua, ni o Taniela ga na parofita e lesi me kacivaka vei ira na nona tamata na yaco mai ni ***leqa levu oqo*** ka o koya sara ga e sega ni taketetaki ena cudru dodonu ni Kalou.

Dan 10:11 *A sa kaya vei au ko koya, I Taniela, na tamata lomani, mo vakarorogo ki na vosa ka'u sa tukuna vei iko, ka tu e na vanua ko sa tiko kina; ni'u sa talai yani oqo vei iko. Ia ni sa vosa oti vei au ko koya, au sa tu ka sautaninini.*

11a- *I Taniela na turaga lomani, mo vakarorogo ki na vosa au na tukuna vei iko, mo tu vakadodonu ena vanua o sa tiko kina .*

E sega ni dua na vuna me rerevaka kina e dua na daulomani ni Kalou na Nona veivuke vakalomalagi. Na cudru ni Kalou e baleti ira na tamata ivalavala ca dau talaidredre, dau veivakasaurarataki, dau caka ca, ka dau veivakalolomataki. O Taniela e veibasai kei ira na tamata vaka oqo. E dodonu me tudei tikoga, ni oqo sara ga na ivakatakilakila ni duidui ni veika ena yaco vei ira na digitaki. Dina ga ni ra davo tu ena kuvu ni soso ni mate vakavuravura, era na vakayadrati ka tucake ena yavadra. Era na davo tu ga na tamata ca, ka ra na vakayadrati na tamata ca duadua me baleta na iotioti ni veilewai me vakarusai vakadua. E vakamacalataka na agilosi, "ena vanua o tiko kina." Na cava e tiko kina o koya? Ena veika buli, ena bati ni uciwai na "Hiddekel," na Uferetisi ena vosa vaka-Varanise, ka na vakatoka na lotu Vakarisito Iurope ni veiyalayalati vou ena Vakatakila. Na imatai ni lesoni sai koya ni tamata e rawa ni sotava na Kalou ena vanua cava ga ka vakalougatataki mai vua. Na lesoni oqo e vakasuka na veivakaduiduitaki ni qaravi matakau ni vei ira e vuqa na tamata, na Kalou e rawa ni sotavi ga ena veivalenilotu, vale tabu, valetabu, icabocabonisoro, ia eke, e sega ni dua vei ira oqori. Ena nona gauna, ena vakavoutaka o Jisu na lesoni oqo ka kaya ena Joni 4:21 ki na 24: *Yalewa, sa kaya vua o Jisu, vakabauti au, sa voleka mai na gauna dou na sega ni lotu kina vei Tamada ena ulunivanua oqo se mai Jerusalemi . Dou sokaloutaka na ka dou sa sega ni kila; keimami qarava na ka keimami kila, ni vu mai vei ira na Jiu na veivakabulai. Ia sa voleka mai na gauna, ka sa yaco sara oqo, era na lotu vakayalo ka vakaidina vua na Tamada ko ira na tamata lotu dina. Ni sa vakasaqara ko Tamada me ra lotu vakaoqo. Na Kalou e Yalo, o ira era lotu vua e dodonu me ra lotu vakayalo ka vakaidina.*

Na ikarua ni lesoni e matailalai cake; e yavutaki ena uciwai o Hidekel, baleta ni sa tuvanaka na Yalo me dolava ga na kilai ni nona ivola vei ira ga na nona iotioti ni tamata yalodina, ka vakaraitaki na nodra sotava kei na veivakatovolei e vakayacori kina na nodra digitaki ena iyaloyalo ni kena takosovi vakarerevaki na uciwai o Hidekel. Ena vosa vaka-Varanise, na Taika, me vaka na manumanu ni yaca oya, ena veivakatovolei talega ni vakabauta, dau kania na yalodra na tamata.

11b- *baleta oqo au sa talai yani vei kemuni. Ni sa vosa vakaoqo vei au, au sa tucake ka sautaninini.*

Na sota e sa sega walega ni raivotu; e yaco me dua na veitalanoa, e dua na veisau ena kedrau maliwa e rua na ibulibuli ni Kalou, e dua e lako mai lomalagi, ka dua tale e tiko ga e vuravura.

Dan 10:12 *A sa kaya vei au ko koya, Mo kakua ni rere, Taniela: ni sa rogoci na nomu vosa mai nai matai ni siga ko sa vakadeitaka kina na lomamu mo kila, ka vakamalumalumutaki iko e na mata ni nomu Kalou: ia ka'u sa lako mai e na vuku ni nomu vosa* .

Ena tikina taucoko oqo, e dua ga na ka meu tukuna. Kevaka e dodonu me yali na nomu vakasama, mo nanuma mada ga na tikina oqo ka vakaraitaka vei keda na sala me da vakamarautaka kina na noda Kalou Dauveibuli.

Na tikina e dua na ivakaraitaki ni mataqali; e dua na veitarataravi vakasama e yavutaki ena dina ni veika kece e vakavuna e kauta mai na kena revurevu vua na Kalou: na viagunu ni kila ka e salavata kei na yalomalumalumu dina e rogoci ka soli.

E tekivu eke e dua na ivakatakila balavu ka na sega ni cava me yacova na icavacava ni iVola i Taniela, oya na wase 12 .

Dan 10:13 *A sa vorati au na turaga ni matanitu o Perisia me ruasagavulu ka dua na siga: ia raica, o Maikeli, e dua vei ira na turaga levu, sa lako mai me vukei au, ka'u a tiko kina kei ira na tui Perisia.*

13a- *a sa vorati au nai liuliu ni matanitu o Perisia me ruasagavulu ka dua na siga* .

E vukei Sairusi II na tui Perisia na agilosi o Keperieli, ka nona ilesilesi vua na Kalou me veisautaka na nona vakatulewa me kakua ni saqata na nona ituvatuva levu na nona ivalavala. Na ivakaraitaki ni nona sega ni rawata oqo na agilosi e vakadinadinataka ni o ira na ibulibuli ni Kalou era sa biu tu dina mera galala ka tu vakataki ira ka ra sa vakaitavitaki ira kina ena nodra digidigi kei na nodra ivalavala kecega.

13b- *ia raica, ko Maikeli, e dua vei ira na turaga levu, sa mai vukei au* .

Na ivakaraitaki e vakatakilai mai e vakavulica talega vei keda ni ena gauna e gadrevi dina kina, " *e dua vei ira na iliuliu liu, o Maikeli* ," e rawa ni veivuke me vakasaurarataka e dua na vakatulewa. Na veivuke cecere oqo e veivuke vakalou mai na kena ibalebale o Maikeli "O cei e vaka na Kalou." Sai koya ena lako mai ki vuravura me mai vakayago me vakataki Jisu Karisito. Mai lomalagi, sa ikoya vei ira na agilosi na mata ni Yalo ni Kalou vei ira. Ena ituvaki oqo, na vosa " *e dua vei ira na iliuliu liu* " e rawa ni vakadrukai keda vakalawa. Ia, e sega ni kurabuitaki oqo, baleta na yalomalumalumu, yalomalua, veiwasei, kei na loloma ena vakaraitaka o Jisu e vuravura e sa vakatovotovotaki oti ena nona bula vakalomalagi kei ira na nona agilosi yalodina. Na lawa ni lomalagi sai koya na kena a vakaraitaka ena nona cakacaka vakaitalatala e vuravura. E vuravura, e cakava me dauveiqaravi ni nona dauveiqaravi. Ka da vulica ni mai lomalagi, a vakatautauvatataki koya kei ira na vo ni iliuliu agilosi.

13c- *ka'u a tiko ga kina kei ira na tui Perisia* .

Ena tomani tiko gona na nodra veiliutaki na nodra kawa na tui Perisia ena dua na gauna me yacova na nodra veiliutaki na kai Kirisi.

Dan 10:14 *Ia oqo au sa lako mai me'u vakaraitaka vei iko na ka ena yaco vei ira na nomu tamata ena veisiga mai muri, ni sa baleta tikoga na gauna o ya na raivotu.*

14a- Me yacova na ivakataotioti kei vuravura, era na kauwai na tamata i Taniela, ena gauna makawa me vaka ena veiyalayalati vou, baleta ni nona tamata o Isireli ka vakabula na Kalou mai na ivalavala ca ni Ijipita , mai na ivalavala ca i Atama mai vei Jisu Karisito kei na ivalavala ca e tauyavutaka o Roma ena lotu Vakarisito e vakasavasavataki ena dra i Jisu.

Na inaki ni ivakatakila e kauta mai na agilosi vei Taniela me vakasalataki ira na nona tamata ena veika rarawa ena yaco mai. Sa rawa ni kila o Taniela ni veika e vakatakilai vua e sa sega ni baleti koya vakataki koya, ia e vakadeitaka talega ni na yaga na ivakavuvuli oqo ena veisiga ni mataka vei ira na dauveiqaravi ni nona tamata ka vakakina vei ira kece e vosa vei ira na Kalou ka vakatulewataki ira ena vukuna.

Dan 10:15 *Ni sa vosa tiko vei au na vosa oqo, au sa rai yani ki vuravura ka galu.*

15a- E se tiko ga ena nona vakasama o Joni na raivotu rerevaki ni leqa ka sa saga me vakaliuca na nona rogoca na ka e rogoca, sa sega ni doudou me laveta cake na uluna me raici koya e vosa tiko vua.

Dan 10:16 *Ia raica, e dua sa vaka na luve ni tamata sa tara na tebenigusuqu: ka'u sa dolava na gusuqu, ka vosa, ka kaya vei koya sa tu e mataqu, Noqu turaga, sa vakarerei au na ka au sa raica, ka'u sa malumalumu.*

1a- *Ka raica, e dua sa vaka na irairai ni luve ni tamata sa tara na tebenigusuqu* .

E dina ni raivotu rerevaki e dua na iyaloyalo sega ni dina, e buli ena vakasama i Taniela, ia na agilosi, ena kena veibasai, e vakaraitaki koya ena dua na irairai vakatamata e tautauvata kei na tamata vakavuravura. Kena imatai, a buli tale ga me ucui koya na Kalou, ia ena dua na yago vakasilesitieli e galala mai na lawa vakavuravura. Na nona itovo vakasilesitieli e solia vua na

rawa ni curu ki na veitikina ruarua, ka tiko vua e dua na rawaka gugumatua ena veitikina yadua. E tara na gusu i Taniela, e vakila na veitaratara oqo.
Dan 10:17 *E rawa vakacava vua na noqu turaga me vosa vua na noqu turaga? Ia oqo sa oti na noqu kaukauwa, ka sa sega na noqu i cegu.*
17a- Vei koya na tamata vakavuravura savasava, e duidui sara na ituvaki, e qaqa na lawa vakavuravura ka sa vakavuna na rere me vakayalia na nona kaukauwa kei na nona icegu.
Dan 10:18 *Sa qai tarai au tale ko koya sa vaka na tamata, ka vakaukauwataki au.*
18a- Ena nona vakamamasu malumu, e rawata kina na agilosi me vakalesuya mai na kaukauwa nei Taniela ena nona vakacegui koya.
Dan 10:19 *A sa kaya vei au ko koya, Kakua ni rere, noqu daulomani: me nomu na vakacegu, mo yaloqaqa, mo yaloqaqa. Ia ni sa vosa tiko vei au ko koya, au sa vakaukauwataki, ka kaya, Me vosa mada na noqu turaga, ni ko ni sa vakaukauwataki au.*
19a- E dua na itukutuku ni sautu! E tautauvata kei na kena ena tukuna o Jisu vei iratou na nona tisaipeli! E sega ni dua na ka me vakadeitaka e dua na yalo rerevaki. Na vosa yaloqaqa, yaloqaqa, e vukei koya me taura na nona icegu ka rawata tale na nona kaukauwa.
Dan 10:20 *E kaya vei au o koya, "O kila na vuna au lako mai kina vei iko? Ia oqo au sa na lesu tale me'u vala kei na turaga ni Perisia; ia ni'u sa lako, raica, ena lako mai na turaga ni Yavana.*
20a- *Oqo au sa lesu tale me'u vala kei na turaga ni Perisia* .
Na iliuliu oqo kei Perisia o Sairusi II na Ka Levu, e okata na Kalou me nona lumuti; ka sega ni tarova na nona dodonu me valuti koya me liutaka na nona vakatulewa ena nona veidusimaki.
20b- *ia ni'u sa lako yani, raica, ena lako mai na turaga ni Javana* .
Ni sa biuti Sairusi II na agilosi, na nona ravuravu na iliuliu ni Kirisi ena gauna oya ena dolava na tubu ni veicati ena kedrau maliwa na matanitu e rua o Perisia kei Kirisi.
Dan 10:21 *Ia ka'u na vakatakila vei iko na ka sa volai e nai vola ni dina: ka sa sega e dua me vukei au me'u valuti ira, ko Maikeli ga na nomudou turaga.*
21a- Na ivakatakila oqo ena ciqoma o Taniela e vakatokai me iVola ni Dina. Nikua ena 2021, au rawa ni vakadeitaka na kena vakayacori na veika kece e vakatakilai kina, baleta na kena kilai e soli taucoko mai na Yalo tawamate rawa nei Maikeli na noda iliuliu, me baleti Taniela ena veiyalayalati makawa ka baleti au, ena veiyalayalati vou, mai na gauna e kerea kina o Jisu Karisito na yaca oqo me lewai ira na tevoro era se cakacaka tikoga me yacova na nona return lagilagi.

Taniela 11

Kauaitaka! Dina ni veisau na wase, ia e tomani tikoga na nodrau veivosaki na agilosi kei Taniela ena iotioti ni tikina ni wase 10 .

Dan 11:1 *Ia koi au, ena imatai ni yabaki i Taraiasi na kai Mitia, au a tiko vata kei koya me'u vukei koya ka vakaukauwataki koya.*
1a- E buli koya na Kalou me bula tawamudu, e tukuna vua na agilosi e vosa vei Taniela ni a vukei ka tokoni Taraiasi na tui Mitia, ka a tauri Papiloni ni sa yabaki 62 ka se veiliutaki tikoga mai Tani. 6. Na tui oqo e lomani Taniela kei na nona Kalou, ia, ni sa vesuki tu, sa biuta na nona bula ena leqa ena nona soli koya vei ira na laione. O koya gona o koya, tale, e a veivuke me sogota na gusudra na laione ka vakabula na nona bula. O koya talega e a vukei Taraiasi na

tui oqo me kila ni Kalou i Taniela e Kalou dina duadua ga, ka bulia na veika kecega sa tu, ka bula, ka sega tale ni dua e tautauvata kei koya.

Dan 11:2 *Ia oqo au na vakatakila vei iko na ka dina: Raica, ena tiko tale e tolu na tui mai Perisia. Na kena ikava ena kumuna vakalevu cake na iyau mai vei ira kece na kena vo, ni sa kaukaua ena nona iyau, ena vakauqeti ira kece mera saqata na matanitu o Javana.*

2a- *Oqo au na vakaraitaka vei iko na ka dina* .

Na dina e kila ga na Kalou Dina, ka sa ikoya na yaca e solia vua na Kalou ena nona veiwekani kei ira na nona iotioti ni digitaki vei Karisito, me vaka na Vakatakila 3:14. Na dina e sega walega ni lawa vakalou, na kena cakacaka vakalotu, kei na kena ivakaro. E okati tale ga kina na ka kece e tuvanaka na Kalou qai vakayacora vakavinaka ena nona gauna. Eda sa kunea tiko ga, ena veisiga yadua ni noda bula, e dua na tiki ni parokaramu levu oqo ka da toso kina me yacova na icavacava ni noda bula ka, vakailawalawa, me yacova na icavacava ni iotioti ni cakacaka ni veivakabulai ka na raica na nodra rawata na digitaki na tawamudu yalataki.

2b- *Raica, ena tolu tale na tui mai Perisia* .

iMatai ni tui ni oti o Sairusi II: E vakamatea o Kemipisi II (– 528 – 521) na luvena tagane o Padiya, era vakatoka na kai Kirisi me o Smerdis .

ikarua ni tui: na Smerdis lasu, na daucakaisausau ni Gaumâta e taura na yaca Smerdis, e veiliutaki ga ena dua na gauna lekaleka .

iKatolu ni tui: o Taraiasi iMatai na kai Perisia (â€“ 521 – 486) na luve i Isitapi.

2c- *Na ikava ena kumuna vakalevu cake na iyau mai vei ira kece tale eso* .

ika 4 ni tui: o Kisekise I (– 486 – 465). Ni oti ga o koya, ena tui o Atakisekise I ka sereki ira kece na Jiu era vesu tu ena ikavitu ***ni yabaki*** ni nona veiliutaki, ena vulaitubutubu – 458 me vaka na Esera 7:7-9.

2d- *ia ni sa kaukauwa ko koya e na nonai yau, ena vakatubura na ka kecega me saqata na matanitu ko Javana* .

E vakamalumalumutaka qai vakacegui ira na Ijipita vukitani o Xerxes I , oti e valuti Kirisi, ravuti Attica, qai vakarusa o Aceni. Ia a vakadrukai mai Salamisa ena 480. E lewa tiko ga o Kirisi na nona vanua. E tiko ga e Esia na tui Perisia, ia e vakayacora na veivakacacani e vakaraitaka na nona vinakata me ravuti Kirisi.

Dan 11:3 Ia ena tucake mai e dua na tui kaukauwa, ena lewa ena kaukauwa levu, ka na cakava na ka kecega e vinakata.

3a- Vakadrukai ena nona vanua, na tui Perisia Xerxes I vakamuri, ena qai kunea na mate, vakamatei mai vei rau e rua na nona turaga. A vakadrukai koya e dua na cauravou a vakalialiai koya ena veivakaisini. E digitaka o Kirisi me nona tui, o Alekisada na Ka Levu, e dua na cauravou ni Masitonia yabaki 20 (sucu ena 356, veiliutaki ena 336, mate ena 323). Na parofisai e cavuti koya me tauyavutaka na ikatolu ni matanitu ni ivakatakarakara i Tani.2, ikatolu ni manumanu i Tani.7 kei na ikarua ni manumanu i Tani.8.

Dan 11:4 *Ia ni sa tucake mai ko koya, ena musuki na nona matanitu, ka na wase rua ki na cagi vava ni lomalagi: ka na sega ni nodra na nona kawa, ena sega talega ni vaka e liu: ni na vakacacani, ka na nodra na tani, ka sega ni o ira.*

4a- Eke eda kunea kina na ivakamacala dodonu e soli me baleta na ileu levu sa musu ni me ni Kirisi mai Dan.8:8 kei na kena ivakamacala ni tikina e 22: *Na va na ileu sa tubu cake me sosomitaka na ileu sa musu oqo, oqo na va na matanitu era na tubu mai na matanitu oqo, ia ena sega ni levu na nodra kaukauwa* .

Au nanuma lesu na ka e vakatakarakarataka na " *va na ileu lelevu* " .

iMatai ni ileu: na matanitu vaka-Kirisi o Seleucid a tauyavutaka mai Siria o Seleucus 1 Nicator .

ika2 ni ileu: na matanitu vaka-Kiriki Lagid a tauyavutaki mai Ijipita mai vei Tolemi I Lagos .

ikatolu ni ileu: na matanitu o Kirisi a tauyavutaka e Trastevere o Lisimako .

ika4 ni ileu: na matanitu vaka-Kiriki a tauyavutaki mai Masitonia mai vei Cassander

Dan 11:5 *Ena kaukauwa na tui ni ceva, ena qaqa vua e dua vei ira na nona turaga, ka na lewa; ena kaukauwa na nona lewa.*
5a- *Ena yaco me kaukauwa na tui ni ceva* .
Tolemi 1 Sita Lakosi – 383 – 285 na tui kei Ijipita se " *tui ni ceva* ".
5b- *Ia e dua vei ira na nonai liuliu ena kaukauwa cake vua, ka na lewa; ena kaukaua na nona veiliutaki.*
Tui Siria se " *tui ni vualiku* ".
Dan 11:6 *Ia ni sa oti e vica na yabaki, era na qai veiyalayalati: ia na luvena yalewa na tui ni ceva ena lako mai vua na tui ni vualiku me veivinakati: ia ena sega ni maroroya rawa o koya na kaukauwa ni ligana, se o koya, se na ligana, ena sega ni tiko ga, ka vakasucumi koya, ka vakasucumi koya, ka vakasucumi koya, ka vakasucumi koya, ka vakasucumi koya. vukei koya ena veisiga oya.*
6a- Na parofisai e sivita na veiliutaki nei Anitiokasi I (281-261), na ikarua ni " *tui ni vualiku* " ka tekivuna na **imatai ni " iValu ni Siria " (-274-271)** **me saqati kina** na " *tui ni ceva* " o Tolemi II Filatelifa (-282-286). Sa qai yaco mai na **ikarua ni "iValu ni Siria" (-260-253) ka vakavuna na "** *tui vou ni vualiku* " o Anitiokasi II Tiosi (261-246) me valuti ira na kai Ijipita .
6b- *Ni oti e vica na yabaki erau na veidinadinati, ka na lako mai na luvena yalewa na tui ni ceva vua na tui ni vualiku me vakalesuya mai na veiyaloni.*
Sa tekivu na itovo vakasisila. Me rawa ni vakawatitaki Perenise, e veibiu kina o Anitiokasi II kei na watina vakalawa o Leotise. E tomani luvena yalewa o tamana qai tiko vata kei koya ena vale nei vugona.
6c- *Ia ena sega ni taura rawa o koya na kaukauwa ni ligana, ena sega talega ni vosota rawa o koya se na ligana; ena soli yani o koya, vata kei ira era a kauti koya mai, vata kei tamana, kei koya sa vakabulai koya ena gauna ko ya.*
Ia ni bera toka ga na nona mate, e vakasavi Perenise o Anitiokasi II. E sauma lesu o Leotisea ka vakamatei koya vata kei tamana kei na luvena yalewa lailai (*na liga* = gone). Raica : ena Vakatakila 3:16, ena veibiu kina o Jisu kei na watina vakamatanitu lotu Karisito ka yacana vakaibalebale o Leotisea; oqo e sa rui levu cake sara mai na gauna e vakatokai koya kina o Anitiokasi II me "Theos," na Kalou. E Igiladi, ena cakava vinaka cake o Tui Henry 8, ena veibiu ena nona tawasei koya mai na lewa vakalotu mai Roma, bulia na nona lotu Anglican ka na vakamatei iratou na vitu na watina e dua veitaravi. Sa qai yaco mai na **ikatolu ni " iValu mai Siria" (-246-241).**
Dan 11:7 *Ena tubu mai na wakana e dua na Tabana me sosomitaki koya, ka na lako mai ki na mataivalu, ka na curu ki na veikoro kaukauwa ni tui mai na vualiku, ka na lewai ira me vaka na nona gagadre, ka na qaqa.*
7a- *E dua na draunikau mai na nona wakana ena tubu cake ena nona vanua* .
Tolemi 3 Evereti -246-222 na taci Perenike.
7b- *ena lako mai o koya ki na mataivalu, ena curuma na veikoro ni valu nei tui ni vualiku* .
-246-226
7c- *ena vakayagataka me vaka e vinakata, ka na vakavuna me kaukauwa* .
Na veiliutaki e nona na tui ni ceva. Na veiliutaki vaka-Ijipita oqo e taleitaki ira na Jiu, e sega ni vakataki ira na kai Kirisi Seleucid. E dodonu me kilai sara ga ni maliwai rau na veiliutaki veivala e tiko kina na vanua o Isireli, ka dodonu me rau takosova ruarua na keba veivaluvaluti ena nodrau veivakacacani se suka tale.
Dan 11:8 *Ia ena kauta tani ko koya na nodra kalou, kei na nodra matakau vakalivaliva, kei na nodra iyaya talei siliva kei na koula, ka kauta ki Ijipita: ka na tiko vakayawa mai vua na tui ni vualiku me vica na yabaki.*
8a- Me vakavinavinakataki, era na qai kuria na kai Ijipita ki na yacana, o Tolemi 3, na yaca "Euevergetes" se dauveivukei.

Dan 11:9 *Ena qai lako o koya me valuta na matanitu ni tui mai na ceva, ka na lesu tale ki na nona vanua.*
9a- E sega ni rawata na nona sauma o Seleuku 2 me yacova ni sa tekivu na **ika 4 ni " iValu mai Siria " (-219-217)** ka vakavuna me rau veivala kina o Anitioko 3 kei Tolemi 4 Filopeto.
Dan 11:10 *Era na lako yani na luvena, ka vakasoqona vata e dua na mataivalu levu: ia ena lako mai e dua, ka na drodro mai me vaka na uciwai, ka luvu, ka lesu tale mai; ka ra na toso yani ki na nona koro kaukauwa na tui ni ceva.*
10a- O Anitiokasi 3 Meka (-223-187) kei Tolemi 4 Filopeto (-222-205). Na yacadra e vakaikuritaki e vakaraitaka na nodra ituvaki ni veivakalolomataki na tamata Lagid, baleta ni kena ibalebale o Philopator ena vosa vaKirisi, na loloma vei tama; e dua na tama e vakamatea o Ptolemy... E sega ni rawata tale na nodra veivakacacani na Seleucid. Ena tiko ga na veiliutaki vei ira na keba ni Lagid.
Dan 11:11 *Ena cudru na tui ni ceva, ka na lako mai me vala kei na tui ni vualiku, ka na vakatubura e dua na mataivalu levu, ka na soli ki ligana na mataivalu ni tui ni vualiku.*
11a- Na nodra druka vakaloloma oqo na Seleucid e dua na ka vinaka vei ira na Jiu era taleitaki ira na kai Ijipita baleta ni ra dau qaravi ira vinaka.
Dan 11:12 *Era na viavialevu na lewe vuqa oqo, ka na vakacerecerei na yalona na tui: ena biuta sobu e udolu, ia ena sega ni qaqa.*
12a- Ena veisau na ituvaki ena **ika 5 ni " iValu mai Siria " (-202-200)** ka na vakavuna me rau veivala kei Tolemi 5 o Epifani (-205-181).
Dan 11:13 *Ni na lesu mai na tui ni vualiku, ka na vakasoqona vata e dua na mataivalu levu cake mai na kena e liu: ia ni sa oti e dua na gauna, io, sa oti e dua na yabaki, ena lako mai kei na dua na mataivalu levu kei na iyau levu.*
13a- E kalouca, vei ira na Jiu, era sa lesu tale ki na nodra vanua na kai Kirisi Seleucid me ra valuti Ijipita.
Dan 11:14 *Ena gauna o ya era na lewe vuqa era na tucake me ra saqati koya na tui ni ceva, ka ra na tucake na tamata kaukauwa vei ira na nomu tamata me ra vakayacora na raivotu, ka ra na bale.*
14a- Na tui vou ni ceva kei Ijipita, o Tolemi 5 Epifani - se Daurogorogo (-205-181), yabaki lima, e biu ena dredre ena nona ravuti Anitiokasi 3 ka tokoni mai vei ira na veitusaqati. Ia era tokona na tui Ijipita na Jiu ena nodra valuti ira na Seleucid. Era sega walega ni vakadrukai ka vakamatei, ia era sa qai cakava ga na kai Kirisi Seleucid ni Siria me ra meca vakayago me baleta na bula.

Na nodra vukitani na Jiu e vakaraitaki ena tikina oqo e vakadonui ena nodra taleitaka na Jiu na keba ni Ijipita; era sa veimecaki kina kei na keba ni Seleucid, ka sa lewa tale tiko na ituvaki. Ia, e sega li ni vakasalataki ira na nona tamata na Kalou mera kua ni veiwekani kei ira na kai Ijipita? " Ijipita , na gasau ko ya sa vakacacana na liga i koya sa vakararavi kina," me vaka na Aisea. 36:6: " *Raica, o ni sa vakaduria mai Ijipita, ka cakava na gasau sa ramusu oqo me i tutu, sa curu ka suaka na ligadra kecega era sa vakararavi kina: oqo ko Fero na tui Ijipita vei ira kecega era sa vakararavi vua* ." Na ivakasala oqo e vaka me ra sega ni kauwaitaka na tamata Jiu ka sa ca duadua na nodra veiwekani kei na Kalou; sa voleka mai na itotogi ka sa vakacacani. Na Anitiokasi 3 e vakavuna me ra sauma vakalevu na nodra veicati.

iVakamacala : Na nodra vukitani na Jiu oqo e kena inaki me " *vakayacora na raivotu* " ena kena ibalebale ni vakarautaka ka tara cake na nodra cati ira na tamata Jiu na kai Siria. O koya gona, na ***leqa levu*** e kacivaki ena Tani. 10:1 ena lako mai me vakamavoataki ira.
Dan 11:15 *Ena lako mai na tui ni vualiku ka tara na veibuca ka taura na veikoro vakabai. Era na sega ni tudei na mataivalu mai na ceva kei ira na digitaki ni tui, era na sega tale ga ni kaukaua mera tudei.*

15a- Na veiliutaki sa veisau tudei na yasana, sa tiko ena keba ni Seleucid. E veibasai kei koya na tui Ijipita e se qai yabaki lima ga.

Dan 11:16 *O koya sa lako mai me valuti koya ena cakava na ka e vinakata, ka sega ni dua ena tu e matana; ena tiko ga ena vanua vinaka, ena vakarusa na ka kece e yaco e ligana.*

16a- E se sega tikoga ni rawai Ijipita o Anitiokasi III, ka sa vakavuna me cudru na nona viagunu me qaqa, era sa yaco na tamata Jiu me nona me ni veivakacacani. E vakaraitaka na nona cudru sivia ki na matanitu Jiu sa vakamatei ena vuku ni nona vakabauta, ka vakatokai ena vosa " *na vanua totoka duadua* " me vaka ena Tani. 8:9.

Dan 11:17 *Ia ena vakadeitaka ko koya me lako mai kei na mataivalu kecega ni nona matanitu, ka veivinakati kei na tui ni ceva, ka solia vua na luvena yalewa me watina, me vakarusai koya: ia ena sega ni yaco, se me rawaka vua.*

17a- Me vaka ni sega ni rawata na ivalu, sa qai tovolea o Anitiokasi III me veidinadinati kei na keba ni Lagid. E tiko na vuna e veisau kina na iwalewale oqo: Sa yaco o Roma me itataqomaki kei Ijipita. E saga gona me walia na veileti ena nona solia na luvena yalewa o Cleopatra, na imatai ni yaca, me vakawatitaki Ptolemy V. E yaco na vakamau, ia erau vinakata na veiwatini me rau tu vakataki rau tiko ga mai na keba ni Seleucid. Sa sega ni rawata tale na ituvatuva i Anitiokasi III me tauri Ijipita.

Dan 11:18 *Ena vakaraica na veiyanuyanu ka taura e vuqa; ia e dua na kovana ena kauta laivi na veivakacacani a nakita me vakayacora vua ka kauta lesu tale mai vua.*

18a- Ena qaqa ena veivanua e Esia ia e tini ena nona kunea ena nona sala na mataivalu ni Roma, ka vakatokai eke me vaka ena Tani.9:26 ena vosa " *iliuliu* "; oqo baleta ni se dua tikoga na matanitu o Roma ka vakauta na nona mataivalu ena cakacaka ni veivakacegui ni masela ena ruku ni veidusimaki ni Legates ka matataka na kaukauwa ni senator kei na tamata, na plebs. Na veisau ki na matanitu vakatui ena sega ni veisautaka na mataqali isoqosoqo ni mataivalu oqo. Na iliuliu oqo e yacana o Lucius Scipio, ka kilai me Aferikanusi. E taura na leqa o Tui Anitiokasi me veivala kei koya, mani vakadrukai ena ivalu mai Magnesia ena 189 qai totogitaki me sauma vei Roma e dua na dinau levu e 15,000 na taledi me isau ni ivalu. Me kena ikuri, na luvena tagane gone duadua, na gauna mai muri o Anitiokasi 4 Epifani, dauveivakacacani vei ira na Jiu ka na vakayacora ena tikina e 31 na " *leqa* " e parofisaitaki mai Tani. 10:1, era vesuki koya na kai Roma.

Dan 11:19 *Ena qai lako o koya ki na veikoro kaukauwa ni nona vanua, ena tarabe ka lutu, ka na sega ni kunei.*

19a- Na tadra ni qaqa e tini ena nona mate na tui, ka sosomitaki koya na luvena ulumatua ko Seleukusi 4 (-187-175).

Dan 11:20 *Ia ko koya ena sosomitaki koya ena kauta mai e dua na dauvakacaca ki na vanua vinaka ni matanitu: ia ena loma ni vica na siga ena musuki ko koya, se ena cudru se ena ivalu.*

20a- Me rawa ni sauma na dinau vei ira na kai Roma, sa tala na tui na nona italatala ko Eliodoro ki Jerusalemi me taura na iyau ni vale ni soro , ia, ni sa sotava e dua na raivotu rerevaki ena vale ni soro, sa biuta kina na cakacaka oqo ena nona rere. Na dauvakacaca oqo o Eliodoro ka qai vakarota me vakamatei o Seleuku 4, ka a vakacolata vua na nona kaulotu ki Jerusalemi. Na inaki e yaga me caka, ka sauma na Kalou na vakacacani ni nona valetabu tabu oqo ena nona mate na nona dauveivakatavulici ka, ni sa mate vakamatei, ka sega ni *mate ena cudru se ivalu* .

Anitiokasi 4 *na tamata* e vakatayaloyalotaki ena *raivotu* ni *leqa levu* .

Dan 11:21 *Na tamata beci ena dabe ena nona i tutu, ka sega ni vakaisulutaki ena i ukuuku vakatui; ena rairai mai ena vakacegu, ena taura na matanitu ena veivakaisini.*

21a- Oqo ko Anitioko, na gone duadua vei ira na luve i Anitioko III. Ni vesu qai vesu tu vei ira na kai Roma, e rawa ni dua e raitayaloyalotaka na kena revurevu oqo ena nona itovo. Ni sa tui, sa tu vua na veisausaumi me taura na bula. Kuria oya, na nona tiko vata kei ira na kai Roma e rawa kina me rau veikilai kei ira. Na nona yaco mai ena idabedabe vakatui e Siria e yavutaki ena veivakaisini, baleta ni dua tale na luvena tagane, o Timitirio, e qase cake, e vakaliuci koya. Ni raica o Timitirio ni sa cakava tiko e dua na veiyalayalati kei Perisio, na tui Masitonia, na meca ni kai Roma, e vakadonuya o koya e muri qai biuti Anitiokasi na nodra itokani ena idabedabe vakatui.

Dan 11:22 *Na mataivalu era sa tete yani me vaka na uciwai drodro era na luvu e matana, ka ra na vakarusai, kei na kavetani ni veiyalayalati.*

22a- *Na mataivalu era na tete me vaka na uciwai era na vakaluvuci e matana, ka vakarusai* .

E tekivu tale na veicati ena ika6 ni **" iValu mai Siria " (-170-168)** .

Ena gauna oqo, era sa laivi Antiochus IV na kai Roma me tomana tale na ivalu i tamana kei na keba ni Lagid mai Ijipita. E sega vakadua ni dodonu me vakalevu cake na kena ivakatakilakila ni ivalavala ca, e dina sara ni vosa vaka-Kiriki ena itukutuku oqo. Ia, vakalewa na ka dina, me vaka e cakava na Kalou ena gauna oya. Ena keba ni Lagid, e vakawati vakaveitalia o Tolemi VI kei na ganena o Kiliopata II. E veiwekani kei ira na tacidrau lailai o Ptolemy VIII, e kilai me Physcon. Eda kila gona na vuna e laivi Anitioko kina na Kalou me vakarusa na nodra mataivalu.

22b- *vakakina e dua na iliuliu ni veiwekani.*

E kocokoco o Menelao, na nodra itokani na Seleucid, na itutu ni bete levu vakalawa o Oniasi, e vakarota me vakamatei koya o Anidroniko, qai sosomitaki koya. Oqo beka na Isireli ni Kalou? Ena drama oqo, sa tekivu me vakananuma lesu na Kalou na veika ena vakayacora o Roma ena veisenitiuri sa oti. E dina sara, ena vakamatea na Mesaia o Roma vakatui ka na kocokocotaka ka kauta tani na nona itutu vakabete tawamudu o Roma vakapopi, me vaka sara ga na nona vakamatei Oniasi o Menelaus me sosomitaki koya.

Dan 11:23 *Ia ni ra sa veiwekani kei koya na tamata, ena veivakaisini ko koya; ena lako mai o koya, ka qaqa ena lewe vica ga.*

23a- E veiyalayalati o Anitiokasi kei ira na tamata kecega, ka tu vakarau me musuka kevaka e yaga vua. Na itovo duadua ga oqo e dua na iyaloyalo ni nodra itukutuku na tui mai Varanise kei Iurope: na veidinadinati e caka, na veidinadinati e musuki, kei na ivalu vakadave dra e veicurumaki kei na veigauna lekaleka ni sautu.

Ia e tomana talega na tikina oqo, ena dua na wiliwili vakarua, me solia vei keda e dua na iyaloyalo robot ni matanitu vakapopi ka na vakacacani ira na tamata yalosavasava me 120 na yabaki. Baleta na tui ni Kirisi kei na papism e tautauvata sara ga: *na veivakacalai kei na veivakaisini* ena rua oqo.

Dan 11:24 *Ena curu vakacegu ki na veivanua vutuniyau ni yasana, ka na cakava na ka era a sega ni cakava na nona qase kei na nodra qase; ena wasea na itokinivalu, na iyau e butakoci, kei na iyau, ena bukiveretaka na veikoro kaukauwa me dua na gauna.*

24a- Na dinau levu e dinautaki vei ira na kai Roma e dodonu me saumi. Me rawa ni yaco qori, e vakacolati ira kina na nona yasana o Anitiokasi IV ena ivakacavacava, e vakacolati ira tale ga kina na Jiu e lewai ira. E taura na vanua e sega ni kaburaka kina ka kauta tani vei ira na tamata bobula era sa mai ruku ni nona lewa na nodra iyau. E sega ni biuta na nona inaki me ravuti Ijipita ena iqaqalo se ena iqaqalo. Ka me ra vakavinavinakataki koya na nona sotia ka rawata na nodra veitokoni, e wasea na iyau e rawata vei ira na nona mataivalu ka dokai ira vakalevu na nona kalou vaka-Kiriki, na kena iliuliu vei ira: O Seusi ni Olympian, na kalou ni kalou ena italanoa vakaibalebale vaka-Kiriki.

Ena dua na wiliwili vakarua, ena cakava tale ga qori na matanitu ni pope ni Roma. Me vaka ni malumalumu na kena ituvaki, e dodonu me vakacalai ira ka vakavutuniyautaki ira na kaukauwa lelevu ni matanitu me rawa ni kilai ka tokoni mai vei ira kei na nodra mataivalu.

Dan 11:25 *Ia ena kaukauwa ka qaqa ko koya kei na dua na mataivalu levu me valuti koya na tui ni ceva: ia na tui ni ceva ena lako ki nai valu kei na dua na mataivalu levu ka kaukauwa sara: ia ena sega ni tudei rawa, ni ra na vakasamataka na veika ca me ra valuti koya.*
25a- Ena yabaki 170, e a kabai Pelusiumi o Anitiokasi IV ka taukena na vanua taucoko o Ijipita vakavo ga na kena koroturaga o Alekisadria.
Dan 11:26 *O ira era kania na kakana ni nona teveli era na vakarusai koya: ena veiseyaki na nona mataivalu me vaka na uciwai, ka lewe vuqa era sa vakamatei era na bale.*
26a- Sa qai curu o Tolemi 6 ki na veitalanoa kei na tukana o Anitiokasi 4. Sa qai curu ki na keba ni Seleucid. Ia nira sega ni vakadonuya na kai Ijipita, e sosomitaki koya e Alekisadria na tacina o Ptolemy 8, eratou mani veivakaisini kina na nona vuvale, eratou *kania na kakana mai na nona teveli* . E tomani tikoga na ivalu ka *ra sa lutu vakalevu sara na mate* .
Dan 11:27 *Erau na saga na tui e rua me rau cakava na ka ca e lomadrau, ka rau na vosa lasu ena dua ga na teveli. Ia ena sega ni yaga, ni na yaco mai na icavacava ena gauna lokuci.*
27a- Sa qai sega ni rawata tale na veivakaisini i Anitiokasi IV. Na nona veimaliwai kei na luvena tagane o Ptolemy 6, sa mai tomani koya, e yavutaki ena veivakaisini.
27b- *Ia ena sega ni yaco na ka oqo, baleta ni na sega ni yaco nai vakataotioti me yacova na gauna sa lokuci.*

Na itinitini cava e tukuna tiko na tikina oqo? Na kena dina, e vakaraitaka e vica *na itinitini* , na imatai ni kena itinitini na ivalu ena kedrau maliwa o Anitiokasi III kei ira na luvena tagane kei na luvena yalewa ni Ijipita. Sa voleka *na icavacava* oqo . *Na kena itinitini* tale eso ena baleta na balavu ni 1,260 na yabaki ni nona veiliutaki na pope e Tani. 12:6 kei na 7 kei na *gauna e cava kina* na tikina e 40 ni wase oqo, ena vakayacori kina na iKatolu ni iValu Levu, e vakarautaka na iotioti ni ***leqa levu e vuravura raraba*** .

Ia ena tikina oqo, na vosa oqo e sega ni semati vakadodonu ki na " *gauna ni ivakataotioti* " e tukuni ena tikina e 40, me vaka eda na kunea ka vakaraitaka. Na ituvatuva ni wase oqo e veivakacalai vakayalomatua ena kena irairai.
Dan 11:28 *Ena lesu tale ki na nona vanua kei na iyau levu, ka na veimecaki kei na veiyalayalati tabu e lomana, ka na cakacaka me veibasai kina, ka na lesu tale ki na nona vanua.*
28a- *Ena lesu tale ki na nona vanua kei nai yau levu* .
Ni colata tu na iyau e vesuki mai vei ira na kai Ijipita, e lesu tale i Anitioki o Anitiokasi IV, e biuti Tolemy VI, e lesi koya me tui ena veimama ni vanua e qaqa kina o Ijipita. Ia na qaqa vakatikina oqo e vakacudrui koya na tui e sega ni lomavakacegu.
28b- Na nona veilecayaki na tui e vakavuna me ra takete ni nona cudru na Jiu. O koya gona, ni lako siviti ira, ena vakaraitaka vei ira eso na cudru oqo, ia ena sega ni vakacegui koya.
Dan 11:29 *Ena dua na gauna sa lokuci ena lako tale yani ki na ceva; ia na iotioti ni gauna oqo ena sega ni vaka na kena imatai.*
29a- Eda sa curuma tiko na yabaki ni leqa levu.
Ena 168 , e kila kina o Anitiokasi ni ratou sa veivinakati tale kei koya na luvena tagane, sa veiyaloni o Tolemi 6 kei na tacina o Tolemi 8. Era sa lesu tale ina keba ni Ijipita na vanua e Ijipita era sa qaqa. E mani tekivu tale me valuti ira na luvena tagane, ka vakadeitaka me musuka na veitusaqati kecega, ia...
Tani 11:30 *Ena lako mai na waqa mai Kitimi me valuti koya; ena yalolailai qai vuki lesu. Oti, ena nona cudrutaka na veiyalayalati tabu, ena sega ni tiko vakaveitalia; ni sa lesu mai, ena raici ira era sa biuta na veiyalayalati tabu.*
30a- *Era na mai valuti koya na waqa mai Kitimi* .
E vakaibalebaletaka gona na Yalo na waqa ni Roma e yavutaki ena yanuyanu o Saipurusi ena gauna oqo. Mai kea, era sa lewai ira na tamata ena Wasawasa na Mediterranean kei ira na tamata ena baravi kei Esia. Ni oti o tamana, a sotava o Anitiokasi III na veto ni Roma. E sotava e dua na veivakalolomataki ena vakacudrui koya. Na mata ni Roma o Popilius Laenas

e vakaraitaka e dua na maliwa lala ena qele e wavolita na yavana qai vakaroti koya me biubiu ga ena vakatulewa me valuti Roma se talairawarawa kina. O Anitiokasi, na dauvesu tu e liu, sa vulica na lesoni e vakavulica vei tamana qai vakasauraratakí me biuta na nona ravuti Ijipita, e sa biu taucoko tu ena ruku ni veitaqomaki i Roma. Ena ituvaki ni cudru katakata oqo, e kila kina ni, vakabauti koya ni sa mate, era sa marau ka marau tiko na Jiu. Era na vulica na sala dredre rerevaki ni sa bula tiko vakalevu sara.

Dan 11:31 *Ena nona i vakaro era na lako mai kina na mataivalu, ka vakadukadukalitaka na vanua tabu, na koro kaukauwa, ka vakaotia na ~~i soro~~ kama e dau caka tikoga , ka vakaduria na ka vakasisila sa vakarusa .*

31a- Na tikina oqo e vakadeitaka na veika dina e tukuni tale ena itukutuku sega ni vakadonui ni 1 Macc.1:43-44-45: *Sa qai volavola o Tui Anitiokasi vei ira kece na nona matanitu, me ra yaco kece me dua ga na tamata, ka me ra dui biuta na nodra lawa vakatabakidua. Era sa vakadonuya na veimatanitu kecega na lewa oqo nei Tui Anitiokasi, ka vuqa e Isireli era sa vakadonuya na veiqaravi oqo, era sa vakacaboisoro ki na matakau, ka ra sa beca (vakadukadukalitaka) na Siga ni Vakacecegu.* Eda kunea ena ivakamacala oqo na veivakatovolei a sotava o Taniela kei na tolu na nona itokani mai Papiloni. Ka sa vakaraitaka vei keda na Kalou ena 1 Makabe e dua na ivakamacala ni cava ena iotioti ni leqa levu eda na sotava o keda eda sa bula vei Karisito ni bera toka ga na nona lesu tale mai vakalagilagi o Jisu Karisito. Ena maliwa ni noda gauna kei na nodra gauna na Jiu Makabe, e dua tale na leqa levu e vakavuna na nodra mate na tamata yalosavasava i Jisu Karisito me 120 na yabaki.

31b- *Era na vakadukadukalitaka na vanua tabu, na koro kaukauwa, era na vakavuna me mudu na ~~i soro~~ sa dau caka tikoga , ka ra na vakaduria na ka vakasisila ni dau veivakarusai (se dau veivakarusai) .*

Na veika e caka oqo ena vakadeitaki ena ivakadinadina ni itukutuku makawa oqo e vola na daunitukutuku makawa ni Jiu kei na kai Roma o Josephus. Na bibi ni ka e vakadonuya, meda raica mada na ivakadinadina oqo, e tiko kina na itukutuku matailalai e tautauvata kei na lawa ni Sigatabu ni iotioti ni veisiga e kacivaka na matanitu raraba era tauyavutaka o ira na bula mai na iKatolu ni iValu Levu.

Oqo e dua na imatai ni vakadewa ni 1 Mac.1:41 ki na 64:

1Ma 1:41 ***Sa qai vakarota na tui me dua ga na tamata kecega ena nona matanitu*** *:*

1Ma 1:42 ***e dodonu mera biuta na tamata kece na nodra itovo vakavanua. Era vakamalumalumutaki ira kece na lotu butobuto ina ivakaro ni tui .***

1Ma 1:43 ***Ia e Isireli talega e vuqa na tamata era sa ciqoma na nona sokalou, ka ra sa vakacaboi soro ki na matakau ka vakadukadukalitaka na Siga ni Vakacecegu.***

1Ma 1:44 ***Sa tala na tui eso na italai ki Jerusalemi kei na veikoro lelevu e Juta ka vakaroti ira me tekivu mai na gauna oqo ka lako yani me ra muria na itovo tani ka sega ni kena e na vanua, .***

1Ma 1:45 ***me vakaotia na isoro kama ni valenisoro, na isoro kei na isoro gunu. Me ra vakadukadukalitaka na Siga ni Vakacecegu kei na solevu, .***

1Ma 1:46 ***vakadukadukalitaka na Vale Tabu kei na ka kecega sa tabu, .***

1Ma 1:47 ***me tara na icabocabonisoro, vanua ni sokalou kei na valenisoro me baleta na matakau, me cabori na vuaka kei na manumanu tawasavasava.***

1Ma 1:48 Me ra biuti ira na luvedra tagane me ra sega ni cilivi ka vakavuna me ra cati ira ena veimataqali dukadukali kei na veivakacacani kecega.

1Ma 1:49 ***Ena dua ga na vosa, era na guilecava na Lawa ka vakawalena na kena muri kecega:***

1Ma 1:50 ***O koya e sega ni muria na ivakaro ni tui ena vakamatei.***

1Ma 1:51 Oqo na vosa ni nona ivola na tui sa vakau yani ki na nona matanitu taucoko: sa lesi ira nai vakatawa vei ira na tamata kecega, ka vakarota vei ira na veikoro kecega e Juta me ra vakacaboisoro.

1Ma 1:52 ***A sa lewe vuqa vei ira na tamata era sa talairawarawa, ko ira sa biuta na vunau; a ra sa kitaka na ka ca e na vanua, .***

1Ma 1:53 vakasauraratataki ira na Isireli mera vakasaqara na idrodro.

1Ma 1:54 ***Ena i ka tinikalima ni siga ni vula o Kisilevi, ena yabaki 145, sa vakaduria na tui na ka vakasisila ni veivakarusai ena i cabocabo ni soro kama, ka ra sa vakaduria na i cabocabo ni soro ena veikoro wavoliti Juta.***

1Ma 1:55 Sa vakamai na ka boi vinaka ena katuba ni veivale kei na veivanua raraba, .

1Ma 1:56 ***Ia ni ra sa kunea nai vola ni vunau, era sa dresulaka ka biuta ki na bukawaqa.***

1Ma 1:57 ***Ia kevaka sa kune e dua nai vola ni veiyalayalati ena nona vale e dua na tamata, se dua sa muria na vunau ni Kalou, ena vakamatei me vaka na lewa ni tui.***

1Ma 1:58 Era sa totogitaki ira na Isireli era sa vesuki ena talaidredre ena veivula ena nodra veikoro,

1Ma 1:59 Ia e nai ka ruasagavulu ka lima ni siga ni veivula era sa vakacabora nai soro e nai cabocabo-ni-soro sa vakaduri oti me isosomi ni cabocabo-ni-soro kama.

1Ma 1:60 Me vaka na lawa oqo era sa vakamatei ira na yalewa era sa cilivi na luvedra, .

1Ma 1:61 kei ira na luvedra lalai era sa tautauri tu e domodra; era vakamatei na wekadra kei ira era vakayacora na veicilivi.

1Ma 1:62 Ia e dina ni yaco kece oqo, e vuqa vei ira na Isireli era sa yalodina tikoga ka ra sa yaloqaqa me ra kakua ni kania na kakana tawasavasava.

1Ma 1:63 ***Era sa digitaka me ra mate ka sega ni vakadukadukalitaki ira ena kakana e veisaqasaqa kei na veiyalayalati tabu, ka ra sa vakamatei kina.***

1Ma 1:64 Oqo e dua na veivakatovolei levu vei ira na Isireli.

Ena italanoa oqo, meda raica mada na tikina e 45 ki na 47 ka vakadeitaka na kena sa mudu na isoro ni veimasulaki ni ***tawamudu*** kei na tikina e 54 ka vakadinadinataka na kena vakadukadukalitaki na vanua tabu: ***sa vakaduria na tui na Ka Vakasisila ni Veivakarusai ena icabocabonisoro ni isoro kama.***

Ena itekitekivu ni veika ca oqo, na nodra vuki tani oqo na Isireli **:** *1Ma 1:11* ***E na gauna ko ya sa tubu cake kina e Isireli e dua na itabatamata ni tamata vakatani ka ra sa dreta mai e vuqa na tamata ki muri: "Me da veidinadinati kei ira na veimatanitu era sa wavoliti keda," era kaya, "ni sa levu na ka rarawa sa yaco vei keda mai na gauna eda sa tawasei keda kina*** ." Na veika rarawa e sa vu mai na nodra sega ni yalodina vua na Kalou ka ra sa na kauta mai e levu cake sara na veika rarawa vei ira ena nodra itovo ni talaidredre.

Ena ka rerevaki vakadave dra oqo, sa vakadonuya vinaka na veiliutaki vaka-Kiriki na kena ivakatakilakila ni ivalavala ca e tu ena veivanua kecega ena *varasa ni ivakatakarakara* i Tani. 2; na *lepate* vulavula ni Tani. 7; kei *na* me boi ca ni Tani. 8. Ia e dua na ka matailalai e se bera tikoga ni vakasamataki. Na daukaulotu veivakatotogani ka talai mai vei Anitiokasi IV ki Jerusalemi ena yabaki 168 e yacana o Apollonius, ka digitaka na yaca vaka-Kiriki oqo, ka kena ibalebale "Dauveivakarusai" ena vosa vaka-Varanise, me vakacacana ena Vakatakila 9:11 na nodra vakayagataka vakaveitalia na iVolatabu Tabu na lotu Vakarisito lasu ni lotu Tawase ena iotioti ni gauna; oya, o ira sara ga na tamata era na tuvanaka na iotioti ***ni leqa levu duadua*** . A lako mai Jerusalemi o Apolonio kei na 22,000 na sotia qai **dua na siga ni Vakacecegu** , ena dua na vakaraitaki vakasakiti ni iyaragi e matanalevu, e vakarota mera vakamatei kece na Jiu era sarasara tiko. Era sa vakadukadukalitaka tiko na Siga ni Vakacecegu ena taleitaki oqo. vakasisila, ka vakarota na Kalou me ra vakamatei. Ka sega ni mudu na nona cudru baleta ni daku ni dina vakadave dra oqo e vakaroti kina na nodra vaka-Ileni na Jiu. Na Gerontes ni Aceni, na mata vakatui, e vakarota vei ira na tamata kece na kena vaka-Kirisi na sokalou kei na itovo savasava e Jerusalemi me vaka ga e Samaria . Sa qai vakatabui na valenisoro e Jerusalemi vei Seusi ni Olimipiki kei na Ulunivanua o Kirisimi vei Seusi dau veiciqomi. Eda raica kina ni sa kauta tani na Kalou na nona veitaqomaki mai na nona valenisoro, mai Jerusalemi, kei na matanitu taucoko. Na Koro Tabu e sinai tu ena

veivakacacani, e dui vakasisila cake mai na kena e muri. Ia oqo e loma ga ni Kalou, sa rui levu kina na vakalolomataki ni itovo kei na lotu ni oti na veivakaroti ni veivakasavi ki Papiloni.

Dan 11:32 *Ena vakacalai ira era saqata na veiyalayalati ena vosa ni veivakaisini. Ia o ira na tamata era kila na nodra Kalou era na cakacaka vakadodonu, .*

32a- *Ena vakacalai ira na dauveivakaisini ni veidinadinati ena veivakalolomataki .*

Na vakamatatataki oqo e vakadeitaka ni dodonu qai dodonu na itotogi vakalou. Ena veivanua tabu, sa yaco me ivakarau tudei na veivakadukadukalitaki.

32b- *Ia ko ira na tamata era sa kila na nodra Kalou, era na cakacaka ena kaukauwa, .*

Ena ka rerevaki oqo, era a vakaduiduitaki ira na tamata vakabauta yalodina ka kilikili ena nodra yalodina ka ra vinakata me ra mate me vaka na dauvakabauta mai na nodra biuta na nodra doka na Kalou Dauveibuli kei na nona lawa tabu.

Sa qai dua tale, ena ikarua ni wiliwili, na veika e sotavi vakadave dra oqo ni 1090 na siga dina e tautauvata kei na ituvaki ni veiliutaki vakapopi ni 1260 na siga-yabaki ka parofisaitaki vakaveitaravi ena veimataqali iwalewale ena Tani.7:25, 12:7 kei na Vkta.12:6-14; 11:2-3; 13:5.

Ni rai lesu na veika e yaco tiko ena gauna oqo mai na ituvaki ni gauna makawa .

Me kilai vinaka na ka e yaco tiko, au na taura na iyaloyalo ni dua na dautabaiyaloyalo e vakaraitaka tiko e dua na iyaloyalo e vakamuria tiko vakavoleka. Ena gauna oqo, e zoom out ni sa rawata na cecere, ka sa qai rabailevu cake tikoga na vanua ni rai. Sa vakakina, ni vakayagataki ki na itukutuku vakalotu, na rai ni Yalo e raica na itukutuku vakalotu taucoko ni lotu Vakarisito, mai na kena itekitekivu taumada, na kena auwa ni rarawa, na nodra gauna na mate ena vuku ni vakabauta, ki na kena itinitini lagilagi ka vakatakilakilataki ena nona lesu tale mai na iVakabula sa waraki tiko.

Dan 11:33 *O ira era vuku vei ira era na vakavulici ira e lewe vuqa: ia eso era na bale ena dua na gauna lekaleka ena iseleiwau, kei na bukawaqa, ena veivakabobulataki, kei na iyau.*

33a- *kei koya e vuku duadua vei ira ena vakavulici ira na lewe vuqa .*

Na yapositolo i Jisu Karisito, vaka kina o Paula mai Tarisu, eda dinautaka vua e 14 na ivola ni veiyalayalati vou. Na veituberi vakalotu vou oqo e vakayacana : "na Kosipeli," oya na i Tukutuku Vinaka ni veivakabulai e soli ena loloma soli wale vakalou vei ira na digitaki. Ena sala oqo, na Yalo e tosoi keda ki liu ena gauna, ka sa yaco na takete vou e vakadikevi tiko me vakabauta Vakarisito.

33b- *E tiko eso era na bale ena dua na gauna ena iseleiwau kei na bukawaqa, ena veivakabobulataki kei na butakoci.*

Ena dua na gauna, e kaya na Yalo ena vuku ni agilosi, ka na gauna oqo ena 1260 na yabaki balavu e parofisaitaki, ia ena ruku ni so na empara ni Roma o Kaligula, Niro, Tomitiani kei Diokletiani, na lotu Vakarisito e kena ibalebale ni dodonu me mate e dua na tamata vakabauta. Ena Vakatakila 13:10, e vakananuma lesu kina na Yalo na gauna ni veivakasauraratataki vakapopi ni Roma, ka kaya: *Kevaka e dua sa kauta ki na veivakabobulataki, ena vakabobulataki; ke dua e veivakamatei ena iseleiwau, me vakamatei ena iseleiwau. Oqo na nodra gugumatua kei na nodra vakabauta na tamata yalosavasava .*

Dan 11:34 *Ia ni ra sa bale, era na vukei vakalailai, ka lewe vuqa era na tomani ira ena veivakaisini.*

34a- E dina sara ena gauna ni veiliutaki vakaloloma oqo ni pope era sa basika mai kina na dauveivakaisini ni tikina oqo me ra veivuke. Na nodra kilai e yavutaki ena nodra beca na itovo kei na ivakaro e vakavulica o Jisu Karisito, kei na ituvaki oqo, me baleta na gauna e taketetaki oqo, na vakatabui ni veivakamatei ena iseleiwau. Ni o raica tale na itukutuku makawa, o na qai kila kina ni ilawalawa raraba ni lotu Tawase mai na ika15 ni [senitiuri] me

yacova mai na noda gauna e lewai ira na dauveivakaisini na Turaganilewa yalododonu o Jisu Karisito. Na nodra biu vakadua mai na 1843 ena rawarawa kina me kilai ka ciqomi.

Dan 11:35 *Ia eso vei ira na tamata vuku era na bale, me ra vakasavasavataki, ka vakasavasavataki, ka vakavulavulataki, me yacova na gauna ni i vakataotioti: ni na yaco mai ena gauna sa lokuci.*

35a- *Eso vei ira na tamata vuku era na bale, me ra vakasavasavataki, vakasavasavataki ka vakavulavulataki, me yacova na gauna ni vakataotioti* .

Ni vakalewai mai na vosa oqo, na ivakatagedegede ni bula Vakarisito sa ikoya na veivakatovolei kei na digidigi , ena kena rawa ni vosota ka vosota na veivakacacani me yacova na icavacava kei vuravura. O koya gona, na tamata ni gauna oqo, sa matau vua na vakacegu kei na vosota, sa sega tale ni kila e dua na ka. E sega ni kilai na nona bula ena veitukutuku oqo. O koya gona, ena soli na ivakamacala me baleta na ulutaga oqo ena Vakatakila 7 kei na 9:5-10. E dua na gauna balavu ni sautu vakalotu e 150 na yabaki dina, se lima na vula vakaparofisai, e a tuvanaka na Kalou, ia me tekivu mai na 1995 sa mai cava na gauna oqo ka sa tekivu tale na ivalu vakalotu. E veivakamatei tiko na lotu Musilimi e Varanise kei na veivanua tale eso e vuravura raraba; ka sa lokuci me vakalevutaki na kena cakacaka me yacova ni sa vakama na vuravura taucoko.

35b- *baleta ni na yaco ga mai ena gauna lokuci* .

Na icavacava oqo ena kena e vuravura, ka tukuna vei keda na agilosi ni sega ni dua na ivakatakilakila ni sautu se ivalu e vakatara e dua me raica ni sa yaco mai. E vakatau ena dua ga na ka: na " *gauna e vakatakilakilataka* " na Kalou, oya na icavacava ni 6,000 na yabaki e vakatabui ki na nona digitaki ira na digitaki e vuravura. Ka sa baleta ni da se bera ni tini na yabaki mai na gauna oqo sa solia kina vei keda na Kalou na loloma soli wale me da kila na siga: ika 20 ni Maji ni vulaitubutubu ni bera na ika 3 ni Epereli, 2030, oya ni oti e 2,000 na yabaki mai na mate veisorovaki i Karisito. Ena rairai kaukaua qai qaqa me vakabulai ira na nona digitaki qai vakarusai ira na vukitani dau veivakamatei era nakita mera vakamatei ira.

Na Matanitu Vaka-Popi ni Katolika ni Roma "Karisito": Na Dauveivakacacani Levu ni itukutuku ni lotu ena Tokalau.

Sa ikoya vei koya na ivakaraitaki o Anitiokasi 4 me liutaki keda. Na mataqali sa vakarautaka na kena antitype, na cava eda rawa ni kaya me baleta na veivakatautauvatataki oqo? E dina sara ni levu vakasakiti , na dauvakacaca ni Kirisi e cakacaka me baleta na 1090 na siga dina, ia na papism, vakataki koya, ena rage me baleta na voleka ni 1260 na yabaki dina, vakakina na sivia na ivakaraitaki kece ni itukutuku makawa.

Dan 11:36 *Na tui ena cakava na ka e vinakata; ena vakalevulevui koya ka vakalevulevui koya vei ira na kalou kecega, ka na vosataka na veika veivakurabuitaki me saqati kina na nodra Kalou na kalou; ena rawaka o koya me yacova ni sa oti na cudru, ni na vakayacori na ka sa lewai oti tu.*

36a- Na vosa ni tikina oqo e se sega ni matata ka rawa tikoga ni veisautaki ki na tui ni Kirisi kei na tui ni pope ni Roma. Na ituvatuva vakatakilai ni parofisai e dodonu me vunitaki mai vei ira na dauwiliwili vakarairai. Ia, e dua na tiki lailai e vakaraitaka na takete ni pope; sa ikoya na kena dodonu: *ni na vakayacori* ***na ka sa vakatulewataki*** **.** Na vosa oqo e vakavotukanataki Tani. 9:26: *Ni oti na onosagavulu ka rua na macawa, ena musuki laivi e dua na lumuti, ena sega tale ni dua na ka me nona . Na tamata ni dua na turaga ena lako mai era na vakarusa na koro kei na vanua tabu , na savasava, ka na yaco mai na nodra icavacava me vaka na waluvu ;* ***E vakatulewataki*** *ni na yaco tiko ga na veivakarusai (se veivakarusai) me yacova ni sa cava na ivalu* .

Dan 11:37 *Ena sega ni dokai ira na nodra kalou na nona qase, se na nodra kalou na yalewa , se dua tale na kalou, ia ena vakalevulevui koya ga vei ira kecega.*

37a- *Ena sega ni kauwaitaki ira na nodra kalou na nona qase .*

Oqo, na tiki lailai e vakamatatataka na noda kila. E tiko vei keda eke, na ivakadinadina vakamatanitu ni tui e taketetaki ena nona vosa e sega ni rawa ni o Anitiokasi 4 ka a vakasamataka na nodra kalou na nona qase ka dua vei ira na levu duadua, o Zeus na kalou ni kalou ni Olympus ka a solia vua na valetabu vakaJiu mai Jerusalemi. Eda rawata kina na ivakadinadina sega ni vakatitiqataki ni tui e taketetaki tiko oya na matanitu vakapope ni Roma ena gauna vakarisito. Mai oqo ka lako yani, na vosa kecega sa vakatakilai mai ena baleta kina *na tui oqo e duidui* mai vei Tani.7 ka *vakarerevaki ka dau veivakaisini* mai vei Tani.8; Au kuria, *na tui veivakarusai se veivakarusai oqo* ni Tani. 9:27. Na "ivakatagedegede ni rokete" kece e tokona na *ulu ni tamata ni popi , lailai ka viavialevu* biu ena dela ni veiliutaki.

E doka beka na nodra kalou na nona qase o Roma vakapopi? E sega vakamatanitu, baleta ni kena saumaki me lotu Vakarisito e vakavuna me biuta kina na yacadra na kalou butobuto ni Roma. Ia, e maroroya tiko ga na ivakarau kei na ivakarau ni nodra sokalou: na matakau ceuti, ceuceu, se buli era dau tekiduru ra qai tekiduru kina na dausokalou ena masu. Me maroroi na itovo oqo, ka vakacala na Kalou ena nona lawa kecega, e vakavuna me sega ni rawa ni ra rawata na iVolatabu na tamata wale ka tarova na ikarua ni iVunau e Tini ni Kalou Bula baleta ni vakatabuya na ivalavala oqo ka vakaraitaka na itotogi e waraki ira tiko na kena dau cala. O cei e rawa ni vinakata me vunitaka na itotogi e vakayacori ke sega na tevoro? Na itovo gona ni matanitu vakapopi e lutu ena loma ni ivakamacala e vakaturi ena tikina oqo.

37b- *se ki na vakalou e vakamarautaki ira na yalewa .*

E na vakasama ni lotu vaka-Roma butobuto ka biuta tu mai o Popery e vakavotuya kina na Yalo ni Kalou na ulutaga vakarerevaki oqo. Baleta ni sa vuki tani mai na nona ivotavota ni veiyacovi vakarairai me vakaraitaka na ivakavuvuli ni savasava. Na kalou e vakatututaki oqo o Priapus, na phallus tagane era doka me vaka e dua na kalou mai vei ira na tama ni lotu butobuto ni Lotu e Roma. Oqo e se ivotavota tiko ga ni ivalavala ca vakaKirisi. Ka me musuki vata kei na ivotavota ni veiyacovi oqo, e taqomaka vakasivia na savasava ni yago kei na yalo.

Dan 11:38 *Ia na kalou ni koro kaukauwa ena vakarokorokotaka ko koya e na nonai tutu ni yavana: ena cuva vua, ko koya era sa sega ni kila na nona qase, ena koula kei na siliva, ena vatu talei, kei na veika talei.*

38a- *Ia, ena dokai koya na kalou ni koro kaukauwa ena nona idabedabe .*

E sucu e dua na kalou vou ni lotu butobuto: *na kalou ni veikoro kaukauwa* . Na nona *yavu e tiko* ena vakasama ni tamata ka tautauvata na nona cecere kei na vakasama e ciqoma.

Na lotu butobuto o Roma e tara na valenisoro ni lotu butobuto e dolavi ina cagi kece; sa rauta na koroturaga e tokoni ena duru. Ia ena nona ciqoma na lotu Vakarisito, e nakita kina o Roma me sosomitaka na nodra ivakaraitaki na Jiu sa vakarusai. E tiko vei ira na Jiu e dua na valenisoro e sogo tu vakaukaua, e nodra lagilagi kei na nodra dokai. Ena vakatotomuria gona o Roma qai tara tale ga na veivalenilotu vakaRoma e vaka na vale vakabai, baleta ni lewa na sega ni taqomaki ra qai vakabaitaka na nodra vale na turaga vutuniyau duadua. E cakava tale ga qori o Roma. E tara na kena veivalenilotu ena dua na iwalewale kaukauwa me yacova na gauna ni veivalenilotu lelevu, ka veisau kina na ka kecega e kea. Na veivale vakavolivolita e yaco me gasau e dusia tiko na lomalagi, e cecere cake tikoga. Na facades e tautuba e taura na irairai ni lace, vakavutuniyautaki ena katubaleka bilo rokataki ni roka kecega ka laiva e dua na rarama iridescent me curuma yani na loma, vakadrukai ira na vakailesilesi, o ira na daumuri kei ira na vulagi .

38b- *Ki na kalou oqo, era sega ni kila na nona qase, ena vakarokorokotaka ena koula kei na siliva, ena vatu talei kei na veika talei.*

Me rawa ni ra veivakayarayarataki vakalevu cake, na bai e loma e ***vakaiukuukutaki ena koula, siliva, mataniciva talei, kei na veika sau levu*** : *na yalewa dautagane o Papiloni na Ka Levu* ni Vkta.
E sega ni vakatara na Kalou dina me vakacalai baleta ni sega ni yaga vua na lagilagi oqo. Ena nona parofisai, e vakacacana kina na Roma vakapopi oqo ka sega vakadua ni **bau** veiwekani vakalailai kei koya. Vei koya, na kena lotu Romanesque se Gothic e sega tale ni dua na ka mai na kalou butobuto ka veiqaravi ga me vakacalai ira na tamata vakayalo era vuki tani mai vua: e dua na kalou vou e sucu: na kalou ni veikoro kaukauwa, ka vakacalai ira na lewe vuqa era vakabauta ni ra na kunea na Kalou ena nodra curu ki na kena bai ena ruku ni siligi cecere sega ni veiganiti.
Dan 11:39 ~~*Ena cakacaka vata kei na dua na kalou tani me valuta na veivanua vakabai.*~~ *Ena vakaukauataka na koro kaukaua ena dua na kalou tani, ena dokai ira tale ga era vakadonui koya. Ena lesi ira mera iliuliu vei ira e levu qai wasea na vanua vei ira me kedra isau.*
39a- *A sa cakacaka e na bai ni veikoro kaukauwa kei na kalou tani* .
Vei koya na Kalou, e dua ga na kalou cakacaka e matana, oya, e dua e *vulagi vua* : sai koya na tevoro, o Setani ka a vakaroti ira kina na nona i apositolo kei ira na nona tisaipeli o Jisu Karisito. Ena ivola vaka-Iperiu , e sega ni taro ni "cakava me saqati" ia na "cakava me". Na itukutuku vata ga oqo ena wiliki ena Vakatakila 13:3, ena kena irairai: *... sa solia vua na gata levu na nona kaukauwa, kei na nona i tikotiko vakaturaga, kei na lewa levu* . Na *gata levu* ka sa tevoro ena Vakatakila 12:9 ia ena gauna vata oqori e Roma vakatui me vaka na Vakatakila 12:3.
Kuria oya, ena nodra saumaki ina lotu Vakarisito , era ciqoma kina na veiliutaki vakaRoma na Kalou dina e vulagi vei ira baleta ni a nodra Kalou taumada na Jiu, na kawa Iperiu i Eparama.
39b- *ka na dokai ira era kilai koya* .
Na veivakarokorokotaki oqo e vakalotu. Na Papism e kauta mai vei ira na tui era kila ni mata ni Kalou e vuravura, na ivakatakilakila ni lewa vakalou me baleta na nodra dui lewa. Era sa qai tui dina ga na tui ni sa vakatabui ira na Lotu ena dua na kena *koro* kaukauwa vakalou , e Varanise, Saint-Denis kei Reims.
39c- *ena vakavuna me ra lewa e vica na* .
Na lotu Papi e solia na itutu vakatui, e dusia e dua na tui qaqa e lewai ira na vo ni tui vakatui. Na kena e kilai levu duadua: O Salesi V, Napoleoni ^{I}, Hitler .
39d- *Ena wasea na qele vei ira me kena isau.*
Na kaukauwa vakayago oqo , vakavuravura kei na lomalagi, me vaka na kena itukutuku, e veiganiti vei ira na tui kei vuravura. Baleta e vakatulewataka na nodrau duidui, vakabibi me baleta na vanua era qaqa se kunei. O koya gona, ena 1494, a liutaki Alekisada na ikaono ni Borgia, na pope ca duadua, e dua na daulaba ena nona itutu, me tauyavutaka e dua na laini ni meridian me rawa ni wasea kina o Sipeni kei Potukali na kena wasei kei na kena taukeni na vanua e Sauca Amerika, e kune tale mai na gauna makawa.

na iKatolu ni iValu Levu se na ika6 ni ^{Davui} ni Vakatakila 9 .
E vakalailaitaka na tamata ki na dua na ikatolu ni kena iwiliwili ka, ena kena biu e dua na itinitini ni tu galala vakamatanitu, e vakarautaka na matanitu raraba ka na tauyavutaka na iotioti ni leqa levu e kacivaki ena Vakatakila 1. Ena kedra maliwa na dauvakatasuasua kaukauwa sa ikoya na Islam ni veimatanitu Musolomani, o koya gona au sa solia vei iko na rai vakaivolatabu ena ulutaga lailai oqo.

Na itavi ni lotu Musilimi .
E tiko na lotu Musilimi baleta ni gadreva na Kalou. Sega ni veivakabulai, na itavi oqo e vakatau **duadua ga** ena loloma soli wale e kauta mai o Jisu Karisito, ia me mokuti ira, vakamatea, vakamatei ira na kena meca. Sa, ena veiyalayalati makawa, me totogitaki kina na

nodra tawayalodina na Isireli, sa vakayagataka na Kalou na tamata "Filisitia" . Ena kena vou, me totogitaki kina na tawayalodina vakarisito, e kacivi ira na Musolomani. Ena itekitekivu ni Musolomani kei na Arapea, e tiko kina o Isimeli, na luvei Eparama kei Eka, na dauveiqaravi ni Ijipita nei Sera , na watina. Ka sa yaco sara ena gauna o ya, sa veileti tiko kina o Isimeli kei Aisake, na luvena tagane vakalawa. Oqo me yacova sara ni sa vakadonuya na Kalou, ena kerekere nei Sera , rau sa vakasavi Eka kei Isimeli mai na keba mai vei Eparama. Ka sa qaravi ira na Kalou o ira era sa vakasavi tani ka ra na maroroya tikoga na nodra kawa, era veitacini vakaveiwatini, e dua na rai veicati vei ira na kawa i Eparaama: na imatai, na Jiu; na ikarua, vei Jisu Karisito, Vakarisito. Oqo na vosa e parofisaitaka kina na Kalou me baleti Isimeli kei ira na nona kawa vaka-Arapea ena Vakatekivu 16:12 : " *Ena vaka na asa kila ko koya; na ligana ena veivala kei ira kecega, ka na veivala kei koya na ligadra na tamata kecega; ka na tiko veibasai kei ira kecega na tacina* ." E vinakata na Kalou me vakatakila na nona vakasama kei na nona lewa me baleta na veika. O ira na digitaki i Karisito e dodonu me ra kila ka wasea na ituvatuva oqo ni Kalou ka vakayagataki ira na tamata kei na kaukauwa e vuravura me vaka na nona lewa cecere. E dodonu me da kila ni Parofita Muhammad , na tauyavutaki ni lotu Musilimi , a sucu ena icavacava ni ika 6 ni [senitiuri] ni oti na kena tauyavutaki na lotu Katolika vaka-Roma ena 538. E basika mai na lotu Musilimi me vakacacana na lotu Katolika butobuto kei ira na lotu Vakarisito raraba ni ra sa vakacacani ena vosa ni cudruvi ni Kalou. Ka sa vakakina oqo me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321, ena gauna e biuta kina o Empara Konisitatini I [na] vakacegu ni Siga ni Vakacecegu ena ikavitu ni siga me tokona na imatai ni nona siga e vakatabui ki na "matanisiga sega ni qaqa" (Sol Invictvs), na noda Sigatabu nikua. Me vakataki ira ga e levu na lotu Vakarisito nikua, e cala nona vinakata o Constantine me vakatakilakilataka na nodrau veibiu na lotu Vakarisito kei ira na Jiu. E beitaki ira na lotu Vakarisito ena nona gauna ena nodra vakaJiu ena nona doka na Siga ni Vakacecegu tabu ni Kalou. Na lewa sega ni dodonu oqo mai vua e dua na tui lotu butobuto e a saumi ka na saumi tikoga me yacova na i vakataotioti ena i totogi ni "vitu *na davui"*. » e vakaraitaki ena Vakatakila 8 kei na 9, oya na veitaravi ni veika rarawa kei na drama e sega ni mudu. Na iotioti ni itotogi ena yaco mai ena ivakarau ni dua na yalolailai rerevaki, ena gauna ena rairai mai kina o Jisu Karisito me kauti ira tani mai vuravura na nona digitaki. Ia na ulutaga sa qai vakamacalataki walega oqo, oya na "Ikatolu ni iValu Levu" sai koya sara ga na ikaono ni veivakatotogitaki vakalou parofisaitaki oqo ka sa dua na dauqito levu kina na Islam. Ni sa parofisaitaka talega na Kalou me baleti Isimeli, ka kaya ena Vakatekivu 17:20 : " *Ia ko Isimeli, au sa rogoci iko. Raica, au na vakalougatataki koya ka vakaluveni ka vakalewevuqataki koya vakalevu sara; ena vakasucuma e tinikarua na turaga, ka'u na cakava mai vua me matanitu levu* ." Au sogota na tikina oqo me tomani tale kina na vuli nei Tani. 11:40 .

<u>Dan 11:40</u> *Ia e na gauna ni vakataotioti ena* ***tosoi koya na tui ni ceva: ia ena lako mai vua*** *na tui ni vualiku me vaka na cagilaba, kei na qiqi-ni-valu, kei na tamata dauvodo ose, kei na waqa e vuqa : ia ena lako mai ki na vanua, ka na curu yani me vaka na uciwai, ka na luvuci koya.*

40a- *Ena gauna ni ivakataotioti* .

Ena gauna oqo, sa mai cava dina na itukutuku ni kawatamata; na icavacava ni nodra gauna na veimatanitu e vuravura ena gauna oqo. E kacivaka o Jisu na gauna oqo, ka kaya ena Maciu 24:24: *Ena vunautaki nai tukutuku vinaka ni matanitu oqo ki vuravura taucoko me i vakadinadina ki na veimatanitu kecega. Sa na qai yaco mai na icavacava.*

40b- ***ena veivala*** *kei koya na tui ni ceva* .

Eke, e dodonu me da qoroya na veivakaisini vakalou levu ka rawa kina vei ira na nona dauveiqaravi me ra kila na veika e se vuni tu mai vei ira na tamata tale eso. Ena kena irairai, ia ena kena irairai ga, na veivala ena kedrau maliwa na Seleuci kei na tui Ptolemaic e vaka me

tekivu tale ka tomani tikoga ena tikina oqo, ka sega ni rawa ni veivakacalai vakalevu cake. Baleta na kena dina, eda a biuta na itukutuku oqo ena tikina e 34 ki na 36, kei na gauna ni kena mai cava na veivala vou oqo e baleta na gauna Vakarisito ni matanitu Katolika vakapopi kei na lotu Tawase raraba, ka curu ki na kena veiwekani vakalotu. Na veisau ni itukutuku oqo e vakasaurarataki keda me da wasea tale na itavi.
Ena itavi ni " *koya* ": pope Katolika Iurope kei na kena lotu Vakarisito veiwekani.
Ena itavi ni " *tui ni ceva* ": qaqa na Islam ka dodonu me saumaki mai na tamata ena kaukauwa se vakabobulataki ira , me vaka na ivalavala e liutaka na kena tauyavutaki Mohammed.
Me da raica eke na digidigi ni vosa: *me vakamavoataki* ; ena vosa vaka-Iperiu , " nagah " ka kena ibalebale me vakamavoataka e dua na nona ileu. Me vaka e dua na vosa vakatautauvata , e vakaibalebaletaka e dua na dauvakacaca cudru ka dau veivakacacani . Na vosa oqo e veiganiti vinaka sara ki na lotu vaka-Arapea, ka sa dau veivakacacani ki na vuravura ni Tokalau ka sega ni vakataotaki me tekivu mai na icavacava ni iKarua ni iValu Levu. Na veivosa e rawa ni " me *vala* , me *valuti, me vakacacana* " e vakaraitaka e dua na veivolekati sara , sa ikoya kina na vakasama ni veivolekati vakamatanitu se veivolekati ni veikoro lelevu kei na veisalatu. Na rua na ka e rawa ni yaco oqo e vakadeitaka na lotu Musilimi, e tauyavutaki vinaka e Urope ena vuku ni nodra sega ni kauaitaka na lotu na kai Urope. Sa qai kaukaua ga na veivala me tekivu mai na nodra lesu tale i Palesitaina na Jiu ena 1948. Na nodra leqa na kai Palesitaina e vakavuna mera veivala na kai Musolomani kei ira na kai lotu Vakarisito ena Tokalau. Ka, ena 2021, Islamist veivakacacani sa tubu tiko ka vakavuna na sega ni taqomaki ena kedra maliwa na tamata ni Iurope , imatai ka bibi duadua o Varanise, na koloni makawa ni Vualiku kei Aferika kei na tamata ni Aferika. Ena yaco beka e dua na veivala vakamatanitu levu cake? De dua, ia e sega ni bera ni sa ca sara na ituvaki e loma me yacova sara na kena vakavuna na veivala kaukauwa ni ilawalawa-ena-ilawalawa ena qele ni korolevu sara ga. Ena tiko ena dua na ituvaki ni ivalu vakamatanitu o Varanise ena siga oya; na kena dina, ni dua na ivalu vakalotu dina: na lotu Musilimi me saqati kina na lotu Vakarisito se o ira na tawavakabauta e sega na Kalou .
40c- *Ia na tui ni vualiku* ***ena lako mai*** *me valuti koya* ***me vaka na cagilaba*** *, kei na qiqinivalu kei na tamata dauvodo ose, kei na waqa e vuqa .*
Ena Isik. 38: 1, na tui oqo *mai na vualiku* e vakatokai *o Mekoki , na turaga ni Rosi* (Rusia) , *Meseki* (Mosiko) *kei Tupali* (Tobolsk) ka da wilika ena tikina e 9 : *Ia ko na lako cake mai, ka lako mai* ***me vaka na cagilaba*** *, ka vaka na o me ubia na vanua, o iko, kei na vuqa na nomu tamata vata kei ira, .*
Veiwasei tale ni itavi: Ena itavi ni " *tui ni vualiku* ," Rusia Orthodox kei *na kena* tamata veiwekani Musolomani. Eke tale, na digidigi ni vosa " *ena whirl vei koya* " e vakaraitaka e dua na vakasauri , levu na veivakacacani ni kurabui mai na cagi . E yawa dina o Moscow, na koroturaga kei Rusia, mai Brussels, na koroturaga kei Urope, kei Parisi, na kena mataivalu. Na rawaka e Urope e sa vakamalumalumutaki ira na kena iliuliu, me yacova sara na nodra vakawalena na kaukauwa ni mataivalu ni Rusia kaukaua. Ena vakacurumi ki na kena waqavuka ni veivakacacani kei na udolu vakaudolu na tani ena sala ni qele kei na vuqa na waqa ni ivalu ni mataivalu kei na waqavuka ni wai. Ka me vakadeitaka ni sa vakaraitaki na itotogi kaukauwa, o ira na iliuliu oqo ni Iurope era sega ni cegu ena nodra vakamaduataki Rusia kei ira na kena iliuliu, mai na bukawaqa Vladimir Zhirinovsky ki na kena "Tsar" vou ena gauna oqo, Vladimir Putin (Vladimir: turaga ni vuravura ena vosa vaka-Rusia) .
Ena kena sa vakatakilai na dauqito, na tolu na "tui" era vakaitavi ena veivala ena ka e vaka e dua na ikavitu ni " ivalu ni Siria" ena vakaitavi kina na matanitu vou o Isireli; ka na vakadeitaka na tikina e tarava. Ia ena gauna oqo, na "tui" (*koya*) e ravuti Rusia o Iurope ni Veiyalayalati ni Roma.

40d- *Ena toso ki loma ni vanua, ena tete me vaka na uciwai, ka luvuci.* Na kena cecere sara na mataivalu e rawa kina vei Rusia me ravuti Urope qai taukena na kena vanua taucoko. Ni sotava, era sega ni veiganiti na mataivalu ni Varanise; era sa vakacacani ka vakarusai.

Dan 11:41 *Ena curu o koya ki na vanua lagilagi, ka lewe vuqa era na vakarusai: ia ko Itomi, kei Moapi, kei ira na nodra turaga na luve i Amoni, era na vakabulai mai na ligana.*

41a- *Ena curu ko koya ki na vanua totoka duadua, ka lewe vuqa era na bale* .

Na vakarabailevutaki ni Rusia e yaco tiko ki na kena Ceva na vanua e tiko kina o Isireli , na itokani ni veimatanitu ena Tokalau ka sa qai vakacacani mai vei ira na mataivalu ni Rusia; Era na mate tiko ga na Jiu.

41b- *ia o Itomi, Moapi, kei ira na nodra turaga na luve i Amoni era na sereki mai na ligana* .

Oqo e dua na itinitini ni veiwekani vakamataivalu ka na biuta na yaca oqo , matataka na Joritani ni gauna oqo, ena yasa ni Rusia. Ena 2021, sa itokani vakamatanitu o Rusia kei Siria, ka vakaiyaragi ka taqomaka.

Dan 11:42 *Ena dodoka yani na ligana ki na veivanua, ena sega ni dro rawa na vanua o Ijipita.*

42a- E sa mai vakadeitaka ga na parofisai na ituvatuva vakapolitiki oqo me tekivu mai na 1979. Ena yabaki oya, ena keba o Tevita e Amerika, a tauyavutaka vakamatanitu kina o Peresitedi kei Ijipita o Anwar Sadat e dua na veidinadinati kei na Paraiminisita ni Isireli o Menachem Tekivu. Na digidigi vakailavo kei na vakapolitiki e caka ena gauna oya me tokona na inaki ni kaukauwa duadua ni auwa baleta ni tokoni Isireli kaukauwa mai vei USA. E na vakasama oqo e vakatoka kina vua na Yalo ni Kalou na sasaga me saga me " *dro tani* " mai na veivakarusai kei na leqa tubukoso. Ia ni toso na gauna, na qito e veisau na liga, ka rau sa kunei rau o Isireli kei Ijipita, me tekivu mai na 2021, voleka ni biuti rau o Amerika. Ena yasana o Siria, e vakatauca o Rusia na nona lawa.

Dan 11:43 *Ena lewai koya na iyau koula kei na siliva, kei na iyau talei kecega ni Ijipita, ka ra na muri koya na kai Lipia kei na kai Iciopea.*

43a- *Ena lewa nai yau talei ni koula kei na siliva, kei na veika talei kecega mai Ijipita* .

Ena vuku ni ilavo e rawati mai na ivakacavacava e saumi me vakayagataki kina na Suez Canal, sa vutuniyau vakalevu kina o Ijipita. Ia na iyau oqo e yaga ga ena gauna ni sautu, baleta ena gauna ni ivalu, sa laladidi na sala ni veivoli. Sa vutuniyau o Ijipita ena veivakasarasarataki. Mai na va na tutu i vuravura, era lako mai na tamata mera qoroya na kena piramidi kei na kena valeniyaloyalo, e vakavutuniyautaki ena kena kunei tiko ga na ibulubulu ni Ijipita era vuni tu ena ruku ni qele me tekivu mai na gauna makawa. Ena ibulubulu oqo , e laurai kina na ibulubulu nei Tui gone o Tutankhamen na veika koula kaukaua e sega ni tukuni rawa na kena yaga. Ena kunea gona o Rusia e Ijipita na ka e rauta me vakaceguya na nona gagadre me rawata na iyau ni ivalu.

Ena icavacava ni Siga ni Vakacecegu ni Janueri 22, 2022, na Yalo e kauta mai vei au e dua na veileti e vakadeitaka **ka sega ni dua na veileti e rawa ni yaco** , na vakadewa au solia vei Taniela 11. Me da raica ena rua na tikina 42 kei na 43, na bibi ni kena matata , uncoded cavuti ni yaca oqo ena dua na ituvaki na ″ Ijipita ″ . " . Ia , ena tikina e 5 ki na 32, na Lagid " *Ijipita* " ni matanitu o Ptolemaic e a vakaisulutaki ia e vakatakilakilataki me " *tui ni ceva* ". **Na veisau ni itukutuku makawa e sa vakadeitaki ka vakadinadinataki vakaidina** . Tekivu mai na itukutuku ni gauna makawa, na italanoa ni Taniela 11 e cava ena " *gauna ni icavacava* " ni vuravura, ena kena " *Ijipita* " , veiwekani kei na Tokalau Vakarisito kei na keba agnostic mai na 1979 , sa ikoya na takete ni vou " *tui ni ceva* ", oya, na dauvala ni Islam , ka vakabibi na *nothoth na kena ni* vou na " Rusia.

43b- *Era na muri koya na kai Libia kei na kai Iciopea* .

Na dauvakadewa sa vakadewataka vakadodonu na vosa " *Puth* kei *Cush* " ena parofisai, ka vakaibalebaletaka na " Libya " me vaka na matanitu Musolomani e tiko ena vualiku ni Sahara, na veimatanitu ena baravi ni baravi ni Aferika, ka ki Iciopea, me vaka na Aferika

damudamu, me vaka na veimatanitu kece e tiko ena ceva ni Sahara. E dua talega na iwiliwili levu vei ira era sa ciqoma ka ciqoma na lotu Musilimi; ena kisi ni Wasawasa, kei na nona veitokoni na Peresitedi ni Varanise o Nicolas Sarkozy , vua eda dinautaka talega na veilecayaki ni Libya.
Me vaka oqo, vakacacani mai Rusia, " *Ijipita* " yaco me manumanu ni manumanu kila kecega, kei na vultures Musolomani, na tacina, swoop sobu kina , me vakasavasavataka na kena yago ka taura na nodra ivotavota ni iyau e se vo tikoga , ni oti na veivakacacani ni Rusia. Ena kena cavuti vakamatata na " *Libia kei Iciopea ," na Yalo e vakatoka* na veiwekani vakalotu ni Aferika ni " *tui ni ceva* ," ka dodonu me vakatakilakilataki vata kei Arapea , na vanua e basika kina na parofita o Mohammed ena 632 , me vakatetea , mai Mecca, na nona lotu vou ka vakatokai na Islam . E tokoni koya na kaukauwa ni Turkey, ka sa lesu tale mai , ena iotioti ni itukutuku oqo , ki na dua na yavu, qaqa, kei na veisausaumi Musolomani yalayala vakalotu , ni oti na vakamaduataki ni kena vakamalumalumutaki vakalekaleka ki na veivakasama vakavuravura ni Tokalau . Ia eso tale na matanitu Musolomani, sega ni tiko ena " *ceva* ", me vakataki Irani, Pakistan, Idonisia, e rawa ni duavata kei na " *tui ni ceva* " me valuti ira na tamata ni Tokalau ka nodra itovo savasava era cati ira kece na tamata Musolomani . Na veicati oqo e dina sara ni veicati ga ni Kalou dina o Jisu Karisito era beca na lotu Vakarisito ena Tokalau. E totogitaka vakakina ena lotu Musilimi kei na lotu Vakarisito, na nodra tawayalodina na Jiu, Katolika, lotu Vakarisito, lotu Tawase, ka vakakina na lotu Karisito ni vuravura ena Tokalau ; na vakabauta kece e cala vua na Kalou duadua ga .
Dan 11:44 *Ena vakarerei koya na itukutuku mai na tokalau kei na vualiku, ena lako yani ena cudru levu me vakarusa ka vakarusa vakadua e lewe vuqa.*
44a- *Ena lako mai nai tukutuku mai na tokalau kei na vualiku me vakarerei koya* .
Na rua na tikina bibi oqo, " *tokalau* kei *na vualiku* ," e kauwaitaka ga na vanua o Rusia, vakatau ena kena cavuti mai na pope Iurope se mai Isireli, baleta na parofisai e vakatokai ira me ra sa veitaravi mai vei Rusia ena tikina e 40 kei na 41. Kena ibalebale oqo ni rerevaki e cavuti e lako mai na vanua o Rusia e rawa ni qaqa kina, ia na cava e rawa ni qaqa kina o Rusia? Na cava e yaco ena nona vanua me vakarerei koya me yacova mai oqo? Na kena isau e sega ni tiko ena ivola i Taniela, ia ena Vakatakila 9, ka vakaraitaka ka taketetaka na lotu Tawase ka tiko na kena kaukauwa raraba e Amerika. Ena vakamatatataki na ka vuni ena kena vakasamataki na kena tiko na USA. Me tekivu mai na 1917, ni sa ciqoma o Rusia talaidredre na nona matanitu vakasosialisi kei na kominisi, e dua na qara sa tawasei koya tudei mai na matanitu vakatui ni matanitu o Amerika. E sega ni rawa vua e dua na tamata me vakavutuniyautaki koya ena nona vakayalia na wekana kevaka e dua na kominisi; oqo na vuna e sega ni veiganiti kina na rua na digidigi. Ena ruku ni dravusa ni sautu, e kama tiko na bukawaqa ni veicati, e waraka tiko me vakaraitaki. Na veisisivi ga kei na veivakarerei ni niukilia e rawata me tarova na ka ca duadua. Oqo na veivakatautauvatataki ni veivakarerei ni niukilia. Ia, ke sega ni vakayagataka na iyaragi ni niukilia, ena taura o Rusia o Urope, Isireli, kei Ijipita. Ena kena vakaleqai na veivakatautauvatataki, na USA ena vakila ni sa vakaisini ka vakarerei, o koya gona, me rawa ni vakalailaitaka na kena mate, ena curu ki na ivalu, striking kaukauwa taumada. Na kena vakarusai o Rusia ena nukilia ena vakavuna na nodra rere na mataivalu ni Rusia era veiseyaki tu ena veivanua era taukena.
44b- *ka na lako yani ena cudru levu me vakarusa ka vakarusa na lewe vuqa.*
Me yacova na gauna o ya, Rusia ena tiko ena yalo ni qaqa kei na butako, ia vakasauri, na kena yalo ena veisau, na mataivalu ni Rusia ena sega tale ni dua na vanua me lesu tale kina, kei na kena yalolailai ena veisautaki ki na gagadre me " *vakarusa ka vakarusa na lewe vuqa* "; ka na " ikatolu ni *tamata* *era vakamatei* " ni *ika 6 ni davui* ni Vakatakila 9. Na veimatanitu kece era vakaiyaragitaki ena iyaragi ni nukilia era na vakasauraratataki vakakina ena veika dina me ra vakayagataka vei ira na nodra meca vakatamata e rawa ni yaco.

Dan 11:45 *Ena vakaduria na nona valelaca ni nona vale vakaturaga ena maliwa ni wasawasa ena ulunivanua tabu lagilagi; ka na yaco mai ki na kenai vakataotioti, ka na sega e dua me vukei koya.*

45a- *Ena birika na veivale laca ni nona vale vakaturaga ena maliwa ni wasawasa, vaka ki na ulunivanua lagilagi ka tabu .*

Valecavu *ena maliwa ni wasawasa* , baleta ni sa sega tale ni tu e vuravura na kena *valenitui* . Na ituvaki vakaloloma ni mataivalu ni Rusia e vakamacalataka vakamatata na Yalo ka cudruvi ira ki na icavacava oqo. Ena ruku ni bukawaqa mai vei ira na nodra meca, era sa vakasavi lesu tale ki na vanua o Isireli. Era cati ira kece, e sega ni yaga vei ira na veitokoni se loloma ra qai vakarusai ena nodra vanua na Jiu. Ena sauma gona o Rusia e dua na isau bibi ena vuku ni veileti e vakatoka na Kalou me tekivu mai na nona tokoni ira na meca vakayalo kei Isireli ena veiyalayalati makawa, ena gauna e kau tani kina i Papiloni. E volitaka na ose vei ira na lewe i Taia, na koro era dau bula kina na lotu butobuto. Isik. 27:13-14 e vakadeitaka, na Kalou e kaya vei Taia: *O Javana, o Tupali* (Tobolsk) *kei Meseki* (Mosikou) *era nomu dauveivoli;* ***era veisautaka na bobula*** *kei na iyaya parasa me nomu ivoli. O ira na lewe ni vale i Tokama* (Amenia) *era dau vakarautaka na nomuni makete ena ose, dauvodo ose kei na meule.* E dau veivakatarabetaki tale ga vakabisinisi vei ira na Jiu era dau veivoli tale ga kei koya: Isik. 27:17: *O Juta kei na vanua o Isireli era dauveivoli vei kemuni; era sa veisautaka na witi ni Miniti, na keke, na oni, na waiwai kei na waiwai, me nomu ivoli. E vakavutuniyautaki koya gona* o Taia ena nodratou ilavo . Tomani tikoga , ena Isik. 28:12, ena ruku ni ulutaga " *tui Taia* ," e vosa vakadodonu kina na Kalou vei Setani. Eda kila ni o koya ga e rawaka mai na veivakamarautaki kei na iyau e kumuni ena veikoro lelevu ni lotu butobuto ka ra qaravi koya ena irairai ni vuqa na kalou butobuto, ka sega ni kila, ia e dau vakakina ena veivanua kecega ena veimataqali sokalou e okata na Kalou me ka vakasisila. E kauta voli e lomana na bibi ni dua na veilecayaki e kumuni, talega, ena veisenitiuri kei na mileniumi ni itukutuku ni kawatamata. Na veilecayaki oqo e vakadonuya na nona cudru, ka sa vakaraitaki vakatikina ena ivakarau ni veivaluvaluti vakamatanitu rerevaki veivakarusai vou oqo.

Ia na cudru vakalou oqo me baleta na veivoli ni veivoli ni gauna makawa e sureti keda me da kila na ka e rawa ni nanuma na Kalou me baleta na veivoli ni veimatanitu ena gauna oqo ena dua na ituvaki ni veimatanitu e tara taucoko ena bula vakailavo ni makete. Au vakabauta ni kena vakarusai na vale cecere ni World Trade Center mai Niu Yoka ena ika 11 ni Sepiteba, 2001, e dua na kena isau. E vakalevu cake sara me vaka ni, ena Vakatakila 18, e vakaraitaka na parofisai na itavi veivakaleqai ni veivakavutuniyautaki ena vuku ni veivoli kei na veivoli vakamatanitu, ni bera ni lutu kece na lawa vakalou se lawa vakalotu, sa rui levu kina na tawavakalou.

Ena icavacava ni Tani. 11, sa vakarusai na meca balavu nei USA, o Rusia. Oqo ena solia vei ira na kaukauwa taucoko vei ira kece era bula mai na veivaluvaluti vakamatanitu. Ena ca vei koya e qaqa ! E dodonu me ra tekiduru ka vakamalumalumutaki ira ki na veiliutaki ni qaqa ena vanua cava ga era tiko kina e vuravura, ena nodra bula.

Taniela 12

Dan 12:1 *Ena gauna ko ya ena tucake mai o Maikeli, na turaga levu sa tu e na vukudra na luve ni nomu tamata: ka na yaco e dua na gauna ni rarawa, sa sega vakadua ni bau yaco mai na gauna sa buli kina e dua na matanitu ka yacova na gauna ko ya: ia ena gauna ko ya era na vakabulai na nomu tamata, ko ira kecega sa kunei ni ra sa volai tu e nai vola.*

1a- *Ena gauna ko ya ena tucake ko Maikeli, .*

Na gauna oqo sa ikoya na icavacava kei vuravura ka, ni sa tu vua na iotioti ni vosa, sa lesu tale mai o Jisu Karisito ena lagilagi kei na kaukauwa ni nona vakalou, ka ra sa veisisivi tu mai vakabalavu na veimatalotu veisisivi. Eda wilika ena Vakatakila 1:7: *Raica, sa lako mai ko*

koya ena o. Era na raici koya na mata kecega, o ira era a suaki koya; ka ra na tagicaka na veimataqali kecega e vuravura e na vukuna. Io. Emeni! E dodonu me da matau ki na vakasama oqo, baleta me baleta na nona itavi yadua , na Kalou e solia vua e dua na yaca duidui, oqori na vuna ***ena*** Taniela *kei* na Vkta . Na yacana, o Jisu Karisito, e matataki koya ga vei ira na digitaki e vuravura ka lako mai me vakabulai ira ena yaca oqo.

1b- *na turaga levu, .*

Na iliuliu levu oqo sa ikoya gona o YaHWH Maikeli Jisu Karisito ka sa mai vua ni ena kena ivakarau ni impudence, na matanitu vakapopi sa kauta tani me baleta na kena yaga, na nona ilesilesi ni dauveivakamasulaki vakalomalagi tawamudu ***me yacova*** na 1843, oqo mai na yabaki 538, siga ni itekitekivu ni vakatikori vakapopi ena matanitu vakapope ena La citer kei na Ulunivanua o Keliani. Na ulutaga oqo e vakamacalataki ena Taniela 8 .

1c- *na nodra dauveitaqomaki na luvedra na nomuni tamata;*

E dau veivuke e dua *na dauvakacaca* ni sa yaco e dua na veivakacacani. Ka na vakakina oqo ena iotioti ni auwa ni bula vakavuravura vei ira na digitaki era yalodina tikoga, ena gauna mada ga era sa totogitaki kina me ra mate mai vei ira na iotioti ni vukitani. Eke, eda rawa ni kunea na ivakaraitaki kece e vakaturi ena italanoa nei Taniela baleta ni ra vakayacori ena dua na iotioti ni ituvaki vakaloloma. Ena iotioti ni ***leqa levu oqo*** , eda na bulataka tale na veivakacacani veivakurabuitaki e tukuni ena Tani.3, na *lovo* kei na kena itovo bula e va, ena Tani.5, na nona tauri *Papiloni na ka levu* na Kalou, ena Tani.6, na *laione* e vakayacori me sega ni veivakaleqai ia na icavacava talega ni ***leqa levu*** e vakatayaloyalotaki ena ka e yaco ena Jeu1, e, ena ika 18 ni Tiseba, ena dua na siga ni Vakacecegu.

1d- *ka na yaco na gauna ni rarawa, me vaka e se bera vakadua ni bau yaco mai na gauna e tiko kina e dua na matanitu me yacova sara na gauna vata oqori.*

Ni vakalewai na vosa oqo, na iotioti ni leqa levu ena sivia na nodra na Jiu era tuvanaka na kai Kirisi. E dina sara, era dau mokuti ira ga na Jiu era kunea ena veisalatu se ena nodra vale na kai Kirisi. Ena icavacava kei vuravura, sa duatani sara na veika, kei na tekinolaji ni gauna oqo e rawa kina na lewa taucoko vei ira na tamata era bula e vuravura. Ena iwalewale ni kena kunei na tamata, e rawa ni kunei e dua ena vanua cava ga, ena vanua cava ga era vuni tu kina. E rawa gona ni vakadeitaki vakadodonu na lisi ni tamata era saqata tiko na veicakacaka vakalotu sa vakaroti. Ena iotioti ni itukutuku oqo, na nodra vakarusai na digitaki ena rawa vakatamata. E dina ni sinai ena vakabauta kei na vakanuinui ena nodra vakabulai, era na sotava na digitaki na auwa mosimosi; vei ira era se galala tiko ga, e vakayalia na ka kece, o ira na kena vo era na tiko ena valeniveivesu ni vukitani mera waraka na nodra vakamatei. Ena lewa na rarawa e lomadra na digitaki, era vakacacani kevaka era sega ni vakamatei.

1st- *Ena gauna oya, era na vakabulai o ira na nomu tamata era kunei ni ra volai tu ena ivola.*

Oqo na ivola ni bula, baleta ni sega na kompiuta, e cakava tale ga na Kalou e dua na lisi ni veika buli kece erau vakatubura o Atama kei Ivi kei na nodrau kawa. Ena icavacava ni bula ni tamata yadua, na iotioti ni icavacava e vakatulewataka na Kalou, ka maroroya e rua na lisi: o ira na digitaki kei ira na lutu , me salavata kei na rua na sala e vakaraitaki ki na kawatamata ena Vunau ni Soro. 30:1 9-20 : *Au kacivi lomalagi kei vuravura me ivakadinadina vei kemuni nikua niu sa biuta e matamuni na bula kei na mate, na veivakalougatataki kei na veivakacacani. Digitaka na bula, mo ni bula kina, o kemuni kei ira na nomuni kawa , mo ni lomana na Turaga na nomuni Kalou, mo ni talairawarawa ki na domona, ka mo ni taura matua: ni sa vakatau kina na nomuni bula kei na kena balavu na nomuni siga...* E me vaka na kena digitaki *na ca ,* na iotioti ni icavacava ni veivakalolomataki vaka-Roma*, ka vakamai ena bukawaqa* vei keda ena Dan1. oqo *ena vuku ni kena vosa viavialevu* vua na *Kalou ni kalou* me vaka na Tani.11:36.

Ena Vakatakila 20:5, na lesu tale mai i Karisito e salavata kei na nodra tucaketale na mate vei Karisito ka vakatokai *na imatai ni tucaketale* : *Sa kalougata ka sa yalosavasava o*

koya sa vakaitavi ena ***imatai ni tucaketale,*** *ni sa sega na kaukauwa vei ira vakaoqo na ikarua ni mate .*

Dan 12:2 *Ia e vuqa vei ira era sa moce tu ena kuvu ni soso era na yadra mai, eso ki na bula tawamudu, ka so ki na madua kei na beci tawamudu.*

2a- *E lewe vuqa vei ira era sa moce tu e* ***na kuvu ni qele*** *era na yadra mai, eso ki na bula tawa mudu, .*

Meda raica mada ni kena ivakarau tudei, era moce vinaka *na mate ena* ***kuvu ni soso*** ka sega ena dua na parataisi vakasakiti se dua na eli kama me vaka era vakavuvulitaka ka vakabauta na lotu Vakarisito lasu se lotu butobuto. Na kena dodonu oqo e vakalesuya mai na itutu dina ni mate me vaka e vakavuvulitaki ena Dauvunau 9:5-6-10 : Vei *ira kece era bula tiko kina na inuinui; kei na koli bula mada ga e vinaka cake mai na laione mate. Ni ra sa kila ko ira sa bula ni ra na mate ; ia ko ira na mate era sa sega ni kila e dua na ka, ka sa sega tale na kedra isau, ni sa guilecavi na nodra vakanananu. A nodra loloma, kei na nodra veicati, kei na nodra vuvu, sa oti oti ; era na sega tale ni vakaivotavota ena dua na ka e caka e ruku ni matanisiga .* â€¦ *Na ka kecega e kunea na ligamu me cakava, cakava ena nomu kaukauwa ; ni sa sega na cakacaka, se na vakasama, se na kilaka, se na vuku, e nai bulubulu, na vanua ko sa lako tiko kina.* (*Seoli,* oya ***na kuvu ni soso***).

E sega ni dua na vakasama ni oti na mate baleta ni vakasama e bula tiko ena uto ni tamata , duadua ga , ni se bula tiko ka vakani ena dra e vakau mai na nona vuvuce na yalona. Na dra oqo e dodonu me vakasavasavataki vakataki koya ena cegu ni pulmonary. E sega vakadua ni tukuna tale e dua na ka na Kalou, me vaka ni a kaya vei Atama ka sa yaco me tamata i valavala ca ena vuku ni talaidredre, ena Vakatekivu 3:19: *Ena buno ni matamu ko na kania kina na madrai, me yacova ni o sa lesu tale ki na qele ko a kau mai kina;* ***ni ko sa kuvu ni soso, ia ko na lesu tale ki na kuvu ni soso*** . Me vakadeitaka na ituvaki oqo ni nodra sega ni dua na ka na mate , eda wilika ena Same.30:9: *Na cava na kena yaga vei iko ni o sa vakadavea na noqu dra, ni o sa kauti au sobu ki na qara? E vakacaucautaki iko beka na kuvu ni soso? E vakaraitaka beka na nomu yalodina?* Sega, baleta ni sega ni rawa me vaka na Same.115:17: *Era sega ni vakacaucautaka na Turaga na mate, e sega ni dua e lako sobu me galu.* Ia oqo e sega ni tarova na Kalou me rawa ni vakatubura tale e dua na bula ka a tu e liu ka sa ikoya na kaukauwa ni veibuli oqo e vakavuna me Kalou ka sega ni agilosi se tamata.

Na sala ruarua oqo e rua na iotioti ni kena itinitini, ka tukuna vei keda na iVakatakila 20 ni rau sa tawasei ena dua na *udolu na yabaki* ni ikavitu ni mileniumi. E dina ni yali kece na bula vakatamata mai na dela i vuravura ena itekivu ni *udolu na yabaki oqo* , era na sega ni vakaturi cake tale o ira na lutu me yacova ni sa vakayacori na nodra lewa na tamata yalosavasava kei Jisu Karisito ena nona matanitu vakalomalagi. Ena itukutuku oqo e vakacurumi ki na *ika 7 ni davui* , e vakadeitaka na Vktala 11:18, ka kaya: *Era sa cudru na veimatanitu; ka sa yaco mai na nomuni cudru* ***, ka sa yaco mai na gauna mo ni lewai ira kina na mate*** *, mo ni saumi ira na nomuni tamata na parofita, na tamata yalosavasava, kei ira era rerevaka na yacamuni, na lalai kei na lelevu,* ***ka vakarusai ira era vakarusa na vuravura*** . Ena tikina oqo, *na nodra lewai na mate* e liutaka na Kalou me vakaturi ira cake tale, taumada, na nona mate digitaki yalodina me rawa ni ra lewai ira na tamata ca era maroroi tu ena ituvaki ni mate.

2b- *kei na kena vo me madua, me madua tawamudu.*

Na tawamudu ena nodra ga na bula. Ni oti na nodra iotioti ni vakarusai ena iOtioti ni Veilewai , na nodra madua kei na veivakacacani *na lutu* ena tiko ga ena nodra vakanananu tawamudu na digitaki, na agilosi, kei na Kalou.

Dan 12:3 *Ia ko ira era sa vuku era na serau me vaka na rarama ni lomalagi: kei ira era sa vukica e lewe vuqa ki nai valavala dodonu era na serau me vaka na kalokalo ka sega ni mudu.*

3a- *O ira era sa vuku era na serau me vaka na lagilagi ni lomalagi .*

Na vuku e laveta cake na tamata mai na manumanu. E vakaraitaki koya ena nona rawa ni vakasama, me vakatulewa ena nona raica na veika dina se ena nona vakasamataka ga vakarawarawa. Kevaka era sega ni talaidredre na tamata ena galala e solia vei ira na Kalou , na vuku ena kauti ira kece na kawatamata mera kila vata ga ni bula tiko na Kalou kei na nona lawa. Baleta me tekivu mai vei Mosese , sa vola na Kalou ena ivola na veika bibi duadua e yaco ena nona ivakatakila vei ira na tamata. Oqo na sala ni vakasama me muri . E basika na vakabauta ni dua ga na Kalou ena nodra itukutuku na tamata Iperiu. Na kena ivakadinadina kei na volavola gona e bibi cake mai na veivolatabu kece tale eso e tukuni ni Kalou vata ga oqo. Na nodra valuti na tamata ni Kalou e se dua tikoga na ka e rawa ni yaco, ia na kena vakakina na iVola Tabu e yaco me dua na cakacaka vakatevoro. Na vakabauta e tauyavutaka o Jisu Karisito e taura na kena ivurevure kei na kena veivakadeitaki mai na ivolanikalou vaka-Iperiu ni veiyalayalati makawa, ka solia kina na kena vakalawataki. Ia na ivakavuvuli ni lotu Katolika vakaRoma e sega ni doka na ivakavuvuli oqo, oya na vuna e sega ni rawa kina vua se na Quran ni lotu Musilimi me tukuna ni vu mai vua na Kalou bula, na daubulibuli ni veika kece e bula qai tu. E vakadeitaka o Jisu na ivakavuvuli ena nona vakananuma lesu ena Joni 4:22, ni *veivakabulai e lako mai vei ira na Jiu* : *Dou sa sokaloutaka na ka dou sa sega ni kila; eda sokaloutaka na ka eda kila, ni veivakabulai e lako mai vei ira na Jiu* .

Ena imatai ni ilawalawa digitaki oqo, e digitaka na Kalou na tamata era vakabulai ka sega na nodra kila vakatabakidua ena vuku ni nodra yalodina e vakaraitaki ena kena vakaleqai na nodra bula me tekivu mai vei Atama kei Ivi; ka oqo me yacova na 1843. Era sa vakabulai baleta ni nodra cakacaka sa vakadinadinataka na nodra kila ka kei na nodra ciqoma na lawa vakalou ka vakaraitaki ena nodra talairawarawa. Ena ilawalawa oqo, era a yaga kina na lotu Tawase yalodina duadua ka **vakacegu** me yacova na vulaitubutubu ni 1843 mai na vosota ni Kalou ka cakava me vakayacori ga na nona Siga ni Vakacecegu tabu mai na siga o ya. Vktala 2:24-25 ena vakadeitaka na vakatabui oqo: *Ia vei kemudou kecega mai Ceataira,* ***dou sa sega ni ciqoma na ivakavuvuli oqo*** *, ka dou sa sega ni kila* ***na veika titobu i Setani, me vaka era sa vakatoka*** *, au sa kaya vei kemudou :* ***Au sa sega ni biuta vei kemudou e dua na icolacola tale; ia,*** *na ka sa tu vei iko, mo tauri koya me yacova ni'u sa lako mai.*

3b- *kei ira era sa vakavulici ira e lewe vuqa ena ivalavala dodonu era na serau me vaka na kalokalo me tawamudu ka sega ni mudu.*

Na ikarua ni ilawalawa oqo e vakatabui baleta na ivakatagedegede cecere ni veivakasavasavataki e vakatakarakarataka e vuravura me tekivu mai na 1843. Digitaki ena sala ni dua na veivakatovolei ni vakabauta, yavutaki taumada ena inuinui ni lesu tale mai i Jisu Karisito, veitaravi me baleta na vulaitubutubu ni 1843 kei na vulaikatakata ni 1844, na kena vakasavasavataki vakamatanitu mai vua na Kalou na its e made . ni oti na veisenitiuri balavu ni butobuto, guilecavi kei na beci kina.

Ena wasei oqo ki na rua na ilawalawa , na ka e vakaduiduitaki ira sai koya na nodra ituvaki me baleta na lewa dodonu ni Kalou, oya na nodra itutu me baleta na nona ivunau e tini kei na nona bula tale eso kei na veicakacaka vakalotu tale eso. Ena kena ivola taumada ni Exo.20:5-6, na ikarua ni ivunau e vakamalumalumutaka o Roma, e vakaraitaka vakamatata na bibi e solia na Kalou ki na talairawarawa ki na nona ivunau ka vakananuma lesu na sala e rua kei na rua na iotioti ni veibasai: *... Au sa Kalou vuvu, ka dau sikova na nodra cala na qase kei na ikatolu ni luvequ ki na ikatolu ni noqu . ivakaro, ka vakaraitaka na loloma vei ira na udolu era lomani au ka muria na noqu ivunau* .

Ena tikina oqo, e vakatakila kina na Yalo na vu ni kena tu na *kalokalo* ena noda ibulibuli e vuravura. Era a tu ga me ra veiqaravi me ivakatakarakara ni tamata digitaki ni Kalou e vuravura; ka sai koya na Vakatekivu 1:17 e vakaraitaka na nodra itukutuku: *Sa biuti ira na Kalou ena lomalagi me ra vakararamataka na vuravura.* Sa qai vakayagataki ira na Kalou me vakaraitaka vei Eparama na lewe vuqa ni *nona kawa* ena Vakatekivu 15:5: *Wilika na kalokalo ni lomalagi, kevaka ko sa wilika rawa; ena vakakina na nomudou kawa.*

Ia, na ituvaki ni *kalokalo vakayalo oqo* e rawa ni veisau me vakatau ena cakacaka e vakayacora na tamata lotu sa vakabulai. Ena lutu vakayalo ena talaidredre, *sa lutu na kalokalo* , sa *lutu mai lomalagi* . Na matakau ena vakauqeti me vakaraitaka na lutu ni vakabauta ni lotu Tawase ena 1843, ka kacivaki ena dua na ivakatakilakila vakasilesitieli dina ena 1833, ena ika *6 ni* [ivakatakilakila] *ni* Vkta . Ka vakakina ena Vakatakila 12:4: *Sa dreta na nona iqaqalo e dua na ikatolu ni kalokalo ni lomalagi, ka biuti ira ki vuravura.* Na itukutuku oqo e vakavoutaka na itukutuku nei Tani. 8:10: *Sa cabe cake ki na mataivalu ni lomalagi, ka vakavuna me lutu ki vuravura e dua na tiki ni mataivalu oqo kei na kalokalo, ka buturaki ira* . Na Yalo e vakavuna na matanitu vakapope ni Roma na nodra lutu vakayalo na ikatolu ni tamata lotu era sa vakabulai; tamata vakacalai era na vakabauta wale na veivakabulai i Karisito ka ra kaya ni nona dodonu.

Tani 12:4 *Ia o iko Taniela, mo maroroya vuni na vosa, ka dregata na ivola me yacova na gauna ni ivakataotioti. Era na qai wilika e levu, ena vakalevutaki tale ga na kilaka.*

4a- ***Na gauna ni icavacava*** oqo e vica na kena iwasewase veitaravi ia e tekivu vakamatanitu ena vulaitubutubu ni 1843, ena kena curu ki na kaukauwa ni lawa vakalou ka volai taumada ena Dan.8:14: ***Me yacova na yakavi-mataka 2300 ka na vakadonui na savasava*** . Ena 1994, na ikarua ni icavacava ni gauna e vakatakilakilataki ena kena vakacacani na isoqosoqo ni lotu Kavitu e vuravura raraba. Me tekivu mai na 1843, sa wiliki na ivola i Taniela, ia e se bera vakadua ni vakadewataki vakadodonu ni bera na cakacaka oqo au se vakarautaka tikoga ena 2021 kei na oqo me tekivu mai na 2020. Sa ikoya gona na siga oqo ka vakatakilakilataka na apogee ni kena ***kilai*** ka ena ivakatakilakila vata ga, na ***gauna dina ni iotioti ni awae*** , kei na return ni Karisito ka na cava vata kei na . vulaitubutubu ni 2030. Eda raica ni yabaki oqo 2020 sa vakatakilakilataki vinaka tu mai vua na Kalou mai na tamata kecega sa vakacacani ena Na iwiliwili ni mate ni Covid-19 na manumanu somidi, ka a basika mai Jaina ena 2019, ia ena lotu Katolika vakapopi Iurope , me tekivu ga mai na 2020. vakatamata.

Na Veivakatovolei ni Vakabauta ni Lotu Vakarisito e Vakaraitaki .

Dan 12:5 *Ia koi au ko Taniela, ka'u sa rai yani, ka raica, e rua tale na tamata erau sa tucake tu, e dua ena yasa ni uciwai oqo, ka dua tale ena yasa ni uciwai ko ya.*

5a- Nanuma tiko! E tiko o Taniela ena bati ni uciwai o "Itekeli," na Taikirisi, na daukana tamata oya. Ia oqo, e rua na tamata erau sa tiko ena yasa ruarua ni uciwai, kena ibalebale ni dua e sa rawa ni takosova ka sa vakarau takosova o koya kadua. Sa tiko ena Tani. 8:13, e rau veivosaki tiko e rua na tamata yalosavasava.

Dan 12:6 *A sa kaya e dua vei ira vua na tamata sa vakaisulu lineni, sa tiko e na dela ni wai ni uciwai , Ena oti e naica na veika veivakurabuitaki oqo ?*

6a- Ena Dan.8:14 na nodra taro na tamata yalosavasava era sa ciqoma mai vua na Kalou na isau ni 2300 na yakavi-mataka ka vakadeitaka na siga 1843. Na iwalewale e tokaruataki eke ka taro e baleta na gauna oqo na icavacava kei vuravura; na gauna ena sega ni yaga kina na parofisai. Na taro e tarogi vei Karisito e vakatayaloyalotaki koya *na tamata oqo e vakaisulu lineni* ka tu *e cake ni uciwai* ka raica tiko na nodra takosova na tamata. E taura na Kalou na iyaloyalo ni nodra takosova na Wasa Damudamu ka vakabulai ira na Iperiu ia e luvuci ira na nodra meca na kai Ijipita.

Dan 12:7 *Au sa qai rogoca na tamata sa vakaisulu ena lineni, ka sa tiko ena dela ni uciwai, ni sa laveta cake na ligana i matau kei na ligana i mawi ki lomalagi, ka bubului ena yaca i koya sa bula tawamudu, ni na dua ga na gauna, kei na veigauna, kei na veimama ni gauna: ia ni sa na oti vakadua na nodra kaukauwa na tamata yalosavasava na veika kecega oqo.*

7a- *Au sa rogoca na tamata sa vakaisulu lineni, sa tiko e na dela ni wai ni uciwai; sa laveta cake na ligana i matau kei na ligana i mawi ki lomalagi, .*

Ena itutu ni Dauveivakadodonutaki, e laveta cake o Jisu Karisito na ligana imatau ni veivakalougatataki kei na ligana imawi ni veivakatotogani ki lomalagi me cakava e dua na itukutuku vakaturaga.
7b- *ka bubului kina ko koya sa bula tawamudu ni na yaco me dua na gauna, na veigauna, kei na veimama ni gauna* .
Ena nona cavuta na balavu ni parofisai ni veiliutaki vakapopi, e vakaraitaka ka vakananuma lesu o Karisito na nona lewa ka, ena veigauna sa oti, a vakalewa kina na nona Lotu me sotava na veivakasaurarataki ni matanitu vakapopi kei na veivakacacani ni veivakacacani ni veimatanitu tani ka liutaka ; oqo ena vuku ni kena sa biu laivi na Siga ni Vakacecegu me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321. Era sa vakaroti kina na tamata lotu ena gauna ni veivakatovolei ni lotu Kavitu. Ia na ikarua ni vuna e vakavuna na Kalou me vakavotuya na veiliutaki vakapopi oqo; sa ikoya na tikinisiga ni kena itekitekivu, oya na 538 AD. Na digidigi e vakasamataki vinaka baleta ni siga oqo 538 ena veiqaravi me yavu ni vakasama ena vakatura vei keda na parofisai ena nona vakaraitaka vei keda na gauna vou ni parofisai ena tikina e 11 kei na 12.
7c- *ka ni na oti na veika kece oqo ni sa* ***musuki vakadua na nodra kaukauwa na tamata yalosavasava*** **.**
Na malanivosa lekaleka oqo e vakalekalekataka vinaka ena gauna oqo na gauna dina ni icavacava: na kena ena icavacava ni iotioti ni ***leqa levu*** , era na kunei ira kina na digitaki ena vanua ni nodra vakarusai, vakarusai mai na dela i vuravura; raica na kena dodonu: ***sa rusa taucoko*** .
Dan 12:8 *Au sa rogoca, ia au sa sega ni kila : au sa kaya, Noqu turaga, ena cava nai otioti ni ka oqo?*
8a- Taniela dravudravua! Kevaka e se misiterio tikoga na kilai ni nona ivola vei ira era bula tiko ena yabaki 2021, sa vakacava na kena yawa sara mai na nona rawata ka sega ni yaga ki na nona vakabulai vakaikoya na kilai oqo!
Dan 12:9 *A sa kaya ko koya, Mo lako, Taniela, ni sa sogo ka dregati na vosa me yacova na gauna ni vakataotioti.*
9a- Na nona sauma na agilosi ena biuti Taniela me vinakata e levu tale na ka, ia e vakadeitaka na kena vakayacori vakaberabera na parofisai ka maroroi tu me baleta *na icavacava* ni gauna vakarisito.
Tani 12:10 *E vuqa era na vakasavasavataki, vakavulavulataki, ka vakasavasavataki ; o ira na tamata ca era na cakava na ka ca, ka sega ni dua vei ira na tamata ca ena kila, ia o ira ga e tu vei ira na yalomatua era na kila.*
10a- *E vuqa era na vakasavasavataki, vakavulavulataki ka vakasavasavataki* .
Ena kena tokaruataki eke na vosa vakadodonu ni vosa mai vei Tani. 11:35, e vakadeitaka na agilosi na ivakatakilakila vakapopi ni ***tui*** viavialevu qai dau veivakasaurarataki e *cecere cake mai vei ira na kalou kece kei na* ***Kalou*** dina duadua ga , ena tikina e 36.
10b- *Na tamata ca ena cakava na ka ca ka sega ni dua vei ira na tamata ca ena kila, .*
E vakavotuya na agilosi e dua na ivakavuvuli ka na tomani tiko me yacova na ivakataotioti kei vuravura; na tomani tikoga ni ca e vakatayaloyalotaki ena parofisai nei Taniela ena kena tomani tikoga na " *parasa* " ni ivalavala ca vaka-Kiriki kei na " *kaukamea* " ni kaukauwa vaka-Roma me yacova na nona lesu tale mai o Karisito. Era na vakataotaki vakarua na tamata ca mai na nodra kila ka: imatai, ena nodra cakitaki ira ga vakataki ira, ka kena ikarua, ena *dua na veivakacalai kaukauwa* e solia na Kalou ka rawa kina vei ira me ra *vakabauta e dua na lasu* me vaka na 2 Ces. 2:11-12: *E na vuku ni ka oqo sa tala kina vei ira na Kalou* ***na veivakacalai kaukauwa, me ra vakabauta kina na ka lasu*** : *me ra cudruvi kina ko ira kecega era sa sega ni vakabauta na ka dina, a ra sa marautaka na ka tawadodonu* .
10c- *ia o ira sa tu vei ira na yalomatua era na kila.*

Na ivakaraitaki oqo e vakadinadinataka *ni vuku vakayalo* e dua na isolisoli vakatabakidua e solia na Kalou, ia e liutaki mai na kena vakayagataki vakadodonu na *yavu ni vuku* e soli vei ira kece na tamata bulabula. Baleta ena loma mada ga ni ivakatagedegede oqo, era veilecayaki kina na tamata na vuli kei na kena dipoloma kei *na vuku* . Au vakananuma gona vei kemuni na duidui oqo: na vuli e vakatara na itukutuku me vakacurumi ki na vakasama ni tamata, ia *na vuku ga* e vakatara na kena vakayagataki vakadodonu ka vuku.

Dan 12:11 *Ia mai na gauna sa na kau tani kina nai ~~soro~~ kama e na veisiga , ka sa vakatikori kina na ka vakasisila sa vakarusai , ena dua na udolu rua na drau ciwasagavulu na siga.*

11a- *Mai na gauna ena mudu kina nai ~~soro~~ tawamudu* .

E dodonu meu vakaraitaka tale, ia na vosa " ~~*isoro*~~ " e sega ni tiko ena ivola taumada vaka-Iperiu. Ka sa bibi sara na kena dodonu oqo baleta ni *tawamudu* oqo e vakaibalebaletaka na matabete vakalomalagi i Jisu Karisito. Ena kena vakavotukanataki tale na nona veimasulaki e vuravura, e kauta laivi kina na popi na itavi i Jisu Karisito me veimasulaki ena vuku ni nodra ivalavala ca na nona digitaki.

Na veiqaravi vakavuravura vakatautauvata oqo e a tekivu ena 538 ; ^{na} tikinisiga a vakaitikotiko kina e Roma o Vigilius I , na imatai ni pope veiliutaki, ena Valenitui e Lateran, ena Ulunivanua o Caelian (lomalagi).

11b- *kei na vanua ena tauyavutaki kina e dua na veivakarusai vakasisila* .

Oqori, me tekivu mai na 538, na siga e tekivu kina na veiliutaki vakapopi ni Roma, e cavuti ena Dan.9:27: *ka na tiko ena tabana na veika vakasisila* ***ni veivakarusai,*** *me yacova e dua na veivakarusai ka na musuki* [me vaka] *na ka sa vakaroti , ena [* vuravura] *vakarusai* .

Ena tikina oqo, ka taketetaka na siga 538, na Yalo sa taketetaka tiko ga oqo na Roma vakapope, ka vakamacalataka na kena vakaduiduitaki na vosa "ka vakasisila." E sega ni vaka oqo e Tani. 9:27, e rau vakamacalataki kina na iwasewase ruarua kei Roma, na lotu butobuto qai muri na pope.

Meda raica mada na kena taleitaki kei na kena bibi na kena vakailawalawataki ena tikina oqo e rua na ka: " *na kena kau laivi na tawamudu* " mai vei Karisito ena Tani. 8:11 kei na " *tabana* " ni pope ka kauta mai *na* " *veivakarusai vakasisila* " e cavuti ena Tani. 9:27. Ena kena semati na rua na ivalavala oqo ki na dua ga na siga 538 kei na dua ga na ka, na Yalo e vakadeitaka ka vakadinadinataka ni o koya e vakavuna na ivalavala ca oqo e dina sara na papism ni Roma.

Ena Tani. 11:31, na ka e tukuni ni cakava na tui ni Kirisi o Anitiokasi IV e vakaraitaka vei keda na ivakaraitaki matailalai ni ka e vakatoka na Kalou me " *ka vakasisila ni veivakarusai* ." E vakatubura tale na pope, ia me 1260 na yabaki balavu qai vakadave dra.

1 1c- *ena dua na udolu rua na drau ciwasagavulu na siga.*

Me rawa ni sega ni vakacalai na balavu ni gauna vakaparofisai e cavuti me baleta na gauna ni icavacava, e biu na iuniti ni bera na iwiliwili ena parofisai kece i Taniela: *siga 1290* ; *siga 1335* (tikina e tarava) ; Tani.8:14: ***yakavi-mataka 2300*** ; ka sa tiko ena Tani.9:24: macawa 70.

E dua ga na iwiliwili rawarawa sara me da vakayacora: 538 + 1 2 90 = 1828.

Na bibi ni siga oqo, na 1828, oya me solia na soqo ni lotu Kavitu e dua na itovo raraba, baleta ni ikatolu ni lima na yabaki ni koniferedi ni lotu Kavitu e vakayacori ena Albury Park e Lodoni ena matadra na vuvale vakatui e Igiladi .

Dan 12:12 Sa *kalougata ko koya sa waraka, ka yacova na dua na udolu tolu na drau ka lima tolusagavulu na siga.*

12a- Na tikina oqo duadua ga e solia vei keda na ibalebale ni rua na gauna vakaparofisai oqo. Na ulutaga sai koya na kena namaki na lesu mai nei Karisito, ia e dua na namaki vakatabakidua e yavutaki ena veivakatutu vakafika e solia na iVolatabu. E gadrevi e dua na iwiliwili vou: 538 + 1335 = 1873. Na agilosi e vakaraitaka vei keda e rua na siga ka vakatakilakilataka vakatautauvata na itekitekivu kei na icavacava ni veivakatovolei ni

vakabauta ni lotu Kavitu ka vakayacori ena maliwa ni yabaki 1828 kei na 1873. Ena sala oqo , na noda vakasama e vakadodonutaki ki na8 kei na43 . vakavuna e rua na vakanuinui veitaravi ni lesu tale mai vakalagilagi i Jisu Karisito ki Amerika, o koya gona ki na vanua ni lotu Tawase.
Ena iyaloyalo ni kena takosovi na uciwai na "Taika", na taika kania na yalo sa ikoya na veisiga 1843-1844 ka vakavuna na lotu Tawase cudruvi me lako sivita mai na bula vakayalo ki na mate vakayalo. Kena veibasai, o koya e sa rawata vinaka na veivakatovolei e basika mai bula ka vakalougatataki koya na Kalou mai na takoso rerevaki oqo. E ciqoma e dua na veivakalougatataki vakatabakidua mai vua na Kalou: " *Sa kalougata o koya* sa yacova na 1873!"
Dan 12:13 *Ia mo lako ki na nomui otioti : ko na vakacegu, ka tudei ki na nomui votavota e na veisiga mai muri.*
13a- Ni oti na imatai ni tucaketale e vakaturi cake kina, ena qai kunea o Taniela na ibalebale ni veika kece e sa vakadewataka mai vei keda. Ia vei ira na lotu Kavitu era se bula tiko, ena vakataucokotaki tale na nona ivakavuvuli ena veivakatakilai e tiko ena iVakatakila i Joni.

Na ivola i Taniela e vunitaka vinaka na kena iyau levu. Eda sa raica na lesoni ni veivakayaloqaqataki e vosataka na Turaga vei ira na nona digitaki ena iotioti sara ga ni veisiga baleta ni iotioti ni veisiga oqo ena lesu tale ki na ivakarau ni rere kei na sega ni taqomaki ka sa takalevu tu ena itukutuku taucoko ni tamata e vuravura. Sa qai dua tale, ia ena iotioti ni gauna, era na vakaduiduitaki o ira na digitaki ka ra na beitaki ena veika rarawa ena yaco vei ira na vukitani era dro tani mai na iKatolu ni iValu Levu ka kacivaki ena Tani. 11:40-45 kei na Vkta. Na Isikeli 14 e vakaraitaka na ivakaraitaki ni vakabauta: o Noa, Taniela, kei Jope. Me vakataki Noa, meda dro bula ka vorata na ivakarau ni vakasama ni vuravura ena noda taya na noda waqa ni yalodina vua na Kalou. Me vakataki Taniela, e dodonu meda dei tiko ga ena noda itavi nida tamata digitaki ni Kalou ena noda cata na ivakatagedegede e virikotora o lotu lasu. Ka vakataki Jope, e dodonu me da tu vakarau me da vakararawataki vakayago ka vakayalo ena veigauna kece e vakatara kina na Kalou, ka dua ga na ka e vinaka cake vei Jope: ena veika e sotava, eda sa vulica kina na vuna e vakatara kina na Kalou na veivakatovolei oqo.
Na ivola i Taniela e vakatara tale ga meda kila vinaka na veika bula vakalomalagi tawarairai. Oqo, ena kena kunei na itovo oqo ka yacana o Keperieli , e dua na yaca ka kena ibalebale "o koya e raica na mata ni Kalou." E tiko o Koya ena ilesilesi bibi kece sara ni ituvatuva ni veivakabulai vakalou. Ka dodonu me da kila ni , ena matanitu vakasilesitieli ni Kalou, o koya kei ira kece na agilosi vinaka era a vakayalia na nona tiko o Maikeli , na ivakaraitaki vakaagilosi ni Kalou, ena gauna ni nona vakayago e vuravura, oya, 3 ki na 5 na yabaki. Ena dua na veiwasei levu ni loloma, e wasea talega o Maikeli na nona lewa, ka vakadonuya me dua ga na " *dua vei ira na iliuliu liu* . " Ia e vakaraitaka talega o Keperieli vei Taniela , na digitaki ena kedra maliwa na digitaki , me vaka " *na nodra iLiuliu na nomu tamata* ." Ka sa vakaraitaka vei keda na Dan.9 vakamatata sara na veika kece e lako mai kina o Jisu me vakayacora me vakabulai ira na nona digitaki yalodina. Sa kacivaki vakamatata kina na cakacaka ni veivakabulai vakalou, ka qai vakayacori ena ika 3 ni Epereli, 30 ena nona vakoti ki na kauveilatai o Jisu Karisito.
E vakaraitaka vei keda na ivola i Taniela ni vakabauta ena rawa ga ni vakaraitaka e dua na uabula. Ka ni me vaka na Kalou, sa yaco me tamata qase e dua na gone ni sa curuma yani na nona ikatinikatolu ni yabaki. Eda rawa gona ni raica ga na vuanikau gaga e vuataka na papitaiso ni gonelalai kei na ivotavota vakalotu ni sucu ena veimatalotu lasu kece. E vakaraitaka o Jisu ena Marika 16:16 : *O koya sa vakabauta ka papitaiso ena vakabulai; o koya e sega ni vakabauta ena cudruvi* . E kena ibalebale gona oqo ni bera na papitaiso , e dodonu me tiko na vakabauta ka vakaraitaki . Ni papitaiso oti, e vakatovolei koya na Kalou.

Talega, e dua tale na mataniciva talei e vakatakilai mai vei Taniela, na vosa oqo i Jisu mai na Maciu.7:13 e vakadeitaki: *Dou curu mai na matamata qiqo . Ni sa rabailevu na matamata, ka rabailevu na sala , sa lako ki na veivakarusai , a ra sa lewe vuqa era sa curu kina* ; kei na Maciu 22:14 : *Ni sa lewe vuqa era sa kacivi , ia sa lewe lailai era sa digitaki* . me vaka na Dan.7:9, *tini na bilioni era kacivi* me ra saumitaro vua na Kalou me baleta , duadua ga , *e dua na milioni na digitaki vakabulai* vakabulai , baleta ni ra sa na *qarava* dina vakavinaka na Kalou dauveibuli, vei Karisito ena Yalo Tabu.

Na wase 12 sa qai vakadavora ga na yavu ni ituvatuva ni ivola ni Vakatakila ena kena vakananumi lesu na veisiga 538, 1798, 1828, 1843-1844 , e vuni ka vakatututaki ia e yavutaki ena kena wasei na gauna ena Vakatakila, kei na 1873. E dua tale na siga, ena cala kina na 1994 , . eso tale.

iVakamacala Taumada ni Vakatakilakila ni Parofisai .

Ena vosa vakatautauvata kece vakaivolatabu, e vakayagataka na Yalo na veika vakavuravura, eso na kena ivakatagedegede e rawa ni vakatakarakarataka na veika e sega ni kilai ka vakaraitaka na ivakatagedegede raraba. Na ivakatakilakila yadua e vakayagataki e dodonu gona me dikevi mai na veiyasana kece, me rawa ni kau tani mai kina na lesoni e vunitaka na Kalou. Me kena ivakaraitaki, na vosa " *wasawasa* ." Me vaka e tukuni ena Vkte. Na kena vanua e veivakamatei vei ira na tamata, era bula ena nodra ceguva na cagi. E yaco kina me ivakatakarakara ni mate vei ira na tamata, e dodonu tale ga mera rerevaka na kena masima, e vakavuna me sega ni vakaluveni na vuravura. E macala ga ni ivakatakilakila oqo e sega ni vinaka vua na tamata ka, baleta na kena ibalebale ni mate, ena solia na Kalou na yacana ki na beseni ni sili vaka-Iperiu ka vakatakarakarataka na wai ni papitaiso. Ia oqo na papitaiso e kena ibalebale na vakaluvuci, oya me mate luvu me rawa ni bula tale vei Jisu Karisito. Na tamata makawa sega ni vakadonui e tucake ka colata tiko na yalododonu i Karisito. Eda raica eke na vutuniyau kece ni dua ga na ka ni veibuli vakalou: *na wasawasa* . Ena ruku ni ivakavuvuli oqo, eda na kila vinaka kina na ibalebale e solia na Kalou ki na tikina oqo mai na Taniela 7:2-3: "*... ka raica, sa veivala na va na cagi mai lomalagi ki na wasawasa levu . A sa lako cake mai na wasawasa e va na manumanu lelevu , duidui mai na dua tale* . Mo kila ni " *na va* na cagi ni ivalu ka vakatura na b tamata . kaukauwa e lewa. Eke, " *na wasawasa levu* " e vakatakarakarataka na lewe vuqa ni tamata ni veimatanitu lotu butobuto era, ena matana, tautauvata kei na manumanu *ni " na wasawasa* . " ena irairai ni lomalagi, tosoya na o, era vakavuna na cagilaba ka kauta mai na *uca* ; dodonu ki na veivakalougatataki sa nakiti me cabori vei ira na tamata dina;Nona digitaki yalodina era lako voli ena rarama vakalou me tekivu mai vei Atama kei Ivi, kei na ka oqo me yacova na ivakataotioti kei vuravura. iyaloyalo, ia na manumanu e vakatuburi mai na kena vanua, e wasawasa, vuravura, se lomalagi, ena ituvatuva e solia na Kalou. Na digidigi ni vosa e vakatakilakilataka na duidui ni ituvaki.

Me ikarua ni ivakaraitaki, meda taura mada na vosa " *vuravura* ." Me vaka na Vakatekivu 1:9-10, na yaca oqo " *vuravura* " e soli ki na qele mamaca ka lako mai na " *wasawasa* "; e dua na iyaloyalo ka na vakayagataka na Kalou ena Vakatakila 13, me vakatakarakarataka na vakabauta vaka-Tawase ka lako mai na vakabauta vaka-Katolika. Ia meda dikeva mada eso tale na tiki ni " *vuravura* ." E vinaka vua na tamata ni sa vakani koya, ia e sega ni vinaka, ni sa vaka na vanua dravuisiga mamaca. E vakatau gona ena kena vakasuasuataki vinaka mai lomalagi me veivakalougatataki vua na tamata. Na vakasuasuataki oqo e rawa talega ni lako mai na veiuciwai kei na veiuciwai era takosova; Oqo na vuna e vakatautauvatataki kina na Vosa ni Kalou vakataki koya ki na " *ivurevure ni wai bula* " ena i Vola Tabu. Na kena tiko se sega na " *wai* " oqo e vakatau kina na itovo ni " *vuravura* ," ka vakayalo, na i vakarau ni vakabauta ni tamata, ka sa 75% na wai.

Me ikatolu ni ivakaraitaki, meda taura mada na kalokalo ni lomalagi. Kena imatai, " *na matanisiga* ," ena yasana vinaka, e vakararamataka; me vaka na Vakatekivu 1:16, sa ikoya na rarama ni " *siga* ," e vakamamacataka ka vakatorocaketaka na tubu ni kau e vakarautaka na kakana vua na tamata. Ena yasana ca, e vakama na itei ena katakata sivia se lailai ni uca. E dina sara o Galio; e tiko ena lomadonu ni noda vuravura, ra qai wavolita na vuravura kece ena nona ituvatuva. Ka uasivi cake mai na veika kecega, sa ikoya na kena levu duadua; na iVolatabu e vakatoka me " *levu duadua* " ena Vkte. 1:16, na katakata duadua, ka sega ni torovi rawa. Na veivakatovotovo kece oqo e vakavuna me iserau uasivi ni Kalou, ka kune kina na itovo kece oqo. E sega ni dua e rawa ni raica na Kalou ka bula, me vaka ga na nona rawa ni biuta na yavana ena " *matanisiga* "; na kalokalo duadua ga vakatagane, na kena vo era vuravura kece se kalokalo vakayalewa. Ni oti koya, " *na vula* ," " *na lailai duadua* ": me vaka na Vakatekivu 1:16, sa ikoya na rarama ni bogi, ni butobuto e veiliutaki kina. " *Na vula* " gona e tiko ga kina e dua na itukutuku ca me baleti koya. Dina ni voleka duadua vei keda, ia na kalokalo oqo e sa maroroya tu mai vakabalavu na ka vuni ni matana vuni. E sega ni cila vakataki koya, ia me vaka na veivuravura kece tale eso, e vakaraitaka lesu mai vei keda, ena dua na veisau toso ki liu, e dua na rarama malumalumu e ciqoma mai na "matanisiga." Ena veivakatovotovo kece oqo, "na vula" sa ikoya na ivakatakilakila uasivi me matataka, imatai, na lotu vaka-Jiu, kei na kena ikarua, na lotu Vakarisito lasu ni papism ni Katolika vaka-Roma, mai na 538 ki na gauna oqo, kei na Lutheran, Calvinist kei na lotu Tawase ni Lotu Tawase, mai na 1843. E tiko talega ena kalokalo *me* vaka na " . 1:14-15-17 e rua na itavi erau wasea vata kei na " *matanisiga kei na vula* ". Na kena " *vakatakilakilataki na veigauna, siga kei na yabaki* ", kei na kena " *solia na rarama e vuravura* ". Era cila, ena levu na gauna, ena gauna ga ni butobuto, ena bogi. Oqo na ivakatakilakila vinaka duadua me matataki ira na dauveiqaravi ni Kalou, o ira na dina, me yacova ni sa vakatokai na parofisai vei ira e dua na lutu; ka vakaraitaka na veisau ni nodra ituvaki vakayalo. Oqo ena itukutuku ena vakayagataka na Kalou me vakavotuya na lutu ni lotu Vakarisito, ka vakacacani ena lasu ni Roma e Tani. 8:10 kei na Vkta 12:4; kei na lutu ni lotu Tawase raraba ena Vakatakila 6:13 kei na 8:12. Ni tu vakatikitiki, na " *kalokalo* " e vakaraitaka na pope ni lotu Katolika ena Vkta 8:10-11, na vakabauta ni lotu Tawase ena Vkta 9:1; ka soqoni vata ena dua na isala ena iwiliwili ni 12, na Soqoni Digitaki qaqa, ena Vakatakila 12:1. Tani. 12:3 e vakatokai ira mera ivakatakilakila ni " *o ira era na vakavulica na ivalavala dodonu vei ira na lewe vuqa* . ", se, " *o ira era vakararamataka na vuravura* " ena rarama e solia na Kalou.

Na lima na i vakatakilakila oqo ena vakaitavi vakalevu ena parofisai ni Vakatakila. E rawa gona ni o vakatovotovotaka na kena kunei na itukutuku vuni e vakadewataki mai na ivakatagedegede ni ivakatakilakila e vakaraitaki. Ia eso ena dredre me kunei, talega, na Kalou vakataki koya e vakaraitaka na ki ni ka vuni, ena veitiki ni iVolatabu, me vaka na vosa " *ulu kei na iqaqalo* " ka rawa ga ni kilai ena ibalebale e solia vei ira na Kalou ena Isa.9:14, na vanua eda wilika kina: " *na turaganilewa se na qase sa ikoya na ulu, na parofita o koya na iqaqalo* ." Ia na tikina e 13 e solia vakatautauvata, ka kauta kina na ibalebale vata ga, " *na taba ni niu kei na gasau* "; " *e dua na gasau* " ka na vakatakarakarataka na matanitu vakapopi ni Roma ena Vkta.11:1.

E tiko tale ga na ibalebale vakaivakatakarakara ni naba kei na iwiliwili. Me vaka e dua na lawa taumada, sa tu vei keda ena ituvatuva ni tubu:

Me baleta na naba "1": duatani (vakalou se na iwiliwili)

Me baleta na naba "2": sega ni uasivi.

Me baleta na naba “3”: na uasivi sara.

Me baleta na naba “4”: raraba (4 na tikina bibi) .

Me baleta na naba "5": tagane (tagane se yalewa vakatamata).

Me baleta na naba “6”: na agilosi vakalomalagi (na tamata vakalomalagi se italai) .

Me baleta na naba "7": taucoko. (Talega: sila ni Kalou dauveibuli)

Ena dela ni naba oqo, e tiko vei keda na veivakaduavatataki ni ikuri ni imatai ni vitu na yavu ni naba; ivakaraitaki: 8 = 6 + 2; 9 = 6 + 3; 10 = 7 + 3; 11 = 6 + 5 y 7 + 4; 12 = 7 + 5 y 6 + 6; 13 = 7 + 6. Na digidigi oqo e tiko na kena ibalebale vakayalo me baleta na ulutaga e vakamacalataki ena wase oqo ni Vakatakila. Ena ivola i Taniela, eda kunea kina na itukutuku vakaparofisai me baleta na gauna vakarisito vakamesaia ena wase 2, 7, 8, 9, 11 kei na 12.

Ena ivola na Vakatakila, e vakatakilai vua na yapositolo o Joni, e vakaraitaka vakalevu sara na ivakarau vakatakarakara ni naba ni wase. Na gauna vakarisito e wase rua na iwasewase lelevu ni itukutuku makawa.

Na imatai, e semati ki na naba "2", e kovuta na levu ni ivakavuvuli "sega ni uasivi" ni vakabauta Vakarisito e vakatakarakarataki mai na 538 mai na papism ni Katolika vaka-Roma, heir ki na ivakarau ni lotu e tauyavutaki mai na Maji 7, 321 mai na empara ni Roma lotu butobuto Constantine I. [Wase] taucoko na gauna ena maliwa ni341.

Na ikarua ni iwase, e vakatakarakarataki ena naba "3," e kauwaitaka, mai na 1843 ka lako yani, na gauna ni "Adventist", e dua na gauna e gadreva kina na Kalou na ivakavuvuli vakaiapositolo "taucoko" me vakalesui mai me salavata kei na parokaramu e parofisaitaki ena ivakaro vakalou e cavuti ena Tani. 8:14. Na uasivi oqo ena rawati vakamalua me yacova na lesu tale mai nei Karisito ka namaki tiko ena vulaitubutubu ni 2030.

Ena dela ni naba 7, na naba 8, se 2+6, e vakavotuya na gauna ni sega ni uasivi (2) ni cakacaka vakatevoro (6). Na naba 9, se 3+6, e vakaraitaka na gauna ni uasivi (3) kei na cakacaka vakatevoro tautauvata (6). Na naba 10, se 3+7, e parofisaitaka na gauna ni uasivi (3), na taucoko (7) ni cakacaka vakalou.

Na naba "11", ka sa vakalevutaki kina na 5+6, e vakaibalebaletaka na gauna ni sega ni vakabauta na Kalou ni Varanise ka sa veiwekani kina na tamata (5) kei na tevoro (6).

Na naba "12" se 5+7, e vakaraitaka na nona veiwekani na tamata (5) kei na Kalou dauveibuli (7 = taucoko kei na nona ivakatakilakila vakatui).

Na naba "13" se 7+6, e vakaraitaka na taucoko (7) ni lotu Vakarisito e salavata kei na tevoro (6); pope taumada (*wasawasa*) kei na lotu Tawase (*vuravura*) ena iotioti ni veisiga.

Na naba "14" se 7+7, e baleta na cakacaka ni Lotu Vakarisito kei na kena itukutuku raraba (*Kosipeli Tawamudu*).

Na naba "15," se 5+5+5 se 3x5, e vakavotuya na gauna ni uasivi ni tamata (3) (5). E vakatakilakilataka na icavacava ni gauna ni loloma soli wale. Na " *witi "* vakayalo sa matua me tamusuki ka maroroi ena veivale ni manumanu vakalomalagi. Sa taucoko na nodra vakarautaki na digitaki baleta ni ra sa yacova na ivakatagedegede e vinakata na Kalou.

Na naba "16" ena Vakatakila e vakaibalebaletaka na gauna e sovaraka kina na Kalou " *na iotioti ni vitu na bilo ni nona cudru* " vei ira na nona meca vakalotu, na lotu Vakarisito tawayalodina ena wase 13.

Na naba "17" e taura na kena ibalebale, me vaka na kena e liu, mai na ulutaga e solia vua na Kalou ena nona parofisai, oya ena Vakatakila 17, na ivakatakilakila ni " ***lewa*** *ni yalewa dautagane levu* " mai vua na Kalou. Ena iVolatabu, na imatai ni kena vakayagataki na naba vakatakarakara oqo e baleta na macawa ni Siganisucu ka tekivu ena ika10 ni [siga] ni imatai ni vula ni yabaki ka cava ena ika17 ni [siga] . E vakayacori ki na ivola ena vuku ni veisiga me mate kina na " *Lami ni Kalou* " o Jisu Karisito, na Lakosivia e parofisaitaki ena veisiga-yabaki ena ika 70 ni " *70 na macawa* ["] ni yabaki ena Tani. 9:24-27. Na parofisai ni ika 70 ni [macawa] ni tikina e 27 e kovuta gona na gauna ni vitu na yabaki ena maliwa ni tikinisiga 26 kei na 33. Na takete e vakaraitaka na parofisai oya na Lakosivia e tiko ena vulaitubutubu , " *ena lomadonu* " ni vitu na yabaki oqo ni macawa vakaparofisai e cavuti ena Tani. 9:27.

Me baleta na iotioti ni dina "Adventists," na naba 17 ena kauwaitaka na 17 na senitiuri ni kena vakayacori na Sigatabu ni Roma, e dua na ivalavala ca e tauyavutaki ena ika 7 ni Maji, 321. Na siga ni vakananumi ni icavacava ni 17 na senitiuri oqo, na ika 7 ni Maji, 2021,

e dolava na " *gauna parofisaitaki ena end* ". 11:40. Na " *gauna* " oqo e vinaka me vakayacori kina na iotioti ni itotogi ni veivakaroti oqo ka, vakatokai na iKatolu ni iValu Levu, e parofisaitaka talega na Kalou ena " *ikaono ni davui* " e vakatakilai mai ena Vakatakila 9:13 ki na 21. Na vakacaca ni bula vakailavo e vakavuna na matetaka na Covid-19 e vakatakilakilataka na yabaki 2020 ki na Maji2020 (Maji2020). 2021) me vaka na kena itekitekivu ni itotogi vakalou.

Na wase 18 e baleta na itotogi i " *Papiloni na Ka Levu* ."

Na wase 19 e vakatabakidua ki na itukutuku ni nona lesu tale mai vakalagilagi o Jisu Karisito kei na nona veivala kei ira na vukitani vakatamata.

Na wase 20 e tukuna na ikavitu ni mileniumi, ena vuravura lala ka vesu tu kina na tevoro ka vakakina mai lomalagi, ka ra lewa kina na digitaki na nodra bula kei na nodra cakacaka na vukitani ca era a mate ka cakitaki ira na Kalou.

Na wase "21" e kunea na ivakatakarakara 3x7, oya na uasivi (3) ni veivakasavasavataki vakalou (7) e vakatuburi tale ena kena digitaki era sa voli mai vuravura.

Eda raica kina ni parofisai e taura me kena ulutaga na digitaki ni lotu Vakarisito ena Vakatakila 3, 7, 14 = 2x7 kei na 21 = 3x7 (tubu ki na uasivi ni veivakasavasavataki).

Na wase 22 e vakatabuya na gauna, ena vuravura sa vakavoui ka vakavoui, ena vakatikora kina na Kalou na nona idabedabe vakaturaga kei ira na digitaki ni nona matanitu tawamudu.

-

-

-

-

-

-

-

Lotu Vakarisito

O cei gona na luvena tagane kei na yalewa na Kalou oqo? E dodonu me tukuni sara ga, baleta na ivola oqo ena vakarautaka na ivakadinadina kece e gadrevi: na Vakatakila vakalou oqo e vakadewataka na Kalou vei ira na lotu Vakarisito "Adventist". Baleta se da vinakata se sega, na lewa ni Kalou e kaukauwa, ka tekivu mai na vulaitubutubu ni 1843, na siga ni kena vakayacori e dua na lawa e parofisaitaki ena Taniela 8:14, na ivakatagedegede ni "Kavitu ni Siga ni Lesu Vakarua Mai" sai koya na sala vakatabakidua e se semati ira tikoga na Kalou kei ira na nona tamata vakatamata. Ia mo qarauna! Na ivakatagedegede oqo e sa veisau tikoga, kei na kena sega ni vakadonui na veisau oqo, e vinakata na Kalou, sa rawata na kena matataki vakamatanitu vakamatanitu me vomitaki mai vei Jisu Karisito me tekivu mai na 1994. Na cava na lotu Adventist? Na vosa oqo e lako mai na vosa vaka-Latina "adventus" ka kena ibalebale: yaco mai. Na kena i Jisu Karisito, me baleta na nona iotioti ni lesu tale mai levu ena lagilagi i Tamana, a namaki ena vulaitubutubu ni 1843, ena vulaitubutubu ni 1844, kei na vulaitubutubu ni 1994. Na veika e namaki lasu oqo e a vakaraitaki tu mai liu ena ituvatuva ni Kalou, ia e kauta mai na veika vakaloloma vakayalo e a namaki vei ira oqo era sega ni vakanuinui kina, tuvanaki, vakaturaga, mai vua na Kalou dauveibuli levu. Me vaka oqo, o koya e kila ena ivola oqo na rarama e vakatura o Jisu Karisito ena yaco, ena kena itinitini vakadodonu, me dua na "Adventist", "ni ikavitu ni siga", kevaka e sega vei ira na tamata, ena vakakina vua na Kalou; oqo, ena gauna ga e biuta kina na vakacegu vakalotu ni imatai ni siga, me vakatovotovotaka na vakacegu ni ikavitu ni siga, e vakatokai na Siga ni Vakacecegu, e

vakatabuya na Kalou mai na gauna e buli kina o vuravura. Na noda nona na Kalou e vakaibalebaletaka na veika e gadrevi vakalou e veitokoni; Ena Siga ni Vakacecegu, ena dodonu me kila na lotu Kavitu digitaki ni nona yago vakayago talega na Kalou, ka vakakina, ena dodonu me vakani ka qarava me vaka e dua na iyau talei vakalou, e dua na vanua tabu vakayago. Ni sa vakarota na Kalou vua na tamata, ena Vakatekivu 1:29, na nona kakana vinaka duadua: " *A sa kaya na Kalou, Raica, au sa solia vei kemudou na co kecega sa vuataka na sorena sa tu e dela i vuravura taucoko, kei na kau kecega sa vuataka na vua ni kau sa vuataka na sorena; mo dou kania* ."

Na vakasama ni lotu Adventist e sega ni tawasei rawa mai na cakacaka vakarisito e vakatakila mai na Kalou. Na lesu tale mai nei Jisu Karisito e vakavotui ena vuqa na vosa vakaivolatabu: Same.50:3: " ***Sa lako mai na noda Kalou*** *ka na sega ni galu; sa tu e matana na bukawaqa dauvakacaca, ka sa wavoliti koya na cagilaba kaukauwa* "; Same.96:13: " ... *ena mata i Jiova! Ni sa lako mai ko koya,* ***ni sa lako mai ko koya me lewai vuravura*** *; ena lewai vuravura ena dodonu, kei ira na veimatanitu ena nona yalodina.* "; Aisea.35:4: " *Mo kaya vei ira sa rarawa na lomadra: Dou vakacegu, dou kakua ni rere; raica, sa tiko eke na nomudou Kalou; ena yaco mai na veisausaumi, na veivakadodonutaki ni Kalou;* ***ena lako mai ko koya ka vakabulai kemudou*** ."; Osea.6:3: " *Me da kila, me da vakasaqara me da kila na Turaga;* ***na nona lako mai sa vakadeitaki me vaka na mataka lailai. Ena lako mai vei keda ko koya me vaka na uca*** *, me vaka na uca e muri* ***sa vakasuasuataka*** *na vuravura* ."; ena ivolanikalou ni veiyalayalati vou, eda wilika kina: Maciu.21:40: " *Ia* ***ni sa lako mai na itaukei ni loganivaini*** *, na cava ena cakava vei ira na dauteitei oqori?* "; 24:50: " ... ***ena lako mai na nona turaga na dauveiqaravi oya ena dua na siga e sega ni namaka*** *kei na dua na aua e sega ni kila,* »; 25:31 : « ***Ni sa lako mai na Luve ni Tamata ena nona lagilagi*** *, kei ira kece na agilosi yalosavasava, ena qai dabe ena idabedabe vakatui ni nona lagilagi. »; « oqo na vanua e tiko kina* ***na Karisito ia*** : 7. ***sa lako mai,*** *sa sega ni dua e kila na vanua e lako mai kina ko koya.* »; 7:31 : « E lewe *vuqa vei ira na tamata era sa vakabauti koya, a ra sa kaya,* ***Ni sa lako mai na Karisito , ena cakava beka e levu cake na cakacaka-*** *mana mai na veika sa cakava na tamata* ***oqo*** » ; Na iotioti ni ivakadinadina i Jisu: Jah.14:3: " *Ia kevaka au sa lako ka vakarautaka e dua na tikina me nomudou* ***, au na lako tale mai ka kauti kemudou vei au*** *, mo dou tiko talega ena vanua au sa tiko kina* ."; Na nodra i vakadinadina na agilosi: Cakacaka.1:11: " *Era sa qai kaya, Oi kemudou na kai Kalili, a cava dou sa tucake tu kina ka rai cake ki lomalagi?* ***O Jisu oqo, o koya sa kau cake mai vei kemudou ki lomalagi, ena lako mai vakakina me vaka dou sa raica ni sa lako ki lomalagi.*** " The Adventist project of Messiah appears in: "1-2.*Sa tu vei au na Yalo ni Turaga o Jiova (Yahweh), baleta ni sa lumuti au o Jiova (Yahweh) meu kauta na itukutuku vinaka vei ira era vakararawataki; Sa talai au mai o koya meu vakabulai ira sa ramusu na yalodra, meu kacivaka na sereki vei ira na bobula kei na sereki vei ira na kaivesu; me kacivaka na yabaki ni veivakadonui i Jiova,â€¦* Eke, ni wilika na tikina oqo ena valenilotu mai Nasareci, sa muduka kina o Jisu na nona wilika ka sogota na ivola, baleta na kena vo, me baleta na â€ *œsiga ni veisausaumiâ* € e sega ni vakayacori me yacova na 2003 na yabaki e muri, me baleta na nona lesu tale mai â€ *œnoda* ***Kalou lagilagi*** *; me vakacegui ira kece era sa tagi;* â€

E vuqa na mata ni lotu Adventist nikua, taumada ka bibi duadua na yasana vakamatanitu vakamatanitu, ka ena 1991 a cakitaka na veivakararamataki vou duadua e solia vua o Jisu, ena iyaya ni cakacaka vakatamata yalomalumalumu o au. Ena basika na itukutuku matailalai ena vanua e veiganiti kina ena ivola oqo. E vuqa na ilawalawa lotu Karisito era veisaqasaqa era sa veiseyaki tu e vuravura raraba. Na rarama oqo e vakatabakidua vei ira me vaka e dua na ka bibi. E vakavuna na "rarama levu" ka vinakata me liutaki ira kina na tamata lotu Karisito na ganeda qase vakayalo, o Ellen White. E vakaraitaka na nona cakacaka me vaka na "rarama lailai" ka veimuataki ki na "levu." Ka ena nona iotioti ni itukutuku raraba, ka taura cake tiko na iVolatabu Tabu ena ligana ruarua, ka kaya kina: "Kemuni na veitacini, au

sa vakatura vei kemuni na ivola oqo." Sa vakayacori na nona gagadre ena gauna oqo; Sa vakamacalataki taucoko na Taniela kei na Vakatakila ena kena vakayagataki vakaukauwa na lawa vakaivolatabu. Na duavata uasivi e vakaraitaka na vuku cecere ni Kalou. Dauwiliwili, se o cei ga o iko, au sa vakamasuti iko mo kakua ni cakava na cala me vaka na veigauna sa oti. Sai iko mo veisautaka ki na ituvatuva vakalou, baleta ni na sega ni veisautaka na Kaukauwa ki na nomu rai. Na cakitaki ni rarama e dua na ivalavala ca vakayago ka sega na kena iwali; na dra e vakadavea o Jisu Karisito e sega ni ubia. Au sogota na tikina bibi oqo ka lesu tale ki na " *leqa "* sa parofisaitaki oti .

-

Ni bera niu vakamacalataka na italanoa ni Vakatakila, e dodonu meu vakamacalataka na vuna, ena vosa raraba, e bibi kina vei keda na tamata na parofisai e vakauqeta na Kalou, baleta ni kena kilai se sega ni kauwaitaki ena yaco kina na bula tawamudu se mate vakaidina. Na vuna oqo: na tamata e taleitaka na tudei ka, me vaka oqo, e rerevaka na veisau. Kena itinitini, era taqomaka na tudei oqo ka veisautaka na nodra lotu me itovo vakavanua, ka biuta laivi na ka kecega e vakaraitaka ena dua na yasa ni ka vou. Oqo na nodra ivalavala na Jiu ni veiyalayalati vakalou makawa, ka sega ni vakataratututaka o Jisu me vakalewai ira me ra " *valenilotu i Setani* " ena Vakatakila 2:8 kei na 3:9, me ra vakarusai kina. Ena nodra kabita matua tiko na nodra ivakavuvuli na qase, era vakabauta kina ni sala oqo era na rawata kina mera taqomaka na nodra veiwekani kei na Kalou. Ia na cava e yaco ena kisi oqo? Sa sega tale ni qai rogoca na Kalou na tamata ni sa vosa vua, ia sa kerea ga vua na Kalou me rogoca na nona vosa. Ena ituvaki oqo, sa sega tale ni kunea na Kalou na nona itukutuku, vakabibi sara mai na gauna, kevaka e dina ni o koya vakataki koya e sega ni veisau ena nona itovo kei na nona lewa ka sa tudei tikoga me tawamudu, e dina talega ni nona cakacaka e sa tubu tikoga ka sa veisau tikoga. E dua na tikina e rauta me vakadeitaka na vakasama oqo: " *Na nodra sala na yalododonu sa vaka na rarama sa cila,* ***sa cila vakalevu cake*** *me yacova na siga uasivi.* (VBale 4:18)". Na " *sala* " ni tikina oqo e tautauvata kei na " *sala* " e vakayagotaki Jisu Karisito. Oqo e vakadinadinataka ni dina ni vakabauti Karisito e veisau talega ena veigauna, me vaka na digidigi ni Kalou, me salavata kei na nona ituvatuva. O ira na dauvakaturi me baleta na tawamudu e dodonu me ra solia na vosa i Jisu na ibalebale e dodonu me ra solia ena nona kaya: " *Vei koya sa maroroya na noqu cakacaka me yacova na ivakataotioti, au na solia..."* (Vkta. 2:26) Levu era nanuma ni sa rauta me maroroi na ka e rawati mai na ivakatekivu me yacova na kena icavacava; ka sa ikoya oqo na nodra cala na Jiu vakamatanitu kei na lesoni i Jisu ena nona vosa vakatautauvata me baleta na taledi. Ia oqo me guilecavi kina ni vakabauta dina e dua na veiwekani tudei kei na Yalo ni Kalou bula ka vakadeitaka me solia vei ira na luvena na kakana oqo ka lako mai gusuna ena veigauna kecega kei na veigauna kecega. Na vosa ni Kalou e sega ni vakatabui ki na ivolanikalou tabu ni iVolatabu, ni oti oya, e tiko vakadua, na "Logos" bula, na Vosa e vakayago vakalekaleka, o Karisito e cakacaka ena Yalo Tabu me tomana na nona veitalanoa kei ira era lomani koya ka vakasaqarai koya ena yalodra taucoko. Au rawa ni vakadinadinataka na veika oqo baleta niu sa yaga vakataki au mai na kena sa curu mai na rarama vou oqo, ka’u wasea vei ira era lomani Koya vakalevu me vakataki au. Na veika vou e ciqomi mai lomalagi e dau vakavinakataka tikoga na noda kila na Nona ituvatuva sa vakatakilai mai, ka dodonu me da kila na sala me da musuka laivi ka biuta laivi na veivakadewa makawa ni sa sega ni yaga. Na i Vola Tabu e sureti keda me da cakava oqo: " *Dou vakatovolea na ka kecega; dou taura matua na ka vinaka;* " (1 Ces. 5:21).

Na lewa ni Kalou e veisautaki tikoga me salavata kei na kena toso tikoga oqo na rarama vakauqeti ka vakatakilai vei ira na digitaki era sa ivakatawa ni nona vosa vakalou. O koya gona, na kena muri vakaukauwa na itovo vakavanua e vakavuna na lusi, baleta ni tarova na tamata mai na kena veisautaki na kena vakatorocaketaki na parokaramu ni veivakabulai e

vakatakilai vakamalua me yacova na icavacava kei vuravura. E tiko e dua na vosa e taura na kena yaga taucoko ena vanua vakalotu: na dina ni gauna oqo se na dina ni gauna oqo . Me da kila vakavinaka na vakasama oqo, e dodonu me da rai lesu ki na veigauna sa oti, ena gauna, ena nodratou gauna na iapositolo, e tiko kina vei keda e dua na ivakavuvuli uasivi ni vakabauta. E muri, ena gauna ni butobuto vakaitamera e parofisaitaki, na nodra ivakavuvuli na iapositolo e sosomitaki ena nodrau ivakavuvuli na "Roma" e rua; na matanitu kei na pope, na rua na iwasewase ni ituvatuva vakalou vata ga e vakarautaki me baleta na tevoro. Me tekivu mai na gauna oya, na cakacaka ni veisau e vakadonuya na kena yaca, baleta ni sa dua na ka me vakarusai na ivakavuvuli lasu ka teivaki tale na sorenikau vinaka sa vakarusai ni ivakavuvuli vakaiapositolo. Ena vosota levu, a solia kina na Kalou na gauna, e levu sara na gauna, me vakalesui mai kina na nona rarama me yacova na kena vakacavari taucoko. E sega ni vakataki ira na kalou butobuto era sega ni dau veisau, baleta ni ra sega ni tiko, na Kalou dauveibuli e bula tawamudu, ka vakaraitaka ni tiko, ena nona veisau kei na nona ivalavala sega ni vakatauvatani rawa; ka ni rarawa vua na tamata, ena ruku ni yasa ni itotogi kaukauwa. O koya e vakarota na veika buli, o koya e dusimaka na uila, na kurukuru kei na uila, o koya e vakayadrati ira na volukila ka vakavuna me ra vakalutuma na bukawaqa ena tamata cala, o koya e vakavuna na uneune ka vakavuna na ua lelevu veivakarusai, sa ikoya talega o koya e lako mai me vosa kudrukudru ena nodra vakasama na nona digitaki na toso ni prepared me vaka e dua na adunnce, liu. " *Ni sa sega ni cakava e dua na ka na Turaga, na Tawamudu, ke sega ni vakatakila na nona ka vuni vei ira na nona tamata na parofita* ," me vaka na Emosi 3:7.

-
-
-

-
-
-
-
-
-
-
-
-

Na iMatai ni Raica na Apokalipisi .

Ena nona ivakamacala, e vakamacalataka o Joni, na yapositolo ni Turaga o Jisu Karisito, na iyaloyalo e solia vua na Kalou ena raivotu kei na itukutuku e rogoca. Ena kena irairai, ia ena kena irairai ga, na Vakatakila, na vakadewa ni vosa vaka-Kiriki "apocalupsis," e sega ni vakaraitaka e dua na ka, baleta ni maroroya tikoga na kena itukutuku vuni, ka sega ni matata vei ira na lewe vuqa na tamata vakabauta era wilika. Na ka vuni e vakayalolailaitaki ira, ka ra sa vakalailaitaki ki na lecaika ni veika vuni e vakaraitaki.

E sega ni cakava na Kalou na ka oqo ni sega na vuna. Ena nona cakava oqo, e vakavulica vei keda o Koya na kena savasava na Nona iVakatakila ka, me vaka oqori, e vakarautaki walega vei ira na Nona digitaki. Ka sa ikoya oqo na vanua e bibi kina me matata na ulutaga: O ira na Nona digitaki era sega ni o ira era kaya ni ra sa vakakina, ia o ira ga e kila o Koya vakataki Koya me ra Nona dauveiqaravi, baleta ni ra vakaduiduitaki ira mai vei ira na tamata vakabauta lasu ena nodra yalodina kei na talairawarawa.

" *Na Vakatakila i Jisu Karisito, sa solia vua na Kalou, me vakaraitaka vei ira na nona tamata na veika sa dodonu me yaco* ***vakatotolo*** *. A sa tala ko koya ka vakatakila vua na nona agilosi vei Joni na nona tamata, o koya sa vakadinadinataka na vosa ni Kalou kei na ivakadinadina i Jisu Karisito, ki na veika kecega sa raica.* (Vakatakila 1:1-2)."

Me vaka oqo, o Koya ka vakaraitaka ena Joni 14:6, " *Oi au na sala, na dina, kei na bula; e sega ni dua e lako mai vei Tamaqu vakavo ga ena vukuqu* ," e lako mai, ena nona Vakatakila, na nona Vakatakila, me vakaraitaka vei ira na nona tamata na sala ni dina ka vakatara vei ira me ra rawata na bula tawamudu, e soli ka vakaturi ena nona name. O koya gona, o ira ga e nanuma ni dodonu mera ciqoma era na rawata. Ni sa vakaraitaka vakadodonu ena nona veiqaravi e vuravura na veika e vakatokai me ivakaraitaki ni vakabauta dina, ena kilai ira o Jisu era ganiti koya kei na nona isoro ni veivakaduavatataki solibula, ena nodra sa soli ira dina ki na salatu ivakaraitaki oqo ka lako voli kina e matadra. Na nona solibula taucoko ka taucoko ki na veiqaravi ni Kalou sai koya na ivakatagedegede e vakaturi. Kevaka e kaya na iVakavuvuli vei Pailato: " *... Au sa lako mai ki vuravura me'u vakadinadinataka na ka dina...* " (Joni 18:37), ena vuravura vata oqo, e dodonu me ra cakava talega vakakina na nona digitaki.

Na veika vuni kece e tiko na kena ivakamacala, ia me rawati kina, e dodonu me vakayagataka e dua na ki e dolava ka sogota na sala ki na veika vuni. Ia e kalouca vei ira na dau via kila vakalevu, e dua na ki levu sai koya na Kalou vakataki koya, ena tamata. Ena nona gauna galala ka me vaka na nona vakatulewa sega ni cala ka dodonu sara, e dolava se sogota na vuku vakatamata. Na imatai ni veivakataotaki oqo e vakavuna me sega ni matata na ivola sa vakatakilai mai, ka sa yaco na iVolatabu Tabu raraba, ni sa vakamalumalumutaki ki na nodra wilika na tamata vakabauta lasu, me dua na isoqoni ni alibi vakalotu. Ka ra sa lewe vuqa sara na tamata vakabauta lasu oqo, oqori na vuna, e vuravura, sa vakalevutaka kina o Jisu na nona veivakaroti me baleti ira na Karisito lasu era na basika mai me yacova na

ivakataotioti kei vuravura, me vaka na Maciu.24:5-11-24 kei na Maciu.7:21 ki na 23, na vanua e veivakasalataki kina me baleta na nodra kaya lasu o ira era dau muri koya vakadomoilevu.

Na Apokalipisi gona e vakatakila kina na itukutuku ni vakabauta dina e kila o Jisu Karisito me Tamana ka Yalo Tabu e lako mai vei Tamana, na Kalou Dauveibuli duadua ga. Na vakabauta dina oqo e vakadonui ira na nona digitaki era, ena veisenitiuri, era lako curuma mai na gauna ni veilecayaki vakalotu vakaitamera. Na ituvaki oqo e vakadonuya na ivakatakilakila ni kalokalo *e* vakatoka na Kalou vei ira na digitaki e kilai ira, ena dua mada ga na gauna lekaleka, baleta ni vakataki ira, me vaka na Vakatekivu 1:15, era cila ena butobuto, " *me ra vakararamataka na vuravura* ."

Na ikarua ni ki ni Vakatakila e vuni tu ena ivola ni parofita o Taniela, e dua vei ira na ivola ni veiyalayalati makawa, ka vakavuna na imatai ni " *rua na ivakadinadina* " ni Kalou e cavuti ena Vakatakila 11:3; na ikarua ni Apokalipisi kei na ivola ni veiyalayalati vou. Ena nona veiqaravi e vuravura, a dreta na nodra vakasama na nona tisaipeli o Jisu vua na parofita oqo o Taniela, ka nona ivakadinadina e vakatokai ena maliwa ni ivola ni itukutuku makawa ena "Tora" tabu vakaJiu.

Na Vakatakila Vakalou e taura na ivakarau ni rua na duru vakayalo. E dina sara oqo ni ivola i Taniela kei na Apokalipisi e soli vei Joni erau veivakararavi ka veitokoni, ka veitokoni, me vaka e rua na duru, na koroturaga ni dua na ivakatakila vakalou vakasilesitieli.

Na Vakatakila gona e italanoa ni vakabauta dina, ka vakamacalataka na Kalou ena tikina oqo: " *Sa kalougata ko koya sa wilika, kei ira era sa rogoca na vosa ni parofisai oqo, ka muria na veika sa volai kina! Ni sa voleka na gauna* " (Vakatakila 1:3).

Na vosa "me wiliki" e tiko na kena ibalebale vakatabakidua vua na Kalou, ka semati koya ki na kena kilai na itukutuku e wiliki. Na vakasama oqo e vakaraitaki ena Ais. 29:11-12: " *Na ivakatakila kecega sa tu vei iko me vaka na vosa ni dua nai vola sa dregati, sa soli vua e dua na tamata sa kila na wilivola, ka kaya, 'Mo wilika oqo!' A sa kaya ko koya, Au sa sega ni rawata, ni sa dregati tu! Se me vaka e dua nai vola sa soli vua e dua na tamata sa sega ni kila na wilivola, ka kaya, Wilika oqo! Ka kaya, 'Au sega ni kila na wilivola.* '" Ena veivakatautauvatataki oqo, e vakadeitaka na Yalo na kena sega ni rawa ni kilai na itukutuku vakalou e coded vei ira era " <u>dokai Koya ena gusudra kei na tebenigusudra, ia e yawa sara mai Vua na lomadra</u> ," me vaka e kaya o Aisea. 29:13: " *Sa kaya na Turaga: Ni ra sa toro voleka mai vei au ko ira na tamata oqo, <u>era sa dokai au e na gusudra kei na tebenigusudra, ia na lomadra sa yawa vei au</u> , kei na nodra rerevaki au sa* ***dua ga na ivakavuvuli ni itovo vakatamata*** ."

E dua na ikatolu ni ki e semati ki na imatai. E kune talega vua na Kalou ka digitaka vakaturaga mai vei ira na nona digitaki, o koya ena cakava me rawa ni "wilika" na parofisai me vakararamataki ira na wekana kei na ganena vei Jisu Karisito. Ni sa vakananuma lesu o Paula ena 1 Kor. 12:28-29: " *Sa qai biuta na Kalou ena lotu taumada na i apositolo, na kena i karua na parofita, na kena i katolu na qasenivuli, na kena i karua na dau cakamana, na i solisoli ni veivakabulai, na veivuke, na matanitu, kei na veimataqali vosa. Era sa iapositolo kece beka? Era parofita kece beka? Era qasenivuli kece beka?* E SA".

Ena ituvatuva e dusimaka na Kalou, e sega ni dua e vakaitovotaka me vaka e dua na parofita ena nona vakatulewa vakatamata. Na veika kece e yaco me vaka e vakavuvulitaka o Jisu ena vosa vakatautauvata: me da kakua ni totolo me da taura na imatai ni vanua ena mua ni buturara, ia, me da dabe ena daku ni rumu ka waraka, kevaka e dodonu me yaco, me sureti keda na Kalou me da lako ki na mua ni laini. E sega ni dua na noqu gagadre vakatabakidua me baleta na nona cakacaka, ka sa tu ga vei au e dua na gagadre levu me baleta na gagadre meu kila na ibalebale ni itukutuku veivakurabuitaki oqo au wilika ena Vakatakila. Ka sa ikoya

na Kalou, ni bera niu kila na kedra ibalebale, a kacivi au ena dua na raivotu. Kakua gona ni kurabui ena kena vakasakiti na kena rarama na cakacaka au vakaraitaka; era sa vua ni dua na kaulotu vakaiapositolo dina.

Na sega ni rawa ni kila vakalekaleka na Nona veika vuni, ka vakatakilai ena dua na ivakarau coded, sa ikoya gona na kena ivakarau ka namaki ena ituvatuva e tauyavutaka na Kalou. Na lecaika e sega ni cala, kevaka ga e sega ni vu mai na kena sega ni ciqomi na rarama e soli. Ena kisi ni kena sega ni ciqomi na veika e vakatakila mai vei ira na parofita e vakarota o Koya ki na itavi oqo, sa totolo sara na itotogi vakalou: sai koya na kena musuki na veimaliwai, veitaqomaki, kei na inuinui. O koya gona, e dua na parofita ena kaulotu, o Joni, a ciqoma e dua na raivotu coded mai vua na Kalou ena icavacava ni gauna. E dua tale na parofita ena kaulotu e vakaraitaka vei kemuni nikua na raivotu vakadewataki nei Taniela kei na Vakatakila, ka solia vei kemuni na veivakadeitaki kece ni veivakalougatataki vakalou ena kena matata cecere. Me baleta na decoding oqo, e dua ga na ivurevure: na iVolatabu, e sega ni dua tale na ka ia na iVolatabu ga, ia na iVolatabu taucoko, ena ruku ni rarama ni Yalo Tabu. Na kauwai kei na loloma ni Kalou e vagolei kivei ira na ibulibuli vakatamata rawarawa duadua, me vaka na gone talairawarawa, era sa yaco me ra lailai ena iotioti ni gauna. Na kilai ni vakasama vakalou ena rawati ga ena nodrau cakacaka vata voleka qai kaukaua na Kalou kei na nona dauveiqaravi. E sega ni rawa ni butakoci na dina; e dodonu me rawati. E ciqomi mai vei ira era lomana me vaka e dua na emanation vakalou, e dua na vua, e dua na uto ni Turaga lomani ka vakarokorokotaki.

Na kena tara taucoko na Vakatakila levu e kauta mai ena dua na ivakarau veitokoni na ivola i Taniela kei na Vakatakila e levu sara ka veivakacalai. Baleta na kena dina, e dau cavuta na Kalou na ulutaga vata ga ena veitikina kei na veika matailalai duidui ka veitokoni. Ena ivakatagedegede ni noqu kila nikua na ulutaga, na itukutuku vakalotu vakatakilai e dina sara ni rawarawa sara me vakalekalekataki.

E se vo tiko e dua na ikava ni ki: o keda. E dodonu me da digitaki, baleta na yaloda kei na noda itovo taucoko e dodonu me wasea vua na Kalou na Nona vakasama kece me baleta na vinaka kei na ca. Kevaka e dua e sega ni Nona, era sa vakadeitaka me ra na bolea na Nona ivakavuvuli ena dua na tikina se dua tale. Na Vakatakila lagilagi e laurai vakamatata ga ena nodra vakasama vakatabui na digitaki. Na ka dina e vaka me sega ni rawa ni veisautaki, e sega ni rawa ni veivosakitaki; e dodonu me tauri me vaka e tu kina se biu tu ga. Me vaka e vakavuvulitaka o Jisu, na ka kece e vakatulewataki ena "io" se "sega." Na ka e kuria na tamata ki na ka oqo e lako mai vua na Vunica.

E se vo tiko e dua na ivakatagedegede bibi e vinakata na Kalou: na yalomalumalumu taucoko. Na viavialevu ena nona cakacaka e dodonu, ia na viavialevu ena sega vakadua ni vakakina: " *Sa vorati ira na viavialevu na Kalou, ia sa solia na loloma vei ira na yalomalumalumu* " (Jemesa 4:6). Me vaka ni viavialevu e vu ni ca ka vakavuna na nona lutu na tevoro, kei na kena revurevu vakadomobula vei koya kei ira kece na ibulibuli vakalomalagi kei vuravura ni Kalou, e sega ni rawa vua e dua na tamata viavialevu me rawata na veidigidigi vei Karisito.

Na yalomalumalumu dina e oka kina na noda kila na noda malumalumu vakatamata ka vakabauta na vosa i Karisito ni tukuna vei keda: " *Kevaka e sega vei au dou na sega ni cakava rawa e dua na ka* " (Joni 15:5). Ena " *sega ni dua na ka "* oqo e tiko kina, e cake mai na veika kece, na kena rawa ni kilai na ibalebale ni nona itukutuku vakaparofisai coded. Au na tukuna vei iko na vuna ka solia vei iko na kena ivakamacala. Ena nona vuku, na nona vuku vakalou, a vakauqeti Taniela kina na Turaga me vola na nona parofisai ena veitikitiki ka wasei ena vicasagavulu na yabaki. Ni bera ni vakauqeti au na vakasama ni kena caka e dua na veivakatautauvatataki ni parofisai kece oqo ka wasei ki na wase, e sega ni dua e cakava e liu vei au. Baleta ni sa ikoya ga na iwalewale oqo e rawata kina na veibeitaki e vakaraitaka na Kalou na kena dodonu kei na kena matata. Na ka vuni ni rarama e tiko ena kena vakasoqoni

vata na ivola kece ni parofisai, na kena vulici vata na itukutuku mai na kena wase duidui, ka uasivi duadua, ena kena vakasaqarai ena iVolatabu taucoko na ibalebale vakayalo ni ivakatakilakila e sotavi. Me vaka ga ni sega ni vakayagataki na iwalewale oqo, na ivola i Taniela, ke sega e se sega sara ga ni matata na parofisai ni Vakatakila, na veibeitaki vakalou e cavuti e sega ni vakaleqai ira vakalevu o ira era kauwai kina. Me rawa ni veisau na ituvaki oqo e vakauqeti au kina na Yalo Tabu i Jisu Karisito meu vakamatatataka na veika e a maroroi tu vakabutobuto me yacova mai na gauna oya. Na kena kilai na va na takete levu ni cudru vakalou e vakatakilai gona ena dua na sala e sega ni veiletitaki rawa. Na Kalou e sega ni kila e dua tale na lewa mai na nona vosa volai, ka sa ikoya oqo e vakacacana ka beitaki, me vaka na nona " *ivakadinadina e rua* " me vaka na Vakatakila 11:3, na tamata ivalavala ca vakavuravura kei na lomalagi. Meda raica mada oqo na italanoa vakaparofisai oqo e vakatakilai vakalekaleka.

Wase Dua : Na i Tukutuku kei Isireli ena Veivakasavi Mai na 605 .

Sa yaco yani ki Papiloni o Taniela (-605) Tani.12.
Na raivotu i Taniela me baleti ira na veiliutaki veisosomitaki
1-Na matanitu vaka-Kalitia: Tani.2:32-37-38; 7:4.
2-Na matanitu o Mitia kei Perisia: Tani.2:32-39; 7:5; 8:20.
3-Na matanitu o Kirisi: Tani.2:32-39; 7:6; 8:21; 11:3-4-21.
4-Na matanitu vaka-Roma: Tani.2:33-40; 7:7; 8:9; 9:26; 11:18-30.
5-Na matanitu mai Iurope: Tani.2:33; 7:7-20-24.
6-Na matanitu vakapope: . . . . . Tani.7:8; 8:10; 9:27; 11:36.

iKarua ni Wase : Taniela + Vakatakila .

Parofisai ni imatai ni nona lako mai na Mesaia era sega ni ciqoma na Jiu: Taniela 9.

Na nodra vakacacani na Jiu mai vua na tui Kirisi ko Anitioko IV Epifani (-168): kacivaka e dua na *leqa levu* : Tani.10:1. Na kena vakayacori: Tani.11:31. Na veivakacacani vaka-Roma (70): Tani.9:26.

Ni oti na kai Kalitia, na kai Mitia kei na kai Perisia, na kai Kirisi, na veiliutaki nei Roma, na veiliutaki vakatui, qai veiliutaki vakapope, mai na 538. E Roma, e sotava na vakabauta Vakarisito na kena meca vakayago ena rua na kena iwasewase vakatui kei na pope veitaravi: Dan.2:40 ki na 43; 7:7-8-19 ina 26; 8:9 ina 12; 11:36 ina 40; 12:7; Vkta.2; 8:8 ina 11; 11:2; 12:3 ki na 6-13 ki na 16; 13:1 ina 10; 14:8.

Mai na 1170 (Pierre Valdo), na cakacaka ni Veivakalesui mai me yacova na nona lesu tale mai o Karisito: Vakatakila 2:19-20-24 ki na 29; 3:1 ina 3; 9:1 ina 12; 13:11 ina 18.

Ena maliwa ni 1789 kei na 1798, na cakacaka ni veivakatotogani ni veivakaduiduitaki ni vakabauta ni Kalou ni Varanise: Vkta. 8:12; 11:7 ina 13.

Na matanitu o Napoleoni I : Apo.8:13.

Mai na 1843, na vakatovolei ni vakabauta ni lotu Adventist kei na kena revurevu: Taniela 8:14; 12:11-12; Vkta.3. Na lutu ni lotu Tawase makawa: Vkta.3:1 ki na 3; nona itotogi: Vkta.9:1 ki na 12 (na ika5 ni davui) . Vakalougatataki na Painia ni Lotu Vakarisito: Vkta.3:4-6.

Mai na 1873, na veivakalougatataki vakamatanitu ni isoqosoqo raraba ni Lotu Kavitu: Taniela 12:12; Vkta 3:7; na *ivakatakilakila ni Kalou* : Vkta. na kena ilesilesi raraba se na nodratou itukutuku na tolu na agilosi: Vkta.

Mai na 1994 ka lako yani, ni sa vakatovolei na vakabauta vakaparofita, sa lutu kina na vakabauta vaka-Karisito vakamatanitu: Vkta. Na kena itotogi: Vkta. 14:10 (*ena gunu* ***talega*** , ...).

Ena maliwa ni 2021 kei na 2029, na iKatolu ni iValu Levu: Taniela 11:40-45; Vkta 9:13-19 (na ika6 [ni davui]) .

Ena yabaki 2029, sa mai cava kina na gauna ni loloma cokovata kei na tamata yadua: Vakatakila 15.

Na veivakatovolei raraba ni vakabauta: na lawa ni Sigatabu e vakacolati: Vkta. 13:11-18; 17:12-14; na iotioti ni veivakararawataki e vitu: Vkta.

Ena vulaitubutubu ni 2030, " *Amaketoni* ": lewa ni mate kei na lesu tale mai vakalagilagi i Karisito: Taniela 2:34-35-44-45; 12:1; Vkta 13:15; 16:16. Na *ikavitu ni davui* : Vkta 1:7; 11:15-19; 19:11-19. *Na ikavitu ni iotioti ni veivakacacani* : Vakatakila 16:17. *Na tatamusuki* se na nodra kau cake na digitaki: Vkta. *Na vuanivaini* se na nodra totogitaki na ivakavuvuli ni lotu lasu: Vkta 14:17-20; 16:19; 17; 18; 19:20-21.

Mai na vulaitubutubu ni 2030, na ikavitu ni mileniumi se Siga ni Vakacecegu levu me baleta na Kalou kei ira na nona digitaki: sa vakadrukai, sa vesuki o Setani ena sinucodo ena vuravura lala me *dua na udolu na yabaki* : Vkta. Vkta.4; 11:18; 20:4 ina 6.

Rauta na yabaki 3030, na iOtioti ni Veilewai: na nodra lagilagi na digitaki: Vakatakila 21. *Na ikarua ni mate* e vuravura: Taniela 7:11; 20:7 ki na 15. Ena vuravura sa vakavoui: Vakatakila 22; Tani. 2:35-44; 7:22-27.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Na ivakatakilakila kei Roma ena Parofisai .

Na ka e sega ni matata vinaka ena parofisai e tiko ena kena vakayagataki na ivakatakilakila duidui dina ga ni baleta e dua ga na ka. Erau sa qai veitokoni kina, rau sega ni veivakaduiduitaki. Oqo e rawa kina vua na Kalou me maroroya na tikina vuni ni veivolavolai ka me tara e dua na iyaloyalo cokovata ni veitikina duidui ni ulutaga e taketetaki. Oqo na kena ituvaki me baleta na nona takete levu: o Roma.

Ena Dan.2, ena raivotu ni ivakatakarakara, sa ikoya na ikava ni matanitu kei na ivakatakilakila " *na yava kaukamea* ." Na " *kaukamea* " sa ikoya na iyaloyalo ni kena itovo dredre kei na kena vosa vaka-Latina "DVRA LEX SED LEX," vakadewataki me vaka: "na lawa e dredre, ia na lawa e lawa." Kuria, na " *yava kaukamea* " e vakananuma lesu na kedra irairai na mataivalu ni Roma era vakaisulu ena isala kaukamea ena yagodra, uludra, tabadra, ligadra kei *na yavadra* , era toso tiko ena yavadra ena duru balavu, tuvanaki vinaka qai vakadodonutaki.

Ena Tani. 7, Roma, ena kena rua na iwasewase ni lotu butobuto, republican kei na matanitu, e se ikava tikoga ni matanitu e vakamacalataki me " *dua na manumanu rerevaki kei na bati kaukamea* ." Na *kaukamea* ena kena *batina* e semati koya ina *yava kaukamea* i Tani. 2. E tiko talega na kena " *tini na ileu* " ka vakatakarakarataka e tini na matanitu tu vakataki koya mai Iurope ka na tauyavutaki ni sa lutu na matanitu o Roma. Oqo na ivakavuvuli e soli ena Tani. 7:24.

Tani. 7:8 e vakamacalataka na kena basika e dua na ikatini ka dua ni " *ileu* " ka na yaco, ena parofisai, me takete levu ni cudru vakalou kecega. E vakatokai me " *ileu lailai* ," ia e veibasai, Tani. 7:20 e solia vua " *e dua na irairai levu cake mai vei ira na kena vo* ." Na kena ivakamacala ena soli ena Tani. 8:23-24, " *na tui vakarerevaki ka dau veivakaisini o ya... ena rawata na nona sasaga; ena vakarusai ira na tamata kaukauwa kei ira na tamata yalosavasava* ." Oqo e dua na tiki ga ni veika e cakava na Kalou ki na ikarua ni veiliutaki vaka-Roma oqo, ka a vakayacori mai na 538, ena kena tauyavutaki na matanitu vakapopi ka vakatauca na vakabauta vaka-Katolika vaka-Roma mai na lewa vakatui nei Justinian I. na veiliutaki vakasaurara, ia e lotu, e vakatakarakarataka na lotu vakapope ni Roma. Kevaka e vakatokai koya o Dan.7:24 me " *duidui mai na imatai* ," e baleta sara ga ni nona kaukauwa e vakalotu ka vakatau ena nodra vakabauta na kaukauwa era rerevaki koya ka rerevaka na nona veivakauqeti vua na Kalou; ka tukuna o Tani.8:25 ni " *rawati na nona veivakaisini* ." Eso era na raica ni sega ni dodonu niu semati koya na tui ni Taniela 7 kei na tui ni Taniela 8. E dodonu kina meu vakaraitaka na kena vakadonui na veiwekani oqo.

Ena Dan.8, eda sa sega ni kunea na va na veisosomitaki vakatui ni Dan.2 kei na 7, ia e rua ga vei ira na matanitu oqo, ka vakakina e vakaraitaki vakamatata ena ivola: na matanitu o Mitia kei Perisia, e vakatokai ena dua na " *sipi tagane* " kei na matanitu o Kirisi, e vakatakarakarataki ena dua na " *me* " ka liutaka na matanitu o Roma. Ena 323, a mate kina na dauvakacaca levu ni Kirisi o Alekisada na Ka Levu, " *sa musu na ileu levu ni me* ." Ia ni sega na kena ivotavota, sa wasei na nona matanitu vei ira na nona jenerali. Ni oti e 20 na yabaki ni ivalu ena kedrau maliwa, sa vo ga e va na matanitu: " *e va na ileu e tubu cake ena va na cagi ni lomalagi me sosomitaka* ." Na va na ileu oqo o Ijipita, Siria, Kirisi, kei Thrace. Ena wase 8 oqo, e vakaraitaka vei keda na Yalo na sucu ni ikava ni matanitu oqo ka, ena itekivu, e dua ga na koro levu ena tokalau, taumada monarchist, qai republican mai na 510. E tiko ena kena matanitu republican ni Roma e rawata vakamalua na kaukauwa ena kena veisautaki ki na koloni ni Roma na tamata era veivuke ena i. Me vaka oqo, ena tikina e 9, ena ruku ni yaca "iqaqalo lailai ″ ka sa vakatakilakilataka tu na matanitu vakapope ni Roma e Tani. 7, na yaco mai ni Roma ni republican ena itukutuku ni Tokalau e tiko kina o Isireli, e vakayacori ena kena veivuke e Kirisi, " *e dua vei ira na va na ileu* ." Me vaka au sa tukuna oti, a kacivi ena 214 me walia e dua na veileti ena kedrau maliwa e rua na isoqosoqo ni Kirisi, na isoqosoqo ni Achaean kei na isoqosoqo ni Aetolia, qai kena itinitini vei Kirisi, na kena yali na nona tu galala, kei na kena vakamalumalumutaki vakakoloni vei ira na kai Roma ena 146. matanitu ena " *kaukamea* " ena parofisai sa oti. Na vanua ni vakasama e tiko kina o Itali e tiko kina o Roma. Na sucu ni kena tauyavutaki Romulus kei Remus e vakaraitaka e dua na wolifa yalewa ka na susugi rau. Ena vosa vaka-Latina, na vosa Louve e "lupa," ka kena ibalebale na yalewa-wolifa ia e dautagane talega. Koya gona, mai na kena buli, e vakatakilakilataka na koro oqo na Kalou ena kena icavacava vakaparofisai ruarua. Eda na kunea me vaka e dua na wolifa ena bai ni sipi i Jisu, o koya ena vakatauvatani koya ki na dua na yalewa dautagane ena Vakatakila 17. Oti, na kena vakarabailevutaki ki na kena " *ceva* " e vakayacori ena nona qaqa ena ceva kei Itali (— 496 ki na 272), ka qai basika mai ena qaqa mai na ivalu e vakayacori tiko mai Carthani, BC2. Na iwasewase e tarava ki na kena " *tokalau* " sai koya na kena veivuke e Kirisi me vaka eda sa raica oti. E kea e vakamacalataki kina me " *tubu cake mai na dua vei ira na va na ileu* ″ . » ni matanitu o Kirisi sa vakacacani ka taukena mai vei Alekisada na Ka Levu. Ni sa vakalevutaki na kena kaukauwa, ena 63, ena

tinia o Roma me vakasauraratakí Jutia na nona tiko kei na nona kaukauwa ni koloni, ka vakatoka na Yalo me “ *vanua totoka duadua* ” baleta ni sa nona cakacaka mai na kena buli ni oti na nodra biubiu na nona tamata mai Ijipita. E tokaruataki na vosa oqo ena Isik. 20:6-15. Na kena dodonu na itukutuku makawa: ena dua tale na gauna, a kacivi Roma o Hyrcanus ena nona valuti Arisitobulu na tacina. Na tolu na qaqa ni Roma e vakamacalataki, ena kena ituvaki vakavanua vata ga kei na " *sipi tagane " ni* Mitia kei Perisia ena wase vata ga, e salavata kei na ivakadinadina ni itukutuku makawa. E rawati vakakina na inaki e vakatura na Kalou: na vosa " *ileu lailai* " nei Tani. 7:8 kei na Tani. 8:9 e baleta, ena veidusimaki ruarua, na ivakatakilakila ni Roma. Na ka e vakaraitaki ka sega ni veiletitaki rawa. Ena vakadeitaki oqo, ena rawa kina vua na Yalo vakalou me vakacavara na nona ivakavuvuli kei na nona veibeitaki ki na matanitu vakalotu vakapopi oqo, ka vakanamata tiko vei koya na kurukuru kecega ni lomalagi. Na kena sosomitaki na Roma vakapopi ki na Roma vakatui sa vakaraitaki oti ena Tani. 7, eke, ena Tani. 8, na Yalo e ciciva na veisenitiuri e wasei rau, ka mai na tikina e 10, e taura me nona takete na isoqosoqo ni pope, na nona meca vakayago taleitaki; ka sega ni sega na vuna. Ni sa curu ki na lotu Vakarisito ni lewenivanua ni matanitu vakalomalagi ka vakasoqoni ira vata mai o Jisu Karisito: " *tucake ki na mataivalu ni lomalagi* ." E rawati oqo ena 538 ena ivakaro ni tui i Justinian I ʼe solia vei Vigilius [I] na lewa vakalotu kei na idabedabe vakapopi e Vatikani. Ia ni sa vakaiyaragitaki ena kaukauwa oqo, sa qai cakacaka me saqati ira na tamata yalosavasava ni Kalou, ka vakacacani ira ena yaca ni lotu Vakarisito, me vaka era na cakava na nona isosomi ena itukutuku makawa me voleka ni 1,260 na yabaki (ena maliwa ni 538 kei na 1789-1793). E dua na itukutuku makawa e vakadeitaka na dodonu ni balavu ni gauna oqo, ni kilai ni a volai na ivakaro ena 533. Na yabaki 1260 gona, ena iwiliwili oqo, e mai cava ena 1793, na yabaki e, ena veisau "Rerevaki," a vakaroti kina na kena bokoci na Lotu vaka-Roma. " *E vakavuna eso na kalokalo me ra lutu ki vuravura ka butuki ira* ." Ena kau cake tale na matakau ena Vakatakila 12:4: " *Na kena iqaqalo e sa tavoca tani e dua na ikatolu ni kalokalo ni lomalagi ka biuti ira ki vuravura* ." Na ki e soli ena iVolatabu. Me baleta na *kalokalo* , era sa tiko ena Vakatekivu.1:15: "A *sa biuti ira na Kalou ena maliwalala kei lomalagi me ra vakararamataka na vuravura* "; ena Vkte.15:5, era sa vakatauvatani kei na kawa i Eparama: " *Mo rai yani ki lomalagi, ka <u>wilika na kalokalo</u> , kevaka ko sa wilika rawa;<u>ena vakakina na nomu kawa</u>* ”;ena Tani.12:3: “ *ko ira era sa vukica e lewe vuqa ki na ivalavala dodonu era na serau <u>me vaka na kalokalo</u> ka sega ni mudu* .” Na vosa “ *iqaqalo* ” ena taura na bibi levu ena Vakatakila i Jisu Karisito, me vaka ni vakatakarakarataka ka vakatoka “ *na parofita e vakavuvulitaka na lasu* ,” me vaka e vakaraitaka vei keda na Aisea 9:14, ka dolava kina na noda kila na itukutuku vakalou e volai tu kina na ivalavala ca kei na veiliutaki vakapopi ni Roma ena veisenitiuri e tiko kina. itekitekivu, era dusimaka na parofita vakailasu, me vaka na lewa tabu ka dodonu e vakatakila mai na Kalou.

Ena Tani. 8:11, e beitaki ira na pope na Kalou ni ra sa tucake me saqati Jisu Karisito, na " *Turaga ni turaga duadua ga* ," me vaka ena vakamacalataka na tikina e 25, ka cavuti talega me " *Tui ni tui kei na Turaga ni turaga* ," ena Vkta. 19:16. Eda wilika: " *A sa vakalevulevui koya sara vua na turaganivalu ni mataivalu, ka kauta tani na nona kakana ni veisiga, ka vakarusa na yavu ni nona vale tabu* ." Na vakadewa oqo e duidui mai na vakadewa e dau vakayagataki, ia e tiko na kena yaga ni dokai vakabibi na ivola taumada vakaIperiu. Ka ena kena irairai oqo na itukutuku ni Kalou e taura na kena tudei kei na kena dodonu. Na vosa " *tawamudu* " eke e sega ni vakaibalebaletaka na "isoro," baleta ni vosa oqo e sega ni volai ena ivola vaka-Iperiu, na kena tiko e cala ka sega ni dodonu; kena ikuri, e vakatanitaka na ibalebale ni parofisai. E dina sara, na parofisai e taketetaka na gauna vakarisito ena kena, me vaka na Tani. 9:26, sa bokoci *na isoro kei na isoro* . Na vosa oqo " *tawamudu* " e baleta e dua na iyau vakatabakidua i Jisu Karisito ka sa nona matabete, oya na nona kaukauwa ni veimasulaki me baleti ira na nona digitaki duadua ga e vakatakilakilataka ka digitaka. Ia oqo, ena nona taura na kerekere oqo, na matanitu vakapopi e vakalougatataki

ira na cudruvi ka vosavakacacataki ira na vakalougatataki ni Kalou ka beitaki ira vakailasu ni ra vakabauta lasu, ka vakaturi koya me ivakaraitaki ni vakabauta vakalou; e dua na kerekere e veiletitaka vakaoti na Kalou ena nona ivakatakila vakaparofisai ka beitaki koya, ena Tani. 7:25, ni " *bulia na ituvatuva me veisautaka na gauna kei na lawa* ." Na veivakacalai gona e tiko ena cakacaka taucoko ni matanitu vakapopi, e vakavuna kina me sega ni ganita me colata se vakatauca e dua na lewa vakalotu. Na *tawamudu* gona e salavata kei na ivakavuvuli ni Ipe. 7:24, na " *matabete sega ni veisautaki rawa* " i Jisu Karisito. Oqo na vuna e sega ni rawa kina vei ira na popi me ra kaya ni sa vakadewataka na kena kaukauwa kei na lewa na Kalou vei Jisu Karisito; e rawa gona ni butakoca ga mai vua vakalawa kei na veika kece ena yaco ena butako vakaoqo, vei koya kei ira e vakacalai ira. Na veika e rawa ni yaco oqo e vakaraitaki ena Tani. 7:11. Ena iotioti ni veilewai, ena vakararawataki koya na " *ikarua ni mate, ni sa biu bulabula ki na drano bukawaqa kei na sulifure* ," ka sa dede na nona vakarerei koya kina, na tui kei na tamata kecega, me ra qaravi koya ka rerevaki koya: " *Au sa qai raica ena vuku ni vosa viavialevu ka vosataka na ileu, ka ni'u sa rai kille na manumanu, ka ni'u sa raica na manumanu . vakarusai, soli ki na bukawaqa me vakamai* ." Ena kena veibasai, na Vakatakila ni Vakatakila ena vakadeitaka na vosa oqo ni lewa dodonu ni Kalou dina sa cudru ka veilecayaki, ena Vakatakila 17:16; 18:8; 19:20. Au sa digitaka meu vakadewataka me vaka, " *ka vakarusa na yavu ni nona vale tabu* " ena vuku ni ituvaki vakayalo ni veibeitaki e kau mai ki na matanitu vakapope. E dina sara, na vosa vaka-Iperiu "mecon" e rawa ni vakadewataki me vaka: *vanua* se *yavu* . Ka ena kisi e ligada, sa ikoya dina *na yavu ni vale tabu vakayalo* e vakarusai " *base* . *Na vosa oqo* ". 2:20-21, o Jisu Karisito vakataki koya, " *vatu ni tutu liu* ", ia talega, na yavu vakaiapositolo taucoko ni vakatauvatani kei na dua na vale vakayalo, oya, e dua na " *vale tabu* " iyau i Jisu Karisito, e tara na Kalou ena vukuna Na ivotavota e nanumi ni nei Pita Yalosavasava e sa veibasai kina kei na Kalou na nona continuation duadua ga ni Pita na'. dauvakamate tamata ka vakoti koya ena kauveilatai ni oti na nona iVakavuvuli vakalou Na kena matanitu ni Veivaqaqai e vakavotukanataka tale ena yalodina na ivakaraitaki taumada ni lotu butobuto Ni sa " *veisautaka na gauna kei na lawa* " ka a tauyavutaka na Kalou, na matanitu sega ni vosota ka kaukauwa oqo, eso vei ira na kena iliuliu vakapope era dau veivakamatei, kilai levu na luvena tagane o Alexander. Kadinala, e vakadinadinataka na itovo vakatevoro bibi ni isoqosoqo ni lotu Katolika vaka-Roma Na veivakamatei levu ni tamata sautu e vakavuna na lewa vakalotu oqo, ena veivakasaurarataki ni saumaki mai, ena ruku ni itotogi ni mate, kei na veivakaroti vakalotu ni veivaluvaluti e vakayacori vei ira na Musolomani era taukena na vanua ni valavala ca na Isireli . era lako mai na kai Roma me ra vakarusa " *na koro kei na vanua savasava* ", me salavata kei na ka e kacivaki, ena Tani 9:26, me vaka e dua na itinitini ni nodra cakitaka na Mesaia na Jiu Na " *yavu ni nona vale tabu* " e baleta na dina kece ni ivakavuvuli era ciqoma na itabatamata vou na co. ni Kalou " *ivakadinadina e rua* ," me vaka na Vakatakila 11:3. Mai na ivakadinadina vakanomodi oqo, na popi sa maroroya tu ga na yacadra na tamata qaqa ni vakabauta vakaivolatabu, o ira e tiko kina na kena lewe vuqa na nona dau muria era sokaloutaka ka qarava ena lewe vuqa Na dina me vaka na idusidusi ni Kalou, ena " " *rua na ivakadinadina* ," na volavola ni veiyalayalati makawa kei na veiyalayalati vou, ka rau sa bulia vata na iVolatabu Tabu, ka sa valuta ena nona vakamatei ira na nona imuri yalodina.

Na tikina e 12 ni Dan.8 ena vakaraitaka vei keda na vuna e vakasaurarataki kina na Kalou vakataki koya me vakatubura na lotu vakasisila ka vakasisila oqo. " *Na mataivalu sa soli vata kei na veisiga ena vuku ni ivalavala ca* ." Sa vakakina na veika rerevaki ka vakasisila e cakava na matanitu oqo, ena loma ni Kalou, me totogitaki kina na " *ivalavala ca,* " ka sa ikoya, me vaka na 1 Joni 3:4, na talaidredre ni lawa. Ka oqo e dua na ivalavala sa vakatokai me Roma, ia ena kena iwasewase ni matanitu vakalotu butobuto, baleta na ivalavala ca sa rui bibi, ka dodonu me totogitaki vakaoqo, e tara na Kalou ena rua na tikina vakaitamera sara: na nona lagilagi me vaka na Kalou na dauveibuli ka me vaka na Dauqaqa vei Karisito.

Eda na raica ena Vakatakila 8:7-8 ni kena tauyavutaki na matanitu vakapopi, ena yabaki 538, e sa ikarua ni itotogi, ka vakayacora na Kalou, ka parofisaitaka na ivakatakilakila ni veivakaroti ni " *ikarua ni davui* ." E dua tale na itotogi e liutaka, e vakayacori ena nodra ravuti Urope na kai veimatanitu tani, era sa yaco mera lotu Vakarisito tawayalodina. Me vaka ni a yaco na veika oqo ena maliwa ni 395 kei na 476, e se kune tiko ga na vu ni itotogi e vakayacori ni bera na 395. E vakadeitaki gona na siga 7 ni Maji, 321, e vakadeitaka kina na empara ni Roma lotu butobuto, o Constantine I ʹ o koya e solia na vakacegu vei ira na lotu Vakarisito ena ivalavala ni decre na matanitu, na . ka sosomitaka ena vo ni imatai ni siga. Ia, na imatai ni siga oqo e vakatabui ki na sokalou butobuto ki na matanisiga vakalou sega ni qaqa. E sotava kina na Kalou e dua na cudru vakarua: na kena yali na nona Siga ni Vakacecegu, na kena vakananumi na nona cakacaka ni veibuli kei na nona qaqa ena iotioti ni gauna vei ira kece na kena meca, ia, ena kena isosomi, na kena vakabalavutaki na veidokai vakalotu butobuto e soli ena imatai ni siga, ena kedra maliwa sara ga na tisaipeli i Jisu Karisito. E vica ga na tamata era na kila na bibi ni cala, baleta ni dodonu me kilai ni Kalou e sega walega ni dau bulia na bula, e dau bulia ka tuvanaka talega na gauna, ka sa ikoya ga na inaki oqo e bulia kina na kalokalo ni lomalagi. E basika na matanisiga ena ikava ni siga me vakatakilakilataka na veisiga, na vula, me vakatakilakilataka na bogi, kei na matanisiga tale kei na kalokalo me vakatakilakilataka na yabaki. Ia na macawa e sega ni vakatakilakilataki ena kalokalo; e yavutaki ga ena dua na vakatulewa cecere ni Kalou Dauveibuli. Ena vakatakarakarataka gona na ivakatakilakila ni nona lewa, ena yadrava tiko na Kalou.

-
-
-

-
-
-
-
-

Rarama ena Siga ni Vakacecegu .

Na isoqosoqo e loma ni macawa e vakaraitaka talega na nona lewa vakalou ka na vakananuma vei keda na Kalou na ka oqo ena kena gauna dodonu ena tikinivolatabu ni nona ikava ni vunau: " *Nanuma tiko na Siga ni Vakacecegu mo vakatabuya. E ono na siga mo cakava kina na nomu cakacaka kecega, ia na ikavitu ni siga i YaHWr, na nomu Kalou. manumanu, se na vulagi e tiko ena loma ni nomuni matamata, baleta ni a bulia o Jiova na lomalagi kei na vuravura, na wasawasa, kei na ka kece e tu kina ena loma ni ono na* siga ***;***

Raica mada vakavinaka, ena vosa oqo, e tarogi ga kina na naba " *ono* kei *na vitu* "; na vosa ni Siga ni Vakacecegu e sega mada ga ni cavuti. Ka ena kena ivakarau " *ikavitu* ," e dua na naba vakaitaukei, na Dauveibuli-Daunilawa e vakabibitaka na itutu e taukena *na ikavitu ni siga oqo* . Na cava na vuna e vakabibitaki kina oqo? Au na solia vei iko e dua na vuna mo veisautaka kina, kevaka e gadrevi, na nomu rai me baleta na ivakaro oqo. E vinakata na Kalou me vakavoutaka na ituvatuva ni gauna e a tauyavutaka mai na ivakatekivu kei vuravura. Ka kevaka e vakabibitaka vakalevu, e baleta ni macawa e tara ena iyaloyalo ni gauna taucoko ni nona cakacaka ni veivakabulai: 7,000 na yabaki se vakadodonu cake, 6,000 + 1,000 na yabaki. Ni sa vakatanitaka na nona ituvatuva ni veivakabulai, ena nona mokuta vakarua na vatu mai Orepi, sa tarovi kina o Mosese me kakua ni curu ki Kenani vakavuravura. Oqo na lesoni e via vakavulica na Kalou me baleta na nona talaidredre. Me tekivu mai na 1843-44, na vakacegu ena imatai ni siga e tautauvata na kena itinitini, ia ena gauna oqo e tarova na curu ki na Kenani vakalomalagi, na isau ni nodra vakabauta na digitaki e solia na mate veisorovaki i Jisu Karisito. Na lewa vakalou oqo e lutu vei ira na vukitani baleta, me vaka na ka e cakava o Mosese, na vakacegu ena imatai ni siga e sega ni salavata kei na ituvatuva sa tuvanaka tu na Kalou. E rawa ni veisau na yaca ka sega ni levu sara na kena revurevu, ia na itovo ni naba sai koya na nodra sega ni veisau rawa. Vei koya na Kalou Dauveibuli, e raica na nona ibulibuli, na kena toso vakamalua na gauna e yaco ena veitaravi ni macawa vitu na siga. Ena dua na ivakarau sega ni veisautaki rawa, na imatai ni siga ena tiko ga na imatai ni siga kei na " *ikavitu* " ena tiko ga na " *ikavitu* ." Na veisiga yadua ena maroroya tikoga na kena yaga e solia vua na Kalou, mai na ivakatekivu. Ka sa vakavulica vei keda na Vakatekivu, ena wase 2, ni ikavitu ni siga sa ikoya na ka ni dua na icavacava vakatabakidua: sa " *vakatabui,* " oya, sa vakatabui. Me yacova mai oqo, era sa sega ni kila na kawatamata na vu dina ni kena yaga vakatabakidua oqo, ia nikua, ena yacana, au solia kina na ivakamacala ni Kalou. Ena kena rarama, sa matata ka dodonu na digidigi ni Kalou: na ikavitu ni siga e parofisaitaka na ikavitu ni mileniumi ni cakacaka ni Kalou e vuravura raraba ni 7,000 na yabaki ni matanisiga, ka na iotioti ni "udolu *na yabaki* " e cavuti ena Vakatakila 20 ena raica na nodra curu yani na digitaki i Jisu Karisito ki na marau kei na nona tiko na nodra Turaga lomani. Ka sa na rawati na isau oqo ena vuku ni nona qaqa o Jisu ena ivalavala ca kei na mate. Na Siga ni Vakacecegu vakatabui e sa sega walega ni vakananumi ni nona bulia na Kalou na noda vuravura, e vakatakilakilataka talega ena veimacawa na toso ki liu ki na curu ki na matanitu vakalomalagi ka, me vaka na Joni 14:2-3, o Jisu " *vakarautaka e dua na vanua* . » ena vukudra na nona digitaki lomani. Oqo e dua na vuna vinaka sara me da lomani koya ka dokai koya ena ikavitu ni siga tabu oqo, ni sa basika mai me vakatakilakilataka na icavacava ni noda macawa, ena dromu ni matanisiga, ena icavacava ni ika 6 ni [siga] .

Mai oqo, ni o wilika se rogoca na vosa ni ikava ni ivunau oqo, e dodonu mo rogoca ena taudaku ni vosa ni ivola, na Kalou e kaya vua na tamata: " E tiko vei iko e 6000 na yabaki mo vakatubura kina na nodra cakacaka na vakabauta na digitaki, baleta ni gauna e yaco mai kina na icavacava ni gauna oqo, na gauna ni ika ***1000*** ni ***millenni*** balavu duadua ga ena senum vakabalavutaki vei ira na noqu digitaki era sa curu ki na noqu bula tawamudu vakasilesitieli, ena vuku ni vakabauta dina sa kilai mai vei Jisu Karisito . "

E basika kina na Siga ni Vakacecegu me ivakatakilakila vakaibalebale ka parofisai ni bula tawamudu ka maroroi tu me baleti ira na vakabulai e vuravura. O koya gona, e vakatayaloyalotaka kina o Jisu kei na " *mataniciva talei* " ena nona vosa vakatautauvata e cavuti ena Maciu 13:45-46: " *Sa vaka talega na matanitu vakalomalagi e dua na dauveivoli sa vakasaqara tiko na mataniciva totoka.* ***Sa kunea e dua na mataniciva talei*** *, ka lako ka volitaka na ka kecega e tu vua ka volia* ." Na tikina oqo e rawa ni ciqoma e rua na ivakamacala veibasai. Na vosa " *matanitu vakalomalagi* " e vakaraitaka na ituvatuva ni veivakabulai ni Kalou. Ena nona vakatayaloyalotaka na nona cakacaka, o Jisu Karisito e vakatauvatani koya ki na dua na " *dauveivoli* " ni " *mataniciva* " ka sa vakasaqara tiko na *mataniciva* , na totoka duadua, na uasivi duadua ka vakakina, vakakina, o koya e vakarota na isau cecere duadua. Me kunea *na mataniciva talei oqo* , a biuti lomalagi kei na nona lagilagi kei vuravura o Jisu ena isau ni nona mate rerevaki, a volia lesu na mataniciva vakayalo oqo me rawa ni nona iyau me tawamudu. Ia na kena veibasai, na *dauveivoli* sai koya na tamata digitaki ka viagunu ena ka taucoko, ena uasivi vakalou ka na isau ni vakabauta dina. Eke talega, me rawata kina na icocovi oqo ni dua na veikacivi vakalomalagi, e biuta laivi na veika vakavuravura tawayaga ka sega ni dodonu me soli koya me solia vua na Kalou Dauveibuli e dua na sokalou e vakamarautaki Koya. Ena vakadewa oqo, na *mataniciva talei* sa ikoya na bula tawamudu e solia o Jisu Karisito vei ira na nona digitaki ena vulaitubutubu ni yabaki 2030.

Na mataniciva talei oqo e rawa gona ni baleta ga na iotioti ni gauna ni lotu Vakarisito; o koya era na bula tiko na iotioti ni nona mata me yacova na nona lesu dina mai o Jisu Karisito. Oqo na vuna e kauta vata mai kina *na mataniciva talei oqo* na Siga ni Vakacecegu, na lesu tale mai nei Karisito kei na nodra savasava na iotioti ni digitaki. Na uasivi vakavuvuli e kune ena iotioti ni gauna oqo e solia vei ira na tamata yalosavasava na ivakatakarakara ni *mataniciva talei* . Na nodrau sotava vakatabakidua na nodrau curu bulabula ki na tawamudu e vakadeitaka na iyaloyalo oqo ni *mataniciva talei* . Ka nodra dau vakanamata ki na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga, ka ra kila ni parofisaitaka na ikavitu ni mileniumi, e solia ki na Siga ni Vakacecegu kei na ikavitu ni mileniumi na iyaloyalo ni dua na iyau talei duatani ka sega ni dua na ka e rawa ni vakatauvatani kina vakavo ga e dua na " *mataniciva talei sara* ." Na vakasama oqo ena basika ena Vakatakila 21:21: " ***Na matamata e tinikarua e tinikarua na mataniciva ; na matamata kecega e caka*** ***<u>mai na dua ga na mataniciva</u>*** *. Na gaunisala ni koro sa koula dina, me vaka na iloilo matata* ." Na tikina oqo e vakaraitaka na duatani ni ivakatagedegede ni veivakasavasavataki e gadreva na Kalou, ka ena gauna vata oqori , na isau duatani ni kena rawati na bula tawamudu ena nodra curu ki na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni mileniumi ena " *matamata* " vakaibalebale ka vakatayaloyalotaka na veivakatovolei ni vakabauta ni Lotu Vakarisito . O ira na iotioti ni veivakabulai era sega ni vinaka cake mai vei ira era a liu vei ira. Na dina ga ni ivakavuvuli e sa vakaraitaka vei ira na Kalou e vakadonuya na nodra irairai me vaka na *mataniciva talei* e sosomitaka na *vatu talei* sa musuki . Na Kalou e sega vakadua ni dau vakatabui ira na tamata, ia me vakatau ena gauna e vakatarogi tiko kina, sa maroroya tu o Koya na dodonu me vakatabui ira ki na ivakatagedegede ni savasava e gadrevi me baleta na veivakabulai. Na gauna vakarisito e vakasamataki tiko e baleta taumada na gauna e vakatakilakilataki ena lesu tale mai ni ivalavala ca vakalotu vakamatanitu mai na kena tauyavutaki na matanitu vakapope ni Roma, oya, mai na 538. Talega, na itekitekivu ni Veivakalesui mai e ubia na nona loloma kei na loloma , kei na talaidredre ni Siga ni

Vakacecegu ni bera na de na Dancre e sega ni imputed . 8:14 a tekivu vakayagataki, oya me tekivu mai na vulaitubutubu ni 1843. Ena dua na vosa vakaibalebale matailalai, na voli ni mataniciva talei e vakatura o Jisu ena Vakatakila 3:18 : " *Au sa vakasalataki kemuni* ***mo ni voli mai vei au .****na koula sa vakatovolei e na bukawaqa, mo ni vutuniyau kina; kei na i sulu vulavula, mo vakaisulu kina, ka me kakua ni laurai na madua ni nomu luvawale; kei na wainimate ni mata me lumuta kina na matamudou, mo dou rai kina* . Na veika oqo, ka solia o Jisu vei ira era sega ni tu vei ira, era sa ikoya na veika e solia vua na digitaki na nodra irairai vakatakarakara ni " *mataniciva talei* " ena mata kei na lewa ni Turaga o Jisu Karisito. Na " *mataniciva talei* " e dodonu me " *voli* " mai Vua; e sega ni rawati vakaveitalia. Na kena isau sai koya na noda cakitaki keda, na yavu ni ivalu ni vakabauta. Ena veitarataravi ni veitarataravi, e solia o Jisu me volitaka e dua na vakabauta e vakatovolei ena veivakatovolei e solia vei ira na digitaki na nona iyau vakayalo; na nona lewa dodonu savasava ka sega ni dukadukali ka ubia na luvawale vakayalo ni tamata ivalavala ca sa vosoti; na veivuke ni Yalo Tabu ka dolava na mata kei na vuku ni tamata i valavala ca ki nai tuvatuva sa vakatakila na Kalou ena nonai Vola Tabu nai Vola Tabu.

Ena loma ni 6,000 na yabaki ni gauna vakarisito, a waraka na Kalou me cava na veisau vakavuravura oqo me vakatakila vei ira na nona iotioti ni digitaki na lagilagi ni nona ikavitu ni siga tabu se Siga ni Vakacecegu vakatabui me baleta na nodra vakacegu. O ira na digitaki era sa kila na kena ibalebale ena gauna oqo sa tu vei ira na vuna taucoko me ra lomana ka doka me vaka e dua na isolisoli mai vei Jisu Karisito. Me baleti ira era sega ni taleitaka ka ra valuta, e tu vei ira ka na tu vei ira na vuna kece me ra cata kina baleta ni na vakatakilakilataka na icavacava ni nodra bula vakavuravura na manumanu.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

<u>Na ivakaro ena Taniela 8:14 .</u>

Tani. 8:12 e tomana, ka kaya, " *Na ileu sa biuta sobu na dina ka sa rawaka* ." " *Dina* " e, me vaka na Same. 119:142, " *na lawa* ." Ia e sa veibasai sara talega kei na " *lasu* " ka, me vaka na Aisea. 9:14, e vakatakilakilataka na " *parofita lasu* " ni pope ena vosa " *iqaqalo* " ka beitaki koya vakadodonu ena Vakatakila 12:4. Na kena dina, e biuta sobu na dina me vakatikora na kena " *lasu* " vakalotu ena kena vanua. Na nona " *sasaga* " e rawa walega me " *qaqa* ," baleta ni Kalou sara ga e kauta mai na nona rairai mai me totogitaka na tawayalodina vakarisito e vakayacori me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321.

Na tikina e 13 kei na 14 ena bibi sara me yacova na ivakataotioti kei vuravura. Ena tikina e 13, era vakataroga eso na tamata yalosavasava na balavu ni gauna ni kena vakasaurarataki na " *ivalavala ca ni veisiga* " kei na " *ivalavala ca veivakarusai* " —na veika eda sa qai mai vakaraitaka. Ia me da vakasamataka mada vakalailai na " *ivalavala ca veivakarusai* " oqo . Na veivakarusai e vakamacalataki tiko oya na yalo se bula ni tamata. Kena itinitini, na tamata taucoko sa vakarusai ena biuta, ena loma ni " *udolu na yabaki* " ni ikavitu ni mileniumi, na vuravura o Vuravura ena kena ituvaki taumada " *sega ni vakaiyalayala ka sega na kena yaga* " ka na rawata kina, ena Vakatakila 9:2-11, 11:7, 17:8 kei na 20:1-2 a:1ss ena " *yaca* .

Era taroga talega na " *tamata yalosavasava* " se na vakacava na dede ni gauna ena *"vakacacani kina na " savasava kei na mataivalu "* vakarisito ? " Ena iyaloyalo oqo, o ira na " *tamata yalosavasava* " oqo era ivalavala me vaka na tamata yalodina ni Kalou, era bula me vakataki Taniela, ka sa soli me ivakaraitaki ena Tani. 10:12, ena gagadre dodonu " *me kilai* " na ituvatuva vakalou. Era rawata me baleta na tolu na ulutaga e vakavotui, e dua na isaunitaro e soli ena tikina e 14 .

Me vaka na veivakadodonutaki kei na veivakatorocaketaki sa liutaki au na Kalou meu cakava mai na ivola taumada vaka-Iperiu, na kena isau e soli mai oqo: " *Me yacova na yakavi kei na mataka, e rua na udolu tolu na drau, ka na vakadonui na savasava* ." Oqo e sa sega tale ni ivola butobuto ni itukutuku makawa: " *Me yacova ni sa rua na udolu tolu na drau na yakavi kei na mataka ka na vakasavasavataki na vanua tabu* ." Sa sega tale ni dua na taro ni *vanua tabu* ia na ***savasava*** ; Kuria, na vosa " *vakasavasavataki* " e sosomitaki ena " ***vakadonui*** ," kei na ikatolu ni veisau e baleta na vosa " *mataka ni yakavi,* " ka sa duabau dina ena ivola vaka-Iperiu. Ena sala oqo, e kauta laivi kina na Kalou na veivakadonui kece mai vei ira era saga mera veisautaka na iwiliwili taucoko ena nodra wasea vakarua, era kaya nira wasea na yakavi mai na mataka. Na nona iwalewale e oka kina na kena vakaraitaki na iuniti ni vakasama, na " *mataka ni yakavi,* " ka vakamacalataka e dua na siga 24 na auwa ena Vakatekivu 1. Sa qai vakaraitaka ga na Yalo na iwiliwili ni iuniti oqo: "2300." E taqomaki gona na iwiliwili taucoko ni siga vakaparofisai e cavuti. Na vosa " *vakadonui* " e tiko na kena vu, ena vosa vaka-Iperiu, na vosa "dodonu" "tsedeq". Na vakadewa au vakatura oqo e sa dodonu kina vakataki koya. Oti, e dua na cala me baleta na vosa vaka-Iperiu "qodesh" e vakadewataka na vosa oqo ena " *vanua tabu* " ka sa vaka-Iperiu "miqdash". Na vosa " *vanua tabu* " e vakadewataki vakadodonu ena tikina e 11 ni Taniela 8, ia e sega ni dua na kena vanua ena tikina e 13 kei na 14 e vakayagataka kina na Yalo na vosa "qodesh" ka dodonu me vakadewataki me " *savasava* ."

Ni da kila ni " *ivalavala ca veivakarusai* " e taketetaka vakatabakidua na biu ni Siga ni Vakacecegu, o koya sara ga na inaki ni dua na **veivakasavasavataki vakalou vakatabakidua** , na vosa oqo " *savasava* " e vakararamataka sara vakalevu na ibalebale ni itukutuku vakaparofisai. E kacivaka na Kalou ni, ena icavacava ni " *2300 na mataka ni yakavi* " e cavuti, na dokai ni vo ni nona " *ikavitu ni siga* " dina ena gadrevi mai vua, mai vua e dua na tamata e kaya ni savasava kei na " *lewa dodonu tawamudu* " e rawata o Jisu Karisito. Na itinitini ni " *ivalavala ca veivakarusai* " e okati kina na kena biu laivi na sokalou vakalotu ni Sigatabu, na siga makawa ni matanisiga, a tauyavutaka o Constantine I ʼ na empara lotu butobuto. E vakadeitaka tale kina na Kalou, ena kena veibasai, na ivakavuvuli ni

veivakabulai e tu ena nodra gauna na yapositolo. Na vosa oqo " *savasava* " duadua ga e okati kina na dina kece ni ivakavuvuli ni yavu ni vakabauta Vakarisito. Ni sa kena ivakaraitaki kei na kena itekitekivu na ivakavuvuli e soli vei ira na Jiu, na vakabauta Vakarisito e kauta tale mai, na kena sosomitaki ga na isoro manumanu, ena dra e vakadavea o Jisu Karisito ena idabedabe ni loloma e vuni tu ena dua na qara e ruku ni qele e tiko ena ruku ni yavana e Kolikoca, me vaka e marautaka na noda iVakabula me vakaraitaka na nona Wya, The9n,19. kunei ni ulutaga e kauwaitaka na vosa " *savasava* " e toso tikoga ka vakabalavutaki ena gauna ni dua na bula, ia me tekivu mai na 2018, na gauna oqo e wiliwili ka vakaiyalayala, ka nikua, ena 2020, sa vo ga e 9 na yabaki me baleta na vakalesui mai ni veitiki kece sara ni kena.

Na Taniela 8:14 e dua na lawa e vakamatea na yalo, baleta na veisau ni lewa ni Kalou e vakavuna me yali kina na veivakabulai e solia o Karisito vei ira kece na lotu Vakarisito ni Sigatabu ni lotu Katolika vakaRoma era vakayacora tiko. Na yalo ni itovo vakavanua e vakadewataki ena vakavuna gona na nodra mate tawamudu na lewe vuqa, era dau sega ni kila na nodra cudruvi mai vua na Kalou. E kea na kena vakaraitaki na loloma ni dina e vakatara kina vua na Kalou me vakatakilakilataka " *na duidui* " me baleta na icavacava e tara " *o ira era qaravi koya kei ira era sega ni qaravi koya* (Mala. 3:18)."

Eso na yalo talaidredre era na vinakata me ra veiletitaka na vakasama sara ga ni dua na veisau e vakavuna na Kalou ka sa vakaraitaka vakataki koya: " *Au sega ni veisau* " ena Mal. 3:6. Sa qai dodonu me kilai ni veisau e vakayacori ena 1843-44 e oka ga kina na kena vakavotukanataki tale e dua na ivakatagedegede taumada ka sa dede na kena vakatanitaki ka veisautaki . Oqo na vuna na nodra vakalougatataki na digitaki ni Veivakalesuimai, era beitaki dina ga ni ra sega ni uasivi na nodra cakacaka, e vakaraitaka e dua na itovo duatani, ka sega ni rawa ni vakaraitaki na kena ivakavuvuli me ivakaraitaki ni vakabauta dina. Na lewa vakatabakidua oqo vei ira na imatai ni dauveivakavoui e sa rui duatani sara ka raica na Kalou ka vakaraitaka ena Vakatakila 2:24 ka kaya kina vei ira na lotu Tawase, ni bera na 1843, "Au sa sega ni biuta *vei kemudou e dua tale na icolacola, na ka ga dou sa maroroya me yacova ni'u sa lako mai* ."

Na " *rarawa* " e salavata kei na kena curu me vakayagataki na lawa oqo nei Tani. 8:14 e sa rui " *levu* " ka sa vakatakilakilataka na Kalou ena nona kacivaka e tolu na " *rarawa levu* " ena Vakatakila 8:13. Ka sa vakakina na kena revurevu bibi, sa dodonu me kilai na siga ena tekivu vakayagataki kina. Oqo sara ga na nodra kauwai na " *tamata yalosavasava* " mai Tani. 8:13. Na kena balavu sa vakatakilai mai oqo me " *2300* na siga vakaparofita" se 2300 na yabaki dina ni matanisiga, me vaka na lawa e soli vei Isikeli, e dua na parofita ni gauna nei Taniela (Isikeli 4:5-6). Na wase 8 oqo, ka kena ulutaga me vakaotia na " *ivalavala ca* " ni Roma, ena kunea na veika e sega kina ena Tani. 9 ena vanua, e kea talega, ena dua na taro ni " *vakaotia na ivalavala ca* ," ia ena gauna oqo, ki na " *ivalavala ca* " taumada ka vakavuna na yali ni bula tawamudu, me tekivu mai vei Atama kei Ivi. Na veisele ena yavutaki ena nona veiqaravi e vuravura na Mesaia o Jisu kei na nona solia vakailoloma na nona bula uasivi me sorovaka na nodra ivalavala ca na nona digitaki, kau vakabibitaka, vei ira duadua ga. Na gauna ni nona lako mai ena kedra maliwa na tamata e vakadeitaki ena parofisai ena veisiga ni parofisai. Na itukutuku e baleti ira na tamata Jiu me vaka e dua na ka bibi me vaka ni ra sa veiwekani kei na Kalou. E solia vei ira na tamata Jiu, me ra " *vakaotia na ivalavala ca* ," e dua na gauna ni " *vitusagavulu na macawa* ," ka vakatakarakarataka e 490 dina na siga-yabaki. Ia e vakaraitaka tale ga na sala ni kena vakadeitaki na gauna e tekivu kina na iwiliwili. " *Mai na gauna sa lako yani kina na vosa me tara tale ko Jerusalemi, me yacova na lumuti, sa...* (7 + 62 = 69 *na macawa*)." E tolu na tui Perisia eratou solia na veivakadonui oqo, ia na ikatolu ga, o Atakisekise I ᵓ e vakayacora vakaoti me vaka e tukuni ena Esera 7:7. A soli na nona ivakaro vakatui ena vulaitubutubu ni 458 B.S.K. Na gauna ni 69 na macawa e biuta na itekitekivu ni veiqaravi i Jisu Karisito ena yabaki 26. E taketetaki vakabibi na iotioti ni "vitu

na yabaki" e maroroi tu me baleta na cakacaka i Jisu, o koya e tauyavutaka, ena nona mate veisorovaki, na yavu ni veiyalayalati vou, na Yalo e tiko ena tikina e *27* ni Tani . mate vakailoloma, " *sa vakaotia na isoro kei na isoro* "; na veika sa vakacabori me yacova na Jisu Karisito, me sorovaki kina na ivalavala ca. Ia na nona mate e liu mai na veika kece me " *vakaotia na ivalavala ca "*. » E dodonu me da kila vakacava na itukutuku oqo? E solia na Kalou e dua na ivakaraitaki ni nona loloma ka na taura na lomadra na nona digitaki ka, me isau ni nodra loloma kei na vakavinavinaka, era na valuta na ivalavala ca ena nona veivuke. E vakadeitaka oqo na 1 Joni 3:6 ni kaya: " *O koya sa tu vata kei koya sa sega ni valavala ca: ko koya sa valavala ca sa sega ni raici koya se kilai koya* ." Ka sa vakadeitaka na nona itukutuku ena vuqa tale na vosa.

Ena ivakavuvuli, na veiyalayalati vou e tauyavutaka o Jisu Karisito e sosomitaka ga na kena makawa. O koya gona, na veiyalayalati ruarua oqo e vakatau ena dua ga na yavu vakaparofisai e vakatakilai ena Tani. 9:25. Na siga â€“ 458 e rawa ni veiqaravi kina me yavu ni kena vakarautaki na 70 na macawa e vakadeitaki vei ira na tamata Jiu, ia me baleta talega na kena e 2300 dina na siga-yabaki ni Tani 8:14 ka baleta na vakabauta Vakarisito. decree of Tani . e vakatara na saumaki mai dina ka rawa kina na curu ki na ituvaki ni digitaki.

-
-
-
-

Vakavakarau ki na Apokalipisi .

Na volai ni ivola e cakava taucoko na Kalou. O koya e digitaka na vosa ka ena Vakatakila 22 :18-19, e vakasalataki ira na dauvakadewa kei na vunivola era na vakaitavi ena kena vakadewataki se volai na italanoa taumada mai na dua na itabatamata ki na dua tale ni veisau lailai ga ni vosa ena vakavuna me ra vakayalia na veivakabulai. O koya gona eke sa tu vei keda e dua na cakacaka vakasakiti sara ni savasava cecere sara. Au rawa ni vakatauvatana ki na dua na "puzzle" levu sara ka sega ni rawa ni vakacavari na kena soqoni kevaka me veisautaki na tiki taumada lailai duadua. Na cakacaka sa ikoya gona na kena levu vakalou ka me vaka na kena ituvaki, na veika kece e tukuna na Kalou e tiko kina e dina, ia e dina me baleta na itinitini ni nona cakacaka ni veivakabulai; baleta ni vakamacalataka na parofisai oqo vei ira na nona " dauveiqaravi " , vakadodonu cake, " *nona bobula* " , ni icavacava kei vuravura. Ena rawa ga ni vakadewataki na parofisai ni sa voleka ni vakayacori na veika e parofisaitaki se, ena kena levu duadua , sa vakayacori.

Na balavu ni gauna taucoko e dodonu me vakayacori kina na cakacaka ni veivakabulai vakalou era sa dau sega ni kauwaitaka na tamata. O koya gona, ena veigauna kecega, e rawa ni nuitaka na dauveiqaravi ni Kalou me vakadinadinataka na icavacava kei vuravura, ka vakadinadinataka o Paula na ka oqo ena nona vosa: " *Au sa kaya oqo, kemuni na taciqu, **ni sa lekaleka na gauna** ; mai na gauna oqo, me vaka ga ni sa sega vei ira na watidra, o ira era sa tagi me vaka era sega ni tagi, o ira era sa volia me vaka ga ni ra sega ni tagi, o ira era sa volia me vaka ga ni ra sa mate era sa vakayagataka na vuravura me vaka era sa sega ni vakayagataka, ni sa takali yani na i vakarau ni vuravura oqo "* (1 Kor . 7:29-31).

E tiko vei keda na ka vinaka mai vei Paula ni da sa tiko ena gauna oqo sa vakarau tinia kina na Kalou na nona digitaki ira na digitaki tawamudu. Ka nikua, na nona ivakasala vakauqeti e dodonu me vakayacori mai vei ira na digitaki dina ni noda iotioti ni gauna. Ena takali yani ko vuravura, ka na vakabalavutaki ga na nodra bula tawamudu na digitaki. Talega, na vosa ni Kalou vei Karisito, " *Au sa lako* ***vakatotolo mai*** ," ena Vakatakila 1:3, e dina, e vakadonui vakaoti ka veiganiti me baleta na iotioti ni gauna oqo ka sa noda ; ciwa na yabaki mai na nona lesu tale mai , ena gauna e volai kina na ivola oqo .

Keitou raica ena Tani. 7:25 ni sa nakita o Roma me " *veisautaka na gauna kei na* lawa vakalou." Na kena kilai na veika vuni ni Apokalipisi i Jisu Karisito , e soli vua na yapositolo o Joni e vesu tu ena yanuyanu o Patimo , e yavutaki vakalevu ena kena kilai na gauna dina e tauyavutaka na Kalou. Na ulutaga gona ni gauna e yavutaki kina na kena kilai na Apokalipisi, ka vakarautaka na Kalou ena vakasama oqo ni gauna. Ena qito kina o koya ena imprecision ni itukutuku oqo me rawa kina ni maroroya na ivola na kena itovo vuni ka sega ni veivakaleqai ka na rawa kina vua me takosova na 20 na senitiuri ni noda gauna ka sega ni vakarusai mai vei ira na veisoqosoqo era beitaki ka vakacacani. Na veisau ni gauna , ka vakabibi na ivolanivula e tauyavutaka o Roma ena dua na siga lasu e semati ki na sucu i Jisu, e sega ni vakatara me ra vakacalai na digitaki ni ra vakadewataka na parofisai vakalou; Oqo baleta ni Kalou e vakaraitaka ena nona parofisai na gauna e yavutaki kina na kena itekitekivu kei na kena itinitini ena veika e caka ena itukutuku makawa e rawarawa sara na nodra kilai ra qai vola na gauna mai vei ira na dauvolaitukutuku makawa kenadau.

Ia ena Vakatakila, e bibi duadua na vakasama ni gauna , baleta ni vakatau kina na ituvatuva taucoko ni ivola. O koya gona, me vaka e dua na kena itinitini, na kena kilai e vakatau ena vakadewa dodonu ni Siga ni Vakacecegu e gadrevi ka vakalesuya mai na Kalou ena 1844. Na noqu veiqaravi , a tekivu ena 1980 , e kena inaki me vakatakilai kina na bibi ni itavi vakaparofita ni Siga ni Vakacecegu , ka parofisaitaka na vakacegu levu ni nona electnium, na ikavitu ni udolu na Kalou. 20. Me vaka e tukuni ena 2 Pita. 3:8, " *E dua na siga sa vaka e dua na udolu na yabaki, kei na dua na udolu na yabaki sa vaka e dua na siga* ." Na veiwekani e tauyavutaki ena maliwa ni iyaloyalo ni vitu na siga ni veibuli e vakaraitaki ena Vakatekivu 1 kei na 2 kei na vitu na udolu na yabaki ni gauna taucoko ni cakacaka vakalou, duadua ga e rawa kina na noqu kila na soqoni ni ituvatuva ni ivola. Ena kila oqo, sa matata kina na parofisai ka vakaraitaka, na mataniciva ena mataniciva, na kena veika vuni kecega.

O koya gona, ena qai bula qai yaga na parofisai ke rawa ni semati na itukutuku ina dua na tikinisiga ena itukutuku ni gauna vakarisito. Oqo na ka sa rawa kina vei au na veivakauqeti ni Yalo Tabu ni Kalou vei Jisu Karisito . O koya gona , au rawa ni vakaraitaka kina na " *ivola lailai e dola* ," oqo ka vakadeitaka na kena vakayacori na ituvatuva vakalou ka kacivaki ena Vakatakila 5:5 kei na 10:2.

Ena kena ituvatuva, na raivotu ni Apokalipisi e kovuta na gauna ni gauna vakarisito ena maliwa ni icavacava ni gauna vakaiapositolo, rauta na 94 , kei na icavacava ni ikavitu ni mileniumi ka tarava mai na ra ki na iotioti ni lesu tale mai i Jisu Karisito ena 2030. E wasea kina kei na lotu Vakarisito ena gauna ni Taniela 9, 18, 1 . Vei ira na lotu Vakarisito, na lesoni levu e rawati ena kena vulici na ivola oqo sai koya na siga bibi ni vulaitubutubu ni 1843 ka tauyavutaka o Tani. 8:14 , ia na vulaikatakata talega ni 1844 ka mai cava kina na veivakatovolei ni vakabauta. Mai na vulaikatakata talega ni 1844 a vakadavora kina na Kalou na yavu ni vakabauta ni Kavitu ni Lesu Vakarua Mai . E rui bibi na tikinisiga e rua oqo ka na vakayagataka na Kalou me tuvanaka kina na nona raivotu me baleta na Vakatakila. Me kilai vakavinaka na yaga ni rua na tikinisiga voleka oqo, e dodonu me da semati ki na 1843 na itekitekivu ni dua na veivakatovolei ni vakabauta me baleta na vosa ni parofisai. Na imatai ni vakacacani vakayalo era lutu ena siga oqo ena nodra beca ena veibeci na imatai ni kacivaka ni Lotu Kavitu nei William Miller. Ia na gauna ni veilewai e solia vei ira na ikarua ni madigi ena

ikarua ni nona kacivaka na nona lesu tale mai o Jisu ena ika22 ni Okotova, 1844. Ena ika23 ni Okotova, sa mai cava kina na veilewai, sa rawa kina me buli qai vakatakilai na lewa ni Kalou. Sa oti na veivakatovolei cokovata, ia e se rawa tikoga na saumaki mai yadua. Kuria oya, ena kena vakayacori, era dau muria kece na lotu Kavitu na vakacegu ni Sigatabu ni Roma, e se bera ni kilai ni ivalavala ca. Ka ra sa ciqoma vakamalua na Siga ni Vakacecegu na lotu Kavitu yadua, ka sega ni ra vakayacora na lotu Kavitu kecega na kena itavi levu. Na vakasama oqo e kauti au meu taleitaka na vulaitubutubu ni 1843 me itinitini ni vakabauta lasu ni lotu Tawase kei na siga ni vulaitubutubu ni 23 ni Okotova, 1844 me itekitekivu ni lotu Vakarisito e vakalougatataka na Kalou. Sa, vei ira na Iperiu, na vulaitubutubu kei na vulaitubutubu erau semati vata ena kena vakayacori na soqo e marautaki kina na ulutaga veitokoni ka rau veibasai sara ga; na lewa dodonu tawamudu ni " *lami* " vakamatei ni vulaitubutubu " Lakosivia " , ena dua na yasana, kei na icavacava ni ivalavala ca ni " *me* " vakamatei . me baleta na "siga ni veivakaduavatataki" me baleta na ivalavala ca, ni vulaitubutubu, ena yasana kadua. Na soqo vakalotu ruarua oqo e rau kunea na kena vakayacori ena Lakosivia ni yabaki 30 ka a solia kina na nona bula na Mesaia o Jisu. Na vulaitubutubu ni 1843 kei na ika 22 ni Okotova, 1844 e rau semati talega vakakina ena ibalebale baleta ni inaki ni veivakatovolei ni vakabauta e dina sara me " *vakaotia na ivalavala ca* " me vaka na Dan.7:24 ; na ka e vakavuna na ivalavala vakasisila ni vakacegu vakamacawa ena imatai ni siga, ni sa vakarota na Kalou me baleta na ikavitu ka vakatabuya sara mada ga me baleta na kena vakayagataki oqo , mai na icavacava ni imatai ni macawa ni veibuli vakavuravura ; ena 2021, 5991 na yabaki e liu vei keda .

E rawa talega ni da taleitaka na siga ni lawa ni Taniela 8:14 ka vakamacalataka na siga ni vulaitubutubu 1843. Me vakadonui na digidigi oqo, e dodonu me da vakasamataka ni gauna oqo e musuka na veiwekani kece sara e tauyavutaki me yacova mai na gauna oya ena maliwa ni Kalou kei ira na nona ibulibuli ; Na Kalou ka vakayacora , me tekivu mai na siga oqo , e dua na iotioti ni digidigi e tara ena rua na itukutuku veitaravi ni lotu Kavitu . Mai na vulaitubutubu ni 1843 , sa gadrevi na Siga ni Vakacecegu, ia na Kalou ena solia ga vei ira na qaqa ena veivakatovolei mai na vulaitubutubu ni 1844, me ivakatakilakila kalougata ka vakatabui ni ra sa nona , me salavata kei na ivakavuvuli vakaivolatabu ni Isik. 20:12-20 , me vaka eda sa raica oti mai .

Ena ivola oqo, na wase 5 e kena inaki me vakananumi keda ni kevaka e sega na qaqa e sauma vakalevu sara o Jisu Karisito, " *na Lami ni Kalou* , " na veivuke vakalou kecega, na rarama kecega e vakatakilai mai, ena sega ni rawa, ka vakakina, e sega ni dua na yalo ni tamata e rawa ni vakabulai. Na Nona rarama vakaparofita e vakabulai ira na Nona digitaki me vaka ga na Nona vakoti ena kauveilatai ka ciqoma ena lomasoli. Na vakabauta ena nona isoro e vakavuna vei keda na nona " *yalododonu tawamudu* " me vaka na Tani. 7:24 , ia na nona Vakatakila e vakararamataka na noda sala ka vakaraitaka vei keda na veivakarerei vakayalo e vakarautaka na tevoro , me da wasea kina na nona icavacava rerevaki. Ena ituvaki oqo, na veivakabulai e taura e dua na kena irairai vakaidina.

Oqo e dua na ivakaraitaki ni veivakarerei matailalai oqo. E dodonu me raici na iVolatabu qai okati me Vosa volai ni Kalou. Ia, na vosa oqo era vola na tamata era luvuci tu ena ituvaki ni nodra gauna. Ia, kevaka e sega ni veisau na Kalou, na nona meca na tevoro, o Setani, ena gauna veiganiti e veisautaka na nona iwalewale kei na nona itovo vei ira na digitaki ni Kalou , ena veigauna . Oqo na vuna e cakacaka kina na tevoro me vaka e dua na " *drakoni* " na ivakatakarakara ni nona ivalu ni veivakacacani matata , ena nona gauna, ia me baleta ga na gauna oqo , Joni e rawa ni vakaraitaka ena 1 Joni 4:1 ki na 3: " *Kemuni na daulomani, kakua ni vakabauta na yalo kecega* ; ena yago sa *mai vua* na Kalou ; *na lewe e nona na Kalou* ," sa yali na kena yaga mai na gauna e lutu kina na lotu Vakarisito ki na vukitani kei na ivalavala ca mai na ika 7 ni Maji, 321, ena nona biuta na kena vakayacori na Siga ni Vakacecegu dina ni ikavitu ni siga dina e vakatabuya na Kalou. Na kena vakayacori

na ivalavala ca, me yacova na 1843, e vakalailaitaka na kena yaga ni " *vakatusa ni o Jisu Karisito sa lako* tani mai na ivalavala ca kecega sa lako mai ena yago ; iotioti ni meca i Jisu Karisito era kaya **na nona** " ***yaca*** " me vaka e kacivaka ena Maciu 7 :21-23 : " *E sega ni o ira kece era kaya vei au, 'Turaga, Turaga,' era na curu ki na matanitu vakalomalagi,* ***o ira qa*** *era cakava na loma i Tamaqu sa tiko mai lomalagi. E lewe vuqa era na kaya vei au e na siga ko ya, Turaga, Turaga, keitou sa sega li ni parofisai* ***e na yacamuni*** *? Keitou sa sega beka ni vakasevi ira na tevoro* ***e na yacamuni*** *? Keitou sa sega li ni cakava e vuqa na cakacaka mana* ***e na yacamuni*** *?' Au na qai kaya vakasisila vei ira, '* ***Au sa sega vakadua ni kilai kemudou*** *; dou lako tani vei au, oi kemudou sa caka cala* .' " ***Sega vakadua ni kilai*** ! Na " *cakamana* " oqo era sa vakayacora kina na tevoro kei na nona timoni.

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-
-
-

Na Apokalipisi ena kena vakalekalekataki .

Ena itekitekivu ni wase 1, na itekitekivu ni nona Vakatakila lagilagi , e vakaraitaka vei keda na Yalo na menu ni kana magiti sa vakarautaki tu. Eda kunea kina na ulutaga ni kena kacivaki na lesu tale mai lagilagi i Jisu Karisito, ka sa tuvanaki oti ena 1843 kei na 1844, me vakatovolei kina na vakabauta raraba ka vakabibi na lotu Tawase ni Amerika ; na ulutaga oqo e tiko ena veivanua kecega: tikina e 3, *Ni sa voleka mai na gauna* ; tikina e 7, *Raica sa lako mai ko koya kei na o...* ; tikina e 10 , *Sa tauri au na Yalo ena siga ni Turaga ka'u sa rogoca* ***e dakuqu*** *e dua na domo levu me vaka na rorogo ni davui* . Ni kauti koya tani na Yalo, e kunei koya kina o Joni ena siga ni nona lesu tale mai vakalagilagi o Jisu , ena *Siga ni Turaga* , " *e dua na siga levu ka rerevaki* " me vaka e tukuna o Mal. 4:5 , qai tu ***e dakuna*** na itukutuku makawa ni gauna vakarisito e vakaraitaki ena ruku ni ivakatakilakila ni vitu na yaca e dinautaki mai na *vitu na koro e Esia* (o Taki nikua). Sa qai, me vaka ena Taniela, na tolu na ulutaga *ni ivola, sila kei na davui* ena kovuta na gauna taucoko ni lotu Vakarisito ena kena veibasai, ia era sa wasei yadua ki na rua na wase. Na vakadidike matailalai ena vakaraitaka ni wasewasei oqo e yavutaki ena siga bibi ni 1843 ka tauyavutaki mai Tani. 8:14. Ena loma ni ulutaga yadua , na itukutuku e veisautaki ki na ivakatagedegede vakayalo e tauyavutaki ena Taniela, me baleta na veigauna e taketetaki, vakatakilakilataka na 7 na gauna ni gauna e vakamacalataki; 7, na iwiliwili ni **veivakasavasavataki vakalou** ka veiqaravi me kena " *ivakatakilakila* " ka na ulutaga ni Vakatakila 7 .

Na ivakamacala oqo e sega vakadua ni vakayacori me yaga baleta ni vakasama ni gauna e vakatakilai ga ena ibalebale ni yacadra na "lotu e vitu" e cavuti ena imatai ni wase. Ena ulutaga ni ivola, mai na Vakatakila 2 kei na 3, eda sega ni kunea kina e dua na kena dodonu ena kena irairai: "na imatai ni agilosi, na ikarua ni agilosi ... kei na so tale " ; me vaka ena yaco ki na " *na sila, na davui kei na vitu na iotioti ni veivakararawataki ni cudru ni Kalou* . " , dina ka vakaibalebale , vei ira na lotu Vakarisito era vakaitikotiko ena veikoro oqo ni Kapatosia makawa, ena gauna oqo o Taki. Na ituvatuva e vakaraitaka kina na parofisai na yaca ni koro oqo , e muria na ituvatuva ni kena vakayacori na itukutuku makawa vakalotu ena gauna taucoko ni lotu Vakarisito. Ka sa vaka na ivakatakila sa rawati oti ena ivola i Taniela , ni sa vakamacalataka na Kalou na itovo e solia ki na veitabagauna yadua ena ibalebale ni yaca ni kena koro. Veitaravi, na ituvatuva vakatakilai e vakadewataki vakaoqo:

1- *Efeso* : kena ibalebale: vakatekivu (na kena ni Soqoni se vale tabu ni Kalou).

2- *Simurina* : kena ibalebale: na mura (boi vinaka kei na vakamatei ni mate me baleta na Kalou; veivakacacani vaka-Roma vei ira na digitaki yalodina ena maliwa ni 303 kei na 313).

3- *Perikamo* : kena ibalebale: veibutakoci (tekivu mai na kena biu na Siga ni Vakacecegu, 7 ni Maji, 321. Ena 538, na matanitu vakapopi e tauyavutaki vakalotu e vakalawataka na vo ni imatai ni siga e vakatokai tale me Sigatabu).

4- *Ceatira* : kena ibalebale : ka vakasisila kei na rarawa vakayago (e vakaraitaka na gauna ni Veisau ni lotu Tawase ka vakacacana vakadodonu na itovo vakatevoro ni vakabauta vaka-Katolika; gauna me baleta na ika 16 ni [senitiuri] ni, vakavinavinaka ki na tabaki vakamisini , na kena vakatetei na iVolatabu e vakayaloqaqataki).

5- *Sariti* : rua ka veibasai na kena ibalebale: vatu vakadomobula kei na vatu talei. (E vakaraitaka na lewa e vakadewataka na Kalou ena veivakatovolei ni vakabauta ni 1843-1844 : na ibalebale convulsive e baleta na vakabauta ni lotu Tawase sa beci: " *O sa mate* " , kei na

vatu talei e vakatakilakilataki ira na digitaki era sa qaqa ena veivakatovolei: " *era na lako vata kei au ena worthy ni* " era) .

6- *Filatelifia* : kena ibalebale: Na loloma vakaveitacini (na vatu talei ni *Sariti* era sa soqoni vata ena isoqosoqo ni Lotu Kavitu me tekivu mai na 1863; na itukutuku e soli me baleta na yabaki 1873 e vakamacalataki mai vei Tani.12:12. Kalougata ena gauna oya, e sa tauri koya mai na ririko ″ ni warne).

7- *Leotisea* : kena ibalebale: tamata era lewai : " *se batabata se katakata ia lukewarm* " (sa ikoya o *Filatelifia* ka sa *kena "isala tauri* ": " *O sa vakaloloma, vakaloloma, dravudravua, mataboko, ka luvawale* ". Na isoqosoqo e a sega ni vakasamataka ni na vakatovolei ka vakatovolei ena maliwa ni 49 kei na 49 , 100 . ki na kena e rawata na nodra veivakalougatataki vakalou vei ira na kena painia ni 1844: ena 1994, na isoqosoqo e lutu , ia na itukutuku e tomani tikoga ena veivakasavasavataki ni lotu Vakarisito ka vakatakilakilataki ira na Kalou ka digitaki ira ena nodra lomana na nona rarama vakaparofisai vakatakilai mai , kei na yalomalua kei na vakamalumalumu ni itovo nei Jisu na tisaipeli kece sara).

" *Ena kena tomani tiko* " na gauna vakavuravura ka mai cava ena lesu tale mai lagilagi i Karisito na Kalou, Vakatakila 4 ena vakaraitaka ena ivakatakilakila ni "24 na idabedabe vakatui", e dua na iyaloyalo ni veilewai vakalomalagi (*mai lomalagi*) ena vakasoqoni ira kina na Kalou na nona digitaki me rawa ni ra lewai ira na mate ca . Me salavata kei na Vakatakila 20, na wase oqo e kovuta na "udolu na yabaki" ni ikavitu ni mileniumi. Vakamatatataki: na cava e 24, ka sega ni 12, na idabedabe vakaturaga? Ena vuku ni kena wase rua na gauna vakarisito ka yavutaki ena tikinisiga 1843-1844, na itekitekivu kei na itinitini ni veivakatovolei ni vakabauta ena gauna oya.

Oti, me vaka e dua na yasana bibi, na Vkta.5 ena vakaraitaka na bibi ni kena kilai na ivola ni parofisai; ka na rawa ga ena qaqa e rawata na noda Turaga ka iVakabula vakalou o Jisu Karisito.

Na gauna ni gauna vakarisito ena raici tale ena Vakatakila 6 kei na 7 ena mata ni dua na ulutaga vou : oya na "vitu na sila." Na imatai ni ono ena vakaraitaka na dauqito levu kei na ivakatakilakila ni gauna e vakatakilakilataka na rua na iwase ni kena wasei na gauna vakarisito: me yacova na 1844, me baleta na Vakatakila 6; kei na 1844, me baleta na iVakatakila 7.

Sa qai yaco mai na ulutaga ni " *davui* " ka vakatakarakarataka na itotogi ni veivakasalataki me baleta na imatai ni ono ni Vakatakila 8 kei na 9, kei na itotogi vakadeitaki, me baleta *na " ikavitu ni davui* ", e dau biu tu vakatikitiki, ena Vakatakila 11:15 ki na 19.

Ena daku ni Vakatakila 9, Vakatakila 10 e vakatabakidua ki na gauna ni icavacava kei vuravura , ena nona vakavotuya na ituvaki vakayalo ni rua na meca levu i Jisu Karisito ka rau kaya ni rau imuri koya: na vakabauta vaka-Katolika kei na vakabauta vaka-Tawase , ka rau semati vata kei na lotu Vaka-Karisito vakamatanitu , ka sa lutu mai na ivola chapters 1994. ivakatakila. Ia na ulutaga lelevu bibi ena vakamacalataki ka vakatorocaketaki ena veiwase e tarava.

Me vaka oqo, Vakatakila 11 ena tomana tale na rai levu ni gauna Vakarisito ka vakatorocaketaka , vakabibi , na itavi bibi ni Veisau ni Varanise , na kena tauyavutaki na sega ni vakabauta na Kalou e vakayagataka na Kalou, ena ruku ni yaca vakatakarakara ni " na *manumanu e tucake mai na qara* ", me vakarusa na kaukauwa ni matanitu Katolika *e tucake mai na " na " na* ". 13:1. Na sautu vakalotu raraba, e vakauqeti ena Vakatakila 7, ena rawati vakakina ka vakaraitaki ena 1844. Oti, ni tauri na matanitu veisau oqo me vaka e dua na iyaloyalo ni sa voleka mai na iKatolu ni iValu Levu se " *ika 6 ni davui* " ni Vakatakila 9:13, ka sa vakavuna na iotioti ni " *ikarua ni rarawa "* dina ni na "Vakatakila:8. ikavitu *ni davui* " , ka sa vakayacori ena nona lesu tale mai ena lagilagi i Jisu Karisito, sa vakaraitaki.

Ena iVakatakila 12, e solia vei keda na Yalo e dua tale na rai raraba ni gauna Vakarisito . E kuria na nona itukutuku, vakabibi me baleta na ituvaki ni tevoro kei ira na nona

imuri agilosi . E tukuna vei keda ni oti na nona qaqa ena kauveilatai, ena yaca vakalomalagi i *Maikeli,* sa cavuti oti ena Tani. 10:13, 12:1, na yaca e a kauta voli mai lomalagi ni bera ni vakayago vakatamata vei Jisu, na noda Turaga e vakasavasavataka na lomalagi mai na nodra tiko ca ka ra sa vakayalia me tawamudu na nodra rawa ni curu ki na veivanua vakalomalagi e bulia na Kalou. Oqo eso na itukutuku vinaka! Na qaqa nei Jisu e tiko na kena itinitini marautaki vakasilesitieli vei ira na tacida vakasilesitieli era sereki mai na nodra veitemaki kei na nodra vakasama na tevoro. Era sa, mai na veivakasavi oqo, vakatikitikitaki ki na noda vuravura , na vanua era na vakamatei kina vata kei ira na meca vakavuravura ni Kalou , ena 2030 ena lesu tale mai lagilagi nei Karisito na Kalou . Ena rai raraba oqo, na Yalo e vakaraitaka na veisosomitaki ni " *drakoni* " kei na " *gata* , " ka rau vakatoka na rua na iwalewale ni ivalu ni tevoro: ivalu matata , ni Roma vakatui se pope e vakacacani , kei na veivakacalai vakalotu veivakacalai ni sega ni vakaisulu, voleka ni pope Vatican . Ena iyaloyalo matailalai e dinautaki mai na veika era sotava na Iperiu, " *e dolava na gusuna o vuravura* " me vakamalumalumutaka na nodra veivakacacani vakapopi na veisoqosoqo ni lotu Katolika. Me vaka eda sa raica oti, na cakacaka era na vakayacora na dauvakacaca ni Varanise era sega ni vakabauta na Kalou. Ia era na tekivutaka tale ga na mataivalu ni lotu Tawase ni dua na lotu Vakarisito lasu, dau veivakacacani, e dau veivaluvaluti. Na rai raraba ena cava ena kena vakavotui na " *vo ni kawa ni yalewa* ." Sa qai solia na Yalo na nona ivakamacala me baleti ira na tamata yalosavasava dina ni iotioti ni gauna: " *Oqo na nodra vosota na tamata yalosavasava era sa maroroya na vunau ni Kalou ka taura matua na ivakadinadina i Jisu* ." Na Yalo e vakatoka ena veivosa oqo o ira era, me vakataki au, era kabita matua tiko na nona iVakatakila vakaparofita ka sega ni laiva me butakoca mai vei ira e dua , ka soqona me yacova na ivakataotioti na mataniciva talei e solia mai lomalagi .

Na wase 13 e vakaraitaka na rua na meca vakalotu kaukaua erau tokona na vakabauta Vakarisito. Me vaka oqo, e vakaraitaka vei rau me vaka e rua na " *manumanu* ," na ikarua ni rau a basika mai na imatai, me vaka e vakaraitaka na veiwekani ni vosa " *wasawasa kei na vanua* " ena itukutuku ni Vakatekivu, ka vakamacalataki rau ena Wase 13. Na imatai e cakacaka ni bera na 1844, kei na ikarua ena basika ga ena iotioti ni yabaki ni grace o suffer na gauna ni graking ni Vuravura ki na e . tamata. Na rua na " *manumanu* " oqo, ena imatai, na lotu Katolika, na lotu tina, kei na kena ikarua, na lotu veisautaki ni lotu Tawase era lako mai kina, na luvena yalewa.

E kovuta ga na ikarua ni veimama ni gauna Vakarisito me tekivu mai na 1844, na iVakatakila 14 e vakaraitaka na tolu na itukutuku ni dina ni Kavitu ni Siga ni Lesu Vakarua Mai ena veivosa tawamudu: na lagilagi ni Kalou ka gadreva na vakalesui mai ni kena vakayacori na nona Siga ni Vakacecegu tabu, na nona vakacala na lotu Katolika vaka-Roma ka vakarokorokotaka na lotu Vakarisito, kei na nona vakacala na lotu Vakarisito ka vakarokorokotaka na " ″ ni lewa vakatamata kei na tevoro ni Roma vakatui kei na pope." Ni sa oti na gauna ni kaulotu ni vakavakarau, veitaravi, ena nodra kau cake na tamata yalosavasava digitaki, vakatayaloyalotaki ena " *tatamusuki* ," kei na nodra vakarusai na qasenivuli talaidredre kei ira kece na tawavakabauta, na ivalavala e vakatayaloyalotaki ena " *na vintage* ," na vuravura ena yaco tale me " form *eprived* " ni imatai ni siga ni bula kecega, . Ena bula tikoga, ia, me " *dua na udolu na yabaki* ," e dua na lewenivanua digitaki, o Setani, na tevoro vakataki koya, ka waraka tiko na nona vakarusai ena iotioti ni veilewai, vakakina o ira kece tale na tamata kei na agilosi talaidredre .

Na Vakatakila 15 e vakatabakidua ki na gauna ni cava ni veivakatovolei.

Na Vakatakila 16 e vakaraitaka " *na iotioti ni vitu na veivakararawataki ni cudru ni Kalou* " ka tarai ira, ni sa oti na gauna ni loloma soli wale, na iotioti ni vukitani tawavakabauta ka ra sa qai dau veivakacacani vakalevu cake, me yacova ni ra sa vakarota na nodra mate na dau maroroya na Siga ni Vakacecegu vakalou ni bera toka ga na ikavitu ni veivakararawataki.

Na iVakatakila 17 e vakatabakidua taucoko ki na kena vakatakilai na " yalewa dautagane levu " ka vakatokai o " *Papiloni na Ka Levu* ." Oqo na sala e vakaibalebaletaka kina na Yalo na " *koro levu " vakatui kei na pope* , o Roma. E kilai vakamatata kina na lewa ni Kalou vua. E tukuni tale ga ena wase qori na nona lewai kei na nona vakarusai ena bukawaqa ena veisiga ni mataka, baleta ni na qaqa vua na Lami kei ira na nona digitaki yalodina.

Na iVakatakila 18 e vakatabakidua ki na gauna ni " *veivakabulabulataki* " se itotogi nei " *Papiloni na Ka Levu* ."

Na iVakatakila 19 e vakaraitaka na lesu tale mai vakalagilagi i Jisu Karisito kei na nona veivala kei ira na mataivalu vukitani rerevaki e vuravura.

Na iVakatakila 20 e vakatabakidua ki na dua na udolu na yabaki ni ikavitu ni mileniumi, ka duidui sara na ka era sotava: mai lomalagi mai vei ira na digitaki, kei na vuravura lala, ka vakatikitikitaki koya o Setani. Ni sa cava na udolu na yabaki, ena tuvanaka na Kalou na iotioti ni veilewai: na nodra vakarusai ena bukawaqa vakavuravura vakasilesitieli kei na ruku ni qele na tamata kecega e vuravura kei na agilosi vakasilesitieli era vukitani.

Na iVakatakila 21 e vakaraitaka na lagilagi ni soqosoqo ka tauyavutaki ena nodra vakasoqoni vata na digitaki era sa vakabulai ena dra i Jisu Karisito. Na nodra uasivi na digitaki e vakaraitaki ena kena vakatauvatani kei na veika talei duadua e vuravura ena mata ni tamata: na koula, siliva, mataniciva kei na vatu talei.

Na iVakatakila 22 evokes ena iyaloyalo na lesu tale ki Iteni sa yali, kunei tale ka vakatikori me tawamudu ena vuravura ni ivalavala ca vakavoui ka veisautaki me yaco me idabedabe vakaturaga ni Kalou levu duadua ga, dauveibuli, daunilawa ka dauveivueti ka lewa na nona veivuravura kecega vata kei ira na nona vakabulai vakavuravura.

Sa mai tini kina na ivakamacala lekaleka oqo ni ivola na Vakatakila, na kena vulici vakamatailalai ena vakadeitaka ka vakadeitaka na veika sa tukuni oti mai.

Au kuria na ivakamacala vakayalo cecere oqo ka vakaraitaka na vakasama vuni ni vakasama ni Kalou. E vakadewataka na itukutuku sega ni vakasamataki rawa ena veivakasama matailalai ena vakararamataka vei keda na iVolatabu. Ena kena muri, ena kena tara na iVakatakila, na iwalewale vata ga e vakayagataka me baleta na kena tara na nona ivakatakila e soli vei Taniela, e vakadeitaka na Kalou ni o koya " *e sega* ni *veisau "* ka na " tawamudu *na kena vata ga* . " *davui* ". Me vaka na Apo.5, na vanua e vakatayaloyalotaki kina na Apokalipisi ena dua na ivola e sogo ena " *vitu na ivakatakilakila* ", na kena dolavi ga na " *ikavitu ni ivakatakilakila* " ena vakatara na rawati ni ivakadinadina ka na vakadeitaka ena wase 8 ki na 22 , na vakadewa kei na veivakatitiqataki e vakauta mai na vuli ni wase 1 ki na 7 na kena kilai na wase 1 ki na 6. ni veika vuni sa vakatakilai mai. Ka kakua ni kurabui, baleta na kena ulutaga sa ikoya sara ga na Siga ni Vakacecegu, ka sa cakava na duidui kecega ena maliwa ni savasava dina kei na lasu me tekivu mai na 1843. Eda sa kunea kina ena Vakatakila 7, na dina levu ka riddled na lotu Tawase ena vulaitubutubu ni 1843. Na Vakatakila oqo ena vakadeitaka ga na ivakavuvuli yavutaki vei Taniela. Ia , me baleta na lotu Vakarisito , ka a basika mai kina ena siga o ya , qaqa, na Vakatakila ena vakaraitaka me baleta na 1994 , e dua na veivakatovolei ka na vakatovolei koya ena kena gauna . Na rarama vou oqo ena , dua tale na gauna , " *tale* ," cakava " *na duidui ena kedra maliwa o ira era qarava na Kalou kei ira era sega ni qarava* , " se sivia.

iKarua ni Wase: na vuli matailalai ni Apokalipisi .

-

-

Vakatakila 1 : iVakamacala Taumada – Na Lesu Mai nei Karisito –
na ulutaga ni Lotu Kavinaka .

Na ivakamacala .

Tikina e 1 : " *Na i Vakatakila i Jisu Karisito, sa solia vua na Kalou, me* ***vakaraitaka vei ira na nona*** ~~***tamata***~~ *na veika sa dodonu me yaco* ***vakatotolo : a*** *sa tala mai vua na nona agilosi me vakaraitaka vei* Joni na nona tamata , ... "

O Joni, na iapositolo e lomana o Jisu, e maroroya na Vakatakila vakalou oqo, ka ciqoma mai vei Tamana ena yaca i Jisu Karisito . O Joni, ena vosa vaka-Iperiu "Yohan," e kena ibalebale: Sa solia na Kalou; ka sa imatai talega ni yacaqu. E sega li ni kaya o Jisu: " *O koya e tu vua,* ena soli vua e levu cake" ? Na itukutuku oqo e " *soli* " mai vua na " *Kalou* " na Tamada, ka sa sega kina ni vakaiyalayala na kena itukutuku. Baleta me tekivu mai na nona tucaketale, sa taura o Jisu Karisito na nona itovo vakalou, ka sa vaka e dua na Tama vakalomalagi ni rawa vua, mai lomalagi, me cakacaka ena vukudra na nona dauveiqaravi se

vakadodonu cake na nona " *bobula* . " Me vaka na vosa, " sa vakaroti taumada sa vakaiyaragitaki." E vakasamataka oqo na Kalou ka vakadinadinataka ena nona vakamacalataka na ivakatakila me baleta na veisiga ni mataka vei ira na nona dauveiqaravi. Na vosa " *ka dodonu me yaco* ***vakatotolo*** " ena rairai veivakurabuitaki ni da kila ni a soli na itukutuku ena 94 AD ka da sa tiko oqo ena 2020-2021 , na gauna ni volai ni ivola oqo. Ia ena noda kunea na nona itukutuku , eda na kila ni oqo " ***totolo*** " e taura e dua na ibalebale dina, baleta ni nodra ciqoma era na gauna vata kei na lesu tale mai lagilagi i Jisu Karisito. Na ulutaga oqo ena tiko ena veivanua kecega ena Vakatakila , baleta ni Vakatakila e vakatabakidua vei ira na iotioti ni " Adventist " digitaki mai vua na Kalou , ena vakabauta e vakaraitaka ena dua na iotioti ni veivakatovolei e tara ena itukutuku ni Vakatakila 9 : 1-12 , ka baleta na ulutaga ni " ikalima *ni davui* . vakadewataki cala me yacova mai oqo. Ena noqu vulica na ulutaga, na balavu ni gauna oqo e vakadeitaka e dua na siga vou e dodonu me kacivaka na lesu tale mai i Jisu me baleta na 1994 , na yabaki dina 2000 ni sucu dina i Karisito . Na veivakatovolei ni vakabauta oqo e riddled , ena iotioti ni gauna, na lotu Adventist vakamatanitu ka sa yaco me vakaloloma ka vakamatanitu ka sa vakarau me vakaitavi ena dua na veiyalayalati kei ira e vakaraitaka na Kalou me ra nona meca ena nona Vakatakila. . Me tekivu mai na 2018, Au sa kila na siga ni lesu dina mai nei Jisu Karisito ka sega ni yavutaki ena dua na itukutuku mai na parofisai nei Taniela kei na Vakatakila , na kena durations vakaiwiliwili era a vakayacori kece ena kena vakayacori na nodra itavi ni sifting ena veigauna sa lokuci. Na lesu tale mai dina nei Jisu e rawa ni kilai mai na itukutuku ni Vakatekivu, vakabauta ni vitu na siga ni noda macawa e tara ena ivakatakarakara ni 7000 na yabaki ni cakacaka taucoko e vakasamataka na Kalou , me vakaotia na ivalavala ca kei na ivalavala ca , ka me kauta mai ki na nona tawamudu na nona digitaki lomani digitaki ena loma ni imatai ni yabaki600. Me vaka na veimama ni vale tabu se valeniveitavaki vaka-Iperiu , na gauna ni 6000 na yabaki e vakarautaki ena tolu na ikatolu ni 2000 na yabaki. Na itekitekivu ni iotioti ni ikatolu a vakatakilakilataki, ena ika 3 ni Epereli, 30, ena mate veisorovaki ni noda iVakabula o Jisu Karisito. E vakadeitaka na tikinisiga oqo e dua na nodra ivolanivula na Jiu. E vakarautaki gona na nona lesu mai ena vulaitubutubu ni 2030, oya ni oti e 2000 na yabaki. Ni da kila ni sa tu e matada na lesu mai i Karisito , sa voleka sara, na vosa " ***totolo*** " ena vosa i Jisu e dodonu sara. O koya gona, dina ga ni sa kilai tiko ka wiliki tiko ena veisenitiuri sa oti, ia sa sogo tu ga na ivola ni Vakatakila, sa vakamamacataki , sa dregati tu, me yacova na gauna ni ivakataotioti, ka baleta na noda itabatamata.

Tikina e 2: " *... o koya sa vakadinadinataka na vosa ni Kalou kei na ivakadinadina i Jisu Karisito, ki na veika kecega sa raica* . "

E vakadinadinataka o Joni ni sa rawata na nona raivotu mai vua na Kalou. Na raivotu e vakavuna na ivakadinadina i Jisu Karisito, ka vakamacalataka na Vakatakila 19:10 me " *yalo ni parofisai* . " Na itukutuku e yavutaki ena iyaloyalo " *e laurai* " kei na vosa e rogoci. A vakabulai o Joni mai na veika vakavuravura mai na Yalo ni Kalou, ka vakatakila vua ena iyaloyalo na ulutaga lelevu ni itukutuku vakalotu ni gauna Vakarisito ; ena tini ena nona lesu tale mai vakalagilagi ka rerevaki me baleti ira na kena meca.

Tikina e 3: " *Sa kalougata ko koya sa wilika kei ira era sa rogoca na vosa ni parofisai oqo, ka muria na veika sa volai kina ! Ni sa voleka na gauna* . "

Au taura me baleti au na tiki e noqu, na kalougata me baleta " *o koya e wilika* " na vosa ni parofisai, baleta ni Turaga e solia na vosa ni cakacaka me wiliki e dua na ibalebale vakaibalebale dodonu. E vakamacalataka qori ena Ais. 29:11-12: " *Na ivakatakila kecega sa vaka na vosa ni dua na ivola sa dregati, sa soli vua e dua na tamata sa kila na wilivola, ka kaya, ' Wilika oqo!' A sa sauma ko koya, Au sa sega ni rawata, ni sa dregati; se me vaka e dua na ivola sa soli vua e dua na tamata sa sega ni kila na wilivola, ka kaya, Wilika oqo! Ka sauma o koya, 'Au sega ni kila na wilivola.* "' Na tikina e 13 , ka tarava , e vakaraitaka na vu ni sega ni rawata oqo: " *E kaya na Turaga: Ni ra sa toro voleka mai vei au na tamata oqo,*

era sa dokai au ena gusudra kei na tebenigusudra, ia na yalona sa yawa sara mai vei au, kei na rere e tu vua vei au e dua ga na ivakavuvuli *vakatamata* se . na tiki ni Apokalipisi, sega ni wiliki rawa baleta ni sa dregati. Sa ikoya gona me dolava ka sereki taucoko, ni o au, e dua tale na Joni ni iotioti ni gauna, sa kacivi mai vua na Kalou oqo me rawa kina vei ira kece na nona digitaki dina, " *me ra rogoca ka maroroya* " na dina e vakatakilai mai ena veivosa oqo me vaka na Kalou . e vakaroti ira na nona digitaki ni ra na ciqoma, mai vua e dua vei ira na tacidra vei Karisito, " *o koya e wilika* ," na rarama e vakamacalataka na veika vuni ni parofisai me rawa kina vei ira , ena kena veibasai, me ra marautaka kina ka biuta na nona ivakavuvuli ki na kena vakayacori Me vaka ena gauna i Jisu, na vakabauta, vakanuinui kei na yalomalumalumu ena gadrevi kina vakalevu vei ira na Kalou me ra vakauqeti ira talega . vakavulici. O koya gona, au kaya kina vei ira na digitaki: "Guilecava na tamata, na dauvakadewa vakamatanitu lailai oqo ka dau vakadewataka, ka raica na Dauvolavola dina: na Kalou Kaukauwa o Jisu Karisito."

Tikina e 4: " *Joni vei iratou na veisoqosoqo lewe ni lotu e vitu mai Esia : Me tiko vei kemudou na loloma soli wale kei na vakacegu, mai vei koya sa bula tiko, ka sa tiko mai liu, ka sa na lako mai, maivei ira talega na Yalo e vitu era sa tiko e na mata ni nonai tikotiko vakaturaga, ...* "

Na evocation ni " *vitu na Soqoni* " e vakatitiqataki , baleta na *Soqoni* kei na dua na matanivola levu A e dua, tawamudu. Na " *Vitu na Soqoni* " e vakaibalebaletaka gona na *Soqoni duavata i Jisu Karisito ena vitu* na gauna vakatakilakilataki ka veitaravi . Ena vakadeitaki oqo ka da sa kila tu ni Kalou e wasea na gauna vakarisito ki na vitu na gauna vakatabakidua. E yaga qai dodonu na kena cavuti o Esia , ni yaca e tukuni ena tikina e 11 e yacadra na veikoro lelevu era tu e Esia Lailai, e Anatolia makawa e tiko ena tokalau kei Taki nikua . Sa vakadeitaka oti na Yalo na iyalayala kei Iurope kei na itekitekivu ni vanua o Esia. Ia na vosa *Esia* , me vaka na vosa Anatolia, e vunitaka e dua na itukutuku vakayalo. E kena ibalebale **na matanisiga cadra** ena vosa vaka-Akkadian kei na vosa vaka-Kiriki , ka vakatura kina na keba ni Kalou e sikova o Jisu Karisito, na " *matanisiga cadra* , " ena Luke 1:78-79: " Ena loloma malumu *ni noda Kalou, sa sikovi keda kina* ***na matanisiga sa cadra mai cake,*** *me solia na rarama vei ira era dabe tiko ena butobuto me dusimaki keda talega na sala ni* mate " . *matanisiga ni yalododonu* " ni Mal. 4:2: " *Ia vei kemudou sa rerevaka na yacaqu ena cadra mai* ***na matanisiga*** *ni* ***yalododonu*** *ka veivakabulai ena tabana ; dou na lako yani ka cici me vaka na luve ni bulumakau mai na vale ni manumanu* ." Na fomula ni veivakabulai e salavata kei na ivola era dau veisautaka na lotu Vakarisito ena gauna i Joni. Ia , na Kalou e vakatokai ena dua na vosa vou, e sega ni kilai me yacova mai na gauna oya: " *mai vei koya sa tu oqo, sa tu mai liu, ka sa na lako mai* ." Na vosa oqo e vakadewataka ga , ena vosa taumada vaKirisi kei na so tale na vakadewa , na ibalebale . tion ni yaca vaka-Iperiu ni Kalou : " Yahweh ." Oqo na vosa "me" e vakayagataki ena ikatolu ni tamata duadua ni gauna sega ni uasivi ni vosa vaka-Iperiu. Na gauna oqo, e vakatokai me sega ni uasivi, e vakaraitaka na ka e vakayacori ka toso yani ki na gauna , baleta ni gauna oqo e sega ni tiko ena veivakaduiduitaki ni vosa vaka-Iperiu. " *kei na kena e lako mai* ," e vakadeitaka tale na ulutaga ni nona lesu tale mai o Jisu Karisito , na lotu Karisito . Sa vakadeitaki kina na kena dolavi na vakabauta Vakarisito vei ira na kai veimatanitu tani; vei ira e veisautaka na Kalou na yacana. Sa qai basika mai e dua tale na ka vou me vakatoka na Yalo Tabu: " *na Yalo e vitu era sa tu e mata ni nona i tikotiko vakaturaga* ." Na vosa oqo ena basika ena Vakatakila 5 :6 . Na naba 7 e vakaraitaka na veivakasavasavataki , ena kisi oqo , na Yalo vakalou e sovaraki vei ira na nona ibulibuli, o koya gona, " *ena mata ni nona idabedabe vakaturaga* ." Ena Vakatakila 5:6, " *na lami sa vakamatei* " e semati ki na veivakatakilakila oqo, na parofisai e vakadeitaka kina na kaukauwa vakalou i Jisu Karisito. Na " *vitu na yalo ni Kalou* " e vakatakarakarataki ena " *itutu ni cina e vitu na tabana* " ni vale tabu vaka-Iperiu, ka parofisaitaka na ituvatuva ni veivakabulai ni nona cakacaka na Kalou. E vakamatatataki gona na nona porokaramu. Me

tekivu mai vei Atama, ena 4,000 na yabaki sa oti, kei na nona mate, e vosota kina o Jisu na nodra ivalavala ca na digitaki ena ika3 ni Epereli, 30, e dresulaka kina na ilatilati ni ivalavala ca qai dolava na sala i lomalagi vei ira na digitaki era volitaki ena loma ni iotioti ni rua na udolu ni ono na udolu na yabaki e porokaramutaki me baleta na nodra digitaki na digitaki me yacova na vuravura taucoko era veibiuyaki , . qele.

Tikina e 5: " ... *kei Jisu Karisito, na i vakadinadina yalodina, na ulumatua mai na mate, kei na nodra turaga na tui kei vuravura ! Vei koya sa lomani keda, sa sereki keda mai na noda i valavala ca ena nona dra ,.* "

Na yaca " *Jisu Karisito* " e semati ki na veiqaravi vakavuravura ka lako mai kina na Kalou me mai vakayacora e vuravura. Na tikina oqo e vakananuma vei keda na nona cakacaka sa vakayacora me rawati kina na veivakabulai ena loloma soli wale ka sa solia vei ira duadua ga na nona digitaki. Ena nona yalodina taucoko vua na Kalou kei na nona ivakatagedegede , o Jisu e " *na ivakadinadina yalodina* " e vakaturi me ivakaraitaki me vakatotomuri , vei ira na nona yapositolo kei na nona tisaipeli ena veigauna kecega , oka kina na noda. Na nona mate e parofisaitaki ena mate ni imatai ni manumanu e vakamatei me vakaisulutaki rau kina o Atama kei Ivi ni oti na nodrau ivalavala ca. Ena vukuna, sa qai " *ulumatua kina mai na mate* ." Ia o koya E vakakina , ena vuku ni kena bibi vakalou, ni nona mate duadua ga e tiko kina na kena yaga kei na kaukauwa me cudruvi kina na tevoro, ivalavala ca kei ira na tamata ivalavala ca. E se " *ulumatua* " tikoga mai vei ira kece na "ulumatua" ni itukutuku vakalotu. E tiko ena nona mate ena vakasama, e caka me gadrevi me volia lesu na nodra ivalavala ca na nona digitaki , ni Kalou e vakamatei ira kece na " *ulumatua* " tamata kei na manumanu ni talaidredre Ijipita , na ivakatakarakara ni ivalavala ca , me " *vakabulai* " na nona tamata Iperiu mai na veivakabobulataki, sa ivakatakilakila kei na ivakatakarakara ni " *ivalavala ca* vakayalo me vaka na *imatai ni elborn* . " vei koya. Ena nona vakaraitaki koya me " *nodra turaga na tui kei vuravura* ," e cakava kina o Jisu me nodra dauveiqaravi na nona dauveivakabulai. Na " *tui kei vuravura* " sai ira era sa curu ki na nona matanitu, era sa vakabulai ena nona dra ; era na taukena na vuravura sa vakavoui . Sa dua na ka veivakurabuitaki me da kunea na ivakatagedegede ni yalomalumalumu, yalololoma, veitokani, veitacini, kei na loloma ni tamata vakalomalagi ka ra yalodina tikoga ki na ivakatagedegede vakalou ni bula vakalomalagi. E vuravura, a savata o Jisu na yavadratou na nona yapositolo , ni vakadeitaka tiko ni o koya na " *iVakavuvuli kei na Turaga* ." E lomalagi, ena tawamudu o koya me " *nodra turaga* " na nona " *tui* ." Ia " *na tui* " era na dauveiqaravi talega vei ira na wekadra. Talega, ena nona solia vua na itutu ni " *turaga "*. Â», o Jisu e biuti koya ena ivakatagedegede ni tevoro , na nona meca ka veisisivi vakadrukai , o koya e vakatoka , Â« *na turaga ni vuravura oqo* Â». Na nona vakayago na Kalou vei Jisu e vakauqeti ena nodrau veirai mata na rua na Â« *turaga* Â» ; na icavacava ni vuravura kei na kena veika buli e vakatau ena kaukauwa ni qaqa levu o Jisu Maikeli YaHWéH . Ia e dinautaka ga o Jisu na nona qaqa ena dua na tiki ni nona vakalou, baleta ni a valuta na tevoro ena veidinadinati tautauvata, ena dua na yago vakayago e tautauvata kei na noda, ni oti e 4000 na yabaki mai na ivalu a druka kina na imatai ni Atama. Na nona vakasama kei na nona gugumatua me qaqa me rawa ni vakabulai ira duadua ga na nona digitaki e solia vua na nona qaqa. E vakarautaka na sala vei ira na nona digitaki, ka vakaraitaka ni dua na " *lami* " talairawarawa e rawa ni vakadrukai ira na " *wolifa* " era kania na lewe kei na yalo, ena veivuke ni Kalou yalodina ka dina.

Tikina e 6: " *A sa cakava me da matanitu, ka bete vua na Kalou ko Tamana: me nona na lagilagi kei na kaukauwa ka sega ni mudu . Emeni !* "

O Joni e vakamacalataka na ka e vakatokai me Soqoni ni Digitaki. Ena vukui Jisu Karisito, sa tomani tikoga kina o Isireli makawa ena veimataqali vakayalo ka parofisaitaki ena veiqaravi ni veiyalayalati makawa. Ena nodra qarava na " *Tui ni tui kei na Turaga ni turaga* ," era sa wasea na digitaki dina na nona matanitu, ka ra sa lewenivanua vata kei koya, era sa

lewenivanua ni matanitu vakalomalagi. Era sa " *bete* " vakayalo talega , ni ra sa veiqaravi ena vale ni soro ni yagodra, era sa qarava kina na Kalou, ka ra sa soli ira ena savasava me baleta na nona veiqaravi. Ka ena nodra masu vua na Kalou, era sa qai vakadewataka kina na ka boi vinaka e cabori ena icabocabonisoro ni ka boi vinaka ena valenisoro makawa e Jerusalemi. E veivakacalai na nodrau tawasei o Jisu kei Tamana, ia e salavata kei na nodra rai e levu na lotu Vakarisito lasu me baleta na ulutaga qori. Oqo e lako sara yani me tukuna ni "vakarokorokotaka" na Luvena ena kena vakayagataki na Tamana. Oqo na cala, se ivalavala ca, ni vakabauta Vakarisito me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321. Vei ira e vuqa, na vakacegu ena Siga ni Vakacecegu e dua na cakacaka vakalotu ka baleti ira ga na Jiu ena veiyalayalati makawa, na itabagauna nei Tamada. Me vaka ni rau duabau ga na Tamada kei Jisu, erau na sotava kina na cudru i Jisu, o koya erau nanuma ni rau vakarokorokotaka tiko. Ena nona itovo vakalou me vaka na Tamana, e taura tu o Jisu, ka tawamudu, " *na lagilagi kei na kaukauwa, me tawamudu ka tawamudu! Emeni!* " " *Emeni* " ka kena ibalebale: e dina! E dina sara!

-

-

<u>Na Ulutaga ni Lotu Kavitu .</u>

Tikina e 7: " *Raica, sa lako mai ko koya e na o ; era na raici koya na tamata kecega, kei ira talega era sa suaki koya . Era na tagicaka na veimataqali kecega e vuravura e na vukuna. Io, emeni!* "

Ena gauna sara ga ena lesu tale mai kina o Jisu ena vakaraitaka kina na nona lagilagi kei na nona kaukaua. Me vaka na Cakacaka 1:11 , ena lesu tale mai " *ena sala vata ga a lako cake kina ki lomalagi* ," *ia* me baleta na nona lesu tale mai , ena tiko ena dua na lagilagi vakalomalagi vakaitamera ka na vakarerei ira na kena meca; " *o ira era a vakamavoataki koya* " ena nodra saqata na nona ituvatuva dina. Baleta na vosa oqo e baleti ira ga na tamata era bula vata kei na nona lako mai. Ni ra sa vakarerei na nona tamata me ra vakamatei se vakamatei, e wasea o Jisu na nodra icavacava baleta ni vakatakilakilataki ira: " *Ia ena sauma vei ira na Tui , 'Au sa kaya vakaidina vei kemudou, ni dou sa cakava vua e dua vei ira na wekaqu lalai oqo, dou sa cakava vei au.* '" (Maciu 25:40) Na Jiu era sega ni vakamatei ena kauveilatai. itukutuku. Na Yalo ni Kalou e vakatauca na cakacaka oqo vei ira na tamata kecega era vakataotaka na Nona cakacaka ni veivakabulai ka vakavuna me sega ni rawata na Nona solia na loloma soli wale kei na veivakabulai tawamudu vei ira kei ira na tani. Ena nona cavuta o Jisu *na " mataqali e vuravura* ," e taketetaki ira tiko na lotu Vakarisito lasu era nanuma nira na tomani tiko kina na mataqali i Isireli ena veiyalayalati vou. Ni ra kunea ena Nona lesu mai ni ra sa vakarau vakamatei ira na Nona digitaki dina, ena tiko vei ira na vuna dodonu me ra tagi kina, ka kunei ira ni ra sa meca ni Kalou ka dodonu me vakabulai ira. Na veika matailalai ni porokaramu ni iotioti sara ga ni veisiga ena vakatakilai vakaveitalia ena veiwase ni ivola na Vakatakila. Ia au rawa ni kaya ni Vakatakila 6:15-16 e vakamacalataka na vanua ena vosa oqo: " *O ira na tui kei vuravura, o ira na turaga, o ira na kavetani, o ira na vutuniyau, o ira na kaukauwa, o ira na bobula kecega kei na tamata galala kecega, era sa vunitaki ira ena veibuca kei na veivatu ni veiulunivanua. na i tikotiko vakaturaga, kei na cudru ni Lami* ;

Tikina e 8: " *Oi au na Alifa kei na Omeka, sa kaya na Turaga na Kalou, o koya sa bula tiko, ka sa bula e liu, ka sa na lako mai, na Kaukauwa .* "

O koya e vosa vakaoqo o Jisu yalomalua ka sa kunea na nona lagilagi vakalou mai lomalagi , o koya na " *Kaukauwa "* . Sa rauta me semati na tikina oqo kei na kena i Apo . 22:13-16 me tiko na kena ivakadinadina: " *Oi au na Alifa kei na Omeka, na imatai kei na iotioti, na ivakatekivu kei na itinitini... /... Oi au o Jisu, au sa tala mai na noqu agilosi me vakadinadinataka vei kemudou na veika oqo ena veisoqosoqo lotu. Oi au na waka kei na kawa i Tevita, na kalokalo rarama ka mataka i Jisu .* " Me vaka ena tikina oqo, itokani i Mosese, na yacana vaka-Iperiu o " YaHweh " me vaka na Lako Yani 3:14 . Ia au

vakamacalataka ni veisau na yaca ni Kalou me vaka na nona vakayacani koya se o ira na tamata era vakayacani koya: "O yau" e yaco me "O Koya" ena kena irairai " YaHweh ".

Note added in 2022: Na vosa " *alifa kei na omeka* " vakalekalekataka na ivakatakila taucoko e solia na Kalou ena nona iVolatabu , mai na Vakatekivu 1 ki na Vakatakila 22. Ia, me tekivu mai na 2018, na ibalebale vakaparofisai ni " ono na udolu " na yabaki soli ki na ono na siga ni macawa calling actual taro sa vakadeitaki . ena gauna e bulia kina na Kalou na vuravura kei na bula e dodonu me tokona. Ia, ena kena maroroi tiko na nodra ibalebale vakaparofisai, na ono na siga oqo se "6000" na yabaki sa rawa kina me vakamacalataki me baleta na vulaitubutubu ni 2030 na iotioti ni lesu tale mai qaqa nei Jisu Karisito kei na nodra kau cake na nona tamata yalosavasava yalodina. Ena vosa " *alifa kei na omeka* " , e solia kina o Jisu vei ira na nona Yalododonu Edaidai e dua na ki ka na rawa kina vei ira me ra kunea na gauna dina ni nona ikarua ni lesu mai. Ia e sega ni yacova na vulaitubutubu ni 2018 ni keitou sa kila na sala me vakayagataki kina na 6,000 na yabaki oqo, ka yacova na Janueri 28 , 2022, me vakaveiwekanitaki ira kei na vosa oqo: " *na alifa kei na omeka "* , " *na itekitekivu kei na itinitini* ".

Tikina e 9: " *Oi au o Joni, na tacimudou kei na nomudou itokani ena veivakararawataki kei na matanitu kei na vosota i Jisu, au a tiko ena yanuyanu o Patimo ena vuku ni vosa ni Kalou kei na ivakadinadina i Jisu.* "

Vei koya e dua na bobula dina i Jisu Karisito, e semati vata na tolu na ka oqo: na ivotavota ena veivakararawataki, na ivotavota ena matanitu, kei na ivotavota ena gugumatua vei Jisu. E vakadinadinataka o Joni na ituvaki e a ciqoma kina na nona raivotu vakalou. Nira kunea ni vaka me sega ni vakarusai rawa, era qai tini vakatikitikitaki koya na kai Roma, ra qai kauti koya vakavesu ina yanuyanu o Patimo, me rawa ni vakaiyalayala kina na nona ivakadinadina vei ira na tagane. Ena nona bula taucoko , e sega ni cegu na nona vakadinadinataka na vosa ni Kalou me rawa ni vakalagilagi kina o Jisu Karisito . Ia e rawa ni da kila talega ni a tuberi o Joni ki Patimo me ciqoma, ena vakacegu, na ivakadinadina i Jisu ka vakavuna na Vakatakila, ka ciqoma e kea mai vua na Kalou.

Meda raica mada ni rau a taqomaki rau vakacakamana na Kalou na rua na dauvolavola ni rua na parofisai o Taniela kei na Vakatakila; A vakabulai o Taniela mai na bati ni laione ka vakabulai o Joni ka sega ni mavoa mai na dua na tavaya waiwai katakata. Na ka era sotava e vakavulica vei keda e dua na lesoni: Na Kalou e vakaduiduitaki ira na nona dauveiqaravi ena nona taqomaki ira ena dua na sala kaukauwa ka vakasakiti o ira era vakalagilagi koya vakalevu ka vakaraitaka na irairai ni dua na ivakaraitaki e vinakata vakabibi me vakayaloqaqataka. Na veiqaravi vakaparofita e vakatokai vakakina ena 1 Kor.12:31 me " *sala uasivi cake* . " Ia era tiko na parofita kei na parofita. E sega ni o ira kece na parofita era kacivi me ra ciqoma na raivotu se parofisai mai vua na Kalou. Ia ko ira kece na digitaki era sa vakauqeti me ra parofisai, sai koya me ra vakadinadinataka, na dina ni Turaga vei ira na wekadra me rawa ni tuberi ira ki na veivakabulai.

<u>Na Raivotu nei Joni me baleta na Gauna ni Lotu Lesu Vakarisito .</u>

Tikina e 10: " *Au sa tu vei au na Yalo Tabu e na siga ni Turaga, ka'u a rogoca e dua na domo levu mai dakuqu, me vaka na domo ni davui* , .

Na vosa " *Siga ni Turaga* " ena vakayaloqaqataka na vakadewa vakaloloma. Ena nona vakadewataka na i Vola Tabu, e sega ni vakataratutu o JN Darby me vakadewataka ena vosa "Sigatabu" , ka okata na Kalou me ivakatakilakila ni " *ivakatakilakila* " ni " *manumanu* " e liutaka na tevoro ena Vakatakila 13:16 ; oqo e veisaqasaqa sara ga kei na nona " *ivakatakilakila* " vakatui, na nona ikavitu ni siga ni vakacegu vakatabui. Etymologically, na vosa "Sigatabu" e kena ibalebale dina "na siga ni Turaga , " ia na leqa e basika mai na kena vakatabui na imatai ni siga ni macawa me vakacegu, e dua na ka e sega vakadua ni vakarota

na Kalou, ni sa, ena nona yasana, vakatabuya tikoga na ikavitu ni siga me baleta na inaki oqo. Na cava gona na ibalebale dina ni " *siga ni Turaga* ", me vaka e tukuni ena tikina oqo? Ia na kena isau sa soli oti ena tikina e 7, ka kaya : " *Raica, sa lako mai ko koya kei na o."* » Oqo na " *siga ni Turaga* " e taketetaka na Kalou : " *Raica, au na talai Ilaijia na parofita vei kemuni ni bera ni yaco mai na siga levu ka rerevaki i YaHWH* . (Mala.3:5)" ; o koya e a cakava na lotu Vakarisito kei na kena tolu na "vakanuinui" ni lesu tale mai i Jisu, sa vakayacori vata kei na veika vinaka kei na veika ca kece e kauta mai na tolu na veivakatovolei oqo, ena 1843, 1844, kei na 1994. Vakakina ni bula tiko ena 94, sa vakavodoki kina o Joni mai na Yalo i Jisu ki na ikavitu ni yabaki ena lagilagi vakalou. Na cava gona e tiko vua " ***e muri*** "? Na itukutuku makawa taucoko ni gauna vakarisito ; me tekivu mai na mate i Jisu, 2000 na yabaki ni lotu Vakarisito; 2000 na yabaki e a tu kina o Jisu ena kedra maliwa na nona digitaki, ka vukei ira, ena Yalo Tabu, me ra vakadruka na ca me vaka ga ni sa vakadruka o koya na tevoro , ivalavala ca, kei na mate. Na " *domo levu* " e rogoci " *e dakuna* " sai koya o Jisu ka, me vaka na " *davui* , " e veivuke me vakaroti ira na nona digitaki ka vakatakila vei ira na itovo ni veivakarerei vakalotu vakatevoro era na sotava ena nodra bula ena loma taucoko ni "vitu" na gauna ena vakatoka na tikina e tarava .

Tikina e 11: " *O koya sa kaya , Na ka ko sa raica, mo vola ena dua na ivola, ka vakauta ki na veisoqosoqo lewe ni lotu e vitu, ki Efeso, kei Simurina, kei Pekamo, kei Ceataira, kei Sariti, kei Filatelifia, kei Leotisea* . "

Na kena irairai ni ivola e vaka me vakaraitaka me vaka na kena ciqomi dina na veikoro vakayacani e Esia ena gauna i Joni; yadua na kena itukutuku. Ia oqo e dua ga na tiki ni veivakacalai e kena inaki me vunitaka na ibalebale dina e solia o Jisu ina nona itukutuku. Ena iVolatabu taucoko, na yaca dodonu e tukuni ni tagane e tiko na kena ibalebale vuni ena kena vu , se mani Iperiu, Kalitia, se Kirisi. Na ivakavuvuli oqo e yaga tale ga ena yaca vakirisi ni vitu na koro oqo. Na yaca yadua e vakaraitaka na itovo ni gauna e vakatakarakarataka. Na ituvatuva ni kena vakaraitaki na yaca oqo e salavata kei na ituvatuva ni toso ena gauna e porokaramutaka na Kalou. Eda na raica ena vuli ni Vakatakila 2 kei na 3 na vanua e dokai ka vakadeitaki kina na ituvatuva ni yaca oqo , na ibalebale ni vitu na yaca oqo , ia o ira na imatai kei na iotioti , " *Efeso kei Leotisea* ", erau vakaraitaka vakataki rau, na kena vakayagataki na Yalo vei rau. Vakaraitaka, vakatautauvata, "me vakatekivutaki" kei na "vakalewai na tamata", eda kunea " *na alifa kei na omeka, na itekivu kei na itinitini* , " ni gauna ni loloma soli wale Vakarisito. E sega ni kurabuitaki ni a vakatakilai koya o Jisu ena tikina e 8, ena ruku ni ivakamacala oqo: " *Oi au na Alifa kei na Omeka* . " E vola vakakina na nona tiko vata kei ira na nona bobula yalodina, ena gauna taucoko ni lotu Vakarisito.

Tikina e 12: " *Au sa qai vuki me'u raica na domo sa vosa vei au. Ia ni'u sa vuki, au sa raica e vitu na i tutu ni cina koula.* "

Na ivalavala ni " *vuki* " e kauti Joni me rai lesu tale ki na gauna taucoko ni lotu Vakarisito, me vaka ni o koya sara ga e a vakavodoki ki na gauna ni lesu tale mai vakalagilagi nei Jisu. Ni oti na dodonu " *e muri* , " eda sa tiko eke " *Au a vuki* , " ka tale , " *ka, ni oti na noqu vuki* " ; e vakabibitaka vakaukauwa na Yalo na rai oqo ki na veika sa oti, me rawa ni da muria na kena vakasama. Na cava sa qai raica o Joni ? " Vitu *na itutu ni cina koula* . " " *vitu na Soqoni* " . Baleta na ivakaraitaki ni " *itutu ni cina* " e tiko ena valeniveitavaki vaka-Iperiu ka sa vitu na tabana ka sa vakatakarakarataka , vata , na vakasavasavataki ni Yalo ni Kalou kei na nona rarama. Na kena laurai oqo e kena ibalebale ni, me vaka na " *vitu na Soqoni* " , na " *vitu na itutu ni cina* " e vakatakarakarataka na vakasavasavataki ni rarama ni Kalou, ia ena vitu na gauna vakatakilakilataki ena gauna taucoko ni lotu Vakarisito. Na itutu ni cina e vakatakarakarataki ira na digitaki ni dua na itabagauna , e ciqoma na waiwai ni Yalo ni Kalou ka vakararavi kina me vakararamataki ira na digitaki ena kena rarama.

-

Kacivaka e dua na leqa levu .

Tikina e 13: " *A **sa tiko e na loma ni vitu nai tutu ni cina** e dua sa vaka na Luve ni tamata, sa vakaisulu e nai sulu me yacova na yavana, a sa vauca na ketena e nai vau koula.* "

E tekivu eke na ivakamacala vakaibalebale ni Turaga o Jisu Karisito. Na iyaloyalo oqo e vakaraitaka na yalayala i Jisu: Luke 17:21 : " *Era na sega ni kaya , 'Raica eke,' se 'E kea.' Ni raica, sa tu **e lomamudou na*** matanitu ni Kalou . Maciu. 28:20: " *Ka vakavulici ira me ra muria na ka kecega au sa vakarota vei kemudou. Ia raica, au sa tiko vata kei kemudou e na veigauna kecega, me yacova nai vakataotioti ni vuravura.* " Na raivotu oqo e tautauvata sara ga kei na kena e volai ena Taniela 10 , ka vakaraitaka kina na tikina e 1 me vaka na kena kacivaki e dua na " *leqa levu* " vei ira na nona tamata Jiu. Na kena ena Vakatakila 1 e kacivaka talega e dua na " *leqa levu* ," ia ena gauna oqo me baleta na soqoni Vakarisito. Na kena vakatautauvatataki na rua na raivotu e veivakayaloqaqataki sara, baleta ni veitukutuku matailalai e veisautaki ki na rua na itukutuku makawa duidui sara. Na ivakamacala vakatakarakara ena vakaraitaki e baleti Jisu Karisito ena itukutuku ni nona lesu tale mai ena iotioti ni lagilagi. Na rua na " leqa " e tautauvata kina *ni* rau sa vakayacori ena icavacava ni rua na veiyalayalati e tauyavutaka vakaveitaravi na Kalou. Me da qai veidutaitaka mada na rua na raivotu: "... *e dua na luve ni tamata* " ena tikina oqo e " *tamata* " *vei* Taniela , baleta ni se bera ni vakayago na Kalou vei Jisu. Kena veibasai, ena " *luve ni tamata* " eda kunea kina na " luve ni *tamata* " e dau vakayacana o Jisu ni vosataki koya ena Kosipeli. Kevaka e vakabibitaka vakalevu na Kalou na vosa oqo , e baleta ni vakalawataka na nona rawa ni vakabulai ira na tamata. E tiko eke " *vakaisulu ena isulu balavu* ", " *vakaisulu ena lineni* " ena Taniela. Na ki ni ibalebale ni *isulu balavu oqo* e soli ena Vakatakila 7:13-14. E dau daramaka o ira era mate me vaka na dauvakacaca ena vuku ni vakabauta dina: " *Sa qai kaya vei au e dua vei ira na qase, O cei o ira oqo era sa vakaisulu ena i sulu vulavula? ka ra lako mai vei ? Au sa kaya vua , Noqu turaga, ko ni sa kila. A sa kaya vei au ko koya, O ira oqo era sa lako mai na Lami ni rarawa levu, ka ra sa savata na nodra i sulu vulavula, ka ra sa savata na nodra i sulu* vulavula . e daramaka " *e dua na ivava koula e ubia na nona sucu,* " oya e ubia na yalona, ia " *e ubia na nona iqaqalo* . Â», ivakatakilakila ni kaukauwa, ena Taniela. Na Â« *beleti koula* Â» e vakatakarakarataka **na dina** me vaka na Efeso. 6:14: Â« *O koya mo dou tudei kina, ni sa vauci na tolomudou e na dina, ka sa vakaisala ni seremudou na yalododonu **;*** KEI". Me vakataki Jisu, era doka ga na ka dina o ira era lomana.

Tikina e 14: " *Na uluna kei na drauniuluna sa vulavula me vaka na vuti ni sipi, me vaka na uca vulavula ; sa vaka na yameyame ni buka na matana ;* "

Na vulavula, na ivakatakilakila ni savasava uasivi , e vakatakilakilataka na Kalou o Jisu Karisito ka , vakakina , e cata na ivalavala ca. Ia, na kena kacivaki e dua na " *leqa levu* " e rawa ni tiko ga na kena inaki me totogitaki ira na tamata ivalavala ca. Na vuna oqo e baleta ruarua na leqa , o koya gona eda kunea kina, eke kei na Taniela, na Kalou , na Turaganilewa levu , na nona " *mata e vaka na yameyame ni bukawaqa . "* Na nona rai e vakarusa na ivalavala ca se na tamata ivalavala ca, ia na digitaki i Jisu e digitaka me cakitaka na ivalavala ca, sega ni vaka na Jiu lasu kei na lotu Vakarisito lasu talaidredre ni Jisu Karisito eventuly vakarusa na judg. Na iotioti ni itukutuku ni " *leqa* " oqo e vakaibalebaletaki vei ira na nona meca makawa, era sa vakatakilai kece ena veiwase ni ivola oqo, kei na kena i Taniela. Na Vakatakila 13 e vakaraitaka vei keda ena kedrau irairai e rua na " *manumanu* " e vakatakilakilataki ena yacadrau " *wasawasa kei na vanua* ," ka vakatakilakilataka na vakabauta vaka-Katolika kei na vakabauta vaka-Tawase ka lako mai kina , me vaka e vakaraitaka na yacadrau me vaka na Vakatekivu 1:9-10 . Ena nona lesu mai, erau sa duabau ga na manumanu erau veiwekani, rau sa duavata me rau valuta na nona Siga ni Vakacecegu kei ira na nona yalodina. Era na rere na kena meca, me vaka e tukuni ena iVakatakila 6:16, ka ra na sega ni tudei rawa.

Tikina e 15: “ *Na yavana sa vaka na parasa matailalai, me vaka sa kama tiko e na lovo ; kei na domona sa vaka na rorogo ni wai levu.* ”

E savasava na yava i Jisu me vaka ga na vo ni yagona, ia ena ivakatakarakara oqo e sa vakadukadukalitaki ena nona butuka na dra ni tamata ivalavala ca talaidredre. Me vaka ena Tani. 2:32, " *parasa* , " e dua na kaukamea sega ni savasava , e vakatakarakarataka na ivalavala ca. Ena Vakatakila 10 :2 eda wilika kina: " *E tiko e ligana e dua na ivola lailai e dola tu. Sa biuta* ***na yavana imatau ki wasawasa*** *, kei* ***na yavana imawi ki vuravura*** . " Vakatakila 14 :17-20 e solia na cakacaka oqo na yaca " *vintage* "; e dua na ulutaga e vakatorocaketaki ena Aisea 63. Na " *wai levu* " e vakatakarakarataka , ena Vkta. 17:15 , " *na tamata , na lewe vuqa , na veimatanitu , kei na duivosavosa* " era cakava e dua na veidinadinati kei na " *yalewa dautagane o Papiloni na Ka Levu* " ; e dua na yaca e vakatoka na Lotu Katolika vaka-Roma vakapopi. Na veidinadinati oqo ena iotioti ni miniti ena vakaduavatataki ira mera saqata na Siga ni Vakacecegu e vakatabuya na Kalou. Era na yacova sara na nodra vakatulewataka mera vakamatei ira na kena dausarasara yalodina. E rawa gona nida kila na ivakatakarakara ni nona cudru dodonu. Ena raivotu , e vakaraitaka o Jisu vei ira na nona digitaki ni nona dua ga na " *domo* " vakalou vakatamata e kaukauwa cake mai vei ira kece na tamata e vuravura era cokovata.

Tikina e 16: “ *A sa taura e ligana i matau e vitu na kalokalo: a sa lako mai gusuna e dua na i seleiwau matairua : a sa vaka na matanisiga sa cila e na nona kaukauwa.* ”

Na ivakatakilakila ni " *vitu na kalokalo* " e tauri " *ena ligana imatau* " e vakananuma lesu na nona veiliutaki tudei, o koya duadua ga e rawa ni solia na veivakalougatataki ni Kalou ; sa dau vakavuqa ka vakalevu sara na nodra cala na nona meca tawavakabauta. *Na kalokalo* e ivakatakilakila ni italai vakalotu mai na, me vaka *na kalokalo* ni Vakatekivu 1:15, na nona itavi " *me solia na rarama e vuravura* ," ena nona kisi, ni lewa dodonu vakalou. Ena siga ni nona lesu tale mai, ena vakaturi ira tale o Jisu (vakaturi ira tale , oya me vakaturi ira tale ni oti e dua na veivakarusai vakalekaleka e vakatokai na mate) o ira na nona digitaki mai na veigauna kece e vakatakarakarataki ena yacadra na *vitu na Soqoni* . Ena itukutuku lagilagi oqo, vei koya kei ira na nona digitaki yalodina, e vakaraitaka kina o koya me vaka na " *Vosa ni Kalou* " ka nona ivakatakilakila ni " *iseleiwau matailalai ka rua na batina* " e cavuti ena Ipe. 4:12. Oqo na auwa ena solia kina *na iseleiwau oqo* na bula kei na mate , me vaka na vakabauta e vakaraitaki ki na vosa vakalou oqo e volai ena iVolatabu ka vakatakarakarataka na Vakatakila 11:3 me " *rua na ivakadinadina* " ni Kalou. Ena tamata , na irairai ga ni mata e vakatakilakilataki ira ka vakatara me ra duidui; sa ikoya gona na elemeniti ni veivakatakilai par vinaka duadua. Ena raivotu oqo, e veisautaka tale ga na Kalou na matana me salavata kei na ituvaki e taketetaki kina. Ena Taniela, ena raivotu, na Kalou e vakatakarakarataka na matana ena " *uila* " ivakaraitaki ivakaraitaki ni kalou ni Kirisi Zeus, baleta na meca ni parofisai ena tamata ni Kirisi Seleucid ni Tui Anitiokasi IV , o koya e vakayacora na parofisai ena - 168. Ena raivotu ni nona mata oqo e dua na Apocalypse o koya e taura talega na Apocalypse . gauna " *na matanisiga ni sa cila ena kena kaukauwa* ." E dina ni iotioti ni sasaga oqo , me vakarusai mai vuravura e dua na dauvakaraica na Siga ni Vakacecegu vakalou tabu , e vakavuna na apogee ni ivalu ni vukitani vinaka ki na dokai ni "siga ni matanisiga sega ni qaqa " tauyavutaki ena ika *7* ni Maji, 321 , mai vei [Empara] Constantine I vakataki koya . ena kena kaukauwa vakalou taucoko, kei na ka oqo, ena imatai ni siga ni vulaitubutubu ni 2030.

Tikina e 17: “ *Ni’u sa raici koya, au sa cuva sobu ki na yavana me vaka ni’u sa mate: sa tabaki au ko koya ena ligana imatau, ka kaya , ‘Kakua ni rere !* ”"

Ena nona vakayacora vakaoqo o Joni, e sa namaka tiko ga na nodra icavacava o ira era na sotava ena gauna ena lesu tale mai kina. Sa dau ivalavala tale ga qori o Taniela, ena ituvaki ruarua qori, e vakadeitaka qai vakaukauataki koya o Jisu na nona dauveiqaravi, na nona dauveiqaravi yalodina. " *Na ligana imatau* " e vakadeitaka na nona veivakalougatataki ka

ena nona yalodina, e sega ni vakataki ira na vukitani ni keba kadua, o koya e digitaki e sega ni dua na vuna me rerevaka kina na Kalou ka lako mai me vakabulai koya ena loloma. Na malanivosa " *kakua ni rere* " e vakadeitaka na iotioti ni itukutuku e vakatakilakilataki mai na 1843 ena itukutuku oqo ni lotu Karisito ni imatai ni agilosi ni Vakatakila 14:7: " *A sa kaya ko koya e na domo levu,* ***Dou rerevaka na Kalou, ka vakarokorokotaki koya*** *; ni sa yaco mai na auwa ni nona lewa : dou vakarokoroko vei koya sa buli lomalagi kei na wasawasa, kei na* " , oya na Kalou Dauveibuli .

Tikina e 18: " *Oi au na imatai kei na iotioti, kei koya sa bula tiko: au sa mate oti ; ka raica, au sa bula tiko me tawamudu ka sega ni mudu. Ia sa tu vei au na ki ni mate kei na ibulubulu.* "

Sa ikoya dina o Jisu, na qaqa mai na tevoro, na ivalavala ca kei na mate, e vosa ena veivosa oqo. Na nona vosa " *na imatai kei na iotioti* " e vakadeitaka na itukutuku ni itekitekivu kei na icavacava ni gauna e kovuta na parofisai, ia ena gauna vata oqori , e vakadeitaka o Jisu na nona vakalou ka solia na bula mai na imatai ki na iotioti ni nona ibulibuli vakatamata . O koya e " taura tu *na ki ni mate* " e tu vua na kaukauwa me vakatulewataka se o cei me bula kei cei me mate. Na auwa ni nona lesu tale mai sai koya na gauna era na vakaturi cake kina na nona tamata yalosavasava ena " *imatai ni tucaketale* " ka maroroi tu me baleti ira na " *mate vakalougatataki vei Karisito* " me vaka na Vakatakila 20:6. Me da vakasavi ira tani kece na italanoa lasu ni lotu Vakarisito lasu ni ivotavota vaka-Kiriki kei na vaka-Roma, ka kila ni " *sheath* " sa ikoya ga na qele ni vuravura ka sa kumuni ira na mate era sa veisautaki me kuvu ni soso , me vaka na ka e volai ena Vakatekivu 3:19 : " *Ena buno ni matamuni, me yacova ni o ni sa tucake mai na ground o na kania . sa tauri; ni sa kuvu ni soso, ka na lesu tale ki na kuvu ni soso.* " Na veitiki ni yago oqo ena sega tale ni dua na kena yaga, baleta na nodra Dauveibuli ena vakaturi ira cake mai na mate kei na nodra itovo kecega sa ceuti tu ena nona vakanananu vakalou, ena dua na yago vakalomalagi *sega ni rusa rawa* (1 Kor. 15:42) tautauvata kei na yago ni Kalou *era sa vakaturi cake tale ena* : *era sa sega talega ni vakawati, ia era sa vakataki ira na agilosi ni Kalou mai lomalagi* . "

E vakadeitaki na itukutuku vakaparofisai me baleta na gauna se bera mai .

Tikina e 19: " *Mo vola na veika ko sa raica, kei na veika sa yaco tiko, kei na veika ena yaco mai muri:* "

Ena ivakamacala oqo, e vakadeitaka kina o Jisu na kena kovuti vakaparofisai na gauna taucoko ni lotu Vakarisito, ena cava ena nona lesu tale mai ena lagilagi. Na gauna vakaiapositolo e ubia na malanivosa " *o koya dou sa raica* ," ka sa vakatokai Joni kina na Kalou me dua na ivakadinadina dina ni veiqaravi vakaiapositolo. E vakadinadinataka na " *loloma taumada* " ni Digitaki e tukuni ena Vakatakila 2:4. "... *o ira era sa* " e baleta na icavacava ni gauna vakaiapositolo oqo, ka sa bula tikoga kina o Joni ka cakacaka tiko. "... *kei ira era na qai muri mai* " e vakaibalebaletaka na veika vakalotu ka na vakayacori me yacova na gauna ena lesu tale mai kina o Jisu Karisito, kei na kena e tarava, me yacova na icavacava ni ikavitu ni mileniumi.

Tikina e 20: " *Na ka vuni ni vitu na kalokalo dou a raica e na ligaqu i matau, kei na vitu na i tutu ni cina koula. Na kalokalo e vitu sai ira na agilosi ni lotu e vitu, kei na i tutu ni cina e vitu sai ira na lotu e vitu* . "

" *Na agilosi ni vitu na Soqoni* " era sa digitaki ena vitu na gauna kece oqo. Baleta na vosa " *agilosi* ," mai na vosa vaka-Kiriki "aggelos," e kena ibalebale na italai, ka sa vakatokai ira ga na agilosi vakalomalagi kevaka e lako mai na vosa "vakalomalagi" me vakamacalataka. Vakakina, na " *vitu na itutu ni cina* " kei na " *vitu na Soqoni* " e vakatitiqataki ena noqu ivakamacala erau sa duavata eke. E vakadeitaka kina na Yalo na noqu vakadewa: na " *vitu na itutu ni cina* " e vakatakarakarataka na vakatabui ni rarama ni Kalou ena vitu na gauna e vakatokai ena yaca ni " *vitu na Soqoni* ".

Vakatakila 2 : Na Soqoni i Karisito .
mai na kena tekivutaki me yacova na 1843 .

Ena ulutaga ni *ivola* , eda kunea ena Vakatakila 2 e va na itukutuku e taketetaki kina na gauna ena maliwa ni 94 kei na 1843, kei na Vakatakila 3 e tolu na itukutuku e kovuta na gauna mai na 1843-44 ina 2030. Eda raica ena taleitaka na kena vakatakilai vakadodonu oqo me baleta na yaca ni imatai kei na iotioti *ni ivola* me baleta na yaca ni imatai kei na iotioti *ni ivola Lafeso* " kei na " vakatautauvata: vakatekivu , kei na tamata vakalewai ; na itekitekivu kei na icavacava ni gauna ni loloma soli wale vakarisito. Ena Vakatakila 2, ena iotioti ni wase, e vakavotuya na Yalo na itekitekivu ni "ulutaga ni lotu Vakarisito ni nona lesu tale mai o Karisito," ka taketetaki kina na siga 1828 ka a tauyavutaki taumada ena Tani. 12:11. Qai, ena veitaravi ni gauna, na itekitekivu ni Vakatakila wase 3 e rawa ni semati vakalawa ki na siga 1843, ka vakatakilakilataka na itekitekivu ni veivakatovolei ni vakabauta ni lotu Adventist. E dua na itukutuku veisautaki e lako mai me vakadonuya na vakabauta vaka-Tawase sa vakatovolei: " *O sa mate* ." E gadrevi na ivakamacala oqo me vakadeitaka na kena semati na itukutuku kei na tikinisiga sa virikotori ena Taniela. Ia na raivotu ni Vakatakila e kauta mai na ivakatakila ki na itekitekivu ni gauna Vakarisito ka sega ni vakatorocaketaka o Taniela . Na ivola se itukutuku e vakauta o Jisu vei ira na nona dauveiqaravi ena noda gauna taucoko e vakaotia na vakasama cala vakalotu ni veivakacalai lasu kei na veivakacalai e kauwaitaki ira

na lewe vuqa na lotu Vakarisito. Eda kunea e kea na Jisu dina kei na nona kerekere dodonu kei na nona dau veivakacacani e dau dodonu. Na va *na ivola* ni iVakatakila 2 e taketetaka , veitaravi , va na gauna e tiko ena maliwa ni 94 kei na 1843.

1st gauna : Efeso .

Ena 94, na iotioti ni ivakadinadina ni kena tekivutaki na Soqoni i Karisito .

Tikina e 1: " Vola ***vua na agilosi ni lotu mai Efeso*** *: Sa kaya vakaoqo ko koya sa taura na kalokalo e vitu e na ligana imatau, sa lako voli e na maliwa ni vitu na i tutu ni cina koula :* "

Ena yaca *Efeso* , mai na imatai, vakadewa ni vosa vaka-Kiriki "Efeso" ka kena ibalebale me tekivutaki, na Kalou e vosa vei ira na nona tamata ena gauna ni kena tekivutaki na Soqoni i Karisito , ena gauna ni empara ni Roma o Domitian (81-96) . E taketetaka kina na Yalo na gauna e ciqoma kina o Joni mai vua na Kalou na ivakatakila e vakamacalataka vei keda. O koya na iotioti ni iapositolo me bula vakacakamana ka matataka, duadua ga, na iotioti ni ivakadinadina ni mata ni kena tekivutaki na Soqoni i Jisu Karisito. E nanuma lesu na Kalou na nona kaukauwa vakalou; Sai koya duadua ga e " *taura tu ena ligana imatau* " , ivakatakilakila ni nona veivakalougatataki , na nodra bula na nona digitaki , na " *kalokalo* ", ka lewai ira na nodra cakacaka , vua ni nodra vakabauta. E vakatau ena kisi, e vakalougatataka se vosavakacacataka. Na Kalou " *lako* " , kila ni sa toso ki liu ena gauna ni nona cakacaka ena nona lako vata , na itabatamata ki na itabatamata , na nodra bula na nona digitaki kei na veika e yaco e vuravura e tuvanaka se valuta : " ka *vakavulici ira me ra muria na ka kecega au sa vakaroti kemuni kina* . ena dodonu me ra vakayacora na veicakacaka sa vakarautaka oti vei ira : « *Ni da sa nona cakacaka, ka buli vei Karisito Jisu me baleta na cakacaka vinaka, ka sa vakarautaka tu mai liu na Kalou, me da* lako kina.Efeso2 : 10 » . na « *vitu na kalokalo e tauri tiko ena ligana imatau* » e rawa ni laiva me lutu ka lutu ki na qele, o ira era baleti ira na lotu Vakarisito talaidredre Mo nanuma tiko na vakasama ni dua na « *itutu ni cina* » e yaga ga ni sa cila, ka me cila, e dodonu me vakasinaiti ena waiwai, ivakatakarakara ni Yalo vakalou.

Tikina e 2: " *Au sa kila na nomu cakacaka, na nomu cakacaka, kei na nomu vosota: au sa kila ni ko sa sega ni vosota rawa na tamata ca, ka ko sa vakatovolei ira era sa kaya ni ra sa iapositolo, ka sega, ka kunei ira ni ra sa lasu.* "

Qarauna! Na gauna ni vosa e rui bibi sara baleta ni vakadeitaka na gauna e taketetaki ena gauna vakaapositolo. Ena tikinivolatabu oqo, na vosa e vakayagataki ena gauna oqo e vakaibalebaletaka na yabaki 94, ia o ira era vakayagataki ena gauna sa oti era vakaibalebaletaka na gauna e vakacacani kina na Empara ni Roma o Nero, ena maliwa ni yabaki 65 kei na 68.

Ena 94, era lomana na lotu Vakarisito na ka dina e se tudei tu ga qai sega ni veisautaki , ra qai cati ira na lotu butobuto " *ca* " , vakabibi vei ira na kai Roma era veiliutaki tiko ena gauna oya . E tiko na vuna e vaka kina: e se bula tiko na yapositolo o Joni, vaka kina e levu tale na ivakadinadina makawa me baleta na ka dina e vakavuvulitaka o Jisu Karisito. Era sa vakakina na " *lasu* " era sa vakavotukanataki rawarawa. Baleta ena veitabagauna kecega na co ca sega ni saumaki mai e saga me veiwaki kei na witi, baleta ni se levu tikoga na rerevaka na Kalou, ka sa veivakacalai ka taleitaki na itukutuku ni veivakabulai. Era vakacuruma na vakasama lasu ki na ivakavuvuli. Ia ena veivakatovolei ni loloma ki na dina, era sa sega ni rawata ka ra sa vakaraitaki mai vei ira na digitaki era sa vakararamataki dina . Vakakina , me baleta na gauna sa oti ni gauna vakaiapositolo , " *dou sa vakatovolei* ," na Yalo e nanuma lesu na sala e kauta sobu kina na veivakatovolei ni mate na nodra i ubi ni mata veivakacalai na lotu Vakarisito lasu , na " *lasu "* dina e taketetaki ena tikina oqo, ena maliwa ni 65 kei na 68, ena gauna e vakabulai ira kina o Nero na digitaki i Karisito ki na nona manumanu kila

offerloa ena . vakaitikotiko e Roma. Ia meda raica mada ni o Jisu e vakavotuya na gugumatua oqo ni dua na gauna sa oti.

Tikina e 3: " *me tu vei iko na vosota, ka vakararawataki ena vuku ni yacaqu, ka sega ni oca.* "

Eke tale, kauwaitaka na veigauna ni veivakatautauvatataki ni vosa!

Kevaka e se maroroi tikoga na ivakadinadina ni gugumatua , sa sega tale na kena ni rarawa. Ka sa dodonu vua na Kalou me vakananuma lesu na ciqomi ni rarawa ka a vakaraitaki ka dokai vakalevu ena rauta ni 30 na yabaki yani ki liu, ena maliwa ni 65 kei na 68 , ena gauna e vakabulai ira kina na lotu Vakarisito na kai Roma dau vakadave dra, o Nero, ka soli me vaka e dua na ka ni sarasara , vei ira na nona tamata vakatani ka dau veivakaisini. Ena gauna ga oqori e " *vakararawataki* " kina na yasana Digitaki ena nona " *yaca* " ka "sega ni oca . "

Tikina e 4: " *Ia e dua na ka au beitaki iko kina, ni o sa biuta na nomu loloma taumada.* "

Na veivakarerei e vakatututaki e yaco me dodonu cake ka vakadeitaki. Ena gauna oqo, era sa yalodina na lotu Vakarisito, ia na gugumatua e vakaraitaki ena ruku i Nero sa malumalumu se sa sega tale ; na ka e vakatoka o Jisu me " *vakayalia na imatai ni nona loloma ,* " e vakaraitaka kina me baleta na gauna 94, na kena tiko e dua na ikarua ni loloma, e lailai sara mai na imatai .

Tikina e 5: " *Mo nanuma kina na vanua o sa lutu kina, ka veivutuni, ka cakava na cakacaka taumada: kevaka e sega, au na lako mai vei iko, ka kauta tani na nomu i tutu ni cina mai na kena vanua, kevaka ko sa sega ni veivutuni.* "

Na vakarokoroko walega se vakatusa na dina e sega ni kauta mai na veivakabulai. E vinakata na Kalou e levu tale na ka vei ira e vakabula me ra nona itokani me tawamudu. Na vakabauta ena bula tawamudu e vakaibalebaletaka na kena vakalailaitaki na yaga ni bula taumada. Na itukutuku i Jisu e tautauvata tikoga me vaka e tukuni ena Maciu 16:24-26 : " *Sa qai kaya vei ira na nona tisaipeli o Jisu, Kevaka e dua sa via muri au, me cakitaki koya, ka colata na nona kauveilatai, ka muri au. Ni o koya e via vakabula na nona bula ena vakayalia, ia o koya e vakayalia na nona bula ena vukuqu ena kunea." Na cava na kena yaga vua na tamata kevaka e rawati vuravura taucoko ka vakayalia na yalona? Se na cava ena solia na tamata me isau ni nona bula?* Na veivakarerei me kauta laivi na Yalona , e vakatakarakarataki ena " *itutu ni cina* ," e vakaraitaka ni, vua na Kalou, na vakabauta dina e yawa sara mai na kena dua ga na ivakatakilakila e kabi tu ena dua na yalo. Ena gauna mai Efeso, na itutu ni cina vakaivakatakarakara ni Yalo ni Kalou e tiko ena Tokalau, mai Jerusalemi ka sucu kina na vakabauta Vakarisito kei na veisoqosoqo lotu ka tauyavutaka o Paula mai Kirisi kei Turkey ena gauna oqo. Na vanua ni lotu ena sega ni dede sa na toki ki na Tokalau ka vakabibi ki Roma e Itali.

Tikina e 6: " *Ia na ka oqo e vinaka vei iko, ni o sa cata na nodra cakacaka na Nikolaita, ka'u sa cata talega.* "

Ena ivola oqo , era sa vakayacani vakaibalebale na kai Roma , ni oti na " *tamata ca* " : " *na Nikolai* ", kena ibalebale, tamata qaqa se tamata ni qaqa , oya, na dauveiliutaki ni gauna . Ena vosa vaka-Kiriki, na vosa "Nike" sa ikoya na yaca ni qaqa vakatamata. Na cava gona *na nodra "cakacaka na kai Nikolai* " e cata na Kalou kei ira na nona digitaki? Na lotu butobuto kei na veivakaduiduitaki vakalotu. Era doka e levu na kalou butobuto, na kena levu duadua e tiko e dua na siga ni macawa e vakatabui vei ira . Na noda ivolanivula ena gauna oqo, e vakatoka me vitu na siga ni macawa na yacadra na vitu na kalokalo, na vuravura se na kalokalo , ni noda vuravura, e dua na ivotavota vakadodonu ni lotu vakaRoma. Na lotu ni imatai ni siga e vakatabui ki na "matanisiga sega ni qaqa" ena solia ena gauna, mai na 321, e dua na vuna vakatabakidua vua na Kalou dauveibuli me cata " *na nodra* cakacaka Vakalotu na kai Roma.

Tikina e 7: " *O koya sa vakadaligana, me rogoca na ka sa kaya na Yalo Tabu vei ira na veisoqosoqo lewe ni lotu : Vei koya sa qaqa au na solia me kania na vua ni kau ni bula, sa tu ena loma ni Parataisi ni Kalou.* "

E rua na itukutuku ena tikina oqo e tukuna na gauna ni qaqa vakavuravura, " *o koya sa qaqa* ," kei na gauna vakalomalagi ni nona isau.

Na fomula oqo e iotioti ni itukutuku e tukuna o Jisu vei ira na nona dauveiqaravi ena dua vei ira na vitu na gauna e taketetaki kina na parofisai. Na Yalo e veisautaka ki na ituvaki vakatabakidua ni veigauna yadua. Na gauna i Efeso e vakatakilakilataka na itekitekivu ni gauna e kovuta na parofisai, ka sa vakaraitaka kina na Kalou na veivakabulai tawamudu vua ena ivakarau ni itekitekivu ni itukutuku vakavuravura. Na iyaloyalo i Jisu e a vakavotui e kea ena ruku ni kena ni *vunikau ni bula* ena were vakavuravura ka a bulia na Kalou me biuta kina na tamata tawa cala ka savasava. Na Vakatakila 22 e parofisaitaka na vakalesui mai oqo ni dua na Iteni vakavoui me baleta na nodra marau na digitaki qaqa ena vuravura vou. Na fomula e vakaraitaka na kauwai ena veigauna kece e dua na tiki ni bula tawamudu e solia o Jisu Karisito vei ira duadua ga na nona digitaki.

<u>ikarua ni gauna : Simurina</u>

Ena maliwa ni 303 kei na 313, na iotioti ni veivakacacani " vakatui " ni Roma .

Tikina e 8: " Vola ***vua na agilosi ni lotu mai Simurina*** *: Sa kaya vakaoqo na imatai kei na iotioti, o koya sa mate ka sa bula tale :* "

Ena yaca " *Simurina* " ni ikarua ni ivola, vakadewataki mai na vosa vakirisi "smurna" ka kena ibalebale " *mura* ", na Kalou e taketetaka tiko na gauna ni dua na veivakacacani rerevaki ka liutaka na empara ni Roma o Diocletian . Na " *Mura* " e dua na ka boivinaka ka vakaboi vinakataka na yava i Jisu ni bera toka ga na nona mate ka ra kauta mai vua me i madrali ena nona sucu mai vei ira na Magi mai na Tokalau . Ena veivakatovolei oqo, e kunea tale kina o Jisu na gugumatua ni vakabauta dina ka sa sega ni kunea ena 94. O ira era sa vakadonuya me ra mate ena yacana e dodonu me ra kila ni sa qaqa vei mate o Jisu, ka, ni sa bula tale, ena rawa vua me vakaturi ira me vaka a cakava vei koya. Na parofisai e vakatabakidua ga vei ira na lotu Vakarisito, o Jisu sara ga e " *imatai* " ni matadra . Ena nona vakatautauvatataka na nona tamata ki na nodra bula na nona dauveiqaravi , ena vakatakarakarataki koya talega na " *iotioti* " ni lotu *Vakarisito* .

Tikina e 9: " *Au sa kila na nomudou rarawa kei na nomudou dravudravua (e dina ga ni dou sa vutuniyau), kei na nodra vosavakacacataki kemudou ko ira era sa kaya ni ra sa Jiu, ka ra sa sega ni Jiu, ia era sa valenilotu i Setani.* "

Nira vakacacani ira na lotu Vakarisito na kai Roma, era kauta tani na nodra iyau qai levu na gauna era vakamatei. Ia na dravudravua vakayago kei na dravudravua vakayago oqo e vakavuna me ra vutuniyau vakayalo ena ivakatagedegede ni vakabauta ena lewa ni Kalou. Ena yasana kadua, e sega ni vunitaka na nona lewa ka vakaraitaka , ena vosa matata sara , na yaga e solia ki na lotu vakaJiu, ka sa cakitaka na ivakatagedegede vakalou ni veivakabulai ena nona sega ni kilai Jisu Karisito me Mesaia e parofisaitaka na iVola Tabu. Ni sa biuti ira na Jiu na Kalou, era sa tauri ira na Jiu na tevoro kei na nona timoni ka ra sa yaco me baleta na Kalou kei ira na nona digitaki dina, " *e dua na valenilotu i Setani* ."

Tikina e 10: " *Mo kakua ni rerevaka na ka ko sa vakarau sotava: raica, ena biuta eso vei kemudou na tevoro ki na vale ni veivesu, mo dou vakatovolei kina, ia dou na vakararawataki ka bogi tini, dou yalodina ka yacova na mate, ka'u na qai solia vei kemudou nai sala ni bula.* "

Ena tikina oqo, na tevoro e vakatokai o Diocletian, na empara kaukauwa oqo ni Roma ka , vata kei ira na nona "tetrarchs" veimaliwai, vinakata me vakarusai ira na lotu Vakarisito ena veicati kaukauwa . Na veivakacacani se " *veivakararawataki* " e kacivaki e tomani tiko me " tini na siga *"* , oya na " tini na yabaki " dina ena maliwa ni 303 kei na 313 . Kivei ira

eso era a " *yalodina me yacova na mate "* me vaka na mate vakalougatataki cecere , ena solia o Jisu " *na isala ni bula* " ; na bula tawamudu, na ivakatakilakila ni nodra qaqa.

Tikina e 11: " *O koya sa vakadaligana, me rogoca na ka sa kaya na Yalo Tabu vei ira na veisoqosoqo lewe ni lotu : O koya sa qaqa ena sega ni vakamavoataki ena ikarua ni mate.* "

Na itukutuku ni icavacava ni gauna e tiko kina na kena ulutaga: na mate. Ena gauna oqo, e vakavotuya na Yalo na veivakabulai ena nona vakananuma lesu ni o ira era sega ni ciqoma na imatai ni mate ni veivakamatei ena vuku ni Kalou era na vakararawataki, ka sega ni rawa ni ra dro tani mai kina, " *na ikarua ni mate* " ni " *drano bukawaqa* " ni iOtioti ni Veilewai. E dua na " *ikarua ni mate* " ka na sega ni tarai ira na digitaki baleta ni ra sa na curu ki na bula tawamudu me tawamudu.

ikatolu ni gauna : Perikamo

Ena 538, na kena tauyavutaki na veiliutaki vakapopi e Roma .

Tikina e 12: " Vola ***vua na agilosi ni soqosoqo lewe ni lotu mai Perikamo*** *: Oqo na vosa i koya sa tu vua na iseleiwau gata ka batirua* : .

Ena yaca *Perikamo* , e vakavotuya kina na Kalou na gauna ni veibutakoci vakayalo . Ena yaca *Perikamo* , e rua na vu vaka-Kiriki , "perao, kei na gamos," vakadewataki me "me cala na vakawati." Sa ikoya na auwa vakaloloma ni *itekitekivu* ni *veika rarawa* ena yaco vei ira na tamata lotu Vakarisito me yacova na icavacava kei vuravura. Ena kena taketetaki na siga 313, na gauna e liu e vakaraitaka na kena rawati na kaukaua kei na nona veiliutaki vakalotu butobuto na empara o Konisitatini I ʾ na luvena na tui vakaturaga o Konisitanitini Klorusi, qai qaqa vei Maxentius. Ena lawa vakatui ni Maji 7, 321, a biuta na vakacegu vakamacawa ni Siga ni Vakacecegu tabu ni ikavitu ni siga vakalou , na noda Vakarauwai ni gauna oqo, vinaka cake me kena isosomi na imatai ni siga e vakatabui, ena gauna oya, ki na lotu butobuto ni kalou ni matanisiga, na "Sol Invictus", na Matanisiga Sega ni Rawati. Ena nodra talairawarawa vua, era sa vakayacora kina na lotu Vakarisito na " veibutakoci vakayalo , " ka sa yaco mai na 538 me ivakatagedegede vakamatanitu ni lotu vaka-Roma ni lotu vaka-Roma , ka tekivu sara mai na gauna i *Perikamoni* . Era muri Vigilius na lotu Vakarisito tawayalodina , na iliuliu vou ni lotu a tauyavutaka o Empara Justinian I. Na dauvakacaca oqo e vakayagataka vinaka na nona veimaliwai kei Theodora, na yalewa dautagane e vakawatitaka na empara, me rawata kina na itutu vakapopi oqo, e vakalevutaki ena nona kaukaua vou vakalotu raraba Catho , name . Me vaka oqo, ena ruku ni yaca ***Perikamo*** , na Kalou e vakacacana na ivalavala ni "Sigatabu" , e dua na yaca vou kei na vu ni dua ***na veibutakoci vakayalo*** , ena ruku ni " siga ni matanisiga" makawa e taukena mai vei Konisitatini e tomana tikoga na kena dokai mai vua e dua na lotu Vakarisito ni Roma . E kerei Jisu Karisito ka kerei koya , ena itutu ni kena ulu vakapope , "isosomi ni Luve ni Kalou" (Veisosomitaki se veisosomitaki ni Luve ni Kalou), ena vosa vaka-Latina "VICARIVS FILII DEI" , na kena iwiliwili ni matanivola e " *666* " ; e dua na naba e salavata kei na ka e tukuna na Vktala 13:18 me baleta na tiki ni lotu ni " *manumanu* ." Na gauna e vakatokai *o Perikamo* e tekivu kina ena veiliutaki vakapopi sega ni vosota ka veivakasauraratataki ka kauta tani mai vei Jisu Karisito, na Kalou kaukauwa duadua e vakayago , na nona itutu ni Ulu ni Soqoni , me vaka na Tani. 8:11 ; Efeso. 5:23: " *ni sa ulu ni watina na tagane, me vaka sa ulu ni lotu ko Karisito, sa yagona, ka sa nonai Vakabula ko koya.* " Ia mo dou qarauni kemudou! Na cakacaka oqo e vakauqeta na Kalou vakataki koya. In reality , sai koya e kauta laivi ka solia ki na matanitu vakapope na vakabauta Vakarisito, ka sa yaco me sega ni yalodina vakamatanitu. Na *veivakalolomataki* ni matanitu oqo, e vakacacani ena Tani . 8:23, e lako vakayawa sara me vakavuna me taura na ikalawa ni " *veisautaki ni gauna kei na lawa* " e tauyavutaka na Kalou, ena tamata , me vaka na Tani. 7:25 . Ka vakakina , sega ni kauwaitaka na nona ivakasala me kakua ni kaciva e dua na tamata vakayalo me " tama , " e vakavuna me

sokaloutaki me vaka na "Tamada Tabu Sara," vakakina na nona laveti koya cake mai na Kalou Dauveibuli-Daunilawa, ka na kunea oqo ena dua na siga me vaka e dua na dauveivakadodonutaki : " Ka kakua ni kaciva e dua na tamata *e tamamudou* : *lomalagi.* (Maciu 23:9) . Na tui vakatamata oqo e tiko na kena isosomi ka na tomani tikoga kina na veiliutaki kei na kena veivakacacani me yacova na siga ni veilewai ka sa porokaramutaka na " Tamada Tabu Sara Vakalomalagi " dina .

Sa qai tauyavutaka kina o Empara Justinian I na matanitu vakalotu oqo, ka okata na Kalou me "veibutakoci" vua. Na bibi gona ni veivakacudrui e dodonu me vakatakilakilataki qai ceuti ena itukutuku makawa. Ena 535 kei na 536, ena gauna ni nona veiliutaki, e rua na volukano levu e laurai ka vakabutobutotaka na maliwalala ka vakavuna e dua na matedewa veivakamatei ni matedewa ena 541 ka sega ni cava me yacova na 767 , kei na dua na cecere ni veivakacacani ena 592 . ena tikina e tarava .

Tikina e 13: " *Au sa kila na vanua dou sa tiko kina, ni sa tiko kina nai tikotiko vakaturaga i Setani. O sa taura matua tiko na yacaqu, ka sega ni cakitaka na noqu vakabauta, ena gauna mada ga i Anitipasa, na noqu i vakadinadina yalodina, o koya sa vakamatei ena kemudou maliwa, na vanua sa tiko kina o Setani.* "

Na parofisai e vakabibitaka na " *idabedabe vakatui* " kei na kena vanua baleta na kena rogo kei na veidokai era se sauma tikoga kina na tamata ivalavala ca nikua . E dua tale na gauna " Roma " e tekivu tale na kena veiliutaki , na gauna oqo ena ruku ni lotu Vakarisito lasu oqo ka lotu butobuto taucoko. O koya e kaya ni kena " isosomi " (se vicar) , na pope, e sega mada ga ni rawata mai vua na Kalou ni vosa vakataki koya vua. O koya e ciqoma na parofisai e dua e digitaki, sega ni dua e lutu, se dua na dauvakacaca e vakalagilagia na ivalavala ni lotu butobuto. Na vanua cecere oqo ni vakabauta vaka-Katolika vaka-Roma e tiko kina na kena *idabedabe vakapopi* e Roma , ena Valenitui e Lateran ka a solia vakayalololoma o Konisitatini I vua na Bisopi mai Roma . Na vale vakaturaga oqo e Lateran e tiko ena ulunivanua o Caelia, e dua vei ira na " vitu na ulunivanua kei Roma " ka tiko ena ceva-i- ra ni koro ; na yaca i Kaelia e kena ibalebale : lomalagi. Na ulunivanua oqo e balavu duadua ka levu duadua vei ira na vitu , ena vanua. Volekata na Lotu e Lateran, e se matataka tiko ga na lotu Katolika bibi duadua e vuravura me baleta na pope kei na kena italatala, e tu kina na obelisk levu duadua e Roma , e tiko kina e 13 , e yacova na kena cecere e 47 na mita. E kunei ena ruku ni 7 na mita ni vuravura ka wasei ki na tolu na iwasewase, a tara ena 1588 mai vei Pope Sixtus V , o koya ena , ena gauna vata oqori , tuvanaka na veiliutaki ni Matanitu ni Vatikani ena gauna ni parofisai e tarava ka vakatokai *o Ceatira* . Na ivakatakilakila oqo ni sokalou ni matanisiga ni Ijipita e tiko kina e dua na volavola levu ena stele e tiko kina , e vakananuma lesu na ka e solia o Constantine. In reality , sa ikoya na luvena o Konisitaniti II ka , ni oti na mate nei tamana, kauta mai Ijipita ki Roma , me vakayacora vakatikina e dua na gagadre nei tamana ka vinakata me kauta mai ki Konisitanitinopoli. Na vakatabui oqo me vakalagilagi kina o Konisitatini I e baleta vakalevu cake na gagadre ni Kalou mai na luvei Konisitaini. Me baleta na taucoko ni obelisk kei na kena itutu cecere e vakadeitaka na veitaratara parofisaitaki , ka cakava o Constantine I na lewa vakamatanitu ka tauyavutaka na vo ni "siga ni matanisiga" , kei na pope, ena gauna e dua na bisopi rawarawa ni lotu Vakarisito ni Roma, na lewa vakalotu ena ruku ni siga name , o cei ena impose . "Sigatabu" se, na siga ni Turaga. Ena dela ni obelisk oqo e va na ivakatakilakila vakatakilai ka muria e dua tale ena ituvatuva ni cabe oqo : 4 na laione dabe ena kena tikina, vakanamata ki na va na tikina kadinala , e cake ni va na ulunivanua surmounted ena rarama ni matanisiga , kei na dela ni ilawalawa oqo e lewa e dua na kauveilatai Vakarisito. E vakadodonutaki ki na va na tikina bibi, na ivakatakilakila ni laione e vakatoka na matanitu ena kena kaukauwa raraba ; ka vakadeitaka na kena ivakamacala e vakatakilai ena Tani. 7 kei na 8. Vakatakila 17:18 ena vakadeitaka na vosa me baleti Roma: " *Ia na yalewa o a raica sai koya na koro levu o ya sa lewai ira na tui kei vuravura.* » Kuria, na kato ni Ijipita e ceuti ena obelisk e vakavotuya " na

gagadre tawa savasava ni dua na tui na veika oqo e lako na matanisiga na vakabauta kecega nei Amoni " . ka sa lewa tiko mai Roma mai vei Konisitatini I, oya mai na 313, na siga ni nona qaqa Na obelisk oqo , kei na ivakatakilakila e tiko kina , e vakadinadinataka na " *rawaka* " ni dauveiqaravi ni tevoro e parofisaitaki ena Tani 8:25, o koya , ena vuku i Konisitatini I , a rawata na veivakalougatataki ni lotu Vakarisito . vakalewai na Kalou vei Jisu Karisito Au vakalekalekataka na itukutuku ni veivakatakilakila oqo : "kauveilatai": vakabauta vakarisito "rarama ni matanisiga ": » : lotu ni matanisiga; « ulunivanua » : kaukauwa vakavuravura; « va na laione » : vakatui kei na kaukauwa raraba ; « obelisk » : Ijipita, ivalavala ca , mai na nona talaidredre o Fero ni Lako Yani, kei na ivalavala ca e vakavuna na qaravi matakau ni kalou ni matanisiga o Amoni. Na Kalou e vakatoka na veivakatovotovo oqo ki na vakabauta ni lotu Katolika vaka-Roma ka vakatorocaketaka o Constantine I. la ki na veivakatakilakila oqo, mai na katoni ni Ijipita, e kuria na nona lewa me baleta na nodra yalayala vakalotu na bisopi ni Roma ka okati rau ruarua me rau sega ni savasava ; Era sa vakatokai tu me ra "pope" na veitacini vakalotu ni koro. Na veimaliwai ni vakabauta Vakarisito kei na sokalou ni matanisiga sa vakayacora ka dokai mai vei Constantine vakataki koya , e tiko ena itekitekivu ni dua na vosa ni cudruvi rerevaki ena sauma na tamata , tomani tikoga, me yacova na icavacava kei vuravura. *Na idabedabe vakatui* oqo e Lateran e sega ni veisisivi kei ira na empara ni Roma , baleta me tekivu mai na gauna i Konisitatini I ᾽ era sa sega ni vakaitikotiko e Roma , ia ena Tokalau ni matanitu , e Konisitatininopoli. Thus , ena nodra sega ni kauwaitaka na ivakatakila vakaparofisai a solia o Jisu Karisito vei Joni, era sa lutu kina e vuqa na tamata ki na veivakacalai vakalotu levu duadua ena veigauna kecega. Ia na nodra lecaika e cala baleta ni ra sega ni lomana na dina ka ra sa vakakina , mai vua na Kalou vakataki koya , soli yani ki na lasu kei na lasu ni veimataqali. Na lailai ni nodra vuli na lewenivanua ena gauna i *Perikamo* e vakamacalataka na rawaka ni veiliutaki vakapopi era vakatura ra qai tokona na empara ni Roma era veitaravi ena gauna oya. Oqo e sega ni tarovi ira eso na digitaki dina mai na nodra sega ni ciqoma ka vakasuka na lewa vou tawavakalawa oqo; ka vakavuna me kilai ira o Jisu ni ra nona dauveiqaravi dina. Na vanua vaka-Roma ni nodra caka tiko na digitaki, raica ni Yalo e kune e kea ena 538 na dauveiqaravi era maroroya na vakabauta ena yaca i Jisu ni ra doka tiko na Sigatabu . Ia, ena vanua oqo o Roma , na iotioti ni mate se "ivakadinadina yalodina" era a laurai ga ena gauna i Nero , ena 65-68 kei na kena i Diocletian ena maliwa ni 303 kei na 313 . Ena kena taketetaki na korolevu o Roma, e nanuma lesu na Yalo na yalodina ni " *Anitipasa* , na nona " *ivakadinadina yalodina* " ni veigauna sa oti. Na yaca vakirisi oqo e kena ibalebale: veivala kei ira kecega. E vaka me vakatokai koya na yapositolo o Paula, na imatai ni daukacivaka na Kosipeli i Jisu Karisito ena koro oqo ka mate kina me dua na dauvakabauta, ka musuki na uluna, ena 65, ena ruku ni veiliutaki ni empara o Nero. E veiletitaka kina na Kalou na itutu lasu ka veivakacalai ni "isosomi ni Luve ni Kalou" vei ira na pope. Na ivukevuke dina o Paula yalodina, ka sega ni o Vigilius tawayalodina, se dua vei ira na nona isosomi.

Na Kalou Dauveibuli kaukauwa duadua e ceuta ena veika buli na veigauna bibi ni itukutuku vakalotu ni gauna Vakarisito; na gauna e taura kina na vosa ni cudruvi e dua na itovo kaukauwa ka na kena revurevu bibi vei ira na tamata lotu Vakarisito. Ena gauna sara ga ni nona veiqaravi e vuravura, a solia kina o Jisu Karisito vei iratou na nona iapositolo lewe tinikarua eratou kurabui ka kurabui na ivakadinadina ni nona kila vinaka e dua na cagilaba ena Wasawasa o Kalili; e dua na cagilaba e vakaceguya ena dua na gauna lekaleka, ena nona ivakaro. Ena noda gauna, na gauna ena maliwa ni 533 kei na 538 e taura na itovo vakaloloma oqo vakabibi, mai na kena tauyavutaki na matanitu vakapope mai vei Empara Justinian I ᾽ na Kalou e vinakata me totogitaki ira na lotu Vakarisito era talairawarawa ki na lawa e vakarota o Empara Constantine I ᾽ ka cakava me dodonu na vo ni Unconred week na imatai ni siga ni "siga ni". 7, 321. Ena gauna oqo e cudruvi koya, a vakavuna na Kalou na nodrau yadra e rua na volukila ka vakamalumalumutaka na yasa ni vuravura ena vualiku ka biuta tu mai na

ivakatakilakila ena yasa ni vuravura ena Ceva me yacova sara na Antarctica. Ena loma ga ni vica na vula mai na dua tale, ka tiko ena veibasai ni duru ena bati ni equator, na kena tete na butobuto e yaga sara ka veivakamatei sara vakalevu. E bilioni na tani na kuvu ni soso e vakadrodroi ina maliwalala, e vakavuna me sega ni rawa vei ira na tamata na rarama kei na nodra kakana era dau tea. Na matanisiga ena kena icavacava e solia na rarama vata ga kei na vula taucoko, o koya sara ga e yali vakadua. Era sa raica na dauvolaitukutuku makawa na ivakadinadina oqo me vaka na kena ravuti Roma tale mai vei ira na Ostrogoth na mataivalu nei Justinian ena vuku ni dua na cagilaba ena lomaloma ni Julai. Na imatai ni volukano ka yacana o "Krakatoa" e tiko mai Idonisia ka yadra mai ena Okotova 535 ena kena levu sega ni vakasamataki rawa, ka veisautaka e dua na vanua ni ulunivanua e 50 na kilomita ki na dua na vanua ni wasawasa. Na kena ikarua, ka vakatokai na "Ilopango" e tiko mai Amerika Lodoni ka a kacabote ena Feperueri 536.

Tikina e 14: " *Ia e vica na ka au beitaki iko kina, ni ra sa tiko vei iko o ira era sa taura na i vakavuvuli i Pelami, o koya sa vakavulici Pelaki me vakatarabetaki ira na Isireli, me ra kania na ka sa vakacabori ki na matakau, ka me ra dau veiyacovi tawadodonu.* "

Na Yalo e vakamacalataka na ituvaki vakayalo e tauyavutaki mai Roma. Me tekivu mai na 538, era sa vakadinadinataka na digitaki yalodina ena gauna oya na tauyavutaki ni dua na lewa vakalotu ka vakatauvatana na Kalou vua na parofita " *Pelami* . " Na tamata oqo e qarava na Kalou ia e laiva me vakacalai koya na veivakayarayarataki ni rawa ka kei na iyau vakavuravura; na veika kece e wasea na matanitu vakapopi ni Roma. Kuria, o " *Pelami* " e vakavuna na nodra lutu sobu na Isireli ena nona vakaraitaka vei " *Pelaki* " na sala e rawa ni kauta sobu kina: e rauta me vakauqeti koya me ciqoma na nodra vakawati na Jiu kei ira na kai lotu butobuto; na veika e cudruva vakaukaua na Kalou. Ena nona vakatauvatani koya kei " *Pelami* " , e solia vei keda na Kalou e dua na iyaloyalo ni robot ni matanitu vakapope. Sa qai kila o koya e digitaki na ibalebale ni veika e vakayacora na Kalou, o koya vakataki koya, mai vua na tevoro kei ira na nona itokani vakasilesitieli kei na vuravura. Na vosa ni cudruvi ni Lotu Vakarisito e vakacegu ena kena ciqomi na lotu butobuto "siga ni matanisiga sega ni rawai , " era dau vakananuma mai na 321 na lotu Vakarisito tawavakabauta. Na matanitu vakapopi, me vakataki " *Pelami ,* " ena cakacaka me baleta na nodra lutu ka vakalevutaka na nodra cudruvi vakalou. " *Na lewe ni manumanu e cabori vei ira na matakau* " e matakau ga ni vakatauvatani kei na " siga ni matanisiga " ni lotu butobuto . E kauta mai o Roma na lotu butobuto ina lotu Vakarisito. Ia na ka e dodonu mo kila sai koya ni ra sa tautauvata na kedra ituvaki ka ra kauta tiko ena ruku ni lewa ni Kalou na kena itinitini bibi vata ga .... Na ka kecega me vaka ni na tomani tikoga na veivakacacani e vakavuna na " *Pelami* " ni gauna Vakarisito me yacova na icavacava kei vuravura, ka vakatakilakilataki ena lesu tale mai lagilagi i Jisu Karisito. Na nodra tawayalodina na lotu Vakarisito e vakatauvatani talega kei ira na Iperiu ka ra soli ira ki na " *dukadukali* " ni oti na nona vakavuna na Kalou me ra rogoca na nona ivunau e tini. Ena maliwa ni 321 kei na 538, era cakava tale ga na lotu Vakarisito tawavakabauta me vakataki ira. Ka sa tomani tikoga na cakacaka oqo me yacova mai na siga nikua.

Tikina e 15: " *Sa vakakina vei kemudou ko ira era sa taura na nodra i vakavuvuli na kai Nikolaita.* "

Ena itukutuku oqo , na yacadra na " *Nikolai* " era cavuti mai *Efeso* e basika tale ena ivola oqo. Ia na " *cakacaka " e* baleti ira mai *Efeso* sa yaco eke me " *ivakavuvuli* " . Eso na kai Roma era sa dina sara , mai *Efeso* , yaco me ra lotu Vakarisito , qai lotu Vakarisito tawavakabauta mai na 321, ka oqo, ena dua na ivakarau vakalotu vakamatanitu mai na 538 , ena nodra doka na " *ivakavuvuli* " ni vakabauta vakapope ni lotu Katolika vaka-Roma .

Tikina e 16: " *Mo veivutuni, kevaka e sega, au na lako* ***vakatotolo yani vei iko*** *, ka'u na vala kei ira ena i seleiwau ni gusuqu.* "

Ena nona vosa me baleta na " *ivalu* " e vakayacora na nona " Vosa , " " *na iseleiwau ni gusuna* , " e vakarautaka na Yalo na itukutuku me baleta na ikava ni itukutuku ena lako mai. Oqo ena kena ena ika 16 ni [senitiuri] , ni sa na vakatetea na iVolatabu, na nona vosa tabu volai, na nona " *rua na ivakadinadina* " me vaka na Vakatakila 11:3, na dina vakalou ka vakaraitaka na vakabauta lasu ni lotu Katolika vaka-Roma.

Tikina e 17: " *O koya sa vakadaligana, me rogoca na ka sa kaya na Yalo Tabu vei ira na veisoqosoqo lewe ni lotu: Vei koya sa qaqa au na solia vua eso na mana vuni ka solia vua e dua na vatu vulavula , ka sa volai tu ena vatu e dua na yaca vou, ka sega ni dua e kila, o koya ga sa ciqoma.* "

Me vaka ga na veigauna kece, na Yalo e vakavotuya e dua na tiki ni bula tawamudu. Eke e vakaraitaka vei keda ena matakau e parofisaitaki ena mana e soli vei ira na Iperiu era viakana tu ena vanua dravuisiga, dravuisiga, ka mamaca. Sa qai vakatavulica na Kalou ni rawa vua me taqomaka ka vakabalavutaka na nodra bula na nona tamata digitaki ena nona kaukauwa ni veibuli; oqo ena vakayacora ena nona solia na bula tawamudu vei ira na nona digitaki era sa vakabulai. Oqo ena itinitini ni nona ituvatuva taucoko ni veivakabulai.

O ira na digitaki ni gauna era na saumi ena bula tawamudu, ka vakamacalataka na Yalo ena iyaloyalo. " *Na mana* ," e dua na ivakatakarakara ni kakana vakalomalagi, e vuni tu ena matanitu vakalomalagi , na Kalou sara ga e bulia . Ena ivakatakarakara makawa, na mana e tiko ena vanua tabu duadua, e sa vakatakarakarataki lomalagi, e veiliutaki cecere kina na Kalou ena nona idabedabe vakaturaga. Ena ivalavala ni Roma, na " *vatu vulavula* " e vakatakarakarataka na "io" digidigi, na kena karakarawa e vakatoka na "sega." Na " *vatu vulavula* " e vakaraitaka talega na savasava ni bula ni tamata digitaki ka sa yaco me tawamudu. Na Nona bula tawamudu e dua na io vakalou ka vakadewataka e dua na veiciqomi gugumatua ka levu ena yasa ni Kalou. Baleta ni sa vakaturi cake tale na digitaki ena dua na yago vakasilesitieli, na nona ituvaki vou e vakatauvatani ki na dua na " *yaca vou* . " Na itovo vakasilesitieli oqo e, vei ira na nona digitaki , e dau misiterio ka tamata yadua : " *e sega ni dua e kila* . " Ena gadrevi kina me taukena ka curu ki na kena ituvaki oqo me kunei kina na cava e tiko kina.

<u>ika 4 [ni gauna] : Ceataira .</u>

Ena maliwa ni 1500 kei na 1800, na iValu ni Lotu .

Tikina e 18: " ***Mo vola vua na agilosi ni lotu mai Ceataira*** *: Sa kaya oqo na Luve ni Kalou, o koya sa vaka na yameyame ni bukawaqa na matana, ka sa vaka na parasa vinaka na yavana:* "

Na ikava ni ivola, ena ruku ni yaca " *Ceataira* ," e vakavotuya e dua na gauna e solia kina na vakabauta Vakarisito ni veisoqosoqo ni lotu Katolika kei na lotu Tawase e dua na ka vakasisila ena nodra veivala vakadave dra. Ia na itukutuku oqo e taura tu na veivakakurabuitaki levu. Ena yaca *o Ceatira* , e rua na vu vaka-Kiriki "thuao, tÃ©iro" e vakadewataki "ka vakasisila ka solia na mate vata kei na rarawa." Na vosa vaka-Kiriki e vakadonuya na vakadewataki ni ka vakasisila oqo e vakaibalebaletaka, ena ivolavosa vaka-Kiriki ni Bailly, na vuaka se na vuaka ni veikau ni ra sa katakata. Na eke , e gadrevi na veivakamatatataki. E kilai ena ika16 ni [senitiuri] na nodra yadra mai na lotu Tawase era saqata na lewa ni veiliutaki vakapope ni Roma. Me rawa tale ga ni vakaukauataka na nona lewa vakayago, e tauyavutaka na pope, e matataka o Pope Sixtus V, na nona Matanitu o Vatikani, ena solia vua e dua na dodonu vakamatanitu e semati ina nona lewa vakalotu. Oqo na vuna, me tekivu mai na ika16 ni [senitiuri] , sa tokitaka kina na matanitu vakapopi na kena idabedabe, e tiko me yacova mai na gauna oya ena Vale ni Tui o Lateran, ina nona iyau ena Vatikani, e sa vakatokai tu me dua na matanitu vakapopi tu vakataki koya . Ia na veisau oqo e veivakacalai ga, baleta ni o koya e kaya ni tiki ni Matanitu ni Vatikani e se dabe tikoga ena Valenitui Lateran; ni sa tiko kina, ena Lateran, era dau ciqomi ira kina na pope na italai ni veimatanitu

tani era dau sikovi ira. Ka sa vakakina ni ena 1587, na obelisk vakavinakataki , ka tara volekata na Vale ni Lateran me tekivu mai na ika 3 ni Okosita, 1588 , a kunei ena ruku ni 7 na mita ni qele ka tolu na kena tiki . Na Matanitu ni Vatikani e tiko ena taudaku kei Roma , ena Ulunivanua ni Vatikani, ena bati ni tokalau ni Tiber, e iyalayala ni koro mai na vualiku ina ceva. Ni keitou raica tiko na ituvatuva ni korolevu oqo ni Vatikani, au kurabui niu kunea na ibulibuli ni ulu ni vuaka, e tiko na daligana ena vualiku kei na ucuna ena ceva-i-ra. Na itukutuku ni "thuao" vaka-Kiriki e sa vakadeitaka vakarua ka vakadonui mai vua na Kalou, na dau tuvanaka na veika oqo. Na vakabauta vaka-Katolika e vakadewataki mai *Perikamo* e yaco sara ina kena icavacava ni kena veika vakasisila. E sauma vakaukauwa na veicati kei na veivakalolomataki vei ira era , vakararamataki ena iVolatabu , e qai vakatetea na vakavinavinaka ki na misini ni tabaivola , vakacacana na kena ivalavala ca kei na kena exactions. Vinaka cake , me yacova mai na gauna oya, e dau maroroya na iVolatabu Tabu e vakatara mera vakadewataka tale na nona monaki ena veivalenilotu kei na veivalenilotu, e vakacacana na iVolatabu e vakacala na nona cala. Ka sa vakarota me ra vakamatei na dauveibeitaki ena kaukauwa ni tui mataboko ka dau veivakalolomataki; na dau vakayacora na nona lewa talairawarawa. Na veivosa e vakaraitaka kina o Jisu , ka cavuta , " *o koya e matana me vaka na yameyame ni bukawaqa ka vaka na parasa vinaka na yavana* ", e vakaraitaka na nona cakacaka ni veivakatotogani vei ira na nona meca vakalotu ka na vakarusai ira ena nona lesu tale mai ki vuravura. Oqo sara ga na rua na vakasama vakarisito ka rau a vala me yacova na mate " ena iseleiwau " kei na iyaragi ena itukutuku makawa oqo ni gauna nei *Ceataira* . " *Na yavana* " ena qai tu ena " *wasawasa kei na vanua* ," e dua na ivakatakilakila ni vakabauta vaka-Katolika kei na vakabauta vaka-Tawase ena Vakatakila 10:5 kei na Vakatakila 13:1-11. Na lotu Katolika kei na lotu Tawase, erau ivalavala ca ruarua (ivalavala ca = *varasa*) , sega ni veivutuni , erau vakamacalataki me " *parasa vinaka* " ka dreta mai na cudru ni veilewai ni Kalou o Jisu Karisito. Ena nona vakayagataka na matakau oqo ka kacivaka kina na " *leqa* " levu ena Vakatakila 1:15, e vakaraitaka na Kalou na auwa era a duavata kina na iotioti ni dauveivakacacani vei ira na luvena yalodina ka ra vala me yacova na mate me vaka na "manumanu kila" ka na vakatakarakarataki ira ena parofisai taucoko. Mai vei Francis I [me yacovi] Louis XIV, era veitaravi na ivalu vakalotu . Ka sa ka bibi me da raica na sala e vakaraitaka kina na Kalou na nodra cudruvi na kai Varanise, era dau tokona vakaiyaragi na pope me tekivu mai vei Clovis, na imatai ni tui ni Franks. Me vakatakilakilataka na cecere ni vosa ni cudruvi oqo, a biuta na Kalou na cauravou o Louis XIV, yabaki "lima," ena idabedabe vakatui mai Varanise. Na tikina oqo mai na iVolatabu, Dauvunau 10:16, e vakaraitaka na nona itukutuku: " *Ena ca vei iko, na vanua e gone na kena tui, ka ra dau kana na kena turaga ena mataka!* " E vakarusa o Louis XIV o Varanise ena nona vakayagataka vakalevu na ilavo ena Valenitui mai Versailles kei na nona ivalu sau levu. A biuta tu mai e dua na Varanise ka lutu ki na dravudravua kei na nona isosomi o Louis XV a bula ga me baleta na galala e wasea vata kei na nona itokani sega ni tawasei rawa ena veidauci, o Kadinala Dubois. E dua na itovo vakasisila , o Louis XV taucoko . E kauaitaka vakalevu na nodra icavacava na nona tamata, qai cudru vakalevu e cavuti me lutu vei koya e sosomitaki koya, na tui daucakacaka, o Louis XVI dau sautu. Ena nona taketetaka e dua na tamata yalomalua qai vakacegu ena cudru oqo, e vakaraitaka kina na Kalou na nona inaki me vakacacana na matanitu vakatui e vakadewataki mai ena vuku ni veivakabauti mataboko e biuta vakatawadodonu ena veivakaisini vakalotu vakapopi me tekivu mai vei Clovis.

Tikina e 19: “ *Au sa kila na nomu cakacaka, na nomu loloma, na nomu vakabauta, na nomu veiqaravi, na nomu vosota, kei na nomu cakacaka e muri sa levu cake mai na kena e liu.* ”

Na vosa oqo e tukuna na Kalou vei ira na nona tamata " *era yalodina me yacova na mate* " , era sa soli ira me ra soro ena iserau ni nodra Turaga ; Na nodra " *cakacaka* " e vakadonuya na Kalou baleta ni ra vakadinadinataka na nodra " *loloma* " dina vua na nodra

iVakabula . Na nodra " *vakabauta* " ena vakadonui me vaka ni salavata kei na " *veiqaravi yalodina* . " Na vosa " *tudei* , " e cavuti eke , e taura na bibi ni itukutuku makawa bibi. E tiko ena "vale cecere ni Constance" ena koro o Aigues-Mortes ni a bula kina o Marie Durand , me ivakaraitaki ni vakabauta, na nona vesu tu me 40 na yabaki balavu ka veivakatovolei. E vuqa tale na lotu Vakarisito era sa solia na ivakadinadina vata ga oqo, ka dau sega ni kilai tu ena itukutuku makawa. Oqo baleta ni tubu na iwiliwili ni tamata era mate ena vuku ni nodra vakabauta ena veigauna. Na iotioti ni cakacaka e baleta na veiliutaki (1643 ki na 1715) nei Tui Louis XIV, ena rukuna na "drakoni" ni yago e vakarautaki me baleta na cakacaka oqo, era a vakamuri ira na lotu Vakarisito yalodina ni lotu Tawase era sa biubiu ki na veikau kei na vanua lala. E dodonu me da raica na itavi vakatakilai ni yaca " *drakoni* " ka vakaibalebaletaka na " tevoro " kei na cakacaka kaukauwa ni Roma vakatui kei na Roma vakapope ena Vakatakila 12: 9-4-13-16 . O koya e vakatokai koya me "tui matanisiga" a kauta mai ki na kena apogee na ivalu ni lotu Katolika, dau taqomaka na "siga ni matanisiga" taukeni mai vei Constantine I. Ia, me vakadinadinataka me saqati koya, na Kalou plunged na gauna taucoko ni nona veiliutaki balavu ki na butobuto, cakitaka vua na katakata kei na consequence taucoko ni Varanise na rarama dina ni . tamata.

Tikina e 20: " *Ia e vica na ka au beitaki iko kina, ni o sa vakatara na yalewa o ya o Jesepeli, o koya e vakatokai koya me parofita yalewa, me vakavulici ira ka vakacalai ira na noqu tamata me ra veiyacovi tawadodonu ka kania na ka sa vakacabori ki na matakau.* "

Ena 1170, e vakarota na Kalou me vakadewataka na iVolatabu ena vosa vakaProvençal o Pierre Vaudès. O koya na imatai ni lotu Vakarisito me kunea tale na ivakavuvuli ni dina bibi vakaiapositolo, oka kina na dokai ni Siga ni Vakacecegu dina kei na kena ciqomi na kakana draudrau . Kilai me Pierre Valdo , o koya na itekitekivu ni "Vaudois " ka vakaitikotiko ena Piedmont ni Alpine ni Itali. Na cakacaka ni Veivakalesuimai era matataka e saqata na lotu vakapepa qai yali na itukutuku . Sa vakakina na Kalou e vakabulai Iurope taucoko ki na dua na veivakamatei ni Mongol ravuravu ka tarava mai e dua na matedewa rerevaki ni matedewa ka vakavuna na Mongol ka vakarusa mai na 1348 , e dua na ikatolu ka voleka ni veimama ni kena lewenivanua. Na itukutuku ni tikina oqo , " *o biuta na yalewa o Jesepeli ...* " , e dua na veivakacacani e vakatabakidua vei ira na dauveisau ka ra sega ni solia ki na cakacaka nei Pierre Waldo na bibi e dodonu me solia vua , baleta ni sa uasivi sara. Ena maliwa ni 1170 kei na 1517, era a sega ni kauwaitaka na ivakavuvuli uasivi ni dina ni veivakabulai vakarisito kei na nodra Veisau e vakayacori ena icavacava ni gauna oqo e vakatikina ka sega sara ga ni taucoko.

<u>iVakamacala</u> : **Na uasivi ni ivakavuvuli e kila ka vakayagataka o Pierre Valdo e vakaraitaka ni vei koya, e vakaraitaka kina na Kalou na porokaramu taucoko ni Veisau ka dodonu me vakayacori.** Na kena dina , e vakayacori na veika ena rua na iwasewase, na kena gadrevi na Siga ni Vakacecegu e sega ni tekivu me yacova na 1843-1844, me salavata kei na gauna e vakatakilakilataki ena ivakaro i Tani. 8:14.

Me vakaraitaka na vakabauta ni lotu Katolika vaka-Roma vakapope , e vakatauvatani koya na Kalou kei na watina vulagi o Tui Eapi, na " *Jesepeli* " rerevaki, ka vakaraitaka na parofita ni Kalou ka vakadavea na dra tawa cala . Na ilavelave e dina ki na ivakaraitaki, ka sa tiko talega na kena leqa ni tudei vakalevu cake ena itaviqaravi. Ena nona vakayacani koya me " *parofita yalewa* ," na Kalou e taketetaka tiko na yaca ni vanua vou ni nona " idabedabe vakaturaga " : Vatikani, ka kena ibalebale ena vosa vaka-Varanise makawa kei na vosa vaka-Latina , "vaticinare" : me parofisai. Na itukutuku makawa me baleta na vanua e vakaraitaka vakalevu sara. Taumada , na vanua oqo e vakatakilakilataki ena kena tiko e dua na valetabu ni Roma e vakatabui ki na " *gata* " kalou o Aesculapius. Na ivakatakilakila oqo ena vakatakilakilataka na tevoro kei na matanitu vakapopi ena Vakatakila 12:9-14-15. Na Empara Nero a biuta na nona veitaucici ni qiqinivalu e kea, ka "Saimoni na daucakaisausau" a bulu e kea ena dua na ibulubulu . E kena irairai ni nona ivovo, ena dokai me vaka ga na yagona na

yapositolo o Pita a vakamatei ena kauveilatai e Roma. Eke tale , e dua na valenilotu e solia o Konisitatini e marautaka na lagilagi vakarisito. E a vanua mamaca taumada na vanua oqo. Na lasu e tara vakaoqo ena vakadonuya na yaca vou ni valenilotu oqo ni Vatikani ka, vakalevutaki ka vakaiukuukutaki ena ika 15 ni senijiuri , ena taura na yaca veivakacalai ni " Valetabu ni Sanito Pita mai Roma " . Na dokai oqo , e soli dina vua e dua **na daucakaisausau** kei na " *gata* " Aesculapius , ena vakadonuya na yaca " ***daucakaisausau*** " e vakatoka na Yalo ki na veiqaravi vakalotu ni lotu Katolika vaka-Roma ena Vakatakila 18:23 na vanua e tukuna kina vei keda na vakadewa vakaivolatabu ni Darby : " *Ia na rarama ni cina ena sega tale ni cila mai vei iko kei na domo ni tagane vou; me rogoci vei kemuni na* ***nomuni*** *dauveivoli era sa tamata lelevu e vuravura ni sa vakacalai na veimatanitu kecega* » Sa dodonu sara, na kena vakacavari na cakacaka ni basilika oqo "Santo Pita mai Roma" , ka gadrevi kina na ilavo levu sara , ; ena liutaki Tetzel me volitaka na nona "veivosoti." Ni raica na vosoti ni ivalavala ca e volitaki ena ilavo, e kunea kina na monaki-qasenivuli o Martin Luther na ituvaki dina ni nona Lotu Katolika vakaRoma. Ena vakacacana kina na kena itovo vakatevoro kei na so na kena cala ena nona vakabira ena 1517 na nona ivola kilai levu e 95 ena katuba ni lotu Jamani e Augsburg . E vakadonuya kina na cakacaka ni Veisau e vakatura na Kalou vei Pita Waldo me tekivu mai na 1170.

Ni vosa vakadodonu vei ira na nona dauveiqaravi era sa veisautaki ena gauna oya, o ira na dauvakacacani dina, era sa vakacegu, era sautu, e beitaki ira na Yalo ena nodra vakatarai *Jesepeli me vakavulici ira ka vakacalai ira na nona dauveiqaravi* . E rawa ni da wilika ena veivakacacani oqo na sega ni uasivi kece ni ivakavuvuli ni itekitekivu ni veisau oqo. E " *vakavulica ka vakacalai* " ira na nona " *dauveiqaravi* , " o ira i Jisu, ka sa yaco kina me dua na lotu Vakarisito. Ia na nona ivakavuvuli sai koya na gauna mai *Perikamo , ka* sa vakacacani tiko kina na veibeitaki ni " *veibutakoci* " kei na matakau ni " lewe ni *manumanu sa vakacabori ki na matakau "* . Dina ga ni rairai veivakacalai, ena tikina oqo na ka bibi e sega ni " *na yalewa o Jesepeli* " ia na lotu Vakarisito lotu Tawase vakataki koya . Mai na ivakatekivu, ena nona kaya vua, " *O biuta na yalewa o Jesepeli...* " e vakaraitaka na Yalo na cala era wasea na imatai ni lotu Tawase. E qai vakaraitaka na itovo ni cala oqo: na qaravi matakau butobuto. Ena nona cakava oqo, e vakaraitaka na itovo ni " *icolacola* " e se bera ni vakatauca vua ena gauna oya , ia ena kerea mai na 1843. Ka ena itukutuku oqo, na Kalou dauveibuli e taketetaka na Roma "Sigatabu " ka kena ivalavala e tiko ena matana e dua na cakacaka ni lotu butobuto vakalou matakau ka doka e dua na itukutuku makawa duadua ni matanisiga ena vakalou ni tamata lasu ena. Mai na 1843, ena dodonu me biuta laivi na "Sigatabu" se na kena veiwekani kei Jisu Karisito, na iVakabula duadua ga ni tamata ivalavala ca e vuravura.

Tikina e 21: " *Au a solia vua na gauna me veivutuni kina, ka sa sega ni via veivutunitaka na nona veibutakoci.* "

Na gauna oqo sa vakatakilai mai na Tani. 7:25 ka vakadeitaki ena tolu na kena ivakarau ena Vakatakila wase 11, 12, kei na 13. Oqo na vosa: " *e dua na gauna ni gauna kei na veimama ni gauna; 1260 na siga, se 42 na vula* ," oqo kece e vakaibalebaletaka na veiliutaki vakapopi sega ni vosota ka cakacaka tiko ena maliwa ni 538 kei na dina ni iVolatabu me yacova na spread ni 179. era solia na dauveisautaka na lotu Katolika na iotioti ni gauna me veivutuni kina qai biuta laivi na nona ivalavala ca. E sega ni cakava e dua na ka, ka vakacacani ira ka vakararawataki ira, ena yaca ni nona kaukauwa ni veivakatarogi, na italai vakacegu ni Kalou bula. O koya gona, e vakaraitaka tale kina na nodra cakacaka talaidredre na tamata Jiu, e solia kina na ikarua ni kena vakayacori na vosa vakatautauvata i Jisu: oya na vosa vakatautauvata ni dauteitei era vakamatea na imatai ni italai ni Kalou, ra qai vakamatea, ni sa rairai mai e matadra, na luvena na Turaga ni loganivaini me butakoca na nona ivotavota.

Tikina e 22: “ *Raica, au na biuti koya ki na dua na idavodavo, ka ra na vakau ki na rarawa levu ko ira era sa veibutakoci kei koya, kevaka era sa sega ni veivutunitaka na nodra ivalavala.* ”

Na Kalou ena qaravi koya me vaka e dua na " *yalewa dautagane* " " *e biu tu ena dua na idavodavo* ," ka rawa kina vei keda me da semati " *na yalewa o Jesepeli* " ni ulutaga oqo kei na " *yalewa dautagane Papiloni na levu* " ni Vkta. Na " *veivakararawataki levu* " sa tukuni tu mai liu ena yaco mai ni oti na kena sega ni rawati na kacivaki vakaivolatabu. Na itukutuku vata oqo ena vakadeitaka na kena vakatakilakilataki na " *veivakararawataki levu* " oqo kei na " *manumanu sa lako cake mai na qara sega ni vakabotona* " ena Vakatakila 11:7. E tucake mai ni oti na nodrau cakacaka na Kalou " *e rua na ivakadinadina* " ka rau volavola ni veiyalayalati vakalou makawa kei na vou ni iVolatabu Tabu. Na " ***veibutakoci*** " vakayalo e vakadeitaki ka vakayacani ka " *o ira* " e beitaki ira na Kalou ni ra vakayacora vata kei " *Jesepeli* " sai ira na tui kei na dauvakacaca ni Varanise. Vata kei ira na bete ni lotu Katolika, era na yaco na dauvakacaca me ra takete levu ni cudru ni veivakaduiduitaki vakamatanitu ka a vakaraitaka ga na cudru ni Kalou Kaukauwa o Jisu Karisito. Era sega ni veivutuni, e tarai ira tale ga na cudru vakarua ena gauna e vakadeitaka na Kalou ena icavacava ni veiliutaki vakapopi ena maliwa ni 1793 kei na 1798.

Na vosa " *veivakararawataki* " e vakaibalebaletaka na kena itinitini ni veivakacacani vakalou me vaka na Roma. 2:19: " *Ena yaco na rarawa kei na rarawa* ***vei ira kecega na tamata era sa caka ca*** *, vei ira na Jiu taumada, ka vakakina vei ira na kai Kirisi* ." Ia na " *veivakararawataki* " e totogitaka na nodra ivalavala ca na matanitu vaka-Katolika kei na kena itokani na Lotu Katolika vaka-Roma e vakatakarakarataki ena Vakatakila 17:5 ena yaca " *Papiloni na* ka levu ***"*** e , vakaibalebale , e dua na " *veivakararawataki* ***levu*** ."

Tikina e 23: “ *Au na vakamatei ira na luvena ena mate, ka ra na kila kina na veisoqosoqo lewe ni lotu kecega ni sai au sa dikeva na vakasama kei na yalo: ia ka’u na saumi kemudou yadua me vaka na nomudou cakacaka.* ”

" *Me mate na mate* " sai koya na vosa e vakayagataka na Yalo me vakavotuya kina na rua na "rerevaki" ni matanitu veisau ni 1793 kei na 1794. Ena vosa oqo, e vakasuka kina na vakasama cava ga ni mate vakayalo rawarawa ka na kauwaitaki ira na lotu Tawase ena 1843 ena itukutuku ni agilosi ni gauna ena " *Sadis1* . E se bera vakadua ni kila na kawatamata e dua na cakacaka vakadave dra vakaoqo e vakayacori ena misini ni veivakamatei, ka bulia o Doketa Louis, ia e vakavinavinakataka o Doketa Guillotin, ka soli na yacana ki na iyaya ni vakatagi sara ga, ka vakatokai me tekivu mai na gauna oqo: na guillotine. Na veilewai vakalekaleka e qai vakaraitaka e vuqa na ivakaro ni mate , kei na ikuri ni ivakavuvuli ni nodra vakamatei na turaganilewa kei ira na dauveibeitaki ena siga e liu. Me vaka na ivakavuvuli oqo, na tamata e vaka me sa lokuci me yali ka sa ikoya na vuna oqo e vakatoka kina na Kalou na matanitu veisau oqo me dua na *abyss*" " *na qara sega ni vakabotona* " ka sega kina e dua na ivakarau ni bula mai na imatai ni siga ni Veibuli, me vaka na Vakatekivu 1:2. Ia sa ikoya ga mai lomalagi, ena gauna ni veilewai vakalomalagi era vakayacora na digitaki era soqoni vata mai, era na kunea kina na " *Lotu kecega* (*se Soqoni*) " oya o ira na digitaki ni vitu na itabagauna, na veika vakaitukutuku makawa oqo kei na ibalebale e solia vei ira na Kalou. Sa uasivi sara na lewa dodonu ni Kalou; o ira era lewa vakailasu era sa vakadrukai ena nona lewa dodonu, " *me vaka na nodra* " *cakacaka* ". Era sa veivakamatei vakatawadodonu ka ra sa vakamatei ena kena veibasai ena lewa dodonu vakalou uasivi: " *ka'u na saumi kemudou yadua me vaka na nomudou cakacaka* ."

Tikina e 24: "Ia *au sa kaya vei kemudou, koi kemudou kecega mai Ceataira, dou sa sega ni vakabauta nai vakavuvuli oqo, ka sega ni kila na veika titobu i Setani, me vaka era sa kaya, Au na sega ni vakacolata vei kemudou e dua tale na icolacola;* "

O ira era vakacacana na vakabauta vaka-Katolika ka vakatoka na kena ivalavala vakalotu me " *titobu i Setani* " e rawa walega me ra dau veisau ka ra basika mai na rauta na

1200 me yacova na Veisau ni Varanise ena 1789. Se cava ga na nodra itovo, na nodra ivakavuvuli e yawa sara mai na dina savasava e vakavulica na Yalo vei ira na tisaipeli i Jisu Karisito. E tolu ga na ka vinaka e laurai me yaga vei ira : na vakabauta na isoro duadua ga i Jisu , na vakabauta e soli ki na iVolatabu duadua ga , kei na isolisoli ni nodra tamata kei na nodra bula ; Na veitikina kece tale ni ivakavuvuli e vakadewataki mai na lotu Katolika, e rawa kina ni vakatarogi. O koya gona, e dina ni ra sega ni uasivi ena ivakavuvuli ni dina ni vakabauta Vakarisito, era kila na dauveisau digitaki na sala me ra vakadewataka kina na nodra bula e cabori vua na Kalou me isoro bula ka ni ra waraka tiko na 1844, na siga ena tekivu vakayagataki kina na ivakaro i Tani. 8:14, e ciqoma vakalekaleka na Kalou na nodra veiqaravi. Oqo na ka e vakaraitaka vakamatata sara ena nona kaya: " *Au sa sega ni biuta vei iko e dua tale na icolacola* ." Na ituvaki ni dua na lewa vakasakiti vakalou e laurai vinaka ena vosa oqo.

Tikina e 25: " *Na ka ga e tu vei iko, mo taura tiko me yacova niu sa lako mai.* "

Na vuna e rawa kina vua na Kalou me vakalougatataka na vakabauta vaka-Tawase sega ni uasivi e dodonu me ra maroroya ka vakayacora na digitaki me yacova na nona lesu tale mai o Jisu Karisito.

Tikina e 26: " *Vei koya sa qaqa ka muria na noqu cakacaka me yacova na i vakataotioti, au na solia vua na lewa me lewa na veimatanitu.* "

Na tikina oqo e vakaraitaka na veika ena vakavuna na kena yali na veivakabulai mai na gauna ni Veivakalesui mai oqo me yacova na nona lesu tale mai o Karisito. O ira na digitaki ena dodonu me ra maroroya me yacova na ivakataotioti na cakacaka e vakarautaka ka vakatakila mai o Jisu Karisito me tomani tikoga me yacova na ivakataotioti kei vuravura. Era lutu na kacivi ena nodra sega ni ciqoma na veika vou e vinakata na Kalou. Ia, e sega vakadua ni vunitaka na nona inaki me vakalevutaka vakamalua na nona rarama me yacova na gauna ena lako mai kina ena lagilagi. " *Na nodra sala na yalododonu sa vaka na rarama sa cila tu, sa cila vakalevu cake tikoga me yacova na siga vinaka* (VBale. 4:18)"; e vakadinadinataka qori na tikina qo ena iVolatabu. Ka sa ikoya gona ena loma ni nona cakacaka ni, mai na 1844 , na veika e gadrevi vakalou ena basika ena veisiga sa parofisaitaki ka parofisaitaki ena nona vosa ni parofisai vakaivolatabu duatani. E vaka ga e dua na turaganilewa vakalomalagi ena rawata mai vua na Kalou o koya e digitaki "na lewa vei ira na veimatanitu."

Tikina e 27: " *Ena lewai ira ko koya e na ititoko kaukamea, me vaka sa musuki na bilo ni dautuli bilo, me vaka ka'u a ciqoma na lewa mai vei Tamaqu.* "

Na vosa oqo e vakaraitaka na dodonu me totogitaki me mate. E dua na dodonu era na wasea vata kei Jisu Karisito na digitaki ena nodra lewai ira na tamata ca ka tauyavutaki me baleta na iOtioti ni Veilewai , ena loma ni " *udolu na yabaki* " ni Siga ni Vakacecegu levu ni ikavitu ni mileniumi.

Tikina e 28: " *Au na solia vua na kalokalo ni mataka.* "

Ena solia vua na Kalou na nona rarama vakalou taucoko, e vakatakarakarataki ena noda vuravura ena gauna oqo ena rarama ni matanisiga. Ia e kaya o Jisu: "Oi au na rarama." E kacivaka kina na rarama ni bula vakasilesitieli, ka sa ivurevure ni rarama na Kalou vakataki koya ka sa sega ni vakararavi ki na dua na kalokalo vakasilesitieli me vaka na noda matanisiga.

Tikina e 29: " *O koya sa vakadaligana, me rogoca na ka sa tukuna na Yalo Tabu vei ira na veisoqosoqo lewe ni lotu.* "

Na kena tara na Vakatakila e tautauvata kei na dua na vale cecere e vitu na kena tabavale, na ikavitu ni gauna ni sota kei na Kalou. Ena tara oqo , na wase 2 kei na 3 e vakavuna na yavu ni ituvatuva ni gauna taucoko vakarisito ena maliwa ni 94 kei na 2030. Na ulutaga kece e vakavotui ena Vakatakila e kunea na nodra vanua ena yavu ni ituvatuva oqo. Ia ena ituvatuva oqo, na imatai ni tabavale e vakayacora ga na itavi ni ikabakaba e gole ki na tabavale e cake. Na bibi ni ivakatakila e basika ena ivakatagedegede 3 ka vakatokai *o*

Perikamo . Na bibi oqo e vakadeitaki tale ena ivakatagedegede 4, e vakatokai *o Ceataira* . E na gauna oqo e sa veilecayaki ka veivakacalai kina na vakabauta Vakarisito. Na lewa ni Kalou me baleta na ituvaki vakayalo ni gauna oqo ena tiko na kena revurevu me yacova na ivakataotioti kei vuravura. O koya gona, me rawa ni vakadeitaka na nomu kila na lewa oqo, au na vakalekalekataka na itukutuku oqo e vakadewataka na Kalou vei ira na nona digitaki lotu Tawase ena gauna ni veiliutaki nei Louis XIV.

Vakalekalekataki : Ena gauna ni Veivakalesuimai, e duidui na itovo vakarisito. Era tiko na tamata yalosavasava dina era dau vakacacani ia era dau vakacegu , era tiko tale ga na tamata era dau veilecayaki ena lotu kei na politiki, era vakaiyaragitaki ira ra qai sauma lesu na veivakacacani vei ira na mataivalu vakatui ni lotu Katolika. Ena Taniela 11:34 , e vakatokai ira na Yalo me ra "dauveivakaisini." E vica ga na tamata lotu era kila ni nodra lotu Vakarisito e kena ibalebale mera vakatotomuri Jisu ena ka kece , mera talairawarawa ina nona ivakaro ra qai vakamalumalumutaki ira ena nona vakatabui; Na vakayagataki ni iyaragi e dua vei ira , ka sa iotioti ni nona lesoni e soli ena auwa e vesu kina . E dodonu na nona veivakacacani o Jisu ena kena dina ni , nira tomana tiko ga na nodra muria na ivakavuvuli ni lotu Katolika, era taleitaka sara ga na lotu Tawase , ena nodra ivakaraitaki, na ivakavuvuli kei na veivakacalai e nona o *Jesepeli na lotu Katolika* . Na nodra ivalavala vakalotu sega ni uasivi e vakalolomataki ira ena lewa ni Kalou era beca ena matadra na kena meca . Na iwasewase oqo ni itekitekivu ni Veivakalesuimai e kauti koya me cakava na veilewai me dua na ka vakatani; ka vakabibitaka ena nona kaya: " *Au sa sega ni biuta vei kemudou e dua tale na icolacola , ia na ka ga sa tu vei kemudou , mo maroroya me yacova niu sa lako mai* ." Ia na sega ni uasivi ni ivakavuvuli e dodonu ena itekivu oqo ka ciqoma na Kalou na nodra veiqaravi o ira era ciqoma na veivakacacani kei na mate ena yacana. Era sega ni rawa ni solia e levu cake , ena nodra solia na kena levu duadua: na nodra bula. E vakabibitaka na Kalou na yalo ni solibula oqo, ka vakamacalataka me " *cakacaka e levu cake mai na kena imatai* " (tikina 19). Na lotu butobuto ni lotu Katolika vakaRoma e vakatauvatani kei na *lewenimanumanu e cabori vei ira na matakau* . Na kena vakaraitaki na veivakacalai ni Roma e tekivu ena cakacaka vakararamataki uasivi nei Pierre Waldo (Vaudés) , o koya , ena 1170 sara ga, a vola e dua na vakadewa ni iVolatabu ena dua tale na vosa sega ni vosa vaka-Latina , na vosa vaka-Provençal . E veivakurabuitaki na nona kila kei na nona kila vinaka na veika e gadrevi vakalou, ni oti o koya , sa qai ca ga na vakabauta ni lotu Tawase. Ena veivakauqeti i John Calvin, sa qai kaukaua sara kina na vakabauta ni lotu Tawase, sa qai vaka na kena meca lotu Katolika. Na vosa "iValu ni Lotu". » e vakadinadinataka e dua na ka vakasisila vua na Kalou , baleta ni o ira na digitaki i Jisu Karisito, o ira na dina, era sega ni sauma lesu na veivakacacani e vakayacori vei ira. Na nodra veisausaumi ena lako mai vua na Turaga vakataki koya. Ena nodra vakaiyaragitaki ira, era sa vakaraitaka kina na lotu Tawase, ka nodra vosa ni yalayala na “sola scriptura”, “iVolatabu duadua ga”, na nodra beca na iVolatabu ka vakatabuya na nodra ivalavala kaukauwa. E lako vakayawa sara o Jisu ena tikina oqo ena nona vakavulici ira na nona tisaipeli mera vukica “na baludra kadua” vei koya e mokuti ira.

Na gauna oqo ni sa vakamatei ira na dauveiqaravi yalodina i Jisu na veivakacacani ni lotu Katolika e vakaraitaki vakatolu ena Vakatakila, eke ena gauna oqo *mai Ceataira* , ia ena ika 5 ni ivakatakilakila *ni* wase 6 kei na ika 3 ni davui *ni* wase 8. Eke, ena tikina e 22, e vakayaloqaqataki ira kina na nona dauveiqaravi vei ira na nona vakamatei ena vuku ni nodra vakabauta . mate se na nodra rarawa e vakayacora o Roma kei ira na nona dauveiqaravi vakatui . Na vosa bibi e vuni tu ena yaca *Perakamo* e laurai vakamatata: na lotu Katolika e cala ena veibutakoci *vua* na Kalou , kei ira era cakava vata kei koya, na tui Katolika, na nodra liga kei na nodra turaga lasu era na sauma , ena ruku ni guillotine ni veivakacacani ni Varanise , me baleta na dra shed unjust unly. Apo . 2:22-23 : " *Raica, au na biuti koya ki na dua na idavodavo, kei* ***ira era sa veibutakoci vata kei koya ki na veivakararawataki levu*** *, kevaka era sa sega ni veivutunitaka na nodra ivalavala . Ia ka'u na vakamatei ira na luvena* ***e***

na mate *: ka ra na kila na veisoqosoqo lewe ni lotu kecega ni sai au sa vakadikeva na yalo kei na lomadra yadua : ka'u na* sauma *vei kemudou* yadua ! Baleta ni oti na 1843, " ***o ira era veibutakoci kei koya*** " era na **lotu Tawase talega** , sa na vakarautaka kina na Kalou na niukilia "ikatolu ni ivalu levu" , e dua na itotogi vou ni veibutakoci ni lotu Katolika, lotu Orthodox, lotu Wesele, lotu Tawase, kei na lotu Karisito. Ena kena vakatautauvatataki, e kaya kina na Yalo ena ika 5 [ni drega] *:* Vkta 6:9-11 : " *Ni sa dolava na ikalima ni drega, au sa qai raica ena ruku ni cabocabonisoro na yalodra era sa vakamatei ena vuku ni vosa ni Kalou kei na ivakadinadina era sa taura tu . na noda dra vei ira era sa tiko e vuravura ? ' Sa soli vei ira yadua na isulu vulavula , ka sa tukuni vei ira me ra vakacegu tale vakalailai, me yacova ni sa oti na nodra itokani dauveiqaravi kei ira na wekadra, era sa na vakamatei me vakataki ira* .

Na iyaloyalo oqo mai na ika 5 ni [sila] e rawa ni veilecayaki ka veivakacalai ki na dua na vakasama sega ni vakararamataki. Me matata, na iyaloyalo oqo e vakaraitaka vei keda na vakasama vuni ni Kalou , baleta me vaka na Ecc.9: 5-6-10 , o ira na mate vei Karisito *era moce* ena dua na ituvaki *e guilecavi kina na nodra vakanananu , era sega ni vakaitavi ena dua na ka e caka ena ruku ni matanisiga* . Na iVolatabu e solia ki na imatai ni mate na ibalebale ni kena vakarusai na tamata taucoko; O ira na mate era sa vaka me ra sega vakadua ni bula, kei na duidui ni, ni ra sa bula, na nodra bula taucoko e se ceuti tu ga ena vakasama ni Kalou. Sa ikoya gona vei ira na nona tamata bula na Kalou e vakadewataka kina na itukutuku ni veivakacegui oqo me vakayaloqaqataki ira . E vakananuma vei ira ni , me vaka na nona yalayala , ni oti na moce ni mate , e tiko e dua na gauna e vakarautaki me baleta na nodra yadra , ni ra na , mai vua , vakaturi cake tale. Era na qai rawata na madigi me ra veilewai , ena ruku ni rai kei na veilewai ni Kalou vei Jisu Karisito, na nodra dauveivakararawataki, era sa tucaketale talega , ia ena icavacava ni *udolu na yabaki* . Ena itukutuku i *Ceataira* , na *mate* e kacivaki me baleti *ira era veibutakoci* kei *Jesepeli lotu Katolika* ena vakayacori vakarua. Ena vuravura, na cakacaka ni veisau sa ikoya na imatai ni iwasewase, ia ni oti o ya, ena yaco mai, ena kena gauna kei na ikarua ni iwasewase , *na ikarua ni mate* ni iotioti ni veilewai, na auwa ni " *kece na Soqoni* " lotu Vakarisito, sega ni yalodina se yalodina, ni veigauna kece ni gauna vakarisito era na raica na lewa dodonu me baleta na Kalou spiritual a *appdulliy* .

Ena kena iyaloyalo vakatakarakara, na ika 4 ni [davui] *ni* wase 8 e vakadeitaka na cakacaka ni " *veivakararawataki levu* " e porokaramutaki me totogitaki kina na veibutakoci *ni* papism kei ira na dauvakatui era tokona. *Na matanisiga* , na rarama vakalou, *na vula* , na lotu Katolika butobuto , kei *na kalokalo* , na tamata lotu, *era sa vakacacani ena ikatolu* , se vakatikina , ena nodra vakacacani na sega ni vakabauta na Kalou mai vei ira na dauvakacaca ni Varanise ena 1793 kei na 1794 .

Ena iotioti ni itukutuku e vakau vei ira na lotu Tawase vakacegu, e vakadeitaka na Yalo na nona vakacala na vakayagataki ni iyaragi ena nona vakananuma lesu ni sa baleta ga na iotioti ni veilewai e vakarautaki ena gauna ni veilewai vakalomalagi ena ikavitu ni mileniumi era na saumi lesu kina na digitaki. E sega gona ni vakadonui me sauma lesu na nona cala, ni bera na veilewai vakalomalagi oqo ena qai lewai ira kina na nona dauveivakacacani , vata kei Jisu Karisito , ka na vakaitavi ena lewa ni nodra totogitaki me ra mate. " *Ena lewai ira ko koya e na ititoko kaukamea, me vaka sa vakacacani na bilo qele* ." Na inaki ni veilewai oqo ena vakatau kina na gauna ni nodra vakararawataki na tamata cala era totogitaki ki na ikarua ni mate ena iOtioti ni Lewa. Na tikina e 29 e vakavotuya: *na kalokalo ni mataka* . " *Au na solia vua na kalokalo ni mataka* ." Na vosa oqo e vakaibalebaletaka na matanisiga, na iyaloyalo ni rarama vakalou. Na qaqa ena curu me tawamudu ki na rarama vakalou. Ia ni bera na itukutuku tawamudu oqo, na vosa oqo e vakarautaka na ikalima ni ivola ka lako mai. *Na kalokalo ni mataka* e cavuti ena 2 Pita. 1: 19-20-21 : " Ia *sa vakadeitaki vakalevu cake vei keda* ***na vosa ni parofisai*** *, ka sa dodonu mo dou vakarorogo kina, me vaka e dua na rarama sa cila e na vanua butobuto, me yacova ni sa*

kida mai na siga, ka sa cila mai ***na kalokalo ni mataka*** *e na lomamudou . Mo dou kila taumada oqo, ni sega ni dua na parofisai ni i Vola Tabu e caka mai vua e dua na tamata, ia e vakadewataka ga e dua na tamata. na Yalo Tabu e vakauqeti ira na tamata mai vua na Kalou era vosa* . " Na tikina oqo e vakaraitaka na bibi ni vosa vakaparofisai baleta ni ituvaki ni gauna sa bera mai ena vakatau vakayalo ena kena vakayacori na lawa vakalou e parofisaitaki ena Dan.8:14 . " *Me yacova na 2300 yakavi kei na mataka kei na savasava ena vakadonui* ." Ia ena gauna oya , na tikina oqo e kilai ga ena ruku ni vakadewa: " *Me yacova na 2300 na yakavi kei na mataka kei na vanua tabu ena vakasavasavataki* ." Ena ruku mada ga ni vakadewa oqo, e tautauvata ga na itukutuku ni Kalou, ia e lailai na kena dodonu, e rawa ni vakadewataki ena kena irairai oqo me kacivaka na icavacava kei vuravura ena nona lesu tale mai vakalagilagi na noda Turaga ka iVakabula o Jisu Karisito. E vakayagataka na Kalou na lotu Tawase ni Merika o William Miller me vakayacora na rua na veivakatovolei ni vakabauta ni lotu Kavitu ni […] vulaitubutubu ni 1843 kei na vulaitubutubu ni 1844. Me vaka e vakavulica vei keda na Taniela 12:11-12, ena maliwa ni rua na siga oqo, ena 1843, na lewa vakalou e kauta tani mai vei ira na lotu Tawase era sa lutu na ivalavala dodonu veivakabulai e solia o Jisu Karisito; baleta ni ra sa sega ni tiko ena loma ni ivakarau ni savasava vou e vinakata na Kalou. Na yalododonu i Jisu e tawamudu, ia e yaga ga vei ira na digitaki dina ka digitaki mai vei Jisu vakataki koya, ka oqo, ena veigauna kecega ka yacova nai vakataotioti kei vuravura.

Eke, ena maliwa *ni Ceataira* kei *Sariti* , ena imatai ni siga ni vulaitubutubu ni 1843, na ivakaro i Tani. 8:14 sa mai vakayagataki ka da na kunea na kena itinitini ena itukutuku e vakadewataka na Yalo vei ira na lotu Vakarisito ena siga oya.

Vakatakila 3 : Na Soqoni mai na 1843 – 1843 . na vakabauta Vakarisito vakaiapositolo vakalesui mai .

ika 5 ni gauna : Sariti

Na Lewa e Cavuta o Jisu Karisito ni oti na Veilewai ni Lotu Karisito ena vulaitubutubu ni 1843 kei na ika 22 ni Okotova , 1844 .

Tikina e 1: " Vola ***vua na agilosi ni lotu mai Sariti*** *: Sa kaya vakaoqo ko koya sa tu vua na Yalo ni Kalou e vitu kei na kalokalo e vitu : Au sa kila na nomu cakacaka . Au sa kila ni ko sa vaka me bula, ia ko sa mate.* "

Na gauna ni " *Sariti* " , na ulutaga ni ikalima ni ivola, ena vakaraitaka e rua na itovo vakarisito veibasai ni lotu Tawase e tukuni vei ira: o ira na lutu, vei ira e vakaraitaka o Jisu: " *O sa okati mo bula, ia o sa mate* "; kei ira na digitaki, ena tikina e 4: " *era na lako vata kei au ena isulu vulavula ni ra sa kilikili* ." Me vaka ga na lewe ni nona itukutuku e rua, na yaca " *Sariti* " e kauta mai e dua na ibalebale vakarua ka rau veibasai sara ga na kena ibalebale . Au maroroya tiko na vakasama bibi ni vu vaka-Kiriki oqo: na vatu veivakarerei kei na vatu talei, oya na mate kei na bula. Na matadredredre kei na yalolailai e vakamacalataka e dua na matadredredre vakarerevaki; ena vosa vaka-Kiriki, na sardonion sai koya na dali e cake ni rede ni vakasasa manumanu ; na satini e dua na ika; kei na kena ibalebale veibasai, na sardo kei na sardonikisi erau vatu talei ; na sardonikisi e dua na mataqali kalisedoni karakarawa . Ena itekivu ni ivola oqo, e vakaraitaka kina o Jisu ni o *koya " e tiko vua na Yalo ni Kalou e vitu kei na kalokalo e vitu* ," oya na nona vakasavasavataki na Yalo kei na nona lewai ira na nona tamata ena vitu na itabagauna. Me vaka ena Tani. 12, e tu e cake ni uciwai dau veivakamatei, na veivakatovolei ni vakabauta ni lotu Kavitu, ka vakadewataka eke na nona lewa. Raica na kena vakayagataki na "tu" sega ni vakamatanitu ka vakaraitaka ni nona dauveivosaki e dua ena vakasama cokovata. E kauwaitaki kina na ivakarau taucoko ni lotu

Tawase. E vakaotia o Jisu na nodra vakaduiduitaki na lotu Tawase e tukuni ena itukutuku mai *Ceataira* . Na " *icolacola "* vou (me vaka na nodra vakasama na tamata vakabauta talaidredre) sa vakacolati ka kerei ena gauna oqo. E dodonu me biu laivi na ivalavala ni Sigatabu vaka-Roma ka sosomitaki ena Siga ni Vakacecegu ni Vakarauwai. Na lewa oqo nei Tani. 8:14 e veisautaka na ituvaki a tauyavutaka mai na ika7 ni Maji, 321, o Empara Constantine I. [Ena] 1833, 11 na yabaki ni bera na 1844, ena dua na ucacevata tomani tikoga ni kalokalo era sa cila tiko, ka balavu mai na lomaloma ni bogi ki na 5 ena mataka, ka laurai ena vanua taucoko ni parofisai ni Kalou, Vakarisito. Me vakadeitaka vei iko na vakadewa oqo, sa vakaraitaka na Kalou vei Eparaama na kalokalo ni lomalagi, ka kaya vua: " *Ena vakakina na nomu kawa* ." Na lutu ni kalokalo ena 1833 sa parofisaitaka kina e dua na lutu levu ni kawa i Eparama oqo. Na ivakatakilakila vakasilesitieli oqo e cavuti ena ulutaga ni *ika 6 ni sila* · ena Vkta. E kaya o Jisu: " *E tukuni ni dou sa bula ka dou sa mate* ." O koya gona e tukuna tiko oqo e kilai levu ni matataka na Kalou, qai salavata na itukutuku matailalai oqo kei na lotu Tawase, ni vakabauta na kena Veisau, e nanuma ni sa veivinakati kei na Kalou . Na lewa vakalou e lutu: " *Au kila na nomu cakacaka* ," " *ka o sa mate* ." Na lewa oqo e lako mai vua na Kalou vakataki Koya, na Turaganilewa levu. E rawa ni vakawalena na lewa oqo na lotu Tawase, ia e sega ni drotaka rawa na kena revurevu. Ena 1843, sa qai vakayagataki kina na ivakaro ena Taniela 8:14 , ka sega ni dua na lotu Vakarisito e dodonu me lecava na lawa ni Kalou bula. Na lecaika oqo e vu mai na kena beci na vosa vakaparofisai vakaivolatabu, ka sa vakauqeti keda kina na i apositolo o Pita me da solia taucoko kina na noda vakasama ena 2 Pita. 1:19-20: " *Ia sa tu vei keitou na vosa ni parofisai sa vakadeitaki vakalevu cake, o koya dou sa cakava vinaka kina Dou vakarorogo, me vaka e dua na rarama sa cila e na vanua butobuto, me yacova ni sa kida na siga, ka sa cila mai na kalokalo ni mataka e na lomamudou, dou sa kila taumada oqo ni sega ni dua na parofisai ni Vola* Tabu e vakadewataki vakatamata . , vakabibi mai na 1843 ka lako yani , e vakavuna na duidui ni bula kei na mate.

Tikina e 2: “ *Mo yadra tiko, ka vakaukauwataka na veika sa vo, sa voleka ni mate : ni'u sa sega ni kunea* ***ni sa vinaka sara na nomu cakacaka*** *e na mata ni noqu Kalou.* ”

Kevaka era sega ni curu ki na ivakatagedegede vou ni savasava, " *na vo* " ni lotu Tawase era na " *mate* ." Baleta e rua na vuna e vakacala kina na Kalou. Na imatai oya na ivalavala ni Sigatabu vakaRoma, e vakacalai ena kena tekivu vakayagataki na lawa i Tani. 8:14 ; na kena ikarua na sega ni kauwaitaka na vosa ni parofisai, baleta ni sega ni vakasamataki na lesoni e solia na Kalou ena veika e sotava na lotu Kavitu, era na colata na kawa ni lotu Tawase na cala era sucukaya mai vei ira na nodra qase. Ena tikina ruarua oqo, e kaya kina o Jisu: " *Au sa kunea ni sa uasivi sara na nomu cakacaka ena mata ni noqu Kalou* ." Ena nona kaya " *ena mata ni noqu Kalou* ," e vakananumi ira na lotu Tawase o Jisu ena ivakatagedegede ni iVunau e Tini e volai ena iqaqalo ni Kalou, na Tamada era beca ena nona tokona na Luvena e dodonu me vakabulai ira. Na nona vakabauta talairawarawa taucoko , ka solia me ivakaraitaki, e sega ni dua na ka e tautauvata kei na vakabauta ni lotu Tawase, na itaukei ni vuqa na ivalavala ca ni lotu Katolika, oka kina, taumada ka bibi duadua, na vakacegu vakamacawa ni imatai ni siga. Na katuba ni veivakabulai e sogo tawamudu ena ivakatagedegede ni lotu Tawase cokovata, na " *kalokalo* " ni " *ikaono ni sila* " e lutu.

Tikina e 3: “ *O koya mo nanuma kina na ka ko sa ciqoma ka rogoca, ka taura matua, ka veivutuni: kevaka ko sa sega ni yadra, au na lako mai vei iko me vaka na daubutako, ia ko na sega ni kila na gauna au na lako mai kina vei iko.* ”

Na vosa oqo , " *nanuma,* " e vakaibalebaletaka e dua na vakasama bibi ena cakacaka sa oti. Ia o ira ga na digitaki dina era sa yalomalumalumu me ra vakalewa na nodra dui cakacaka. Kuria, na ivakaro oqo , " nanuma , " e vakavotuya na " *nanuma* " ena itekivu ni ikava ni ivunau, ka vakarota na vakacegu vakatabui ni ikavitu ni siga. Eke talega, vakarua, na lotu Tawase vakamatanitu e sureti me vakasamataka tale na veiciqomi e solia ki na itukutuku

vakaparofisai ka a tekivuna o William Miller ena vulaitubutubu ni 1843 kei na vulaitubutubu ni 1844, ia ki na ivola talega ni ika 4 ni 10 na ivunau ca duadua ni Kalou ka sa cala vakalevu duadua ena18. break with Jisu Karisito e vakarautaki: " *Kevaka o sega ni vakatawa, au na lako mai me vaka e dua na daubutako, ka o na sega ni kila na auwa cava au na lako mai kina vei iko.* " Eda na raica na sala mai na 2018, na itukutuku oqo sa taura e dua na dina bula. Ke sega na yadra, veivutuni, kei na vua ni veivutuni, sa mate sara ga na vakabauta ni lotu Tawase.

Tikina e 4: " *Ia e vica na tamata mai Sariti era sa sega ni vakadukadukalitaka na nodra i sulu ; era na lako vata kei au ena i sulu vulavula , ni ra sa kilikili* . "

Ena sucu e dua na savasava vou. Ena itukutuku oqo, e lomavakacegu kina o Jisu me vakadinadinataka na nodra bula tiko na " *vica na tamata* ." Me vaka na itukutuku matailalai a vakatakilai vei Ellen G. White, a maliwai ira, e 50 ga na tagane era ciqoma na veivakadonui ni Kalou. Na " *vica na tagane* " oqo e vakaibalebaletaki vei ira na tagane kei na yalewa era vakadonui ka vakalougatataki, yadua, me baleta na ivakadinadina ni nodra vakabauta me salavata kei na veika e namaka na Turaga. E kaya o Jisu: " *Ia sa vica na tamata mai Sariti era sa sega ni vakadukadukalitaka na nodra i sulu; era na lako vata kei au e na i sulu vulavula , ni ra sa kilikili* ." O cei e rawa ni veiletitaka e dua na dokai e kila o Jisu Karisito vakataki koya? Kivei ira na qaqa ena nona veivakatovolei ni vakabauta ena 1843 kei na 1844 , e yalataka o Jisu na bula tawamudu kei na dua na veivakadonui taucoko vakavuravura ka na vakayacori vakamatanitu ena itukutuku sa roro tiko mai *Filatelifia* . Na vakadukadukalitaki ni " *isulu* " e vakatautaki ki na itovo galala ni tamata. Na " *isulu* " ni dodonu e vakatokai Jisu Karisito, ena kisi oqo " *vulavula* ," na kena vakadukadukalitaki e vakaraitaka na yali ni dodonu oqo me baleta na keba ni lotu Tawase makawa. Eke, ena kena veibasai, na kena sega ni vakadukadukalitaki e vakaraitaka na kena vakabalavutaki na kena beitaki na " *dodonu tawamudu* " i Jisu Karisito me vaka na Dan.9:24 . Sega ni dede , na kila kei na kena vakayacori na Siga ni Vakacecegu ena solia vei ira e dua na savasava dina, vua kei na ivakatakilakila ni lewa dodonu e solia o Jisu Karisito. Na digidigi vakayalomatua ka vuku oqo ena sega ni dede sa na vakavuna me ra tawamudu ena veivakasavasavataki kei na vakalagilagi vakalomalagi e vakatayaloyalotaki ena " *isulu vulavula* " ni tikina e tarava 5. Na Yalo ena vakaraitaka vei ira ni ra " *sega ni cala* ": " *ka sa sega ni kune e gusudra na veivakaisini, ni ra sa sega ni cala* (Vakatakila 14:5)." Era na kunea, " *na vakacegu kei ira kecega kei na savasava, kevaka e sega na lewe ena sega ni raica na Turaga* ," me vaka e kaya o Paula, ena Ipe. 12:14. Vakabibi, oqo na " *isulu vulavula ".* » ena taura na ivakarau ni kena biu laivi na ivalavala ca ka vakavuna na ivalavala ni Sigatabu vaka-Roma. Baleta ni ra sa waraka vakarua ena yalodina, ena kena vanua, me ivakatakilakila ni kena vakadonui, sa soli vei ira na ivakatakilakila ni Kalou ena Siga ni Vakacecegu ka lako mai me vakavulavulataki ira na digitaki ni Turaga era maroroya na nona yalododonu. Sa vakayacori vakakina na "vakasavasavataki ni vale tabu," na ivakarau e vakadewataki kina na Taniela 8:14 ena gauna oya. Ena ruku ni rai oqo, mai na ika 23 ni Okotova, 1844, a solia kina o Jisu ena dua na raivotu vakasilesitieli vei ira na digitaki qaqa na iyaloyalo ni nona lako tani mai na vanua tabu ki na vanua tabu duadua ni vanua tabu vakavuravura. E vakananuma lesu kina, ena kena ivakaraitaki, na gauna, ni mate ena kauveilatai, sa sorovaki kina na nodra ivalavala ca na nona digitaki, ka vakayacori kina na " *Siga ni Veisorovaki* ," na vosa vaka-Iperiu " *Yom Kippur* ." Ni sa yaco oti na ka oqo, na kena vakavoui na cakacaka ena raivotu e kena inaki duadua ga me vakatarogi kina na imatai ni rawati ni lewa dodonu tawamudu e rawati ena mate i Jisu. E vakayacori dina oqo vei ira na lutu mai Sariti, na nodra vakabauta e vakaraitaki e sega ni veivakacegui vua na Kalou Dauveibuli. Ena rua na vuna, e rawa ni cakitaki ira kina na Kalou ena vuku ni lailai ni nona lomana na nona dina vakaparofisai sa kacivaki, kei na kena talaidredre na Siga ni Vakacecegu ka sa dodonu me vakayacori me tekivu mai na 1843 ena kena sa mai vakayagataki na lawa ni Taniela 8:14.

Tikina e 5: " *O koya sa qaqa ena vakaisulu e nai sulu vulavula ; ka'u na sega ni bokoca na yacana mai nai vola ni bula, ia ka'u na vakatusa na yacana e na mata i Tamaqu kei na matadra na nona agilosi.* "

Na digitaki ka volia o Jisu Karisito e dua na tamata talairawarawa , ka kila ni dinautaka na nona bula kei na tawamudu vua na Kalou Dauveibuli, vinaka, vuku, ka dodonu. Oqo na ka vuni ni nona qaqa. Ena sega ni rawa ni veileti kei koya, baleta ni vakadonuya o koya na ka kece e tukuna kei na ka e cakava. Qai, o koya sara ga na marau ni nona iVakabula ka kilai koya ka kacivi koya ena yacana, me tekivu mai na ivakatekivu ni vuravura ka a raici koya kina ena nona kila taumada . E vakaraitaka na tikina oqo na kena tawayaga qai veivakacalai na veibeitaki lasu ni lotu lasu vei ira mada ga era bulia. Na iotioti ni vosa ena nei Jisu Karisito ka kaya vei ira kecega: " *Au sa kila na nomudou cakacaka* ." Me vaka na cakacaka oqo, e wasea na nona qelenisipi, ka biuta ena nona imatau, *na nona sipi* , kei na nona imawi, *na* me talaidredre kei na *wolifa dauvakacaca* era sa vakarautaki tu ki na *bukawaqa ni ikarua ni mate ni iotioti ni veilewai* .

Tikina e 6: " *O koya sa vakadaligana, me rogoca na ka sa tukuna na Yalo Tabu vei ira na veisoqosoqo lewe ni lotu.* "

E dina ni rawa ni rogoca vakaidina na tamata kecega na vosa vakaparofisai ni Yalo, o ira ga na nona digitaki , o ira e vakauqeta ka vakavulici ira , era rawa ni kila na kedra ibalebale. Na Yalo e vakaibalebaletaka na veika e yaco vakatabakidua, e vakayacori ena gauna ni itukutuku makawa, o koya gona e digitaki e dodonu me taleitaka na itukutuku vakalotu kei na itukutuku vakavuravura, kei na iVolatabu taucoko, ka lewena na itukutuku ni ivakadinadina, veivakacaucautaki, kei na parofisai.

Me kilai : Ena tikina e 3 , e kaya kina o Jisu Karisito vua na lotu Tawase sa lutu : " *Mo nanuma tiko na veika o sa ciqoma ka rogoca, ka taura matua ka veivutuni. Kevaka dou sa sega ni yadra, au na lako mai me vaka na daubutako,* ***ia dou na sega ni kila*** *na gauna au na lako mai kina* ***vei*** *kemudou* ." Conversely , me baleta na itaukei ni qaqa, mai na vulaitubutubu 2018, na itukutuku oqo sa veisautaki ki na: "Kevaka o vakaraica, Au na sega ni lako mai me vaka e dua na daubutako, **ka o na kila** na auwa cava au na lako mai kina **vei** iko." Ka sa maroroya na Turaga na nona yalayala, mai na siga nikua ena 2020, era sa kila na nona digitaki na siga ni nona lesu dina mai, vakatakilai me baleta na vulaitubutubu ni 2030. Ia na vakabauta ni lotu Tawase e cudruvi me sega ni kauwaitaka na dodonu oqo, maroroi, duadua ga, mai vei Jisu, me baleti ira na nona digitaki. Ni sa veibasai kei na nona ivalavala vei ira na dauveiqaravi ca, " *sa sega ni cakava e dua na ka na Turaga ka sega ni vakaroti ira na nona tamata na parofita* " Emo.3:7.

ika 6 ni gauna : Filatelifia

Na lotu Vakarisito e curu ki na kaulotu raraba

Ena maliwa ni 1843 kei na 1873, na Siga ni Vakacecegu vakalou ni Vakarauwai, na ikavitu ni siga dina e lesia na Kalou, era a vakalesui mai ka ciqomi mai vei ira na painia ni Kavitu ni Siga ni Veivakalesuimai, ka taura na ivakarau ni dua na isoqosoqo vakalotu Vakarisito vakamatanitu ni Amerika ka vakatokai me tekivu mai na 1863: "na ikavitu ni Siga ni Lesu mai." Me salavata kei na ivakavuvuli e vakarautaki ena Tan.12:12, na itukutuku i Jisu e vagolei vei ira na nona digitaki era sa vakatabui ena vakacegu ni Siga ni Vakacecegu, ena siga ni yabaki 1873. Ena kena veibasai, era rawata na digitaki oqo na veivakalougatataki ni Dan.12 :12: " *Sa kalougata o koya sa waraka na siga5* " 3!

Na ivakatagedegede vou e tauyavutaki me tekivu mai na 1843 e yaco me vakayagataki raraba ena 1873 .

Tikina e 7: “ ***Ia mo vola vua na agilosi ni lotu mai Filatelifia*** *: Sa kaya vakaoqo ko koya sa yalosavasava ka dina, sa tu vua na ki i Tevita, sa dolava ka sega ni dua e sogota, ka sogota ka sega ni dua e dolava :* ”

Ena yaca " *Filatelifia* ," e vakaraitaka kina o Jisu na nona Digitaki. E kaya: " *Ena ka oqo era na kila kina na tamata kecega ni dou sa noqu tisaipeli, kevaka dou sa veilomani.* Joni 13:35 ." Ka sa vakakina oqo na *Filatelifia* , na kena ibalebale vaka-Kiriki na loloma vakaveitacini. E digitaki ira na digitaki era bulia , e vakatovolei kina na nodra vakabauta, vei ira na qaqa oqo, e luvuci ira na nona loloma. E vakaraitaki koya ena itukutuku oqo, ka kaya: " *Oqo na nona vosa na Yalosavasava, na Dina* ." *Na Tabu* , baleta ni sa gauna e gadrevi kina na vakatabui ni Siga ni Vakacecegu kei ira na digitaki ena lawa ni Dan.8:14 ka a tekivu vakayagataki ena vulaitubutubu ni 1843. *Na Dina* , baleta ena auwa vakaparofisai oqo, sa vakalesui mai kina na lawa ni dina; E kunea tale na Kalou na savasava ni nona ika 4 ni vunau era sa buturaka sobu na lotu Vakarisito me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321. E kaya talega: " o *koya e tu vua na ki i Tevita* ." E sega ni taro na ki nei Pita Yalosavasava e tukuni ni taukena o Roma. " *Na ki i Tevita* " e nona na " *luve i Tevita* ," o Jisu vakataki koya, vakataki koya. E sega ni dua tale e rawa ni solia na veivakabulai tawamudu, ni sa rawata na ki oqo ena nona colata " *ena tabana* " ena i vakarau ni nona kauveilatai, me vaka e tukuna na Aisea. 22:22: " *Au na biuta e tabana na ki ni vale i Tevita: ni sa dolava, ena sega ni dua ena sogota; ni sa sogota, ena sega ni dua ena dolava* ." Na ki oqo e vakatakilakilataka na kauveilatai ni nona vakararawataki, ena kena vakayacori na tikina oqo , eda wilika eke: " *o koya e dolava, ena sega ni dua ena sogota; o koya e sogota, ena sega ni dua ena dolava* ." Na katuba ni veivakabulai e dolavi ki na Kavitu ni Siga ni Lesu Vakarua Mai ena kena tara tiko ka sogo vei ira na dau muria na lotu ni Sigatabu ni Roma me tekivu mai na vulaitubutubu ni 1843. Baleta ni ra sa duavata me ra vakamalumalumutaki ira ki na dina vakaivunau e vakaraitaki ka dokai ena nodra vakabauta na nona vosa vakaparofisai, na Yalo i Jisu e kaya vei ira na sain " *Behodel . ni sa lailai ga na nomu kaukauwa, ka ko sa muria na noqu vosa, ka sega ni cakitaka na yacaqu, au sa dolava e matamu e dua na katuba dola, ka sega ni dua e rawa ni sogota* . "Na ilawalawa vakalotu lailai oqo sa, vakamatanitu, vakatabakidua na Amerika mai na 1863. Ia ena 1873, ena gauna ni dua na koniferedi raraba a vakayacori mai Battle Creek, na Yalo e dolava e dua na katuba ni kaulotu raraba me baleta na kena, ka sa dodonu me tomani tiko me yacova na lesu dina mai nei Jisu Karisito. E sega ni dua ena tarova na ka kecega ni sa describe na vinaka me na Kalou. true saints e vakamacalataka talega na veika e vakavuna na lutu ni vakabauta ni lotu Tawase ena 1843. Na itukutuku oqo e veibasai sara ga kei na kena e tukuna o Jisu vei ira na lutu mai *Sariti* ena tikina e 3, baleta ni cakacaka e taketetaki era sa veisautaki ira sara ga.

Sa tubu tiko na 12 na yavusa ena Vkta.

Tikina e 8: “ *Au sa kila na nomu cakacaka . Raica, ni sa lailai na nomu kaukauwa, ka ko sa muria na noqu vosa, ka sega ni cakitaka na yacaqu, au sa biuta e matamu e dua na katuba dolavi, ka sega ni dua e sogota rawa.* ”

Na digitaki ni gauna e lewai vinaka ena nona cakacaka e okati koya kina o Jisu me yalododonu. Na nona " *kaukauwa lailai* " e vakadeitaka na sucu ni ilawalawa ka yavutaki ena " *vica na tamata* " ni tikina e 4. Ena 1873, a kacivaka kina o Jisu vei ira na lotu Kavitu na nodra toso ki liu ki na nona lesu tale mai ena ivakatakilakila ni katuba dolavi vakalomalagi ka na dolavi ena vulaitubutubu ni 2030, oya ena yabaki 15. Ena itukutuku ena tarava mai, o koya e vakau ki Leotisea, ena tucake o Jisu ena mata ni katuba oqo , ka vakaraitaka kina ni sa voleka mai na nona lesu tale mai : " *Raica, au sa tu ena katuba ka tukituki. Kevaka e dua sa rogoca na domoqu ka dolava na katuba, au na curu vua ka kana vata kei koya, ka na kana vata kei au ko koya:* Vkta2.

Na curu ki na vakabauta Vakarisito e vakatarai vei ira na Jiu .

Tikina e 9: " *Raica, au na cakava vei ira na lewe ni valenilotu i Setani, era sa kaya ni ra sa Jiu, ka sega, era sa lasu ga; raica, au na cakava me ra lako mai ka cuva e mata ni yavamu, ka kila ni'u sa lomani iko.* "

Ena kena cavuti na nodra curu na Jiu dina me vaka na nodra matatamata kei na yagodra ina ilawalawa lotu Adventist , e vakadeitaka kina na tikina oqo na kena vakalesui mai na vakacegu ni Siga ni Vakacecegu; Sa sega tale ni vakataotaka na nodra saumaki mai na Sigatabu. Baleta me tekivu mai na 321, na kena biu laivi e vakavuna tale ga na nodra tarovi na Jiu yalodina mera kua ni vakabauta na lotu Vakarisito. Na nona lewai ira na Jiu ena matatamata e sega ni nona vakasama vakataki koya o Paula, na ivakadinadina yalodina; Sa ikoya o Jisu Karisito e vakadeitaka ena Vakatakila oqo, sa tiko ena Vakatakila 2:9, ena itukutuku e vakau vei ira na nona dauveiqaravi era vakacacani ira na Jiu ra qai vakacacani ira na kai Roma ena gauna i Simurina . Meda raica mada ni o ira na Jiu ni matatamata ena dodonu me ra kila na veivakabulai vakarisito ena ivakarau ni lotu Kavitu me yaga vei ira na loloma soli wale ni Kalou. Na lotu Vakarisito duadua ga e kauta mai na rarama vakalou ka sa yaco me **vanua ni maroroi itukutuku vakamatanitu vakatabakidua** me tekivu mai na 1873. Ia mo qarauna! Na rarama oqo, na kena ivakavuvuli kei na kena itukutuku e nona duadua ga o Jisu Karisito; E sega ni dua na tamata kei na isoqosoqo e rawa ni cakitaka na nona bula vakaidewadewa ka sega ni vakaleqa na nodra vakabulai. Kena itinitini ena tikina oqo, e vakamacalataka o Jisu ni " *Au sa lomani kemudou* ." Ena kena ibalebale beka oqo ni sa oti na gauna ni veivakalougatataki oqo, sa na sega ni rawa vua me lomani koya? Io, ka oqo ena ibalebale ni itukutuku e soli vei "Leotisea . "

Nai Vunau ni Kalou kei na Vakabauti Jisu .

Tikina e 10: " *Ni ko sa muria na vosa ni noqu vosota , au na maroroi iko talega mai na gauna ni veivakatovolei sa vakarau yaco mai ki vuravura kilai , me vakatovolei ira era sa tiko e vuravura.* "

Na vosa ni vosota e vakadeitaka na itukutuku ni wawa ni lotu Vakarisito e tukuni ena Taniela 12:12 : " *Sa kalougata o koya <u>sa waraka</u> , ka yacova yani na udolu tolu na drau tolusagavulu ka lima na siga!* " Na veivakatovolei e baleta na nodra vakabauta na " *lewe i vuravura* ," o ira era vakaitikotiko ena " *kilai* o Karisito , na Kalou ," o Karisito e kilai e , e . E lako mai me vakatovolei na loma ni tamata ka vakaraitaka na yalo ni talaidredre ni keba "vakalotu", ka vakatoka ena vosa vaka-Kiriki "oikoméné" na "vuravura kilai " ni tikina oqo.

Na yalayala oqo e vakayacora ga o Jisu ena kena ituvaki ni maroroya na isoqosoqo na ivakarau ni vakabauta ni ivakatekivu. Kevaka me na tomani tikoga na itukutuku ni lotu Kavitu me yacova na gauna ni iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta raraba e parofisaitaki ena tikina oqo, ena sega ni dodonu me tiko ena dua na ivakarau ni isoqosoqo. Baleta na veivakarerei e hovers ena itukutuku oqo ena tikina e tarava 11 , me yacova na gauna oya taucoko vinaka ka vakalougatataki mai vua na Kalou. Na yalayala i Jisu ena baleta na nona kawa era na bula tikoga ena 2030. Ena gauna o ya, era sa na moce tu na digitaki dina ni 1873 " *ena Turaga* " me vaka na Vakatakila 14:13: " *Ka'u a rogoca e dua na domo mai lomalagi ka kaya , Vola: Era sa kalougata ko ira na mate mai na Turaga era sa mate ena sega!" Io, sa kaya na Yalo, me ra vakacegu mai na nodra cakacaka, ni sa muri ira na nodra cakacaka.* " O koya gona oqo e dua na ikarua ni veivakalougatataki e solia o Jisu Karisito vua na Digitaki ivakaraitaki oqo. Ia na ka e vakalougatataka o Jisu sai koya na itovo e vakaraitaka na cakacaka. Na ivotavota ni " *Filatelifia* " ena yalodina me vakatubura , ena 2030, na nona cakacaka, na nona vakabauta, na nona ciqoma na dina e solia vei ira na Kalou ; ena sotava na veisau lelevu me yacova na ivakataotioti ni sa na uasivi sara na kilai ni cakacaka vakalou.

Na Yalayala ni Lotu Adventist i Jisu Karisito kei na Nona i Vakaro .

Tikina e 11 : “ *Au sa lako **totolo mai** . Taura matua na ka sa tu vei iko, me kakua kina ni dua e kovea na nomu i sala vakaturaga.* ”

Na itukutuku " *Au sa lako mai **vakatotolo*** " e mataqali lotu Kavitu. E vakadeitaka kina o Jisu na nodra biu na veimatalotu kece tale eso . Na namaki ni nona lesu tale mai ena lagilagi ena tiko ga me yacova na icavacava kei vuravura , e dua na ivakatagedegede levu e vakatakilakilataki ira na nona digitaki dina. Ia na vo ni itukutuku e vakabibitaka e dua na veivakarerei bibi: " *Taura matua na ka e tu vei iko, me kakua ni dua e taura na nomu isala.* " Ia o cei e rawa ni taura na nona isala kevaka e sega ni nona meca? Na nona kawa ena dodonu kina me ra kilai ira taumada, ka sa baleta ni ra na sega ni cakava me vakakina, vakacacani ena nodra yalo vakatamata, era na cakava e dua na veidinadinati kei ira, tekivu ena 1966.

Tikina e 12: " *O koya sa qaqa, au na cakava me duru e na vale ni soro ni noqu Kalou, ka na sega tale ni lako tani . Au na vola vua na yaca ni noqu Kalou, kei na yaca ni koro ni noqu Kalou, o Jerusalemi vou, sa lako sobu mai lomalagi mai vua na noqu Kalou, kei na yacaqu vou.* "

Ena nona iotioti ni vosa ni veivakalougatataki e vakatabui vei ira na qaqa, e kauta vata mai o Jisu na iyaloyalo kece ni veivakabulai e rawati. " *E dua na duru ena valetabu ni noqu Kalou"* kena ibalebale: e dua na veitokoni kaukauwa me kauta na noqu dina ena noqu Soqoni , na Digitaki. " *... ka na sega vakadua ni lako tani "* : na nona veivakabulai ena tawamudu. " *... Au na vola vua na yaca ni noqu Kalou* ": Au na ceuta vua na iyaloyalo ni itovo ni Kalou ka yali mai Iteni. " *... kei na yaca ni koro ni noqu Kalou* ": ena vakaivotavota ena nona vakalagilagi na Digitaki e vakamacalataki ena Vakatakila 21. "*... ni Jerusalemi vou sa lako sobu mai lomalagi mai vua na noqu Kalou* ": Na " *Jerusalemi vou* " sai koya na yaca ni nodra vakasoqoni vata na digitaki vakalagilagi era sa yaco me ra agilosi vakasilesitieli taucoko me vaka na Kalou ni lomalagi. Na Vakatakila 21 e vakamacalataka ena ivakatakarakara ni vatu talei kei na mataniciva talei ka vakadinadinataka na kaukauwa ni loloma e vakila na Kalou vei ira na nona vakabulai vuravura . E lako sobu ki na vuravura vakavoui me tiko kina me tawamudu ena mata ni Kalou ka vakatikora kina na nona i tikotiko vakaturaga. "*... kei na yacaqu vou* ": E semati o Jisu na veisau ni yacana kei na nona lako tani mai na ituvaki vakavuravura ki na ituvaki vakasilesitieli . O ira na digitaki vakabulai, era bula tiko se tucaketale, era na bulataka na veika vata ga era sotava ka ciqoma e dua na yago vakasilesitieli, vakalagilagi, sega ni rusa rawa ka tawamudu .

Ena tikina oqo, na kena vakabibitaki na veivakatautauvatataki kei na Kalou e vakadonui ena kena kunei o Jisu vakataki koya mai vei ira na digitaki ena nona ituvaki vakalou.

Tikina e 13: “ *O koya sa vakadaligana, me rogoca na ka sa kaya na Yalo Tabu vei ira na veisoqosoqo lewe ni lotu .* ”

Sa matata vua na Digitaki na lesoni, ia o koya duadua ga e rawa ni kila. E dina ni tukutuku oqo e a vakarautaki duadua ga me baleti koya. Na itukutuku oqo e vakadeitaka na dina ni kena vakadewataki kei na kena kilai na veika vuni sa vakatakilai mai e vakatau duadua ga vua na Kalou, o koya e dau vakatovolei ira ka digitaki ira na nona tamata.

Na lotu vakamatanitu ni iotioti ni gauna e se bera ni vulica na kena lesoni ka, lewai mai vei Jisu, sa vomitaki tiko ni oti na nona sega ni ciqoma na itukutuku ni 3rd Adventist namaki.

" *Au sa lako **totolo mai** . Mo taura matua na ka e tu vei iko, me kakua kina ni dua e taura na nomu i sala* ." E ka ni rarawa, me baleta na lotu Vakarisito vakamatanitu ni gauna oya, e se yawa sara na icavacava, kei na kena sa vakacacani na gauna , 150 na yabaki e muri , na vakabauta ena sega tale ni tautauvata . E donu vinaka na veivakaroti i Jisu, ia e sega ni rogoci se matata vei ira. Ka ena 1994, na isoqosoqo ni lotu Vakarisito ena vakayalia dina na kena " isala " , ena nona cakitaka na iotioti ni "rarama levu" a parofisaitaka o Ellen G. White,

na italai i Jisu Karisito ena nona ivola "Vola Taumada" ena wase "Noqu iMatai ni Raivotu", ena tabana e 14 kei na 15 oqo e dua na ikuri mai na ivola oqo. Au via vakaraitaka talega ni parofisaitaka na icavacava ni cakacaka ni lotu Kavitu **ka vakalekalekataka vei koya na ivakavuvuli kecega era vakaraitaka na tolu na Soqoni ni Vakatakila 3: 1843-44 *Sariti* , 1873 *Filatelifia* , 1994 *Leotisea* .**

-
-

Na icavacava ni lotu Karisito .
vakatakilai ena imatai ni raivotu nei Ellen G. White .

" Ni'u sa masu tiko ena lotu vakavuvale, sa vakacegu vei au na Yalo Tabu, ka vaka me'u sa tubu cake tikoga mai na vuravura butobuto oqo. Au sa vuki tani meu raici ira na wekaqu lotu Karisito era se tiko ga e vuravura oqo, ia au sega ni raici ira rawa. Sa qai kaya vei au e dua na domo, 'Raica tale, ia me cecere cake vakalailai.' Au rai cake, ka raica e dua na sala cerecere, cecere mai na vuravura oqo.E kea era sa toso tiko kina na lotu Adventist ki na koro tabu . vakadodonutaka na matadra vua, era sa taqomaki.

Ia sega ni dede era sa oca eso ra qai kaya ni se yawa sara na koro ra qai nanuma nira na yaco totolo yani kina. Sa qai vakayaloqaqataki ira o Jisu ena nona laveta cake na ligana imatau lagilagi ka lako mai kina e dua na rarama ka cilavi ira na lotu Karisito. Era sa kailavaka, "Aleluya!" Ia eso vei ira era sega ni ciqoma ena doudou na rarama oqo, era kaya ni sega ni Kalou e liutaki ira. Sa qai mai boko na rarama e muri, ka rau sa kunei rau ena butobuto titobu. Era tarabe ka sega ni raica rawa na takete kei Jisu, ka ra qai lutu mai na sala ka lutu ki na vuravura ca e ra .

Na itukutuku ni imatai ni raivotu oqo e solia na Kalou vua na cauravou o Ellen Gould-Harmon e vakavuna e dua na parofisai vakaikode ka yaga me vakataki ira na Taniela se Vakatakila. Ia me yaga vei keda , e dodonu me da vakadewataka vakadodonu . Au na vakamacalataka gona.

Na vosa " tagi ena lomaloma ni bogi " e dusia na kena kacivaki na nona lako mai na taganevou ena " vosa vakatautauvata ni tini na goneyalewa " ena Maciu 25:1-13 . Na veivakatovolei ni kena namaki na lesu tale mai nei Karisito ena vulaitubutubu ni 1843 kei na kena ena vulaitubutubu ni 1844 e vakavuna na imatai kei na ikarua ni kena vakayacori; Vata , na rua na vakanuinui oqo e vakatakarakarataka na "matai ni rarama" ni itukutuku e biu "ena daku " ni ilawalawa ni " Kavitu ni Siga ni Lesu Vakarua Mai " era sa toso tiko ki liu ena gauna , ena sala se sala e vakalougatataki mai vei Jisu Karisito. Vei ira na painia ni lotu Kavitu, na 1844 e vakatakarakarataka na siga ni icavacava kei vuravura kei na iotioti ni siga vakaivolatabu e rawa ni vakatura na vosa ni parofisai vei ira na digitaki ena gauna oya . Ni sa sivi na iotioti ni siga oqo, era sa waraka na lesu mai nei Jisu, ka ra nanuma ni sa voleka sara. Ia sa toso na gauna ka sa sega tikoga ni lesu tale mai ko Jisu ; na ka e vakavurea na raivotu ena nona kaya: "era kunea ni sa yawa sara na koro ka ra sa nanuma me ra yaco yani vakatotolo kina" ; oya ena 1844 se ni oti toka ga na siga oqo. Talega, na yalolailai e qaqa vei ira me yacova sara na yabaki 1980 niu a curu yani ki na vanua ni sarasara, ka ciqoma na rarama vou ka lagilagi oqo ka tara cake **na ikatolu ni vakanuinui ni lotu Kavitu** . Na gauna oqo na lesu tale mai nei Jisu sa vakarautaki tu **ena vulaitubutubu ni 1994** . E dina sara, na kena kacivaki na itukutuku oqo e baleta ga e dua na iwase lailai ni lotu Karisito raraba e tiko mai Varanise e Valence-sur-Rhône. Na nona digitaka na Kalou na koro lailai oqo ena tokalau ceva kei Varanise e tiko na kena ivakamacala. E kea a mate kina o Pope Pius VI ena valeniveivesu ena 1799, ka vakayacori kina na ka dina e parofisaitaki ena Vakatakila 13:3. Kuria oya, o Valence na koro e tauyavutaka kina na Kalou na imatai ni nona lotu Kavitu ena vanua o Varanise. E kea a kauta mai kina na nona iotioti ni rarama lagilagi vakalou, ka ni

cava na 2020, au vakadeitaka niu a ciqoma tikoga ka yalodina mai vua na nona iotioti ni ivakatakila talei duadua, ka'u sa vakaraitaka tiko ena ivola oqo. Na vuravura lailai ni Lotu Vakarisito ni Valencia e veiqaravi me dua na ituvatuva raraba me vakayacori kina na tiki me baleta na iotioti ni rarama lagilagi ena raivotu nei Ellen na ganeda . Na raivotu oqo e vakaraitaka vei keda na lewa e vakadewataka o Jisu ena veika e sotava e bula mai Valencia. se, na ikatolu ni kena vakayacori na vosa vakatautauvata ni tini na goneyalewa . E kila o Jisu na lotu Vakarisito dina ena itovo e tiko vua me baleta na rarama e vakaraitaki. Na lotu Vakarisito dina e vakaraitaka na nona marau ena "Aleluia!" ; vakalougatataki ena Yalo, sa vakasinaita na nona bilo ena waiwai . Ena kena veibasai, o ira na lotu Vakarisito lasu era " cakitaka vakaveitalia na rarama oqo ." Na kena sega ni ciqomi oqo na rarama vakalou e veivakamatei vei ira , baleta ni sa vakaroti ira na Kalou me baleta na veivakacacani oqo ena itukutuku vakauqeti , e vakarautaki vei ira , vua na nona italai ; Era na yaco me ra iyaya lala ka vakayalia na waiwai e vakavuna na "rarama" ni cina . Na kena itinitini sega ni tarovi rawa e kacivaki: "na rarama ka a tiko e dakudra ena boko"; era cakitaka na yavu taumada ni lotu Vakarisito. E vakayagataka o Jisu na nona ivakavuvuli: " *Ni o koya e tu vua ena soli vua, ena levu tale ga na ka e tu vua; ia o koya e sega vua, ena kau tani mai vua na ka mada ga e tu vua.* Maciu 25:29 . " " ... era sa qai tini vakayalia na takete kei Jisu," era sa qai sega ni kauaitaka na itukutuku ni lotu Vakarisito ni ra sa vakasuka tale mai na Karisito . takete ni isoqosoqo ni lotu Vakarisito e volai ena yaca sara ga "Lotu Vakarisito" ; "Era sa qai lutu mai na sala ka lutu ki na vuravura ca e ra," ena 1995, era sa yalataki ira vakamatanitu ki na veiwekani ni lotu Tawase kei na ecumenism. Era sa vakayalia kina o Jisu, kei na curu ki lomalagi ka sa inaki ni vakabauta ni lotu Kavitu. Era sa mai duavata, me vaka e kaya o Tani. 11:29, " *na dauveivakaisini* ," kei na " *daumateni* ," me vaka e kacivaka o Jisu ena Maciu. 24:50 ; na veika e vakaraitaki ena itekitekivu ni ivola.

Nikua sa vakayacori na vosa ni parofisai oqo. Era a vakayacori ena maliwa ni 1844, na siga ni imatai ni rarama "e muri ira," kei na 1994, na siga ni rarama levu vakaparofita e cakitaka na imatai ni lotu Kavitu ka tauyavutaki e Varanise, ena korolevu o Valence-sur-Rhône , ka vakayagataka na Kalou me baleta na nona vakaraitaki . Nikua, na lotu Vakarisito vakamatanitu e tiko ena "butobuto titobu" ni veivakaduiduitaki vata kei ira na meca ni dina, na lotu Tawase kei na lotu Katolika.

-
-
-

<u>ika 7 ni gauna : Leotisea .</u>

<u>Na iotioti ni lotu Vakarisito – Na kena sega ni ciqomi na vakanuinui ni ikatolu ni lotu Vakarisito .</u>

Tikina e 14: " ***Mo vola vua na agilosi ni lotu mai Leotisea*** *: Sa kaya oqo na Emeni, na i vakadinadina yalodina ka dina, na i vakatekivu ni veika e bulia na Kalou :* "

Leotisea na yaca ni ikavitu ka iotioti ni gauna; na kena sa mai cava na veivakalougatataki ni lotu Vakarisito vakaisoqosoqo. Na yaca oqo e rua na kena vu vaka-Kiriki: "laos, dikeia," ka kena ibalebale "tamata lewai." E liu vei au, era a vakadewataka na lotu Adventist me "tamata ni veilewai," ia e sega ni kila na isoqosoqo ni na tekivu kina na veilewai oqo, me vaka na 1 Pita. 4:17 e vakavuvulitaka: " ***Ni sa yaco mai na gauna me tekivu kina na lewa ena vale ni Kalou.*** *Ia kevaka sa tekivu taumada vei keda, ena cava na kedra itinitini o ira era sega ni talairawarawa ki nai tukutuku vinaka ni Kalou?"* » Sa vakaraitaka ko Jisu ka kaya: " *Oqo na vosa ni Emeni, na ivakadinadina yalodina ka dina, na itekitekivu ni veibuli ni Kalou :* " Na vosa *Emeni* ena vosa vaka-Iperiu e kena ibalebale: dina. Me vaka na ivakadinadina ni yapositolo o Joni, e dau vakayagataka vakalevu o Jisu (vaka25), e tokaruataka vakarua, ena itekitekivu, ni bera na nona vosa. Ia ena ivalavala vakalotu makawa, sa yaco me vosa ni veivakadeitaki me baleta na icavacava ni masu se vosa. E qai dau

vakadewataki ena kena ibalebale ni "me vakakina" e vakadewataki mai na lotu Katolika. Ka sa vakayagataka na Yalo na vakasama oqo " *ena dina* " me solia na vosa *Emeni* na kena ibalebale vakarua ka dodonu sara. *O Leotisea* na gauna e solia kina o Jisu e dua na rarama levu me vakararamataka vakaoti na parofisai sa vakarautaki tu me baleta na iotioti ni gauna. Na ivola o wilika tiko oqo e ivakadinadina ni ka oqo. Na ka ena vakavuna na veibiu ena kedrau maliwa o Jisu kei na isoqosoqo vakamatanitu ni lotu Kavitu, oya na kena sega ni ciqomi na nona rarama. Ena dua na digidigi vakaibalebale ka dodonu, a vakamalumalumutaka kina na Kalou na lotu Kavitu, ena maliwa ni 1980 kei na 1994, ki na dua na veivakatovolei ni vakabauta e vakatotomuria na kena a vakavuna na nodra yali na lotu Tawase kei na nodra vakalougatataki na painia ni lotu Kavitu . Na veivakatovolei sa yavutaki tu ena vakabauta ena lesu tale mai i Jisu ka kacivaki me baleta na vulaitubutubu ni 1843, qai me baleta na vulaitubutubu ni 1844. Ena noqu gauna, mai na 1983, au sa tekivu wasea e dua na itukutuku ni lesu tale mai i Jisu me baleta na 1994, niu sa vakayagataka na " *cissath lima na vula* ni " naf ". 9:5-10. Ena kena vakatokai na ulutaga oqo ki na vosa ni cudruvi ni lotu Tawase ena 1844, na gauna ni " *lima na vula* " e cavuti, se 150 na yabaki dina, e kauta mai na 1994. Niu raica ga na lesu tale mai i Jisu Karisito me vakatakilakilataka na icavacava ni gauna oqo, ka vakamalumalumutaki koya vakalailai na Kalou ena dua na tiki ni ivola, au a taqomaka e dua na ka au a vakadeitaka. Oti veivakaroti vakamatanitu, e kacivaka na isoqosoqo niu sa vakacegui ena Noveba 1991; oqo, ni se vo tiko e tolu na yabaki me vakadinadinataki ka vakalasui kina na noqu veivakadeitaki. E muri ga, rauta na 1996, sa qai matata vei au na ibalebale dina ni ka au sotava oqo. Na vosa e tukuna o Jisu ena nona ivola vei " *Leotisea* " e se qai vakayacori walega oqo ka sa dua na kena ibalebale dodonu. Ena 1991, era sa vakaloloma na lotu Adventist ra qai sega ni lomana na ka dina me vaka ena 1873. Sa vakamalumalumutaki ira tale ga na vuravura ni gauna oqo ena nona vakacalai ira qai rawata na lomadra. Me vaka ena gauna ni " *Efeso* " , na lotu Adventist vakamatanitu sa yali na kena " *imatai ni loloma* . " Ka *sa kauta tani* o Jisu " na nona itutu ni cina kei na nona isala vakatui ," baleta ni o koya talega, sa sega ni ganiti ira. Ena rarama ni veika oqo, sa yaco me rarama na itukutuku ena matata. Na vosa " *Emeni"* e vakadeitaka na gagadre ni dua na dina taucoko kei na itinitini ni dua na veimaliwai kalougata. *Na* " ivakadinadina *yalodina ka dina* " e cakitaka na Digitaki sega ni yalodina ka lasu. " *Na ivakavuvuli ni veibuli ni Kalou* , " o koya gona na dauveibuli, e lako mai me sogota vata na nodra vuku na sega ni kilikili ka dolava yadua na nodra vuku na nona digitaki ki na dina e tiko ka vuni tu ena italanoa ni Vakatekivu. Ena gauna vata oqori, ena nona vakavotuya " *na ivakavuvuli ni veibuli ni Kalou* " ka vakaveiwekanitaka kei na vosa " Emeni , " Na Yalo e vakadeitaka e dua na iotioti ni lesu tale mai nei Jisu Karisito voleka sara : " ***totolo*** " . Ia, ena se vo tiko ga e 36 na yabaki ena maliwa ni 1994 kei na 2030, na siga ena cava kina na kawatamata e vuravura.

Na katakata veivakamatei .

Tikina e 15: " *Au sa kila na nomu cakacaka . Au sa kila ni ko sa sega ni batabata se katakata: kevaka ko sa batabata se katakata!* "

Na vakayagataki ni "tu" sega ni vakamatanitu e vakatabakidua ki na isoqosoqo. Oqo na vua ni veimatalotu e vakadewataki mai vei tama vei ira na luvena tagane kei na yalewa, ka sa yaco kina na vakabauta me ivakarau tudei, vakamatanitu, ivakarau tudei, ka rerevaka e dua na ka vou; na ituvaki e sa sega ni rawa kina vei Jisu me vakalougatataka ni sa levu sara na rarama vou me wasea vua.

Tikina e 16: " *O koya gona, ni o sa katakata, ka sega ni batabata se katakata, au na vakasavi iko tani mai gusuqu.* "

Na ka e raica oqo e cakava o Jisu ena Noveba 1991, ena gauna e vakasavi koya kina na parofita e kauta tiko na nona itukutuku na isoqosoqo vakamatanitu. Ena vulaitubutubu ni 1994, ena vomitaki koya, me vaka e kacivaka o Jisu. Ena vakarautaka vakataki koya na ivakadinadina ni ka oqo ena nona curu, ena 1995, ki na veidinadinati vakalotu e tuvanaka na

Lotu Katolika, ka na duavata kina kei ira na lotu Tawase vukitani, ni sa wasea tiko oqo na nodra vosa ni cudruvi.

Na veivakacalai e yavutaki ena ivotavota vakayalo .

Tikina e 17: " *Ni ko sa kaya , 'Au sa vutuniyau ka vakalevutaki ena noqu iyau, ka sega ni dua na ka au gadreva,' ia ko sa sega ni kila ni ko sa vakaloloma, ka vakaloloma, ka dravudravua, ka mataboko, ka luvawale.* "

"*... vutuniyau ,* " *na* Lotu Digitaki ni Karisito ena 1873, kei na vuqa na ivakatakila e soli vei Ellen G. White e vakavutuniyautaki koya tale vakayalo. Ia vakaparofita, e totolo sara na kena sivia na veivakadewataki ni gauna oya, me vaka e nanuma vakadodonu o James White, na watina na italai ni Turaga. O Jisu Karisito , na Kalou bula , a tuvanaka na nona parofisai me baleta na kena vakayacori vakaoti ka sega ni beitaki rawa. O koya gona, na toso ni gauna, ka kauta mai na veisau lelevu ki vuravura, e vakadonuya na kena dau vakatarogi na veivakadewataki e ciqomi ka vakavulici. Sa maroroi tu na veivakalougatataki ni Turaga; E kaya o Jisu: " *Vei koya e maroroya na noqu cakacaka me yacova na icavacava* ." Ia oqo, ena 1991, na siga e cakitaka kina na rarama, e se yawa sara na kena icavacava. E dodonu kina me dau vakarorogo ki na rarama vou cava ga e vakatura na Turaga ena sala e digitaka vakataki koya. Sa dua dina na duidui ni vakasama lasu ni isoqosoqo kei na ituvaki e raica qai lewai koya kina o Jisu! Mai na vosa kece e cavuti, na vosa " *luvawale* " e bibi duadua ki na dua na isoqosoqo, baleta ni kena ibalebale ni sa kauta tani o Jisu na kena lewa dodonu tawamudu; sa tu e gusuna, e dua na veilewai ki na mate kei na ikarua ni mate ni iotioti ni veilewai ; me vaka na ka e volai ena 2 Kor. 5:3: " *O koya oqo keitou sa vutugu kina ena valelaca oqo, ni keitou sa gadreva me keitou daramaka na neitou i tikotiko vakalomalagi, kevaka keitou na kunei ni keitou sa vakaisulu ka sega ni luvawale* . "

Na ivakasala ni yalodina kei na ivakadinadina dina .

Tikina e 18: " *Au sa vakasalataki kemuni mo ni volia mai vei au na koula sa vakatovolei e na bukawaqa, mo ni vutuniyau kina; kei na i sulu vulavula, mo ni vakaisulu kina, ka me kakua ni laurai na madua ni nomuni luvawale; ka lumuta na matamuni e na wainimate ni mata, mo ni rai rawa kina.* "

Ni oti na veivakatarogi ni 1991, e se vo tikoga vua na isoqosoqo e tolu na yabaki me veisautaka na kena ivakarau ka vuataka na vua ni veivutuni, ka sega ni yaco dina. Ka kena veibasai, na kena veiwekani kei ira na lotu Tawase lutu tubu kaukauwa cake , ka yaco kina e dua na veidinadinati vakamatanitu ka tabaki ena 1995. E vakaraitaka o Jisu me vaka na dauveivoli duadua ga ni vakabauta dina, na " *koula e vakatovolei ena bukawaqa* " ni veivakatovolei. Na ivakadinadina ni nona vakacala na Lotu e laurai ena kena sega ni tiko na " *isulu vulavula " ka ra " kilikili "* kina na kena painia ena Vakatakila 3:4. Ena veivakatautauvatataki oqo, e vakaraitaka kina o Jisu na dina ni bera na 1994, e a vakamalumalumutaki ira dina na lotu Karisito mai " Leotisea " *ki na* dua na vakanuinui ni lotu Karisito e tautauvata kei ira era a liutaka na siga 1843 kei na 1844 ; me rawa ni vakatovolei kina na vakabauta ena tolu na ka e sotavi, me vaka e vakavulici ena itukutuku e vakau ena 1844 vei ira na lotu Karisito mai " *Sariti* " . Ena dua na itovo ni talaidredre e sogo, e sega ni kila rawa na isoqosoqo na ka e vakalewa tiko kina o Jisu; e " *mataboko* ", me vakataki ira na Farisi ni veiqaravi vakavuravura nei Jisu. E sega kina ni kila rawa o koya na veisureti i Karisito ka vakauqeti koya me volia " *na mataniciva talei* " ni vosa vakatautauvata i Maciu. 13:45-46 ka vakamacalataka na iyaloyalo ni ivakatagedegede ni bula tawamudu e gadreva na Kalou ka vakatakilai ena tikina oqo 18 ni Vakatakila 3 .

Na Kaci ni Yalololoma .

Tikina e 19: “ *O ira kecega au sa lomana, au sa vunauca ka vakadodonutaka, mo dou gugumatua, ka veivutuni.* ”

Na itotogi e baleti ira e lomana o Jisu *me yacova* ni sa vomi ira tani. Na kaci e vakayacori , e dua na veisureti ki na veivutuni, e se bera ni rogoci. Na loloma e sega ni vakadewataki, e rawati ena dokai. Na isoqosoqo ni sa vakaukauwataki, Jisu e tekivuna e dua na kerekere yadua ena nona kaya vei ira na veidigitaki me baleta na veikacivi vakalomalagi :

Na kaci ni vuravura raraba .

Tikina e 20: " *Raica, au sa tu e na katuba ka tukituki. Kevaka e dua sa rogoca na domoqu ka dolava na katuba, au na curu vua ka kana vata kei koya, ka kana vata kei au ko koya* . "

Ena Vakatakila, na vosa " *katuba* " e basika ena Vakatakila 3:8, eke ena Vakatakila 3:20, ena Vakatakila 4:1, kei na Vakatakila 21:21. Vkta 3 :8 e vakananumi keda ni *katuba* e dolavi ka sogo na curu. Era sa yaco kina me ra ivakatakarakara ni veivakatovolei ni vakabauta ka dolava se sogota na sala vei Karisito, na nona dodonu, kei na nona loloma soli wale.

Ena tikina oqo 20 , na vosa " *katuba* " e tolu na kena ibalebale duidui ia e veitokoni . E vakatokai Jisu vakataki koya : " *Oi au na katuba* . Joni 10:9"; *sa dolavi na katuba ni lomalagi* ena Vkta 4:1: " *Sa dolavi e dua na katuba mai lomalagi.* "; kei *na katuba* ni loma ni tamata e lako mai kina o Jisu me tukituki me sureti koya e digitaki me dolava vua na yalona me rawa ni solia kina na ivakadinadina ni nona loloma.

Na ka ga e gadrevi me cakava na Nona ibulibuli sai koya me dolava na yalona ki na Nona dina sa vakatakilai mai me rawa kina e dua na veimaliwai veivolekati ena kedrau maliwa kei na nona dauveibuli vakalou. *E dau wasei* na kakana ni yakavi, ni sa yaco mai na bogi me mai cava kina na cakacaka ni siga. Ena sega ni dede sa na curu na tamata ki na mataqali bogi oqo " *ka sega ni dua e rawa ni cakacaka kina . "* (Joni 9:4) Na icavacava ni gauna ni loloma soli wale ena vakamamacataka me tawamudu na iotioti ni digidigi vakalotu ni tamata, na tagane kei na yalewa era tautauvata na nodra itavi ka veitokoni vakadodonu ena ivakatagedegede ni yago.

Ni vakatauvatani kei na itukutuku mai Filatelifia , o ira na digitaki era sa tiko ena gauna ni *Leotisea* , ena kena sa voleka mai na lesu tale mai i Jisu Karisito. Na " *katuba dolavi mai lomalagi* " ena dolavi ena kena tomani tikoga na itukutuku oqo ena Vakatakila 4:1.

Na iOtioti ni Veivakauqeti ni Yalo .

Kivei ira na qaqa yadua, e vakaraitaka o Jisu:

Tikina e 21: “ *Vei koya sa qaqa au na solia me dabe vata kei au ena noqu i tikotiko vakaturaga, me vaka ka’u sa qaqa ka dabe vata kei Tamaqu ena nona i tikotiko vakaturaga.* ”

E kacivaka vakakina na cakacaka ni veilewai vakalomalagi ka muria na itukutuku oqo ka na ulutaga ni Vakatakila 4. Ia na yalayala oqo e vauci koya ga ki na dua na digitaki qaqa dina.

Tikina e 22: “ *O koya sa vakadaligana, me rogoca na ka sa kaya na Yalo Tabu vei ira na veisoqosoqo lewe ni lotu .* ”

Na ulutaga ni " *ivola* " e tini ena vakacacani vou ni isoqosoqo oqo. Na kena iotioti, baleta ni tekivu oqo ka lako yani, ena kauta na rarama e dua na tamata vakauqeti, ka qai dua na ilawalawa lailai. Ena vakadewataki yadudua mai na tamata ki na tamata kei na sala ni initaneti, ka na dusimaka o Jisu vakataki koya, ka liutaki ira na nona digitaki ki na ivurevure ni kena vakatetei na nona dina vou, me vaka na kena tabu na nona tamata vakalou. Sa vakakina, ena vanua cava ga e tiko kina e vuravura: " *O koya sa vakadaligana, me rogoca na ka sa tukuna na Yalo vei ira na veisoqosoqo lotu !* "

Na ulutaga e tarava ena vakarautaki ena mileniumi vakalomalagi ni nodra lewai na tamata ca era vakayacora na tamata yalosavasava. Na ulutaga taucoko e vakatau ena ivakavuvuli e veiseyaki tu ena Vkta 4, 11, kei na 20. Ia na Vkta 4 e vakadeitaka vakamatata na ituvaki vakalomalagi ni cakacaka oqo, ka muria vakaveitaravi na iotioti ni gauna ni Digitaki e vuravura.

Vakatakila 4 : Veilewai mai Lomalagi .

Tikina e 1: " *Ni sa oti oqo au sa rai, ka raica,* ***sa dola tu e dua na katuba mai lomalagi*** *. Na imatai ni domo au a rogoca, me vaka na davui , sa vosa vei au, ka kaya ,* ***Mo lako cake mai ki ke , ka'u na vakaraitaka vei iko na veika ena yaco mai muri*** ."

Ena nona kaya, " *Na imatai ni domo au rogoca e vaka na rorogo ni davui ,* " e vakamacalataka na Yalo na itukutuku ni gauna " *Leotisea* " oqo me vaka na kena e kauti Joni kina ena *Vkta* . O *Leotisea* gona na gauna e vakatakilakilataki kina na kena itinitini ena " *siga ni Turaga* ," oya na nona lesu tale mai vakalagilagi levu.

Ena nona vosa, e tokona vakaukauwa na Yalo na vakasama ni kena veisosomitaki na ulutaga oqo kei na itukutuku mai *Leotisea* . E bibi na kena dodonu oqo, baleta ni sega vakadua ni rawa vua na isoqosoqo me vakadinadinataka vei ira na kena meca na nona ivakavuvuli ni veilewai vakalomalagi. Nikua, au kauta mai na ivakadinadina, ka rawa ena kena vakamacalataki vinaka na veisiga e vakacurumi ki na itukutuku ni *ivola ni* Vakatakila 2 kei na 3. Ena maliwa *ni Leotisea* kei na Vakatakila 4, ena " *ikavitu ni davui* " ni Vakatakila 11, a kauta tani kina o Jisu mai vua na tevoro kei ira na tamata talaidredre na nodra " *veiliutaki e vuravura* ena " . Ena *"tatamusuki* " ni Vakatakila 14, sa kauti ira kina na nona digitaki ki lomalagi ka vakacolati ira ena cakacaka me ra lewa vata kei koya na nodra bula vakavuravura sa oti na mate ca. Sa qai " *o koya sa qaqa ena lewai ira na veimatanitu ena ititoko kaukamea* " me vaka e kacivaki ena Vakatakila 2:27. Kevaka e tiko vei ira na dau veivakacacani , me vakataki au , na vakadeitaki ni icavacava e maroroi tu vei ira, e sega ni vakatitiqataki ni ra na veisautaka na nodra itovo. Ia sa ikoya sara ga na nodra gagadre kaukauwa me ra sega ni kauwaitaka e dua na ivakasala e kauti ira ki na ivalavala ca duadua ka ra sa vakarautaka kina vei ira na itotogi ca duadua ka sega ni rawa ni vakayacori tale ena ituvaki vakavuravura ena gauna oqo. Me da lesu tale ki na tiki ni wase oqo 4. " Nai matai ni domo ka'u a rogoca, sa vaka na rorogo ni davui, sa vosa vei au, sa kaya: Mo lako cake mai *eke, ka'u na vakaraitaka vei iko na ka ena yaco mai muri* ." E vakaibalebaletaka o Joni na tikina e 10 ni Vakatakila 1: " *Au sa tiko ena Yalo Tabu e na siga ni Turaga, ka'u sa rogoca e dua na domo levu mai dakuqu, me vaka na rorogo ni davui* ." Na ulutaga oqo ni nona lesu tale mai vakalagilagi o Karisito sa tukuni oti ena tikina e 7 ka volai tu kina : " *Raica, sa lako mai ko koya kei na o. Ia ena raici koya na mata kecega, o ira talega era sa suaki koya; ka ra na tagicaka na veimataqali kecega e vuravura ena vukuna. Io. Emeni!* Na veiwekani vakatututaki ni veivakadeitaki ni iotioti ni tikina oqo na tolu na siga . Jisu, e vakatokai talega me *Maikeli* mai vei ira na nona initiate digitaki kei na nona agilosi yalodina , Kevaka e vakatauvatani na domo i Jisu ki na dua *na davui* , e baleta, me vaka na iyaya ni vakatagi sonorous oqo ni mataivalu, ena ulu ni . Na nona mataivalu agilosi vakalomalagi , e kacivi ira na nona mataivalu o Jisu mera tekivuna na ivalu . Kuria oya, me vaka na *davui* , e sega ni cegu na domona me vakasalataki ira na nona digitaki mera yadravi ira me vakarautaki ira mera qaqa me vaka ga ni qaqa o koya ena ivalavala ca kei na mate. Ena nona vakavotuya na vosa oqo " *davui* " , e vakaraitaka vei keda o Jisu na ulutaga vuni ka bibi duadua ni nona Vakatakila kecega. Ka sa dina sara ni vei ira na nona iotioti ni tamata, na ulutaga oqo e

vunitaka e dua na veivakatovolei ni veivakarusai. Eke ena Vakatakila 4:1, e sega ni taucoko na iyaloyalo e vakamacalataki baleta ni taketetaki ira ga na nona digitaki ka lako mai me vakabulai ira mai na mate. Na nodra itovo na tamata ca ena itukutuku vata oqo ena vakamacalataki ena Vakatakila 6:16 ena vosa vakatakila oqo : " *A ra sa kaya ki na veiulunivanua kei na veivatu, Dou lutu mai vei keimami, ka vunitaki keimami mai na mata i koya sa tiko e nai tikotiko vakaturaga, kei na cudru ni Lami: ni sa yaco mai na siga levu ni nona cudru, ka na tudei kina?"* » Ki na taro oqo , e vaka me tautauri tu ka sega na kena isau, ena vakaraitaka na Kalou ena wase 7, ka tarava mai, o ira era rawa ni vorata: o ira na digitaki era sa dregati ka vakatakarakarataki ena naba 144,000 , e dua na iwiliwili levu ni 12 vakababa, se 144. Ia oqo e baleti ira ga na digitaki era bula tikoga vei Karisito ena nona lesu tale mai. Ia, ena itukutuku oqo ni Vakatakila 4 , na kau cake ki lomalagi e baleti ira talega na digitaki era sa mate mai vei Epeli , o koya e vakaturi ira o Jisu me solia talega vei ira , na isau e yalataki ena vuku ni nodra vakabauta: na bula tawamudu. Talega, ni sa kaya ko Jisu vei Joni: " *Lako cake mai eke !* " , na Yalo e namaka ga, ena matakau oqo, na nodra lako cake ki na matanitu vakalomalagi ni Kalou o ira kecega na digitaki era sa vakabulai ena dra i Jisu Karisito. Na lako cake ki lomalagi oqo e vakatakilakilataka na icavacava ni bula vakavuravura ni tamata, era sa tucake tale na digitaki me vakataki ira na agilosi yalodina ni Kalou, me salavata kei na ivakavuvuli nei Jisu ena Maciu. 22:30 . Sa oti na lewe kei na kena vosa ni cudruvi, era sa biuti ira tu mai ka sega ni veivutunitaka . Na gauna oqo ena itukutuku ni kawatamata e sa rui taleitaki ka dau nanuma lesu o Jisu ena nona ivakatakila me tekivu mai vei Taniela. Me vaka ga na vuravura , e cudruvi ena vuku ni tamata, era gadreva tale ga na digitaki dina mera vakabulai. Na tikina e 2 e vaka me lavetaki mai na Vkta 1:10; na kena dina , na Yalo e vakadeitaka vakaukauwa cake na nodrau veiwekani na rua oqo ka vakaibalebaletaka na ka vata ga e yaco ena itukutuku ni inaki ni Kalou , na nona lesu tale mai ena nona " *siga levu* " e parofisaitaki ena Vakatakila 16:16 .

Tikina e 2 : " *Sa qai curumi au vakasauri na Yalo Tabu, ka raica, sa dua nai tikotiko vakaturaga sa tu mai lomalagi, a sa tiko e nai tikotiko vakaturaga e dua* ."

Me vaka ena veika e sotava o Joni, na nodra lako cake na digitaki ki na " *lomalagi* " " e vakavotukanataki ira *ena yalo* " ka ra sa vakaraitaki ki na ituvaki vakasilesitieli ka sa tudei tikoga me sega ni rawa ni ra rawata na tamata, baleta ni sa lewa tiko na Kalou e kea ka sa laurai.

Tikina e 3: " *Ia ko koya sa dabe tiko kina sa rairai me vaka na vatu jasipa kei na vatu sariti: a sa vakavolivolita nai tikotiko vakaturaga e dua na ucacevata, sa vaka na emeralita* ."

E kea, era kunei ira ni ra sa sotava tiko na idabedabe vakaturaga ni Kalou, ka dabe vakalagilagi kina na Kalou Dauveibuli duadua ga. Na lagilagi vakasilesitieli sega ni vakamacalataki rawa oqo e vakaraitaka tikoga na vatu talei era dau vakarorogo kina na tamata. Na " *vatu jasipa* " e taura na veimataqali kei na roka duidui sara, ka vakaraitaka kina na levu ni itovo vakalou. Na roka damudamu, na " *sardi* " e tautauvata kei koya. Na " *ucacevata* " e dua na ka vakasakiti ni veika buli ka sa dau vakadrukai ira na tamata , ia e dodonu me da nanuma tikoga na kena itekitekivu. E ivakatakilakila ni veiyalayalati e yalataka kina na Kalou vua na kawatamata me kua tale ni vakarusa ena wai ni waluvu , me vaka e tukuni ena Vkte . Ia ena nona vakavotuya na waluvu ni wai, e vakananuma vei keda o Pita ni dua na " *waluvu ni bukawaqa kei na sulifure* " e tiko ena ituvatuva vakalou (2 Pita 3:7) . E na vuku sara ga ni " *waluvu ni bukawaqa* " veivakarusai oqo e sa tuvanaka kina na Kalou , ena nona lomalagi , e dua na nodra lewa na tamata ca ka ra na nodra turaganilewa na digitaki era sa vakabulai kei Jisu , na nodra Dauveivueti .

Tikina e 4: " Au sa raica *wavolita na* ***i tikotiko vakaturaga e ruasagavulu ka va*** *na i tikotiko vakaturaga , ka ra sa dabe tiko kina* ***e ruasagavulu ka va na qase*** *, era sa vakaisulu e na i sulu vulavula, ka sa tu e uludra na i sala koula* ."

Eke gona, era vakatakarakarataka e *24 na qase* , era sa vakabulai mai na rua na gauna vakaparofisai ka vakatakilai me vaka na ivakavuvuli oqo: ena maliwa ni 94 kei na 1843 , na yavu ni 12 na iapositolo; ena maliwa ni 1843 kei na 2030, na Isireli vakayalo ni " Adventist " mai na " *12 na yavusa* " e dregati ena " *ivakatakilakila ni Kalou* " , na Siga ni Vakacecegu ni ika 7 [ni siga] , ena Vakatakila 7. Na ituvatuva oqo ena vakadeitaki , ena Vakatakila 21 , ena ivakamacala ni se vou mai na " *Jeruisalemi Vou* " ; Na " *12 na yavusa* " era vakatakarakarataki ena " *12 na matamata* " ena ibulibuli ni 12 na " mataniciva talei . " Na ulutaga ni veilewai e vakamacalataki ena Vakatakila 20:4 , eda wilika kina: " Au a raica na idabedabe vakaturaga ; ***ia vei ira era dabe kina sa soli vei ira na kaukauwa me ra veilewai*** . *ni Kalou, kei ira era sa sega ni qarava na manumanu, se na nona i vakatakarakara, ka sega ni vakatakilakilataki ena yadredra, era sa bula tale mai, ka lewa vata kei Karisito me dua na udolu na yabaki* ." Na nodra veiliutaki na digitaki e nodra veiliutaki na turaganilewa. Ia o cei e lewai? Vakatakila 11:18 e solia vei keda na kena isau: " *Era sa cudru na veimatanitu , ka sa yaco mai na nomuni cudru,* ***ka sa yaco mai na gauna mo ni lewai ira kina na mate*** *, mo ni saumi ira na nomuni tamata na parofita, na tamata yalosavasava, kei ira era rerevaka na yacamuni, na lalai kei na levu, <u>ka vakarusai ira era vakarusa na vuravura</u>* ." Ena tikina oqo, e nanuma lesu na Yalo na veitaravi ni tolu na ulutaga e vakatakilai me baleta na iotioti ni gauna: "na *ikaono ni davui* " baleta " *era sa cudru na veimatanitu* ," na gauna ni " *vitu na iotioti ni veivakararawataki* " baleta " *sa yaco mai na nomuni cudru* ," kei na lewa vakalomalagi ni " *udolu na yabaki* " baleta, " *sa yaco mai na gauna me lewai kina na mate* ." Na itinitini ni tikina e vakaraitaka na iotioti ni parokaramu ena vakayacori ena iotioti ni veilewai ni *drano bukawaqa kei na sulifure* ka na vakarusai ira na tamata ca . O ira oqo era na vakaitavi kece ena <u>ikarua ni […]</u> vakatura na veivakaturi , ena icavacava ni " *dua na udolu na yabaki* ," me vaka e tukuni ena Vkta. 20:5 : " *Era sega ni bula tale na vo ni mate me yacova ni sa oti na dua na udolu na yabaki* ." E solia vei keda na Yalo na nona ivakamacala me baleti ira na tamata ca: " *o ira era vakarusa na vuravura* ." Ena taudaku ni cakacaka oqo e tiko kina *na " ivalavala ca veivakarusai se veivakarusai* " e cavuti ena Tani. 8:13; na *ivalavala ca* e vakavuna na mate kei na vakarusai ni vuravura; ka vakavuna me solia na Kalou na lotu Vakarisito ki na matanitu kaukaua ni pope ni Roma ena maliwa ni 538 kei na 1798; ka vakabulai e dua na ikatolu ni kawatamata ki na bukawaqa ni niukilia ni oti se ena 2021. E sega ni dua ena vakasamataka ni , me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321 , na kena talaidredre na Siga ni Vakacecegu tabu ni ikavitu ni siga dina ena kauta mai e vuqa sara na kena itinitini rerevaki ka vakaloloma. Era duidui ga na *24 na qase* ena ivakatagedegede ni lawa ena Taniela 8:14, baleta ni tautauvata na nodra vakabulai ena dra vata ga i Jisu Karisito . O koya gona , ni kunei ni ra kilikili, me vaka na Vakatakila 3 :5, era daramaka kece na " *isulu vulavula* " kei na " *isala ni bula* " sa yalataki vei ira na qaqa ena ivalu ni vakabauta, ena Vakatakila 2:10. Na " *koula* " ni *isala* e vakatakarakarataka na vakabauta sa vakasavasavataki ena veivakatovolei me vaka na 1 Pita. 1:7.

Ena wase 4 oqo, e basika vaka 3 na vosa " *dabe* ". Na naba 3 ni sa ivakatakilakila ni uasivi, na Yalo e biuta na ulutaga oqo ni veilewai ni ikavitu ni mileniumi ena ruku ni ivakatakilakila ni vakacegu uasivi ni qaqa , me vaka na ka e volai: " *Mo dabe ena ligaqu imatau me yacova niu sa cakava na nomu meca me nomu itutu ni yava* " Same.1210:1 kei na Maciu . O koya kei ira era dabe tiko era sa **vakacegu** ka ena matakau oqo, na Yalo e vakaraitaka vinaka , na ikavitu ni mileniumi , me vaka na Siga ni Vakacecegu levu se vakacegu e parofisaitaki , me tekivu mai na veibuli , ena vakacegu vakatabui ni ikavitu ni siga ni noda macawa .

Tikina e 5: “A ***sa lako mai nai tikotiko vakaturaga na livaliva, na domo, kei na kurukuru:*** *a sa caudre e na mata ni tikotiko vakaturaga e vitu na cina bukawaqa, sai iratou na Yalo ni Kalou e vitu* .”

Na veivakaraitaki e " *lako mai na idabedabe vakatui* " e vakatau sara ga vua na Kalou Dauveibuli vakataki koya. Me vaka e tukuni ena Lako Yani 19:16 , na veika oqo e sa vakatakilakilataka oti, ena nodra rere na tamata Iperiu , na nona tiko na Kalou ena Ulunivanua o Saineai. Na vakatutu oqo e vakananuma lesu kina na itavi ena vakayacora na iVunau e Tini ni Kalou ena cakacaka oqo ni nodra lewai na mate ca. Na veivakananumi oqo e vakavotuya talega na dina ni sega ni laurai rawa na leqa ni mate sega ni tarovi rawa vei ira na nona ibulibuli ena veigauna sa oti, na Kalou ka sega ni veisautaka na nona itovo e laurai ka sega ni leqataki mai vei ira na nona digitaki era sa vakabulai era sa vakaturi cake ka vakalagilagi. **Kauaitaka! Na malanivosa lekaleka oqo , sa vakadewataki ena gauna oqo , ena yaco me dua na ivakatakilakila ena ituvatuva ni ivola ni Vakatakila. Ena veigauna kece e basika kina, e dodonu me kila o koya e wilika ni parofisai e vakavotuya na ituvaki ni itekitekivu ni veilewai ni ikavitu ni mileniumi, ka na vakatakilakilataki ena nona veivuke vakadodonu ka laurai na Kalou vei Maikeli, o Jisu Karisito .** Ena sala oqo, na ituvatuva ni ivola taucoko ena solia vei keda na veivakasama veitaravi ni gauna Vakarisito ena ruku ni veiulutaga duidui ka wasei ena vosa bibi oqo: " *e a cila na uila, domo, kei na kurukuru* ." Eda na kunea tale ena Vakatakila 8:5 ka sa kuri kina na " *uneune* " ki na ki. Ena wasea na ulutaga ni nona veimasulaki vakalomalagi tawamudu o Jisu Karisito mai na ulutaga ni *davui* . Sa qai , ena Vakatakila 11:19 , " *e dua na ucacevata levu* " ena vakacurumi ki na ki. Na ivakamacala ena basika ena Vakatakila 16:21 na vanua e sogota kina na " *ucacevata levu* " oqo na ulutaga ni *ikavitu ni vitu na iotioti ni veivakararawataki ni Kalou* . Vakakina, " *na uneune* " e yaco, ena Vkta. 16:18, " *e dua na uneune levu* ." Na ki oqo e yavutaki ena vulici ni kena qaravi na ivakavuvuli ni ivola ni Vakatakila kei na kena kilai na ivakavuvuli ni kena ituvatuva .

Ni da lesu tale ki na noda tikina e 5, eda raica ni , biu ena gauna oqo " *ena mata ni idabedabe vakaturaga* ", era " *vitu na cina kama* ". Era vakatakarakarataka na " *vitu na yalo ni Kalou* ". Na naba " ***vitu*** " e vakatakarakarataka na veivakasavasavataki , eke, na Yalo ni Kalou. E na nona Yalo ka tiko kina na bula kecega sa lewa kina na Kalou na nona ibulibuli kecega; e tiko vei ira , ka biuti ira " *ena mata ni nona idabedabe vakaturaga* ", baleta ni a buli ira galala, veibasai kei koya. Na iyaloyalo ni " *vitu na cina waqa* " e vakatakarakarataka na vakatabui ni rarama vakalou; Na kena rarama uasivi ka kaukauwa e vakaotia na veika kece e rawa ni yaco ena butobuto. Ni sa sega na vanua ni butobuto ena nodra bula tawamudu na vakabulai.

Tikina e 6: " *Ia ena mata ni i tikotiko vakaturaga sa dua na wasawasa iloilo me vaka na karisitala. Ia ena loma ni i tikotiko vakaturaga, kei na wavolita na i tikotiko vakaturaga, e va na ka bula era sinai tu ena mata e liu kei na daku* ."

E vosa vei keda na Yalo ena Nona vosa vakaibalebale. Na ka e " *mata ni idabedabe vakaturaga* " e vakaibalebaletaki vei ira na Nona ibulibuli vakalomalagi era tiko kina ia era sega ni vakaitavi ena veilewai . Ena iwiliwili levu, oqo era taura na irairai ni dua na *wasawasa* ka savasava sara na kena itovo ka vakatauvatana o Koya ki na *karisitala* . Oqo nai tovo taumada ni veika vakalomalagi kei na veika vakavuravura era sa yalodina tikoga vua na Kalou Dauveibuli. Sa qai kaciva na Yalo e dua tale na ivakatakilakila ka baleta na Kalou, ena lomadonu ni *idabedabe vakaturaga , kei ira na nona* ibulibuli vakalomalagi mai na veivuravura tale eso, kei na veitiki tale eso , *wavolita na idabedabe vakaturaga* ; *wavolita* e dusia na veika buli era veiseyaki tu ena ruku ni rai ni Kalou e dabe tiko ena *idabedabe vakaturaga* . Na vosa " *va na ka bula* " e vakaraitaka na ivakatagedegede ni veika bula raraba. Na levu ni mata *e* vakadonui ena vosa levu, kei na nodra itutu " *e liu kei na daku* " e vakatakarakarataka e vica na ka. Kena imatai, e solia vei *ira na veika bula oqo* e dua na rai e vuqa na kena sala, oya, e vuqa na kena irairai. Ia vakayalo cake, na vosa " *e liu kei na muri* " e vakaibalebaletaka na lawa vakalou e ceuti ena iqaqalo ni Kalou ena Ulunivanua o Saineai, ena mata va ni vatu raraba e rua. Na Yalo e vakatauvatana na bula raraba kei na lawa raraba.

Na cakacaka ruarua ni Kalou ka ceuta ena vatu, ena yago, se ena vakasama, na ivakatagedegede ni bula uasivi me baleta na nodra marau na nona ibulibuli era kilai koya ka lomani koya . Na mata e vuqa oqo era sarava ka muria ena gagadre kei na loloma na veika e yaco tiko e vuravura. Ena 1 Kor. 4 :9, E kaya o Paula: " *Ni sa vaka vei au ni sa buli keitou na Kalou me keitou i otioti ni tamata kecega me keitou i apositolo, keitou sa lewai me keitou mate me vaka e dua na mataqali vakaraitaki, ni keitou sa vakayacori me vakaraitaki vei ira na kai vuravura, vei ira na agilosi kei ira na tamata* ." Na vosa " *vuravura* " ena tikina oqo sa ikoya na vosa vaka-Kiriki "cosmos." Sai koya na cosmos oqo au vakamacalataka me vuravura e vuqa na kena veimataqali. E vuravura era muri ira na digitaki kei na nodra sasaga na dausarasara tawarairai ka ra lomani ira ena loloma vakalou vata ga a vakatakila mai o Jisu Karisito. Era marau ena nodra marau ka tagi vata kei ira era tagi, sa rui dredre ka veivakalolomataki na veivala. Ia na kosmos oqo e vakatokai talega na vuravura tawavakabauta me vakataki ira na kai Roma, era dau sarava na nodra vakamatei na lotu Vakarisito yalodina ena nodra vanua ni qito.

Na Vakatakila 5 e vakaraitaka vei keda na tolu na ilawalawa oqo ni dausarasara vakalomalagi: *na va na ka bula, na agilosi, kei ira na qase* , era qaqa kece, era sa soqoni vata ena ruku ni rai loloma ni Kalou dauveibuli levu me tawamudu.

Na veiwekani e semati kina na " *lewe vuqa ni mata* " kei na lawa vakalou e tiko ena yaca " *ivakadinadina* " e solia na Kalou ki na nona lawa ni vunau e tini. Eda nanuma tiko ni lawa oqo e maroroi tu ena "vanua tabu duadua" ka vakatabui vakatabakidua vua na Kalou ka vakatabui vei ira na tamata vakavo ga na soqo ni "Siga ni Veisorovaki." Na lawa e tiko ga vua na Kalou ena ruku ni ulutaga ni " *ivakadinadina,* " kei na kena " *rua na teveli* " ena solia e dua na ikarua ni ibalebale ki na ivakatakarakara ni " *rua na ivakadinadina* " e cavuti ena Vakatakila 11:3. » Ena lesoni oqo, na " *mata levu* " e vakaraitaka na nodra tiko e dua na iwiliwili levu ni ivakadinadina sega ni laurai ka ra vakadinadinataka na veika e yaco e vuravura. Ena vakasama ni Kalou, na vosa ivakadinadina e sega ni tawasei rawa mai na vosa yalodina. Na vosa vakirisi "martus," ka vakadewataki me "martyr," e vakamacalataka vakavinaka sara, baleta na yalodina e vinakata na Kalou e sega ni vakaiyalayala. Ka kena lailai duadua, e dua na "ivakadinadina" i Jisu e dodonu me doka na lawa vakalou ni nona iVunau e Tini, ka vakatauvatana ka lewai koya kina na Kalou.

-

-

E parofisaitaka na Lawa Vakalou .

Eke au dolava kina e dua na parenthesis , me vakavotuya na rarama vakalou e ciqomi ena vulaitubutubu ni 2018. E baleta na lawa ni ivunau e tini ni Kalou. Na Yalo e liutaki au meu kila na bibi ni kena vakadodonutaki oqo: " *A lesu tale mai o Mosese ka lako sobu mai na ulunivanua, na vatu raraba e rua ni ivakadinadina e ligana;* ***na vatu raraba e volai tu ena yasana ruarua*** *,* ***era volai tu ena dua na yasana kei na yasana kadua*** *. Na vatu raraba e cakacaka ni Kalou, ka volai ena volavola na Kalou, .* (Exo.32:15-16).Au a kurabui taumada ni sega ni dua e se bau vakasamataka na dodonu oqo me vaka na kena volai na papa qele taumada ni lawa ena matadratou e va, oya, "e liu *kei na daku* " me vaka " *na matadratou na va na ka bula* " ni tikina e liu e a vulica vakadodonu na Yalo. discover.Na ivola taucoko e a veisoliyaki taumada vakatautauvata ena yasana e va ni vatu raraba e tiko kina na imatai ni ivunau kei na veimama ni kena ikarua e tiko kina na ikarua ni iwase taucoko ena ikarua ni vatu raraba e tiko kina na comment taucoko. vakarautaki, na rua na rectos e laurai e vakaraitaka vei keda na imatai ni ivunau kei na kena ikarua, ena veimama, kei na ikava, ka baleta na vakacegu vakatabui ni ikavitu ni siga E dua na rai ki na veika oqo e vakaraitaka na tolu na ivunau oqo ka sa ivakatakilakila ni savasava ena 1843, ni sa vakalesui mai na Siga ni Vakacecegu ka gadrevi mai vei ira na Kalou ena date oqo. Sigatabu. Na veika e rawa ni yaco

ena *digidigi* ni lotu Kavitu kei na digidigi ni lotu Tawase ena vakaraitaki *vakakina* ena daku ni vatu *raraba* e rua . ni Karisito se ni oti na nodra vakayalia Era sa vakavoutaka vakakina na cala era cakava na Jiu era kaya ni ra nodra. Na Kalou e vakatakilai me lasu mai vei Jisu Karisito ena Vakatakila 3:9 : " *o ira na lewe ni valenilotu i Setani, era kaya ni ra Jiu ka sega, ia era sa lasu* . " Ena 1843 , oqo na ka e yaco vei ira na lotu Tawase, na nodra ivotavota na lotu Katolika. Ia ni bera na ikatolu ni ivunau , na ikarua ni iwase ni ikarua ni ivunau e vakaraitaka na lewa e vakatauca na Kalou vei rau na keba levu erau veibasai. Vei ira na lotu Tawase, era taukena na lotu Katolika vaka-Roma , e kaya kina na Kalou: " *Oi au na Kalou vuvu, ka'u sa dauvakacacana na nodra caka cala na tama vei ira na gone ki na ikatolu kei na ikava ni itabatamata vei ira era cati au,* " ; ka ni rarawa vei koya, na lotu Vakarisito vakamatanitu, " *vomi* " ena 1994, ena wasea na nodra icavacava; ia e kaya talega , veibasai , vei ira na tamata yalosavasava era na maroroya na nona Siga ni Vakacecegu tabu kei na nona rarama vakaparofisai mai na 1843 me yacova na 2030 : " *ka sa vakaraitaka na loloma ki na udolu na itabatamata vei ira era lomani au ka muria na noqu ivunau* ." Na iwiliwili " *dua na udolu* " e cavuti vakamalua e vakananuma vakamalua na " *dua na udolu na yabaki* " ni ikavitu ni mileniumi ni Vakatakila 20 ka na nodra isau na digitaki qaqa era sa curu ki na tawamudu. E basika mai e dua tale na lesoni. Ni sa sega vei ira na veivuke ni Yalo Tabu i Jisu Karisito, na kena itinitini, era na sega ni rawa ni doka na iotioti ni ono na ivunau e volai ena daku ni teveli 2 , na kena mua e vakatabui ki na ikarua ni siga vakalou ni se. Kena veibasai, o ira na dau raica na vakacegu oqo era na rawata na veivuke i Jisu Karisito me ra talairawarawa ki na ivakaro oqo ka baleta na itavi ni tamata vei ira na wekana. Na cakacaka ni Kalou me vaka na makawa me vaka na kena soli na vatu ni lawa vei Mosese e taura e dua na ibalebale veivakurabuitaki ka sega ni namaki , itavi , kei na kena vakayagataki ena iotioti ni gauna ni 2018. Ka sa vakadeitaka kina ka vakadeitaka na itukutuku ni vakalesui mai ni Siga ni Vakacecegu na Kalou Kaukauwa o Jisu Karisito .

Oqo oqo na kena irairai e basika kina na iVunau e Tini.

Teveli 1 – Mua : veiqaravi vakavuniwai

Na Kalou e vakaraitaki koya .

" *Oi au o Jiova na nomu Kalou, ka'u a kauti iko tani mai na vanua o Ijipita, mai na vale ni veivakabobulataki* ." (O ira kece na digitaki era sa vakabulai mai na ivalavala ca ka vakabulai ena dra ni veisorovaki sa vakadavea o Jisu Karisito era sa kauwai; *na vale ni veivakabobulataki* sai koya na ivalavala ca ; na vua ni tevoro vakatotomuri).

iMatai ni Vunau : Na ivalavala ca ni lotu Katolika mai na 538 , lotu Tawase mai na 1843 , kei na lotu Karisito mai na 1994) .

" *Me kua tale ni dua na kalou vei au* ."

iKarua ni Vunau: iMatai ni Wase : iValavala Ca ni Katolika Mai na 538.

" *Mo kakua ni cakava vei iko e dua na matakau ceuceu, se dua nai vakatakarakara ni dua na ka mai lomalagi e cake, se e vuravura e ra, se e na wai e ruku i vuravura: kakua ni cuva vei ira , se qaravi ira .* "

Teveli 1 – Lesu tale: Na kena itinitini .

iKarua ni Vunau: iKarua ni Wase .

"*... ni o au, o Yahweh , na nomuni Kalou, au Kalou dau vuvu, au dau sikova na nodra cala na tama vei ira na gone me yacova na* ***ikatolu kei na ikava*** *ni itabatamata vei ira era cati au,* **(Katolika mai na 538; Lotu Tawase mai na 1843; Lotu Karisito mai na 1994)** *ka vakaraitaka na loloma vei ira era maroroi au kei na* ***udolu*** vakaudolu . **Lotu Kavitu, mai na 1843 na kena ikarua, mai na 1994**) .

ikatolu ni ivunau: era voroka na lotu Katolika me tekivu mai na 538 , lotu Tawase me tekivu mai na 1843 , kei na lotu Karisito me tekivu mai na 1994) .

“ *Kakua ni taura vakailasu na yaca i YaHWéH na nomu Kalou , ni na sega ni beitaki koya o YaHWéH e taura vakailasu na yacana* .”

Teveli 2 – Mua : veiqaravi vakavuniwai

iKa 4 ni Vunau : Na kena talaidredre mai na Soqoni Vakarisito mai na 321 sa yaco kina me " *ivalavala ca veivakarusai* " nei Tani. 8:13; sa voroka na vakabauta vaka-Katolika me tekivu mai na 538, kei na vakabauta vaka-Tawase me tekivu mai na 1843. Ia sa dokai koya na vakabauta ni Kavitu ni Lesu Mai me tekivu mai na 1843 [kei] na 1873 .

“ *Mo nanuma tiko na Siga ni Vakacecegu, mo vakatabuya. E ono na siga mo cakacaka kina ka cakava na nomu cakacaka kecega. Ia na ikavitu ni siga sa Siga ni Vakacecegu i Jiova na nomu Kalou. Mo kakua ni cakava kina e dua na cakacaka, o iko, se na luvemu tagane, se na luvemu yalewa, se na nomu bobula tagane, se na nomu yalewa dauveiqaravi, se na nomu vulagi, se na nomu manumanu. siga sa bulia kina o Jiova na lomalagi kei na* vuravura *, na wasawasa, kei na ka kecega sa tu kina, ka vakacegu ena ikavitu ni siga* .

Teveli 2: Verso : na kena itinitini : Na iotioti ni ono na ivunau oqo era sa beca na vakabauta Vakarisito me tekivu mai na 321; ena vakabauta vaka-Katolika me tekivu mai na 538; mai na lotu Tawase mai na 1843 , kei na vakabauta ni Kavitu " *vomi* " ena 1994. Ia era sa dokai ena vakabauta ni Kavitu ni Kavitu ka vakalougatataki mai na Yalo Tabu i Jisu Karisito , mai na 1843 kei na 1873 ; na "iotioti" mai na 1994 me yacova na 2030 .

iKa 5 ni Vunau

“ *Mo dokai rau na tamamu kei na tinamu, me balavu kina na nomu bula ena vanua sa solia vei iko o Jiova na nomu Kalou.* ”

iKa 6 ni Vunau

" ~~Mo kakua ni veivakamatei~~ . *Mo kakua ni laba* ." (ni mataqali cala vakadomobula , veivakamatei se ena yaca ni lotu lasu)

iKa 7 ni Vunau

“ *Kakua ni veibutakoci.* ”

iKa 8 ni Vunau

â € œKakua ni butako . TIKO"

ika 9 ni iVunau

“ *Kakua ni beitaka vakailasu na kai nomu* .”

ika 10 ni iVunau

“ *Kakua ni kocova na vale ni kai nomu ; kakua ni kocova na watina na kai nomu, se na nona dauveiqaravi tagane, se na nona dauveiqaravi yalewa, se na nona bulumakau , se na nona asa, se dua na ka e nona na kai nomu.* ”

Au sogota eke na veivakadeitaki cecere ka bibi sara oqo .

Tikina e 7: " *Na imatai ni ka bula e vaka na laione, na ikarua ni ka bula e vaka na luve ni bulumakau, na ikatolu ni ka bula e mata me vaka na tamata, kei na ikava ni ka bula e vaka na ikeli vuka* ."

Me matata vei keda, oqo era ivakatakarakara ga. Na itukutuku vata ga oqo e vakaraitaki ena Isikeli 1 :6, ka duidui na kena ivakamacala. Eda kunea e kea e va na manumanu tautauvata, e va na matadra yadua. Eke , e se tiko ga vei keda e va na manumanu , ia e dua ga na matadra yadua , duidui ena manumanu kece e va. Era sega gona ni dina na manumanu kila oqo, ia e cecere sara na nodra itukutuku vakatakarakara. Era dui vakaraitaka e dua na ivakatagedegede ni bula tawamudu ni vuravura raraba ka baleta, me vaka eda sa raica, na Kalou vakataki koya kei na nona ibulibuli ni vuravura raraba e vuqa na kena veimataqali .

O koya e vakayagotaka ena nona uasivi vakalou na va na ivakatagedegede oqo ni bula raraba sai koya o Jisu Karisito , ka kune kina na tui kei na kaukauwa ni *laione* me vaka na Dauveilewai. 14:18; na yalo ni solibula kei na veiqaravi ni luve ni *bulumakau* ; na iserau ni Kalou ni tamata ; kei na lewa ni cecere vakasilesitieli ni *ikeli vuka* . Na va na ivakatagedegede oqo e kune ena bula tawamudu kece sara ni vuravura raraba vakasilesitieli . Era sa ikoya na ivakatagedegede e vakamacalataka na rawaka ni cakacaka vakalou era valuta na yalo talaidredre . Ka sa vakaraitaka o Jisu na ivakaraitaki uasivi ni ka oqo vei iratou na nona yapositolo kei iratou na nona tisaipeli ena gauna lekaleka ni nona cakacaka vakaitalatala e vuravura; lako sara me savata na yavadra na nona tisaipeli, ni bera ni solia na yagona ki na veivakararawataki ni kauveilatai , me sorovaka , ena nodra vanua , me vaka e dua na " *luve ni bulumakau* ," na nodra ivalavala ca na nona digitaki kecega. O koya gona , me ra dui dikevi ira vakataki ira me ra kila kevaka e salavata na nona cakitaki koya vakaikoya ena ivakatagedegede ni bula tawamudu oqo kei na nona itovo , nona gagadre kei na nona gagadre. Sa vakakina na ivakatagedegede ni soli ni veivakabulai me tauri se sega ni ciqomi.

Tikina e 8: " *Na ka bula e va e ono na tabana, ka ra sa sinai tu ena mata wavolita kei na lomadra. Era sa sega ni cegu ena siga kei na bogi, ka kaya , 'Sa savasava, sa savasava, sa savasava, na Turaga na Kalou Kaukauwa, o koya e liu, ka sa tiko, ka sa lako mai!* '"

Ena itukutuku ni veilewai vakalomalagi, na iyaloyalo oqo e vakaraitaka na ivakavuvuli era dau vakayagataka tikoga mai lomalagi kei vuravura na tamata era yalodina tikoga vua na Kalou.

Na yago vakasilesitieli ni veika bula mai na veivuravura tale eso e sega ni gadrevi na tabadra me ra toso baleta ni ra sega ni vakarurugi ena lawa ni veivakatorocaketaki vakavuravura . Ia na Yalo e taura na ivakatakarakara vakavuravura ka rawa ni kila na tamata. Ena kena vakatokai vei ira na " *ono na tabana* ," e vakaraitaka vei keda na kena yaga vakaibalebale na naba 6, ka yaco me naba ni itovo vakasilesitieli kei ira na agilosi . E baleta na veivuravura era sa tu ga ka sega na ivalavala ca kei ira na agilosi , ka a buli taumada kina o Setani, na agilosi talaidredre. Me vaka ni sa taura na Kalou na naba "vitu" me nona "ivakatakilakila" vakatui vakatamata , na naba 6 e rawa ni okati me "ivakatakilakila , " se ena kisi ni Tevoro , na "ivakatakilakila , " ni nona itovo, ia e wasea na naba oqo 6 kei na vuravura era sa savasava tikoga kei ira kece na agilosi e bulia na Kalou , na vinaka kei na ca. Ena ruku ni agilosi e lako mai na tamata ka na nona naba ena "5," o koya e vakadonui ena nona 5 na vakasama, na 5 na iqaqalo ni ligana kei na 5 na iqaqalo ni yavana . Ena ruku ni ka oqo e lako mai na naba 4 ni itovo ni vuravura raraba e vakatokai na 4 na vanua bibi, Vualiku, Ceva, Tokalau, kei na Tokalau. Ena ruku ni ka oqo e lako mai kina na naba 3 ni uasivi, oti na 2 ni sega ni uasivi, kei na 1 ni duavata, se duavata uasivi. Na matadratou na va na ka bula e " *wavolita kece kei na loma ,* " ka vakakina , " *e liu kei na daku* ." E sega ni dua na ka e rawa ni dro tani mai na rai ni bula raraba vakasilesitieli oqo ka vakadikeva taucoko na Yalo vakalou baleta ni kena itekitekivu e tiko vua . E yaga na ivakavuvuli oqo baleta , ena vuravura oqo, ena vuku ni nodra ivalavala ca kei na nodra ca na tamata ivalavala ca, ena nona maroroi ira " *ena loma* " ni nona, e rawa ni vunitaka na tamata mai vei ira na tamata tale eso na nona vakasama vuni kei na nona ituvatuva ca e vakatabakidua vei ira na wekana. Ena bula vakalomalagi , e sega ni rawa na veika vakaoqo. Na bula vakalomalagi e matata me vaka na karisitala ni sa vakasavi tani mai kina na ca , . vata kei na tevoro kei ira na nona agilosi ca, era sa biu sobu ki vuravura, me vaka na iVakatakila 12:9, ni oti na nona qaqa o Jisu ena ivalavala ca kei na mate. Na kacivaki ni savasava ni Kalou e vakayacori ena kena uasivi (3 na gauna: *savasava*) mai vei ira na lewe ni vuravura savasava oqo . Ia na kacivaki oqo e sega ni vakayacori ena vosa; Sai koya na uasivi ni nodra savasava yadua kei na nodra savasava vakailawalawa ka kacivaka ena nodra cakacaka tikoga na uasivi ni savasava ni Kalou ka buli ira. Na Kalou e vakaraitaka na nona itovo kei na yacana ena kena irairai e cavuti ena Vakatakila 1:8: " *Oi au na Alifa kei na Omeka, sa kaya na Turaga na Kalou, o koya sa bula*

tiko, ka sa tiko, ka sa na lako mai, na Kaukauwa ." Na vosa " *o cei e tiko oqo ka o koya e liu ka o koya ena lako mai* " e vakamacalataka vakavinaka sara na nona itovo tawamudu na Kalou Dauveibuli. Ni sega ni via kacivi koya ena yaca e sa solia vei koya, " YaHweh , " era kacivi koya na tamata " na Tawamudu . " E dina ni Kalou e sega ni gadreva e dua na yaca, me vaka ni duatani ka sega na nona veisisivi vakalou, e sega ni gadreva e dua na yaca me vakaduiduitaki koya mai vei ira na kalou tale eso era sega ni tiko. Ia sa vakadonuya na Kalou me sauma na kerekere nei Mosese o koya e lomana ka lomani koya . E mani solia kina vua na yaca " YaHweh " ka vakadewataki ena vosa ni cakacaka " me , " e vakayagataki ena ikatolu ni tamata duadua ni vosa vaka-Iperiu sega ni uasivi . Oqo Na gauna "sega ni uasivi" e vakaibalebaletaka e dua na gauna sa vakayacori oti ka vakabalavutaki ki na gauna, o koya gona, e dua na gauna rabailevu cake mai na noda veisiga ni mataka, na fomu "o koya e tiko, o koya e a, kei na kena ena" e vakadewataka vakavinaka sara na ibalebale ni gauna sega ni uasivi vaka-Iperiu oqo. Na fomula " *o koya e tiko, o koya e tiko, kei koya ena lako mai* " sa ikoya gona na sala ni Kalou me vakadewataka kina na yacana vaka-Iperiu " YaHweh " , ni sa dodonu me veisautaka ki na vosa ni Tokalau , se dua tale mai na vosa vaka-Iperiu . Na tikina "kei koya ena lako mai" e vakaraitaka na iotioti ni iwasewase ni lotu Vakarisito ni Karisito, ka tauyavutaki ena ituvatuva ni Kalou ena ivakaro ni Dan.8:14 me tekivu mai na 1843. Sa ikoya gona ena yagodra na Karisito digitaki na kena kacivaki na savasava vakatolu ni Kalou. Na vakalou i Jisu Karisito e dau veiletitaki , ia e sega ni veiletitaki rawa. E tukuna na iVolatabu me baleta na ka oqo ena Ipe. 1:8: " *Ia vua na Luvena sa kaya ko koya . : Na nomuni tikotiko vakaturaga, na Kalou, sa sega ni mudu ka sega ni mudu ; e dua na ititoko ni yalododonu na ititoko ni nomuni matanitu;* KEI" . Ka vei Filipi ka kerei Jisu me vakaraitaka vua na Tamana, sa sauma o Jisu: Â« *Au sa tiko vakabalavu vata kei kemudou, ka o se sega tikoga ni kilai au, Filipe?* ***O koya sa raici au sa raici Tamaqu*** *; o sa kaya vakacava, Vakaraitaka vei keimami na Tamamu?* (Joni 14:9) Â».

Tikina e 9-10-11 : " *Ni ra sa solia na veika bula na lagilagi kei na vakarokoroko kei na vakavinavinaka vei koya sa dabe tiko ena idabedabe vakaturaga, vei koya sa bula tawamudu ka tawamudu, era sa cuva sobu na qase e ruasagavulu ka va e mata i koya sa dabe tiko ena idabedabe vakaturaga ka ~~sokalou ka~~ sokalou vei koya sa bula tawamudu ka tawamudu, ka kaya na nodra th: kei na noda* Kalou *, me rawata na lagilagi kei na vakarokoroko kei na kaukauwa ;*

E tini na wase 4 ena dua na iyaloyalo ni nona vakalagilagi na Kalou Dauveibuli. Na iyaloyalo oqo e vakaraitaka ni veika e gadrevi vakalou , " *dou rerevaka na Kalou ka vakalagilagi koya* ...", e vakaraitaki ena imatai ni nona itukutuku na agilosi ni Vakatakila 14:7, era sa rogoca ka kila vinaka na iotioti ni digitaki era digitaki me tekivu mai na 1843 ; ia sa uasivi cake sara, mai vei ira na digitaki era sa bula tiko e na gauna ni lesu tale mai vakalagilagi i Jisu Karisito ; baleta ni sa baleti ira ga na Vakatakila Apokalipisi a vakarautaki ka vakararamataki taucoko ena gauna e digitaka na Kalou , oya, mai na vulaitubutubu ni 2018. Era vakaraitaka vakakina na vakabulai ena sokalou kei na veivakacaucautaki , na nodra vakavinavinaka kece vei Jisu Karisito , na ivakarau e sikovi ira kina na Kaukauwa me vakabulai ira mai na nona ivalavala ca kei na mate,. Na tamata tawavakabauta e vakabauta ga na ka e raica, me vakataki Tomasi na yapositolo , ka baleta ni sega ni laurai na Kalou, sa cudruvi me sega ni kauwaitaka na nona malumalumu vakaitamera, ka sa sega kina ni dua tale na ka, e dua ga na ka ni qito e vakayagataka me vaka na nona lewa vakalou. E tiko vua e lailai duadua na iulubale , ka na sega ni vakadonui koya, ni sega ni kila na Kalou, e dua na iulubale e sega vei Setani, me vaka ni kila na Kalou, e digitaka me curu ki na ivalu me saqati koya; e dredre me vakabauti, ia e dina, ka baleti ira talega na agilosi ca era a muri koya. E veibasai, ni vuqa na vua duidui ka veibasai sara mada ga ni digidigi galala e vakadinadinataka na galala dina ka taucoko e solia na Kalou vei ira na nona ibulibuli vakalomalagi kei na vuravura .

-

-
-
-
-

Vakatakila 5: Na Luve ni Tamata .

Ni sa vakaraitaki Jisu vei ira na lewe vuqa, sa qai kaya o Pailato , " *Oqo na Tamata* . " ni basika mai na " *Tamata* " me vaka na lomana kei na nona gagadre. Sa tarai rau na imatai ni veiwatini na mate na tamata , ena vuku ni ivalavala ca ni talaidredre vua na Kalou. Me ivakatakilakila ni nodra ituvaki vakamadua vou, sa vakavuna na Kalou me ra kunea na nodra luvawale vakayago, ka sa ivakatakilakila ga e tautuba ni nodra luvawale vakayalo e loma. Mai na itekitekivu oqo, na imatai ni kacivaki ni nodra vakabulai e vakayacori ena kena soli vei ira na isulu e caka mai na kuli ni manumanu. E vakamatei vaka kina na imatai ni manumanu ni Ena itukutuku ni kawatamata, ena rairai nanuma e dua ni dua na luve ni sipi tagane se lami ena vuku ni kena ivakatakarakara. Ni oti e 4000 na yabaki, na Lami ni Kalou , o koya e kauta tani na ivalavala ca kei vuravura , a lako mai me mai solia na nona bula uasivi vakalawa me voli ira lesu na digitaki ena kedra maliwa na kawatamata. Na veivakabulai oqo e solia ena loloma savasava na Kalou e yavutaki taucoko kina ena mate i Jisu ka vakavuna me yaga vei ira na nona digitaki na nona lewa dodonu uasivi; ka ena gauna vata oqori , na nona mate e bokoca na nodra ivalavala ca ka a cakava me dau colata vakataki koya. Me tekivu mai na gauna oya , sa yaco o Jisu Karisito me yaca duadua ga e rawa ni vakabula e dua na tamata ivalavala ca ena noda vuravura taucoko , ka sa vakayagataki na nona veivakabulai me tekivu mai vei Atama kei Ivi .

Ena vuku ni veika kece oqo, na wase 5 oqo, ka biu ena ruku ni naba " *Tamata* " , e vakatabui vua. E sega walega ni vakabulai ira na nona digitaki o Jisu ena nona mate veisorovaki, ia e vakabulai ira ena nona taqomaki ira ena nodra ilakolako taucoko e vuravura. Ka sa ikoya na inaki oqo e vakaroti ira kina ena veika rerevaki vakayalo sa biuta na tevoro ena nodra sala. E sega ni veisau na nona iwalewale: me vaka ena nodra gauna na iapositolo, e vosa vei ira o Jisu ena vosa vakatautauvata, me rogoca kina o vuravura ia e sega ni kila; ka sega ni vakakina vei ira na nona digitaki era vakataki ira na yapositolo, era ciqoma vakadodonu mai vua na nona ivakamacala. Na nona ivakatakila, "Ivakatakila," e tiko ga ena ruku ni yaca vaka-Kiriki sega ni vakadewataki oqo , na vosa vakatautauvata levu oqo e dodonu me kakua ni kila o vuravura. Ia vei ira na nona digitaki, na parofisai oqo e dina sara na nona " **Vakatakila** . "

Tikina e 1: " *Au qai raica ena liga imatau i koya e tiko ena idabedabe vakaturaga e dua na ivola sa volai tu e loma kei na dakuna, sa dregati ena vitu na drega* ."

Ena idabedabe vakaturaga e tu kina na Kalou ka tiko ena ligana imatau, o koya gona ena ruku ni nona veivakalougatataki, e tiko vua e dua na ivola e volai " *e loma kei na taudaku* ." Na ka e volai tu " *ena loma* " sai koya na itukutuku decrypted ka maroroi tu me baleti ira na nona digitaki, ka sa sogo tu ga ka ra sega ni kila cala na tamata e vuravura era meca ni Kalou. Na ka e volai " *ena loma* " sai koya na ivola vakaivolatabu, e laurai ia e sega ni matata vei ira na lewe vuqa na tamata. Na ivola ni Vakatakila e dregati ena " *vitu na drega* ." Ena kena dodonu oqo , e tukuna vei keda na Kalou ni kena dolavi ga na " *ikavitu ni sila* " ena vakatara na kena dolavi taucoko. Ni sa tiko ga e dua na sila me dregati kina, ena sega ni rawa ni dolavi na ivola. Na kena dolavi taucoko na ivola ena vakatau gona ena gauna e virikotora na Kalou me baleta na ulutaga ni " *ikavitu ni drega* ." Ena cavuti me vaka na "

ivakatakilakila ni Kalou bula " ena Vakatakila 7, na vanua, designating na vo ni ikavitu ni siga, nona Siga ni Vakacecegu tabu, na nona vakalesui mai ena semati ki na siga 1843 ka na vakakina talega na gauna ni kena dolavi na " ikavitu *ni ivakatakilakila* " ka kauta mai, ki na ivola so, na pedagogy ni ", na pedagogy *ni* " o keda na nona tamata digitaki.

Tikina e 2: " *Au sa qai raica e dua na agilosi kaukauwa sa kacivaka e na domo levu , O cei sa dodonu me dolava nai vola, ka sereka na kena drega?* "

Na iyaloyalo oqo e dua na ivakatakilakila ena montage ni parofisai. E sega ni tiko mai lomalagi, na veitiki ni wase 4 sa oti, ena dodonu me dolavi kina na ivola ni Vakatakila. Era gadreva na digitaki ni bera na lesu tale mai nei Jisu Karisito, ni ra sa vakaraitaki tu ena veivakarerei ni tevoro. Na kaukauwa e tiko ena keba ni Kalou, kei na agilosi kaukauwa sai koya na agilosi i Yahweh , oya na Kalou ena nona irairai vakaagilosi o Maikeli. Na ivola e dregati e rui bibi ka tabu me vaka ni gadrevi kina e dua na dokai cecere sara me musuki kina na kena dregati ka dolava.

Tikina e 3: " *A sa sega e dua mai lomalagi, se e vuravura, se e ruku i vuravura, sa rawa ni dolava nai vola, se raica rawa .* "

E vola sara ga na Kalou na ivola qori, ena sega ni dolava rawa e dua vei ira na nona ibulibuli vakalomalagi se vakavuravura.

Tikina e 4: " *Au sa tagi vakalevu, ni sa sega e dua sa kune e ganita me dolava ka wilika nai vola, se raica kina .* "

O Joni, me vakataki keda, e dua na ka bula vakavuravura, ka vakaraitaka na nona tagi na nodra rarawa na tamata era sotava na veivakarerei e vakarautaka na tevoro. E vaka me tukuna tiko vei keda: "Kevaka e sega na ivakatakila, o cei e rawa ni vakabulai?" E vakaraitaka vakakina na ivakatagedegede cecere ni vakaloloma ni lecaika ni kena itukutuku, kei na kena itinitini veivakamatei : mate vakarua.

Tikina e 5: " *Sa qai kaya vei au e dua vei ira na qase , Kakua ni tagi: raica, sa qaqa na Laione ni yavusa i Juta, na waka i Tevita, me dolava nai vola ka sereka na kena drega e vitu .* "

O ira na " *qase* " era a volia lesu mai vuravura o Jisu era sa tu vinaka me ra laveta cake na yaca i Jisu Karisito mai vei ira na tamata bula kecega . Era kila vei koya na lewa ka vakaraitaka vakataki koya ni sa rawata mai vei Tamana kei ira na kai lomalagi ena Maciu. 28:18: " *Sa qai toro yani vei ira ko Jisu, ka kaya vakaoqo : Sa soli vei au na lewa kecega mai lomalagi kei vuravura* ." E na nona taketetaka na nona vakayago vei Jisu na Kalou e vakauqeti Jekope kina , o koya , ni parofisaitaka me baleti rau na luvena tagane, e kaya me baleti Juta: " *O Juta e dua na laione gone. O sa lesu mai na veivakamatei, na luvequ ! E tekiduru, e davo sobu me vaka e dua na laione, me vaka e dua na laione yalewa : o cei ena vakaturi koya cake ? Na nona ititoko mai vei Juta ena sega , Sa lako mai ko Sailo , a ra sa talairawarawa vua na tamata .* Sa *vesuka na* nona *asa ki na vaini vinaka duadua ;* " e kacivaki ena Vakatakila 14:17-20, ka sa parofisaitaki talega ena Aisea 63. Me baleta na " *waka i Tevita* " , eda wilika ena Aisea 11: 1-5 : " *A sa tubu mai na vunikau i Jese e dua na tabana, ka na vua mai na nona waka e dua na tabana. Ena vakacegu vua na Yalo ni Turaga , na Yalo ni vuku kei na yalomatua, na Yalo ni veivakasalataki kei na kaukauwa, na Yalo ni kila ka kei na rerevaka na Turaga. Ena ceguva na rerevaka na Turaga; ena sega ni lewa ena ka e laurai, se vakatulewa ena ka e rogoci. Ia ena lewai ira vakadodonu na dravudravua qai lewa vakadodonu na lewa vei ira na yalomalumalumu e vuravura. Ena yaviti vuravura o koya ena nona vosa me vaka e dua na ititoko, ena vakamatei ira na tamata ca ena icegu ni tebenigusuna. Na yalododonu ena ivau ni tolona, kei na yalodina na ivau ni tolona* . Na nona qaqa o Jisu ena ivalavala ca kei na mate, na nona isau, e solia vua na dodonu vakalawa qai dodonu me dolava na ivola na Vakatakila , me rawa kina vei ira na nona digitaki mera vakaroti ra qai taqomaki mai na veivakamatei vakalotu e vakarautaka , ena vuku ni tevoro , . me rawa ni vakacalai ira kina na tawavakabauta. Ena dolavi taucoko gona na ivola ena gauna

ena vakayagataki kina na lawa ena Taniela 8:14, oya ena imatai ni siga ni vulaitubutubu ena yabaki 1843 ; kevaka mada ga na kena sega ni uasivi na kena kilai ena gadrevi kina na veivakatarogi tale ena veigauna, me yacova na 2018 .

Tikina e 6: " *Au sa qai raica ena loma ni idabedabe vakaturaga kei na va na ka bula kei na kedratou maliwa na qase e dua na Lami sa tucake tu me vaka sa vakamatei, sa vitu na nona ileu ka vitu na matana, o iratou na vitu na Yalo ni Kalou sa talai yani ki vuravura taucoko .* "

E gadrevi me da raica na nona tiko *na Lami " ena* loma *ni idabedabe vakaturaga* " , baleta ni sa Kalou ena nona vakasavasavataki multiform , ni sa dua ga na gauna, na Kalou Dauveibuli duadua ga, na Agilosi Levu o Maikeli, Jisu Karisito na Lami ni Kalou, kei na Yalo Tabu se " *vitu na yalo ni Kalou e talai yani ki vuravura taucoko* ". Na nona " *vitu na ileu* " e vakatakarakarataka na vakatabui ni nona kaukauwa kei na nona " *vitu na mata* ", na vakatabui ni nona rai, ka vakadikeva vakatitobu na nodra vakasama kei na nodra ivalavala na nona ibulibuli.

Tikina e 7: " *Sa qai lako mai ko koya ka taura nai vola mai na liga imatau i koya sa tiko e nai tikotiko vakaturaga .* "

Na iyaloyalo oqo e vakaraitaka na vosa ni Vakatakila 1:1: " ***Na Vakatakila*** *i Jisu Karisito, sa solia vua na Kalou me vakaraitaka vei ira na nona tamata na ka sa dodonu me yaco* ***vakatotolo*** *. Sa tala mai na nona agilosi me vakaraitaka vei Joni na nona tamata* ." Na itukutuku oqo e kena inaki me tukuna vei keda ni na sega ni vakaiyalayala na lewe ni **Vakatakila me vaka** ni sa solia na Kalou, na Tamada, vakataki koya; ka oqo ena nona biuta kina , na nona veivakalougatataki kecega e vakaraitaka na nona " *liga imatau* ."

Tikina e 8: " *Ia ni sa taura nai vola vivigi, eratou sa cuva sobu e na mata ni Lami ko iratou na manumanu bula e va kei iratou na qase e ruasagavulu ka va, ka ratou dui taura e dua na api kei na bilo koula sa sinai tu ena ka boi vinaka, sai koya na nodra masu na tamata yalosavasava .* "

Me da nanuma tiko mai na tikina oqo na ki vakatakarakara oqo: " *na bilo koula sa sinai tu ena ka boi vinaka, sai koya na nodra masu na tamata yalosavasava* ." Na veika buli kecega vakalomalagi kei vuravura, era digitaki ena nodra yalodina, era cuva sobu ena mata ni " *Lami* " o Jisu Karisito me ra sokaloutaki koya. Na " *api* " e vakatakarakarataka na duavata raraba ni veivakacaucautaki kei na sokalou cokovata.

Tikina e 9: " *Era sa lagata e dua na sere vou, ka kaya, Sa dodonu vei kemuni mo ni taura nai vola, ka tevuka na kena drega: ni ko ni a vakamatei, ka ko ni a vakabulai keimami vua na Kalou e na nomuni dra mai na veimataqali, kei na duivosavosa, kei na veimatanitu, kei na veimatanitu kecega:* "

Na " *sere vou* " oqo e marautaka na nodra vakabulai mai na ivalavala ca kei na , vakalekaleka , na nodra yali yani na dau vakauqeta na veivakacacani. Baleta era na yali vakadua ni oti ga na iotioti ni veilewai. Na veivakabulai nei Jisu Karisito era lako mai na veivanua kecega, na roka kecega kei na veimataqali tamata, " *mai na veimataqali, vosa, tamata, kei na matanitu* " ; ka vakadinadinataka ni sa vakaturi walega na cakacaka ni veivakabulai ena yaca i Jisu Karisito , me salavata kei na ka e vakaraitaka na Cakacaka 4:11-12: " *O Jisu na vatu dou sa cata koi kemudou sa tara, ia sa yaco me ulu ni tutu ni vale. Sa sega talega na veivakabulai ena dua tale na lotu; ni sa sega tale ni dua na yaca me soli vei keda kecega ena ruku i* **koya** . era sa veivakacalai vakailasu gona e sega ni vakalawataki ka vakatevoro.E sega ni vaka na lotu lasu, na vakabauta Vakarisito dina e tuvanaka na Kalou ena dua na ivakarau veiganiti ka vakaibalebale E volai tu ni Kalou e sega ni dau dokai ira na tamata na nona gagadre e tautauvata vei ira kece na nona ibulibuli, kei na veivakabulai e vakatura me sauma o koya me baleta na . vakabulai ira ga na tamata e nanuma ni dodonu me yaga vei ira na nona mate ena vuku ni nona vakabauta .

Tikina e 10: " *O ni sa cakava me ra matanitu ka bete vua na noda Kalou, ka ra na lewa e vuravura* ."

Sa mai vakavotukanataki na matanitu vakalomalagi, ka vunautaka o Jisu. Ni ra sa ciqoma na " *dodonu ni veilewai ,* " era sa vakatauvatani na digitaki me ra tui me vaka na Vakatakila 20:4. Ena nodra cakacaka ni veiyalayalati makawa, era dau cabora na " *bete* " na manumanu vakatakarakara me baleta na ivalavala ca. Ena loma ni " *udolu na yabaki* " ni veilewai vakalomalagi, era na vakarautaka talega na digitaki , ena nodra veilewai, na iotioti ni vakacacani ni dua na isoro levu ni vuravura raraba , ka na vakarusa , ena dua na gauna , na veika buli kecega sa lutu mai lomalagi kei vuravura. Na bukawaqa ni " *drano bukawaqa ni ikarua ni mate* " ena vakarusai ira ena siga ni veilewai. Ni oti ga na veivakarusai oqo ena qai ciqomi ira na digitaki era sa vakabulai na vuravura vakavoui , ka vakavoui mai vua na Kalou . Ena gauna ga oqori era na " veiliutaki kina *e vuravura* , vata kei Jisu Karisito, *na Tui ni tui kei na Turaga ni turaga* ena Vkta. 19:16 .

Tikina e 11: " *Ia ka'u sa rai, ka'u sa rogoca na domodra na agilosi e lewe vuqa era sa vakavolivolita nai tikotiko vakaturaga, kei ira na ka bula, kei ira na qase, ia na kedra i wiliwili sa tini na udolu vakatini na udolu ka udolu vakaudolu* ."

Na tikina oqo e vakaraitaka vei keda, vata, na tolu na ilawalawa dausarasara era vakadinadinataka na ivalu vakayalo vakavuravura. Na Yalo ena gauna oqo e cavuta vakamatata na agilosi me vaka e dua na ilawalawa ka sa rui levu na nodra iwiliwili : " *e udolu vakaudolu ka udolu vakaudolu* ." Era sa veivala voleka tiko ena gauna oqo na agilosi ni Turaga, ka ra biu tu ena nodra veiqaravi na nona dauveivueti, na nona digitaki vakavuravura, ka ra yadrava, taqomaka, ka vakavulici ira ena yacana. Ena imatai ni laini, o ira na imatai ni ivakadinadina oqo me baleta na Kalou era vola na itukutuku ni bula yadua kei na bula cokovata e vuravura.

Tikina e 12: " *Sa kaya ena domo levu, 'Sa kilikili kei na Lami sa vakamatei me soli vua na kaukauwa, kei nai yau, kei na vuku, kei na kaukauwa, kei na vakarokoroko, kei na lagilagi, kei na veivakalougatataki* . '"

Era veivuke na agilosi e vuravura ena nona veiqaravi na nodra iliuliu o Maikeli, o koya e kauta laivi na nona kaukaua vakalou kece me yaco me Tamata uasivi ka soli koya ena icavacava ni nona veiqaravi, me isoro solibula , me rawa ni volia lesu kina na ivalavala ca era cakava na nona digitaki. Ni sa mai cava na nona solia na loloma soli wale, era sa tucaketale na digitaki ka curu ki na tawamudu yalataki, era sa vakalesuya na agilosi vua na Karisito vakalou ni Kalou, na itovo kece sara e tiko vua vei Maikeli: " *kaukauwa, iyau, vuku, kaukauwa, dokai, lagilagi, kei na veivakacaucautaki* . "

Tikina e 13: " *Ia na veika bula kecega mai lomalagi, kei vuravura, kei na ruku i vuravura, kei na wasawasa, kei na veika kecega sa tu kina, au sa rogoca ni ra sa kaya, Me nona na veivakalougatataki, kei na vakarokoroko, kei na lagilagi, kei na lewa, vei koya sa tiko e nai tikotiko vakaturaga, kei na Lami, me tawamudu ka sega ni mudu.* "

Era duavata na ibulibuli ni Kalou. Era taleitaka kece na vakaraitaki ni nona loloma e vakaraitaki ena isolisoli ni nona bula vei Jisu Karisito. Na ituvatuva e vakasamataka na Kalou e dua na rawaka lagilagi. Sa vakayacori na nona digitaki ira na tamata dauloloma. Na tikina e taura na ivakarau ni nona itukutuku na imatai ni agilosi ena Vakatakila 14:7: " *A sa kaya ko koya e na domo levu , Dou rerevaka na Kalou, ka vakarokorokotaki koya; ni sa yaco mai na gauna ni nona lewa ; ka vakarokoroko vei koya sa buli lomalagi kei vuravura, na wasawasa kei na ivurevure ni wai* ." Na iotioti ni digidigi e caka me tekivu mai na 1843 e yavutaki ena kena kilai na tikina oqo. Ka ra sa rogoca ka sauma na digitaki ena nodra vakalesuya mai ki na vakabauta Vakarisito na ivalavala ni vakacegu ena ikavitu ni siga ka ra dau vakayacora na iapositolo kei na tisaipeli i Jisu me yacova na kena biu laivi me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321. E dokai na Kalou Dauveibuli ena kena dokai na ikava ni vunau ka voleka sara ki lomana. Na kena itinitini e dua na iyaloyalo ni lagilagi vakalomalagi era tiko kina na nona ibulibuli

kecega , muria ki na ivola na itukutuku ni imatai ni agilosi ni Vakatakila 14:7, kaya : " *Vei koya sa dabe tiko ena idabedabe vakatui, kei na Lami, me vakacaucautaki kei na dokai, na lagilagi kei na kaukauwa me tawamudu ka tawamudu* ! tikina e liu 13. Me tekivu mai na nona tucaketale, sa kunea tale o Jisu na nona bula vakalomalagi: Â « *nona kaukauwa , nona iyau,* kei *na nona* vuku Â » vakalou . Â» , e a qai qaqa vei ira kece ka vakamalumalumutaki ira ena ruku ni yavana Talega , sinai ena loloma kei na vakavinavinaka, vata , na nona ibulibuli tabu ka savasava lesu tale vua vakalawa tauyavutaka na kena ulutaga ni lagilagi.

Tikina e 14: " *Eratou sa qai kaya na va na ka bula , Emeni ! Eratou sa qai lako mai na qase ka cuva* . "

Era vakadonuya na lewe ni vuravura savasava na veivakalesui mai oqo , ka kaya: " E dina! E dina! " Kei ira na digitaki vakavuravura , era sa volitaki ena loloma cecere, era sa cuva sobu ena mata ni nodra Kalou Dauveibuli Kaukauwa ka lako mai me vakayago vei Jisu Karisito.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Vakatakila 6 : Vakaitavi , Veivakatotogani Vakalou . kei na ivakatakilakila ni gauna ni gauna vakarisito .

Au nanuma lesu na lesoni e soli ena Vakatakila 5: ena rawa ga ni dolavi na ivola ni sa kau tani na " *ikavitu ni ivakatakilakila* ". Me vakayacori kina na dolavi oqo, e dodonu me vakadonuya **vakaoti** o koya e digitaka o Karisito na kena vakayacori na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga; kei na digidigi vakayalo oqo e vakadonui koya me ciqoma mai vua na Kalou e vakadonui koya, na nona vuku kei na nona vakasama vakayalo ka vakaparofisai. Me vaka oqo, ke sega na tikinivolatabu sara ga e vakamacalataka, o koya e digitaki ena vakatakilakilataka na " *ivakatakilakila ni Kalou* " e cavuti ena Vakatakila 7:2, kei na " *ikavitu ni ivakatakilakila* ", ka se sogota tikoga na ivola ni Vakatakila, ka na veimaliwai, kei na rua na " *ivakatakilakila* " oqo, na ikavitu ni siga e vakatabuya me vakacegu kina na Kalou. Na vakabauta e lako mai me cakava na duidui ni rarama kei na butobuto. Koya gona,

vei koya e sega ni vakadonuya na Siga ni Vakacecegu vakatabui , ena tiko ga na parofisai me dua na ivola sogo, e vakaruguti. Ena kila vinaka beka eso na ka matata, ia ena sega ni kila na ivakatakila bibi ka veivakacacani ka vakavuna na duidui ni bula kei na mate. Na bibi ni " *ikavitu ni ivakatakilakila* " ena basika ena Vakatakila 8 :1-2 ka solia kina na Yalo na itavi me dolava na ulutaga ni " *vitu na davui* ." Ia oqo sa ikoya sara ga ena itukutuku ni " *vitu na davui* " oqo ena matata kina na ituvatuva ni Kalou. Baleta na ulutaga ni *davui* ni Vakatakila 8 kei na 9 e lako mai , ena kena veibasai , me vakacavara na dina e parofisaitaki ena ulutaga ni " *ivola* " ni Vakatakila 2 kei na 3 ; kei na " *sila* " ni Vakatakila 6 kei na 7. Na iwalewale vakalou e tautauvata kei na kena e vakayagataka me tara kina na nona ivakatakila vakaparofisai e soli vei Taniela. Niu sa rawata na itutu oqo ena noqu ciqoma na kena vakayacori na Siga ni Vakacecegu vakatabui kei na nona digidigi cecere, sa dolava vei au na Yalo na ivola ni nona Vakatakila ena nona sereka na " *ikavitu ni drega* ." Meda sa qai kunea mada na ivakatakilakila ni nona " *sila* ."

Tikina e 1: " *Au sa raica ni sa dolava na Lami e dua vei iratou na vitu na drega, ka'u sa rogoca e dua vei iratou na va na ka bula ni sa kaya me vaka na domo ni kurukuru , Lako mai ka raica.* "

Na imatai ni " *tamata bula* " oqo e vakaraitaka na nona matanitu kei na nona kaukauwa na " *laione* " ni Vkta.4:7 , me vaka na Dauveilewai. 14:18 . *Na domo ni kurukuru* oqo e vakalou ka *lako mai na i tikotiko vakaturaga* ni Kalou ena Vakatakila 4:5. E vosa gona kina na Kalou Kaukaua Duadua. Na kena dolavi na " *sila* " yadua e dua na veisureti e vakayacora vei au na Kalou me rawa niu raica ka kila na itukutuku ni raivotu. Sa tukuna oti o Jisu vei Filipi: " *Lako mai ka raica* " me vakayaloqaqataki koya me muri koya.

Tikina e 2: " *Au sa raica, ka raica e dua na ose vulavula; o koya sa vodo tiko kina sa taura e dua na dakai titi , ka sa soli vua e dua na i sala vakatui; a sa lako yani me qaqa ka me qaqa .* "

Na *vulavula* e vakaraitaka na nona savasava uasivi ; na *ose* e kedra ivakatakarakara na tamata digitaki ka liutaka ka vakavulica me vaka e tukuna o Jac. 3:3 : " *Kevaka eda sa biuta na i qaqalo ki na gusudra na ose me ra talairawarawa vei keda, eda sa lewa talega na yagodra taucoko* " ; na nona " *dakai titi* " e vakatakarakarataka na gasau ni nona vosa vakalou; na nona " *isala* " sai koya na " *isala ni bula* " e rawati ena nona vakamatei ka ciqoma vakailoloma o koya; sa vakatulewataki na nona qaqa mai na nona bulia na imatai ni mata ki na mata; sega ni vakabekataki ni ivakamacala oqo e baleta na Kalou Kaukaua Duadua o Jisu Karisito. Na nona iotioti ni qaqa e sa vakadeitaki baleta ni sa qaqa oti, mai Kolikoca, vua na tevoro, na ivalavala ca kei na mate. Na Sakaraia 10:3-4 e vakadeitaka na iyaloyalo oqo ni kaya: " *Sa waqa na noqu cudru vei ira na ivakatawa, ka'u na totogitaki ira na me; ni sa sikova na nona qele ni sipi ko Jiova ni lewe vuqa, na mataqali i Juta, ka na cakava me ra vaka na nona ose lagilagi ena ivalu; mai vua ena lako mai* ***na tutu ni ivalu*** *, mai vua na turaga kecega ; vata* " Na qaqa i Karisito vakalou sa kacivaki ena " ***vakatabui ni ikavitu ni siga*** " ni noda macawa , mai na kena buli na vuravura; na Siga ni Vakacecegu , ka parofisaitaka na vo ni " *ikavitu* " ni mileniumi , ka vakatokai me " *dua na udolu na yabaki* " ena Vakatakila 20 :4-6-7, ka, ena nona qaqa , ena kauti ira mai kina na nona digitaki o Jisu me tawamudu. Na kena tauyavutaki na Siga ni Vakacecegu mai na ivakatekivu ni vuravura e vakadeitaka na vosa oqo: " *lako yani me qaqa* ." Na Siga ni Vakacecegu sai koya na ivakatakilakila vakaparofisai ka kacivaka na qaqa vakalou kei na tamata oqo mai na ivalavala ca kei na tevoro ka me vaka oqori, sa ikoya kina na Kalou e yavutaka kina na nona parokaramu taucoko ni " *veivakasavasavataki* ," oya, na veika e nona ka sa butakoca mai na tevoro.

Tikina e 3: " *Ni sa dolava na ikarua ni drega, au rogoca na ikarua ni ka bula ni kaya , 'Lako mai' .* "

Na " *ikarua ni ka bula* " e vakaibalebaletaka na " *luve ni bulumakau* " ni isoro ni Vakatakila 4:7. Na yalo ni solibula e vakabulai Jisu Karisito kei ira na nona tisaipeli dina ka vakaraitaka vei ira: " *Kevaka e dua sa via muri au, me cakitaki koya, ka colata na nona kauveilatai, ka muri au* ."

Tikina e 4: " *Sa qai lako yani e dua tale na ose sa damudamu: a sa soli vua sa vodo tiko kina na kaukauwa me kauta tani na sautu mai vuravura, me ra veivakamatei : a sa soli vua e dua na i seleiwau levu* . "

Na " *damudamu ,* " se " *damudamu vaka na bukawaqa ,* " e vakaraitaka na ivalavala ca e vakayaloqaqataka na Dauveivakarusai Levu, o Setani , ena ivakatakarakara i "Apatoni *Apolioni* " ni Vakatakila 9:11; " *bukawaqa* " ni sa sala kei na ivakatakilakila ni veivakarusai. O koya talega, e liutaka na nona keba ni ca, ka ra lewena na agilosi ca era sa lutu kei ira na kaukauwa vakavuravura era sa vakacalai ka vakayagataki . E dua ga na ka buli o koya e " *ciqoma* " mai vua na Kalou " *na kaukauwa me kauta laivi na sautu mai vuravura, me ra veivakamatei kina vakataki ira* ." Na cakacaka oqo ena vakatokai me baleti Roma, " *na yalewa dautagane o Papiloni na levu* " ena Vakatakila 18:24: " *ka baleta ni kune kina na nodra dra na parofita kei ira na tamata yalosavasava kei* ***ira kece era sa vakamatei*** *e vuravura* . " Na " *Dauveivakarusai* " ni lotu Vakarisito yalodina e vakatakilakilataki vakakina o ira na nona dauvakacaca. Na " *iseleiwau* " e ciqoma e vakaibalebaletaka na imatai ni *va na itotogi rerevaki vakalou* e cavuti ena Isikeli 14:21-22 : " *Io, e kaya vakaoqo na Turaga o YaHweh : E dina ga niu tala yani vei Jerusalemi na noqu* ***itotogi rerevaki e va*** *, na iseleiwau, na dausiga, na manumanu kila rerevaki ena vakarusai mai vei ira na tamata kei na pe . ia me dua na kena vo era na dro bula, era na lako tani mai kina, na luvena tagane kei na yalewa ...*"

Tikina e 5: " *Ni sa dolava na i katolu ni drega, au sa rogoca na i katolu ni ka bula ni sa kaya , 'Lako mai!' Ia ka'u sa raica, ka raica, e dua na ose karakarawa, ka sa taura* tu *e ligana na dauvodo ose e dua na i vakarau* .

Na " *ikatolu ni ka bula* " sai koya na " *tamata* " ka buli me ucuya na Kalou ena Vakatakila 4:7. Na itovo oqo e vakasamataki , ia e vakavuna na ikarua ni itotogi vakalou ni ivalavala ca me vaka na Isik. 14:20. Ni cakacaka me saqati kina na nodra vakani na tamata, ena gauna oqo sa *dausiga* . Ena noda gauna, ena vakasaurarataki vakayalo ka vakayalo. Ena rua na kena vakayagataki e kauta mai na kena itinitini vakayago , ia ena kena vakasama vakayalo ni kena vakayali na rarama vakalou, e tiko me vaka e dua na kena itinitini vakadodonu na mate ni " *ikarua ni mate* " e maroroi tu me baleti ira na lutu , ena iotioti ni veilewai. Na itukutuku ni ikatolu ni dauvodo ose oqo e rawa ni vakalekalekataki vakaoqo: me vaka ni sa sega ni tiko na tamata ena iserau ni Kalou, ia ena iserau ni manumanu, au sa vakatabuya vua na ka e vakavuna me bula kina: na nona kakana vakayago kei na nona kakana vakayalo. Na ivakarau ni vakarau e ivakatakilakila ni lewa dodonu, eke na Kalou e lewa na nodra cakacaka na vakabauta na lotu Vakarisito.

Tikina e 6: " *Au sa rogoca e dua na domo ena kedratou maliwa na manumanu bula e va ka kaya , E dua na ivakarau witi ena dua na pene, kei na tolu na ivakarau parile ena dua na pene ; ia me kakua ni vakaleqa na waiwai kei na waini* . "

Na domo oqo sai koya na Karisito, e beci ka vakacudrui ena nodra sega ni yalodina na tamata vakabauta lasu. Ena isau vata ga oqori, eda raica ni lailai na witi mai na parile . Ena taudaku ni solisoli lomasoli oqo ni parile e tiko kina e dua na itukutuku ni dua na ivakatagedegede vakayalo cecere sara . E dina sara, ena Tiko. 5:15 , na lawa e vakaraitaka e dua na isoro ni " *parile* " me wali kina e dua na leqa ni *vuvu* e vakila e dua na tagane vei watina. Wilika gona na iwalewale oqo e vakamacalataki ena tikina e 1: 2-31 ena kena matailalai , ke o vinakata mo kila . Ena rarama ni ka oqo, au sa kila kina ni Kalou vakataki Koya, *na Taganevou* vei Jisu Karisito ni Soqoni , na Nona *yalewa vou* , e sa vakacuruma tiko eke e dua na kudru me baleta na " *vakatitiqa ni vuvu* " ; ka na vakadeitaki ena kena cavuti na " *wai gaga* " e cavuti ena " *ikatolu ni davui* " ena Vakatakila 8:11. Ena ivakarau ni Tiko

Voli Mai na Lekutu 5, me gunuva na yalewa na wai kuvu, sega ni bibi , ke sega ni cala, ia me cudru ke cala, ena cudruvi. *Na veibutakoci* ni Yalewavou e a vakacacani ena Vkta. 2:12 (e vakatokai ena yaca *Perikamo:* vakawati cala) kei na Vkta. 2:22, ka na vakadeitaki tale kina ena dua na veiwekani e tauyavutaki ena maliwa [ni] *ikatolu ni ivakatakilakila* kei [na] *ikatolu ni davui* . Sa tiko ena Taniela , na iwalewale vata ga oqo e vakayagataki me " vakadeitaki " mai vei Taniela 8 , na ivakatakilakila vaka-Roma ni " *iqaqalo lailai* " ni Dan.7 e vakaraitaki me vaka e dua na "vakasama" . Na kena vakatautauvatataki oqo na Taniela 2, 7 kei na 8 sa ikoya na ka vou ka rawa kina vei au meu vakadinadinataka na veivakaduiduitaki vaka-Roma; oqo ena imatai ni gauna mai na gauna e tekivu kina na lotu Kavitu. Eke , ena Vakatakila, na veika e vakaraitaki ena sala vata ga . Au vakaraitaka na rai vakatautauvata ni gauna vakarisito ni tolu na ulutaga lelevu, na ivola, na sila, kei na davui. Ka ena Vakatakila, na ulutaga ni " *davui* " e vakayacora na itavi vata ga e cakava na Taniela 8 me baleta na ivola i Taniela. Na rua na ka oqo e solia na ivakadinadina ke sega na parofisai cava ena solia ga na " *vakatitiqa* " au vakatoka me "vakasama" ena vulici ni Taniela. Sa vakakina na vosa oqo , " vakatitiqa *ni vuvu* " e vakatakilai ena Tiko Voli Mai na Lekutu. 5:14, e baleta na Kalou kei na Soqoni mai na Vkta 1 ki na Vkta 6; qai ena kena dolavi na ivola ka rawa ena kena vakatakilakilataki na " *ikavitu ni ivakatakilakila* " kei na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga, na ulutaga ni Vakatakila 7, na " *vakatitiqataki ni veibutakoci* " ni Soqoni ena " vakadeitaki " ena ulutaga ni " *davui* " kei na wase 10 ki na 22 e tarava. E solia kina na Yalo, ena wase 7, na itavi ni dua na vanua ni kasitama , na vanua e dodonu me rawati kina na veivakadonui me curu kina. Ena vuku ni Vakatakila, na lewa oqori sai Jisu Karisito, na Kalou Kaukauwa kei na Yalo Tabu, o Koya vakataki Koya. Na katuba ni curu e dolavi vua, e kaya, o koya e " *rogoca na domoqu* " *o koya e dolava vei au niu tukituki ena nona katuba* (na katuba ni yalo), *ka o koya e sups vata kei au ka'u sa kana vata kei koya ,* " me vaka na Vakatakila 3:20. " *Na waini kei na waiwai* " erau ivakatakarakara, vakatautauvata, ni Shever na Kalou o Jisu kei na dra ni Karisito . erau vakayagataki ruarua me vakabulai kina na mavoa. Na ivakaro e soli " *me kakua ni vakamavoataki ira* " e kena ibalebale ni Kalou e dau veivakadodonutaki ena veiwaki ni nona loloma. Oqo ena sega ni vakakina, baleta na " *iotioti ni vitu na veivakacacani* " ni nona " *cudru* " ni iotioti ni veisiga vakavuravura me vaka na Vkta .

Tikina e 7: " *Ni sa dolava na ikava ni drega, au rogoca na domo ni ikava ni ka bula ni kaya , 'Lako mai!* "

Na " *ikava ni tamata bula* " sai koya na " *ikeli* " ni cecere vakalomalagi. E kacivaka na kena basika mai na ikava ni itotogi ni Kalou: na bula vakayago.

Tikina e 8: " *Ia ka'u sa rai, ka raica, sa dua na ose vulavula: ia na yacana sa vodo tiko kina ko Mate, a sa muri koya ko Etesi. A sa soli vei ira na kaukauwa me ra lewa e dua na ikava ni vuravura, me ra vakamatea e nai seleiwau, kei na viakana, kei na mate, kei na manumanu kila ni vuravura .* "

Na itukutuku e vakadeitaki, e dina sara " *mate ,* " ia ena vakasama ni bula vakayago e vakayacori me vaka na itotogi ni ituvaki. Na mate sa tara na tamata kecega mai na ivalavala ca taumada, ia eke e " *dua ga na veimama ni vuravura* " e vakacacani kina, " ena *iseleiwau , dausiga, mate* " ena vuku ni mate veitauvi, kei na " *manumanu kila* ," na manumanu kei na tamata . *Na* " *veimama ni vuravura* " oqo e taketetaki ira na kai Iurope lotu Vakarisito tawayalodina kei na veimatanitu kaukauwa era na basika mai kina ena rauta na ika 16 ni [senitiuri] : na rua na konitineni kei Amerika kei Ositerelia .

Tikina e 9: " *Ni sa dolava na ikalima ni drega, au sa raica ena ruku ni cabocabonisoro na yalodra era sa vakamatei ena vuku ni vosa ni Kalou kei na ivakadinadina era sa taura .* "

Oqo o ira na vakacacani ena ivalavala " vakayago " e vakayacori ena yaca ni vakabauta vakarisito lasu . E vakavulici mai na matanitu vakapope ni lotu Katolika vaka-Roma , sa vakatakarakarataki oti ena Vakatakila 2:20 , mai *na yalewa o Jesepeli* ka vakatoka

na Yalo vua na cakacaka *ni veivakavulici* vei ira na nona dauveiqaravi se vakaidina: " *nona bobula* . " Era sa biu " *ena ruku ni icabocabonisoro* , " o koya gona *na* nona cakava ena ruku ni dua na kauveilatai ni Karisito . *na lewa dodonu* " (raica Tani. 9:24) . Me vaka ena vakaraitaka na Vktala 13:10, o ira na digitaki era dau mate ena vuku ni nodra vakabauta ka ra dau vakacacani, era sega vakadua ni dau vakamatea se vakamatea na tamata. O ira na digitaki era tukuni tiko ena tikina oqo, ka kilai ira o Jisu, era sa vakatotomuri koya ena mate sara mada ga me vaka era sa mate: " *ena vuku ni vosa ni Kalou kei na ivakadinadina era sa solia* "; baleta ni vakabauta dina e cakacaka, sega vakadua ni dua na ivakatakilakila rawarawa ni veivakadeitaki lasu. Na nodra " *ivakadinadina* " e oka sara ga kina na nodra solia na nodra bula me vakalagilagi kina na Kalou.

Tikina e 10: " *A ra sa kailavaka e na domo levu, ka kaya , Kemuni na Turaga savasava ka dina, ena vakacava na kena dede mo ni lewa ka sauma na neimami dra vei ira era sa tiko e vuravura ?* "

Me kakua ni vakacalai kemuni na matakau oqo, ni sa nodra dra ga sa vakadavei e vuravura sa tagicaka na veisausaumi ena daliga ni Kalou , me vaka na dra i Epeli ka vakamatea na tacina o Keni me vaka na Vakatekivu 4:10: " *A sa kaya na Kalou, Na cava o sa cakava? Na domo ni dra ni tacimu sa mai na dina vei au na* " . vakatakilai ena Dauv. 9 :5-6-10. Me vakavo ga o Inoki, Mosese, Ilaija , kei ira na tamata yalosavasava era a vakaturi cake tale ena gauna ni mate i Jisu Karisito , o ira na kena vo era " sega *ni vakaitavi ena dua na ka e caka ena ruku ni matanisiga, ni sa yali na nodra vakasama* kei na **nodra** *vakanananu* . me baleta na mate . Era vakacacani na vakabauta lasu ena ivakavuvuli lasu e vakadewataki mai na lotu butobuto ni vuku ni Kirisi o Plato, e sega ni dua na kena vanua na nona vakasama me baleta na mate ena vakabauta Vakarisito yalodina vua na Kalou ni dina. Meda solia vei Plato na ka e nona kei na Kalou na ka e nona: na dina me baleta na ka kece, da qai vakasama vakatitobu, baleta ni mate e veisaqasaqa sara ga kei na bula , e sega ni dua na ivakarau vou ni bula.

Tikina e 11: " *A sa soli vei ira yadua nai sulu vulavula , a sa tukuni vei ira me ra vakacegu mada vakalailai, me yacova ni sa taucoko na nodra i tokani dauveiqaravi kei ira na wekadra, era na vakamatei me vakataki ira* . "

Na " *isulu vulavula* " e ivakatakilakila ni nodra savasava na mate ena vuku ni vakabauta ka a daramaka taumada o Jisu ena Vakatakila 1:13. Na " *isulu vulavula* " sa ikoya na iyaloyalo ni nona dodonu e vakatokai ena gauna ni veivakacacani vakalotu. Na gauna ni veivakamatei e tekivu mai na gauna i Jisu me yacova na 1798. Ni cava na gauna oqo, me vaka na Vakatakila 11:7, " *na manumanu e lako cake mai na qara sega ni vakaiyalayala* ," e dua na ivakatakilakila ni Veisau ni Varanise kei na kena rerevaki ni sega ni vakabauta na Kalou ena 1793 kei na 1794, ena biuta na lotu Vakarisito kei na lotu Vakarisito . papism , era sa vakatokai me ra " manumanu *sa lako cake mai na wasawasa* " ena Vkta. Ni oti na veivakamatei vakadomobula, ena tauyavutaki na sautu vakalotu ena vuravura vakarisito. Eda wilika tale: " *Sa qai tukuni vei ira me ra vakacegu mada vakalailai, me yacova ni sa vakataucokotaki na nodra itokani dauveiqaravi kei ira na wekadra, era na vakamatei me vakataki ira* ." Na vo ni mate vei Karisito ena tomani tikoga me yacova na iotioti ni nona lesu tale mai vakalagilagi. Ni nanumi ni itukutuku ni " *ikalima ni sila " oqo e vakatabakidua vei ira na lotu Tawase era vakacacani mai na veitarogi ni pope ni lotu Katolika ena* gauna ni " *Ceatira "* , na gauna ni nodra vakamatei na digitaki ena mudu ena vuku ni cakacaka ni veisau ni Varanise ka na sega ni dede, ena maliwa ni 1789 kei na 1798 aggressi na kaukauwa ni papaali ni Varanise . matanitu vakatui. Na " *ikaono ni sila* " sa voleka ni dolavi ena baleta gona na matanitu veisau oqo ni Varanise ka vakatoka na Vakatakila 2:22 kei na 7:14 me " *veivakararawataki levu* ." Ena sega ni uasivi ni ivakavuvuli e vakatakilakilataki koya, na vakabauta ni lotu Tawase ena vakaleqai tale ga ena nona sega ni vosota na matanitu veisau

sega ni vakabauta na Kalou. Ena kena cakacaka ga ena yacovi kina na kedra iwiliwili o ira era dodonu mera vakamatei.

Tikina e 12: " *Au sa raica ni sa dolava na ikaono ni drega , a sa yaco e dua na uneune levu; a sa damudamu na matanisiga me vaka na isulu taga vuti ni manumanu, a sa vaka na dra na vula taucoko* . "

Na " *uneune* " e soli me ivakatakilakila ni auwa ni *"ika 6 ni sila* " *e rawa kina* [vei keda] me da vakatikori na cakacaka ena Vakarauwai, Noveba [1,] 1755 , rauta na 10 a.m. Na kena vanua ni vanua e tiko kina na koro levu ni lotu Katolika o Lisbon, ka tiko kina e 120 na lotu Katolika. E vakaraitaka kina na Kalou vei ira na takete ni nona cudru ni " *uneune* " oqo e parofisaitaka talega ena dua na ivakatakarakara vakayalo. Na cakacaka e parofisaitaki ena vakayacori ena 1789 ena nodra tucake na kai Varanise me ra saqata na nodra matanitu vakatui; Ni sa vakalewai koya na Kalou kei na kena itokani na lotu Katolika vakaRoma , erau a vakarusai ruarua ena 1793 kei na 1794; na veisiga ni veisau "rua na Rerevaki." Ena Vakatakila 11:13 na cakacaka ni veisau ni Varanise e vakatauvatani ki na dua na " *uneune* . " Ena kena rawa ni vakadeitaki na gauna ni cakacaka e cavuti, sa yaco me dodonu cake na parofisai. " ... *na matanisiga sa yaco me damudamu me vaka na isulu taga ni drauniulu* " ena ika 19 ni Me, 1780 , kei na ka oqo e sotavi ena Vualiku kei Amerika e ciqoma na yaca "na siga butobuto." Sa dua na siga ka sega kina e dua na rarama ni matanisiga ka parofisaitaka talega na cakacaka e cakava na vakabauta vakalou ni veisau ni Varanise me baleta na rarama ni vosa volai ni Kalou e vakatakarakarataki eke ena " *matanisiga* "; e vakamai na iVolatabu Tabu ena dua na auto-da-fé. " Na *vula* taucoko *sa yaco me vaka na dra* , " ena icavacava ni siga butobuto oqo, na o kaukauwa e biuta na vula ka basika mai ena dua na roka damudamu vakaitamera. Ena matakau oqo, e vakadeitaka kina na Kalou na icavacava e maroroi tu me baleta na keba ni butobuto ni pope-tui, ena maliwa ni 1793 kei na 1794. Me vakadavei vakalevu na nodra dra ena mata ni iseleiwau ni veivakacacani.

Me kilai : Ena Vakatakila 8:12, ena kena vakacacani " *e dua na ikatolu ni matanisiga, dua na ikatolu ni vula, kei na ikatolu ni kalokalo* , " na itukutuku ni " *ikava ni davui* " ena vakadeitaka na dina ni o ira na vakacacani vei ira na dauvakacaca era na digitaki dina kei ira na lutu ka cata na Kalou vei Jisu Karisito. Oqo e vakadeitaka talega na ibalebale ni itukutuku ni " *ikalima ni sila* " eda sa raica oti. E dina sara ena cakacaka ni sega ni vakabauta na Kalou ena vakayacori kina na iotioti ni nodra vakamatei na digitaki yalodina.

Tikina e 13: " *A ra sa lutu ki vuravura na kalokalo ni lomalagi, me vaka na vunilolo sa lutu mai na nona vua ni lolo ni sa luluqa mai na cagi kaukauwa.* "

Na ikatolu ni ivakatakilakila ni gauna oqo, na gauna oqo vakasilesitieli, a vakayacori dina ena ika 13 ni Noveba, 1833, ka laurai mai na veiyasai Amerika ena maliwa ni lomaloma ni bogi kei na 5 a.m. Ia me vaka na ivakatakilakila sa oti , e kacivaka e dua na ka vakayalo e sega ni vakasamataki rawa na kena levu. O cei e rawa ni wilika na iwiliwili ni kalokalo oqo era lutu ena ibulibuli ni dua na umauma ena lomalagi taucoko mai na lomaloma ni bogi me yacova na 5 a.m. ? Oqo na i yaloyalo e solia vei keda na Kalou me baleta na nodra lutu na tamata lotu Tawase ena 1843, na siga era lutu kina ena i vakaro i Tani. 8:14 ka sa mai vakayagataki. Ena maliwa ni 1828 kei na 1873, na cakacaka ni uciwai na " Taika " (Tani. 10 :4) , na yaca ni manumanu dau vakamate tamata , e vakadeitaki vakakina ena Tani. 12:5 ki na 12. Ena tikina oqo, na " *vunikau ni lolo* " e vakatakarakarataka na nodra yalodina na tamata ni Kalou, vakavo ga ke vakatarogi na yalodina oqo ena ivakatakarakara ni " *lolo drokadroka* " e biu ki vuravura. Vakakina , na vakabauta ni lotu Tawase e a ciqoma na Kalou ena veivakatabui kei na ituvaki vakalekaleka , ia na beci ni itukutuku vakaparofisai nei William Miller kei na kena sega ni ciqomi na vakalesui mai ni Siga ni Vakacecegu e kauta mai na kena lutu ena 1843. E na kena sega ni ciqomi oqo na " fiki " e tiko ga kina na " *drokadroka* me tubu cake na Kalou , " refu ' mate. Ena tiko ga ena ituvaki oqo, lutu mai na loloma soli wale ni Turaga me yacova na gauna ni nona lesu tale mai vakalagilagi ena 2030. Ia qarauna, ena

kena sega ni ciqoma na veivakararamataki vou duadua, me tekivu mai na 1994, sa yaco na lotu Vakarisito vakamatanitu, " *o koya talega* " , e dua na " *lolo drokadroka* " sa vakarautaki me mate vakarua.

Tikina e 14: " *Sa lako tani ko lomalagi me vaka na i vola vivigi ; ka sa toso tani mai na kena vanua na veiulunivanua kecega kei na yanuyanu kecega.* "

Na uneune oqo e gauna oqo e vuravura raraba. Ena auwa ni nona rairai lagilagi , ena vakayavalata na Kalou na vuravura kei na veika kece e kauta mai na tamata kei na manumanu. Na cakacaka oqo ena yaco ena gauna ni " *ikavitu ni vitu na iotioti ni veivakararawataki ni cudru ni Kalou* ," me vaka na Vakatakila 16:18. Oqo ena gauna ni nodra tucake tale na digitaki dina, " *na imatai* ," o ira na " *kalougata* ," me vaka na Vkta.

Tikina e 15: " *O ira na tui kei vuravura, na turaga, na kavetani, na vutuniyau, na kaukauwa, na bobula kecega kei na tamata galala kecega, era sa vunitaki ira ena veibuca kei na veivatu ni veiulunivanua.* "

Ni sa basika mai na Kalou Dauveibuli ena Nona lagilagi kei na kaukauwa taucoko, ena sega ni tu rawa e dua na kaukauwa vakatamata, ka sega ni dua na ivakaruru ena taqomaki ira na Nona meca mai na Nona cudru dodonu. E vakaraitaka na tikina oqo ni lewadodonu ni Kalou e vakarerei ira kece na tamata cala.

Tikina e 16: " *Era sa kaya ki na veiulunivanua kei na veivatu , Dou lutu mai vei keimami, ka vunitaki keimami mai na mata i koya sa tiko e nai tikotiko vakaturaga, kei na cudru ni Lami :* "

Sai koya na Lami sara ga e dabe tiko ena idabedabe vakalou, ia ena gauna oqo sa sega tale ni Lami vakamatei e vakaraitaki koya vei ira, sai koya na " *Tui ni tui kei na Turaga ni turaga* " e lako mai me mai vakarusai ira na nona meca ena iotioti ni veisiga.

Tikina e 17: " *Ni sa yaco mai na siga levu ni nona cudru, ia o cei ena vosota rawa ?* "

Na bolebole sai koya me " *bula* ," oya me bula ni oti na nona veivuke dodonu na Kalou.

O ira era rawa ni " *tu* " ena auwa rerevaki oya sai ira era sa na mate, me salavata kei na ituvatuva ni lawa ni Sigatabu e tukuni ena Vakatakila 13:15, me vaka , era na vakarusai e vuravura o ira na dau maroroya na Siga ni Vakacecegu tabu vakalou. E vakamacalataki na nodra rere o ira na via vakamatei ira, e vakaraitaki ena tikina e liu. Ka vakakina o ira era na rawa ni tu ena siga ni lesu tale mai vakalagilagi i Jisu Karisito era na ulutaga ni Vakatakila 7, ka na vakatakila kina vei keda na Kalou e dua na tiki ni nona ituvatuva me baleti ira.

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-
-
-

Vakatakila 7: Lotu ni Kavitu ni Siga .
sa dregati ena ivakatakilakila ni Kalou: na Siga ni Vakacecegu .

Tikina e 1: " *Ni sa oti oqo au sa qai raica e va na agilosi eratou sa tucake tu ena tutu i vuravura e va , eratou sa taura tu na cagi e va kei vuravura, me kakua ni liwa na cagi ki vuravura, se ki wasawasa, se ki na dua na vunikau.* "

Na " *va na agilosi* " oqo era agilosi vakalomalagi ni Kalou era vakaitavi tiko ena dua na cakacaka raraba e vakatakarakarataki ena " *va na tutu kei vuravura* . " Na " *va na cagi* " e vakatakarakarataka na ivalu raraba , na veileti; era sa vakakina na " *tarovi* ," tarovi, tarovi , ka yaco kina na sautu vakalotu raraba. " *Na wasawasa ,* " ivakatakilakila ni lotu Katolika, kei na " *vuravura* ," ivakatakilakila ni vakabauta Vakavoui, erau sa veiyaloni. Ka sa baleta talega na vakacegu oqo na " *vunikau ,* " na iyaloyalo ni tamata me vaka e dua na tamata yadua. E tukuna vei keda na itukutuku makawa ni vakacegu oqo e vakayacori ena kena malumalumu na kaukaua ni pope, e vakarusai ena vakabauta ni matanitu o Varanise, ena maliwa ni 1793 kei na 1799 , na yabaki a mate kina o Pope Pius VI ni vesu tu ena valeniveivesu ni Citadel e Valence-sur-Rhône, na vanua au sucu kina qai vakaitikotiko kina . Na cakacaka oqo e tukuni ni " *manumanu sa lako cake mai na qara sega ni vakabotona* " ena Vakatakila 11:7. E vakatokai talega me " *ikava ni davui* " ena Vkta. Ni oti o koya, e Varanise, na matanitu vakatui nei Napoleon I ᾽ e vakatakarakarataki ena " *dua na ikeli* " ena Vkta.

Tikina e 2: " *Au sa qai raica e dua tale na agilosi sa lako cake mai na tokalau, sa taura tu na nona ivakatakilakila na Kalou bula . A sa kaci vakadomoilevu vei iratou na agilosi e va, sa* soli vei iratou *me ratou vakacacana na vuravura kei na wasawasa, ka kaya ,* "

Na " *matanisiga sa cadra mai* " e vakaibalebaletaka na Kalou ni veisiko mai , vei Jisu Karisito , na nona qelenisipi e vuravura ena Luke 1:78 . Na " *ivakatakilakila ni Kalou bula* " e basika ena keba vakalomalagi i Jisu Karisito. Ena dua na " *domo levu* " ka vakadeitaka na nona lewa, na agilosi e vakauta e dua na ivakaro ki na kaukauwa ni agilosi vakatevoro ni vuravura raraba ka sa ciqoma na veivakadonui mai vua na Kalou " *me ra cakava na ka ca ,* " ki na " *vuravura* " kei na " *wasawasa* ," oya , ki na vakabauta ni lotu Tawase kei na vakabauta ni lotu Katolika vaka-Roma. Na veivakadewa vakayalo oqo e sega ni tarova e dua na kena vakayagataki vakaidina ka na baleta na " *vuravura, na wasawasa kei na veivunikau* " ni noda buli; ka na dredre me vakatabui ena kena vakayagataki na iyaragi ni niukilia ena gauna ni " *ikaono ni davui* " ni Vkta.

Tikina e 3: " *Dou kakua ni vakacacana na vuravura, se na wasawasa, se na veivunikau, me yacova ni da sa dregati ira na tamata ni noda Kalou e na yadredra.* "

Na itukutuku matailalai oqo e rawa kina vei keda me da biuta na itekitekivu ni nodra vauci na digitaki mai na vulaitubutubu ni 1843 ki na vulaitubutubu ni 1844. Sa oti na ika 22 ni Okotova, 1844, sa qai vauci kina na imatai ni Lotu Kavitu, o Kavetani Joseph Bates, ena nodra ciqoma yadua na vakacegu ni Siga ni Vakacecegu ena ikavitu ni siga. Sega ni dede era na vakatotomuri koya, vakamalua, o ira kece na tacina kei na ganena lotu Kavitu ena gauna oya. E tekivu na veivauci ni oti na ika 22 ni Okotova, 1844 , ka na tomani tiko me " *lima na vula* " e parofisaitaki ena Vkta. " *lima na vula* " se 150 na yabaki dina me vaka na lawa ni yabaki kei na siga ni Isik. 4:5-6. Na 150 na yabaki oqo e parofisaitaki me baleta na sautu vakalotu. Na sautu e tauyavutaki e tokona na kena kacivaki kei na kena vakatetei raraba na

itukutuku ni “Lotu Vakarisito.” ikavitu ni siga,” e vakaraitaki nikua ena veimatanitu kece ena Tokalau kei na veivanua kece tale e sa rawa kina oqo. Na kaulotu ni lotu Karisito e vuravura raraba, ka me vaka oqori, e vakatau vakatabakidua vua na Kalou. E sega kina ni dua na ka me ciqoma mai vei ira na veimatalotu Vakarisito tale eso ka dodonu, me vakalougatataki, me vakararavi duadua ga ki na veivakauqeti e solia mai vei Jisu Karisito o koya e kila o koya , wilika na “iVolatabu tabu” na iVolatabu, na vosa volai ni Kalou ka vakatakarakarataka na nona “ *ivakadinadina e rua* ” ena Vkta.

Na itukutuku bibi me baleta na "ivakadei ni Kalou": Na Siga ni Vakacecegu duadua ga e sega ni rauta me vakadonuya na kena itavi me vaka na " *ivakadei ni Kalou* ." Na veivauci e vakaibalebaletaka me salavata kei na cakacaka e vakarautaka o Jisu me baleti ira na nona tamata yalosavasava: na loloma ki na dina **kei na dina vakaparofisai** , kei na ivakadinadina ni vua e vakaraitaki ena 1 Kor . 13. E vuqa era maroroya na Siga ni Vakacecegu ka sega ni rawata na veivakatovotovo oqo era na biuta laivi ni sa basika mai na veivakarerei ni mate ena vuku ni kena vakayacori. Na Siga ni Vakacecegu e sega ni taukeni, na Kalou ga e solia vei ira na digitaki, me ivakatakilakila **ni nona** . Me vaka e kaya o Isik. 20:12-20 : *Au sa solia talega vei ira na noqu Siga ni Vakacecegu, me i vakatakilakila vei au kei ira, me ra kila ni sai au o Jiova sa vakatabui ira.../...Dou vakatabuya na noqu Siga ni Vakacecegu, ka me i vakatakilakila vei au kei kemudou, me ra kila ni sai au o Jiova na nomudou Kalou* . KEI" . E sega ni veisaqasaqa kei na ka sa tukuni oti, ia me vakadeitaka ga, eda wilika ena 2 Timoci. 2:19: Â« *Ia sa tudei tikoga na yavu dei ni Kalou, sa tu kina na vosa oqo me vaka na kena* ***ivakatakilakila : Sa kilai ira na nona*** *na Turaga ; kei na: O koya sa vakayacana na yaca ni Turaga, me lako tani mai na ivalavala ca.* KEI"

Tikina e 4: " *Au sa rogoca na kedra i wiliwili era sa dregati, e dua na drau ka vasagavulu ka va na udolu, mai na veimataqali kecega ni Isireli :* "

E vakaraitaka na yapositolo o Paula ena Roma. 11, ena dua na matakau, ni o ira na lotu butobuto era sa saumaki mai era sa vakacurumi ki na waka ni peteriaki o Eparama , era kaya na Jiu ni ra kawa mai vua . Nira vakabulai ena vakabauta, me vakataki koya, era sa vakarabailevutaka vakayalo na lotu butobuto saumaki mai oqo na 12 na yavusa i Isireli. Na Isireli vakayago , ka kena ivakatakilakila na cili , a lutu, soli vua na tevoro, ena nona sega ni ciqoma na Mesaia o Jisu. Na vakabauta Vakarisito, ka lutu ki na vukitani me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321, e dua talega na Isireli vakayalo ka lutu mai na siga o ya . Eke, e vakaraitaka vei keda na Kalou e dua na Isireli vakayalo dina ka vakalougatataki mai vua me tekivu mai na 1843. Oqo o koya e kauta tiko na ilesilesi raraba ni Lotu Kavitu. Ka sa, na iwiliwili, " *144,000* , " cavuti , e dodonu me dua na ivakamacala. E sega ni rawa ni tauri vakadodonu, baleta ni sa vakatauvatani na kawa i Eparaama ki na " *kalokalo ni lomalagi* ," na iwiliwili e vaka me sa rui lailai sara. Vei koya na Kalou Dauveibuli, na naba e vosa me vaka ga na matanivola. Sa qai dodonu me da kila kina ni vosa " *naba* " ena tikina oqo e sega ni dodonu me vakadewataki me vaka e dua na iwiliwili vakaiwiliwili, ia me vaka e dua na lawa vakayalo ka vakatakilakilataka e dua na itovo vakalotu e vakalougatataka ka vakaduiduitaka (vakatabuya) na Kalou. E vakamacalataki vakaoqo na " *144,000 "* : 144 = 12 x 12 , kei na 12 = 7 , na iwiliwili ni Kalou + 5 , na iwiliwili ni tamata = veiwekani ni Kalou kei na tamata. Na cube ni naba oqo e ivakatakilakila ni uasivi kei na kena sikuea , oya na kena dela. Na veimama *oqo* ena vaka na Jerusalemi vou e vakamacalataki ena Vkta. 21:16 ena dua na lawa vakayalo . Na vosa " *udolu* " ka tarava mai e vakatakarakarataka e dua na iwiliwili sega ni wili rawa . Na kena dina , " *144,000* " e kena ibalebale e dua na iwiliwili levu ni tamata vakabulai uasivi ka ra cakava e dua na veiyalayalati kei na Kalou. Na kena tukuni oqo na mataqali i Isireli e sega ni dodonu me da kurabui kina baleta ni sega ni biuta na Kalou na nona cakacaka dina ga ni sa veitaravi na nona sega ni rawata na nona veiyalayalati kei ira na tamata. Na ivakaraitaki vakaJiu e vakaraitaki me tekivu mai na nodra biubiu mai Ijipita e sega ni yacovi Karisito ka sega na vuna. Kei na nona dina vakarisito kei na nona doka na nona

ivunau kece , wili kina na Siga ni Vakacecegu vakabibi, kei na nona . na itovo, bulabula, kei na veicakacaka vakalotu tale eso e vakalesui mai, e kunea na Kalou , ena lotu Karisito yalodina veisaqasaqa ni iotioti ni veisiga, na ivakaraitaki nei Isireli e salavata kei na nona vakasama. Me da kuria ni ena tikinivolatabu ni ika 4 ni vunau , e kaya kina na Kalou me baleta na Siga ni Vakacecegu vua na nona Digitaki: " *E ono na siga mo cakava kina na nomu cakacaka kecega* ... ia na ika 7 ni siga i YaHWH , na nomu Kalou." E laurai ni 6 na siga ni 24 na auwa e rauta ni 144 na auwa. E rawa kina ni da vakadeitaka ni o ira na 144,000 era sa vauci era dau vakaraica tiko ena yalodina na cakacaka vakalou oqo. E vakataotaki na nodra bula ena veidokai oqo me baleta na ono na siga e vakadonui me baleta na nodra cakacaka vakayago. Ia ena ika 7 ni siga era doka na vakacegu vakatabui ka sa inaki ni vunau oqo. Na itovo vakayalo ni Isireli " Karisito" oqo ena vakaraitaki ena tikina e 5 ki na 8 ka tarava. Na yacadra na peteriaki Iperiu e cavuti e sega ni o ira era bulia na Isireli vakayago. O ira sa digitaka na Kalou era tiko ga me ra kauta e dua na itukutuku vuni ena kena vakadonui na nodra itekitekivu. Me vaka ga na yacadra na " *soqoni vitu* ," o ira na " *yavusa e tinikarua* " era kauta mai e dua na itukutuku vakarua. Na kena rawarawa duadua e vakaraitaki ena nodra vakadewa . Ia na tikina vutuniyau duadua ka vereverea duadua e yavutaki ena veivosa e cavuta na tina yadua ni sa vakadonuya me soli e dua na yaca vei luvedrau.

Tikina e 5 : " *Mai na mataqali i Juta e tinikarua na udolu ; mai na mataqali i Rupeni e tinikarua na udolu ; mai na mataqali i Kata e tinikarua na udolu ;* "

Me baleta na yaca yadua, na iwiliwili " *tinikarua na udolu era sa dregati* " e kena ibalebale : e dua na iwiliwili levu ni tamata era sa veiwekani kei na Kalou era sa dregati ena Siga ni Vakacecegu.

Juta : Vakacaucautaki Jiova ; vosa vakatina ni Vakatekivu 29:35: " *Au na vakacaucautaki Jiova* ."

Rupeni : Raica e dua na luvena tagane; vosa vakatina mai na Vakatekivu 29:32: " *Sa raica na TURAGA na noqu vakalolomataki* " .

Gad : Na marau ; vosa vakatina mai na Vakatekivu 30:11: " *Sa dua na ka na marau!* "

Tikina e 6 : " *mai na mataqali i Aseri, e tinikarua na udolu ; mai na mataqali i Nafitalai, e tinikarua na udolu ; mai na mataqali i Manasa, e tinikarua na udolu ;* "

Me baleta na yaca yadua, na iwiliwili " *tinikarua na udolu era sa dregati* " e kena ibalebale: e dua na iwiliwili levu ni tamata era veiwekani kei na Kalou era sa dregati ena Siga ni Vakacecegu.

Aseri : Marau: vosa vakatina ni Vakatekivu 30:13: " *Au sa marau vakalevu!* "

Nafitalai : Sasaga: vosa vakatina mai na Vakatekivu 30:8: " *Au sa veivala vakalou kei na ganequ ka'u sa qaqa* ."

Manasa : Guilecava : na vosa vakatama ni Vakatekivu 4 1:51 : " *Sa vakavuna na Kalou meu guilecava na noqu leqa kecega* . "

Tikina e 7: " *Mai na mataqali i Simione, e tinikarua na udolu ; mai na mataqali i Livai, e tinikarua na udolu ; mai na mataqali i Isakari, e tinikarua na udolu;* " Ena yaca yadua, na iwiliwili " *tinikarua na udolu era sa dregati* " e kena ibalebale: e dua na iwiliwili levu ni tamata era sa veiwekani kei na Kalou era sa dregati ena Siga ni Vakacecegu.

Simioni : Rogoca: Vosa vakatina mai na iVakate. 29:33: " Sa rogoca *na Turaga ni'u sa sega ni lomani* ."

Livai : Vakacurumi: vosa vakatina mai na Vkte. 29:34: " *Ena gauna oqo ena vakacurumi au o watiqu* ."

Isakari : Na isau: vosa vakatina ni Vakatekivu 30:18: " *Sa solia vei au na Kalou na noqu isau* ."

Tikina e 8: " *Mai na mataqali i Sevuloni, e tinikarua na udolu ; mai na mataqali i Josefa, e tinikarua na udolu ; mai na mataqali i Penijamini, e tinikarua na udolu era sa dregati.* "

Me baleta na yaca yadua, na iwiliwili " *tinikarua na udolu era sa dregati* " e kena ibalebale: e dua na iwiliwili levu ni tamata era veiwekani kei na Kalou era sa dregati ena Siga ni Vakacecegu.

Sepuloni : Vakaitikotiko: vosa vakatina ni Vakatekivu 30:20: " *Ena gauna oqo ena tiko vata kei au na watiqu* ."

Josefa : E kauta laivi (se e kuria) : vosa vakatina ni Vakatekivu 30 : 23-24: " *Sa kauta laivi na Kalou na noqu veivakalolomataki... / (... me kuria tale vei au o YaHWÃ©H e dua tale na luvena tagane)* "

Penijamini : Luve ni Liga Matau: na noqu vosa tawamudu ka vakatama ni Vkte.35 :18: " *Ia ni sa voleka ni solia na yalona baleta ni sa voleka ni mate , sa vakatokai koya me o Penijamini* (Luve ni noqu rarawa) *ia o tamana sa vakatokai koya me o Penijamini* (Luve ni Liga Matau).

Na yaca e 12 oqo, kei na vosa vakatina kei na tama, e vakaraitaka na veika e sotava na iotioti ni soqoni ni lotu Kavitu ka digitaka na Kalou ; " *na yalewavou sa vakarautaka* " me baleta na watina Karisito ena Vkta . Ena ruku ni iotioti ni yaca e vakaraitaki, oya o " *Penijamini* " , e parofisaitaka na Kalou na iotioti ni ituvaki ni nona Digitaki ka vakarerei ena mate mai vei ira na tamata talaidredre. Na veisau ni yaca e vakatauca na tama, o Isireli, e parofisaitaka na nona veivuke na Kalou me tokoni ira na nona digitaki. Na nona lesu tale mai vakalagilagi e veisautaka na ituvaki. O ira era na mate era sa vakalagilagi ka kau cake ki lomalagi ka ra sa mai duavata kina kei Jisu Karisito , na Kalou Dauveibuli kaukauwa ka lagilagi . Na vosa "Luve ni liga imatau" e taura na kena ibalebale taucoko vakaparofisai: na liga imatau sai koya na Digitaki, se iotioti ni Isireli vakayalo, kei ira na luvena tagane, na digitaki vakabulai era bulia. Talega, era sa sipi era sa biu tu ena liga imatau ni Turaga (Maciu 25:33).

Tikina e 9: “ *Ni sa oti oqo au sa rai, ka raica, sa dua nai soqosoqo levu, sa sega ni wilika rawa e dua na tamata, mai na veimatanitu kecega, kei na veimataqali, kei na veimataqali, kei na duivosavosa, era sa tu e na mata ni tikotiko vakaturaga kei na mata ni Lami, era sa vakaisulu e nai sulu vulavula, ka taura na taba ni niu e ligadra.* ”

Na " iwiliwili levu oqo *, ka sega ni dua e rawa ni wilika* " e vakadeitaka na itovo vakaivakatakarakara vakayalo e volai tu kina na " *iwiliwili* " " 144,000 " kei na " 12,000 " e cavuti ena veitikina e liu. Kuria, e dua na vakasama e vakayacori vei ira na kawa i Eparama ena vosa: " *e sega ni dua e rawa ni wiliki ira* " ; me vaka na " *kalokalo ni lomalagi* " ka a vakaraitaka vua na Kalou, ka kaya: " *ena vakakina na nomu kawa* . " E vuqa na nodra itekitekivu , *mai na veimatanitu kecega, mai na veimataqali kecega, mai na tamata kecega, kei na vosa kecega,* kei na veitabagauna kecega. Ia, na ulutaga ni wase oqo e vakatabakidua ki na iotioti ni itukutuku ni Lotu Kavitu kei na kena itovo raraba e solia na Kalou. Era daramaka na " *isulu vulavula* " baleta ni ra sa vakarau mate me vaka na dauvakabauta , ka ra sa totogitaki me ra mate ena dua na lawa era a vakarautaka na iotioti ni vukitani me vaka na Vakatakila 13:15 . Na " *taba ni niu* " e taura tu e ligadra e vakatakarakarataka na nodra qaqa ena nodra keba na tamata ivalavala ca.

Tikina e 10: " *A ra sa kailavaka e na domo levu, ka kaya , Na veivakabulai sa vua na noda Kalou sa tiko e nai tikotiko vakaturaga, kei na Lami.* "

Na cakacaka e vakavotuya na itukutuku ni nona lesu tale mai vakalagilagi o Jisu Karisito , me salavata kei na ivakamacala ni nodra ivalavala na keba ni vukitani e vakamacalataki ena Vakatakila 6:15-16. Eke, na vosa era tukuna na digitaki vakabulai e veibasai sara ga kei na nodra vosa na vukitani. E sega ni vakarerei ira, na lesu tale mai i Karisito e vakamarautaki ira, vakacegui ira, ka vakabulai ira. Na taro era taroga na vukitani, "

O cei e rawa ni tudei?" » e ciqoma na nona isaunitaro eke: era sa yalodina tikoga na lotu Adventist ki na ilesilesi sa vakacolata vei ira na Kalou me yacova na ivakataotioti kei vuravura ena kena vakaleqai na nodra bula, kevaka e gadrevi. Na yalodina oqo e yavutaki ena nodra dau doka na Siga ni Vakacecegu tabu sa vakatabuya na Kalou mai na ivakatekivu kei vuravura , kei na nodra lomana na nona vosa vakaparofisai . Oqo e sa rui bibi sara ni ra sa kila oqo ni sa parofisaitaka na Siga ni Vakacecegu na vakacegu levu ni ikavitu ni mileniumi ka ra na rawa ni curu kina , ni ra sa qaqa ni oti o Jisu Karisito , ena nodra ciqoma na bula tawamudu sa yalataki ena yacana .

Tikina e 11: " *Era sa tu vakavolivolita na i tikotiko vakaturaga ko ira kecega na agilosi kei ira na qase kei iratou na ka bula e va , ka ra sa cuva vakatoboicu e na mata ni i tikotiko vakaturaga e na mata ni Kalou.* "

Na iyaloyalo e vakaraitaki vei keda e vakavotuya na icurucuru ina nona vakacegu levu mai lomalagi na Kalou. Eda kunea na iyaloyalo mai na wase 4 kei na 5 e baleta na ulutaga oqo.

Tikina e 12: " *Ka kaya , Emeni ! Na vakavinavinaka, kei na lagilagi, kei na vuku, kei na vakavinavinaka, kei na dokai, kei na kaukauwa, kei na kaukauwa, me nona na noda Kalou ka sega ni mudu. Emeni !* "

Marau ena icavacava totoka oqo ki na sotava na veivakabulai vakavuravura, na agilosi vakaraitaka na nodra marau kei na vakavinavinaka vua na Kalou ni vinaka o koya na noda Dauveibuli , nodra, noda, o koya e taura na ikalawa ni kena voli na ivalavala ca ni digitaki vakavuravura , ena nona lako mai me vakayagotaki koya ena nona malumalumu vakayago ena nona gagadre ni . lewa dodonu. O ira na lewe vuqa ni mata sega ni laurai oqo era sa muria na veiwase kece ni ituvatuva ni veivakabulai oqo ka ra sa kurabui ena vakaraitaki cecere ni loloma ni Kalou. Na imatai ni vosa era cavuta oya " *Emeni!* Dina! E dina!" Ni sa Kalou ni dina na Kalou, oya na Kalou Dina. Na ikarua ni vosa e " *vakacaucautaka "; sa* imatai talega ni yacadra na mataqali e 12: " *Juta* " = Vakacaucautaki. Na ikatolu ni vosa e " *lagilagi "* ka taura tu na Kalou na nona lagilagi ena vuna vinaka baleta ni na vakananuma lesu ena Vakatakila 14 :7 me kerea, me vaka na Kalou dauveibuli duatani , mai vei ira era sa tukuna na nona veivakabulai me tekivu mai na 1843. Na ikava ni vosa e " *vuku* ." Na vulici ni ivola oqo e kena inaki me rawa ni kunei mai vei ira kece na nona digitaki. Na vuku vakalou oqo e sivia na noda vakasama. Na veivakaisini, qito ni vakasama, na ka kece e tiko ena ituvatuva vakalou. Na ikalima e lako mai na " *vakavinavinaka* ." Oqo na ivakarau vakalotu ni vakavinavinaka, ka vakayacori ena *vosa tabu kei na cakacaka.* Na ikaono e lako mai *na "dokai." Oqo na ka era sa* vakaisini koya kina vakalevu na vukitani vua na Kalou. Era sa vakalolomataki Koya ena nodra veiletitaka na Nona lewa sa vakatakilai mai. Ena kena veibasai, o ira na digitaki era sa , ena kena levu era rawata , solia Vua na dokai e dodonu me soli Vua. Na ikavitu kei na ikawalu e lako mai na " *kaukauwa kei na kaukauwa* ." Na rua na ka veivakauqeti oqo e gadrevi me ra kauti ira sobu na dau veivakasauraratki e vuravura, me ra vakadrukai ira na vukitani viavialevu ni ra se lewa tiko na vuravura. Kevaka e sega *na kaukauwa* kei *na kaukauwa* oqo , era na mate na iotioti ni digitaki me vakataki ira e vuqa tale na dauvakabauta ena gauna ni lotu Vakarisito.

Tikina e 13: " *Sa qai vosa mai e dua vei ira na qase ka kaya vei au , O cei o ira oqo era sa vakaisulu e nai sulu vulavula? Era sa lako mai vei ?* "

Na taro e tarogi me vakatakila vei keda na kena vakatabakidua na ivakatakilakila ni " *isulu vulavula* " me baleta na isulu " *vulavula* " ni Vktala 3:4 kei na " *lineni matailalai* " ka vakatakilakilataka, ena Vktala 19:8, " *na nodra cakacaka dodonu na tamata yalosavasava* " ni " *vakawati sa vakarautaki oti* " ni iotioti ni gauna, na iotioti ni Ad. me baleta na kena kau cake ki lomalagi.

Tikina e 14: " *Au sa kaya vua , 'Noqu turaga, ko ni sa kila.' A sa kaya vei au ko koya , O ira oqo era sa lako mai na veivakararawataki levu , ka ra sa savata na nodra i sulu ka vakavulavulataka ena dra ni Lami* '"

Na " *isulu vulavula* " era daramaka tiko eso na qase, e rawa ni , dina sara , o Joni me nuitaka e dua na isaunitaro mai vua e dua vei ira. Ka sa yaco mai na kena isau e namaki : " O *ira oqo era sa lako mai na veivakararawataki levu* ", oya o ira na digitaki , era a vakacacani ka ra mate ena vuku ni ivalu vakalotu kei na sega ni vakabauta na Kalou me vaka e vakatakilai mai vei keda ena " *ika 5 ni ivakatakilakila* ", ena Vakatakila 6:9 ki na 11: " *E dua na isulu vulavula lailai sa soli vei ira yadua me ra vakacegu kina ; me yacova ni sa vakayacori na nodra itokani dauveiqaravi kei ira na wekadra, ka dodonu me ra vakamatei me vaka era sa tu kina.* » Ena Vakatakila 2:22, na « *veivakararawataki* levu » e vakaibalebaletaka na veivakamatei ni matanitu ni veisau sega ni vakabauta na Kalou ka vakayacori ena maliwa ni 1793 kei na 1794. Ena kena vakadeitaki, ena Vkta:1:3nd . *vakamatei ena uneune* »; « *vitu* » me baleta na lotu, kei na « dua na *udolu »* me baleta na lewe vuqa . Na *Veisau* ni Varanise e vaka e dua na uneune ka vakamatei ira talega na dauveiqaravi ni Kalou. vakaraitaka na dina oqo. E vuqa na lotu Vakarisito tawayalodina era na vakamatei ena ikatolu ni ivalu levu, ka vakatakarakarataka ka vakadeitaka na " *ika 6 ni davui* " Ia me tekivu mai na 1843, sa digitaki ira tiko na Kalou o ira e vakatabuya, ka ra sa rui vakamareqeti ira na iotioti ni matadra. ivakadinadina ena itukutuku ni veivakabulai vakavuravura; e dua na ivakadinadina ni yalodina era na solia vua ena nodra yalodina tiko ga ena nona Siga ni Vakacecegu ena ikavitu ni siga, ena gauna mada ga era vakarerei kina ena mate mai vei ira na keba ni vukitani Na iotioti ni veivakatovolei oqo ni ituvatuva ni Kalou e vakatakilai ena itukutuku e vakadewataki vei " *Filatelifia* kei na v311) . decree) , na inaki e yaga me caka, kei na kena levu e , . biu ki na veivakatovolei, era ciqoma na ririko ni mate, era sa vakacurumi mai vua ki na ilawalawa ni mate ka soli kina vei ira na " *isulu vulavula* " ni mate dina . Era na dro tani mai na mate ena vuku ga ni veivakabulai i Jisu Karisito. Ena iotioti ni veivakatovolei oqo , ni oti na ikarua ni " *veivakararawataki levu* " , ena ivakadinadina ni nodra yalodina , era na, ena nodra gauna, " *savata na nodra isulu, ka vakavulavulataka ena dra ni Lami* " ena nodra yalodina tikoga me yacova na mate era na vakarerei kina . Ni sa oti na iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta oqo , ena taucoko na iwiliwili ni tamata era na mate me vaka na nodra vakabauta ka na cava na nodra " *vakacegu* " vakayago na tamata yalosavasava era sa mate ena vuku ni " *ikalima ni ivakatakilakila* " ena nodra tucaketale. Me tekivu mai na 1843 ka vakabibi mai na 1994, na cakacaka ni veivakasavasavataki e vakayacora na Kalou e vakavuna me tawayaga na nodra mate na digitaki dina ka ra bula tiko ka yalodina me yacova na auwa ni nona lesu tale mai kei na icavacava ni gauna ni loloma soli wale ka liutaka e vakavuna me tawayaga vakalevu cake.

Tikina e 15: " *O koya oqo era sa tiko kina e na mata ni tikotiko vakaturaga ni Kalou, ka qaravi koya e na siga kei na bogi e na nona vale ni soro. Ia ko koya sa tiko e nai tikotiko vakaturaga ena tiko vata kei ira ;* "

Eda kila ni vua na Kalou, na mataqali digitaki oqo e matataka e dua na elite cecere sara. Ena solia vei ira na veivakarokorokotaki vakatabakidua . Ena tikina oqo, e vakayagataka kina na Yalo e rua na gauna, na gauna oqo kei na gauna mai muri. Na veivosa e vakayagataki ena gauna oqo " *era sa* " kei na " *qaravi koya* " e vakaraitaka na tomani tikoga ni nodra itovo ena yagodra vakayago ka sa valetabu ni Kalou sa tiko vei ira. Ka na vakarabailevutaki na cakacaka oqo mai lomalagi ni oti na nodra kau cake mai vei Jisu Karisito. Ena gauna mai muri, e solia na Kalou na nona isau ni nodra yalodina: " *O koya sa tiko ena i tikotiko vakaturaga ena tara na nona valelaca e deladra* " me tawamudu.

Tikina e 16: " *Era na sega ni viakana tale, se viagunu tale; ena sega tale ni cilavi ira na matanisiga, se dua na katakata.* "

Na vosa oqo e kena ibalebale vei ira na lotu Adventist digitaki ni icavacava ni ra sa " *viakana* " baleta ni ra sa vakayalia na kakana ka " *viagunu* " baleta ni ra sa vakayalia na wai mai vei ira na nodra dauvakararawataki kei ira na dauvakatawa ni valeniveivesu. " *Na bukawaqa ni matanisiga* ," ka sa vakalevutaki na kena " *katakata* " ena ikava ni vitu na iotioti ni veivakacacani ni Kalou, ena sa vakamai ira ka vakavuna me ra vakararawataki . Ia ena bukawaqa talega ni veivakacacani ni pope , na mataqali " *katakata* " tale eso , era a vakamatei se vakararawataki kina na mate ena vakabauta ni " *ikalima ni sila* " . Na vosa " *katakata* " e vakaibalebaletaka talega na bukawaqa ni iyaragi vakaitaukei kei na atomi e vakayagataki ena itukutuku ni *ikaono ni davui* . O ira na bula mai na iotioti ni veivaluvaluti oqo era sa na lako sivita na bukawaqa. Na veika oqo ena sega tale ni yaco ena bula tawamudu ka ra na curu kina na digitaki , duadua ga .

Tikina e 17: " *Ni na vakatawani ira na Lami sa tiko ena loma ni tikotiko vakaturaga, ka na tuberi ira ki na veivurevure ni wai bula: ia ena tavoya tani na Kalou na wainimata kecega mai na matadra.* "

Na " *Lami* " e dina sara talega na iVakatawa Vinaka ka na vakani ira na nona sipi lomani. Na nona vakalou e vakadeitaki tale eke ena nona itutu " ena *loma ni idabedabe vakaturaga* ." Na nona kaukauwa vakalou e liutaki ira na nona digitaki " *ki na ivurevure ni wai ni bula* ," e dua na ivakatakarakara ni bula tawamudu. Ka taketetaka na iotioti ni ituvaki ena nona lesu tale mai , na nona iotioti ni digitaki ena tagi, o koya " *ena savata laivi na wainimata kecega mai na matadra* ." Ia era sa tagi talega na nona digitaki kece era sa vakacacani ka vakacacani ena itukutuku taucoko ni gauna vakarisito , vakalevu me yacova na nodra iotioti ni cegu .

<u>iVakamacala</u> : Dina ga ni veivakacalai na irairai ni noda gauna ni 2020 , ena kena vaka me sa yali na vakabauta dina , na Kalou e parofisaitaka na nodra saumaki mai kei na nodra vakabulai na "lewe vuqa" mai na veimataqali tamata, matatamata, kei na veimataqali vosa e vuravura. Sa dua na ka dokai dina e solia vei ira na nona digitaki me ra kila ni , me vaka na Vakatakila 9 :5-10, na gauna ni veivakasama vakalotu raraba kei na sautu sa porokaramutaki mai vua me baleta walega na "150" na yabaki (se *lima* na vula vakaparofita) ena maliwa ni 1844 kei na 1994. Na ivakatagedegede duidui oqo e digitaki ena Yalo Tabu. 17 *;* **<u>era kurabui</u>** ni ra raica ni sa yaco na veika sa vakaraitaka vei ira na Kalou ena nona vosa ni parofisai.

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

Vakatakila 8: Na iMatai ni Va na Davui .

Na imatai ni va na itotogi ni Kalou .

Tikina e 1: " *Ia ni sa dolava na ikavitu ni drega, sa qai galu mai lomalagi me rauta ni veimama na auwa.* "

Na kena dolavi na " *ikavitu ni drega* " e rui bibi sara, baleta ni vakatara na kena dolavi taucoko na ivola ni Vakatakila, " *sa dregati ena vitu na drega* " me vaka na Vakatakila 5:1. Na vakanomodi e vakatakilakilataka na dolavi oqo e solia ki na cakacaka e dua na vakarokoroko vakasakiti. E rua na kena veivakadonui. Na imatai sai koya na vakasama ni kena sa mai ramusu na veiwekani ni lomalagi kei vuravura, ka vakavuna na kena biu laivi na Siga ni Vakacecegu ena ika 7 ni Maji, 321. Na kena ikarua e vakamacalataki vakaoqo: ena vakabauta , au vakatakilakilataka kina na " *ikavitu ni ivakatakilakila* " oqo kei na " *ivakatakilakila ni Kalou bula* " ni wase 7, ka designa my obbath ena . mai na ivakatekivu kei vuravura . E vakananuma lesu na kena bibi ena nona cakava me ulutaga ni ikava ni nona ivunau e tini. Ka'u sa kunea kina na ivakadinadina e vakaraitaka na kena bibi sara vua na Kalou, na noda Dauveibuli cecere. Ia sa tiko ena itukutuku ni Vakatekivu, au raica ni ikavitu ni siga e vakaraitaki vakatikitiki ena wase 2. Na imatai ni ono na siga e vakamacalataki ena wase 1. Kuria, na ikavitu ni siga e sega ni sogo, me vakataki ira na kena e liu, ena fomula "sa yakavi *kei na mataka* ." Na kena vakatabakidua oqo e vakadonui ena kena itavi vakaparofita ni ikavitu ni mileniumi ni ituvatuva ni veivakabulai ni Kalou. Ni biu ena ruku ni ivakatakilakila ni tawamudu ni digitaki era sa volitaki ena dra i Jisu Karisito, na ikavitu ni mileniumi sa vaka sara ga e dua na siga sega ni mudu. Me vakadeitaki na veika oqo, ena kena

vakaraitaki ena iVolatabu vaka-Iperiu, na Torah, na tikina ni ikava ni vunau e tawasei mai vei ira na kena vo ka liutaki ena dua na ivakatakilakila ka gadrevi kina e dua na gauna ni galu vakarokoroko. Na ivakatakilakila oqo na matanivola "Pe" ena vosa vaka-Iperiu ka vakakina na kena tu vakatikitiki, vakatakilakilataka e dua na cegu ena ivola, e taura na yaca "petuhot" . Na vakacegu gona ni Siga ni Vakacecegu ena ikavitu ni siga e tiko kina na veivakadonui kece me vakatakilakilataki kina mai vua na Kalou ena dua na sala. Me tekivu mai na vulaitubutubu ni 1843, sa vakavuna na yali ni vakabauta makawa ni lotu Tawase, na itaukei ni lotu Katolika "Sigatabu." Ka mai na veivakatovolei vata ga oqori, ia ena Autumn ni 1844, sa yaco tale me ivakatakilakila ni nona nona na Kalou ka solia vua na Ezek.20:12-20: " *Au a solia talega vei ira na noqu Siga ni Vakacecegu me ivakatakilakila ena kequ maliwa kei ira, me ra kila kina ni sai au o YaHWéH ka vakatabui ira vei au ka me ra noqu Siga ni Vakacecegu, me ra noqu Siga ni Vakacecegu, mo kila ni sai au na YaHWéH , na nomu Kalou.* " E na vukuna ga e rawa ni qai curu kina o koya e digitaki ki na veika vuni ni Kalou ka kunea na parokaramu dodonu ni nona cakacaka sa vakatakilai mai.

E tukuni oqori, ena wase 8, e vakavotuya kina na Kalou na veitarataravi ni itukutuku ni veivakacacani. Oqo e kauti au meu raica na dina ni Siga ni Vakacecegu mai na yasa ni veivakacacani ni kena biu laivi, mai vei ira na lotu Vakarisito me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321, e sa vakavuna na vesuki ena sinucodo ena gauna vakarisito. Oqo na ka ena vakadeitaka na tikina e tarava ena kena semati na ulutaga ni Siga ni Vakacecegu ki na " *vitu na davui* " , ivakatakilakila ni "vitu na itotogi" vakalou ka na vakacacana na tawayalodina vakarisito ena ika 7 ni Maji, 321 .

Tikina e 2: " *Au sa qai raica na agilosi e vitu eratou sa tu ena mata ni Kalou, ka sa soli vei iratou e vitu na davui.* "

Na imatai ni madigi e rawati ena kena vakatabui na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga , ka vakatabuya sara ga na Kalou , sai koya me kilai na ibalebale e solia ki na ulutaga ni " *vitu na davui* ." Ena ivakarau ni iwalewale e soli kina, na ulutaga oqo e dolava taucoko na nodra vuku na digitaki. Ni sa kauta mai na ivakadinadina ni veibeitaki ni " *ivalavala ca* " e cavuti ena Tani. 8:12 me baleta na Soqoni Vakarisito , mai vua na Kalou . E dina sara, na "vitu na itotogi" oqo ena sega ni vakayacora na Kalou kevaka e sega ni tiko na ivalavala ca oqo. Kuria, ena rarama ni Vunau ni Soro 26, na itotogi oqo e dodonu ena kena cati na Nona ivunau. Ena veiyalayalati makawa, sa vakayagataka oti na Kalou na ivakavuvuli vata ga oqo, me totogitaka na nodra cala na Isireli vakayago tawayalodina ka vakasisila . Na Kalou dauveibuli ka dausoli lawa ka sega ni dau veisau, e solia vei keda eke e dua na ivakadinadina totoka. Na veidinadinati ruarua oqo e vakatau ena veika vata ga e gadrevi me baleta na talairawarawa kei na yalodina.

Na rawati ni ulutaga ni " *davui* " ena rawa kina vei keda me da vakaraitaka na veivakacacani veitaravi ni lotu Vakarisito kecega : Katolika, Orthodox , Tawase mai na 1843 , ia e vakakina na Karisito mai na 1994. E vakaraitaka talega na itotogi raraba ni " *ikaono ni davui* " ni bera na ether na gauna me vakacacani ira. E rawa gona nida vakarautaka na kena bibi . Na " *ikavitu ni davui* " e semati ki na lesu tale mai nei Karisito, oya na cakacaka vakadodonu ni Kalou, ena qaravi vakatikitiki, me vaka na Siga ni Vakacecegu, ena wase 11, oti ena qai vakatorocaketaki vakalevu ena wase 18 kei na 19.

Ena iotioti ni 17 na senitiuri mai na 321 , se vakadodonu cake na 1709 na yabaki , e 1522 na yabaki e vakatakilakilataki ena veivakacacani e vakavuna na cala ni Siga ni Vakacecegu me yacova na kena vakalesui mai ka tuvanaki ena yabaki 1843 ena ivakaro i Tani. 8:14. Ka tekivu mai na siga oqo ni kena vakalesui mai me yacova na nona lesu tale mai o Jisu Karisito ena 2030, na Siga ni Vakacecegu e solia na kena veivakalougatataki me 187 ga na yabaki. E vakaleqai ira gona na tamata tawayalodina na Siga ni Vakacecegu mai na kena vinaka vei ira na digitaki yalodina. E qaqa na vosa ni cudruvi ka sa tiko kina na kena vanua na ulutaga oqo ena wase 8 oqo ka vakaraitaka na vosa ni cudruvi vakalou.

Tikina e 3: " *Sa qai lako mai e dua tale na agilose, ka tu e nai cabocabo-ni-soro, sa taura e dua na miqa koula : a sa soli vua e levu na ka boi vinaka, me vakacabora vata kei na nodra masu na tamata yalosavasava kecega e nai cabocabo-ni-soro koula sa tu e na mata ni tikotiko-vakaturaga.* "

Ena Taniela 8:13 , ni oti na nodra cavuta na " *ivalavala ca veivakarusai* ," era sa vakaibalebaletaka na tamata yalosavasava ena raivotu na " *tawamudu* " ka baleta na " *sega ni veisau* " vakalomalagi " *matabete* " i Jisu Karisito , me vaka na Ipe. 7:23 . E vuravura, me tekivu mai na 538, sa kauta tani mai vua na matanitu vakapopi me vaka e tukuna o Tani. 8:11. Ena 1843, na veivinakati kei Jisu Karisito e gadrevi kina na kena vakalesui mai . Oqo na inaki ni ulutaga eda vakamacalataka tiko ena tikina e 3 oqo, ka dolava na lomalagi ka vakaraitaka vei keda o Jisu Karisito ena nona itavi vakaivakatakarakara me bete levu vakalomalagi dauveimasulaki ena vuku ni nodra ivalavala ca na nona tamata digitaki, kei ira duadua ga. Nanuma tiko ni e vuravura, ena maliwa ni 538 kei na 1843, na vanua oqo kei na itavi oqo e parodied ka usurped ena nodra cakacaka na pope ni lotu Katolika vaka-Roma era veisosomitaki ena dua tale ena gauna, tomana tikoga na veivakayalolailaitaki ni Kalou ena nona dodonu cecere vakalawa vakaturaga.

Baleta ni sa vakaraitaki ena wase 8 oqo ka baleta ni sa mudu ena gauna vata ga e biu kina na Siga ni Vakacecegu, na ulutaga oqo ni veimasulaki i Jisu Karisito e vakaraitaki talega vei keda ena ruku ni yasa ni cudruvi ni kena sa mudu na veimasulaki oqo me baleti ira na lewe vuqa lotu Vakarisito era sa sega ni kila na nodra vakacacani ena matanisiga vaka-Roma butobuto "siga ni "; oqo, vakakina ka vakabibi , ni oti na kena veisautaki ni yaca veivakacalai ka veivakacalai: "Sigatabu": siga ni Turaga. Io, ia na turaga cava? Oi! Na kena e ra.

Tikina e 4: " *Na kubou ni ka boivinaka sa lako cake vata kei na nodra masu na tamata yalosavasava mai na liga ni agilosi ena mata ni Kalou.* "

Na " *boi vinaka* " e lako vata kei na " *nodra masu na tamata yalosavasava* " e vakatakarakarataka na boi kamikamica ni isoro i Jisu Karisito. Sa ikoya na nona vakaraitaka na loloma kei na yalodina ka vakavuna me taleitaki na nodra masu na nona digitaki ki na nona lewa vakalou. E bibi me da raica ena tikina oqo na bibi ni kena veiwekani na vosa " *kubou* " kei na " *nodra masu na tamata yalosavasava* ." Na itukutuku matailalai oqo ena vakayagataki ena Vakatakila 9:2 me vakatokai na nodra masu na lotu Vakarisito lasu, me tekivu mai na ituvaki vou e tauyavutaki ena 1843.

Na ka e vakaibalebaletaka tiko na Kalou ena tikina oqo, oya na ituvaki e tu ena maliwa ni gauna vakayapositolo kei na siga cudruvi na ika7 ni Maji, 321. Ni bera ni biu na Siga ni Vakacecegu , a ciqoma o Jisu na nodra masu na digitaki qai masulaki ira ena vukuna. Oqo e dua na iyaloyalo vakavuli ka vakaraitaka ni sa maroroi tiko na veiwekani vakadodonu ena maliwa ni Kalou kei ira na nona digitaki. Ena vakakina kevaka ga era vakadinadinataka na nodra yalodina ki na nona tamata kei na nona ivakavuvuli ni dina, oya me yacova na 321. Ena 1843, ena *tekivutaka tale na matabete i Jisu* na kena cakacaka vakalougatataki kece me baleti ira na tamata yalosavasava digitaki ni lotu Adventist. Ia, ena maliwa ni 321 kei na 1843, era yaga vei ira na dauveisau na nona loloma soli wale, me vakataki ira ena gauna i *Ceataira* .

Tikina e 5: " *Sa qai taura na agilosi na bilo ni ka boivinaka, ka vakasinaita ena bukawaqa ni cabocabonisoro, ka biuta ki vuravura. A sa rogo mai na domo, kei na kurukuru, kei na livaliva, kei na uneune.* "

Na ivalavala e vakamacalataki e laurai ni kaukaua. Sai koya o Jisu Karisito ena icavacava ni nona veiqaravi ni veivakabulabulataki ni sa mai cava na gauna ni loloma soli wale. Sa mai cava na itavi ni " *icabocabonisoro* " , ka " *na bukawaqa* , " e dua na ivakatakarakara ni mate veisorovaki i Jisu Karisito, sa " *biu sobu ki vuravura* , " ka vakatauca na itotogi mai vei ira era sa vakamalumalumutaki koya, ka so, era beci koya. Na icavacava kei vuravura e vakatakilakilataki ena nona veivuke vakadodonu na Kalou e vakavotui eke ena fomula bibi e vakaraitaki ena Vakatakila 4:5 kei na Lako Yani 19: 16 . Na

rai raraba ni gauna Vakarisito e mai cava ena nona lako mai o Jisu Karisito ena “Karisito” oqo.

Me vaka ga na Siga ni Vakacecegu, na ulutaga ni nona veimasulaki vakalomalagi o Jisu Karisito e vakaraitaki ena vuku ni nona cudruvi ena nona vesu ena maliwa ni 321 kei na 1843. O ira na tamata yalosavasava era taroga na Yalo me baleti koya ena Tani. 8:13 e tiko na vuna vinaka me vinakata kina me kila na gauna ena taura kina o Jisu Karisito na matabete " *tawamudu "* .

iVakamacala : Ni sega ni vakatarogi na vakadewa sa oti, e dua na ikarua ni ivakamacala e vakaibalebale sara. Ena ikarua ni vakadewa oqo, na itinitini ni ulutaga ni veimasulaki i Jisu Karisito e rawa ni semati ki na siga ni Maji 7, 321, ena gauna era biuta kina **na** Siga ni Vakacecegu na lotu Vakarisito ka vakavuna na Kalou me curu ki na dua na cudru ka na vakaotia na lotu Vakarisito ena Tokalau , ena kena vakayagataki na " *vitu na davui* " ka lako mai na tikina e6 . Na ivakamacala ruarua oqo e dodonu vakalevu cake baleta na biu ni Siga ni Vakacecegu e tiko na kena itinitini me yacova na icavacava kei vuravura , ena 2030, na yabaki ena, ena nona lesu tale mai lagilagi e laurai, o Jisu Karisito ena kauta laivi tawamudu mai na matanitu ni pope ni Roma kei na kena iotioti ni veitokoni ni lotu Tawase ni Amerika serve koya, na nodra kerekere lasu me ser koya. Ena qai tomana tale o Jisu na nona itutu vaka " *Ulu* " ni Lotu, ka sa taura vakaukauwa na pope. E dina sara, era sega ni vakataki ira na digitaki yalodina, o ira na lotu Vakarisito tawayalodina era na sega ni kauwaitaka na lawa ni Dan.8:14 kei na kena revurevu me yacova na ivakataotioti kei vuravura; ka vakadonuya na nodra rere ni sa lesu tale mai o Jisu me vaka na ivakavuvuli ni Vkta.6 : 15-16. Ni bera na 2030, na imatai ni ono na " *davui* " ena vakayacori ena maliwa ni 321 kei na 2029. Ena " *ikaono ni davui* " , na iotioti ni itotogi ni veivakaroti ni bera na iotioti ni veivakarusai, na Kalou e totogitaki ira sara vakalevu na lotu Vakarisito talaidredre. Ni oti na ikaono ni itotogi oqo, ena tuvanaka o koya na ituvaki me baleta na iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta raraba, ka ena itukutuku oqo, na rarama sa vakatakilai mai ena kacivaki ka vakatakilai vei ira kece era bula tiko. E tiko ena mata ni dua na dina vakaraitaki ni o ira na digitaki kei ira na lutu era na qai, ena nodra digidigi galala, toso ki liu ni bera e dua na veivakarerei ni mate ki na nodra iotioti ni icavacava , ka na: bula tawamudu vei ira na digitaki , mate vakadeitaki ka taucoko vei ira na lutu.

Tikina e 6: “ *Eratou sa vakarau me ratou uvuca na agilosi e vitu ka ratou taura na davui e vitu.* ”

Mai na tikina oqo, na Yalo e solia vei keda e dua na rai vou ni gauna Vakarisito , ka taura me kena ulutaga na " *vitu na davui* " se "vitu na itotogi veitaravi" ka veisoliyaki ena gauna taucoko ni Vakarisito me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321, na yabaki a tauyavutaki kina vakamatanitu ka **vakamatanitu na "** *ivalavala ca "* . Au nanuma lesu ni ena imatai ni vosa ni Vakatakila 1, " *na domo* " i Karisito e sa vakatauvatani sara ga kei na rorogo ni dua na " *davui* ". Na iyaya ni cakacaka oqo e vakayagataki me vakaroti ira kina na tamata ni Isireli e kauta voli e lomana na ibalebale taucoko ni Vakatakila. Na ivakasala e veivakasalataki me baleta na veivakarerei era vakarautaka na meca.

Tikina e 7: “ *Sa uvuca na kenai matai, a sa tubu mai na ucacevata kei na bukawaqa sa veiwaki kei na dra, a sa biu ki vuravura ; a sa kama e dua na ikatolu ni vuravura, a sa kama e dua na ikatolu ni kau, a sa kama na co drokadroka kecega.* ”

iMatai ni itotogi : a vakayacori ena maliwa ni 321 kei na 538, ena veimataqali veivakacacani ni matanitu o Roma mai vei ira na tamata era vakatokai na "tamata tani" . Au nanuma vakabibi na tamata ni "Huns" ka dodonu me vakatokai koya na nodra iliuliu o Attila me "itotogi ni Kalou". E dua na mate ca e vakama e dua na tiki kei Urope : na vualiku kei Gaul, na vualiku kei Itali kei Pannonia (Koroatia kei na tokalau kei Hungary) . Na nona moto, sa rui rogo! "Na vanua e lako kina na noqu ose, e sega ni tubu kina na co." Na nona cakacaka e vakamacalataki vakavinaka sara ena tikina oqo 7; sega ni dua na ka e yali, na ka kece e tiko.

Na " *uca cevata* " e ivakatakilakila ni kena vakarusai na iteitei kei na " *bukawaqa* " oya na kena vakarusai na veika e rawa ni vakayagataki. Ka sa dina sara, " *na dra e biu ki na qele* " e ivakatakarakara ni bula vakatamata e vakamatei ena ivalavala kaukauwa. Na vosa " *biu* " e vakaraitaka na cudru ni Kalou dauveibuli , daunilawa kei na ivakabula ka vakauqeta ka dusimaka na cakacaka ni oti na nona " *biuta na bukawaqa mai na icabocabonisoro* " ena tikina e 5 .

Ena kena veibasai, ena Lev. 26: 14-17 , eda wilika: " *Ia kevaka dou sa sega ni vakarorogo vei au ka sega ni muria na ivakaro kecega oqo, ia kevaka dou sa beca na noqu vunau, ka cata na yalomudou na noqu lewa, mo dou sega ni muria kina na noqu vunau kecega, ia dou na voroka ga na noqu veiyalayalati, au na qai cakava vei kemudou: Au na tala yani vei kemudou na rere kei na rerevaki. sega ni yaga ka na mosi na yalomu . Ia ko ni na kaburaka na nomuni sorenikau ena ka wale , ka'u na vakaduria na mataqu vei kemuni, ia ko ni na vakadrukai e matadra na nomuni meca , ka ko ni na dro ni sa sega ni dua e vakasasataki kemuni.* "

Tikina e 8: " *Sa uvuca na kena ikarua , ka sa biu ki wasawasa e dua na ka me vaka e dua na* ***ulunivanua levu sa kama tiko ena bukawaqa*** *; a sa vuki me dra e dua na ikatolu ni wasawasa.* "

<u>iKarua ni itotogi</u> : Na ki ni iyaloyalo oqo e tiko ena Jere. 51 :24-25: " *Au na sauma lesu vei Papiloni kei ira kece na lewe i Kalitia na ca kece era sa cakava mai Saioni e matamuni, e kaya o Jiova . Raica, au sa saqati iko, o iko na ulunivanua dauveivakarusai, e kaya o Jiova , o iko o dau vakarusa na vuravura taucoko! Au na dodoka yani vei iko na ligaqu, ka* ***vakaliliga vei iko na ligaqu , ulunivanua.*** » E na tikina oqo 8 e vakavotuya kina na Yalo na matanitu vakapopi ni Roma ena ruku ni kena yaca vakaivakatakarakara ni " *Papiloni* " ka na basika ena i vakarau " Papiloni na *ka levu* " ena Vkta . lewa, me vaka na kena e vakayagataka me vakama na veicati o ira era vakadonuya ka tokona : na tui vaka-Iurope kei na nodra tamata Katolika Eke me vaka ena Taniela, " *na wasawasa* " e vakatakarakarataka na tamata e kauwaitaki ena veivakabulabulataki vakaparofisai na tamata ni tamata sega ni kilai ka ra sa lotu Vakarisito tikoga na conquence ni appa. *tauyavutaki* ni matanitu vakapopi ena 538 sa ikoya me valuti ira na tamata me rawa ni ra saumaki mai ena kaukauwa ni mataivalu vakaiyaragi . Vakarisito, ka vakavuna na veivakacacani, rarawa, kei na mate ena kedra maliwa kei na kedra maliwa na tamata e taudaku ni veimatalotu duidui e dua na ka vou ena vuku ni kena beci na Siga ni Vakacecegu tabu ni Kalou E vakavuna na veivakamatei sega ni gadrevi ni saumaki mai vakasaurarataki e vakayacora o Charlemagne II na tamata ni Urpesa vakadodonu. na ka kecega sa parofisaitaki ena " *ikarua ni davui* ."

Tikina e 9: " *A sa mate e dua na ikatolu ni veika bula e wasawasa, ka vakarusai e dua na ikatolu ni waqa .* "

Na kena itinitini e vuravura raraba ka na tudei me yacova na ivakataotioti kei vuravura. Na vosa " *wasawasa* " kei na " *waqa* " ena kunea na kena ibalebale ena veivala kei ira na Musolomani ni Wasawasa Mediterranean, ia kei ira talega na tamata ni Aferika kei na Sauca Amerika na vanua ena vakavuna kina na veivakamatei rerevaki ni veivakamatei vakadomobula ni vakabauta Katolika qaqa.

Ena kena veibasai, eda wilika ena Tiko 10. 26: 18-20 : " *Kevaka, veitalia na ka oqo, dou sa sega ni vakarorogo vei au, au na totogitaki kemudou vakavitu ena vuku ni nomudou ivalavala ca. Au na musuka na viavialevu ni nomudou kaukauwa,* ***au na cakava na nomudou lomalagi me vaka na kaukamea*** *, kei na nomudou vuravura me vaka na kopa. Na nomudou kaukauwa ena vakayagataki walega, na nomudou vanua ena sega ni vuavuai vinaka, na nomudou vanua ena sega ni vuataka na vuata* ***kei na ith . vua*** " Ena tikina oqo, e kacivaka kina na Kalou e dua na veivakakaukauwataki vakalotu ka sa vakayacori ena gauna vakarisito ena kena sa lako tani o Roma mai na lotu butobuto ki na lotu butobuto. E vakasakiti ni, ena

gauna ni veisau oqo, na veiliutaki vaka-Roma e biuta na "Capitol" me vakatikora na pope ena Valenitui Lateran, ka tiko sara ga ena "Caelius," oya na lomalagi. Na veiliutaki kaukaua ni pope e vakadeitaka na kena vakaukauataki na lotu e parofisaitaki. A veisau vua na vakabauta Vakarisito. Na yalomalua i Karisito sa sosomitaki ena veivakacacani kei na veivakalolomataki ; kei na yalodina ki na dina e veisau me tawayalodina kei na gugumatua ena lasu vakalotu.

Tikina e 10: " *Sa uvuca na ikatolu ni davui , a sa lutu mai lomalagi e dua na kalokalo levu, sa caudre me vaka na cina , a sa lutu ki na dua na ikatolu ni uciwai kei nai vurevure ni wai.* "

iKatolu ni itotogi : Na ca e vakatuburi e vakalevutaki ka yaco ki na kena cecere duadua ni sa voleka ni cava na Veitabagauna e Loma. Na toso ni tabaivola ena misini e vakarawarawataka na kena tabaki na iVolatabu Tabu. Ena nodra wilika, era kunea kina na digitaki na dina e vakavuvulitaka. E vakadonuya kina na itavi ni " *rua na ivakadinadina* " e solia vua na Kalou ena Vakatakila 11:3: " *Au na solia vei rau na noqu ivakadinadina na kaukauwa, ka rau na parofisai me dua na udolu rua na drau onosagavulu na siga, ka rau vakaisulu ena isulu taga* . na tamata yalosavasava e tiko kina na kena tamata era sokaloutaka. Baleta na kena taukeni e dua na iVolatabu e vakacalai kina qai vakaraitaka vua e taukena me vakararawataki qai vakamatei. Sa ikoya na kena kunei na dina vakaivolatabu e vakadonuya na iyaloyalo e soli ena tikina oqo: " *A sa lutu mai lomalagi e dua na kalokalo levu, sa kama me vaka na cina* ." Na bukawaqa e se kabi tikoga ki na ivakatakarakara kei Roma, vakatakarakarataki ena gauna oqo ena dua na " *kalokalo levu kama* " me vaka na " *ulunivanua levu kama* ." Na vosa " *kalokalo* " e vakaraitaka na kena kaya ni " *solia na rarama ki vuravura* " vakalotu me vaka na Vakatekivu 1:15 ; ka oqo ena yaca i Jisu Karisito, ka nona irairai e tukuna ni sa " *cina ,"* dina , dau kauta mai na rarama ka vakatauvatani kina ena Vakatakila 21:23 . E se " *levu* " tikoga me vaka ena kena itekivu , ia na kena bukawaqa veivakacacani sa tubu cake, sa sivi mai na ituvaki ni " *kama* " ki na kena " *katakata* . " ni " *gata "* dau veivakacalai ka veivakacalai ki na nona iwalewale na " *gata "* dau veivakacacani vakadodonu . Nona meca era sega walega ni Kalou vakacegu ka docile digitaki , e tiko talega ka cecere cake mai na veika kece e sotava tiko, e dua na lotu Tawase lasu, vakapolitiki cake mai na lotu, baleta ni sega ni kauwaitaka na ivakaro e solia o Jisu Karisito ka taura na iyaragi, e vakamatea, veivakamatei vakalevu me vaka na keba ni lotu Katolika. Na " *ikatolu ni uciwai* " oya, e dua na tiki ni iwiliwili ni tamata ni lotu Vakarisito Iurope, e sotava na veivakacacani vaka-Katolika ena sala vata ga me vaka " . *na ivurevure ni wai* . Na ivakaraitaki ni veivurevure ni wai oqo sai koya na Kalou vakataki koya me vakataki Jere. 2:13: " *Ni sa rua na ivalavala ca era sa cakava na noqu tamata : era sa biuti au, na ivurevure ni wai bula, ka ra kelia me nodra na ikeli , na ikeli sa ramusu ka sega ni rawa ni taura na wai.* " Ena kena levu, ena tikina oqo, na Yalo e vakatoka ena " *ivurevure ni wai* sa buli ena ivakatakarakara ni Kalou " na tamata digitaki . E vakadeitaka na Joni 7:38 , e kaya: " *O koya sa vakabauti au, me vaka sa kaya nai Vola Tabu, ena drodro mai na ketena na uciwai ni wai bula."* » Na vosa oqo e dusia tale ga na ivalavala ni papitaisotaki ni gonelalai, mai na gauna era sucu kina , sega ni vakatarogi , era ciqoma e dua na ivakatakilakila vakalotu ka na vakavuna mera vakarurugi ena dua na inaki vakalotu sega ni digitaki . Ni ra sa tubu cake tiko, ena dua na siga era na taura na iyaragi ka vakamatei ira na meca baleta ni dodonu vei ira na nodra ivakatakilakila vakalotu. E vakacala na i Vola Tabu na i vakavuvuli oqo baleta ni kaya: " *O koya sa vakabauta ka papitaisotaki ena vakabulai, ia ko koya sa sega ni vakabauta ena cudruvi* (Marika 16:16)."

Tikina e 11: " *Na yaca ni kalokalo ko ya na Kaukauwa ; a sa yaco me gaga e dua na ikatolu ni wai; a ra sa lewe vuqa na tamata era sa mate e na vuku ni wai, ni sa yaco me gaga.* "

Me veibasai kei na wai savasava ka vakamatea na viagunu e vakatoka na iVolatabu, na vosa volai ni Kalou, na ivakavuvuli ni lotu Katolika e vakatauvatani kei na " *wormwood* ," e dua na gunu gaga, veivakamatei, ka veivakamatei sara mada ga; oqo e dodonu me vaka ni iotioti ni itinitini ni ivakavuvuli oqo ena bukawaqa ni " *ikarua ni mate ni iotioti ni veilewai* . " E dua na iwase , " *e dua na ikatolu* " ni tamata , e veisautaki ena ivakavuvuli ni Katolika se lasu ni lotu Tawase e ciqomi. " *Na wai* " e tamata kei na ivakavuvuli vakaivolatabu. Ena ika16 ni [senitiuri] , era vakayagataka cala na ilawalawa lotu Tawase era vakaiyaragi na iVolatabu kei na kena ivakavuvuli , ena iyaloyalo ni tikina oqo , era vakamatei na tamata ena ivakavuvuli lasu ni lotu Tawase. Oqo baleta ni sa yaco me rarawa na tamata kei na ivakavuvuli vakalotu. Ena nona vakaraitaka ni " *sa yaco me gaga na wai* ," e sauma tiko na Kalou e dua na veibeitaki ni " *vakatitiqa ni vuvu* " ka sa vakarautaki tu mai na Vakatakila 6:6 ena *ika 3 ni sila* . E vakadeitaka, ena gauna e yaco mai kina na nona vosa volai me cakava vakakina, na veibeitaki ni veibutakoci e kauta mai ki na Soqoni me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321, ka liutaka na gauna ni veibutakoci e vakayacori vakamatanitu ka vakayacani vakalotu o Perikamo ena Vakatakila 2:12 me baleta na 538 .

Ena kena veibasai, eda wilika ena Tiko 10. 26 *;* 26 kei na ikatolu ni *davui* ni Vakatakila e vakaraitaka na lewa ni Kalou ena itekitekivu ni gauna ni Veivakalesui mai. Era sa vakacegu tikoga na nona digitaki dina ka ra sa vakacegu, ka ciqoma na mate se vesu me vaka na mate dina. Ia e sivia na nodra ivakaraitaki cecere, e raica ga na "manumanu *" kaukauwa* era veivala, vakalevu duadua, mai na viavialevu vakatamata, ka ra vakamatea na tamata ena ferocity ni manumanu kila daukana lewe ni manumanu. Na vakasama oqo ena vakayacori ena Vakatakila 13:1 kei na 11. Oqo na kena icavacava ni gauna , ena ivakarau ni **veivakararawataki,** sa kauti koya kina na Digitaki " *ki na vanua dravuisiga* " (= veivakatovolei) ena Vakatakila 12:6-14 vata kei na " *rua na ivakadinadina* " vakaivolatabu ka vola na Kalou ena Vakatakila 11:3. Ena mai cava na veiliutaki sega ni vosota ni pope e parofisaitaki me 1260 na yabaki.

Tikina e 12: " *Sa yaco mai na ikava ni auwa . Sa qai vakacacani e dua na ikatolu ni matanisiga, kei na dua na ikatolu ni vula, kei na ikatolu ni kalokalo, ka sa butobuto kina e dua na ikatolu vei ira, ka sa sega ni cila na siga me dua na ikatolu ni kena balavu, ka vakakina na bogi.* "

iKava ni itotogi : Na Yalo e vakaraitaka eke na " *veivakararawataki levu* " e kacivaki ena Vakatakila 2:22. Ena ivakatakarakara, e vakaraitaka vei keda na kena revurevu: ena dua na tiki, " *na matanisiga* , " vakatakarakarataka *na* rarama ni Kalou, e vakacacani. Talega, ena dua na tiki, " *na vula* ," e vakatakarakarataka na keba vakalotu ni butobuto, ka ra okati kina ena 1793 na lotu Katolika kei na lotu Tawase veivakaisini, e vakacacani talega. Ena ruku ni ivakatakilakila " *kalokalo* ," e dua na iwase ni lotu Vakarisito era kacivi *me ra vakararamataka na vuravura* era sa vakacacani talega vakayadua. O cei gona e rawa ni vakacacana vaka kina na rarama ni lotu Vakarisito dina kei na lasu? Sauma : na vakasama ni sega ni vakabauta na Kalou, e vakasamataki me rarama levu ni gauna oqo . Na kena rarama e vakaruguta na kena vo kece. O ira na dauvolaivola era vola na ivola me baleta na ulutaga oqo era dau dokai vakalevu ka vakatokai ira me ra "vakararamataki ," me vakataki Voltaire kei Montesquieu . Ia , na rarama oqo e vakarusa , taumada, na bula ni tamata ena dua na sinucodo, ka vakadavea na dra ena veiuciwai. Ni oti na ulu i Tui Louis XVI kei na watina o Marie-Antoinette, era sa qai lutu vakaveitalia o ira na lotu Katolika kei na lotu Tawase era vakayacora tiko na lotu Tawase ena ruku ni nodra veivakamatei na dauvakacaca. Na ivalavala ni lewa dodonu vakalou oqo e sega ni vakadonuya na sega ni vakabauta na Kalou ; ia na itinitini e vakadonuya na sala , ka rawa ga vua na Kalou me kauti ira sobu na dau veivakasaurarataki ena nona saqati ira ena dua na veivakasaurarataki cecere, ka kaukauwa cake ka kaukauwa cake. " *Na kaukauwa kei na kaukauwa* " e nona na Turaga ena Vakatakila 7:12.

Ena kena veibasai, eda wilika ena Tiko 10. ' " " *Na iseleiwau ka na sauma lesu na noqu veidinadinati* " sa ikoya dina na itavi e solia na Kalou ki na matanitu vakamatanitu ni sega ni vakabauta na Kalou ni Varanise ena nona solia vua na uludra na cala ena veibutakoci vakayalo e caka vua. Me vaka ga na matedewa ena tikinivolatabu, na matanitu sega ni vakabauta na Kalou oqo e vakatura e dua na ivakavuvuli ni veivakamatei vakalevu me rawa kina vei ira na dauvakamatei e nanoa me ra vakacacani ni mataka . Me vaka na ivakavuvuli oqo, na matanitu vaka-eli oqo e vaka me sa lokuci me vakaruguti ira kece na kawatamata ena mate. Oqo na vuna ena solia kina na Kalou na yaca " *qara e sega ni vakabotona* ," na " *manumanu e tucake mai na qara e sega ni vakabotona,* " ena Vakatakila 11:7 e vakatorocaketaka kina na nona ulutaga. Oqo baleta ni ena Vkte. Me kena ivakaraitaki, eda kunea na icavacava ni lotu Katolika kei na tui Vendée vakayacana tale me "Sausaumi" mai vei ira na dauvakacaca ka nodra ituvatuva me caka me dua na vanua lala ka sega ni vakaitikotiko.

Tikina e 13: " *Ia ka'u sa rai, ka'u sa rogoca e dua na ikeli ni sa vuka voli e na loma ni lomalagi, ka kaya e na domo levu , Ena ca, ena ca, ena ca vei ira na lewe i vuravura, ena vuku ni domo tale eso ni nodratou davui na agilosi e tolu eratou sa vakarau uvuca !* "

Na Veisau ni Varanise e vakavuna na veivakamatei, ia e rawati kina na inaki e nakita na Kalou. E vakaotia na veivakasaurarataki vakalotu, ni oti oya , sa qai vakayacori na vosota. Oqo na gauna e, me vaka na Vakatakila 13:3, na " *manumanu mai wasawasa* " ni lotu Katolika e " *mavoa me mate ia e vakabulai* " ena vuku ni lewa kaukauwa ni " *ikeli* " nei Napoleon , " e vakaraitaki ena tikina oqo , ka vakabulabulataka tale ena nona Concordat . " ... *e dua na ikeli e vuka tiko ena lomadonu ni lomalagi* " e vakatakarakarataka na cecere ni nona veiliutaki o Empara Napoleon I · E vakarabailevutaka na nona lewa vei ira kece na tamata mai Iurope ka sega ni rawata me valuti Rusia . Na digidigi oqo e solia vei keda na dodonu levu ena kena vakarautaki na veika e yaco; e vakatututaki kina na gauna mai na 1800 ina 1814. Na kena revurevu levu ni veiliutaki oqo e vakavuna e dua na ivakatagedegede kaukauwa ka vakadonuya kina na yaco mai ena siga bibi ni Taniela 8:14, 1843. Na matanitu bibi oqo ena itukutuku ni vanua o Varanise e yaco me , me baleta na Kalou , na dau kauta e dua na itukutuku rerevaki, mai na gauna e oti kina na lotu Vakarisito ena universal ena gauna , na lotu Vakarisito ena vakarurugi ena gauna , na lotu Vakarisito ena vakarurugi ena gauna . levu na " *leqa* ". Ni tokaruataki vakatolu, sa ikoya na uasivi ni " *leqa* " ; Oqo baleta, ni da sa curuma yani na yabaki 1843, me vaka e vakavuvulitaka na Vakatakila 3:2, na Kalou e gadreva na lotu Vakarisito , era kaya ni veivakabulai i Jisu Karisito , me ra vakaotia vakaoti na Veisau e tekivu ena 1170, na siga e vakalesuya taucoko kina o Pierre Valdo na dina vakaivolatabu, ka me ra vakatubura na " *cakacaka uasivi* " ; na uasivi oqo e gadrevi ena Vakatakila 3:2 kei na ivakaro ni Taniela 8:14. Na kena revurevu ni kena sa mai vakayagataki e basika eke ena tolu na " *rarawa"* lelevu » ka da na vulica vakatikitiki ena gauna oqo. Au via vakaraitaka tale ga ni ka e vakavuna na gauna ni sautu vakalotu oqo, e veisaqasaqa, e dua na " *ka rarawa levu* . ", sa ikoya na ivotavota ni vakabauta ni matanitu o Varanise ka permeates ka na, me yacova na icavacava kei vuravura, permeates vakasama vakatamata ena Tokalau . Oqo ena sega ni vukei ira me ra vakayacora na veisau e gadreva na Kalou mai na 1843. *Ia* sa , na " *ikaono ni kalokalo* " ni Vakatakila . ki na " *lolo drokadroka* " , vakakina na nona sega ni ciqoma na matua vakayalo taucoko e gadreva na Kalou mai na 1843. Ka sa soli na ivakatakilakila vakasilesitieli ni veivakaroti ni Kalou ena ika 13 ni Noveba, 1833, me salavata kei na gauna e vakatututaki me kacivaki kina na tolu na " rarawa " levu ni tikina *e* vulici.

Ena nona ivakatakila, e vakayagataka na Yalo na vosa " *lewe i vuravura* " me vakatokai ira na tamata era taketetaki ena tolu na " *rarawa* " *lelevu* e parofisaitaki . Ena kena veibasai, o Jisu e vakatoka na nona digitaki yalodina dina ena vosa " *lewenivanua ni matanitu vakalomalagi* . " *vuravura* " ia " *lomalagi* " ka sa " *vakarautaka kina o Jisu e dua na vanua vei ira* " me vaka na Joni 14:2-3. O koya gona, ena veigauna kece e cavuti kina na

vosa oqo " *lewe i vuravura* " ena Vakatakila, e kena ibalebale me vakatokai na tamata talaidredre ka tawasei mai vua na Kalou ena vukui Jisu Karisito.

Vakatakila 9 : Na ika 5 kei na ika 6 ni davui .
Na " *imatai* " kei na " *ikarua ni leqa levu* " .

Na *ika 5 ni Davui* : Na " *iMatai ni Veivakaleqai Levu* " .
vei ira na lotu Tawase (1843) kei na lotu Vakarisito (1994) .

Me kilai : Ena imatai ni wiliwili, na ulutaga oqo ni " *ika 5 ni davui* " e vakaraitaka ena iyaloyalo vakaibalebale na lewa e sa vakayacora tiko na Kalou vei ira na lotu Tawase era sa lutu ki na madua me tekivu mai na vulaitubutubu ni 1843. Ia e kauta mai na ikuri ni ivakavuvuli ka vakadeitaka na veivakadeitaki vakaparofisai ni Kavitu ni Siganisucu Mr. White, o koya a digitaka o Jisu me nona italai. Na nona cakacaka vakaparofita e vakararamataka vakabibi na gauna ni iotioti ni iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta; na nona parofisai ena vakadeitaki ena itukutuku oqo. Ia na ka e sega ni kila na ganei keirau oya ni dua na wawa ni ikatolu ni Lotu Lesu Vakarua Mai e parokaramutaka na Kalou me vakatovolei kina na Lotu Kavitu vakataki koya. E dina ni ikatolu ni wawa oqo e sega ni tiko na veivakatorocaketaki raraba ni rua sa oti , na levu ni dina vou e vakatakilai vua e cakava na malumalumu e laurai oqo. Oqori na vuna, ni sa vakatovolei mai vei Jisu Karisito ena maliwa ni 1983 kei na 1991 , Valence-sur-Rhône , e Varanise, kei na yanuyanu o Mauritius, ni oti na kena cakitaki na kena iotioti ni marama vakaparofita, na ivakavuvuli vakamatanitu ni lotu Karisito a " vakayagataki me vakakina *" mai na9.* na parofisai ni " *lima na vula* " ni tikina e 5 kei na 10 ni wase oqo 9. Oqo na vuna, ena ikarua ni wiliwili, na lewa vakaibalebale oqo e cakava na Turaga me baleta na veitikina duidui ni vakabauta vaka-Tawase e baleta na lotu vaka-Kavitu ni Siga ni Veivakalotutaki vakamatanitu e lutu ki na vukitani , , ena dua na

veibeitaki ; oqo, veitalia na veivakaroti e solia o Ellen G. White ena wase "na kena sega ni vakadonui na rarama" ni nona ivola e vakatabakidua vei ira na qasenivuli ni lotu Kavitu "Na Tabacakacaka Vakaitalatala". Ena 1995, e yaco kina na nodrau veidinadinati vakamatanitu na lotu Adventist kei na lotu Tawase me vakadeitaka na lewa dodonu e parofisaitaka na Kalou. E dodonu me da kila ni rua na lutu oqo e tautauvata na vuna: na kena sega ni ciqomi ka beci na vosa vakaparofisai e vakatura na Kalou, mai vua e dua na dauveiqaravi ka digitaka me baleta na itavi oqo .

Na " *ca* " sai koya na auwa ni ca ka kena dau veivakauqeti ka dau veivakauqeti o Setani, na meca i Jisu kei ira na nona tamata yalosavasava digitaki. Ena vakatakila vei keda na Yalo ena ivakatakarakara, na ka e yaco vua e dua na tisaipeli i Jisu Karisito ni sa cakitaki koya me soli vua na tevoro; ka sa qai vakavuna e dua na " *rarawa* " levu dina .

Tikina e 1: " *Sa uvu na ikalima ni auwa , ka'u sa raica e dua na kalokalo sa lutu mai lomalagi ki vuravura. Sa soli vua na ki ni qara sega ni vakabotona.* "

E dua na " *ikalima* ," ia *na* ivakasala levu e vakatabakidua vei ira na digitaki i Karisito era sa vakatabui mai na 1844. " Na kalokalo *ka lutu mai lomalagi* " e sega ni " *kalokalo ni Absinthe* " ni wase sa oti, ka sega ni " *lutu* " " *ki vuravura* ," ia " ena *dela ni veiuciwai kei na ivurevure ni wai . kalokalo ena ligana* , " Ni nona " *cakacaka* " e vakaraitaki ni " *sega ni uasivi ,* " a biuta ki qele o Jisu na " *kalokalo* " ni italai ni lotu Tawase.

Na veilewai ni lotu Adventist e a vakatakilakilataki ena vulaitubutubu ni 1843 ena kena mai cava e dua na imatai ni nanamaki ni nona lesu tale mai o Jisu Karisito. E dua na ikarua ni nanamaki ni lesu mai oqo e mai cava ena ika 22 ni Okotova, 1844. Ni oti ga na ikarua ni veivakatovolei oqo sa qai solia kina na Kalou vei ira na qaqa na kila kei na ivalavala ni Nona Siga ni Vakacecegu tabu ni Vakarauwai. Na Siga ni Vakacecegu oqo sa qai taura na itavi ni " *ivakatakilakila ni Kalou* " ka sa tukuni tiko ena tikina e 4 ni wase oqo 9. Na nodra ivakatakilakila na nona tamata sa tekivu kina ni sa oti na ikarua ni veivakatovolei, ena vulaitubutubu ni 1844. Na vakasama e vakaoqo: na vosa " *ka sa lutu* " e taketetaka na siga ni vulaitubutubu ni Dan4e,41 . kei na kena mai cava na imatai ni veivakatovolei ni lotu Kavitu, me veibasai kei na kena ni vulaitubutubu ni 1844 ka vakatakilakilataka na itekivu ni nodra dregati na qaqa digitaki kei na kena ni ulutaga ni " *ika 5 ni davui* " oqo , ka kena inaki vua na Kalou me vakatakila na lutu ni vakabauta ni lotu Tawase kei na kena ni lotu Kavitu ka na cakava e dua na ... *vula* " parofisaitaki ena tikina e 5 kei na 10. O koya gona, ni tekivu na "lima na vula" ni ulutaga oqo ena vulaikatakata ni 1844, na itukutuku ni itekitekivu ni veivauci, me vaka na ulutaga levu, na vakabauta ni lotu Tawase " sa *lutu tale* " ni bera na siga oqo, mai na vulaitubutubu ni 1843 eda raica vakadodonu na na itukutuku makawa . Na rua na tikinisiga 1843 kei na 1844 e tiko na nodra itavi vakatabakidua e salavata kei ira.

Ni biuti koya o Jisu ka solia vua na tevoro , na vakabauta ni lotu Tawase e lutu ki na " *qara* " se " titobu *i Setani* " ni lotu Katolika ka ra vakacacana vakataki ira na Dauveivakalesui mai ena gauna ni Veivakalesui mai ena Vakatakila 2:24. Ena kena vakamalua, ena nona kaya ni lutu " ki *vuravura* ", na Yalo e vakadeitaka na ivakatakilakila ni vakabauta vaka-Tawase e vakatakarakarataki ena vosa " *vuravura* " ka vakananuma lesu na kena biubiu mai na lotu Katolika ka vakatokai na " *wasawasa* " ena Vakatakila 13 kei na 10:2. Ena itukutuku ni " *Filatelifia* , " e vakaraitaka o Jisu na " *katuba* " e dola se sogo. Eke, e dua na ki e dolava e dua na sala duidui sara vei ira, me vaka ni solia vei ira na curu ki na " *na qara lolobo,* " e dua na ivakatakilakila ni yali ni bula. Oqo na auwa ni , vei ira , " *na rarama* e yaco me *butobuto* " kei na " *butobuto* e yaco me *rarama* . " Ni ra ciqoma me nodra ivotavota na ivakavuvuli ni vakasama vakafilosofi ni republican, era sa guilecava na savasava dina ni vakabauta e vakasavasavataki ena dra i Jisu Karisito. Meda raica mada na kena dodonu " *a soli vua* ." O koya e solia vakaoqo vei ira yadua me vaka na nodra cakacaka sai koya o Jisu Karisito na Turaganilewa vakalou. Ni sai koya talega nai vakatawa ni ki; " *na*

ki i Tevita " vei ira na digitaki era vakalougatataki ena 1873 kei na 1994 , me vaka na Vakatakila 3:7 , kei na " *ki ni qara sega ni vakabotona* " vei ira na lutu ena 1843 kei na 1994 .

Tikina e 2: " *Sa qai dolava na qara sega ni vakabotona. A sa tubu cake mai na qara e dua na kubou, me vaka na kubou ni dua na lovo levu ; a sa butobuto na matanisiga kei na cagi e na kubou ni qara.* "

Na vakabauta ni lotu Tawase e veisautaka na turaga kei na icavacava, ka veisau talega na kena cakacaka. E vakadonuya kina na itinitini sega ni vakatitiqataki ni dodonu me sotava na veivakarusai ni iotioti ni veilewai ena " *bukawaqa* " ni " *ikarua ni mate* " ka na vakavotukanataki ena Vakatakila 19:20 kei na 20:10. Ni tauri na iyaloyalo ni " *dua na drano bukawaqa kei na sulifure* ," na " *bukawaqa* " oqo ni iotioti ni veilewai ena dua na " *lovo levu* " ka vakarerei ira na dau talaidredre ki na ivakaro ni Kalou me tekivu mai na nodra kacivaki ena Ulunivanua o Saineai me vaka na Lako Yani. 19:18: " Sa *kubou taucoko na Ulunivanua o Saineai , baleta ni sa lako sobu mai kina na Turaga ena bukawaqa;* ***ka sa tubu cake na kubou me vaka na kubou ni lovo*** *, ka sa luluqa vakalevu na ulunivanua taucoko.* Sa qai vakayagataka na Yalo na iwalewale ni veiqaravi ka vakatokai na "flashback cakacaka," ka vakaraitaka na tevoro . " *kubou* " eke e rua na kena ibalebale: o ya na bukawaqa ni " *lovo levu* " eda wilika kina ena Vakatakila 14:11: " *Ia na kubou ni nodra vakararawataki sa lako cake me tawamudu ka sega ni mudu ; ka sega na nodra vakacegu ena siga se bogi, o ira era sokaloutaka na manumanu kei na nona matakau, kei koya e ciqoma na ivakatakilakila ni yacana ,* " ia na nodra *masu tale ga na yalosavasava* " me vaka na Vkta . 5:8 , eke , o ira na yalosavasava lasu. " *O sa nanumi ni o sa bula tiko; ka ko sa mate* ." Mate, ka mate vakarua, me vaka ni mate e vakatututaki sai koya na " *ikarua ni mate* " ni " *iotioti ni veilewai* . " Na cakacaka vakalotu oqo e vakacalai ira na tamata kecega vakavo ga na Kalou kei ira na nona digitaki e vakararamataka. Na veivakacalai raraba oqo sa ikoya na "mateni," me vaka e kaya na vuravura ni gauna oqo. Ka sa ikoya dina na vakasama ni mateni e vakatura na Yalo ena ivakatakarakara ni *"* kubou " *ka* tete yani ena " *cagi curing* " ki na tikina . " Kevaka na kena ikarua e ivakatakilakila ni rarama vakalou dina, o ya ni " . *Na vosa "cagi* " e vakaibalebaletaka na vanua e maroroi tu me baleta na tevoro, ka vakatokai me " *turaga ni kaukauwa ni cagi* " ena Efeso. 2:2, ka vakatokai koya o Jisu me " *turaga ni vuravura oqo* " ena Joni 12:31 kei na 16:11 . Ena vuravura, na inaki ni veivakacalai me vunitaki kina na dina e dodonu me vuni tu ga. Ena ivakatagedegede vakalotu, e tautauvata ga : na dina e baleti ira ga na digitaki. Na nodra vakalevutaki na ilawalawa lotu Tawase e sa tiko dina na kena yaga me vakamalumalumutaka na kena tu na vakabauta ni Kavitu ni Lesu Vakarua Mai; E tomani tikoga oqo me yacova na 1995 ni ra sa kidavaki koya ki na nodra itutu ena vuku ni nona " *leqa levu* . " Ena ituvaki vakayalo vou oqo, era na vakacacani ena *ikarua ni mate* ka na veisautaka na dela ni vuravura me dua na *lovo kama* . E rerevaki na itukutuku ka rawa ni da kila ni sega ni solia vakamatata na Kalou. E maroroi tu vei ira na digitaki me rawa ni ra kila na icavacava cava era sa dro tani mai kina.

Tikina e 3: " *A sa lako mai na kubou ki vuravura na vodre : a sa soli vei ira na kaukauwa, me vaka na kaukauwa ni batibasaga kei vuravura.* "

Na masu e vakatakarakarataki ena " *kubou* " e lako mai na gusudra kei na nodra vakasama na lotu Tawase era sa lutu, o koya gona na tagane kei na yalewa e vakatakarakarataki ena " *vodre* " ena vuku ni nodra lewe levu. E dina sara ni lewe vuqa na veika bula vakatamata era a lutu ena 1843 ka'u vakananuma vei kemuni, ena 1833, tini na yabaki yani ki liu, a solia na Turaga e dua na vakasama ni lewe vuqa oqo ena " lutu ni kalokalo " ka vakayacori ena bogi ni ika 13 ni Noveba, 1833 ena maliwa ni bogi levu ki na 5.00 . ivakadinadina. Sa qai dua tale, na malanivosa " *e vuravura* " e kauta mai na ibalebale ruarua ni vakarabailevutaki vakavuravura kei na ivakatakilakila ni lotu Tawase. O cei e vakavinavinakataka na " *vodre* " veivakarusai ka veivakarusai ? Sega ni dauteitei, ka sega ni

taleitaka na Kalou na tamata vakabauta era soli koya yani ka cakacaka vata kei na meca me vakarusa na nona tatamusuki digitaki, oqori na vuna e vakayagataki kina vei ira na ivakatakilakila oqo. Oti, ena Isikeli 2, na wase lekaleka oqo e 10 na tikina, na vosa " *vukitani* " e cavuti vaka 6 me vakatokai ira na Jiu " *vukitani* " ka vakatoka na Kalou me " *votonikau, co madu kei na lago* . " Eke, na vosa oqo " *lago* " e baleti ira na vukitani ni lotu Tawase. Ena tikina e 3, na kena vakaibalebaletaki na nona kaukaua e vakarautaka na kena vakayagataki e dua na ivakatakilakila vuni bibi duadua. Na kaukauwa ni " *lago* " sai koya me ra vakamatea na nodra vakacacani ena kaukauwa ni nodra " *iqaqalo* " . Ka sa taura na vosa oqo " *iqaqalo " ena vakasama vakalou, e dua na ibalebale bibi e vakaraitaki ena Aisea 9:14: " na parofita e vakavulica na lasu sai koya na iqaqalo* ". Era dau vakayagataka na manumanu na nodra " *iqaqalo* " mera cemuria ka vakamavoataki ira na lago kei na manumanu lalai tale eso era dau vakacudrui ira. Eke eda kunea kina na iyaloyalo ni " *parofita yalewa o Jesepeli* " lasu ka vakayagataka na nona gauna me vakadodonutaka ka vakararawataki ira na Kalou kei ira na nona tamata tawayalodina era sa vakacalai. Na ivalavala ni veivakamatei ena lomasoli me sorovaki kina na ivalavala ca, e tiki tale ga ni ivakavuvuli ni vakabauta ni lotu Katolika. Ena Vakatakila 11:1, e vakadeitaka na Yalo na veivakatautauvatataki oqo ena nona vakayagataka na vosa " *reed* " ka solia kina na ki Aisea 9:14 na ibalebale vata ga kei na vosa . " *tail* . " Na iyaloyalo oqo ni lotu vakapopi e sa vakayagataki talega, me tekivu mai na 1844, vei ira na tamata lotu Tawase era sa lutu ka ra sa yaco me ra parofita ni Kalou ka ra vakavuvulitaka na lasu, oya na parofita lasu. Na vosa e vakatututaki " *iqaqalo " ena cavuti vakamatata ena tikina e 10.*

-

-

-

-

<u>Na tara ni rumu ni wawa ni Lotu Katolu ni</u> **Lesu Vakarua Mai .**

<u>(ena gauna oqo, mai na ikavitu ni siga)</u>

Tikina e 4: " *A sa vakaroti vei ira me ra kakua ni vakacacana na co ni vuravura, se dua na ka drokadroka, se dua na kau; ia ko ira ga na tamata sa sega* ***na ivakatakilakila ni Kalou e yadredra*** . "

Na " *vodre* " oqo e sega ni kania na veivunikau drokadroka , ia e veivakaleqai vei ira na tamata era sega ni taqomaki ena " *ivakatakilakila ni Kalou* " . Na kena cavuti oqo na " *ivakatakilakila ni Kalou* " e vakadeitaka na itukutuku ni gauna e sa vakamacalataki oti ena Vakatakila 7. E tautauvata gona na itukutuku, na wase 7 me baleti ira na digitaki era sa dregati kei na wase 9, o ira na lutu era sa biu tu. Au nanuma ni me vaka e tukuna o Maciu. 24:24, e sega ni rawa me vakacalai e dua na digitaki dina. Era sa veivakacalai kina na parofita lasu, e dua vei ira.

Na kena dodonu, " ***na ivakatakilakila ni Kalou ena yadre*** ," e vakaraitaka na itekitekivu ni nodra vakatakilakilataki na dauveiqaravi digitaki ni Kalou , oya, na ika 23 ni Okotova, 1844. Na kena matailalai e cavuti ni bera toka ga na kena cavuti na gauna vakaparofisai ni " *lima na vula "* ena tikina e tarava ; e dua na balavu ni 150 na yabaki dina ka na yavutaki ena siga oqo.

Tikina e 5: " *A sa soli vei ira na kaukauwa me ra kakua ni vakamatei ira, me ra vakararawataki ira ga* ***me lima na vula*** *: ia na nodra rarawa sa vaka na rarawa ni batibasaga ni sa vakamavoataka e dua na tamata.* "

Na itukutuku ni Kalou e kauta vata mai ena kena ivakatakarakara na veika e vakayacori ena veigauna duidui; ka veilecayaki ka vakadredretaka na vakadewa vakaibalebale. Ia ni sa matata ka ciqomi na iwalewale oqo, sa na matata sara na itukutuku. Na tikina oqo 5 a yavu ni noqu kacivaka na lesu tale mai i Jisu Karisito ena 1994. E tiko kina na

parofisai talei " *lima na vula* " ka, tekivu mai na 1844, e vakatara vei keda me da tauyavutaka na siga 1994. Ia, me rawati kina na ituvatuva ni Kalou, au sa dodonu sara ga me semati na date oqo Jisu Karisito re na lagilagi. O koya gona, niu mataboko vakalailai ena dua na ka dodonu ena tikinivolatabu ena sega ni rawa kina na inuinui oqo, au gugumatua ena veidusimaki e nakita na noqu Dauveibuli. E dina sara, e vakamacalataka na tikinivolatabu: " *e sega ni soli vei ira mera vakamatei ira, ia mera vakararawataki ira me lima na vula* ." Na dodonu " *me kakua ni vakamatei ira* " e sega ni vakatara na kena okati na ulutaga ni " ika 6 ni davui , " e dua na ivalu ni veivakamatei vakadomobula, ena gauna e kovuta na " ika 5 ni *davui* " ; na gauna ni 150 na yabaki dina. Ia ena nona gauna, sa mataboko vakatikina o William Miller me vakayacora e dua na cakacaka e vinakata na Kalou: me kunea e dua na cala ka vakatara me vakabulabulataki tale na inuinui ni lesu tale mai nei Karisito me baleta na lutu ni 1844; e dua na cala lasu, me vaka ni sa vakadeitaki nikua na iwiliwili taumada e tauyavutaka na vulaitubutubu ni 1843 ena noda iwiliwili vou duadua. Na lewa kei na kaukauwa ni Kalou e cecere ka kalougata vei ira na nona digitaki, e sega ni dua na ka ka sega ni dua e rawa ni vakataotaka na nona cakacaka. Na ka dina sai koya na cala ni kacivaki oqo e vakavuna na lotu Vakarisito vakamatanitu me vakadinadinataka, ena 1991, e dua na itovo ni veibeci ki na dua na inuinui ni lesu tale mai i Jisu Karisito ka kacivaki me baleta na 1994. Ka sa ka ca duadua vei ira na lotu Vakarisito sai koya me ra sa vakayalia na iotioti ni rarama vakaparofita ena i4. Taniela kei na Vakatakila, me vaka e rawa ni tiko vei ira kece na ivakadinadina nikua ena nodra wilika na ivola oqo . Ena nodra cakava oqo, era sa vakayalia talega na veivakasama vou tale eso e solia vei au na Kalou me tekivu mai na vulaitubutubu ni 2018 me baleta na nona lawa kei na baleta na lesu tale mai nei Karisito ka na lesu tale mai, eda sa kila oqo, ena vulaitubutubu ni 2030; ka oqo ena yavu vou ka tawasei mai na tara vakaparofisai ni Taniela kei na Vakatakila. Ena maliwa ni 1982 kei na 1991, vei au, na *lima na vula* . era semati ina nodra cakacaka na parofita lasu, e dodonu me tomani tiko me yacova na nona lesu mai o Jisu Karisito. Niu vakadeitaka na vakasama oqo, ka dodonu, au sega ni raica na vakatabui ni gauna e vakatabui ena " *veivakamatei* . " Ka ena gauna oya, na siga 1994 e vakatakarakarataka na yabaki 2000 ni sucu dina i Jisu Karisito. Au kuria ni sega ni dua e liu vei au e vakaraitaka na vu ni noqu cala; oqo e vakadeitaka e dua na vakayacori me salavata kei na loma ni Kalou. Me da sa qai vakanamata ki na kena vakamacalataki " *ia me da vakararawataki ira me lima na vula* ." Na fomula e veivakacalai sara baleta ni " *veivakararawataki* " e tukuni tiko e sega ni ra sotava na vakaleqai ena loma ni "lima na vula" e parofisaitaki. Na " veivakararawataki *"* e vakaibalebaletaka *tiko* na Yalo ena vakayacori vei ira na lutu ena iotioti ni veilewai, na vanua ena vakavuna kina na kena kama na " drano bukawaqa , " na itotogi ni " *ikarua ni mate* . " " veivakararawataki *"* oqo e kacivaki ena ikatolu ni itukutuku ni agilosi ni Vkta. *na kubou* " ni " *nodra vakararawataki* " ; e dua na itukutuku era kila vinaka na lotu Kavitu me vaka ni sa dua na tiki ni nodra ilesilesi raraba. Ni sa kila tu mai liu na lutu ni lotu Adventism vakamatanitu oqo, ena veivakaisini, e kaya kina na Yalo ena itukutuku oqo " *ena gunuva* ***talega o koya*** *na waini ni cudru ni Kalou, ka sovaraki ka sega ni veiwaki ki na bilo ni nona cudru, ka na vakararawataki ena bukawaqa kei na sulifure ena matadra na agilosi tabu kei na ena* ." Na vakamatatataki oqo " *o koya talega* " e taketetaka , veitaravi, na vakabauta ni lotu Tawase, qai na lotu Vakarisito tawavakabauta vakamatanitu e cakitaka ena 1994 mai vei Jisu Karisito vakataki koya. Me tekivu mai na siga o ya, me vakadeitaka na nona vosa ni cudruvi, na " *vukitani* " vou oqo sa mai lewena na veiwekani vakalotu ka kauti ira vata mai na lotu Katolika kei na lotu Tawase era sa musuki tani mai vua na Kalou. Ia ni bera ni lutu na lotu Karisito vakamatanitu, na fomula " *o koya talega* " e vakayagataki vei ira na lotu Tawase era sa lutu, baleta ni ra sa lutu ena 1844, era na qai wasea mai na gauna oqo na nodra icavacava na lotu Katolika, lotu Orthodox, kei ira na Jiu lasu. Na kena dina, " *o koya talega* " e baleti ira kece na sega ni lotu Katolika era doka na Lotu. Lotu Katolika mai Roma, ena nona curu ki na kena veidinadinati vakalotu, kei na nona doka na cakacaka vakalotu i

Konisitatini I : ena Sigatabu kei na "siga ni matanisiga" ni sucu (Siganisucu ni Tiseba 25) . Ena kena digitaki na fomu duadua " *o koya talega* ", ka sega ni kena levu "era talega ", na Yalo e vakananuma vei keda ni digidigi vakalotu e dua na digidigi ni tamata yadua ka vakavuna na tamata yadua me vakaitavi , vakadonuya se beitaka na Kalou, na tamata yadua, ka sega ni lewenivanua; me vakataki " *Noa, Taniela kei Jope* ka *ra na sega ni vakabulai ira na luvena tagane se yalewa* " me vaka na Isik. 14:18.

Na Veivakararawataki ni iKarua ni Mate ni iOtioti ni Veilewai .

Tikina e 6: " *Ena gauna ko ya era na vakasaqara na tamata na mate, ia era na sega ni kunea ; era na gadreva me ra mate, ia ena dro tani vei ira na mate.* "

Na vakasama e veimurimuri vakavinaka sara. Ni sa qai cavuti oti ga na " *veivakararawataki ni ikarua ni mate ,* " e parofisaitaka na Yalo ena tikina oqo 6, me baleta na veisiga ni kena vakayagataki, ka na yaco mai ena icavacava ni ika 7 ni mileniumi , ka taketetaki ena vosa " *ena veisiga oya* ." E qai vakaraitaka vei keda na veika matailalai ni iotioti ni itotogi oqo, ka sa rui rerevaki sara. " *Era na vakasaqara na mate na tamata, ia era na sega ni kunea; era na gadreva me ra mate, ka na dro tani vei ira na mate* ." Na ka era sega ni kila na tamata oya ni yagodra na tamata ca era tucaketale ena duatani sara na nodra itovo mai na yagodra vakayago ena gauna oqo. Me baleta na nodra iotioti ni itotogi, ena bulia tale na nodra bula na Kalou Dauveibuli, ka rawa kina vei ira me ra tomana tikoga ena dua na ituvaki ni vakasama me yacova na kena vakarusai na nodra iotioti ni atomi. Kuria oya, na balavu ni gauna ni rarawa ena vakatau yadua vei ira na tamata yadua, me vaka na lewa e tau ena nodra cala yadua. E vakadeitaka oqo na Marika 9:47-48 ena vosa oqo: "... *me ra biu ki eli, sa sega ni mate kina na nodra ulo, ka sa sega ni boko na bukawaqa."* » E dodonu talega me kilai ni vakabauta vaka-Tawase e wasea vata kei na Lotu Katolika e vuqa na ivakavuvuli vakalotu lasu . Me ikuri ni Sigatabu, na imatai ni siga e vakatabui me vakacegu kina, e tiko tale ga na vakabauta ni tawamate rawa na yalo, e vakavuna mera vakabauta kina na lotu Tawase ni tiko o eli, era vakavuvulitaka na lotu Katolika. O koya gona, na veivakarerei ni lotu Katolika me baleti eli, era dau vakararawataki tawamudu kina ena bukawaqa o ira na cudruvi, e dua na veivakarerei e vakamalumalumutaki ira kece na tui ena vanua vakarisito, e tiko kina eso na ka dina, ia e uasivi duadua, e levu na ka lasu. Ni, imatai, na eli sa vakarautaka na Kalou ena sega ni vakavotukanataki me yacova ni sa oti na " *udolu na yabaki* " ni nodra lewai mai lomalagi na tamata ca na tamata yalosavasava. Ka kena ikarua, na rarawa ena sega ni tawamudu, e dina ga ni balavu, ni vakatauvatani kei na ituvaki ni vuravura ena gauna oqo. Ena kedra maliwa o ira era na raica ni sa dro tani mai vei ira na mate o ira na muria ra qai taqomaka vagumatua na ivakavuvuli ni lotu butobuto vaKirisi ni tawamate rawa na yalo. Ena solia kina vei ira na Kalou na veika era sotava ena nodra raitayaloyalotaka na cava na nodra icavacava kevaka me a tawamate rawa dina na yalodra. Ia sa cecere cake vei ira kece na dau sokaloutaka na "siga ni matanisiga sega ni rawai" era na sotava na nodra vakalou; na vuravura sara ga ka kauti ira, ni sa yaco me "matanisiga" ena kena cokoti vata na magma ni bukawaqa kei na sulifure.

Na irairai veivakacalai veivakamatei .

Tikina e 7: " *Na vodre era sa vaka na ose sa vakarautaki ki na i valu ; ka sa tu e uludra na i sala me vaka na koula, ka sa vaka na mata ni tamata na matadra.* "

Ena kena ivakatakarakara, na tikina e 7 e vakaraitaka na ituvatuva ni cakacaka ni keba ni lotu Tawase era sa lutu. Na veisoqosoqo vakalotu (*ose*) era soqoni vata me baleta e dua na " *ivalu* " vakayalo ka na qai vakayacori ga ena icavacava ni gauna ni loloma soli wale, ia na iotioti ni inaki e tiko kina. Na ivalu oqo e ciqoma ena Vakatakila 16:16 na yaca " *Amaketoni* ." Sa qai dodonu me da raica na nona vakabibitaka na Yalo na kena vakatautauvatataki kei na dina ni veika; ka cakava ena nona vakalevutaka na vakayagataki ni vosa " *me vaka* ." Oqo na nona sala me cakitaka kina na nodra veibeitaki lasu na tamata lotu era kauwai kina. Na ka

kecega e dua na irairai veivakacalai: na " *isala* " e yalataki vua na qaqa ni vakabauta, kei na vakabauta (*koula*) vakataki koya, ka tiko ga na kena " *tautauvata* " kei na vakabauta dina. Na " *mata* " ni tamata vakabauta lasu oqo era sa veivakacalai sara ga, ni sa tu ga vei ira na irairai vakatamata. O koya e vakaraitaka na lewa oqo e vakadikeva na vakasama kei na yalo. E kila na nodra vakasama vuni na tamata ka wasea na nona raivotu ni veika dina vei ira na nona digitaki.

Tikina e 8: " *E vaka na drauniulu ni yalewa na drauniuludra, e vaka na bati ni laione na batidra.* "

Me vaka e tukuni ena 1 Kor.11:15 , na drauniuludra na marama e veiqaravi me vaka e dua na iubi vei ira. Na itavi ni dua na i ubi me vunitaka na mata, oya na kena kilai na tamata e ubi tu. Na tikina oqo 8 e vakacacana ena kena ivakatakarakara na nodra irairai veivakacalai na ilawalawa lotu Vakarisito. E tiko gona vei ira na irairai e tautuba (*drauniulu)* ni veimatalotu (*marama* , ena Efeso5:23-32) , ia na yalodra e vakabulabulataki ena nodra veivakalolomataki (*bati*) na " *laione* " . Eda kila vinaka cake na vuna e tiko ga kina na irairai vakatamata ena matadra. E sega ni ka wale na nona vakatauvatani ira o Jisu kei ira na laione. E nanuma lesu kina na ituvaki ni nodra vakasama na kai Roma era a vakavuna mera kania na imatai ni lotu Vakarisito na laione ena nodra vanua ni qito. Ka sa dodonu na veivakatautauvatataki oqo baleta ni ena icavacava kei vuravura, era na vinakata tale me ra vakamatea na iotioti ni digitaki dina i Jisu Karisito.

Tikina e 9: " *E vaka na isala kaukamea na nodra isala, na rorogo ni tabadra e vaka na rorogo ni qiqinivalu e levu na ose era cici ina ivalu.* "

Na tikina oqo e taketetaka na iyaragi lasu ni sotia dina i Jisu Karisito ka daramaka tiko na " *isala* " ni yalododonu (Efeso 6:14), ia eke, na yalododonu oqo e dredre me vaka na " *kaukamea* ," sa ivakatakarakara ni matanitu o Roma ena Taniela. Era dau rorogo na " *vodre* " ena " *tabadra* " ni ra dau cakacaka. Na veivakatautauvatataki gona e tarava e baleta na cakacaka. Na vakamatatataki oqo e vakadeitaka na veiwekani kei Roma, na nona veitaucici ni qiqinivalu kei na " *ose e vuqa* " e vakamarautaki ira na kai Roma ena nodra veisiko. Ena iyaloyalo oqo, " *vuqa na ose* " e kena ibalebale: e vica na ilawalawa vakalotu era soqoni vata me ra dreta na " *qiqinivalu* " ni Roma se, me ra vakalagilagia na lewa nei Roma ; Roma, e kila na sala me vakacalai ira kina na vo ni iliuliu ni lotu me vakamalumalumutaki ira ena nona veivakacalai. Oqo na sala e vakalekalekataka kina na Yalo na nodra cakacaka na keba ni vukitani. Ka sa vakarautaki ira na soqoni oqo me tokoni Roma ki na iotioti ni " *ivalu ni Amaketoni* " ka vakatabakidua vei ira na meca ni Sigatabu, o ira na dauvakamuria yalodina na Siga ni Vakacecegu sa vakatabuya na Kalou, ka sega ni kilai, vei Karisito, na nodra Dautaqomaki ka Dautaqomaki.

Tikina e 10: " *E tiko na nodra iqaqalo me vaka na batibasaga kei na batibasaga, ka sa tu ena nodra iqaqalo na kaukauwa me ra vakamavoataka na tamata me lima na vula.* "

Na tikina oqo e laveta cake na i ubi mai na tikina e 3, na vanua e vakatututaki kina na vosa " *ikeli* " me "kaukauwa ni *lago* ." E cavuti vakamatata, e dina ga ni sega ni matata na kena ibalebale vua e dua e sega ni raica ena Aisea 9:14 . Oqo e sega ni noqu kisi, au nanuma lesu kina na ki bibi oqo: " *na parofita e vakavulica na lasu sai koya na iqaqalo* ." Au vakamatatataka na itukutuku coded ena veivosa oqo: na ilawalawa oqo e tiko vei ira na parofita lasu (*iqaqalo*) kei na vukitani (*lago)* kei na yame lasu (iqaqalo), ka sa tiko vei ira na parofita lasu oqo (*iqaqalo*) *na kaukauwa me ra vakaleqai kina na tamata , oya, me vakacalai ira ka vakadeitaka vei ira me ra doka na Sigatabu* vakalotu vaka-Roma ni lima na yabaki (*mont0)5.* mai vua na Kalou; ka vakaraitaka vei ira na " *veivakararawataki ni ikarua ni mate* " ni iotioti ni veilewai ena icavacava ni ika 7 ni mileniumi . Niu vakasamataka ni lewe vuqa era sega ni raica na bibi ni siga ni vakacegu! Kevaka era vakabauta na itukutuku vakatakilai decoded oqo, era na veisautaka na nodra vakasama.

Tikina e 11: " *A sa tui vei ira na agilosi ni qara sega ni vakabotona, na yacana e na vosa vaka-Iperiu ko Apatoni, kei na vosa vaka-Kiriki ko Apolioni.* "

Ni sa vakalevutaki na kena dodonu, na veibeitaki vakalou e yaco ki na kena cecere duadua: na veisoqosoqo vakalotu oqo e tiko na nodra tui, o Setani, " *na agilosi ni qara sega ni vakabotona* " ka na vesuki tu ena vuravura lala me " *dua na udolu na yabaki* " me vaka na Vakatakila 20:3. Na vosa " *qara sega ni vakaiyalayala* " e vakaibalebaletaka, ena Vakatekivu 1:2, na vuravura ni bera ni vakaraitaka e dua na ivakatakilakila lailai ni bula. Na vosa oqo e vakaibalebaletaka gona na vuravura sa laladidi, sa vakarusai na veimataqali bula kece ena lesu tale mai lagilagi i Karisito. Ena tiko ena ituvaki oqo me " *dua na udolu na yabaki* " , kei na kena lewenivanua duadua ga, na agilosi o Setani e vesu tu kina. O koya e kaciva na Kalou ena Vakatakila 12, na " *gata* , kei na *gata* , na *tevoro , kei Setani* , " e ciqoma eke na yaca Dauveivakarusai, kena ibalebale na vosa *vaka-Iperiu kei* na vosa vaka-Kiriki " ***Abatoni kei Apolioni*** ." Ena sala matailalai, e vakaraitaka vei keda na Yalo na sala e lako voli kina na agilosi oqo me vakarusa na cakacaka ni Kalou e vala tiko kina. Na " *Iperiu kei na Kirisi* " na vosa ni volavola taumada vakaivolatabu. O koya gona, me tekivu mai na gauna e lutu kina na vakabauta vaka-Tawase ena 1844, na itekitekivu ni ulutaga ni " ika 5 ni *davui* " oqo, sa taura na tevoro ena nona taleitaka kilai levu na iVolatabu Tabu. Ia me veibasai kei na itekitekivu lagilagi ni Veivakalesuimai, sa vakayagataki ena gauna oqo me vakarusa na ituvatuva ni Kalou . E vakayagataka o Setani vata kei na vakabauta lutu sa veisautaki, ena gauna oqo e rawata, na ka e a saga vakaveitalia me kauta sobu mai o Karisito vakataki koya, ena auwa ni nona vakatovolei ni veitusaqati.

Tikina e 12: " *Sa oti na imatai ni rarawa; raica, sa rua na rarawa sa muri mai* ."
Oqo na vanua e cava kina na ulutaga vakatabakidua ni " ika 5 *ni davui* " , ena tikina e 12. Na gauna oqo e vakaraitaka ni sa curu na kawatamata ki na yabaki 1994 ni kena ivolanivula e dau vakayagataki. Me yacova mai na gauna oya, e se tiko ga na sautu vakalotu ena kedra maliwa na lotu kece era vakabauta e dua ga na Kalou. E sega ni dua e vakamatei ena vuku ni dua na vuna vakayalo ni yalayala vakalotu. Na vakatabui ni veivakamatei ena tikina e 5 sa mai dokai ka vakayacori kina me vaka sa kacivaka oti na Kalou.

Ia ena ika3 ni Okosita, 1994, na imatai ni veivakacacani vakalotu Musolomani mai na GIA era vakamatei kina e lima na vakailesilesi ni Varanise volekata na mata ni matanitu o Varanise e Algiers, tarava ena Siganisucu, ika24 ni Tiseba, 1994, na veivakacacani ena dua na waqavuka ni Varanise era mate kina e tolu na tamata e Algiers, wili kina e dua na lewenivanua ni Varanise. Ena vulaikatakata ka tarava, era a tekivuna na ilawalawa dauvakacaca ni GIA na ilawalawa dauvakacaca ni Algeria ena RER (Vakaraitaki ni Yasana Raraba) e Parisi, na koroturaga kei Varanise. Kei na 1996, eratou musuki na uludratou e vitu na bete ni lotu Katolika ni Varanise mai Tibhirine, e Algeria. Na ivakadinadina oqo e vakarautaka kina na ivakadinadina ni sa sivia na " *lima na vula " ka parofisaitaki.* Sa rawa kina me tekivu tale na ivalu vakalotu ka tomani tiko me yacova na ivakataotioti kei vuravura, ka vakatakilakilataki ena nona lesu mai na Karisito sa vakalagilagi.

Na ika 6 ni davui : Na iKarua ni " Rarawa " *Levu* .
Na ikaono ni itotogi ni savasava kece vakarisito lasu .

iKatolu ni iValu Levu

Tikina e 13: " *Sa uvuca na ikaono ni davui . Au sa rogoca e dua na domo mai na va na ileu ni cabocabonisoro koula sa tu ena mata ni Kalou.* "

Na ikaono ni itotogi ni veivakaroti oqo e vakavuna na "ikarua" ni " ***ca "*** levu ka kacivaki ena Vakatakila 8:13 . E liutaka na icavacava ni gauna ni loloma cokovata kei na tamata yadua ka na vakayacori vakakina ena maliwa ni 2021 kei na 2029. Ena tikina oqo 13, na curu ki na ulutaga ni "ika 6 ni davui " ena vakadeitaka na lesu tale mai ni ivalu kei na veivakadonui " *me vakamatei* " . Na ulutaga vou oqo e baleta na veisoqosoqo vakalotu vata ga me vakataki ira na "ika 5 ni davui" sa oti . Na ivakatakilakila e vakayagataki e tautauvata. Sa rawa kina me vakamacalataki vakaoqo na veika: na tamata ni " ika 5 *ni davui* " era sa matau tu me ra " sega ni *veivakamatei* , " lako vakayawa sara me vakatabui kina na itotogi mate e Iurope kei na so na matanitu e Amerika. Era sa kunea e dua na sala me rawa tubu kina na veivoli ni veimatanitu ka sa vakavutuniyautaki ira. *Era* sa sega gona ni kenadau ena ivalu, era sa dau taqomaka ga na sautu ena veika kece e yaco. E vaka gona ni sega ni okati kina na ivalu ena kedra maliwa na tamata lotu Vakarisito, ia e kalouca, e dua na ikatolu ni lotu duadua ga e lailai sara na kena vakacegu: na lotu Musilimi, e lako ena rua na yavana: o ira na dauvakacaca era cakava kei ira na vo ni dau muri ira era vakacaucautaka na nodra ivalavala ni veivakamatei. Na dauveivosaki oqo e vakavuna gona me sega ni rawa na inuinui ni sautu tudei, ka na rauta vua na Kalou Dauveibuli me " *qiria* " na nona veivakadonui me baleta na veivala ni veivanua kei na veimatalotu me yaco ka levu sara na kena revurevu veivakamatei. Ena vo ni vuravura, ena tiko talega na tamata yadua na kena meca makawa, na veiwasei e vakarautaka na tevoro kei na nona timoni me baleta na vuravura taucoko.

Ia, eke e taketetaka na parofisai e dua na yalava, na lotu Vakarisito tawayalodina ena Tokalau.

Na iotioti ni itotogi, ni bera na " *vitu na iotioti ni veivakararawataki* " ka liutaka na lesu tale mai nei Karisito, e vakaraitaki ena yaca ni " ika 6 *ni davui* . " Sa, ni bera ni da curu ki na veika matailalai ni ulutaga, eda kila ni ulutaga oqo e dina sara na ikarua ni " *veika rarawa* levu " e kacivaka na " Napolenic *eagle* " ni :8v. Ia, ena dua na montage veiganiti me baleta na inaki oqo, na parofisai ni Vakatakila 11 e vakatoka na yaca oqo me " *ikarua ni ca* " ki na Veisau ni Varanise, ka vakatokai me " *manumanu ka tucake mai na qara sega ni vakaiyalayala* ." Sa ikoya talega na ulutaga ni "ika 4 ni davui " ni Vakatakila 8. E vakatura kina vei keda na Yalo na kena tiko e dua na veiwekani voleka ena maliwa ni veika e baleta na "ika 4 kei na ika 6 ni davui . " Eda na kunea se cava na veiwekani oqo.

Ni sa uvu na " ika 6 ni davui " , *na domo* i Karisito, dauveivakamasulaki ena mata *ni icabocabonisoro ni ka boivinaka* , e vakaraitaka e dua na ivakaro. (Me vaka na ivakatakarakara ni vale tabu vakavuravura ka parofisaitaka na nona itavi vakalomalagi ena veisiga ni mataka me dauveivakamasulaki ena nodra masu na digitaki).

<u>Tokalau kei Iurope takete ni cudru i Jisu Karisito</u>

Tikina e 14: " *A sa kaya vua na ikaono ni agilosi sa taura na davui , Mo sereki iratou na agilosi e va eratou vesuki tu ena uciwai levu na Uferetisi.* "

E kaya o Jisu Karisito: " *Sereki ira na va na agilosi era vesu tu ena uciwai levu na Uferetisi* ": sereka na kaukauwa vakatevoro raraba e vakatikori e Iurope e vakatakarakarataki ena yaca na Uferetisi ; Tokalau kei Iurope kei na kena veivanua vaka-Amerika kei Ositerelia ka ra dau vakayacori kina me tekivu mai na 1844, me vaka na iVakatakila 7:2; oqo na *va na agilosi sa soli vei ira me ra vakacacana na vuravura kei na wasawasa* . Na ki ni vakadewa e rawarawa ka vakaibalebale. Na " Uferetisi " sai koya na uciwai ka vakasuasuataka na Papiloni makawa nei Taniela. Ena Vakatakila 17, " *na* yalewa dautagane " ka vakatokai o " *Papiloni na ka levu* " e dabe " *ena dela ni wai e vuqa* ," ka vakatakarakarataka na " *tamata, veimatanitu, kei na vosa* . " " *Papiloni* " e vakaibalebaletaki vei Roma, o koya gona na tamata e vakamacalataki tiko sai ira na tamata mai Iurope. Ena nona digitaki Iurope me takete levu ni nona cudru veivakamatei, e nakita na Kalou o Karisito me totogitaki ira era soli koya yani ka vakaraitaka vakalailai sara na nodra kauwaitaka na rarawa e vosota ena nona

kauveilatai mosimosi, ka sa qai vakananuma lesu mai na tikina e liu, ena nona cavuta na vosa " *icabocabonisoro* ", ka parofisaitaka ena veiyalayalati vakatakarakara ni veiyalayalati makawa.

Ena nona taketetaki Iurope, e vakadodonutaka na Yalo na nona veisausaumi ki na rua na matanitu ka rau vakaliuca na nodrau cala vua. Oqo na vakabauta vaka-Katolika, na lotu tina, kei na luvena yalewa ulumatua, me vaka e vakatokai kina o Varanise, ka sa tokoni koya vakalevu ena veisenitiuri, me tekivu mai na kena tekivutaki, vata kei Clovis, na imatai ni tui ni Franks.

Na imatai ni veiwekani kei na " ika 4 *ni davui* " e basika: Varanise, e dua na tamata veisau ka kaburaka na nodra sore ni tawavakabauta ena kedra maliwa na veimatanitu lotu Vakarisito kecega e vuravura, ena nodra vakatetea na nodra volavola na nodra dauvakasama, na dauvakasama galala sega ni vakabauta na Kalou. Ia e Roma tale ga vakapope, e dodonu me vakarusa qai vakamalumalumutaka na Veisau ni Varanise. Na kena vakatautauvatataki na davui kei na itotogi ni veivakaroti e vakaraitaki vei ira na Iperiu ena Vunau ni Soro 26 e solia vua na ikava na itavi ni dua na " *iseleiwau* " vakalou ka " *sauma lesu na nona veiyalayalati* ." Ena gauna oqo, ena " ika 6 *ni davui ,* " ena sauma o Jisu na nona veiyalayalati vakataki koya ena nona vakamatei rau na tamata cala e rua kei na nodrau itokani mai Iurope. Baleta me vaka na Vakatakila 11, na vakabauta vaka-Varanise sa " *marau* " ka vakaluvuci ira na tamata wavoliti ira ki na " *marau* " : " *era na veisoli isolisoli vei ira yadua,* " eda wilika ena Vakatakila 11:10. Ena kena veibasai, ena kauta mai vei ira na Karisito vakalou na nona isolisoli: na bomu vakaitaukei kei na bomu atomi; kece e liutaka e dua na manumanu somidi veitauvi veivakamatei ka basika mai Iurope ena icavacava ni 2019. Ena maliwa ni isolisoli me vakasamataki na kena soli na Statue of Liberty mai Varanise ki na korolevu o Niu Ioka e Amerika. E vakasakiti dina na ivakaraitaki qori, ni oti o Varanise, era sa yaco tale eso na matanitu e Urope mera matanitu vakamatanitu . Ena 1917, ena muria tale ga o Rusia, ena veivakamatei vata ga qori.

<u>iValu Niukilia e Vuravura Raraba</u>

Tikina e 15: " *Sa qai sereki na agilosi e va, eratou sa vakarautaki me baleta e dua na auwa, kei na siga, kei na vula, kei na yabaki, me ratou vakamatea e dua na ikatolu ni tamata.* "

Vakarautaki me " *vakacacana na vuravura kei na wasawasa* " me vaka na Vakatakila 7:2, " *eratou sa sereki na va na agilosi me ratou vakamatea e dua na ikatolu ni kawatamata* " ka sa tuvanaki ka namaki na cakacaka me dua na gauna balavu, me vaka e vakaraitaka na itukutuku matailalai oqo: " *eratou sa vakarautaki ki na auwa, kei na siga, kei na vula, kei na yabaki* ." Ia, me tekivu mai na gauna cava sa gadrevi kina na itotogi oqo? Me tekivu mai na ika7 ni Maji, 321, na siga e vakayacori kina na kena vakadonui na siga ni matanisiga e vakarota o Constantine I. Me vaka na Vakatakila 17, ka kena ulutaga " *na lewa ni yalewa dautagane o Papiloni na Ka Levu* ," na naba 17 e vakatakarakarataka na lewa vakalou. Vakayagataki ena iwiliwili ni senitiuri mai na ika7 ni Maji, 321, na iwiliwili oqo 17 e rawati ena ika7 ni Maji, 2021; mai na siga oqo, na iotioti ni 9 na yabaki ni vosa ni cudruvi vakalou ena vakatara na kena vakayacori na " ika 6 *ni davui* " ni Vakatakila 9:13 .

Meda raica mada na kena cavuti na " ***dua na ikatolu*** *ni tamata* " ka vakananumi keda ni, se cava ga na kena rerevaki , na ikatolu ni veivaluvaluti vakavuravura veivakarusai oqo e maroroya tiko e dua na itovo ni veivakaroti vakatikina (***dua na ikatolu***) ; E yaga kina me baleta na kena kau mai na saumaki mai vakalotu ka liutaki ira na digitaki me ra soli ira taucoko ki na cakacaka ni Lotu Karisito ka dusimaki ira o Jisu Karisito. Na veivakarusai oqo e lako mai me vakadodonutaka ka sureta ki na veivutuni na tamata ka sa yaga mai na "150 na yabaki dina" ni sautu vakalotu , parofisaitaki ena " *lima na vula* " ni " *ikalima ni davui* ".

Meda kila vinaka na bibi ni itotogi oqo, na ikatolu ni ivalu levu kei vuravura me tekivu mai na 1914, meda veidutaitaka kei na ikatolu ni nodra kau vakavesu na Jiu i Papiloni. Ena iotioti ni veivakacacani oqo, ena yabaki 586, sa vakarusa kina o Tui Nepukanesa na Matanitu o Juta, na iotioti ni vo ni matanitu o Isireli ; E rusarusa o Jerusalemi kei na kena valenisoro tabu . Na irusarusa e biuta tu mai na iKatolu ni iValu Levu ena ivakadinadina ni sa vukitani na veiwekani vakarisito me vaka ga na veiwekani vakaJiu ni tamata Iperiu . Me vaka oqo, ni oti na vakaraitaki oqo, o ira na bula tawavakabauta se lotu era na vakayacori ki na iotioti ni veivakatovolei raraba ni vakabauta ka solia e dua na iotioti ni madigi ni veivakabulai vei ira na vakabauta ni veimatalotu kecega ni dua ga na Kalou ; ia na Kalou dauveibuli e vakavulica e dua ga na ka dina me baleti Jisu Karisito kei na nona Siga ni Vakacecegu tabu ni Vakarauwai, na ikavitu ni siga dina duadua ga .

Na veivakamatei e kacivaki me baleta na ivalu raraba oqo e dua tale na tiki ni " *ikarua ni rarawa* " ka semati koya kei na kena e sega ni vakabauta na Kalou ni veisau ni Varanise ni " *ikava ni davui* " . Varanise ka vakabibi na kena koroturaga o Parisi, e tiko ena kauveilatai ni Kalou Kaukauwa. Ena Vakatakila 11:8, e vakatoka kina na yaca " *Sotoma kei Ijipita* ", na yacadra na meca makawa era vakarusai me ivakaraitaki ena dua na ivakarau sega ni guilecavi rawa mai vua na Kalou, e dua ena bukawaqa mai lomalagi , na kena kadua ena nona kaukauwa vakamalumalumutaka . Oqo e rawa kina vei keda me da kila ni na cakacaka me saqati koya ena ivakarau rerevaki ka vakadeitaki vata ga. E dodonu me da kila na noda itavi levu ena kena yali na vakabauta dina. Ni sa tubu me cata na lotu, sa qai lutu na matanitu vaka-republican ki na liga dau veivakasauraratakí i Napoleon I, [vei] koya na lotu e dua ga na foil yaga me vakalagilagi kina vakataki koya. E na nona viavialevu kei na nona dau vakayagataka na madigi e dinautaka kina na vakabauta vaka-Katolika na kena bula ena kena tauyavutaki na Concordat, ka vakarusa na ivakavuvuli ni dina vakalou.

E dua na iwiliwili ni tamata: rua na drau na milioni na dauvala

Tikina e 16: " *Na kedra iwiliwili na dauvodo ose ni mataivalu e rua na udolu vakaudolu: au rogoca na kedra iwiliwili.* HAS"

Na tikina e 16 e solia vei keda e dua na ivakamacala bibi me baleta na iwiliwili ni dauvala era vakaitavi tiko ena ivalu e yaco tiko: " *rua na udolu na udolu* ," se rua na drau na milioni na sotia. Me vaka na 2021 , niu vola na ivola oqo, e sega ni dua na ivalu e yacova na iwiliwili oqo ena kena veivala. Ia, nikua, ni sa vitu veimama na bilioni na tamata e vuravura raraba, sa rawa ni vakayacori na parofisai. **Na veivakamatatataki e vakarautaka na tikina oqo e vakacacana na veivakadewa kece sara e vakatoka na veileti oqo me baleta na veika e caka ena veigauna sa oti** .

E dua na ivalu vakasama

Tikina e 17: " *Au sa raica na ose e na raivotu, kei ira era sa vodo tiko kina, era sa vakaisala ni seredra sa vaka na bukawaqa, kei na damudamu, kei na sulifure. Ia na uludra na ose sa vaka na ulu ni laione ; a sa lako mai na gusudra na bukawaqa, na kubou, kei na sulifure.* "

Ena tikina oqo 17, na ivakatakarakara ni veilewai vakalou, eda kunea kina na ivakatakilakila ni ¨ika 5 ni davui ″ : na ilawalawa (*ose*) kei ira era vakaroti ira (*o ira na dau vodo ose*). Na nodra lewa dodonu duadua ga (*isala ni serena*) oya na cakacaka ni kama ena bukawaqa, qai bukawaqa vakacava! Na bukawaqa ni niukilia e vakatauvatani kei na bukawaqa ni magma e ruku ni qele e vuravura. Na Yalo e vakatoka vei ira na itovo ni *Hyacinth* ka veiganiti ena kena tokaruataki na vosa ena icavacava ni tikina me *vakatavako* . Oqo e sa vakatakarakarataka tiko na nodra masu na tamata yalosavasava ena ulutaga sa oti, sai koya na itovo ni kena iboi e dodonu me da nanuma tiko, ka tiko kina, eda sa kila kina na ibalebale ni kena cavuti. Na kau oqo e toxic, e vakacudruya na kuli, kei na kena iboi e solia e

dua na ulu. Na ituvatuva ni ivakatagedegede oqo e vakamacalataka na nodra masu na dauvala era vakaitavi. E sega ni dua vei ira na masu oqo e ciqoma na Kalou Dauveibuli; era vakavuna me dau vakacudrui koya qai vakauqeta e dua na veivakacacani titobu vua. E dodonu me kilai ni ena veileti bibi vakalotu kei na vakasama oqo, era vakaitavi ga kina na veimatalotu era sa musuki tani vakadua mai kina, ia e dina ga ni vakakina, e vakabibitaki kina na lotu duadua ga: lotu vaka-Jiu, lotu Katolika, lotu Tawase, lotu Orthodox, lotu Musilimi. E dua na ivakatakilakila bibi vou mai na Aisea 9:14 e cavuti eke: " *na ulu sa ikoya na turaganilewa se na qase* ." O koya gona, ena ulu ni ilawalawa era veivala era tu kina na turaganilewa era vakatokai nikua mera "peresitedi" ena veimatanitu. Na peresitedi oqo era sa vakalougatataki ena kaukauwa ni " *laione* , " na tui ni manumanu kei na tui ni Veikau. Na ibalebale ni kaukauwa e soli vua ena Dauveilewai 14:18. Ena nona itukutuku, na Yalo e parofisaitaka e dua na veivala vakaivalu e pailatetaki vakayawa mai vei ira na iliuliu ni matanitu kaukauwa sara , veivakasaurarataki , ka vakalotu, me vaka ni sa mai na nodra " gusu *"* na *nodra masu e lako mai*, vakatayaloyalotaki *ena* vosa " *kubou* . *kubou* " , kei na vakarusai ni lewe vuqa, vakaroti me vakayagataki na bomu ni niukilia e vakatayaloyalotaki ena " *sulifure* " . E matata vinaka ni vinakata na Yalo me vakaraitaka na bibi ni kaukauwa ni niukilia oqo e tu vua e dua na tamata duadua ga. E sega vakadua ena itukutuku kei vuravura me vakatau ena vakatulewa ni dua ga na tamata na kaukaua veivakarusai vaka oqo. Oqo e vakasakiti dina ka dodonu me vakasamataki. Ia vei keda eda bula tiko ena mataqali isoqosoqo vakapolitiki oqo, na veika lelevu oqo e sa sega sara ga ni vakarerei keda. Eda sa vakaleqai kece ena dua na mataqali lialia cokovata.

Tikina e 18: " *E na tolu na veivakararawataki oqo sa mate kina e dua na ikatolu ni tamata, e na bukawaqa, na kubou, kei na sulifure, sa lako mai na gusudra.* "

Na tikina e 18 e vakabibitaka na ka dina oqo mai na tikina e liu, ka vakamacalataka ni " *bukawaqa* , *kubou* kei *na sulifure* " e vakavuna na veivakacacani e vinakata na Kalou; ka vakadeitaka na tikinivolatabu ena nona vakatoka vei Karisito dauveivakadodonutaki na ivakaro me vakamatei e dua na ikatolu ni tamata.

<u>Na nodra kaukaua niukilia na iliuliu ni veimatanitu .</u>

Tikina e 19: " *Ni sa tu na kaukauwa ni ose e gusudra kei na nodra iqaqalo ; a sa vaka na gata na iqaqalodra, ka sa uludra, a ra sa vakamavoataka kina.* "

Na tikina e 19 e vakadeitaka na itovo ni vakasama vakalotu ni veileti ena nona kaya: Ni nodra kaukaua na ilawalawa dauvala (na *ose*) e tiko ena nodra vosa (*gusudra*) kei na nodra parofita lasu (na *iqaqalo*) era rairai dauveivakacalai (*gata*) era vakauqeti ira na iliuliu ni matanitu (na *magi*) era dau veivala kina. veivakaleqai. Na ivakavuvuli e vakamacalataki vakaoqo e salavata sara ga kei na nodra isoqosoqo na tamata ka sa tu nikua ena gauna ni ivakataotioti .

Na iKatolu ni iValu Levu oqo , ka sogota na ulutaga ni " *davui* " se itotogi ni veivakasalataki, e rui bibi sara ka sa kacivaka taumada kina na Kalou vei ira na Jiu ni veiyalayalati makawa, ka veitaravi ena Tani. 11 :40-45 kei na Isikeli 38 kei na 39 , ka qai vei ira na lotu Vakarisito ni veiyalayalati vou, ena ivola ni Vakatakila oqo me vaka na " *ikaono ni davui* ", me vaka na iotioti ni veivakaroti vakalou ni bera ni cava na loloma soli wale. Me da kunea gona eke na ivakavuvuli veitokoni vutuniyau oqo.

Taniela 11:40-45

Na vosa " *gauna ni ivakataotioti* " e kauti keda me da vulica na iotioti ni veivala oqo ni veimatanitu , e vakatakilai ka vakatorocaketaki ena parofisai i Tani. 11:40 ina 45. Eda kunea e kea na veitiki bibi ni kena tuvanaki. E a tauyavutaki taumada vakalevu ena vanua ni Tokalau kei Iurope, na Islam kaukauwa ka vakatokai me " tui ni *ceva* " e veivala kei ira na tamata ni Iurope era lotu Katolika vakalevu ; na vakabauta vakapope ni lotu Katolika

vakaRoma ni ulutaga e vakatabakidua kina na parofisai me tekivu mai na Tani. 11:36 . Na iliuliu ni pope ni Roma e tukuni tiko me yacova mai oqo e vakaraitaki ena ruku ni vosa " *o koya* " ; me vaka na " *tui* ", e vakacacani koya na " *tui ni ceva* ", na lotu Musilimi, ka "na *veivala kei koya* " . Na digidigi ni vosa " *me veivala* " e dodonu ka vakasamataki vinaka, baleta ni o ira ga era tiko ena dua ga na vanua era " *veivala " vata kei* ira tale eso. Sa qai, vakayagataka na madigi e soli, na ituvaki sa plunged na Tokalau kei Iurope ki na taucoko ni veilecayaki kei na rere, na " *tui ni vualiku* " (se vualiku) " *ena swirl me vaka e dua na cagilaba* " ena dela ni manumanu oqo ena dredre, me taura ka taukena. E vakayagataka " *e vuqa na waqa* " , " *qiqinivalu* " kei na dauvala era sega ni sivia na " dauvodo ose " ka *ra tiko* ena vualiku, ka sega ni tiko ena vualiku ni Tokalau kei Iurope, ia ena vualiku ni vanua o Iurope-Esia. Ka vakadodonu sara ki na vualiku kei Isireli, me vaka e vakaraitaka na tikina e 41 ena kena vakatokai me " vanua *totoka duadua* ." Na Rusia e vakatarogi tiko e dua na tamata ni " *dauvodo ose* " (na Cossacks) , dau susu manumanu ka dau vakarautaka na ose vei ira na meca makawa kei Isireli. Na gauna oqo, yavutaki ena itukutuku kece oqo, sa yaco me rawarawa me kilai na " *tui ni vualiku* " oqo kei na kaukauwa Orthodox Rusia, na meca vakalotu ni Tokalau ni Tokalau ni lotu vaka-Roma mai na lotu Vakarisito schism. vakailesilesi ni 1054 .

Eda sa qai sota tale kei na so na dauvakacaca ena iKatolu ni iValu Levu. Ia e tiko vei Iurope na veitokani kaukauwa ka ra sa biuta vakalailai ena vuku ni veisisivi vakailavo ka sa yaco me leqaleqa mai na gauna e yaco mai kina e dua na manumanu somidi, na COVID-19 coronavirus. Na veimatanitu sega ni vakadave dra era sa vala tiko me ra bula, sa vakalevutaki tikoga na veimatanitu yadua me ra sa biuti ira ga vakataki ira. Ia, ni sa tekivu na veivaluvaluti e Iurope, ena waraka na nona gauna me cakacaka kina na itokani ni Amerika.

E Urope, e lailai sara na veitusaqati era sotava na mataivalu ni Rusia. Era sa taukena e dua na tamata ena vualiku kei Urope. O Varanise duadua ga e lailai na nona veivala vakaivalu, ra qai tarovi tu na mataivalu ni Rusia ena vualiku ni vanua. Na yasa ni ceva e sotava tiko na leqa bibi kei na Islam sa tauyavutaki tu ena iwiliwili levu ena vanua oqo. E dua na mataqali veidinadinati ni gagadre vata e semati ira na dauvala Musolomani kei ira na kai Rusia. Erau dau taleitaka ruarua na butako, e vanua vutuniyau tale ga o Varanise, kevaka mada ga e vakacacani na bula vakailavo. Era dau butako na kai Arapea ena nodra ivotavota makawa.

Ena yasa ni Isireli, e vakaloloma sara na ituvaki; sa taukena na vanua. Era sa vakabulai na tamata Musolomani ni Arapea era wavoliti ira: Itomi, Moapi, na luve i Amoni: na Joritani nikua.

E dua na ka e sega ni rawa ni vakayacori ni bera na siga ni 1979 ni sa biuti Ijipita na keba ni Arapea me tauyavutaka e dua na veidinadinati kei Isireli, na digidigi e caka ena gauna oya , ena veitokoni kaukauwa ni USA, a vuki me saqata; era sa taukena tu na kai Rusia. Ka ena kena vakamacalataki " *ena sega ni dro rawa* ", na Yalo e vakaraitaka na ituvaki ni madigi ni digidigi e caka ena 1979. Ena nona tokona na kaukauwa duadua ni gauna, e vakabauta ni rawa ni dro tani mai na leqa e sa tauri koya tiko. Ka sa levu sara na ka rarawa: era sa kauta tani tiko na kena iyau na kai Rusia era sa taukena tiko. Ka me vaka ni sega ni rauta oqori, era sa butakoca talega na kai Libia kei Iciopea, ka ra muria na yavadra na kai Rusia.

<u>Na iwasewase ni niukilia ni veivaluvaluti e vuravura .</u>

Na tikina e 44 e vakatakilakilataka e dua na veisau levu ena ituvaki. Ni ra sa taukena tiko na Tokalau kei Iurope, Isireli, kei Ijipita, era sa rerevaka na mataivalu ni Rusia na " *itukutuku* " me baleta na nodra dui vanua ni Rusia. E cavuta na Yalo na " *tokalau* " me baleta na kena taukeni na Tokalau kei Iurope, ia e cavuta talega na " *vualiku* " me baleta na kena taukeni o Isireli; Rusia ni tiko ena " tokalau *"* ni imatai kei na " vualiku " *ni* ikarua. Na

itukutuku e rui bibi sara ka vakavuna e dua na lialia ni veivakamatei. Oqo na vanua e curu kina o USA ki na ivalu, ka digitaka me vakarusa na vanua o Rusia ena bukawaqa ni niukilia. Sa qai vakayacori na iwasewase ni niukilia ni veivaluvaluti. Na o ni mushroom veivakamatei e tubu cake ena vuqa na vanua , me vakarusa ka " *vakarusa* na lewe vuqa *"* ni bula ni tamata kei na manumanu. E na cakacaka oqo e " *vakamatei kina e dua na ikatolu ni tamata* " me salavata kei na kena kacivaki na " *ika 6 ni davui* " . Ni ra sa vakasukai lesu ki na " *veiulunivanua* " e Isireli, era sa vakarusai na mataivalu ni Rusia ni " *tui ni vualiku* " ka sega ni ciqoma e dua na veivuke lailai: " *ka sega ni dua e lako mai me vukei koya* ."

Isikeli 38 kei na 39 .

Na Isikeli 38 kei na 39 e vakavotuya talega na iotioti ni veileti oqo ena itukutuku makawa ena nodra dui sala. E laurai na veika matailalai taleitaki, me vaka na kena dodonu oqo e vakaraitaka na inaki ni Kalou me " *biuta e dua na matau ena qaqalo* " ni tui Rusia me dreti koya ki na veivaluvaluti. Na iyaloyalo oqo e vakaraitaka e dua na madigi veivakatovolei me vakavutuniyautaki koya vata kei ira na nona tamata, ka na sega ni vorata rawa.

Ena parofisai balavu oqo, e solia vei keda na Yalo na yaca me vanua ni veidusimaki: *Koki, Mekoki, Rosi* (Rusia), *MÃ © shec* (Moscow), *Tubali* (Tobolsk). Na itukutuku ni iotioti ni veisiga e vakadeitaki ena dua na itukutuku matailalai me baleti ira na tamata era ravuti: " *O na kaya: Au na lako cake ki na vanua sa dola tu,* ***au na lako mai vei*** *ira na tamata era sa vakacegu, era sa vakacegu ena nodra itikotiko, era sa tiko kece ena veivale sa sega na kena bai , ka sega na nodra loka se matamata* " (Isik. 3:1). Na veikoro lelevu ni gauna oqo era *sa dolavi* sara ga . Na kaukauwa veibasai e vakaloloma ni sega ni tautauvata. Na Yalo eke e biuta ki na gusu i Taniela na " *tui ni vualiku* " na vosa " ***Au na lako mai*** , " ka vakaraitaka e dua na veivakacacani levu , totolo , ka vakacaca me vaka na vosa kei na iyaloyalo " ***ena swirl me vaka e dua na cagilaba*** " ni Tani. 11:40, mai na dua na vanua e yawa sara. Ena parofisai oqo nei Isikeli, e sega ni dua na ka vuni me baleta na veimatanitu era vakaitavi kina; E matata vinaka tu o Rusia kei Isireli. Na ka vuni e tiko ga e Tani. 11:36-45 ena vanua e baleta kina na pope ni Roma kei na kena vanua e Urope. Ka ena nona solia na yaca " *tui ni vualiku " vei Rusia, ka ravuta* na lotu Katolika vakapope e Iurope , e vakaibalebaletaka tiko na Kalou na nona ivakatakila e soli vei Isikeli. Baleta au vakananuma vei kemuni, e vakabibi ena kena veiwekani kei na ituvaki ni vanua o Isireli ni sa tiko o Rusia ena " *vualiku* ." Na kena dina, e tiko ena " *tokalau* " ni itutu ni popi Katolika vaka-Roma ena Tokalau kei Iurope. Sa ikoya gona me vakadeitaka na nodra itutu na mataivalu ni Rusia e Iurope vakapope oqo era taukena ka lewa, ni sa biuta na Yalo na yaco mai ni itukutuku ca mai na " *tokalau* ." " *Au na vakatauca vua kei na nona mataivalu na bukawaqa kei na sulifure* (Isi. 38:22)"; " *Au na tala na bukawaqa ki Mekoki* ," eda wilika ena Isik. 39:6. Oqo gona na vu ni itukutuku ca e vakacudruya na " *tui ni vualiku* " kei Tani. 11:44. Me vaka ena Taniela, na dauvakacaca ni Rusia ena cornered ka vakarusai ena veiulunivanua e Isireli: " *O na lutu ena veiulunivanua o Isireli, o iko kei na nomu mataivalu kecega* . (Isi. 39:4) ». Ia na ka vuni e wavolita na ivakatakilakila ni USA ena itekitekivu ni cakacaka oqo. Au kunea ena Isik. 39:9 e dua na itukutuku matailalai taleitaki sara. Na ivola evokes na kena rawa ni caka na bukawaqa me " *vitu na yabaki* " ena kena vakamai na iyaragi e vakayagataki ena veivaluvaluti rerevaki oqo ni vuravura. Na kau e sa sega ni raw iyaya ni iyaragi ni gauna oqo, ia na " *vitu na yabaki* " e cavuti e vakaraitaka na kaukauwa ni ivalu oqo kei na levu ni iyaragi . Me yacova mai na ika 7 ni Maji, 2021, sa vo ga e ciwa na yabaki me qai lesu tale mai o Karisito; na iotioti ni ciwa na yabaki ni nona cudruvi na Kalou, ena vakayacori kina na iotioti ni veivaluvaluti vakamatanitu; e dua na ivalu e vakacacana sara vakalevu na bula kei na iyau . Me vaka na tikina e 12, era na bulu na yago mate ni Rusia me " *vitu na vula* ."

Na lewa dodonu vakalou rerevaki ka sega ni veisautaki rawa .

Na yago mate ena levu ka vakaraitaka vei keda na Kalou ena Isikeli 9 e dua na vakasama ni veivakamatei savasava ka na tuvanaka. Baleta na ikatolu ni ivalu levu e namaki me baleta na gauna ena maliwa ni 2021 kei na 2029 sa ikoya na ivakaraitaki ni ikatolu ni [ivalu] e liutaka o Nepukanesa vei ira na Isireli makawa ena 586. Oqo na ka e vakarota na Kalou dauveibuli levu, ka ra veilecayaki ka beci mai vei ira na nona tamata, ena Isikeli 9:1 ki na 11:

"Eze 9 :1 *Sa qai kaila mai e daligaqu ena domo levu , "Dou toro voleka mai, oi kemudou mo dou totogitaka na koro, na tamata yadua kei na nona i yaya ni veivakarusai e ligana ."*

Eze 9 :2 *Ka raica, era sa lako mai e ono na tamata mai na sala ni matamata e cake sa vaka ki na vualiku, na tamata yadua ka taura na nona i yaya ni veivakarusai e ligadra: ka sa tiko ena kedra maliwa e dua na tamata sa vakaisulu lineni, ka sa tiko e yasana e dua na kato ni volavola: a ra sa lako mai ka tu volekata na i cabocabonisoro parasa.*

Isikeli 9 :3 *A sa lako cake na lagilagi ni Kalou ni Isireli mai na jerupi sa tiko kina ko koya, ka lako ki na katuba ni vale: a sa kacivi koya na tamata sa vakaisulu lineni, ka sa tiko e ligana nai sele ni wai ni volavola.*

Eze 9 :4 *A sa kaya vua ko Jiova, Mo lako voli e na loma ni koro, e na loma i Jerusalemi, ka biuta e dua na ivakatakilakila e na yadredra na tamata era sa vutugu ka tagi e na vuku ni veika vakasisila kecega sa caka e na loma ni koro.*

Isi . 9:5 *A sa kaya vei ira na kena vo ni'u sa rogoca , Dou muri koya ki na koro, ka mokuti koya: me kakua ni vosota na matamudou , se lomani koya .*

Isik. 9:6 *Mo ni vakamatea ka vakarusai ira na qase, na cauravou, na dauveiqaravi, na gone lalai, kei na yalewa; ia dou kakua ni toro voleka vua e dua sa tu vua nai vakatakilakila ; ka tekivu ena noqu vale tabu . Era tekivu vei ira na qase era tiko ena mata ni vale.*

Isik. 9:7 *A sa kaya vei ira ko koya , Dou vakadukadukalitaka na vale, ka vakasinaita na lomanibai e na mate : dou lako tani . A ra sa lako yani, ka ravuravu e loma ni koro.*

Isik. 9:8 Ia *ni ra sa vakacaca, ni'u sa tiko ga, au sa cuva sobu, ka kailavaka, Kemuni na Turaga ko Jiova, ko ni na vakarusai ira kecega na Isireli sa vo, ni ko ni sa sovaraka na nomuni cudru ki Jerusalemi ?*

Isik. 9:9 *A sa kaya vei au ko koya , Sa levu ka sa rui sivia na nodra cala na mataqali i Isireli kei Juta : sa sinai na vanua e na dra, ka sa sinai na koro e na ca: ni ra sa kaya, Sa biuta na vanua ko Jiova, a sa sega ni raica ko Jiova.*

Isik. 9:10 *Au na sega talega ni vosota, se loloma ; Au na sauma na nodra ivalavala ki na uludra.*

Isik. 9:11 *Ia raica, sa sauma mai na tamata sa vakaisulu lineni, ka sa tu e ligana na kato ni wai ni volavola, Au sa cakava* me vaka *ko sa vakarota vei au.*

E sega ni o ira kece era vakamatei ena vuku ni lotu era mate ena vuku ni vakabauta. E vuqa na fanatics ena iwasewase oqo era sa tu vakarau me ra solia na nodra bula , rairai me baleta na nodra lotu , ia me baleta talega e dua na vakasama vakapolitiki se so tale. Na dauvakamatei dina ena vuku ni vakabauta e, imatai, vakatabakidua vei Jisu Karisito. Kena ikarua, o koya, e dodonu , e dua na tamata digitaki ka nona bula e cabori ena isoro e vakamarautaka ga na Kalou na Dauveibuli , kevaka e sa liutaki na nona mate ena dua na bula e salavata kei na nona gagadre vakatakilai me baleta na nona gauna.

Meda sa qai kunea, ena ulutaga ni " ika 6 *ni davui* " ' na evocation ni ituvaki ni itovo ni veigauna ni oti na ivalu.

<u>Na nodra sega ni veivutuni na bula .</u>

Me veibasai kei na ka era nanuma ka rerevaka e levu na tamata, na iyaragi ni niukilia, me vaka ga na kena veivakarusai, ena sega ni vakarusa na kawatamata ; baleta ni na tiko *eso na bula ni sa oti na veivaluvaluti. Me baleta* na ivalu , e kaya o Jisu ena Maciu 24:6 : " *Dou na rogoca nai valu kei nai rogorogo ni ivalu: dou kakua ni lomaleqa, ni sa dodonu me yaco*

na ka kecega oqo: ia sa bera nai vakataotioti." » Na vakarusai ni kawatamata ena baleta na cakacaka ni Kalou Dauveibuli ni oti na nona lesu tale mai vakalagilagi ena tamata i Jisu Karisito. Baleta o ira na bula e dodonu me ra vakayacora e dua na iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta . Me tekivu mai na 1945, na siga ni imatai ni kena vakayagataki na iyaragi ni atomi, e sivia e rua na udolu na vakacaca e vakayacori me baleta na veivakatovolei mai vei ira na kaukauwa ni vuravura era taukena sa yaco ; e dina, veitaravi, ena dua na balavu ni gauna ni 75 na yabaki kei na vuravura e levu sara , e dina ga ni vakaiyalayala, e vosota ka tokona na veivakacacani e vakayacora vua na tamata. Ena ivalu niukilia sa roro tiko mai , ena kena veibasai , e vuqa na kacabote ena yaco ena dua na gauna lekaleka kei na kena veiwaseyaki na retioyaloyalo ena vakavuna me sega ni rawa ni vakabalavutaki na bula e vuravura. Ena nona lesu tale mai, ena vakaotia na Karisito vakalou na nodra rarawa na tamata era sa mate tiko, era dau talaidredre.

Tikina e 20: " *O ira na vo ni tamata, era sa sega ni vakamatei ena veivakararawataki oqo, era sa sega ni veivutunitaka na cakacaka ni ligadra, me ra kakua ni qarava na tevoro kei na matakau koula, siliva, parasa, vatu, kei na kau, era sa sega ni rai rawa, se rogoca rawa, se lako rawa.* "

Ena tikina e 20, e parofisaitaka na Yalo na nodra vakaukauwataki na tamata era bula tiko. " *Na vo ni tamata era sega ni vakamatei ena veivakararawataki oqo era sega ni veivutunitaka na cakacaka ni ligadra* . " Na " *ikarua ni rarawa* " e kacivaki ena gauna ni matanitu e vakavuna dina e dua na " *rarawa " vakalou* , " ia e liutaka na " *iotioti ni vitu na rarawa* " ka na lutu vei ira na tamata ivalavala ca cala end na It5 is , . e gadrevi me nanumi eke ni " *veivakararawataki* " oqo e totogitaka kece na nodra veivakacacani na kai Roma ki na ituvatuva ni gauna e bulia na Kalou Dauveibuli Kaukauwa.

" *... era sa sega ni muduka na nodra sokalou vei ira na tevoro kei na matakau koula, siliva, varasa, vatu, kei na kau, era sa sega ni raica rawa, rogoca, se lako rawa* ."

Ena wiliwili oqo, e taketetaka na Yalo na iyaloyalo ni lotu ni vakabauta vaka-Katolika ka ra sa iyaya ni sokalou mai vei ira na dau muria na lotu qaravi matakau oqo. Na effigies oqo e vakatakarakarataka, taumada ka bibi duadua, na "Goneyalewa o Meri," kei na dakuna, ena iwiliwili levu, e levu cake se lailai na tamata yalosavasava sega ni kilai, baleta ni biuta vei ira kece e dua na galala levu me ra digitaka na nodra tamata yalosavasava taleitaki. Na makete levu e dola tu ena 24 na auwa ena dua na siga. Pads me baleta na armpits kece, ena veimataqali kei na levu kece, e soli. Ka sa vakacudrui koya sara vakalevu na mataqali ivalavala oqo o koya ka vakararawataki ena kauveilatai mai Kolikoca; o koya gona, ena rerevaki kina na nona veisausaumi. Ka sa, ni oti na nona vakaraitaka ena 2018 vei ira na nona vakailesilesi digitaki na nona lesu tale kaukauwa ka lagilagi me baleta na yabaki 2030, mai na 2019, e vakacacani ira na tamata ivalavala ca e vuravura ena dua na manumanu somidi veitauvi veivakamatei. Oqo e dua na ivakatakilakila lailai ga ni nona cudru me lako mai, ia e sa tu vua na kena yaga ena nona yasana, me vaka ni da sa dinautaka vua e dua na veivakarusai vakailavo e sega ni se bau yaco vakadua ena itukutuku ni Tokalau ni itekitekivu Vakarisito. Ia ni ra sa vakarusai, era sa veivala na veimatanitu, oti era sa qai veivala ka veivala.

Na veivakacacani e vosataka na Kalou e dodonu vakalevu cake baleta ena ruku ni nona rairai mai o Jisu Karisito, na Kalou dina a lako mai ena yago, ena kedra maliwa na tamata ka tiko kina me vaka e dua vei ira , e " *raica, rogoca, ka lako* ", sega ni vaka na matakau ceuti se buli ka sega ni rawa ni cakava oqo.

Tikina e 21: " *Era sa sega ni veivutunitaka na nodra veivakamatei, se na nodra daucakaisausau, se na nodra dautagane, se na nodra butako.* "

Ena tikina e 21, sa sogo kina na ulutaga. Ena nona vosa me baleta na " *nodra veivakamatei* , " e vakaraitaka na Yalo na lawa ni Sigatabu veivakamatei ka na qai gadrevi kina na nodra mate na dauvakamuria yalodina na Siga ni Vakacecegu tabu sa vakatabuya na

Kalou. Ena nona cavuta na " *nodra veivakaisini* , " E taketetaka na Misa Katolika era dokai mai vei ira era vakadonuya na Nona "Sigatabu," na Siga ni Turaga lasu oqo kei na "siga ni matanisiga" vakalotu butobuto dina. Ena nona vakananuma lesu na " *nodra veibutakoci* " na Yalo e dusia na iqaqalo ki na vakabauta ni lotu Tawase, na itaukei ni " *veibutakoci* " ni lotu Katolika ni " *parofita yalewa* " lasu o Jesepeli ni Vkta. Ka ena nona beitaka vei ira " *na nodra butako* , " e vakaraitaka na butako vakayalo e vakayacori, taumada, vei Jisu Karisito, o koya, mai vua, me vaka na Dan.8:11, na tui vakapopi " *a kauta tani na* " matabete tawamudu kei na nona itutu dodonu dodonu ni " *Ulu ni Lotu* ," ni Efe.5:2; ia talega, na nona ituvatuva ni " gauna *kei na nona lawa* , " me vaka na Tani.7:25. Na veivakadewa vakayalo cecere oqo e sega ni vakatabui kina na kena vakayagataki vakaidina na kena ivakarau, ia e sivia sara na kena vakayagataki ena lewa ni Kalou kei na kena revurevu vei ira na dauvolavola cala.

Vakatakila 10 : *Na iVola Lailai e Dolavi .*

Na lesu mai i Karisito kei na nodra totogitaki na vukitani .

Na *iVola Lailai e Dolavi* kei na Kena iVakavuvuli .

Lesu tale mai nei Karisito ena icavacava ni wawa ni ikava ni Lesu Vakarua .

Tikina e 1: " *Au sa raica e dua tale na agilosi kaukauwa sa lako sobu mai lomalagi, sa vakaisulu e na o : a sa dua na ucacevata sa tu e uluna, a sa vaka na matanisiga na matana, a sa vaka na duru bukawaqa na yavana.* "

Na wase 10 e vakadeitaka ga na ituvaki vakayalo e tauyavutaki me yacova mai na gauna oya. E rairai mai o Karisito ena yasa ni Kalou ni veiyalayalati tabu vakalou, ena ivakatakarakara ni " *ucacevata* " ka soli ni oti na waluvu vei Noa kei ira na nona kawa. Oqo na ivakatakilakila ni yalayala ni Kalou me kua tale ni vakarusa na bula e vuravura ena wai drodro. Ena maroroya na Kalou na nona yalayala , ia ena gusu i Pita, sa kacivaka kina ni

vuravura mai na gauna oqo sa " *maroroi me baleta na bukawaqa* " ; e dua na waluvu ni bukawaqa. Ena qai vakayacori ga oqo ena iotioti ni veilewai ni ikavitu ni mileniumi. Ia, e se bera ni vakaotia na bukawaqa na kena vakarusai na bula, baleta ni iyaragi sa vakayagataka oti na Kalou me valuti ira na koro ena buca o Sotoma kei Komora. Ena wase lekaleka oqo, e vakaraitaka vakalekaleka na Yalo na veika e yaco ni oti na " ika 6 ni *davui* . " E dolavi na wase ena iyaloyalo ni lesu tale mai lagilagi i Karisito na dauveisausaumi .

Na Parofisai e Vakavotui Vakaoti .

Tikina e 2: " *A sa taura e ligana* ***e dua nai vola lailai sa dola tu*** . *A sa vakaduria na yavana i matau ki na wasawasa, kei na yavana i mawi ki na qele ;* "

Mai na itekivu ni ivola, me vaka na Vakatakila 1:16, e lako mai o Jisu me valuti ira na *dau* sokaloutaka na " *matanisiga* " sa *vakaloutaki* . Sauma: na nona i tutu ni yavana, ka ca vei ira! Baleta " *na yavana sa vaka na duru bukawaqa* ." Ena qai vakayacori na tikina oqo mai na i Vola Tabu: " *Mo dabe ena ligaqu imatau me yacova niu sa cakava na nomu meca me i tutu ni yavamu* " (Same 110:1; Maciu 22:44) . E vakalevutaka na nodra cala ena kena sa " *dolava o Jisu na ivola lailai* " ni Vakatakila ni bera na nona lesu tale mai ena nona sereka , me tekivu mai na 1844, na " *ikavitu ni drega* " ka a sogota tu ena Vakatakila 5:1-7. Ena maliwa ni 1844 kei na 2030, na yabaki ni itukutuku e tukuni ena wase 10 oqo, sa veisau kina na kila kei na ibalebale ni Siga ni Vakacecegu me rarama taucoko. O koya gona, era sega ni ulubale kina na tamata ena gauna oya nira digitaka mera kua ni doka. Na " *ivola lailai* " sa qai " dolava " *na* Yalo Tabu i Karisito, ka sega ni dua na kena yaga vei ira na dausokalou *ni matanisiga* . Ena tikina e 2, e vakaraitaki kina na nodra icavacava. Me da kila na ibalebale ni ivakatakilakila ni " *wasawasa kei na vanua* " e kune ena tikina oqo, e dodonu me da vulica na Vakatakila 13, ka semati rau kina na Kalou ki na rua na " *manumanu* " vakayalo ka rau na basika ena loma ni 2,000 na yabaki ni gauna vakarisito. Na imatai ni " *manumanu, ka tucake mai na wasawasa* " , e vakatakarakarataka na sega ni vakatamata, o koya gona na manumanu, matanitu ni cokovata ni kaukauwa vakamatanitu kei na lotu, ena nodra imatai ni itukutuku makawa ni matanitu kei na papism ni Katolika vaka-Roma. Na matanitu vakatui oqo e vakatakarakarataki ena " *tini na ileu* " e salavata kei na ivakatakilakila e vakatakilakilataki Roma ena Tani. 7 ena " *ileu lailai* " kei na Vkta. 12, 13 kei na 17 ena " *ulu e vitu* " . Na " *manumanu* ," oqo, me vaka na lewa ni veika vakalou, e vakaraitaka na ivakatakilakila e cavuti ena Taniela 7: na matanitu e liu ni matanitu o Roma, ena kena ituvatuva veibasai kei na kena e Tani. 7 : *lepate, bea, laione* . *Na manumanu* gona e sa ikoya sara ga na manumanu kila ni Roma mai Tani. 7:7. Ia eke, ena Vakatakila 13, na ivakatakilakila ni " *ileu lailai* ," ni pope, ka sosomitaka na " *tini na ileu* ," e sosomitaki ena ivakatakilakila ni " *ulu e vitu* " ni ivakatakilakila vaka-Roma. Ka sa vakatokai koya na Yalo me " *vosavakacacataka na Kalou* ," oya na lasu vakalotu . Na kena tiko na " *isala* " ena " *tini na ileu* " e vakaraitaka na gauna e " *tini na ileu* " ni Tani. 7:24 sa curu ki na veiliutaki. Oqo talega na gauna e dau cakacaka kina vakataki koya na " *ileu lailai* " se " *tui duidui* " . Ena gauna ga e sa kilai kina na " *manumanu* " , na sequel e kacivaka na kena veisiga ni mataka. Ena cakacaka vakagalala me baleta na " *dua na gauna, gauna* (2 *na gauna*) *kei na veimama ni gauna* . " Na vosa oqo e vakaibalebaletaka e 3 kei na veimama na yabaki vakaparofisai, se 1260 na yabaki dina, ena Tani.7:25 kei na Vkta.12:14; eda kunea ena ivakarau ni " *1260 na siga* " - yabaki se " *42 na vula* " parofisai ena Vakatakila 11:2-3, 12:6 kei na Vakatakila 13:5. Ia ena tikina e 3 ni wase 13 oqo, e kacivaka na Yalo ni na vakacacani ka " *me vaka ni mavoa vakayago* ", vakadodonu sara mai na sega ni vakabauta na Kalou ni Varanise ena maliwa ni 1789 kei na 1798. Ka vakavinavinaka ki na Concordat nei Napoleon I ' " *na kena mavoa vakayago ena vakabulai* ". O koya gona, o ira era sega ni lomana na dina vakalou era na rawa ni tomana tiko ga ena gauna galala mera doka na lasu e vakamatea na yalo kei na yago.

Ni sa cava na veisiga, ena basika mai e dua na ivakatakarakara ni imatai ni " *manumanu sa tucake mai wasawasa* ". Na manumanu vou oqo e vakaduiduitaki ena kena dina ni gauna oqo ena " *tucake* ***mai vuravura*** ." Ni droinitaka na matakau mai na Vakatekivu, na vanua e lako mai kina " *na vuravura* " mai na " *wasawasa* , " e tukuna vei keda na Yalo vakamalua ni ikarua ni " manumanu *" oqo* e lako mai na imatai, ka vakatokai kina na ka e vakatokai na Lotu Katolika Veisau; na ivakamacala dodonu ni vakabauta ni Veisau ni lotu Tawase. Ena 2021 , e sa matataka tiko na kaukauwa ni mataivalu levu duadua ena vuravura ka sa vakadonui mai na kena qaqa vei Japani kei na Nazi Jamani ena 1944-45. Oqo, e dina sara, na USA, taumada vakalevu na lotu Tawase, ia vakalevu na lotu Katolika nikua, ena vuku ni levu ni Hispanic toki e sa ciqoma. Ena nona beitaki koya ni cakava " *na imatai ni manumanu sokalou ena kena mata* ," na Yalo e vakacacana na kena ivotavota mai na Sigatabu ni Roma. Oqo me tukuni kina na kena veivakacalai na ivakatakilakila vakalotu. Na vakabauta ni lotu Tawase ni gauna oqo e sa rui semati ki na ivotavota vaka-Roma oqo ka na lako vakayawa sara me vakaraitaka e dua na lawa e vauci, ka vakavuna me dodonu na vakacegu ena Sigatabu ena ruku ni itotogi ni veivakadonui: e dua na boycott vakabisinisi ena imatai ni gauna, kei na dua na itotogi mate ena dua na gauna balavu. Na Sigatabu e vakatokai me " *ivakatakilakila* " ni lewa ni " *manumanu* ," na imatai ni " *manumanu* ." Na naba " *666* " sai koya na i wiliwili e rawati ena matanivola ni ulutaga " VICARIVS FILII DEI," ka vakatoka na Yalo me " *na naba ni manumanu* ." Cakava na fika, na naba e tiko kina:
VICIVILIIDI
5 + 1 + 100 + 1 + 5 = 112 + 1 + 50 + 1 + 1 = 53 + 500 + 1 = 501
112 + 53 + 501 = 666
E dua na vakamatatataki bibi : Na ivakatakilakila e ciqomi " *ena liga* " se " *ena yadre* " me yacova ga na kena levu " *na liga* " e vakatakarakarataka na cakacaka, na cakacaka, kei na " *na yadre* " e vakaraitaka na gagadre vakatamata ni veika buli yadua galala me digitaka, me vaka e tukuna vei keda na Isikeli 3:8: " *Au na vakaukauwataka na yadremu me rawa ni o vinakata* ."

Eke gona e sa vakaraitaki vakamatata kina na " *itutu ni yava* " i Jisu Karisito, na Turaganilewa vakalou Dodonu, ena veisiga ni mataka. Ka vakamalua, ena nona vakaraitaka na ka bibi " *yava imatau* " se na " *yava imawi* ," e vakaraitaka na Yalo o cei e nanuma ni cala vakalevu cake. Na " *yava imatau* " e vuvuce e baleta na vakabauta vakapopi ni lotu Katolika vaka-Roma ka sa beitaki kina na Kalou me *vakadavei na nodra dra* " *o ira kece era sa vakamatei e vuravura* ," me vaka na Vakatakila 18:24. E dodonu gona me vakaliuca na nona cudru. Oti, cala vakatautauvata, baleta ni sa vakatotomuria ena kena gauna, ena nona bulia na " *iyaloyalo* " ni imatai ni " *manumanu* " ni lotu Katolika , na vakabauta ni lotu Tawase , ka vakatokai na " *vuravura* ", e ciqoma na bukawaqa mai na " *yava imawi* " i Jisu Karisito ka sauma vakakina na nodra dra na iotioti ni tamata yalosavasava digitaki ka sa lako tani tiko.

Tikina e 3: " *A sa tagi ko koya e na domo levu, me vaka na tagi ni laione. Ia ni sa tagi, sa qai rogo mai na domodratou na vitu na kurukuru.* "

Na ka vuni e vuni se vakadeitaki ena tikina e 4 ki na 7, ka kacivaka na " *domo ni kurukuru e vitu* " sa qai laveti cake. " *Na domo* " ni Kalou e vakatauvatani vakakina ki na rorogo ni " *kurukuru* " e salavata kei na naba " *vitu* " ka vakatakarakarataka na nona vakasavasavataki . Na domo oqo e kacivaka e dua na itukutuku sa dede na nodra vunitaka ka sega ni kauwaitaka na tamata. Sa yabaki ni nona lesu tale mai ena lagilagi na noda Turaga vakalou ka cecere o Jisu Karisito . Na siga e vakaraitaki vei ira na nona digitaki ena 2018 ; Oqo na vulaitubutubu ni 2030, ka na cava kina na ikatolu ni ikatolu ni 2000 na yabaki ni 6000 na yabaki e vakarautaka na Kalou me baleta na nona digitaki ira na digitaki, me tekivu mai na mate veisorovaki i Jisu ena ika 3 ni Epereli, 30.

Tikina e 4: " *Ia ni sa cavuta na domodratou na kurukuru e vitu, au sa vakarau vola : ia ka'u sa rogoca e dua na domo mai lomalagi sa kaya , Mo ni dregata na veika eratou sa cavuta na kurukuru e vitu, ka kakua ni vola.* "

Ena iyaloyalo oqo, e muria tiko na Kalou e rua na inaki. Na kena imatai oya me ra kila na nona digitaki ni sa lokuca dina na Kalou e dua na gauna me baleta na icavacava kei vuravura; e sega ni vunitaki dina, ni vakatau tiko ena noda vakabauta na porokaramu ni 6,000 na yabaki e parofisaitaka na ono na siga vakasisila ni noda macawa. Na ikarua ni inaki oya me vakayalolailaitaki na vakasaqarai ni tikinisiga oqo me yacova na gauna e dolava kina o koya vakataki koya na sala ni veivakasama. Oqo e a vakayacori ena tolu na veivakatovolei yadua ni Lotu Kavitu ka vakayagataki me vakasavasavataki ka digitaki kina o ira na digitaki era kunei ni ra kilikili me ra rawata na yaga mai na ivalavala dodonu tawamudu e solia o Jisu Karisito , ena 1843, 1844 kei na 1994 .

Tikina e 5: " *Ia na agilosi ka'u a raica ni sa tucake tu e wasawasa kei vuravura sa laveta cake na ligana i matau ki lomalagi , .*

Ena itovo oqo ni dua na Turaganilewa qaqa levu, na yavana e biu vei ira na kena meca, ena bulia o Jisu Karisito e dua na bubului bibi ka vakayacora vua vakalou.

Tikina e 6: " *A sa bubului vei koya sa bula ka sega ni mudu, ko koya sa buli lomalagi kei na veika sa tu kina, kei na vuravura kei na veika sa tu kina, kei na wasawasa kei na veika sa tu kina, me kakua tale ni dua na gauna.* "

Na bubului i Jisu Karisito e caka ena yaca ni Kalou Dauveibuli ka vagolei vei ira na Nona digitaki era doka na ivakaro ni imatai ni agilosi ni Vkta. oqo, ena nodra vakaraitaka ena nodra talairawarawa, na nodra " *rerevaka* " na Kalou, ena nodra muria na Nona ikava ni vunau ka solia na lagilagi ki na Nona cakacaka ni veibuli. Na kena vakadeitaki ni " *sa dodonu me sa sega na gauna* " e vakadeitaka ni ena Nona porokaramu, sa raica rawa tu na Kalou na tolu na vakanuinui tawayaga ni Lotu Kavitu ena 1843, 1844 kei na 1994. Me vaka au sa vakaraitaka oti, na vakanuinui tawayaga oqo e yaga ena kena vakasavasavataki na lotu Vakarisito. Baleta ni dina ga ni sega ni yaga na kena itinitini, ia e vakasakiti ka veivakamatei vakayalo vei ira era tara, se, vei ira na digitaki, na veika e vakavuna na nodra vakalougatataki ka vakasavasavataki mai vua na Kalou.

Na kacivaki ni ika 3 ni leqa [levu] e parofisaitaki ena Vakatakila 8:13.

Tikina e 7: " *Ia ena gauna ena uvuca kina na domo ni ikavitu ni agilosi na nona davui , ena vakayacori kina na ka vuni ni Kalou, me vaka sa tukuna vei ira na nona tamata na parofita.* "

Sa oti na gauna ni kena tara na veisiga vakaparofisai. O ira era tauyavutaki ena itukutuku parofisaitaki era sa vakayacora na nodra itavi, mera vakatovolei, veitaravi, na nodra vakabauta na lotu Tawase ena 1843-44 , kei na nodra vakabauta na lotu Kavitu ena 1994. Ena sega gona ni dua tale na veisiga lasu, sega tale na veika e namaki lasu; na kena vou, ka tekivutaki mai na 2018, ena dodonu, ka ra na rogoca na digitaki, me baleta na nodra vakabulai, na rorogo ni " *ikavitu ni davui* " ka na vakatakilakilataka na nona veivuke na Karisito ni Lewadodonu vakalou; na auwa ni sa, me vaka na Vakatakila 11:15: " *na matanitu ni vuravura oqo sa yaco me matanitu ni noda Turaga kei na nona Karisito* ," ka sa kau tani vakakina mai vua na tevoro.

Na Revurevu kei na Gauna ni Veiqaravi Vakaparofita .

Tikina e 8: " *Sa qai vosa tale vei au na domo ka'u a rogoca mai lomalagi, ka kaya , Mo lako ka kauta nai vola lailai sa dola tu ena liga ni agilosi sa tucake tu e wasawasa kei vuravura.* "

Na tikina e 8-11 e vakaraitaka na veika e sotava na nona ilesilesi na dauveiqaravi me vakaraitaka na parofisai vakakode ena vosa matata.

Tikina e 9: " *Au sa qai lako vua na agilosi, ka kaya vua, Solia mai vei au nai vola lailai. A sa kaya vei au ko koya , Mo taura, ka kania : ena gaga ki na ketemu, ia ena kamikamica e gusumu me vaka na oni* . "

Ni lako mai taumada, " *na mosi ni kete* " e vakaraitaka vakamatata na rarawa kei na veivakararawataki ka vakavuna na nodra sega ni ciqoma na rarama e vakaturi tiko na lotu Vakarisito talaidredre. Na veivakararawataki oqo ena yacova na kena icavacava ena iotioti ni vakatovolei ni vakabauta, ena auwa ni lawa ni Sigatabu, ena gauna ena vakarerei kina na nodra bula na digitaki ena mate. Baleta me yacova na ivakataotioti, na rarama kei ira na kena ivakatawa era na valuta na tevoro kei na nona tevoro vakasilesitieli kei na vuravura, era kila se sega ni kila na veiwekani ni "Dauveivakarusai" oqo , " *Abatoni se Apolioni "* ni Vakatakila 9:11 . " *Na kamikamica ni oni* " e vakaraitaka talega vakavinaka sara na marau ni kena kilai na veika vuni ni Kalou ka wasea vei ira na nona digitaki dina, era viagunu ena dina. E vuravura, e sega ni dua tale na ka e vakabibitaka na kena kamikamica vakayago me vakataki koya . E dau kena ivakarau, na tamata me taleitaka ka vakasaqara na kamikamica oqo e taleitaki vei ira. Sa vakakina, o ira na digitaki i Karisito era vakasaqara vua na Kalou na kamikamica ni dua na veimaliwai ni loloma kei na vakacegu, ka vakakina na Nona veituberi.

Ena nona solia na nona ivakatakila "Apocalypse" (= Vakatakila) " *na kamikamica ni oni* " , na Yalo ni Kalou e vakatauvatana ki na " *mana vakalomalagi* " ka tiko kina " *na kamikamica ni oni* " ka vakani ira na Iperiu , ena vanua dravuisiga , ena loma ni 40 na yabaki ka liutaka na nodra curu yani na kai Kenani mai na vanua vaka-Kenani. Me vaka ga ni sega ni rawa ni bula e dua na Iperiu ke sega ni kania na " *mana* " oqo , me tekivu mai na 1994, na icavacava ni " *lima na vula* " e parofisaitaki ena Vakatakila 9:5-10, na vakabauta ni lotu Vakarisito e bula ga ena kena vakani na iotioti ni parofisai oqo vakayalo " *kakana* " (Maciu 24:45 dodonu me vakarautaka o Jisu *na gauna lagilagi ni* " "). Na ivakavuvuli oqo e solia vei au na Kalou ni dina meu kila ga ena mataka ni Siga ni Vakacecegu oqo ena ika 4 ni auwa ni ika 16 ni Janueri, 2021 (ia 2026 vua na Kalou) ena yaga me saumi kina o koya e tarogi au ena dua na siga me baleta na vulici ni parofisai "Na cava e rawa ni kauta mai vei au oqo?" Na isau i Jisu e lekaleka ka rawarawa : na bula vakayalo me dro tani mai na mate vakayalo . Kevaka e sega ni taura na Yalo na iyaloyalo ni dua na " *keke* ," ia na " *kamikamica ga ni oni* ," sa baleta ni nodra bula vakayago na Iperiu e kauwaitaka na kakana oqo ni " *mana* . " Me baleta na Vakatakila, na kakana e baleta ga na yalodra na digitaki. Ia, ena veivakatautauvatataki oqo, e laurai ni gadrevi, sega ni vakaiyalayala, ka gadreva na Kalou bula me dua na ituvatuva me maroroi kina na bula vakayalo. Ka sa vakaibalebale na ka e gadrevi oqo , ni a sega ni vakarautaka na Kalou na kakana oqo me ra vakawalena ka beca na nona dauveiqaravi ena iotioti ni veisiga. E vakavuna na ka vakatabui duadua me tekivu mai na isoro i Jisu Karisito kei na iotioti ni kena irairai kei na iotioti ni kena vakayacori na Vakayakavi Tabu; O Jisu e solia vei ira na nona digitaki me kakana, na yagona kei na nona veivakavulici vakaparofisai .

Tikina e 10: " *Au sa qai taura nai vola lailai mai na liga ni agilosi, ka kania ; a sa kamikamica e gusuqu me vaka na oni; ia ni'u sa kania oti, sa gaga na ketequ.* "

Ena veika e sotava na dauveiqaravi, ena nona tiko duadua, e kunea kina na rarama veivakurabuitaki e parofisaitaka o Jisu, ka kunea dina taumada " *na kamikamica ni oni* ," e dua na marau taleitaki ka vakatauvatani rawa kei na kamikamica ni oni. Ia na batabata era vakaraitaka na lewenilotu Kavitu kei ira na qasenivuli au vinakata meu vakaraitaka vei ira e vakavuna ena yagoqu na mosi dina ni kete ka vakatokai na colitis. Au sa vakadinadinataka kina na kena vakayacori vakayalo ka vakaidina na veika oqo .

Ia, e dua tale na ivakamacala e baleta na iotioti ni gauna e vakararamataki kina na rarama vakaparofisai. E tekivu ena gauna ni sautu, ia ena cava ena gauna ni ivalu kei na veivakarerei veivakamatei. Tani. 12:1 e parofisaitaka me " *gauna ni leqa, e se bera vakadua*

ni bau yaco mai na gauna e tiko kina e dua na matanitu me yacova mai na gauna vata oya "; oqo e rauta me vakavuna na " *mosi ena* ***kete*** ." Vakabibi ni da wilika ena Lam. 1:20: " *Yahweh , raica na noqu rarawa! Sa vuvuce* ***na noqu kete*** *, sa rarawa na lomaqu e lomaqu, niu sa talaidredre. Ke sega na iseleiwau sa ka vakadomobula, ena loma ni mate.* E na Jere. 4:19 talega: " Na noqu ***kete , na noqu kete*** *, Au sa sega ni rarawa e lomaqu, Au sa sega ni rawa ni tiko vata kei au; ni o iko, na yaloqu, o sa rogoca* <u>*na rorogo ni davui, na kaila ni ivalu*</u> . " Na katakata ni "kete" e dreta *e dua na veivakatautauvatataki* ena maliwa ni iotioti ni kaulotu ni lotu Vakarisito kei na kena e soli vua na parofita o Jeremaia. Ena rua na ka era sotava, era cakacaka na digitaki ena veicati e kaukauwa tiko vei ira na veiliutaki vukitani ena nodra gauna. o koya gona, sa vuki vei ira na nodra cudru na cala, me yacova na icavacava kei vuravura ka vakatakilakilataki ena nona lesu tale mai vakalagilagi o Jisu Karisito, na " *Tui ni tui kei na nodra Turaga na turaga* " ni Vakatakila 19:16.

<u>Nai otioti nii matai ni wase ni Vakatakila .</u>

Ena imatai ni wase oqo eda kunea kina na ivakamacala taumada kei na tolu na ulutaga veibasai, na iVola e vakau vei ira na agilosi ni vitu na Lotu, na vitu na ivakatakilakila se ivakatakilakila ni gauna, kei na ono na davui se itotogi ni veivakaroti e vakavurea na cudru ni Kalou.

Tikina e 11: " *Era qai kaya vei au , 'Mo parofisai tale vei ira e levu na tamata, na veimatanitu, na duivosavosa, kei na tui.* '"

Na tikina e 11 e vakadeitaka na kena kovuti taucoko na iotioti ni 2,000 mai na 6,000 na yabaki ni porokaramu sa tuvanaka tu na Kalou. Ni sa yaco mai na lesu tale mai lagilagi i Jisu Karisito , na veivosaki ni parofisai ena tekivu tale na rai raraba ni gauna Vakarisito ena wase 11 ena dua tale na ulutaga : " *E dodonu mo parofisai* ***<u>tale</u>*** *ena matadra e vuqa na tamata, veimatanitu, vosa, kei na tui* ."

-
-
-

Dolavi ni ikarua ni wase ni Vakatakila .

Ena ikarua ni iwase oqo, ena dua na rai vakatautauvata ni gauna Vakarisito, ena taketetaka na Yalo na veika bibi sa tukuni oti ena imatai ni iwase ni ivola, ia eke, ena ikarua ni iwase, ena vakaraitaka vei keda na nona lewa ena dua na ivakarau vakatorocaketaki cake ena veiulutaga yadua oqo . Eke tale, na wase yadua ena vakayagataka na ivakatakilakila kei na iyaloyalo duidui ia e dau veitokoni. Ena kena kau vata mai na ivakavuvuli kece oqo e vakaraitaka kina na parofisai na ulutaga e taketetaki. Me tekivu mai na ivola i Taniela, na ivakavuvuli oqo ni kena vakatautauvatataki na wase ni parofisai sa vakayagataki mai na Yalo dauvakatakila , me vaka o sa raica rawa.

Vakatakila 11, 12 kei na 13

Na tolu na wase oqo e kovuta vata na gauna vakarisito, e vakararamataka na veika duidui e yaco , ia e dau veitokoni sara ga. Au na vakalekalekataka , qai vakamacalataka vakamatailalai, na ulutaga.

Vakatakila 11

Veiliutaki Vakapopi – Vakabauta na Kalou ni Matanitu – Na iKavitu ni *Davui*

Tikina e 1-2: Na nona veiliutaki na parofita lasu ni pope ni lotu Katolika me 1260 na yabaki: Na dauveivakacacani.

Tikina e 3-6: Ena gauna ni veiliutaki sega ni vosota ka veivakacacani oqo, " *na rua na ivakadinadina* " ni Kalou, na ivolanikalou tabu ni rua na veiyalayalati, ena vakararawataki ka vakacacani mai vei " *na manumanu ,* " na isoqosoqo vakalotu ni Roma ka veiwekani kei na matanitu vakatui ena Tokalau kei Iurope.

Na tikina e 7 ki na 13 e baleta na " *manumanu e tucake mai na qara,* " oya na "Veisau ni Varanise " kei na kena sega ni vakabauta na Kalou vakamatanitu ka basika ena imatai ni gauna ena itukutuku ni kawatamata.

Na tikina e 15 ki na 19 ena kena ulutaga e dua na tiki ni kena vakatorocaketaki na " *ikavitu ni davui* ."

Na itavi ni veiliutaki vakapope ena iyaloyalo .

Tikina e 1: " *Sa qai soli vei au e dua na gasau me vaka na ititoko, ka kaya , Mo tucake ka vakarautaka na vale ni soro ni Kalou, kei nai cabocabo-ni-soro, kei ira era sa sokalou kina.* "

Na gauna e taketetaki e dua na gauna ni itotogi e vakatakilai ena vosa " *ititoko* ." E dodonu na itotogi " *ena vuku ni ivalavala ca,* " ka sa vakadeitaki tale vakamatanitu mai na 321 ka vakalotu mai na 538. Mai na ikarua ni siga oqo, sa vakatautaki na ivalavala ca mai na matanitu vakapope, ka vakatakarakarataki eke ena " *na reed* ," ka vakatoka " *na parofita*

lasu e vakavuvulitaka na lasu " ena Isa. 9:13-14. Na itukutuku oqo e vakatautauvatataki kei na itukutuku i Tani. 8:12: " *na mataivalu a vakabulai vata kei na veisiga ena vuku ni ivalavala ca* " , ena kena " *na mataivalu* " e vakatoka na Soqoni Vakarisito , " *na veisiga* " , na matabete i Jisu kauta laivi na matanitu vakapopi, kei na " *ivalavala ca* " , na biu ni Siga ni Vakacecegu mai na 321. Oqo e dua ga na dua na message duidui kei na tipeti . ivakatakilakila. duidui. E vakadeitaka na itavi ni veivakatotogani e solia na Kalou me tauyavutaki kina na matanitu vakapope ni Roma. Na vosa " *vakarautaki* " e kena ibalebale "lewa." Na itotogi gona e vu mai na nona lewa na Kalou me baleta na " *valenisoro ni Kalou* ," na soqoni vata i Karisito, " *na icabocabonisoro* " e vakatakarakarataka na kauveilatai ni nona isoro, kei " *ira era sokalou kina* ," oya o ira na lotu Vakarisito era kaya ni nona veivakabulai.

Tikina e 2: " *Ia na lomanibai e taudaku ni valenisoro mo ni biuta laivi , ka kakua ni vakarautaka ; ni sa soli vei ira na veimatanitu tani, ka ra na butuka na koro tabu me vasagavulu ka rua na vula.* "

Na vosa bibi ena tikina oqo sai koya na " *taudaku* ." E vakaraitaka duadua *ga* na vakabauta vakaitamera ni lotu Katolika vakaRoma e kauwaitaka na iyaloyalo ni kena veiliutaki ni 1260 na siga-yabaki e vakaraitaki eke ena ivakarau " 42 na *vula* . Na matanitu vaka-Iurope " *era veibutakoci kei* na " lotu Katolika " *o Jesepeli* " ena nona veiliutaki balavu, sega ni vosota rawa ni 1,260 na yabaki dina ena maliwa ni 538 kei na 1798. Ena tikina oqo , na Kalou e vakatakilakilataka na duidui ni vakabauta dina kei na lasu ena nona vakararavi ki na ivakatakarakara ni valenisoro vaka-Iperiu na valenisoro kei na valenisoro ni Solomoni: Ena kisi ruarua, ena " *mataveilewai, ena taudaku ni valetabu* ," eda kunea kina na ivalavala vakalotu vakayago: na icabocabonisoro ni isoro kei na beseni ni veivakasavasavataki. Na savasava vakayalo dina e kune ena loma ni valetabu: ena vanua tabu e tiko kina : na itutu ni cina e vitu na cina , na teveli ni 12 na madrai vakaraitaki, kei na icabocabonisoro ni ka boivinaka e biu ena mata ni ilatilati e vunitaka na vanua tabu duadua, e dua na matakau ni lomalagi e dabe kina na Kalou ena nona idabedabe vakatui. Na yalodina ni veidigitaki me baleta na veivakabulai Vakarisito e kila ga na Kalou , ka e vuravura na tamata e vakacalai ena lotu " *taudaku* " facade ka vakatakarakarataka taumada na vakabauta ni lotu Katolika vaka-Roma ena itukutuku ni lotu Vakarisito ni noda gauna.

Ai Vola Tabu, Na Vosa Ni Kalou, Vakararawataki .

Tikina e 3: " *Au na solia na lewa vei rau na noqu ivakadinadina, rau vakaisulu ena isulu taga, rau na parofisai me dua na udolu rua na drau onosagavulu na siga.* "

Ena gauna ni veiliutaki balavu oqo, vakadeitaki eke ena ivakarau ni " *1260 na siga* ", na iVolatabu, e vakatakarakarataki ena " *rua na ivakadinadina* ", a sega ni kauwaitaki vakatikina me yacova na gauna ni Veivakalesuimai, ni sa vakacacani sara mada ga mai vei ira na ligada ni Katolika era taleitaka na pope, ka ra tokoni ira ena iseleiwau. Na matakau " *vakaisulu ena isulu taga* " e vakaraitaka e dua na ituvaki ni rarawa ka na vosota na iVolatabu me yacova na 1798. Baleta ni sa cava na gauna oqo, na vakabauta ni veisau ni Kalou ni Varanise ena vakama ena veivanua raraba, ka saga talega me yali vakadua.

Tikina e 4: " *O rau oqo na vuniolive e rua kei na itutu ni cina e rua sa tu ena mata ni Turaga ni vuravura.* "

Na " *rua na vuniolive kei na rua na i tutu ni cina* " oqo e i vakatakilakila ni rua na veiyalayalati veitaravi ka tuvanaka na Kalou ena nona i tuvatuva ni veivakabulai. E rua na itabagauna vakalotu veitaravi ka colata tiko na Yalona ka kena ivotavota na iVolatabu kei na kena ivola ni veiyalayalati e rua. Na cakacaka ni veiyalayalati e rua e parofisaitaki ena Seka. 4:11 ki na 14, ena " *rua na vuni olive e biu ena imatau kei na imawi ni itutu ni cina* . " Ka sa, ni bera " *na rua na ivakadinadina* " ni tikina e 3 , na Kalou e kaya me baleti rau ena ivakadinadina i Sakaraia : " Oqo na rua na luve ni waiwai erau tu ena mata ni Turaga oqo na

symbotes *oil* " na *veika kecega.* Yalo vakalou. " *Na itutu ni cina* " e parofisaitaki Jisu Karisito o koya ena yago vakatamata ena kauta mai na rarama ni Yalo ena nona vakasavasavataki (= 7) ka vakatetea na kila vei ira na tamata, me vaka ga na itutu ni cina vakatakarakara e vakatetea na rarama ena nona vakama na waiwai e tiko ena kena " *vitu* " na tavaya.

iVakamacala : Na " itutu ni cina *e vitu* na kena cina *"* e vakatikori ena lomadonu ni iyaya; oqo, me vaka na loma ni macawa, e cakava na ika 4 ni siga [ni] macawa ni Siganimate na siga e , ena nona mate veivakaduavatataki, a cakava kina o Jisu Karisito " *na isoro kei na isoro me mudu ,* " na ivalavala vakalotu vaka-Iperiu, me salavata kei na ituvatuva vakalou e parofisaitaki ena Tani. 9:27. Na " *itutu ni cina* " e vitu na kena cina e kauta tale ga kina e dua na itukutuku vakaparofisai.

Tikina e 5: " *Kevaka e dua sa via vakamavoataki ira, sa lako mai na gusudra na bukawaqa ka kania na nodra meca ; ia kevaka e dua sa via vakamavoataki ira, me vakamatei vakakina.* "

Eke, me vaka ena Vkta. 13:10 , na Kalou e vakadeitaka vei ira na nona digitaki dina na nona vakatabui me ra totogitaka , o ira , na veivakacacani e caka ki na iVolatabu kei na kena vu. Oqo e dua na ivalavala e maroroya tu ga me baleti koya. Na veika ca ena lako mai na gusu ni Kalou Dauveibuli . Na Kalou e vakatakilai koya ena iVolatabu, e vakatokai me " *vosa ni Kalou* ," me rawa kina vei koya e vakacacani koya me ravuti koya vakadodonu.

Tikina e 6: " *O ira oqo sa tu vei ira na kaukauwa me ra sogota na lomalagi, me kakua ni tau na uca e na gauna era sa parofisai kina ; ka sa tu vei ira na kaukauwa me ra vakadavea na wai me dra, ka me ra vakacacana na vuravura e na veivakararawataki kecega, me vaka era sa vinakata.* "

E cavuta na Yalo na veika dina e ripotetaki ena iVolatabu. Ena nona gauna, sa rawata na parofita o Ilaijia mai vua na Kalou ni na sega ni tau na uca vakavo ga ena nona vosa ; ni bera o koya, a ciqoma o Mosese mai vua na Kalou na kaukaua me vukica na wai me dra qai vakacacani vuravura ena 10 na kuita. Na ivakadinadina vakaivolatabu oqo e bibi cake sara baleta ena iotioti ni veisiga, na beci ni Vosa ni Kalou volai ka vakauqeti ena totogitaki ena veivakacacani vakaoqo, me vaka e kaya na iVakatakila 16.

Na Vakabauta Vakalou ni Matanitu ni Veisau ni Varanise
Na Rarama Butobuto

Tikina e 7: " *Ia ni ra sa vakaotia na nodra i tukutuku, ena vala kei ira na manumanu sa lako cake mai na qara sega ni vakabotona, ka na rawai ira, ka vakamatei ira.* "

E vakaraitaka vei keda eke na Yalo e dua na ka bibi me da kila: na tikinisiga 1793 e vakatakilakilataka na icavacava ni ivakadinadina vakaivolatabu, ia me baleti cei? Vei ira na kena meca ena gauna oya era a vakacacana na iVolatabu, era cata na kena lewa vakalou me yavu ni vakabauta; oya na tui, na turaga vakatui , na matanitu vakapopi ni lotu Katolika vakaRoma kei ira kece na kena bete. Ena siga oqo, e cudruvi ira tale ga na Kalou na lotu Tawase lasu era sa beca tu na nona ivakavuvuli . Ena Tani. 11:34, ena nona lewa, na Kalou e beitaka vei ira na " ***veivakaisini*** ": " *Ena gauna era na lutu kina, era na vukei vakalailai, ka vuqa era na tomani ira ena* ***veivakaisini*** . " Oqo na imatai ga ni iwase ni ivakadinadina ni iVolatabu e cava, baleta ena 1843, na kena itavi ena taura ena kena yaco ena kena vakaraitaki tale na kena bibi. Na kena tauyavutaki na vakabauta vakamatanitu e Varanise ena taketetaka na iVolatabu qai saga me yali. Na vakayagataki vakalevu ni dra ni "nona guillotine" e vakavuna me dua na " *manumanu* " vou ka, ena gauna oqo, me " *tucake mai na qara* ." Ena vosa oqo e dinautaki mai na italanoa ni veibuli ena Vakatekivu 1 :2 , e vakananuma vei keda na Yalo ni kevaka e sega ni tiko na Kalou, na kena Dauveibuli, ena sega ni dua na bula e tubu e vuravura. " *Na qara sega ni vakabotona* " e ivakatakarakara ni vuravura e sega kina e dua na lewena, ni sa " *sega na kena irairai ka lala* ." E a vakakina " *ena ivakatekivu* , " me vaka

na Vakatekivu 1:2, ka na yaco tale me vakakina me " *dua na udolu na yabaki* ," ena icavacava kei vuravura, ni oti na lesu tale mai lagilagi i Jisu Karisito, ka sa ikoya na ulutaga e muria na dua oqo ena wase oqo 11. Na veivakatautauvatataki oqo kei na veilecayaki taumada e dodonu me baleta e dua na republic levu . leqa. Baleta na tamata talaidredre era kila na sala me ra duavata kina me ra vakarusa ia era sa veisei sara vakalevu ena fomu e dodonu me soli ki na tara tale. Na ivakadinadina oqo e solia ni oti koya na vakaraitaki ni vua e rawa ni vuataka na tamata ni sa musuki tani vakadua mai vua na Kalou; vakayalia na nona cakacaka yaga.

Ia ena nona vakatoka me " *qara* ," na Yalo ni Kalou Dauveibuli e vakaraitaka talega na itukutuku kei na ituvaki ni kena buli taumada na noda vuravura. O koya gona, ni vakanamata tiko ki na imatai ni siga ni veibuli oqo, e vakaraitaka vei keda e dua na vuravura sa luvuci tu ena " butobuto , " baleta ni gauna oya, e se bera ni solia kina na Kalou ki vuravura na rarama ni dua na kalokalo. Ka sa semati vakayalo na vakasama oqo ki na " *manumanu oqo ka tucake mai na qara sega ni vakaiyalayala* " ki na " *ikava ni ivakatakilakila* " ni Vakatakila 6:12 ka vakamacalataki me vaka e dua na " *matanisiga karakarawa me vaka na isulu taga* ." Na veiwekani e caka talega kei na " *ikava ni davui* " ni Vkta. 8:12 e vakamacalataki ena " veivakacacani ni dua na *ikatolu ni matanisiga, dua na ikatolu ni vula, kei na dua na ikatolu ni kalokalo* ." Ena iyaloyalo oqo, e vakaraitaka kina na Yalo e dua na itovo " **butobuto** " vakatabakidua . Ia, sa ikoya ena " **butobuto " oqo** na yasana kei na matanitu ni Varanise ena vakalagilagi ira na nona vakasama galala ena nona vakatoka vei ira na itutu ni " **veivakararamataki** ". Eda sa qai nanuma lesu na vosa i Jisu Karisito e cavuti ena Maciu 6:23 : " *Ia kevaka e ca na matamu, ena sinai na yagomu taucoko ena butobuto.* ***Kevaka gona na rarama e tiko vei iko e butobuto, ena vakacava na levu ni butobuto oqori!*** " Sa vakakina na vakasama galala butobuto e lako ki na ivalu me saqata na yalo vakalotu kei na yalo vou oqo ena gauna ni **veivakagalalataki** ena Ra ... Vakarisito ka na maroroya tikoga na kena veivakauqeti ca me yacova na icavacava kei vuravura. Ena Veisau ni Varanise , na "butobuto" e vakaitikotiko ena tawamudu kei na ivalavala ca. Baleta, vata kei koya, e basika mai kina na ivola era vola na dauvakasama ni vakasama galala; ka semati koya ki na "ivalavala ca" ka vakatakilakilataki Kirisi ena parofisai ni Taniela 2-7-8. Na ivola vou oqo era na veisisivi kei na iVolatabu ra qai rawata mera vakamalumalumutaka, ena dua na kena levu sara. Na " ivalu *"* e vakacacani sa ikoya gona e cake mai na veivakasama kecega. Ni oti na Veisau kei na oti na iKarua ni iValu Levu , . Na butobuto oqo ena taura na yasa ni tamata cecere duadua, veibasai ka vakakina na kena musuki na sega ni vosota taumada , ia na " *ivalu "* vakasama e tomani tikoga . Na tamata ena Tokalau era na tu vakarau me ra sorovaka na ka kecega me baleta na "galala" oqo. Na kena dina, era na sorovaka na nodra matanitu, na nodra taqomaki, ka ra na sega ni dro tani mai na mate e porokaramutaka na Kalou.

Tikina e 8: " *Ia ena davo na yagodrau mate ena gaunisala ni koro levu, sa vakatokai vakayalo ko Sotoma kei Ijipita, na vanua sa vakoti kina ki na kauveilatai na noda Turaga.* "

Na " *yago mate* " e cavuti oqo sai ira na " *ivakadinadina e rua* " ka rau a vakamatei talega na imatai ni nodrau dauvakacaca ena " *rara* " ni " *koro* " vata ga . Na " *koro* " oqo o Parisi, kei na " *vanua* " e cavuti e vakatokai , vakaveitaravi, "Vanua o Lui XIV", "Vanua o Lui XV", "Vanua ni Veisau" , ka vakatokai na "Vanua ni Veiyalayalati" ena gauna oqo . Na sega ni vakabauta na Kalou e sega ni taleitaka e dua na mataqali lotu. O ira na vakamatei ena guillotine era dau vakamavoataki vakadodonu ena vuku ni nodra lotu. Ka me vaka e vakavulica na itukutuku ni " *ika 4 ni davui* " , na takete sai koya na rarama dina (matanisiga) , na rarama lasu cokovata (vula) , kei na dua na italai vakalotu yadua (kalokalo) . Kuria oya, e ciqomi eso na lotu dukadukali kevaka ga era salavata kei na ivakarau ni vakabauta e kaukaua ni sega ni dua na Kalou. Eso na bete era dau vakatokai vakaveitalia me ra "vakacacani." Na Yalo e vakatauvatana o Parisi, na koroturaga kei Varanise , ki na " *Sotoma* " kei " *Ijipita* . " Na imatai ni vua ni galala *sa ikoya* na veivakalolomataki vakaveitalia ka salavata kei na kena

voroki na veidinadinati makawa ni bula raraba kei na matavuvale. Na veivakatautauvatataki oqo ena qai tini vakaloloma sara. E tukuna vei keda na Yalo ni koro oqo ena sotava na veika e yaco vei " *Sotoma* " kei na " *Ijipita* ," ka sa yaco vua na Kalou me ivakatakarakara vakaitamera ni ivalavala ca kei na talaidredre vua. Na veiwekani e tauyavutaki e cake kei na "ivalavala ca" vakafilosofi " *Kirisi* " e vakacacani ena Taniela 2:7-8 e vakadeitaki eke. Me kilai vakavinaka na kena vakacacani vakalou oqo na ivalavala ca vakaKirisi , meda vakasamataka mada ni nona saga me vakayagataka na vosa vakafilosofia me vakaraitaka kina na Kosipeli vei ira na lewe i Aceni na yapositolo o Paula, e sega ni rawata qai vakasavi tani mai na vanua oya. Oqo na vuna ena tiko ga kina na vakasama vakafilosofi me meca ni Kalou Dauveibuli me tawamudu. Ena toso ni gauna ka me yacova na kena icavacava, na koro oqo ka vakatokai na "Parisi" ena maroroya, ka vakadinadinataka ena veika oqo , ki na dodonu ni kena vakatautauvatataki kei na rua na yaca oqo , ivakatakilakila ni ivalavala ca ni veiyacovi kei na lotu. Ena taudaku ni yacana "Parisi" e tiko kina na ivotavota ni "Parisii", e dua na vosa e kena ibalebale na kena itekitekivu vaka-Celtic " o ira na tavaya", e dua na yaca parofisai vakasakiti. Ena gauna vaka-Roma, na vanua e dua na kaukauwa ni sokalou butobuto ni Isis, na nodra kalou yalewa na kai Ijipita, vakadodonu , ia talega , na iyaloyalo vakasakiti ka vakarerevaki ni Parisi, na luvena tagane na tui Troy, na Priam makawa . A vola e dua na veibutakoci kei na totoka o Helen, na watina na tui ni Kirisi o Menelaus, ena vakavuna e dua na ivalu kei Kirisi. Ni oti e dua na veivakacacani sega ni rawata, era sa qai biubiu na kai Kirisi, era biuta tu ena baravi e dua na ose kau levu sara. Nira nanuma ni dua na kalou ni Kirisi, era kauta mai na ose na kai Troy ina koro. Ia ena lomaloma ni bogi , ni sa oti na waini kei na soqo, era sa sobu mai na ose na sotia ni Kirisi ka dolava na matamata vei ira na sotia ni Kirisi era sa lesu tale mai vakanomodi; era qai vakamatei kece na lewe ni koro , mai na tui me yacova na iotioti ni tamata era vakarurugi vua. Na cakacaka ni Trojan oqo ena vakavuna na yali ni Parisi ena iotioti ni veisiga baleta, sega ni kauwaitaka na lesoni, ena tokaruataka na nona cala ena nona vakaitikotiko ena nona vanua na kena meca ka a kolonitaka . Ni bera ni taura na yaca i Parisi , na koro e vakatokai me "Lutetia" ka kena ibalebale "vanua boi ca"; na porokaramu taucoko ni kena icavacava vakaloloma. Na veivakatautauvatataki kei na " *Ijipita* " e dodonu mai na kena ciqomi na matanitu ni republican, Varanise sa yaco vakamatanitu me imatai ni matanitu ivalavala ca ena vuravura ni Tokalau. Na vakadewa oqo ena vakadeitaki ena Vakatakila 17:3 ena roka " *damudamu* " ni " *manumanu* , " e dua na iyaloyalo ni veivakaduavatataki vakatui kei na veivakaduavatataki ni matanitu ena iotioti ni veisiga , ka tara ena ivakaraitaki kei Varanise . Ena nona kaya: " *na vanua sara ga e vakamatei kina ena kauveilatai na nodra Turaga ,"* e tauyavutaka na Yalo na veivakatautauvatataki ena maliwa ni kena cakitaki na vakabauta Vakarisito ni sega ni vakabauta na Kalou ni Varanise kei na . na nodra cata vakamatanitu na Jiu na Mesaia o Jisu Karisito; baleta ni rau tautauvata na ituvaki e rua oqo ka rau na vuataka na kena itinitini vata ga kei na vua ni tawalotu kei na caka cala. Ena tomani tiko na veidutaitaki oqo ena veitikina e tarava.

Ena nona vakatoka na kena koroturaga me " *Ijipita* ," e vakatauvatana na Kalou o Varanise vei Fero, e dua na ivakaraitaki ni veivala vakatamata e saqata na nona lewa. Ena maroroya tiko ga na itutu ni talaidredre oqo me yacova na nona vakarusai. Ena sega vakadua ni dua na veivutuni ena nona yasana. Ni vakatoka na " *ca me vinaka kei na vinaka me ca ,* " ena vakayacora na ivalavala ca duadua e vakayacora na Kalou; oqo ena kena vakatokai na "rarama , " na "butobuto" tauyavutaki vakasama ni "nona dodonu vakatamata ," era saqata na dodonu ni Kalou. Ka mai vei ira e vuqa na tamata, na kena ivakaraitaki ena vakatotomuri, ena 1917, mai vei Rusia kaukauwa ka na vakarusa ena dua na gasau ni atomi ena gauna ni " *ikaono ni davui* " , ka a parofisaitaki ena kena yaca "Parisii" ena vosa vaka-Celtic, ka kena ibalebale "o ira na cauldron" . Ena tiko gona me yacova na kena icavacava ka sega ni rawa ni raica na Kalou ena veivakatovolei ka na vakarusai koya me yacova sara na kena vakarusai. Ni sa taura o koya me takete ka na sega ni laiva me lako me yacova ni sa sega tale.

Tikina e 9: " *Ia ko ira na tamata mai na veimatanitu kecega, kei na veimataqali, na vosa, kei na veimatanitu era na raica na yagodra mate me tolu veimama na siga, ka ra na sega ni vakatara me bulu na yagodra mate.* "

Ena Varanise, era a curu na tamata ki na Veisau ena 1789 , kei na 1793, era a vakamatea na nodra tui ka qai nodra ranadi, ruarua erau a musuki vakarawarawa ena rara levu ni lomadonu ni korolevu ka vakatokai vakaveitaravi "Vanua o Louis XV", "Vanua ni Veisau", kei na gauna oqo, " Vanua ni Veiyalayalati". Ena kena vakatokai na " *tolu veimama na siga* " ki na gauna ni cakacaka ni veivakarusai, na Yalo e vaka me okati kina na ivalu mai Valmy ka ra sotava kina na dauvakacaca ka vakadrukai ira na mataivalu vakatui ni matanitu o Iurope ka ra kabata na matanitu o Varanise , oka kina o Austria, na vanua ni Ranadina o Marie-Anto. Me kilai na itekitekivu ni veicati oqo, e dodonu me nanumi ni 1,260 na yabaki ni veimataqali veivakacacani kece mai na isoqosoqo ni pope kei na tui e tini me vakacudrui ira na tamata ni Varanise era vakayagataki, vakacacani, vakacacani ka vakarusai vakadua . Na iotioti ni rua na veiliutaki nei Louis XIV, kei na nona vakacerecerei vakasisila , kei Louis XV, e dua na tui voravora, dau veivakalolomataki , e tini me vakasinaita na bilo ni vosota ni Kalou kei ira na tamata. Qarauna! Na Ripabuliki e sega ka na sega ni veivakalougatataki vei Varanise. Ena, me yacova na kena icavacava , ena kena ikalima ni ituvaki, colata na veivakacacani ni Kalou ka vakayacora vakataki koya na cala ka na vakavuna na kena lutu sobu. Na matanitu vakadave dra oqo , ena kena itekitekivu , ena yaco me vanua ni " dodonu ni tamata " kei na humanism ka na tini ena kena taqomaki na cala kei na veivakayalolailaitaki , ena kena tawadodonu , na vakacacani . Ena kidavaki ira sara mada ga na kena meca ka vakaitikotiko ena nona vanua, vakatotomuria , ki na kena ca duadua, na ivakaraitaki kilai levu ni korolevu o Trojan kilai levu ena kena vakacurumi na ose kau era biuta tu mai na kai Kirisi , me vaka e laurai taumada.

Tikina e 10: " *Era na reki ka rekitaki ira ko ira sa tiko e vuravura, ka ra na veisoli ka veisoliyaka: ni rau sa vakararawataki ira era sa tiko e vuravura na parofita e rua oqo.* "

Ena tikina oqo, e taketetaka na Yalo na gauna, me vaka na gangrene se na kenisa, na mate vakafilosofi ni Varanise ena tete ka tete me vaka e dua na matedewa ena veimatanitu tale eso ena Tokalau. E vakatakilakilataka " na ivakatakilakila ni gauna " ni " *ika 6 ni* [sila] " ; na kena e " *damudamu kina na matanisiga me vaka na isulu taga ni ulu* ": e yali na rarama ni iVolatabu, e vakaruguti ena nodra ivola vakafilosofi na dauvakasama galala.

Ena wilivola vakayalo, sega ni vaka na " *lewenivanua ni matanitu vakalomalagi* " ka vakamacalataka na digitaki i Jisu, " *na lewe i vuravura* " e vakatokai ira na lotu Tawase ni Amerika ka vakalevu cake, na tamata era talaidredre vua na Kalou kei na nona dina . Na tamata ni matanitu o Iurope ka vakalevu cake sara o ira na kai Amerika era rai yani ki Varanise. E kea, e dua na tamata e vakarusa na kena matanitu kei na lotu Vakarisito Katolika ka vakarerei ira na tamata era wilika na iVolatabu, na " *rua na ivakadinadina* " , ena " *veivakararawataki* " ni kena "eli" *; na* " *veivakararawataki* " dina ka sa maroroi tu ga me baleta na iOtioti ni Veilewai, me vakarusai ira na lotu lasu era sa vakayagataka vakailasu na mataqali veivakarerei oqo, me vaka na Vakatakila 14:10-11. O ira tale ga na vulagi, era vakaleqai ena veivakacacani vata ga oqo ena taudaku kei Varanise, era sa tekivu nuitaka ni rawa nira rawa ilavo mai na sasaga oqo. Oqo, na ka kece e levu cake, mai na veitokoni ni Varanise e solia o Louis XVI, e vuravura, ena vica na yabaki yani ki liu, na Amerika vou ni Vualiku kei Amerika e kunea na nodra tu galala , vakagalalataki ira mai na veiliutaki nei Igiladi. Sa lako tiko na galala ka na sega ni dede sa na tete yani vei ira e vuqa na tamata. Me ivakatakilakila ni veitokani oqo, " era na *veisoli isolisoli vei ira tale eso* ." E dua vei ira na isolisoli oqo na isolisoli ni Varanise vei ira na kai Amerika ni "Matakau ni Galala , " a tara ena 1886 ena dua na yanuyanu mai Ni'u Ioka. Era a vakasuka na kai Amerika na ivakaraitaki ena nodra solia e dua na kena ivakatakarakara , ka , a tara ena 1889, e tiko mai Parisi ena dua na yanuyanu ena lomadonu ni Seine volekata na vale cecere ni Eiffel. Na Kalou e taketetaka

na mataqali isolisoli oqo ka vakaraitaka na veiwasei kei na veisau ka vakavuna na vosa ni cudruvi ni **galala sivia** ka kena inaki me sega ni kauwaitaki na nona lawa vakayalo.

Tikina e 11: " *Ia ni sa oti e tolu veimama na siga, sa curu vei ira na yalo ni bula mai vua na Kalou, a ra sa tucake e yavadra : a sa yacovi ira era sa raici ira na rere levu.* "

Ena ika20 ni Epereli, 1792, erau a vakarerei Varanise mai Ositerelia kei Prussia ka vakadrukai koya na kena tui , o Louis XVI, ena ika10 ni Okosita , 1792. Era qaqa na Dauveisau e Valmy ena ika20 ni Sepiteba, 1792. guillotined ena kena gauna ena ika 28 ni Julai, 1794. Na "Soqoni" e sosomitaki ena "Dairekita" ena ika 25 ni Okotova, 1795. Na rua na "Rerevaki" ni 1793 kei na 1794 e a tu vata ga ena dua na yabaki . Ena maliwa ni ika 20 ni Epereli, 1792 kei na ika 25 ni Okotova, 1795 , au kunea sara ga ni gauna oqo ni " *tolu veimama na siga* " e parofisaitaki se "tolu veimama na yabaki" dina . Ia au nanuma ni balavu ni gauna e kauta mai me ikuri, e dua na itukutuku vakayalo. Na gauna oqo e vakatakarakarataka na veimama ni macawa, ka rawa ni vakavuna e dua na allusion ki na veiqaravi vakavuravura i Jisu Karisito ka a taura vakadodonu "tolu veimama na siga" parofisai ka mai cava ena mate ni Mesaia o Jisu Karisito. E vakatauvatana na Yalo na nona cakacaka kei na kena e tiko ena iVolatabu , na nona " *ivakadinadina e rua* , " erau a cakacaka talega ka veivakavulici ni bera ni rau vakamai ena vanua ni Veisau e Parisi. Ena veivakatautauvatataki oqo, na iVolatabu e , ena gauna oqo , vakatakilakilataki kei Jisu Karisito ka sa, ena loma ni, vakoti tale ki na kauveilatai ka " *vakamavoataki* " me vaka e vakaraitaka na Vakatakila 1:7. Na waluvu ni dra e vakadavei e tini vakarerei ira na kai Varanise. Qai, ni oti na kena vakamatei na kena iliuliu ni Soqoni vakadave dra, o Maximilian Robespierre, kei ira na nona itokani o Couthon kei Saint-Just , sa mudu na veivakamatei vakalekaleka kei na veivakamatei vakailawalawa. Na Yalo ni Kalou e vakayadrati ira tale na nodra viagunu vakayalo na tamata ka sa vakalawataki tale na kena vakayacori na lotu , ka uasivi duadua, me galala. Na salutary "rerevaka na Kalou" e basika tale ka taleitaka na iVolatabu e vakaraitaki tale ia ena yacova na icavacava kei vuravura e valuti ka veisisivi vata kei na ivola vakafilosofi era vola na dauvakasama galala ka nodra ivakaraitaki vaka-Kiriki e ivurevure ni kena veimataqali kece sara.

Tikina e 12: " *A ra sa rogoca e dua na domo mai lomalagi sa kaya vei ira , Dou lako cake mai kike : a ra sa lako cake ki lomalagi e na o : a ra sa raici ira ko ira na nodra meca.* "

Na vakadeitaki vakalou oqo e baleta na " *ivakadinadina e rua* " vakaivolatabu ni oti na 1798.

E tomani tikoga na veivakatautauvatataki kei Jisu, baleta ni sai koya oqo era a raica na nona digitaki (ni oti na parofita o Ilaija) ni sa lako cake ki lomalagi e matadra. Ia , ena kena veibasai, era na cakava tale ga na nona digitaki ena iotioti ni gauna. Era na raici ira talega na nodra meca , ni ra lako cake ki lomalagi ena o ka na dreti ira mai kina o Jisu vei koya. Na veitokoni e solia na Kalou ki na nona inaki e tautauvata, me baleti Jisu Karisito, na nona digitaki, kei na itukutuku oqo ni Veisau ni Varanise, na iVolatabu ni oti na 1798. Me vakadeitaka na icavacava ni parofisaitaki ni balavu ni " *1260 na siga* " -yabaki , ena 1799 , a mate o Pope Pius VI ena vesu e Valence rawa- , 1843-44 kei na 1994 , e dua na gauna balavu ni sautu ni 150 na yabaki e parofisaitaki ena ivakarau ni " *lima na vula* " ena Vakatakila 9:5-10 . Na mate nei Louis XVI, na kena mai cava na matanitu vakatui, kei na mate ni dua na pope vesu, e vakavuna e dua na veivakacacani vakadomobula ki na nona sega ni vosota vakalotu na " *manumanu sa tucake mai wasawasa* " ena Vakatakila 13:1-3. Na Concordat ni Dairekita e vakabula na kena mavoa, ia e sa sega ni marautaka na nodra veitokoni na matavuvale vakatui sa vakarusai , ka na sega tale ni vosota me yacova na icavacava ni gauna ena basika kina na sega ni vosota ni lotu Tawase ena ruku ni yaca ni " *manumanu sa tucake mai vuravura* " ena Vakatakila 13:11.

Tikina e 13: " *Ia e na gauna ko ya sa yaco kina e dua na uneune levu, a sa bale e dua nai katini ni koro: a sa mate e na uneune e vitu na udolu na tamata: a ra sa rere ko ira na kena vo, ka vakarokorokotaka na Kalou ni lomalagi.* "

Ena gauna oqo (*na auwa oqori*) na " *uneune* " sa parofisaitaki oti sa vakayacori vakayalo ena kena vakayacori na kena mai Lisbon ena 1755, ka kauwaitaki ena ulutaga ni " *ikaono ni ivakatakilakila* " ni Vakatakila 6:12. Me vaka na Yalo ni Kalou, na korolevu o Parisi e vakayalia " *e dua na ikatini* " ni kena lewenivanua. Ia e dua tale na ibalebale e rawa ni kauwaitaka, me vaka e kaya o Tani. 7:24 kei na Vkta. 13:1, na ikatini ni iwase ni " *tini na ileu* " se matanitu lotu Vakarisito ena Tokalau era vakarurugi ena lotu Katolika vakaRoma vakapopi . Varanise, e nanuma o Roma me " luvena yalewa ulumatua " ni Lotu Katolika vakaRoma , a lutu ki na sega ni vakabauta na Kalou, ka vakayalia na kena veitokoni, ka lako sara me vakarusa na kena lewa. Na ika 4 ni [davui] e vakaraitaka, " *sa vakacacani e dua na ikatolu ni matanisiga* " ; na itukutuku " *e vitu na udolu na tamata era mate ena uneune oqo* " e vakadeitaka oqo ena nona kaya: e dua na iwiliwili (*dua na udolu*) ni " *tamata* " lotu (*vitu :* vakasavasavataki vakalotu ni gauna), era mate ena uneune vakapolitiki kei na bula raraba oqo.

Tikina e 14: " Sa oti nai karua ni ka rarawa, raica, sa lako ***vakatotolo*** *mai nai katolu ni ka rarawa* ."

O koya gona, na vakadave dra kaukauwa e vakabulabulataka tale na rerevaka na Kalou, ka sa mudu na "Rerevaki" , ka sosomitaki mai na matanitu nei Napoleon I ' " *na ikeli* " ka kacivaka na iotioti ni tolu na " *davui* ," tolu na " *leqa levu* " vei ira na lewe i vuravura. Me vaka ni kacivaki oqo e muria na Veisau ni Varanise ena 1789 ki na 1798, " *na ikarua ni leqa* " e tukuni kina ena tikina e 14 e sega ni rawa ni kauwaitaka vakadodonu. Ia me baleta na Yalo, sa ikoya na sala me tukuna kina vei keda ni na basika mai e dua na ivakarau vou ni Veisau ni Varanise ni bera toka ga na nona lesu tale mai vakalagilagi o Jisu Karisito. Ia oqo, me vaka na Vakatakila 8:13, na " *ikarua ni ca* " e baleta vakamatata na ulutaga ni ika 6 ni [davui] *ni* Vakatakila 9:13 ka na, vakadodonu sara, " *vakamatea e dua na ikatolu ni tamata* " ni bera ni lesu tale mai o Jisu Karisito me sauma lesu na nodra cudruvi tawadodonu na nona tamata yalodina ena nona vakarusa na nodra mate . Eda rawa ni kila ni, me vaka na veivakamatei e vakavuna na Revolutionaries ni Varanise, na Kalou e tuvanaka na veivakamatei ni ikatolu ni ivalu levu, na gauna oqo niukilia, ka na vakalailaitaka sara vakalevu na iwiliwili ni lewe i vuravura, ni bera na kena vakarusai taucoko ka na vakalesuya mai na kena taumada " *abyss* " na yasana, ni oti na iotioti ni veivakarusai ni veivakacacani nei Jisu Karisito.

Na ibalebale vakarua ni " *ikarua ni ca* " e semati kina na *ikava ni davui* ki na *ikaono* ena dua na vuna vakayalo. Na ituvatuva ni Vakatakila e wasea rua na gauna ni lotu Vakarisito . Ena imatai, na " *rarawa* " e totogitaki ira na cala era totogitaki ni bera na 1844 kei na kena ikarua, o ira era totogitaki ni oti na 1844, ni bera toka ga na icavacava kei vuravura. Ia , na rua na ivalavala ni veivakatotogani e wasea na ibalebale e solia na Kalou ki na nona ikava ni itotogi ena Vunau ni Soro 26:25: " *Au na tala na iseleiwau me sauma lesu na noqu veiyalayalati* ." Na imatai ni itotogi e vakayacori vei ira **era sega ni ciqoma** na itukutuku ni Veivakalesui mai, na cakacaka e vakarautaka o Jisu me baleti ira na nona digitaki, kei na kena ikarua vei ira era sega ni sauma na gagadre ni Kalou **me vakacavari** na Veivakalesui mai oqo mai na 1843. Na rarama vakatakilai e tara kina na Kalou na Veivakalesui mai tudei oqo ena vakaraitaki me yacova na gauna e sogo kina na veivakatovolei.

Ena noda dikeva tale na veika kei na veika e cakava na Kalou vei ira na tamata ni Veisau ni Varanise mai na 1789 ki na 1795 , eda kunea kina o ira e rawa ni beitaka vei ira na tamata ni Tokalau ena iotioti ni veisiga. Eda kunea na veibeci vata ga , na tawavakalou kei na veicati vata ga ki na veicakacaka vakalotu kei ira era vakavulica; itovo ka yaco ena gauna oqo mai na veivakatorocaketaki vakasakiti ni saenitisi kei na tekinolaji . Ena veiyabaki ni

veisaututaki, era qaqa ena Tokalau na vakabauta ni sega ni vakabauta na Kalou kei na lotu lasu. E tiko gona na vuna vinaka me vakatura kina vei keda na Kalou , me baleta na ulutaga oqo , e dua na wiliwili vakarua; Na itovo ni " *bula* " sa ikoya na duidui levu ena maliwa ni gauna ni veisau kei na gauna vakasaenisi ni iotioti ni siga ni kawatamata. Me matata cake, me vaka na Vkta 11:11-13, " *o ira na bula* " ena imatai ni wiliwili, ka baleta na " *ikava ni davui* ," " *era sa veivutuni* ," ia " *o ira na bula* " ena ikarua ni wiliwili , ka baleta na " *ikaono ni davui,* " " *era sega ni veivutuni* ," me vaka na Vkta-19.

Na ikatolu ni " *rarawa levu* " (vei ira na tamata ivalavala ca) : Na lesu tale mai lagilagi i Karisito na dauveisausaumi .

Tikina e 15: " Sa uvuca na *ikavitu ni agilosi . A sa rogo mai lomalagi na domo levu, ka kaya , 'Sa yaco na matanitu ni vuravura oqo me matanitu ni noda Turaga kei na nona Karisito , ka na lewa ko koya ka sega ni mudu.* '"

Na iotioti ni ulutaga ni wase sai koya na " *ikavitu ni davui* " ka vakatakilakilataka, au vakananuma vei kemuni, na gauna sa vakaraitaki koya kina na Kalou dauveibuli tawarairai ki na matadra na kena meca, ka vakadeitaka *na Vkta* . " *O ira era a vakamatei koya ,* " era a vakamatei Jisu, era nona meca ena veigauna kece ni gauna vakarisito, oka kina o ira na iotioti. Era sa vakamavoataki koya ena nodra vakacacani ira na nona tisaipeli yalodina, ka a vakaraitaka me baleti ira: " *Ni dou sa cakava vua e dua vei ira na wekaqu lalai oqo, dou sa cakava vei au* " (Maciu 25:40). Mai lomalagi , era rogo mai na domo levu mera marautaka na ka e yaco. Oqo o ira na lewe i lomalagi era sa vosa oti me ra marautaka na nona vakasavi tani mai lomalagi na tevoro kei na nona tevoro mai vei Karisito qaqa, ka vakatokai o " *Maikeli"* ena Vakatakila 12:7-12. Era vakaitavi ena nodra marau na digitaki, ena kena veibasai era sa sereki ka qaqa ena vuku i Jisu Karisito. Ena mudu na itukutuku ni ivalavala ca vakavuravura ena lailai ni tamata ivalavala ca era vakarusai ena gusu i Karisito vakalou. Na tevoro, " *turaga ni vuravura oqo* " me vakataki Jisu, e vakayalia na nona taukena na vuravura ivalavala ca sa vakarusa na Kalou. Ena tiko tale me dua na udolu na yabaki ena vuravura lala ka sega ni vakaleqa e dua , ka waraka tiko na nona vakarusai vakadua ena iotioti ni veilewai vata kei ira kece na vo ni tamata ivalavala ca ena vakaturi ira na Kalou ena vuku ni inaki oqo.

Na nodra Marau Levu Vakalomalagi na Digitaki Era Vueti ena Dra i Jisu Karisito .

Tikina e 16: " *Ia ko ira na qase e ruasagavulu ka va, era sa tiko ena mata ni Kalou ena nodra i tikotiko vakaturaga, era sa cuva sobu ka sokalou vua na Kalou* ."

Era sa curu ki na matanitu vakalomalagi ni Kalou ko ira na digitaki, era sa dabe ena i tikotiko vakaturaga ena mata ni Kalou, era na veiliutaki, oya me ra na lewai ira na tamata ca me vaka na iVakatakila 20:4. Na tikina oqo e vakavotuya na itukutuku ni nodra itekitekivu vakalomalagi na vakabulai ni Vakatakila 4. Na tikina oqo e vakaraitaka na kena irairai e dodonu me taura na sokalou dina vua na Kalou. Na tekiduru, ena duru ni dua, ka vakanamata ki na qele, sa ikoya na ivakarau e vakalawataka na Kalou .

Tikina e 17: " *Ka kaya : Keitou sa vakavinavinaka vei kemuni, Turaga na Kalou Kaukauwa, ko ni sa bula tiko, ka sa tiko talega, ni ko ni sa taura na nomuni kaukauwa levu ka lewa.* "

Era sa vakavoutaka na nodra vakavinavinaka na vakabulai ka ra cuva sobu ena mata i Jisu Karisito, " *na Kalou Kaukauwa sa tu oqo ka sa tu mai liu* " " **ka sa lako mai , "** me vaka e kacivaka na Vakatakila 1:4. " *O sa taukena na nomu kaukauwa levu* " o a biuta mo vakabulai ira kina na nomu digitaki ka sorovaka ena nomu mate na isau ni nodra ivalavala ca ena nomu veiqaravi " *me vaka e dua na Lami* " ; " *na Lami ni Kalou sa kauta tani na nodra ivalavala ca na kai vuravura* ." O sa " *taukena na nomu matanitu* " ; Na itukutuku e vakatututaki sai koya dina na ka e kauti Joni kina na Yalo ena Vakatakila 1:10; na itukutuku

ni soqoni i Karisito e vuravura e tiko ena gauna sa oti. Ena gauna oqo, era sa tu e dakudra na digitaki na " *lotu vitu* " . Na veiliutaki i Jisu, na inaki ni nodra inuinui na digitaki, sa yaco me dua na ka dina.

Tikina e 18: " *Era sa cudru na veimatanitu ; ka sa yaco mai na nomuni cudru, ka sa yaco mai na gauna mo ni lewai ira kina na mate, mo ni saumi ira na nomuni tamata na parofita, kei ira na tamata yalosavasava, kei ira era rerevaka na yacamuni, na lalai kei na levu, ka vakarusai ira era sa vakarusa na vuravura.* "

Ena tikina e 18 eda kunea kina na itukutuku yaga sara me baleta na veitaravi ni veika e parofisaitaki . Na ika 6 ni davui *e vakamatea* e dua na *ikatolu ni tamata* , oya, " *Era cudru na veimatanitu* ," kei na matada, ena 2020-2021 , eda sa vakadinadinataka tiko na veika e vakavuna na veivakacudrui oqo: Covid-19 kei ***na*** veivakarusai vakailavo e vakavuna, veivakacacani vaka-Isireli, ka totolo sara , na veivakacacani vaka-Rusia. Ni oti na veivaluvaluti rerevaki ka veivakarusai oqo , ni oti na kena kacivaki na lawa ni Sigatabu mai vua na " *manumanu mai vuravura* ," oya na nodra isoqosoqo na lotu Tawase kei na lotu Katolika na bula mai Amerika kei Iurope, sa qai sovaraka vei ira na Kalou " *na iotioti ni vitu na veivakacacani ni nona cudru* " e vakamacalataki ena Vakatakila. ka vakarusa na lutu. Sa qai yaco mai na parokaramu e vakarautaki me baleta na " *udolu na yabaki* " ni ikavitu ni mileniumi. E lomalagi, me vaka na Vakatakila 4:1, ena yaco kina na nodra lewai na tamata ca: " *ka sa yaco mai na gauna me ra lewai kina na mate* ." Era rawata na tamata yalosavasava na nodra isau: na bula tawamudu e yalataka o Jisu Karisito vei ira na nona digitaki . Era sa qai rawata na kalokalo ni mataka kei na isala sa yalataki vei ira na digitaki era kunei ni ra qaqa ena ivalu ni vakabauta : " *me saumi ira na nomuni tamata na parofita* . " Na Kalou eke e nanuma lesu na bibi ni parofisai me baleta na veigauna kecega (Me vaka na 2 Pita 1:19) ka vakabibi sara ena iotioti ni veisiga. *"O ira na tamata yalosavasava kei ira era rerevaka na yacamuni* " oya o ira era sa ciqoma vakavinaka na nodratou itukutuku na tolu na agilosi ena Vakatakila 14:7 ki na 13 ; na imatai ni kena e vakananuma lesu na vuku ka oka kina na rerevaki koya, talairawarawa vua ka sega ni veiletitaka na nona ivakaro, ka kaya: " *Rerevaka na Kalou ka solia vua na lagilagi* ", ena nona irairai ni Kalou na dauveibuli, " *ni sa yaco mai na auwa ni nona lewa, ka sokaloutaki koya ka bulia na lomalagi, na wasawasa, na wai ni vuravura, kei na* ".

Tikina e 19: " *Sa qai dolavi na vale ni Kalou mai lomalagi, ka sa laurai e na nona vale na kato ni nona veiyalayalati. A sa cila mai na livaliva, kei na domo, kei na kurukuru, kei na uneune, kei na uca cevata levu.* "

Na ulutaga kece e vakavotui ena ivola ni Vakatakila oqo era cokovata ena gauna vakaitukutuku makawa oqo ni nona lesu tale mai lagilagi levu na noda Turaga vakalou o Jisu Karisito. Na tikina oqo e taketetaka na ituvaki e vakayacori kina ka vakacavari na ulutaga oqo:

Vakatakila 1: Lotu Karisito:

Tikina e 4: " *O Joni vei iratou na veisoqosoqo lewe ni lotu e vitu mai Esia : Me tiko vei kemudou na loloma soli wale kei na vakacegu mai vei koya sa bula tiko, ka sa tiko mai liu,* ***ka sa na lako mai*** *; kei ira na Yalo e vitu era sa tiko e na mata ni nonai tikotiko vakaturaga.* "

Tikina e 7: " ***Raica, sa lako mai ko koya e na o*** *; ena raici koya na mata kecega, kei ira talega era sa suaki koya: ia na veimataqali kecega e vuravura era na tagi e na vukuna. Io, Emeni!* "

Tikina e 8: " *Oi au na Alifa kei na Omeka, sa kaya na Turaga na Kalou, o koya sa bula tiko, ka sa bula e liu* ***, ka sa na lako mai*** *, na Kaukauwa Duadua.* "

Tikina e 10: " ***Au sa tiko ena Yalo Tabu e na siga ni Turaga*** *, ka'u a rogoca e dua na domo levu e dakuqu, me vaka na domo ni davui , .*

Apo.3: Na ikavitu ni soqoni: cava na gauna ni " *Leotisea* " (= tamata vakalewai).

Vktala 6:17: Na siga levu ni nona cudru na Kalou vei ira na tamata talaidredre " ***ni sa yaco mai na siqa levu ni nona cudru*** *, ia o cei ena tudei rawa?* "

Vakatakila 13: " *na manumanu sa lako cake mai vuravura* " (veitokani ni lotu Tawase kei na lotu Katolika) kei na kena lawa ni Sigatabu; tikina e 15: " *A sa soli vua na kaukauwa me solia na bula ki na matakau ni manumanu, me vosa kina na matakau ni manumanu,* ***ka vakamatei ira kecega era sega ni qarava na matakau ni manumanu.*** "

Vkta. 14: Na rua na ulutaga ni " *tatamusuki* " (iotioti kei vuravura kei na nodra kau cake na digitaki) kei na " *na vuanivaini* " (nodra vakamatei na ivakatawa lasu mai vei ira na nodra dau muri ira era vakacalai ka vakacalai) .

Vakatakila 16: Tikina e 16 : " ***na siqa levu ni ivalu Amaketoni*** " .

Ena tikina oqo 19 eda kunea kina na fomula bibi ni nona veivuke vakadodonu ka laurai na Kalou, " *ka sa cila mai na livaliva, na domo, na kurukuru, kei na uneune* , " sa cavuti oti ena Vakatakila 4:5 kei na 8:5 . Ia eke sa kuria na Yalo " *kei na ucacevata levu* "; e dua na " *uca cevata* " ka sa mai cava kina na ulutaga ni **ikavitu** ni " *vitu na iotioti ni veivakararawataki* " ena Vakatakila 16:21 .

Na itukutuku ni nona lesu tale mai o Jisu Karisito e vakatakilakilataki kina ena iotioti ni ulutaga ni Lotu Karisito ka kauta mai na gauna oqo , ena vulaitubutubu ni 2030, na veivakabulai dina e soli vei ira na digitaki , e rawati ena dra e vakadavea o Jisu Karisito. Sa ikoya na auwa ni nona veivala kei ira na dauvakacaca era sa vakarau vakamatei ira na nona digitaki era sega ni ciqoma na Sigatabu vaka-Roma ka maroroya na nodra yalodina ki na Siga ni Vakacecegu sa vakatabuya na Kalou mai na imatai ni macawa ni nona buli vuravura. Na " *ikaono ni sila* " ni Vakatakila 6 e vakaraitaka na nodra itovo kei na nodra lomaleqa na vukitani oqo ka vesuki ira na Turaga ena nodra vakayacora vakailoa na veivakamatei vakamatatamata vei ira na nona digitaki kalougata ka lomani . Na ulutaga ni sega ni duavata e evoked ena tikina oqo 19. Sa ikoya na lawa vakalou maroroi ena " kato *ni ivakadinadina* " ena vanua tabu duadua ni valeniveitavaki kei na Iperiu *valetabu*" . na nona tiko o Mosese, na nona dauveiqaravi yalodina. E vakatara vei keda na iVolatabu meda kila na ka e vakavuna na nodra rere na vukitani ena gauna e lesu tale mai kina o Jisu Karisito. Ni oqo na ka e vakaraitaka na tikina e 1 ki na 6 ni Same 50:

Na *Same i Esafa. Na Kalou, na Kalou, na Yahweh , sa vosa ka kacivi vuravura vata mai na cadra ni matanisiga ki na kena dromu. Mai Saioni, na uasivi ni totoka, sa cila mai kina na Kalou. E lako mai na noda Kalou ka na sega ni galu;* ***e matana na bukawaqa dauveivakarusai, qai wavoliti koya na cagilaba kaukaua*** *. Sa tagi ki lomalagi e cake kei vuravura* ***me lewai ira na nona tamata*** *: Dou vakasoqoni ira mai vei au na noqu tamata yalosavasava, era sa veiyalayalati kei au ena i soro! Na* ***lomalagi ena tukuna na nona dodonu*** *, ni sa dauveilewai na Kalou* .

Ena dua na ituvaki ni rere, era na raica na vukitani na tikinivolatabu ni ikava ni iVunau e Tini ni Kalou e vakaraitaki tu e lomalagi ena matanivola bukawaqa. Ka ena cakacaka vakalou oqo, era na kila kina ni sa cudruvi ira na Kalou ki na imatai kei na " *ikarua ni mate* . "

Na iotioti ni tikina oqo ni ulutaga " *ikavitu ni davui* " e vakaraitaka ka vakadeitaka na bibi e solia na Kalou ki na nona lawa, ka ra veiletitaka na lotu Vakarisito lasu vukitani. Sa vakamalumalumutaki na lawa vakalou ena ruku ni dua na veisaqasaqa e nanumi ni lawa kei na loloma soli wale. Na cala oqo e vu mai na kena wiliki cala na vosa e cavuta na yapositolo o Paula ena nona ivola. O koya gona, au na vakaotia eke na vakatitiqa cava ga ena noqu vakarautaka na ivakamacala matata ka rawarawa. Ena Roma. 6, E veidutaitaka o Paula o ira era " tiko *ena ruku ni lawa* " kei ira era " tiko *ena ruku ni loloma soli wale* ," ena vuku ga

ni ituvaki ni nona gauna ni sa tekivu tiko na veiyalayalati vou. Ena fomula " *ena ruku ni lawa* , " e vakatokai ira na Jiu ni veiyalayalati makawa era cata na veiyalayalati vou e yavutaki ena yalododonu uasivi i Jisu Karisito. Ka sa digitaki ira na digitaki era sa curu ki na veiyalayalati vou oqo ena fomula " *kei na lawa* ." Ni oqo na yaga ni loloma soli wale , ena yacana o Jisu Karisito, ena Yalo Tabu, e vukea na nona digitaki ka vakavulici koya me lomana ka talairawarawa ki na lawa tabu vakalou. Ena nona talairawarawa kina, sa qai " *tiko vata kei na lawa* " ka sa " tiko *ena ruku ni loloma soli wale* ," e sega talega ni " tiko *ena ruku ni lawa* ". Au nanuma tale ni a kaya o Paula me baleta na lawa vakalou ni sa " *savasava ka sa dodonu ka vinaka na ivakaro* "; ka'u sa wasea vata kei koya ena vuku i Jisu Karisito. Ni sa castigates o Paula na ivalavala ca, ka saga me vakadeitaka vei ira na nona dauwiliwili ni ra sa sega ni gadreva tale me ra valavala ca baleta ni ra sa tu vei Karisito, era sa vakayagataka na vukitani ni gauna oqo na nona ivola me ra veibasai kei koya ena nodra cakava o Jisu Karisito, vei ira era kaya ni sa dua na " ***italatala ni ivalavala ca*** ," ka tauyavutaka o Roma ena ika 7 ni Maji, 321. Ni sa vakaraitaka o Paula ena Kala. 2:17 : " Ia *kevaka eda sa kunei talega ni da sa i valavala ca, ni da sa vakasaqara me da vakadonui e na vukui Karisito, sa* ***dauveiqaravi*** *li ni valavala ca ko Karisito?* ***Sa yawa sara*** *!"* » Me da raica na bibi ni kena dodonu, " ***yawa sara mai kina ", ka vakacala na vakasama vakalotu ni vakabauta vakarisito ni gauna oqo vukitani lasu, ka oqo mai na ika 7 ni Maji, 321, na siga e curu kina na " ivalavala ca "*** ni Roma ki na vakabauta vakarisito ni Tokalau kei na Tokalau. ena nona lewa e dua na empara ni Roma lotu butobuto, o Constantine [I.]

Ena itukutuku oqo ni " *ikavitu ni davui* " sa mai cava kina na imatai ni ono na udolu na yabaki e biuta vakatikitiki na Kalou me baleta na nona digitaki ira na digitaki e vuravura, ena nona cakacaka raraba ni vitu na udolu na yabaki. Sa qai dolavi na ikavitu ni mileniumi , se " *udolu na yabaki* " ni Vakatakila 20 , ka vakatabui ki na nodra lewai vakalomalagi na vukitani mai vei ira na digitaki era sa volia o Jisu Karisito, na ulutaga ni Vakatakila 4.

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

Vakatakila 12 : Na iTuvatuva Levu ni Lotu .

Na Yalewa – Na Dauvakacaca ni Roma – Na Yalewa ena Vanua Dravuisiga – Parenthesis: E dua na iValu mai Lomalagi – Na Yalewa ena Vanua Dravuisiga – Na Veisau – Na Vakabauta ni Kalou-

Na iVola ni Lotu Vakarisito .

Na yalewa qaqa, na yalewa vou i Karisito, na Lami ni Kalou .

Tikina e 1: " *Sa qai rairai mai lomalagi e dua na ivakatakilakila levu : e dua na yalewa sa vakaisulu ena matanisiga, sa tu e ruku ni yavana na vula, ka sa tu e uluna e dua na i sala ni kalokalo e tinikarua.* "

Eke talega, e vica na ulutaga era muria e dua tale ena vica na tableaux se iyaloyalo. Na imatai ni droini e vakaraitaka na iSoqosoqo Digitaki ka na yaga vua na qaqa i Jisu Karisito, na kena Ulu duadua ga, me vaka e kaya o Efeso. 5:23. Ena ruku ni ivakatakilakila ni dua na " *yalewa* ," na *" Yalewavou* " i Karisito e ubi tu ena " *matanisiga ni yalododonu* " e parofisaitaki ena Mal. 4:2. Ena kena vakayagataki vakarua, " *na vula* ," ivakatakilakila ni butobuto, e " *ruku ni yavana* ." Na meca oqo, ena itukutuku makawa kei na kena ituvatuva, o ira na Jiu ni veiyalayalati makawa, kei ira na lotu Vakarisito lutu, lotu Katolika, lotu Orthodox, lotu Tawase, kei na lotu Karisito, ni veiyalayalati vou. Ena uluna, " *e dua na isala ni kalokalo e tinikarua* " e vakatakarakarataka na nona qaqa ena veiyalayalati ni Kalou, na 7, kei na tamata, na 5, kena ibalebale na naba 12.

Na marama vakacacani ni bera na iotioti ni qaqa .

Tikina e 2: " *A sa bukete ko koya, a sa tagi, ni sa rarawa ka rarawa me vakasucu.* "

Ena tikina e 2, na " *mosi ni vakasucu* " e vakaibalebaletaka na veivakacacani e vuravura ka liutaka na gauna ni lagilagi vakalomalagi. Na iyaloyalo oqo e vakayagataka o Jisu ena Joni 16:21-22: " *Ni sa vakasucu e dua na yalewa, sa rarawa ni sa yaco mai na nona gauna, ia ni sa vakasucuma na gone, sa sega ni nanuma tale na nona rarawa, ena nona marau ni sa sucu e dua na tamata ki vuravura . o iko.* "

Na dauvakacaca ni lotu butobuto vei ira na marama: Roma, na koro levu ni matanitu .

Tikina e 3: " *A sa dua tale nai vakatakilakila sa rairai mai lomalagi : ka raica, sa dua na gata levu damudamu, sa vitu na uluna ka tini na kena ileu, sa vitu na i sala vakatui e na uluna.* "

Na tikina e 3 e vakaraitaka na nona dauveivakacacani: na tevoro, e dina, ia e cakacaka ena kaukauwa vakayago vakavuravura ka vakacacani ira na digitaki, me vaka na nona lewa. Ena nona cakacaka, e vakayagataka e rua na iwalewale veitaravi: na " *drakoni* " kei na " *gata* " . Na imatai, na kena ni " *drakoni* " na veivakacacani matata e vakayagataka na matanitu lotu butobuto o Roma. Eda kunea kina na ivakatakarakara sa laurai oti ena Tani. 7:7 na vanua e basika kina o Roma ena ruku ni irairai ni ikava ni manumanu rerevaki e vakalougatataki ena " *tini na ileu* ". Na itukutuku ni lotu butobuto e vakadeitaki ena kena tiko na " *diadems* " ka ra sa biu tu eke ena " vitu na *ulu "* , na ivakatakilakila ni koro vaka-Roma me vaka na Vakatakila .

Na Dauveivakacacani Vakalotu vei ira na Marama: Roma Katolika Vakapopi .

Tikina e 4: " *Na nona iqaqalo sa tavoca e dua na ikatolu ni kalokalo ni lomalagi ka biuti ira ki vuravura. A sa tu na gata levu ena mata ni yalewa sa vakarau vakasucu, me kania na luvena ni sa vakasucu.* "

Na tikina oqo e taura tale ena ruku ni ivakatakilakila vou, na itukutuku nei Apo. 11:1 ki na 3 na vanua e vakadonuya kina na Kalou na Roma vakapopi , ena ruku ni itutu ni " *ititoko* " , me " *butuka na koro tabu ena ruku ni yavana me 42 na vula* ".

Ena Taniela, na " *tini na ileu* " ni matanitu o Roma e dodonu me sosomitaka na " *ileu lailai* " ni pope (mai na 538 ki na 1798). Na veitarataravi oqo e vakadeitaki eke ena Vakatakila 12, tikina e 4.

Na vosa " *iqaqalo* " e taketetaki kina na " *parofita yalewa "* lasu o *Jesepeli* ni Vkta. 2:20, e vakaraitaka na veitaravi oqo ni lotu vakapopi lotu Vakarisito lasu o Roma . Na veibeitaki e cavuti ena Tani. 8:10 e vakavoui eke. Na vakacacani ni nona ruses kei na veivakacalai e ganita na " *gata* " ni Vakatekivu, era sa buturaki ena ruku ni yavadra ena ruku ni ivakatakilakila ni " *kalokalo ni lomalagi* " oya, ena ruku ni itutu ni " *lewenivanua ni matanitu vakalomalagi* " ka vakatoka o Jisu vei ira na nona tisaipeli. " *Na ikatolu e dreti ki na nona lutu* ." Na ikatolu e sega ni cavuti ena kena ibalebale dina ia, me vaka ga ena veivanua kece ena parofisai, e dua na iwase levu ni iwiliwili taucoko ni lotu Vakarisito era vakatovolei. Era na rairai sivia sara mada ga na iwasewase oqo ni dua na ikatolu dina.

Tikina e 5: " *A sa vakasucuma e dua na gonetagane, o koya ena lewa na veimatanitu kecega e na ititoko kaukamea, a sa kau cake na luvena vua na Kalou, ki na nonai tikotiko vakaturaga.* "

Ena kena vakayagataki vakarua, na parofisai e vakananuma lesu na nona valuta na tevoro na inaki ni Mesaia mai na nona sucu me yacova na nona mate qaqa. Ia na qaqa oqo e nona na ulumatua, ni oti oya era na qaqa kece na nona digitaki, me tomani tiko ga na ivalu vata ga oya me yacova ni sa rawati na iotioti ni qaqa. Ena gauna o ya, ciqoma e dua na yago vakasilesitieli, era na wasea vata kei koya, na nona lewa vei ira na tamata ca ka sa tiko e kea , ni vata, " *era na lewa na veimatanitu ena dua na ititoko kaukamea* " ka na solia na lewa ni " *veivakararawataki ni ikarua ni mate* " ni iotioti ni lewa. Na veika e sotava o Karisito kei ira na nona digitaki erau cokovata ki na dua ga na ka erau sotava vata, kei na iyaloyalo ni " *gone e kau cake vua na Kalou kei na nona idabedabe vakaturaga* ," o koya gona ki lomalagi, sai koya na nodra "vakabulai" vakavuravura na digitaki ka na vakayacori ena 2030, ena nona lesu tale mai o Karisito dauveivakacacani. Era na vakabulai mai na " *mosi ni vakasucu* . " Na *gone* e ivakatakilakila ni dua na saumaki mai vakarisito dina, rawaka ka qaqa.

Tikina e 6: " *Sa qai dro na yalewa ki na vanua liwa, na vanua sa vakarautaka vua na Kalou, me ra vakani koya kina me dua na udolu rua na drau onosagavulu na siga.* "

Na isoqosoqo vakacacani e sautu ka sega ni vakaiyaragi, na kena iyaragi duadua ga na iVolatabu, na Vosa ni Kalou, na iseleiwau ni Yalo, e rawa ni dro ga mai vei ira na nona dauvakacaca. Na tikina e 6 e vakananuma lesu na gauna ni veiliutaki vakapope veivakacacani ena loma ni "1260 *na siga vakaparofisai* " se, 1260 na yabaki dina me vaka na lawa ni Isik. 4:5-6. Na gauna oqo e baleta na vakabauta Vakarisito e dua na gauna ni veivakatovolei mosimosi e vakatututaki ena kena cavuti na vosa "vanua dravuisiga *"* na vanua e "liutaki koya kina na Kalou." E wasea vakakina na nodrau rarawa na " *ivakadinadina e rua* " ni Vakatakila 11:3. Ena Tani. 8:12, na vosa vakalou oqo e vakarautaki vakaoqo: " *na mataivalu e vakabulai vata kei na veisiga ena vuku ni ivalavala ca* "; na ivalavala ca e vakayacori ena kena biu na kena maroroi na siga ni vakacegu ni Siga ni Vakacecegu me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321.

Dolava na veimama: e dua na veivala e lomalagi

Tikina e 7: " *Sa qai yaco na i valu mai lomalagi. Era sa vala kei na gata levu o Maikeli kei ira na nona agilosi. Sa qai vala na gata levu kei ira na nona agilosi.* "

Na nodra kau cake na tamata yalosavasava sa kacivaki e dodonu me dua na ivakamacala e vakaraitaka vei keda na Yalo ena dua na mataqali veivakadeitaki. Ena rawa ena vuku ni nona qaqa o Jisu Karisito mai na ivalavala ca kei na mate. Na qaqa oqo e a vakadeitaki ni oti na nona tucaketale, ia na Yalo e vakaraitaka vei keda eke na kena revurevu vei ira na lewe i lomalagi era a veidinadinati kei ira na tevoro kei Setani vakataki koya me yacova mai na gauna o ya.

Bibi sara : na veileti vakasilesitieli oqo, ka sega ni laurai rawa tikoga ena mata ni tamata, e vakararamataka na ibalebale ni vosa vakatani e tukuna o Jisu ena gauna e tiko kina e vuravura. Ena Joni 14 :1-3 , e kaya kina o Jisu, " *Me kakua ni lomaleqa na lomamudou. Dou*

vakabauta na Kalou, ka vakabauti au. Ena vale i Tamaqu sa vuqa na tikina; kevaka e sega, au na tukuna vei kemudou. Au sa lako me'u ***vakarautaka e dua na tikina vei kemudou*** *. Ia kevaka au sa lako ka* ***vakarautaka e dua na tikina vei*** *kemudou , Au na lako tale mai kina, ka mo dou tiko kina* " ibalebale ni " vakarautaki " ni " ***vanua*** " oqo ena basika ena tikina e tarava.

Tikina e 8: " *Ia era sa sega ni qaqa, ka sa sega tale ni kune* ***na nodra tikina*** *mai lomalagi.* "

Na ivalu vakalomalagi oqo e sega ni dua na ka e tautauvata kina kei na noda ivalu vakavuravura; e sega ni vakavuna sara na mate, e sega ni tautauvata na keba e rua erau veisaqasaqa. Na Kalou dauveibuli levu ka vakaraitaki koya ena ruku ni yalomalumalumu kei na veitacini ni agilosi levu " *Maikeli* " e se Kalou kaukauwa tikoga ka dodonu me ra tekiduru ka talairawarawa vua na nona ibulibuli kecega. O Setani kei ira na nona timoni era maliwai ira na ibulibuli talaidredre oqori , era talairawarawa ga ena veivakasaurarataki , ka kena iotioti , era sega ni rawa ni vorata ka ra sa vakasaurarataki me ra talairawarawa, ni sa vakasavi ira tani mai lomalagi na Kalou levu ena nona kaukauwa kaukauwa duadua . Ena nona veiqaravi e vuravura, era a rerevaki Jisu na agilosi ca era talairawarawa vua ka vakadinadinataka ni o koya dina na " *Luve ni Kalou* " ni ituvatuva vakalou , ka vakatokai koya me vakakina.

Ena tikina oqo e vakamacalataka kina na Yalo : " *sa sega tale ni kune na nodra vanua mai lomalagi* ." Na " *vanua* " oqo era taukena na vukitani vakalomalagi ena matanitu ni Kalou e dodonu me sereki me rawa ni " *vakasavasavataki* " ka " *vakarautaki* " na matanitu vakalomalagi oqo me ciqomi ira na digitaki i Karisito ena siga ni nona iotioti ni ivalu kei ira na vukitani vakavuravura ena nona lako mai ena lagilagi. Sa ikoya na gauna oqori , kauti ira na nona digitaki vata kei koya, " era na dau tiko vata kei koya, ena vanua cava ga e tiko kina , " oya, ena lomalagi vakasavasavataki vakaoqo " *vakarautaki* " me ciqomi ira. Na tiki ni vuravura ena qai vakarusai me vaka na kena e parofisaitaki ena vosa " *qara sega ni vakaiyalayala* " mai na Vakatekivu 1:2. Ena rarama ni ivalu oqo, sa vakararamataki na cakacaka ni veivakabulai vakalou ka vakaraitaka na vosa bibi yadua ni nona ituvatuva na kena ibalebale. Oqo na ituvaki ni veitikina oqo e cavuti ena Ipe. 9:23: " *Sa dodonu kina me* ***vakasavasavataki na ivakatakarakara ni veika mai lomalagi*** *ena veika oqo, me* ***vakasavasavataki kina na veika vakalomalagi ena isoro vinaka cake mai vei ira oqo."*** » O koya gona, na " ***isoro uasivi cake*** " e gadrevi sai koya na mate vakailoloma ni Mesaia na yacana o Jisu, ka soli me bokoca na nodra ivalavala ca na nona digitaki, ia e uasivi duadua, me rawata vei ira na nona ibulibuli kei koya na dodonu vakalawa vakalawa me cudruvi ira ki na mate na vukitani vakalomalagi kei na vakavuravura. Oqo na sala e " *vakasavasavataki* " kina taumada na " *vale tabu* vakalomalagi ni Kalou ka qai, ena nona lesu tale mai na Karisito qaqa, ena qai yaco na veisau kei vuravura ka sa vakatoka me nona " i tutu *ni yavana " ia e sega ni nona " vale tabu* " ena Aisea.66:1-2 : " *Sa kaya vakaoqo na Turaga: Na lomalagi, sa* ***noqu th*** *. Na vale cava o rawa ni tara vei au, se vanua cava o rawa ni cakava me'u tiko kina? Na veika kece oqo sa bulia na ligaqu, ka sa yaco kece mai, e kaya o YaHWÉH . Oqo o koya ka'u na vakaraica: vei koya sa yalomalumalumu ka rarawa na yalona, vei koya sa rerevaka na noqu vosa.* " ; se, me vaka na Isi.9: 4 , vei *ira era sa tagi ka tagi ena vuku ni veika vakasisila* era sa cakava .

Tikina e 9: " *Sa qai biu tani na gata levu, na gata makawa, sa vakatokai na Tevoro, kei Setani, o koya sa vakacalai ira kecega na kai vuravura: sa biu tani ki vuravura, ka ra sa biu vata kei koya na nona agilosi.* "

O ira na kai lomalagi era a yaga taumada vei ira na veivakasavasavataki vakayalo e vakayacora na Karisito qaqa. E vakasavi tani mai lomalagi na tevoro kei ira na nona timoni agilosi, era a " *biu sobu* " e vuravura me rua na udolu na yabaki. E kila kina na tevoro na " *gauna* " e vo vei koya vakataki koya kei ira na nona timoni me ra cakacaka me saqati ira na tamata yalosavasava digitaki kei na dina vakalou.

Me kilai : E sega walega ni vakaraitaka o Jisu na itovo ni Kalou vei ira na tamata, e vakaraitaka talega vei ira na itovo rerevaki oqo, na tevoro, ka lailai na ka e tukuna na veiyalayalati makawa me baleti koya, ka voleka ni sega ni kila. Me tekivu mai na nona qaqa o Jisu vua na tevoro, sa qai kaukauwa cake ga na veivala ena kedrau maliwa na keba e rua ena vuku ni nodra vesu tu na tevoro era sa bula tiko ena gauna oqo ena kedra maliwa na tamata e vuravura kei na noda vuravura taucoko, ka okati kina na veivuravura kei na kalokalo ni lomalagi . Oqo na veika bula duadua ga ena noda ivakatagedegede ni vuravura.

E dodonu meu nanuma eke ni kena kilai vakadodonu na ituvatuva raraba ni veivakabulai ni parokaramu e vakasamataka na Kalou e dua na madigi vakatabakidua e maroroi tu vei ira na nona digitaki. Baleta, na vakabauta lasu e kilai ena kena dau cala ena kena vakadewataki na nona ituvatuva. Sa vakaraitaki oqo mai na gauna era parofisaitaka kina na Jiu era solia na Mesaia ena iVolatabu Tabu na itavi ni kena kau mai na veivakabulai vakayago , ni sa tuvanaka ga na Kalou e dua na veivakabulai vakayalo; na kena ivalavala ca. Sa vakakina edaidai, na vakabauta vakarisito lasu e waraka tiko na nona lesu tale mai o Jisu Karisito, na kena tauyavutaki na nona matanitu kei na nona kaukauwa e vuravura; na veika e sega ni biuta na Kalou ena nona porokaramu me vaka e vakavulica vei keda na nona Vakatakila vakaparofisai. Kena veibasai, na nona lako mai vakalagilagi ena vakatakilakilataka na icavacava ni nodra bula, ka sa dau colata tikoga na nodra ivalavala ca kei na nodra cala kecega vua.

E kila o koya e digitaka o Karisito ni a tekivu mai lomalagi na bula galala ka ni oti na gauna ni veimama vakavuravura e gadrevi me vakaraitaki vakavinaka kina na nona loloma kei na lewa dodonu, ena vakabalavutaka na Kalou Dauveibuli na nodra bula na nona ibulibuli era yalodina tikoga mai lomalagi kei vuravura, me tawamudu ena nona ibulibuli vakasilesitieli. Era na qai lewai , vakarusai, ka vakarusai na vukitani vakasilesitieli kei na vakavuravura.

Sa sereki na matanitu vakalomalagi .

Tikina e 10: " *Au sa rogoca e dua na domo levu sa kaya mai lomalagi , Sa yaco mai oqo na veivakabulai, kei na kaukauwa, kei na matanitu ni noda Kalou, kei na lewa ni nona Karisito : ni sa biu sobu ko koya sa beitaki ira na wekada, ko koya sa beitaki ira e na mata ni noda Kalou e na siga kei na bogi.* "

Na " *Sega* " oqo e taketetaka na siga 7 ni Epereli, na imatai ni siga ni macawa ka tarava na Vukelulu, 3 ni Epereli, ka, ena nona ciqoma na kauveilatai, a vakadruka kina o Jisu na tevoro, ivalavala ca, kei na mate. Ena imatai ni siga oya ni macawa , a vakaraitaka vei Meri: " *Kakua ni tara au; Au se bera ni lako cake vei Tamaqu* . " Na nona qaqa e se dodonu tikoga me vakayacori vakamatanitu mai lomalagi, ka tekivu mai na gauna oya, ena nona kaukauwa vakalou, ena ruku ni nona yaca vakaagilosi sa kunei tale " *Maikeli* , " e a vakasavi koya na tevoro mai na nona tevoro. E dodonu me da raica na vosa oqo " *o koya e beitaki ira na wekada, o koya e beitaki ira ena mata ni noda Kalou ena siga kei na bogi* ." E vakaraitaka vei keda na veitacini levu ni vuravura raraba ni keba ni Kalou, ka wasea na kena cata na keba ni vukitani kei ira na digitaki e vuravura. O cei na " *veitacini* " oqo? O ira mai lomalagi kei ira mai vuravura, me vakataki Jope, ka sa soli vakatikina vua na tevoro me vakadinadinataka vua ni sega ni dina na nona " veibeitaki " .

Tikina e 11: " *A ra sa vakadrukai koya e na dra ni Lami, kei na vosa ni nodra ivakadinadina; a ra sa sega ni lomana na nodra bula me yacova na mate.* "

Na ivakarau e tukuni ena tikina oqo e kune ena itukutuku ni gauna ni " *Simurina "* , ka vakaraitaka na itukutuku oqo na ivakatagedegede ni vakabauta e gadreva o Jisu Karisito ena veitabagauna kece sara e parofisaitaki me yacova na nona lesu tale mai ena lagilagi.

Na qaqa nei " *Maikeli,* " na yaca vakalou vakalomalagi ni noda iVakabula o Jisu Karisito , e vakadonuya na nona veivakadeitaki vakaturaga e caka ena Maciu 28:18-20: "Sa qai *lako mai o Jisu ka vosa vei ira, ka kaya,* ***Sa soli vei au na lewa kecega mai lomalagi kei***

vuravura *. Tamaqu, kei na Luvena, kei na Yalo Tabu: vakavulici ira me ra muria na ka kecega au sa vakarota vei kemudou: ia raica, au sa tiko vata kei kemudou e na veisiga kecega, ka yacova nai vakataotioti kei vuravura.* "

Me vaka oqo, ena yavu ni nona imatai ni veiyalayalati, a vakatakila na Kalou vei Mosese na italanoa ni itekitekivu ni noda ituvaki vakavuravura , ia sa ikoya ga vei keda eda sa bula tiko ena iotioti ni veisiga ni kawatamata ni sa vakaraitaka na kilai ni nona ituvatuva ni veivakabulai raraba, ena nona sogota na parenthesis ni veika e sotavi ena ivalavala ca vakavuravura ena ono na yabaki ka na tiko kina . Eda sa wasea kina kei na Kalou na nanamaki ni nodra duavata tale tawamudu na nona tamata yalodina kecega, vakalomalagi kei vuravura. Sa dua gona na ka dokai vei ira na digitaki me da vagolea na noda vakasama ki lomalagi kei ira na lewena. Ni, ena nodra yasana, era sa sega ni cegu ena nodra kauwaitaka na nodra icavacava na digitaki kei na noda itukutuku vakavuravura, mai na Veibuli ki na icavacava kei vuravura, me vaka e volai ena 1 Kor. 4:9: " *Ni sa vaka vei au ni sa buli keitou na Kalou me keitou i otioti ni i apositolo, keitou sa lewai me keitou mate, me vaka e dua na ka, ni* ***keitou sa vakayacori me ka ni sarasara vei ira na kai vuravura, vei ira na agilosi*** *kei ira na tamata.* "

Sa torosobu tikoga na ituvaki ni qele .

Tikina e 12: " *O koya oqo mo dou reki kina, koi kemudou na lomalagi, kei kemudou sa tiko kina. Dou na ca vei kemudou na vuravura kei na wasawasa ! Ni sa lako sobu mai vei kemudou na tevoro, ka sa cudru vakalevu, ni sa kila ni sa lekaleka na nona gauna.* "

O ira na " *lewe i lomalagi* " era a imatai ni " *marau* " ena qaqa i Karisito. Ia na kena veibasai ni marau oqo sa ikoya na kena vakalevutaki na " rarawa ″ vei ira na " lewe i *vuravura* . " Ni sa kila na tevoro ni sa dua na tamata sa cudruvi ena veivakacegui, ka sa " *lekaleka ga na gauna* " me cakacaka kina me saqata na nona ituvatuva ni veivakabulai. Na veika e vakayacora me 2000 na yabaki na keba vakatevoro e vesuki tu e vuravura e vakaraitaka kece o Jisu Karisito ena nona Vakatakila se Apokalipisi. Oqo nai naki ni vola oqo au vola tiko me baleti kemuni. Ka tekivu mai na 2018, era sa wasea na digitaki i Jisu Karisito na kila oqo ni icavacava ni gauna e maroroi tu vua na tevoro me baleta na nona cakacaka ni veivakacalai; ena cava ena vulaitubutubu ni 2030 ena nona lesu tale mai vakalagilagi na nodra iVakavuvuli vakalou. Na parade ni ulutaga oqo e sogo ena tikina e 12 .

Sogota na parentesis ni veivala e lomalagi .

Tomani tale na ulutaga ni marama e liutaki ki na vanua dravuisiga .

Tikina e 13: " *Ni sa raica na gata levu ni sa biu ki vuravura, sa vakacacana na yalewa sa vakasucuma na gonetagane.* "

Na veitikina oqo e vakatara na Yalo me lesu tale ki na ulutaga ni veiliutaki vakapopi ni tikina e 6. Na vosa " *drakoni* " ena tikina oqo e se vakaibalebaletaka tikoga na tevoro, o Setani, vakataki koya. Ia na nona ivalu kei na " *yalewa* " e vakayacori ena cakacaka ni Roma, veitaravi vakatui, qai vakapopi.

Tikina e 14: " *A sa soli vua na yalewa e rua na taba ni ikeli levu, me vuka kina ki na vanua liwa, ki na nona vanua, me vakani kina me dua na gauna, kei na gauna, kei na veimama ni gauna, mai na mata ni gata.* "

Ena tikina oqo 14, e tomana tale na itukutuku ena nona vakaraitaka na balavu ni gauna ni veiliutaki vakapopi ena ivakarau ni " tolu veimama na yabaki " , " *e dua na gauna, veigauna kei na veimama ni gauna* ", sa vakayagataki oti ena Tani. 7:25. Ena kena tokaruataki oqo , ena vakatakilai na itukutuku vou ena kena veitaravi na veika e yaco. E dua na ka matailalai e dodonu me kilai: " *na gata* " ni tikina e 4 e sosomitaki ena " *gata* " ena sala vata ga e sosomitaki kina na " *gata* " ni tikina e 3 ena " *iqaqalo* ". Na vosa " *gata kei*

na iqaqalo " e vakaraitaka vei keda e dua na veisau ni iwalewale gugumatua ni Kalou , na " *ikeli levu* ," e vakauqeta ena tevoro kei na nona timoni. Ni oti na veivakacacani matata ni " *drakoni* " e rawata na veivakacalai vakailawaki kei na lotu ni " *gata* ," ka sa vakayacori ena veiliutaki vakapope ni 1260 na yabaki parofisaitaki. Na kena cavuti na " *gata* " e vakatara na Kalou me vakatura vei keda e dua na veivakatautauvatataki kei na ituvaki ni ivalavala ca taumada. Me vaka ga ni a vakacalai o Ivi ena " *gata* " ka vosa kina na tevoro; " *Na yalewa* ," " *na yalewavou* " i Karisito , e vakatovolei ena vosa lasu e vakaraitaka vua na tevoro ena " *gusudra* " na nona vakailesilesi ni lotu Katolika vaka-Roma vakapope.

Tikina e 15: " *Sa qai biuta mai na gusuna na gata na wai me vaka na waluvu me muria na yalewa, me vakasavi koya tani kina na waluvu.* "

Na tikina e 15 e vakaraitaka na veivakacacani ni lotu Katolika e vakayacori kina na vakabauta Vakarisito tawavakabauta; me vaka na " wai *ni* uciwai " ka " *vakasavi* tani" na veika kece e lako mai ena nona kaukauwa . Na " *gusu* " ni pope ni lotu Katolika vaka-Roma sa tekivutaka na kena veisoqosoqo lotu Katolika vakaitamera ka kaukauwa vei ira na nodra meca vakalotu. Na kena rawati vakavinaka sara na cakacaka oqo sai koya na kena buli na mataivalu ni "drakoni" mai vei Louis XIV, ka vakasalataki koya o Bisopi Le Tellier . Na isoqosoqo ni mataivalu oqo , a buli me vakayacora na veitusaqati vakacegu ni lotu Tawase , e tiko na kena inaki me " *dreta* " o ira kece na malumalumu kei na yalomalumalumu e digitaka o Karisito ki na nona dogmas , vakasaurarataki ira me ra digitaka ena maliwa ni saumaki mai ki na lotu Katolika se me ra kau vakavesu se ki na mate ni oti na veivakalolomataki rerevaki kei na veivakacacani.

Tikina e 16: " *A sa vukea na yalewa ko vuravura , a sa dolava na gusuna ko vuravura, ka tiloma na uciwai sa vakadrodroya mai na gusuna na gata levu.* "

E solia vei keda na Yalo e rua na vakadewa veicoqacoqa me baleta na tikina duadua ga oqo. Raica ni " *na yalewa* " kei *na " vuravura* " erau sa tiko eke e rua na ka duidui , kei na " *vuravura* " e rawa ni vakatakarakarataka na vakabauta ni lotu Tawase se na vuravura dina, na qele ni noda vuravura. Oqo ena solia ki na tikina oqo e rua na vakadewa ka rau veitaravi ena kena veitarataravi ena Vakatakila vakalou.

1st itukutuku: na lotu Tawase manumanu lasu : Ena ituvatuva ni gauna, imatai, " *na marama* " e veiganiti kei na ivakamacala vakaiyaloyalo ni lotu Tawase vakacegu ni Veisau ka nodra " *gusu* " vakamatanitu (o koya nei Martin Luther ena 1517) e vakacacana na ivalavala ca ni lotu Katolika ; ka vakadonuya na yacadra : "Tawase " oya o ira era saqata na veika tawadodonu vakalotu Katolika ka valavala ca vua na Kalou ka vakamatea na nona tamata dina . E dua tale na iwase ni lotu Tawase veivakaisini e vakatakarakarataki ena vosa " *vuravura* " e dolava tale ga na nona " *gusu* " me vakacacana na vakabauta vaka-Katolika, ia e taura na iyaragi kei na kena veivakacacani kaukauwa " *e vakamalumalumutaka* " e dua na iwase bibi ni dauvala ni veisoqosoqo vaka-Katolika. Na vosa " *vuravura* " eke e vakatakarakarataki ira na "Huguenot" kilai levu , na dauvala ni lotu Tawase ni Cévennes, kei ira na kaukauwa ni mataivalu me vakataki La Rochelle ena gauna ni " ivalu ni lotu " ka sega ni qaravi se dokai kina na Kalou mai vei rau na ilawalawa dauvala veibasai.

2nd itukutuku: Na iseleiwau ni veisausaumi ni Varanise ni Vakabauta na Kalou . Ena ikarua ni wiliwili, kei na kena ituvatuva, e vakaraitaka na tikina e 16 na sala ena vakaruguta vakadua kina na Veisau ni Varanise na nodra veivakacacani vakapope na matanitu vakatui Katolika. Oqo na itukutuku levu ni tikina oqo Ka sai koya oqo e solia na Kalou ki na itavi ni ika 4 ni davui " ni Vkta. 8:12, kei na " *manumanu sa tucake mai na qara sega ni vakabotona* " ni Vkta. 11 :7, ena kena vakatautauvatataki kei na Vunau ni Levu. 26:25, e lako mai , e kaya na Kalou, me vaka " *e dua na iseleiwau, me sauma na noqu veiyalayalati* ***" era soli*** ira na tamata ivalavala ca vukitani Katolika. Na iyaloyalo oqo e yavutaki ena itotogi ni vukitani " *Kora* " ena Tiko Voli Mai na Lekutu. 16:32: " ***Sa dolava na gusuna na qele*** *, ka tilomi ira, o ira kei na nodra veivale, kei ira kecega na tamata i Kora kei na nodra iyau*

kecega ." Ena kena salavata vinaka sara kei na Vakatakila vakalou kei na kena vakayacori ena itukutuku makawa, na iyaloyalo vakatautauvata oqo e vakananuma lesu na nodra sega ni ciqoma na lawa vakalou na vukitani ena ituvaki ruarua qori.

Na iOtioti ni Meca ni *Drakoni* : Na *iVola ni Marama ni* Lotu Vakarisito .

Tikina e 17: " *Sa qai cudru na gata levu vua na yalewa, ka lako me veivala kei ira na vo ni nona kawa, o ira era sa muria na vunau ni Kalou, ka taura tu na ivakadinadina i Jisu Karisito.* "

Ni lako sivita ena vakanomodi na 150 na yabaki ni nodra cakacaka na lotu Tawase era vakacacani ena vosa ni cudruvi vakalou, na ulutaga ni " *ika 5 ni davui* ", na Yalo e vakavotuya na iotioti ni ivalu vakavuravura ni tevoro kei na nona minions vakalomalagi kei na vuravura , ka vakaraitaka vei keda na takete ni nodra veicati vata. Na iotioti ni takete oqo era na Digitaki, na iotioti ni kawa kei na nodra ivotavota na painia ni Lotu Kavitu ni 1873 ka a kacivaki vei ira na iotioti ni veivakatovolei oqo me vaka na iVakatakila 3:10 . Na painia era na vakacavara na nodra ilesilesi , ka colata na nodra veivakalougatataki vakalou vata ga . Era na gadreva me ra tokona vakaukauwa ka yalodina na cakacaka sa vakacolati ira kina o Jisu : me ra bese ni doka ena dua na sala " *na ivakatakilakila ni manumanu* ," oya na Sigatabu vaka-Roma , ena nodra maroroya , yalodina , kei na cava ga na kena isau , na ivalavala ni vakacegu ni Siga ni Vakacecegu, ena gauna ni Vakarauwai, na ikavitu ni macawa dina ka tuvanaki ena siga ni . Kalou Dauveibuli kaukauwa duadua. Sa ikoya na dina oqo e basika ena ivakamacala oqo ni " *vo ni kawa ni yalewa* " ena tikina oqo: " *o ira era muria na vunau ni Kalou* ," na tini ka sega ni ciwa; " *ka ra sa taura matua na ivakadinadina i Jisu* ," ni ra sa sega ni vakatara e dua me kauta tani vei ira; se " *drakoni* ," se " *gata* ." Na " *ivakadinadina i Jisu* " oqo e ka talei duadua e tu , baleta, me vaka na Vakatakila 19:10 , " *na ivakadinadina i Jisu sa ikoya na yalo ni parofisai* ." Na ivakadinadina vakaparofisai oqo e vakavuna me " *sega ni rawa vua na tevoro me vakacalai ira e dua na tamata digitaki dina* " i Karisito, na Kalou ni dina, me vaka e tukuna o Maciu. 24:24 e vakavulica. : " Ni ra na tubu cake mai na Karisito vakailasu kei na parofita vakailasu, ka ra na *vakaraitaka na veivakatakilakila lelevu kei na veika veivakurabuitaki, me ra vakacalai ira kina* ***na tamata digitaki , kevaka e rawa*** *. "*

E dua na qaqa nei Setani voleka ni... taucoko .

Tikina e 18: " *A sa tu ko koya e na dela ni nuku ni wasawasa.* "

Na iotioti ni tikina oqo e vakaraitaka vei keda e dua na tevoro qaqa ka sa rawata me dreta sobu ki na nona lutu kei na veivakacacani vakayago **na veisoqosoqo vakalotu Vakarisito taucoko** e lewa ka taura tu ena ruku ni nona lewa. Ena Ais. 10:22, e kaya kina na Kalou: " *Kevaka era sa vaka na nuku ni wasawasa na nomuni tamata na Isireli, era na lesu tale mai e dua na kena vo; sa vakatulewataki na veivakarusai , ena luvuci ena lewa dodonu."* » O koya gona, me vaka na parofisai oqo, ena icavacava kei vuravura , o ira ga na lotu Karisito era sega ni duavata , era lewena na " *vo ni yalewa* ", " *na Digitaki, na Yalewavou i Karisito* ", kei na " *Isireli vakayalo* " ni Kalou , era dro tani mai na veiliutaki vakasetani oqo. Au nanuma lesu ni ena ruku ni yaca "Adventist", e vakamacalataka na Yalo na ivakatagedegede ni vakabauta ni nodra vakabulai na iotioti ni digitaki me tekivu mai na 1843; ena 2020, e dua na itovo vakalotu, ia e sa sega tale ni dua na isoqosoqo e lewa na Kalou, vakalewa ka cakitaka (" *vomi* ") ena 1994 .

-

-

-

-

-
-
-
-
-
-

Vakatakila 13 : Na Veitacini Lasu ni Lotu Vakarisito .

Na manumanu mai wasawasa – Na manumanu mai vuravura .

-

Na naba 13 e vakatakarakarataka vei ira na dau qaravi matakau vakabauta lasu e dua na kalougata se dua na kalougata sega ni kalougata me vakatau ena nodra nanuma na tamata yadua kei na vanua . Eke, ena nona Vakatakila lagilagi, e vakaraitaka vei keda na Kalou na nona code ni naba, ka yavutaki ena naba 1 ki na 7 kei na kena duidui na kena cokovata. Na naba 13 e rawati ena kena vakacurumi na naba "6" - na naba ni agilosi o Setani - kei na naba "7", na naba ni Kalou ka vakakina na lotu vakalawa e soli vua na Kalou dauveibuli vei Jisu Karisito. Ena wase oqo eda na kunei ira kina na "veitacini lasu ni lotu Vakarisito" ia era meca vakayago dina vei ira na digitaki dina. Na " *tare "* oqo e vuni tu ena maliwa ni " *sila vinaka* " ena ruku ni irairai vakalotu veivakacalai ka vakaraitaka na wase oqo.

Ai matai ni *manumanu* : sa *tubu cake mai na wasawasa* .

Na iMatai ni iValu ni ***Drakoni-Gata .***

Tikina e 1: " *Au qai raica e dua na manumanu kila e cadra mai wasawasa,* ***e tini na kena ileu, e vitu na uluna*** *, e* ***tini na isala vakaturaga e tu ena nona ileu*** *, e* ***volai tu ena uluna na yaca ni vosabeca*** *.* "

Me vaka eda sa raica ena vuli ni Vakatakila 10, eda kunea ena wase oqo na rua na ka e vakatokai me " *manumanu " vakarisito ni noda gauna. Na imatai, " sa tubu cake mai na wasawasa* ," me vaka ena Tani. 7:2, e baleta na vakabauta vaka-Katolika kei na kena veiliutaki veivakacacani ni " *42* na vula vakaparofita," se 1,260 na yabaki dina. Ni da taura na ivakatakilakila ni matanitu era a liu vua ena Tani.7, eda kunea na veiliutaki ni " *ileu lailai* " ka na basika mai ni oti na nodra ciqoma na " *tini na ileu* " na nodra matanitu me vaka na Tani.7:24. Na " *diadems* " e biu ena " *tini na ileu* " e vakaraitaka ni sa ikoya na itukutuku makawa oqo e taketetaki . Eke, Roma vakapopi e vakatakarakarataki ena " *vitu na ulu* " ka vakatakilakilataka vakabibi ena dua na vakasama vakarua. Na kena ibalebale dina duadua sai koya na " *vitu na ulunivanua* " ka tara kina o Roma me vaka na Vakatakila 17:9. Na kena kadua, e vakayalo cake, e imatai; na vosa " *vitu na ulu* " e vakaraitaka na vakatabui ni mataveilewai: " *vitu* " na iwiliwili ni veivakasavasavataki , kei na " *ulu* " e vakaraitaka na turaganilewa se qase ena Aisea. 9:14. Na veiliutaki cecere oqo e vakavuna na pope o Roma baleta ni vakaraitaki koya ena ivakarau ni dua na matanitu tu vakataki koya, vakamatanitu kei na lotu, ka kena ulu na pope. E vakamacalataka na Yalo: " *kei na uluna na yaca ni vosabeca* ." Na vosa " *vosavakacaca* " e duabau ka dodonu me da vakadewataka me vaka: " *yaca ni lasu* ," me vaka na ibalebale ni vosa " *vosavakacaca* . " O Jisu Karisito e imputes " *lasu* " ki na matanitu vakapope ni Roma. E sa qai vakatoka kina na itutu ni " *tama ni lasu* ," ka sa vakatoka kina na tevoro, o Setani vakataki koya ena Joni 8:44: " ***Oi kemudou sa tamamudou na tevoro*** *, kei na gagadre i tamamudou dou sa vinakata mo dou cakava. E dau veivakamatei*

o koya mai na ivakatekivu, ka sega ni tudei ena dina, baleta ni sa sega na nona speak. mai na nona ka ***ni lasu o koya ka tama ni veika oqori*** .

Tikina e 2: " *Na manumanu au a raica sa vaka* ***na lepate*** *, ka sa vaka na yava ni* ***bea na yavana , ka sa vaka na gusu ni laione*** *na gusuna . A sa solia vua na gata levu na nona kaukauwa, kei na nona i tikotiko vakaturaga, kei na lewa levu.* "

Na " *ikava ni manumanu* " ni Tani. 7: 7, ka " *rerevaki, rerevaki, ka kaukauwa sara,* " e ciqoma e dua na ivakamacala dodonu cake eke. Na kena dina, e vakaraitaka vakataki koya na ivakatagedegede ni tolu na matanitu e liu mai na matanitu o Kalitia. E taukena na agility ni " *lepate ,* " na kaukauwa ni veivakarusai ni " *bea* ," kei na kaukauwa ni dau kania na lewe ni manumanu kaukauwa ni " *laione* . " Ena Vakatakila 12 :3 , na " *drakoni* " ni tikina e 3, na vanua e tiko kina na " *diadems* " ena " *imatai ni ulu ni lotu Vakarisito* ," e vakatakarakarataki Roma ena kena imperial vakarisito, pagan . Vakakina, me vaka ga na " *ileu lailai* " nei Tani. 7:8-24 e sosomitaka na kena e volai ena Tani. 8:9, eke e rawata kina na popi na kena kaukauwa mai na matanitu o Roma; ka vakadeitaka na itukutuku makawa ena lawa ni tui e dodonu me soli vei Justinian I ena 533 (volavola) kei na 538 (vakayagataki). Ia , mo qarauna! Na " *drakoni* " e vakaibalebaletaka talega na " *tevoro* " ena Vakatakila 12:9, kena ibalebale ni matanitu vakapopi e rawata na kena kaukauwa, " *na kena kaukauwa, na kena i tikotiko vakatui, kei na kena lewa levu* " mai vua na tevoro vakataki koya. Oqo e vakamatatataka na vuna e vakatoka kina na Kalou me rau "tama *ni lasu* " ena tikina e liu.

iVakamacala : Ena ivakatagedegede ni mataivalu, Roma ni pope e maroroya tiko na kaukauwa kei na kaukauwa ni kena ivakarau vakatui, baleta ni mataivalu vakatui ni Iurope era qarava ka vakaceguya na kena vakatulewa. Me vakataki Tani. 8:23-25 e vakavuvulitaka, na kena kaukauwa e vakatau ena " *rawaka ni kena veivakaisini* " ka oka kina na kena tukuni ni matataka na Kalou e vuravura, ka me vaka oqori, na kena rawa ni dolava se sogota na sala ki na bula tawamudu e vakaturi ena Kosipeli i Karisito: " *Ena iotioti ni nodra veiliutaki kei na veivakaisini era sa tucake mai na tamata ivalavala* ***ca.*** *Ena tubu na nona kaukauwa, ia ena* ***sega ni nona kaukauwa*** *ga ; liga cava ga .*

Ena icavacava ni 1260, na sega ni vakabauta na Kalou ni Veisau ni Varanise e vakaotia na kena kaukauwa vakasaurara ka tauyavutaki mai na 538 .

Tikina e 3: " *Au sa qai raica e dua na uluna me vaka sa mavoa vakaca sara ; a sa vakabulai na nona mavoa vakadomobula. A ra sa kurabui kecega na kai vuravura ka muria na manumanu kila.* "

Ni sega vakadua ni veivutuni ena kena itukutuku taucoko, e vakasaurarataki kina na turaganilewa ni pope me biuta na nona kaukaua ni veivakacacani. E rawati oqo ena 1792 ni sa vakarusai na matanitu vakatui, na kena veitokoni vakaivalu, ka vakamatei ena nodra sega ni vakabauta na Kalou o Varanise. Me vaka e kacivaki ena Vakatakila 2:22, na " *veivakararawataki levu* " sega ni vakalou oqo e saga me vakarusa na kaukauwa vakalotu vaka-Roma ni " *yalewa o Jesepeli* ," ka kena takete sai ira " *o ira era veibutakoci kei koya* "; na tui, na dauvakacaca, kei ira na bete ni lotu Katolika. Oqo na sala e a dodonu me " *me vaka ni sa mavoa vakayago* ." Ia ena vuku ni veivakayarayarataki, ena tauyavutaki koya tale kina o Empara Napoleon I ena 1801 ena yaca ni nona Veiyalayalati. Ena sega vakadua ni veivakacacani vakadodonu tale. Ia na nona kaukauwa veivakayarayarataki ena tomani tikoga me baleta na lewe vuqa na vakabauta Katolika era na vakabauta kece na nona lasu kei na veibeitaki me yacova na lesu tale mai lagilagi i Jisu Karisito: " *Ka sa vakadrukai vuravura taucoko ni oti na manumanu* . " " *Na vuravura taucoko e muria na manumanu* ," kei na vosa oqo *vuravura* , ena dua na vakasama vakarua, e baleta talega na vakabauta mai na Proform na vuravura, ia. Na veidinadinati vakalotu (= vakavuravura, ena vosa vaKirisi) e caka mai na gauna oya e vakadeitaka na itukutuku oqo. Kevaka me a vinakata na Yalo me vakaraitaka na

itukutuku oqo ena vosa matata , eda na wilika: " na lotu Tawase *taucoko e muria na* lotu Katolika sega ni vosota ." Na vosa oqo ena vakadeitaki ena kena vulici na ikarua ni " *manumanu " ka sa " tucake mai vuravura " ena* gauna oqo ena tikina e 11 ni wase 13 oqo.

Tikina e 4: " *A ra sa sokalou vua na gata levu, ni sa solia na kaukauwa vua na manumanu : a ra sa sokalou vua na manumanu, ka kaya , O cei sa tautauvata kei na manumanu? O cei sa rawa ni veivala kei koya ?* "

Ni vakatokai ruarua na Roma vakatui kei Setani, me vaka na Vkta.12:9, *na gata levu,* o koya gona *na tevoro* sara ga, era *sokaloutaka* o ira era doka na matanitu vakapopi; oqo ena sala ni kena itinitini kei na lecaika kecega , ni sai koya ga e " *solia na nona kaukauwa vua na manumanu* ." O koya gona, na pope " *rawaka ni kabani* " e parofisaitaki ena Tani. 8:24 e vakadeitaka na itukutuku makawa. E veiliutaki e cake vei ira na tui ena kena kaukauwa vakalotu, ena dua na ivakarau taucoko, sa dede na kena sega ni veiletitaki. E wasea na qele ka dokai ira era qarava ena itutu me saumi ira kina, me vaka eda rawa ni wilika ena Tani. 11:39: " *E na cakacaka vata kei na kalou tani me saqati ira na veivanua vakabai; ka na vakasinaiti ira ena veivakarokorokotaki o ira era sa vakadonui koya, ena lesi ira me ra veiliutaki vei ira e vuqa,* ***ena wasea vei ira na vanua me kena isau*** ." E vakayacori dina oqo ena dua na sala kilai levu ena gauna e wasea kina na vanua o Popi Alekisada VI Borgia (dauvakamate tamata kilai levu) ena 1494 qai soli vei Potukali, na tokalau torocake kei Brazil kei Idia , kei Sipeni , na vo kece ni vanua vou e kunei . E vakadeitaka na Yalo. **Na tamata digitaki i Jisu Karisito e dodonu me vakadeitaka taucoko ni vakabauta vaka-Katolika e vakatevoro, kei na nona ivalavala kaukauwa kece se vakatamata e dusimaki mai vei Setani, na meca ni Kalou kei ira na digitaki.** E dodonu na nona vakabibitaka oqo baleta ni parofisaitaka ena Tani. 8:25, " *na rawaka ni nona bisinisi kei na rawaka ni nona veivakaisini* ." Na nona lewa vakalotu, era kila na tui, o ira na kaukaua, kei ira na tamata lotu Vakarisito e Urope, e solia vua e dua na dokai e yavutaki ena veivakabauti , ka vakakina ena kena dina e malumalumu sara. Ia ni rau sa duavata na Kalou kei na tevoro me baleta na cakacaka ni veivakatotogani, era sa talairawarawa na lewe vuqa, na lewe vuqa ni tamata, me ra muria na sala lasu e vakamuri ka, uasivi cake mai na veika kece, e vakasaurarataki. E vuravura, na kaukauwa e kaciva na kaukauwa , baleta ni tamata era taleitaka me ra vakila na kaukauwa, kei na vanua oqo, na matanitu ni pope, ka kaya ni matataka na Kalou, e dua na turaga ni mataqali. Me vaka ena Vakatakila 6, na ulutaga e vakaraitaka e dua na taro: " *O cei e vaka na manumanu, o cei e rawa ni vala kei koya?* " Wase 11 kei na 12 . solia na kena isau: Na Kalou vei Karisito ka na vakayadrati ena 1793, na sega ni vakabauta na Kalou ni veisau ni Varanise ka na vakasinaiti koya ena dua na dra. Ia me yacova na kena basika mai na " *iseleiwau ni veisausaumi* " oqo (itavi e vakatokai me ika 4 ni itotogi ena Vunau ni Levu 26: 25) , sa, na lotu Tawase vakaiyaragi era valuta koya, ka sega ga ni rawa ni ra vakadrukai koya. Na tagane , lotu Tawase, Varanise kei na Jamani, kei na Anglican , kece me vakataki koya, era na valuti koya mai na ika 16 ni senitiuri , vakasuka na nona veivakacacani vakayago, baleta ni nodra vakabauta e cecere cake mai na veika kece vakapolitiki.

Tikina e 5: " *Sa qai soli vua na gusuna me vosataka na veika lelevu kei na vosa vakacaca ; ka sa soli vua na lewa me cakacaka tiko me vasagavulu ka rua na vula.* "

Na vosa oqo e tautauvata kei na kena eda wilika ena Tani. 7 :8 , ka baleta na " *ileu lailai* " ni pope ni Roma ka tubu cake ni oti na " *tini na ileu* " ni matanitu mai Iurope. Eke eda kunea kina na nona " *viavialevu* ," ia eke e vakuria kina na Yalo na " *vosavakacaca* , " oya na veivakaisini lasu kei na lasu vakalotu ka tara kina na " *nona rawaka* " . Na Kalou e vakadeitaka na nona veiliutaki ni " *1260* " na yabaki dina e vakaraitaki ena ivakarau ni parofisai vakaivolatabu " *vasagavulu ka rua na vula ," me vaka na " dua na siga me dua na yabaki* " na lawa ni Isik. 4:5-6 .

Tikina e 6: " *A sa dolava na gusuna me* ***vosavakacacataka na Kalou*** *, me vosavakacacataka na yacana, kei na nona vale tabu, kei ira era sa tiko mai lomalagi.* "

E dodonu meu vakabibitaka eke na ibalebale raraba e solia na tamata ki na vosa " *vosavakacaca* " - oya , veivakacacani. Na vakasama oqo e veivakacalai baleta, vakatoka na lasu, "vosavakacaca" e sega sara ga ni taura na ivakarau ni veivakacacani , *ka* me baleti ira e beitaki ira na Kalou ki na Roma vakapopi , era sa tu ena kena veibasai na irairai ni dua na savasava lasu ka veivakacalai .

Na gusu ni pope " ***e cavuta na vosa ni veivakacacani vua na Kalou*** "; ka vakadeitaka na kena ivakatakilakila ena Tani. 11:36 e rawa ni da wilika kina : " *Ena cakava na tui na ka e vinakata; ena vakacerecerei koya ka vakalevulevui koya mai vei ira na kalou kecega,* ka ***na vosataka na veika e sega ni vakabauti rawa me baleta na Kalou ni kalou ; ena rawa*** ka me yacova ni sa vakayacori na *cudru, ni sa na vakayacori na ka sa vakatulewataki . ,* " ka vakatakilakilataka na kena ivakavuvuli vakalotu kecega; " *me saqati na Kalou, me vosavakacacataka na yacana* ," e taura wale na yaca ni Kalou, e vakatanitaka na nona itovo, e beitaka vua na nona ivalavala ni veivakamatei vakatevoro ; " *nona vale tabu* ," oya na nona vale tabu vakayalo ka sa nona Soqoni , na nona Digitaki; " *kei ira era tiko mai lomalagi* ," baleta ni vakaraitaka na lomalagi kei ira na lewena ena kena ivakarau lasu, e vakavotuya ena kena ivakavuvuli, na eli vakasilesitieli , e dua na nodra ivotavota na kai Kirisi era biuta ena ruku ni vuravura, na parataisi kei na puregatorio. Era rarawa ka cudru na " *lewe i lomalagi* " savasava ka yalosavasava baleta ni sa beitaki vakatawadodonu vei ira na ivakarau ni ca kei na veivakalolomataki e vakauqeti vei ira na tamata mai na keba vakatevoro vakavuravura .

Tikina e 7: " *Sa soli vua me vala kei ira na tamata yalosavasava, ka me rawai ira. Sa soli vua na lewa me lewa na veimataqali, kei na veimataqali, kei na duivosavosa, kei na veimatanitu.* "

Na tikina oqo e vakadeitaka na itukutuku nei Tani. 7:21: " *Ka'u a raica na ileu vata ga oqo ni sa cakava tiko na ivalu kei ira na tamata yalosavasava, ka qaqa vei ira* . " Na lotu Vakarisito ni Iurope kei na vuravura e sa dina sara na takete, mai na vakabauta ni lotu Katolika vaka-Roma a vakacolati vei ira kece na tamata mai Iurope, o ira era, dina sara, era lewena na tu vakataki ira vakamatanitu " *mataqali, tamata, nations kecega "*, vosa I " . *tamata, vosa, kei na matanitu* " e vakadeitaka na kena ivakatakarakara ni " *yalewa dautagane o Papiloni na ka levu , "* ni Vkta . " *wai* " ka vakatakarakarataka na " *tamata , lewe vuqa, veimatanitu, kei na duivosavosa* " me vaka na Vakatakila 17:15 . E taleitaki me da raica na kena sega ni tiko na vosa " *yavusa* " ena wase oqo 17. Na vuna e iotioti ni ituvatuva ni gauna e taketetaki ka baleti Iurope kei na lotu Vakarisito ena Tokalau ka a sosomitaki kina na mataqali mataqali ena veimataqali matanitu duidui .

Ena yasana kadua, ena ituvatuva ni itekitekivu ni tauyavutaki ni matanitu vakapopi , na iwiliwili ni tamata mai Iurope era a tuvanaki vakabibi ki na " *mataqali* " me vaka na Roma Gaul , ka a sega ni duavata ka wasei ena duidui " *vosa " kei na veimataqali vosa* . Ena kena veitarataravi, e vakaitikotiko o Iurope ena " *mataqali* ," oti mai vei ira na " *tamata* " era vakarurugi vei ira na tui, ka kena iotioti, ena ika 18 ni [senitiuri] , mai vei ira na " *matanitu* " ni republican, me vakataki Amerika ena Vualiku kei Amerika, ka vakavuna na kena tubu bibi. Na lawatu ni " tamata " e baleta na vakamalumalumutaki ki na matanitu vakapope ni Roma, baleta ni oqo e kila ka tauyavutaka na nodra lewa na tui ni lotu Vakarisito Iurope , me tekivu mai vei Clovis I, [na tui] ni Franks.

Tikina e 8: " *Era na sokalou vua ko ira kecega sa tiko e vuravura, ko ira sa sega ni volai na yacadra e nai vola ni bula ni Lami sa vakamatei mai nai vakatekivu kei vuravura.* "

Ena iotioti ni gauna, ni sa vakatakilakilataka na ivakatakilakila " *vuravura* " na vakabauta ni lotu Tawase, na itukutuku oqo e taura e dua na ibalebale dodonu: o ira kece na lotu Tawase era na sokalou ki na vakabauta ni lotu Katolika ; kece , vakavo ga o ira na digitaki ka solia vakamalua na Yalo vei ira na ivakamacala oqo: " *o ira era ~~sega ni volai na yacadra~~ mai na ivakatekivu kei vuravura ena ivola ni bula ni Lami ka a vakamatei.* " Ka'u sa

vakananuma vei kemuni eke ni nona digitaki era sa " *lewenivanua ni matanitu vakalomalagi* " me veibasai kei ira na vukitani *ni " na , na* ." Na veika dina e vakadinadinataka na dina ni itukutuku vakaparofisai oqo ka bulia na Yalo ni Kalou. Baleta me tekivu mai na itekitekivu ni Veivakalesuimai, vakavo ga ena kisi nei Pita Waldo ena 1170, era sa sokaloutaka na vakabauta vaka-Katolika na lotu Tawase ena nodra doka na kena "Sigatabu" a taukena mai na empara lotu butobuto Constantine I [me tekivu mai] na Maji 7, 321. Na veibeitaki oqo e vakarautaka na ulutaga ni ikarua ni " manumanu *presented* in11.

Tikina e 9: " *Kevaka e dua sa vakadaligana, me rogoca !* "

O koya e tiko vua na " *daliga* " ni vakasama e dolava na Kalou ena kila na itukutuku e vakatura na Yalo.

Kacivaki ni itotogi e vakayacori ena iseleiwau ni veisausaumi ni sega ni vakabauta na Kalou ni matanitu o Varanise

Tikina e 10: " *O koya sa veivakabobulataki ena lako ki na veivakabobulataki ; o koya sa veivakamatei ena i seleiwau ena vakamatei ena i seleiwau. Oqo na nodra vosota kei na nodra vakabauta na tamata yalosavasava.* "

E nanuma lesu o Jisu Karisito na talairawarawa vakacegu e dau vinakata vei ira na nona digitaki ena veigauna kece. Me vakataki ira na imatai ni mate ena vuku ni nodra vakabauta, o ira na digitaki ena veiliutaki kaukaua ni pope e dodonu mera ciqoma na icavacava e vakarautaka vei ira na Kalou. Ia e kacivaka na cava na nona lewa dodonu , ka na totogitaka ena kena gauna dodonu na nodra vakasaurarataki vakalotu na tui kei na pope ka vakakina na nodra bete . Ni ra sa " *liutaki* " ira na digitaki ki na veivakabobulataki, era na lako vakataki ira ki na nodra valeniveivesu na dauvakacaca ni Varanise. Ka ni ra sa " *vakamatei ena iseleiwau* " na digitaki ka lomana o Jisu, era na vakamatei talega ena " *iseleiwau* " ni Kalou dauveisausaumi ka na vakayacori na nona itavi ena guillotine ni veivakacacani vata ga ni Varanise. E na vuku ni Veisau ni Varanise ena sauma kina na Kalou na gagadre ni ***veisausaumi*** e vakaraitaka na nodra dra na mate ena Vakabauta ena Vakatakila 6:10: " *Era sa* qai *tagi ena domo levu, ka kaya, E vakacava na dede ni nomuni* lewa *ka sauma* ***na neimami*** *dra vei ira era tiko e vuravura* na *gone ?* na matanitu kei na iliuliu ni pope ni Roma, me vaka e kacivaki ena Vkta. Ia ena kedra maliwa na kena vakacacani era na kune talega na lotu Tawase veivakaisini era veilecayakitaka na vakabauta kei na vakasama vakapolitiki vakamatanitu ka taqomaka, " *iseleiwau "* e ligadra, na nodra vakasama vakatamata kei na nodra ivotavota vakalotu kei na veika vakayago . Na itovo oqo e nei Joni Kalivini kei ira na nona itokani vakasisila ka vakadave dra e Jeneva . Ni vakavotuya na veika e vakayacori ena 1793 kei na 1794, na parofisai e kauti keda mai ki na ituvatuva ni sautu vakalotu balavu ka tauyavutaki me baleta na "150" na yabaki ka parofisaitaki ena parofisai ni " lima *na vula* " ni Vakatakila 9:5-10. Ia ni oti na 1994 , na icavacava ni gauna oqo, mai na 1995, sa vakadeitaki tale na dodonu " *me vakamatei* " ena vuku ni lotu. Na meca rawa ni qai yaco me matata na lotu vaka-Isireli me yacova na kena vakabalavutaki na warlike ka na vakavuna na "Ikatolu ni iValu Levu" ena maliwa ni 2021 kei na 2029. Ni bera toka ga na lesu tale mai nei Karisito namaki me baleta na vulaitubutubu . 2030 ena raica na irairai ni ikarua ni " *manumanu* " e vakaraitaki ena wase oqo 13.

Ai karua ni manumanu : sa *tubu mai vuravura* .

<u>Na iOtioti ni iValu ni ***Lami-Drakoni .***</u>

Tikina e 11: " *Au sa raica tale e dua na manumanu kila sa lako cake mai vuravura, sa rua na nona ileu me vaka na lami, a sa vosa me vaka na gata levu.* "

Na ki ni kena kilai na vosa " *vuravura* " e kune ena Vakatekivu 1:9-10: "Sa qai *kaya na Kalou, Me soqoni vata na wai e ruku i lomalagi ki na dua ga na vanua, ka me basika mai*

na vanua mamaca. A sa vakakina. Sa vakatoka na Kalou na vanua mamaca me Vuravura, ia sa kaya na Kalou me vinaka na wai. "

O koya gona, me vaka ga na kena basika mai na " *vuravura* " mamaca mai na " *wasawasa* " ena ikarua ni siga ni kena buli na vuravura, e basika tale ga mai na imatai na ikarua ni " *manumanu* " oqo . Na imatai ni " *manumanu* " oqo e vakaibalebaletaka na lotu Katolika, na kena ikarua, e basika mai kina, e baleta na lotu Tawase, oya na Lotu Vakavoui. Na ivakatakila veivakurabuitaki oqo e sega ni dodonu me sa vakadrukai keda, Ia , mai na vuli ni wase sa oti sa vakatakila vei keda , ena dua na ivakarau veitokoni , na ituvaki vakayalo e solia na Kalou ena nona lewa vakalou ki na lotu Tawase oqo ka , ni oti na gauna e vakatokai na " *Ceatira* " me vakaotia na veivakavoui oqori . Ia na kena vakacavari oqo e gadrevi ena lawa ni Tani.8:14, ka dinautaka kina na itukutuku ni Kalou ni Vkta.3:1: " *Dou sa okati mo dou bula, ia dou sa mate* ." Na mate vakayalo oqo e biuti koya ki na liga ni tevoro ka vakarautaki koya ena nona veivakauqeti ki na nona " *ivalu ni Amaketoni* ", ni Vakatakila 16:16, na iotioti ni auwa ni ivalavala ca vakavuravura. E na auwa ni iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta oqo , ka parofisaitaki ena itukutuku e vakau vei ira na nona dauveiqaravi ni lotu Kavitu ena gauna ni *Filatelifia* , ni na taura na veivakatorocaketaki sega ni vosota ka na vakavuna me " *manumanu e tucake mai vuravura* ". E tiko vua na " *rua na ileu* " ka na vakadonuya ka vakatakilakilataka na tikina e tarava 12. Ni rau duavata ena veiwekani vakalotu, erau duavata na lotu Tawase kei na lotu Katolika ena nodrau valuta na siga ni vakacegu e vakatabuya na Kalou ena ikavitu ni siga dina ni macawa; na nodra Siga Vakarauwai se Siga ni Vakacecegu na Jiu, ia o Atama talega, Noa, Mosese, kei Jisu Karisito ka ra sega ni vakataroga ena gauna ni nona veiqaravi kei na veivakavulici e vuravura baleta ni sega ni yavutaki ka sega ni dodonu na veibeitaki ni talaidredre ni Siga ni Vakacecegu era kauta mai vei Jisu na Jiu vukitani. Ena nona nakita me cakava na cakamana ena Siga ni Vakacecegu, na nona veivakauqeti me vakamacalataka tale na vakasama dina vakalou me baleta na vakacegu ni Siga ni Vakacecegu. Na lotu e rua oqo , ka rau kaya ni rau sa vakabulai ena vuku ni " *Lami ka kauta tani na ivalavala ca kei vuravura* , " e dodonu me rau vakabulai . , me baleta na nodra ivakatagedegede ni ivakamacala , na iyaloyalo ni dua na " *lami e vosa me vaka na gata* ." Baleta, na kena vakatututaki na sega ni vosota vei ira na dau maroroya na Siga ni Vakacecegu, era na lako vakayawa sara me ra totogitaki ira me ra mate, sa ikoya dina na ivalu matata, na iwalewale ni " *drakoni* ," ka basika tale mai.

Tikina e 12: " *A sa vakayagataka na lewa kecega ni manumanu kila e matana, ka vakasauraratаki ira na kai vuravura kei ira era tiko kina me ra sokalou vua na imatai ni manumanu, o koya sa vakabulai na nona mavoa mate.* "

Eda sa vakadinadinataka tiko e dua na mataqali relay , sa sega ni lewa na vakabauta vaka-Katolika, ia na kena lewa e liu sa soli ki na lotu Tawase. Oqo baleta ni lotu Tawase oqo e vakadonui vakamatanitu ni vanua kaukauwa duadua e vuravura : na Amerika ni Vualiku kei Amerika se Amerika Na fusion ni lotu Tawase ni Iurope kei na Amerika sa rawati oti , oka kina sara mada ga na isoqosoqo ni Kavitu ni Siga ni Lesu Vakarua Mai , me tekivu mai na 1995. kidavaki ira na vulagi mai na veimatalotu duidui. Kevaka era kunea na tamata na veika oqo ni sa dodonu, ena vuku ni nodra vakasama vakavuravura kei na nodra sega ni kauwai vakalotu, ena nona yasana, na Kalou dauveibuli ka sega ni veisau, e sega ni veisau talega na nona vakasama, ka totogitaka na talaidredre oqo ka sega ni kauwaitaka na nona lesoni ni itukutuku makawa e vakadinadinataki ena iVolatabu. Ena kena taqomaki na kena gauna, na Sigatabu ni Roma ni imatai ni siga , siga ni vakacegu tauyavutaka o Constantine I , na ikarua ni lotu Tawase " manumanu " " *e cakava na sokalou na imatai ni* manumanu Katolika" ka kila e dua na itutu vakalotu vakamatanitu ka solia vua na kena yaca veivakacalai "Sigatabu". E vakananuma vei keda na Yalo ni iotioti ni veiwekani oqo ena kedrau maliwa na lotu Tawase kei na lotu Katolika e rawa baleta ni " *mavoa veivakamatei* " e vakayacora na " *manumanu ka lako cake mai na qara sega ni vakaiyalayala* " e " vakabulai . " E vakananuma vei keda

na ka oqo baleta ni ikarua ni manumanu ena sega ni rawata na madigi oqo me vakabulai. Ena vakarusai ena nona lako mai ena lagilagi o Jisu Karisito.

Tikina e 13: “ *Sa cakava ko koya na veivakatakilakila lelevu, ka sa vakavuna me lutu sobu mai lomalagi na bukawaqa ki vuravura e matadra na tamata.* ”

Me tekivu mai na nona qaqa vei Japani ena 1945, sa yaco kina o Amerika na matanitu lotu Tawase me matanitu kaukaua duadua e vuravura ena niukilia. Na kena tekinolaji vakaitamera e dau vakatotomuri ia e sega vakadua ni vakatautauvatataki; e dau dua ga na ikalawa e liu vei ira na kena veisisivi se meca. Na primacy oqo ena vakadeitaki ena ituvatuva ni "Ikatolu ni iValu Levu," na vanua, me vaka na Dan . 11:44, ena vakarusa na kena meca o Rusia, na vanua ni "tui ni vualiku" ena parofisai oqo. Ena qai levu sara na kena dokai, o ira na bula mai na veivaluvaluti, era kurabui ra qai qoroya, era na vakararavi vua na nodra bula ra qai kila na kena lewa ena bula kece ni tamata. " *Na bukawaqa mai lomalagi* " e nona ga na Kalou, ia me tekivu mai na 1945, sa taukena ka lewa o Amerika. E dinautaka na nona qaqa kei na kena dokai kece ena gauna oqo, ka na tubu cake sara ena nona qaqa ena ivalu ni niukilia sa roro tiko mai.

Tikina e 14: " *A sa vakacalai ira era sa tiko e vuravura e na veika mana sa rawa vua me cakava e mata ni manumanu, ka kaya vei ira era sa tiko e vuravura me ra cakava e dua na matakau ni manumanu, o koya sa mavoa ena i seleiwau, ka sa bula tikoga.* "

Na " veivakurabuitaki" vakatekinoloji *e vakayacori* e sega ni wili rawa. Era sa vakamalumalumutaki ira na " *lewe i vuravura* " ena veika buli kece oqo ka dau vakasinaita na nodra bula kei na nodra vakasama. Me vaka ga ni sega ni kerei ira o Amerika me ra biuta na veika oqo e taukena na yalodra, me vakataki ira na dau vakayagataka na wainimate gaga, era sa tu vakarau na " *lewe i vuravura* " me ra vakalawataka na sega ni vosota vakalotu ki na dua na " ilawalawa lailai sara," na " *vo ni yalewa* " ni Vakatakila 12:17. "... *cakava e dua na matakau ki na manumanu* " e oka kina na kena vakatotomuri na veika e cakava na lotu Katolika ka vakadewataki tale ena ruku ni lewa ni lotu Tawase. Na lesu tale oqo ki na kaukauwa ni vakasama ena yavutaki ena rua na ivalavala. O ira na " *bula* " era na bula mai na cakacaka rerevaki ni ivalu, ka na vakacacani ira tikoga na Kalou ka vakamalua ena " *vitu na iotioti ni veivakacacani ni nona cudru* ," e vakamacalataki ena Vakatakila 16.

<u>Na lawa ni mate ena Sigatabu .</u>

Tikina e 15: " *A sa tu vua na kaukauwa me solia na bula ki na matakau ni manumanu, me vosa kina na matakau ni manumanu, ka vakamatei ira kecega era sega ni qarava na matakau ni manumanu.* "

Na ituvatuva ni tevoro, ka vakauqeta na Kalou, ena taura na kena irairai ka vakayacori. E vakaraitaka na Yalo na i vakarau ni veivakarautaki vakaitamera ka na tauri ena ikaono ni "vitu na iotioti ni veivakararawataki." Ena dua na lawa vakamatanitu era ciqoma na vukitani kece era bula tiko e vuravura, ena vakatulewataki kina ni dua na siga ena maliwa ni itekivu ni vulaitubutubu kei na ika 3 ni Epereli, 2030, era na vakamatei kina na iotioti ni Lotu Kavitu era maroroya na Siga ni Vakacecegu. E vakasamataki vinaka ni tikinisiga oqo e vakatakilakilataka na yabaki ni nona lesu tale mai vakalagilagi o Jisu Karisito . Na vulaitubutubu ni yabaki oqo 2030 sa ikoya na gauna e dodonu me vakaitavi kina me tarova na nodra cakacaka veivakamatei na vukitani mai na kena vakayacori vei ira na nona digitaki ka lako mai me vakabulai ira ena nona " *vakalekalekataka na veisiga* " ni nodra " *rarawa levu* " (Maciu 24:22) .

Tikina e 16: " *A sa vakavuna me ra vakatakilakilataki na tamata kecega, na lalai kei na levu, na vutuniyau kei na dravudravua, na galala kei na bobula, me ra vakatakilakilataki e na ligadra imatau se e na yadredra.* "

Na ivakarau e ciqomi e wasei ira na bula ena gauna oya ina rua na keba. Na vukitani era vakatakilakilataki ira ena *dua na "ivakatakilakila* " ni lewa vakatamata ka vakatoka na

Katolika "Sigatabu," na "siga ni matanisiga sega ni qaqa" makawa e vakatautaka e dua vei ira na nona dausokalou, na Empara ni Roma Constantine I ' me tekivu mai na Maji 7, 321. Na " *ivakatakilakila* " e ciqomi koya " *ena liga kei na* "cakacaka ," baleta ni o Jisu e " e veibeitaki. E ciqomi talega " *ena yadre* ," ka vakatakarakarataka na gagadre vakatamata yadua ni tamata yadua ka sa vakaitavi taucoko kina na nona itavi ena ruku ni lewa dodonu ni Kalou Dauveibuli. Me vakadeitaki kina na vakadewa oqo ni ivakatakarakara ni " *liga* " kei na " *yadre* " mai na iVolatabu , e tiko na tikina oqo mai na Vunau. 6:8 , e kaya kina na Kalou me baleta na nona ivunau: " *Mo ni vesuka me vaka e dua na ivakatakilakila* ***e ligamuni*** *, ka me vaka* ***na isala*** *ena maliwa ni matamuni.* "

Veisausaumi sa oti

Tikina e 17: " *Ia me kakua ni dua e rawa ni volivoli se volitaka, kevaka walega sa tu vua na ivakatakilakila, se na yaca ni manumanu, se na naba ni yacana.* "

Ena daku ni vosa oqo " *sega ni dua* " e tiko kina na nodra keba na tamata yalosavasava ni lotu Kavitu ka ra yalodina tikoga ki na Siga ni Vakacecegu e vakatabuya na Kalou. Ena nodra sega ni via doka na " *ivakatakilakila* , " ena Sigatabu, ni vo ni imatai ni siga ni lotu butobuto, era sa biu tani . Taumada , era sa vakacacani ena dua na " boycott " kilai levu ena ivakarau ni Amerika vei ira na veivakacacani era saqati ira. Me rawa ni veivoli, e dodonu me doka e dua na " *ivakatakilakila* ," Sigatabu, ka baleti ira na lotu Tawase, " *na yaca ni manumanu* ," "na vica na Luve ni Kalou," ka baleti ira na lotu Katolika, se " *na naba ni yacana* ," ka sa ikoya na naba 666.

Tikina e 18: " *Oqo na vuku. O koya sa yalomatua me wilika na iwiliwili ni manumanu. Ni sa iwiliwili ni tamata, ka sa ono na drau onosagavulu ka ono na kena iwiliwili.* "

Na vuku vakatamata e sega ni rauta me kilai kina na itukutuku ni Yalo ni Kalou. E gadrevi me taukeni mai vua, me vaka a yaco vei Solomoni, ka sivia na nona vuku na tamata kecega ka vakavuna me rogo kina e vuravura taucoko e kilai. Ni bera ni vakayagataki na naba vakaArapea, vei ira na Iperiu, Kirisi, kei Roma, na matanivola ni nodra matanivola e tiko tale ga na kena yaga na naba, oya na kena vakacurumi na kena yaga na matanivola e bulia e dua na vosa me vakatau kina na kena naba. Oqo e rawati ena dua na "vakasama" me vaka e vakaraitaka na tikina. "... *na naba ni yacana* " e " *666* ", oya na *naba* e rawati ena kena vakacurumi na iwiliwili ni matanivola vaka-Roma e tiko ena yacana vaka-Latina "VICARIVS FILII DEI"; e dua na ka e vakaraitaki ena vulici ni wase 10. Na yaca oqo e vakavuna vakataki koya na " *vosavakacaca* " se " *lasu* " levu duadua ni nona veivakaisini, baleta ni sega ni dua na sala e solia kina o Jisu e dua na " isosomi " , ibalebale ni vosa " vicar ".

Vakatakila 14 : Na Gauna ni Lotu Vakavitu .

Na i Tukutuku ni Agilosi e Tolu - Na Tamusuki - Na Vintage

Oqo e dua na wase e vakatabakidua ki na gauna ena maliwa ni 1843 kei na 2030.

Ena 1843, na kena vakayagataki vakatabakidua na parofisai i Tani. 8:14 e liutaki ira na "Karisito" me ra waraka na lesu tale mai i Jisu Karisito ka vakarautaki me baleta na vulaitubutubu ni siga o ya. Oqo na itekitekivu ni dua na veitaravi ni veivakatovolei ni vakabauta se taleitaka na yalo ni parofisai, oya, " *na ivakadinadina i Jisu* " me vaka na Vakatakila 19:10 , ena vakaraitaki yadua mai vei ira na lotu Vakarisito era kaya na veivakabulai i Jisu Karisito ena ruku ni vuqa na ivakatakilakila vakalotu . Na "cakacaka" ga e vakaraitaki e vakatara na digidigi se sega. **Na cakacaka** oqo e rawa ni vakalekalekataki ena rua na digidigi e rawa: na ciqomi se cakitaki ni rarama e ciqomi kei na kena gagadre vakalou.

Ena 1844, ni oti e dua na nanamaki vou ka vakarautaki me baleta na lutu ni 1844, ena liutaki ira na nona digitaki digitaki o Jisu ki na dua na kaulotu ni kena vakacavari na cakacaka ni Veivakalesuimai ka tekivu ena kena vakalesui mai na ivalavala ni Siga ni Vakacecegu ka vakatabuya na Kalou me tekivu mai na buli ni vuravura. Oqo na ulutaga bibi duadua ni " *savasava* " ka sa " *vakadonui "* mai na 1844, na siga e vakananumi kina na cala oqo me ra kila na nona tamata. Na vakadewa oqo ni Tani. 8:14, vakadewataki me yacova na noqu veiqaravi ena: " *rua na udolu tolu na drau na yakavi kei na mataka ka na vakasavasavataki na vale tabu* ," e dina, me salavata kei na ivola taumada vaka-Iperiu: " *rua na udolu tolu na drau na yakavi kei na mataka kei na savasava ena vakadonui* ." E rawa ni kunea na tamata kecega ni kena talaidredre na Siga ni Vakacecegu vakalou me tekivu mai na 321, e salavata kei na vuqa tale na biu ni dina vakavuvuli ka tauyavutaka na Kalou ena nodra gauna na iapositolo. Ni oti e 1260 na yabaki ni veiliutaki lasu ni veisosomitaki e vakarusa na vakabauta , sa biuta tu na pope ena ivakavuvuli ni lotu Tawase e vuqa na lasu e sega ni vosota rawa na Kalou ni dina. Oqo na vuna, ena wase 14 oqo, e vakaraitaka kina na Yalo e tolu na ulutaga lelevu ka sa, veitaravi: na kaulotu se itukutuku ni lotu Kavitu ni " *tolu na agilosi* " ; " *na tatamusuki* " ni icavacava kei vuravura, na nodra vakaduiduitaki kei na nodra kau tani na digitaki; " *na vuanivaini* " ni vaini ni cudru, na iotioti ni itotogi vei ira na ivakatawa lasu, na qasenivuli ni lotu lasu ni lotu Vakarisito.

E vakavulici mai na 1844 me taqomaki ira na digitaki mai na cudru vakalou, na iotioti ni veivakatovolei e maroroi tu me baleta na icavacava sara ga ni gauna e soli vua na kawatamata me vakatikori koya ena maliwa ni lewa vakalou sa vakatakilai mai kei na gagadre vakatamata vukitani ka lutu ki na vukitani taucoko duadua. Ia na digidigi e caka e tiko na kena itinitini vei ira kece era sa mate me tekivu mai na 1844. O ira ga na digitaki vakararamataki ka yalodina era " *mate ena Turaga* " me vaka na ivakavuvuli ni tikina e 13 era sa vakatokai kina me ra " *kalougata* " oya , era sa vakayagataka na loloma soli wale i Karisito, kei na nona veivakalougatataki kece sara sa vakadeitaki vei au na agilosi ni *Philphia* " kauwaitaki ira , baleta ni sega ni rauta me papitaisotaki "Adventist" me vakasamataki, mai vua na Kalou, me vaka e dua na tamata digitaki.

E dina ni se bera ni kunei na veitiki ni veika e biu tu, na veika bibi e lainitaki ka vakalekalekataki mai na Yalo ena ivakarau ni " itukutuku ni tolu na agilosi " ni tikina e 7 ki na 11. Na itukutuku oqo e veimurimuri ena dua na veitaravi ni kena itinitini.

Au nanuma lesu eke , ni oti na itukutuku ena tabana e 2 ni cakacaka oqo, na tolu na itukutuku oqo e vakaraitaka e tolu na itukutuku sa vakatakilai oti ena iyaloyalo vakatakarakara ena ivola i Taniela ena Tani.7 kei na 8. Na nodra veivakananumi, ena wase 14 oqo ni Vakatakila, e vakaraitaka ka vakadeitaka na bibi sara e solia vei ira na Kalou.

Na lotu Kavitu qaqa sa vakabulai .

Tikina e 1: " *Au sa rai yani, ka raica, sa tu e na Ulunivanua o Saioni e dua na Lami, ka ra sa tiko vata kaya e dua na drau ka vasagavulu ka va na udolu [tamata] , sa volai tu e yadredra na yacana kei na yaca i Tamana.* "

Na " *Ulunivanua o Saioni* " e vakaibalebaletaka na vanua e Isireli ka tara kina o Jerusalemi. E vakatakarakarataka na inuinui ni veivakabulai kei na ivakarau ena taura na veivakabulai ena icavacava ni veivakatovolei ni vakabauta vakavuravura kei na vakabauta vakalomalagi. Na cakacaka oqo ena vakayacori vakaoti ena kena vakavoui na veika kecega, me baleti *vuravura kei lomalagi,* me vaka na Vakatakila 21:1. Na " *144,000 [tamata]* " e vakatakarakarataki ira na digitaki i Karisito , era digitaki ena maliwa ni 1843 kei na 2030, na lotu Vakarisito ni Karisito era vakatovolei, vakatovolei, ka vakadonui mai vei Jisu Karisito, na nona lewa e vakayagataki vata kei na tamata yadua. Na lewa cokovata e lewa na isoqosoqo, kei na lewa yadua e baleta na veika buli yadua. Na " *144,000 [tamata]* " e vakatakarakarataki ira na digitaki e digitaka o Jisu Karisito mai vei ira na muria na vakabauta ni Karisito. Na iwiliwili oqo e vakaibalebale sara ga kei na iwiliwili dina ni digitaki e dua na ka vuni e kila ka maroroya na Kalou. Na vuna ni nodra digitaki e rawa ni kilai mai na ivakamacala ni iyaloyalo e vakaturi. " *Ena yadredra* ," ivakatakilakila ni nodra gagadre kei na nodra vakasama, " *na yaca ni Lami* ," o Jisu, kei na " *yaca i Tamana* , " na Kalou e vakatakilai ena veiyalayalati makawa, e volai tu kina. E kena i balebale oqo ni ra sa vakalesui mai ka vakatubura tale na i rairai ni Kalou ka a solia na Kalou Dauveibuli vua na tamata taumada ni bera na i valavala ca, ena gauna e buli koya kina ka solia vua na bula ; kei na iyaloyalo oqo sai koya na nona itovo . Era sa lewena na vua e vinakata na Kalou me rawata ena nona volia lesu vei Jisu Karisito na nodra ivalavala ca na nona digitaki yalodina duadua ga. E laurai ni ena yadredra na digitaki digitaki, se ena nodra vakasama, vakasama, kei na lomadra, na ivakatakilakila ni Kalou ni Vakatakila 7:3 , se na Siga ni Vakacecegu ni ikava ni ivunau ni Tini na iVunau, kei na itovo sega ni tawasei rawa ni Lami o Jisu Karisito kei na kena e kune ena nona ivakatakila ena Dauveibuli makawa, na Kalou na veiyalayalati. O koya gona, na vakabauta vakarisito dina e sega ni saqata na ivakarau vakalotu e vauca na Luvena kei na Tamana, me vaka era kaya na dau muria na Sigatabu ni Roma, ke sega ena vosa, ena cakacaka mada ga.

Tikina e 2: " *Au sa qai rogoca e dua na domo mai lomalagi, sa vaka na domo ni wai levu, ka vaka na domo ni kurukuru levu : ia na domo au sa rogoca sa vaka na domodra na dauqiri api era sa qiria na api.* "

Na itovo veisaqasaqa e vakavotui ena tikina oqo e veitokoni dina. Na " *wai levu* " e vakatakarakarataka na vuqa na veika bula ka, ena nodra vakaraitaka, e taura na irairai ni dua na " *kurukuru levu* ." Kena veibasai, ena ivakatakarakara ni " *api* ," e vakaraitaka kina na Kalou na veimaliwai uasivi e vakaduavatataki ira na nona ibulibuli qaqa.

Tikina e 3: " *Era sa lagata e dua na sere vou e na mata ni tikotiko vakaturaga, kei na matadratou na ka bula e va kei iratou na qase. A sa sega ni dua e vulica rawa na sere, ko ira ga na lewe dua na drau ka vasagavulu ka va na udolu, era sa vakabulai mai vuravura.* "

Eke e vakadeitaka ka vakaraitaka kina na Kalou na veivakasavasavataki cecere sara ni vakabauta " Karisito " ka tauyavutaki mai na 1843-44. Era duidui na nona digitaki mai vei ira na ilawalawa vakatakarakara tale eso: " *na idabedabe vakaturaga, na va na ka bula kei ira*

na qase " ; na kena ikarua e vakatokai ira kece era vakabulai ena veika era sotava era bula e vuravura. Ia na Vakatakila vakalou e vakatokai na Vakatakila e taketetaka ga na rua na udolu na yabaki ni vakabauta Vakarisito ni lewa nei Tani. 8:14 e wase rua na iwasewase veitaravi. Me yacova na 1843-44 , era vakatakarakarataki na digitaki mai vei ira e 12 na " *qase* " mai na " *24* " era volai tu ena Vakatakila 4:4 . Na vo ni 12 na " *qase* " era sa lotu Vakarisito " *12 na yavusa* " " *era sa vakadeitaki* " ena Vakatakila 7:3-8 mai na 1843-44.

Tikina e 4: " *O ira oqo era sa sega ni vakadukadukalitaki ira na yalewa, ni ra sa goneyalewa ; ia ko ira oqo era sa muria na Lami ena vanua kecega sa lako kina. O ira oqo era sa voli mai vei ira na tamata, me ra isevu vua na Kalou kei na Lami* . "

Na vosa ni tikina oqo e baleta ga na vakasama vakayalo; na vosa " *marama* " e vakaibalebaletaka na lotu Vakarisito era sa lutu ki na vukitani mai na nodra itekitekivu, me vaka na vakabauta vaka-Katolika vaka-Roma, se mai na 1843-44, me baleta na vakabauta vaka-Tawase, ka tekivu mai na 1994, me baleta na vakabauta vakaisoqosoqo ni Kau-Karisito. Na " *vakadukadukalitaki* " e vakatubura e taketetaka na ivalavala ca e vu mai na kena beci na lawa vakalou ka kena " *isau na mate ,* " me vaka na Roma. 6:23. E me sereki ira mai na ivalavala ca ka vakatabuya o Jisu Karisito, oya, me vakatabui ira, na ivakatakarakara " *144,000 [tamata]* . " Na nodra " *goneyalewa* " e vakayalo talega ka vakatokai ira me ra tamata "savasava" ka sa vakavulavulataki na nodra dodonu ena dra e vakadavea o Jisu Karisito ena nodra vinaka. Na itaukei ni ivalavala ca kei na kena vakadukadukalitaki, me vakataki ira kece na kawa i Atama kei Ivi, na nodra vakabauta e kilai mai vei Jisu Karisito sa "vakasavasavataki" ira sara ga. Ia me rawa ni kila vakavinaka na vakabauta oqo o Jisu Karisito, na veivakasavasavataki oqo e dodonu me dina ka vakadeitaki ena nodra " ***cakacaka*** . " Oqo gona e vakaibalebaletaka na biu ni ivalavala ca e vakadewataki mai na lotu Vakarisito lasu se lotu vakaJiu se, vakalevu cake, na lotu duadua ga. Ka ena nona ivakatakila vakaparofisai , e taketetaka vakabibi na Kalou na dina ni nona sega ni doka na ituvatuva ni gauna e tauyavutaka mai na imatai ni macawa ni nona bulia na vuravura kei na nona ituvatuva vakasilesitieli.

Ena daku ni iyaloyalo ni " *lagata e dua na sere vou* " e tiko kina e dua na ka vakatabakidua era sotava ga na " *144,000 [tamata]* " era sa vauci. Ni oti na " *sere i Mosese* " ka marautaki kina na biubiu lagilagi mai Ijipita, ivakatakarakara ni ivalavala ca, " *na sere* " ni " *144,000* " digitaki e marautaki kina na nodra sereki mai na ivalavala ca baleta ni ra talairawarawa ki na lawa i Tani. 8:14 ka veivuke ena nodra vakasavasavataki vinakati , ka vakakina na kena gadrevi , mai vua na Kalou me tekivu mai na 1843-44. Ena siga oqo, e dua na raivotu vakasilesitieli e vakananuma lesu na vakasavasavataki ni ivalavala ca e vakayacori ena kauveilatai e Kolikoca ena mate i Jisu Karisito. Na itukutuku oqo e dua na veivakadodonutaki kei na ivakavuvuli e vakaraitaka na Kalou vua e dua na mataqali tamata lotu Tawase ka sa taukena na Sigatabu ni Roma kei na so tale na kena ivalavala ca lasu. Ena typology ni veiqaravi vaka-Iperiu , na " *vakasavasavataki ni ivalavala ca* " oqo e dua na soqo vakalotu ena vulaitubutubu ka dau kau mai kina na dra ni me vakamatei ki na Vanua Tabu Sara ena idabedabe ni loloma ka biu tu ena vanua sega ni rawati ka vakatabui oqo ena vo ni yabaki. Na dra ni me oqo , e dua na ivakatakarakara ni ivalavala ca , e parofisaitaka na dra i Jisu Karisito, o koya sara ga e yaco me dau colata na nodra ivalavala ca na nona digitaki me rawa ni sorovaka ena nodra itutu na itotogi e dodonu me ra taura; O Jisu sara mada ga e caka cala. Ena soqo oqo, na me e vakatakarakarataka na ivalavala ca ka sega ni o Karisito e colata. Sa ikoya na toso vakayago oqo ni bete levu ka lako sivita na vanua tabu vakadonui ki na vanua tabu duadua e vakatabui ena vo ni yabaki e vakaibalebaletaka na tikina oqo ena nona kaya: " *era muria na Lami ena vanua cava ga e lako kina* ." Ena nona vakananuma lesu na ituvaki oqo ena raivotu ni ika 23 ni Okotova, 1844, a vakananuma kina na Yalo i Karisito vei ira na nona ivotavota digitaki, era sega ni kila na ivotavota lasu ni ivakavuvuli, na kena vakatabui na ivalavala ca. Me vaka oqo, mai na 1844 ka lako yani ki liu, **na ivalavala ca ni**

lomasoli e vakayacori , ka sa ikoya na kisi ni Sigatabu ni Roma, e cakava na veimaliwai kei na Kalou me sega ni rawa , kei na ivalavala ca biu e vakatara na kena vakabalavutaki na veimaliwai oqo ka liutaka na digitaki e dua e kauwai ki na taucoko ni nona vakasavasavataki ena kena ciqomi, kila ka biu revined ki na dua na diction.

Ni ra sa okati me ra " *isevu vua na Kalou kei na Lami* ," era sa vakavuna na kena vinaka duadua e kunea na Kalou ena nona digitaki ira na digitaki e vuravura. Ena veiqaravi vaka-Iperiu, " *na isevu* " e vakatokai me " *tabu* ." Na isoro ni manumanu se kakana draudrau oqo e maroroi tu ga vua na Kalou me dokai koya kina qai vakatakilakilataka na nona vakavinavinakataka na tamata na nona vinaka kei na nona lomasoli. E dua tale na vuna, na kena dina, ni " *imatai ni vuata tabu* ," sai koya na nodra ciqoma na rarama vakalou e vakatakilai vei ira ena kena taucoko, baleta ni ra sa bula tiko ena gauna ni ivakataotioti ni sa yaco na rarama e vakatakilai ki na kena apogee, na kena zenith vakayalo.

Tikina e 5: " *A sa sega ni kune e na gusudra e dua na lasu, ni ra sa sega ni cala.* "

Na tamata digitaki dina, o koya e sucu mai na dina ena sucu vou, e sega ni rawa ni sega ni cata na " *lasu* ," ka sega ni kunea kina na marau. E vakasisila na lasu baleta ni kauta ga mai na veivakacacani qai vakararawataki ira na tamata vinaka. O koya e vakabauta na " *lasu* " sa qai kila na mosi ni veivakayalolailaitaki, na mosi ni nona vakacalai. E sega ni dua vei ira na digitaki i Karisito e rawa ni marautaka na nona vakacalai ka vakacalai ira na wekana. Ena kena veibasai, na dina e vakadeitaka, e tara cake vakavinaka na veimaliwai kei ira na veitacini dina, ia e cake mai na veika kece, taumada, kei na Kalou dauveibuli ka dauveivueti ni noda veivakabulai ka tukuna ka vakacerecerea na yacana me " *Kalou ni dina* ." Sa vakakina, ni sa sega ni vakayacora na ivalavala ca vakavuvuli, ena nona talairawarawa ki na dina sa vakatakilai mai, sa lewai kina o koya e digitaki me "sega ni beitaki rawa *"* mai vua na Kalou ni dina vakataki koya.

iMatai ni iTukutuku ni Agilosi

Tikina e 6: " *Au sa qai raica e dua tale na agilosi sa vuka voli ena loma ni lomalagi, sa taura nai tukutuku-vinaka tawamudu me vunautaka vei ira era sa tiko e vuravura, vei ira na veimatanitu kecega, kei na veimataqali, kei na duivosavosa, kei na tamata kecega.* "

" *E dua tale na agilosi* ," se dua tale na italai, e kacivaka e dua na rarama vakalou taucoko e vakatakarakarataki ena " *lomadonu ni lomalagi* ," se na cecere ni matanisiga. Na rarama oqo e semati ki na " *Kosipeli, "* se " *na itukutuku vinaka* " ni veivakabulai e kauta mai o Jisu Karisito. E vakatokai me " *tawamudu* " baleta ni kena itukutuku e dina ka sega ni veisau ena veigauna. Ena sala oqo, e vakadeitaka kina na Kalou ni salavata kei na ka e vakavulici vei iratou na iapositolo i Jisu Karisito. Na lesu tale ki na dina oqo e yaco ena 1843 ni oti e vuqa na veivakacalai e vakadewataki mai na vakabauta ni lotu Katolika vakaRoma. Na kacivaki e vuravura raraba ena kena vakatautauvatataki kei na itukutuku e vakaraitaki ena Taniela 12:12 ka vakaraitaka na veivakalougatataki vakalou ni cakacaka ni Lotu Karisito . Na " *kosipeli tawamudu "* e tukuni eke ena vuku ni vua dina ni vakabauta , ka muria na gagadre vakalou e vakatakilai ena ivakaro ni Taniela 8:14 . Na taleitaka na vosa vakaparofisai e dua na vua vakalawa ni ivakatagedegede ni " kosipeli *tawamudu* . "

Tikina e 7: " *A sa kaya ko koya e na domo levu , Dou rerevaka na Kalou, ka vakarokorokotaki koya; ni sa yaco mai na nona gauna ni lewa : ka vakarokoroko vei koya sa buli lomalagi, kei vuravura, kei na wasawasa, kei nai vurevure ni wai.* "

Ena tikina e 7, e vakacacana kina na imatai ni agilosi na talaidredre ni Siga ni Vakacecegu, ka vakalagilagia, ena Tini na iVunau vakalou, na lagilagi ni Kalou Dauveibuli. E kerea gona me vakalesui tale mai na Okotova 1844, ia e beitaki ira na lotu Tawase ena kena talaidredre, me tekivu mai na vulaitubutubu ni 1843.

iKarua ni iTukutuku ni Agilosi

Tikina e 8: “ *Sa qai muri mai e dua tale na agilosi, ka kaya , Sa bale o Papiloni, sa bale na koro levu o ya, ni sa vakagunuvi ira na veimatanitu kecega ena waini ni cudru ni nona dautagane !* ”

Ena tikina e 8, na ikarua ni agilosi e vakaraitaka na cala levu ni Lotu Katolika vaka-Roma ni popi, ka vakacalai ira ka vakacalai ira na tamata ena nodra vakayacana tale na "siga ni matanisiga" nei Constantine I "na Siga ni Turaga ," e dua na vakadewa ni tara vaka-Latini ka sa itekitekivu ni kena "Sigatabu": mate dominica. Ni tokaruataki vakarua, na malanivosa, " *Sa lutu, sa lutu o Papiloni na Ka Levu* ," e vakadeitaka ni vei koya kei ira era taukena, sa mai cava vakaidina na gauna ni vosota vakalou. Na tamata yadua, e se rawa tikoga na saumaki mai, ia ena isau ni kena vuavuai vinaka, oya na " **cakacaka** " ni veivutuni, duadua ga.

Vakananumi: " *Sa lutu o koya* " kena ibalebale: sa tauri koya ka vakadrukai mai vua na Kalou ni **dina** me vaka e dua na koro e lutu ki na liga ni kena meca . E vakatubura ka vakararamataka ni oti na 1843, ena maliwa ni 1844 kei na 1873, vei ira na nona dauveiqaravi yalodina ni Lotu Kavitu, na " *ka vuni* " ka vakatakilakilataki koya ena Vakatakila 17:5. Na veivakacalai ni nona **lasu** e sa yali na kena yaga.

Ena tikina e 8, e vakadeitaki kina na lewa e vakayacori ena itukutuku sa oti , kei na dua na ivakasala rerevaki. Na digidigi vakasamataki ka **lomasoli** ni siga ni vakacegu a tauyavutaka o Constantine I ena 321, me tekivu mai na 1844, e vakavuna vei ira na vukitani era vakadonuya, me ra sega ni vakaitavi ena veivakacacani vakalou ni veivakararawataki *ni ikarua ni mate* ni iotioti ni veilewai. Me ubia na nona veibeitaki me baleta na Sigatabu, na Kalou e vunitaka ena ruku ni yaca ni " *maka* " rogo ca ka saqata na nona " *ivakatakilakila* " vakalou. Na ivakatakilakila oqo ni dua na lewa vakatamata, ka vakataroga na nona ituvatuva ni gauna, e vakavuna e dua na cudru levu e dodonu me totogitaki mai vei Koya. Ka na rerevaki dina na itotogi sa kacivaki: " *ena vakararawataki ena bukawaqa kei na sulifure* " ka na vakarusai ira na vukitani, ia ena gauna ga ni iotioti ni veilewai.

iKatolu ni iTukutuku ni Agilosi

Tikina e 9: " *Ia e dua tale na agilosi, na ikatolu, sa muri iratou, ka kaya ena domo levu , Kevaka e dua sa sokalou (cuva sobu vua) na manumanu kei na kena matakau, ka sa ciqoma e dua na ivakatakilakila e na yadrena se e na ligana , .*

Na veitokoni kei na veitarataravi ni itovo ni ikatolu ni itukutuku oqo kei na rua e liu e vakaraitaki ena fomula " *muri ira* ". Na " *domo levu* " e vakadeitaka na lewa vakalou cecere sara nei koya e kacivaka.

Na veivakarerei e vakatabakidua vei ira na vukitani vakatamata era tokona ka vakadonuya na veiliutaki ni " *manumanu sa lako cake mai vuravura* " ka ra sa ciqoma ka doka , ena nodra talairawarawa , ena Sigatabu , na " *ivakatakilakila* " ni kena lewa, e cavuti ena Vakatakila 13:16 , oya, ena gauna oqo, na iwiliwili taucoko ni lotu Vakarisito.

Na veibasai vakadodonu ni " *ivakatakilakila* " oqo ki na " *ivakatakilakila ni Kalou* ," oya mai na Sigatabu ni imatai ni siga ki na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga , e vakadeitaki ena kena ciqomi ruarua " ***ena yadre*** ," na idabedabe ni wiliwili, me vaka na Vakatakila 7:3 kei na 13:16 . Me da raica ni " *ivakatakilakila ni Kalou* " ni Vkta. 7:3 e yaco ena Vkta. 14:1: " *na yaca ni Lami kei na yaca i Tamana* ." Na veiciqomi " ***ena liga*** " e vakamatatataki ena veitikina oqo mai na Vunau. 6: 4 ina 9:

“ *Mo ni rogoca, oi kemuni na Isireli! O Jiova na noda Kalou sa duabau ga o Jiova . **Mo ni lomani Jiova na nomuni Kalou ena lomamuni taucoko, ena yalomuni taucoko, kei na nomuni kaukauwa taucoko** . Ia **na ivakaro oqo, au sa vakarota vei kemuni nikua, me tiko ga e lomamuni** . ka ni ko ni sa tucake. Mo ni vesuki ira me vaka* e *dua na ivakatakilakila* ena ***ligamuni*** *, ka ra na* volai ***ira ena duru*** *ni katuba ni nomuni vale kei na nomuni*

matamata . ***na yalomu kei na nomu kaukauwa taucoko*** " ; ka cavuta o Jisu ena Maciu 22:37 ka vakaraitaka me " *imatai ka levu duadua ni ivunau* " . O ira na digitaki era colata tiko na " *ivakatakilakila ni Kalou* " e dodonu kina me ra sotava na tolu na ivakatagedegede oqo: " *Lomana na Kalou ena lomadra taucoko* " ; doka ena kena vakayacori na Siga ni Vakacecegu sa vakasavasavataka o Karisito *na Lami* " *; na nona Tamana* " YaHWÉH ena nona vakasama . Ena nona vakamacalataka vakadodonu " *kei na yaca i Tamana* ", na Yalo e vakadeitaka na kena gadrevi me talairawarawa ki na vunau e tini ni Kalou kei na ivakaro kei na cakacaka vakalotu ka vakatorocaketaka na nodra savasava na digitaki ena veiyalayalati makawa. Sa vakadeitaka oti ena nona gauna na veika oqo o Joni-3 ena:

" *Ni sai koya oqo na loloma vua na Kalou, me da muria na nona vunau, ka sa sega ni icolacola bibi na nona vunau, ni sa rawai vuravura na ka kecega sa sucu mai vua na Kalou . Ia oqo na qaqa sa rawai vuravura, na noda vakabauta.* "

Tikina e 10: " *Ena gunuva talega na waini ni cudru ni Kalou, sa sovaraki ka sega ni veiwaki ki na bilo ni nona cudru; ena vakararawataki ena bukawaqa kei na sulifure ena matadra na agilosi yalosavasava kei na mata ni Lami.* "

Ena vakadonui vakalevu na cudru ni Kalou baleta ni o ira era ciqoma na " *ivakatakilakila ni manumanu* " era doka na ivalavala ca ni tamata ka ra kaya tiko ni dodonu i Jisu Karisito. Ena Vakatakila 6 :15-17, sa vakatayaloyalotaka na Yalo na kena revurevu ni nodra iotioti ni veivala kei na cudru dodonu veivakarusai i Jisu Karisito.

<u>Na itukutuku bibi sara</u> : Me da kila vakavinaka na cudru vakalou oqo , e dodonu me da kila na vuna e vakatubura kina na cudru levu vua na Kalou na kena sega ni dokai na Siga ni Vakacecegu tabu. E tiko na ivalavala ca venial , ia na iVolatabu e vakasalataki keda me baleta na ivalavala ca vua na Yalo Tabu, ka vakamacalataka ni sa sega tale ni dua na isoro me rawati kina na veivosoti vakalou . Ena nodra gauna na iapositolo , na ivakaraitaki duadua ga e soli vei keda ni mataqali ivalavala ca oqo sai koya na nona cakitaki Karisito e dua na lotu Vakarisito sa saumaki mai. Ia oqo e dua ga na ivakaraitaki, baleta na kena dina na vosavakacacataka na Yalo Tabu e tiko ena kena cakitaki ka sega ni ciqomi e dua na ivakadinadina e solia na Yalo ni Kalou. Me vakadeitaka ka vakavulici ira na tamata, e vakauqeta na Yalo na ivolanikalou tabu ni iVolatabu. O koya gona, o koya e veiletitaka na ivakadinadina e solia na Yalo ena iVolatabu, e sa vosavakacacataka oti na Yalo ni Kalou. E rawa beka ni cakava na Kalou e dua na ka vinaka cake , me vakatakilai kina na lomana , mai na nona liutaki ira era kacivi ki na iVolatabu kei na kena ivola? E rawa beka ni vakaraitaka vakamatata cake na nona lewa , nona vakasama kei na nona lewa cecere? Ena ika16 ni [senitiuri] , na beci ni iVolatabu oqo e vala kina e vakatakilakilataka na icavacava vakaidina ni nona vosota na Kalou na lotu Katolika vakaRoma ; na itinitini ni nona vosota e dua na ivakavuvuli e sega vakadua ni kila . Oti, ena 1843, na beci ni vosa vakaparofisai e vakatakilakilataka na icavacava ni kena ciqomi na vakabauta ni lotu Tawase ena kena veimataqali kece sara , itaukei ni Sigatabu ni Roma , oya, ni " *ivakatakilakila ni manumanu* . nona dauveiqaravi yalomalumalumu ka'u sa vakayagotaka; na vosabeca na Kalou ka sa vakadeitaki ka vakalevutaki ena nodra veiwekani kei ira na dauvakadidike ni Sigatabu me tekivu mai na 1995. Na vosabeca na Yalo e ciqoma ena veigauna kece mai vua na Kalou na isau dodonu e dodonu me rawata; e dua na itotogi dodonu ni veilewai ki na imatai kei na " *ikarua ni mate* " e vakadeitaki ena tikina oqo 10 .

Tikina e 11: " *Ia na kubou ni nodra vakararawataki sa lako cake me tawamudu ka sega ni mudu ; a ra sa sega ni vakacegu ena siga se na bogi, ko ira era sa qarava na manumanu kei na nona matakau, kei ira kecega sa ciqoma na ivakatakilakila ni yacana.* "

Na " *kubou* " ena yaco ga ena gauna ni iotioti ni veilewai, ni ra na " *vakararawataki ena bukawaqa kei na sulifure* " na vukitani era sa lutu ena " *drano bukawaqa* " ni Vakatakila 19:20 kei na 20:14 ; oqo, ena icavacava ni ikavitu ni mileniumi. Ia ni bera mada ga na gauna rerevaki oqo, na auwa ni lesu tale mai vakalagilagi i Jisu Karisito ena vakadeitaka na

nodra iotioti ni icavacava. Na itukutuku ni tikina oqo e vakavotuya na ulutaga ni " *vakacegu* ." Ena nodra yasana, era dau kauwaitaka na digitaki na gauna ni vakacegu e vakatabuya na Kalou, ia o ira na lutu, ena kena veibasai, e sega vei ira na kauwai vata ga oqori, baleta ni ra sega ni solia na veivakadeitaki vakalou na kena bibi kei na kena bibi e dodonu me soli vei ira. Oqo na vuna, me sauma na nodra beci, ena auwa ni nodra iotioti ni itotogi, ena sega ni solia vei ira na Kalou e dua na vakacegu me vakamalumalumutaka na nodra rarawa.

Tikina e 12: " *Oqo na nodra vosota na tamata yalosavasava: ko ira era sa muria na vunau ni Kalou, kei na vakabauti Jisu.* "

Na vosa " *gugumatua se vosota* " e vakatakilakilataki ira na tamata yalosavasava dina ni Mesaia vakalou o Jisu mai na 1843-44 me yacova na nona lesu tale mai ena lagilagi. Ena tikina oqo , " *na yaca i Tamada* " ni tikina e 1 sa yaco me " *ivakaro ni Kalou* , " ka " *na yaca ni Lami* " sa sosomitaki ena " vakabauti *Jisu* ." E veisau tale ga na ituvatuva ni veika e vakaliuci. Ena tikina oqo, e vola taumada kina na Yalo " *na vunau ni Kalou* ," ka kena ikarua, " *na vakabauti Jisu* "; ka sa itukutuku makawa kei na kena yaga *na* ituvatuva e vakadonuya na Kalou ena nona ituvatuva ni veivakabulai. Na tikina e 1 e vakaliuca na " *yaca ni Lami* " me vauci ira na " *144,000* " digitaki ki na vakabauta Vakarisito.

Tikina e 13: " *Au sa qai rogoca e dua na domo mai lomalagi sa kaya , Vola : Sa kalougata ko ira na mate era sa mate ena Turaga mai na gauna oqo ka lako yani : Io, sa kaya na Yalo Tabu, me ra vakacegu mai na nodra cakacaka: ni sa muri ira na* ***nodra cakacaka*** *.* "

Na malanivosa " *mai na gauna oqo* " e dodonu me vakamacalataki vakavinaka baleta ni sa rui bibi. Baleta e vakaibalebaletaka na vulaitubutubu ni 1843 kei na vulaikatakata ni 1844, ni sa tekivu me vakayagataki na lawa ni Taniela 8:14 , ka sa mai cava kina na rua na veilewai ni lotu Kavitu ka tuvanaka o William Miller.

Ena toso ni gauna , sa yali na lotu Vakarisito vakamatanitu na ibalebale ni fomula oqo " *mai na gauna oqo* ." O ira ga na painia tauyavutaki ni lotu Adventist era a kila vinaka na kena revurevu ni nona gadreva na Kalou na Siga ni Vakacecegu ena yabaki 1843. Me ra ciqoma na ivalavala oqo ni ikavitu ni siga, era a tuberi me ra kila ni Sigatabu e vakayacori tiko me yacova mai na gauna oya e sa cudruvi mai vua na Kalou. Ni oti o ira, sa yaco na lotu Vakarisito e taukena me itovo vakavanua ka vakalawataki, ka vei ira na lewe levu ni daumuri kei na qasenivuli, na Sigatabu kei na Siga ni Vakacecegu e sega ni dodonu me biu ena dua na ivakatagedegede ni tautauvata. Na yali oqo ni vakasama ni veika tabu kei na savasava dina e vakavuna na kena sega ni kauwaitaki na vosa vakaparofisai kei na ikatolu ni itukutuku ni lotu Kavitu ka'u a vakadewataka ena maliwa ni 1983 kei na 1994. Me tekivu mai na gauna e vakaraitaki kina na veibeci oqo ena lotu Kavitu mai Varanise, na isoqosoqo ni lotu Kavitu e vuravura raraba sa tekivu mai na 1995 e dua na claiance levu kei na i kalouca. Na veivakarerei ni " *veivakararawataki* " ni tikina e 10 e baleti koya ena kena veibasai , ena kena vakatututaki na vosa " *ena gunu* ***talega ko koya*** " ; me tekivu mai na 1994, na lotu Vakarisito, ni oti na vakabauta ni lotu Tawase , e lewai ka cudruvi me tekivu mai na 1843 .

Me vaka e vakaraitaka na tikina oqo , na ivakaro ni Taniela 8:14 e vakavuna na nodra tawasei na lotu Vakarisito lotu Tawase ni 1843 ki na rua na keba, e dua vei ira na ilawalawa ni lotu Vakarisito , na dauvakalougatataki ni veivakalougatataki e cavuta: " Era sa kalougata na *mate era* mate ena *Turaga mai na gauna oqo* ! " o koya, na isoqosoqo ni Karisito , italai vakamatanitu i Karisito ena 1991, na siga ni kena vakasukai vakamatanitu na rarama , ka vakatokai me " *luvawale* " sa sega ni rawa ni yaga mai na marau oqo.

Gauna ni tatamusuki

Tikina e 14: "Ia *ka'u sa rai yani, ka raica, sa dua na o vulavula, ka sa tiko e na dela ni o e dua sa vaka na Luve ni tamata, sa dua nai sala koula e uluna, ka sa taura e ligana e dua na iseletakelo matailalai.* "

Na ivakamacala oqo e vakavotui Jisu Karisito ena gauna ena lesu tale mai kina ena lagilagi. Na " *o vulavula* " e vakananuma lesu na ituvaki ni nona biubiu kei na nona lako cake ki lomalagi ka sotava ena rua na udolu na yabaki sa oti. Na " *o vulavula* " e vakaraitaka na nona savasava, na nona " *isala koula* " e vakatakarakarataka na nona vakabauta qaqa, kei na " *iseleiwau matailalai* " e vakatayaloyalotaka na " *vosa matailalai* " ni Kalou ni Ipe. 4:12, e vakayacori ena " *ligana* ."

Tikina e 15: " *A sa dua tale na agilosi sa lako mai na vale ni soro, ka kailavaka e na domo levu vei koya sa tiko e na o , Vakacuruma na nomu i sele, ka tamusuka : ni sa yaco mai na gauna mo tamusuka kina, ni sa matua na vuata kei vuravura.* "

Ena ruku ni tiki ni " *tatamusuki* ," me vaka ena nona vosa vakatautauvata, e vakananuma vei keda o Jisu ni ena tatamusuki oqo, ena yaco mai na gauna me wasei vakaidina kina " *na witi mai na co madu* ." Ena nona Vakatakila, e vakavuna me da kunea na ulutaga oqo ka wasea rua na keba: na nodra Siga ni Vakacecegu na digitaki kei na nodra Sigatabu na lutu, baleta ni vuni tu e daku ni yaca vakalotu oqo na nona sokalou kei na lewa ni dua na kalou ni matanisiga vakalotu butobuto. Ka dina ga ni sa veisau tiko na gauna ni tamata, e se raica tikoga na Kalou me baleta na kena ituvaki dina vei koya. Na duidui ni nodra nanuma na tamata e sega ni veisautaka na nona lewa; ena nona ituvatuva ni gauna, na imatai ni siga e vakasisila, e sega ni rawa ena dua na ituvaki me taura na savasava vakalou. Oqo e semati vakatabakidua ki na ikavitu ni siga vakatabui ena nona ituvatuva ni gauna e ceuti mai na itekivu ni gauna vakavuravura tawamudu; oqo me baleta e dua na balavu ni 6000 na yabaki ni matanisiga.

Tikina e 16: " *Sa qai biuta na nona iseletakelo ki vuravura ko koya sa tiko e na o, a sa tamusuki kina ko vuravura.* "

Na Yalo e vakadeitaka na kena vakayacori ena veisiga ni mataka na " *tatamusuki kei vuravura* ." O Karisito, na iVakabula ka Dauveisausaumi , ena raica ka vakayacora me salavata kei na Nona kacivaka ena vosa vakatautauvata vei ira na Nona iapositolo ena Maciu 13:30–43. Na " *tatamusuki* " e baleta taumada na nodra kau cake ki lomalagi na tamata yalosavasava digitaki ka ra yalodina tikoga vua na Kalou na Dauveibuli.

Na gauna ni tatamusuki (kei na veisausaumi) .

Tikina e 17: " *Sa qai lako mai e dua tale na agilosi mai na vale ni soro mai lomalagi, sa taura talega vua e dua na i sele matailalai.* "

Kevaka e dua na ilesilesi vinaka vei ira na digitaki na " *agilosi "* e liu , ena kena veibasai , na " *agilosi tale eso "* oqo e tiko e dua na ilesilesi veivakatotogani e vakatabakidua vei ira na vukitani era sa lutu. Na ikarua ni " *iseleiwau "* oqo e vakatakarakarataka talega na " *vosa matailalai ni Kalou* " e biu ki na cakacaka ena nona lewa , ia e sega ena ligana mai na gauna , sega ni vaka na tatamusuki, me baleta na vuanivaini , na vosa " *ena ligana* " e sega ni tiko. Na cakacaka ni veivakatotogani ena soli gona vei ira na vakailesilesi era vakayacora tiko na lewa vakalou; na kena dina, o ira na vakaleqai ena nona veivakacalai.

Tikina e 18: " *A sa dua tale na agilose sa lako mai nai cabocabo-ni-soro, sa lewa na bukawaqa, a sa vosa e na domo levu vei koya sa taura nai sele matailalai, ka kaya , Vakacuruma na nomu i sele matailalai, ka kumuna na veisoso ni vaini kei vuravura : ni sa matua na vaini kei vuravura* " .

Sa qai yaco mai, ni ra sa kau tani ki lomalagi na digitaki, na gauna ni " *vuanivaini* ." Ena Ais. 63:1-6, na Yalo e vakatorocaketaka na cakacaka e taketetaki ena vosa vakatautauvata oqo . Ena iVolatabu, na wai ni vuanivaini damudamu e vakatauvatani kei na dra ni tamata. Na kena vakayagataki mai vei Jisu, ena Vakayakavi Tabu, e vakadeitaka na vakasama oqo. Ia " *na vuanivaini* " e semati ki na " *cudru ni Kalou* " ka na baleti ira era sa cakacaka vakatawadodonu ena ruku ni nodra veivakaisini na nona tamata, baleta ni dra e vakadavea vakailoloma o Karisito e sega ni dodonu me baleta na nodra veivakaisini e vuqa. Baleta e

rawa ni vakila o Jisu ni ra sa soli koya yani o ira era vakatanitaka na nona ituvatuva ni veivakabulai me yacova sara na nodra vakadonuya na ivalavala ca e solia kina na nona bula ka vosota na rarawa me mudu kina na kena vakayacori. O ira gona era beca vakailoa na nona lawa era na saumitaro vua. Ena nodra lialia mataboko, era na lako vakayawa sara me ra vinakata me ra vakamatei ira na nona digitaki dina, me rawa ni ra vakawabokotaka mai vuravura na ivalavala ni ikavitu ni Siga ni Vakacecegu. siga vakatabuya ka gadreva na Kalou mai na 1843-44. E sega vei ira na digitaki na veivakadonui ni Kalou mera vakayagataka na kaukaua vei ira na kedra meca vakalotu; Sa maroroya tu na Kalou na cakacaka oqo me baleti koya ga. " *Sa noqu na veisausaumi, sa noqu na veisausaumi,* " e vakaraitaka vei ira na nona digitaki, ka sa yaco mai na gauna me vakayacori kina na veisausaumi oqo.

Ena wase 14 oqo, na tikina e 17 ki na 20 e vakavotuya na ulutaga oqo ni " *veivakabulabulataki* ." Na vaini ivalavala ca e tukuni ni sa matua baleta ni sa vakaraitaka vakaoti ena nodra cakacaka na kedra ituvaki dina. Ena drodro na kedra dra me vaka na wai ni vuanivaini ena dua na tavaya nira butuka na yavadra na dauveti vuanivaini.

Tikina e 19: " *Sa qai biuta na agilosi na nona i sele ki vuravura, ka kumuna na vaini ni vuravura, ka biuta ki na i keli waini levu ni cudru ni Kalou.* "

Na cakacaka e vakadeitaki ena itukutuku oqo e vakaraitaka na iyaloyalo oqo. E parofisaitaka vakaidina na Kalou na itotogi ni nodra viavialevu na lotu Katolika kei na lotu Tawase. Era na sotava na vua ni cudru ni Kalou, e vakatayaloyalotaki ena tavaya e dau qaqia kina na vuanivaini sa tamusuki mai na yavadra na daubutu.

Tikina e 20: " *A sa buturaki na ikeli ni waini ena taudaku ni koro , a sa drodro mai na i keli ni waini na dra, ka yacova sara na nodra i qaqalo na ose, ka rauta ni dua na udolu ka ono na drau na ikalawa.* "

Ais. 63:3 e vakamacalataka: " *Au a butuka duadua ga na i keli waini; e sega ni dua e tiko vata kei au...* " Na vuanivaini e vakayacora na i totogi nei Papiloni na Ka Levu e cavuti ena Vakatakila 16:19. E vakasinaita na bilo ni cudru vakalou, ka sa dodonu me gunuva ena gauna oqo me yacova sara na kena voravora. " *Sa butuki na vanua ni vakasaqa waini ena taudaku ni koro* ," oya, ni ra sega ni tiko kina na digitaki era sa kau oti ki lomalagi. E Jerusalemi, na nodra vakamatei o ira na totogi mate e caka ena taudaku ni bai ni koro tabu me kua ni vakadukadukalitaki kina. Oqo e a yaco ena nona vakoti ki na kauveilatai o Jisu Karisito, ka, ena itukutuku oqo, e vakananuma vei keda na isau me ra sauma o ira era a vakawalena na nona mate vakaikoya. Sa yaco mai na gauna me ra vakadavea kina na kena meca na nodra dra ena veisosomitaki me sorovaka na nodra ivalavala ca e vuqa. " *A sa drodro mai na dra mai nai keli waini, ka yaco sara ki na nodra i qaqalo na ose* ." Na takete ni cudru sai ira na qasenivuli vakalotu Vakarisito, ka sa digitaki ira na Kalou ena ivakatakarakara ni " *iqaqalo* " era biuta na dauvodo ose " *ena gusudra na ose* " me dusimaki ira. Na iyaloyalo oqo e vakaturi ena Jemesa 3:3, ka kena ulutaga sara ga: na ivakavuvuli vakalotu. E vakamatatataka o Jemesa ena itekivu ni wase 3: " *Oi kemudou na wekaqu, me kakua ni lewe vuqa vei kemudou me vakavulici, ni dou sa kila ni da na lewai vakabibi cake* ." Na cakacaka ni " *vintage* " e vakadonuya na ivakasala vuku oqo. Ena kena vakamacalataki " *ki na iqaqalo ni ose* ," e vakaraitaka na Yalo ni laver e baleta, taumada, na bete ni lotu Katolika vaka-Roma ni " *Papiloni na Ka Levu* ," ia e vakarabailevutaki *vei ira na* qasenivuli ni lotu Tawase era sa , me tekivu mai na 1843 , vakayagataka tiko e dua na " veivakarusai " ni iVolatabu Tabu me vaka na :1. Eke eda kunea kina na kena vakayagataki na ivakasala e soli ena Vakatakila 14:10: " Ena gunuva ***talega*** *o koya na waini ni cudru ni Kalou, sa sovaraki ka sega ni veiwaki ki na bilo ni nona cudru* ..."

Me baleta na itukutuku " *ena dua na vanua ni dua na udolu ono na drau na stades* " , ena kena tomani tikoga na itukutuku sa oti, na itotogi e vakarabailevutaki ki na vakabauta veisautaki mai na ika 16 ni [senijiuri] ka vakaibalebaletaka na naba 1600. Oqo na gauna e vakadonuya kina o Martin Luther na veibeitaki me baleta na vakabauta vaka-Katolika ena

1517. Ia ena ika 16 ni senitiuri talega oqo e a tauyavutaki kina na ivakavuvuli ni lotu Tawase ni " *Karisito lasu* " kei na lotu Vakarisito lasu , ka vakalawataka na ivalavala kaukauwa kei na iseleiwau e vakatabuya o Jisu Karisito. Na Vakatakila e solia na kena ki ni vakadewa , kei na ika 16 ni senijiuri oqo e vakatokai ena Vakatakila 2 :18-29 ena ruku ni yaca vakaibalebale ni gauna " *Ceataira* . " Na vosa " *rara ni qito* " e vakaraitaka na nodra cakacaka vakalotu, na nodra vakaitavi ena veitaucici, na icocovi ena iteki ni qaqa na promiy. Oqo na ivakavuvuli nei Paula ena 1 Kor. 9:24: " *Dou sa sega beka ni kila ni ra sa cici kecega ko ira era sa cici e na rara ni qito, ia e dua ga sa rawata na icocovi? Dou cici me rawa ni dou rawata kina* ." Na icocovi ni veikacivi vakalomalagi gona e sega ni rawati ena dua na sala; na yalodina kei na gugumatua ena talairawarawa sai koya duadua ga na qaqa ena ivalu ni vakabauta. E vakadeitaka oqo ena Fpai. 3:14, ka kaya: " *Au sa cici yani ki na inaki me'u rawata kina na icocovi ni veikacivi vakalomalagi ni Kalou ena vuku i Karisito Jisu* ." Ena gauna ni " *tatamusuki* ," ena vakadeitaki kina na vosa oqo i Jisu: " *Ni sa lewe vuqa era sa kacivi, ka lewe lailai era sa digitaki* " (Maciu 22:14) .

Vakatakila 15: Na iOtioti ni Gauna ni Veivakatovolei .

Ni bera ni vakayacori na " *tatamusuki kei na vuanivaini* " , sa yaco mai na gauna rerevaki ni kena cava na loloma soli wale. Na gauna e sa vakadeitaki kina na digidigi ni tamata ena vatu, ka sega ni dua na kena rawa ni veisautaki. Ena gauna oqori, sa mai cava kina na soli ni veivakabulai vei Karisito. Oqo na ulutaga ni wase 15 lekaleka sara oqo ni iVola ni Vakatakila. Na icavacava ni gauna ni loloma soli wale e yaco mai ni oti na imatai ni ono na " *davui* " ni wase 8 kei na 9, ka ni bera na " *vitu na iotioti ni veivakacacani ni Kalou* " ni wase 16. E sega ni tukuni rawa ni muria na iotioti ni digidigi ni sala e solia na Kalou vua na tamata me muria. Ena ruku ni veiliutaki vakamatanitu ni " *manumanu sa lako cake mai vuravura* " ni Vakatakila 13:11 ki na 18 , na iotioti ni rua na sala e veimuataki, e dua, ki na Vakarauwai se Siga ni Vakacecegu vakatabui ni Kalou, na kena kadua, ki na Sigatabu, ni lewa ni pope ni Roma. E se bera vakadua ni matata vakaoqo na digidigi ena maliwa ni bula kei na vinaka, na mate kei na ca. O cei e rerevaka vakalevu na tamata? Kalou se tamata ? E vaka oqo na dina ni ituvaki. Ia au rawa talega ni kaya: O cei e lomana vakalevu cake na tamata ? Na Kalou se na tamata? Era na sauma na digitaki ena kisi ruarua oqo: Na Kalou, ni kila ena nona ivakatakila vakaparofita na veika matailalai ni itinitini ni nona ituvatuva. Ena qai voleka sara na bula tawamudu, ena loma ni nodra taura.

Tikina e 1 : " *Au sa qai raica e dua tale na ivakatakilakila mai lomalagi, sa levu ka veivakurabuitaki : e vitu na agilosi sa taura na vitu na i otioti ni veivakararawataki, ni sa vakataucokotaki kina na cudru ni Kalou.* "

Na tikina oqo e vakaraitaka na " *iotioti ni vitu na veivakacacani* " ka na tarai ira na tamata vakabauta lasu ena nodra digitaka na Sigatabu ni Roma. Na ulutaga ni wase oqo, na icavacava ni gauna ni veivakatovolei , e dolava na gauna ni " *vitu na iotioti ni veivakacacani ni cudru ni Kalou* ."

Tikina e 2 : *" Au sa qai raica e dua na ka e vaka na wasawasa iloilo sa veiwaki kei na bukawaqa: ia ko ira era sa qaqa vua na manumanu kila, kei na kena matakau, kei na naba ni yacana, era sa tucake tu e na wasawasa iloilo, ka ra sa taura na api ni Kalou.* "

Me rawa ni vakayaloqaqataki ira na nona dauveiqaravi, na nona digitaki, sa qai vakaraitaka na Turaga e dua na iyaloyalo ka vakavotuya na nodra qaqa sa voleka mai ena veimataqali iyaloyalo e tauri mai na veitiki tale eso ni parofisai. " *Ena wasawasa iloilo, veiwaki vata kei na bukawaqa, era sa tu kina,* " ni ra sa lako curuma e dua na veivakatovolei ni vakabauta ka ra sa vakacacani kina (*veiwaki vata kei na bukawaqa*) ka ra sa basika mai

ena qaqa. Na " *wasawasa iloilo* " e vakaraitaka na nodra savasava na tamata digitaki, me vaka ena Vakatakila 4:1.

Tikina e 3 : " *Era sa lagata na sere i Mosese, na tamata ni Kalou, kei na sere ni Lami, ka kaya, Sa levu ka veivakurabuitaki na nomuni cakacaka, Turaga na Kalou Kaukauwa! Sa dodonu ka dina na nomuni sala, na Tui ni veimatanitu!* "

Na " *Sere i Mosese* " e marautaka na nodra biubiu lagilagi na Isireli mai Ijipita, na vanua kei na ivakatakilakila ni ivalavala ca . Na curu i Kenani vakavuravura ka tarava mai ni oti e 40 na yabaki e vakatayaloyalotaka na nodra curu na iotioti ni digitaki ki Kenani vakalomalagi. Ena kena veibasai, ni oti na nona solia na nona bula me sorovaka na nodra ivalavala ca na digitaki, o Jisu, na " *Lami* ," a lako cake ki lomalagi, ena nona lagilagi kei na nona kaukauwa vakalou vakalomalagi. Na iotioti ni ivakadinadina yalodina i Jisu, o ira kece na lotu Kavitu ena vakabauta kei na cakacaka, era sotava ena kena veibasai na lako cake ki lomalagi ni sa lesu tale mai o Jisu me vakabulai ira. Vakacerecerea na nona *"cakacaka levu ka veivakurabuitaki* ," na digitaki solia na lagilagi vua na Kalou Dauveibuli ka vakayagotaka na nona ivakatagedegede vei Jisu Karisito *:* na nona " dodonu *"* uasivi *kei na* nona " *dina* . na auwa ni "veivakabulai *"* ka vakatakilakilataka na icavacava ni gauna ni " *vakasucu ni yalewa* " ni Vakatakila 12:2. Na " *gone* " e kau mai ki vuravura ena ivakarau ni savasava ni itovo vakalomalagi e vakatakilai mai vei Jisu Karisito kei na vukuna. E rawa vei ira na digitaki me ra vakacaucautaka na Kalou ena nona ituvaki " *kaukauwa duadua "* , ni sa ikoya na kaukauwa vakalou oqo era dinautaka kina na nodra vakabulai kei na veivakabulai. Ni sa vakasoqoni ira ka digitaki ira na nona vakabulai mai vei ira na veimatanitu kecega e vuravura, sa ikoya dina o Jisu Karisito na " *Tui ni veimatanitu* ." O ira era saqati koya kei ira na nona digitaki era sa sega tale.

Tikina e 4 : " *O cei ena sega ni rere, na Turaga, ka vakarokorokotaka na yacamuni, ni sai kemuni duadua ga sa yalosavasava, ka ra na lako mai na veimatanitu kecega ka cuva e matamuni, ni sa vakatakilai mai na nomuni lewa.* "

Ena vosa matata, e kena ibalebale oqo: O cei ena sega ni via rerevaki kemuni na Kalou Dauveibuli, ka doudou me kauta tani vei kemuni na nomuni lagilagi dodonu ena nona sega ni via doka na nomuni Siga ni Vakacecegu tabu ni ikavitu ni siga? Ni **o iko duadua ga o sa savasava** , o iko duadua ga o sa vakatabuya na nomu ikavitu ni siga kei ira o a solia vei ira, me ivakatakilakila ni nodra veivakadonui kei na nodra lewena na nomu savasava. E dina sara, ena nona vakauqeta na " *nona rere* ," na Yalo e vakaibalebaletaka na itukutuku ni imatai ni " *agilosi* " ni Vakatakila 14:7: " *Dou rerevaka na Kalou ka solia vua na lagilagi, ni sa yaco mai na gauna ni nona lewa; dou sokalou (cuva sobu e matana) o koya sa bulia na lomalagi kei na vuravura kei na wasawasa kei na veivurevure ni wai* ." Ena ituvatuva ni Kalou, era na vakaturi cake tale na veimatanitu talaidredre era sa vakarusai ena vuku ni rua na inaki: me ra vakamalumalumutaki ira ena mata ni Kalou ka solia vua na lagilagi, ka me ra sotava na nona iotioti ni itotogi dodonu ka na vakarusai ira vakadua, ena " drano *bukawaqa kei na sulifure* " ni iotioti ni veilewai, ka kacivaki ena agilosi *ni* " Vakatakila1. Ni bera ni vakayacori na veika oqo, era na lako curuma na digitaki na gauna ni veilewai vakalou ka na vakaraitaki ena cakacaka ni " *vitu na mate ca* " ka kacivaki ena imatai ni tikina.

Tikina e 5 : " *Ni sa oti oqo ka'u sa qai rai, ka raica, sa dolavi mai lomalagi na vale ni soro ni vale tabu ni vakadinadina.* "

Na kena dolavi oqo na " *valetabu* " vakalomalagi e vakaraitaka na kena sa mudu na nona veimasulaki o Jisu Karisito , ni sa oti na gauna ni kaci ni veivakabulai. " *Na ivakadinadina* " e vakaibalebaletaka na tini na vunau ni Kalou ka a biu ena kato tabu. O koya gona, mai na gauna oqo, sa vakadeitaki na nodrau veibiu na digitaki kei ira na yali . E vuravura, era sa qai vakatulewataka ga na vukitani, ena dua na lawa ni lawa, na itavi ni kena dokai na vakacegu ni veimacawa ni imatai ni siga e tauyavutaki vakamatanitu ka vakadeitaki vakalotu , veitaravi , mai vei ira na empara ni Roma , Konisitatini I ^{ka} kei Justinian I a cakava

o Vigilius I [na] imatai ni pope ni lotu Vakarisito, na temporal ena . 538. Na iotioti ni lawa ni mate e a parofisaitaki ena Apo.13:15 ki na 17 ka biu ena ruku ni cakacaka kaukauwa ni vakabauta ni lotu Tawase ni Amerika ka tokona na vakabauta ni lotu Katolika ni Iurope .

Tikina e 6 : *" Eratou sa qai lako tani mai na vale ni soro ko iratou na agilose e vitu ka ratou taura na mate ca e vitu, ka ratou vakaisulu e na lineni savasava ka vulavula, ka vauci e na beleti koula e lomadratou.* "

Ena ivakatakarakara ni parofisai , na " *vitu na agilosi* " e vakatakarakarataki Jisu Karisito duadua ga se " *vitu na agilosi* " yalodina ki na nona keba me vakataki koya. " *Na lineni matailalai, savasava ka rairai vinaka* " e vakatakarakarataka " *na nodra cakacaka dodonu na tamata yalosavasava* " ena Vakatakila 19:8. Na " *ivava koula e wavolita na sucu* ," o koya gona ena cecere ni loma, e vakavotuya na loloma ni dina sa tukuni oti ena ivakatakarakara i Karisito e vakaraitaki ena Vakatakila 1:13. Sa vakarau totogitaki ira na keba ni lasu na Kalou ni dina. Ena veivakananumi oqo, e vakaraitaka kina na Yalo *na " leqa levu* " ka vakaraitaki na kena irairai ena kena vakatauvatani na matana kei na " *matanisiga ni sa cila ena kena kaukauwa* ." Sa yaco mai na gauna ni iotioti ni nodrau veivala o Jisu Karisito kei ira na dausokalou matanisiga lotu butobuto vukitani.

Tikina e 7 : " *E dua vei iratou na manumanu bula e va sa solia vei iratou na agilosi e vitu e vitu na bilo koula sa sinai tu ena cudru ni Kalou, o koya sa bula ka sega ni mudu.* "

O Jisu vakataki koya na ivakaraitaki e vakaraitaki ena " *va na ka bula* " ni Vakatakila 4. O koya talega " *na Kalou sa bula tawamudu ka tawamudu* " ka sa caka me " *cudru* . " Na nona vakalou vakakina e vakatoka vua na itavi kecega: Dauveibuli, Dauveivueti , Dauveivueti , ka tudei, Turaganilewa e na nona veimasulaki na Kalou, qai biuta na nona dauveivakadodonutaki na Kalou . e mokuti ira ka totogitaki ira ena mate na nona meca talaidredre , *baleta* ni ra sa vakasinaita *na* " *bilo* " ni nona " *cudru* " *dodonu* .

Tikina e 8 : " *A sa sinai na vale ni soro e na kubou mai na lagilagi ni Kalou kei na nona kaukauwa; a sa sega e dua me curu rawa ki na vale ni soro me yacova ni sa oti na nodratou veivakararawataki e vitu na agilosi e vitu.* "

Me vakaraitaka na ulutaga oqo ni kena sa mudu na loloma soli wale, e vakaraitaka na Yalo ena tikina oqo na iyaloyalo ni dua na " *valetabu sa sinai tu ena kubou ena vuku ni* " nona tiko " *na Kalou* " ka vakamacalataka: " ka sega ni dua e rawa ni curu ki na valetabu me yacova ni *sa oti na vitu na veivakararawataki ni* vitu *na* agilosi . ni nona cudru. O ira na iotioti ni digitaki era na sotava tale na veika era sotava na Iperiu ena gauna ni " *tini na veivakararawataki* " ka yacovi Ijipita talaidredre. Na *veivakacacani* e sega ni baleti ira, ia vei ira na vukitani, era takete ni cudru vakalou. Ia sa vakadeitaki vakakina na kena sa voleka mai na nodra curu ki na " *valetabu* " ; na kena rawa ni soli, ena icavacava ni " *vitu na iotioti ni veivakararawataki* ."

Vakatakila 16 : Na iOtioti ni Veivakararawataki e Vitu . ni cudru ni Kalou .

Na wase 16 e vakaraitaka na kena sovaraki mai na " ***iotioti ni*** *vitu na veivakararawataki* " oqo ka vakaraitaki kina na " *cudru ni Kalou* " .

Na vulici ni wase taucoko ena vakadeitaka oqo, ia e dodonu me kilai ni takete ni " *cudru ni Kalou* " ena tautauvata kei ira era a vakacacani ena itotogi ni imatai ni ono na " *davui* . " Na Yalo e vakaraitaka vakakina ni itotogi ni " *vitu* na ***iotioti ni*** *veivakacacani* " kei ira na " Sabbath vakacegu na punish na davui *"* : *ikavitu ni siga sa vakatabuya* " na Kalou mai na ivakatekivu kei vuravura.

Au sa dolava tiko e dua na parakete eke, vakaberabera. Au raica na duidui e vakatakilakilataka na " *davui "* vakalou kei na " *veivakacacani se veivakacacani* . " Na " *davui* " era veivakamatei kece vakatamata era vakayacora na tamata ia e vakarota na Kalou , na ikalima ni tamata e dua na itovo vakayalo. Na " *veivakacacani* " sai koya na ivalavala sega ni taleitaki e vakayacora vakadodonu na Kalou ena sala vakayago ni nona ibulibuli bula. Na Vakatakila 16 e vakaraitaka vei keda na " *vitu* ***<u>na iotioti ni</u>*** *veivakararawataki* ," ka vakaraitaka vakamalua ni ra a liutaki ira mai na so tale na " *veivakararawataki* " era sotava na tamata ni bera ni cava na gauna ni loloma soli wale , ka wasei vakayalo ki na rua na iwasewase, " na *gauna ni icavacava* " e cavuti ena Tani. 11:40 . Ena imatai, na itinitini oqo sai koya na gauna ni veimatanitu, kei na ikarua , sai koya na gauna ni matanitu raraba ni vuravura raraba ka tuvanaki ena ruku ni veituberi kei na sasaga ni USA. Ena vakavoui oqo, vakayacori ena Siga ni Vakacecegu, 18 ni Tiseba, 2021, au rawa ni vakadeitaka na ivakamacala oqo, me tekivu mai na itekivu ni 2020, na kawatamata taucoko sa vakacacani ena vakacaca ni bula vakailavo ena vuku ni dua na manumanu somidi veitauvi, na Coronavirus Covid - 19, ka a basika taumada mai Jaina . Ena dua na ituvaki ni veisau ni vuravura raraba kei na kila, vakasama amplifying na kena revurevu dina , rere, na iliuliu ni tamata era sa tarova na veivakatorocaketaki kei na tubu tikoga ni bula vakailavo taucoko ni Tokalau kei Iurope kei Amerika. E sega ni dodonu me vakasamataki me dua na matedewa , na Tokalau , ka nanuma ni na dua na siga ena qaqa vei mate , e vakaloloma ka veilecayaki. Ena nodra rere, era sa solia kina na yagodra kei na yalodra na tamata tawavakalou ki na lotu vou e sosomitaka: na saenisi kaukauwa duadua ni veiqaravi vakavuniwai. Na vanua ni dauvakacaca, na vutuniyau duadua e vuravura, era sa vakayagataka na madigi me ra vakabobulataki ka vakabobulataki kina na tamata ena nodra veisele, na nodra wainimate, na nodra wainimate, kei na nodra vakatulewa ni kabani. Ena gauna vata oqori , eda rogoca na veidusimaki e Varanise , . paradoxical me tukuni vakalailai , ka'u vakalekalekataka vakaoqo: " e vakasalataki me vakadrodroi na cagi ena veivale ka me daramaki e dua na iubi ni veitaqomaki me vica vata na auwa ka dau suffocates kina o koya e daramaka . " Na " vakasama raraba " ni veiliutaki gone ni Varanise kei na veimatanitu tale eso era vakatotomuria e vakaraitaka . E taleitaki me da kila ni vanua e liutaka tiko na itovo veivakarusai oqo e liu o Isireli; na imatai ni vanua e cudruva na Kalou ena itukutuku ni lotu. Na daramaki ni matavulo , e vakatabui taumada ni sega ni rawa , e qai vakayacori me vakasaurarataki me taqomaki mai na dua na mate e tara na sala ni cegu. Na vosa ni cudruvi ni Kalou e vuataka na vua e sega ni namaki , ia e veivakarusai. Au sa vakadeitaka ni ena maliwa ni 2021 kei na itekitekivu ni " *ikaono ni davui* ," na iKatolu ni iValu Levu, eso tale na " *veivakacacani ni Kalou* " ena tarai ira na tamata cala ena veivanua duidui e vuravura, ka vakabibi ena Tokalau sa vakacacani; " matedewa " me vaka na " *dausiga* " kei na so tale na matedewa dina raraba, sa kilai tu, me vaka na matedewa kei na kolera. Na Kalou e tukuna na mataqali itotogi oqo ena Isikeli 14:21: *"Ni sa kaya vakaoqo na Turaga o Jiova : E dina ga ni'u sa tala yani vei Jerusalemi na noqu itotogi rerevaki e va, na iseleiwau, na dausiga, na manumanu rerevaki, kei na matedewa, me vakarusai mai kina na tamata kei na manumanu,* " Raica ni lisi ni gauna oqo e sega ni , e vuqa na kena mataqali : Kenisa, AIDS, Chikungunya, mate ni vakasama ... kei na so tale Au raica talega na kena basika mai e dua na rere ena vuku ni katakata ni vuravura. Era rere ra qai rere na lewe vuqa nira vakasamataka na kena waicala na aisi kei na waluvu e rawa ni yaco kina. Ia e dua tale na vua ni vosa ni cudruvi vakalou e tara na vakasama ni tamata ka tara na bai ni veitawasei kei na veicati. Au sogota na tikina oqo me tomani tale kina na vuli ena itukutuku oqo ni oti na loloma soli wale ka vakatakilakilataka na " *vitu* ***<u>na iotioti ni</u>*** *veivakacacani ni cudru ni Kalou* ."

E dua tale na vuna e digitaki kina na takete oya ni " *vitu <u>na iotioti ni</u> veivakacacani* " e vakayacora na veivakarusai ni veibuli ena icavacava kei vuravura . Vei koya na Kalou , na Dauveibuli, sa yaco mai na gauna me vakarusai kina na nona cakacaka. E muria gona na

ivakarau ni veibuli, ia e sega ni veibuli, e veivakarusai ga. Ena " *ikavitu ni iotioti ni mate ca* " e vuravura, ena bokoci na bula ni tamata, ka biu tu mai muri e vuravura ena dua tale na gauna e dua na " *qara e sega ni vakaloloma* " ena dua na ituvaki veilecayaki, ka sa lewena duadua ga o Setani, na dauvakatubura na ivalavala ca; na vuravura lala ena nona valeniveivesu me " dua na udolu *na yabaki* " me yacova na iotioti ni veilewai ni sa na vakarusai o koya, vata kei ira kece na vo ni vukitani, me vaka na iVakatakila 20 .

Tikina e 1 : " *Au sa qai rogoca e dua na domo levu mai na vale ni soro sa kaya vei iratou na agilosi e vitu , 'Dou lako ka sovaraka na vitu na bilo ni cudru ni Kalou ki vuravura.* '"

Na " *domo levu mai na valetabu* " oqo sai koya na Kalou Dauveibuli e vakaleqai ena nona dodonu vakalawa duadua. Me vaka ni Kalou Dauveibuli , na nona lewa e tiko na kena itovo cecere ka sega ni dodonu se ka vakavuku me veiletitaka na nona gagadre me sokaloutaki ka vakalagilagi ena kena maroroi na siga ni Vakacecegu ka sa " *vakatabuya* " me baleta na inaki oqo. Ena nona vuku levu ka vakalou, sa tuvanaka kina na Kalou ni o koya e veiletitaka na nona dodonu kei na lewa ena sega ni kila na nona veika vuni bibi duadua ni bera ni qai sorovaka ena " *ikarua ni mate* " na isau ni nona cudru vua na Kalou Kaukauwa.

Tikina e 2 : " *Sa lako na imatai ka sovaraka na nona bilo ki vuravura. A sa tauvi ira na tamata e tiko vei ira na ivakatakilakila ni manumanu kila kei ira era sa qarava na nona matakau e dua na mavoa mosimosi ka vakaloloma sara.* "

Me vaka ni kaukauwa levu kei na lewa ni veiliutaki ni iotioti ni vukitani, na takete taumada ena itukutuku oqo sai koya na " *vanua* ," e dua na ivakatakilakila ni vakabauta ni lotu Tawase sa lutu.

Na imatai ni mate ca e dua na " *ulcer ca* " ka vakavuna na rarawa vakayago ki na yagodra na vukitani era sa digitaka me ra talairawarawa ki na siga ni vakacegu era vakarota na tamata. Na takete sai ira na lotu Katolika kei na lotu Tawase bula mai na ivalu niukilia ka , ena digidigi oqo ni imatai ni siga, Sigatabu ni Roma, sa " *na ivakatakilakila ni manumanu* ."

Tikina e 3 : " *Nai karua ni tamata sa sova na nona bilo ki wasawasa, a sa vuki me dra, me vaka na dra ni tamata mate ; a sa mate na ka bula kecega, na ka kecega sa tu e wasawasa.* "

Na " *ikarua* " e vakacacana " *na wasawasa* " ka veisautaka me " *dra ,* " me vaka e a cakava ki na Naile ni Ijipita ena gauna i Mosese; " *na wasawasa ,* " e dua na ivakatakilakila ni lotu Katolika vakaRoma, ka taketetaka na Wasawasa na Mediterranean. Ena gauna oqo, na Kalou e vakarusa na manumanu kecega ena " *wasawasa* . " E tekivuna na iwalewale ni veibuli ena veibasai; kena itinitini, " *na vuravura* " ena yaco me " *sega ni vakaiyalayala ka sega ni dua na kena yaga " tale; ena lesu tale ki na kena* ituvaki taumada ni " *vanua lolovira* " .

Tikina e 4 : " *Na kena ikatolu sa sova na nona bilo ki na veiuciwai kei na veivurevure ni wai, ka sa yaco me dra.* "

Na " *ikatolu* " e vakacacana na " *wai* bulabula " ni " *uciwai kei na ivurevure ni wai* " ka yaco vakasauri, ena kena veibasai, " *dra* . " Sega tale ni dua na wai me bokoca na viagunu. Na itotogi e kaukauwa ka dodonu baleta ni ra sa vakarau vakadavea na nodra " dra " na digitaki. Na itotogi oqo e imatai ni gauna e vakayacora kina na Kalou ena ititoko i Mosese vei ira na kai Ijipita , " daugunu *dra* " ni Iperiu ka ra vakalolomataki me vaka na manumanu ena veivakabobulataki kaukauwa ka ra mate kina e vuqa.

Tikina e 5 : " *Au sa rogoca na agilosi ni wai ni sa kaya , O iko sa dodonu, ko koya sa bula tiko, ka sa bula talega : ko sa savasava, ni ko sa vakayacora na lewa oqo.* "

Sa tiko ena tikina oqo , raica na vosa " *dodonu* " kei na " *tabu* " ka vakadeitaka na noqu vakadewa dodonu ni ivola ni lawa i Tani. 8:14: " *2300 na yakavi kei na mataka kei na*

savasava ena vakadonui "; " *savasava* " e okati kina na veika kece e okata na Kalou me savasava. Ena iotioti ni itukutuku oqo , na kena vorati na nona Siga ni Vakacecegu " *vakatabui* " e dodonu ena lewa dodonu kecega na lewa ni Kalou ka veisautaka na " *wai* " me gunuvi me " *dra* " . Na vosa " *wai "* e vakatakarakarataka ka vakaruataki na lewe vuqa ni tamata kei na ivakavuvuli vakalotu. E vakatanitaki mai vei Roma vakapopi, ena Vkta. 8:11, erau sa veisautaki ruarua me " *kau* ." Ena nona kaya , " *O sa dodonu... baleta ni o sa vakayagataka na lewa oqo* ," e vakadonuya na agilosi na ivakarau e gadrevi ena lewa dodonu dina ka uasivi ka rawa ni vakayacora duadua ga na Kalou. Ena veivakaisini, ka vakadodonu sara, na Yalo e vakavuna me yali mai na yaca ni Kalou na irairai " *kei koya e lako mai ", baleta ni sa lako mai* ; kei na nona irairai e dolava e dua na isolisoli tudei me baleti koya kei ira na nona vakabulai, ka sega ni guilecavi na veivuravura era sa savasava tikoga kei ira na agilosi tabu era yalodina tikoga vua.

Tikina e 6 : " *Ni ra sa vakadavea na nodra dra na tamata yalosavasava kei ira na parofita, ia ko ni sa solia vei ira na dra me ra gunuva ; sa dodonu vei ira.* "

Ni ra sa tu vakarau na vukitani me ra vakamatei ira na digitaki ka ra dinautaka ga na nodra vakabulai ena nona veivuke o Jisu, sa beitaki ira talega na Kalou ena cala era sa na vakayacora. Ena vuna vata ga oqo, era sa qai vakayacori kina me vakataki ira na kai Ijipita ena Lako Yani. Oqo na ikarua ni gauna e kaya kina na Kalou: " *era sa kilikili* ." Ena iotioti ni iwasewase oqo , eda kunea me vaka na dauvakacaca ni lotu Karisito digitaki, na italai mai Sariti ka a kaya vua o Jisu: " *O sa vakasamataki mo bula, ia o sa mate* ." Ia ena gauna vata oqori , e kaya kina me baleti ira na digitaki ni 1843-1844 : " *era na lako vata kei au, ena isulu vulavula, baleta ni ra sa kilikili* ." O koya gona, vei ira yadua na dokai e dodonu me soli vua me vaka na cakacaka ni nona vakabauta : " *isulu vulavula* " vei ira na digitaki yalodina, " *dra* " me gunuvi vei ira na vukitani era sa lutu, ka sega ni yalodina .

Tikina e 7 : " *Au sa qai rogoca e dua tale na agilosi mai na i cabocabonisoro ni sa kaya , " Io , na Turaga na Kalou Kaukauwa , sa dina ka dodonu na nomuni lewa.* "

Na domo oqo e lako mai na " *icabocabonisoro* " , ivakatakilakila ni kauveilatai , sai koya na Karisito sa vakoti ki na kauveilatai ka tiko na vuna vakatabakidua me vakadonuya kina na lewa oqo. Baleta o ira e totogitaki ira ena gauna oqo era sa doudou me ra kerea na nona veivakabulai , ni ra sa vakadonuya e dua na ivalavala ca vakadomobula , ena nodra vinakata me ra talairawarawa ki na dua na ivakaro vakatamata; oqo veitalia na veivakaroti ni i Vola Tabu : ena Aisea 29:13 " *Sa kaya na Turaga : Ni ra sa toro voleka mai vei au ko ira na tamata oqo, era sa dokai au e na gusudra kei na tebenigusudra ; ia na yalona sa yawa vei au, kei na nona rerevaki au sa* ***dua ga na i vakaro ni itovo vakatamata*** . " Maciu 15:19: " ***ivakaro ni tamata.*** "

Tikina e 8 : " *Sa sovaraka na ikava ni agilosi na nona bilo ki na matanisiga, ka sa soli vua me vakamai ira na tamata e na bukawaqa* . "

Na ikava e cakacaka " *ena matanisiga* " ka vakavuna me katakata cake mai na kena e dau yaco. Na lewedra na vukitani e " *kama* " ena katakata kaukauwa oqo. Ni sa totogitaka oti na cala ni " *savasava* , " ena qai totogitaka na Kalou na qaravi matakau ni "siga ni matanisiga" ka taukena mai vei Constantine I. " Na matanisiga , " ka vuqa era sega ni kila ni ra doka nikua, sa tekivu me " *vakama* " na kulidra na vukitani. E vukica na Kalou na matakau me saqati ira na dau qaravi matakau. Oqo na kena icavacava ni " *leqa levu* " e parofisaitaki ena Vakatakila 1. Na gauna e vakayagataka kina o koya e lewa na " *matanisiga* " me totogitaki ira kina na nona dausokalou.

Tikina e 9: " *A ra sa kama na tamata e na katakata levu, a ra sa vosavakacacataka na yaca ni Kalou ko koya sa lewa na veivakararawataki oqo, a ra sa sega ni veivutuni me ra vakarokorokotaki koya.* "

Ena ivakatagedegede ni veivakakaukauwataki era sa yacova, era sega ni veivutunitaka na nodra ivalavala ca na vukitani ka ra sega ni vakamalumalumutaki ira ena mata ni Kalou, ia era vakalialiai Koya ena nodra " *vosavakacacataka* " *na* yacana . era sega ni saga me ra kila na Nona dina ka vakadewataka me yaga vei ira na Nona galu vakaveitalia. Ka ni sa basika na dredre, era sa vosavakacacataka na Nona " *yaca* . " " *veivutuni* " e vakadeitaka na itukutuku ni " *bula* " ni " *ikaono ni davui* " ni Vakatakila 9:20-21. Na tawa vakabauta vukitani era tamata lotu se sega ni lotu ka ra sega ni vakabauta na Kalou Dauveibuli Kaukauwa. Na matadra sa dua na dai ni mate vei ira.

Tikina e 10 : " *Na ikalima ni agilosi sa sovaraka na nona bilo ki nai tikotiko vakaturaga ni manumanu. A sa ubia na nona matanitu na butobuto ; a ra sa gunuva na yamedra na tamata e na rarawa.* "

Na " *ikalima* " e taura me kena takete vakatabakidua, " *na idabedabe vakatui ni manumanu,* " oya, na yasana o Roma e tiko kina na Vatikani, e dua na matanitu vakalotu lailai ni papists e tu kina na Basilica ni St. Ia, me vaka eda sa raica, na " *idabedabe vakatui* " dina ni Popi e tiko mai Roma makawa, ena ulunivanua o Caelian ena lotu tinadra na veimatalotu kecega e vuravura, na Basilica ni St. Na Kalou e vakaluvuci koya ki na " *butobuto* " inky ka biuti ira na tamata rai kecega ena itutu ni tamata mataboko. Na kena revurevu e mosimosi sara , ia me baleta na itekitekivu oqo ni lasu vakalotu e vakaraitaki me vaka na rarama ni Kalou duadua ga kei na yaca i Jisu Karisito, e dodonu taucoko ka dodonu. " *Veivutuni* " sa sega ni rawa, ia na Kalou e vakaraitaka na nodra vakaukauwataka na nodra vakasama na nona takete bula.

Tikina e 11 : " *A ra sa vosavakacacataka na Kalou ni lomalagi e na vuku ni nodra rarawa kei na nodra mavoa, a ra sa sega ni veivutunitaka na nodra i valavala .* "

Na tikina oqo e vukei keda me da kila ni dau yaco tikoga mai na veivakacacani ka sega ni mudu rawa. Ia ena nona vakabibitaka na sega ni " *veivutuni* " kei na kena tomani tikoga na " *veivakacacani ,* " e vukei keda na Yalo me da kila ni sa tubu ga na nodra cudru kei na nodra ca na vukitani. Sa ikoya na inaki e vakasaqara na Kalou e vakauqeti ira ki na iyalayala , me rawa ni ra vakatulewataka na nodra mate na digitaki.

Tikina e 12 : " *Sa sovaraka na kena ikaono na nona bilo ki na uciwai levu na Uferetisi, ka sa mamaca na kena wai, me vakarautaki kina na sala vei ira na tui era lako mai na tokalau.* "

Na " *ikaono* " e taketetaki Iurope, ka vakatokai ena yaca vakatakarakara ni " Uciwai *na Uferetisi* ," ka, ena rarama ni iyaloyalo ni Vkta . Na " *mamaca ni nona wai* " e rawa ni vakaraitaka na kena vakarusai na nona iwiliwili, ka sa, vakakina, sa voleka sara, ia e se bera sara ni bera me yaco oqo. Na kena dina, na ka e dua na ivakananumi ni itukutuku makawa, me vaka ni sa ikoya na kena vakamamacataki vakatikina na " *Uciwai na Uferetisi* " ni a taura na tui Mitia o Taraiasi na " Papiloni *"* ni *Kalitia* . gauna lekaleka. " Papiloni *na levu* " ena gauna oqo ena " lutu , " vakadrukai mai vua na Kalou Kaukauwa o Jisu Karisito.

Na nodratou veitalanoa na tolu na yalo velavela .

Tikina e 13 : " *Au sa qai raica e tolu na yalo dukadukali me vaka na lago, eratou sa lako mai na gusu ni gata levu, kei na gusu ni manumanu kila, kei na gusu ni parofita vakailasu.* "

Na tikina e 13-16 e vakaraitaka na vakavakarau ki na " *ivalu ni Amaketoni* ," ka vakatakarakarataka na vakatulewa me ra vakamatei na dauvakacaca ni Siga ni Vakacecegu ka ra yalodina tikoga vua na Kalou Dauveibuli . Taumada, ena sala ni vakatevoro, na tevoro, e vakatotomuri Jisu Karisito, e vaka me vakadeitaka vei ira na vukitani ni dodonu na nodra digitaka na Sigatabu. E vakauqeti ira gona mera taura na nodra bula na dau vakatabuya na Siga ni Vakacecegu yalodina. Na lewe tolu vakatevoro oqo e kauta vata mai ena dua ga na

ivalu, na tevoro, na vakabauta vaka-Katolika, kei na vakabauta vaka-Tawase, oya, " *na gata levu, na manumanu kei na parofita lasu* ." Eke sa vakayacori kina na " *veivala* " e vakavotui ena Vakatakila 9:7-9. Na kena cavuti na " *gusu* " e vakadeitaka na veisau ni vosa ni veitalanoa ka yaco kina na kena vakaroti na nodra vakamatei na digitaki dina; e dua na ka era sega ni kauwaitaka se veisisivi vakaoti. Na " *lago* " era sega ni veiletitaki rawa , me baleta na Kalou , manumanu era vakatokai me ra sega ni savasava, ia ena itukutuku oqo, na Yalo e vakaibalebaletaka na vuka lelevu e rawa ni cakava na manumanu oqo. Ena maliwa ni " *manumanu "* ni Iurope kei na " *parofita lasu* " ni Amerika e tiko kina na Wasa Atalanitika rabailevu , kei na nodrau sota e okati kina na kena caka na vuka lelevu. Ena kedra maliwa na kai Igiladi kei na kai Amerika , era dau vakaraitaki na kai Varanise me vaka na "lago" kei na " daukana lago." Na dukadukali e dua na ka vakatabakidua e Varanise, ka sa lutu sobu na kena ivakarau ni bula savasava ena veigauna, me tekivu mai na kena Veisau ni 1789 , ena gauna e biuta kina na galala me uasivi cake mai na veika kecega . Na yalo dukadukali e vakabulabulataki iratou na lewe tolu oqo sai koya na galala, ka vinakata " se na Kalou se na iVakavuvuli . " Eratou sa vorata kece na lewa vakalou kei na kena lewa, ka ratou sa duavata kina ena ulutaga oqo. Era lako vata mai baleta ni ra tautauvata.

Tikina e 14 : " *Ni ra sa yalo ni tevoro, era sa cakava na cakacaka mana, era sa lako yani vei ira na tui kei vuravura, me ra vakasoqoni ira ki nai valu ena siga levu ni Kalou Kaukauwa.* "

Me tekivu mai na vosa ni cudruvi ni lawa ni Dan.8:14, era sa vakaraitaki ira na yalo ni tevoro ena rawaka levu e Igiladi kei Amerika. Na vakatevoro e ivakarau tudei ni gauna oya , ra qai matau vei ira na tamata na mataqali veimaliwai oqo kei ira na yalo tawarairai , ia era cakacaka. Ena vakabauta ni lotu Tawase, e levu sara na ilawalawa vakalotu era maroroya tiko na nodra veiwekani kei ira na timoni , era vakabauta ni tiko na nodra veiwekani kei Jisu kei ira na nona agilosi. E rawarawa sara vei ira na tevoro me ra vakacalai ira na lotu Vakarisito e cata na Kalou, ka ra na rawa tikoga ni vakadeitaka vei ira me ra soqoni vata me ra vakamatea , ki na iotioti ni dua , lotu Vakarisito lotu kei na Jiu , maroroya na Siga ni Vakacecegu . Na ivakarau sivia oqo, ka vakarerei rau ruarua na ilawalawa ena mate, ena vakaduavatataki rau ena veivakalougatataki i Jisu Karisito. Vei koya na Kalou, na soqoni oqo e kena inaki me *vakasoqoni ira vata* na vukitani " *me baleta na ivalu ni siga levu ni Kalou Kaukauwa* ." Na soqoni oqo e kena inaki me solia vei ira na vukitani e dua na inaki ni veivakamatei ka na vakavuna me ra kilikili vakataki ira me ra sotava na mate ena ligadra o ira era sa vakacalai ka vakacalai ena nodra lasu vakalotu. Na vuna levu ni ivalu oya, vakadodonu sara, na digidigi ni siga ni vakacegu, ka vakamalua, e vakaraitaka na Yalo ni sega ni tautauvata na veisiga e vakaturi. Ni sa dua na ka me baleta na Siga ni Vakacecegu vakatabui e sega ni lailai sobu ena kena ituvaki mai na " *siga levu ni Kalou Kaukauwa* ." E sega ni tautauvata na veisiga, ka sega talega ni tautauvata na kaukauwa veibasai. Me vaka ni sa vakasavi ira tani na tevoro kei ira na nona timoni mai lomalagi, o Jisu Karisito, ena kaukauwa " *Maikeli* , " ena vakatauca na nona qaqa vei ira na kena meca.

Tikina e 15 : " *Raica, au sa lako mai me vaka na daubutako, sa kalougata ko koya sa vakatawa ka maroroya na nonai sulu, de lako luvawale ka raica na nona madua.* "

Na keba e valuti ira na dau maroroya na Siga ni Vakacecegu vakalou sai koya na lotu Vakarisito tawayalodina lasu, oka kina o ira na lotu Tawase, ka kaya vei ira o Jisu ena Vakatakila 3:3 : " Mo nanuma kina na nomu sa ciqoma ka rogoca, ka taura matua ka veivutuni. Kevaka o sega ni yadra, au na lako mai vei iko me vaka e dua na daubutako *au na sega ni kila na* " . veibasai, na Yalo e vakaraitaka vei ira na digitaki ni lotu Kavitu era yaga mai na nona rarama taucoko ni parofisai ena iotioti ni gauna ni " *Leotisea* " : " *Sa kalougata o koya e yadra ka maroroya na nona isulu ", ka vakaibalebaletaka na isoqosoqo ni lotu* Kavitu sa vomi cake mai na 1994, e kaya talega: " *me kakua kina ni raica ka sega ni lako voli na nodra yaca!* "luvawale" , ena lesu tale mai nei Karisito, ena tiko ena keba ni madua kei na

veivakacacani , me salavata kei na 2 Kor. 5:2-3: " *O koya oqo keitou sa vutugu kina e na valelaca oqo, ka keitou sa gadreva me keitou daramaka na neitou i tikotiko vakalomalagi,* ***kevaka*** *keitou sa kunei ni keitou sa vakaisulu ka* ***sega ni luvawale*** ."

Tikina e 16 : " *Era sa qai vakasoqoni ira vata ki na vanua sa vakatokai ena vosa vaka-Iperiu ko Amaketoni.* "

Na " soqoni " e vakatarogi tiko e sega ni baleta e dua na vanua vakaitikotiko, baleta ni sa dua na " soqoni " vakayalo ka kauta vata mai ena kena cakacaka veivakamatei na nodra keba na meca ni Kalou. Kuria, na vosa "har" kena ibalebale ulunivanua ka sa vuki me tiko dina e dua na buca ni Meguid d' o e Isireli ia e sega ni dua na ulunivanua ena yaca oya.

Na yaca " *Amaketoni* " e kena ibalebale " ulunivanua talei , " e dua na yaca e vakatokai, me baleti Jisu Karisito, na nona Soqoni , na nona Digitaki ka vakasoqoni ira kece na nona digitaki. Ka sa vakaraitaka vei keda na tikina e 14 voleka ni matata vinaka na cava e oka kina na ivalu ni " *Amaketoni* " ; vei ira na vukitani , na takete na Siga ni Vakacecegu vakalou kei ira na kena dauvakamuri ; ia vua na Kalou, na takete sai ira na meca ni nona digitaki yalodina.

Na "ulunivanua talei" oqo e vakaibalebaletaka talega na " Ulunivanua o Saineai " ka a kacivaka kina na Kalou na nona lawa vei Isireli ena imatai ni gauna ni oti na nodra biubiu mai Ijipita. Baleta na nodra takete na vukitani sa ikoya dina na Siga ni Vakacecegu vakatabui ni ikavitu ni siga ni nona ikava ni vunau kei ira na kena dauvakamuria yalodina. Vei koya na Kalou, na itovo "talei" ni "ulunivanua" oqo e sega ni veiletitaki rawa, baleta ni sega ni dua e tautauvata kei na itukutuku kece ni tamata. Me taqomaki mai na qaravi matakau vakatamata, a biuta kina na Kalou na kena vanua dina me kua ni kila na tamata. E tiko vakailasu ena ceva ni vanua o Ijipita ena itukutuku makawa, e dina sara ki na vualiku-icake kei " *Mitiani* ", na vanua e tiko kina o " *Jecoro* " , na tamai " *Sefora "* , na wati Mosese, oya me tukuni, ki na vualiku ni gauna oqo o Saudi Arabia. Era solia na lewena na Ulunivanua dina o Saineai na yaca "al Law z " ka kena ibalebale "na Lawa"; e dua na yaca dodonu ka vakadinadinataka na kena tokoni na italanoa vakaivolatabu e vola o Mosese. Ia e sega ni " *vanua "* vakaitikotiko oqo era na sotava kina na vukitani na Karisito qaqa lagilagi ka vakalou. Baleta na vosa oqo " *vanua* " e veivakacalai ka kena dina e taura e dua na yasana raraba, me vaka ni o ira na digitaki era, ena gauna oqo, era se veiseyaki tikoga e vuravura raraba. O ira na digitaki bula kei ira era sa tucake tale era na " vakasoqoni " mai vei ira na agilosi vinaka i Jisu Karisito me ra tomani Jisu ena o ni lomalagi.

Tikina e 17 : " *Sa sovaraka na nona bilo ki cagi na ikavitu ni agilosi. Sa qai rogo mai e dua na domo levu mai na vale ni soro, mai na i tikotiko vakaturaga, ka kaya , 'Sa oti !* "'

Ena ruku ni ivakatakilakila ni " *ikavitu ni mate ca sa sovaraki ki na cagi* ," ni bera ni ra vakayacora na vukitani na nodra ituvatuva ni caka cala, o Jisu Karisito, na Dua dina, e rairai kaukauwa duadua ka lagilagi, ena dua na lagilagi vakasilesitieli sega ni vakatauvatani rawa, ka ra tomani koya e vuqa sara na agilosi. **Eda sa kunei keda tale ena gauna ni "** ***ikavitu ni davui*** **"** ka, me vaka na Vakatakila 11:15 , o Jisu Karisito, na Kalou Kaukauwa, e taura na matanitu kei vuravura mai vua na tevoro. Ena Efeso. 2:2, e vakatokai Setani o Paula ena itutu me " *turaga ni kaukauwa ni cagi* ." " *Cagi* " sai koya na elemeniti era wasea na tamata kecega e vuravura, ka lewa me yacova na lesu tale mai lagilagi i Jisu Karisito. Na gauna ni nona lako mai vakalagilagi sai koya na gauna e kovea kina mai vua na tevoro na nona kaukauwa vakalou na veiliutaki kei na kaukauwa oqo vei ira na tamata ka vakaotia.

Mo kila na vosota ni Kalou ka sa waraka tiko me 6,000 na yabaki na gauna ena kaya kina: " *Sa oti!* " ka qai kila na kena yaga e solia ki na " ikavitu ni siga vakatabui " ka parofisaitaka na yaco mai ni gauna o ya ni sa na mudu na galala e biu tu vei ira na nona ibulibuli tawayalodina . Era na muduka na veika bula talaidredre na nodra vakayalolailaitaki koya, vakacudrui koya, beci koya, ra qai vakaloloviratakí koya baleta nira na vakarusai. Ena Dan.12:1 e parofisaitaka na Yalo na lako mai lagilagi oqo, ka vakatoka me o " ***Maikeli*** ," na

yaca vakalomalagi vakaagilosi i Jisu Karisito: " Ena gauna ko ya *ena tucake mai* ***o Maikeli*** *, na Turaga levu sa tu ena vukudra na luve ni nomu tamata : ka na yaco e dua na gauna ni rarawa , me vaka e se bera vakadua ni bau yaco mai na gauna sa tiko kina e dua na matanitu ena gauna o ya kei na tamata ki na : e dua ena kunei ni volai tu ena ivola* ." E sega ni vakarawarawataka na Kalou me kilai na nona ituvatuva ni veivakabulai baleta ni sega ni cavuta na iVolatabu na yaca "Jisu" me vakatoka na Mesaia ka solia vua na yaca vakaibalebale ka vakaraitaka na nona vakalou vuni: " ***Emanueli*** " (Kalou vata kei keda) Aisea.7 :14: " *O koya gona na Turaga vakataki koya ena solia vei iko e dua na luvena tagane, ka na vakalougatataki iko: na yacana o* ***Emanueli*** "; " ***Tamada Tawamudu*** " ena Aisea.9:5: " *Ni sa sucu vei keda e dua na gone, sa soli vei keda e dua na luvena tagane: ia na matanitu ena tiko e tabana; ena vakatokai na yacana ko Veivakurabuitaki, na Daunivakasala, na Kalou kaukauwa,* ***na Tamada tawamudu*** *, na Turaga ni Sautu* .

Tikina e 18 : " *A sa liwa mai na livaliva, na domo, kei na kurukuru, kei na uneune levu, sa sega vakadua ni bau yaco mai na gauna era sa buli kina na tamata e vuravura, na uneune kaukauwa vakaoqo.* "

Eke eda kunea kina na malanivosa ni tikinivolatabu bibi ni iVakatakila 4:5 e vakavoutaki ena iVakatakila 8:5 . Sa lako tani mai na Kalou mai na nona tawarairai, o ira na tamata vakabauta tawayalodina ka tawavakabauta, ia o ira talega na lotu Adventist yalodina, era rawa ni raica na Kalou Dauveibuli o Jisu Karisito ena lagilagi ni nona lesu tale mai. Na iVakatakila 6 kei na 7 e sa vakaraitaka vei keda na nodrau itovo veibasai na keba e rua ena ituvaki rerevaki ka lagilagi oqo.

Ka ra sotava e dua na uneune kaukauwa, era sa vakadinadinataka ena rere na imatai ni tucaketale ka maroroi tu vei ira na digitaki i Karisito, me vaka na Vkta.20:5, kei na nodra kau cake ki lomalagi ka ra sa tomani Jisu kina. E yaco na veika me vaka e kacivaki ena 1 Ces. 4:15 ki na 17: " *Ni keitou sa tukuna vei kemudou na ka oqo* ***e na vosa ni Turaga*** *: koi keitou sa bula tiko ka tiko me yacova na nona lako mai na Turaga, keitou na sega ni liutaki ira era sa moce. Ni na lako sobu mai lomalagi na Turaga ena kaila, ena domo ni agilosi levu, kei na davui ni Kalou eda na bula taumada* ***. kauti ira vata*** *kei ira ena o* me ra sotava ***na Turaga ena caqi*** . Ka vakakina eda na ***dau*** *tiko vata kei* ***na*** *Turaga* . nikua, ni o ira na digitaki " *mate* " era sa tiko ena mata i Karisito, baleta na nona vakasama e vakaraitaka ni, ena kena veibasai, era nanuma na tamata kecega ni o ira na " *bula* " digitaki era na curu ki lomalagi ni bera na " *mate* ."

Tikina e 19 : " *A sa wase vakatolu na koro levu, a sa bale na veikoro ni veimatanitu: a sa qai nanumi Papiloni levu e na mata ni Kalou, me solia vua na bilo ni waini ni nona cudru katakata.* "

Na " *tolu na iwasewase* " e baleta " *na gata levu, na manumanu kila, kei na parofita lasu* " era soqoni vata ena tikina e 13 ni wase oqo. Na ikarua ni vakadewa e yavutaki ena tikinivolatabu oqo mai vei Saka. 11:8: " *Au na vakarusai iratou na tolu na ivakatawa ena dua ga na vula; sa sega ni vosota rawa na yaloqu vei iratou, ka sa cati au talega na yalodratou* ." Ena itukutuku oqo, na " *tolu na ivakatawa* " e vakatakarakarataka na tolu na iwasewase ni tamata e Isireli: na tui, na bete, kei na parofita. Ni vakasamataki na iotioti ni itukutuku, ka rau veiwekani ka duavata kina na vakabauta ni lotu Tawase kei na lotu Katolika, " *na tolu na ilawalawa* " e vakatakilakilataki ena: " *na drakoni "* = na tevoro; "na manumanu" = *na* tamata lotu Katolika kei na lotu Tawase era sa vakacalai ; " *na parofita lasu* " = na lotu Katolika kei na lotu Tawase.

Ena keba sa vakadrukai, sa mudu na kila vinaka, " *sa wasei vakatolu na koro levu* "; Ena kedra maliwa na dauvakacalai ka vakacalai , na keba ni manumanu kei na parofita lasu , na veicati kei na veicati e vakauqeta na veisausaumi vei ira na dauveivakacalai lasu era vakavuna na nodra vakayalia na veivakabulai. Sa qai vakayacori kina na ulutaga ni " *vintage " ena dua na vakatulewa ni dra ni akaude ka kena takete* levu era , vakasama ka dodonu, na

qasenivuli vakalotu. Na veivakaroti oqo mai na Jeme.3:1 sa qai taura na kena ibalebale taucoko: " *Kemuni na wekaqu, me kakua ni lewe vuqa vei kemuni me ra qasenivuli, ni* ***dou sa kila ni da na lewai vakabibi cake*** ." Ena gauna oqo ni " *veivakararawataki* " , na cakacaka oqo e vakauqeti ena vosa oqo: " *A sa nanuma na Kalou ko Papiloni na Ka Levu me solia vua na bilo waini ni nona cudru katakata* ." Na iVakatakila 18 ena vakatabui taucoko ki na kena vakavotui na itotogi oqo vei ira na lotu tawavakalou.

Tikina e 20 : " *A sa dro tani na veiyanuyanu kecega, ka sa sega ni kune na veiulunivanua.* "

Na tikina oqo e vakalekalekataka na veisau ni vuravura ka , vakayacori ena uneune levu , e taura e dua na tiki ni veilecayaki raraba, sa " *sega ni vakaiyalayala* " ka sega ni dede sa " *lala* " se " *vakaloloma "* . *Oqo* na kena itinitini, na kena itinitini, ni " *ivalavala ca veivakarusai "* e vakacacani ena Taniela 8:13 ka parofisaitaki na kena iotioti ni itotogi ena Tani . 9:27 .

Tikina e 21: " Sa qai *lutu mai lomalagi na uca cevata levu vei ira na tamata , na kena bibi e* ***dua na taledi :*** *a ra sa vosavakacacataka na Kalou na tamata e na vuku ni* ***mate ca*** *ni uca cevata, ni sa levu sara na* ***mate ca.*** "

Ni sa vakayacori na nodra cakacaka vakaloloma , era na qai vakarusai na lewe i vuravura ena dua na matedewa ka na sega ni rawa vei ira me ra dro tani mai kina : ena lutu vei ira na vatu ni " *ucacevata* " . Na Yalo e vakaraitaka vei ira na bibi ni " *dua na taledi* " se 44.8 na kilokaramu . Ia na vosa oqo " *taledi* " e levu cake na kena isau vakayalo ka yavutaki ena " vosa vakatautauvata ni *taledi* " . Ena sala oqo, e imputes vei ira na lutu na nodra itavi o ira era sega ni vakayacora vua na " *taledi* " se na isolisoli e solia vei ira na Kalou ena vosa vakatautauvata. Ka sa tini sara na itovo ca oqo ena kena saumi vei ira na nodra bula, na imatai , kei na kena ikarua ka a rawa ga vei ira na digitaki dina. Me yacova na nodra iotioti ni cegu ni bula, era sa tomana tikoga na nodra " *vosavakacacataka* " (vakacacana) na " *Kalou* " ni lomalagi ka totogitaki ira.

Na "vosa vakatautauvata ni *taledi* " ena qai vakayacori vakaidina. Ena solia na Kalou vei ira yadua, me vaka na ivakadinadina ni cakacaka ni nodra vakabauta; vei ira na lotu Vakarisito tawayalodina, ena solia na mate qai vakaraitaka ni dau kaukaua qai dau veivakalolomataki me vaka era nanuma ra qai lewai koya . Ka vei ira na digitaki yalodina, ena solia na bula tawamudu me vaka na vakabauta era a biuta ena nona loloma kei na nona yalodina uasivi sa vakacerecerei vei Jisu Karisito ena vukudra; na veika kece oqo me vaka na ivakavuvuli e cavuta o Jisu ena Maciu 8:13: " *me vaka na nomudou vakabauta* ."

Ni oti na iotioti ni mate ca oqo, sa qai laladidi na vuravura, sa sega kina na veimataqali bula vakatamata. E rawata tale kina na itovo ni " *qara sega ni vakabotona* " ni Vakatekivu 1:2.

<u>Wase 17: E Vakaraitaki *na Dauveibutakoci qai kilai .*</u>

Tikina e 1: " *Sa qai lako mai e dua vei iratou na agilosi e vitu ka ratou taura na bilo e vitu ka vosa vei au, ka kaya , 'Lako mai, meu vakaraitaka vei iko na lewa ni yalewa dautagane levu sa dabe tiko ena dela ni wai e vuqa.* '"

Mai na imatai ni tikina oqo , na Yalo e vakaraitaka na inaki ni wase oqo 17: na " ***<u>lewa</u>*** " ni " ***yalewa dautagane levu*** " o koya e " ***dabe tiko ena vuqa na wai*** " oya, o koya e lewa ,

me vaka na tikina e 15, " tamata , *lewe vuqa, veimatanitu kei na vosa* " o koya, ena ruku ni ivakatakilakila " planetary designa , Euph alprare . ni lotu Vakarisito ena " *ikaono ni davui* " ni Vakatakila 9:14 : o Amerika, Sauca Amerika, Aferika kei Ositerelia. Na cakacaka ni veilewai e semati ki na itukutuku ni " *iotioti ni vitu na veivakararawataki* ," se " *vitu na bilo* " eratou sovaraka na " *agilosi e vitu* " ena wase 16 sa oti .

Na ibalebale oqo ni naba 17 me vaka e dua na " ***veilewai*** " e vakadeitaki ena Taniela 4:17: " ***Na lewa*** *oqo e* ***na nodra ivakaro na dauvakatawa*** *,* ***kei na ivakaro oqo*** *e na nodra ivakaro na tamata yalosavasava,* ***me ra kila kina na bula ni sa lewa na matanitu ni tamata ko Koya sa Cecere Sara*** *, ka sa solia vei ira kecega na tamata e vinakata* ."

Na " *lewa* " e vakatarogi tiko sai koya na Kalou Kaukauwa, ka dodonu me saumi vua na veika buli kecega mai lomalagi kei vuravura; oqo e vakaraitaka na kena bibi na wase oqo. Eda raica ena itukutuku ni ikatolu ni [agilosi] ena wase 14 ni veivakatakilai oqo e vu mai na bula tawamudu se mate. Na itukutuku ni " *veilewai* " oqo sa ikoya gona na " *manumanu sa tucake mai vuravura* " ena wase 13.

Dina ni tu na veivakaroti ena itukutuku makawa kei na parofisai, ia na vakabauta vaka-Tawase ena 1843 kei na vakabauta vaka-Karisito vakamatanitu ena 1994 erau a lewa na Kalou me rau sega ni ganita na veivakabulai e solia o Jisu Karisito. Me vakadeitaki kina na lewa oqo, erau curu ruarua ina veidinadinati vakalotu e vakatura na lotu Katolika vakaRoma, dina ga nira sa vakacacana na painia ni ilawalawa ruarua qori na kena itovo vakatevoro. Me kua ni cala oqo, e dodonu me vakadeitaka o koya e digitaki se o cei na meca levu i Jisu Karisito: o Roma, ena kena itukutuku taucoko ni lotu butobuto kei na pope. Na nodrau cala na lotu Tawase kei na lotu Kavitu e levu cake sara baleta ni rau a vakacacana ka vakavulica na painia ruarua oqo na itovo vakatevoro oqo ni lotu Katolika vaka-Roma. Na veisautaki oqo mai vei rau ruarua e vakavuna e dua na ivalavala ni veivakaisini vei Jisu Karisito na iVakabula duadua ga ka Turaganilewa levu. E rawa vakacava oqo? Na lotu ruarua oqo e rau sa vakabibitaka ga na sautu vakavuravura kei na veimaliwai vinaka ena kedrau maliwa na tamata ; o koya gona, ena gauna ga e sa sega ni veivakacacani kina na vakabauta Katolika, sa yaco vei ira, me ciqomi, se vinaka cake sara, me veiwekani me yacova sara na kena caka e dua na veiyalayalati kei na veidinadinati vata kei koya. Na vakasama kei na lewa dodonu ni Kalou e vakatakilai mai e sa beci vakakina ka butuki ena ruku ni yavana. Na cala oya me vakabauti ni Kalou e vakasaqara vakabibi na veisaututaki ena kedrau maliwa na tamata, baleta ni dina , e vakacala na cala e caka vua na nona tamata, na nona lawa, kei na nona ivakavuvuli ni vinaka e vakaraitaki ena kena cakacaka vakalotu. Na ka dina e sa rui bibi sara mai na gauna e vakaraitaka kina vakamatata sara o Jisu na ulutaga oqo ena nona kaya ena Maciu 10:34 ki na 36: " *Dou kakua ni nanuma ni'u sa lako mai me'u kauta mai na sautu ki vuravura; au sa sega ni lako mai me'u kauta mai na sautu, na iseleiwau ga. Ni'u sa lako mai me'u veivala kei na tamana kei na luvena yalewa, kei na tinana kei na luvena yalewa, . na tina ni watina era na meca ni tamata o ira na nona lewe ni vale* ." Ena kena yasana , na lotu Vakarisito vakamatanitu e sega ni vakarorogo ki na Yalo ni Kalou o koya, ena nona vakalesuya mai na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga ena maliwa ni 1843 kei na 1873, e vakaraitaka na Sigatabu vaka-Roma ka vakatoka me " *ivakatakilakila ni manumanu* " mai na kena tauyavutaki ena ika 7 ni Maji, 321 . na veilewai ena Sigatabu vaka-Roma sa yaco me veitokani kei na veitacini, sega ni vaka na Kalou ka dau **tautauvata tikoga .** , na Sigatabu Vakarisito e vakadewataki mai na lotu butobuto ni matanisiga e vu levu duadua ni nona cudru. Na lewa duadua ga e bibi sai koya na Kalou, ka kena inaki na nona Vakatakila vakaparofisai me vakaveiwekanitaki keda kei na nona lewa. Na kena itinitini, e sega ni dodonu me ubia na sautu na nona cudru dodonu na Kalou bula. Ka dodonu me da vakatulewa me vaka na nona vakatulewa ka vakatakilakilataka na veiliutaki vakamatanitu se vakalotu me vaka na nona rai vakalou. Me vaka na vua ni iwalewale oqo, eda raica kina *na " manumanu* " kei na kena ivalavala, ena gauna mada ga ni sautu veivakacalai.

Tikina e 2 : " *Era sa veibutakoci kei koya na tui kei vuravura, ka ra sa mateni na lewe i vuravura ena waini ni nona veibutakoci.* "

Ena tikina oqo , e vakayacori kina e dua na veiwekani kei na nona cakacaka na " *yalewa o Jesepeli* " ka beitaki koya o Jisu Karisito ni vakavuna me ra gunuva na nona dauveiqaravi na " *waini vakayalo ni veibutakoci (se veibutakoci)* " ena Vakatakila 2:20; na veika e vakadeitaki ena iVakatakila 18:3. Na veika oqo e semati talega kina na " *yalewa dautagane* " kei na " *kalokalo ni Vunikau* " ni Vakatakila 8:10-11; na vunikau ni nona waini gaga e vakatauvatana kina na Yalo na nona ivakavuvuli vakalotu ni lotu Katolika vakaRoma .

Ena tikina oqo, e dodonu kina na nona vakacacana na lotu Katolika na Kalou ena noda gauna mada ga ni sautu baleta ni cala e vakacacana e vorata na nona lewa vakalou. Na volavola ni iVolatabu Tabu, ka vakatokai me nona " *ivakadinadina e rua* ," e vakadinadinataka na ivakavuvuli vakalotu lasu ni lotu vaka-Roma oqo. Ia e dina ni kena ivakavuvuli lasu ena vakavuna na kena revurevu ca duadua vei ira na kena dauvakacalai : na mate tawamudu; ka na vakadonuya na nodra cakacaka ni veisausaumi ni " *vuata* " ni Vakatakila 14:18 ki na 20.

Tikina e 3 : " *Sa kauti au tani ko koya e na yalo Tabu ki na vanua liwa, ka'u sa raica e dua na yalewa sa dabe tiko e na dua na manumanu damudamu, sa sinai e na yaca ni vosavakacaca, sa vitu na uluna ka tini na kena ileu.* "

" *... ena dua na vanua dravuisiga* ", ivakatakarakara ni veivakatovolei ni vakabauta ia e vakakina na draki vakayalo "arid" ni itukutuku ni noda " *gauna ni icavacava* (Dan.11:40) " , na gauna oqo, na iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta ena itukutuku vakavuravura , na Yalo e vakatayaloyalotaka na ituvaki vakayalo ka qaqa ena iotioti ni itukutuku oqo . " *Na yalewa e lewa e dua na manumanu damudamu* ". Ena iyaloyalo oqo, Roma e lewa na " *manumanu e tucake mai vuravura* " ka vakatoka na lotu Tawase Amerika ena gauna era cakava kina " *sokaloutaka na ivakatakilakila ni manumanu* " Katolika ena kena vakatautaki na kena siga ni vakacegu e taukena mai na Empara Constantine I. [Ena] iotioti ni itukutuku oqo, sa sega tale ni dua na diadems, se ena " *vitu na hornsn "* . ivakatakilakila , ena kisi oqo, ni veiliutaki vakamatanitu ni tamata lotu Vakarisito mai Iurope kei na vuravura raraba e vakayagataka. Ia na veimaliwai taucoko oqo sa roka ni ivalavala ca: " *damudamu* ."

Ena Apo.13 :3 eda wilika kina: " *Au a raica e dua na uluna me vaka ni sa mavoa vakaca sara; ka sa vakabulai na nona mavoa vakadomobula. A ra sa kurabui kecega na vuravura ena vuku ni manumanu* . " Eda kila ni veivakabulai oqo e baleta na Veiyalayalati nei Napoleon I. Mai na gauna [oqo] , sa sega tale ni vakatarai keda na Kalou, me vakatokai me " ***manumanu*** ": " *A ra sa kurabui kecega na kai vuravura ni sa muria* ***na manumanu .*** " Oqo e vakadeitaka na ivakamacala sa soli mai cake. Na meca ni Kalou e nona meca tikoga baleta ni sega ni cegu na nona valavala ca ki na nona lawa, e na gauna ni sautu me vaka e na gauna ni valu. Ka sa meca talega ni Kalou sa ikoya talega na nona digitaki yalodina ena gauna ni sautu se ivalu.

Tikina e 4 : " *Sa vakaisulu na yalewa ena roka damudamu kei na roka damudamu, ka vakaiukuukutaki ena koula, na vatu talei, kei na mataniciva talei. Sa tu e ligana e dua na bilo koula sa sinai tu ena veika vakasisila kei na dukadukali ni nona dautagane* . "

Eke talega, na ivakamacala e vakaraitaki e taketetaka na cala vakayalo ni ivakavuvuli. E cata na Kalou na nona ivalavala vakalotu; na nona misa kei na nona eukaristia vakasisila, ka imatai ka bibi duadua, na nona taleitaka na bula vakailavo kei na iyau, ka kauti koya ki na veivakadonui era vinakata na tui, turaga, kei ira kece na vutuniyau e vuravura. Na " *yalewa dautagane* " e dodonu me vakaceguya na nona "kilai" se nona daulomani.

Na roka oqo " *damudamu* " e vu mai na " *yalewa dautagane* " vakataki koya: " *damudamu kei na damudamu* ." Na vosa " *yalewa* " e vakaibalebaletaka e dua na " *lotu* ," e dua na soqoni vakalotu, me vaka e tukuna na Efeso. 5:23 , ia e vakakina, " *na koro levu sa lewai ira na tui kei vuravura* ," me vaka e vakavuvulitaka na tikina e 18 ni wase 17 oqo. Me

vakalekalekataki, e rawa ni da kila na roka ni isulu "ni kadinala kei na bisopi" ni Vatikani ni Roma. Na Kalou e vakaraitaka na Misa ni lotu Katolika ena kena vakayagataki na bilo " *koula* ", ka dodonu me vakatakarakarataka kina na waini kaukauwa na dra i Jisu Karisito. Ia na cava na nanuma ni Turaga me baleta na ka oqo? E tukuna vei keda: me isosomi ni Nona dra veivueti, e raica ga o Koya na " *veika vakasisila kei na dukadukali ni nona dautagane* ." Ena Tani. 11:38, na " *koula* " e cavuti me iukuuku ni Nona veivalenilotu, ka vakatoka na Yalo me " *kalou ni veivale kaukauwa* ."

Tikina e 5 : " *A sa volai e na yadrena e dua na yaca,* ***Na ka vuni*** *: O Papiloni na ka levu, na tinadra na yalewa dautagane kei na veika vakasisila e vuravura.* "

Na " *ka vuni* " e tukuni ena tikina oqo e " *ka vuni* " vei ira ga e sega ni vakararamataki ira na Yalo i Jisu Karisito; era sa vakakina, e kalouca, na lewe vuqa duadua. Baleta, " *na rawaka kei na rawaka ni wiles* " ni matanitu vakapopi kacivaki mai na Tani. 8:24-25 ena vakadeitaki me yacova na gauna ni kena lewa, ena ivakataotioti kei vuravura. Me baleta na Kalou, sai koya na " *ka vuni ni cala* " ka a kacivaka ka sa vakayacora oti na tevoro ena nodra gauna na iapositolo, me vaka na 2 Ces.2:7 : " *Ni sa cakacaka tiko na ka vuni ni cala; o koya ga e se taura tikoga e dodonu me kau tani* . " Na " logic na, *na Balon "* e semati ki na . koro makawa ni yaca oqo e sa sega tale. Ia sa solia oti o Pita na yaca oqo vakayalo vei Roma, ena 1 Pita.5:13 ka ka ni rarawa vei ira na lewe vuqa era vakacalai, o ira ga na digitaki era sa vakarorogo ki na dodonu oqo e solia na iVolatabu. Qarauna na ibalebale vakarua ni vosa " *vuravura " ka* vakaibalebaletaka talega eke, na talairawarawa ni lotu Tawase, baleta me vaka ga na levu ni vakabauta ni lotu Katolika e duavata, me vaka na levu ni vakabauta ni lotu Tawase e vuqa, me ra vakatokai me ra "dautagane *"* , luvena yalewa na nodra lotu Katolika " *tinadra* ". Era wasea na goneyalewa na " *veika vakasisila* " ni nodra " *tinadra* ". Na ka bibi ni " *veika vakasisila "* oqo sa ikoya na Sigatabu, " *na ivakatakilakila* " ni kena lewa vakalotu ka sa vakacurumi kina.

Na ibalebale dina ni vosa " *vuravura* " e dodonu talega baleta ni sega ni vosota na lotu Katolika e vakavuna na veivakacacani levu vakalotu e vuravura raraba . E vakadukadukalitaka qai vakavuna me cati na vakabauta Vakarisito ena nona vakauqeti ira na tui mera veisautaki ira na tamata e vuravura mera talairawarawa kina. Ia ni sa yali na kena kaukauwa, sa tomani tikoga na kena " *veika vakasisila* ", ka vakalougatataki ira sa vosavakacacataka na Kalou ka vosavakacacataki ira sa vosavakalougatataka. Na nona itovo butobuto e vakaraitaki ena nona kacivi ira na Musolomani, ka nodra lotu e vakaraitaka o Jisu Karisito me dua vei ira na parofita lailai duadua, "taciqu."

Tikina e 6 : " *Au sa raica na yalewa ni sa mateni e na nodra dra na tamata yalosavasava, kei na nodra dra era sa mate ena vuku i Jisu. Ia ni'u sa raici koya, au sa kurabui vakalevu.* "

Na tikina oqo e taura e dua na vosa mai vei Tani. 7:21, ka vakamacalataka eke ni *o ira na "yalosavasava* " e vala ka lewai ira era sa " *ivakadinadina i Jisu* ." Oqo e vakararamataka vakalevu na ka vuni ni " *Papiloni na Ka Levu* . " Na lotu vaka-Roma e gunuva " *na nodra dra* " na digitaki me yacova sara na kena mateni. O cei ena vakatitiqataka e dua na lotu Vakarisito, me vakataki Roma vakapopi ena gauna oqo, ni o koya na " *yalewa dautagane* " oqo e vakavuna me " *mateni ena dra era vakadavea na ivakadinadina i Jisu* "? Na digitaki, ia o ira ga. Ni , ena parofisai, sa vakaraitaka vei ira na Yalo na nona inaki veivakamatei na kedra meca. Na lesu tale oqo ki na nona itovo ca ka dau veivakalolomataki ena kena itinitini e laurai ni sa mai cava na gauna ni loloma soli wale. Ia na ca oqo ena uasivi cake mai na veika kecega, ena dua na ivakarau veivakurabuitaki cake sara, na itovo ni vakabauta vakalotu Tawase kaukauwa ena gauna oqo ni icavacava kei vuravura. Na Yalo e cavuta vakatikitiki "na *tamata yalosavasava* " kei *na "ivakadinadina i Jisu* ." Na imatai ni " *tamata yalosavasava* " era sotava na veivakacacani vakalotu butobuto vaka-Roma kei na veivakararawataki vakamatanitu; " *Na ivakadinadina i Jisu* " era sa vakadrukai mai na lotu butobuto vakatui kei

na pope Roma. Ni sa dua na koro na yalewa dautagane: Roma ; " *na koro levu sa lewai ira na tui kei vuravura* " mai na kena yaco mai ki Isireli, ki Jutia ena 63, me vaka na Tani. 8:9: " *na vanua totoka duadua* ." Na itukutuku ni veivakabulai ena cava ena dua na veivakatovolei ni vakabauta ka ra na basika mai kina " *na ivakadinadina i Jisu* " ka cakacaka me vakadonuya na vosa oqo; era na solia kina vua na Kalou e dua na vuna vinaka me veivuke kina me vakabulai ira mai na mate sa porokaramutaki. Ena nona gauna, e tiko na vuna vinaka me kurabui kina o Joni ena " ka *vuni* " me baleta na koro levu o Roma. E kila ga ena kena irairai kaukauwa ka sega ni yalololoma na matanitu lotu butobuto ka a talai koya me vesu ena yanuyanu o Patimo. Na ivakatakilakila vakalotu me vaka na " *bilo koula* " e taura tu na " *yalewa dautagane* " e rawa gona ni dodonu me vakadrukai koya.

Tikina e 7 : " *Sa qai kaya vei au na agilosi , "Na cava o sa kurabui kina ? Au na tukuna vei iko na ka vuni ni yalewa kei na manumanu sa colata tiko, sa vitu na uluna ka tini na kena ileu.* "

Na " *ka vuni* " e sega ni kena ibalebale me tawamudu, ka mai na tikina e 7 ka lako yani, na Yalo ena solia na itukutuku matailalai ka na rawa kina vei Joni kei keda me da laveta cake na " *ka vuni* " ka vakaraitaka vakamatata na koro o Roma kei na kena itavi ena iyaloyalo ni tikina e 3, na kena ivakatakilakila e, dua tale na gauna, e cavuti.

" *Yalewa* " e vakaibalebaletaka na itovo vakalotu ni Roma vakapope , na nona kaya ni " *yalewavou ni Lami* ," o Jisu Karisito. Ia e cakitaka na Kalou na vosa oqo ena nona vakatokai koya me " yalewa dautagane . "

Na " *manumanu e kauta tiko* " e vakatakarakarataka na matanitu kei na tamata era kila ka vakalawataka na kena veibeitaki vakalotu. E tiko na nodra itekitekivu ni itukutuku makawa ena " *tini na ileu* " ni matanitu e tauyavutaki e Iurope ni oti na nodra sereki mai na veiliutaki ni Roma vakatui me salavata kei na iyaloyalo e soli ena Tani . 7:24. Era sa sosomitaka na Roma vakatui ni " *ikava ni manumanu* ." Ka sa vakakina tikoga na veivanua oqo e kauwaitaki me yacova na kena icavacava. E toso na iyalayala ni vanua, veisau na matanitu, e lako mai na matanitu vakatui ina matanitu vakatui, ia na ivakarau ni lotu Vakarisito lasu ni pope ni Roma e vakaduavatataki ira ena kena ca sara. Ena ika 20 ni [senitiuri , na duavata oqo ena ruku ni veiliutaki] ni Roma a vakadeitaki mai na Matabose kei Iurope ka vakalawataki ena " Veiyalayalati ni Roma " ni Maji 25, 1957 kei na 2004 .

Tikina e 8 : " *Na manumanu ko a raica, sa tu e liu, ia sa sega,* ***<u>ia sa na lako cake mai na qara sega ni vakabotona</u>*** *, ka lako ki na veivakarusai. Ia ko ira era sa tiko e vuravura, era sa sega ni volai na yacadra e nai vola ni bula mai na ivakatekivu kei vuravura, era na kurabui, ni ra sa raica na manumanu; ni sa bula, ka sa sega tale, ka sa tiko .*

" *Na manumanu o a raica, sa bula oti, ka sa sega* ." Vakadewa: Na sega ni vosota vakalotu Vakarisito e a tekivu mai na 538, ka sa sega tale, mai na 1798. Na Yalo e vakaraitaka na balavu ni gauna e parofisaitaki ena veimataqali iwalewale me baleta na veiliutaki vakapopi sega ni vosota mai na Tani. 7:25: " *e dua na gauna, na veigauna, kei na veimama ni gauna; 42 na vula; 1260 na siga* ." Dina ga ni a mai cava na nona sega ni vosota ena cakacaka ni " *manumanu ka lako cake mai na qara sega ni vakaiyalayala* , " ka vakaibalebaletaka na Veisau ni Varanise kei na kena sega ni vakabauta na Kalou ena Vakatakila 11 :7, eke na vosa " *qara sega ni vakaiyalayala* " e vakaraitaki me vaka e dua na cakacaka e semati ki na tevoro, na " *Dauveivakarusai* ka vakarusa na vuravura ," o koya e vakarusa ka vakarusa na vuravura . 9:11 e vakatoka " *na agilosi ni qara sega ni vakabotona* ." Vkta. 20:1 ena solia na ivakamacala: na " *tevoro* " ena vesuki me " *dua na udolu na yabaki* " ena vuravura sa vakatamatataki ka vakatokai na " *qara sega ni vakabotona* ." Ena nona vakatoka vua na nona itekitekivu ena " *qara sega ni vakabotona* ," e vakaraitaka na Kalou ni koro oqo e sega vakadua ni **<u>dua</u>** na kena veiwekani kei koya; se ena gauna ni kena veiliutaki vakalotu butobuto, ka sa vakaibalebale sara, ia ena loma talega ni kena cakacaka vakalotu vakapopi, veibasai kei na ka era vakabauta e vuqa na tamata vakacalai **<u>me baleta na nodra yali</u>** , me

vaka ni ra na wasea vata kei koya, na kena iotioti ni " *veivakarusai* " e vakaraitaki eke. Ni ra sa beca na vosa vakaparofisai, o ira na vakaleqai ena veivakacalai ni Roma, era na kurabui baleta ni sega ni vosota vakalotu ena "basika tale *"* ena iotioti ni itukutuku oqo e kacivaki ka vakatakilai mai. E vakananuma kina vei keda na Kalou ni kila na yacadra na digitaki, me tekivu mai na " *ivakatekivu kei vuravura* . " Na nodra " *yaca* " e volai ena " *ivola ni bula ni Lami,* " o Jisu Karisito. Ka me vakabulai ira, sa dolava na nodra vakasama ki na veika vuni ni nona parofisai vakaivolatabu.

Eke au sa vakatura e dua na ikarua ni vakadidike ni tikina oqo me baleta na vosa " *qara* ." Ena vakasama oqo, au vakasamataka na iotioti ni itukutuku e taketetaka na Yalo me vaka na nona vakamacalataka na " *manumanu damudamu* " ena tikina e 3. Me vaka eda sa raica, na kena sega ni tiko na " *isala* " ena " *tini na ileu* " kei na " *vitu na ulu* " e biuta ena " *gauna ni ivakataotioti* " ; oya na noda gauna. Au sa vakasamataka tu mai vakabalavu ni vakasama ni " *manumanu* " e rawa ni vakaibalebaletaka ga e dua na cakacaka sega ni vosota ka veivakasaurarataki, ka kena itinitini e rawa ni vakavuna ga na matanitu sega ni vosota ni iotioti sara ga ni veisiga ka vakatakilakilataki ena iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta raraba. Ia na kena dina, ena icavacava ni vulaikatakata oqo ni 2020 ena gauna vakalou, e dua tale na vakasama sa vakauqeti au. Na " *manumanu* " e dina sara ni dau vakamatea tikoga na yalo ni tamata, kei ira na vakaleqai ena kena ivakavuvuli vakatamata vakalevutaki ka vakarerevaki era sa lewe levu cake sara mai vei ira era vakavuna na kena sega ni vosota. E lako mai vei na itovo vou, veivakacalai ka veivakacalai ni tamata oqo ? E vua ni nodra ivotavota na vakasama galala na dauvakasama veisau ka taketetaka na Kalou ena Vakatakila 11:7 ena yaca ni " *manumanu sa lako cake mai na qara sega ni vakaiyalayala* ." Na roka " *damudamu " e salavata kei na " manumanu* " ni noda gauna, ena tikina e 3 ni wase oqo, e vakacacana na ivalavala ca e vakavuna na galala sivia e solia vua na tamata. O cei e vakatayaloyalotaka? Na veimatanitu kaukauwa ni Tokalau ni lotu Vakarisito , na kena yavu vakalotu e vakadewataki mai na lotu Katolika ni Iurope : na USA kei Iurope, vakaoti na vakacalai mai na lotu Katolika. Na " *manumanu* " e vakaraitaka vei keda na Kalou sai koya na iotioti ni vua ni veika e parofisaitaki ena itukutuku ni " *ikalima ni davui* ." Na vakabauta vaka-Tawase, vakacalai ena vakabauta vaka-Katolika e caka vakacegu, vakaduavatataka na lotu Tawase kei na lotu Katolika cudruvi mai vua na Kalou, cokovata kei na lotu Vaka-Karisito vakamatanitu vakamatanitu ena 1994, me baleta na " *vakavakarau ki na ivalu* " ni Vakatakila 9 :7-9, " *ni Amaketoni "* , me vaka na gother ni oti na *Vakatakila* . ", me liutaka me saqati na iotioti ni tamata yalodina ni Kalou , era maroroya ka vakayacora na nona Siga ni Vakacecegu; na vo ni ikavitu ni siga e vakatabui ena ikava ni nona ivunau e tini. Ena gauna ni sautu , na nodra vosa e vakacerecerea na loloma vakaveitacini kei na galala ni lewaeloma. Ia oqo na veivakarerei kei na veivakaisini na galala " populate na vuravura ni Tokalau ; ka sa vakatakilakilataki, ena dua na tiki, ena sega ni kauwai, kei na dua na tiki lailai, ena yalayala vakalotu e vakayacori me sega ni yaga , baleta ni ra sa cudruvi mai vua na Kalou , ena vuku ni nodra ivakavuvuli vakalotu lasu , Ena sala oqo, na " *manumanu "* vakatamata oqo e sa taura dina oqo me vaka na " by *its* ". , ena kena ibalebale ni sa yaco na lotu Vakarisito me iyaloyalo kei na kena vakayagataki na vakasama vakatamata ni dauvakasama, Kirisi, Varanise veisau se vulagi **Me vaka na kisi ni Jutasa me baleti Jisu,** *na* **loloma vakatamata lasu** ni **veivakacalai ni gauna ni sautu** e vakamatea *vakalevu* **cake** *mai* na iseleiwau . e solia ena Vakatekivu 1 :2: " Na vuravura e sega na kena irairai ***ka lala , ka sa butobuto*** *tu* na mata ni wai titobu *, ka* sa vuka voli ena **dela** *ni wai* na *Yalo* ni Kalou . "

Ena nona solia na veivakaduavatataki oqo, e rawata kina na Yalo na nona inaki, oya me vakaraitaka vei ira na nona tamata yalodina na nona lewa me baleta na noda vuravura ena Tokalau kei na veivakacacani e vakayacora kina. E vakacala kina na kena ivalavala ca e vuqa kei na kena veivakaisini vei Jisu Karisito, na iVakabula duadua ga e vakalolomataki koya ena nodra ivalavala.

Tikina e 9 : " *Oqo na yalomatua sa tiko kina na vuku: na ulu e vitu sa vitu na ulunivanua, sa dabe tiko kina na yalewa.* "

Na tikina oqo e vakadeitaka na vosa e dau vakatokai kina o Roma ena dua na gauna balavu: " Roma, na koro e vitu na ulunivanua ." Au kunea na yaca oqo e cavuti ena dua na ivola ni vanua ni koronivuli makawa mai na yabaki 1958. Ia na ka e sega ni veiletitaki rawa; na " *ulunivanua e vitu* " ka vakatokai na " veiulunivanua " era se tu ga nikua ka vakatokai tiko ena yaca oqo: Kapitolini, Palatini, Keliani, Avenitini, Viminali, Esikilini, kei Kirinali. Ena kena iwasewase ni lotu butobuto, na veiulunivanua oqo "vanua cecere" kece era vakasucuma na valetabu vakatabui ki na matakau vakalou e cudruvi mai vua na Kalou. Ka me dokai kina *na "kalou ni veikoro kaukauwa* ," na vakabauta vaka-Katolika e tara tale na kena valenilotu, ena Ca elius , ka vakatoka o Roma me "lomalagi . " Ena Capitol, na " ulu ," e tu kina na Vale ni Siti, na yasana vakamatanitu ni veilewai . E dodonu me kilai ni itokani ni iotioti ni siga , Amerika, e lewa talega mai na dua na "Capitol" e tiko mai Washington. Eke talega, na ivakatakilakila "ulu" e vakadonui ena veiliutaki cecere oqo ka na sosomitaki Roma, ka lewa , ena kena veibasai , na lewe i vuravura , " *ena nona mata* " me vaka na Vakatakila 13:12.

Tikina e 10 : " *Ia sa vitu na tui : sa bale e lima, ka sa tiko e dua, ka sa se bera ni lako mai e dua: ia ni sa lako mai ko koya, ena tiko ga vakalekaleka.* "

Ena tikina oqo , ena vosa " *vitu na tui* " , na Yalo e vakatokai Roma me " *vitu* " na matanitu ni matanitu ka ra veitaravi , me baleta na imatai ni ono: na matanitu vakatui mai na - 753 me yacova na - 510; na Ripabuliki, na Matanitu , na Matanitu Vakaitamera, na Triumvirate, na Matanitu mai vei Octavius, Sisa Okosita ena rukuna a sucu kina o Jisu, kei na Tetrarchy (4 na empara veiwekani) ena ikavitu ni itutu ena maliwa ni 284 kei na 324, ka vakadeitaka na dodonu " *e dodonu me dua na gauna lekaleka* "; na kena dina e 30 na yabaki. E biuti Roma totolo na empara vou o Konisitatini I qai lai vakaitikotiko ena Tokalau e Byzantium (era vakayacana tale o Konisitanitinopoli me o Istanbul mai vei ira na kai Taki) . Ia mai na 476 , sa rusa na matanitu ena tokalau kei Roma ka rau sa rawata na " *tini na ileu* " nei Taniela kei na Vakatakila na nodrau tu galala ena nodrau tauyavutaka na matanitu ena Tokalau kei Iurope. Me tekivu mai na 476, e tiko ga ena ruku ni nodra veiliutaki na Ostrogoth na kai Roma , era a vakabulai mai vei ira ena 538, mai vei ira na jenerali o Belisarius e tala vata kei na nona mataivalu na empara o Justinian e vakaitikotiko ena Tokalau e Konisitanitinopoli.

Tikina e 1 : 1 " *Ia na manumanu sa bula e liu, ka sa sega tale, sai koya oqo nai kawalu ni tui, a sa dua vei iratou na vitu, a sa lako ki na rusa.* "

Na " ikawalu ni tui " sa ikoya na veiliutaki vakalotu ni pope ka tauyavutaki ena 538 ena lawa vakatui vinaka nei Empara Justinian I. E sauma vakakina e dua na kerekere mai vei watina o Theodora , e dua na "yalewa dautagane" e liu, ka a veivuke ena vuku i Vigilius, e dua vei ira na nona itokani. Me vaka e vakaraitaka na tikina e 11, na matanitu vakapopi e basika ena gauna ni " vitu " na veiliutaki e cavuti ni bulia tiko e dua na ivakarau vou ka sega ni vakatauvatani rawa ka vakaraitaka o Taniela me dua na tui " *duidui* ". Na cava e liutaka na gauna ni "vitu" na tui e liu sa ikoya na itutu ni iliuliu ni lotu ni Roma sa vakatokai me kena empara kei na kena itekitekivu: "Pontifex Maximus" , e dua na vosa vaka-Latina e vakadewataki me "Pontiff Cecere", ka sa talega , mai na 538, na itutu vakamatanitu ni Roman Catholic. Na matanitu vakaRoma e tiko ena gauna e raica kina o Joni na raivotu oya na Matanitu , oya na ikaono ni veiliutaki vakaRoma; kei na nona gauna, na itutu ni "pontiff cecere" e colata na empara vakataki koya.

Na lesu tale mai nei Roma ki na itukutuku makawa e baleta na tui ni Frank, o Clovis I ka " saumaki mai " ki na vakabauta vakarisito lasu ena gauna oya ena 496; oya, ina lotu Katolika vakaRoma , e talairawarawa vei Constantine I qai sa vakacacani ena vosa ni cudruvi ni Kalou me tekivu mai na ika7 ni Maji, 321. Ni oti na veiliutaki vakatui, era sa qai ravuti

Roma ra qai lewai mai vei ira na veimatanitu tani era yaco yani ena nodra toki vakalevu . Na duidui ni vosa kei na itovo vakavanua e yavu ni tiko yavavala kei na veivala e loma ka vakarusa na duavata kei na kaukauwa ni Roma. Na cakacaka oqo e sa vakayagataka tiko na Kalou e Iurope nikua me vakamalumalumutaka ka solia vei ira na kena meca. Na vosa ni cudruvi ni veika e sotavi ena " Vale Cecere kei Pepeli " e maroroya vakakina na kena revurevu kece kei na kena yaga ena veisenitiuri kei na mileniumi me liutaka na kawatamata ki na leqa. Me baleti Roma, e qai mai lewai ira na lotu Arian ni Ostrogoth , era saqata vakalotu na lotu Katolika vakaRoma era tokona na empara ni Byzantium . E dodonu me sereki mai na veiliutaki oqo me rawa ni tauyavutaki kina na matanitu vakapope ni Roma ena 538 ena kena qele . Me rawati oqo, me vaka e tukuna na Tani.7:8-20, " *e tolu na ileu e vakamalumalumutaki* " ni bera na papism (*na ileu lailai*) ; era kauwaitaki ira na tamata era veimecaki kei na lotu Katolika vakaRoma ni Bisopi mai Roma , veitaravi, ena 476, na Heruli, ena 534, na Vandals, kei na ika10 ni Julai, 538 , "ena dua na cagilaba" , vakagalalataki mai na nodra cakacaka na Ostrogoths mai na jenerali o Belisati vakatabakidua , veiliutaki vakapopi qai sega ni vosota , e tauyavutaka na empara oqo, ena nona kerekere o Vigilius dau veivakaisini, na imatai ni pope e veiliutaki tiko. Mai na gauna o ya, sa yaco **tale o Roma me** " *koro levu ka lewa na tui kei vuravura* ," ni tikina e 18, **ka lako ki na " *veivakarusai* , "** me vaka e vakamacalataka na Yalo, eke, ena ikarua ni gauna, ni oti na tikina e 8.

Na popi gona e sega ni tekivu mai vei Saint Peter me vaka e tukuna, ia ena ivakaro i Justinian I, na empara ni Byzantium, e solia kina na nona itutu kei na nona lewa vakalotu. O koya gona, a vakatabuya na Sigatabu na empara ni Roma o Constantine I ena ika7 ni Maji, 321, qai tauyavutaka na lotu popi e vakadonuya qori na empara ni Byzantium o Justinian I ena yabaki 538; rua na tikinisiga kei na kena revurevu rerevaki duadua vei ira kece na kawatamata. E na yabaki 538 talega e a taura kina na Bisopi mai Roma ena imatai ni gauna na itutu ni Popi.

Tikina e 1 2 : " *Na leu e tini o sa raica, sai koya e tini na tui, era se bera ni rawata na matanitu, ia era sa rawata na lewa me vaka na tui me dua ga na auwa vata kei na manumanu kila.* "

Eke, e sega ni vakataki Tani . 7:24 , na itukutuku e vakatabakidua ki na dua na gauna lekaleka sara ena icavacava ni " *gauna ni icavacava* ."

Me vaka ena gauna i Taniela, ena gauna i Joni, era se bera ni rawata se rawata tale na nodra tu galala na " *tini na ileu " ni matanitu o Roma.* Ia, me vaka ni itukutuku e taketetaki tiko ena wase 17 oqo sai koya na icavacava kei vuravura, sa ikoya na itavi e vakayacora na " *tini na ileu* " ena itukutuku dodonu oqo e vakauqeta na Yalo, me vaka ena vakadeitaka na veitikina e tarava. Na " *auwa* " e parofisaitaki e vakaibalebaletaka na gauna ni iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta ka kacivaki ena Vakatakila 3:10 vei ira na painia yalodina ni Lotu Kavitu ena 1873. Na itukutuku e baleti keda, na nodra ivotavota, na yalodina ni rarama ni Lotu Karisito ka solia vei ira na nona digitaki, ena 2020.

Me vaka na lawa vakaparofisai e soli vua na parofita o Isikeli (Isik. 4 :5-6), e dua na " *siga* " vakaparofisai e yaga me vaka e dua na " *yabaki "* dina , ka vakakina, e dua na " *auwa* " vakaparofisai e yaga me 15 na siga dina. Na vakabibitaki levu ni itukutuku ni Yalo, ka na cavuta vakatolu na vosa " *ena dua na auwa* " ena wase 18, e kauti au meu vakadeitaka ni " *auwa* " oqo e taketetaka na gauna ena maliwa ni itekitekivu ni ika 6 ni " vitu *na iotioti ni veivakacacani "* kei na lesu tale mai ena lagilagi ni noda Turaga vakalou o Jisu ni elect ka lesu tale mai na lagilagi ni Ar " mate vakaparokaramutaki. Na " *auwa* " oqo sa ikoya gona na kena e tudei kina na " *ivalu ni Amaketoni* ".

Tikina e 1 : 3 " *Era sa duavata na nodra vakasama, ka ra na solia na nodra kaukauwa kei na nodra lewa vua na manumanu.* "

Ni taketetaka na gauna ni iotioti ni veivakatovolei oqo, e kaya kina na Yalo me baleta na " *tini na ileu* ": " *E dua ga na nodra inaki, ka ra solia na nodra kaukauwa kei na lewa*

vua na manumanu ." Na inaki oqo , ka wasea , e oka kina na kena vakadeitaki ni vakacegu ni Sigatabu e dokai mai vei ira kece na bula mai na ikatolu ni ivalu levu ni niukilia. Na veivakarusai e vakalailaitaka sara ga na nodra kaukaua vakaivalu na veimatanitu makawa e Urope. Ia o ira na qaqa ena ivalu, na lotu Tawase ni Amerika, era rawata mai vei ira na bula e dua na solibula taucoko ni nodra veiliutaki. Na inaki e vakatevoro, ia o ira na lutu era sega ni kila, ka nodra vakasama, sa soli vei Setani, e rawa ni vakayacora ga na nona lewa.

E na nodrau cokovata ga na " *drakoni* ," na " *manumanu* ," kei na " *parofita lasu* " era sa qai solia kina na " *tini na ileu* " na nodra lewa vua na " *manumanu* ." Ka sa vu mai na solibula oqo ena levu ni rarawa e vakayacora vei ira na veivakacacani ni Kalou. Ena maliwa ni kena kacivaki na lawa ni mate kei na kena vakayagataki, e dua na gauna ni 15 na siga e soli vei ira na dau maroroya na Siga ni Vakacecegu me ra ciqoma " *na ivakatakilakila ni manumanu* , " na nodra " Sigatabu " vaka-Roma e vakadukadukalitaki ena sokalou ni matanisiga vakalotu butobuto. Me vaka ni sa namaki me na yaco na lesu tale mai nei Jisu Karisito ena vulaitubutubu ni bera na ika 3 ni Epereli, 2030, vakavo ga ke cala na kena vakadewataki na vosa " *auwa* ," e dodonu me kacivaki na lawa ni mate ena siga oya se dua na siga ena kedrau maliwa kei na siga ni vulaitubutubu ni 2030 ena noda ivolanivula e dau vakayagataki ena gauna oqo.

Me kilai vinaka se na vakacava na ituvaki ena iotioti ni veisiga, dikeva mada na veika oqo. Na icavacava ni gauna ni loloma soli wale e kilai rawa ga mai vei ira na digitaki, era semati koya ki na kena kacivaki na lawa ni Sigatabu; vakadodonu cake, ni oti oya. Me baleta na isoqoni ragtag ni tamata tawavakabauta kei na vukitani era se bula tikoga, na kena kacivaki na lawa ni Sigatabu e basika ga me vaka e dua na ivakarau ni kauwai raraba ka sega ni dua na kena revurevu vei ira. Ka sa qai oti ga na nodra sotava na imatai ni lima na veivakararawataki, sa qai vakavuna na nodra cudru ni veisausaumi me ra vakadonuya vakaoti na vakatulewa me ra " *vakamatei* " o ira era sa vakaraitaki vei ira me vaka ni ra sa vakavuna na nodra itotogi vakalomalagi.

Tikina e 1 : 4 " *O ira oqo era na veivala kei na Lami, ia ena rawai ira na Lami, ni sa nodra Turaga na turaga, ka nodra Tui na tui. Ia ko ira era sa kacivi, digitaki, ka yalodina era sa tiko vata kaya era na rawai ira talega.* "

" *Era na veivala kei na Lami, ka na rawai ira na Lami* ..." baleta ni sa Kalou kaukauwa duadua o koya ka sega ni dua na kaukauwa e rawa ni vorata rawa. " *Na Tui ni tui kei na Turaga ni turaga* " ena vakatauca na nona kaukauwa vakalou vei ira na tui kei na turaga kaukauwa duadua e vuravura. Na digitaki era sa kila vinaka oqo era na qaqa vata kei koya. Na Yalo eke e vakananuma lesu na tolu na ivakatagedegede e gadreva na Kalou mai vei ira e vakabulai ira ka ra sa tekivutaka na sala ni veivakabulai ka tekivu vei ira ena ituvaki vakayalo ni " *kacivi* " ka sa qai veisautaki, ni sa vakaoqo, ki na ituvaki ni " *digitaki* ", ena " *yalodina* " vakaraitaki ki na Kalou dauveibuli kei na nona rarama kecega vaka-ivolatabu . Na ivalu e vakanamata ki na ivalu ni "Amaketoni *"* , ni Vkta. Na " *auwa* " e vakatovolei kina na nodra " *yalodina* " na " *digitaki* " kei na " *kacivi ".* Ena Vakatakila 9:7-9, na Yalo e vakaraitaka na vakavakarau ni vakabauta ni lotu Tawase me baleta na " *ivalu* " vakayalo oqo . agilosi ni Vkta . Na dau taqomaka ka tokona na Sigatabu vakalawa era na kunea , ena veika era sotava oqo, na mate era na vakarautaka me ra solia vei ira na digitaki i Jisu Karisito. Au vakananuma eke, vei ira era vakatitiqa ka vakatitiqataka ni Kalou e dau vakabibitaka vakalevu na veisiga ni vakacegu, ni sa yali na noda tamata na kena tawamudu ena vuku ni bibi e a solia ki na " rua na vunikau " ni were vakavuravura. " *Amaketoni* " e yavutaki ena ivakavuvuli vata ga ena vanua ni " rua na vunikau " e tu vei keda nikua " na siga ni kilai ni vinaka kei na ca " , Sigatabu, kei na " siga ni bula vakatabui " , na Siga ni Vakacecegu se Vakarauwai.

Tikina e 1 5 : " *A sa kaya vei au ko koya , Na wai ko sa raica, sa dabe tiko kina na yalewa dautagane, sai ira na tamata, na lewe vuqa, na veimatanitu, kei na duivosavosa.* "

Na tikina e 15 e solia vei keda na ki e rawa kina vei keda me da vakatoka ki na " *wai* " e " *dabe tiko kina na yalewa dautagane* " na nodra ivakatakilakila na tamata mai Iurope ka ra vakatokai me "Karisito," ia e uasivi cake mai na veika kece, lasu ka veivakacalai "Karisito." E tiko vei Iurope na itovo ni nodra kauti ira vata mai na tamata era vosataka na duidui " *vosa* ," ka vakamalumalumutaka na veidinadinati kei na veidinadinati e caka. Ia ena veigauna sa oti, na vosa vakavavalagi e veiqaravi me vaka e dua na icurucuru ka vakatorocaketaka na veisau vakamatanitu ; Na kena vakavulici raraba na tamata e vakalailaitaka na kena yaga na iyaragi ni veivakacacani vakalou ka saqata na nona ituvatuva na kena Dauveibuli. Ena rerevaki sara gona na nona isaunitaro: na mate ena ivalu ka, kena itinitini, ena lagilagi ni nona lako mai lagilagi.

Tikina e 1 6 : " *Na tini na ileu o a raica kei na manumanu era na cata na yalewa dautagane, era na luvata na nona isulu ka vakaluvawaletaki koya, ka kania na lewena, ka vakamai koya ena bukawaqa.* "

Na tikina e 16 e kacivaka na porokaramu ni wase 18 ka tarava. E vakadeitaka na nodra veisautaki na " *tini na ileu kei na manumanu* " o ira, ni oti na nodra tokoni ka vakadonui koya, era sa qai tini vakarusa " *na yalewa dautagane* ." Au nanuma lesu eke ni " *na manumanu* " sa ikoya na matanitu ni isoqosoqo ni kaukauwa vakamatanitu kei na lotu ka sa vakatoka ena itukutuku oqo, na kaukauwa ni tamata vakamatanitu ni Amerika lotu Tawase kei na tamata ni Katolika kei na lotu Tawase ni Iurope , ni " *na yalewa dautagane* " e vakatoka na bete, oya, na veivakavulici religious bishoks kaukauwa ni,, na kadinala kei na Popi . O koya gona, ena kena veisautaki, era saqata na iliuliu ni lotu Katolika vakaRoma na kai Urope lotu Katolika kei ira na kai Amerika lotu Tawase , oya o rau na rua erau vakacacani ena lasu vakaRoma. Ka ra na " *vakamai koya ena bukawaqa* " ni, ena nona veivuke lagilagi, ena dreta laivi o Jisu na nona matavulo veivakacalai, veivakacalai vakatevoro. Na " *tini na ileu* " ena " *luvawaletaki koya ka vakavuna me luvawale* " baleta ni a bula ena bula vakaloloma, ena luvawaletaki, ka baleta ni sa vakaisulutaki koya ena dua na irairai ni savasava, ena rairai "luvawale *"* oya, ena madua vakayalo , ka sega e dua na lewa dodonu vakalomalagi me vakaisulutaki koya. Na kena dodonu, " *era na kania na lewena* ," e vakaraitaka na kaukauwa vakadave dra ni nona itotogi. Na tikina oqo e vakadeitaka na ulutaga “ *ni vuanivaini* ” ena Vkta.14:18-20: Ena ca na vaini ni cudru!

Tikina e 1 7 : " *Ni sa biuta e lomadra na Kalou me ra vakayacora na nona lewa, ka me ra duavata, ka solia na nodra matanitu vua na manumanu, me yacova ni sa vakayacori na vosa ni Kalou.* "

Na tikina e 17, ena ruku ni ulutaga ni veilewai, e vakaraitaka vei keda e dua na vakasama bibi me baleta na Kalou vakalomalagi ka cala vei ira na tamata me ra beca se qaravi koya ena sega ni kauwai. E vakabibitaka eke na Kalou, me rawa ni ra vakadeitaka kina na nona digitaki, ni o koya duadua ga na iVakavuvuli ni "qito rerevaki" ka na biu ena kena gauna lokuci. Na porokaramu e sega ni vakasamataka na tevoro, ia na Kalou sara ga. Na veika kece e kacivaka ena nona Vakatakila levu ka cecere me baleti Taniela kei na Vakatakila sa vakayacori oti se se vo tiko me vakayacori. Ka baleta ni " *sa vinaka cake na itinitini ni dua na ka mai na kena itekitekivu* " me vaka na Dauvunau. 7:8 , e taketetaka tiko vei keda na Kalou na iotioti ni veivakatovolei ni yalodina oqo ka na tawasei keda mai vei ira na lotu Vakarisito lasu ka vakavuna me da kilikili me da curu ki na nona tawamudu vakalomalagi ni oti na veivakarusai vakaniukilia ena iKatolu ni iValu Levu. E dodonu gona me da waraka ga ena yalodei baleta ni veika kece ena tuvanaki e vuravura e dua na " *ituvatuva* " e vakasamataka na Kalou vakataki koya. Ia kevaka e tokoni keda na Kalou, o cei ena saqati keda, vakavo ga o ira era na vuki me saqati ira na nodra " *inaki* " ni veivakamatei?

Na cava na ibalebale ni vakamacala " *me yacova ni sa vakayacori na vosa ni Kalou* " ? Na Yalo e vakaibalebaletaka na iotioti ni icavacava ni " *ileu lailai* " ni pope me vaka sa parofisaitaki oti ena Tani. 7:11: " *Ia ka'u sa raica e na vuku ni veika lelevu sa vosataka na*

ileu : ***<u>ia ni'u sa raica, sa vakamatei na manumanu, a sa vakarusai na yagona, a sa soli ki na bukawaqa me vakamai</u>*** " ; ena Dan.7 :26 : " *Ena qai yaco mai na lewa,* ***<u>ka ra na kauta tani na nona lewa, ka na vakarusai ka vakawabokotaki me tawamudu</u>*** "; kei na Dan.8:25: " *Ena vuku ni nona rawa-ka kei na nona dau veivakaisini, ena dokadokataka na lomana ka vakarusa e lewe vuqa era sa vakacegu, ka na vakacerecerei koya me saqati na Turaga ni turaga , ia ena* musuki ***<u>ka sega ni liga</u>*** . " Na vo ni " *vosa ni Kalou* " me baleta na icavacava kei Roma ena vakaraitaki ena Vkta.9,21.

Tikina e 1 8 : " *Na yalewa o sa raica, sai koya na koro levu ko ya, sa lewai ira na tui kei vuravura.* "

Na tikina e 18 e solia vei keda na ivakadinadina vakadeitaki duadua ni " *koro levu* " sai koya dina o Roma. Meda kila mada ni vosa tiko vei Joni sara ga na agilosi. Me vaka oqo, ena nona kaya vua, " *Ia na yalewa* ***o*** *a raica sai koya na koro levu ko ya sa lewa na tui kei vuravura* ," sa tuberi o Joni me kila ni sa vosa tiko na agilosi me baleti Roma, "na koro ni vitu na ulunivanua," ka, ena nona gauna, a lewa ena dua na ivakarau vakatui na veimatanitu duidui ni kena immenre colonial. Ena kena irairai vakatui, sa tu vua " *na matanitu vei ira na tui kei vuravura* " ka na maroroya tikoga ena ruku ni nona veiliutaki vakapope.

Ena wase oqo 17, o rawa ni raica ni sa vakatabakidua na Kalou na nona ivakatakila ka vakatara vei keda me da kila vakaidina na " *yalewa dautagane* ", na nona meca ni lotu Vakarisito " leqa levu ni veisenitiuri " . E solia kina na naba 17 e dua na ibalebale dina ni nona lewa. Na vakasama oqo e vakavuna meu vakamareqeta kina na yabaki ni ika 17 ni [senitiuri] ni kena tauyavutaki na ivalavala ca, ka sa ikoya na kena ciqomi na siga ni matanisiga ena ika 7 ni Maji, 321 (siga vakamatanitu ia e 320 vua na Kalou) ka da sa sotava ena yabaki oqo 2020, sa oti oqo. Eda rawa ni raica ni sa vakatakilakilataka dina na Kalou ena dua na vosa ni cudruvi e sega ni bau yaco vakadua ena itukutuku ni gauna vakarisito (Covid-19) ka sa vakavuna e dua na lutu ni bula vakailavo e vuravura raraba ka vakaloloma cake mai na iKarua ni iValu Levu . Na veivakacacani tale eso ni lewa dodonu vakalou e tarava mai, eda na kunea, ena veisiga.

<u>Vakatakila 18: na yalewa dautagane e rawata na nona itotogi .</u>

Ni sa vakatakilai oti na veika matailalai e rawa kina me kilai na yalewa dautagane, na wase 18 ena kauti keda ki na itukutuku matailalai sara ni icavacava ni " *ivalu ni Amaketoni* ." Na kena vosa e vakaraitaka na kena itukutuku: " *na auwa ni itotogi nei Papiloni na ka levu, na tinadra na yalewa dautagane kei vuravura* "; na auwa ni " *veivakabulabulataki "* ni dra .

Tikina e 1: " *Ni sa oti na veika oqo, au sa raica e dua tale na agilosi sa lako sobu mai lomalagi, sa levu na nona lewa, a sa vakararamataki ko vuravura e na nona lagilagi.* "

Na agilosi e taura tu na lewa levu e tiko ena yasa ni Kalou, na kena dina, na Kalou sara ga. O Maikeli, na nodra iliuliu na agilosi, e dua tale na yaca a kauta i lomalagi o Jisu Karisito ni bera nona cakacaka vakaitalatala e vuravura. E na ruku ni yaca oqo, kei na lewa era kila na agilosi tabu, e a vakasavi koya kina na tevoro kei ira na nona tevoro mai lomalagi, ni oti na nona qaqa e na kauveilatai. Sa ikoya gona ena ruku ni yaca e rua oqo e lesu tale mai kina ki

vuravura, ena lagilagi nei Tamana, me kauti ira lesu tale na nona digitaki talei; talei baleta ni ra yalodina, ka sa vakaraitaki na yalodina oqo, ni vakatovolei. E na tikina oqo e lako mai kina me vakarokorokotaka ena nona yalodina o ira era sa talairawarawa vakavuku ena nona solia vua na " *lagilagi* " ka sa gadreva mai na 1844 me vaka na Vakatakila 14:7. Ena nodra maroroya na Siga ni Vakacecegu, era sa vakalagilagi koya kina na nona digitaki ena itutu ni Kalou Dauveibuli, ka sa taukena vakalawa duadua ga o koya me tekivu mai na nona bulia na bula vakalomalagi kei na bula vakavuravura.

Tikina e 2: " *A sa kailavaka e na domo levu, ka kaya , Sa bale ko Papiloni na ka levu, sa bale, a sa yaco me nodra i tikotiko na tevoro, kei na nodra i tikotiko na yalo dukadukali kecega, kei na nodra vale na manumanu vuka kecega sa sega ni savasava ka cati.* "

" *Sa lutu o Papiloni na ka levu, sa lutu!* " Eda kunea na vosa e cavuti mai na Vakatakila 14:8 ena tikina oqo 2, ia ena gauna oqo e sega ni tukuni vakaparofisai, ia baleta ni ivakadinadina ni nona lutu e soli vei ira na tamata era bula tiko mai na iotioti ni gauna oqo ni nona cakacaka veivakacalai ka veivakacalai. E lutu tale ga na iubi ni savasava ni Papiloni vakapope ni Roma. E dina sara ni " *nodra itikotiko na tevoro, na nodra i tikotiko na yalo dukadukali kecega, na nodra vale na manumanu vuka dukadukali ka veicati kecega* ." Na kena cavuti na "manumanu vuka *"* e vakananumi keda ni tu e daku ni veicakacaka vakavuravura era tu kina na veivakauqeti vakalomalagi ni agilosi ca ni keba i Setani, na nodra iliuliu, ka imatai ni vukitani ni veibuli vakalou.

Tikina e 3: " *Ni ra sa gunuva na veimatanitu kecega na waini ni cudru ni nona dautagane, ka ra sa dautagane vata kaya ko ira na tui kei vuravura, ka ra sa vutuniyau na dauveivoli e vuravura e na kena levu ni nona kakana talei.* "

"*... baleta ni ra sa gunuva na veimatanitu kecega na waini ni cudru ni nona veidauci,* ... " Na veivakacacani vakalotu e basika ena veivakauqeti ni kaukauwa ni pope ni lotu Katolika vaka-Roma, ka, ni kaya ni qaravi Jisu Karisito, e vakaraitaka e dua na sega ni kauwaitaka taucoko na lesoni ni itovo e vakavulica e vuravura vei ira na nona tisaipeli kei na iapositolo. Jisu e sinai ena yalomalumalumu, na pope e sinai ena cudru; Jisu, e dua na ivakaraitaki ni yalomalumalumu, na pope, ivakaraitaki ni tawayaga kei na viavialevu, o Jisu e bula ena dravudravua vakayago, na pope e bula ena bula vakaloloma kei na iyau. E vakabulai ira na bula o Jisu, era vakavuna vakatawadodonu qai sega ni gadrevi na pope mera mate kina e sega ni wili rawa na bula ni tamata. Na lotu Vakarisito gona ni lotu Katolika vakaRoma vakapope oqo e <u>sega ni tautauvata</u> kei na vakabauta e vakaraitaka o Jisu. Ena Taniela, e parofisaitaka na Kalou " *na rawaka ni nona ilawaki ,* " ia na cava e rawati kina na rawaka oqo? E rawarawa na kena isau: baleta ni a solia vua na Kalou. Ni dodonu me da nanuma tiko ni sa tiko ena ruku ni ulutaga ni itotogi ni " *ikarua ni davui* " ni Vakatakila 8:8, ni a vakatubura na matanitu kaukauwa ka kaukauwa oqo me totogitaka na talaidredre ni Siga ni Vakacecegu sa biu tu mai na ika 7 ni Maji, 321. Ena dua na vuli veidutaitaka kei na veivakacacani ka dodonu me vakacacani Isireli ena Lev comdd na Kalou, Lev comd. 26:19, e kaya na Kalou: " *Au na musuka na viavialevu ni nomu kaukauwa, au na cakava <u>na nomu lomalagi</u>* ***me vaka na kaukamea*** *, kei <u>na nomu vuravura</u>* ***me vaka na parasa*** ." Ena Veiyalayalati Vou, e a laveti cake kina na matanitu vakapopi me vakayacora na veivakacacani vata ga oqo. Ena nona ituvatuva, na Kalou e Dauveivakacacani, Turaganilewa, ka Dauveivakamatei ena dua ga na gauna me vakaceguya na gagadre ni nona lawa ni loloma kei na lewa dodonu uasivi . Me tekivu mai na 321, na talaidredre ni Siga ni Vakacecegu e sa vakacacana sara vakalevu na kawatamata, ka sauma na kena isau ena ivalu kei na veivakamatei e sega ni gadrevi, kei na mate veitauvi veivakamatei vakadomobula e bulia na Kalou Dauveibuli. Ena tikina oqo, na " *veibutakoci* " (se " *veibutakoci* ") e vakayalo, ka vakamacalataka na itovo vakalotu sega ni kilikili. Na " *waini* " e vakatakarakarataka na nona ivakavuvuli ka distills, ena yaca i Karisito, " *cudru* " kei na veicati vakatevoro ena kedra

maliwa na tamata kecega era sa yaco, ena vukuna, me ra vakacacani ena veivakacacani se veivakacacani.

Na cala ni ivakavuvuli ni lotu Katolika e sega ni dodonu me vunitaka na cala ni kawatamata kecega, ka, ena kena voleka ni taucoko, e sega ni wasea na veika e vakacerecerea o Jisu Karisito. Kevaka era gunuva na tui kei vuravura na " *waini ni veidauci* " (*debauchery*) ni " *Papiloni* " , e baleta, me vaka e dua na " *yalewa dautagane* " , na nona kauwai duadua ga me vakamarautaki ira na kasitama; sa ikoya na lawa, na kasitama e dodonu me vakacegui ke sega e sega ni lesu tale. Ka sa vakacerecerea na lotu Katolika na kocokoco ki na ivakatagedegede cecere duadua, me yacova sara na basulawa, kei na lomana na iyau kei na bula vakaloloma. Me vaka e vakavuvulitaka o Jisu, era dau soko vata na manumanu vuka. Era na yali na tamata ca ka viavialevu ena sala ruarua, ke tiko se sega. Nanuma tiko: na ca e curuma na bula ni tamata mai vei Keni, na dauvakamatei tacina o Epeli, ena itekitekivu sara ga ni itukutuku kei vuravura. " *Era sa vutuniyau na dauveivoli e vuravura ena levu ni kena iyau* ." Oqo e vakamacalataka na rawaka ni veiliutaki vakapopi ni lotu Katolika vakaRoma. O ira na dauveivoli ni qele era vakabauta ga na ilavo; era sega ni dau veivakaisini ena lotu, ia ke vakavutuniyautaki ira na lotu, ena yaco me dua na itokani e ciqomi, e yaga sara mada ga. Na iotioti ni itukutuku ni ulutaga e kauti au meu vakatakilakilataki ira taumada na dauveivoli ni lotu Tawase ni Amerika, baleta ni qele e vakatakilakilataka vakayalo na vakabauta ni lotu Tawase. Me tekivu mai na ika16 ni [senitiuri] , na Vualiku kei Amerika, e lotu Tawase taumada, e kidavaki ira na lotu Katolika vaka-Hispanic, me tekivu mai na gauna oya, sa vakaraitaki na vakabauta vaka-Katolika me vaka ga na lotu Tawase. Me baleta na vanua oqo, ka bibi ga kina na "bisinisi", sa sega ni bibi na duidui vakalotu. Nira qaqa ena marau ni nodra vakavutuniyautaki ira, e vakayaloqaqataki ira na dauveisau mai Geneva o John Calvin, era kunea kina na dauveivoli ni lotu Tawase ena vakabauta ni lotu Katolika e dua na sala ni veivakavutuniyautaki e sega ni solia na ivakarau taumada ni lotu Tawase. Na veivaletabu ni lotu Tawase era sa lala tu ka sega na kena bai, ia na veivalenilotu ni lotu Katolika era sa vakasinaiti tu ena veika makawa e caka mai na veika talei, koula, siliva, ivori, na veika kece e volai tu ena ulutaga oqo ena tikina e 12. Na iyau ni sokalou ni lotu Katolika sa ikoya gona, vua na Turaga na Kalou, na ivakamacala ni kena sa malumalumu mai na lotu Tawase ni Amerika. Na dola, na iyau vou, sa mai sosomitaka na Kalou e lomadra na tamata, ka sa yali kece na kena taleitaki na ulutaga ni ivakavuvuli. E tiko na veitusaqati, ia e vakapolitiki ga.

Tikina e 4: “ *Au sa qai rogoca e dua tale na domo mai lomalagi sa kaya , Dou lako tani mai vua, oi kemudou na noqu tamata, mo dou kakua ni vakaivotavota ena nona ivalavala ca, ka mo dou kakua talega ni rawata na nona veivakararawataki.* ”

Na tikina e 4 e vakavotuya na gauna ni iotioti ni veibiu: " *Dou lako tani mai vua, na noqu tamata* "; sa ikoya na auwa era na kau cake kina ki lomalagi na digitaki me ra sota kei Jisu. Na ka e vakaraitaka na tikina oqo sai koya na gauna ni " *tatamusuki* ," na ulutaga ni Vkta. Era sa vesuki baleta, me vaka e vakaraitaka na tikina, me ra kakua ni " vakaitavi " ena " veivakacacani " ena yacovi Roma vakapopi kei ira na kena bete. Ia e vakaraitaka na tikinivolatabu ni me dua vei ira na digitaki era kau cake, e dodonu me kakua ni dua e " *vakaitavi ena nona ivalavala ca* ." Ka me vaka ni ivalavala ca levu duadua sai koya na vakacegu ena Sigatabu, na " *ivakatakilakila ni manumanu* " era doka na lotu Katolika kei na lotu Tawase ena iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta, era sega ni rawa ni vakaitavi na tamata vakabauta ena rua na ilawalawa vakalotu lelevu oqo ena nodra kau cake na digitaki. **Na kena gadrevi me "Lako tani mai Papiloni" e dau tudei** , Ia, ena tikina oqo na Yalo e taketetaka tiko na gauna e basika kina na iotioti ni madigi me talairawarawa ki na ivakaro ni Kalou oqo baleta ni kena kacivaki na lawa ni Sigatabu e vakatakilakilataka na icavacava ni gauna ni loloma soli wale. Na kacivaki oqo e vakatorocaketaka na nodra kila kece na bula mai na " *ikaono ni davui* " (Ikatolu ni iValu Levu) ka vakaukauwataka na nodra digidigi ena ruku ni mata vakatawa ni Kalou dauveibuli.

Tikina e 5: " *Ni sa yaco sara ki lomalagi na nona i valavala ca, ka sa nanuma na Kalou na nona i valavala ca.* "

Ena nona vosa, e vakatura na Yalo na i yaloyalo ni " Vale Cecere mai Pepeli ," na yacana e vakayavutaki ena kena " Papiloni . " Mai na 321 ki na 538, o Roma, " *na koro levu* " e tiko kina na " *yalewa dautagane* " na nona " *idabedabe vakatui* ," na nona idabedabe "tabu" vakapopi me tekivu mai na 538, sa vakalevutaki. Mai lomalagi, e dau wilika ka vola na nona ivalavala ca e kumuni ena loma ni 1,709 na yabaki (tekivu mai na 321). Ena nona lesu tale mai vakalagilagi, sa vakaraitaka kina o Jisu na matanitu vakapope ka baleti Roma kei na kena savasava lasu, sa kena gauna me saumi kina na nodra cala.

Tikina e 6: " *Dou sauma vua me vaka sa sauma, ka solia vua vakarua me vaka na nona cakacaka . Ena bilo sa sovaraka kina, dou solia vua vakarua.* "

Ni muria na toso ni ulutaga ni Vktala 14, ni oti *na tatamusuki* sa qai yaco mai *na gauna ni tatamusuki* . Ka sa vei ira na tamata ca duadua vei ira na lotu Katolika kei na lotu Tawase era sa vakacacani ena lasu ni lotu Katolika sa vosa kina na Kalou ena nona vosa: " *Dou sauma vua me vaka sa sauma, ka solia vua vakarua me vaka na nona cakacaka* ." Eda vulica mai na itukutuku makawa ni nona cakacaka sa ikoya na pyres kei na veivakacacani ni nona mataveilewai ni veivaqaqai. Oqo gona na mataqali icavacava era na sotava vakarua na qasenivuli ni lotu Katolika, ke rawa. Na itukutuku vata ga oqo e tokaruataki ena fomu: " *Ena bilo sa sova kina, sova vakarua vua* ." Na iyaloyalo ni bilo ni gunu e vakayagataka o Jisu me dusia na veivakacacani ena sotava na yagona, ena yaco kina na iotioti ni mosi ena dua na kauveilatai, sa vakaduria oti o Roma ena ruku ni Ulunivanua o Kolikoca. Ena sala oqo, e vakananumi keda kina o Jisu ni sa vakaraitaka na vakabauta vaka-Katolika na veibeci vakasisila ki na veivakararawataki a vakadonuya me vosota, ka sa kena gauna oqo me sotava. E dua na vosa vakaibalebale makawa ena taura na kena ibalebale taucoko ena gauna oqo: kakua vakadua ni cakava vei ira na tani na ka o sega ni vinakata me caka vei iko. Ena cakacaka oqo, e vakayacora kina na Kalou na lawa ni veisausaumi: na mata ena mata, na bati ena bati; e dua na lawa dodonu sara ka maroroya tu o Koya me vakayagataki yadua. Ia ena ivakatagedegege cokovata, na kena vakayagataki e vakadonui me baleta na tamata, ka ra vakalewai koya ga, ka nanuma ni rawa ni ra dodonu ka vinaka cake mai na Kalou. E vakaloloma na kena itinitini: sa qai ca ga vakalevu na ca kei na kena yalo ni talaidredre qai lewai ira na tamata ena Tokalau era vu mai lotu Vakarisito.

Ena Vkta. 17:5, " *Papiloni na levu* ," " *na yalewa dautagane,* " " e tiko vua *e dua na bilo koula e sinai tu ena nona veika vakasisila* ." Na kena dodonu oqo e taketetaka na nona cakacaka vakalotu kei na nona vakayagataka vakatabakidua na bilo ni Eukaristia. Na nona sega ni doka na ivalavala tabu oqo e vakavulica ka vakatabuya o Jisu Karisito e rawata kina e dua na itotogi vakatautauvata. Na Kalou ni loloma sa solia na sala vua na Kalou ni lewa dodonu, ka sa vakatakilai vakamatata vei ira na tamata na vakasama ni nona lewa.

Tikina e 7: " *Me vaka ga na ka sa vakalagilagi koya kina ka bula vakailavo, mo ni solia vua na rarawa kei na rarawa. Ni sa kaya e lomana , 'Au sa dabe vakaranadi, au sa sega ni yada, ka'u na sega ni raica na rarawa .* '"

Ena tikina e 7, e vakaraitaka na Yalo na veisaqasaqa ena maliwa ni bula kei na mate. Na bula e sega ni tara na rarawa ni mate e marautaki, sega ni kauwai, sega ni bibi, vakasaqara na marau vou. Na Roma vakapope " Papiloni " e vakasaqara na iyau e volia e dua na bula ni bula vakailavo. Ka me rawati mai vei ira na kaukauwa kei ira na tui, e vakayagataka ka se vakayagataka tikoga na yaca i Jisu Karisito me volitaka na "indulgences" me baleta na veivosoti ni ivalavala ca. Oqo e dua na itukutuku matailalai e bibi sara ena veivakatautauvatataki ni lewa ni Kalou, ka sa dodonu me sorovaka ena gauna oqo ena vakasama kei na yago. Na kena vakalewai na iyau kei na bula vakailavo oqo e yavutaki ena nodratou bula dravudravua o Jisu kei ratou na nona yapositolo, eratou lomavakacegu ga ena

veika e gadrevi. Na " *veivakararawataki* " kei na " *lolosi* " sa sosomitaka gona na nodra " *iyau kei na bula vakailavo* " na bete ni pope ni lotu Katolika vaka-Roma.

Ena gauna ni nona cakacaka veivakacalai, e kaya o Papiloni e lomana: " *Au dabe me vaka e dua na ranadi* "; ka vakadeitaka na " *nona veiliutaki vakatui vei ira na tui kei vuravura* " ni Vkta. Ka me vaka na Vakatakila 2:7 kei na 20, na nona " *idabedabe vakatui* " e tiko ena Vatikani (vaticinate = parofisai) , e Roma. " *Au sa sega ni yada* "; sa bula tiko na watina o Karisito, e kaya ni nona watina. " *Ka'u na sega ni raica e dua na lolosi* ." Ena taudaku ni Lotu e sega ni dua na veivakabulai, e kaya vei ira kece na nona meca. Sa dau tokaruataka vakalevu sara ka sa qai mai vakabauta. Ka sa vakadeitaka dina o koya ni na tawamudu na nona veiliutaki. Me vaka ni sa tiko mai kea, e sega li ni soli vei Roma na yaca "koro tawamudu"? Kuria oya, ni tokoni koya na veimatanitu kaukaua ena Tokalau kei vuravura, e tiko na vuna vinaka me vakabauta kina ni sega ni rawa ni tara na tamata qai sega ni rawa ni vakaleqai. E sega tale ga ni rerevaka na kaukaua ni Kalou me vaka ni tukuna ni qaravi koya qai matataki koya e vuravura.

Tikina e 8: " *O koya oqo ena yaco kina na nona mate ca ena dua ga na siga, na mate, kei na rarawa, kei na viakana; ka na vakamai ena bukawaqa. Ni sa kaukauwa na Turaga na Kalou, o koya sa lewai koya.* "

Na tikina oqo e vakaotia na nona vakasama lasu kecega: " *o koya gona, ena dua ga na siga* "; na siga ena lesu tale mai kina o Jisu ena lagilagi, " *ena yaco mai na nona veivakararawataki* "; oya ni na yaco mai na itotogi mai vua na Kalou; " *mate, lolosi, kei na dausiga* " na kena dina, e sa veibasai sara na kena vakayacori na veika. E dua e sega ni mate ena viakana ena dua ga na siga, o koya gona, imatai, " *viakana vakayalo* " sa ikoya na kena yali na madrai ni bula ka sa yavu ni vakabauta vakalotu Vakarisito. Sa qai daramaki na " *lolosi* " me vakatakilakilataka na nodra mate na tamata era voleka vei keda, ka da wasea vata kei ira na veika eda vakila vakavuvale. Ka kena iotioti, " *na mate* " e tarai koya na tamata ivalavala ca, ni " *na isau ni ivalavala ca na mate,* " me vaka na Roma. 6:23. " *Ia ena vakamai koya ena bukawaqa* ," me salavata kei na veivakadeitaki vakaparofisai e tokaruataki ena Taniela kei na Vakatakila. **O koya sara ga e vakavuna me ra vakamai e vuqa sara na kabula ena nona pyres , sega ni dodonu , ka sa ikoya ena lewa dodonu vakalou uasivi sara me mate kina o koya vakataki koya ena bukawaqa.** " *Ni sa kaukauwa na Turaga sa lewai koya* "; Ena gauna e cakacaka tiko kina na veivakacalai, e sokaloutaki Meri na lotu Katolika, na tinai Jisu, e dau basika ga ena irairai ni gone lailai e taura tu e ligana. Na tikina oqo e vakacalai ira na vakasama vakatamata era dau vakasamataka na ka. E dua na marama, vinaka cake, e dua na tina, sa yaco me veivakacegui dina na lotu! Ia sa gauna ni dina, ka sa qai basika mai na Karisito ka lewai koya ena lagilagi ni Kalou Kaukauwa; kei na kaukauwa vakalou oqo i Jisu Karisito, ka vakaraitaka na kena irairai, e vakarusa, ka solia yani ki na nodra cudru veisausaumi na kena vakacacani era sa vakacalai.

Tikina e 9: " *Ia ko ira kecega na tui kei vuravura, era sa dautagane ka bula marau vata kei koya, era na tagi ka tagicaki koya, ni ra sa raica na kubou ni nona kama.* "

Na tikina oqo e vakaraitaka na nodra itovo na " *tui kei vuravura era sa veibutakoci ka bula vakaloloma vata kei koya* ." Oqo e okati kina na tui, peresitedi, dau veivakasaurarataki, o ira kece na iliuliu ni veimatanitu era sa vakatetea na rawaka kei na cakacaka ni vakabauta vaka-Katolika, ka ra sa vakadonuya, ena iotioti ni veivakatovolei, na vakatulewa me ra vakamatei na dau maroroya na Siga ni Vakacecegu. Era na " *tagi ka tagicaki koya ni ra sa raica na kubou ni nona kama* ." E macala nira raica na tui kei vuravura ni sa cici tani mai vei ira na ituvaki. Era sa sega ni lewa e dua ka vakadinadinataka ga na kena vakamai o Roma, era vakawaqaca na vakacalai, na iyaya ni veivakamatei ni veisausaumi vakalou. E dodonu na nodra tagi kei na nodra tagi ena kena sa lutu vakasauri na veika vakavuravura ka a kauti ira ki na kaukauwa cecere duadua.

Tikina e 10 : " *Ni ra sa tu vakayawa ena nodra rerevaka na nona vakararawataki, era na kaya , 'Io ! Io ! na koro levu, o Papiloni, na koro kaukauwa ! Ena dua ga na auwa sa yaco mai kina na nomu lewa !* '"

Sa mate na "koro tawamudu" , sa kama, ka ra sa maroroya *na tui kei vuravura* na nodra yawa mai Roma. Era sa rerevaka oqo me ra wasea na kena itinitini. Na ka e yaco tiko oqo e vakavuna, **vei ira , e dua na *rarawa*** levu : " *E ca! E ca! Na koro levu, o Papiloni* ," *na rarawa* e tokaruataki vakarua me vaka, " *sa bale, sa bale, o Papiloni na levu* ." " *Na koro kaukauwa!* "; sa rui kaukauwa ka lewai vuravura ena nona veivakauqeti vei ira na iliuliu ni veimatanitu lotu Vakarisito; E na vuku sara ga ni veiwekani oqo e vakacala na Kalou, erau a biu kina na Tui Louis XVI kei na watina o Marie-Antoinette mai Ositerelia, vata kei ira na nodrau dau veitokoni, ena ibulubulu, erau vakaleqai ena "veivakararawataki levu , " me vaka e a kacivaka na Yalo ena Vakatakila 2:22-23. " *Ena dua ga na auwa sa yaco mai kina na nomu lewa!* "; na lesu tale mai nei Jisu e vakatakilakilataka na gauna ni ivakataotioti kei vuravura. Na iotioti ni veivakatovolei e vakatakilakilataka na ivakatakarakara ni " *dua na auwa* " e parofisaitaki ena Vakatakila 3:10, ia ena rauta vei Jisu Karisito me rairai mai me veisautaki kina na ituvaki taucoko ni gauna oqo, kei na gauna oqo, " *dua na auwa* " ena kena ibalebale dina ena rauta me kauta mai na veisau veivakurabuitaki oqo.

Tikina e 1 : 1 " *Era sa tagi ka tagicaka na dauveivoli e vuravura, ni sa sega tale ni dua e volia na nodra i colacola.* "

Na Yalo ena gauna oqo e taketetaka " *na dauveivoli ni vuravura* ," vakabibi na kena taketetaki na yalo ni veivoli ni Amerika era ciqoma na bula e vuravura raraba, me vaka e veivosakitaki ena vuli sa oti ni wase 17. Era sa " *tagi ka tagicaka tale na nodra icolacola, baleta ni sega ni dua e volia tale na nodra icolacola* ;..." Na tikinivolatabu oqo ni Catelic e vakaraitaka na Protholic for,'s. ka ra *tagicaka* , ka vakadinadinataka kina na nodra vakaitavi vakataki ira kina *ena* vuku ni nodra gagadre vakailavo . Ni, ena kena veibasai sara, na cakacaka ni veisau e a laveta cake na Kalou me vakacala na cala ni pope ni lotu Katolika vaka-Roma ka vakalesuya mai na dina sa kilai; ka ra a cakava ena nodra gauna na dau veisau dina me vakataki Pita Waldo, Joni Waikilifi kei Matini Luca. Era raica tale ga ena rarawa na dauveivoli na veika era taleitaka ni sa lutu sobu tiko e matadra, nira bula ga ena marau ni nodra vakavutuniyautaki ira ena nodra cakacaka vakabisinisi; na caka bisinisi e vakalekalekataka na marau ni nodra bula.

Tikina e 1 2 : " *na icolacola ni koula, na siliva, na vatu talei, na mataniciva talei, na lineni matailalai, na isulu lokaloka, na silika, na isulu damudamu, na veimataqali kau kamikamica kecega, na veimataqali ivori, na veimataqali iyaya sau levu kecega e caka mai na kau, na parasa, na kaukamea, kei na mapolo,* "

Ni bera niu vola na veimataqali iyaya e yavu ni lotu qaravi matakau ni lotu Katolika vaka-Roma, au vakananuma lesu eke na tikina vakatabakidua oqo ni vakabauta dina e vakavuvulitaka o Jisu Karisito. Sa vakaraitaka oti vua na yalewa ni Samaria: " *Yalewa," sa kaya vua o Jisu, "vakabauti au, sa lako mai na gauna dou na sega ni sokalou kina vei Tamada ena ulunivanua oqo se mai Jerusalemi. Dou sa sokaloutaka na ka dou sa sega ni kila; keitou sa sokaloutaka na ka keitou sa kila,* ***ni sa mai vei ira na Jiu na veivakabulai*** *. Ia sa lako mai na gauna, ka sa yaco mai na dina me baleta na sokalou vei Tamada ; vakaoqo o ira e gadreva na Tamada me ra sokaloutaka na Kalou e dua na Yalo, ka* ***dodonu me ra sokaloutaki*** *koya ena yalo* ***kei na dina*** *.* (Joni 4:21-23) . dua, vakavo ga vakayalo, na digitaki.O ira na digitaki era sokaloutaka na Kalou ena yalo, o koya gona ena nodra vakasama, ia ena dina tale ga , kena ibalebale ni dodonu me tara na nodra vakasama ena ivakatagedegede e vakaraitaka na Kalou Na ka kece ena taudaku ni ivakarau oqo e dua na ivakarau ni lotu butobuto, ena kena qaravi na Kalou dina me vaka e dua na matakau republic ni During. vanua. Ka dua na iwase levu ni kena ivakavuvuli vakalotu era a vu mai Kirisi, na imatai ni veivakatorocaketaki levu ni gauna makawa, eda kunea na ivotavota kece oqo e

semati vata kei ira na tamata yalosavasava vou " Vakarisito " , " tekivu mai na 12 na iapositolo ni Turaga ka vakayacora na ikarua ni i Na vakabauta vaka-Katolika e vakadeitaka na sokaloutaki ni matakau ceuti, droinitaki, se basika ena raivotu vakatevoro E sa ikoya gona ena ivalavala ni kena sokaloutaki na matakau ceuti oqo ka gadrevi kina na iyaya me taura na kena ibulibuli na iyaya e vakaraitaka na Kalou vakataki koya na kena lisi: "... ; ... *icolacola ni koula, siliva, vatu talei, mataniciva talei, lineni matailalai, lokaloka, silika, damudamu, veimataqali kau kamikamica kecega, veimataqali ivoli kecega, veimataqali iyaya sau levu sara mai na kau, parasa, kaukamea, kei na mapolo, ...* ". " *Koula, siliva, vatu talei ni gotresses me* " " na iyaya sau levu tui vakapope ni Tani 11:38 Sa qai vakaisulu na " *damudamu kei na damudamu " . na yalewa dautagane o Papiloni na Ka Levu* ena Vkta 17:4; " *na koula, na vatu talei, kei na mataniciva talei* " sa nona *iukuuku* ; " *lineni matailalai* " e vakaraitaka na nona kaya ni sa savasava, me vaka na Vakatakila 19:8: " *Ni sa nodra ivalavala dodonu na tamata yalosavasava na lineni matailalai* ." Na veika tale e so e cavuti oya na veika e cakava kina na nona matakau ceuceu. Na iyaya talei oqo e vakaraitaka na ivakatagedegede cecere ni nodra sokalou na matakau ni lotu Katolika .

Tikina e 1 3 : " *ni sinamoni, na ka boivinaka, na waiwai boivinaka, na mura, na ka boivinaka, na waini, na waiwai, na falawa vinaka, na witi, na bulumakau , na sipi, na ose, na qiqinivalu, na yago kei na yalo ni tamata.* "

Na " *waiwai , na mura, na ka boivinaka, na waini, kei na waiwai,* " e tukuni, e vakaraitaka na nona ivalavala vakalotu . Na veika tale eso sai koya na kakana kei na iyau ka vakaibalebaletaka na veiliutaki i Solomoni, na luve i Tevita, ka tara na imatai ni valetabu ka tara me baleta na Kalou, me vaka e tukuni ena 1 Tui 4:20-28. Ena sala oqo, e vakacacana kina na Yalo na nona saga vakatawadodonu me vakavotukanataka tale na tara ni " *valetabu ni Kalou* " ka " *vosavakacacataka* " ena Vakatakila 13:6, ka " *vakarusa* " ena Tani. 8:11. Na iotioti ni dodonu ni tikina, me baleta *na " yago kei na yalo ni tamata* ," e vakacacana na kena cakacaka vata kei ira na tui ka wasea vakatawadodonu na kaukauwa vakayago. Ena yaca i Karisito, sa vakadonuya vakalotu na ivalavala vakasisila, me vaka na veivakabobulataki, veivakararawataki, kei na nodra vakamatei na ibulibuli ni Kalou; e dua na ka e maroroya tu na Kalou me baleti koya ena tabana ni lotu; ki na vanua e vakalekalekataka kina na nona ivalavala ena veivosa oqo: " *na nodra dra kece era a vakamatei e vuravura e kune vua* ", ena tikina e 18 ni wase oqo 18. Ena nona cavuta *na " yalo ni tamata* " , na Kalou e imputes vua na yali ni " *yalo* " e soli vua na tevoro ena nona cakacaka vakailasu kei na nona veivakalougatataki.

<u>Vakananumi</u> : Ena iVolatabu kei na vakasama vakalou , na vosa " *yalo* " e vakaibalebaletaka e dua na tamata ena kena veitiki kecega, na yagona vakayago kei na nona vakasama vakasama se vakasama , na nona vuku kei na nona nanuma. Na vakasama ka vakaraitaka na " *yalo* " me vaka e dua na ka ni bula , ka detaches koya mai na yago ena mate ka bula mai kina , e savasava mai na itekitekivu ni lotu butobuto vaka-Kiriki. Ena veiyalayalati makawa, e vakatakilakilataka na Kalou na " yalo kei na dra " ni nona ibulibuli vakatamata se manumanu : Tiko 10. ***17*** ; vakasama vakafilosofia ka na sucu ena kedra maliwa na tamata lotu butobuto Na bula ni tamata kei na manumanu e yavutaki ena cakacaka ni dra , se vakadukadukalitaki ena suffocation, na dra sa sega ni vakarautaka na oxygen ki na veika e baleta na yago vakayago, oka kina na uto , na veitokoni ni vakasama oqo ni oti na ivakavuvuli e sega ni. iotioti ni ivakatagedegede vakavo ga na vakanananu ni kena buli na mate "yalo ″ ena vakasama tawamudu ni Kalou ena kena vakasamataki na kena "tucaketale" ena veisiga ni mataka , se ni sa "vakaturi koya tale", me vaka na kena ituvaki, me baleta na bula tawamudu se me baleta na veivakarusai vakaidina ni " *ikarua ni mate* ".

Tikina e 1: 4 : " *Sa yali vei iko na vuanikau sa gadreva na yalomu ; ka sa yali vei iko na veika kecega sa totoka ka totoka, ka o na sega ni kunea tale.* "

Me vakadeitaka na ka sa vakamacalataki oti ena tikina e liu, na Yalo e vakacuruma na " *gagadre* " ni Roma vakapope ki na kena " *yalo* ," na kena itovo veivakacalai ka veivakacalai. Na lotu Katolika e itaukei ni vakasama vakaKirisi, e imatai ni tamata me vakatura na taro me baleta na kena vakatokai na yalo vei ira na manumanu kei na tamata era kune ena vanua vou. Na kena dina, na taro e tiko na kena isau; E yavutaki ena digitaki ni vosa veivuke dodonu: e sega na yalo ni tamata **,** baleta **ni** yalo.

E vakamacalataka vakalekaleka na Yalo na veika e rawa ni yaco ena mate dina, ka sa tauyavutaka ka vakaraitaka ena Dauvunau 9:5-6-10. Ena sega ni tokaruataki na veika matailalai oqo ena volavola ni veiyalayalati vou. Eda raica gona ni bibi meda vulica na iVolatabu taucoko. Ni sa vakarusai, o " *Papiloni* " ena " *vakayalia* " tawamudu " *na vua ni gagadre ni yalona* " kei na " *veika kecega e taleitaki ka totoka* " e dau taleitaka ka vakasaqara. Ia sa vakamacalataka talega na Yalo : " *me baleti kemuni* " ; baleta ni o ira na digitaki, era sega ni vakataki koya, era na rawa ni vakabalavutaka, me tawamudu, na vakavinavinakataki ni veika veivakurabuitaki ena solia vei ira na Kalou me ra wasea.

Tikina e 1 5 : " *O ira na dauveivoli ena veika oqo, era sa vakavutuniyautaki ena vukuna, era na tu vakayawa ena nodra rerevaka na nona vakararawataki ; era na tagi ka rarawa.* "

Ena tikina e 15 ki na 19, e taketetaki ira na Yalo " *o ira na dauveivoli era sa vutuniyau ena vukuna* ." Na kena tokaruataki e vakaraitaka e dua na vakabibitaki ni vosa " *ena dua na auwa* ," e tokaruataki vakatolu ena wase oqo, me vaka na tagi " *Ca! Ca!* " Na naba 3 e vakatakarakarataka na uasivi sara. E vakabibitaka kina na Kalou, me vakadeitaka na itovo sega ni veisautaki rawa ni itukutuku vakaparofisai; na itotogi oqo ena vakayacori ena kena taucoko vakalou. Na tagi, " *Ca! Ca!"* ", era a tekivuna na dauveivoli, e vakavotukanataka na tagi ni veivakaroti era a tekivuna na nona digitaki ena Vakatakila 14:8: " *Sa lutu o koya! Sa lutu o koya! Papiloni na Ka Levu* ." Era sa vakadinadinataka na dauveivoli oqo na nona vakarusai mai vakayawa, " *ena nodra rerevaka na nona vakararawataki* ." Ka sa dodonu me ra rerevaka na vua oqo ni cudru dodonu ni Kalou bula, baleta ena nodra veivutunitaka na nona vakarusai, era sa biuti ira ena nona keba, ka ra na qai vakarusai ena veivakarusai oqo ni tamata dau veivutuni. tikina e vakavuna me da kila na itavi levu ni veika vakabisinisi ena rawaka e rawata na Lotu Katolika vaka - Roma . ivakaraitaki e baleti ira na kai Parisi era a tokona na vakabauta vaka-Katolika me ra saqata na vakabauta Vakavoui mai na itekitekivu ni Veivakavoui ena gauna i Tui Francis I [kei na] gauna e muri.

Tikina e 1 6 : " *Era na kaya , Ulei ! Ulei ! na koro levu, sa vakaisulu e na lineni matailalai, nai sulu damudamu, kei na damudamu, ka vakaiukuukutaki e na koula, na vatu talei, kei na mataniciva talei ! E na dua ga na auwa sa vakarusai nai yau levu !* "

Na tikina oqo e vakadeitaka na takete; " *Papiloni na ka levu, sa vakaisulu ena lineni matailalai, lokaloka, kei na damudamu* "; na roka ni nodra isulu na tui, ni ena itutu oqo era ubia kina na tabai Jisu na sotia ni Roma era dau veivakalolomataki ena dua na isulu " *damudamu* " . Era sega ni raitayaloyalotaka rawa na ibalebale e solia na Kalou ki na nodra cakacaka: me vaka e dua na dauveivakabulai, sa yaco o Jisu me dau colata na nodra ivalavala ca na nona digitaki ka vakatakilakilataki ena roka oqo, na roka damudamu , *se na roka damudamu* , me vaka e kaya o Aisea. 1:18. " *E dua na auwa* " ena rauta me vakarusai Roma, na kena pope, kei na kena bete, ni oti na lesu tale mai vakalagilagi i Jisu Karisito, o koya sa lako mai me tarova na nodra mate na nona digitaki. Ena iotioti ni veivakatovolei oqo, na nodra yalodina ena vakavuna na veisau kece, eda na kila kina na vuna e vakabibitaka kina vakabibi na Kalou me vaqaqacotaki na nodra vakabauta kei na vakanuinui taucoko e dodonu me ra vakaitovotaka me ra biuta vua. Ena dua na gauna balavu, e rawa ni vakadeitaka ga na tamata ni veivakarusai vakaoqo " *ena dua ga na auwa* " e dua na cakamana ka vakakina na nona veivuke vakadodonu na Kalou, me vaka e yaco vei Sotoma kei Komora. Ena noda gauna ni sa kila vinaka na tamata na bukawaqa niukilia, e sega ni kurabuitaki vakalevu oqo.

Tikina e 1 7 : " *Ia ko ira kecega na pailate, ko ira kecega sa soko ki na vanua oqo, ko ira kecega na dausoko, kei ira kecega sa veivoli e wasawasa, era sa tu vakayawa , .*

Na tikina oqo e taketetaki vakatabakidua " *o ira era vakayagataka na wasawasa, na pailate, na dausoko era soko ki na vanua oqo, era maroroya kece na nodra yawa* ." Ena nona vakayagataka na nodra gagadre na tui mera vakavutuniyautaki ira, e vakavutuniyautaki koya kina na lotu vakapopi. E tokona qai vakadonuya na kena ravuti na vanua era sega ni kila na tamata me yacova na gauna era kune kina, nira vakayacora na kena dauveiqaravi lotu Katolika na veivakamatei rerevaki vei ira na lewenivanua ena yaca i Jisu Karisito. Oqo e a yaco taumada ena Sauca Amerika kei na veivakacacani vakadave dra e liutaka o Jenerali Cortés . Na koula e lavetaki mai na veivanua oqo e lesu tale i Urope me vakavutuniyautaki ira na tui Katolika kei na pope era veitokoni. Moreover , na vakabibitaki ni yasa ni wasawasa e vakananuma lesu ni sa vaka e dua na matanitu ni " *manumanu e tucake mai na wasawasa* " ni kena veiwekani kei na " *na kaimua* " a vakaukauwataki me baleta na nodra vakavutuniyautaki vata.

Tikina e 1 8 : " *Ia ni ra sa raica na kubou ni nona kama, era sa kailavaka, ka kaya , Na koro cava e tautauvata kei na koro levu oqo ?* "

" *Na koro cava e vaka na koro levu?* " era tagi na kaimua ni ra raica " *na kubou ni kena kama* ." E rawarawa ka totolo na kena isau: e sega ni dua. Baleta e sega ni dua na korolevu e vakasoqoni vata kina e levu na kaukaua, vakamatanitu me vaka e dua na korolevu vakatui, qai lotu ena gauna oya me tekivu mai na 538. E vakau na lotu Katolika ina veivanua kece e vuravura vakavo ga o Rusia, e cata kina na lotu Orthodox ni Tokalau. Ni sa kidavaki koya oti, sa qai vala tale ga o Jaina qai vakacacani koya. Ia e se lewa tiko ga na Tokalau taucoko kei na kena tabana e Amerika, Aferika, kei Ositerelia. E vanua ni saravanua vakalotu e vuravura , e dau taleitaki ira na dausarasara mai na veiyasa i vuravura. Eso era lako mai me ra raica na "irusarusa makawa , " eso tale era lako mai me ra raica na vanua e tiko kina na Popi kei ira na nona kadinala.

Tikina e 1 9 : " *Era sa biuta na kuvu ni soso ki na uludra, era sa tagi ka rarawa, ka ra sa kailavaka, ka kaya , 'Io ! Io ! Na koro levu ko ya, era sa vakavutuniyautaki kina ko ira kecega sa tiko na nodra waqa e wasawasa e na nona iyau, sa vakarusai e na dua ga na auwa!* '"

Oqo na ikatolu ni kena tokaruataki na vanua e soqoni kina na vosa kece sa oti, ka vakakina na kena dodonu " *ena dua ga na auwa, a vakarusai* ." " *Na koro levu era sa vutuniyau kina o ira kecega sa tu vei ira na waqa e wasawasa ena kena vutuniyau* ." E sa matata sara mai na veibeitaki: sa ikoya dina ena vuku ni vutuniyau ni matanitu vakapope era sa vakavutuniyautaki ira kina na itaukei ni waqa ena nodra kauta mai na iyau ni vuravura ki Roma. E rawata o Roma na kena vakavutuniyautaki mai na nona wasea na nodra iyau na kena meca era vakamatea na nona itokani tawamudu, na kaukaua ni tui vakamatanitu, na nona tabana vakaiyaragi. E dua na ivakaraitaki ni itukutuku makawa na nodra mate na "Templars " , ka wasei na nodra iyau ena maliwa ni isala nei Filipe na Fair kei ira na bete ni lotu Katolika vaka-Roma. E muri, oqo ena yaco vei ira na "Lotu Tawase".

Tikina e 20 : " *Dou rekitaki koya, koi kemudou na lomalagi ! Kei kemudou na tamata yalosavasava, nai apositolo, kei na parofita, dou reki talega ! Ni sa sauma vei kemudou na Kalou ni sa lewai koya.* "

Na Yalo e sureti ira na lewe i lomalagi kei ira na tamata yalosavasava dina, na iapositolo, kei na parofita, ni vuravura , me ra marautaka na kena vakarusai o Papiloni vaka-Roma. Na marau ena veiganiti gona kei na mosi kei na rarawa e sa vakavuna me ra vosota se vinakata me ra sotava na dauveiqaravi ni Kalou ni dina , me baleti ira na iotioti ni digitaki era yalodina ki na Siga ni Vakacecegu vakatabui .

Tikina e 2 :1 “ *Sa qai taura cake e dua na agilosi kaukauwa e dua na vatu sa vaka na vatu ni moli levu, ka kolotaka ki wasawasa, ka kaya , ‘Ena vakakina na kena kolotaki sobu ko Papiloni, na koro levu ko ya, ka na sega ni kune tale.* ’”

Na kena vakatauvatani o Roma kei na dua na " *vatu* " e vakaraitaka e tolu na vakasama. Kena imatai, e veisisivi na Popery kei Jisu Karisito, o koya e vakatakarakarataki koya sara ga ena dua na " *vatu* " ena Tani. 2 *;* 4:7; " *vatu ni tutu levu* " ena Same. 118:22; Maciu. 21:42; kei na Cakacaka 4:11: " ***O Jisu na vatu dou a cata oi kemudou na dau tara vale*** *, ka sa yaco me ulu ni tutu ni vale* . " Na ikarua ni vakasama sai koya na kena vakaibalebaletaki ki na nona kaya na pope me sosomitaki koya na yapositolo o " *Pita* "; na vuna levu ni " *rawaka ni nona cakacaka kei na rawaka ni nona ilawaki* , " na veika e vakacacana na Kalou ena Tani. 8:25. E dina sara oqo baleta ni sega vakadua ni ulu ni Lotu Vakarisito na iApositolo o Pita , me vaka ni itutu oqo e nei Jisu Karisito vakataki koya. Na " *veivakaisini* " ni pope e sa dua talega na " *lasu* ." Na ikatolu ni vakatutu e baleta na yaca ni kaukauwa vakalotu ni pope , na nona basilica rogo ka vakatokai na "Santo Pita mai Roma ," na kena tara sau levu sara e vakavuna na kena ciqomi na volitaki ni " veivakadonui ," ka vakavotukanataki koya ena mata ni monaki veisau o Martin Luther. Na ivakamacala oqo e se veivolekati tiko ga kei na ikarua ni vakasama. Na vanua ni Vatikani e veiqaravi me dua na ibulubulu, ia na ibulubulu e tukuni ni o Pita na iApositolo ni Turaga e dina sara ni "Saimoni Pita na Magus , " e dua na dausokalou ka bete ni kalou gata o Aesculapius.

Ni *da lesu tale* ki na noda gauna, e parofisaitaka na *Yalo* me baleta na " *Papiloni* " *ni* Roma . *kevaka e tarabe, ena vinaka cake vua kevaka e vakaliligi e domona* ***e dua na*** *vatu ni qaqi* ***ka luvu ena titobu ni wasawasa*** ." Ia ena nona kisi, e sega ni vakavuna me tarabe e dua vei ira na lalai oqo era vakabauti koya, ia o ira na lewe vuqa. E dua na ka e dina: ni sa " *vakarusai, ena sega tale ni kunei* ." Ena sega tale ni vakaleqa e dua.

Tikina e 22 : " *Ena sega tale ni rogoci vei iko na domodra na dauqiri api, na dauvakatagi, na dauqiri biukila, kei na dauqiri davui; ena sega tale ni kune vei iko e dua na daucakacaka ni dua na cakacaka, se na rorogo ni vatu ni moli ena sega ni rogoci vei iko.* "

Sa qai vakavotuya na Yalo na rorogo ni ivakatagi ka vakaraitaka na yalo ni sega ni kauwai, ka marau vei ira na lewe i Roma. Nira sa vakarusai oti, era na sega tale ni rogoci e kea. Ena kena ibalebale vakayalo, e vakaibalebaletaki vei ira na italai ni Kalou ka rogoci na nodra vosa ena kena revurevu vata ga kei na rorogo ni ivakatagi ni " *dauqito kei na davui* " ; e dua na matakau e soli ena vosa vakatautauvata ena Maciu 11:17 . E cavuta talega na " *rorogo* " era dau cakava na daucakacaka era sa vakasinaiti tu ena ota ni cakacaka, baleta mai na dua na koro makawa e dau basika ga mai na " *rorogo* " ni cakacaka vakacakacaka, ena kedra maliwa, " *na rorogo ni vatu ni moli* " ka dau vuki me qaqia na sore ni sila, se me vakamamacataka na iyaya ni veisele me vaka na sickle k kei na s; oqo, sa tiko ena Papiloni makawa ni Kalitia, me vaka na Jere. 25:10.

Tikina e 23 : " *Ena sega ni cila vei iko na rarama ni cina, ena sega talega ni rogoci vei iko na domodrau na tagane vou kei na yalewavou; ni ra sa tamata rogo e vuravura na nomu dauveivoli, ka ra sa vakacalai na veimatanitu kecega ena nomu veivakaisini.* "

" *Ena sega tale ni cila vei iko na rarama ni cina* . " Ena vosa vakayalo, e vakaroti Roma kina na Yalo ni na sega tale ni lako mai na rarama ni iVolatabu me solia vua na madigi me vakararamataki me rawa ni kila kina na dina me vaka na Kalou. Na iyaloyalo ni Jere. 25:10 e tokaruataki, ia " *na nodrau sere na taganevou kei na yalewavou* " eke sa yaco me " *domodrau na taganevou kei na yalewavou, ka na sega tale ni rogoci vei kemuni* ." Vakayalo, oqo na domo ni veivakauqeti e cakava o Karisito kei na nona iSoqosoqo Digitaki vei ira na yalo sa yali me rawa ni ra saumaki mai ka vakabulai. Na kena rawa oqo ena yali vakadua ni oti na kena vakarusai. " *Ni ra sa tamata levu e vuravura na nomu dauveivoli* ." Ena nona vakacalai ira na tamata lelevu e vuravura, e rawa kina vei Roma me vakatetea na nona lotu Katolika vei ira e levu na tamata e vuravura. E vakayagataki ira me ra matataka na nona

bisinisi vakalotu. Na kena itinitini sai koya ni " *sa vakacalai na veimatanitu kecega ena nomu veivakaisini* ." Eke, e vakamacalataka kina na Kalou na Misa ni lotu Katolika me " *veivakaisini* " ka vakatakilakilataka na lotu butobuto ni daucakaisausau kei na daucakaisausau vakatevoro. E dina ni nona vakayagataka na lotu Katolika na vosa vakatautauvata, e dau tokaruataki kei na kena dau tokaruataki vakaveitalia, e lailai kina na vanua me vakaraitaka kina na Kalou Dauveibuli na nona nanuma. E sega mada ga ni saga me cakava vakakina, baleta ni vakatokai koya me dua na " *kalou tani* " ena Tani. 11:39 ka sa sega vakadua ni kilai koya me dua na dauveiqaravi ; na "ivukevuke ni Luve ni Kalou," na itutu ni Popi, e sega gona ni nona ivukevuke . Na tikina e tarava ena tukuna na vuna.

Tikina e 24 : " *Ia ni sa kune vua na dra ni parofita kei ira na tamata yalosavasava kei ira kecega era sa vakamatei e vuravura.* "

" *... ka baleta ni a kunei vua na dra ni parofita kei na tamata yalosavasava* : Dredre, sega ni veisau, sega ni vakasama ka dau veivakalolomataki ena nona itukutuku taucoko, sa ceuta o Roma e dua na sala ena nodra dra na nona vakacacani . Oqo e dina vei Roma lotu butobuto ia me baleta talega na Roma vakapope, ka ra vakamatei ira na kena meca mai vei ira na tui, na dauveiqaravi era vakararamataki ira na Kalou. Eso era a taqomaki ira na Kalou, me vakataki Waldo, Wyclif kei Luther , *eso tale era sega ka vakaotia* na nodra bula me vaka na mate ni vakabauta, ena pyres, buloko, duru se kauveilatai . *e vuravura* " : O koya e cakava na lewa oqo e kila na ka e tukuna tiko , baleta ni sa muria na veika e cakava o Roma me tekivu mai na kena tauyavutaki ena 747 BC. Na ituvaki ni vuravura ni iotioti ni veisiga sa ikoya na iotioti ni vua e colata na qaqa ka lewa na Tokalau ni veimatanitu tale eso e vuravura. vakamalumalumutaki.Na ivakaraitaki ni isoqosoqo oqo sa tu ga o ya ni 2000 na yabaki ni lotu Vakarisito dina kei na lotu lasu . Ni oti na lotu butobuto o Roma, a vakarusa na Roma vakapopi na ivakatakarakara ni sautu nei Karisito ka kauta tani mai na tamata na ivakaraitaki ka na kauta mai na marau vei ira na tamata ena kena vakadonui na veivakamatei ni lotu dina o Jisu me baleta na . liutaka na tamata ki na dua na ikatolu ni ivalu levu rerevaki, veivakamatei vakamatatamata E sega ni ka wale na ivakarau ni veivakamatei e vakaraitaki raraba mai vei ira na ilawalawa dauvakacaca ni lotu Musilimi e dua na isaunitaro berabera ki na iValu ni Veivakamatei a tekivuna o Urban II mai Clermont -Ferrand ena ika 25 ni Noveba, 100.

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

Vakatakila 19 : Na *iValu ni Amaketoni* i Jisu Karisito .

Tikina e 1: " *Ni sa oti oqo au sa qai rogoca e dua na domo levu mai lomalagi, ka kaya , 'Aleluya , sa nona na noda Kalou na veivakabulai, na lagilagi, kei na kaukauwa!* "

Ni tomani tiko mai na wase 18 sa oti, era sa kunei ira mai lomalagi na digitaki era sa voli ka vakabulai, ka ra colata tiko na " *yaca vou* " ka vakatakilakilataka na nodra itovo vou vakalomalagi . Sa veiliutaki na reki kei na reki, ka ra sa vakacerecerea na Kalou dauveivakabulai na agilosi yalodina vakalomalagi . Na " *i soqosoqo levu* " oqo e duidui mai na " *i soqosoqo levu e sega ni dua na tamata e wilika rawa* " e tukuni ena Vakatakila 7:9. E vakatakarakarataka na nodra soqoni vata na agilosi tabu vakalomalagi ni Kalou ka ra vakacerecerea na nona " lagilagi " baleta ena tikina e 4 , o ira na digitaki vakavuravura era vakatakarakarataki mai vei ira na " *24 na qase* " era na sauma ka vakadeitaka na nodra muria na vosa e tukuni , ka kaya: " *Emeni!* " *Kena* ibalebale : Dina sara!

Na ituvatuva ni vosa " *veivakabulai, lagilagi, kaukauwa* " e tiko na kena logic. Na " *veivakabulai* " e soli vei ira na digitaki e vuravura kei ira na agilosi tabu era solia na " *lagilagi* " vua na Kalou Dauveibuli ka, me vakabulai ira, e kaciva na nona " *kaukauwa* " vakalou me vakarusa na meca raraba.

Tikina e 2 : " *Ni sa dina ka dodonu na nona lewa ; ni sa lewai koya na yalewa dautagane levu ka vakacacana na vuravura ena nona dautagane, ka sa sauma na nodra dra na nona tamata ena ligana.* "

O ira na digitaki, era a wasea e dua na viagunu ena dina kei na lewa dodonu dina, era sa vakacegui taucoko ka vakataucokotaki ena gauna oqo. Ena nona lialia mataboko, na tamata, ka sa tawase tani mai vua na Kalou, e nanuma ni rawa ni kauta mai na marau vei ira na iotioti ni tamata ena nona vakamalumalumutaka na ivakatagedegede ni nona lewa dodonu; na ca ga e rawaka na digidigi oqo qai vaka na gangrene , e curuma yani na yago taucoko ni kawatamata. Na Kalou vinaka ka daululoma e vakaraitaka ena nona lewai " *Papiloni na Ka Levu* " ni o koya e vakavuna na mate e dodonu me sotava na mate. E sega ni ivalavala ca, ia e cakacaka ni lewa dodonu. O koya gona, ni sa sega ni kila na sala me totogitaki kina o koya e cala, sa qai yaco na lewadodonu me tawadodonu.

Tikina e 3 : " *Era sa kaya tale vakarua , Aleluia ! ...ka sa lako cake tikoga na kena kubou me tawamudu ka sega ni mudu .* "

Na iyaloyalo e veivakacalai , baleta na " *kubou* " ni bukawaqa e vakarusai Roma ena yali ni oti na kena vakarusai. Na " *senitiuri ni senitiuri* " e vakatoka na ivakavuvuli ni tawamudu ka baleti ira ga na qaqa ena veivakatovolei vakasilesitieli kei na vuravura raraba. Ena vosa oqo , na vosa " *kubou* " e vakaraitaka na veivakarusai kei na vosa " *senitiuri ni senitiuri* " e solia vua e dua na kena revurevu tawamudu, oya, e dua na veivakarusai vakaidina ; ena sega ni tucake tale. Na kena dina, ena kena ca duadua, ena rawa ni tubu cake na " *kubou* " ena nodra vakasama na bula me ivakananumi ni dua na cakacaka vakalou lagilagi e vakayacora na Kalou vei Roma, na meca vakadave dra.

Tikina e 4 : " *Era sa qai cuva sobu na qase e ruasagavulu ka va kei iratou na ka bula e va, ka vakarokoroko vua na Kalou sa tiko ena i tikotiko vakaturaga, ka kaya , Emeni ! Aleluya !* "

E dina sara! Me vakacaucautaki na TURAGA (Yahweh) ! ... tukuna vata na veivakabulai ni vuravura kei na veivuravura era sa savasava tikoga. Na sokalou vua na Kalou e vakatakilakilataki ena cuva; e dua na fomu vakalawa e maroroi tu ga me baleti Koya.

Tikina e 5 : " *A sa rogo mai e dua na domo mai nai tikotiko vakaturaga, ka kaya , Dou vakacaucautaka na noda Kalou, koi kemudou kecega na nona tamata, koi kemudou sa rerevaki koya, koi kemudou na lalai kei na levu !* "

Na domo oqo sai koya na domo i " *Maikeli* , " Jisu Karisito , na rua na ivakaraitaki vakasilesitieli kei na vuravura e vakatakilai koya kina na Kalou vei ira na nona ibulibuli. E kaya o Jisu: " *oi kemudou sa rerevaki koya* ," ka vakananuma kina na " *rerevaka* " na Kalou e gadrevi ena itukutuku ni imatai ni agilosi ni Vkta. Na " *rerevaka na Kalou* " e vakalekalekataka ga na nona rai vuku e dua na ka buli vua na nona Dauveibuli ka tu vua na kaukauwa ni bula kei na mate . Me vaka e vakavuvulitaka na i Vola Tabu ena 1 Joni 4:17-18 : " *Na loloma uasivi sa vakasava tani na rere* " : " *Me vakataki koya, sa vakakina o keda e vuravura oqo. Ena sala oqo, sa vakataucokotaki kina na loloma vei keda, me rawa kina vei keda me da vakanuinui ena siga ni veilewai. E sega na rere ena loloma, ia na loloma uasivi sa sega ni vakasava na rere. uasivi ena loloma* ." Thus , na levu ga ni nodra lomana na Kalou na digitaki, na levu tale ga ni nona talairawarawa vua, qai lailai na vuna me rerevaki koya kina. O ira na digitaki era digitaki ira na Kalou mai vei ira na tamata vakaloloma, me vakataki ira na iapositolo kei na tisaipeli yalomalumalumu, ia mai vei ira talega na tamata lelevu, me vakataki Nepukanesa na Tui levu . Na tui ni tui oqo ena nona gauna e dua na ivakaraitaki uasivi ni kena, se mani vakacava na nona cecere ena kedra maliwa na tamata, e dua na tui e dua ga na kabula malumalumu ena mata ni Kalou Dauveibuli Kaukauwa.

Tikina e 6 : " *Au sa rogoca me vaka na domo ni lewe vuqa, ka vaka na domo ni wai e vuqa, ka vaka na domo ni kurukuru kaukauwa, ka kaya , Aleluia ! Ni sa lewa na Turaga na noda Kalou Kaukauwa.* "

Na tikina oqo e kauta vata mai na veivosa sa laurai oti. Na " *lewe vuqa* " ni vakatauvatani kei na " *rorogo ni wai e vuqa* " e vakatayaloyalotaki mai vua na kena Dauveibuli ena Vakatakila 1:15 . Na " *domo* " era vosa era sa rui " *levu* " ka rawa ga ni ra vakatauvatani ki na rorogo , na " *rorogo ni kurukuru* . " " *Aleluya! Ni sa lewa na Turaga na noda Kalou Kaukauwa."* » Na itukutuku oqo e vakatakilakilataka na cakacaka ni " *ikavitu ni davui* " ena Vakatakila 11:17: " *ka kaya, Keitou sa vakavinavinaka vei kemuni, na Turaga na Kalou Kaukauwa, o ni sa tu oqo, ka sa tu talega: ni ko ni sa taura na nomuni kaukauwa levu, ka lewa* ."

Tikina e 7 : " *Me da reki ka reki, ka vakarokorokotaki koya ; ni sa yaco mai na vakamau ni Lami, ka sa vakarautaki koya na watina.* "

Na " *marau* " kei na " *marau* " e sa dodonu taucoko, ni sa oti na gauna ni " *ivalu* " . Ena " *lagilagi "* vakalomalagi , na " *yalewavou ,* " sa mai duavata kina na nodra i soqosoqo na digitaki era sa voli mai vuravura kei na kena " *Taganevou ,* " Karisito, na Kalou bula " *Maikeli* , " YaHweh . Ena matadra kece na nodra itokani vakalomalagi, erau na marautaka na vakabulai kei Jisu Karisito na soqo ni " *vakamau* " ka vakaduavatataki rau . " *Sa vakarautaki koya na yalewavou* " ena nona vakalesuya mai na dina kece vakalou ka sa vakavuna na vakabauta vaka-Katolika me yali ena kena vakadewataki ni vakabauta Vakarisito. Na " *vakavakarau* " e balavu, e tara ena 17 na senijiuri ni itukutuku vakalotu, ia vakabibi me tekivu mai na 1843, na siga e tekivu kina na gagadre vakalou ni veivakavoui duidui ka sa yaco me sega ni vakaiyalayala, oya na dina kece era sega ni vakalesui mai vei ira na dauvakavoui ni lotu Tawase era vakacacani. Na vakacavari ni vakavakarau oqo e rawati mai vei ira na iotioti ni veivakaduiduitaki ni Kavitu ni Siga ni Lesu Vakarua Mai ka ra tiko ga ena veivakadonui ni Kalou kei na rarama e solia vei ira o Jisu me yacova na icavacava ka sa yacova sara na itekivu ni 2021 niu vola tiko na vakadewa oqo ni nona rarama .

Tikina e 8 : " *Sa soli vua me vakaisulu ena lineni matailalai, savasava ka vulavula. Ni sa lineni matailalai na nodra ivalavala dodonu na tamata yalosavasava.* "

" *Na lineni matailalai* " e vakaibalebaletaka " <u>*na nodra cakacaka dodonu na*</u> " dina iotioti " ni *tamata yalosavasava* . " Na *" cakacaka* " oqo e vakatoka na Kalou me " *dodonu* " sai koya na vua ni ivakatakila vakalou ka kau mai vakaveitaravi mai na 1843 kei na 1994. Na cakacaka oqo sai koya na vua vou duadua e vakaraitaka na loloma vakalou kei na loloma vakalou vei ira. vakalougatataka ka " *vakarautaka* " na " *vakamau* " e tukuni ena tikina oqo.

Kevaka e vakalougatataka na Kalou na nodra " *cakacaka dodonu* " na nona " *tamata yalosavasava* " dina , " ena kena veibasai, e vosavakacacataka ka vala , me yacova ni sa vakarusai , na keba ni tamata yalosavasava lasu ka " sega ni dodonu " na nodra " *cakacaka* " .

Tikina e 9 : " *Sa qai kaya vei au na agilosi , Vola : Sa kalougata o ira era sa kacivi ki na vakayakavi ni vakamau ni Lami ! Sa qai kaya vei au ko koya , Oqo na vosa dina ni Kalou* ."

Na veivakalougatataki oqo e soli vei ira na tamata yalosavasava era sa vakabulai ena dra i Jisu Karisito, ka ra a kauwaitaki ira na nodra painia ena kena e Tani.12:12 (*Era kalougata o ira era waraka me yacova na 1335 na siga*) ni painia era na vakatakarakarataki vakadodonu ena " 144,000 *"* se 12 Xv102. lomalagi me tawamudu sa ikoya dina e dua na vuna ni marau levu ka na vakavuna vakalou me ra " *marau* " o ira era na rawata na madigi oqo. E sega ni ka duadua ga na kalougata me rawati kina na veivakalougatataki oqo, ia na soli ni veivakabulai e solia vei keda na Kalou me "ikarua ni madigi" ni oti na kena taukeni kei na kena cudruvi na ivalavala ca taumada. Na yalayala ni veivakabulai kei na marau vakalomalagi ena veisiga ni mataka sa vakadeitaki ni sa yalayala ni Kalou ena gusu e ganita na noda vakabauta baleta ni dau maroroya tudei na nona yalayala. Na veivakatovolei ni iotioti ni veisiga ena gadrevi kina na veivakadeitaki ka na sega tale ni dua na kena vanua na vakatitiqa. Era na gadreva na digitaki me ra vakararavi ki na vakabauta e tara cake ena yalayala vakatakilai ni Kalou baleta ni sa tukuni oti na ka e volai . Oqo na vuna e vakatokai kina nai Vola Tabu, nai Vola Tabu: na Vosa ni Kalou.

Tikina e 10 : " *Au sa qai cuva sobu me'u vakarokoroko vua . Ia sa kaya vei au ko koya , 'Mo kakua ni cakava vakakina . Au sa nomu itokani dauveiqaravi, kei ira na wekamu era sa vakadinadinataki Jisu. Mo qarava na Kalou. Ni sa yalo ni parofisai na vakadinadinataki Jisu.* '"

E vakayagataka na Kalou na cala nei Joni me vakaraitaka vei keda na nona vakacacana na vakabauta vaka-Katolika, ka vakavulici ira na lewena ena mataqali sokalou vei ira na veika buli oqo. Ia e taketetaka talega na vakabauta ni lotu Tawase, ka vakayacora talega na cala oqo ena nona doka na lotu butobuto "siga ni matanisiga" ka taukena mai Roma. Na agilosi e vosa vua e sega ni vakatitiqataki ni o "Keperieli," na daukaulotu vakalou voleka vua na Kalou ka sa rairai oti vei Taniela kei Meri, na tinai Jisu " bula " . Se vakacava na cecere ni nona itutu, " Keperieli " e vakaraitaka na yalomalumalumu vata ga kei Jisu. E taura ga na itutu ni " *itokani dauveiqaravi* " mai vei Joni ki na iotioti ni tini na digitaki ni lotu Kavitu era sega ni duavata ena iotioti ni gauna. Me tekivu mai na 1843, era sa tiko vata kei ira na digitaki " *na ivakadinadina i Jisu* " ka, me vaka na tikina oqo, e kena ibalebale "na yalo ni parofisai." Eso na lotu Kavitu , me ra vakaleqai kina, era sa vakaiyalayala na " *yalo ni parofisai* " oqo ki na cakacaka e vakayacora o Ellen G. White, na italai ni Turaga ena maliwa ni 1843 kei na 1915. Era sa vakakina vakataki ira e dua na iyalayala ni rarama e solia o Jisu. Ia, na " *yalo ni parofisai* " e dua na isolisoli tudei ka vu mai na dua na veiwekani dina ena kedrau maliwa o Jisu kei ira na nona tisaipeli ka vakatau sara ga ena nona vakatulewa me vakacolata e dua na kaulotu vua e dua na dauveiqaravi e digitaka ena lewa taucoko ni nona vakalou. Na cakacaka oqo e vakadinadinataka na ka oqo, Na " *yalo ni parofisai* " e se cakacaka sara tikoga ka na rawa ni tomani tiko me yacova na icavacava kei vuravura.

Tikina e 11 : " *Au sa qai raica ni sa dolavi ko lomalagi, ka raica e dua na ose vulavula. Ia ko koya sa vodo tiko kina sa vakatokai ko Yalodina ka Dina, a sa lewa ka veivala ena yalododonu.* "

Ena iyaloyalo oqo, na Yalo e kauti keda lesu tale ki vuravura, ni bera na iotioti ni qaqa kei na veivakarusai nei " *Papiloni na Ka Levu* . " Na Yalo e vakaraitaka na gauna e , ena nona lesu tale mai, na Karisito lagilagi e sotava kina na vukitani vakavuravura. Ena Jisu Karisito sa vakalagilagi, sa basika mai na Kalou mai na nona sega ni laurai rawa : " *sa dolavi*

na lomalagi ." E basika mai ena ivakatakarakara ni " *imatai ni ivakatakilakila* " ni Vakatakila 6:2 , me vaka e dua na dauvodo ose , oya e dua na iLiuliu, o koya sa lako yani " *me qaqa ka me qaqa* ," ka vodo tiko ena dua na " *ose vulavula* ," e dua na ivakatakarakara ni nona keba e vakatakilakilataki ena savasava kei na savasava. Na yaca " *yalodina ka dina* " e solia vei koya ena iyaloyalo oqo e biuta na cakacaka ena kena vakabalavutaki na iotioti ni gauna e parofisaitaki ena yaca " *Leotisea* " ena Vakatakila 3:14. Na yaca oqo e kena ibalebale "tamata lewai" ka sa vakadeitaki eke ena kena dodonu : " *E lewai* " . Ena kena vakamacalataki ni o koya e " *vala kei na lewa dodonu ,* " na Yalo e vakavotuya na gauna ni " *ivalu ni Amaketoni* " ni [Vkta] .

Tikina e 12 : " *Sa vaka na yameyame ni bukawaqa na matana , ka sa levu na i sala vakaturaga e uluna , ka sa volai tu vua e dua na yaca, sa sega ni dua e kila, ko koya ga .* "

Ni da kila na itukutuku ni vanua e yaco kina, eda rawa ni kila ni " *matana* " vakatauvatani kei na dua na " *yameyame ni bukawaqa* " raica na takete ni nona cudru, na vukitani duavata " *vakarautaki ki na ivalu* " mai na Vakatakila 9: 7-9, oya, mai na 1843. Na ibalebale ni " *vuqa na diadems* " daramaki ena " *nona ulu* oqo ena wase ni " ni *:* 1. *tui kei na Turaga ni turaga* ." Na nona " *yaca volai ka sega ni dua e kila vakavo ga o koya* " e vakaraitaka na nona itovo vakalou tawamudu.

Tikina e 13 : " *A sa vakaisulu ko koya e nai sulu sa boroi e na dra. Na yacana na Vosa ni Kalou.* SA"

Na " *isulu e vakasinaiti ena dra* " oqo e vakaraitaka e rua na ka. Na imatai sai koya na Nona yalododonu , ka rawata ena nona vakadavea na Nona " *dra* " me baleta na nodra vakabulai na Nona digitaki. Ia na solibula oqo, ka cakava vakailoloma o Koya me vakabulai ira na Nona digitaki, e gadrevi kina na nodra mate na nodra dauvakacaca kei ira na dauvakacaca. Na nona " *isulu* " ena ubi tale ena " *dra ,* " ia ena gauna oqo ena nodra na kena meca " *era sa buturaki ena ikeli ni vaini ni cudru ni Kalou* " me vaka na Aisea 63 kei na Vakatakila 14:17-20. Na yaca oqo " *na Vosa ni Kalou* " e vakaraitaka na bibi bibi ni nona veiqaravi e vuravura o Jisu kei na nona ivakatakila e soli vakaveitaravi e vuravura kei na lomalagi ni oti na nona tucaketale. Na noda iVakabula sai koya na Kalou vakataki koya ka vuni tu ena dua na irairai vakavuravura. Na nona veivakavulici tikoga era ciqoma na nona digitaki ena cakava na duidui kece ena maliwa ni keba vakabulai kei na keba yali.

Tikina e 14 : " *Era sa muri koya na mataivalu mai lomalagi ena ose vulavula, era sa vakaisulu ena lineni matailalai, vulavula ka savasava.* "

Na matakau e lagilagi, na " *vulavula* " ni savasava e vakatakilakilataka na savasava ni keba ni Kalou kei na nona lewe vuqa na agilosi yalodina. Na " *lineni matailalai* " e vakaraitaka na nodra " *cakacaka dodonu* " ka savasava .

Tikina e 15 : " *Sa lako tani mai na gusuna e dua na i seleiwau gata, me vakamatei ira kina na veimatanitu : ena lewai ira e na ititoko kaukamea : ka na butuka na i keli waini ni cudru katakata kei na cudru ni Kalou Kaukauwa .* "

Na " *Vosa ni Kalou* " e vakaibalebaletaka na i Vola Tabu , na nona " *vosa* " tabu ka soqona na nona i vakavuvuli ka dusimaki ira na digitaki ena nona dina vakalou. Ena siga ni nona lesu tale mai, sa lako mai na " *Vosa ni Kalou* " me vaka e dua na " *iseleiwau matailalai* " me solia na mate vei ira na nona meca talaidredre, veileti, veileti, ka sa vakarau me vakadavea na nodra dra na nona iotioti ni digitaki. Na nodra vakarusai na kena meca e vakararamataka na vosa " *ena lewai ira ena ititoko kaukamea* ," ka vakaibalebaletaka talega na cakacaka ni veilewai era vakayacora na digitaki era na qaqa me vaka na Vakatakila 2:27. Na ituvatuva ni veisausaumi vakalou ka vakatokai na " *vintage* " ena Vakatakila 14:17-20 e sa vakadeitaki tale eke. Na ulutaga oqo e vakatorocaketaki ena Ais. 63 na vanua e vakamacalataka kina na Yalo ni cakacaka duadua ga na Kalou ka sega ni dua na tamata e tiko vata kei koya. Na vuna oya ni o ira na digitaki era sa liutaki oti ki lomalagi era sega ni vakadinadinataka na drama e tarai ira na vukitani.

Tikina e 16 : " *A sa volai tu e na nona i sulu kei na nona i qaqalo e dua na yaca : Tui ni tui kei na nodra Turaga na turaga.* "

Na " *isulu* " e vakaibalebaletaka na cakacaka ni dua na tamata bula kei na " *nona iqaqalo* " e vakaraitaka na nona kaukauwa kei na kaukauwa, baleta e dua na itukutuku bibi sai koya ni rairai me vaka e dua na dauvodo ose, ka me tucake ena dua na ose, na masela ni " *iqaqalo* " , na levu duadua ena tamata, era biu ki na veivakatovolei ka cakava na cakacaka e rawa se sega. Na nona irairai me vaka e dua na dauvodo ose e bibi ena veigauna sa oti me vaka ni sa ikoya na irairai era taura na dauvala ni ivalu. Nikua, eda sa biu tu kei na ivakatakarakara ni iyaloyalo oqo ka tukuna vei keda ni o koya e vodo tiko kina e dua na qasenivuli ka lewa e dua na ilawalawa tamata e vakatakarakarataki ena " *ose* ." Na kena e vodo tiko kina o Jisu e baleti ira na nona digitaki era sa veiseyaki tu e vuravura raraba ena gauna oqo. Na yacana " *Tui ni tui kei na Turaga ni turaga* " e vakavuna na ulutaga ni veivakacegui dina vei ira na nona daulomani era sa vakamalumalumutaki ki na nodra veivakaroti tawadodonu na tui kei na turaga e vuravura. E dodonu me vakamatatataki na ulutaga oqo. Na ivakaraitaki ni tui e vuravura e sega ni vakasamataki ena ivakavuvuli e vakadonuya na Kalou. E dina sara, na Kalou e solia vei Isireli, **me vaka na nona kerekere** , me lewai e vuravura e dua na tui, au lavetaka, " me vakataki ira na veimatanitu tale eso ." veisoqosoqo lotu butobuto era tu ena gauna oya. E sauma ga na Kalou na kerekere ni lomadra ca. Baleta e vuravura, na tui vinaka duadua e dua ga na tamata " vakasisila" ka " *tatamusuki ena vanua e sega ni kaburaka kina* " ka o koya e kila na Kalou e sega ni waraka me ra vakadrukai mai vei ira na nona tamata me veisautaki koya. Na ivakaraitaki e vakaraitaka o Jisu e vakacacana na ivakaraitaki e vakadewataki e vuravura mai na dua na itabatamata ki na dua tale mai vei ira na tamata lialia, lecaika ka ca. Ena vuravura vakalomalagi ni Kalou, na iliuliu e dauveiqaravi vei ira na nona tamata, e rawata mai kina na nona lagilagi kece. Na ki ni marau uasivi e tiko kina, baleta ni sega ni dua na ka bula e rarawa ena vukudra na wekana. Ena nona lesu tale mai vakalagilagi, sa lako mai o Jisu me vakarusai ira na tui kei na turaga ca, kei na nodra caka ca, ka ra beitaki koya ena nodra kaya ni nodra veiliutaki e dua na dodonu vakalou. Ena vakavulica vei ira o Jisu ni sega ni vakakina; vei ira , ia vei ira tale ga na lewe vuqa era vakadonuya na nodra ivalavala tawadodonu. Oqo na ivakamacala ni " vosa vakatautauvata ni taledi " ka sa qai vakayacori ka vakayagataki.

Ni oti na veivala .

Tikina e 17: " *Au sa qai raica e dua na agilosi ni sa tucake tu ena matanisiga. A sa kaci ena domo levu, ka kaya vei ira na manumanu vuka kecega era vuka voli ena loma ni lomalagi, Dou lako mai, dou soqoni vata ki na vakayakavi levu ni Kalou.* "

O Jisu Karisito " *Maikeli* " e lako mai ena iserau ni matanisiga, ivakatakilakila ni rarama vakalou, me valuti ira na lotu Vakarisito lasu era sokaloutaka na kalou ni matanisiga ka vakadonuya na veisau ni siga ni vakacegu e cakava na Empara Constantine I. [Ena] nodra veivala kei Karisito na Kalou, era na kunea ni Kalou bula e rerevaki cake mai na nodra kalou ni matanisiga. Ena domo levu, e kaciva kina o Jisu Karisito e dua na isoqosoqo ni manumanu vuka dau kania na lewe ni manumanu.

iKuri : E dodonu talega meu vakaraitaka eke ni o ira na vukitani era sega ni vakasamataka ka lomasoli me ra sokaloutaka na kalou ni matanisiga, ia era vakalailaitaka na dina ni baleta na Kalou, na imatai ni siga era doka me vaka na nodra vakacegu vakamacawa e maroroya tiko na duka ni kena vakayagataki vakalotu butobuto sa oti. E vaka tale ga kina na nodra digidigi, e vakaraitaka na nodra beca vakalevu na ituvatuva ni gauna e tauyavutaka mai na ivakatekivu sara ga ni nona bulia na vuravura. E wilika na Kalou na veisiga e vakatakilakilataki ena kena veisau na vuravura ena kena axis. Ena nona veivuke vei ira na nona tamata Isireli, e vakananuma lesu na ituvatuva ni macawa ena nona vakaraitaka , ena nona vakayacana , na ikavitu ni siga ka vakatokai na "Siga ni Vakacecegu." E levu era vakabauta ni rawa ni vakadonui ira na Kalou ena vuku ni nodra yalodina. E sega ni dua na

kena yaga na yalodina se na vakabauta vei ira era veiletitaka na ka dina e vakaraitaka vakamatata na Kalou. Na Nona dina sai koya duadua ga na ivakatagedegede e vakatara na veivakaduavatataki ena vakabauta na solibula solibula i Jisu Karisito. Na vakasama vakatamata e sega ni rogoca se kila na Kalou Dauveibuli, na iVolatabu e vakadeitaka na ivakavuvuli oqo ena tikina oqo mai na Aisea 8:20: " *Ki na lawa kei na ivakadinadina ! Kevaka era sega ni vosa vakaoqo, ena sega na mataka vei ira na tamata* ."

E rua na " *kana magiti* " e vakarautaka na Kalou: na " *kana magiti ni vakamau ni Lami* " ka ra nona vulagi o ira na digitaki vakataki ira yadua, me vaka ni , vakailawalawa , era matataka na " *Yalewavou* ." Na ikarua ni " *soqo* " e mataqali macabre ka ra vakayagataka ga na " *manumanu vuka* " ni manumanu, na manumanu vuka, na condor, na kaiti, kei na veimataqali manumanu tale eso ni mataqali.

Tikina e 18: " *Me'u kania kina na lewedra na tui, kei na lewedra na kavetani, kei na lewedra na tamata qaqa, kei na lewedra na ose, kei ira era vodo kina, kei na lewedra na tamata kecega, na galala kei na bobula, kei na lalai kei na levu.* "

Ni sa vakarusai oti na tamata kecega, ena sega tale ni dua e vo me biuta na yago ena ruku ni qele ka me vaka e tukuna o Jere. 16 :4, " *era na tete yani me vaka na benu e vuravura* ." Me da kunea na tikina taucoko ka vakavulica vei keda na icavacava e maroroya tu na Kalou vei ira e cudruvi ira: " *Era na mate ena mate; ena sega na wainimata se bulu vei ira; era na vaka na benu e vuravura; era na rusa ena iseleiwau kei na dausiga; kei na yagodra mate ena veiqaravi me kakana vei ira na manumanu vuka ni lomalagi kei na Ac* to " . wiliwili e vakaraitaka na Yalo ena tikina oqo 18, e sega ni dua na tamata e dro bula mai na mate. Au nanuma lesu ni " *ose* " e vakatakarakarataki ira na tamata era liutaki ira na nodra iliuliu vakamatanitu kei na lotu me vaka na Jemesa 3 :3: " *Kevaka eda biuta na iqaqalo ni ose ena gusudra me ra talairawarawa vei keda, eda sa lewa talega na yagodra taucoko.* "

Tikina e 19: " *Au sa qai raica na manumanu, kei ira na tui kei vuravura, kei na nodra mataivalu, era sa soqoni vata me ra veivala kei koya sa vodo tiko ena ose, kei na nona mataivalu.* "

Eda sa raica ni " *ivalu ni Amaketoni* " e vakayalo ka ni vuravura , na kena iwasewase e oka kina na kena vakaroti na nodra mate na iotioti ni bobula dina kece i Jisu Karisito. Na lewa oqo e yaco ni bera ni lesu mai o Jisu Karisito ka ra sa vakadeitaka na vukitani na nodra digidigi. Ia ena auwa ni kena tekivu vakayagataki, sa dolavi na lomalagi ka vakaraitaka na Karisito vakalou, dauveisausaumi kei na nona mataivalu agilosi. Tekivu mai na gauna oya, sa sega tale ni dua na sala ni veivaluvaluti. E sega ni dua e rawa ni veivala kei na Kalou ni sa rairai mai ka kena itinitini sai koya na ka e vakatakila vei keda na Vakatakila 6:15-17: " *Na tui kei vuravura, na tamata lelevu, na kavetani, na vutuniyau, na tamata kaukauwa, na bobula kecega kei na tamata galala kecega, era vunitaki ira ena veibuca kei na veivatu ni veiulunivanua kei na Fains ena vatu vei keda. ni sa tiko ena i tikotiko vakaturaga, kei na nona cudru na Lami, ni sa yaco mai na siga levu ni nona cudru, o cei ena tudei rawa* ? o ira na digitaki era sa vakasavasavataki ena nodra yalodina ki na Siga ni Vakacecegu tabu ka parofisaitaka na qaqa i Jisu vei ira kece na kena meca kei ira na nona vakabulai.

Tikina e 20: " *Sa qai vesu na manumanu, kei na parofita lasu, o koya sa cakava na veivakatakilakila e matana, ka sa vakacalai ira kina era sa ciqoma na ivakatakilakila ni manumanu kei ira era sa qarava na nona matakau. Erau sa biu bulabula ruarua ki na drano bukawaqa sa kama tiko ena sulifure.* "

Kauaitaka! Na Yalo e vakaraitaka vei keda na iotioti ni icavacava ni iOtioti ni Veilewai ni sa vakarautaka na Kalou me baleta na " manumanu *kei na parofita lasu ,* " oya na vakabauta vaka-Katolika kei na vakabauta vaka-Tawase erau a duavata kina na lotu Karisito lasu me tekivu mai na 1994 . vakarusai ira na tamata ivalavala ca, vakaidina, ni oti na iOtioti ni Veilewai. E vakatakila vei keda na tikina oqo na ibalebale veivakurabuitaki ni nona lewadodonu uasivi na Kalou Dauveibuli. E tauyavutaka na duidui ena kedrau maliwa o ira era

vakaitavi dina kei ira na vakacalai ia era cala baleta ni ra vakaitavitaki ira ena nodra digidigi. Era sa " *biu bulabula ki na drano bukawaqa* " na iliuliu ni lotu baleta, me vaka na Vakatakila 14:9, era sa vakauqeti ira na tagane kei na yalewa e vuravura me ra doka na " *ivakatakilakila ni manumanu* " ka sa kacivaki na kena itotogi.

Tikina e 21: " *Ia ko ira sa vo era sa vakamatei e nai seleiwau i koya sa vodo ose, sa lako mai na gusuna : a ra sa mamau kecega na manumanu vuka e na lewedra* ."

O ira na " *so tale* " oqo era tamata sega ni lotu Vakarisito se sega ni vakabauta ka ra muria na veivakatorocaketaki ni veimatanitu ka ra talairawarawa ki na ivakaro raraba ka sega ni vakaitavi vakataki ira ena cakacaka era vakayacora na vukitani lotu Vakarisito. Ni sega ni ubi ena dodonu ni dra e vakadavea o Jisu Karisito, era sega ni bula mai na lesu tale mai i Karisito ia era sa vakamatei tikoga ena nona vosa e vakatakarakarataki ena " *na iseleiwau ka lako mai gusuna* . " ki na kena rairai mai na Laststgo ena ruku ni Kalou dina, era na sega ni lako mai ki na . rarawa ni mate ena " *drano bukawaqa* " e maroroi tu me baleti ira na dau cala vakalotu lelevu era gugumatua tiko ena vukitani. Nira sa sotava oti na lagilagi ni Kalou Dauveibuli levu, na Turaganilewa Levu, era na qai vakarusai vakasauri.

Vakatakila 20:
na *duanaudolu na yabaki* ni ikavitu ni mileniumi .
kei na iotioti ni veilewai .

Na itotogi ni Tevoro .

Tikina e 1: " *Au sa raica e dua na agilosi sa lako sobu mai lomalagi, sa taura tu e ligana na ki ni qara sega ni vakabotona kei na dua na sinucodo levu.* "

" *E dua na agilosi* " se italai ni Kalou " *e lako sobu mai lomalagi* " ki vuravura, ka, sa vakayalia na veimataqali bula vakavuravura kecega, tamata kei na manumanu, eke e taura na kena yaca " *qara sega ni vakabotona* " ka vakatokai koya ena Vakatekivu 1:2. " *Na ki* " e dolava se sogota na sala ki na vanua lala oqo. Na " *sinucodo levu* " *e* tauri tu ena " *ligana* " e vakaraitaka ni dua na tamata bula ena vesuki ki na vanua lala ka na yaco me nona valeniveivesu.

Tikina e 2: " *Sa taura na gata levu, na gata makawa, o koya na Tevoro kei Setani, ka vesuki koya me dua na udolu na yabaki.* "

Na vosa e vakaibalebaletaki vei " *Setani* ," na agilosi talaidredre, ena Vakatakila 12:9 e cavuti tale eke. Era vakananuma vei keda na nona itavi cecere sara ena veivakararawataki ka vakavuna na nona itovo ni talaidredre; na rarawa kei na mosi vakayago kei na itovo era vakayacora vei ira na tamata na veiliutaki era vakamalumalumutaki ira ki na nona veivakauqeti kei na veivakauqeti baleta ni ra sa ca me vakataki koya. Me vaka e dua na " *drakoni* " e lewa na matanitu lotu butobuto o Roma, ka me vaka e dua na " *gata* " e lewa na lotu Vakarisito vakapope Roma , ia e sega ni vakaisulu ena gauna ni Veivakalesui mai, e ivalavala tale me vaka e dua na " *drakoni* " era qarava na veisoqosoqo ni lotu Katolika kei na lotu Tawase vakaiyaragi kei na " drakoni " nei Louis XIV. Mai na nodra keba na agilosi vakatevoro, o " *Setani* " duadua ga e bula tiko, ka waraka tiko na nona mate veivakaduavatataki ena iOtioti ni Veilewai. Ena bula tikoga me dua tale na " *udolu na yabaki* " vakatikitiki, ka sega ni veitaratara kei na dua na kabula, ena vuravura ka sa yaco me dua na valeniveivesu ni vanua dravuisiga sega ni vakaiyalayala ka lala, ka vakaitikotiko ga kina na yago mate sa rusa kei na sui ni tamata kei na manumanu.

Na agilosi ni qara sega ni vakaiyalayala ena vuravura lala: na Dauveivakarusai ni Vkta.9:11 .

Tikina e 3: " *Sa qai biuti koya ki na qara sega ni vakabotona, ka sogota, ka dregata vua, me kakua tale ni vakacalai ira na veimatanitu, me oti mada na dua na udolu na yabaki: ia ni sa oti oqori sa dodonu me sereki vakalailai.* "

Na iyaloyalo e soli e dodonu sara, e biu o Setani ena vuravura lala ena ruku ni dua na iubi e tarova na nona curu i lomalagi; me rawa kina vua me kunei koya ni sa vakarurugi ena vakaiyalayala ni ivakarau vakatamata ka vakavuna se vakayaloqaqataka na kena yali. Na veika bula tale eso, na agilosi vakasilesitieli kei na tamata era sa yaco me agilosi ena nodra gauna era sa tiko e cake mai vua, oya, mai lomalagi ka sa sega ni rawa vua me tekivu mai na nona qaqa o Jisu Karisito ena ivalavala ca kei na mate . Ia sa qai ca ga na kena ituvaki ni sa sega tale ni dua na nona itokani, se agilosi se tamata. E lomalagi era tiko kina na " *veimatanitu* " e cavuta na tikina oqo ka sega ni cavuta "na vuravura." Oqo baleta ni ra sa vakabulai mai na veimatanitu oqo era sa tiko kece mai lomalagi ena matanitu ni Kalou. E vakaraitaki vakakina na itavi ni " *senikau* " ; e vakasauraratataki koya me tiko duadua ga qai vakatikitikitaki koya e vuravura. Ena parokaramu vakalou , na tevoro ena tiko ga e dua na kaivesu me baleta na " *dua na udolu na yabaki* ," ena kena itinitini ena sereki, ni sa rawata ka veitaratara kei ira na mate ca era vakaturi cake tale ena dua na ikarua ni tucaketale , me baleta na " *ikarua ni mate* " ni iotioti ni veilewai, ena vuravura ka na qai populated tale, vakalekaleka,. Ena vakamalumalumutaki ira tale na veimatanitu vukitani era sa cudruvi ena nodra sasaga tawayaga mera valuti ira na agilosi tabu era sa vakabulai kei Jisu Karisito na Turaganilewa levu.

O ira na vakabulai era lewai ira na tamata ca .

Tikina e 4: " *Au sa raica nai tikotiko vakaturaga, ka sa soli vei ira era sa dabe tiko kina me ra lewa. Au sa raica talega na yalodra era sa musuki tani e na vuku ni nodra vakadinadinataki Jisu, kei na vosa ni Kalou; era sa sega ni qarava na manumanu kila, se na nona ivakatakarakara, ka ra sa sega ni ciqoma na nona ivakatakilakila kei na nona bula e na yadredra. sa lewa vata kei Karisito me dua na udolu na yabaki* ."

" *O ira era dabe ena idabedabe vakaturaga* " e tu vei ira na " *kaukauwa* " vakatui " *me ra lewa* . " Oqo e dua na ki bibi me kilai kina na ibalebale ni Kalou me baleta na vosa " *tui* . " Ia oqo, ena Nona matanitu, vei Jisu Karisito " *Maikeli* , " e wasea na Kalou na Nona lewa vei ira kece na Nona ibulibuli vakatamata sa vakabulai. Na nodra lewai na tamata ca e vuravura kei lomalagi ena vakayacori vata ka wasea vata kei na Kalou. Oqo duadua ga na tiki ni nodra tui na digitaki era sa vakabulai. Na veiliutaki e sega ni maroroi tu ga me baleta e dua na iwasewase ni digitaki, ia me baleta na tamata kecega, ka nanuma lesu na Yalo ni ena gauna sa oti e vuravura , sa yaco taumada kina na veivakacacani rerevaki ni veivakamatei ka vakavotukanataka ena nona cavuta: " na yalodra o ira era a musuki tani ena vuku ni ivakadinadina i Jisu kei na " *ena vuku ni* . E dua vei ira o Paula. Na Yalo e vakauqeti ira kina na lotu Vakarisito era vakaleqai ena lotu butobuto vaka-Roma kei na vakabauta vakapopi vaka-Roma sega ni vosota ka cakacaka tiko ena maliwa ni yabaki 30 kei na 1843. Sa qai taketetaki ira na iotioti ni digitaki era sa vakarerei ena mate mai na " *manumanu sa tucake mai vuravura* " ni Vakatakila 13:11-15 ni iotioti ni gauna; ena loma ni yabaki 2029 me yacova na imatai ni siga ni vulaitubutubu ni bera na Lakosivia ena yabaki 2030.

Me salavata kei na kena kacivaki na " *ikavitu ni davui* " ena Vakatakila 11:18 , " *sa yaco mai na gauna me ra lewai kina na mate* ," ka sa ikoya oqo na inaki ni gauna ni " *udolu na yabaki* " e tukuni ena tikina oqo 4. Oqo ena nodra cakacaka na vakabulai era sa curu ki na Kalou tawamudu. Era na dodonu me ra " *lewai* " ira na tamata ca kei ira na agilosi vakalomalagi era sa lutu. E vakaraitaka o Paula ena 1 Kor. 6:3: " *Dou sa sega beka ni kila ni da na lewai ira na agilosi?" Ka sa dodonu me da kakua ni lewa, vakalevu cake, na veika ni bula oqo* ?

Na iKarua ni Tucaketale vei ira na Vukitani era sa Lutu .

Tikina e 5: " *Era sa sega ni bula tale na vo ni mate me yacova ni sa oti na dua na udolu na yabaki. Oqo na imatai ni tucaketale.* "

Mo qarauna na veivakarerei! Na malanivosa " *Era sega ni bula tale na vo ni mate me yacova ni sa oti na udolu na yabaki* " e dua na parenthesis kei na vosa e tarava " *Oqo na imatai ni tucaketale* " e baleti ira dina na imatai ni mate vei Karisito era tucaketale ena itekivu ni " *udolu na yabaki* " e tukuni. Na parenthesis e vakavotuya, ka sega ni vakayacana, na kena kacivaki e dua na ikarua ni " *tucaketale* " ka maroroi tu me baleti ira na mate ca era na vakaturi cake tale ena icavacava ni " *udolu na yabaki* " me baleta na iotioti ni veilewai kei na itotogi vakayago ni " *drano bukawaqa kei na sulifure* " ; ka vakayacora na " *ikarua ni mate* ."

Tikina e 6: " *Sa kalougata ka sa yalosavasava ko koya sa vakaivotavota e nai matai ni tucaketale! Sa sega vei ira nai karua ni mate, ia era na bete ni Kalou kei Karisito, ka ra na lewa vata kei koya me dua na udolu na yabaki.* "

Na tikina oqo e vakamacalataka vakalekaleka sara na lewa dodonu ni Kalou sa vakatakilai mai. Na kalougata e vakatabakidua vei ira na digitaki dina era vakaitavi ena itekivu ni " *udolu na yabaki* " ena " nodra *tucaketale na mate vei Karisito* . " Era na sega ni lako mai ki na veilewai ia era na turaganilewa vakataki ira ena veilewai e tuvanaka na Kalou, mai lomalagi, me baleta na " dua na udolu na *yabaki* . cakacaka ni veilewai ka sa vakaiyalayala ga ki na " *udolu na yabaki* " oqo . Ni ra sa curu ki na tawamudu, era sa sega ni rerevaka se sotava na digitaki *na " ikarua ni mate* ," baleta na kena veibasai, sai ira era na vakayacora vei ira na mate ca era sa lewai tiko. Ka da sa kila ni o ira oqo era sa cala vakalotu levu duadua ka ca duadua, kaukauwa, ka veivakamatei. Na turaganilewa digitaki ena dodonu me ra vakatulewataka na balavu ni rarawa e dodonu me ra sotava yadua na tamata yadua era lewai ena kena vakayacori na nodra vakarusai ena " *ikarua ni mate* ," ka sega ni dua na ka e tautauvata kei na imatai ni mate vakavuravura nikua. Baleta na Kalou Dauveibuli e solia na bukawaqa na irairai ni kena cakacaka veivakarusai. E sega ni dua na kena revurevu na bukawaqa vei ira na veika vakalomalagi kei na veika vakavuravura e taqomaki ira na Kalou, me vaka e vakadinadinataka na ka eratou sotava na tolu na itokani i Taniela ena Taniela 3 . Me baleta na iotioti ni veilewai, ena duidui na ka e cakava na yago vakaturi mai na yago vakavuravura ena gauna oqo. Ena Marika 9:48 , e vakaraitaka vei keda o Jisu na kena vakatabakidua, ka kaya: " *na vanua e sega ni mate kina na nodra ulo, ka sega ni boko na bukawaqa* ." Me vaka ga na kena bulabula tikoga na coils ni yago ni dua na manumanu lalai , na yago ni tamata cudruvi ena taukena na bula me yacova sara na kena iotioti ni atomi. Na totolo gona ni nodra vakayagataki ena vakatau ena balavu ni gauna ni veivakararawataki erau vakatulewataka na turaganilewa tabu kei Jisu Karisito.

Na iotioti ni veivala

Tikina e 7: " *Ia ni sa oti na dua na udolu na yabaki, ena sereki o Setani mai na nona valeniveivesu.* "

Ni sa cava na " udolu na yabaki , " ena kunea tale vakalekaleka na nona itokani. Oqo na gauna ni ikarua ni " *tucaketale* " ka maroroi tu vei ira na vukitani vakavuravura.

Tikina e 8: " *Ia ena lako yani ko koya me vakacalai ira na veimatanitu era sa tiko ena* ***yasana vava*** *kei vuravura, ko Koki kei Mekoki, me vakasoqoni ira vata ki nai valu: na kedra iwiliwili sa vaka na nuku ni wasawasa.* "

Na kabani oqo sai koya na " *veimatanitu* " vakaturi cake tale e vuravura taucoko, me vaka e vakaraitaka na fomula ni " ***va na tutu*** *ni vuravura* " se va na tikina bibi, ka solia na cakacaka e dua na itovo raraba. Na soqo vakaoqo e sega ni dua na ka e vakatautauvatataki rawa, vakavo ga ena ivakatagedegede ni iwalewale ni ivalu, e dua na kena tautauvata kei na veileti ni iKatolu ni iValu Levu ni " ikaono ni *davui* " ni Vakatakila 9:13. Na

veivakatautauvatataki oqo e vakavuna me solia kina na Kalou vei ira era soqoni vata ena iotioti ni veilewai na yaca "Koki kei Mekoki" ka cavuti taumada ena Isik. 38:2, ka ni bera oya ena Vakatekivu 10:2 ka "Mekoki" na ikarua ni luvei Jefeca; ia e dua na itukutuku lailai e vakaraitaka na yasa ni veivakatautauvatataki ga ni evocation oqo, baleta ena Isikeli, Mekoki na vanua i Koki, ka sa vakatokai Rusia ka na biuta ki na cakacaka, ena ikatolu ni ivalu levu, na iwiliwili levu duadua ni sotia ena itukutuku kece ni ivalu ni tamata; ka vakadonuya na kena vakalevutaki vakalevu kei na kena ravuti totolo na veivanua ena Tokalau kei Iurope.

E vakatauvatani ira na Yalo ki na " *qele ni wasawasa* ," ka vakabibitaka kina na bibi ni iwiliwili ni tamata era na vakacacani ena iOtioti ni Veilewai. E dua talega na ivakamacala ni nodra vakamalumalumutaki ira vua na tevoro kei na nona tamata vakatamata e vakaraitaki ena Vakatakila 12:18 se 13:1 (vakatau ena vakadewa vakaivolatabu): ni vosa tiko me baleta na " *gata* ," eda wilika: " *A sa tucake tu ena dela ni nuku ni wasawasa.* "

E dua na vukitani sega ni veisautaki rawa, sa tekivu me nuitaka o Setani ni rawa ni vakadruka na mataivalu ni Kalou ka sa vakacalai ira na vo ni tamata era sa cudruvi ena nona vakauqeti ira me ra vakaitavi ena ivalu kei na Kalou kei ira na nona digitaki.

Tikina e 9: " *Era sa lako cake ki na dela i vuravura, ka vakavolivolita na nodra keba na tamata yalosavasava me baleta na koro lomani. Ia sa lako sobu mai lomalagi na bukawaqa ka kani ira.* " Ia na qaqa ni vanua e sega ni dua na kena ibalebale ni sa sega ni rawa vua e dua me taura na meca baleta ni sa yaco me sega ni tara rawa; me vakataki ira na itokani i Taniela, ena sega ni rawa ni vakaleqai ira na bukawaqa se dua tale na ka. Ka kena veibasai, " *na bukawaqa mai lomalagi* " e vakacacani ira sara mada ga ena " *nodra keba na tamata yalosavasava* " ka sega ni dua na kena revurevu vei ira. Ia na bukawaqa oqo e " *kania* " na meca ni Kalou kei ira na nona digitaki. Ena Sakaraia 14, e parofisaitaka na Yalo na rua na ivalu e wasei ena " *udolu na yabaki* ." Na kena e liu ka vakayacori ena "ikaono ni davui" e vakaraitaki ena tikina e 1 ki na 3, na kena vo e baleta na ikarua ni ivalu e vakayacori ena auwa ni iotioti ni veilewai, ka ni oti oya, na ituvatuva raraba e tauyavutaki ena vuravura vou. Ena tikina e 4, e tukuna na parofisai na nona lako sobu mai ki vuravura o Karisito kei ira na nona digitaki ena veivosa oqo: " *Ia ena tu na yavana ena siga ko ya ena Ulunivanua ni Veiolive, o koya sa tu e mata i Jerusalemi ena tokalau: ia ena wase rua na Ulunivanua ni Veiolive ena lomadonu ki na tokalau kei na tokalau, ka na tiko kina e dua na buca levu sara: kauta tani ki na vualiku, kei na veimama ni kena ki na ceva* " Na nodra keba na tamata yalosavasava ni iotioti ni veilewai sa vakatakilakilataki vakakina ka tiko kina. Meda raica mada ni sa na cava ga na " *udolu na yabaki "* vakalomalagi *ena qai " tu* " e vuravura na " *yava* " i Jisu , " *ena Ulunivanua ni Veiolive ka veibasai kei Jerusalemi, ena yasa ni tokalau* ." Ni vakadewataki cala, na tikina oqo e sa vakavuna na vakabauta cala ena veiliutaki vakavuravura i Jisu Karisito ena loma ni "mileniumi."

Tikina e 10: " *A sa biu na tevoro sa vakacalai ira ki na drano bukawaqa kei na sulifure, sa tiko kina na manumanu kei na parofita vakailasu. Era na vakararawataki ena siga kei na bogi me tawamudu ka sega ni mudu.* "

Sa yaco mai na gauna me vakayacori kina na nodra lewa na vukitani vakalotu ka vakaraitaki ena Vakatakila 19:20. Me vaka e parofisaitaka na tikinivolatabu oqo, " *na tevoro, na manumanu, kei na parofita lasu* " era sa biu vata " *bulabula ki na drano bukawaqa kei na sulifure ,* " ka vu mai na cakacaka ni " *bukawaqa mai lomalagi* ," ka sa vakacurumi kina na magma ni vuravura sa vakawaicalataki ka vakagalalataki mai na veivakacacani ena dela ni qele taucoko ni E ar. Sa qai taura na vuravura na irairai ni " matanisiga " ka kena " bukawaqa " e kania na lewedra na vukitani, o ira sara ga era dau sokalou (sega ni kila ia era cala) ni matanisiga e bulia na Kalou. E na cakacaka oqo era sotava kina na tamata cala vakavuravura kei na vakalomalagi na " *veivakararawataki* " ni " *ikarua ni mate* " ka parofisaitaki mai na Vakatakila 9:5-6 . Na veitokoni e soli vakatawadodonu ki na siga ni vakacegu lasu e vakavuna na itinitini rerevaki oqo. Ni kalougata vei ira na cudruvi, se cava ga

na kena balavu, na " *ikarua ni mate* " e tiko talega na kena itinitini. Na vosa " *tawamudu ka tawamudu* " e sega ni baleta na " *veivakararawataki* " vakataki ira ia ki na veivakarusai ni " *bukawaqa* " ka vakavuna , ni sa ikoya na kena itinitini ka na vakadeitaki ka tawamudu.

Na ivakavuvuli ni iOtioti ni Lewa .

Tikina e 11: " *Au sa qai raica e dua na i tikotiko vakaturaga vulavula levu, kei koya sa tiko kina: a sa dro tani mai na matana ko vuravura kei lomalagi, a sa sega ni kune e dua na vanua me baleti rau* . "

" *Vulavula* " ena savasava uasivi, na nona " *idabedabe vakaturaga levu* " sa ikoya na ivakatakarakara ni itovo savasava ka tabu uasivi ni Kalou dauveibuli ni bula kei na veika kecega. Na nona uasivi e sega ni rawa ni vosota na tiko ni " *vuravura* " ena kena ituvaki vakarusai ka vakacacani ka solia vua na iotioti ni veilewai. Kuria, na tamata ca mai na itekitekivu kecega sa vakarusai , na gauna ni ivakatakarakara sa oti ka sa sega tale ni dua na vuna me tiko kina na vuravura vakasilesitieli kei na kena bilioni na kalokalo; Na " *lomalagi* " ni noda ituvaki vakavuravura kei na veika kece e tiko kina sa vakarusai vakakina , sa yali yani ki na sega ni dua na ka. Sa yaco mai na gauna ni bula tawamudu ena dua na siga tawamudu.

Tikina e 12: " *Au sa qai raici ira na mate, na lalai kei na levu, ni ra sa tu e na mata ni tikotiko vakaturaga, a sa dolavi nai vola, a sa dolavi e dua tale nai vola, sai koya nai vola ni bula, a ra sa lewai ko ira na mate me vaka na ka sa volai e nai vola, me vaka na nodra cakacaka.* "

O ira na " *mate* " cala oqo era sa vakaturi cake tale me baleta na iotioti ni veilewai. Me vaka ni sega ni vakatabuya na Kalou e dua, na nona lewa dodonu e tarai ira na " *levu* " kei ira na " *lalai* ," na vutuniyau kei na dravudravua, ka vakatauca vei ira na icavacava vata ga, na mate, ena imatai ni gauna ena nodra bula, vakatautauvata.

Na veitikina oqo e tarava e vakarautaka na itukutuku matailalai ni cakacaka ni iOtioti ni Veilewai. Sa parofisaitaki oti ena Tani. 7:10, na " *ivola* " ni nodra ivakadinadina na agilosi sa " *dolavi* " ka ra sa raica na ivakadinadina sega ni laurai oqo na cala kei na cala era vakayacora na beitaki ka ni oti na nodra lewa na kisi yadua mai vei ira na digitaki kei Jisu Karisito, sa duavata kina e dua na iotioti, vakadeitaki, sega ni veisautaki rawa na lewa. Ena gauna ni iOtioti ni Veilewai, ena vakayacori na lewa e vakatauci.

Tikina e 13: " *Sa soli ira na mate era sa tiko kina ko wasawasa, a sa soli ira na mate era sa tiko kina ko mate kei Etesi: a ra sa lewai na tamata yadua me vaka na nodra cakacaka.* "

Na ivakavuvuli e vakamacalataki ena tikina oqo e baleta ruarua na veivakaturi. Era yali yani na " *mate* " ki na " *wasawasa* " se ki na " vuravura "; oqo na rua na ka e rawa ni yaco ka vakatokai ena tikina oqo. Meda raica mada na fomu " *nodra itikotiko na mate* " ka vakauqeti kina na veika " vuravura " . Ni sa dodonu dina na yaca oqo , ni sa vakaraitaka na Kalou vua na tamata ivalavala ca : " *O sa kuvu ni soso ka na lesu tale ki na kuvu ni soso* " ena Vakatekivu 3:19. Na " *nodra itikotiko na mate* " sa ikoya gona na " *kuvu ni soso* " ni " vuravura ." Na mate e dau kania na tamata ena bukawaqa ena so na gauna ka ra sega kina ni " *lesu tale ki na kuvu ni soso* " me vaka na ivalavala ni veibulu e dau vakayacori. Oqo na vuna, sega ni vakatabui kina na kisi oqo , na Yalo e vakamacalataka ni " *mate* " vakataki koya ena vakasukai ira e sa vakacacani ira ena kena irairai cava ga ; ena kena kilai na veivakarusai e vakavuna na bukawaqa ni niukilia ka sega ni biuta e dua na ivakatakilakila ni dua na yago ni tamata sa vakarusai taucoko.

Tikina e 14: " *A sa biu ko mate kei Etesi ki na drano bukawaqa. Oqo na i karua ni mate, na drano bukawaqa.* "

Na " *Mate* " e dua na ivakavuvuli e veisaqasaqa sara ga kei na bula, ka kena inaki me vakarusai na veika buli ka lewai ka vakacala na Kalou na nodra sotava na bula. E sega tale ni

dua na inaki ni bula, me vakaraitaka ga vua na Kalou e dua na tamata vou me baleta na nona digitaki ira na itokani tawamudu. Ni sa yaco na digidigi oqo, ka ra sa vakarusai na tamata ca, " *mate* " kei na " vuravura " " *na nodra itikotiko na mate* " sa sega tale ni dua na vuna me ra bula kina. Na ivakavuvuli veivakarusai ni rua na ka oqo e vakarusa vakataki koya na Kalou. Ni oti na " *drano bukawaqa ,* " vanua e caka me baleta na bula kei na rarama vakalou ka vakararamataki ira na nona ibulibuli.

Tikina e 15: " *Ia ko koya sa sega ni kunei ni sa volai tu e nai vola ni bula, sa biu ki na drano bukawaqa.* "

Na tikina oqo e vakadeitaka ni sa biuta dina na Kalou e mata ni tamata e rua ga na sala, rua na digidigi, rua na icavacava, rua na icavacava (Vunau. 30:19). Na yacadra na digitaki e sa kila tu na Kalou mai na ivakatekivu kei vuravura, se vakayawa sara ki muri, mai na kena tuvanaki na nona ituvatuva me vakarautaki koya kina na veika buli galala ka tu vakataki koya. Na digidigi oqo ena sauma vua na rarawa rerevaki ena dua na yago vakayago, ia na nona gagadre ni loloma e levu cake mai na nona rere, a tekivuna kina na nona ituvatuva ka raica rawa na kena vakayacori vakamatailalai na noda italanoa ni bula vakalomalagi kei na bula vakavuravura. E kila o koya ni imatai ni nona ibulibuli ena dua na siga ena yaco me nona meca vakayago. Ia dina ga ni kila oqo, e solia vua na madigi kece me biuta na nona ituvatuva. E kila o koya ni sega ni rawa na ka oya, ia e laiva me yaco. E kila kina o Koya na yacadra na digitaki, na nodra ivalavala, na ivakadinadina ni nodra bula taucoko, ka dusimaki ira ka liutaki ira yani vua, yadua ena nodra dui gauna kei na vanua. E dua ga na ka e sega ni rawa vua na Kalou: na kurabui.

E kila tale ga na yacadra na lewe vuqa na tamata era sega ni kauai, era talaidredre, era qaravi matakau era sa bulia na iwalewale ni nodra vakaluveni na tamata. Na duidui ni lewa ni Kalou e vakaraitaki ena Vakatakila 19:19-20 e baleti ira kece na Nona ibulibuli. Eso vei ira, lailai na nodra cala, era na vakamatei ena " *vosa ni Kalou* " ka sega ni sotava " *na veivakararawataki ni bukawaqa ni ikarua ni mate* " ka sa vakarautaki vakatabakidua vei ira na lotu Vakarisito kei na Jiu era cala vakalotu . Ia na ikarua ni " *tucaketale* " e baleti ira kece na Nona ibulibuli vakatamata era sucu e vuravura kei ira na agilosi era buli mai lomalagi , ni sa vakaraitaka na Kalou ena Roma . 14:11: " *Ni sa volai, Me vaka ni'u sa bula, sa kaya na Turaga, ena tekiduru vei au na duru kecega, ka na vakatusa na yame kecega na Kalou .* "

-

-

-

-

-

-

Ena Vakatakila 21: na *Jerusalemi Vou vakalagilagi* e vakatayaloyalotaki .

Tikina e 1: " *Au sa qai raica na lomalagi vou kei na vuravura vou, ni sa takali na lomalagi taumada kei na vuravura taumada, a sa sega tale na wasawasa.* "

E wasea vei keda na Yalo na veivakasama e vakauqeti ena kena tauyavutaki na ituvatuva vou ni veimataqali ni oti na icavacava ni ika 7 ni mileniumi . Mai na gauna o ya, ena

sega tale ni wili na gauna, na veika kece e bula e curu ki na tawamudu tawamudu. Na veika kece e vou se vakadodonu cake na kena vakavoui. Sa yali na " *lomalagi kei na vuravura* " ni gauna ni ivalavala ca, ka sa sega tale na " *wasawasa ," ivakatakilakila ni* "mate . *"* Me vaka ni Dauveibuli, a veisautaka na Kalou na irairai ni vuravura oqo, ka kauta laivi na veika kece e vakatakarakarataka e dua na leqa se leqa vei ira na lewena; o koya gona, sa na sega tale na wasawasa, sa na sega tale na veiulunivanua e veiulunivanua vatu . Sa yaco me dua na were levu me vaka na imatai ni " *Iteni* " ka sa tu kina na lagilagi kei na vakacegu; ka na vakadeitaki ena Vakatakila 22.

Tikina e 2: " *Au sa qai raica na koro tabu, o Jerusalemi vou, ni sa lako sobu mai vua na Kalou mai lomalagi, sa vakarautaki me vaka na yalewavou sa vakaiukuuku me baleta na watina.* "

Na veibuli vou oqo ena kidavaki ira na nodra soqo na tamata yalosavasava digitaki vakabulai ni vuravura ka vakatokai ena tikina oqo me " *koro tabu "* , me vaka ena Vkta . E " *lako sobu mai lomalagi* " , mai na matanitu ni Kalou ka a curu kina ena nona lesu tale mai vakalagilagi na nona iVakabula. Sa qai lako sobu mai ki vuravura ena imatai ni gauna ena icavacava ni " *udolu na yabaki* " ni veilewai vakalomalagi me baleta na iotioti ni veilewai. Ni oti o ya, ni sa lako cake tale ki lomalagi, sa waraka me yacova ni sa vakarau tu na " *lomalagi vou kei na vuravura vou* " me ciqomi koya. Raica ni vosa " *lomalagi* " e duabau, baleta ni vakavurea na duavata uasivi, ka veibasai kei na levu , " *lomalagi* ," ka vakatura ena Vakatekivu 1:1, na nodra wasei na tamata vakasilesitieli ki na rua na keba veibasai.

Tikina e 3: " *Au sa qai rogoca e dua na domo levu mai na i tikotiko vakaturaga, ka kaya, Raica, sa tiko vei ira na tamata na vale ni Kalou, ka na tiko vata kei ira ko koya, ka ra na nona tamata, ka na tiko vata kei ira na Kalou vakataki koya.* "

Na " *vuravura vou* " e kidavaki koya e dua na vulagi dokai, me vaka ni " *Kalou vakataki koya* , " biuta na nona idabedabe vakatui makawa mai lomalagi, sa lako mai me mai vakatikora na nona idabedabe vakatui vou e vuravura ka sa qaqa kina vua na tevoro, na ivalavala ca kei na mate. " *Na vale ni Kalou* " e vakaibalebaletaka na yago vakalomalagi ni Kalou o Jisu Karisito " *Maikeli* " (= o koya e vaka na Kalou) . Ia sa i vakatakilakila talega ni nodra i soqosoqo na digitaki ka sa veiliutaki kina na Yalo i Jisu Karisito. " *Valetabu , valetabu, valenilotu, lotu* " - na vosa kece oqo era ivakatakarakara ni tamata vakabulai ni tamata yalosavasava ni bera ni ra vale e tara na tamata; era dui vakatakilakilataka e dua na ikalawa ena kena tosoi na cakacaka vakalou. Ka imatai, " *na vale tabu* " e vakaibalebaletaka na nodra biubiu mai Ijipita na Iperiu ka dusimaki ka liutaki ki na vanua dravuisiga mai vua na Kalou ka vakaraitaki vakavinaka ena o ka lako sobu mai me vaka e dua na duru ena vale tabu . Sa qai " tiko *vata kei ira na tamata* " ; ka vakadonuya na kena vakayagataki na vosa oqo ena tikina oqo . Sa qai vakatakilakilataka na " *valetabu* " na tara kaukauwa ni " *valeniveitavaki* " ; Na cakacaka e vakaroti qai vakayacori ena ruku i Tui Solomoni. Ena vosa vaka-Iperiu, vakatabakidua, na vosa " *valenilotu* " e kena ibalebale: soqoni. Ena Vakatakila 2:9 kei na 3:9, na Yalo i Karisito e vakatoka na matanitu Jiu talaidredre ena vosa " *valenilotu i Setani* . " Na iotioti ni vosa " *lotu* " e vakatoka na soqoni ena vosa vaka-Kiriki (ecclesia) ; na vosa ni kena vakatetei na ivakavuvuli vakarisito ena iVolatabu . E vakatauvatana o Jisu *na* " *yagona* " ki na " *valetabu* " mai " *Jerusalemi ,* " ka me vaka na Efeso. 5:23, na Soqoni , na nona " *Lotu* ", sa " *yagona* " : " *ni sa ulu ni watina na tagane, me vaka sa ulu ni lotu ko Karisito, o koya sa yagona, ka sa nonai Vakabula* " . Eda nanuma lesu na nodratou rarawa na yapositolo i Jisu ni biuti ratou me lako i lomalagi. Ena gauna oqo, " *ena tiko vata kei au na watiqu* ," e rawa ni kaya na Digitaki ena nona vakatikori ena " *vuravura vou* . " E na itukutuku oqo e rawa ni vakaraitaka kina na itukutuku ni tinikarua na yacadra na " *tinikarua na yavusa* " ni Vakatakila 7 na marau kei na marau sega ni veiwaki ni nodra qaqa.

Tikina e 4: " *Ena qusia tani na wainimata kecega mai na matadra, ena sega tale na mate, se na rarawa, se na tagi, se na mosi, ni sa takali yani na veika makawa.* "

Na kena veiwekani kei na Vakatakila 7:17 e vakadeitaki ena kena kunei eke na yalayala vakalou e tini kina na Vakatakila 7: " *Ena tavoya tani ko koya na wainimata kecega mai na matadra* ." Na iwali ni tagi na marau kei na reki. Eda tukuna tiko oqo na gauna ena maroroi ka vakayacori kina na vosa ni yalayala ni Kalou. Raica vakavinaka na veisiga ni mataka totoka oqo, baleta ni sa tu e matada na gauna sa porokaramutaki tu me baleta na " *mate, lolosi, tagi, mosi* ," ka na sega tale ni, duadua ga, me baleta na vakavoui ni veika kecega mai vua na noda Kalou Dauveibuli cecere ka vakasakiti. Au via vakaraitaka ni veika rerevaki oqo ena qai yali ga ni oti na iotioti ni veilewai, ka na yaco ena icavacava ni "udolu na yabaki." Vei ira na digitaki, ia vei ira ga, ena mudu na kena revurevu ni ca ena nona lesu tale mai vakalagilagi na Turaga na Kalou Kaukauwa.

Tikina e 5: " *A sa kaya ko koya sa dabe tiko e nai tikotiko vakaturaga, Raica, au sa vakavoutaka na ka kecega: a sa kaya, Vola: ni sa dina ka dina na vosa oqo.* "

Na Kalou Dauveibuli, ena tamata, e soli koya ena yalayala, ka vakadinadinataka na vosa vakaparofisai oqo: " *Raica, au sa vakavoutaka na ka kecega* ." E sega ni yaga me da vakasaqara e dua na iyaloyalo ena noda bula vakavuravura me da saga me da rawata e dua na vakasama ni veika e vakarautaka tiko na Kalou, baleta na veika vou e sega ni rawa ni vakamacalataki. Ka me yacova mai oqo, sa vakananuma ga vei keda na Kalou na veika mosimosi ni noda gauna ena nona tukuna vei keda ni ra na sega tale ni tiko ena " *vuravura vou kei na lomalagi vou* ," ka maroroya vakakina na nodra veika vuni kei na veivakurabuitaki kecega. E kuria na agilosi na veivakadeitaki oqo: " *ni sa yalodina ka dina na vosa oqo* . " Na kaci ni loloma soli wale e solia na Kalou vei Jisu Karisito e gadrevi kina na vakabauta sega ni yavalati rawa me rawati kina na isau ni yalayala vakalou. E dua na sala dredre ka veisaqasaqa kei na ivakatagedegede ni vuravura. E gadrevi kina na yalo levu ni solibula, nona sega ni via soli koya, kei na nona yalomalumalumu e dua na bobula e vakarurugi vua na nona Turaga. Na sasaga ni Kalou me vaqaqacotaka na noda vakanuinui e sa dodonu vinaka kina: "na vakadeitaki ena dina e vakatakilai ka vakaraitaki " sa ikoya na ivakatagedegede ni vakabauta dina.

Tikina e 6: " *A sa kaya vei au ko koya, 'Sa vakayacori! Oi au na Alifa kei na Omeka, na i vakatekivu kei na i vakataotioti. Vei koya sa viagunu au na solia me gunu wale mai na i vurevure ni wai ni bula* . "

Na Kalou Dauveibuli o Jisu Karisito e bulia " *na ka vou kecega* . " " *Sa vakayacori oti!* " Same. 33:9: " *Ni sa vosa ko koya, ka sa yaco; sa vakarota, ka sa tu ga* ." E vakayacori na nona vosa ni veibuli ena gauna ga e lako mai kina na vosa mai gusuna. Me tekivu mai na yabaki 30, sa oti, sa vakayacori na porokaramu ni gauna vakarisito e vakaraitaki ena Taniela kei na Vakatakila me yacova sara na kena veitiki lalai. E sureti keda na Kalou me da raica tale na veisiga ni mataka sa vakarautaka vei ira na nona digitaki ; Na veika e kacivaki e vakayacori ena sala vata ga oya, ena vakadeitaki taucoko. E tukuna vei keda o Jisu me vaka ena Vakatakila 1 :8: " *Oi au na Alifa kei na Omeka, na i vakatekivu kei na i vakataotioti* ." Na vakasama ni " *itekitekivu* kei *na itinitini* " e vakaibalebale ga ena noda sotava na ivalavala ca vakavuravura, ka na vakacavari taucoko ena " *icavacava* " ni ikavitu ni mileniumi ni oti na nodra vakarusai na tamata ivalavala ca kei na mate. Kivei ira na luve ni Kalou era sa veiseyaki tu ena dua na vanua ni veivoli, e solia o Jisu, " *galala* ," " *mai na ivurevure ni wai ni bula* ." O koya sara ga e " *ivurevure " ni " wai ni bula "* oqo ka vakatakarakarataka na bula tawamudu. Na isolisoli ni Kalou e sega ni saumi, na dodonu oqo e vakacacana na volitaki ni " veivosoti " ni lotu Katolika vaka-Roma ka vakaibalebaletaka e dua na veivosoti e rawati ena isau ni ilavo mai na popi .

Tikina e 7: " *O koya sa qaqa ena taukena na ka kecega; Au na nona Kalou, ka na luvequ ko koya* . "

O ira na digitaki ni Kalou era taukena vata kei Jisu Karisito. Kena imatai, ena nona " *qaqa* , " e " taukena" kina o Jisu e dua na lagilagi vakatui era kila na nona ibulibuli kece

vakalomalagi. Ni oti o koya, na nona digitaki, talega na " qaqa , " ia ena nona " *qaqa* , " " era na *taukena na veika vou oqo* " e bulia vakatabakidua na Kalou me baleti ira. E vakadeitaka o Jisu na nona vakalou vua na yapositolo o Filipe ena Joni 14:9 : " *Sa kaya vua o Jisu , 'Au sa tiko vata kei kemudou vakadede, ia dou se sega tikoga ni kilai au, Filipe ? O koya sa raici au sa raica na Tamaqu . O sa kaya vakacava , 'Vakaraitaka vei keimami na Tamaqu ?* " Na tamata Mesaia e vakaraitaki koya vakaoqo me vaka na *Tamaqu* . parofisaitaki ena Ais. 9:6 (se 5) me baleti koya. O Jisu Karisito sa baleti ira na nona digitaki , ruarua na tacidra kei na Tamadra. Ia na veikacivi e tamata yadua, sa kaya kina na Yalo , me vaka ena icavacava ni 7 epochs ni " o *koya na lewa ni* . " Na qaqa ena ivalavala ca e gadrevi me yaga kina na itutu ni " *luvena* " na Kalou bula.

Tikina e 8: " *Ia ko ira na rere, kei ira na sega ni vakabauta, kei ira na tamata vakasisila , kei ira na daulaba, kei ira na dauyalewa, kei ira na daucakaisausau, kei ira na dauqaravi matakau, kei ira kecega na daulasu, ena tiko na nodra i votavota ena drano sa kama tiko ena bukawaqa kei na sulifure: oqo na i karua ni mate.* "

Na veivakatovotovo oqo ni itovo vakatamata e kune ena loma taucoko ni tamata lotu butobuto , Ia, na Yalo eke e taketetaka na vua ni lotu Vakarisito lasu; na kena vakacacani na lotu vaka-Jiu e vakaraitaka vakamatata ka vakatakila mai vei Jisu ena Vakatakila 2:9 kei na 3:9.

Me vaka na Vakatakila 19:20, "... *na drano sa kama tiko ena bukawaqa kei na sulifure* " ena tikina e maroroi tu me baleta na " *manumanu kei na parofita lasu* " ena iotioti ni veilewai: na vakabauta vaka-Katolika kei na vakabauta vaka-Tawase. Na lotu Vakarisito lasu e sega ni duidui mai na lotu vakaJiu lasu. Na kena ivakavuvuli bibi e veibasai kei na ivakavuvuli ni Kalou. Me vaka oqo, ni ra sa vakacacani ira na tisaipeli i Jisu na Jiu Farisi ena nodra sega ni savata na ligadra ni bera ni ra kana (Maciu.15:2) , e se bera vakadua ni vakacacani ira o Jisu ka qai kaya , ena Maciu15:17 ki na 20 : " *Dou sa sega beka ni kila ni ka kecega sa curu ki na gusu sa curu ki na ketemu Ia na ka sa lako mai kina? mai na loma , ia oqo na ka e vakadukadukalitaka na tamata. Ni sa lako mai na lomana na vakasama ca,* ***na veivakamatei, na veibutakoci, na veidauci, na butako, na ivakadinadina lasu, na*** vosavakacaca . E vaka talega kina , na lotu Vakarisito lasu e vunitaka na nona ivalavala ca vua na Yalo ena nona vakadodonutaka taumada na ivalavala ca vakayago. E solia na nona vakasama o Jisu ena nona kaya vei ira na Jiu ena Maciu. 21:3 : " *Era na curu taumada ki na matanitu vakalomalagi o ira na daukumuni ivakacavacava kei ira na yalewa dautagane " ;* e macala, ena kena ituvatuva me ra veivutuni na tamata kecega ka saumaki mai vua na Kalou kei na nona savasava. Sa ikoya na lotu lasu e vakatoka o Jisu me " *dauveituberi mataboko* " ka vakalialia ena Maciu 23:24, ena nona " *vakasavasavataka na namu ka kania na kameli* " , se ena nona " *raica na co lailai ena mata ni wekadra ka sega ni raica na kau ena matadra* " me vaka na Luke 6:42 ki na Maciu 5:3 .

E lailai sara na inuinui vua e dua e vakatakilakilataki koya ena itovo kece oqo e vola o Jisu. Kevaka mada ga e dua na itovo e veiganiti kei na nomu itovo, ena dodonu mo valuta ka vakamalumalumutaka na nomu cala. Na imatai ni ivalu ni vakabauta e saqati koya ga vakataki koya; ka oqo na veivakararawataki, na dredre duadua me vorati.

Ena wiliwili oqo, ka vakabibitaka na nodra ibalebale vakayalo, o Jisu Karisito , na turaganilewa levu vakalou, e cavuta na cala e beitaki ki na vakabauta vakarisito lasu ni mataqali lotu Katolika vakaRoma vakapope. Ena nona taketetaka "na tamata rerevaki", e digitaki ira era sega ni via qaqa ena nodra ivalu ni vakabauta , baleta ni nona yalayala e maroroi kece " *vei koya e qaqa* ". Now , e sega ni dua na qaqa e rawa vei koya e sega ni via vala. Na " *ivakadinadina yalodina* " e dodonu me yaloqaqa; lako tani mai na rere. " *Kevaka sa sega na vakabauta sa sega ni rawa me vakamarautaka na Kalou* " (Iperiu 11:6) ; exit, " *na sega ni vakabauta* . " Na vakabauta e sega ni salavata kei na vakabauta i Jisu e soli me *ivakaraitaki* me vakatotomuri, sa ikoya ga na tawavakabauta . Na " *veika vakasisila* " e ka

vakasisila vua na Kalou ka ra sa vua tikoga na *kai veimatanitu tani* ; exit, " *na ka vakasisila* . " E dua na ivalavala ca e vakatokai me " *Papiloni na ka levu , na tinadra na yalewa dautagane kei na veika vakasisila ni vuravura* " me vaka na Vakatakila 17:4-5. " *O ira na dau veivakamatei* " era beca na ikaono ni vunau; exit, " *na dauvakamate tamata* . " Na veivakamatei e vakavuna na vakabauta vaka-Katolika kei na vakabauta vaka-Tawase ni " *dauveivakaisini* " me vaka e tukuna o Tani. 11:34 . Na " *dautagane* " e rawa ni veisautaka na nodra ivalavala ka vakamalumalumutaka na nodra ca, ke sega; exit , " *na dautagane* . " Ia na " *dukadukali* " vakayalo e vakatokai me vakabauta vaka-Katolika, ni vakatauvatani kei na dua na " yalewa dautagane , " e sogota vakadua na katuba ki lomalagi. Kuria, na Kalou e vakacala vua na " *dukadukali* " e veimuataki ki na " *veibutakoci* " vakayalo : na veivoli kei na tevoro . " *Na daucakaisausau* " o ira na bete ni lotu Katolika kei ira na lotu Tawase era muria na veivakatevoro; lako tani, " *na daucakaisausau* " ; na cakacaka oqo e vakatokai me " *Papiloni na ka levu* " ena Vakatakila 18:23. " *Na dau qaravi matakau* " e vakatoka talega na vakabauta vaka-Katolika, na kena matakau , na veika ceuti ni sokalou kei na masu; lako tani, " *na dau qaravi matakau* " . Ka kena iotioti, e cavuta o Jisu " *na daulasu* " ka tamadra vakayalo na " *tevoro, na daulasu ka daulaba mai na ivakatekivu ka tama ni lasu* " me vaka na Joni 8:44 ; lako tani " *na lasu* " .

Tikina e 9 : " *Sa qai lako mai e dua vei iratou na agilosi e vitu ka ratou taura na vitu na bilo sa sinai tu ena vitu na iotioti ni veivakararawataki ka vosa vei au, ka kaya , 'Lako mai, meu vakaraitaka vei iko na yalewavou, na wati ni Lami.* '"

Ena tikina oqo, e tukuna kina na Yalo e dua na itukutuku ni veivakayaloqaqataki vei ira na digitaki era na lako sivita ena qaqa na gauna vakaloloma ka rerevaki ni " *vitu na iotioti ni veivakacacani* " vakalou. Na nodra isau ena raica (" *Au na vakaraitaka vei kemuni* ") na lagilagi e maroroi tu vei ira na digitaki qaqa era bulia ka matataka, ena iotioti ni iwase ni itukutuku makawa oqo ni vuravura ni ivalavala ca, " *na yalewavou, na watina na Lami* ," o Jisu Karisito.

Na " *vitu na agilosi ka tiko vei ira na vitu na bilo e sinai tu ena vitu na iotioti ni veivakararawataki* " era taketetaki ira na tamata era sotava na ivakatagedegede ni lotu Vakarisito lasu e tukuni ena tikina sa oti. Na " *iotioti ni vitu na veivakacacani* " oqo sai koya na ivotavota ena sega ni dede sa na solia na Kalou ki na keba sa bale. Ena vakaraitaka vei keda ena gauna oqo , ena iyaloyalo vakatakarakara , na iwase ka na lesu tale vei ira na digitaki era sa vakabulai era sa qaqa . Ena dua na ivakatakarakara e vakaraitaka na veika e vakila na Kalou me baleti ira, ena vakaraitaka na agilosi vei ira na digitaki ka nodra isoqosoqo e vakatokai, vata, " *na yalewavou ni Lami* ." Ena kena vakamatatataki, " *na watina na Lami* ," na Yalo e vakadeitaka na ivakavuvuli e soli ena Efeso 5:22 ki na 32. E vakamacalataka na yapositolo o Paula e dua na veimaliwai vakaveiwatini vinaka sara ka na ka ni rarawa ni na kunea ga na kena vakayacori ena veimaliwai ni Digitaki kei Karisito. Ka dodonu me da vulica me da wilika tale na italanoa ni Vakatekivu ena rarama ni lesoni oqo e solia na Yalo ni Kalou bula , daubulia na veika bula kecega , ka dau bulia vakamaqosa na kena ivakatagedegede uasivi. Na vosa " *yalewa "* e semati koya na " *watina* , " na " Digitaki " i Karisito ki na iyaloyalo ni " yalewa " e vakaraitaki ena Vakatakila 12 .

Na ivakamacala raraba ni Digitaki vakalagilagi .

Tikina e 10 : " *A sa kauti au tani ko koya e na Yalo Tabu ki na dua na ulunivanua levu ka cecere, ka vakaraitaka vei au na koro tabu ko Jerusalemi, sa lako sobu mai lomalagi mai vua na Kalou, sa tu kina na lagilagi ni Kalou.* "

Ena yalo, e kau o Joni ki na gauna era sa lako sobu mai kina mai lomalagi o Jisu Karisito kei ira na nona digitaki ni oti na veilewai vakalomalagi ni " *udolu na yabaki* " ni ikavitu ni mileniumi. Ena Vakatakila 14:1, era sa vakaraitaki kina na *"* lotu Karisito era sa vakadeitaki *"* mai na " *mataqali* tinikarua " *ni* bula vakayalo Vakarisito ena " *Ulunivanua o Saioni* . " Ni oti na " *udolu na yabaki,* " sa vakayacori na ka e parofisaitaki ena dina ni "

vuravura vou ." Me tekivu mai na nona lesu mai o Jisu Karisito , era sa ciqoma mai vua na Kalou na digitaki e dua na yago vakasilesitieli vakalagilagi, tawamudu. Era sa vakaraitaka kina " *na lagilagi ni Kalou* . " Na veisau oqo e sa parofisaitaka oti na yapositolo o Paula ena 1 Kor. 15:40-44: " *Sa dua talega na yago vakalomalagi kei na yago vakavuravura ; ia sa duatani na lagilagi ni yago vakalomalagi, ka sa duatani na lagilagi ni yago vakavuravura. Sa duatani na lagilagi ni matanisiga, kei na lagilagi ni vula, kei na lagilagi ni kalokalo e duatani ; ni sa duatani na lagilagi ni dua na kalokalo mai na dua tale na kalokalo." E vaka kina na nodra vakaturi na mate. Sa kaburaki na yago me rusa ; sa vakaturi cake tale me tawa vuca rawa ; sa kaburaki ena veivakalolomataki; sa vakaturi cake tale ena lagilagi ; sa kaburaki ena malumalumu; sa vakaturi cake ena kaukauwa; sa kaburaki na yago vakayago; sa vakaturi me yago vakayalo. Kevaka e tiko na yago vakayago, e tiko tale ga na* yago vakayalo .

Tikina e 11 : " *Na kena serau sa vaka na vatu talei sara, sa vaka na vatu jasipa, sa matata me vaka na karisitala.* "

E cavuti ena tikina e liu, " *na lagilagi ni Kalou* " ka vakatakilakilataka e vakadeitaki mai na " *vatu jasipa* " e vakatakilakilataka talega na yasa ni " *Koya sa dabe tiko ena i tikotiko vakaturaga* " ena Vakatakila 4:3. Ena maliwa ni rua na tikina , eda raica e dua na duidui mai na Vakatakila 4, me baleta na itukutuku ni veilewai , na " *vatu jasipa* " oqo ka vakatakarakarataka na Kalou e tiko talega kina na yasa ni dua na " *sardius* " . Eke, na leqa ni ivalavala ca sa wali, na Digitaki e vakaraitaka o koya ena dua na yasa ni savasava uasivi , " *matata me vaka na karisitala* ."

Tikina e 12 : " *A sa levu ka cecere na kena bai, a sa tinikarua na kena matamata, ka sa tiko e na matamata e tinikarua na agilosi, a sa volai tu kina na yacadra na yacadra na yavusa e tinikarua na luve i Isireli :* "

Na iyaloyalo e vakatura na Yalo i Jisu Karisito e yavutaki ena ivakatakarakara ni " ***valetabu tabu*** " vakayalo e vakavotukanataki ena Efeso. 2:20-22: " *O ni sa tara ena nodra yavu na iapositolo kei na parofita, o Jisu Karisito vakataki koya na vatu ni tutu. Ena vukuna na vale kecega, sa vakarautaki vata vakavinaka, sa tubu me dua na* ***vale tabu ena Turaga. Ena vukuna talega o ni sa tara tiko me dua na itikotiko ni Kalou*** ena gauna oqo na "*Yalo* Na " *bai cecere* " e vakatakarakarataka na tubu ni vakabauta Vakarisito mai na yabaki 30 ki na yabaki 1843 ; meda raica mada ni yacova mai na siga oqo, e sega ni veisau na ivakatagedegede ni dina era kila ra qai vakavulica na yapositolo . Oqo na vuna na veisau ni siga ni vakacegu ka tauyavutaki ena 321 **<u>sa voroka kina</u>** na veiyalayalati tabu sa caka vata kei na Kalou ena dra i Jisu Karisito. Me baleti ira na ciqoma dina na Vakatakila ni parofisai oqo, na ivakatakilakila e vakatayaloyalotaka na vakabauta ni lotu Vakarisito , e vakatabuya na Kalou me tekivu mai na 1843 , e vakatayaloyalotaki ena " *tinikarua na katuba* " , " *dolavi* " ena matadra na digitaki ni " de *Filatelifia* " (Vakatakila 3 :7) kei na " *lutu* " ni "sa sogo " ni "Vakatakila 3 :7) kei na " *lutu* " ni " *sogo* " ni Rev. 3:1) . Era " *taura tu na yacadra na mataqali e 12 era sa dregati ena ivakatakilakila ni Kalou* " ena Vakatakila 7.

Tikina e 13 : " *Ena tokalau e tolu na matamata, ena vualiku e tolu na matamata, ena ceva e tolu na matamata, kei na tokalau e tolu na matamata.* "

Na kena vakarautaki oqo na " *matamata* " ki na va na tikina bibi e vakaraitaka na kena itovo raraba; ka vakacala ka vakavuna me sega ni vakalawataki na lotu e kaya ni lotu raraba e vakadewataki ena vosa vaka-Kiriki " katholikos " se " katolika " . O koya gona, me tekivu mai na 1843, me baleta na Kalou , na lotu Vakarisito <u>duadua ga</u> e sa vakararavi kina vua na nona " *Kosipeli tawamudu* " (Vakatakila 14:6) me baleta e dua na ilesilesi raraba ni veivakavulici vei ira na lewenivanua e vuravura. <u>E duatani mai na dina e vakaraitaka vua na nona Digitaki vakayalo me yacova na icavacava kei vuravura, e sega ni dua na veivakabulai</u> . A sucu na lotu Adventist me dua na isoqosoqo ni veivakavoui vakalotu ka vakauqeti ena kena kacivaki na lesu tale mai nei Jisu Karisito, ka a namaki taumada ena vulaitubutubu ni 1843; ka dodonu me maroroya na itovo oqo me yacova na iotioti ni lesu tale mai dina i Jisu Karisito ,

namaki ena vulaitubutubu ni 2030. Baleta ni dua na "toso" e dua na itaviqaravi ena veisau tudei , ke sega sa sega tale ni dua na " toso " , ia e dua na " isoqosoqo vakatabui " ka mate , ka vakalougatataka na itovo vakavanua kei na lotu; oya na ka kecega sa cata ka vakacala na Kalou ; ka sa cudruvi ira oti na imatai ni tawavakabauta vei ira na Jiu talaidredre.

Na ivakamacala matailalai ena kena ituvatuva ni gauna .

Na Yavu ni Vakabauta Vakarisito .

Tikina e 14 : " *Na bai ni koro sa tinikarua na kena yavu, ka sa volai tu kina na yacadratou na tinikarua nai apositolo ni Lami.* "

Na tikina oqo e vakaraitaka na vakabauta Vakarisito vakaiapositolo ka , me vaka eda sa raica, e kovuta na gauna ena maliwa ni 30 kei na 1843, ka a vakatanitaka na kena ivakavuvuli o Roma ena 321 kei na 538. Na " *bai cecere* " e buli mai na soqoni makawa ni " ***vatu bula*** " me vaka na 1 Pita. 2:4-5: " *Dou toro voleka vua,* ***na vatu bula*** *, era sa cata na tamata, ia sa digitaki ka talei e na mata ni Kalou; ia koi kemudou,* ***<u>me vaka na vatu bula</u>*** *, <u>dou sa tara cake mo dou vale vakayalo</u> , me* ***dua na matabete savasava*** *, mo dou vakacabora nai soro vakayalo sa vakadonuya na Kalou e na vuku i Jisu* Karisito . "

Tikina e 15 : " *O koya sa vosa vei au sa tu vua e dua na gasau koula me vakarautaka kina na koro, na kena matamata kei na kena bai.* "

Eke, me vaka ena Vakatakila 11:1 , e dua na taro ni " *vakarautaki* ," oya na kena vakatauci na lewa , ena kena yaga na Digitaki sa vakalagilagi , ena gauna ni lotu Vakarisito (*na matamata e 12*), kei na vakabauta vakaiapositolo (*na yavu kei na bai*) . Kevaka na " *gasau* " ni Vakatakila 11 :1 e " *vaka na ititoko* ," e dua na iyaya ni veivakatotogitaki, na kena veibasai sara, na kena e tiko ena tikina oqo e dua na " *gasau koula* " ; " *koula* " ni sa ivakatakilakila ni " *vakabauta sa vakatovolei ena veivakatovolei,* " me vaka na 1 Pita. 1:7: " *me kune kina na vakatovolei ni nomudou vakabauta, ni sa yaga vakalevu cake mai na koula sa rusa rawa, kevaka sa vakatovolei e na bukawaqa, me vakacaucautaki ka vakalagilagi kei na vakarokoroko ena nona vakatakilai mai o Jisu Karisito* . " Na vakabauta sa ikoya gona na ivakatagedegede ni nona lewa na Kalou.

Tikina e 16 : " *Sa vakababa na koro, ka sa tautauvata na kena balavu kei na kena raba, sa vakarautaka na koro ko koya e na gasau, ka kunea ni sa tinikarua na udolu na kena ikabakaba , sa tautauvata na kena balavu, na kena raba, kei na kena cecere.* "

Na " *sikuea* " e vakaitamera na fomu vinaka duadua. E kune taumada ena irairai ni " vanua tabu duadua " se "vanua tabu duadua" ni valeniveitavaki ka tara ena gauna i Mosese. Na ibulibuli ni " *sikuea* " e ivakadinadina ni vakaitavi vakavuku; na ituvaki e sega ni vakaraitaka e dua na uasivi " *sikuea* . " Na vuku ni Kalou e laurai ena veimama ni vanua tabu vaka-Iperiu, ka a buli ena dua na veitarataravi ni tolu na " *sikuea* . " " *vanua tabu* " kei na ikatolu, me baleta na " *tabu ni tabu* " se " *vanua tabu duadua* ni presquely ni Kalou " , ka a . wasei ena " *dua na i ubi* " , na iyaloyalo ni ivalavala ca ena sorovaka o Jisu ena nona auwa . Na veimama oqo ni tolu na ikatolu e tiko ena iyaloyalo ni 6000 se tolu na gauna 2000 na yabaki e vakatabui ki na nodra digitaki na digitaki ena cakacaka ni veivakabulai e vakasamataka na Kalou. Ni sa mai cava na digidigi oqo , era sa vakatayaloyalotaki vakakina o ira na digitaki ena " *sikuea* " ni " *vanua tabu duadua* " ka parofisaitaka na kena vakacavari na cakacaka ni veivakabulai; na vanua vakayalo oqo sa yaco me rawarawa ena vuku ni veivakaduavatataki e kauta mai na veiwekani vei Karisito. Ka sa rawata na " *sikuea* " vakayalo ni valetabu e vakamacalataki vakaoqo na kena yavu ena ika 3 ni Epereli, 30 , ni sa tekivu na veivakabulai ena nona mate vakailoloma na noda Dauveivueti o Jisu Karisito. Na iyaloyalo ni " *sikuea* " e sega ni rauta me vakavinakataka na ivakamacala oqo ni uasivi dina ka kena naba vakatakarakara e "tolu". Talega, sai koya na kena ni dua na "cube" ka sa vakaraitaki vei keda. Ni sa tu vei keda na ivakarau vata ga, ena " *balavu, rabailevu, kei na*

cecere ", sa tu vei keda na gauna oqo, na ivakatakilakila "tolu" ni uasivi "cubic" uasivi, ni nodra soqoni na digitaki ka voli mai vei Jisu Karisito. Ena 2030, na tara ni " *na koro vakababa* , (kei na cubic sara mada ga : " *na kena cecere* ") , . ena vakacavari *na kena yavu kei na kena matamata e tinikarua* . Ena nona solia vua e dua na fomu kubiki, e vakatabuya na Yalo na vakadewataki dina ni "koro" era solia vua na lewe vuqa.

Na iwiliwili e vakarautaki , " *12,000 na ikabakaba* " , e tautauvata na kena ibalebale kei na " *12,000 era dregati* " ni Vakatakila 7. Me veivakananumi: 5 + 7 x 1000, oya, na tamata (5) + na Kalou (7) x ena lewe vuqa (1000) . Na vosa " *vanua ni qito* " e vakaraitaka na nodra vakaitavi ena veitaucici ka kena inaki me ra " *rawata na icocovi ni veikacivi vakalomalagi* " me vaka na ivakavuvuli nei Paula ena Fil . 3:14: " *Au sa cici yani ki na inaki me'u rawata kina na icocovi ni veikacivi vakalomalagi ni Kalou ena vuku i Karisito Jisu.* " ; kei na 1 Kor. 9:24: " *Dou sa sega beka ni kila ni ra sa cici kecega ko ira sa cici e na* ***veitaucici*** *, ia e dua sa rawata nai cocovi ? Dou cici mo dou qaqa.* " Era sa cici na qaqa digitaki ka rawata nai covi sa solia na Kalou vei Jisu Karisito.

Tikina e 17 : " *Sa qai vakarautaka na bai, ka kunea ni sa dua na drau ka vasagavulu ka va na kiupiti, me vaka na kena ivakarau ni tamata, na kena ivakarau ni agilosi.* "

Ena daku ni " *kiupiti* " , na ivakarau veivakacalai, na Kalou e vakaraitaka vei keda na nona lewa ka vakaraitaka vei keda ni tiko ga na tamata e vakatakarakarataki ena naba "5" era sa cakava e dua na veidinadinati kei na Kalou ka nona naba e "7". Na iwiliwili ni rua na naba oqo e solia na "12" ka , "vakatautauvatataki" , e solia na naba "144". Na kena dodonu na " *ivakarau ni tamata* " e vakadeitaka na nodra lewai na " *tamata* " era digitaki ena dra e vakadavea o Jisu Karisito. Na naba "12" e tiko kina ena veiwase kece ni cakacaka ni veiyalayalati tabu e vakayacori vata kei na Kalou: 12 na peteriaki Iperiu, 12 na iapositolo i Jisu Karisito, kei na 12 na yavusa me vakaraitaka na vakabauta ni lotu Kavitu ka tauyavutaki mai na 1843-1844 .

Tikina e 18 : " *Na bai e caka ena vatu jasipa, ia na koro e koula dina, me vaka na iloilo savasava.* "

Ena veivakatakilakila oqo, e vakaraitaka kina na Kalou na Nona vakavinavinakataka na vakabauta era vakaraitaka na Nona tamata digitaki me yacova na 1843. E dau lailai na nodra rarama, ia na nodra ivakadinadina vua na Kalou e sauma lesu ka vakasinaiti Koya ena loloma. Na " *koula savasava kei na iloilo savasava* " ni tikina oqo e vakaraitaka na savasava ni yalodra. Era dau solia na nodra bula ena vuku ni vakanuinui era biuta ki na vosa ni yalayala ni Kalou ka vakatakilai mai vei Jisu Karisito. Na vakanuinui e biu vua ena sega ni vakayalolailaitaki, ena kidavaki ira vakataki koya ena " *imatai ni tucaketale* " , o ira na dina " *mate vei Karisito* ", ena vulaitubutubu ni 2030.

Na yavu vakaiapositolo .

Tikina e 19 : " *Na yavu ni bai ni koro sa vakaiukuukutaki ena veimataqali vatu talei kecega : na imatai ni yavu na jasipa, na kena ikarua na safaia, na ikatolu na kalisetoni, kei na ikava na emeralita.* "

Tikina e 20: " *Na ikalima ni sartonikisi, na ikaono ni sariti, na ikavitu ni kirisolite, na ikawalu ni berili, na ikaciwa ni topasi, na ikatini ni kirisopirasi, na ikatini ka dua ni jasinici, na ikatinikarua ni ametisiti.* "

E kila na Kalou na nodra vakasama na tamata kei na ka era vakila ni ra qoroya na totoka ni vatu talei ni ra sa musuki se vakalivalivataki . Me rawati kina na veika oqo, eso era vakayagataka na iyau me yacova sara na nodra vakarusai ira, sa rui levu kina na nodra lomani ira . Ena sala vata oqori, ena vakayagataka na Kalou na yalo ni tamata oqo me vakaraitaka kina na yalo e tu vua me baleti ira na nona digitaki lomani ka vakalougatataki.

Na duidui " *vatu talei* " oqo e vakavulica vei keda ni o ira na digitaki era sega ni clones tautauvata, baleta ni tamata yadua e tiko na nodra dui itovo, ena ivakatagedegede

vakayago, e matata, ia vakabibi ena ivakatagedegede vakayalo, ena ivakatagedegede ni nodra itovo. Na ivakaraitaki eratou solia na " *tinikarua na iapositolo* " i Jisu e vakadeitaka na vakasama oqo. Ena kedrau maliwa o Joni kei Pita, sa dua dina na duidui! Ia e lomani rau ruarua o Jisu ena vuku ni nodrau duidui. Na vutuniyau dina ni bula e bulia na Kalou e tiko ena veimataqali itovo oqo ka ra kila kece na sala me ra solia kina Vua na imatai ni vanua e lomadra kei na yalodra taucoko.

Lotu Vakarisito

Tikina e 21 : " *Na matamata e tinikarua e tinikarua na mataniciva ; na matamata yadua e caka mai na dua ga na mataniciva, na gaunisala ni koro sa koula dina, me vaka na iloilo savasava.* "

Me tekivu mai na 1843, era sa vakaraitaka na digitaki digitaki e dua na vakabauta e cecere cake mai vei ira era a liu vei ira ena lewa ni Dauveilewai ni iVakabula. Na ivakatakilakila ni " *dua na mataniciva talei* " e baleta na kena rawati na lotu Vakarisito kalougata ki na kila taucoko ni ituvatuva ni veivakabulai vakalou. Me baleta na Kalou, me tekivu mai na 1843, era sa vakaraitaka *na lotu Karisito digitaki ni ra sa kilikili me ra ciqoma na nona rarama kecega.* Ia me vaka ni sa tubu tikoga oqo, o ira ga na iotioti ni Lotu Kavitu era sega ni duavata era ciqoma na iotioti ni ivakarau uasivi ni ivakamacala vakaparofisai. Na ka au tukuna tiko oya ni iotioti ni lotu Kavitu digitaki ena sega ni yaga vakalevu cake mai vei ira na kena vo era volitaki ena gauna vakaiapositolo. Na " *mataniciva talei* " e vakaraitaka na icavacava ni cakacaka ni veivakabulai e vakatura na Kalou. E vakaraitaka e dua na ka vakatabakidua e sotavi ka oka kina na kena vakalesui tale mai na dina **kece** ni ivakavuvuli e vakatanitaki ka vorata na vakabauta ni lotu Katolika vakaRoma vakapope kei na vakabauta ni lotu Tawase ka sa lutu ki na vukitani. Ka kena iotioti, e vakaraitaka vei keda na bibi levu e solia na Kalou ki na kena vakayacori na ivakaro ni Taniela 8:14 ena vulaitubutubu ni 1843 : " *Me yacova na rua na udolu tolu na drau na yakavi kei na mataka, ka na vakadonui na savasava* . " " *Na mataniciva talei* " sa ikoya na ivakatakarakara ni oqo " savasava tale eso sega ni *vakadonui* me , na kena totoka . Ena iotioti ni itukutuku oqo, e vaka me duavata na nodra soqoni na digitaki vakasavasavataki, " *sega ni cala* " me vaka na Vakatakila 14:5, ka solia vua na Kalou na lagilagi kecega e dodonu me soli vua. Na Siga ni Vakacecegu vakaparofisai kei na ikavitu ni mileniumi e parofisaitaka o koya erau lako vata mai ka vakayacori ena uasivi kece ni cakacaka ni veivakabulai e vakasamataka na Kalou Dauveibuli levu. Na nona " *mataniciva talei* " ni Maciu. 13:45-46 e vakaraitaka na lagilagi kece e vinakata me solia vua .

Na Veisau Levu ena Jeruisalemi Vou .

E vakamacalataka na Yalo: " *Na gaunisala ni koro e koula dina, me vaka na iloilo matailalai.* " Ena nona cavuta na " *gaunisala koula dina oqo* ," oya na vakabauta savasava, e vakaraitaka kina e dua na veivakatautauvatataki kei na kena mai Parisi, ka taura tu na ivakatakarakara ni ivalavala ca ena nona ciqoma na yaca " *Sotoma kei Ijipita* " ena Vakatakila 11:8.

Tikina e 22 : " *Au sa sega ni raica kina e dua na vale ni soro : ni sa kena vale ni soro na Turaga na Kalou Kaukauwa, kei na Lami.* "

Sa oti na gauna ni ivakatakarakara, era sa curu yani na digitaki ki na kena vakayacori dina na cakacaka ni veivakabulai vakalou. Me vaka eda sa vakasamataka tiko nikua e vuravura, na " *valetabu* " ni veisoqoni ena sega tale ni dua na kena yaga. Na curu ki na tawamudu kei na dina ena vakavuna me sega ni yaga na " ***yaloyalo*** " ka parofisaitaki ira me vaka na Kolosa 2:16-17: " *O koya oqo me kakua kina ni dua e lewai kemudou e na kakana se gunu, se e na vuku ni solevu, se na vula vou, se na siga ni vakacecegu: oqo era sa* ***yaloyalo ga***

ni veika sa lako mai na Karisito ena " , ! Ena tikina oqo , na malanivosa " *ni Siga ni Vakacecegu* " e vakaibalebaletaka na " *Siga ni Vakacecegu* " e vakayacori ena soqo vakalotu ka sega ni " *Siga* ni Vakacecegu ni veimacawa" e tauyavutaka ka vakatabuya na Kalou ena ikavitu ni siga mai na gauna e buli kina o vuravura. Me vaka ga na imatai ni lako mai i Karisito e cakava me sega ni yaga na soqo ni marau ka parofisaitaki koya ena veiyalayalati makawa , na curu ki na tawamudu ena cakava na ivakatakilakila vakavuravura me sega ni yaga ka na vakatara vei ira na digitaki me ra raica, rogoca ka muria na Lami , oya , Jisu Karisito, na dina tabu vakalou creative " *valetabu* " ni spie me baleta na , o cei ena .

Tikina e 23 : " *A sa sega ni yaga ki na koro na matanisiga, se na vula, me cila kina : ni sa vakararamataka na lagilagi ni Kalou, a sa kena cina na Lami.* "

Ena tawamudu vakalou, era bula na digitaki ena dua na rarama tudei ka sega na kena ivurevure ni rarama me vaka na noda matanisiga ena gauna oqo, ka dodonu ga na kena bula ena veisau ni " *siga kei na bogi* " ; " *bogi se butobuto* " vakadonui ena vuku ni ivalavala ca. Sa wali na ivalavala ca ka yali yani, sa vo ga na vanua me baleta *na " rarama* " ka sa vakaraitaka na Kalou ni "vinaka *"* ena Vakatekivu 1:4.

Na Yalo ni Kalou e sega ni laurai tikoga, ka sa ikoya o Jisu Karisito na yasana e rawa ni ra raici koya kina na nona ibulibuli . E na itutu oqo e vakaraitaki kina me " *na cina* " ni Kalou tawarairai.

Ia na kena vakadewataki vakayalo e vakaraitaka e dua na veisau levu. Ni ra sa curu ki lomalagi, era na vakavulici vakadodonu o ira na digitaki mai vei Jisu, era na qai sega ni gadreva tale na " *matanisiga* ", ivakatakilakila ni veiyalayalati vou , se na " *vula* " ivakatakilakila ni veiyalayalati makawa vakaJiu ; ruarua ni , me vaka na Vakatakila 11:3, ena iVolatabu, na " *ivakadinadina e rua* " ni Kalou vakaivolatabu , yaga me vakararamataki ira na tamata ena nodra kunea ka kila na nona ituvatuva ni veivakabulai. Me vakalekalekataki, o ira na digitaki era na sega tale ni gadreva na i Vola Tabu.

Tikina e 24 : " *Era na lako voli ena kena rarama na veimatanitu, ka ra na kauta mai kina na nodra lagilagi na tui kei vuravura.* "

Na " *veimatanitu* " e vakamacalataki tiko sai ira na " *matanitu* vakalomalagi se caka vakalomalagi . " Na " *vuravura vou* " ni sa yaco talega me matanitu vou ni Kalou, sa ikoya e kea na veika bula kecega e rawa ni kunea kina na Kalou Dauveibuli. Na " tui *kei vuravura,* " era sa digitaki, era na " kauta mai na *lagilagi* " ni *nodra* savasava ni *yalo* ki na bula tawamudu oqo *ka* tauyavutaki ena " vuravura *vou* . 4:4 kei na 20:4 era vakaraitaki kina ni ra " *dabe tiko* " ena "idabedabe vakaturaga . " E vaka talega kina, eda wilika ena Vakatakila 5:10: " *O ni sa buli ira me* ***ra matanitu*** *ka bete vua na noda Kalou, ka* ***ra na lewa*** *e vuravura* ."

Tikina e 25 : " *Ena sega ni sogo na kena matamata ena siga, ni na sega kina na bogi.* "

Na itukutuku e vakaraitaka na yali ni sega ni taqomaki ena gauna oqo. Ena vakataucokotaki na sautu kei na sautu ena rarama ni dua na siga tawamudu, sega ni mudu. Ena itukutuku ni bula, na iyaloyalo ni butobuto e a buli e vuravura ena vuku ga ni ivalu ka na saqata na " *rarama* " vakalou ki na " *butobuto* " ni keba ni tevoro.

Tikina e 26 : " *Ena kau mai kina na nodra lagilagi kei na nodra dokai na veimatanitu.* "

Sa 6,000 na yabaki na nodra tuvanaki ira na tamata ena veimataqali, tamata , kei na veimatanitu. Ena gauna ni lotu Vakarisito ena Tokalau , era veisautaka na tamata na nodra matanitu me veimatanitu, ka ra digitaki mai vei ira na lotu Vakarisito digitaki ena vuku ni " *lagilagi kei na dokai* " era sa solia vua na Kalou ena vuku i Jisu Karisito.

Tikina e 27 : " *Ena sega ni curu kina e dua na ka vakasisila, se o koya e cakava na ka vakasisila se lasu ; o ira ga era volai ena ivola ni bula ni Lami era na curu kina .* "

E vakadeitaka na Kalou ni veivakabulai e ka e gadrevi vakalevu ena nona yasana. Na yalo savasava sara ga , ka vakadinadinataka na loloma ki na dina vakalou, e rawa ni digitaki me rawata na bula tawamudu. E vakavoutaka tale na Yalo na nona cata na " *vakadukadukalitaki* " ka vakatakilakilataka na vakabauta vaka-Tawase sa lutu ena itukutuku ni " *Sariti* " ena Vakatakila 3:4, kei na vakabauta vaka-Katolika ka nona imuri " *e soli koya ki na veika vakasisila kei na lasu* " vakalotu kei na vakamatanitu. Vei ira era sega ni nona na Kalou era sa laiva me ra vakayagataki ira na tevoro kei ira na nona timoni.

E vakananuma tale vei keda na Yalo, na veivakurabuitaki e maroroi tu ga vei ira na tamata baleta ni Kalou, mai na ivakatekivu kei vuravura, sa kila na yacadra na nona digitaki baleta ni ra *sa "volai tu ena nona ivola ni bula* ." Ka ena nona vakamacalataka " *ena ivola ni bula* ***ni Lami*** ," na Kalou e vakatabui ira kece na lotu sega ni lotu Vakarisito mai na nona ituvatuva ni veivakabulai . Ni sa vakaraitaka ena nona Apokalipisi na kena sega ni okati kina na lotu Vakarisito lasu, na sala ni veivakabulai e basika me " ***qiqo*** *ka qiqo* " me vaka e vakaraitaka o Jisu ena Maciu 7:13-14: " Dou curu mai ena matamata qiqo. Ni sa rabailevu *na matamata ka rabailevu na sala sa yaco ki na veivakarusai, ka* ***sa qiqo*** *na matamata era sa lako kina. e veimuataki ki na bula, ka vica ga era kunea* ."

Vakatakila 22 : Na Siga Sega ni Mudu ni Tawamudu .

Na uasivi ni gauna vakavuravura ni digidigi vakalou e mai cava ena Vakatakila 21:7 x 3. Na naba 22 e vakatakilakilataka vakatani na itekitekivu ni itukutuku makawa, e dina ga ni vakavuna , ena ivola oqo , na kena itinitini. Na veivakavoui oqo, ka baleta na " *veika kecega* " me vaka na Kalou, e semati ki na " *vuravura vou kei na lomalagi vou ,* " ruarua tawamudu .

Tikina e 1 : " *Sa qai vakaraitaka vei au ko koya e dua na uciwai savasava ni wai ni bula, sa savasava me vaka na karisitala, sa drodro mai nai tikotiko vakaturaga ni Kalou kei na Lami.* "

Ena ivakatakarakara cecere oqo, ka veivakabulabulataki ni veivakavoui , e vakananuma vei keda na Yalo ni nodra soqoni vata na digitaki, ka sa yaco me tawamudu , ka vakatayaloyalotaki ena " *uciwai ni wai ni bula* , " e dua na veibuli, e dua na cakacaka ni Kalou e buli tale vakayalo vei Karisito, ka vakatura na nona tiko vakayalo na nona " *idabedabe vakatui* " ; ka oqo, ena vuku ni isoro ni " *lami* ," o Jisu Karisito; tawamudu ni sa vua ni sucu vou ka vakavuna na isoro oqo vei ira na digitaki.

" *Na uciwai* " e dua na drodro ni wai bulabula kei na dua na drodro kaukauwa. E vakatakarakarataka na bula, ka vakataki koya, e cakacaka tikoga. Na wai savasava e 75% ni noda yago vakatamata vakavuravura; oqo e vakaraitaka na kena bibi vua na wai savasava , ka sa ikoya oqo na vuna e vakatauvatana kina na Kalou na nona vosa, me vaka ga na kena bibi me rawati kina na bula tawamudu, ki na " *ivurevure ni wai ni bula " me* vaka na Vkta . 2:13. Ena nona Vakatakila, eda raica ena Vakatakila 17:15 ni " *wai* " e vakatakarakarataka na " *tamata* "; eke, na " *uciwai* " e ivakatakarakara ni tamata digitaki era sa vakabulai ka ra sa yaco me tawamudu.

Tikina e 2 : " *Ena loma ni kena gaunisala, kei na yasana ruarua ni uciwai, sa tu kina na kau ni bula, sa vuataka e tinikarua na vuana, sa vuataka na vuana ena veivula, kei na drauna me vakabulai ira na veimatanitu.* "

Ena ikarua ni iyaloyalo oqo, o Jisu Karisito, na " *vunikau ni bula* ," e kunei " *ena kedra maliwa* " na nona soqoni digitaki era soqoni wavoliti koya ena " *rara* " ni soqoni. E tiko " *ena kedra maliwa* " ia e tiko talega ena yasadra, ka vakatakarakarataki ena " *rua na bati ni uciwai* ." Ni sa tiko ena veivanua kecega na Yalo vakalou i Jisu Karisito; tiko ena veivanua kecega kei na tamata kecega. Na vua ni "vunikau" oqo sai koya na "bula" ka dau vakavoui tikoga, baleta ni *"* kena vua " *e* rawati ena vei " vula *12* " ni noda yabaki *vakavuravura* . Oqo e dua tale na iyaloyalo totoka ni bula tawamudu ka ivakananumi ni sa maroroi tu me tawamudu ena lewa ni Kalou.

E dau vakatauvatana o Jisu na tamata kei na vunikau vuata *ka* vakalewai *ena vuana* . E vakatokai koya, mai na ivakatekivu ena Vakatekivu 2 :9, na ivakatakarakara ni dua na vunikau *ni bula* . Ia oqo , na veivunikau e tiko na nodra isulu *na iukuuku ni* draunikau . Vei Jisu, na nona " *isulu* " e vakatakarakarataka na nona cakacaka dodonu ka vakakina na nona vakabulai mai na nodra ivalavala ca na digitaki era dinautaka vua na nodra vakabulai. O koya gona, me vaka ga na " *draunikau* " ni " *kau* " e vakabula na mate, na cakacaka dodonu e vakayacora o Jisu Karisito e " *vakabula* " na mate veivakamatei ni ivalavala ca taumada era taukena na digitaki me tekivu mai vei Atama kei Ivi ka rau a vakayagataka na " draunikau *"* me ubia na nodrau luvawale vakayago ka vakayalo ka kunei ena kena sotavi na ivalavala ca.

Tikina e 3 : " *Ena sega tale ni dua na cudruvi. Ena tiko kina na i tikotiko vakaturaga ni Kalou kei na Lami ; era na qaravi koya na nona tamata ka raica na matana.* "

Mai na tikina oqo , e vosa na Yalo ena gauna mai muri, ka solia na nona itukutuku na ibalebale ni veivakayaloqaqataki vei ira na digitaki ka ra na se valuta tikoga na ca kei na kena itinitini me yacova na nona lesu tale mai o Karisito kei na nodra kau tani mai na vuravura ni ivalavala ca.

Sai koya na " *anathema* , " na vosa ni cudruvi ni ivalavala ca erau a cakava o Ivi kei Atama, ka vakavuna me sega ni laurai rawa kina na Kalou ena mata ni tamata. Na nodra buli na Isireli ena ruku ni veiyalayalati makawa e sega ni veisautaka e dua na ka, baleta ni ivalavala ca e se vakavuna tiko ga me sega ni laurai na Kalou. E se dodonu tiko ga me vunitaki koya ena ruku ni irairai ni o ena siga, me katakata sara ena bogi. Na vanua tabu duadua ni vanua tabu e maroroi tu ga me baleti koya , ena itotogi mate e dua e cala. Ia sa sega tale na ituvaki vakavuravura oqo. Ena vuravura vou, e laurai na Kalou vei ira kece na nona dauveiqaravi, na cava na nodra veiqaravi e se dua tiko ga na ka vuni , ia era na veitaratara kei koya ni ratou veimokomoko na yapositolo kei Jisu Karisito ka veitalanoa kei koya; mata ki na mata.

Tikina e 4 : “ *Ena volai na yacana ena yadredra.* ”

Na yaca ni Kalou e vakavuna na " *ivakatakilakila dina ni Kalou bula* . " Na vakacegu ni Siga ni Vakacecegu e kena " ivakatakilakila " ga e tautuba . Baleta na " *yaca* " ni Kalou e vakatakilakilataka na nona itovo, ka vakatakarakarataka ena matadra na " *manumanu e va* " : " *na laione, na luve ni bulumakau, na tamata, kei na ikeli* ," ka vakaraitaka vakavinaka sara na veibasai veiganiti ni itovo ni Kalou: vakatui ka kaukauwa, ia e vakarau me soro, na itovo vakatamata, ia vakasilesitieli. Sa vakayacori na vosa i Jisu; era dau sota vata na manumanu vuka ni dua na vuti ni manumanu. Qai, o ira era wasea na veika vakalou era sa digitaki ira na Kalou me ra bula tawamudu ka ra sa vakasoqoni vata Vua. Na " *yadre* " e tiko kina na uto ni tamata, na vanua ni draiva ni nona vakasama kei na nona itovo. Ka sa vulica, vakasamataka, ka vakadonuya se cata na uto bulabula oqo na ivakatagedegede ni dina e vakaraitaka vua na Kalou me vakabulai kina. Na nodra vakasama na digitaki era taleitaka na vakaraitaki ni loloma e tuvanaka na Kalou vei Jisu Karisito ka ra vala , me vaka na lawa e vakaturi , me ra vakadruka na ca ena nona veivuke , me rawa ni ra rawata kina na dodonu me ra bula volekati koya.

Kena itinitini, o ira kece era wasea na itovo ni Kalou e vakatakila mai o Jisu Karisito era kunei ira vata kei Koya me ra qaravi Koya tawamudu. Na kena tiko na " *yaca "* ni Kalou " " *e volai tu e matadra* " e vakamacalataka na nodra qaqa; ka oqo, vakabibi, ena iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta ni lotu Kavitu ka tu kina vei ira na tamata na digidigi me ra vola ena " *yadredra* " " *na yaca ni Kalou* " se na yaca ni " *manumanu* ."

Tikina e 5 : " *Ena sega tale na bogi ; ena sega tale ni yaga vei ira na cina se na rarama, ni na vakararamataki ira na Turaga na Kalou. Era na lewa me tawamudu ka sega ni mudu.* "

Me vaka na Vakatekivu 1:5, ena taudaku ni vosa " *bogi* " e tu kina na vosa " *butobuto,* " e dua na ivakatakarakara ni ivalavala ca kei na ca. Na " *cina* " e vakaibalebaletaka na iVolatabu, na vosa tabu volai ni Kalou ka vakaraitaka na ivakatagedegede ni " *nona rarama ,* " oya na vinaka kei na dodonu. Ena sega tale ni yaga; na digitaki ena rawata vakadodonu na kena veivakauqeti vakalou, ia e maroroya tiko ena gauna oqo , ena vuravura ni ivalavala ca, na kena itavi " *veivakararamataki* " sega ni vakaiyalayala ka veimuataki, duadua ga, ki na bula tawamudu.

Tikina e 6 : " *Sa qai kaya vei au ko koya , Sa dina ka dina na vosa oqo : ia na Turaga, na nodra Kalou na parofita yalosavasava, sa tala mai na nona agilose me vakaraitaka vei ira na nona tamata na veika sa dodonu me caka* ***vakatotolo*** . "

Ena ikarua ni gauna, eda kunea kina na veivakadeitaki vakalou oqo: " *Na vosa oqo e yalodina ka dina* ." E saga na Kalou me vakadeitaka vei koya e wilika na parofisai, ni vakataotaki na nona bula tawamudu ena nona digidigi. Ni sotava na veivakadeitaki vakalou oqo, na tamata e vakatau ena lima na veivakasama e solia vei ira na nodra Dauveibuli. Na veitemaki e vuqa ka yaga ena kena vakasukai ira tani mai na veika vakayalo. E dodonu gona na nona veivakasaurarataki na Kalou. Na leqa ki na yalo e dina ka tu ena veivanua kecega.

E veiganiti me vakavoutaki na noda wilika na tikina oqo, ka vakaraitaka e dua na itovo dina e sega ni dau kune vakalevu ena parofisai oqo. E sega ni dua na ivakatakilakila ena tikina oqo, ia na veivakadeitaki ni Kalou e dau veivakauqeti vei ira na parofita era vola na ivola ni iVolatabu ka ni, me vaka e dua na iotioti ni ivakatakila, a talai "Keperieli" vei Joni, me rawa kina vua me vakatakila vua ena iyaloyalo na cava , ena 2020, ena yaco " totolo sara ***"*** , se sa rui levu sara. Ia ena maliwa ni 2020 kei na 2030, na gauna rerevaki duadua ena dodonu me takosovi ; gauna rerevaki e vakatakilakilataki ena mate, veivakarusai vakaniukilia, kei na rerevaki " *vitu na iotioti ni veivakacacani ni cudru ni Kalou* " ; ena vakararawataki vakalevu na tamata kei na veika buli me yacova ni sa yali yani .

Tikina e 7 : “ *Ia raica, au sa lako* ***vakatotolo mai*** *. Sa kalougata ko koya sa maroroya na vosa ni parofisai ni vola oqo !* ”

Sa kacivaki na lesu tale mai nei Jisu me baleta na vulaitubutubu ni 2030. Na kalougata e baleti keda, ena kena levu eda " maroroya *"* me yacova **na ivakataotioti** " na vosa ni *parofisai ni ivola oqo* " Vakatakila.

Na vosa vakatautauvata " *vakatotolo* " e vakamacalataka na nona basika vakasauri o Karisito ena gauna e lesu tale mai kina, baleta ni dau drodro tikoga na gauna ka sega ni totolo se vakalailaitaki. Me tekivu mai na Taniela 8:19, na Kalou e vakananuma vei keda: " *e tiko na gauna sa lokuci me baleta na icavacava* ": " *Sa qai kaya vei au, 'Au na tukuna vei iko na ka ena yaco ena iotioti ni iwase ni cudru, me baleta na gauna sa lokuci me baleta na icavacava .'" E rawa ni yaco ga ena icavacava ni 6000 na yabaki* programming ni Kalou na imatai ni sp , me baleta na nona digitaki . 3, 2030 .

Tikina e 8 : " *Oi au ko Joni, au sa rogoca ka raica na veika oqo. Ia ni'u sa rogoca ka raica, au sa qai cuva sobu me'u ~~cuva ka vakarokoroko~~ vua na agilosi sa vakaraitaka vei au na veika oqo* . "

Ena ikarua ni gauna, sa lako mai kina na Yalo me vosataka na nona ivakasala vei keda . Ena ivola taumada vaka-Kiriki , na vosa "proskunéo" e vakadewataki me "me cuva sobu e liu." Na vosa "me sokalou" e dua na ivotavota ni vakadewa vaka-Latini ka vakatokai na "Vulgate." Na vakadewa cala e vaka me sega ni bibi oqo e dolava na sala me biu kina na tekiduru vakayago ena ivalavala vakalotu ni lotu Vakarisito vukitani, me yacova sara na kena masu " tudei , " ena vuku ni dua tale na vakadewa cala ni vosa vaka-Kiriki "istemi" ena Marika 11:25. Ena ivola , na kena ivakarau " st é kété " e kena ibalebale " me dei tikoga se me gugumatua " , ia na vakadewa ni Oltramare e tauri ena vakadewa ni L.Segond, e vakadewataki me " tudei " ka kena ibalebale " tu " ena kena ibalebale dina . Na vakadewa lasu ni iVolatabu e vakalasutaka gona e dua na rai sega ni dodonu , viavialevu kei na veivakacacani vua na Kalou dauveibuli levu, na Kaukaua Duadua , ena yasa ni tamata era vakayalia na vakasama ni ka tabu dina . Ka sega ni oqo duadua ga... Oqo na vuna e dodonu kina me vakatitiqataki ka qaqarauni na noda rai me baleta na vakadewa vakaivolatabu, vakabibi ni sa vakaraitaka na Kalou ena Vakatakila 9:11, na kena vakayagataki na iVolatabu "vakacaca" (Abaddon-Apollyon) ka volai " *ena* vosa vaka - Iperiu *kei na vosa vaka-Kiriki* . vakaisosomitaki ena volavola vaKirisi ni veiyalayalati vou. Ka eke, e dodonu me kilai, na masu "tu" e basika ena kedra maliwa na vakabauta ni lotu Tawase, ka taketetaki ena vosa vakalou ni *" ika 5 ni davui* ". Baleta, paradoxically, masu ena dua na duru e tomani tikoga vakabalavu cake ena kedra maliwa na Katolika, ia e dua e sega ni dodonu me kurabui , baleta ni sa ikoya ena lotu Katolika oqo na tevoro e liutaki ira na nona imuri kei ira na nona vakacacani me ra tekiduru ena matadra na matakau ceuti e vakatabui ena ikarua ni tini na ivunau ni Kalou; e dua na ivakaro era sega ni muria na lotu Katolika , . me vaka ni ena vakadewa vakaRoma e kau laivi qai vakaisosomitaki.

Tikina e 9 : " *Ia sa kaya vei au ko koya , 'Mo kakua ni cakava ! Au sa nomu itokani dauveiqaravi, kei ira na wekamu na parofita, kei ira era sa muria na vosa ni vola oqo. ~~Sokalou vua~~ na Kalou , cuva sobu* . '"

Na cala e cakava o Joni e vakatura na Kalou me dua na ivakasala e vakau vei ira na nona digitaki: " Dou qarauna mo dou lutu ki na qaravi matakau ! " Oqo e vakavuna na cala levu ni veimatalotu Vakarisito e cata na Kalou vei Jisu Karisito. E tuvanaka na iyaloyalo oqo ena sala vata ga e tuvanaka kina na nona iotioti ni lesoni ena nona vakaroti iratou na nona yapositolo me ratou taura na nodratou iyaragi me baleta na auwa ni nona vesu. Ni yaco mai na kena gauna, e vakatabui ira mera vakayagataka. E soli na lesoni ka tukuni kina: " *Qarauna mo cakava* ." Ena tikina oqo , e ciqoma kina o Joni na ivakamacala: " *Au sa nomu itokani dauveiqaravi* ." Na " *agilosi* , " oka kina o " *Keperieli* ," era , me vaka na tamata , na ibulibuli ni Kalou Dauveibuli ka , ena ikarua ni nona ivunau e tini, e vakatabuya na tekiduru ena matadra na nona ibulibuli, ena matadra na matakau ceuti , se matakau droinitaki; na veimataqali kece e rawa ni taura na matakau . E rawa gona nida vuli mai na tikina oqo ena

noda raica na nodra itovo veibasai na agilosi. Eke o Keperieli , na kabula vakasilesitieli e dodonu duadua ni oti o Maikeli, e vakatabuya na tekiduru e matana. Ena yasana kadua, o Setani, ena nona veivakaraitaki veivakacalai , ena irairai ni " Goneyalewa" , e kerea me tara na veivakananumi kei na vanua ni sokalou me sokaloutaki ka qaravi koya... na matavulo rarama ni butobuto e lutu.

E vakamacalataka tale na agilosi: " *kei ira na wekamu, na parofita kei ira era muria na vosa ni ivola oqo* ." Ena maliwa ni vosa oqo kei na kena ni Vakatakila 1 :3 eda raica na duidui ena vuku ni gauna e lako sivita ena maliwa ni itekitekivu ni gauna ni decryption , 1980 , kei na kena ni vakadewataki ni gauna oqo ni 2020. Ena maliwa ni rua na siga oqo, " *o koya e wilika* " wasea na pro vuki ki na cakacaka tale eso ena " na *" kei na* . Na vakalevutaki oqo e rawa kina vei ira e levu cake sara vei ira era kacivi me ra rawata na veidigidigi ena nodra rogoca na dina sa vakatakilai mai, ka biuta ena kena vakayacori vakaidina.

Tikina e 10 : " *A sa kaya vei au ko koya , Kakua ni dregata na vosa ni parofisai ni vola oqo: ni sa voleka na gauna.* "

E veivakacalai na itukutuku baleta ni vakatabakidua vei Joni, o koya sa kauti koya na Kalou ki na noda iotioti ni gauna mai na itekivu ni ivola , me vaka na Vkta . Talega, e dodonu me da kila ni ivakaro me kakua ni dregati na vosa ni ivola e vakatabakidua sara ga vei au ena gauna e sa sereki taucoko kina na ivola; sa qai yaco me " *ivola lailai dolavi* " ni Vakatakila 10:5. Ia ni sa " *dolavi* " ena veivuke kei na veivakadonui ni Kalou, sa sega tale ni dua na taro me sogo ena " veivakadeitaki . " Ia oqo, " *ni sa voleka mai na gauna* "; Ena vulaitubutubu ni 2021 , sa vo tiko e 9 na yabaki me qai lesu tale mai vakalagilagi na Turaga na Kalou o Jisu Karisito.

Ia, na imatai ni kena dolavi na " *ivola lailai* " e tekivu ni oti na ivakaro nei Tani. 8:14, oya ni oti na 1843 kei na 1844 ; baleta na kena kilai bibi na ulutaga ni iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta ni Karisito e baleta na ivakatakila e solia vakadodonu o Jisu Karisito vakataki koya, se na nona agilosi, vua na ganeda o Ellen.G.White , ena gauna ni nona veiqaravi .

Tikina e 11 : " *O koya sa sega ni dodonu, me sega ni dodonu tikoga; kei koya sa dukadukali, me dukadukali tikoga ; kei koya sa dodonu, me dodonu tikoga; kei koya sa yalosavasava, me savasava tikoga.* "

Ena imatai ni wiliwili, na tikina oqo e vakadeitaka na kena vakayacori na lawa i Tani. 8:14. Na nodra tawasei na lotu Kavitu ka digitaka na Kalou ena maliwa ni 1843 kei na 1844 e vakadeitaka na itukutuku ni " *Sariti* " ka da kunei ira kina na lotu Tawase era " *bula* " ia era " *mate* " ka " *vakadukadukalitaki* " vakayalo, kei ira na painia ni lotu Kavitu " *e dodonu me ra vulavula* " ka vakatokai ena tikina oqo me " *yalododonu kei na* ." Ia na kena dolavi na " *ivola lailai* " e toso tikoga , me vaka " *na nodra sala na yalododonu, ka sa tawamudu me vaka na rarama ni siga, mai na mataka lailai ki na kena cecere duadua* . " Ka ra sega ni kila na lotu Vakarisito painia ni dua na veivakatovolei ni vakabauta ena riddled vei ira ena maliwa ni 1991 kei na ^{1994} ni *usve* " *5* . Vakasauri ga, sa rawa tale eso na wiliwili ni tikina oqo .

Sa voleka ni cava na gauna ni veivakadeitaki, me vaka eda wilika ena Vakatakila 7:3: " *Dou kakua ni vakacacana na vuravura, na wasawasa, se na veivunikau, me yacova ni da sa vakatakilakilataki ira na tamata ni noda Kalou e na yadredra.* " Me biu e vei na veivakadonui me vakacacani na vuravura, na wasawasa, kei na veivunikau? E rua na ka e rawa ni yaco. Ni bera na " *ikaono ni davui* " se ni bera na " *iotioti ni vitu na veivakararawataki* " ? Me vaka ni " ikaono *ni davui* " e vakavuna e dua na ikaono ni itotogi ni veivakaroti e solia na Kalou vei ira na tamata ivalavala ca vakavuravura, e vaka me vakaibalebale vei au ena kisi oqo me maroroi tikoga na ikarua ni kena rawa. Baleta na " *iotioti ni vitu na veivakacacani ni cudru ni Kalou* " e taketetaka dina na " *vuravura* " ni lotu Tawase kei na " *wasawasa " ni lotu Katolika* . Me da vakasamataka mada ni veivakarusai e

vakayacora na " *ikaono ni davui* " e sega ni tarova, ia e vakatorocaketaka na nodra saumaki mai na digitaki era kacivi me ra volitaki ena dra i Jisu Karisito.

Sa ikoya gona, ni oti na " *ikaono ni davui* " ka ni bera sara ga na " *vitu na iotioti ni veivakararawataki* ", kei na gauna ni kena tarovi na veivauci ka vakatakilakilataka na icavacava ni gauna ni loloma soli wale cokovata kei na tamata yadua, e rawa ni da biuta tikoga na vosa ni tikina oqo: " *O koya e sega ni dodonu, me sega ni dodonu tikoga; ia o koya e dukadukali me tiko ga, me tiko ga o koya e dukadukali; sa dodonu tikoga, ia ko koya sa savasava, me savasava tikoga."* » Na tamata kecega ena rawa ni raica eke na nona vakadeitaka na Yalo ena tikina oqo na vakadewa dodonu au sa vakaraitaka me baleta na yavu ni " Adventist " tikina oya na Taniela 8:14 : " *... na ulu tabu ena vakadonui* . " Na vosa " *dodonu* kei na *savasava* " e tokona vakaukauwa ka vakadeitaka kina na Kalou. Na itukutuku oqo e namaka kina na auwa ni cava ni gauna ni loloma soli wale, ia e dua tale na kena ivakamacala e vakaoqo. Ni yaco yani ki na icavacava ni ivola, na Yalo e taketetaka na gauna sa yaco kina na ivola sa vakamacalataki taucoko me " *ivola lailai dolavi* " ka mai na gauna o ya , na kena ciqomi se sega ni ciqomi ena cakava na duidui ena maliwa ni "o *koya e dodonu kei koya e vakadukadukalitaki* " kei na noda Turaga e sureta " *na tamata yalosavasava me vakasavasavataki koya tikoga vakalevu cake* " . Au nanuma tale ni " *vakadukadukalitaki* " e vakatokai me lotu Tawase ena itukutuku ni " *Sariti* " . Na Yalo e taketetaka ena nona vosa na lotu Tawase oqo kei na lotu Karisito ka wasea na nona vosa ni cudruvi me tekivu mai na 1994 , na siga e a lewena kina ena nona curu ki na veiwekani vakalotu . Na ciqomi ni itukutuku deciphered ni ivola oqo ena vakakina " *vakadua tale* , ia na iotioti, *cakava na duidui ena kedrau maliwa o koya e qarava na Kalou kei koya e sega ni qaravi koya* " me vaka na Mal. 3:18.

Au sa qai vakalekalekataka kina na lesoni ni tikina oqo. Kena imatai, e vakadeitaka na nodra tawasei na lotu Vakarisito mai na lotu Tawase ena maliwa ni 1843 kei na 1844. Ena ikarua ni wiliwili, e vakayagataki me saqati kina na lotu Vakarisito vakamatanitu, ka lesu tale ki na veiwekani vakalotu Tawase kei na lotu Vakarisito ni oti na 1994. Ka'u sa vakatura e dua na ikatolu ni wiliwili ka na vakayagataki ki na icavacava ni gauna ni lotu Vakarisito ni bera na grasi2 ni . itekivu ni vulaitubutubu , ka yaco mai ni bera na ika3 ni Epereli ni Lakosivia ni 2030.

Ni oti na veivakamacala oqo, sa qai biu tu vei keda me da kila ni vu ni kena lutu na lotu Karisito vakamatanitu, ka vakavuna me " *vomit* " kina o Jisu Karisito ena nona itukutuku ki Leotisea, e lailai na kena sega ni vakabauti na nona lesu tale mai ena 1994, mai na kena sega ni vakasamataki na cau ni rarama ka lako mai me vakararamataka na Taniela18; e dua na rarama e vakaraitaka ena dua na sala e sega ni veiletitaka rawa na ivola taumada vakaIperiu vakaivolatabu sara ga. Na ivalavala ca oqo e rawa ni vakalewa ga na Kalou ni lewa dodonu ka sega ni tauri ira na cala me ra sega ni cala.

Tikina e 12 : " *Raica, au sa lako* ***vakatotolo mai*** *, ka sa tiko vata kei au na noqu i sau, me'u sauma na tamata yadua me vaka na nona cakacaka* . "

Ena ciwa na yabaki, ena lesu tale mai o Jisu ena lagilagi vakalou e sega ni vakamacalataki rawa. Ena Vakatakila 16-20, e vakaraitaka vei keda na Kalou na itovo ni Nona iwase ni veivakadodonutaki e maroroi tu vei ira na vukitani lotu Katolika , lotu Tawase , kei na lotu Karisito ivalavala ca, tawadodonu, ka sega ni vosota rawa. E vakaraitaka talega vei keda na iwase e maroroi tu me baleti ira na nona digitaki yalodina ni Lotu Kavitu era doka na nona vosa vakaparofisai kei na nona Siga ni Vakacecegu tabu ni ikavitu ni siga, ena Vakatakila 7:14, 21 kei na 22. " *Na veisausaumi* " ena " *sauma vei ira yadua me vaka na nodra cakacaka* ," ka biuta vakalailai na vanua me ra dodonu kina vei ira na tamata cala vei Karisito. Na vosa ni veivakadonui vakataki koya e sa na sega ni yaga baleta ni sa na qai berabera sara me veisautaki na cala ni digidigi sa oti.

Tikina e 13 : " *Oi au na Alifa kei na Omeka, na imatai kei na iotioti, na ivakatekivu kei na itinitini.* "

Na ka e tiko na kena itekitekivu e tiko tale ga na kena itinitini. Na ivakavuvuli oqo e baleta na balavu ni gauna vakavuravura e tuvanaka na Kalou me baleta na nona digitaki ira na digitaki. Ena maliwa ni alifa kei na omeka, sa na oti kina e 6,000 na yabaki. Ena yabaki 30, ena ika 3 ni Epereli, na mate veisorovaki vakailoloma i Jisu Karisito ena sa vakatakilakilataka talega na gauna ni alpha ni veiwekani vakarisito ni 2,000 na yabaki; na vulaitubutubu ni 2030 ena kaukauwa sara na kena gauna ni omega.

Ia na alifa talega e 1844 kei na kena omeka 1994. Ka kena iotioti, na alifa e baleti au kei ira na iotioti ni digitaki, 1995 kei na kena omeka, 2030.

Tikina e 14 : " *Sa kalougata ko ira era sa muria na nona vunau* (ka sega ni ~~*savata na nodra i sulu*~~) *, me rawa kina vei ira me ra kania na vunikau ni bula, ka me ra curu ki na koro mai na matamata !* "

Na ikarua ni ivakarau ni " *veivakararawataki levu* " e sa tu e matada, kei na kena itinitini ni mate ena lewe vuqa. Sa yaco kina me totolo sara me rawati na veitaqomaki kei na veivuke ni Kalou ena vuku i Jisu Karisito. Me vaka e vakaraitaka na iyaloyalo, e dodonu vua na tamata ivalavala ca me " *muria na nona ivunau* **" ; o ira na Kalou kei ira o Jisu , "** ***na Lami ni Kalou*** **," kena ibalebale ni dodonu me biuta laivi na veimataqali kecega e rawa ni taura na ivalavala ca.** Na vakadewa veivukiyaki ni tikina oqo ka maroroi tu ena noda iVolatabu ena gauna oqo e baleta na lotu Katolika vaka-Roma ka dusimaki mai na Vatikani. Na ivolavivigi tale eso , na kena makawa duadua, ka vakakina na kena yalodina cake, e vakatura : " *Era sa kalougata ko ira era sa muria na nona vunau* ." Ka me vaka ni ivalavala ca e voroka na lawa, sa vakatanitaki kina na itukutuku ka sosomitaka na talairawarawa e gadrevi ka bibi ena kena tukuni rawarawa ni noda lotu Vakarisito. O cei e yaga vua na basulawa? O ira era na valuta na Siga ni Vakacecegu me yacova na lesu lagilagi nei Jisu Karisito. Na itukutuku dina e rawa ni vakalekalekataki vakaoqo: "Sa kalougata o koya sa talairawarawa vua na nona Dauveibuli." Na itukutuku oqo e tokaruataka ga na kena e cavuti ena Vakatakila 12:17 kei na 14:12, oya: " *o ira era muria na vunau ni Kalou kei na vakabauti Jisu* ." Oqo o ira na ciqoma na iotioti ni itukutuku e vosa kina o Jisu. O koya e lewa na vua e rawati oya o Jisu Karisito sara ga, qai tautauvata na nona gagadre kei na rarawa e vosota ena nona vakamatei ena vuku ni nona vakabauta. Ena levu sara na kedra i sau na digitaki ; Era na rawata na bula tawamate rawa , ka curu ki na bula tawamudu ena sala ni lotu Vakarisito ka vakatakarakarataki ena " *matamata e tinikarua* " ni " *Jerusalemi vou " vakatakarakara* .

Tikina e 15 : " *Dou lako vata kei ira na koli, na daucakaisausau , na dauyalewa, na daulaba, na qaravi matakau, kei ira kecega era lomana ka cakava na lasu !* "

O cei o ira oqo e kacivi ira vakaoqo o Jisu? Na veibeitaki vuni oqo e baleta na vakabauta vakarisito taucoko ka sa vukitani; na vakabauta vaka-Katolika, na vakabauta vaka-Tawase e vuqa na kena veimataqali oka kina na vakabauta ni Kau-Karisito ka curu ki na nona veiwekani me tekivu mai na 1994 ; na vakabauta ni lotu Adventist e vakalougatataki vakalevu sara mai vua ena itekitekivu ni kena bula, ka vakalevu cake sara me baleti ira na kena iotioti ni mata era vakasauraratataki me ra veisaqasaqa. Na " *koli* " sai ira na kai lotu butobuto ia talega, ka uasivi cake mai vei ira kecega, o ira era kaya ni ra tacina **ka soli koya yani** . Na vosa oqo " *koli " e veisaqasaqa kei* na tamata ni Tokalau ni gauna oqo na manumanu e tauri me ivakatakilakila ni yalodina , ia vei ira na Orientals na iyaloyalo sara ga ni veivakamatei . Ia eke, e veiletitaka kina o Jisu na nodra itovo vakatamata mada ga qai okati ira mera manumanu tawayalodina . Na veivosa tale eso e vakadeitaka na lewa oqo. E vakadeitaka o Jisu na vosa e tukuni ena Vakatakila 21:8 ka eke , na kena kuri na vosa " *koli* " e vakaraitaka na nona vakatulewa vakatamata. Ni oti na vakaraitaki cecere ni loloma e solia vei ira na tamata, e sega ni dua na ka e rerevaki cake mai na nodra soli koya yani o ira era kaya ni nodra o koya kei na nona isoro.

Sa qai vakatokai ira o Jisu me ra " *daucakaisausau* " ena vuku ni nodra veimaliwai kei ira na agilosi ca, na veivakatevoro, ka a vakacalai ira taumada na vakabauta vaka-Katolika ena nona rairai mai na "Goneyalewa o Meri," e dua na ka e sega ni rawa vakaivolatabu. Ia na cakamana era cakava na tevoro e tautauvata kei na ka era cakava na " *daucakaisausau* " nei Fero e matadrau o Mosese kei Eroni.

Ena nona vakatokai ira me ra " *sega ni vakaitovo* ," e vakacala o Jisu na kena sereki na itovo savasava, ia e uasivi cake mai na veiwekani vakalotu sega ni vakayago era cakava na lotu Tawase kei na vakabauta vaka-Katolika, era vakacacana na parofita ni Kalou me vaka e dua na dauveiqaravi ni tevoro. Era sa vakasucuma tale, "me vaka na luvedra yalewa," na " *sega ni yalododonu* " ni nodra " *tina dautagane o Papiloni na Ka Levu,* " e vakacacani ena Vakatakila 17:5.

O ira na vukitani era " *dau veivakamatei "* talega era na vakavakarau me ra vakamatei ira na digitaki i Jisu kevaka e sega ni veivuke me tarovi ira ena nona lako mai lagilagi.

Era sa " *qaravi matakau* " baleta ni ra sa vakabibitaka vakalevu cake na bula vakayago mai na bula vakayalo. Era sega ni kauai tiko ga ni solia vei ira na Kalou na nona rarama, era cata ena doudou ena nodra vakatevorotaki ira na nona italai dina.

Ka me vakaotia na tikina oqo , e vakamacalataka : " *kei koya e lomana ka vakayacora na lasu!* " Ena nona cakava oqo , e vakalewai ira na nodra itovo e semati ki na lasu, ki na kena ivakatagedegede era sa sega sara ga ni vakasamataka na dina. E sa tukuni me baleta na taleitaki kei na roka ni sega ni veivosakitaki; e tautauvata kei na noda lomana na ka dina se lasu. Ia me baleta na nona tawamudu, e digitaka na Kalou, vakatabakidua, mai vei ira na nona ibulibuli e vakatubura na vakaluveni vakatamata, o ira e tiko vei ira na loloma oqo ni dina.

Na iotioti ni itinitini ni ituvatuva ni veivakabulai ni Kalou e rerevaki sara. Era sa vakasavi tani , vakaveitaravi, o ira na tamata ivalavala ca era sa yalokaukauwa , sega ni veivutuni , na veiyalayalati makawa vakaJiu sega ni vakabauta, na vakabauta vakasisila ni lotu Katolika vaka-Roma , na vakabauta ni lotu Orthodox dau qaravi matakau, na vakabauta ni lotu Tawase vaka -Calvinist , kei na kena iotioti, na vakabauta vakayalo ni iotioti ni Advent . era sa vakadonuya vakatautauvata na kena e liu.

Na itukutuku ni " Adventist " sa vakavuna na mate, taumada, vei ira na Jiu, era sa lutu ena nodra sega ni vakabauta na **imatai ni nona lako mai** na Mesaia ka kacivaki ena Tani. 9:24 ki na 27. Kena ikarua, o ira na lotu Vakarisito e vakasavi ira tani o Jisu ka ra wasea kece na cala ni nodra sega ni kauwaitaka na itukutuku vou duadua ni " Adventist " ka kacivaka **na nona lesu tale mai vakarua** . Na nodra sega ni lomana na kena dina e veivakamatei vei ira. Ena 2020, na veimatalotu vakamatanitu lelevu oqo era wasea kece na itukutuku rerevaki oqo ka a vosa kina o Jisu ena 1843 ki na lotu Tawase ni gauna ni " *Sariti* " ena Vakatakila 3:1: " *O sa vakasamataki mo bula, ia o sa mate* ."

Tikina e 16 : " *Oi au ko Jisu, au sa tala mai na noqu agilosi me mai vakadinadinataka vei kemudou na veika oqo e na veisoqosoqo lotu. Oi au na vu kei na kawa i Tevita, na kalokalo ni mataka serau.* "

A tala o Jisu na nona agilosi o Keperieli vei Joni, ena vuku i Joni tale ga vei keda na nona dauveiqaravi yalodina ena iotioti ni veisiga. Baleta nikua ga na itukutuku sa vakamacalataki taucoko oqo e rawa kina vei keda me da kila na itukutuku e vakadewataka vei ira na nona dauveiqaravi kei na tisaipeli ni vitu na gauna se vitu na Soqoni . E kauta laivi o Jisu na vakatitiqa me baleta na nona vakavotuya vakaivakatakarakara na Vakatakila 5: " *na vu kei na kawa i Tevita* ." E tomana: " *na kalokalo ramase kei na mataka* ." Na kalokalo oqo na matanisiga, ia e vakatakilai koya ga me ivakatakarakara. Baleta, ena sega ni kilai, o ira na tamata yalodina era lomani Jisu Karisito ena vuku ni nona isoro era doka na noda matanisiga, na kalokalo oqo era vakaloutaka na lotu butobuto. Kevaka e vuqa era sega ni kila , e lewe vuqa, era sa vakararamataki mada ga ena ulutaga, era sega ni vakarau, se rawa ni ra kila na bibi ni cakacaka ni qaravi matakau butobuto oqo . E dodonu me guilecavi koya na tamata, me

biuti koya ena vanua ni Kalou ka vakila na veika ena dua na sala duatani sara ena vuku ni kena sa muria tu na nona vakasama na nodra ivalavala na tamata me voleka ni 6000 na yabaki. E vakatakilakilataka na cakacaka yadua me baleta na ka e vakatakarakarataka dina; ka sega ni vakakina vei ira na tamata ka ra kauwaitaka vakalevu cake na nodra bula lekaleka na nodra vakaceguya na nodra gagadre vakayago kei na veika vakavuravura, ia e vakakina vei ira era vakayalo ka lotu sara ka ra sa tarovi tikoga ena nodra doka na nodra itovo vakavanua na qase.

Ni sa mai cava na itukutuku mai *Ceataira* , sa qai kaya na Yalo vua " *o koya sa qaqa* " : " *Au na solia vua na kalokalo ni mataka* . " Eke e vakaraitaka kina o Jisu me " *kalokalo ni mataka* ." Na qaqa ena rawata kina o Jisu ka tiko vata kei koya na rarama kecega ni bula ka tiko na kena ivurevure vei koya. Na veivakananumi ni vosa oqo e vakaraitaka na nodra kauwai taucoko na iotioti ni " Karisito " dina ki na veitikina oqo ni 1 Pita. 2:19-20-21: " *Ia sa vakadeitaki vakalevu cake vei keitou na vosa ni parofisai, sa vinaka mo dou vakarorogo kina, me vaka e dua na rarama sa cila e na vanua butobuto, me yacova ni sa kida mai na siga, ka sa cila mai na kalokalo ni mataka e na lomamudou; dou kila taumada oqo, ni sa sega na parofisai ni Vola Tabu me vakadewataka vakaikoya na tamata, ni sa sega ni dua na parofisai e na i Vola Tabu e rawa ni vakadewataka vakataki koya." sa kau mai, ia era sa vosa na tamata mai vua na Kalou ni sa vakauqeti ira na Yalo Tabu.* " E sega ni rawa ni tukuni vakavinaka cake. Ni sa rogoca oti na vosa oqo, sa qai veisautaka o koya e digitaki me cakacaka e vakasamataka o Jisu Karisito.

Tikina e 17 : " *A sa kaya na Yalo Tabu kei na yalewavou , Lako mai . Ia me kaya ko koya sa rogoca , Lako mai . Ia me lako mai ko koya sa viagunu . O koya sa vinakata me gunuva walega na wai ni bula .* "

Me tekivu mai na itekitekivu ni nona cakacaka vakaitalatala e vuravura, sa dau kacivaka tiko o Jisu: " *Lako mai* ." Ia ena nona vakayagataka na iyaloyalo ni " *viagunu ,* " e kila kina ni o ira era sega ni " *viagunu* " era na sega ni lako mai me ra gunu. Na nona kaci era na rogoca ga o ira era " *viagunu* " ena bula tawamudu oqo e solia vei keda na nona lewa dodonu uasivi ena nona loloma soli wale duadua ga, me ikarua ni madigi. O Jisu duadua ga e sauma na kena isau; e solia kina " ***ena galala*** . " E sega ni dua na "veivakadonui" vaka-Katolika se vakalou e vakatara me rawati ena isau ni ilavo. Na veikacivi raraba oqo e vakarautaka e dua na nodra vakasoqoni vata na digitaki mai na veimatanitu kei na veivanua kecega. Na kaci " *Lako Mai* " e yaco me ki ni nodra vakasoqoni vata oqo na digitaki ka na vakatubura na veivakatovolei ni vakabauta ni iotioti ni veisiga. Ia era na sotava na veivakatovolei era sa veiseyaki tu e vuravura ka ra na sega ni duavata tale me yacova ni sa lesu tale mai o Jisu Karisito ena nona lagilagi me kauti ira tani mai na vuravura ni ivalavala ca .

Tikina e 18 : " *Au sa vakadinadinataka vei ira kecega era rogoca na vosa ni parofisai ni i vola oqo : Kevaka e dua sa vakaikuritaka na veika oqo, ena vakaikuritaka vua na Kalou na veivakararawataki sa volai tu ena i vola oqo* . "

Na iVola ni Vakatakila e sega ni ivola vakaivolatabu walega. E dua na ivola vakaivola e vakacurumi vakalou ena vosa vakaivolatabu ka rawa ni ra kila o ira era vulica na iVolatabu taucoko mai na ivakatekivu ki na icavacava. E kilai levu na veivosa ena kena wiliki vakawasoma. Na "veivosaki vakaivolatabu" e rawa kina vei keda me da kunea na veivosa tautauvata. Ia baleta sara ga ni sa rui dodonu na kena lawa, era sa vakasalataki kina na dauvakadewa kei ira na dauvolavola: " *Kevaka e dua e kuria e dua na ka ki na veika oqo, ena kauta mai vua na Kalou na veivakacacani e vakamacalataki ena ivola oqo* ."

Tikina e 19 : " *Ia kevaka e dua sa kauta tani na vosa ni parofisai oqo, ena kauta tani na Kalou na nona i votavota mai na vunikau ni bula kei na koro tabu, sa vakamacalataki e na i vola oqo.* "

Ena vuku ni vuna vata ga oqo, e vakarerei koya kina na Kalou e " *kauta tani e dua na ka mai na vosa ni ivola ni parofisai oqo* ." O koya e taura na ririko oqo e sa vakaroti talega: " *Na Kalou ena kauta tani na nona i votavota mai na vunikau ni bula kei na koro tabu, ka sa vakamacalataki ena i vola oqo* ." Na veisau gona e laurai ena rerevaki sara na kena revurevu vei ira era vakayacora.

Au dreta na nomu vakasama ki na lesoni oqo. Kevaka na veisau ni ivola coded sega ni matata oqo e totogitaki mai vei Jisu Karisito ena rua na sala kaukauwa oqo , na cava ena yaco vei koya e cakitaka na kena itukutuku decoded matata sara?

E tiko na vuna vinaka me vakaraitaka vakamatata kina na Kalou na ivakasala oqo , baleta na Vakatakila oqo , ka digitaka na nona vosa , e tautauvata na kena yaga kei na ivola ni nona " *ivunau* e tini " " e ceuti ena *nona* iqaqalo *ena* vatu raraba . vakayacori, me vaka eda sa raica, mai na lewa ni Roma e veitaravi ena veiliutaki vakatui ena 321, qai veiliutaki vakapope , ena 538 . Na ivalavala oqo , ka a lewai koya me " *viavialevu* ," ena totogitaki ena mate , ka sa vakauqeti keda na Kalou me da kakua ni tokaruataka, ki na parofisai, na mataqali cala oqo ka vakacala vakaukauwa.

Na cakacaka ni Kalou e nona cakacaka tiko ga veitalia na gauna e vakayacori kina. E sega ni rawa ni vakamacalataki na nona parofisai ke sega na nona veidusimaki. Kena ibalebale oqo ni cakacaka decrypted e tautauvata na kena yaga kei na kena e vakacurumi. O koya gona, mo ni kila ni cakacaka oqo, ka vakaraitaki kina na vakasama ni Kalou ena vosa matata, e cecere duadua na "savasava . " E vakavuna na iotioti ni " *ivakadinadina i Jisu* " e vosa kina na Kalou vei ira na nona iotioti ni dauveiqaravi ni Kavitu ni Lesu Vakarua Mai era veisaqasaqa; ka ena gauna vata oqori, ena kena vakayacori na Siga ni Vakacecegu dina ni Vakarauwai, sa ikoya ena 2021 , na iotioti ni " *savasava vakadonui* " sa porokaramutaki mai na kena sa tekivu vakayagataki na lawa ni Dan.8:14 ena 1843 .

Tikina e 20 : " *O koya sa vakadinadinataka na veika oqo sa kaya , ' Io , au sa na lako mai* ***vakatotolo*** *.' Emeni ! Lako mai, Turaga* Jisu *!*

Baleta ni tiko kina na iotioti ni vosa a cavuta o Jisu Karisito vei ira na nona tisaipeli, na ivola ni Vakatakila oqo e savasava sara. Eda kunea kina na kena tautauvata kei na vatu raraba ni lawa, e ceuti ena iqaqalo ni Kalou qai soli vei Mosese. E vakadinadinataka o Jisu; o cei ena doudou me veiletitaka na veivakadeitaki vakalou oqo? Sa tukuni na ka kecega, sa vakatakilai na ka kecega, sa sega tale ni dua na ka me tukuni vakavo ga: " *Io, au sa lako* ***totolo mai*** ." Na " *Io "* rawarawa ka vakaitavi kina na nona tamata vakalou taucoko, sai koya me tukuna kevaka e sa vakadeitaki na nona voleka mai baleta ni sa vakavoutaka na nona yalayala: " *Au sa lako mai* ***vakatotolo*** "; e dua na siga " ***totolo*** " ka taura na kena ibalebale taucoko: ena vulaitubutubu ni 2030. Ka sa vakadeitaka na nona vakatutu ena nona kaya " *Emeni* "; kena ibalebale: "Dina."

O cei sa qai kaya, " *Lako mai, Turaga Jisu* " ? Me vaka na tikina e 17 ni wase oqo, sai koya " *na Yalo kei na yalewavou* ."

Tikina e 21 : " Me tiko vata kei ira kecega *na tamata yalosavasava na loloma ni Turaga ko Jisu !* "

Na iotioti ni tikina oqo ni Vakatakila e sogota na ivola ena nona vakavotuya *na " loloma soli wale ni Turaga o Jisu* ." Oqo e dua na ulutaga e dau veibasai kei na lawa ena gauna taumada ni soqoni vakarisito . Ena gauna oya, era saqata na loloma soli wale kei na lawa o ira era sega ni ciqoma na isolisoli i Karisito. Na nodra taukena na Jiu na lawa e kena ibalebale nira raica ga na lewadodonu vakalou ena vukuna. E sega ni vinakata o Jisu me kauti ira tani mai na talairawarawa ki na lawa, ia e lako mai me " ***vakayacora*** " na ka era sa parofisaitaka vua na isoro manumanu. Oqo na vuna e kaya kina ena Maciu 5:17: " *Dou kakua ni nanuma ni'u sa lako mai me'u bokoca na vunau se na parofita; au sa sega ni lako mai me'u bokoca, me'u* ***vakayacora ga*** ."

Na ka e veivakurabuitaki duadua sai koya na nodra rogoca na lotu Vakarisito na nodra veidutaitaka na lawa kei na loloma soli wale. Baleta, me vaka e vakamacalataka na yapositolo o Paula , na loloma soli wale e kena inaki me vukea na tamata me vakayacora na lawa, ki na vanua e vakaraitaka kina o Jisu ena Joni 15:5 : " *Oi au na vaini, oi kemudou na tabaqu. O koya sa tiko vei au* ***ka'u sa tiko vua*** *, sa vua vakalevu, ni kevaka sa sega vei au, dou sa sega ni cakava rawa e dua na ka* ." Na " *cakava* " cava e tukuna tiko kei na " *vua* " cava e tukuna tiko ? Na kena muri na lawa e rawata na nona loloma soli wale ena nona veivuke ena Yalo Tabu.

Ena vinaka ka veivakabulabulataki kevaka " *sa tiko na loloma soli wale ni Turaga o Jisu ,* " ka sa rawa me cakacaka, " *ena veika kecega* " ; ia na tikina vakatani oqo e vakaraitaka ga e dua na gagadre e rawati . Me da vinakata kece me ra lewe vuqa sara; me vaka na levu ni kena rawa ; na noda Kalou vakasakiti, na Dauveibuli ka iVakabula, e dodonu me vakakina; e dodonu sara ga vua. Ena kena vakamacalataki " *vata kei ira na tamata yalosavasava kecega* ," na ivola taumada e kauta laivi na veivakaduiduitaki kecega; na loloma soli wale ni Turaga e rawa ni yaga ga vei ira vakatabakidua , o ira " *e vakasavasavataki ira ena nona dina* " (Joni 17:17). Kei ira era nanuma ni rawa ni ra rawata na bula tawamudu ena nodra muria na sala e tukuna o Jisu Karisito, au vakananuma vei kemuni ni maliwa ni " *sala* " kei na " *bula* ", e tiko kina na " *dina* " sega ni drotaki rawa, me vaka e tukuni ena Joni 14:6. Dina ga ni o ira na vukitani era kaya ni vakalougatataki na tikina oqo, me tekivu mai na 1843, na loloma soli wale ni Turaga e yaga ga vei ira e vakatabuya ena nona vakalesuya mai na nona vakacegu ena Siga ni Vakacecegu tabu ena Vakarauwai. Sa ikoya na cakacaka oqo ka, vata kei na ivakadinadina ni loloma me baleta na nona " *dina,* " e vakavuna me ra digitaki na tamata yalosavasava me ra kilikili kei na loloma soli wale e vakatarogi tiko. O koya gona, na loloma soli wale e sega ni rawa ni vakatabui vei ira na "tamata kecega." Mo qarauna gona na vakadewa veivakacalai ni iVolatabu, e dau vakavuna na iotioti ni veivakayalolailaitaki rerevaki vei ira era, ka ni rarawa nira vakararavi kina!

Na Vakatakila vakalou e vakaraitaki ena cakacaka oqo e sa vakadeitaka na lesoni e parofisaitaki ena itukutuku ni Vakatekivu, na kena bibi bibi eda sa rawa ni raica. Ni sa mai cava na cakacaka oqo, e vaka me yaga vei au meu vakananuma lesu na lesoni bibi oqo . Oqo e dodonu ka'u vinakata meu vakaraitaka ni ena noda vuravura ni gauna oqo , na vakabauta Vakarisito e vakaraitaki vakalevu ena dua na fomu vakatani ena vuku ni cultic na ivotavota ni lotu Katolika vaka-Roma. Na dina e gadreva na Kalou sa tu ga ena ituvaki rawarawa ka vakaibalebale era kila na imatai ni iapositolo i Jisu Karisito, ia na rawarawa oqo, ka dau sega ni kauwaitaki, sa yaco me vereverea vei ira na sega ni vakavulici ena vuku ni kena ituvaki lailai . E dina sara, me kilai kina na iotioti ni tamata yalosavasava i Jisu Karisito ena iotioti ni veisiga kei na ituvatuva vakayalo ni Vakatakila, e gadrevi sara na ivakaro ni Taniela 8:14 . Ia me kilai na lawa oqo, e bibi tale ga na vulici ni ivola taucoko i Taniela kei na kena vakamacalataki na kena parofisai . Na veika oqo e matata , Vakatakila e vakaraitaka na kena veika vuni vei keda. Na vakadidike e gadrevi oqo e vakamacalataka na dredre e sotavi ena gauna e sagai kina me vakadeitaka na tamata sega ni vakabauta ni noda gauna ena Tokalau, ka vakabibi e Varanise.

E kaya o Jisu ni sega ni dua e rawa ni lako mai vua, vakavo ga na Tamana e liutaki koya, ka kaya talega, me baleti ira na nona digitaki , ni dodonu me ra sucu ena wai kei na Yalo. Na ivakavuvuli e rua oqo e vakaraitaka ena dua na sala veitokoni ni Kalou e kila na nodra itovo vakayalo na nona digitaki ena kedra maliwa na nona ibulibuli kecega. Kena itinitini, era na dui vakayacora me vaka na itovo oqo ka dodonu vua; Talega, o ira e tiko vei ira na veivakaduiduitaki vinaka me baleta na Siga ni Vakacecegu era sa vakayacora tiko na Jiu era na ciqoma ka sega ni rui dredre na ivakatakila vakaparofita ka vakaraitaka ni sa gadrevi mai vua na Kalou me tekivu mai na 1843. Kena veibasai, o ira e tiko vei ira na

veivakaduiduitaki sega ni vinaka me baleta na Siga ni Vakacecegu era na cata na veibeitaki vakaivolatabu kece sara e vakaraitaki ka ra na kunea na vuna vinaka me cakitaki kina. Na noda kila na ivakavuvuli oqo e taqomaki keda mai na veivakayalolailaitaki cava ga me baleti ira eda vakaraitaka vei ira na dina i Karisito. Ena kena vakatakilai na dina ni vakasama ni Kalou, na parofisai e solia na kaukauwa taucoko ki na " *kosipeli tawamudu* " ka dodonu vei ira na tisaipeli i Jisu me ra " *vakavulica vei ira na veimatanitu me yacova na ivakataotioti kei vuravura* ."

Na " *manumanu* " ni Vakatakila .

Ena kena veitarataravi kei na kena veitaravi na meca ni Kalou kei ira na nona digitaki era basika mai ena ivakatakarakara ni " *manumanu* ".

Na imatai e dusia na Roma vakatui, e vakatayaloyalotaki ena " drakoni *e vitu na uluna, e tini na kena ileu e daramaka tiko na isala vakatui* " ena Vkta . " *na kai Nikolai* " ena Vkta 2 :6; " *na tevoro* " ena Vakatakila 2:10.

Na kena ikarua e baleta na Roma Katolika vakapope , ka vakatakarakarataki ena " *manumanu sa tubu cake mai wasawasa, sa tini na kena ileu kei na isala vakaturaga ka vitu na uluna* " ena Vakatakila 13:1 ; " *na i tikotiko vakaturaga i Setani* " ena Vkta. " *na yalewa o Jesepeli* " ena Vkta 2:20; " *na vula sa vakasinaiti ena dra* " ena Vkta . " *na ikatolu ni vula sa vakacacani* " ena " *ikava ni davui* " ena Vakatakila 8:12; " *na wasawasa* " ena Vkta 10:2; " *na gasau me vaka na ititoko* " ena Vkta 11:1; " *na iqaqalo* " ni " *gata levu* " ena Vakatakila 12:4; " *na gata* " ena Vkta 12:14; kei na " *drakoni* " ni tikina e 13, 16, kei na 17; " *Papiloni na ka levu* " ena Vakatakila 14:8 kei na 17:5.

Na ikatolu e taketetaka na sega ni vakabauta na Kalou ni veisau ni Varanise, ka vakatakarakarataki ena " *manumanu sa tucake mai na qara sega ni vakaiyalayala* " ena Vakatakila 11 : 7 ; na " *veivakararawataki levu* " ena Vkta 2:22; na " *ikava ni davui* " ena Vkta 8:12 ; kei na " *gusu e vakaruguta na uciwai* ," ka vakatakarakarataki ira na tamata lotu Katolika, ena Vakatakila 12:16. Oqo e baleta na imatai ni ivakarau ni " *ikarua ni rarawa* " e cavuti ena Vakatakila 11:14. Na kena ikarua ni fomu ena vakayacori ena " *ikaono ni davui* " ni Vakatakila 9:13, se, me vaka na Vakatakila 8:13 ena ruku ni ulutaga ni " *ikarua ni ca* " , ena maliwa ni Maji 7, 2021 kei na 2029, ena ituvaki dina ni dua na iKatolu ni iValu Levu e cava ena ivalu ni niukilia. Na veivakamatei ni tamata ka vakaotia na vuravura (*na qara*) sa ikoya na veiwekani e tauyavutaki ena maliwa ni " *ikava kei na ikaono ni davui* ". Na veika matailalai ni kena vakatorocaketaki na ivalu oqo e vakaraitaki ena Tani. 11:40 ki na 45.

Na ikava ni " *manumanu* " e vakaibalebaletaka na vakabauta vaka-Tawase kei na kena itokani, na vakabauta vaka-Katolika, ena iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta ena itukutuku kei vuravura. E " *lako cake mai na qele* " ena Vakatakila 13:11; kena ibalebale ni a lako mai na vakabauta vaka-Katolika e vakatakarakarataki ena " *wasawasa* ." Na gauna ni Veivakalesuimai e tauyavutaka vakalevu e dua na lotu Tawase e vuqa na kena itukutuku, e vakatakilakilataki ena vukitani, e vakadinadinataka ena cakacaka i John Calvin, e dua na itovo ni ivalu, kaukauwa, veivakalolomataki, kei na veivakacacani . Na kena tekivu vakayagataki na lawa i Tani. 8:14, e vakalewa e vuravura raraba mai na vulaitubutubu ni 1843.

Na vakabauta vaka-Karisito vakaisoqosoqo, ka a basika bulabula mai na veivakatovolei ni vakabauta ni lotu Tawase ena 1843-1844, sa lutu tale ka lesu tale ki na ituvaki ni vakabauta ni lotu Tawase kei na kena cudruvi vakalou me tekivu mai na vulaitubutubu ni 1994; oqo ena vuku ni kena sa sega ni ciqomi vakamatanitu na rarama vakaparofita vakalou ka vakatakilai ena cakacaka oqo me tekivu mai na 1991. Na mate vakayalo oqo ni ibulibuli ni isoqosoqo e parofisaitaki ena Vakatakila 3:16: " *Au na luvuci iko tani mai na gusuqu* ."

Sa tu e matada na iotioti ni vakayacori ni parofisai, ena vakatovolei tale ga kina na nodra vakabauta na tamata kece. Na Turaga o Jisu Karisito ena kila, ena kedra maliwa na

tamata kecega, o ira era Nona, oya o ira era ciqoma na Nona ivakatakila bibi, na vua ni loloma vakalou, ena marau kei na yalodina vakavinavinaka .

Ena gauna ni iotioti ni digidigi, era na vakaduiduitaki na digitaki ena kena dina ni ra na kila na vuna na lutu lutu, Vakatakila vakalou ena vakakina na duidui ena kedrau maliwa na vakabulai kei na yali vei cei, mai na gauna vakaiapositolo ni " *Efeso* " , ena Vakatakila 2:5, e kaya na Kalou : " *nanuma kina na lutu mai na vanua o tiko kina "; kei na 1843, ena gauna* ni " *Sariti* " , e kaya talega vei ira na lotu Tawase, ena Vakatakila 3:3 : " *nanuma na sala dou sa ciqoma ka rogoca kina ; ka maroroya ka veivutuni* "; oqo vei ira na lotu Kavitu era sa lutu tani mai na 1994, o ira e dina ga ni ra dau maroroya na Siga ni Vakacecegu, era sa ciqoma mai vei Jisu na itukutuku oqo ni Vakatakila 3:19 : " *O ira kecega au sa lomana, au sa vunauca ka vakadodonutaka; o koya mo dou gugumatua kina ka veivutuni* ."

Ena nona vakarautaka na Vakatakila vakaparofisai oqo, na Kalou Dauveibuli , a sotava ena tamata i Jisu Karisito , a vakatura na inaki me rawa kina vei ira na nona digitaki me ra kila vakamatata na nodra meca; sa vakayacori na ka ka sa rawati na inaki ni Kalou . Sa vakakina , ni sa vakavutuniyautaki vakayalo , *sa yaco kina* na nona Digitaki me " *yalewavou sa vakarautaki ki na Vakayakavi ni Vakamau ni Lami* ." Sa " *vakaisulutaki koya ena lineni vulavula matailalai, sai koya na nodra ivalavala dodonu na tamata yalosavasava* " ena Vakatakila 19 :7. O iko o sa wilika na lewe ni cakacaka oqo, kevaka e tu vei iko na madigi kei na veivakalougatataki mo tiko ena kedra maliwa, " *vakarautaki iko mo sotava na nomu Kalou* " (Emosi 4:12) , ena kena dina!

E dina ni sa vakayacori taucoko na kena vakamacalataki na parofisai vuni nei Taniela kei na Vakatakila ka sa kilai tu vei keda na gauna ni nona lesu dina mai o Karisito, na taro oqo i Jisu Karisito e cavuti ena Luke 18:8 e biuta tu mai e dua na vakatitiqa vakaloloma vakalailai e tautauri tu e delana: " *Au sa tukuna vei kemudou, ena sauma lesu vei ira na* ***Luvena . vuravura?*** " Baleta na levu ni kila vakavuku ni dina e sega ni rawa ni sauma na malumalumu ni itovo ni vakabauta oqo. Na tamata ka na sotava na lesu tale mai nei Jisu Karisito sa tubu cake ena dua na draki e veiganiti kei na veimataqali veivakalolomataki kece sara e vakayaloqaqataki kaukauwa. Na rawaka ni tamata yadua sa yaco me inaki me rawati ena dua na isau cava ga, ena nona vakarusa mada ga na wekana, ka sa yaco oqo ena dua na gauna balavu ni sautu e vuravura ka sivia na 70 na yabaki. Ni da kila ni veivakasama ni lomalagi e vakatura o Jisu Karisito e veisaqasaqa sara ga kei na ivakatagedegede oqo ni noda gauna, na nona taro e vaka me dodonu vakaloloma, baleta ni rawa ni baleti ira na tamata era vakabauta ni ra "digitaki", ia era na tiko ga, ka ni rarawa, me ra "kacivi" ga; baleta ni na sega ni kunea vei ira o Jisu na itovo ni vakabauta e gadrevi me ganiti ira kina na nona loloma soli wale.

Na ivola e veivakamatei ia na Yalo e veivakabulai .

Na iotioti ni wase oqo e vakaotia na kena vakamacalataki na Vakatakila. E dina sara, au sa qai vakaraitaka walega oqo na veilawa vakaivolatabu ka rawa kina vei keda me da kila na ivakatakilakila e vakayagataka na Kalou ena nona parofisai, ia e dina ni kena inaki me vakaraitaka na nona kerea me lesu tale mai na Siga ni Vakacecegu me tekivu mai na 1843-1844 , na vosa Siga ni Vakacecegu e sega ni basika vakadua ena veivola vakaparofisai oqo ni Taniela se Reve. E dau vakatututaki ia e sega ni vakamatatataki. Na vuna e sega ni vakayacana vakamatata kina oya ni kena vakayacori na Siga ni Vakacecegu e dua na yavu ni vakabauta Vakarisito vakaiapositolo, baleta ni rawa ni raica na tamata kecega ni ulutaga ni Siga ni Vakacecegu e sega vakadua ni dua na ulutaga ni veileti ena kedra maliwa na Jiu kei ira na imatai ni iapositolo, na tisaipeli i Jisu Karisito. Ia , na tevoro e sega ni cegu na nona vorata, vakauqeti ira, taumada na Jiu me ra "vakadukadukalitaka" koya, ka qai o ira na lotu Vakarisito, ena nona vakayacora me "sega ni kauwaitaka" vakaoti. Me rawati na ka oqo, e uqeta na vakadewa lasu ni ivola taumada e cavuti kina. Talega, na kena vakaraitaki oqo na dina vakalou ena sega ni taucoko ke sega na kena vakacacani na ivalavala ca vakasisila oqo, ka ra sa vakacacani ira , taumada, na Kalou vei Jisu Karisito , oti o ira era a rawa ni solia vei ira na nona mate veivakaduavatataki na bula tawamudu.

Au vakadeitaka ena mata ni Kalou ni sega ni dua na tikina ena volavola ni veiyalayalati makawa kei na veiyalayalati vou, oya na iVola Tabu taucoko, e vakavuvulitaka e dua na veisau ni ituvaki ni Siga ni Vakacecegu mai na ikava ni Nona iVunau e Tini; kena ikuri , sa vakatabuya na Kalou , mai na itekivu ni Nona bulia na noda vuravura vakavuravura.

Me tekivu mai na vukitani ni lotu Tawase ena vuku ni kena vakayacori na lawa ni Taniela 8:14 ena vulaitubutubu ni 1843 me yacova mai nikua, na wiliki ni iVolatabu e veivakamatei. Au vakamacalataka, e sega ni iVolatabu e vakamatea vakailoloma, na kena vakayagataki e caka kina me yavutaki ena cala ni vakadewa e basika ena vakadewataki ni ivola taumada " *Iperiu kei na Kirisi* "; ia e sivia talega na veika kece e dua na leqa ena vuku ni vakadewa ca . Na Kalou vakataki koya e vakadeitaka oqo ena dua na sala vakaraitaki ena Vakatakila 9:11 : " *A sa tui vei ira na agilosi ni qara sega ni vakabotona, na yacana ena vosa vaka-Iperiu ko Apatoni, kei na vosa vaka-Kiriki ko Apolioni* . " Eke au nanuma lesu kina na itukutuku vuni ena tikina oqo : " *Apatoni kei Apolioni vaka - Kiriki* " kena ibalebale, " . " *Na agilosi ni qara sega ni vakabotona " e vakarusa na vakabauta ena nona vakayagataka na " ivakadinadina e rua "* vakaivolatabu ni Vakatakila 11:3.

Me tekivu tale ga ena 1843, era sa cakava e rua na cala na tamata vakabauta lasu ena nodra wilika na ivakadinadina ni itukutuku makawa ni iVolatabu. Na imatai oya me vakabibitaki vakalevu cake na sucu i Jisu Karisito mai na nona mate kei na kena ikarua e vakadeitaka na cala oqo , ena nona vakabibitaka vakalevu cake na nona tucaketale mai na nona mate. Na cala vakarua oqo e vakadinadinataka vei ira, baleta ni vakaraitaki ni loloma ni Kalou vei ira na nona ibulibuli e vakatau , vakabibi , ena nona vakatulewa vakailoloma me solia , vei Karisito , na nona bula me baleta na nodra vakabulai na nona digitaki. Na kena vakaliuci na tucaketale i Jisu sa ikoya me vakatanitaka na ituvatuva ni veivakabulai ni Kalou, ka vei ira na cala, oqo e vakavuna na nodra muduki ira tani mai vua ka voroka na nona veiyalayalati tabu, dodonu, ka vinaka . Na qaqa i Karisito e vakatau ena nona ciqoma na mate; na nona tucaketale sa ikoya ga na itinitini marautaki ka dodonu ni nona uasivi vakalou.

Kolosa 2: 16-17 : " *O koya oqo me kakua kina ni dua e lewai kemudou e na kakana se na gunu, se na siga ni solevu, se na vula vou, se na siga ni vakacecegu: na veika oqo sa yaloyalo ni veika sa bera mai, ia na yago sa nei Karisito.* "

Na tikina oqo e dau vakayagataki me vakadonui kina na kena muduki na " *Siga ni Vakacecegu* " ni veimacawa. E rua na vuna e vakacala na digidigi oqo. Na imatai ni vosa " *Siga ni Vakacecegu* " e vakaibalebaletaka na " *Siga ni Vakacecegu* " e vakayacori mai na " *soqo* " vakalotu vakayabaki e vakatabuya na Kalou ena Vunau ni Soro 23. Oqo na " *Siga ni Vakacecegu* " veivakauqeti ka yaco ena itekivu ka so na gauna ena icavacava ni gauna *ni cakacaka* vakalotu " *soqo ni marau* e vakaibalebaletaki ki na *nomu " Na " siga* ." E sega ni dua na nodrau veiwekani kei na " *Siga ni Vakacecegu* " ni veimacawa ka sega ni yacadrau " *Siga ni Vakacecegu ,* " ka kena ibalebale "me cegu , me vakacegu ," ka sa basika ena imatai ni gauna ena Vakatekivu 2 : 2 : " *Sa vakacegu na* Kalou . e vakatoka ga ena ruku ni yaca " *siga ni vakacegu* " se " *ikavitu ni siga* ." Ia, e taura na kena vu mai na vosa e cavuti ena Vkte. 2:2 : " *vakacegu* " se " *na Siga ni Vakacecegu* " ka sa matata vinaka tu na kena yaca ena iVolatabu vaka-JNDarby .

Na ikarua ni vuna oqo: E kaya o Paula me baleta na " *soqo kei na siga ni vakacecegu* " ni sa " *yaloyalo ni veika ena yaco mai,* " oya na veika e parofisaitaka e dua na ka dina ka a yaco se ena yaco mai . Ni nanumi ni " *siga ni vakacecegu ni ikavitu ni siga* " e baleta tiko na tikina oqo, e se vo tikoga e dua na " *yaloyalo me lako mai* " me yacova na yaco mai ni ikavitu ni mileniumi ka parofisaitaka o koya. Na mate i Jisu Karisito e vakaraitaka na ibalebale ni " *Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga,* " ka parofisaitaka, ena vuku ni nona qaqa ena ivalavala ca kei na mate , na " *udolu na yabaki* " vakalomalagi ena gauna era na lewai ira kina na nona digitaki na mate vakavuravura kei na mate vakalomalagi era sa lutu.

Ena tikina oqo, " *na soqo, na vula vou ,* " kei na nodra " *siga ni vakacecegu* " e semati vata kei na kena tu na ivakarau vakamatanitu ni Isireli ni veiyalayalati makawa. Ena nona tauyavutaka, ena nona mate, na veiyalayalati vou, e vakavuna kina o Jisu Karisito me tawayaga na veika vakaparofisai oqo; era sa na cegu ka yali yani me vaka e dua na " *yaloyalo* " ka yali yani ni bera na dina ni nona veiqaravi vakavuravura sa vakayacori oti. Ia na " siga ni vakacecegu " ni veimacawa e waraka tiko na yaco mai ni ikavitu ni mileniumi me sotava na kena dina sa parofisaitaki ka vakayalia na kena yaga .

E cavuta tale ga o Paula na " *kana kei na gunu* ." Me vaka ni dauveiqaravi yalodina, e kila ni sa vosataka na Kalou na veika oqo ena Vunau ni Soro 11 kei na Vakarua 14, ka vakarota kina na kakana savasava e vakatarai kei na kakana dukadukali e vakatabui. Na vosa nei Paula e sega ni kena inaki me veiletitaka na veicakacaka vakalou oqo, ia na vakasama ga vakatamata (*ka sega ni dua...*) e vakaraitaka ena ulutaga oqo, ka na vakatorocaketaka ena Roma 14 kei na 1 Kor. 8 , e laurai kina vakamatata cake na nona vakasama . Na ulutaga e baleta na kakana e cabori vei ira na matakau kei na kalou lasu. E vakananumi ira na digitaki era lewena na Isireli vakayalo ni Kalou na nodra itavi vua , ka kaya ena 1 Kor. 10:31: " *O koya oqo, se dou sa kana se gunu, se cava ga dou sa cakava, dou cakava kecega me vakarokorokotaki kina na Kalou* ." E vakalagilagi beka na Kalou mai vei ira era sega ni kauwaitaka ka beca na Nona cakacaka vakalotu sa vakatakilai mai ena veiulutaga oqo?

O Jemesa, na taci Jisu, e vosa ena vukudratou na yapositolo **me baleta na cili** , ena Cakacaka 15: 19-20-21 : " *O koya oqo au sa nanuma kina me da kakua ni vakaleqai ira mai vei ira na veimatanitu tani era sa vuki vua na Kalou, ia me da vola vei ira me ra vakatabui ira mai na veika vakasisila kei na veika vakasisila mai na, . sa vakamatei, ka sa vakamatei ena dra, ni sa dau wiliki nai vola i Mosese e na veivale ni lotu e na vei Siga ni* Vakacecegu ***kecega*** .

E dau vakayagataki me vakadonui kina na nodra galala na lotu butobuto era sa saumaki mai me baleta na Siga ni Vakacecegu, na veitikina oqo e kena veibasai na ivakadinadina vinaka duadua ni kena ivalavala era vakayaloqaqataka ra qai vakavulica na yapositolo . E dina sara, e nanuma o Jemesa ni sega ni yaga me vakasauraratakí vei ira na cili ka vakamacalataka vakalekaleka na ivakavuvuli bibi baleta ni na vakaraitaki vei ira na

ivakavuvuli titobu vakalotu ni ra lako " ***ena vei Siga ni Vakacecegu kecega*** " ki na veivalenilotu ni Jiu ena nodra vanua .

E dua tale na veivakacacani e vakayagataki me vakadonui kina na kena muduki na savasava kei na sega ni savasava ni veiwasei ni kakana: na raivotu e soli vei Pita ena Cakacaka 10. Na nona ivakamacala e vakatorocaketaki ena Cakacaka 11 na vanua e vakatakilakilataka kina na " manumanu tawasavasava " ni raivotu vata kei ira na lotu butobuto " tamata " era lako mai me ra kerei koya me lako ki na Romane imali na centurion oqo " . itovo ni lotu butobuto era sega ni qaravi koya ra qai qaravi ira na kalou lasu. Ia, na mate kei na tucaketale i Jisu Karisito e kauta mai e dua na veisau levu vei ira, baleta ni sa dolavi vei ira na katuba ni loloma soli wale ena nodra vakabauta na isoro ni veisorovaki i Jisu Karisito. E na raivotu oqo e vakavulica kina na Kalou vei Pita na ka vou oqo. Kena itinitini, na veiwasei ni savasava kei na tawasavasava e tauyavutaka na Kalou ena Vunau ni Soro 11 e tu ga ka tomani tiko me yacova na icavacava kei vuravura. Vakavo ga oqori, me tekivu mai na 1843, ena ivakaro nei Tani. 8:14, na nodra vakani na tamata e taura na ivakatagedegede ni " *veivakasavasavataki* " taumada sa tauyavutaki ka vakaroti ena Vakatekivu 1:29: " *A sa kaya na Kalou, Raica, au sa solia vei kemudou na kau kecega sa vuataka na sorena, sa tu e dela i vuravura taucoko, kei na kau kecega sa vuataka na vuana me nomudou kakana* ."

E solia na nona bula o Jisu ena veivakararawataki vakayago kei na vakasama me vakabulai ira kina na nona digitaki. Kakua ni vakatitiqataka na ivakatagedegede cecere sara ni savasava e gadreva na mate vakaloloma oqo me saumi lesu mai vei koya e vakabula. E dina sara!

Na gauna vakavuravura i Jisu Karisito .

Na mataniciva ni Siga ni Vakacecegu ni 20 ni Maji, 2021

Mai na itekivu ni noqu veiqaravi, au sa vakadeitaka , ka'u sa lagata , ni "a sucu o Jisu ena vulaitubutubu ." Ena Siga ni Vakacecegu oqo ni ika 20 ni Maji, 2021, a yaco kina na vulaitubutubu ena 10:37 ena mataka ena itekivu ni dua na soqoni vakayalo. Sa qai tuberi au na Yalo meu vakasaqara na ivakadinadina ni ka me yacova mai na gauna oya e dua ga na veivakadeitaki rawarawa ni vakabauta. E dua na ivolanivula vakaJiu e sa vakatara vei keda me da biuta na gauna ni vulaitubutubu ni yabaki â € 6 ni bera na noda gauna vakamatanitu vakarisito ni sucu ni noda iVakabula , ena â€œSiga ni Vakaceceguâ€ ni ika 21 ni Maji .

Na cava na yabaki 6?

Baleta na noda vakadeitaka vakamatanitu na gauna ni sucu i Jisu Karisito e tara ena rua na cala. E qai tekivu tauyavutaka ga e dua na ivolanivula na monaki ni lotu Katolika o Dionysius na Lailai ena ika6 $^{ni\ senitiuri\ AD.}$ Ena kena sega na kena dodonu vakaivolatabu se

itukutuku makawa , e biuta na sucu oqo ena siga ni mate nei Tui Eroti, ka biuta ena 753 AD. Era sa vakadeitaka na dauvolaitukutuku makawa e dua na cala ni va na yabaki ena nona vakarautaka , ka biuta na mate nei Eroti ena 749 AD. Ia a sucu o Jisu ni bera na mate nei Eroti, ka solia vei keda na Maciu 2:16 e dua na ivakamacala ka biuta na yabaki i Jisu ena gauna ni "vakamatei ni tamata tawa cala" e vakarota na Tui cudru o Eroti , o koya e vakararawataki ka vakila na mate ka na dreti koya tani mai na marau ni kaukauwa sa voleka mai, ena " *rua na yabaki ." E bibi na itukutuku matailalai oqo* , baleta ni tukuna na ivola, " *rua na yabaki, me vaka na siga e a tarogi ira vinaka kina na daucakaisausau* ." Ni kuria na va na yabaki ni cala e liu, na yabaki 6, se 747, mai na tauyavutaki ni matanitu o Roma, e vakadeitaki vakaivolatabu.

Na vulaitubutubu ni yabaki 6 .

Ni lutu ena dua na Siga ni Vakacecegu, ena yabaki oqo 6, e vakavulica vei keda na iVolatabu ni a rairai mai e dua na agilosi vei ira eso na " *ivakatawa ni sipi era yadrava tiko na nodra qele ni sipi* . " Na Siga ni Vakacecegu e vakatabuya na veivoli ia e sega ni vakatabui na yadra kei na qaravi ni manumanu; E vakadeitaka oqo o Jisu ena nona kaya: " *O cei vei kemudou, kevaka e dua na nona sipi e lutu ki na dua na qara, e sega ni lako mai ka vakabulai koya, ena Siga ni Vakacecegu mada ga ?* " O koya gona, mai vua e dua na agilosi, na sucu ni " *iVakatawa Vinaka* ," ivakabula ka dauveidusimaki ni sipi vakatamata, a kacivaki, taumada, vei ira na ivakatawa ni tamata kei na ivakatawa ni animal. E kaya na agilosi : " *...ni sa sucu vei kemuni nikua ena koro i Tevita e dua na iVakabula, o koya na Karisito na Turaga* . " Na " *siga nikua* " oqo sa Siga ni Vakacecegu, ka me vaka ni a kacivaki ena bogi, sa yaco na sucu i Jisu ena maliwa ni 6 p.m., na itekitekivu ni Siga ni Vakacecegu kei na bogi ni agilosi. Sa dodonu me da vakadeitaka ena gauna oqo na gauna dodonu se, ena gauna ni Isireli, sa vakayacori na equinox ni vulaitubutubu ni yabaki 6. Ia e se bera ni rawa oqo baleta ni sega vei keda na itukutuku me baleta na gauna oqo.

Na sucu i Jisu ena Siga ni Vakacecegu e vakamatatataka ka vakaibalebale vakaoti na ituvatuva vakalou ni veivakabulai. E vakaraitaka o Jisu ni o koya na " *Luve ni* Tamata , " " *na Turaga ni Siga ni Vakacecegu* . " Ni sa lekaleka ga na Siga ni Vakacecegu ka sa toso tikoga na kena yaga me yacova na siga ni nona lesu tale mai vakarua, sa kaukauwa ka lagilagi na vakabauta oqo . E solia o Jisu na Siga ni Vakacecegu na kena ibalebale taucoko baleta ni parofisaitaka na vo ni ikavitu ni mileniumi e qaqa vei ira duadua ga na nona digitaki ena nona qaqa ena ivalavala ca kei na mate .

Me vakatakilakilataka na nona curu ki na bula vakaitabagone, ni sa yabaki " tinikarua , " o Jisu e veivuke vakayalo vei ira na tamata lotu e vakatarogi ira me baleta na Mesaia e kacivaki ena iVola Tabu. Ni tawasei mai vei rau na nona itubutubu erau vakasaqarai koya me tolu na siga, e vakadinadinataka na nona tu vakataki koya vakalou kei na nona kila na nona ilesilesi me baleti ira na tamata vakavuravura.

Sa qai yaco mai na gauna ni nona veiqaravi gugumatua ka vakamatanitu e vuravura. Na ivakavuvuli ni Taniela 9:27 e vakaraitaka ena ivakarau ni dua na " dua - *macawa* " " veiyalayalati ″ ka vakatakarakarataka e vitu na yabaki ena maliwa ni vulaitubutubu ni 26 kei na vulaitubutubu ni 33. Ena maliwa ni rua na vulaitubutubu oqo, e tiko kina, ena dua na itutu e lomadonu, na vulaitubutubu kei na soqo ni Lakosivia ni yabaki 30 ena vanua , ena *Tokalau* ni ", 3. ena Vukelulu, 3 Epereli, 30, a vakavuna o Jisu Karisito me mudu " *na isoro manumanu kei na isoro* " ni ivalavala vakaIperiu , ena nona cabora na nona bula me sorovaka duadua ga na nodra ivalavala ca na nona digitaki. Ena siga a mate kina o Jisu, sa yabaki 35 qai 13 na siga. Ni mate ena qaqa ena ivalavala ca kei na mate, sa rawa kina vei Jisu me solia na yalona vua na Kalou , ka kaya , " *Sa oti ." Na nona qaqa* vei mate e qai vakadeitaki e muri ena nona vakaturi. E tomani iratou vakakina ka vakavulici iratou na nona yapositolo kei na tisaipeli me yacova ni , e matadratou, sa lako cake ki lomalagi ni bera na soqo ni Penitiko , me vaka na ivakadinadina e soli ena Cakacaka 1:1-11 . Ia era sa vakarautaka na agilosi ena

gauna oqo na itukutuku ni nona lesu tale mai vakalagilagi, ka kaya: " Oi *kemudou na kai Kalili, na cava dou sa tucake tu kina eke ka rai cake ki lomalagi?* ***O Jisu oqo*** *, ka a kau tani mai vei kemudou ki lomalagi,* ***ena lako mai ena sala vata ga dou a raica ni sa lako ki lomalagi*** ." Ena Penitiko, sa tekivu kina na nona veiqaravi vakalomalagi ni "Yalo Tabu," ka sa rawa kina vua me cakacaka me yacova na ivakataotioti kei vuravura, ena gauna vata oqori, ena yalodra yadua na nona digitaki era sa veiseyaki tu e vuravura raraba. Sa qai parofisaitaki kina na yacana ena Ais.7:14, 8:8 kei na Maciu1:23, " *Imanueli* " ka kena ibalebale, "Na Kalou sa tiko vata kei keda", e taura, vakalevu cake sara, na kena ibalebale dina.

Na veika matailalai e vakarautaki ena ivola oqo e vakatokai me icocovi e solia o Jisu vei ira na nona digitaki me ivakatakilakila ni nona vakavinavinakataka na nodra vakaraitaka na nodra vakabauta. Me vaka oqo, na siga ni nona mate e rawa kina vei keda me da kila ka wasea vua na siga ni nona iotioti ni lesu lagilagi , ka sa tuvanaka tu o koya me baleta na imatai ni siga ni vulaitubutubu ena yabaki 2030; oya, ni oti e 2000 na yabaki mai na vulaitubutubu ni nona vakamatei ena kauveilatai ena ika3 ni Epereli, 30.

Na savasava kei na veivakasavasavataki .

Na savasava kei na veivakasavasavataki e sega ni tawasei rawa ka ituvaki ni veivakabulai e solia na Kalou vei Jisu Karisito. E vakananuma vei keda o Paula na ka oqo ena Iperiu 12:14: " *Dou saga mo dou veivinakati kei ira na tamata kecega, kei na yalosavasava, kevaka e sega, ena sega ni dua e raica na Turaga* ."

Na vakasama vakalou oqo ni " **veivakasavasavataki** " e dodonu me kilai vakavinaka sara baleta ni baleta na "ka kecega e nona na Kalou" ka vakataki ira kecega na itaukei, e sega ni vakatara me vakasavi tani ka sega ni dua na kena revurevu vei ira era doudou me ra cakava vakakina . Ia oqo, e sega ni yaga me vakarautaki ka tauyavutaki na lisi ni veika e nona; Dauveibuli ni bula kei na veika kece e tu kina, e nona na ka kece. E tu gona vua na dodonu ni bula kei na mate vei ira kece na nona ibulibuli bula. Ia, ni sa biu tu vei ira kece, na dodonu me ra bula vata kei koya se me ra mate ka sega o koya, era sa tomani koya na nona digitaki ena dua na digidigi galala ka lomasoli me ra nona tawamudu. Na veivinakati oqo kei koya e vakavuna na nona digitaki me nona iyau. O ira e kidavaki ira ka kilai ira era curu ki na nona vakasama ni **veivakasavasavataki** , ka sa baleta tu na lawa kece e vakarurugi kina na bula e vuravura. Na veivakasavasavataki gona e okati kina na noda vakadonuya meda vakamalumalumutaki keda ina lawa vakayago kei na itovo e tauyavutaka , qai vakadonuya kina , na Kalou. E na itutu vakarua oqo e vakaraitaka vakadodonu kina na Siga ni Vakacecegu kei na iVunau e Tini na veivakasavasavataki vakalou oqo, na kena talaidredre ena gadrevi kina na mate ni Mesaia o Jisu.

Na vakasama ni veivakasavasavataki oqo e sa rui yavutaki ka raica na Kalou ni dodonu me vakamacalataka mai na itekitekivu sara ga ni iVolatabu ena Vakatekivu 2:3, ena

nona vakatabuya na ikavitu ni siga. E sega gona ni kurabuitaki ni sa yaco na naba vitu oqo me nona "ivakatakilakila vakatui" ena iVolatabu taucoko ka vakabibi sara ena Vakatakila 7:2: " *Au sa qai raica e dua tale na agilosi sa lako cake mai na tokalau* **,** *sa tiko vua* ***na ivakatakilakila ni Kalou bula*** . Th*A sa kailavaka e na domo levu vei iratou na agilosi e va ka sa kaya vei* ***ivakatakilakila ni Kalou bula*** " oqo e cavuti ena wase "7" oqo ni Vakatakila.

Ena Lakosivia kei na Siga ni Vakacecegu oqo ni ika 3 ni Epereli, 2021, na yabaki ni nona mate na noda i Vakabula o Jisu Karisito, e a dusimaka na noqu vakasama na Yalo ni Kalou ki na vale tabu vaka-Iperiu nei Mosese kei na Valetabu ka tara o Solomoni na Tui e Jerusalemi. Au raica e dua na ka matailalai e kea ka vakadeitaka vakaukauwa na vakadewa au sa solia me baleta na vanua tabu oqo; oya, e dua na itavi vakaparofita ena ituvatuva levu ni veivakabulai e vakarautaki me baleti ira na digitaki sa volia lesu na Kalou.

Me tekivu mai na 1948 , era se kauta tikoga na vosa ni cudruvi vakalou ena vuku ni nodra sega ni via kilai Jisu Karisito me vaka na "Mesaia" e tala mai na Kalou, era sa rawata tale na Jiu na nodra vanua vakamatanitu. Me tekivu mai na gauna oya, e dua na vakasama, e dua na vakasama duadua ga, e sa vakaogai ira tiko: me ra tara tale na Valetabu mai Jerusalemi. E kalouca vei ira, ena sega vakadua ni yaco oqo, baleta ni tiko na vuna vinaka me tarova kina na Kalou; sa mai cava na nona itavi ena mate kei na tucaketale i Jisu Karisito. Na savasava ni valetabu e kunea na kena vakataucokotaki taucoko ena yalo ni "Mesaia," ena Nona lewe kei na yalo uasivi ka sega ni dukadukali. E vakaraitaka o Jisu na lesoni oqo ena nona kaya ena Joni 2:14, ka vosa me baleta na yagona : " *Dou vakarusa na vale ni soro oqo, ka'u na vakaduria tale ena tolu na siga* ."

Na kena mai cava na kena yaga na Valenisoro e vakadeitaka na Kalou ena vica na sala. Kena imatai, e a vakarusa ena yabaki 70 AD mai vei ira na mataivalu ni Roma nei Taito, me salavata kei na itukutuku e parofisaitaki ena Taniela 9:26. Sa qai vakasavi ira tani na Jiu, sa qai solia na vanua ni Valetabu ki na lotu vaka-Isilami, ka tara kina e rua na valenilotu : na kena makawa duadua, "Al- Aqsa," kei na Dome ni Vatu. E sega gona vei Isireli na kena rawa se na veivakadonui mai vua na Kalou me tara tale na nona valenisoro. Baleta na kena tara tale oqo ena vakatanitaka na kena ituvatuva ni veivakabulai a parofisaitaki.

Na kena dodonu na Valetabu mai Jerusalemi e ceuti ena ivakarau ni kena tara. Ia me da raica vakamatata oqo, e dodonu me da dikeva taumada na veika matailalai sa vakatakilai mai ni vale vakalotu oqo, ka dau kauta mai na savasava. Dikeva ni dodonu me tara na valenisoro o Tui Tevita, e vakaraitaka nona vinakata qai digitaki Jerusalemi me vakaitikotiko kina; E duavata kina na Kalou. Me rawa ni yaco oqo, sa vakaiukuukutaka ka vakaukauwataka na koro makawa oqo ka vakatokai o "Jepesi" ena gauna i Eparaama. Sa vakakina, ena kedrau maliwa o Tevita kei na "luve i Tevita," sa oti na "Mesaia," "e dua na udolu na yabaki". Ia sa sega ni vakatara na Kalou, ka sa vakaraitaka vua na vuna: sa yaco me tamata dra ena nona vakamatea na nona tamata yalodina "Uraia na Itaiti " me taura na watina, "Pacisepa, " ka qai yaco e muri me tinai Tui Solomoni. Sa colata vakakina o Tevita na isau ni nona cala, totogitaki ena mate ni imatai ni luvena tagane , sucu mai vei Pacisepa , oti , ni sa cakava na wiliwili ni nona tamata ka sega ni vakarota na Kalou, sa totogitaki ka solia vua na Kalou me digitaka na nona itotogi ena maliwa ni tolu na digidigi. Me vaka e tukuni ena 2 Sam. 24:15, e digitaka na mate ni matedewa ka biuta ena tolu na siga e 70,000 na vakaleqai era vakacacani mate.

Ena 1 Tui 6 , eda kunea kina na ivakamacala ni valetabu a tara o Solomoni. E vakatoka me "vale i Jiova ." Na vosa "vale" oqo e vakaraitaka e dua na vanua ni soqo ni matavuvale. Na vale sa tara e parofisaitaka na matavuvale ni Kalou dauveibuli dauveivueti. E tiko kina e rua na ka e veitaravi: na vanua tabu kei na valenisoro.

E vuravura, e dau vakayacori na ivalavala vakalotu ena vanua e vakatarai me vakayagataka na tamata. E vakatoka o Solomoni me valenisoro. E toso mai na Vanua Tabu

Sara, e vakatoka me vanua tabu, qai wasei ga mai kina ena dua na ilati, na rumu ni valenisoro e vasagavulu na kiupiti na kena balavu , se vakaruataki na kena levu mai na vanua tabu. E kovuta gona na valenisoro e rua na ikatolu ni vale taucoko.

Dina ni a tara e muri ena gauna i Mosese, ia na veiyalayalati vakaJiu e biu taucoko ena ruku ni veivakadonui ni veiyalayalati a vakayacori ena kedrau maliwa na Kalou kei Eparama ena itekitekivu ni ikatolu ni mileniumi me tekivu mai vei Atama. Na "Mesaia ena vakaraitaki koya vei ira na tamata Jiu ena itekivu ni ikalima ni mileniumi, oya, 2000 na yabaki e muri. Ia, na gauna e solia na Kalou ki vuravura me baleta na nona digitaki ira na digitaki e 6000 na yabaki. Eda kunea vakakina me baleta na gauna, na veimama 2/3 + vale oqo ni Yason na Na H , na . rua na ikatolu ni veiyalayalati nei Eparama e veiganiti kei na rua na ikatolu ni vale ni Yahweh , ka tini ena i ubi ni veitawasei Na i ubi oqo e vakayacora e dua na itavi bibi mai na kena vakatakilakilataki na veisau mai na veika vakavuravura ki na veika vakalomalagi oqo ni kilai ni veisau oqo e vakatakilakilataka na kena vakacavari na veivakaduiduitaki vakaparofisai ni veil na e. ka wasea na Kalou vakalomalagi uasivi mai na tamata vakavuravura sega ni uasivi ka ivalavala ca me tekivu mai vei Atama kei Ivi. A yaco o Karisito me ivalavala ca ena nona kauti ira na nona digitaki ena nodra itutu me sorovaki ira ka sauma na isau vakayago.

Na vakadidike oqo e kauti keda me da raica ena vanua tabu na iyaloyalo ni dua na veitaravi vakaparofita ni veitiki vakayalo lelevu e vakatakilakilataki ena vei 2000 na yabaki: 1st isoro e cabora o Atama – Isoro e cabora o Eparaama ena Ulunivanua o Moraia, na Kolikoca mai muri – Na isoro i Karisito ena ruku ni Ulunivanua o Koloca e e tarovi ena nona lesu tale mai vakalagilagi na ivakabula o Jisu Karisito vei Maikeli.

Me baleta na Kalou, me vaka na 2 Pita 3:8, " *e dua na siga e vaka e dua na udolu na yabaki, kei na dua na udolu na yabaki e vaka e dua na siga* " (raica talega na Same 90:4) , na parokaramu vakavuravura e tara ena iyaloyalo ni macawa ena dua na veitaravi ni: 2 na siga + 2 na siga + 2 na siga. Ka sa dolavi ena daku ni veitarataravi oqo e dua na " *ikavitu ni siga* " tawamudu.

Na veika e tiko ena rumu ni rumu ni vale tabu e vakaraitaka vakalevu sara.

Na vale tabu se vanua tabu sara .

Na jerupi e rua e dodo tu na tabana .

Na vanua tabu e vakatokai na Vanua Tabu Sara e 20 na kiupiti na kena balavu qai 20 na kiupiti na kena raba . E dua na sikuea uasivi sara. Ia na kena cecere talega sa 20 na kiupiti; ka vakavuna me dua na kiupiti; na iyaloyalo vakatolu ni uasivi (= *3* : *L = W = H*); oqo e vaka na kena vakamacalataki na " *Jerusalemi vou sa lako sobu mai lomalagi mai vua na Kalou* " ena Vakatakila 20. Na Vanua Tabu Sara oqo sa vakatabuya na Kalou vua na tamata ena i totogi ni mate. Na vuna e rawarawa ka vakaibalebale; na vanua oqo e rawa ni vakaitikotiko ga kina na Kalou baleta ni vakatakarakarataki lomalagi ka vakatayaloyalotaka na itovo vakasilesitieli ni Kalou. Ena nona vakasama e tiko kina na nona ituvatuva ni veivakabulai ka ra vakayacora kina na nodra itavi na veika vakatakarakara kece era sa vakatikori ena vanua tabu oqo . Na dina e tiko vua na Kalou ena ituvaki vakasilesitieli , kei na vuravura , e solia ena ivakatakarakara na ivakaraitaki ni dina oqo. Au sa qai mai torova yani na ulutaga ni kena kunei vakadodonu oqo na Lakosivia oqo 2021. Eda wilika ena 1 Tui 6:23 ki na 27: " *Sa cakava ena vanua tabu e rua na jerupi mai na kau olive ni veikau, e tini na kiupiti na kena cecere. other.Na ikarua ni jerupi talega e tini na kiupiti.Na kena ivakarau kei na ibulibuli ni jerupi e rua e tini na kiupiti. tabana e sota ena icavacava ena lomadonu ni vale* .

Era sega ni tiko na jerupi oqo ena valeniveitavaki i Mosese, ia ena nona biuti ira ena valenisoro i Solomoni, e vakamatatataka kina na Kalou na ibalebale ni vanua tabu sara oqo. Na rumu e lako sivita na rua na taba ni rua na jerupi, ka solia kina e dua na ivakatagedegede vakalomalagi, e sega ni rawa ni yacovi ira na tamata era bula ga e vuravura. Au taura na

madigi oqo meu vakacacana ka vakadeitaka tale e dua na dina me baleti ira na jerupi oqo vei ira, ena dua na vakasama vakalotu butobuto, era a solia na daudroini kilai levu me vakataki "Michelangelo" na irairai ni gonelalai tabanikau era qito iyaya ni vakatagi se ra vakasasataki ira na dakaititi mai na dakai titi. E sega ni dua na bebe e lomalagi. Ia me baleta na Kalou, me vaka na Same.51:5 se 7 : " *Raica, au a sucu ena ivalavala ca, ka sa kunekunetaki au ena ivalavala ca o tinaqu* , " kei na Roma.3:23 : " *Ni ra sa ivalavala ca kecega ka sega ni yacova na lagilagi ni Kalou* , " e sega ni dua na ka me vaka e dua na tamata sega ni cala se savasava na ivalavala ca e sucu mai vei Atama, . Era buli kece na agilosi vakalomalagi mera cauravou, me vakataki Atama e vuravura. Era sega ni qase ra qai tautauvata tiko ga. Na qase e dua na itovo vakavuravura savasava, na kena itinitini ni ivalavala ca kei na mate, na kena iotioti ni isau, me vaka na Roma. 6:23.

Na Kato ni Veiyalayalati Tabu .

1 Tui 8:9: " ***E sega ni dua na ka e tiko ena kato, na vatu duadua ga e rua*** *ka biuta kina o Mosese mai Orepi, ni sa veiyalayalati o Jiova kei ira na Isireli, ni ra sa lako tani mai na vanua o Ijipita* ."

Ena vanua tabu se vanua tabu duadua e rua na jerupi lelevu ka dodo tu na tabana , ivakatakilakila ni itovo vakasilesitieli gugumatua , ia talega ka cecere duadua , **na Kato ni Veiyalayalati** ka sa biu tu **ena lomadonu** ni rumu ena maliwa ni rua na jerupi lelevu. Ni sa tara kina na vale me vakarurugi kina. Ena kena ituvatuva e vakaraitaka kina na Kalou vei Mosese na veika vakalotu ena dodonu me vakayacora, na kena imatai oya na Kato ni Veiyalayalati. Ia na koniteina oqo e lailai na kena talei mai na veika e tiko kina: na vatu raraba e rua ka ceuta kina na Kalou ena nona iqaqalo na nona lawa tabu duadua ni Vunau e Tini. E vakaraitaka na nona vakasama, na nona ivakatagedegede, na nona itovo sega ni veisau . Ena dua na vuli duatani (2018-2030, na iotioti ni vakanuinui ni Lotu Vakarisito) , Au sa vakaraitaka oti na kena itovo vakaparofisai me baleta na gauna Vakarisito. Ena vanua tabu, eda wilika kina na vakasama vuni ni Kalou. Eda kunea e kea na veika e taleitaka ka vakavuna me rawa na veimaliwai kei koya. Kena ibalebale, na tamata ivalavala ca e se voroka tikoga vakailoa na iVunau e Tini e sa vakacalai koya tiko kevaka e vakabauta ni rawa ni taura na veivakabulai. Na veimaliwai e vakatau duadua ga ena vakabauta e biu ena veika dina vakaivakatakarakara e kune ena vanua tabu duadua oqo. Ena iVunau e Tini, e vakalekalekataka kina na Kalou na nona ivakatagedegede ni bula sa virikotori vei ira na tamata era buli ena nona irairai ; kena ibalebale ni Kalou sara ga e doka qai vakayacora na nona ivunau. Na bula e soli vua na tamata e yavutaki ena kena rokovi na ivunau oqo. Ka sa vakavuna na nodra talaidredre na ivalavala ca ka totogitaki ena mate nei koya e cala. Ka tekivu mai vei Atama kei Ivi, na talaidredre sa biuti ira kece na tamata ena ruku ni ituvaki vakayago oqo. Sa lutu gona vei ira na tamata na mate me vaka e dua na mate e sega na kena iwali.

Na idabedabe ni loloma .

Ena vanua tabu, e cake ni idabedabe ni loloma, e dua na ivakatakarakara ni icabocabonisoro ena vakacabori kina na Lami ni Kalou, e rua tale na agilosi lalai erau rai sobu tiko ki na icabocabonisoro, ka rau cokovata na tabadrau ena lomadonu. Ena iyaloyalo oqo, e vakaraitaka kina na Kalou na nodra taleitaka na agilosi yalodina na ituvatuva ni veivakabulai, ka yavutaki ena mate veisorovaki i Jisu Karisito. Baleta o Jisu e lako sobu mai lomalagi me taura na ibulibuli ni gonedramidrami vakatamata. O koya ka solia na nona bula ena kauveilatai mai Kolikoca e a imatai ni nodra itokani vakalomalagi "Maikeli", iliuliu ni agilosi kei na vakaraitaki vakalomalagi laurai ni dauveibuli Yalo Kalou kei ira na agilosi era vakatokai ira vakadodonu me ra " *itokani dauveiqaravi " ni* nona digitaki.

Ena Loqi Tabu Sara, e biu na kato e ubia tu na isogo ni loloma ena ruku ni tabadrau na jerupi levu kei na jerupi lailai. Ena iyaloyalo oqo, eda kunea kina na ivakatautauvata ni tikina oqo mai vei Mal. 4:2: " *Ia vei kemudou sa rerevaka na yacaqu, ena cadra mai* ***na matanisiga ni yalododonu*** *ka* ***veivakabulai ena tabana*** *; dou na lako yani ka cici me vaka na luve ni bulumakau mai na vale ni manumanu* ." Na idabedabe ni loloma , e dua na ivakatakilakila e vakatayaloyalotaka na kauveilatai e vakoti kina o Jisu , ena kauta dina mai na veivakabulai mai na mate veivakamatei ni ivalavala ca. A mate o Jisu me sereki mai na ivalavala ca ka tucake tale me sereki ira na nona digitaki mai na ligadra ca na tamata ivalavala ca era sega ni veivutuni ka talaidredre. Na voroki ni lawa e tiko ena waqa e dodonu me mate vei ira kece na tamata e vuravura. Ka baleti ira na digitaki sa digitaki ira na Kalou vei Karisito, me baleti ira duadua ga, na idabedabe ni loloma ka biu tu e cake ni kato ka tiko kina na lawa talaidredre e vakavuna me qaqa na bula tawamudu, ka ra na curu kina ena auwa ni imatai ni tucaketale; o ira na tamata yalosavasava era sa vakabulai ena dra sa vakadavea o Jisu Karisito ena idabedabe ni loloma oqo. Sa na qai taucoko na nodra vakabulai mai na mate . Me vaka e kaya o Mal. 4:2, na jerupi era sa ivakatakarakara ni Kalou Yalo vakalomalagi, ka sa vakatokai koya na Vakatakila 4 ena ivakatakilakila ni " *va na ka bula* ." Baleta na veivakabulai e vakacurumi ena idabedabe ni loloma e biu dina ena ruku ni tabana e rua e lomadonu ni rua na jerupi lelevu.

Me vaka ga ena ivalavala vaka-Iperiu vakayabaki ni "Siga ni Veisorovaki" na dra ni manumanu ni me e dau kureitaki ena mua kei na idabedabe ni loloma , sa gadrevi kina me drodro dina talega na dra i Jisu Karisito ena idabedabe ni loloma vata ga. Ena vuku ni ka oqo , e sega ni kaciva na Kalou na nona veiqaravi e dua na bete vakatamata. Sa tuvanaka oti ka tuvanaka na ka kecega e liu, ena nona vakatara me kau na kato kei na veika tabu , ena gauna i Jeremaia na parofita , mai na Vanua Tabu Sara kei na Vanua Tabu ki na dua na qara e tiko ena ruku ni qele ena ruku ni Ulunivanua o Kolikoca , ena ruku ni dua na fuloa vatu , e ono ga na mita cuvi na titobu ni du5c , e ono ga na mita cuvi na kena titobu . ena dela ni vatu , era vakaduria kina na sotia ni Roma na kauveilatai e vakoti kina o Jisu. Ena dua na qara balavu ka titobu e vakavuna na uneune e cavuti ena iVolatabu , e drodro sara ga kina na nona dra ina yasana imawi ni idabedabe ni loloma , oya ena yasana imatau i Karisito e vakoti ena kauveilatai . Me vaka oqo, e sega ni ka wale na nona vakadinadinataka na veika oqo o Maciu 27:51: " *Ia raica, sa qai wase rua na i ubi ni vale ni soro mai cake ki ra, sa yavavala na vuravura,* ***sa wase rua na veivatu*** , ...". Ena 1982, e laurai ena dua na vakadidike vakasaenisi ni dra mamaca e kumuna o Ron Wyatt e sega ni dodonu me tiko kina e 2 se 3 na X kei na dua ga na Y. Na dauveibuli vakalou e vinakata me biuta tu mai e dua na ivakadinadina ni nona itovo vakalou, ka sa kuri ki na nona isulu tabu ka laurai kina na iyaloyalo ni matana kei na yagona ena kena sega ni vinaka . O koya gona, na lawa talaidredre e tiko ena kato e rawata na kena veisorovaki taucoko ena nona ciqoma ena kena icabocabonisoro na dra savasava dina ni noda iVakabula o Jisu Karisito mai na ivalavala ca kecega . Baleta ena nona vakatakila na veika oqo vei Ron Wyatt, e sega ni saga na Kalou me vakaceguya na gagadre ni tamata , ia e vinakata me vakadeitaka na ivakavuvuli ni kena vakasavasavataki na nona vakalou vei Jisu Karisito . Ni duatani na nona dra mai vei ira na tamata tale eso , . E solia e dua na vuna meda vakabauta kina na nona itovo uasivi qai savasava, e galala mai na ivalavala ca cava ga. E vakadeitaka kina ni a lako mai me mai vakayagotaka e dua na *Atama vou* se " *iotioti ni Atama* " me vaka e tukuna o Paula ena 1 Kor. 15: 4 5 , baleta ni dina ga ni a laurai, rogoci ka vakamatei ena yago vakayago tautauvata kei na noda, ia e sega vua e dua na veiwekani vakayago kei na mataqali tamata . Na kauwai vakaoqo ki na veika matailalai ena kena vakayacori na nona ituvatuva ni veivakabulai e vakaraitaka na bibi e solia na Kalou ki na ivakatakarakara ni nona veivakavulici. Ka da sa kila vinaka cake na vuna e totogitaki kina o Mosese ena nona vakatanitaka na ituvatuva ni veivakabulai vakalou oqo ena nona mokuta

vakarua na vatu mai Orepi. Na ikarua ni gauna, me vaka na ivakaro ni Kalou, e dodonu ga me vosa vua me rawata kina na wai.

Na itítoko i Mosese, na mana, na ivolavivigi i Mosese .

Num.17:10: " *A sa kaya vei Mosese ko Jiova , Mo kauta lesu mai nai titoko i Eroni* ***e na mata ni kato ni vunau*** *, me maroroi me nodra i vakatakilakila na gone talaidredre, mo vakaotia kina na nodra vosa kudrukudru e mataqu, me ra kakua ni mate* . "

Exo.16:33-34: " *A sa kaya vei Eroni ko Mosese, Mo taura e dua na bilo, ka biuta kina e dua na omeri mana, ka biuta* ***ena mata*** *i Jiova , me maroroi me baleta na nomuni itabatamata. Me vaka sa vakarota vei Mosese o Jiova , sa biuta vakakina o Eroni* ***ena mata ni iVakadinadina*** *, me maroroi* ."

Vkru. 31:26: " *Mo ni kauta na ivola ni lawa oqo, ka biuta* ***ena yasa ni kato*** *ni veiyalayalati i Jiova na nomuni Kalou, ka na tiko kina me i vakadinadina vei kemuni* . "

Me yavutaki ena veitikina oqo , meda vosoti koya na yapositolo o Paula ena nona cala ena nona biuta na veika oqo ena loma ni waqa ka sega ni yasana se e matana , ena Ipe. 9: 3-4 : " *Ia ena daku ni ikarua ni ilatilati sa tiko kina na tiki ni vale tabu sa vakatokai na Vanua Tabu Sara , ~~sa tiko kina nai cabocabo ni soro koula ni ka boi vinaka~~ , kei na kato ni veiyalayalati, sa ubi kecega ena koula. Ia ena mata ni kato sa ~~dua na bilo~~ koula ni mana, kei na ititoko nei Eroni na teveli, me* vaka na teveli ni co . ni ka boivinaka e sega ni tiko ena vanua tabu ia ena yasa ni valenisoro ena mata ni ilatilati. Ia na veika e biu tu ena yasa ni kato era tu kina mera vakadinadinataka na cakamana e cakava na Kalou vei ira na nona tamata Iperiu era sa yaco mera Isireli, e dua na matanitu galala qai vakaitavi .

Ena yasa ni kato, na nodrau ititoko o Mosese kei Eroni e vinakati kina me nuitaki na parofita dina ni Kalou. Me vaka e kaya na Vunau. 8:3, na mana e vakananumi ira na digitaki e mata i Jisu ni " *ena sega ni bula na tamata ena madrai kei na wai duadua ga, ena vosa kecega sa lako mai na gusu i Jiova* ." Ka sa vakatakarakarataki talega na vosa oqo ena i vakarau ni ivolavivigi ka vola o Mosese, ena ruku ni nona veivakaroti na Kalou. Ena dela ni waqa , na icabocabonisoro ni loloma e vakavuvulitaka ni kevaka e sega na vakabauta ena isoro solibula ni bula i Jisu Karisito, ena sega ni rawa na veiwekani kei na Kalou. Na ituvatuva ni veika oqo e yavu vakalotu ni veiyalayalati vou e vakayacori ena dra ni tamata e vakadavea o Jisu Karisito. Ka vakaibalebale sara, na siga e rawati ka vakayacori kina, vei koya, na ituvatuva ni Kalou, na itavi ni ivakatakarakara kei na soqo ni "Yom Kippur" se "Siga ni Veisorovaki" ka parofisaitaka sa yaco me sega ni yaga ka sega ni yaga. Ni sotava na veika dina, sa yali yani na yaloyalo. Oqo na vuna e dodonu kina me yali na valenisoro, e dau vakayacori kina na ivalavala vakaparofita, me kua tale ni basika mai. Me vaka e vakavuvulitaka o Jisu, o koya e sokalou vua na Kalou e dodonu me sokalou vua " *ena yalo kei na dina* ," me " *rawata galala* " na nona Yalo vakalomalagi ena veivakaduavatataki i Jisu Karisito. Ka sa sega ni semati na sokalou oqo ki na dua na vanua vakavuravura, se ki Samaria, se ki Jerusalemi, ka lailai sara ki Roma, Santiago de Compostela, Lourdes, se Meka.

E dina ga ni sega ni vauci ki na dua na vanua vakavuravura, na vakabauta e vakaraitaki ena cakacaka sa vakarautaka tu mai liu na Kalou me baleti ira na Nona digitaki ena gauna era bula tiko kina e vuravura. Sa mudu na ivakatakarakara ni vanua tabu ena itekitekivu ni ikalima ni mileniumi ni oti e 4,000 na yabaki ni gauna ni ivalavala ca. Ka kevaka me a tara na ituvatuva ni Kalou ena loma ni 4,000 na yabaki, era na curu na digitaki ki na vakacegu ni Kalou ka parofisaitaki ena Siga ni Vakacecegu ni veimacawa. Ia e sega ni vaka kina, baleta me tekivu mai na gauna i Sakaraia , e parofisaitaka na Kalou e rua na veiyalayalati. E solia na itukutuku matailalai ni ikarua, ka kaya ena Sec. 2:11: " *E vuqa na veimatanitu era na duavata kei Jiova ena siga ko ya ka ra na yaco me ra noqu tamata; ia ka'u na tiko ena kemuni maliwa, ka ko ni na kila ni sa talai au mai vei kemuni ko Jiova ni lewe vuqa.* " Na veiyalayalati e rua e vakatakarakarataki ena " *rua na vuni olive* " ena Saka. 4:11-14: " *Au sa*

qai sauma ka kaya vua, Na cava na rua na vuniolive oqo ena yasana imatau ni itutu ni cina kei na yasana imawi? ***Au sauma tale*** *ka kaya vua, Na cava na taba ni olive e rua sa tu ena yasa ni paipo koula e rua ka drodro mai kina na koula? Sega oqo o sa kaya vei au ,* ***Ia na noqu*** *. e kaya: Oqo oi rau na lumuti erau sa tu ena mata ni Turaga ni vuravura taucoko* ." Na noqu wilika na veitikina oqo e vakavuna meu kunea e dua na ka vuni cecere ni Kalou Dauveibuli, na Yalo Tabu, na dauveivakauqeti ni vosa vakaivolatabu. E dodonu me taroga **vakarua o Sakaraia** se cava na ibalebale ni " *rua na vuniolive* " me rawa ni sauma vua na Kalou. Oqo baleta ni cakacaka ni veiyalayalati vakalou ena sotava **e rua na iwasewase veitaravi** , ia na ikarua ni iwasewase e vakavulici ena lesoni ni imatai. Erau rua, ia na ka dina erau duabau ga, baleta ni kena ikarua e itinitini ga ni kena imatai. E dina sara, na cava na yaga ni veiyalayalati makawa ke sega na mate veisorovaki ni Mesaia? Jisu? Sega ni dua na ka, se na iqaqalo mada ga ni pear, me vaka ena tukuna na monaki o Martin Luther. Ka sai koya oqo na vu ni leqa e se tarai ira tikoga na Jiu vakamatanitu nikua. Ena veitikina oqo, e parofisaitaka talega na Kalou na nodra sega ni ciqoma na veiyalayalati vou ena kena isau e solia o Sakaraia ki na taro, " *O sega ni kila na ibalebale ni veika oqo? Au kaya,* ***'Sega, noqu turaqa*** .'" Ni dina sara, era na sega ni kila na Jiu vakamatanitu na ibalebale oqo me yacova na gauna ni iotioti ni veivakatovolei ni bera na lesu tale mai nei Jisu Karisito se na nodra saumaki mai, ni ra na vakadeitaka na nodra saumaki mai o Jisu Karisito.

E matata vinaka ni nodra saumaki mai vakarisito na tamata lotu butobuto e sa vakadinadinataka ni sa vakayacori na ituvatuva vakalou ena tamata i Jisu Karisito, ka oqo duadua ga na ivakatakilakila e se solia tikoga na Kalou vei ira na Jiu vakamatanitu me ra tiko ga ena nona veiyalayalati tabu. Ni vakadeitaki vakakina, na ikarua se veiyalayalati vou oqo e dodonu me vakabalavutaki ena iotioti ni ikatolu ni 6,000 na yabaki ni gauna ni ivalavala ca e vuravura. Ka sa na qai vakatakilakilataka ga o Jisu Karisito na gauna ni kena vakacavari na ikarua ni veiyalayalati ena iotioti ni nona lesu tale mai vakalagilagi; baleta me yacova na lesu tale mai oqo, na ivakavuvuli e parofisaitaki mai na ivakatakilakila e yaga tikoga me baleta na kena kilai na cakacaka raraba e vakarautaka na Kalou mai na gauna eda dinautaka kina vua na kila ni gauna ni nona lesu tale mai lagilagi : na itekitekivu ni vulaitubutubu 2030. O koya gona, ena 1844, ena nona solia na Siga ni Vakacecegu vei ira na nona digitaki digitaki ena ivakatakarakara ni Kalou ena re na Kalou . Vanua tabu vaka-Iperiu kei na valenisoro i Solomoni. E vakacacana na ivalavala ca ni Sigatabu ni lotu Katolika ka taukena mai vei Empara Constantine me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321, ena nona vakatura na kena gadrevi e dua na "vakasavasavataki ni vanua tabu" vou ka a vakayacori dina vakadua ka tawamudu ena nona vakoti ki na kauveilatai ka vakaturi cake tale o Jisu Karisito. E a waraka dina na Kalou me yacova na 1844 me vakaraitaka vakamatata cake na nona vakacacana na "Sigatabu ni Roma." Baleta na kena ciqomi e biuta na vakabauta Vakarisito savasava taumada ena ruku ni cudruvi ni ivalavala ca ka vakacacana na veiwekani kei na Kalou me salavata kei na itukutuku e soli ena Tani. 8:12.

Na veivakasavasavataki gona e dodonu me vakaibalebaletaka na dokai ni Siga ni Vakacecegu tabu, o koya sara ga e vakatabuya na Kalou mai na icavacava ni imatai ni macawa ni nona bulia na ituvatuva vakavuravura. Na veika kece sara me vaka ni sa parofisaitaka na nodra curu na digitaki ki na vakacegu e rawati ena qaqa i Jisu ka ni sa tiko ena ikava ni tini na ivakaro ni Kalou e tiko ena kato ni ivakadinadina ena vanua tabu duadua, na vanua tabu , ivakatakilakila ni Yalo ni lomalagi rofe ni nona Kalou vakatolu ena . Tamada, Luvena kei na Yalo Tabu . Na veika kece e tiko kina e taleitaki ki na loma ni Kalou ka dodonu me taleitaki vakatautauvata ki na nodra vakasama kei na lomadra na Nona digitaki, na Luvena, na tamata ni Nona "vale." Sa vakadeitaki ka vakatakilai kina na digitaki ni nodra savasava dina na digitaki.

E sega ni vaka na lawa i Mosese, ka dau veisautaki ni toso tiko na ituvatuva ni Kalou, na ka e ceuti ena vatu e taura na kena yaga tawamudu me yacova na icavacava kei vuravura.

Ka sa vakakina na nona iVunau e Tini, e sega ni dua vei ira e rawa ni veisautaki, ka lailai sara me bokoci, me vaka e doudou kina o Roma vaka-Popi me cakava ena ikarua ni iVunau e Tini oqo. Na inaki vakatevoro me vakacalai ira na veidigitaki me baleta na tawamudu e basika ena kena ikuri ni dua na ivakaro me rawa ni maroroi kina na iwiliwili ni tini. Ia sa kau tani dina na vakatabui vakalou ni cuva ena matadra na veika buli, na matakau ceuti, se na ivakatakarakara. E dina ni veivutunitaki na mataqali ka oqo, ia e vakatara vei keda me da vakaraitaka na vakabauta lasu. O ira era sega ni saga mera kila ka tiko ga vakaveitalia vakaibalebale era sotava na kena revurevu ni nodra itovo; era sa sega ni kila na vosa ni nodra lewa me yacova ni sa cudruvi ira na Kalou.

Na valetabu se vanua tabu .

Me da biuta laivi na yasana vakalotu vakasilesitieli e laurai mai lomalagi me da raica ena ruku ni ka e solia vua na savasava vakalotu e vuravura. Eda kunea ena veika e biu ena "valetabu" tiki ni "vale i Jiova ." Ena valelaca ena gauna i Mosese, na rumu oqo e valelaca ni veitavaki. E tolu na ka oqo ka ra baleta na teveli ni madrai vakaraitaki, na itutu ni cina e vitu na kena sala kei na vitu na cina kei na icabocabonisoro ni ka boi vinaka e biu tu ena mata ni ilatilati ena lomadonu ni rumu. Ni lako mai tautuba, na teveli ni madrai e tiko ena imawi, ena vualiku kei na itutu ni cina e tiko ena imatau , ena ceva . Na ivakatakarakara oqo e vakatakarakarataka e dua na ka dina e taura na kena irairai ena nodra bula na digitaki, ka ra volitaki ena dra a vakadavea o Jisu Karisito. Erau veitokoni vinaka sara ka sega ni veibiu rawa.

Na itutu ni cina koula e vitu na kena cina .

Lako Yani 26:35: " *Mo ni biuta na teveli ena taudaku ni latilati, kei na i tutu ni cina me veibasai kei na teveli, ena yasa ni vale tabu ena ceva; ka mo ni biuta na teveli ena yasa ni vualiku* ."

Ena valenisoro, e biu ena imawi , ena yasana ceva. Na wiliki ni ivakatakilakila e caka ena gauna , mai na ceva ki na vualiku. Na itutu ni cina e vakatakarakarataka na Yalo kei na rarama ni Kalou mai na ivakatekivu ni veiyalayalati makawa. Na veiyalayalati tabu e sa yavutaki tu ena isoro ni " *lami ni Kalou* " ni Pasivia ka vakatakarakarataki ka liutaki mai na lami se luve ni sipi tagane era cabori me isoro me tekivu mai vei Atama . Ena Vakatakila 5:6 e vakacurumi kina na ivakatakarakara ni itutu ni cina: " *vitu na mata sai koya na vitu na yalo ni Kalou sa talai yani ki vuravura taucoko* " kei na " *vitu na ileu " ka vakatoka me* vakasavasavataki kina na kaukauwa.

Na itutu ni cina e tiko me sotava na nodra gagadre na digitaki me baleta na rarama. Era rawata ena yaca i Jisu Karisito, o koya e tiko kina na veivakasavasavataki (= 7) ni rarama vakalou. Na veivakasavasavataki oqo e vakatakarakarataki ena naba "vitu" e tiko ena ivakatakila vakaivolatabu me tekivu mai na kena buli na macawa siga vitu mai na ivakatekivu. Ena Sakaraia, na Yalo e imputes " *vitu na mata* " ki na vatu levu ena tara tale kina o Serupepeli na valetabu nei Solomoni ka ra vakarusa na kai Papiloni. Ka kaya o koya me baleta na " *mata e vitu* " oqo : " *Na vitu oqo na mata i Jiova , ka sa cici voli e vuravura taucoko.* » Ena Vakatakila 5:6, na itukutuku oqo e tukuni vei Jisu Karisito, na " *Lami ni Kalou* ": " *Au a qai raica, ena loma ni i tikotiko vakaturaga kei iratou na manumanu kila e va, ni sa tucake tu ena loma ni i tikotiko vakaturaga kei iratou na manumanu kila e va. sa vakamatei,* ***sa vitu na kena ileu, ka vitu na matana, o iratou na Yalo ni Kalou e vitu sa talai yani ki vuravura taucoko*** ." Na tikina oqo e vakadeitaka vakabibi na vakasavasavataki ni nona vakalou na Mesaia o Jisu.Na Kalou Dauveibuli levu a talai Koya mai ki vuravura me vakayacora na Nona isoro ni veisorovaki ena lomasoli vei Jisu Sa ikoya na cakacaka ni Yalo vakalou oqo au dinautaka kina na ivakamacala e vakaraitaki ena noqu cakacaka kei na noda kila na noda gauna taucoko. vosa vakaparofisai.

Na icabocabonisoro ni waiwai boivinaka .

Ena nona solia na yagona vakayago me mate, ena ivakatagedegede uasivi ni yalona kei na yalona taucoko, e kauta mai kina o Jisu Karisito ena mata ni Kalou e dua na iboi kamikamica e vakatakarakarataka na ivalavala vakaIperiu ena waiwai boivinaka. E vakaraitaki o Karisito ena veika boivinaka oqo ia e vakatakarakarataki tale ga ena itavi ni vakailesilesi e solia.

Ni bera toka ga na ilatilati, ka vakanamata ki na Kato ni iVakadinadina kei na kena idabedabe ni loloma, e tiko kina na icabocabonisoro ni ka boi vinaka ka solia vua na dauveiqaravi, na bete levu, na nona itavi me dauveivakadodonutaki ena vuku ni cala era cakava duadua ga na nona digitaki. Baleta o Jisu e sega ni colata vei koya na nodra ivalavala ca na kai vuravura taucoko, ia o ira ga na nona tamata digitaki e solia vei ira na ivakatakilakila ni nona vakavinavinaka. E vuravura, na bete levu e tiko ga vua e dua na kena yaga vakaparofisai vakaibalebale, baleta ni dodonu ni veimasulaki e nona duadua ga na Karisito na iVakabula. Na veimasulaki e nona dodonu duadua ga ka tiko vua na itovo " *tawamudu* " me vaka na ivakaro nei Melikiseteki me vaka e vakamacalataki tale ena Tani. 8:11-12: " *A sa vakalevulevui koya sara vua na turaganivalu ni mataivalu, ka kauta tani mai vua na ~~i soro ni veisiga~~ , ka vakarusa na vanua ni nona vale tabu. Sa soli yani na mataivalu vata kei na ~~i soro ni veisiga~~ ena vuku ni valavala ca; ka sa biuta sobu na ileu na dina ki na qele, ka sa rawata ko koya* "; kei na Ipe. 7:23. Na vosa e volai tu ena korosi " ~~*isoro*~~ " e sega ni cavuti ena ivola taumada vakaIperiu. Ena tikina oqo, e vakalewa kina na Kalou na veika e rawa ni yaco ena nona veiliutaki na pope ni Roma. Na nona veiwekani vakadodonu na lotu Vakarisito kei Jisu e vakatanitaki me yaga vua na iliuliu ni pope; Na Kalou e vakayalia na nona dauveiqaravi era vakayalia na yalodra kina. Ena nona uasivi vakalou, na Kalou duadua ga vei Karisito e rawa ni vakalawataka na nona veimasulaki, baleta ni sa solia, me ivoli vei ira e veimasulaki kina, na nona isoro ni loloma soli wale ka dau kauta mai e dua na iboi kamikamica vua na Kalou ka lewa na Loloma kei na Lewadodonu, ka matataka ena gauna vata oqori. Na nona veimasulaki e sega ni yaco vakasauri; e vakayagataka se sega, e vakatau ena kena dodonu se sega o koya e kerekere. Na veimasulaki i Jisu Karisito e vakauqeti ena nona lolomataka na nodra malumalumu vakayago vakayago na nona digitaki, ia e sega ni dua e rawa ni vakacalai koya; e lewa ka vala ena lewa dodonu kei na dodonu ka kilai ira na nona dausokalou dina kei ira na bobula; o ira na nona tisaipeli dina. Ena ivalavala ni sokalou, na waiwai boi vinaka e vakatakarakarataka na iboi vinaka i Jisu, e rawa ni cabora kina na nodra masu na nona tamata yalosavasava yalodina ena nona iboi vakatamata e vakamarautaka na Kalou. Na ivakavuvuli e tautauvata kei na kena vakasavasavataki e dua na kakana me laukana. E dua na ivakatakarakara vakaparofisai ni Karisito qaqa, na Bete Levu vakavuravura sa yaco me sega ni yaga ka dodonu me yali, vata kei na valenisoro e vakayacora kina na nona cakacaka vakalotu. Na ivakavuvuli ni veimasulaki e se tu ga ni oti oqo, baleta na masu era vakayacora vua na Kalou na tamata yalosavasava e vakaraitaki ena yaca kei na veivakalougatataki i Jisu Karisito, na dauveimasulaki vakalomalagi kei na Kalou ena taucoko ena dua ga na gauna.

Na teveli ni madrai vakaraitaki .

Ena valenisoro, e biu ena imatau, ena yasana ena vualiku. Na madrai vakaraitaki e vakatakarakarataka na kakana vakayalo e vakavuna na bula i Jisu Karisito, e dua na mana dina vakalomalagi e soli vei ira na digitaki. E tinikarua na ibuli madrai, me vaka ga ni tinikarua na mataqali ena veiyalayalati vakalou kei na tamata e vakayacori vei Jisu Karisito, na Kalou taucoko (= 7) ka Tamata taucoko (= 5); na naba tinikarua ni naba ni veiyalayalati oqo ena kedrau maliwa na Kalou kei na tamata, o Jisu Karisito na kena vakayagataki kei na ivakaraitaki uasivi sara. E tiko vei koya na Kalou e tara na nona veiyalayalati kei ira na 12 na peteriaki, na 12 na iapositolo i Jisu, na 12 na mataqali era dregati ena Vakatakila 7. Ena wiliki

ni kena orientation ki na Vualiku ni "valetabu", na teveli oqo e tiko ena yasa ni veiyalayalati vou kei na yasa ni sanc letu ena c.

Na lomanibai e liu

Na icabocabo ni soro .

Ena Vakatakila 11:2, e lesi kina na Yalo e dua na icavacava vakatabakidua ki na " *lomanibai* " ni vale tabu: " *Ia na lomanibai e tautuba ni vale ni soro mo ni biuta laivi ka kakua ni vakarautaka, ni sa soli vei ira na veimatanitu tani, ka na butuki na koro tabu me vasagavulu ka rua na vula* ." Na " *mataveilewai* " e vakaibalebaletaka na lomanibai e taudaku e tiko ena mata ni katuba ni vanua tabu se valetabu e ubi tu. Eke eda kunea kina na veitiki ni ivalavala vakalotu e baleta na yasa ni yago ni tamata. Kena imatai, e tiko na icabocabonisoro e dau vakamai kina na manumanu e cabori. Me tekivu mai na nona lako mai o Jisu Karisito ka lako mai me vakayacora na isoro uasivi, sa sega ni yaga na ivalavala oqo ka sa mai cava me salavata kei na parofisai nei Tani. 9:27: " *Ena cakava e dua na veiyalayalati dei kei ira na lewe vuqa me dua ga na macawa, ia ena loma ni macawa* ***ena vakaotia na isoro kei na isoro*** *; ena cakava na dauvakacaca na veika vakasisila duadua, me yacova na veivakarusai kei na ka sa lewa oti vua na dauvakacaca* ." Ena Ipe. 10 ***;*** *(ka sa cabori me vaka na vunau), sa qai kaya e muri, "Raica, au sa lako mai me'u cakava na lomamuni me'u vakadeitaka kina na ikarua ni ka eda sa vakasavasavataki kina ena vuku ni kena cabori vakadua na yago i Jisu Karisito* ." E vaka me vola o Paula, o koya e nanumi ni vola na ivola oqo ka vakau vei ira na "Iperiu," ena ruku ni veivakaroti i Jisu Karisito; ka vakadonuya na kena rarama levu kei na kena dodonu sega ni vakatauvatani rawa. E dina sara, o Jisu Karisito duadua ga e rawa ni tukuna vua: "(*Ena ivolavivigi ni ivola e volai kina* ***me baleti au*** *)* ." Ia na tikina e 8 ni tikinivolatabu ni Same 40 e kaya: " *kei na ivolavivigi sa volai me baleti au* ." Na veisau oqo e rawa ni vakadonui kina ena cakacaka vakatamata oqo nei Karisito kei Paula, ka a tiko vakatikitiki me tolu na yabaki mai Arapea, ka vakarautaki ka vakavulici vakadodonu mai na Yalo. Ka'u sa vakananuma vei kemuni, ni sa vakakina oqo ena ivolavivigi a vola o Mosese, ka a vola ena ruku ni veivakaroti ni Kalou.

Na wasawasa, e dua na beseni ni veivakasavasavataki .

Na ikarua ni ka e tu ena lomanibai oya na beseni ni sili, e ivakatakarakara ni ivalavala ni papitaiso. Na Kalou e solia vua na yaca "wasawasa." Ena veika e sotava na tamata, na wasawasa e tautauvata kei na "mate." E luvuci ira na tamata ni bera na waluvu ena kena waluvu qai vakavuna na nodra mate ena nodra luvu kece na mataivalu vodo ose nei Fero era cicimuri Mosese tiko kei ira na nona tamata Iperiu. Ena papitaiso, ka dodonu me vakayacori ena veivakadrodroi taucoko, na tamata ivalavala ca makawa e dodonu me mate ka basika mai na wai me vaka e dua na ka buli vou, ka vakabulai ka vakavoui mai vei Jisu Karisito, ka vakatokai koya me nona dodonu uasivi. Ia oqo e dua ga na ivakavuvuli vakasama, na kena vakayagataki ena vakatau ena itovo ni tamata digitaki e vakaraitaki koya. E lako mai beka, me vakataki Jisu, me papitaiso, me cakava na loma ni Kalou? Na kena isau e vakatau vei ira na tamata yadua, qai vakalewa se sega o Jisu na nona dodonu me vaka na kisi. Na ka e vakadeitaki ni o koya e vinakata me cakava na lomana ena doka ena marau kei na vakavinavinaka na lawa tabu vakalou, na kena talaidredre e vakatokai me ivalavala ca. Kevaka me na mate ena wai ni papitaiso, e sega ni dua na taro ni nona sucu tale ena veiqaravi vei Karisito, vakavo ga ke vakacalaka ena vuku ni malumalumu vakayago ni tamata.

O koya gona, ni sa savati mai na nona ivalavala ca ka vakaisulutaki ena yalododonu sa vakatokai me i Jisu Karisito, me vaka na bete ni veiyalayalati makawa, sa rawa vua na lotu Vakarisito digitaki me curu ki na vanua tabu se valetabu me qarava na Kalou vei Jisu Karisito. Na sala ni lotu dina vakalou e vakaraitaki vakakina ena tara vakaiyaloyalo oqo baleta ni oqo

era ivakatakarakara ga, na kena dina ena basika ena cakacaka era na colata na digitaki vakadonui ena matadra na tamata, agilosi, kei na Kalou dauveibuli.

Na ituvatuva ni Kalou e parofisaitaki ena matakau .

Ena nona ituvatuva, a kauta laivi kina na Kalou na nodra ivalavala ca na digitaki ena dra i Jisu Karisito ka kau mai ki na idabedabe ni loloma ni vale tabu se vanua tabu sara. Ni soli na veivakadonui me caka na kelikeli vakasakiti ena vanua e tiko kina na Ulunivanua o Kolikoca e Jerusalemi me yacova na 1982, e vakaraitaka kina o Ron Wyatt, na dauvakadidike ni veika makawa, na nasi ni lotu Kavitu, ni a drodro dina na dra i Jisu ina yasa imawi ni idabedabe ni loloma e tiko ena dua na qara e ruku ni qele e ono na mita ena ruku ni kauveilatai o Karisito; oqo e yaco ena ruku ni Ulunivanua o Kolikoca. Ena cakacaka vakabete, na bete e biu ena vanua tabu e vakanamata ina idabedabe ni loloma kei na veika vakalomalagi e vakatikori ena Loqi Tabu Sara, na vanua tabu. O koya gona, na ka e tiko ena imawi ni tamata e tiko ena imatau ni Kalou. E vaka tale ga kina na volai ni vosa vakaIperiu e caka mai na imatau ina imawi ni tamata, e taura na veidusimaki ni vualiku-ceva , o koya gona, mai na imawi ina imatau ni Kalou. Sa vakakina, nai tuvatuva ni veiyalayalati e rua sa volai ena kena wiliki na Loqi Tabu Sara oqo, mai na imatau ni tamata ki na nona i mawi; oya, na kena veibasai vua na Kalou. Era qarava na Kalou na Jiu ena Veiyalayalati Makawa ena ruku ni ivakatakarakara ni jerupi e tiko ena vanua tabu ena nodra imatau. Ena gauna ni nodrau veiyalayalati, na dra ni me e vakamatei ena "Siga ni Veisorovaki" e dau kureitaki ena mua kei na idabedabe ni loloma. Na veivakawaicalataki e cakava vakavitu ena nona iqaqalo na bete levu ka vakanamata ki na tokalau . E dina ni Veiyalayalati Makawa e iwasewase ni tokalau ni nona cakacaka ni veivakabulai. O ira na tamata ivalavala ca me ra vosoti era tiko sara ga ena Tokalau, mai Jerusalemi. Ena siga e vakadavea kina o Jisu na nona dra, e lutu ena vanua ni veivakaduavatataki vata ga oqo, qai tekivu na veiyalayalati vou e tauyavutaki ena nona dra kei na nona yalododonu ena ruku ni ivakatakilakila ni ikarua ni jerupi e tiko ena yasana imawi , ena ceva . Thus , raica na Kalou , na toso oqo e yaco mai na nona imawi ki **na nona** " *imatau* ", na yasa ni nona veivakalougatataki, me vaka e volai ena Same 110:1: "E dua na *Same i Tevita. Na vosa i YaHWÉH vua na noqu Turaga: Mo dabe ena* ***liqaqu imatau*** *, me yacova niu sa cakava na nomu meca me yavamu* ." Ka vakadeitaka na Ipe.7:17, na tikina e 4 ki na 7 e vakamacalataka vakadodonu: " *YaHweh . sa bubului oti, ka na sega ni veivutunitaka: O iko na bete ka sega ni mudu, me vaka na i vakarau i Melikiseteki. Na Turaga ena ligamuni imatau ena buturaki ira na tui ena siga ni nona cudru. Ena tauca na lewa vei ira na veimatanitu, ia ena sinai ena yago mate; ena buturaka na ulu e vuravura taucoko. Ena gunu mai na uciwai ni sa lako tiko; o koya oqo ena laveta cake kina na uluna* ." O koya gona, na yalomalua ia dodonu o Jisu Karisito e vakavuna me ra sauma na dauveivakalialiai kei ira na dauvakacaca na isau ni nodra beca na ivakadinadina cecere ni nona loloma veivueti vei ira na nona digitaki era sa vakabulai.

Me rawa kina ni ra curu yani ki na mataveilewai se valetabu, era na vakaraitaka na Iperiu na nodra daku ki na "matanisiga sa cadra tiko" era sokaloutaka ena itukutuku makawa na kai lotu butobuto ena veivanua duidui e vuravura, sa vinakata na Kalou me tara na vanua tabu, ena kena balavu, ena axis ni Tokalau-Tokalau. Ena kena rabailevu, na bai imatau ni vanua tabu duadua e tiko kina ena yasana " Vualiku " kei na bai imawi e tiko ena yasana " Ceva " .

Ena Maciu 23:37, e solia kina o Jisu vei koya na ivakatakarakara ni dua na " *toa sa vakarurugi ira na luvena ena ruku ni tabana* " : " *Jerusalemi, Jerusalemi, ko iko sa vakamatei ira na parofita, ka vakaviriki ira ena vatu era sa talai mai vei iko, sa vakavica na noqu via vakasoqoni ira vata na luvemu, me vaka na toa sa vakasoqoni ira vata na luvena ena ruku ni tabana e rua* " , na ka oqo ! jerupi vakavulica, me baleta na veiyalayalati yadua e rua veitaravi. Me vaka e tukuni ena Lako Yani. 19:4, na Kalou e vakatauvatani koya kei na

dua na " *ikeli* ": " *O ni sa raica na ka au a cakava vei Ijipita, kei na noqu kauti kemuni ena taba ni ikeli ka kauti kemuni mai vei au* ." Ena Vakatakila 12:14, e vakamacalataka kina na " *ikeli levu* ": " *A sa soli vua na yalewa e rua na taba ni ikeli levu, me vuka kina ki na vanua liwa, ki na nona vanua, me vakani kina me dua na gauna, kei na gauna, kei na veimama ni gauna, mai na mata ni gata* ." Na iyaloyalo oqo e vakaraitaka na ka dina vata ga: Na Kalou e taqomaki ira e lomana baleta ni ra lomani koya , ena rua na veiyalayalati veitaravi , ni bera kei na gauna sa oti kina o Jisu Karisito .

Kena itinitini, vakaivakatakarakara, na valetabu vaka-Iperiu e vakatakarakarataka na yago i Karisito, o ira na digitaki ka vakasoqoni vata, na Yalewavou i Karisito, na nona Digitaki, na nodra isoqosoqo na digitaki. Ena vuku ni veika kece oqo, a tauyavutaka kina na Kalou na lawa ni kakana savasava me rawa ni vakatabui ka dokai kina na veimataqali mataqali valetabu oqo ; 1 Kor. 6:19: " *Dou sa sega beka ni kila ni sa vale ni Yalo Tabu sa tiko vei kemudou na yagomudou, o koya sa solia vei kemudou na Kalou, ia dou sa sega ni nomudou?* "

Koula, sega tale ni dua na ka ia koula .

Na bibi ni ivakatagedegede oqo e dodonu talega me vakabibitaki : na iyaya kece kei na iyaya ni vale, na jerupi kei na bai e loma vakataki ira era caka mai na koula se ubi ena koula sa vakamamacataki. Na itovo ni koula sai koya na kena itovo sega ni veisautaki rawa; oqo duadua ga na kena yaga e solia vua na Kalou. E sega ni kurabuitaki ni cakava na koula me ivakatakarakara ni vakabauta uasivi , na kena ivakaraitaki duatani ka uasivi o Jisu Karisito. Na loma ni valetabu kei na vanua tabu e vakatayaloyalotaka na yasana e loma ni yalo i Jisu Karisito e vakaitikotiko kina na veivakasavasavataki , na savasava ni Yalo Tabu ni Kalou ; na nona itovo e sega ni veisau rawa ka oqo na vu ni nona qaqa ena ivalavala ca kei na mate . Na ivakaraitaki e solia o Jisu e vakaraitaka na Kalou me ivakaraitaki mera vakatotomuria na nona digitaki kece; sa nona gagadre, na ituvaki duadua ga me yaco kina me veiganiti yadua ka vakailawalawa kei na bula tawamudu vakalomalagi , na nodra isau kei na nodra isau na qaqa . Na veika e bibi ka a nona e dodonu me yaco me noda, e dodonu me da tautauvata kei koya me vaka na clones , me vaka e volai ena 1 Joni 2:6: " *O koya e kaya ni sa tiko vua e dodonu me lako talega me vaka sa lako voli ko koya* . " Na ibalebale ni koula e soli vei keda ena 1 Pita 1:7: " *me vakatovolei na nomudou vakabauta e levu cake sara (e vakatovolei ena bukawaqa), ena rawa ni kunei me vakacaucautaki kei na lagilagi kei na dokai ena ivakatakila i Jisu Karisito* ." E vakatovolea na Kalou na nodra vakabauta na nona digitaki. Dina ni sega ni veisautaki rawa na koula, ia e rawa ni tiko kina na veika dukadukali, me kau laivi na veika oqo, e dodonu me vakatakatari qai vakawaicalataki. Na drokadroka se dukadukali e qai cabe cake ki na dela ni qele ka rawa ni kau laivi. Oqo e dua na iyaloyalo ni nodra sotava na tisaipeli vakabulai na bula vakavuravura , ena gauna e vakarusa kina o Karisito na ca ka vakasavasavataki ira ena nona vakamalumalumutaki ira ki na veimataqali veivakatovolei. Ka sa ikoya ga ena ituvaki ni nodra qaqa ena veivakatovolei, ena icavacava ni nodra bula, sa vakatulewataka kina na nodra icavacava tawamudu na Turaganilewa levu o Jisu Karisito. Na qaqa oqo ena rawati ga ena nona veitokoni kei na nona veivuke me vaka na ka e vakaraitaka ena Joni 15:5-6 kei na 10 ki na 14 : " *I " . Oi au na vaini, koi kemudou na tabana. O koya sa tiko vata kei au ka'u sa tiko vata kei koya ena vua vakalevu, ni dou na sega ni cakava rawa e dua na ka kevaka dou sega ni tiko vei au. Ke dua e sega ni tiko vata kei au, ena biu laivi me vaka na tabanikau qai malai. Sa qai kumuni na tabana ka biu ki na bukawaqa ka vakamai* . E gadrevi na talairawarawa ki na ivakaro ni Kalou: " *Kevaka o ni muria na noqu ivunau, o ni na tiko ga ena noqu loloma, me vaka ga niu sa maroroya na ivunau nei Tamaqu ka tiko ga ena nona loloma.* " Na mate ena vukudra na nona itokani e yaco me *apogee* uasivi ni ivakatagedegede ni nona loloma vakacerecerei : " *Oqo na noqu ivakaro me lomani iko e dua tale. e sega* ***tale*** ni dua e tiko vua me vaka oqo, ni dua na tamata ***e*** *solia na nona bula ena vukudra na nona* ***itokani*** .

Ena kena iwase, na itutu ni cina e vitu na kena cina e caka mai na koula dei. E rawa gona ni vakatayaloyalotaka ga na uasivi i Jisu Karisito. Na koula e qai kune e muri ena veivalenilotu ni lotu Katolika vakaRoma e vakaraitaka na kena tukuni ni vakabauta lasu. Oqo na vuna, ena kena veibasai, era kau tani kina na lotu Tawase mai na iukuuku kece , era yalomalumalumu ra qai veivakalolomataki. Ena ivakatakarakara ni vanua tabu kei na valetabu , na kena tiko na koula e vakadinadinataka ni vanua tabu e rawa ni vakatakarakarataka ga na vakalou o Jisu Karisito. Ia ena kena vakabalavutaki, sa volai ni sai koya na Ulu, na ulu ni Lotu sa yagona ena Eph.5:23-24: " *Ni sa ulu ni watina na tagane, me vaka sa ulu ni lotu ko Karisito , sa yagona ,* ka *sa iVakabula ko* koya . e vakamatatataka : " *Oi kemudou na tagane vakawati, dou lomani ira na watimudou, me vaka sa lomana na lotu ko Karisito, ka soli koya e na vukuna ,* ***me vakasavasavataki koya kina,*** *ni sa vakasavasavataki koya e na wai e na vosa, me rawa kina vua me vakaraitaki koya vua e na dua na ituvaki lagilagi, ka sega ni dukadukali se vuvuce se dua na ka vakaoqo, ia me savasava na yalewa* oqo." vakaraitaka na ka e tiko kina na lotu Vakarisito dina. Na Nona ivakatagedegede e *sega ni* vakasama *walega* , ia e dua ***na*** ivalavala e vakayacori ena kena dina kece sara . ni digitaki , e vakananumi tale ka vakadeitaki ena Vakatakila 14:5 na vanua e vakatokai kina vei ira na tamata yalosavasava ni " ***Adventist*** " *na* iotioti ni lesu tale **mai dina** i Karisito . na vanua tabu , na valenisoro kei na kena ivakatakilakila kece e parofisaitaka na ituvatuva levu ni veivakabulai ni Kalou E. Era sa kunea na kedra inaki kei na kena vakataucokotaki ena kena vakaraitaki na veiqaravi vakavuravura i Jisu Karisito ka vakatakilai vei ira na tamata. Sa vakakina , na veiwekani era maroroya tiko na digitaki kei koya e sa dua na itovo kei na itovo vakaparofisai ; na tamata lecaika e vakararavi vua na Kalou Dauveibuli ka kila na ka kecega; o koya e tara na nona veisiga ni mataka qai vakaraitaka vua.

Na vulici ni valetabu a tara o Tui Solomoni e sa qai vakaraitaka vei keda ni sega ni dodonu me da veilecayakitaka na tiki ni " valetabu " e rawa ni ra curu kina na tamata kei na " vanua tabu " e maroroi tu ga vua na Kalou vakalomalagi . Me vaka na kena itinitini oqo, na vosa " vanua tabu " e vakayagataki ena vanua ni vosa " savasava " ena Dan.8:14 e vakayalia na kena vakalawataki kece ena gauna oqo , baleta ni baleta e dua na vanua vakalomalagi e sega ni gadrevi kina na veivakasavasavataki ena 1843. Ka kena veibasai, na vosa " savasava " e baleti ira na tamata yalosavasava ena ivalavala ca e dodonu me vakasavasavataki, o koya e dodonu me vakasavasavataki. digitaki me digitaki mai vua na Kalou .

Ena mate i Jisu Karisito, sa qai dresulaka na Kalou na i ubi ka wasea na " vale tabu " mai na " vanua tabu " , ia na nodra masu ga na tamata yalosavasava ena rawata na sala vakayalo ki na vanua tabu vakalomalagi ka na masulaki ira kina o Jisu. Na tiki ni valetabu me tomani tikoga na kena itavi me vale ni nodra vakasoqoni vata na digitaki e vuravura. E vaka tale ga kina ena 1843, e vakavoui na ivakavuvuli. Na " valetabu " ni tamata yalosavasava e tiko ga e vuravura kei na " vanua tabu " , duatani vakalomalagi, na veimasulaki i Karisito e tekivu tale vakamatanitu me baleti ira ga na digitaki ni Lotu Karisito digitaki. Sa sega kina ni dua na " vanua tabu " e vuravura ena veiyalayalati vou, ka sa yali kina na kena ivakatakilakila. Sa vo ga na nodra "valetabu" vakayalo na digitaki era sa vakabulai.

Na duka ga e gadrevi me vakasavasavataki sai koya na nodra ivalavala ca na tamata e vuravura, ni sega ni dua na nodra ivalavala ca e lako mai me vakadukadukalitaki lomalagi. Na nona tiko ga na tevoro kei na nona timoni talaidredre e rawa ni cakava oqo, oqori na vuna, ni qaqa kina, vei Maikeli, a vakasavi ira tani mai lomalagi o Jisu Karisito ka biuti ira sobu ki na vuravura ni ivalavala ca ka dodonu me ra tiko kina me yacova na nodra mate.

E se vo tiko e dua na ka me kilai ni oti na kena veivosakitaki na ivakatakarakara ni savasava. Me vaka ga ni savasava na ivakatakarakara oqo, era sa veika vakayago ga. Na savasava dina e tiko vei ira na bula, oqori na vuna e levu cake kina o Jisu Karisito mai na valetabu, ka sa tu sara ga me vakaitikotiko kina na lawa ni Kalou, e dua na ivakatakarakara ni

Nona itovo kei na Nona lewa dodonu e vakacudruya na tamata ivalavala ca vakavuravura. E me veiqaravi ga me veitokoni ki na nodra vakavulici na Nona digitaki ni sa vakayacora na Kalou na veika oqo ena vuku i Mosese kei ira na nona tamata cakacaka. E na kena rawa ni dro tani mai na itovo ni qaravi matakau e vakadonuya kina na Kalou e dua na tamata, na nona dauveiqaravi, o Ron Wyatt , me kunea ka tara na kato ni nona ivakadinadina ena 1982. Baleta na " *ivakadinadina i Jisu* " ka " *sa ikoya na yalo ni parofisai* " e cecere sara vua ka yaga cake na kena vakarautaki na tamata me baleta na nona lako mai na veivakabulai ena 1982. o ira e vuravura. E vakatarai o Ron Wyatt me sarava na iVunau e Tini ni ra kauta tani mai na waqa na agilosi, ia e sega ni via maroroya na iyaloyalo. Na veika oqo e vakadinadinataka ni sa kila tu na Kalou na nona sega ni vakadonuya, ia na digidigi oqo e taqomaki keda mai na qaravi matakau ka rawa ni vakavuna na katokatoni vakaoqo vei ira eso na Nona digitaki era malumalumu cake. Na dina oqo sa vakatakilai mai vei keda me rawa ni da maroroya tiko ena vakasama ni yaloda me vaka e dua na madigi kamikamica e solia na noda Kalou ni Loloma.

Na Veitawasei ni Vakatekivu .

Ena gauna oqo ni sa vakatakila vei keda na vulici ni ivola oqo na veika vuni e vuni tu ena parofisai nei Taniela kei na Vakatakila, sa dodonu meu vakaraitaka vei kemuni na parofisai e vakatakilai ena ivola ni Vakatekivu, e dua na vosa e kena ibalebale "itekitekivu."

Kauaitaka!!! Na ivakadinadina eda na vakaraitaka tiko ena vulici ni ivola oqo ni Vakatekivu e lako sara ga mai na gusu ni Kalou ka vakarota vua na nona tamata o Mosese. Na sega ni vakabauta na italanoa oqo e vakavuna na cudru levu duadua e rawa ni caka vakadodonu vua na Kalou, e dua na cudru e sogota vakaidina na katuba kei lomalagi baleta ni vakaraitaka na kena sega sara ga na " *vakabauta, kevaka e sega ena sega ni rawa me vakamarautaki koya na Kalou* ," me vaka na Iperiu 11:6.

Ena itekitekivu ni nona iVakatakila, e vakabibitaka vakaukauwa o Jisu na vosa oqo: " *Oi au na Alifa kei na Omeka, na ivakatekivu kei na ivakataotioti* ," ka cavuta tale ena iotioti ni nona Vakatakila ena Vakatakila 22:13 . Eda sa raica oti na itovo vakaparofisai ni ivola na Vakatekivu , vakabibi me baleta na macawa siga vitu ka parofisaitaka e vitu na udolu na yabaki. Eke, au torova na ivola oqo ni Vakatekivu mai na yasa ni ulutaga ni " **veibiu** " ka vakatakilakilataka vakabibi, me vaka eda na raica.

Vakatekivu 1

Na imatai ni siga

Vakatekivu 1:1: " *Ena i vakatekivu sa bulia na lomalagi kei na vuravura na Kalou* ."

Me vaka e vakaraitaka na vosa " *itekitekivu* " , na " *vuravura* " e a bulia dina na Kalou me lomadonu kei na yavu ni dua na ituvaki vou , ka tautauvata kei na veimataqali bula vakasilesitieli ka liutaka. Me vakayagataki na iyaloyalo ni dua na daudroini, vei koya e dua na ka ni kena buli ka vakayacori na kena vakayacori e dua na droini vou. Ia meda sa raica oti ni , mai na nodrau itekitekivu, " *na lomalagi kei na vuravura* " erau sa **tawasei** . Na " *lomalagi* " e vakatakilakilataka na vuravura lala, butobuto ka sega ni vakaiyalayala ni veikalokalo ; kei na " *vuravura* " sa qai vakaraitaki koya ena ibulibuli ni dua na polo e ubia tu na wai. Na " *vuravura* " e sega ni dua na kena bula taumada ki na macawa ni veibuli me vaka ni a buli ena itekivu se " *itekitekivu* " ni veibuli ni ituvaki vakavuravura vakatabakidua oqo. E lako mai na ka e sega ka taura na kena irairai ena ivakaro ni Kalou me vakayacora e dua na itavi ka sa yaco me gadrevi ena vuku ni galala e tiko ena itekitekivu ni ivalavala ca e vakayacora mai lomalagi na kena imatai sara ga ni ibulibuli ; o koya e vakatokai ena Aisea 14:12 ena yaca " *kalokalo ni mataka* " kei na " *luve ni mataka* " sa yaco me Setani me tekivu mai na nona

bolea na lewa ni Kalou . Sa mai liutaka tiko o koya na keba ni vukitani vakasilesitieli sa tu oqo kei na keba vakavuravura ena qai yaco mai.

Vakatekivu 1:2: *"Sa sega na kena irairai ka sa lala tu na vuravura , ka sa ubia na wasawasa na butobuto, ka sa veilakoyaki voli na Yalo ni Kalou ena dela ni wai* ."

Ni tekivu e dua na daudroini ena nona vakayagataka na kote ni yavu ki na denioni, e vakaraitaka na Kalou na ituvaki e tu ena bula vakasilesitieli sa buli oti kei na bula vakavuravura e sa na bulia. E vakaraitaka kina ena vosa " *butobuto* " na veika kece e sega ni nona veivakadonui me na vakatoka me " *rarama* " ena veibasai taucoko . Meda raica mada na veiwekani e tauyavutaka na tikina oqo ena maliwa ni vosa " *butobuto* ", dau tiko ena vuqa me vaka ni kena veitikina e vuqa , kei na vosa " *qara lolobo* " ka vakatakilakilataka na vuravura e sega ni dua na kena ivakarau ni bula. E vakayagataka na Kalou na ivakatakilakila oqo me vakatokai ira kina na nona meca: o ira na dau veisau "sega ni vakalou" kei ira na dau vakasama galala ena Vkta. 11:7 kei ira na vukitani ni lotu Katolika vakapope ena Vkta . Ia, era a tomani ira na lotu Tawase talaidredre ena 1843 ena nodra lako sivita ena ruku ni veiliutaki i Setani, " *na agilosi ni qara sega ni vakaiyalayala* " ni Vakatakila 9:11 ; era a tomani ira na lotu Karisito tawayalodina ena 1995.

Ena iyaloyalo e soli ena tikina oqo , eda raica ni " *butobuto* " **e wasea** " *na Yalo ni Kalou* " mai na " *wai* " ka na parofisai ena ivakatakarakara , ena Taniela kei na Vakatakila , na lewe vuqa ni " *tamata , veimatanitu , kei na vosa* " ena ruku ni ivakatakarakara " *wasawasa* " ena Dan.7:2-3 kei na kena ena ruku ni " *uciwai , kei* na " : . Vkta.8:10, 9:14, 16:12, 17:1-15. Na **veibiu** ena sega ni dede sa na vakavuna na " ***ivalavala ca*** " taumada erau a cakava o Ivi kei Atama. Me vaka ena iyaloyalo e soli, na Kalou e tiko ena vuravura ni butobuto ka veiwekani kei ira na agilosi talaidredre era muri Setani ena nona digidigi me bolea na lewa ni Kalou.

Vkte. 1 :3: " Sa qai *kaya na Kalou , Me rarama !* " *Sa qai rarama* .

Na Kalou e vakatura na nona ivakatagedegede ni " *vinaka* " me vaka na nona vakatulewa cecere. Na digidigi oqo ni " *vinaka* " e semati ki na vosa " *rarama* " baleta na kena yasana lagilagi, e laurai vei ira kecega kei ira kecega, baleta ni vinaka e sega ni vakatubura na " *madua* " ka vakavuna na tamata me vunitaki koya me vakayacora na nona cakacaka ca. Na " madua " oqo ena vakila o Atama ni oti na ivalavala ca me vaka na Vkteki 3 , vakatauvatani kei na Vkteki 2:25 .

Vakatekivu 1 :4: "A *sa raica na Kalou ni sa vinaka na rarama ; a* ***sa tawasea na Kalou*** *na rarama mai na butobuto* ."

Oqo **<u>na imatai ni lewa</u>** e vakaraitaka na Kalou. E vakaraitaka na nona digitaka na **vinaka** , e vakavurea na vosa " *rarama ,* " kei na nona cudruvaka na **ca** , e vakatakilakilataki ena vosa " *butobuto* ."

E vakaraitaka vei keda na Kalou na inaki ni nona bulibuli vakavuravura ka vakakina na iotioti ni vua ena vakatara na nona cakacaka me rawati: na **nodra tawasei** vakaidina o ira era lomana na nona " *rarama* " mai vei ira era vinakata na " *butobuto* " . " *Rarama kei na butobuto* " e rua na digidigi e rawa ena ivakavuvuli ni galala e vinakata na Kalou me solia vei ira kece na nona ibulibuli vakalomalagi kei na vuravura. Na rua na keba veivala oqo e tini sara me rua na nodrau iliuliu; O Jisu Karisito me baleta na " *rarama* " kei Setani me baleta na " *butobuto* . " Na rua na keba veibasai oqo , me vaka na rua na duru kei vuravura , ena rua talega na kena itinitini taucoko duidui ; o ira na digitaki era na bula tawamudu ena rarama ni Kalou me vaka na iVakatakila 21:23; ka vakarusai ena nona lesu tale mai o Karisito, era na tini na vukitani me vaka na " *kuvu ni soso "* ena vuravura lala ka sa yaco tale me " qara e *sega ni vakaloloma* " ni Vkte .

Vakatekivu 1 :5: "A *sa vakatoka na rarama na Kalou me Siga, kei na butobuto me Bogi. A sa yakavi, ka sa mataka , nai matai ni siga* ."

Na " *imatai ni siga* " ni Veibuli oqo e vakatabui ki na kena tawasei vakaidina na keba e rua ka buli mai na digidigi ni " *rarama kei na butobuto* " ka rau na veivala e vuravura me yacova na iotioti ni qaqa i Jisu Karisito kei na kena vakavoui na veibuli vakavuravura. Na " *imatai ni siga* " e " *vakatakilakilataki "* vakakina ena veivakadonui e solia na Kalou vei ira na vukitani me ra valuti koya ena loma ni "vitu na udolu" na yabaki e parofisaitaka na macawa taucoko. E vakakina na kena veiganiti sara me yaco me ivakatakilakila , se na " *ivakatakilakila* " ni sokalou vakalou lasu e kune ena loma ni ono na mileniumi ena kedra maliwa na tamata butobuto se Jiu tawavakabauta , ia vakabibi ena gauna vakarisito, me tekivu mai na kena ciqomi na "siga ni Matanisiga Sega ni Vakadrukai" me dua na siga ni vakacegu vakamacawa e vakarota na Marthoine I , imperial , 7. 321. O koya gona , me tekivu mai na siga oqo, na Sigatabu "Karisito" ena gauna oqo sa yaco me " *ivakatakilakila ni manumanu* " ni muria na veitokoni vakalotu e solia vua na vakabauta vaka-Roma Katolika vakapope mai na 538. E matata, na " *alfa* " ni Vakatekivu e levu na ka me solia vei ira na dauveiqaravi yalodina i Jisu Karisito " ena *"* . Ka sa oti.

Na ika 2 ni siga

Vakatekivu 1 :6: " *Sa qai kaya na Kalou , Me dua na maliwa lala e na loma ni wai, me* ***wasea*** *na wai mai na wai* ."

Eke talega, e dua na taro ni **veibiu** : " *na wai mai na wai* ." Na cakacaka e parofisaitaka na nodra **tawasei** na veika buli ni Kalou ka vakatakarakarataki ena " *wai* ." Na tikina oqo e vakadeitaka na **veitawasei vakayago** ni bula vakalomalagi mai na bula vakavuravura ka ena rua, na **veitawasei** ni "luve ni Kalou" mai na "luve ni tevoro" kacivi ia me ra coexist vata me yacova na lewa e vakatakilakilataki ena mate i Jisu Karisito me baleta na talaidredre ca agilosi ni Karisito na gloring fortur , kei na agilosi ca talaidredre ni Karisito na gloring me baleta na untur , kei na. **Na veitawasei** oqo ena vakadonuya na dina ni tamata ena buli me lailai sobu mai vei ira na agilosi vakalomalagi, me vaka ni na sega ni rawa ni yacova na vanua vakasilesitieli. Na itukutuku kei vuravura ena dua na veivakaduiduitaki balavu me yacova na kena icavacava. Na ivalavala ca e sa tauyavutaka na veilecayaki, ka sa tuvanaka na Kalou na veilecayaki oqo ena kena digitaki na veiwasei.

Vakatekivu 1:7: " *A sa cakava na Kalou na lomalagi, ka* ***wasea*** *na wai e ruku ni lomalagi mai na wai e cake ni lomalagi. A sa vakakina* ."

Na matakau e soli **e wasea** na bula vakavuravura e parofisaitaka na " *wai e ra* " mai na bula vakalomalagi e " *e cake ni lomalagi* ."

Vakatekivu 1:8 : " *A sa vakatoka na Kalou na lomalagi me Lomalagi: a sa yakavi, ka mataka , nai karua ni siga* ."

Na lomalagi oqo e vakaibalebaletaka na itutu ni cagi ka, buli mai na rua na kasi (hydrogen kei na oxygen) ka bulia na wai, e wavolita na dela taucoko ni vuravura ka sega ni rawa ni curu kina na tamata. Na Kalou e semati koya ki na kena tiko e dua na bula vakasilesitieli sega ni laurai, ka sa vakakina mai na tevoro vakataki koya ena ciqoma na yaca ni " *turaga ni kaukauwa ni cagi* " ena Efeso. 2:2: "*... dou a muria tiko e liu me vaka na i valavala ni vuravura oqo, me vaka* ***na turaga ni kaukauwa ni maliwalala,*** *na yalo sa cakacaka tiko oqo vei ira na luve ni talaidredre* "; e dua na itovo sa tu vua ena vuravura vakasilesitieli.

Na ika 3 ni siga

Vakatekivu 1:9: "Sa qai *kaya na Kalou , Me soqoni vata na wai e ruku i lomalagi ki na dua ga na vanua, me basika mai na vanua mamaca. A sa vakakina* ."

Me yacova mai na gauna oqo, " *na wai* " e ubia na vuravura taucoko, ia e se bera ni tiko kina e dua na mataqali bula ni manumanu ni wasawasa ka na buli ena ika 5 [ni siga] . Na kena dodonu oqo ena solia na kena dina kece ki na cakacaka ni waluvu ni Vakatekivu 6, ka na rawa ni vakatetea na ivakarau ni bula ni manumanu ni wasawasa ena vuravura e luvu; ka na vakadonuya na kena kunei e muri na veitiki ni wasawasa kei na veitiki ni yago e kea.

Vakatekivu 1:10: " *Sa vakatoka na vanua mamaca na Kalou me Vuravura, kei na wai sa soqoni vata sa vakatoka me Wasawasa. A sa raica na Kalou ni sa vinaka* ."

Na veitawasei vou oqo e lewai " *vinaka* " mai vua na Kalou baleta ni sivia na wasawasa kei na veivanua, e solia ki na rua na vosa oqo " *wasawasa kei na vanua* " na itavi ni rua na ivakatakilakila ka na vakatautauvatataki na Lotu Vakarisito Katolika kei na Lotu Vakarisito Tawase ka basika mai na imatai ena ruku ni yaca ni Lotu Vakavoui. Na nodrau **veibiu** ka vakayacori ena maliwa ni 1170 kei na 1843 sa lewai kina na Kalou me " *vinaka* " . Na nona veivakayaloqaqataki vei ira na nona tamata yalodina ena gauna ni Veivakalesui mai e vakaraitaki ena Vakatakila 2:18-29. Ena veitikina oqo e kune kina na vakamatatataki bibi oqo ni tikina e 24 kei na 25 ka vakadinadinataka e dua na ituvaki vakalekaleka vakasakiti: "Ia *vei kemuni au sa kaya vei kemuni na kena vo mai Ceataira, o ira kece era sega ni tu vei kemuni na i vakavuvuli oqo, ka ra sega ni kila na titobu i Setani, me vaka era sa vakatokai ira, au na* ***sega ni biuta vei kemuni e dua tale na i colacola*** *ena* ***<u>vuku</u>*** *ni ka au sa lako mai kina* " ; na vakasoqoni vata tale oqo, e kauta mai na Kalou na ituvatuva ki na veilecayaki era bulia na yalo ni agilosi kei na tamata talaidredre. Meda raica mada na ivakavuvuli tale oqo: na " *vuravura* " ena solia na yacana ki na vuravura taucoko baleta ni sa vakarautaki na " *mamaca* " me vanua ni bula ni tamata ka bulia kina na Kalou na veibuli oqo. Na dela ni wasawasa e vakava na kena levu mai na dela ni vanua mamaca, na vuravura e rawa ni taura na yaca " *wasawasa* " vinaka cake e dodonu ia e sega ni vakadonui ena ituvatuva vakalou. Na vosa ni "vosa vakaibalebale" oqo : "era dau veisoqoni vata na manumanu vuka, ka ra dau veisoqoni vata na manumanu vuka," e kune ena veisoqoni oqo. Thus , ena maliwa ni 1170 kei na 1843 , era a vakabulai na lotu Tawase yalodina ka vakacegu ena yalododonu i Karisito, ka a vakaitavi vakatabakidua vei ira ka sega ni talairawarawa ki na vakacegu ni Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga dina: Vakarauwai. Ka sa ikoya na gagadre ni vakacegu oqo e vakavuna na "vuravura *"* me ivakatakilakila ni dua na vakabauta vakarisito lasu mai na 1843 , me vaka na Tani. 8:14. Na ivakadinadina ni lewa vakalou oqo e laurai ena Vkta.10:5 ni sa biuta o Jisu " *na yavana* " ena " *wasawasa kei na vanua* " me vakamalumalumutaki ira ena nona cudru.

Vakatekivu 1:11: " *A sa kaya na Kalou, Me vakatubura na qele na veico, na kau sa vuataka na sorena, kei na kau vuata sa vuataka na vuana, me vaka na kena mataqali yadua sa tiko kina na kena sorena, e vuravura. A sa vakakina* ."

Na kena vakaliuci na Kalou ki na vanua mamaca e vakadeitaki: imatai, e rawata na kaukauwa me " ***vakatubura*** " " *na veika draudrau, na kau e vuataka na sorena, kei na kau vuata e vuataka na vuana me vaka na kena mataqali* "; na veika kece e buli taumada me baleta na gagadre ni tamata, ka kena ikarua me baleta na manumanu vakavuravura kei na manumanu vakalomalagi era na wavoliti koya. Na veika e bulia oqo e vuravura ena vakayagataka na Kalou me ivakatakarakara me vakatakila kina na nona lesoni vei ira na nona dauveiqaravi. Na tamata, me vaka na " *vunikau* ," ena vua, se vinaka se ca.

Vakatekivu 1:12: " *A sa vakatubura na vuravura na veico, na kau sa vuataka na sorena me vaka na kedra veimataqali, kei na veivunikau sa vuataka na vuanikau me vaka na kedra veimataqali. A sa raica na Kalou ni sa vinaka.* "

Ena ikatolu [ni siga oqo] , e sega ni dua na cala e vakadukadukalitaka na cakacaka e bulia na Kalou; na ituvaki e uasivi sara, oya, e lewai me " *vinaka* ." Ena savasava uasivi ni maliwalala kei na vuravura, e vakalevutaka na vuravura na veika e bulia. Na vuanikau e

vakarautaki vei ira na tamata era na bula e vuravura : na tamata kei na manumanu era na qai vakatubura na vuanikau me vaka na nodra itovo.

Vkte. 1:13 : “ *Sa qai yakavi, sa qai mataka , na ikatolu ni siga* .”

-

-

-

Na ika 4 ni siga .

Vakatekivu 1:14: "A *sa kaya na Kalou, Me tu na rarama e na maliwalala kei lomalagi me* ***wasea*** *na siga mai na bogi : me ra vakatakilakila kei na veisiga, kei na veisiga kei na veiyabaki* ."

E basika mai e dua na veibiu vou : " *siga mai na bogi* ." Me yacova mai na ikava ni siga oqo, e sega ni rawata na rarama ni siga e dua na ka vakalomalagi. Na veitawasei ni siga kei na bogi sa tu rawa ena dua na ivakarau vakaitamera e bulia na Kalou. Me rawa ni tu vakataki koya na nona ibulibuli mai na nona tiko, ena bulia na Kalou na veika vakalomalagi ena ikava ni siga ka na rawa kina vua na tamata me tauyavutaka na ivolanivula ka yavutaki ena itutu ni veika oqo ena maliwalala ni kalokalo. Ena basika vakakina na ivakatakilakila ni Zodiac , vakadidike ni kalokalo ni bera na kena gauna ia e sega na vakadidike ni gauna oqo ka sa vakacurumi kina, oya, vakadidike ni kalokalo.

Vakatekivu 1:15: " *Me ra sa rarama e lomalagi me ra vakararamataka na vuravura. A sa vakakina* ."

Na " *vuravura* " e dodonu me vakararamataki ena " *siga* " me vaka na " *bogi* , " ia na " *rarama* " ni " *siga* " e dodonu me sivia na " *bogi* ," ni sa ivakatakarakara ni Kalou ni dina, na daubulibuli ni veika bula kecega. Na veitaravi ena ituvatuva " *bogi kei na siga* " e parofisaitaka na nona iotioti ni qaqa vei ira kecega na nona meca, o ira talega na nona digitaki lomani ka kalougata. Na itavi oqo ni " *vakararamataka na vuravura* " ena solia vei ira na kalokalo oqo e dua na ibalebale vakatakarakara ni cakacaka vakalotu vakavulica na dina se lasu e vakaraitaki ena yaca ni Kalou dauveibuli.

Vkte .

Raica na itukutuku matailalai oqo: ena evoking " *na matanisiga* " kei na " *na vula* " , " *na rua na luminaries lelevu* " , na Kalou e vakatoka na matanisiga ena vosa " *na levu duadua* " ni vakadinadinataka na eclipses, na rua na matanisiga kei na vula disks e basika mai vei keda ena ruku ni levu vata ga, e dua e ubia na kena vo ena veisau. Ia na Kalou ka buli koya e kila tu e liu ni tamata ni kena irairai lailai e baleta na kena yawa mai vuravura , na matanisiga e vaka 400 na kena levu ia e vaka 400 na kena yawa mai na vula . Ena kena dodonu oqo e vakadeitaka ka vakadeitaka kina na nona itutu cecere ni Kalou na dauveibuli. Moreover , ena ivakatagedegede vakayalo, e vakaraitaka na nona "levu" sega ni vakatauvatani rawa ni vakatauvatani kei na lailai ni vula , ivakatakilakila ni bogi kei na butobuto. Na kena vakayagataki na itavi vakatakarakara oqo ena baleti Jisu Karisito ka vakatokai me " *rarama* " ena Joni 1:9: " *Na rarama oqo sa rarama dina, o koya sa lako mai ki vuravura, ka vakararamataka na tamata kecega* ." Me da raica ni veiyalayalati makawa ni tamata Jiu vakayago, tara ena dua na ivolanivula ni vula , a biu ena ruku ni ivakatakilakila ni dua na gauna "butobuto" ; oqo me yacova na imatai kei na ikarua ni nona lako mai na Karisito . Me vaka ga na kena marautaki na "soqo ni vula vou," na gauna e sa sega ni laurai kina na vula sa yali tiko, e parofisaitaka na yaco mai ni gauna ni matanisiga i Karisito, ka Mal. 4:2 e vakatauvatana ki na dua na " *matanisiga ni yalododonu* ": " *Ia vei kemuni sa rerevaka na yacaqu, ena cadra mai na Matanisiga ni yalododonu kei* ***na veivakabulai ena*** *tabana ; dou na lako yani ka cici me vaka na luvenibulumakau mai na vale ni manumanu* , â€¦ Â» . Ni oti na veiyalayalati makawa vaka-Jiu, Âse» *th na vula* na vakabauta, Â« na vula veitaravi, lotu

Katolika mai na 321 kei na 538, qai lotu Tawase mai na 1843, kei na lotu Karisito mai na 1994.

Na tikina e vakaibalebaletaka tale ga na " *kalokalo* ." E lailai na nodra rarama, ia era lewe levu sara ka ra vakararamataka tikoga na lomalagi ena bogi e Vuravura. Na " *kalokalo* " sa yaco kina me ivakatakarakara ni italai vakalotu era tudei tikoga se ra lutu me vaka na ivakatakilakila ni " *ika 6 ni ivakatakilakila* " ni Vakatakila 6:13 ka yaco kina na lutu ni kalokalo me parofisai ena *ika 13 ni Noveba* , 1833 vei ira na digitaki , na lutu levu ni lotu Tawase oqo ena veiyabaki. italai i Karisito era ciqoma na itukutuku ni " *Sariti* " vei ira e vakaraitaka kina o Jisu: " *o ni sa lako sivita ni o ni sa bula tiko ka o ni sa mate* ." Na lutu oqo e vakananumi ena Vakatakila 9:1: " *Sa uvuca na nona davui na ikalima ni agilosi. Au sa raica* ***e dua na kalokalo sa lutu mai lomalagi ki vuravura*** *. Sa soli vua na ki ni qara sega ni vakabotona* ." Ni bera na nodra lutu na lotu Tawase, na Vakatakila 8:10 kei na 11 e vakavotuya na lotu Katolika e vakacacana vakaidina na Kalou: " Sa *uvuca na ikatolu ni agilosi,* ***ka sa lutu mai lomalagi e dua na kalokalo levu, ka kama me vaka na cina*** , ka sa lutu ki na ikatolu ni *uciwai kei na veivurevure ni wai.* " ": *" na yaca* ni ***kalokalo ko ya ko Wormwood*** *;* E vakadeitaki oqo ena Vakatakila 12:4: " ***Na nona iqaqalo sa tavi tani kina e dua na ikatolu ni kalokalo ni lomalagi*** *ka biuti ira ki vuravura. A sa tu na gata levu ena mata ni dua na yalewa sa vakarau vakasucu, me kania na luvena ni sa vakasucu* ." Era na qai vakacacani na italai vakalotu ena nodra vakamatei na dauvakacaca ni Varanise ena Vakatakila 8:12 : " *Sa uvuca na nona davui na ikava ni agilosi. A sa vakacacani e dua na ikatolu ni matanisiga, kei na ikatolu ni vula,* ***kei na ikatolu ni kalokalo, ka*** *sa butobuto kina e dua na ikatolu ni siga a kei na b vaka kina* ." Na takete ni galala-vakasama revolutionaries veimecaki ki na veimataqali lotu kece talega , dau vakatikina (*na ikatolu*) , " *na matanisiga* " kei na " . *vula* ".

Ena Vakatekivu 15:5, na " *kalokalo* " e vakatakarakarataka na " *kawa* " a yalataki vei Eparama: " *A sa kauti koya mai ko koya, ka kaya , Mo rai ki lomalagi, ka wilika na kalokalo, kevaka ko sa wilika rawa. A sa kaya vua ko koya , Ena vakakina na nomu kawa* ." Qarauna ! Na itukutuku e vakaraitaka e dua na iwiliwili levu ia e sega ni tukuna e dua na ka me baleta na nodra vakabauta na lewe vuqa oqo ka na kunea kina na Kalou " *e vuqa era kacivi, ia e vica ga era digitaki* " me vaka na Maciu. 22:14. Na " *kalokalo* " tale e vakatakarakarataki ira na digitaki ena Tani. 12 :3: " *Ia ko ira era sa vuku era na serau me vaka na rarama ni lomalagi:* ***kei ira era sa vukica e lewe vuqa ki nai valavala dodonu me vaka na kalokalo*** *ka sega ni mudu* ."

Vakatekivu 1:17: "A *sa biuti ira na Kalou e na lomalagi me ra vakararamataka na vuravura* ."

Eke eda raica kina ena dua na vuna vakayalo na nona vakabibitaka na Kalou na itavi oqo ni kalokalo: " *me vakararamataka na vuravura* ."

Vakatekivu 1:18: " *me lewa na siga kei na bogi, ka me* ***wasea*** *na rarama mai na butobuto. A sa raica na Kalou ni sa vinaka* ."

Eke e vakadeitaka kina na Kalou na itavi vakatakarakara vakayalo ni kalokalo oqo ena nona semati vata na " *siga kei na rarama* " ena dua na yasana, kei na " *bogi kei na butobuto* " ena yasana kadua .

Vkte. 1:19: " *Sa qai yakavi, sa qai mataka, na ikava ni siga* ."

Sa rawa ni yaga vei vuravura na rarama kei na katakata ni matanisiga me vakadeitaka na kena bulabula kei na kena buli na kakana ni kau. Ia ena qai bibi ga na itavi ni matanisiga ni oti na nodrau ivalavala ca o Ivi kei Atama. Me yacova mai na gauna vakaloloma oqo, na bula e vakararavi ki na kaukauwa veivakurabuitaki ni kaukauwa ni veibuli ni Kalou. Na bula vakavuravura e tuvanaka na Kalou me baleta na gauna oqo ena tarai vuravura kina na ivalavala ca kei na kena cudruvi kecega .

-

Na ika 5 ni siga .

Vakatekivu 1:20: "Sa qai *kaya na Kalou, Me sinai na wai ena veika bula, ka me vuka voli na manumanu vuka ena dela ni vuravura ena lomalagi* ."

Ena ika 5 ni siga oqo , e solia na Kalou ki na " *wai* " na kaukauwa me " *vakatubura vakalevu na manumanu bula* " e levu sara ka duidui ka dredre kina na saenitisi ni gauna oqo me wiliki ira kece. Ena loma ni qara titobu ena butobuto taucoko, e kunei kina e dua na mataqali bula sega ni kilai: na manumanu lalai era cila , cila , ra qai veisautaka na kaukaua ni rarama kei na roka sara mada ga . E vaka talega kina, na rabailevu ni lomalagi ena ciqoma na animation ni vuka ni " *manumanu vuka* . " Eke e basika kina na ivakatakilakila ni " *tabana* " ka vakatara na manumanu vakayago taba me ra toso ena cagi. Na ivakatakarakara ena semati vata kei ira na yalo vakasilesitieli era sega ni gadreva baleta ni ra sega ni vakarurugi ena lawa vakayago ni vuravura kei lomalagi. Ia ena veimataqali manumanu taba e vuravura, ena taura na Kalou me nona na ivakatakarakara ni " *ikeli* " ka dau vuka cecere duadua ena kena cecere vei ira na veimataqali manumanu vuka kei na manumanu vuka kecega. Na " *ikeli* " talega e yaco me ivakatakarakara ni matanitu , nei Tui Nepukanesa ena Tani.7:4 kei na kena nei Napoleoni I ena Vkta.8:13: " *Au a raica, ka'u a rogoca* ***e dua na ikeli ni vuka voli ena loma ni lomalagi*** *, ka kaya ena domo levu tale eso baleta na domo ni e na domo ni, ca, na ca ni . davui ni tolu na agilosi era sa vakarau uvuca!* " Na kena basika mai na matanitu vakatui oqo e parofisaitaka na tolu na " *rarawa* " lelevu ena yacovi ira na lewe ni veimatanitu ena Tokalau ena ruku ni ivakatakilakila ni iotioti ni tolu na " *davui* " ni Vakatakila 9 kei na 11, mai na 1843, ni sa vakarota na Tani4 ki na:8.

Me ikuri ni " *ikeli* " , na vo ni " *manumanu vuka ni lomalagi* " era na vakatakarakarataki ira na agilosi vakalomalagi , na vinaka kei na ca.

Vkte. 1:21: " *A sa bulia na Kalou na manumanu lelevu ni wasawasa, kei na ka bula kecega sa veitosoyaki, sa vakatubura vakalevu na wai, me vaka na kedra veimataqali, kei na manumanu vuka kecega, me vaka na kedra veimataqali: a sa raica na Kalou ni sa vinaka* ."

Na Kalou e vakarautaka na bula e wasawasa ki na ituvaki ni ivalavala ca, na gauna ena cakava kina na " *ika lelevu* " na lalai me nodra kakana, oqo na icavacava parokaramutaki kei na yaga ni nodra levu ena veimataqali ika yadua. Era na sega ni dro tani mai na ivakavuvuli oqo na " *manumanu vuka taba* " baleta ni ra na veivakamatei talega me baleta na kakana. Ia ni bera na ivalavala ca , e sega ni dua na manumanu se manumanu vuka ni wasawasa e vakaleqa e dua tale, na bula e vakabulai ira kece ra qai bula vata ena duavata uasivi. Oqo na vuna e vakalewa kina na Kalou na ituvaki me " *vinaka* " . Na " *manumanu* " ni wasawasa kei na " *manumanu vuka* " ena vakayacora e dua na itavi vakatakarakara ni oti na ivalavala ca. Na ivalu veivakamatei ena maliwa ni veimataqali manumanu ena qai solia na " *wasawasa* " na ibalebale ni " mate " e solia vua na Kalou ena nodra ivalavala ni veivakasavasavataki na bete Iperiu . Na beseni e vakayagataki ena inaki oqo ena ciqoma na yaca " *wasawasa* " me vakananumi kina na kena takosovi na "Wasawasa Damudamu" , na ka ruarua oqo e dua na ivakatakarakara ni papitaiso Vakarisito. O koya gona, ena nona solia vua na yaca " *manumanu e lako cake mai wasawasa "* ena Vakatakila 13:1, e vakatakilakilataka na Kalou na lotu Katolika vaka-Roma kei na matanitu e tokona me vaka e dua na ivavakoso ni "mate" era dau vakamatea ka kania na wekadra me vaka na ika ni " *wasawasa* ." E vaka talega kina na ikeli, na manumanu vuka, kei na manumanu vuka, era na kania na ruve kei na ruve ena vuku ni nodrau ivalavala ca o Ivi kei Atama kei na iwiliwili levu cake sara ni nodrau kawa vakatamata me yacova na nona lesu tale mai vakalagilagi o Karisito.

Vakatekivu 1:22: "A *sa vakalougatataki ira na Kalou, ka kaya, Dou vakaluveni, ka tubu me lewe vuqa, ka vakasinaita na wai ni wasawasa; ka me lewe vuqa na manumanu vuka e vuravura* ."

Na veivakalougatataki ni Kalou e rawati ena veivakavuqataki, ena itukutuku oqo na manumanu kei na manumanu vuka ni wasawasa, ia e sega ni dede sa yaco talega na tamata . Na Lotu i Karisito e kacivi talega me vakalevutaka na iwiliwili ni nona imuri, ia eke, na veivakalougatataki ni Kalou e sega ni rauta , baleta na Kalou e kaciva , ia e sega ni vakasauraratataka e dua me sauma na nona soli ni veivakabulai.

Vkte. 1:23 : " *Sa qai yakavi, sa qai mataka , na ikalima ni siga* ."

Meda raica mada ni bula e wasawasa e buli ena ikalima ni siga ka **tawasei vakakina** mai na buli ni bula vakavuravura, ena vuku ni kena ivakatakarakara vakayalo ka baleta na imatai ni ivakarau ni lotu Vakarisito cudruvi ka vukitani ; ka na matataka na lotu Katolika mai Roma me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321, na siga ni kena ciqomi na siga ni vakacegu ni lotu butobuto lasu , na imatai ni siga kei na "siga ni matanisiga", e qai vakatokai tale me: Sigatabu, oya na siga ni Turaga. Na ivakamacala oqo e vakadeitaki ena kena basika na lotu Katolika vaka-Roma ena ika5 ni mileniumi kei na lotu Tawase ka basika ena ika6 ni mileniumi .

Na ika 6 ni siga .

Vkte. 1:24: "A *sa kaya na Kalou, Me vakatubura na qele na veika bula me vaka na kena veimataqali: na manumanu, na manumanu qasi, kei na manumanu kila ni vanua me vaka na kena veimataqali: a sa vakakina* ."

Na ika 6 ni siga e vakatakilakilataki ena kena buli na bula vakavuravura, ka , ena kena veibasai, ni oti na wasawasa, " ***vakatubura*** *na veika bula me vaka na nodra mataqali: manumanu, veika vukavuka, kei na manumanu ni qele me vaka na nodra mataqali* . " Na Kalou e vakaduria e dua na iwalewale ni veivakatuburi ni veika bula kece oqo . Era na tete yani ena vanua taucoko.

Vkte. 1:25 : " *A sa bulia na Kalou na manumanu kila ni vuravura me vaka na kedra veimataqali, kei na manumanu lalai me vaka na kedra veimataqali, kei na manumanu kecega sa qasi voli e vuravura me vaka na kedra veimataqali: a sa raica na Kalou ni sa vinaka* ."

Na tikina oqo e vakadeitaka na cakacaka e vakaroti ena kena e liu. Meda raica mada ena gauna oqo ni Kalou e dauveibuli ka dau vakayacora na bula ni manumanu vakavuravura oqo e vakatuburi e vuravura. Me vakataki ira na manumanu ni wasawasa, era na bula veiyaloni na manumanu e vuravura me yacova na gauna ni ivalavala ca ni tamata. Na Kalou e kunea na ibulibuli ni manumanu oqo me " *vinaka* " ka buli kina na itavi vakatakarakara ka na vakayagataka ena nona itukutuku vakaparofita ni oti na kena tauyavutaki na ivalavala ca . Ena kedra maliwa na manumanu vuka, " *na gata* " ena vakayacora e dua na itavi bibi me vaka e dua na sala ni veivakauqeti ni ivalavala ca e vakayagataka na tevoro . Ni oti na ivalavala ca, era na veivakarusai na manumanu ni vuravura, na veimataqali me veivala kei na veimataqali. Na veivakacacani oqo ena vakadonuya , ena Vakatakila 13:11, na yaca " *manumanu sa tucake mai vuravura* " ka vakatoka na lotu Tawase ena kena iotioti ni ituvaki e cudruvi mai vua na Kalou ena ituvatuva ni iotioti ni veivakatovolei ni vakabauta ni lotu Karisito e vakadonui ena lesu dina mai nei Jisu Karisito e tuvanaki me baleta na vulaitubutubu ni 2020. era sega ni kauwaitaka na lewe vuqa me tekivu mai na 1843.

Vakatekivu 1:26: " *Sa qai kaya na Kalou, Me da bulia na tamata me ucui keda, me ucui keda: me ra lewa na ika ni wasawasa, kei na manumanu vuka, kei na manumanu, kei na vuravura taucoko, kei na veika kecega sa qasi voli e vuravura* ."

Ena nona kaya " *Me da cakava* ," na Kalou e vakaveiwekanitaka kei na nona cakacaka ni veibuli na vuravura ni agilosi yalodina ka vakadinadinataka na nona cakacaka ka wavoliti koya tu ena yalogu. Ena ruku ni ulutaga ni **veibiu** , eke, vakailawalawa vata ena ika 6 ni siga , era sa buli kina na manumanu vakavuravura kei na kena ni tamata, ka sa evoked ena tikina oqo 26, na naba ni yaca ni Kalou, oya, e dua na naba e rawati ena kena vakacurumi na va na matanivola vaka-Iperiu "Yod = e + 10 , H = e 10 + 5 . 5 = 26 " ; na matanivola e bulia

na yacana e vakadewataki me "YaHweh" . Na digidigi oqo e dodonu vakalevu cake sara mai na , " *caka ena iserau ni Kalou* ", " *tamata* " Atama e lako mai me vakatakarakarataki koya ena veibuli vakavuravura me vaka e dua na iserau i Karisito. E solia vua na Kalou na nona ituvaki vakayago kei na nona vakasama, oya na nona rawa ni lewa na vinaka kei na ca ka na vakavuna me saumitaro kina . E buli ena siga vata ga era buli kina na manumanu, ena rawata na " *tamata* " na digidigi ni nona " *tautauvata* " : na Kalou se na manumanu , oya " *na manumanu* " . Ia oqo sa ikoya ena nona vakatara me vakacalai koya "e dua na manumanu," " *na gata* ," erau na musuki rau tani kina o Ivi kei Atama mai na Kalou ka vakayalia na nona " *tautauvata* . " Ena nona solia na tamata me lewa *na " manumanu vuka era dau vuka voli e vuravura* ," na Kalou e sureta na tamata me lewa na "gata" ka vakakina me kakua ni laiva me vakavulici koya. E ka ni rarawa vei ira na tamata, ni na vakatikitikitaki ka tawasei o Ivi mai vei Atama ni sa vakacalai ka cala ena ivalavala ca ni talaidredre.

Na Kalou e nuitaka vua na tamata na nona ibulibuli kece e vuravura kei na bula e tiko kina ka vakatubura ena veiwasawasa, e vuravura kei na lomalagi.

Vakatekivu 1:27: "Sa qai *bulia na tamata na Kalou me ucui koya, sa buli koya me ucui koya na Kalou; na tagane kei na yalewa sa buli rau* ."

Na ika 6 ni [siga] e balavu me vaka na kena vo, 24 na auwa ka vaka me sa vakailawalawataki eke na veibuli ni tagane kei na yalewa me baleta na inaki ni veivakavulici ni kena vakalekalekataki na nodra buli. Indeed , Na Vakatekivu 2 e taura na veibuli ni tamata oqo ena nona vakaraitaka e vuqa na ivalavala ka rairai vakayacori ena loma ni vica na siga. Na italanoa ni wase 1 oqo e taura kina e dua na itovo ni ivakarau ka vakaraitaka na veivakasama vakatakarakara e vinakata na Kalou me solia ki na imatai ni ono na siga ni macawa.

Na macawa oqo e vakaibalebale vakalevu cake sara ena kena vakatakarakarataki na ituvatuva ni veivakabulai ni Kalou. Na "tagane" e vakatakarakarataka ka parofisaitaki Karisito, kei na " yalewa " e vakatakarakarataka na "Lotu Digitaki" ka na vakaturi cake mai vua. Kuria, ni bera na ivalavala ca, na gauna dina e sega ni bibi baleta ena ituvaki ni uasivi, na gauna e sega ni wili, kei na wiliwili ni "6,000 na yabaki" ena tekivu ena imatai ni vulaitubutubu e vakatakilakilataki ena imatai ni ivalavala ca vakatamata . Ena kena tudei uasivi, erau veimurimuri tikoga na bogi 12 na auwa kei na siga 12 na auwa. Ena tikina oqo, e vakabibitaka kina na Kalou na kena tautauvata kei na tamata, ka buli ena Nona iserau. Sa sega ni malumalumu ko Atama ; sa sinai tu ena kaukauwa, ka sa buli me rawa ni vorata na veitemaki ni tevoro.

Vakatekivu 1:28: "A *sa vakalougatataki rau na Kalou, ka kaya vei rau na Kalou, Dou vakaluveni, ka tubu me lewe vuqa, ka vakasinaiti vuravura, ka vakamalumalumutaka: ka lewa na ika ni wasawasa, kei na manumanu vuka ni lomalagi, kei na veika bula kecega sa veitosoyaki e vuravura* ."

Na itukutuku e vakauta na Kalou ki na kawatamata kecega, ka rau ivakaraitaki taumada kina o Atama kei Ivi. Me vakataki ira na manumanu, era sa qai vakalougatataki ka vakayaloqaqataki me ra vakaluveni me rawa ni vakalevutaki kina na tamata. E rawata na tamata mai vua na Kalou na lewa vei ira na manumanu, kena ibalebale me kua ni vakatara me lewai koya , ena vuku ni nona vakasama kei na nona malumalumu. Me kua ni vakaleqai ira ia me bula veiyaloni kei ira. Oqo, ena itukutuku e liutaka na cudruvi ni ivalavala ca.

Gen.1:29: " *A sa kaya na Kalou, Raica, au sa solia vei kemudou na co kecega sa vuataka na sorena sa tu e dela i vuravura taucoko, kei na kau kecega sa vuataka na vuana sa vuataka na sorena; ena nomudou kakana* ."

Ena nona bulia na kau, e vakaraitaka na Kalou na nona vinaka kece kei na nona lomasoli ena nona vakalevutaka na iwiliwili ni sore ni veimataqali kau yadua, na kau vuata, na sila, na kau kei na kakana draudrau. Na Kalou e solia vua na tamata na ivakaraitaki ni kakana uasivi ka vakatorocaketaka na bula vinaka vakayago kei na vakasama e yaga ki na

yago taucoko ni tamata kei na yalo , nikua mada ga me vaka ena gauna i Atama . Na ulutaga oqo e sa vakaraitaka mai na Kalou me tekivu mai na 1843 me vaka e dua na ka e gadrevi vei ira na Nona digitaki ka sa taura e dua na ka bibi cake sara ena noda iotioti ni gauna ni sa vakacacani na kakana ena kemikali, na veivakabulabulataki, na wainimate gaga kei na so tale ka vakarusa na bula ka sega ni vakatorocaketaka.

Vakatekivu 1:30: " *Ia vei ira na manumanu kecega ni vuravura, kei na manumanu vuka kecega ni lomalagi, kei na veika kecega sa qasi voli e vuravura, sa tu kina na bula, au sa solia na co drokadroka kecega me kedra kakana. A sa vakakina* . "

Na tikina oqo e vakaraitaka na ki e vakadonuya na kena rawa ni bula veiyaloni oqo. Na veika bula kece era vegans, e sega gona ni dua na vuna mera veivakacacani kina. Ni oti na ivalavala ca, era na dau veivala vakalevu na manumanu mera kania, ena qai tarai ira kece na mate ena dua na sala se dua tale.

Vakatekivu 1:31: "A *sa raica na Kalou na ka kecega sa cakava ko koya, ka raica, sa vinaka sara. A sa yakavi, ka sa mataka, nai kaono ni siga* ."

Ni sa cava na ika 6 ni [siga] , sa lomavakacegu na Kalou ena nona veibuli ka , ena nona tiko na tamata e vuravura , sa lewai ena gauna oqo me " ***vinaka sara*** " , ia e a " *vinaka* " ga ena icavacava ni ika 5 [ni siga] .

Na nona inaki na Kalou me **tawasei ira tani** nai matai ni 6 na siga ni macawa mai nai ka 7 ni macawa [e] vakaraitaki ena nodra vakailawalawataki ena wase 1 oqo ni Vakatekivu. Sa vakarautaka tiko vakaoqo na ituvatuva ni ika 4 ni [vunau] ni nona lawa vakalou, ka na vakaraitaka ena nodra gauna vei ira na Iperiu era sereki mai na veivakabobulataki mai Ijipita. Me tekivu mai vei Atama , sa tu vei ira na tamata e 6 na siga mai na 7, ena veimacawa, me ra qarava kina na nodra cakacaka vakavuravura. Vei Atama, e tekivu vinaka na veika, ia ni sa buli oti mai vua, na yalewa, na nona " *dauveivuke* " e solia na Kalou , ena kauta mai na ivalavala ca ki na veibuli vakavuravura me vaka ena vakaraitaka na Vkte. Ena nona lomani watina, ena qai kania o Atama na vuanikau vakatabui ka rau na kunea na veiwatini taucoko ni rau sa vakacacani ena cudruvi ni ivalavala ca. Ena cakacaka oqo, e parofisaitaka kina o Atama na Karisito ka na lako mai me mai wasea ka sauma ena nona isosomi na cala ni nona Lotu Digitaki lomani . Na nona mate ena kauveilatai ena ruku ni ulunivanua o Kolikoca ena volia lesu na ivalavala ca e vakayacori, ka me vaka ni qaqa ena ivalavala ca kei na mate, ena rawata o Jisu Karisito na dodonu me vakatara vei ira na nona digitaki me ra rawata na yaga ni nona lewa dodonu uasivi. E rawa kina vua me solia vei ira na bula tawamudu sa yali mai vei Atama kei Ivi. O ira na digitaki era na curu vata ki na bula tawamudu oqo ena dua ga na gauna ena itekivu ni ika 7 [ni mileniumi] ; sa na qai vakayacori kina na itavi vakaparofisai ni Siga ni Vakacecegu. O na kila kina na vuna e vakaraitaki kina na ulutaga oqo ni vakacegu ena ika 7 [ni siga] ena wase 2 ni Vakatekivu , **ka tawasei mai** na imatai ni 6 na siga era soqoni vata ena wase 1 .

Vakatekivu 2

Na ikavitu ni siga .

Vakatekivu 2:1: " *Sa vakaoti vakakina na lomalagi kei na vuravura, kei na veika kecega sa tu kina* . "

Na imatai ni ono na siga e tawasei mai na “ikavitu” baleta ni sa vakacavari na cakacaka ni veibuli ni Kalou me baleta na vuravura kei na lomalagi. E dina oqo me baleta na kena vakadavori na yavu ni bula ka buli ena imatai ni macawa, ia e levu cake sara me baleta na 7,000 na yabaki e parofisaitaka talega. Na imatai ni ono na siga e kacivaka ni na cakacaka

na Kalou ena veivakararawataki me valuta na keba ni tevoro kei na nona cakacaka veivakarusai me 6,000 na yabaki. Na nona cakacaka ena oka kina na nona dreti ira na nona digitaki vei koya me rawa ni digitaki ira mai vei ira na tamata kecega. Ena solia vei ira na veimataqali ivakadinadina ni nona loloma ka na maroroi ira era lomani koya ka vakadonui koya ena nona veitikina kecega kei na veivanua kecega. Baleta o ira era sega ni cakava vakaoqo era na lewena na keba cudruvi ni tevoro. Na "mataivalu" e tukuni e vakaibalebaletaka na kaukauwa bula ni rua na keba ka rau na veivala ka veivala ena "vuravura" kei na "lomalagi" ka ra vakatakarakarataki ira kina na "kalokalo ni lomalagi". Na ivalu oqo ni digidigi ena 6000 na yabaki.

Vakatekivu 2:2: “Ia e na kenai kavitu ni siga sa vakaotia na Kalou na nona cakacaka sa cakava ko koya, a sa vakacegu e nai kavitu ni siga mai na nona cakacaka kecega sa cakava ko koya.”

Ni mai cava na imatai ni macawa oqo ni itukutuku kei vuravura, na vakacegu ni Kalou e vakavuvulitaka e dua na imatai ni lesoni: Erau se bera ni valavala ca o Atama kei Ivi; ka vakamacalataka na kena rawa ni sotava na Kalou na vakacegu dina. Na vakacegu gona ni Kalou e vakatau ena kena sega na ivalavala ca vei ira na nona ibulibuli.

Na ikarua ni lesoni e matailalai cake ka vuni tu ena yasa ni parofisai ni “ikavitu ni siga” oqo ka sa dua na iyaloyalo ni “ikavitu” ni mileniumi ni cakacaka levu ni veivakabulai e porokaramutaka na Kalou.

Na curu ki na “ikavitu” ni mileniumi, ka vakatokai me “dua na udolu na yabaki” ena Vakatakila 20:4-6-7, ena vakatakilakilataka na kena sa mai cava na nodra digitaki na digitaki. Ka baleta na Kalou kei ira na nona digitaki era sa vakabulai bula se vakaturi cake tale, ia era sa vakalagilagi kece, na vakacegu e rawati ena vua ni nona qaqa na Kalou vei Jisu Karisito vei ira kecega na nona meca. Ena ivola vaka-Iperiu, na vosa "vakacegu" e "shavat" mai na vu vata ga kei na vosa "siga ni vakacecegu."

Vakatekivu 2:3 : “A sa vakalougatataka na Kalou nai kavitu ni siga ka vakatabuya, ni sa vakacegu kina ko koya mai na nona cakacaka kecega sa bulia ka cakava.”

E sega ni cavuti na vosa ni Siga ni Vakacecegu, ia na kena i yaloyalo e sa kune ena kena **vakatabui** na " ***ikavitu ni siga .*** " Mo kila gona na vu ni **nona vakatabui koya oqo** na Kalou. E parofisaitaka na gauna ena rawata kina na nona isoro vei Jisu Karisito na iotioti ni kena isau: na marau ni nodra wavoliti mai vei ira kece na nona digitaki era sa vakadinadinataka ena nodra gauna na nodra yalodina ena mate ena vuku ni nodra vakabauta, rarawa, vakalolomataki, vakalevu duadua, me yacova na mate. Ka ena itekivu ni " ***ikavitu*** " ni mileniumi, era na bula kece ka na sega tale ni dodonu me ra rerevaka na mate. Me baleta na Kalou kei na nona keba yalodina, e rawa ni dua e raitayaloyalotaka na vu ni dua na " ***vakacegu*** " levu cake mai na ka oqo? Na Kalou ena sega tale ni raica na nodra rarawa o ira era lomani koya, ena sega tale ni dodonu me wasea na nodra rarawa, sai koya na " ***vakacegu*** " oqo e sa dau marautaka ena vei " ***Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga*** " yadua ni noda macawa tawamudu. Na vua oqo ni nona iotioti ni qaqa ena sa rawati ena nona qaqa o Jisu Karisito ena ivalavala ca kei na mate. Ena nona, e vuravura kei na kedra maliwa na tamata tale eso, a vakayacora kina e dua na cakacaka e sega ni vakabauti rawa: a taura na mate vei koya me buli ira na nona tamata digitaki kei na Siga ni Vakacecegu e kacivaka ki na tamata me tekivu mai vei Atama ni na qaqa ena ivalavala ca me solia na nona dodonu kei na bula tawamudu vei ira era lomani koya ena yalodina ka qaravi koya ; e dua na ka e kacivaka ka vakadeitaka na Vakatakila 6:2: " *Au sa raica, ka raica e dua na ose vulavula. Ia ko koya sa vodo tiko kina sa taura e dua na dakai titi, a sa soli vua e dua nai sala, a* ***sa lako yani me qaqa, ka me qaqa*** ."

Na curu ki na ikavitu ni mileniumi e vakatakilakilataka na nodra curu na digitaki ki na tawamudu ni Kalou , oqori na vuna, ena italanoa vakalou oqo, na ikavitu ni siga e sega ni sogo ena vosa " *sa yakavi, sa mataka, sa ikoya na... siga* ". Ena nona Vakatakila ka soli vei

Joni, ena vakavotuya o Karisito na ikavitu ni mileniumi oqo ka na vakaraitaka ni na vakarautaki talega mai na " *dua na udolu na yabaki* " me vaka na Vakatakila 20 :2-4 , me vaka na imatai ni ono ka liutaka. Ena gauna ni veilewai vakalomalagi ka dodonu kina vei ira na digitaki me ra lewai ira na mate ni keba cudruvi. Ena maroroi tiko kina na vakanananu ni ivalavala ca ena iotioti ni " *udolu na yabaki* " oqo ni Siga ni Vakacecegu levu e parofisaitaki ena veimacawa yadua. Na iOtioti ga ni Veilewai ena vakaotia na vakasama ni ivalavala ca ni , ena icavacava ni ikavitu ni mileniumi, era sa na vakarusai kece na lutu ena " *drano bukawaqa ni ikarua ni mate* . "

E vakamacalataka na Kalou na nona ibulibuli e vuravura .

Vakasala: O ira na tamata vakacalai era kaburaka na vakatitiqa ena nodra vakaraitaka na tiki ni Vakatekivu 2 oqo me ikarua ni ivakadinadina e veisaqasaqa kei na itukutuku ena Vakatekivu 1. Era sega ni kila na tamata oqo na iwalewale ni itukutuku e vakayagataka na Kalou. Ena Vakatekivu 1, e vakaraitaka kina na taucoko ni imatai ni ono na siga ni nona buli. Oti, tekivu ena Vakatekivu 2:4, e lesu tale mai me vakarautaka eso tale na itukutuku matailalai me baleta eso na ulutaga e sega ni vakamacalataki ena Vakatekivu 1 .

Vakatekivu 2:4: " *Oqo na i vakatekivu ni lomalagi kei na vuravura ni rau sa buli* ."

Na ikuri ni ivakamacala oqo e gadrevi sara ga baleta ni dodonu me ciqoma na ulutaga ni ivalavala ca na kena ivakamacala. Ka me vaka eda sa raica oti, na ulutaga ni ivalavala ca oqo e tu ena veivanua kecega ena veimataqali sa solia na Kalou ki na nona rawaka vakavuravura kei na lomalagi. Na kena tara na macawa siga vitu sa ikoya sara ga na dau kauta mai e vuqa na ka vuni ka na vakatakila ga na gauna vei ira na digitaki i Karisito.

Gen. 2 : 5 : " *Ni sa bulia na Kalou o Jiova na vuravura kei na lomalagi, e se bera ni dua na kau lalai e vuravura, ka se bera ni tubu e dua na co ni vanua: ni sa sega ni vakatauca na uca e vuravura o Jiova na Kalou, ka sa sega e dua na tamata me tea na qele* " .

E vakaraitaka na kena basika na yaca " *YaHweh* " ka vakayacani koya kina na Kalou ena kerekere nei Mosese me vaka na Lako Yani 3:14-15. E vola o Mosese na ivakatakila oqo ena ruku ni veivakaroti ni Kalou ka vakatoka me " *YaHweh* " . Na ivakatakila vakalou eke e taura na kena itukutuku makawa mai na biubiu mai Ijipita kei na kena buli na matanitu o Isireli.

Ena daku ni veitukutuku matailalai e vaka me vakaibalebale oqo e tiko kina na vakasama parofisaitaki. E vosa na Kalou me baleta na tubu ni bula ni kau, " *na veivunikau lala kei na veivunikau ni veiwere* ," ka kuria kina na " *uca* " kei na tiko ni " *tamata* " ka na " *teivaka na qele* ." Ena yabaki 1656 , ni oti na ivalavala ca i Atama , ena Vakatekivu 7:11 , " *na uca* " ni " *waluvu* " ena vakarusa na bula ni kau , " *na veivunikau lala kei na veivunikau ni vanua* " ka vakakina na " *tamata* " kei na nona " *iteitei* " ena vuku ni kena sa vakalevutaki na ivalavala ca.

Vakatekivu 2:6: " *Ia sa lako cake mai vuravura e dua na kubou ka vakasuasuataka na dela ni qele taucoko* ."

Ni bera ni vakarusai, se ni bera na ivalavala ca, e vakavuna na Kalou me " vakawaicalataka *na vuravura ena dua na kubou e matana taucoko.* " Na cakacaka e malumu ka yaga, ka veiganiti kei na bula sega ni ivalavala ca, lagilagi, ka savasava sara. Ni oti na ivalavala ca, ena vakatau sobu mai o lomalagi na cagilaba veivakarusai kei na uca cevata me ivakatakilakila ni kena cudruvi.

Na kena buli na tamata .

Gen.2:7: " A sa bulia na tamata na Kalou ko *Jiova mai na kuvu ni qele, ka ceguva ki na nona ucu na icegu ni bula, a sa yaco na tamata me bula* . "

Na buli ni tamata e yavutaki ena dua na **veitawasei vou** : oya na " *kuvu ni soso ni vuravura* ," e dua na tikina e tauri me buli kina e dua na bula e caka ena iserau ni Kalou. Ena

cakacaka oqo, e vakaraitaka kina na Kalou na nona ituvatuva me rawata ka qai digitaki ira na digitaki era vu mai vuravura ka na cakava me ra tawamudu.

Ni buli koya na Kalou, e dau kauaitaki koya vakatabakidua na nona Dauveibuli. Raica ni sa " *buli* " koya mai na " *kuvu ni soso* " ka sa parofisaitaka duadua ga na itekitekivu oqo na nona ivalavala ca, nona mate, kei na nona lesu tale ki na ituvaki ni " *kuvu ni soso* . " Na cakacaka vakalou oqo e vakatautauvatataki ki na dua na " *daubulibuli* " ka bulia e dua na " *bilo qele* " ; e dua na matakau ena kerea na Kalou ena Jere. 18:6 kei na Roma. 9:21 . Kuria, na bula ni " *tamata* " ena vakatau ena nona " *icegu* " e ceguva na Kalou ki na nona " ***iqaqalo*** ." E sa ikoya gona dina na " *icegu* " ni pulmonary ka sega ni icegu ni yalo e vuqa era nanuma. Na veika matailalai kece oqo e vakaraitaki me vakananumi keda kina na kena malumalumu na bula ni tamata, ka vakararavi vua na Kalou me vakabalavutaki . E tiko ga vua e dua na cakamana tudei baleta na bula e kune duadua ga vua na Kalou ka vua duadua ga. E na nona lewa vakalou sa " *yaco kina na tamata me tamata bula* ." Ke vakabalavutaki na nona bula e dua na tamata vinaka se tamata ca , e baleta ga ni vakatara na Kalou. Ka ni sa yacovi koya na mate, e se vakatarogi tikoga na nona vakatulewa.

Ni bera na ivalavala ca, a buli o Atama me uasivi ka sega ni cala, ka taukena e dua na bula kaukauwa ka curu ki na bula tawamudu, ka wavoliti koya tu na veika tawamudu. Na ibulibuli ga ni nona ibulibuli e parofisaitaka na nona icavacava rerevaki.

Vakatekivu 2:8: " *Sa qai tea na Kalou o Jiova e dua na were ena tokalau mai Iteni, ka biuta kina na tamata sa bulia ko koya* ."

Na iteitei sa ikoya na iyaloyalo ni vanua vinaka duadua me baleta na tamata, ka kunea e kea na nona veika kece sara e vakabulabulataka ka vakasakiti; veisenikau totoka ka sega ni yali ka sega vakadua ni yali na nodra iboi ni iboi taleitaki e vakalevutaki me tawamudu. Na kakana oqo e cabori ena were e sega ni tara cake na nona bula, ka sa, ni bera na ivalavala ca, tu vakataki koya mai na veivakabulabulataki. Na kakana gona e kania na tamata me nona marau duadua ga. Na kena dodonu " *Na Kalou e tea e dua na iteitei* " e vakadinadinataka na nona lomana na nona ibulibuli. E yaco me dauteitei me solia vua na tamata na vanua vakasakiti oqo me bula kina.

Na vosa Iteni e kena ibalebale "were ni veivakamarautaki," ka tauri Isireli me vanua ni vakasama, na Kalou e vakatikora na Iteni oqo ena tokalau kei Isireli. Ena vuku ni nona "marau," e biuta na tamata ena were marautaki oqo na Kalou, na nona Dauveibuli.

Gen.2:9: "A sa vakatubura mai na qele na Kalou *o YaHWéH na kau kecega sa taleitaki ki na rai ka vinaka me laukana;* ***na vunikau ni bula talega e na loma ni were*** *, kei* <u>*na vunikau ni kila na vinaka kei na ca*</u> ."

Na itovo ni dua na iteitei sa ikoya na kena tiko na vunikau vuata ka solia na "vakarau-me-kana" ni nodra vuanikau e vakavuna, vata kei na nodra vuqa na kamikamica kei na suka. Era tiko kece e kea me baleta na marau duadua ga nei Atama , era se tiko duadua ga.

Ena iteitei e tiko talega kina e rua na vunikau ka veibasai sara na kedrau itovo: na " *vunikau ni bula* " ka taukena na vanua e lomadonu, " *ena lomadonu ni iteitei* ." Ena sala oqo e semati taucoko kina na iteitei kei na kena isolisoli vakaitamera. E volekata <u>*na "vunikau ni kila na ka vinaka kei na ka ca*</u> ." Sa tiko ena kena itutu, na vosa " *ca* " e parofisaitaka na rawati ni ivalavala ca. Eda sa qai rawa ni kila ni rua na vunikau oqo era sa iyaloyalo ni rua na keba ka na veivala ena vuravura ni ivalavala ca: na keba i Jisu Karisito, e vakatakarakarataki ena " *vunikau ni bula* ," me baleta na keba ni tevoro o koya , me vaka na yaca " *na vunikau* " e vakaraitaka , sa kila, sotava , veitaravi, " *vinaka " me* baleta na siga mabe ki na " *un* na kena Dauveibuli; na ka e vakatoka na Kalou me "valavala ca vua." Au vakananuma vei kemuni ni ivakavuvuli oqo ni " vinaka *kei na ca* " sai koya na rua na digidigi se rua na vuanikau veibasai sara e rawa ni yaco ka vakavuna na **galala taucoko** ni dua na " *tamata bula* " . Kevaka me a sega ni cakava oqori na imatai ni agilosi, era na se curu tikoga ki na

talaidredre eso tale na agilosi, me vaka sa vakadinadinataki oti ena gauna oqo na veika e sotavi e vuravura ena itovo ni tamata.

Ena veisolisoli kecega ni were sa vakarautaka na Kalou vei Atama, sa tiko kina na vunikau oqo " *ni kila na ka vinaka kei na ka ca* " ka sa tiko kina me vakatovolei kina na nona yalodina na tamata. Na vosa oqo " *kila* " e dodonu me kilai vinaka baleta vua na Kalou na vosa " *kila* " e taura e dua na ibalebale vakaitamera ni sotava na " *vinaka se ca* " ka na vakacegu ena cakacaka ni talairawarawa se talaidredre . Na vunikau ena were e veitokoni vakayago ga ni veivakatovolei ni talairawarawa, ka vakadewataka na vuana na ca baleta ga ni solia vua na Kalou na itavi oqo ena nona vakaraitaka me vakatabui. Na ivalavala ca e sega ni tiko ena vuanikau ia ena kena laukana, ni kilai ni sa vakatabuya na Kalou.

Vakatekivu 2:10: " *Sa lako mai Iteni e dua na uciwai me vakasuasuataka na were, ka sa wase rua mai kea me va na uciwai .* "

E vakaraitaki e dua na itukutuku vou ni **veibiu** , me vaka ga na uciwai e lako mai Iteni e wasei ki na " *va na tabana ,* " na iyaloyalo oqo e parofisaitaka na sucu ni kawatamata ka ra na tete yani e vuravura raraba na nodra kawa, se ki na va na vanua bibi, se ki na va na cagi ni lomalagi, e vuravura taucoko. Na " *uciwai* " e ivakatakilakila ni dua na tamata, na wai e ivakatakilakila ni bula ni tamata. Ena kena wasei oqo " *ki na va na tabana ,* " na uciwai e lako mai Iteni ena vakatetea na kena wai ni bula ki vuravura taucoko, ka parofisaitaka na vakasama oqo na gagadre ni Kalou me vakatetea na nona kila ki na kena dela taucoko. Ena vakayacori na nona i tuvatuva me vaka na i Vakatekivu 10 ena nodratou tawasei o Noa kei na tolu na luvena tagane ni oti na waluvu. O ira na ivakadinadina oqo ni waluvu era na vakadewataka mai na dua na itabatamata ki na dua tale na vakanananu ni itotogi rerevaki vakalou .

Eda sega ni kila se vakacava na irairai ni Vuravura ni bera na Waluvu, ia ni bera na nodra tawasei na tamata, na Vuravura e vakaitikotiko kina e dodonu me vaka e dua na konitineni e vakasuasuataki ga ena ivurevure ni wai oqo e drodro mai na Were o Iteni . Na wasawasa e loma ni vanua ena gauna oqo e sega ni tiko ka sa dua na itinitini ni Waluvu ka lako mai me robota na Vuravura taucoko me dua na yabaki . Me yacova na Waluvu, e vakasuasuataka gona na konitineni taucoko na va na uciwai oqo qai veisoliyaka na kedra veiuciwai na wai bulabula ena dela taucoko ni Vuravura mamaca. Ena gauna ni Waluvu, e lutu na Wasawasa o Gibraltar kei na Wasawasa Damudamu, e vakarautaka kina na sala me buli kina na Wasawasa na Mediterranean kei na Wasawasa Damudamu , e curuma yani na wai masima ni wasawasa . Mo ni kila ni vuravura vou ena tauyavutaka kina na Kalou na nona matanitu, ena sega kina na wasawasa me vaka na Vakatakila 21:1, me vaka ga ni sa na sega tale kina na mate. Na veisei e vua ni valavala ca, na ivalavala ca e kaukauwa duadua ena totogitaki ena wai veivakarusai ni Waluvu. Wilika na itukutuku oqo, ena ruku ni kena yasana vakaparofita duadua ga , na " *va na liga* " ni uciwai e vakatoka e va na tamata era vakatakilakilataka na tamata.

Vakatekivu 2:11 : " *Na yaca ni kenai matai ko Pisoni; sai koya sa vakavolivolita na vanua taucoko ko Avila, sa tiko kina na koula* ."

Na yaca ni imatai ni uciwai, o Pisoni se Fisoni, e kena ibalebale : levu na wai . Na vanua e tiko kina o Iteni a tea na Kalou e rairai tiko kina na vanua e vu mai kina na uciwai na Taikirisi kei na Uferetisi ena gauna oqo; me baleta na Uferetisi ena Ulunivanua o Ararata kei na Taikirisi ena Tauro. Ena tokalau kei na lomadonu kei Taki e se tiko ga kina na drano levu o Van, e levu sara kina na wai savasava . Ena kena veivakalougatataki vakalou, na wai levu e vakadonuya na bulabula vakaitamera ni were ni Kalou. Na vanua o Avila, e kilai levu ena kena koula, era kaya eso , ni tiko ena tokalau ceva kei Taki nikua . E yaco sara ina baravi kei Georgia nikua. Ia na vakadewa oqo e vakavuna e dua na leqa baleta me vaka na Vakatekivu 10:7, o " *Avila* " e dua na " *luve i Kusi ,* " o koya " *na luve i Ame ,* " ka vakaibalebaletaki vei Iciopea ka tiko ena ceva kei Ijipita. Oqo e kauti au meu kunea na vanua oqo o " *Havila* "

e Iciopea, se e Yemen, na vanua e tiko kina na keli koula , ka a solia na Ranadi ni Sipa vei Tui Solomoni.

Vakatekivu 2:12: " *Na koula ni vanua o ya sa savasava; sa kune kina na vatu ni beteli kei na onikisa* ."

Na " *Koula* " e ivakatakilakila ni vakabauta, ka parofisaitaka na Kalou me baleti Iciopea e dua na vakabauta savasava. Sa na matanitu duadua ga e vuravura me maroroya na nona iyau vakalotu na Ranadi ni Sipa ni oti na nona tiko vata kei Tui Solomoni. Me da kuria talega ki na kena yaga ni kena tu galala maroroi ena loma ni veisenitiuri ni butobuto vakalotu ka vakatakilakilataki ira na tamata ni " Vakarisito " Tokalau kei Iurope, era maroroya na kai Iciopea na vakabauta Vakarisito ka vakayacora na Siga ni Vakacecegu dina era ciqoma ena nodra sota kei Solomoni. A papitaisotaka na iApositolo o Filipi na imatai ni lotu Vakarisito ni Iciopea, me vaka e vakaraitaki ena Cakacaka 8:27–39. E dua na italatala vakailesilesi nei Ranadina o Kanidasi, ra qai ciqoma na lewenivanua taucoko na nona veivakavulici vakalotu. E dua tale na itukutuku matailalai e vakadinadinataka na nodra vakalougatataki na tamata oqo: E taqomaki ira na Kalou mai vei ira na nodra meca ena cakacaka ni ivalu e vakayacora ena lomasoli qai vakatulewataka na dausoko rogo o Vasco da Gama.

Vakadeitaka na roka ni kulidra karakarawa na kai Iciopea, *na* " *vatu onikisi* " e " karakarawa " na kena roka ka vakarautaki mai na silikoni daiokisaiti; e dua na ikuri ni iyau me baleta na vanua oqo ; baleta na kena vakayagataki ena kena buli na transistor e vakavuna me taleitaki vakalevu nikua .

Vakatekivu 2:13: " *Na yaca ni ikarua ni uciwai o Kioni; sai koya ga oqo sa wavolita na vanua taucoko ko Kusi* . "

Me da guilecava na " uciwai " ka biuta ena kena vanua na tamata era vakatakarakarataka. Na ikarua ni tamata oqo " *e wavolita na vanua o Kusa* ," oya o Iciopea. Era na tubu na kawa i Semi ena vanua o Arepea me yaco sara i Perisia. E wavolita dina na vanua o Iciopea, sa rawa kina me vakatakarakarataki ka vakatokai ena yaca ni " *uciwai* ," " *Kioni* ." Ena noda iotioti ni veisiga, na vanua wavolita oqo e "Musolomani," na lotu ni Arapea kei Perisia. E vakavotukanataki gona na ituvatuva ni itekitekivu ni veibuli ena icavacava ni gauna.

Vakatekivu 2:14: " *Na yaca ni ikatolu ko Itikili ; sai koya oqo sa drodro ki na tokalau kei Asiria. Na ikava ni uciwai ko Uferetisi* . "

" *Hidekel* " kena ibalebale na " Uciwai na Taika " , kei ira na tamata era digitaki era na Idia e vakatakarakarataki ena "Taika ni Bengal"; Esia kei na kena veivanua ena Tokalau e vakatokai vakailasu me " na matatamata dromodromo " sa parofisaitaki kina ka kauwaitaki ka sa tu dina " *ena tokalau kei Asiria* " . Ena Tani. 12, e vakayagataka na Kalou na ivakatakilakila ni " *uciwai " se "Taika"* ka dau kania na tamata oqo me vakaraitaka na veivakatovolei ni lotu Kavitu ka yaco ena maliwa ni 1828 kei na 1873, ena vuku ni levu ni mate vakayalo e vakavuna.

Na yaca " *Uferetisi* " e kena ibalebale: senikau, vuavuai vinaka. Ena parofisai ni Vakatakila, " *na Uferetisi* " e vakatakarakarataka na Tokalau kei Iurope kei na kena veitabana, na Amerika kei Ositerelia, ka vakaraitaka na Kalou me lewa na matanitu vakalotu vakapope ni Roma, ka vakayacana vata kei na kena koro, " *Papiloni na Ka Levu* ." Na laini i Noa oqo ena i Jefeca, e toso ina tokalau me yaco i Kirisi kei Urope, qai toso ina vualiku me yaco i Rusia. O Iurope na qele e sotava kina na vakabauta Vakarisito na kena veivakatorocaketaki vinaka kei na kena ca kece ni oti na nodra lutu vakamatanitu o Isireli; na vosa vakatautauvata "senikau, vua" e dodonu ka me vaka na ivakatakilakila, era na lewe levu cake na luve i Lia, na yalewa sega ni lomani, mai vei ira na luve i Rejeli, na watina e lomana o Jekope.

E vinaka me kunei ena itukutuku oqo na veivakananumi ni dina ga ni nodra iotioti ni veisei vakalotu kece, na va na mataqali veivanua vakavuravura oqo e tiko vei ira na Kalou dauveibuli vata ga me Tamada , me vakadonui kina na nodra bula.

Vakatekivu 2:15: " *A sa kauta na tamata na Kalou ko Jiova ka biuti koya ki na Were ko Iteni me cakacakataka ka maroroya .* "

E solia na Kalou vei Atama e dua na cakacaka e oka kina na " *teitei kei na yadra* " ni were. Na ivakarau ni teitei oqo e sega ni kilai vei keda, ia e vakayacori ka sega ni dua na oca ni bera na ivalavala ca. Similarly , ni sega e dua na ivakarau ni veivakacacani ena veika buli kecega, na nona yadra e vakarawarawataki sara vakalevu. Ia na itavi ni yadra oqo e vakaibalebaletaka na kena tiko e dua na leqa ka na sega ni dede sa na dua na kena ituvaki dina ka dodonu: na veivakacalai vakatevoro ni vakasama vakatamata ena iteitei vata ga oqo .

Vakatekivu 2:16: " *A sa vakarota na tamata ko Jiova na Kalou, ka kaya, Sa rawa mo kana mai na veivunikau kecega e na were:* "

E levu sara na vunikau vuata era biu tu vakarawarawa me vakayagataka o Atama. E vakarautaka vua na Kalou e levu tale na ka e sega wale ga ni nona gagadre, oya me vakaceguya na nona gagadre ni kakana ena kena duidui na kena kamikamica kei na kena iboi. E marautaki na nona solia na Kalou, ia e imatai ga ni tiki ni dua na " *ivakaro* " e solia vei Atama. Na ikarua ni iwase ni " *ivakaro* " oqo e tarava mai.

Vakatekivu 2:17: " *Ia na kau ni kila na ka vinaka kei na ka ca mo kakua ni kania, ni ko na mate vakaidina e na siga ko na kania kina* ."

Ena " *ituvatuva* " ni Kalou, e bibi sara na tikina oqo, baleta na veivakarerei e vakaraitaki ena vakayagataki tikoga ena gauna ga e sa vakaoti ka vakayacori kina na talaidredre, na vua ni ivalavala ca. Ka kakua ni guilecava, me vakayacori kina na ituvatuva ni veivakaduavatataki raraba ni ivalavala ca, ena dodonu me lutu o Atama. Me kilai vakavinaka na ka ena yaco, meda nanuma tiko ni se tiko duadua ga o Atama ena gauna e vakaroti koya kina na Kalou ena nona vakaraitaka na nona " *ivakaro* " me kua ni kana mai na " *vunikau ni kila na vinaka kei na ca* " oya me kua ni vakani ena vakasama ni tevoro. Kuria, ena dua na ituvaki ni bula tawamudu, e dodonu me vakamacalataka vua na Kalou na ibalebale ni "mate". Baleta na veivakarerei e tiko kina, ena ka oqo " *o na mate* ". Me vakalekalekataki, e solia na Kalou vei Atama e dua na veikau ia e vakatabuya vua e dua na vunikau. Ka vei ira eso na tamata na vakatabui duadua oqo e sega ni vosota rawa, sa ikoya na gauna e vunitaka kina na vunikau na veikau , me vaka e vakavuvulitaka na vosa . Na kana mai *na "vunikau ni kila na vinaka kei na ca* " e kena ibalebale me da kania na ivakavuvuli ni tevoro, ka sa vakabulabulataki tu ena yalo ni talaidredre vua na Kalou kei na nona lewa dodonu. Baleta na " *kau* " vakatabui e biu tu ena were e ivakatakarakara ni nona tamata , me vaka ga *na "vunikau ni bula* " e ivakatakarakara ni tamata o Jisu Karisito.

Gen.2:18: " Sa qai *kaya na Kalou o Jiova , E sega ni vinaka me tiko duadua ga na tamata , au na cakava vua e dua na dauveivuke e ganiti koya .* "

Na Kalou e bulia na vuravura kei na tamata me vakatakila na nona vinaka kei na ca ni tevoro. Na Nona ituvatuva ni veivakabulai e vakatakilai vei keda ena veika e tarava mai. Me kilai, kila ni tamata e vakayacora na itavi ni Kalou vakataki koya, o koya e vakavuna me vakasama , cakacaka, ka vosa me vaka ga na nona vakasama, cakacaka, ka vosa. Na imatai ni Atama oqo e ivakatakarakara vakaparofisai kei Karisito, o koya ena vakaraitaka o Paula me Atama vou.

Me vakatakila na ca ni tevoro kei na vinaka ni Kalou, sa dodonu vei Atama me valavala ca me rawa ni lewa na vuravura na tevoro ka vakatakilai raraba na nona cakacaka ca. Na vakasama ni veiwatini e tiko ga ena vuravura e buli me baleta na ivalavala ca, baleta ni duo vakaoqo e buli e baleta e dua na vuna vakayalo ka parofisaitaka na veimaliwai ni Karisito vakalou kei na nona Yalewavou ka digitaka na nona digitaki. E dodonu me kila na Digitaki ni o koya e vakacacani ka rawata talega na ituvatuva ni veivakabulai e vakarautaka na Kalou; o

koya e dua na dauvakacaca ni ivalavala ca e gadrevi vua na Kalou me rawa kina vua me vakalewai koya vakaoti na tevoro, ka rawata na nona loloma veivueti baleta, ni kila vinaka na nona itavi me baleta na kena tu na ivalavala ca, o koya sara ga ena sauma na isau ni veisorovaki ni ivalavala ca vei Jisu Karisito. O koya gona, imatai, e kunea na Kalou ni sega ni vinaka na tiko taudua ka sa rui levu na nona gadreva na loloma ka sa tu vakarau me sauma vakalevu na isau me rawata kina. Na kabani oqo, na mata-ki-mata oqo, ka vakatara na veiwasei, na Kalou e vakatoka me " *veivuke* " kei na tamata ena taura na vosa ena evoking na nona itokani vakatamata yalewa. Na kena dina, ena vukei koya me lutu ka dreti koya ki na ivalavala ca ena loloma. Ia na loloma oqo nei Atama vei Ivi sa vaka na loloma i Karisito vei ira na nona digitaki era kunei ni ra tamata ivalavala ca, ka dodonu me ra mate tawamudu.

Gen.2:19: "A sa bulia mai na qele na Kalou *o YaHWéH na manumanu kecega ni vanua kei na manumanu vuka kecega ni lomalagi, ka kauti ira mai vei Atama me raica se cava ena vakayacani ira kina: ia na yaca cava ga e vakatoka o Atama vei ira na manumanu bula kecega, sai koya oqori na yacadra* . "

O koya e cecere e solia e dua na yaca ki na veika e lailai sobu vua. E vakayacani koya na Kalou, ena nona solia vei Atama na dodonu oqo, e vakadeitaka kina na nona lewa na tamata na veika bula kece e vuravura. Ena imatai ni ivakarau ni veibuli vakavuravura oqo, sa vakalailaitaki kina na veimataqali manumanu ni veikau kei na manumanu vuka ni lomalagi, ka kauti ira mai na Kalou vei Atama, me vaka ga na nona na liutaki ira vakaveiwatini vei Noa ni bera na waluvu.

Vakatekivu 2:20: " *A sa vakayacana o Atama na manumanu kecega, kei na manumanu vuka kecega ni lomalagi, kei na manumanu kecega ni vanua ; ia vei Atama e sega ni kune e dua na dauveivuke e veiganiti kei koya* . " Na veika e vakatokai me manumanu kila ni bera na itukutuku makawa era a buli ni oti na ivalavala ca me vakalevutaka na kena revurevu ni vosa ni cudruvi vakalou ka na vakacacana na entire na . Ena gauna ni tawacala , na bula ni manumanu e vakarautaki mai na " *bulumakau* " yaga vua na tamata, " *na manumanu vuka ni cagi* ," kei na " *manumanu ni vanua* " tu vakataki koya vakalevu cake . Ia ena ivakamacala oqo, e sega ni kunea e dua na kena veibasai vakatamata baleta ni se bera ni bula tiko.

Gen.2:21: " *Sa qai vakavuna na Kalou o YaHWéH me moce vakalevu vei Atama, ka sa moce ; ka taura e dua na nona sui ka sogota na lewena me kena isosomi* . "

Na fomu e soli ki na veisele oqo e vakaraitaka tale na cakacaka ni veivakabulai. Ena Maikeli, na Kalou e kauti koya tani mai lomalagi, e biuta ka tawasei koya mai vei ira na nona agilosi vinaka, ka sa ikoya na ivakarau ni " *moce titobu* " ka sa plunged kina o Atama. Ena Jisu Karisito, ka sucu vakayago, sa kau tani kina na sui vakalou ka, ni oti na nona mate kei na tucaketale, mai vei iratou na nona iapositolo lewe tinikarua, sa bulia kina na nona " *dauveivukei* ," ka sa taura na nona irairai vakayago kei na nona ivalavala ca ka sa solia vua na nona "Yalo Tabu." Na ibalebale vakayalo ni vosa oqo " *dauveivukei* " e levu baleta ni solia ki na nona Lotu, na nona Digitaki , na itavi ni dua na " *dauveivukei* " ena nona vakayacora na ituvatuva ni veivakabulai kei na veivakaduavatataki raraba ni ivalavala ca kei na nodra icavacava na tamata ivalavala ca.

Vakatekivu 2:22: " *A sa bulia na Kalou ko Jiova e dua na yalewa mai na sui sa taura mai vua na tagane, ka kauta mai vua na tagane* ."

O koya gona, na kena buli na yalewa e parofisaitaka na kena buli na Digitaki i Karisito. Ni sa lako mai vakayago na Kalou sa bulia kina na nona lotu yalodina, ka vakacacani ena kena itovo vakayago. Me vakabulai ira na digitaki mai na yago , e dodonu me vakayago na Kalou. Ka vakakina, ni sa taukena na bula tawamudu vei koya , sa lako mai me wasea vei ira na nona digitaki.

Gen.2:23: " *A sa kaya ko Atama, Oqo na sui ni suiqu, kei na lewe ni lewequ : ena vakatokai ko koya me yalewa, ni sa kau tani mai vua na tagane* ."

Na Kalou e lako mai ki vuravura me mai vakadonuya na ivakarau vakavuravura me rawa kina vua me tukuna me baleta na nona Digitaki na ka e tukuna o Atama me baleta na nona itokani yalewa ka vakatoka vua na yaca " *yalewa* ." Oqo e matata cake ena vosa vaka-Iperiu baleta ni vosa vakatagane me baleta na tagane, "ish," e yaco me "isha" me baleta na vosa vakayalewa me baleta na yalewa. Ena ivalavala oqo, e vakadeitaka kina na nona lewai koya. Ia ni sa kau tani mai vua, ena yaco me sega ni vakaiyalayala na " *yalewa* " oqo, me vaka ni sa vinakata na " *sui* " e kau tani mai na yagona me lesu tale vua ka taura na kena itutu. Ena ka duatani oqo, ena vakila o Atama vei watina na veika vata ga ena vakila e dua na tina me baleta na gone e vakasucuma ni sa colata oti ena ketena. Ka sa bulataka talega na veika e sotavi oqo na Kalou baleta ni veika bula e bulia wavoliti koya era gone era lako mai vua; ka vakavuna me Tina me vaka ga na Tama.

Vakatekivu 2:24: " *O koya oqo ena biuta kina na tagane na tamana kei na tinana, ka la'ki duavata kei na watina, ka rau na yaco me duabau ga* ."

Ena tikina oqo, e vakaraitaka kina na Kalou na nona ituvatuva me baleti ira na nona digitaki, ka na dau dodonu me ra muduka na veiwekani vakavuvale vakayago me ra veiwekani kei na Digitaki ka vakalougatataka na Kalou. Ka me da kakua ni guilecava ni, imatai, vei Jisu Karisito , a biuta o Maikeli na nona itutu vaka Tamada Vakalomalagi me lako mai ka rawata na nodra loloma na nona tisaipeli digitaki e vuravura ; oqo me yacova sara na nona cakitaka na nona vakayagataka na nona kaukauwa vakalou me valuta na ivalavala ca kei na tevoro . Eke, eda kila kina ni sega ni tawasei rawa na ulutaga **ni veibiu** kei **na veimaliwai** . E vuravura, e dodonu me **tawasei** vakayago na digitaki mai vei ira e lomana me rawa ni curu ki na veimaliwai **vakayalo** ka yaco me "duavata" kei Karisito kei ira kece na nona digitaki, kei ira na nona agilosi yalodina vinaka.

Na gagadre ni " *rib* " me lesu tale ki na kena vanua taumada e kunea na kena ibalebale ena nodrau veimaliwai vakaveiwatini na tamata, e dua na ivalavala ni yago kei na yalo ka rau sa duabau kina vakayago na tagane kei na yalewa.

Vakatekivu 2:25: " *Erau sa luvawale ruarua na tagane kei na watina, ka rau sa sega ni madua* ."

Na luvawale vakayago e sega ni vakaleqai ira kece. E tiko eso era dau vakayacora na veika bula. Ka ena itekivu ni itukutuku ni tamata, na nudity vakayago e sega ni vakavuna na " *madua* . " Na irairai ni " *madua* " ena vu mai na ivalavala ca, me vaka ni kana mai na " *vunikau ni kila na ka vinaka kei na ca* " e rawa ni dolava na vakasama ni tamata ena kena vakayacori me sotava na veika e sega ni kilai taumada ka sega ni kauwaitaki. Na kena dina, na vua ni kau vakatabui ena sega ni vakavuna na veisau oqo, ena sala ga, baleta ni o koya e veisautaka na ivakavuvuli ni veika kei na lewaeloma sai koya na Kalou ka sai koya duadua ga. Sai koya ena vakatubura na vakila ni " *madua* " erau na vakila na veiwatini ivalavala ca ena nodrau vakasama me baleta na nodrau luvawale vakayago, ka na sega ni vakavuna; baleta na cala ena vakaitovo ka na baleta ga na talaidredre e vakayacori, e raica na Kalou.

Ni vakalekalekataka na ivakavuvuli ni Vakatekivu 2, e vakaraitaka taumada vei keda na Kalou na kena vakatabui na vakacegu ni ikavitu ni siga se Siga ni Vakacecegu, ka parofisaitaka na vakacegu levu ka na soli ena ikavitu ni mileniumi vua ruarua na Kalou kei ira na nona digitaki yalodina. Ia na vakacegu oqo e dodonu me qaqa ena ivalu vakavuravura ena vakayacora na Kalou me valuta na ivalavala ca kei na tevoro, ena nona vakayago vei Jisu Karisito. Na veika e sotava o Atama e vuravura e vakaraitaka na ituvatuva ni veivakabulai oqo e vakasamataka na Kalou. Ena Karisito, a yaco me tamata me bulia na nona Digitaki vakayago ka na qai rawata ena kena itinitini e dua na yago vakalomalagi tautauvata kei ira na agilosi.

Vakatekivu 3

<u>Na tawasei mai na ivalavala ca .</u>

Vakatekivu 3:1: "Ia *sa vuku cake na gata mai na manumanu kecega ni vanua sa bulia na Kalou ko Jiova. A sa kaya vua na yalewa , Sa kaya beka na Kalou , Mo drau kakua ni kania na vua ni kau kecega e na were?* "

Na " *gata* " dravudravua e a kalouca ni a vakayagataki me dua na dauveiqaravi mai vei ira na " *vuku* " duadua vei ira na agilosi e bulia na Kalou. Na manumanu, oka kina na manumanu vuka me vaka na " *gata* ," era sega ni vosa ; na vosa e dua na ka vakasakiti ni iserau ni Kalou e soli vua na tamata. Na tevoro e vakavuna me vosa na yalewa ena dua na gauna e tawasei koya kina kei watina. Na veivakaduiduitaki oqo ena vakadinadinataka ni veivakamatei vua baleta ni tiko o Atama, ena dredre cake vua na tevoro me liutaki ira na tamata me ra talaidredre ki na ivakaro ni Kalou.

E vakaraitaka o Jisu Karisito na nona tiko na tevoro, o koya e vakatoka ena nona kaya ena Joni 8:44 ni o koya " *na tama ni lasu kei na daulaba mai na ivakatekivu* . " Na nona vosa e kena inaki me luluqa na veivakadeitaki vakatamata kei na " Io se Sega " e gadrevi mai vua na Kalou , e kuria na "ia" oqori se na "perhave" dina. Na i vakaro e solia na Kalou e a ciqoma o Atama, ka qai vakadewataka vei watina, ia e sega ni rogoca na domo ni Kalou ka solia na i vakaro. O koya gona, na nona vakatitiqa e vakatau vei watina, me vaka: "E kila beka o koya na ka e tukuna vua na Kalou?"

Vakatekivu 3: 2 : " *Sa kaya na yalewa vua na gata , E rawa ni keirau kania na vua ni kau ni were* . "

Na ivakadinadina e vaka me tokona na nona veibeitaki na tevoro ; e dau vakasama qai vosa vakavuku . Na " *yalewa* " e cakava na imatai ni nona cala ena nona sauma na " *gata* " e vosa ; ka sega ni kena ivakarau. Taumada, e vakadonuya na vinaka ni Kalou e solia vei rau na kena rawa ni rau kania na vuanikau kece, vakavo ga na kena e vakatabui.

Gen.3: 3 : " *Ia na vua ni kau sa tu ena loma ni were, sa kaya na Kalou , Dou kakua ni kania, dou kakua talega ni tara, de dou mate* . "

Na nona vakadewataka o Atama na itukutuku ni ituvatuva vakalou e laurai ena vosa " *de ko mate* ." Oqo e sega ni vosa dina e tukuna na Kalou, ni a kaya vei Atama: " *na siga o kania kina, o na mate vakaidina* ." Na vakamalumalumutaki ni vosa ni Kalou ena vakauqeta na kena vakaoti na ivalavala ca. Ena nona vakadonuya na nona talairawarawa vua na Kalou ena vuku ni dua na vu ni " *rere* ," na " *yalewa* " e solia vua na tevoro na madigi me vakadeitaka na " *rere* ," oqo, ka, me vaka e kaya, e sega ni dodonu.

Vkte. 3: 4 : " *Sa qai kaya na gata vua na yalewa, Drau na sega ni mate vakaidina* ; "

Ka sa vakatakilai koya na Daulasu Levu ena vosa oqo ka veisaqasaqa kei na vosa ni Kalou: " *dou na sega ni mate* ."

Vakatekivu 3: 5 : " *Ia sa kila na Kalou ni siga dou na kania kina, ena qai dolava na matamudou, dou na vaka na kalou, dou na kila na ka vinaka kei na ka ca* . "

Sa dodonu me vakadonuya ena gauna oqo na ivakaro e solia na Kalou, ka vakavuna e dua na vakasama ca ka nanumi koya ga: E vinakata na Kalou me maroroi iko tikoga ena bula vakaloloma kei na bula vakaloloma. E vinakata vakaikoya me tarovi iko mo kua ni vakataki koya. E vakaraitaka na kilai ni vinaka kei na ca me dua na ka vinaka e vinakata na Kalou me maroroya me baleti koya duadua ga. Ia kevaka e dua na kena yaga me da kila na ka vinaka, e vei na kena yaga me da kila na ka ca? Na vinaka kei na ca erau veibasai sara me vaka na siga kei na bogi, na rarama kei na butobuto, ka vua na Kalou, na kila ka e oka kina na kena sotavi se caka e dua na ka. Na kena dina, sa solia oti na Kalou vua na tamata na kila **vakavuku** ni vinaka kei na ca ena **nona vakadonuya** na veivunikau ni were ka **vakatabuya** na kena e

vakatakarakarataka na "vinaka kei na ca"; baleta ni sa dua na iyaloyalo vakatakarakara ni tevoro ka sotava vakaidina veitaravi, " *vinaka* " qai " *ca* " ena nona talaidredre vua na nona Dauveibuli.

Gen. 3: 6 : "Ia *ni sa raica na yalewa ni sa vinaka na kau me kakana, ka taleitaki ki na mata, ka sa vinakati me vakavukui kina e dua , sa taura mai na vuana, ka kania : a sa solia talega vua na watina, sa tiko vata kei koya: a sa kania ko koya* . "

Na vosa mai vua na gata e tiko na kena revurevu, sa yali na vakatitiqa ka sa vakadeitaka vakalevu cake na marama ni sa tukuna vua na gata na ka dina. Na vuanikau e vaka me vinaka ka taleitaki vua, ia e cake mai na veika kece, e lewai koya me " *talei me dolava na vakasama* ." E rawata na tevoro na vua e vinakati; sa qai vakacurumi koya ga me muria na nona itovo ni vukitani. Ia ena nona kania na vuanikau vakatabui , sa yaco kina o koya me vunikau ni kila na ka ca. E sinai ena loloma vei watina, mai vei koya e sega ni tu vakarau me ciqoma na nona tawasei **,** Atama e vinakata me wasea na nona icavacava rerevaki baleta ni kila ni Kalou ena vakayagataka na nona veivakadonui vakayago. Ka ena nodrau kania na vuanikau vakatabui ena kena veitaravi, erau na vakararawataki kina na veiwatini taucoko ena nona veiliutaki vakasaurara na tevoro. Ia, e veibasai, na loloma vakaitamera oqo e vaka na loloma ena vakila o Karisito vua na nona Digitaki, ka vakadonuya talega me mate ena vukuna. E rawa gona ni kilai Atama na Kalou.

Vakatekivu 3: 7 : " *Sa qai tadola na matadrau ruarua, ka rau sa kila ni rau sa luvawale: ka rau sa cula vata na drau ni lolo, ka cakava na nodrau i sulu* . "

Ena gauna o ya, ni sa vakaotia na ivalavala ca na veiwatini vakatamata, sa tekivu kina na wiliwili ni 6,000 na yabaki sa tuvanaka na Kalou. Kena imatai, e veisautaka na Kalou na nodra lewaeloma. Na mata ka a vakavuna na gagadre ni vuanikau " *taleitaki ki na rai* " era sa vakacacani ena dua na vakatulewa vou ni veika. Ka sa veisau na vinaka e nuitaki ka vakasaqarai me dua na ka ca , me vaka ni ra vakila na " *madua* " me baleta na nodra luvawale, ka me yacova mai na gauna oya e sega ni dua na leqa e vakavuna, se vei ira se vua na Kalou. Na luvawale vakayago e sega ni ubi e sa ikoya ga na tiki vakayago ni luvawale vakayalo erau a kunei rau kina na veiwatini talaidredre. Na luvawale vakayalo oqo e kauta laivi vei ira na lewa dodonu vakalou ka curu yani vei ira na itotogi ni mate, ka vakakina na kena vakaraitaki na nodra luvawale sa imatai ni kena revurevu ni mate e solia na Kalou. O koya gona, na mate e vu mai na kena kilai na ca e sotavi; ka vakavuvulitaka o Paula ni sa kaya ena Roma. 6:23: " *ni sa i sau ni valavala ca na mate* ." Me ubia na nodrau luvawale, erau a vakayagataka na veiwatini talaidredre e dua na sasaga vakatamata ka oka kina na " *cula na drauni lolo* " me caka kina na " *beleti* ." Na ivalavala oqo e vakatayaloyalotaka vakayalo na sasaga ni tamata me vakadodonutaki koya ga. Na " *beleti* " ena yaco me ivakatakilakila ni " *dina* " ena Efeso. 6:14. Na " *beleti* " e caka mai na " *drauni lolo* " mai vei Atama e sa veibasai kina, e dua na ivakatakarakara ni **lasu** e vunitaki koya kina na tamata ivalavala ca me vakacegui koya kina .

Gen.3: 8 : " *Erau sa rogoca na domo ni Kalou o Jiova ni sa lako voli ena were ena siga batabata: rau sa qai vunitaki rau o Atama kei na watina mai na mata i Jiova na Kalou ena maliwa ni veivunikau ni were* . "

O koya e vakasaqara na reini kei na yalo e kila na veika e se qai yaco walega oqo kei na veika e salavata kei na nona ituvatuva ni veivakabulai . Oqo ga na imatai ni kalawa ka na solia vua na tevoro e dua na vanua me vakaraitaka kina na nona vakasama kei na nona itovo ca. Ia e dodonu me sotava na tamata baleta ni levu na ka me tukuna vua. Ia oqo sa sega ni totolo na tamata me sotava na Kalou, na Tamana, na nona Dauveibuli , o koya sa vakasaqara tiko oqo me dro ga, sa rui rerevaka vakalevu na nona rogoca na nona veivakacacani. Ia e vei e rawa ni vuni kina e dua ena were oqo mai na mata ni Kalou? Eke talega, na vakabauta ni " *veivunikau ni were* " e rawa ni vunitaki koya mai na matana, e vakadinadinataka na ituvaki ni vakasama e lutu kina o Atama me tekivu mai na gauna e yaco kina me tamata ivalavala ca.

Vkte.3: 9 : " *Ia sa kacivi Atama na Kalou o YaHWéH , ka kaya vua, O sa tiko evei?* "

E kila vinaka sara na Kalou na vanua e vuni tu kina o Atama, ia e tarogi koya ena taro, " *O sa tiko e vei?* " me dodoka yani na liga ni veivuke ka dreti koya yani ki na nona vakatusa na nona ivalavala ca.

Vakatekivu 3:10 : " *A sa kaya ko koya , Au sa rogoca na domomuni e na were, ka'u sa rere, ni'u sa luvawale: ka'u sa vunitaki au .* "

Na isau nei Atama e sa ikoya sara ga e dua na vakatusa ni nona talaidredre, ka na vakayagataka na Kalou na nona vosa me rawata kina na Nona sala ni vakaraitaka na veika e sotavi ena ivalavala ca.

Vakatekivu 3:11 : " *Sa qai kaya na Kalou o Jiova , " O cei e tukuna vei iko ni o sa luvawale ? O sa kania beka na vua ni kau au a vakarota vei iko mo kakua ni kania ?* "

E vinakata na Kalou me vakasauraratataki Atama me vakatusa nona ivalavala ca. Mai na dua na deduction ki na dua tale, e tinia ena nona tarogi koya na taro vakamatata: " *O a kania beka na vunikau au a vakatabui iko mo kania mai kina?* "

Gen.3:1 2 : " *A sa kaya na tamata , Na yalewa ko ni sa solia me keirau tiko vata, sa solia vei au na vua ni kau, ka'u sa kania .* "

Dina ni dina, ia e sega ni lagilagi na isaunitaro nei Atama. E taura tu na ivakatakilakila ni tevoro ka sa sega ni kila me sauma na io se sega, ia me vakataki Setani, e sauma ena dua na sala vakavolivolita me kakua ni vakatusa walega na nona cala levu. E lako sara yani me vakananuma vua na Kalou na nona tikina ena ka e sotava, ni a solia vua na watina, na imatai ni cala, e nanuma, e liu vua. Na tiki kaukauwa duadua ni italanoa oqo sai koya ni sa dina kece ka sega ni sega ni kila na Kalou me vaka ni a gadrevi na ivalavala ca ena nona ituvatuva. Ia na vanua e cala kina oya ni nona muria na ivakaraitaki ni yalewa, sa vakaraitaka kina na nona taleitaki koya me vakaleqai kina na Kalou, ka oqo na nona cala levu duadua. Baleta mai na ivakatekivu, na ka e vinakata na Kalou me da lomani vakalevu cake mai na veika kecega kei na tamata kecega.

Gen.3:1 3 : " *Sa qai kaya na Kalou ko Jiova vua na yalewa , Na cava o sa cakava kina oqo ? A sa kaya na yalewa , Sa vakacalai au na gata ka'u sa kania .* "

Sa qai vuki na Turaganilewa levu vua na yalewa e beitaki koya na tagane ka eke talega na nona sauma na yalewa e salavata kei na dina ni veika dina: " *Sa vakacalai au na gata, ka'u sa kania* ." E vakatara kina me vakacalai koya ka sa nona ivalavala ca vakayago.

Gen.3:1 4 : " *A sa kaya na Kalou ko Jiova vua na gata , Ni ko sa cakava oqo, ko sa cudruvi vakalevu cake vei ira na manumanu kecega, kei na manumanu kecega ni vanua: ko na lako voli e ketemu, ka ko na kania na kuvu ni soso e na veisiga kecega ni nomu bula .* "

Ena gauna oqo, e sega ni taroga na Kalou na " *gata* " na vuna e cakava kina oqo, baleta ni kila vinaka na Kalou ni a vakayagataki koya me daurairai mai vei Setani, na tevoro . Na icavacava e solia na Kalou vua na " *gata* " e baleta dina na tevoro vakataki koya. Vei " *na gata* " na kena vakayagataki e totolo sara, ia vei koya na tevoro e dua na parofisai ka na vakayacori ni oti na nona qaqa o Jisu Karisito ena ivalavala ca kei na mate. Me vaka na Vakatakila 12:9, na imatai ni iwalewale ni kena vakayagataki oqo sai koya na nona vakasavi tani mai na matanitu vakalomalagi, vata kei ira na agilosi ca ena nona keba. Era sa biu sobu ki vuravura, ka ra na sega vakadua ni biuta me yacova na nodra mate , ka me dua na udolu na yabaki, vakatikitikitaki tu ena vuravura lala, ena curuoso o Setani ena kuvu ni soso ka sa kidavaki ira era sa mate ena vukuna kei na galala e vakayagataka cala . Ena vuravura sa cudruvi ira na Kalou, era na ivalavala me vaka na gata, era na rere ka qaqarauni baleta ni ra sa vakadrukai mai vei Jisu Karisito ka ra dro tani mai na tamata sa yaco me nodra meca. Era na vakaleqai ira na tamata era vuni tu ena sega ni laurai ni nodra yago vakasilesitieli ena nodra vakatikori ira me ra veivala.

Gen.3:1 5 : " *Au na biuta na veimecaki ena kemudrau maliwa kei na yalewa, kei na nomu kawa kei na nona kawa ; ena vakamavoataka na ulumu, ia o na vakamavoataka na yavana .* "

Ni vakayagataki ki na " gata ," na malanivosa oqo e vakadeitaka na bula dina ka raica. Na kena vakayagataki vua na tevoro e matailalai cake. Na veimecaki ena maliwa ni nona keba kei na kawatamata e vakadeitaki ka kilai. " *Na kawa ni yalewa sa vakamavoataka na uluna* " ena nona na Karisito kei ira na nona digitaki yalodina. Ena qai vakarusa o koya, ia ni bera o ya, era sa na rawata tudei na tevoro me ra " *vakamavoataka na iqaqalo* " ni " *yalewa* ", na Digitaki i Karisito vakataki koya , taumada , ena " *iqaqalo* " oqo. Baleta na " *iqaqalo ni yava* " sa ikoya na vanua ni veitokoni ni yago ni tamata me vaka ni " *na vatu ni tutu* " sa ikoya na vatu e tara kina na valetabu vakayalo ni Kalou.

Vkte.3:1 6 : " *Vua na yalewa sa kaya ko koya , Au na vakalevutaka vakalevu na nomu rarawa ni ko sa vakasucu gone, ko na rarawa ni ko sa vakasucu gone, ia na nomu gagadre ena tiko vua na watimu, ia ena lewai iko ko koya .* "

Ni bera ni vakasucumi ena nona mate, ena dodonu me " *vakararawataki na marama ena nona bukete* "; ena " *vakasucu ena rarawa* ," na veika kece e vakayacori vakaidina ka raica. Ia eke tale ga, e dodonu me dikevi na ibalebale vakaparofisai ni matakau. Ena Joni 16:21 kei na Vakatakila 12 :2, " *na yalewa ena mosi ni vakasucu* " e vakatakarakarataka na Lotu i Karisito ena veivakacacani ni matanitu o Roma ka qai veivakacacani vakapope ena gauna Vakarisito .

Gen.3:1 7 : "Ia *sa kaya vei Atama ko koya , Ni ko sa talairawarawa ki na domo i watimu, ka ko sa kania na vua ni kau ka'u a vakarota vei iko , ka kaya, Mo kakua ni kania : sa cudruvi na qele e na vukumu: ena rarawa ko na kania kina na vuana ena veisiga kecega* " .

Ni lesu tale vua na tamata oya, e vakaraitaka vua na Kalou na ivakamacala dina ni nona ituvaki, e dau saga vakamadua me vunitaka. Sa taucoko na nona cala, ka na kunea talega ko Atama ni bera ni vakabulai koya, ena liutaki koya na nona mate ena veitaravi ni veivakacacani ka na vakavuna eso me ra vinakata cake na mate mai na bula. Na cudruvi ni qele e dua na ka rerevaki, ka na vulica o Atama ena buno ni matana.

Gen.3:1 8 : " *Ena vakatubura vei iko na veico kei na veico vakavotona, o na kania na veivunikau ni vanua .* "

Na teitei rawarawa ni Were o Iteni sa oti, sa sosomitaki ena veivala sega ni mudu me baleta na co ni idabedabe , " *brambles, thorns* " kei na co ca ka vakalevutaki ena qele ni vuravura. Na veika kece sara mai na vosa ni cudruvi oqo ni qele ena vakatotolotaka na mate ni kawatamata baleta, ena "toso" vakasaenisi, na tamata ni iotioti ni veisiga ena vakamatei koya ena nona biuta na poisoni ni kemikali ena qele ni nona iteitei, me vakaotia na co ca kei na manumanu lalai veivakaleqai. Na kakana e levu qai rawarawa na kena rawati ena sega tale ni tiko ena taudaku ni were ena vakasavi tani kina, vata kei na watina, e lomana na Kalou.

Gen.3:1 9 : " *Ena buno ni matamu ko na kania kina na madrai, me yacova ni o sa lesu tale ki na qele, o sa kau mai kina ; ni ko sa kuvu ni soso, ia ko na lesu tale ki na kuvu ni soso .* "

Na icavacava oqo e lutu vei ira na tamata e vakadonuya na ivakarau e vakaraitaka kina na Kalou na nona bulibuli kei na kena buli vakadodonu, mai na " *kuvu ni soso ni vuravura* ." E vulica o Atama ena nona ilavo kei na noda ilavo na cava e okati kina na mate, me vaka e vakauqeta na Kalou. Me da raica vakavinaka ni tamata mate e sega tale ni dua na ka, e " *kuvu ni soso* ," ka sega ni dua na yalo bula e taudaku ni " *kuvu ni soso* " oqo ka sa basika mai na yago mate oqo. Dauv. 9 kei na so tale na vosa e vakadeitaka na ituvaki oqo ni ituvaki vakayago.

Vakatekivu 3:20 : "A *sa vakayacana na watina ko Atama ko Ivi : ni sa tinadra na tamata kecega sa bula ko koya .* "

Eke talega, e vakatakilakilataka kina o Atama na nona lewa na " *yalewa* " ena nona solia vua na yacana " *Ivi* " se "Bula" ; e dua na yaca e vakadonui me dua na yavu ni dina ni itukutuku ni kawatamata. Eda sa kawa vakayawa kece , sucu mai vei Ivi, na wati Atama vakacalai, ka a vakadewataki kina na vosa ni cudruvi ni mate ka na vakadewataki tikoga me yacova na lesu tale mai lagilagi i Jisu Karisito ena itekivu ni vulaitubutubu ni 2030.

Vakatekivu 3:21 : " *A sa cakava na Kalou ko Jiova nai sulu kuli ni manumanu vei Atama kei na watina, ka vakaisulutaki rau* ."

E sega ni guilecava na Kalou ni nodrau ivalavala ca na veiwatini vakavuravura e tiki ni nona ituvatuva ni veivakabulai, ka na qai taura ena gauna oqo e dua na kena irairai vakaraitaki. Ni oti na ivalavala ca, sa yaco me rawa na veivosoti vakalou ena yaca i Karisito, o koya era na vakacabori ka vakamatei ena kauveilatai mai vei ira na sotia ni Roma. Ena cakacaka oqo , e dua na tamata sega ni cala , galala mai na ivalavala ca kecega , ena vakadonuya me mate me sorovaka , ena nodra isosomi , na nodra ivalavala ca na nona digitaki yalodina duadua ga. Mai na ivakatekivu, era dau vakamatea na Kalou na manumanu sega ni cala me rawa ni ubia na nodrau " *kuli* " na nodrau luvawale o Atama kei Ivi. Ena cakacaka oqo, e sosomitaka kina na " *dodonu* " era vakasamataka na tamata ena ka e vakavuna vei ira na nona ituvatuva ni veivakabulai ena vakabauta. Na " *dodonu* " e vakasamataka na tamata e dua ga na lasu veivakacalai ka ena kena vanua , na Kalou imputes vei ira " *e dua na isulu* " ivakatakarakara ni " *nona* dodonu dina", " *na beleti ni nona dina* " ka vakacegu ena isoro solibula i Karisito kei na solibula ni nona bula me baleta na nodra vakabulai o ira era faithfully koya.

Gen.3: 22 : "A *sa kaya na Kalou ko Jiova , Raica, sa yaco na tamata me vakataki keda, me kila na ka vinaka kei na ka ca. Ia oqo me da tarovi koya me dodoka na ligana, ka taura na vua ni kau ni bula, ka kania, ka bula tawamudu* . "

Ena Maikeli, e vosa kina na Kalou vei ira na nona agilosi vinaka era vakadinadinataka tiko na drama e se qai yaco walega oqo e vuravura. E kaya vei ira: " *Raica, sa yaco na tamata me vaka e dua vei keda, me kila na vinaka kei na ca* ." Ena siga ni bera na nona mate, o Jisu Karisito ena vakayagataka na vosa vata ga oqo me baleti Jutasa, na dauveivakaisini ka dodonu me soli koya vei ira na Jiu lotu ka qai vei ira na kai Roma me vakoti ki na kauveilatai , oqo ena Joni 6:70: " A *sauma vei ira o Jisu, Au sega li ni digitaki kemudou na lewe tinikarua? Ka dua vei kemudou e duatani na tevoro ena* tikina oqo ia *o iko ", "* E tautauvata na nona iwalewale na Kalou. Na malanivosa " *dua vei keda* " e vakaibalebaletaki vei Setani, ka se tu ga vua na galala ni curu kei na veitosoyaki ena matanitu vakalomalagi ni Kalou ena kedra maliwa na agilosi kecega era buli ena itekivu ni veibuli vakavuravura .

Na kena gadrevi me tarovi na tamata me kakua ni kania na " *kau ni bula* " e dua na ka e gadrevi ena dina ka lako mai kina o Jisu me vakadinadinataka ena nona vosa vua na turaga ni Roma o Ponitio Pailato. Na " *vunikau ni bula* " e ivakatakarakara i Karisito na dauveivakabulai, ka kena laukana e kena ibalebale me vakani ena nona ivakavuvuli kei na nona itovo vakayalo taucoko , oya me tauri koya me isosomi kei na ivakabula vakatamata. Oqo duadua ga na ituvaki e rawa ni vakadonui kina na kena laukana na " vunikau *ni bula "* oqo . Na kaukauwa ni bula e sega ni tiko ena vunikau ia e tiko ga vei koya e vakatakarakarataka na vunikau: o Karisito. Kuria, na vunikau oqo e vakarautaka na bula tawamudu ka ni oti na ivalavala ca taumada sa yali tawamudu na bula tawamudu oqo me yacova na iotioti ni lesu tale mai ni Kalou vei Karisito kei Maikeli. E rawa kina ni yali na " *vunikau ni bula* " kei na veivunikau tale eso, ka vakakina na were ni Kalou.

Gen.3: 23 : " *A sa talai koya tani na Kalou ko Jiova mai na were ko Iteni, me cakacakataka na qele sa kau mai kina* . "

Na ka ga e vo vua na Dauveibuli sai koya me vakasavi ira tani mai na were vakasakiti na veiwatini vakatamata ka rau a buli mai na imatai ni Atama (e dua na vosa e vakaibalebaletaka na mataqali tamata: damudamu = dra), erau sa vakaraitaka ni rau sega ni

ganiti rau kina ena nodrau talaidredre. Ka ena taudaku ni iteitei , na bula mosimosi , ena dua na yago malumalumu vakayago kei na vakasama , ena tekivu vei ira . Na lesu tale ki na dua na vuravura sa yaco me dredre ka talaidredre ena vakananuma vei ira na tamata na nodra itekitekivu me vaka na " *kuvu ni soso* ".

Gen.3:24: " *Sa qai vakasavi Atama ko koya , ka vakatikori ira na jerupi ena tokalau ni were ko Iteni, era sa waqaca na i seleiwau bukawaqa, me ra yadrava na sala ki na vunikau ni bula* . "

Sa sega tale ni o Atama e yadrava tiko na were, ia era sa tarovi koya ga na agilosi me kua ni curu kina. Ena qai yali vakadua na were ni bera toka ga na waluvu a yaco ena 1656 ni oti na nodrau ivalavala ca o Ivi kei Atama.

Ena tikina oqo, e tiko vei keda e dua na ivakamacala yaga me baleta na kena kunei na Were o Iteni. Era biu na agilosi dauveitaqomaki " *ena tokalau ni were* ," ka sa ikoya sara ga ena tokalau ni vanua erau a suka kina o Atama kei Ivi. Na vanua e nanumi ni vakaraitaki ena itekivu ni wase oqo e salavata kei na vakamatatataki oqo: Erau suka tale o Atama kei Ivi ki na vanua ena ceva ni Ulunivanua o Ararata, ka sa tiko na iteitei vakatabui ena vanua ni " wai levu " e Taki volekata na drano o Van, ena tokalau ni nodrau itutu.

Vakatekivu 4

Veitawasei ena mate .

Na wase 4 oqo ena rawa kina vei keda meda kila vinaka na vuna e gadrevi kina vua na Kalou me solia vei Setani kei ira na nona timoni talaidredre e dua na valenivolavola ni vakaraitaki e vakaraitaka na levu ni nodra ca.

E lomalagi, e tiko na kena iyalayala na ca baleta ni sega vei ira na kai lomalagi na kaukaua mera veivakamatei; ni ra sa tawamate rawa kece ena dua na gauna lekaleka. Na ituvaki gona oqo e sega ni vakatara na Kalou me vakatakila na ivakatagedegede cecere ni ca kei na veivakalolomataki era rawata na kena meca. A buli gona na vuravura ena inaki me vakatarai na mate ena kena ivakarau kaukaua duadua e rawa ni raitayaloyalotaka na vakasama ni dua na tamata vakataki Setani.

Na wase 4 oqo, e biu ena ruku ni ibalebale vakatakarakara ni naba oqo 4 ka sa universality , ena vakavotuya kina na ituvaki ni imatai ni mate ni tamata vakavuravura; na mate ni kena itovo vakatabakidua ka duatani duadua ena maliwa ni veika kece e bulia na Kalou. Ni oti na nodrau ivalavala ca o Atama kei Ivi, na bula vakavuravura e " *dua na ka vakasakiti vei vuravura kei ira na agilosi* " me vaka e tukuni ena 1 Cor.4:9, na ivakadinadina vakauqeti ka yalodina o Paula , ex- Saula mai Tarisu, imatai ni veivakacacani vakalawa ni Lotu i Karisito.

Gen.4:1: "A ***sa veiyacovi*** *ko Atama kei Ivi na watina ; a sa kunekune ko koya, ka vakasucumi Keni: a sa kaya ko koya , Au sa vakasucuma e dua na tagane e na veivuke i Jiova* . "

Ena tikina oqo , na Kalou e vakaraitaka vei keda na ibalebale e solia ki na vosa " *me kilai* ," kei na tikina oqo e bibi sara ena ivakavuvuli ni veivakadonui ena vakabauta, me vaka e volai ena Joni 17:3: " *Ia oqo na bula tawamudu, me ra* ***kilai*** *kemuni, na Kalou dina duadua ga, kei Jisu Karisito, o koya ko ni sa tala mai* me rau veilomani kei koya . ena kisi oqo , ia vakayago ena kisi nei Atama kei Ivi. Ni muri tale na ivakarau oqo ni imatai ni veiwatini , a sucu e dua na " gone " mai na loloma vakayago oqo ; Ia, e dodonu talega me sucu tale e dua

na " gone " ena noda veiwekani ni loloma vakayalo kei na Kalou. Na sucu vou oqo ena vuku ni " *kila* " dina ni Kalou e vakaraitaki ena Vakatakila 12: 2-5: " *A sa bukete ko koya, ka tagi, ena rarawa kei na mosi ni vakasucu. ... A sa vakasucuma e dua na gonetagane, o koya ena lewa na veimatanitu kecega ena ititoko kaukamea. A sa kau cake na luvena na Kalou ki na nona* ." Na gone e sucu mai vua na Kalou e dodonu me vakatubura tale na itovo i Tamana, ia e sega ni vaka kina na imatai ni luvena tagane e sucu mai vei ira na tamata.

Na yaca Keni e kena ibalebale na rawati. Na yaca oqo e tukuna e dua na icavacava vakayago kei na vuravura me baleti koya, na kena veibasai kei na tamata vakayalo ena yaco me tacina lailai o Epeli.

Meda raica mada ni itekitekivu oqo ni itukutuku ni kawatamata , na tina e vakasucu e vakaveiwekanitaka na Kalou kei na sucu oqo baleta ni kila vinaka ni buli ni bula vou oqo e vu mai na dua na cakamana e vakayacora na Kalou dauveibuli levu o Y aHWÉH. Ena noda iotioti ni gauna oqo e sa sega tale se sega ni dau yaco vakalevu.

Vakatekivu 4:2 : " *A sa vakasucumi Epeli na tacina: a sa dauvakatawa sipi ko Epeli, a sa dauteitei o Keni* . "

E kena ibalebale o Epeli na icegu . E levu cake mai vei Keni, na gone o Epeli e vakaraitaki me vaka e dua na ivakatakarakara kei Atama, na imatai me ciqoma na icegu ni mavoa ni mavoa mai vua na Kalou. Na kena dina, ena nona mate, ka vakamatei koya na tacina, e vakatakarakarataka kina na iserau i Jisu Karisito, na Luve dina ni Kalou, na nodra ivakabula na digitaki ka na voli ira lesu ena nona dra.

Na nodrau cakacaka na veitacini e vakadeitaka na nodrau itovo veibasai. Me vakataki Karisito, " *o Epeli e dua na ivakatawa ni sipi* ," ka me vakataki koya na tamata tawavakabauta vakavuravura e dau taleitaka na veika vakayago, " *o Keni e dua na dauteitei* ." O ira na imatai ni gone oqo ni itukutuku ni kawatamata era kacivaka na icavacava e parofisaitaka na Kalou. Ka ra lako mai me ra vakarautaka na itukutuku matailalai ni nona ituvatuva ni veivakabulai .

Gen.4:3 : " *Sa oti e dua na gauna, sa kauta mai o Keni eso na vua ni qele me i madrali vei Jiova ;* "

E kila o Keni ni bula tiko na Kalou, me vakaraitaka vua ni vinakata me dokai koya, e cakava me " *isoro ni vua ni vuravura* ," oya na veika e vakavuna na nona cakacaka. Ena itavi oqo, e taura kina na kedra irairai na lewe vuqa na tamata lotu, Jiu, lotu Vakarisito, se Musolomani, era vakaraitaka na nodra cakacaka vinaka ka sega ni vakaogai ira me ra vakasaqara me ra kila ka kila na veika e lomana ka namaka vei ira na Kalou. Ena taleitaki ga na isolisoli ke marautaka o koya e soli vua.

Gen.4:4 : " *A sa kauta talega mai ko Epeli eso na ulumatua ni nona sipi kei na kena uro. A sa taleitaki Epeli ko Jiova kei na nonai madrali;* "

E vakatotomuria o Epeli na tacina, ka baleta na nona cakacaka vaka-ivakatawa, e cakava kina e dua na isoro vua na Kalou ni " *ulumatua ni nona qelenisipi kei na kedra uro* . " Oqo e taleitaka na Kalou baleta ni raica ena nodra vakacabori na " ***ulumatua "*** oqo na ivakatakarakara namaki ka parofisaitaki ni nona isoro vakataki koya vei Jisu Karisito. Ena Vakatakila 1:5 eda wilika kina: "*... ka mai vei Jisu Karisito, na ivakadinadina yalodina,* ***na ulumatua mai na mate*** *, kei na nodra turaga na tui kei vuravura! Vei koya sa lomani keda ka sa sereki keda mai na noda ivalavala ca ena nona dra, ...* na Kalou e raica na nona ituvatuva ni veivakabulai ena nona solia o Epeli ka sega ni rawa ni sega ni kunea me vakamamasu."

Vakatekivu 4:5 : " *Ia sa sega ni dokai Keni kei na nona i madrali. A sa cudru vakalevu o Keni, ka sa luluvu na matana.* "

Ni vakatauvatani kei na ka e solia o Epeli, e vakaibalebale ni na sega ni kauaitaka vakalevu na Kalou na ka e solia o Keni, o koya, e vakaibalebale tale ga, ena rawa ga ni vakalolomataki qai rarawa. " *Na matana e lutu* ," ia me da raica ni veivakacudrui e kauti koya me " ***cudru vakalevu*** ," ka oqo e sega ni kena ivakarau baleta na kena isau oqo e dua na

vua ni viavialevu vakaloloma. Na cudru kei na viavialevu ena sega ni dede sa na vuataka e dua na vua bibi cake: na nona vakamatei o Epeli na tacina, na ulutaga ni nona vuvu.

Gen.4:6 : " *A sa kaya vei Keni ko Jiova , A cava ko sa cudru kina? a cava sa luluqa kina na matamu?* "

Na Kalou duadua ga e kila na vuna e taleitaka kina na ka e solia o Epeli. E rawa ga ni kunea o Keni ni sega ni dodonu na nona ivalavala na Kalou, ia me kua ni cudru, e dodonu me kerea vua na Kalou me vakatarai koya me kila na vuna ni digidigi e vaka me sega ni dodonu oqo. Na Kalou e kila vinaka na itovo i Keni, o koya e sega ni kila ni taura me baleti koya na itavi ni dauveiqaravi ca ena Maciu 24 :48-49: " *Ia kevaka e dua na dauveiqaravi ca e kaya e lomana , 'Sa vakaberaberataka na nona lako mai na noqu turaga,'* ***ka sa tekivu me mokuti ira na nona itokani dauveiqaravi*** *me vaka na drins a drins vua , ka kania vata kei* na Kalou *"* e kila vinaka sara na kena isau, ia eke tale, ena nona cakava oqori e solia kina vei Keni e dua na madigi me wasea vua na vu ni nona rarawa. Na veitaro oqo ena sega ni saumi rawa vei Keni, sa vakaroti koya kina na Kalou ena ca ena tauri koya.

Vakatekivu 4:7: " *E dina, kevaka ko sa cakava na ka vinaka, ko na laveta cake na matamu; ia kevaka ko sa cakava na ka ca, ena davo sobu nai valavala ca e na katuba, ka* ***na tiko vei iko na kena gagadre*** *,* ***ia ko na lewai koya*** *.* "

Ni rau sa kana oti o Ivi kei Atama ka taura na itutu ni tevoro ena nona sa " *kila na vinaka kei na ca ,* " sa basika tale mai me vakasaurarataki Keni me vakamatea na tacina o Epeli. Na digidigi e rua, " *vinaka kei na ca ,* " sa tu e matana ; " *vinaka* " ena kauti koya me vakacegui koya ka ciqoma na digidigi ni Kalou kevaka mada ga e sega ni matata vua. Ia na digidigi " *ni ca* " ena vakavuna me valavala ca vua na Kalou , ena nona vakavuna me voroka na nona ikaono ni vunau: " *Mo kakua ni veivakamatei* ." ka sega, " *mo kakua ni veivakamatei* " me vaka era sa vakaraitaka na dauvakadewa. Na ivakaro ni Kalou e vakacala na basulawa, sega ni nodra vakamatei na tamata cala ka vakalawataka ena nona vakarota ka ena kisi oqo, na nona lako mai o Jisu Karisito e sega ni veisautaka e dua na ka ena lewa dodonu oqo ni Kalou.

Raica na kena ivakarau e vosa kina na Kalou me baleta na " *ivalavala ca* " me vaka ni vosa tiko me baleta e dua na yalewa , me vaka e kaya vei Ivi ena Vakatekivu 3:16: " ***Na nomu gagadre ena tiko vei watimu , ka na lewai iko o koya .*** " Me baleta na Kalou, na veitemaki ni " *ivalavala ca* " e tautauvata kei na kena e dua na yalewa e vinakata me vakacalai koya ka sega ni dodonu me ***vakacalai koya " .*** " mai vei koya , se vei koya . Ena sala oqo , sa vakarota na Kalou na tagane me kakua ni vakacalai ena " ***ivalavala ca*** " me vaka e vakatakarakarataka na yalewa.

Vakatekivu 4:8: " *A sa vosa ko Keni vei Epeli na tacina: ia ni rau sa tiko mai na were, sa tucake ko Keni vei Epeli na tacina, ka vakamatei koya.* "

Dina ga ni veivakaroti vakalou oqo, ena vuavuaivinaka ga na itovo nei Keni. Ni oti e dua na veisau ni vosa kei Epeli, o Keni, e dua na daulaba vakayalo mai na ivakatekivu me vakataki tamana vakayalo, na tevoro, " *a tucake vei Epeli na tacina ka vakamatei koya* ." Na ka e sotavi oqo e parofisaitaka na icavacava ni kawatamata, ena vakamatea kina na tacina na tacina, vakalevu ena vuvu vakasisila se vakalotu, me yacova na icavacava kei vuravura.

Vakatekivu 4:9: " *Sa qai kaya vei Keni na TURAGA (Yahweh), 'Sa evei na tacimu o Epeli?' E kaya , 'Au sega ni kila, oi au beka na ivakatawa nei taciqu* '"

Me vaka e a tukuna vei Atama ka vuni tiko mai vua, " *O sa tiko e vei ?* " , sa kaya na Kalou vei Keni, " *E vei na tacimu o Epeli?* ", me solia tale vua na madigi me vakatusa na nona cala. Ia vakalialia , baleta ni sega ni rawa ni vakawalena ni kila na Kalou ni sa vakamatei koya, e sauma vakamalua, " *Au sega ni kila* ," kei na viavialevu sega ni vakabauti rawa, ena kena veibasai e taroga na Kalou e dua na taro: " *Oi au beka na dau maroroi taciqu?* "

Vakatekivu 4:10: " *A sa kaya na Kalou , A cava ko sa cakava ? Na domo ni dra i tacimu sa tagi mai vei au mai na qele* ."

E solia vua na Kalou na nona isau, kena ibalebale: o sega ni nona ivakatawa baleta ni o nona dauvakamatei. E kila vinaka na Kalou na ka e cakava ka vakaraitaka vua ena dua na matakau: " *Na domo ni dra i tacimu e tagi vei au mai vuravura* ." Na fomula vakaibalebale oqo, ka solia ki na dra sa vakadavei e dua na domo e tagi vua na Kalou, ena vakayagataki ena Vakatakila 6 me vakavotukanataki ena "ika 5 ni ivakatakilakila ", na nodra tagi na mate ena vuku ni nodra vakabauta na veivakacacani ni lotu Katolika ni Roma: Vakatakila 6 :9-10: " *Ni sa dolavi na I o ira era sa vakamatei ena vuku ni vosa ni Kalou kei na ivakadinadina era sa taura tu.* ***Era sa kaila ena domo levu*** *, ka kaya:* ***Ena vakacava na dede ni nomuni lewa ka sauma na neimami dra vei ira era sa tiko e vuravura*** *"* Me vaka oqo, na dra sa vakadavei vakatawadodonu sa kerea na veisausaumi vei ira na tamata? Ena yaco mai na veisausaumi vakalawa oqo, ia e dua na ka e maroroya vakatabakidua na Kalou me baleti Koya. E vakaraitaka ena Vakarua 32:35: " *Sa noqu na veisausaumi, kei na veisausaumi, ni sa lutu na yavadra! Ni sa voleka mai na siga ni nodra rarawa, ka na sega ni dede sa na oti na nodra icavacava* ." Ena Ais. 61:2, vata kei na " *yabaki ni loloma* ," " *na siga ni veisausaumi* " e tiko ena porokaramu ni Mesaia o Jisu Karisito: "*... sa talai au mai... me'u kacivaka na yabaki ni loloma i Jiova,* kei na ***siga ni veisausaumi ni noda Kalou*** *; me'u vakacegui ira kece era lolosi* ;..." E sega ni dua e *rawa* ni kila ni oqo ena " *tabaki* " *ni* " *veisausaumi* " ena 2000 na yabaki.

O koya gona, era sa sega ni rawa ni tagi na mate vakavo ga ena vakanananu ni Kalou e sega ni vakaiyalayala na nona vakanananu.

E dodonu me totogitaki vakadodonu na cala i Keni.

Vkte .

Ena cudruvi o Keni mai vuravura ka na sega ni vakamatei. Me vakadonui na yalololoma vakalou oqo, e dodonu me ciqomi ni imatai ni cala oqo e sega ni dua na kena ivakaraitaki. E sega ni kila o Keni na ibalebale ni veivakamatei, na cudru, e vakamalumalumutaka na vakasama kece, e kauti koya ina veivakalolomataki veivakamatei. Ena gauna oqo ni sa mate na tacina, ena sega tale ni rawa vua na kawatamata me tukuna ni sega ni kila na cava na mate. Na lawa e vakatura na Kalou ena Lako Yani 21:12 ena qai vakayagataki: " *O koya e mokuta e dua na tamata me vakamatei ena vakamatei vakaidina* ."

Na tikina oqo e vakaraitaka talega na vosa oqo: " *na vuravura sa dolava na gusuna me ciqoma na dra i tacimu mai na ligamu* ." E vakatakarakarataka na Kalou na vuravura ena nona vakacuruma vua e dua na gusu e gunuva na dra e vakadavei kina. Sa qai vosa vua na gusu oqo ka vakananuma vua na ivalavala vakayago ka vakadukadukalitaki koya . Na matakau oqo ena kau cake tale ena Vunau ni Soro26 :10: " ***Sa dolava na gusuna na qele*** *ka tilomi ira vata kei Kora, ni ra sa mate ko ira era sa soqoni vata, ka sa kania na bukawaqa na tamata e rua na drau ka limasagavulu: era sa ivakasala vei ira na tamata* ." Sa na qai tiko ena Aposa.12:16 : " *A sa vukea na yalewa ko vuravura,* ***a sa dolava na gusuna ko vuravura*** *, ka tiloma na uciwai sa biuta mai na gusuna na gata levu* ." Na " *uciwai* " e vakatakarakarataka na veisoqosoqo vakatui ni lotu Katolika ni Varanise, ka nodra mataivalu vakatabakidua ni "drakoni" era vakacacani ira na lotu Tawase yalodina ka vakasavi ira ki na veiulunivanua ni vanua. Na tikina oqo e rua na kena ibalebale : na veivala vakaiyaragi ni lotu Tawase, ka qai yaco na Veisau ni Varanise vakadave dra. Ena ituvaki ruarua, na malanivosa " *na vuravura e dolava na gusuna* " iyaloyalo me vaka na kidavaki ni dra ni lewe vuqa na tamata.

Vakatekivu 4:12: " *Ni o sa tea na qele, ena sega tale ni solia vei iko na kena vua. O na dau dro ka dau veilakoyaki voli e vuravura.* "

Na itotogi nei Keni e vakaiyalayala ga ki na vuravura, ka a vakadukadukalitaka taumada o koya ena nona vakadavea kina na dra ni tamata — na dra ni tamata, ka a buli taumada ena iserau ni Kalou. Me tekivu mai na ivalavala ca, e maroroya tiko na itovo ni Kalou ia e sa sega ni taukena na nona savasava uasivi. Na cakacaka ni tamata e okati kina

vakalevu na kena buli na kakana ena nona cakacakataka na qele. Ena vinakati gona me vaqara o Keni eso tale na sala me vakani kina .

Vkte.4:13: “ *A sa kaya vei Jiova ko Keni , Sa rui levu na noqu i totogi ka’u sa sega ni vosota rawa* . ”

Kena ibalebale: ena ruku ni ituvaki oqo, e vinaka cake vei au meu vakamatei au.

Vakatekivu 4:14: " *Raica, ko ni sa vakasavi au tani edaidai mai na dela i vuravura ; au na vunitaki au mai na matamuni, ka'u na daudro ka dauveilakoyaki voli e vuravura: ia ko koya yadua sa kunei au ena vakamatei au* . "

Ia oqo sa dau vosa vakalevu ka vakalekalekataka na nona ituvaki me vaka e dua na itotogi mate.

Gen.4:15: " A *sa kaya vua ko Jiova , O koya sa vakamatei Keni, ena saumi vakavitu vua. A sa biuta e dua na ivakatakilakila vei Keni ko Jiova , me kakua kina ni vakamatei koya e dua sa kunei koya* . "

Ni sa vakatulewataka me vakabulai na bula i Keni ena vuku ni veika sa tukuni oti, sa tukuna vua na Kalou ni na saumi na nona mate , oya me " *saumi lesu* , " " *vakavitu* ." Sa qai vosa me baleta na " *ivakatakilakila* " ena taqomaki koya. Ena sala oqo , na Kalou e parofisaitaka na yaga vakaivakatakarakara ni naba " vitu ," ka na vakatoka na Siga ni Vakacecegu kei na nodra vakasavasavataki na kena vo, ka , parofisaitaki ena icavacava ni macawa , ena kunea na kena vakayacori taucoko ena ikavitu ni mileniumi ni nona cakacaka ni veivakabulai. Na Siga ni Vakacecegu ena ivakatakilakila ni noda na Kalou Dauveibuli ena Isik. 20:14-20. Na Isik. 9 " *e dua na ivakatakilakila* " e biu vei ira era nona na Kalou me ra kakua ni vakamatei ena gauna ni itotogi vakalou. Kena itinitini, me vakadeitaka na ivakavuvuli oqo ni **veibiu** taqomaki , ena Vakatakila 7, " *e dua na ivakatakilakila* ," " *na ivakatakilakila ni Kalou bula* ," e lako mai me " *vakatakilakilataka na matadra* " na tamata ni Kalou, ka " *ivakatakilakila kei na ivakatakilakila* " oqo sa nona Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga.

Gen.4:16: " *Sa qai lako tani o Keni mai na mata i Jiova ka la'ki tiko ena vanua o Noti, ena tokalau kei Iteni* . "

Sa tiko sara ga ena tokalau kei Iteni na nodrau sa biubiu o Atama kei Ivi ni rau sa vakasavi tani mai na were ni Kalou. Na vuravura oqo e ciqoma eke na yaca Nod ka kena ibalebale: rarawa. Na bula nei Keni ena vakatakilakilataki vakakina ena rarawa vakasama kei na yago baleta ni nona beci vakayawa mai na mata ni Kalou e biuta tu mai na ivakatakilakila ena loma sara mada ga ni loma kaukauwa i Keni ka a kaya ena tikina e 13, ena nona rerevaka : " *Au na vunitaki vakayawa mai na matamuni* ."

Gen.4:17: " *A sa veiyacovi kei watina ko Keni , a sa kunekune ko koya, ka vakasucumi Inoki. A sa tara e dua na koro, ka vakayacana na koro ko ya ko Inoki, e na yaca ni luvena* . "

Ena yaco o Keni me peteriaki ni lewenivanua ena dua na koro e solia kina na yaca ni imatai ni luvena tagane: Inoki ka kena ibalebale: me tekivutaka , me vakavulici, me vakatovotovotaka, ka tekivu vakayagataka e dua na ka. Na yaca oqo e vakalekalekataka na veika kece e vakatakarakarataka na veivosa oqo ka sa daramaki vinaka baleta ni o Keni kei ira na nona kawa era sa vakatabuya e dua na mataqali bula e sega na Kalou ka na tomani tiko me yacova na ivakataotioti kei vuravura.

Vkte.4:18: “ *O Inoki na tamai Irati, o Irati na tamai Meujaeli, o Meujaeli na tamai Metusieli, kei Metusieli na tamai Lemeki* . HAS"

Na itukutuku ni kawa lekaleka oqo e nakita me vakatabakidua ki na itovo e yacana o Lemeki, ka se bera tikoga ni kilai na kena ibalebale dina , ia na vosa mai na vu oqo e baleta na veituberi, me vaka na yaca Inoki , ka vakakina e dua na vakasama ni kaukauwa .

Vakatekivu 4:19: " *Sa rua na watina o Lemeki : na yacana e dua o Eta, kei na yacana e dua tale o Sila* . "

Ena Lemeki oqo eda kunea kina e dua na imatai ni ivakatakilakila ni veibiu kei na Kalou me vaka na kena " *na tagane ena biuti tamana kei tinana ka duavata kei na watina, ka rau na yaco me duabau ga na lewena* " (raica na Vakatekivu 2:24) . Ia vei Lemeki e duavata na tagane kei na rua na yalewa ka ratou na yaco me dua ga na yago na lewe tolu. E matata ni tawasei mai vua na Kalou e taucoko.

Gen.4:20: " *A sa vakasucumi Japali ko Eta : a sa tamadra ko koya era sa tiko e na valelaca, kei ira era sa tiko e na qele ni sipi .* "

O Jabali na peteriaki ni ivakatawa ni sipi era dau veilakoyaki, me vaka era se cakava tiko ga eso na kai Arapea nikua.

Vakatekivu 4:21: " *Na yaca i tacina ko Jupali : o koya na tamadra kecega era dau qiria na api kei na lali .* "

Jubal na peteriaki ni dauvakatagi kece era taura e dua na vanua bibi ena veivanua tawavakalou , nikua mada ga na vanua e tiko kina na itovo vakavanua, kila kei na daudroini na yavu ni noda veivanua ni gauna oqo.

Vakatekivu 4:22: " *Sa vakasucumi Tupali-keni talega ko Sila, o koya sa bulia nai yaya kecega e na varasa kei na kaukamea. Na ganei Tupali-keni ko Neama .* "

Na tikina oqo e veisaqasaqa kei na nodra ivakavuvuli vakamatanitu na dauvolaitukutuku makawa era nanuma ni dua na Gauna ni Varasa ni bera na Gauna ni Aironi. Na ka dina, me vaka e kaya na Kalou, era kila na imatai ni tamata na kena buli na kaukamea, ka rairai mai vei Atama sara ga, baleta ni sega ni tukuni ena tikinivolatabu ni o Tubali Keni na tamadra o ira era dau buli kaukamea. Ia na veitukutuku matailalai vakatakilai oqo e soli vei keda me da kila kina ni a tu na veivakatorocaketaki mai na gauna makawa sara. Na nodra itovo vakavanua tawavakalou e sega ni lailai na kena vakasavasavataki mai na noda itovo vakavanua nikua.

Vakatekivu 4:23: " *Sa kaya vei rau na watina o Lemeki , 'O Eta kei Sila, drau vakarorogo ki na noqu vosa ! Kemudrau na wati Lemeki, drau vakarorogo ki na noqu vosa ! Au sa vakamatea e dua na tamata ena vuku ni noqu mavoa, kei na dua na cauravou ena vuku ni noqu vakamavoataki.* '"

E vakacerecerei Lemeki vei rau na watina ni a vakamatea e dua na tamata, ka vakacudrui koya ena lewa ni Kalou. Ia ena viavialevu kei na veivakalolomataki, e tomana ni a vakamatea tale ga e dua na cauravou, e vakalevutaka na nona kisi ena lewa ni Kalou qai vakavuna me dau cala tale dina.

Vakatekivu 4:24: " *Ena saumi vakavitu o Keni, kei Lemeki vakavitusagavulu ka vitu.* "

E qai vakalialia na yalololoma e vakaraitaka na Kalou vei Keni. Me vaka ni oti na nona vakamatea e dua na tamata , na mate nei Keni e dodonu me saumi lesu " vakavitu," ni oti na nona vakamatea e dua na tamata kei na dua na cauravou, ena sauma lesu o Lemeki na Kalou "vakavitusagavulu ka vitu." Na vosa vakasisila vakaoqo e sega ni vakasamataki rawa. Ka sa vinakata na Kalou me vakaraitaka vua na tamata ni o ira na kena matai ni ikarua ni itabatamata, o Keni me yacova na ikavitu , o Lemeki, era sa yacova na ivakatagedegede cecere duadua ni tawalotu. Ka sai koya oqo na nona vakaraitaka na kena revurevu ni noda tawasei mai vua.

Gen.4:25: " *Sa qai veiyacovi tale kei watina ko Atama ; a sa vakasucuma e dua na luvena tagane, ka vakayacani koya ko Seci: ni sa kaya ko koya, Sa lesia vei au na Kalou e dua tale na kawa me sosomitaki Epeli, o koya sa vakamatea ko Keni .* "

Na yaca Seci, e dau cavuti me "cheth" ena vosa vaka-Iperiu, e dusia na yavu ni yago ni tamata. Eso era vakadewataka me "tautauvata se veivakasukai," ia au sega ni kunea rawa e dua na veivakadonui me baleta na vakatutu oqo ena vosa vaka-Iperiu. Au sa maroroya kina "na yavu ni yago" baleta ni na yaco o Seci me vu se yavu taumada ni kawa yalodina ka na vakatoka na Vakatekivu 6 ena vosa " *luve ni Kalou* ," ka biu tu vei ira na "yalewa," na kawa talaidredre ni kawa i Keni ka ra vakacalai ira, ena veibasai , na yaca ni *tagane ni* " ."

Ena Seci, na Kalou e kaburaka ka vakatubura e dua na " *sorenikau* " vou ka soli kina na ikavitu ni kawa, e dua tale na Inoki , me ivakaraitaki ena Vakatekivu 5:21 ki na 24. E tu vua na madigi me curu bula ki lomalagi, ka sega ni lako sivita na mate, ni oti e 365 na yabaki ni bula vakavuravura e bula ena yalodina vua na Kalou na dauveibuli. O Inoki oqo e bulataka vinaka na yacana baleta ni nona "veituberi" e vakalagilagi kina na Kalou ka sega ni vakataki koya na yacana, na luve i Lemeki, na luve ni kawa i Keni. Ia o rau ruarua , o Lemeki na vukitani kei Inoki na yalododonu , erau " ikavitu" ni kawa ni nodrau kawa.

Vakatekivu 4:26: "A *sa dua talega na luve i Seci, a sa vakayacani koya ko Inosi: a ra sa tekivu kaciva na tamata na yaca i Jiova* . "

E kena ibalebale o Inosi: tamata, tamata vakayago, tamata ca. Na yaca oqo e semati ki na gauna era sa tekivu kaciva kina na tamata na yaca i Jiova (Yahweh). Na ka e vinakata me tukuna vei keda na Kalou ena nona semati rau vata na ka e rua oqo, oya ni sa qai kila na tamata ni kawa yalodina na ca ni nona itovo, ka sa vakayago talega. Ka sa vakavuna na nona kila oqo me vakasaqara na nona Dauveibuli me rawa ni dokai Koya ka sokaloutaki Koya ena yalodina ena sala e vakamarautaki Koya.

Vakatekivu 5

Na veitawasei ena veivakasavasavataki .

Ena wase 5 oqo, sa vakasoqona vata kina na Kalou na kawa era a yalodina tikoga Vua. Au vakaraitaka vei kemuni e dua na vuli matailalai ni imatai ga ni tikina e rawa kina vei keda me da kila na vuna ni wiliwili oqo, ka kovuta na gauna ena kedrau maliwa o Atama kei na Noa rogo.

Vakatekivu 5:1: " *Oqo nai vola ni kawa i Atama: Ni sa bulia na tamata na Kalou,* ***sa buli koya me ucuya na Kalou*** ."

Na tikina oqo e vakarautaka na ivakatagedegede me baleta na lisi ni yacadra na tagane era cavuti. Na ka kece e vakatau ena veivakananumi oqo: " *Ni sa bulia na tamata na Kalou,* ***sa buli koya me tautauvata kei na Kalou*** ." E dodonu kina me da kila ni me curu ki na lisi oqo na tamata, e dodonu me maroroya tikoga na nona " ***irairai ni Kalou*** ." Eda kila gona na vuna e sega ni volai kina ena lisi oqo na yaca e bibi me vakataki Keni. Ni sega ni taro ni tautauvata vakayago ia na tautauvata ni itovo, ka sa vakaraitaka oti vei keda na wase 4 na kena i Keni kei ira na nona kawa.

Vkte. 5:2 : " *Sa buli rau na tagane kei na yalewa, ka vakalougatataki rau, ka vakayacani rau ko Atama, e na siga erau a buli kina* ."

Eke tale ga, na kena vakananumi na veivakalougatataki ni Kalou vei rau na tagane kei na yalewa e dusia ni sa vakalougatataka na Kalou na yaca me cavuti . Na kena vakabibitaki na nodra buli mai vua na Kalou e vakaraitaka na bibi e solia me kilai me Kalou na Dauveibuli ka vakaduiduitaki ira, vakasavasavataki ira na nona tamata, ena ivakatakilakila ni Siga ni Vakacecegu, na kena vakacegu e dau vakayacori ena ikavitu ni siga ni nodra macawa kecega. Na maroroi ni veivakalougatataki ni Kalou ena kena vakatabui na Siga ni Vakacecegu kei na kena tautauvata kei na Nona itovo sai koya na ituvaki e gadreva na Kalou me rawa kina vua na tamata me ganita tikoga me vakatokai me " *tamata* ." Me ikuri ni vuanikau oqo, na tamata e yaco ena nodra vakatulewa e dua na "manumanu" vakatorocaketaki cake ka vuli mai na veimataqali tale eso .

Vakatekivu 5:3: "A *sa bula ko Atama ka dua na drau ka tolusagavulu na yabaki, ka sa sucu e dua na luvena tagane, sa tautauvata kei na nonai tovo; a sa vakayacani koya ko Seci* ."

E laurai ni rua na yaca e yali ena kedrau maliwa o Atama kei Seci : o Keni (e sega ni lewe ni kawa yalodina) kei Epeli (e mate ka sega na nona kawa) . E vakaraitaki kina na ivakarau ni digidigi vakalougatataki. Ena vaka tale ga kina na yaca kece tale e cavuti.

Vakatekivu 5:4: " *Ia na siga i Atama ni sa sucu oti o Seci sa walu na drau na yabaki: a sa sucu eso na luvena tagane kei na luvena yalewa* ."

Na ka e dodonu me da kila oya ni o Atama e " *vakasucuma na luvena tagane kei na yalewa* " ni bera kei na gauna e sucu kina o " *Seci* " , ia oqo e sega ni vakaraitaka na vakabauta nei tama se o " Seci ". Era sa mai tomani ira na "tamata manumanu" era sa sega ni yalodina ka sega ni doka na Kalou bula. Thus , vei ira kece era sucu mai vua, ni oti na mate nei Epeli, o " *Seci* " e imatai ni tamata me vakaduiduitaki koya ena nona vakabauta kei na yalodina vua na Kalou o YaHWéH ka bulia ka bulia na tamana vakavuravura. Eso tale era muri koya , era sega ni vakatakilai na yacadra, era rairai muria na nona ivakaraitaki, ia era sega ni vakatakilai na yacadra baleta ni lisi e digitaka na Kalou e tara ena nodra veisosomitaki na imatai ni tamata yalodina ni kawa yadua e vakaraitaki. Na ivakamacala oqo e vakavuna me matata na yabaki sa cecere tu, "130 na yabaki" vei Atama ena gauna e sucu kina na luvena o "Seci". Ka sa baleta na ivakavuvuli oqo vei ira yadua na digitaki era cavuti ena lisi balavu ka tu vakadua vei Noa , baleta ni ratou na sega ni digitaki na tolu na luvena tagane: o Semi, Ame kei Jefeca, ka sega ni tiko ena nona irairai vakayalo.

Vakatekivu 5:5: " *Na veisiga kecega sa bula kina ko Atama sa ciwa na drau ka tolusagavulu na yabaki; a sa mate* ."

Au lako vakadodonu vua na ikavitu ni tamata digitaki ka vakatokai o Inoke; e dua na Inoki ka veibasai sara ga na nona itovo kei Inoki, na luve i Keni.

Vkte .

Vakatekivu 5:22: " *A sa lako vata kei na Kalou ko Inoki ni sa oti e tolu na drau na yabaki sa sucu kina ko Mecusela, ka sa sucu tale eso na luvena tagane kei na luvena yalewa* ."

Vakatekivu 5:23: " *Na veisiga kece i Inoki e tolu na drau onosagavulu ka lima na yabaki* ."

Vakatekivu 5:24: " *Sa lako vata kei na Kalou ko Inoki;* ***ia sa sega tale, ni sa kauti koya na Kalou*** ."

E na kena vakaraitaki vakatabakidua oqo na kisi i Inoki e vakaraitaka vei keda na Kalou : o ira talega na tamata ni bera na waluvu era a kau cake ki lomalagi na nodra "Ilaija" ka sega ni lako sivita na mate. E dina sara, na ivakarau ni tikina oqo e duidui mai vei ira kece tale eso ka cava , me baleta na bula i Atama, ena vosa " sa qai *mate ko koya* ."

Tarava mai o Mecuisela , na tamata bula balavu duadua e Vuravura, 969 na yabaki; qai dua tale na Lemeki mai na kawa oqo e vakalougatataka na Kalou .

Vakatekivu:5:28: " *Sa bula o Lemeki me dua na drau walusagavulu ka rua na yabaki ka sa vakasucuma e dua na luvena tagane* ."

Gen:5:29: " *A sa vakatoka na yacana ko Noa, ka kaya, O koya oqo ena vakacegui keda mai na noda cakacaka kei na oca ni ligada, sa lako mai* ***na qele sa cudruva ko Jiova*** ."

Me matata vei keda na ibalebale ni tikina oqo, e dodonu meda kila ni yaca Noa e kena ibalebale na vakacegu. E sega sara ga ni vakasamataka o Lemeki na levu ni kena vakayacori na nona vosa , baleta ni raica ga " *na vuravura cudruvi* " mai na yasa ni " *noda cakacaka kei na cakacaka mosimosi ni ligada* ," e kaya o koya. Ia ena gauna i Noa , ena vakarusa na Kalou ena vuku ni nodra ca na tamata e kauta voli , me vaka ena vakatara vei keda na Vakatekivu 6 meda kila. Ia, o Lemeki, na tamai Noa, e dua na tamata digitaki ka , me vakataki ira na tamata digitaki lailai ena nona gauna, e dodonu me rarawa ni raica ni sa tubu tikoga na nodra ca na tamata era tu wavoliti ira.

Vakatekivu 5:30: " *Ni sa sucu oti o Noa, sa bula tiko o Lemeki me lima na drau ciwasagavulu ka lima na yabaki, ka sa sucu tale eso na luvena tagane kei na luvena yalewa* ."

Vakatekivu 5:31: " *Ia na yabaki kecega i Lemeki sa vitu na drau ka vitusagavulu ka vitu na yabaki: a sa mate ko koya* ."

Vakatekivu 5:32: " *Sa bula o Noa me lima na drau na yabaki, sa qai sucu o Semi, kei Ame, kei Jefeca* ."

Vakatekivu 6 .

E sega ni rawa na veibiu

Vakatekivu 6:1: " *Ia ni ra sa vakatekivu me ra lewe vuqa na tamata e vuravura, a ra sa sucu na luvedra yalewa* , .

Me vaka na lesoni e vulici mai cake, na ilawalawa tamata oqo era ivakarau ni manumanu era beca na Kalou, e tiko gona na vuna vinaka me cakitaki ira tale ga kina. Na veivakacalai nei Atama mai vei Ivi na watina e vakavotukanataki tale ena tamata kece oqo ka sa kena ivakarau me vaka na yago: na goneyalewa era vakacalai ira na tagane ka rawata mai vei ira na ka era vinakata.

Vakatekivu 6: 2 : " *A ra sa raica na luve ni Kalou ni ra sa matavinaka na luvena yalewa na tamata, a ra sa vakawatitaki ira kecega era sa digitaka* ."

Oqo na vanua e cala kina na veika. **Na veitawasei** ena kedra maliwa na tawavakabauta vakasavasavataki kei ira na tawavakabauta tawalotu e qai yali vakadua. O ira na vakasavasavataki, ka ra vakatokai vakaibalebale eke me ra " *luve ni Kalou* ," era lutu ena ruku ni nodra veivakacalai na " *luvena yalewa na tamata,* " oya, na ilawalawa " manumanu " vakatamata . Na veidinadinati vakaveiwatini e yaco kina me vu ni kena lutu na **veibiu** e vinakata ka vakasaqara na Kalou. Na ka sega ni guilecavi rawa oqo ena qai vakavuna me vakatabui ira na luve i Isireli me ra vakawatitaki ira na yalewa vulagi . Na waluvu ena yaco kina e vakaraitaka na sala e dodonu me talairawarawa kina ki na vakatabui oqo. Ki na lawa kecega, e tiko na veivakatabui , baleta ni so na marama era taura na Kalou dina vata kei na tagane vakawati Jiu me vakataki Ruci. Na leqa e sega ni baleta ni vulagi na marama ia e liutaka e dua na " *luve ni Kalou* " ki na vukitani vakalotu butobuto ena nona vakavuna me ciqoma na lotu butobuto makawa ni nona itekitekivu. Kuria, na kena veibasai e vakatabui talega baleta ni dua na marama "luve ni Kalou" e biuti koya ena leqa vakayago ena nona vakawatitaka e dua na " luve ni tamata " " manumanu " , kei na lotu lasu , ka sa rerevaki cake sara vua. Baleta na " yalewa " se "goneyalewa" yadua e " yalewa " ena gauna ga ni nona bula e vuravura, ka ra na ciqoma o ira na digitaki vei ira, me vakataki ira na tagane, e dua na yago vakasilesitieli sega ni veiyacovi ka tautauvata kei ira na agilosi ni Kalou. Na tawamudu e unisex kei na iyaloyalo ni itovo i Jisu Karisito, na ivakaraitaki vakalou uasivi.

E se yaga tiko ga nikua na leqa ni vakawati. Ni o koya e vakawatitaka e dua e sega ni nona lotu, e vakadinadinataka na nona vakabauta , se dodonu se cala. Kuria, na ivalavala oqo e vakaraitaka na sega ni kauwaitaka na lotu ka vakakina vua na Kalou vakataki Koya. Na tamata digitaki e dodonu me lomana na Kalou vakalevu cake mai na veika kece me rawa ni digitaki kina. Ia oqo, me vaka ni sega ni taleitaka na veidinadinati kei na dua na vulagi, o koya digitaki e curu kina sa sega ni ganita me digitaki ka sa viavialevu na nona vakabauta, e dua na vakasama lasu ka na tini ena yalolailai rerevaki. E se vo tiko e dua na iotioti ni vakalailaitaki me dregati. Kevaka e se vakavuna tiko ga na leqa oqo na vakawati , e baleta nira kunei ira na tamata ena gauna oqo ena ituvaki ni ivalavala vakasisila me vakataki ira ena gauna i Noa. Na

itukutuku oqo sa ikoya gona me baleta na noda iotioti ni gauna ni sa lewa na lasu na vakasama ni tamata ka sa yaco me sogo taucoko ki na “dina” vakalou.

Ena vuku ni kena bibi ki na noda " gauna ni icavacava , " sa liutaki au na Kalou meu vakatorocaketaka iotioti na itukutuku oqo e vakaraitaki ena itukutuku ni Vakatekivu oqo. Baleta na veika era sotava na digitaki ni bera na waluvu e vakalekalekataki ena dua na " *itekitekivu* " marautaki kei na dua na " *itinitini* " vakaloloma ena vukitani kei na veika vakasisila. Ia, na veika e sotava oqo e vakalekalekataka talega na nona iotioti ni lotu ena kena ituvaki vakailawalawa " Kavitu ni Siga ni Lesu Vakarua *Mai* " , vakalougatataki vakamatanitu kei na itukutuku makawa *ena* 1863 ia vakayalo ena 1873 , ena " *Filatelifia* " , ena Vkta . ena 1994, ena kena " *icavacava* " , ena vuku ni kena vakamalumalumutaki vakamatanitu kei na kena veiwekani kei na keba ni meca vakalotu ena 1995. Na gauna ni veivakadonui ni Kalou me baleta na isoqosoqo vakalotu Vakarisito oqo e vakadeitaki vakakina ena " dua na itekitekivu *kei* na dua na *itinitini* . cakacaka e vakarabailevutaki mai vei au kei ira kece era, ciqoma na ivakadinadina vakaparofita oqo, vakadewataka tale na cakacaka ni vakabauta ka a vakalougatataka taumada na Kalou vei ira na painia ni lotu Adventist ena 1843 kei na 1844. Au vakamacalataka ni Kalou e vakalougatataka na veivakauqeti ni nodra vakabauta ka sega ni ivakatagedegede ni nodra vakadewa vakaparofita ka qai vakatarogi e muri me calle . Na ivalavala ni Siga ni Vakacecegu sa yaco me rawa ni formalist kei na itovo vakavanua, na sieve ni lewa ni Kalou e sa sega ni vakalougatataka e dua na ka ia na loloma ni dina e kune vei ira na nona digitaki, " mai na ivakatekivu ki na icavacava " oya , me yacova na lesu tale mai lagilagi dina i Karisito, ka vakarautaki me baleta na iotioti ni gauna ena vulaitubutubu ni 2030.

Ena nona vakaraitaki koya ena Vakatakila 1:8 me vaka na " *Alifa kei na Omeka* , " e vakaraitaka vei keda o Jisu Karisito e dua na ki me da kila kina na ituvatuva kei na yasana e vakaraitaka vei *keda* ena iVolatabu taucoko , na nona " *lewa* . se ni dua na lotu. Na ivakavuvuli oqo e basika ena Tani. 5 na vanua e volai kina na vosa ena bai mai vua na Kalou, " *vakanomodi, vakanomodi , "* ka tarava mai na " *peps kei na wasei* , " e vakatakarakarataka na " *itekitekivu* " ni bula nei Tui Pelisasari kei na gauna ni nona " *icavacava* . " Ena sala oqo , e vakadeitaka na Kalou ni nona lewa e yavutaki ena kena lewai tikoga na lewa ni ulutaga be. Sa tiko ena ruku ni nona rai mai na nona " *itekitekivu* " se " *alifa* " ki na nona " *icavacava* " , na nona " omega " .

Ena ivola ni Vakatakila kei na ulutaga ni ivola e vakau vei ira na " *lotu e vitu* ," na ivakavuvuli vata ga oqo e vakadeitaka " *na itekitekivu kei na itinitini* " ni " *lotu* " kece e baleti ira. Kena imatai, eda kunea na lotu vakaiapositolo , ka vakananumi lesu na kena " *itekitekivu* " lagilagi ena itukutuku e vakadewataki ki " *Efeso ,* " ka kena " itinitini *"* e biuti koya ena ruku ni veivakarerei ni kena kau tani mai vua na Yalo ni Kalou ena vuku ni nona sega ni gugumatua . E kalougata ni itukutuku e vakadewataki mai " *Simurina* " ni bera na 303 e vakadinadinataka ni a rogoci na kaci i Karisito me veivutuni me vakalagilagi kina na Kalou. Oti, na lotu Katolika vaka-Roma ni pope e tekivu ena " *Perikamo* " ena 538 , ka cava ena " *Ceataira* " ena gauna ni Veivakalesuimai ni lotu Tawase ia vakabibi vakamatanitu na kena ni mate na Pope Pius 6, vesu e Valence, ena noqu koro, e Varanise, ena kisi ni Protestant o cei e vakaiyalayala na Kalou ena 1799. ena gauna. Na nona " *itekitekivu* " e vakavotui ena " *Ceataira* " kei na nona " *itinitini* " e vakatakilai ena " *Sariti* " ena 1843 ena vuku ni nona dau vakananuma na Sigatabu e taukena mai na lotu vaka-Roma. E sega ni rawa ni matata cake o Jisu; na nona itukutuku, " *o sa mate* ," e sega ni veivakacalai. Ka kena ikatolu, ena ruku ni " *Filatelifia kei Leotisea,* " na kisi ni lotu Vakarisito vakamatanitu, ka da sa raica oti, e sogota na ulutaga ni itukutuku e vakau yani ki na " *vitu na lotu* " kei na gauna ni veigauna era vakatakarakarataka .

Ena nona vakatakila vei keda nikua na nona lewa na veika sa vakayacori oti, ka mai na " *ivakatekivu* " me vaka na Vakatekivu, e solia vei keda na Kalou na ki me da kila kina na

nona lewa na veika dina kei na veimatalotu ni noda gauna. Na " *veilewai* " e basika mai na noda vuli e colata vakakina na " *Siga* " ni Yalo ni nona vakalou.

Gen.6: 3 : " *Sa qai kaya ko Jiova , Ena sega ni veivala tikoga na yaloqu kei na tamata, ni sa lewe talega ko koya: ia na nona veisiga ena dua na drau ka ruasagavulu na yabaki .* "

Ni se bera ni 10 na yabaki me lesu tale mai o Karisito, na itukutuku oqo e taura e dua na itovo veivakurabuitaki ni gauna oqo. Na yalo ni bula e solia na Kalou " *ena sega ni tiko vata kei na tamata, ni sa lewe talega ko koya, ia na nona veisiga ena dua ~~na drau ka ruasagavulu~~ ka* ***ciwa*** *na yabaki* ." Na kena dina , e sega ni oqo na ibalebale e solia na Kalou ki na nona vosa . Mo ni kilai au , ka kilai Koya : Na Kalou e sega ni biuta na nona ituvatuva ni ono na udolu na yabaki ni nodra kacivi ka digitaki ira na digitaki. Na nona leqa e tiko ena balavu ni bula levu e solia vei ira na antediluvians me tekivu mai vei Atama ka mate ni sa yabaki 930 , ni oti koya, e dua tale na Mecusela ena bula me yacova na yabaki 969 . Kevaka e 930 na yabaki ni yalodina, na ka e vosota rawa ka taleitaki sara mada ga vua na Kalou, ia kevaka e dua na Lemeki viavialevu ka vakasisila, e vakasamataka na Kalou ni nona tokoni koya me 120 na yabaki ena ivakatautauvata ena sivia na kena e rauta. E vakadeitaka na ivakamacala oqo na itukutuku makawa, ni tekivu mai na icavacava ni Waluvu, sa vakalailaitaki na balavu ni bula ni tamata ina ivakatautauvata ni 80 na yabaki ni noda gauna.

Gen.6: 4 : " *Era sa tiko e vuravura na tamata qaqa e na gauna ko ya,* ***ka vakakina*** *e muri, ni ra sa lako mai na luve ni Kalou vei ira na luvena yalewa na tamata, ka ra sa vakasucuma vei ira : ko ira oqo na tamata qaqa era sa rogo e na gauna makawa .* "

Au a dodonu meu vakuria na dodonu " ***ka vakakina*** " mai na ivola vaka-Iperiu, baleta ni ibalebale ni itukutuku e veisau. E vakaraitaka vei keda na Kalou ni imatai ni nona ibulibuli ni bera na waluvu e dua na ivakatagedegede levu; O Atama sara mada ga e rairai rauta ni 4 se 5 na mita na kena balavu. E veisautaki qai vakalailaitaki gona na kena qaravi na dela ni vuravura . E dua ga na ikalawa ni " *tamata qaqa "* oqo e yaga me lima na neitou, ka dodonu me dreta mai vuravura vakalima na levu ni kakana mai na dua na tamata nikua. E totolo gona na kena vakaitikotiko na Vuravura taumada qai vakaitikotiko ena kena dela taucoko. Na kena dodonu " ***ka vakakina*** " e vakavulica vei keda ni ivakatagedegede oqo ni " *tamata qaqa* " e sega ni veisautaki mai na nodra veiwekani na vakasavasavataki kei ira na beci, " *na luve ni Kalou* " kei na " *luvena yalewa na tamata* ." O Noa gona e dua sara ga na tamata qaqa e 4 ina 5 na mita, vaka kina o ira na luvena kei ira na watidra. Ena gauna i Mosese, era se kune tikoga na veivakatovotovo oqo ni bera na waluvu ena vanua o Kenani, ka sai ira na tamata qaqa oqo, na "Anaki," era a vakarerei ira na yamata Iperiu era talai ki na vanua.

Gen.6: 5 : " *A sa raica na TURAGA (Yahweh) ni sa levu na nona ca na tamata e vuravura, ka sa ca ga na vakasama kecega kei na vakasama ni lomana .* "

Na nona raica vaka oqo e matata kina na nona vakatulewa. Au nanuma ni a bulia na vuravura kei na tamata me vakaraitaka na ca oqo e vuni tu ena nodra vakasama na nona ibulibuli vakalomalagi kei na vuravura . Na ivakaraitaki e gadrevi e rawati kina baleta ni " *vakasama kecega ni lomadra e ca ga ena veisiga* ."

Gen.6:6: "A sa veivutuni *ko Jiova ni sa bulia na tamata e vuravura, ka sa rarawa kina na yalona .* "

Na kena kilai taumada na ka ena yaco e dua na ka, ia na kena sotavi ena kena vakayacori e dua tale na ka. Ka ni sa sotava na dina ni kena lewa na ca, na vakasama ni veivutuni, se vakadodonu cake, na veivutuni, e rawa ni tubu mai vakalekaleka ena vakasama ni Kalou, sa rui levu sara na nona rarawa ena mata ni leqa ni itovo oqo.

Gen.6:7: " *A sa kaya ko Jiova , Au na vakarusa na tamata au sa bulia mai na dela i vuravura, na tamata kei na manumanu, kei na manumanu vuka, kei na manumanu vuka ; ni'u sa veivutuni ni'u a buli ira .* "

Ni bera toka ga na waluvu, a raica na Kalou na nodra qaqa o Setani kei ira na nona timoni vei vuravura kei ira na lewena. Vei koya, e rerevaki sara na veivakatovolei, ia e sa rawata na ivakadinadina e vinakata. Na ka ga e vo oya me vakarusai na imatai ni ivakarau ni bula oqo e bula balavu kina na tamata qai kaukaua sara, e yaco sara ina veivanua cecere. Na manumanu ni vuravura era volekata na tamata, me vaka na bulumakau, manumanu vuka, kei na manumanu vuka, ena dodonu mera yali vakadua vata kei ira.

Vakatekivu 6:8: " *Ia sa kune loloma o Noa ena mata i Jiova* . "

Ka me vaka na Isi.14 o koya duadua ga e kune loloma vua na Kalou, era sega ni ganiti ira na luvena kei na watidra me ra vakabulai.

Vakatekivu 6:9: " *Oqo na itabatamata i Noa: sa* ***tamata yalododonu o Noa, sa uasivi*** *ena nona gauna ; sa lako vata kei na Kalou o Noa* . "

Me vakataki Jope, e lewai Noa " *dodonu ka sega ni cala* " mai vua na Kalou. Ka vakataki Inoki na tamata yalododonu e liu vua, na Kalou e vakavinavinakataki koya ena nona " *lako* " vata kei koya.

Vakatekivu 6:10: " *E tolu na luvei Noa tagane : o Semi, o Ame, kei Jefeca* . "

Ni sa yabaki 500 me vaka na Vakatekivu 5:22, " *E tolu na luvena tagane o Noa: o Semi, o Ame, kei Jefeca* ." O ira na luvena tagane oqo era na tubu cake me ra tagane ka ra na vakawati. Erau na tokoni Noa gona qai vukei rau na luvena tagane ni dodonu me taya na waqa. Ena maliwa ni gauna era sucu kina kei na waluvu , ena oti e 100 na yabaki. Oqo e vakadinadinataka ni "120 na yabaki" ni tikina e 3 e sega ni baleta na gauna e soli vua me vakacavara kina na kena tara.

Vkte. 6:11: " *Sa vakasisila ko vuravura e na mata ni Kalou, sa sinai ko vuravura e nai valavala kaukauwa* . "

Na veivakalolomataki e sega ni dodonu me ivalavala kaukauwa, ia ni sa vakatakilakilataka ka vakatakilakilataka na ivalavala kaukauwa, sa qai kaukauwa sara ka sega ni vosota rawa na rarawa ni Kalou ni loloma. Na ivalavala kaukauwa oqo, ena kena cecere duadua, e vaka na mataqali ka a dokadoka kina o Lemeki ena Vakatekivu 4:23: " *Au sa vakamatea e dua na tamata ena vuku ni noqu mavoa, kei na dua na cauravou ena vuku ni noqu vakamavoataki* ."

Gen.6:12: "A *sa raici vuravura na Kalou, ka raica, sa vakasisila : ni sa vakasisila na tamata kecega na nodrai valavala e vuravura* . "

Ena lailai mai na 10 na yabaki, ena rai lesu na Kalou ki vuravura ka kunea ni sa tu ena ituvaki vata ga e a tu kina ena gauna ni waluvu , " *sa vakacacana na nona sala na tamata kecega* ." Ia e dodonu mo kila na ka e vakaibalebaletaka na Kalou ni tukuna na veivakalolomataki. Baleta kevaka e vakatamata na ivakamacala ni vosa oqo , na kena isau e levu me vaka ga na vakasama me baleta na ulutaga. Na Kalou Dauveibuli, e rawarawa qai dodonu na kena isau. E vakatoka na veivakalolomataki na veivakacalai kece e kauta mai na tagane kei na yalewa ki na ituvatuva kei na lawa e tauyavutaka : Ena veivakalolomataki, sa sega ni taura na tagane na nona itavi vaka tagane, se na yalewa na nona itavi vakayalewa. Na kisi nei Lemeki, e dua na tagane vakawati, ka kawa i Keni, e dua na ivakaraitaki, baleta na ivakarau vakalou e tukuna vua: " *e dua na tagane ena biuti rau na tamana kei tinana me rau veiwekani kei na watina* ." Na irairai ni ibulibuli ni yagodrau e vakaraitaka na itavi ni tagane kei na yalewa. Ia me kilai vakavinaka na itavi ni yalewa e soli me " *dauveivuke* " vei Atama, na nona iyaloyalo vakatakarakara ni Lotu i Karisito e vakarautaka na kena isau. Na " *veivuke* " cava e rawa ni solia vei Karisito na Lotu? Na nona itavi me vakalevutaka na iwiliwili ni digitaki vakabulai ka ciqoma na rarawa ena vukuna. E vaka tale ga kina na yalewa e soli vei Atama. Lacking Adam's muscular power , na nona itavi me vakasucuma ka susugi ira na luvena me yacova ni ra sa, ena kena veibasai, kunea e dua na matavuvale ka vakakina na vuravura ena vakaitikotiko kina , me vaka na ituvatuva e vakarota na Kalou ena Vakatekivu 1:28: "A *sa vakalougatataki ira na Kalou, ka kaya vei ira na Kalou,* ***Dou vakaluveni, ka***

vakalevutaka na *: na ika ni wasawasa, kei na manumanu vuka ni lomalagi, kei na ka bula kecega sa veilakoyaki e vuravura* ." Ena kena veivakacalai, sa vuki tani kina na bula ni gauna oqo mai na ivakatagedegede oqo . Na bula vakaitamera ena veikoro lelevu kei na cakacaka ena veitabacakacaka erau sa vakavuna vata e dua na gagadre ni ilavo e tubu tikoga. Oqo e vakavuna mera biuta na marama na nodra itavi vakatina mera lai cakacaka ena veivale ni buli iyaya se sitoa. Na gone era sega ni susugi vinaka era sa yaco me ra dau veivakaisini ka dau gagadre ka ena 2021 era sa vakatubura tiko e dua na vua ni ivalavala kaukauwa ka ra sa veiganiti sara ga kei na ivakamacala e solia o Paula vei Timoci ena 2 Timoci . 3:1-9. Au vakamasuti kemuni mo ni taura na gauna mo ni wilika, ena kauwai kece e dodonu me ra wilika, ena kena taucoko, . na ivola e rua e vakauta vei Timoci, me rawa ni kunei ena ivola oqo na ivakatagedegede e virikotora na Kalou, mai na ivakatekivu, ni kila ni sega ni veisau o koya ka na sega ni veisau me yacova na nona lesu mai ena lagilagi, ena vulaitubutubu ni 2030.

Gen.6:1 3 : " *Sa qai kaya na Kalou vei Noa , Sa yaco mai vei au na icavacava ni tamata kecega : ni ra sa vakasinaiti vuravura ena ivalavala kaukauwa : raica, au na vakarusai ira vata kei vuravura .* "

Ni sa vakadeitaki tu na ca ka sega ni rawa ni veisautaki, na nodra vakarusai na lewe i vuravura e se ka duadua ga e rawa ni cakava na Kalou. E vakaraitaka na Kalou vua na nona itokani duadua ga e vuravura na nona ituvatuva rerevaki, baleta ni sa vakayacori na nona vakatulewa ka sa vakadeitaki vakaidina. E bibi me da raica na icavacava vakatabakidua e solia na Kalou vei Inoki, o koya duadua ga e curu ki na tawamudu ka sega ni lako sivita na mate, kei Noa , na tamata duadua ga e kunei ni ganiti koya me bula mai na waluvu veivakarusai. Baleta ena nona vosa e kaya kina na Kalou " ***era*** *sa* ..." kei na " *Au na vakarusai* ***ira*** ." Ni yalodina tiko ga o Noa, e sega ni tarai Noa na vakatulewa ni Kalou.

Gen.6:1 4 : " *Mo cakava e dua na waqa kau kaukauwa , ka wasea vakarua, ka biuta e loma kei na taudaku .* "

E dodonu me bula o Noa, ka sega ni o koya duadua ga, baleta ni vinakata na Kalou me tomani tikoga na bula ni nona ibulibuli me yacova ni sa cava na 6,000 na yabaki ni digidigi ena nona cakacaka. Me maroroi na bula digitaki ena gauna ni waluvu, ena vinakati me ta e dua na waqa e luvu. E solia vei Noa na Kalou na nona ivakaro. Ena vakayagataka na kau malumu e sega ni rawa ni curu kina na wai, ena caka tale ga na waqa me kua ni curu kina na wai ena kena boroi ena pitch, na resin e lavetaki mai na vunikau na paina se fir. Ena tara na sela me rawa ni bula vakatikitiki na veimataqali manumanu yadua me kua kina na veivala vakavu lomaocaoca vei ira na manumanu era tiko ena waqa. Ena dua taucoko na yabaki na nodra tiko ena waqa, ia na cakacaka e liutaka tiko na Kalou, e sega ni dua na ka e dredre vua.

Gen.6:15: " *Oqo na sala mo cakava kina : na balavu ni waqa me tolu na drau na kiupiti, na kena raba me limasagavulu na kiupiti, kei na kena cecere me tolusagavulu na kiupiti .* "

Kevaka na " *kiupiti* " e nona na tamata qaqa, e rawa ni vakalimataki na kena na Iperiu, ka rauta ni 55 cm. E vakaraitaka na Kalou na veitikina oqo ena ivakatagedegede era kila na Iperiu kei Mosese, ka rau a ciqoma na italanoa oqo mai vua na Kalou. Na waqa gona e ta e 165 na mita na kena balavu, 27.5 na mita na kena raba, qai 16.5 na mita na kena cere. Na waqa gona e vaka na ibulibuli ni kato vakababa, e vakasakiti dina na kena levu, ia era tara na tamata e veiganiti kei na kena levu. Baleta ni da kunea, me baleta na kena cecere, tolu na tabavale e rauta ni lima na mita vei ira na tagane era sa vakarautaka vakataki ira ena maliwa ni 4 kei na 5 m na kena cecere.

Gen.6:16: " Mo cakava ***e dua na katubaleka*** *ni waqa , ka* ***dua na kiupiti*** *e cake ; mo vakaduria* ***e dua na katuba*** *ena yasa ni waqa ; mo tara e dua na tabavale e ra, e dua na ikarua ni tabavale, kei na ikatolu ni tabavale .* "

Me vaka na ivakamacala oqo, na " *katuba* " duadua ga ni waqa e biu ena ivakatagedegede ni imatai ni tabavale " *ena yasa ni waqa* . " Na waqa e sogo taucoko, ka ena ruku ni delavuvu ni ikatolu ni tabavale , e dua na katubaleka duadua ga e 55 cm na kena cecere ka rabailevu me maroroi me sogo me yacova ni sa oti na waluvu , Gen6 , . Era bula ena butobuto na lewe ni waqa kei na rarama ni cina waiwai ena gauna taucoko ni waluvu .

Gen.6:17: " *Ia ka'u na kauta mai na waluvu ki vuravura, me vakarusai ira na tamata kecega sa ceguva na bula mai na ruku i lomalagi ; ia na ka kecega sa tu e vuravura ena rusa* . "

Ena veivakarusai oqo, e vinakata na Kalou me biuta e dua na itukutuku ni veivakaroti vei ira na tamata era na vakaitikotiko tale e vuravura ni oti na Waluvu ka yacova na nona lesu tale mai vakalagilagi o Jisu Karisito ena iotioti ni 6,000 na yabaki ni cakacaka vakalou. Ena yali kece na bula vata kei na kena ivakarau ni bera na waluvu. Baleta ni oti na Waluvu, ena vakalailaitaka vakamalua na Kalou na levu ni veika bula, na tamata kei na manumanu, me vakataki ira na Pygmies ni Aferika.

Gen.6:18: " *Ia au na vakadeitaka na noqu veiyalayalati kei iko ; dou na curu ki waqa, o iko kei ira na luvemu tagane, na watimu kei na watidra na luvemu tagane vata kei iko* . "

E walu vei ira era bula mai na waluvu sa roro tiko mai, ia e vitu vei ira e yaga vakalevu vei ira na veivakalougatataki vakatabakidua kei na veivakalougatataki yadua i Noa. Na ivakadinadina e basika ena Isikeli 14 : 19-20 ka kaya kina na Kalou : " Se kevaka au sa tala e dua na mate veitauvi ki na vanua o ya, kevaka au sa sovaraka kina na noqu cudru ena mate, me'u vakarusa tani kina na tamata kei na manumanu, ka *ra sa tiko kina* ***o Noa , o Taniela, kei Jope*** *, me vaka ni'u sa bula tiko, sa kaya na Turaga,* ***era na sega ni kaya na luvedra, era sa na yalo ena nodra yalododonu*** ." Era na yaga me baleta na repopulation ni vuravura , ia sega ni tiko ena ivakatagedegede vakayalo i Noa , era kauta mai na nodra sega ni uasivi ki na vuravura vou ka na sega ni dede sa na vuataka na vua ca.

Gen.6:19: " *Ia mai na veika bula kecega mai na veimataqali manumanu kecega, mo kauta mai ki na waqa e rua mai na veimataqali manumanu kecega, me ra bula vata kei iko : e dua na tagane kei na dua na yalewa* . "

E dua na veiwatini ena dua na mataqali " *ni veika kece e bula* " - na ivakarau ga e gadrevi me baleta na vakaluveni - oqo era na bula duadua ga ena kedra maliwa na manumanu ni qele.

Gen.6:20: " *Na manumanu vuka me vaka na kedra veimataqali, kei na manumanu me vaka na kedra veimataqali, kei na veika bula kecega e vuravura me vaka na kena veimataqali, ena lako mai vei iko e rua mai na veimataqali, mo vakabulai ira* . "

Ena tikina oqo, ena nona wiliwili, e sega ni cavuta na Kalou na manumanu kila , ia era na cavuti me ra kau ki na waqa ena Vkte.7:14 .

Gen.6:21: " *Ia ko iko, mo taura eso na kakana kecega sa laukana, ka maroroya vata kei iko, me kakana vei iko kei ira* . "

Na kakana e gadrevi me vakani kina e walu na tamata kei na manumanu kece era vodo tiko ena loma ni dua na yabaki e dodonu me taura e dua na vanua levu ena waqa.

Vakatekivu 6:22: " *Sa cakava vakakina o Noa , ka cakava me vaka na ka kecega sa vakarota vua na Kalou* . "

Ena yalodina kei na veitokoni ni Kalou, erau qarava kina o Noa kei rau na luvena tagane na itavi e lesia vei rau na Kalou . Ka eke, e dodonu me da nanuma tiko ni vuravura e dua ga na konitineni e vakasuasuataki ga ena veiuciwai kei na veiuciwai lalai. Ena vanua ni Ulunivanua o Ararati eratou tiko kina o Noa kei rau na luvena tagane , e tiko ga kina e dua na vanua bucabuca qai sega na wasawasa. Era raica gona na nona gauna ni tara tiko o Noa e dua na vale e luvu ena lomadonu ni dua na konitineni e sega kina na wasawasa. Eda sa qai rawa ni raitayaloyalotaka na veivakalolomataki, veivakacacani kei na veivakacacani era a vakayacora vei ira na ilawalawa lailai e vakalougatataka na Kalou. Ia era na sega ni dede na

dauveivakalialiai era na muduka na nodra vakalialiai koya na digitaki ka ra na luvu ena wai ni waluvu era a sega ni via vakabauta.

Vakatekivu 7

Na iotioti ni veibiu ni waluvu .

Gen.7:1: " A *sa kaya vei Noa ko Jiova , Mo curu ki waqa ko iko kei ira kecega na nomu lewe ni vale, ni'u sa raici iko ni ko* ***sa dodonu*** *e mataqu e nai tabatamata oqo .* "

Sa yaco mai na gauna ni dina ka sa vakayacori na iotioti ni **veibiu ni veibuli** . Ena " *curu ki waqa ,* " ena vakabulai kina na bula nei Noa kei na nona matavuvale. E tiko na kena veiwekani na vosa " *waqa* " kei na " *dodonu* " e vakatauca na Kalou vei Noa. Na veiwekani oqo e lako sivita na veisiga ni mataka " *waqa ni ivakadinadina, " ka na kato tabu e tiko kina* na Kalou " *dodonu ,* " vakaraitaki ena ivakarau ni rua na papa ena ceuta kina na nona iqaqalo na nona " ***ivunau e tini*** . " kece mai na salfit ena . e dina ga ni o Noa duadua ga e dodonu me vakatakilakilataki ena lawa vakalou oqo me vaka e vakaraitaka na kena dodonu vakalou : " *Au* ***sa*** raici ***iko*** *dodonu* . " O koya gona o Noa e salavata sara ga kei na lawa vakalou sa vakavulici oti tu ena kena ivakavuvuli vei ira na nona dauveiqaravi ni bera na waluvu.

Gen.7:2: " *Mo kauta vei iko e vitu na veiwatini mai na manumanu savasava kecega, e dua na tagane kei na yalewa ; e dua na veiwatini mai na manumanu sa sega ni savasava, e dua na tagane kei na yalewa ;* "

Eda sa tiko ena dua na ituvaki ni bera na waluvu ka vakavotuya na Kalou na duidui ena maliwa ni manumanu e vakatokai me " *savasava se sega ni savasava* ". Na ivakatagedegede oqo e sa makawa gona me vaka na veibuli vakavuravura ka ena Vunau ni Soro 11, e sa vakananuma lesu ga na Kalou na ivakatagedegede oqo ka a tauyavutaka mai na ivakatekivu . Sa tu kina vua na Kalou, me vaka *na " Siga ni Vakacecegu* ", na vuna vinaka me kerea kina mai vei ira na nona digitaki, ena noda gauna oqo, na nodra doka na veika oqo ka vakalagilagia na nona ituvatuva sa tauyavutaki me baleta na tamata. Ena nona digitaka na " *vitu na veiwatini savasava* " me baleta e dua ga na " *sega ni savasava* " , e vakaraitaka na Kalou na nona taleitaka na savasava, ka vakatakilakilataka ena nona "ivakadeitaki," na naba "7" ni veivakasavasavataki ni gauna ni nona cakacaka vakavuravura.

Gen.7:3: " *e vitu na manumanu vuka ni macawa, na tagane kei na yalewa, me ra bula tiko kina na nodra kawa e dela i vuravura taucoko .* "

Ena vuku ni nodra ivakatakarakara ni bula vakalomalagi vakaagilosi, era sa vakabulai talega kina na " *vitu na veiwatini* " ni " *manumanu vuka* " .

Gen.7:4: " *Ni sa vo e vitu na siga, ka'u na vakatauca na uca ki vuravura me vasagavulu na siga ka vasagavulu na bogi; ia na ka bula kecega au sa bulia ka'u na vakarusa mai na dela i vuravura .* "

E se cavuti tikoga na naba " *vitu* " (7), kena ibalebale " vitu *na siga* " ka **wasea** na gauna ni nodra curu na manumanu kei na tamata ki waqa mai na imatai ni lutu ni wai. Na Kalou ena vakavuna na uca sega ni mudu me " 40 *na siga kei na 40 na bogi "* . Na naba oqo "40" sai koya na veivakatovolei. Ena baleta na " *40 na siga* " ni nodra talai na yamata Iperiu ki na vanua o Kenani kei na " *40 na yabaki* " ni bula kei na mate ena vanua dravuisiga me vaka na nodra sega ni via curu ki na vanua era vakaitikotiko kina na tamata qaqa. Ka ni sa curu yani ki na nona veiqaravi e vuravura, ena soli o Jisu ki na veitemaki ni tevoro ni oti na " *40 na siga kei na 40 na bogi* " ni lolo. Ena tiko talega na " *40 na siga* " ena maliwa ni tucaketale i Karisito kei na sovaraki ni Yalo Tabu ena Penitiko.

Vei koya na Kalou, na inaki ni uca cevata oqo me vakarusa na " *tamata e bulia* ." E vakananuma kina vei keda ni, me vaka ni Kalou na Dauveibuli, na nodra bula kece na nona ibulibuli e nona , me vakabulai ira se vakarusai ira . E vinakata me vakavulici ira na itabatamata mai muri ena dua na lesoni bibi mera kua ni guilecava.

Vakatekivu 7:5: " *Sa cakava o Noa na ka kecega sa vakarota vua o Jiova* . "

Ni yalodina qai talairawarawa o Noa, e sega ni vakamaduataka na Kalou qai vakayacora na ka kece e vakarota vua na Kalou me cakava .

Vakatekivu 7:6: " *Sa yabaki ono na drau o Noa ni sa luvuci vuravura na waluvu* . "

Ena soli tale na itukutuku matailalai me baleta na gauna, ia na tikina oqo e sa biuta tu na waluvu ena ika600 [ni yabaki] ni bula i Noa. Me tekivu mai na nona sucu na imatai ni luvena tagane ena ika500 ni nona [yabaki] , sa oti e 100 na yabaki.

Gen.7:7: " *A sa curu ki waqa ko Noa, kei iratou na luvena tagane, na watina, kei na watidratou na luvena tagane, me ratou dro tani mai na wai ni waluvu* . "

E walu ga na tamata era na dro bula mai na waluvu.

Vakatekivu 7:8: " *Mai na manumanu savasava kei na manumanu sa sega ni savasava, na manumanu vuka kei na veika kecega sa qasi voli e vuravura* , .

Na Kalou e vakadeitaka . E rua na " *ka kecega sa toso voli e vuravura "* erau curu ki na waqa me rau vakabulai. Ia mai na " *vuravura* , " cava ni bera na waluvu se ni oti na waluvu? Na gauna oqo ni vosa " *toso " e vakaraitaka na vuravura ni oti na waluvu ena gauna* i Mosese, ka vosa vua na Kalou ena nona italanoa. Na ka vuni oqo e rawa ni vakadonuya na biu kei na vakarusai taucoko ni so na mataqali manumanu kila, sega ni vinakati ena vuravura repopulated , kevaka dina era sa tu taumada na waluvu .

Vakatekivu 7:9: " *A rau sa curu ki waqa vata kei Noa, vakarua, e dua na tagane kei na dua na yalewa, me vaka sa vakarota vei Noa na Kalou* ."

Na ivakavuvuli e baleta na manumanu, ia e baleta tale ga na tolu na veiwatini vakatamata eratou tauyavutaka na tolu na luvena tagane kei na watidratou, kei na nona, e baleti koya kei na watina. Na nona digitaka na Kalou me digitaki ira ga na veiwatini e vakaraitaka vei keda na itavi e solia vei ira na Kalou : me ra vakaluveni ka vakaluveni.

Vakatekivu 7:10: "Ia *ni sa oti e vitu na siga sa qai luvuci vuravura na wai ni waluvu* . "

Me vaka na kena dodonu oqo, na curu ki na waqa e yaco ena ikatini ni siga ni ikarua ni vula ni ika 600 [ni yabaki] ni bula nei Noa, oya, 7 na siga ni bera na ika 17 [e vakaraitaki] ena tikina e tarava 11. E na ikatini ni siga oqo e sogota kina na Kalou vakataki koya " *na katuba* kece " ni waqa . tikina e 16 ni wase 7 oqo.

Vakatekivu 7:11: " *E nai ka ono na drau ni yabaki ni bula i Noa, e nai karua ni vula, e nai* ***ka tini ka vitu*** *ni siga ni vula, e na siga ko ya sa vuvuce kecega nai vurevure ni wai titobu levu, ka sa dolavi na katubaleka ni lomalagi.* "

E digitaka na Kalou na " ***ikatini ka vitu*** *ni siga ni ikarua ni vula* **"** ni ika 600 ni yabaki i Noa me [¨] dolava *na katubaleka ni lomalagi* . " Na naba **17** e vakatakarakarataka na veilewai ena kena itukutuku vakafika ni iVolatabu kei na kena parofisai.

Na iwiliwili e tauyavutaki ena veisosomitaki ni digitaki ni Gen.6 e biuta na waluvu ena 1656 , mai na ivalavala ca nei Ivi kei Atama, oya, 434 5 na yabaki ni bera na vulaitubutubu ni yabaki 6001 ni icavacava kei vuravura ka na vakayacori ena noda ivolanivula e dau vakayacori ena vulaitubutubu ni veisorovaki ni Karisito na yabaki 230 . ka yaco ena ika 30 ni Epereli ni noda ivolanivula vakatamata lasu ka veivakacalai.

Na ivakamacala oqo ena tokaruataki ena Vakatekivu 8:2. Ena nona tukuna na itavi veitokoni ni " *ivurevure ni wai titobu* " ena tikina oqo, e vakaraitaka vei keda na Kalou ni waluvu e sega walega ni vakavuna na uca mai lomalagi. Ni kilai ni " *titobu* " e vakaibalebaletaka na vuravura ni sa ubia taucoko na wai mai na imatai ni siga ni veibuli, na kena " *ivurevure* " e vakaraitaka e dua na tubu ni ivakatagedegede ni wai e vakavuna na

wasawasa sara ga. Na ka oqo e rawati ena kena veisau na ivakatagedegede ni dela ni wasawasa ka, ena kena tubu cake, e laveta cake na ivakatagedegede ni wai me yacova ni sa lesu tale ki na ivakatagedegede ka ubia na vuravura taucoko ena imatai ni siga. E na kena luvu na titobu ni wasawasa e basika mai kina na vanua mamaca mai na wai ena ikatolu [ni siga] ka sa ikoya e dua na cakacaka vakaveitalia e a ubia kina na vanua mamaca na wai ni waluvu. Na uca e vakatokai me " *na matamata ni waluvu ni lomalagi* " e yaga ga me vakaraitaka ni itotogi e lako mai lomalagi, mai vua na Kalou vakasilesitieli. E muri na iyaloyalo oqo ni " *katubaleka ni lomalagi* " ena taura na itavi veibasai ni veivakalougatataki ka lako mai vua na Kalou vakalomalagi vata ga.

Vakatekivu 7:12: " *A sa tau na uca ki vuravura me vasagavulu na siga ka vasagavulu na bogi* . "

Na ka oqo e rairai kurabuitaki ira na ivalavala ca era sega ni vakabauta. Vakabibi ni sega ni dau tau na uca ni bera na waluvu oqo. Na vuravura ni bera na waluvu e vakasuasuataki ka vakasuasuataki ena kena uciwai kei na veiuciwai lalai; sa sega kina ni gadrevi na uca , sa sosomitaka e dua na tegu ni mataka . Ka sa vakamacalataka oqo na vuna e dredre kina vei ira na tawavakabauta me ra vakabauta na waluvu ni wai e kacivaka o Noa, ena vosa kei na ivalavala me tekivu mai na gauna e tara kina na waqa ena vanua mamaca.

Na gauna ni " *40 na siga kei na 40 na bogi* " e vakaibalebaletaka e dua na gauna ni veivakatovolei. Ena kena veibasai, o Isireli vakayago, ni se qai biuti Ijipita ga, ena vakatovolei ena gauna e sega ni tiko kina o Mosese, o koya e maroroya tiko na Kalou me tiko vata kei koya ena gauna oqo. Na kena itinitini ena " na luve ni bulumakau koula " sa vakawaicalataki ena veivakadonui nei Eroni, na taci Mosese vakayago. Sa na qai yaco na " *40 na siga kei na 40 na bogi* " ni kena vakadikevi na vanua o Kenani , ka na kena itinitini era sega ni via curu kina na tamata ena vukudra na tamata qaqa era tiko kina. In turn , Jisu ena vakatovolei me baleta na " *40 siga kei na 40 bogi* ," Ia ena gauna oqo, e dina ga ni malumalumu ena lolo balavu oqo, ena vorata na tevoro ka na temaki koya ka na tini me biuti koya ka sega ni rawata na nona qaqa. Vei Jisu, oya na ka e rawa kina qai vakadonui na nona cakacaka vakaitalatala e vuravura.

Vakatekivu 7:13: " *E na siga vata ga ko ya eratou sa curu kina ki waqa ko Noa, ko Semi, ko Ame, kei Jefeca, ko iratou na luvena tagane, kei na watina ko Noa, kei iratou na watidratou na luvena tagane tolutolu :* "

Na tikina oqo e vakabibitaka na nodrau digitaki na tagane kei na yalewa ni tamata e vuravura. Na tagane yadua e tomani koya na " *nona ivukevuke* , " na nona yalewa e vakatokai me " *yalewa* ." In this way , na veiwatini yadua e vakaraitaki koya ena iserau i Karisito kei na nona Lotu, "nona dauveivuke," na nona Digitaki ka na vakabulai koya. Baleta na ivakaruru ni "waqa" sai koya na imatai ni iyaloyalo ni veivakabulai ena vakatakila vei ira na tamata.

Gen.7:14: " *ira, kei na manumanu kecega me vaka na kena mataqali, na manumanu kecega me vaka na kena mataqali, na manumanu vuka kecega sa vuka voli e vuravura me vaka na kena mataqali, na manumanu vuka kecega me vaka na kena mataqali, na manumanu vuka kecega sa taba, na ka kecega sa taba* . "

Ena nona vakabibitaka na vosa " *veimataqali* ," na Kalou e nanuma lesu na lawa ni nona itovo ni tamata ena noda iotioti ni gauna e marautaka ena veibolebole, cala, ka kaciva me tarogi me baleta na manumanu ka vakakina me baleta na kawatamata. E sega ni dua tale e rawa ni taqomaka vakalevu cake na savasava ni veimataqali manumanu mai vei koya. Ka sa kerea me ra wasea na nona digitaki na nona vakasama vakalou me baleta na ulutaga, baleta na uasivi ni nona ibulibuli taumada e tiko ena savasava oqo kei na **tawasei taucoko** ni veimataqali manumanu.

Ena nona vakabibitaka na Kalou na veimataqali manumanu tabanikau, e vakaraitaka kina na Kalou na vuravura kei na cagi ni ivalavala ca me dua na matanitu e vakarurugi vua na Tevoro, o koya sara ga e vakatokai me " *turaga ni kaukauwa ni cagi* " ena Efeso. 2:2.

Gen.7:15: " *A ra sa curu ki waqa vei Noa, vakarua, na manumanu kecega sa tiko kina na icegu ni bula* . "

Na veiwatini yadua e digitaka na Kalou **era tawasei ira** mai na nodra mataqali me rawa ni tomani tiko ga na nodra bula ni oti na waluvu. Ena **veibiu** vakadeitaki oqo , e biuta kina na Kalou ena cakacaka na ivakavuvuli ni rua na sala e biuta ena mata ni digidigi galala ni tamata: na vinaka e kauta mai na bula, ia na ca e kauta mai na mate.

Vakatekivu 7:16: " *Era sa curu mai, na tagane kei na yalewa, mai na veika bula kecega, me vaka sa vakarota vei Noa na Kalou. A sa sogota na katuba vei koya o Jiova* . "

Na inaki ni kena vakasucumi na " *mataqali* " e vakadeitaki eke ena kena cavuti na " *tagane kei na yalewa* ".

Oqo na cakacaka e solia na veika e sotavi oqo na kena bibi kece kei na kena itovo vakaparofisai ni icavacava ni gauna ni loloma soli wale vakalou: " *Sa qai sogota vua na katuba o Jiova* ." Oqo na gauna e **rau veibiu kina na icavacava ni bula kei na mate** ka sega ni rawa ni veisau. Ena vaka talega kina ena 2029, ni ra sa digitaka oti na bula tiko ena gauna oya me ra doka na Kalou kei na nona Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga, oya na Vakarauwai, se me ra dokai Roma kei na kena Sigatabu ni imatai ni siga, me vaka na ultimatum e vakaraitaki ena ivakarau ni dua na lawa mai vei ira na tamata vukitani. Eke talega " *na katuba ni loloma soli wale* " ena sogota na Kalou, " *o koya sa dolava, kei koya sa sogota* " me vaka na Vakatakila 3:7.

Vakatekivu 7:17: " *Sa luvuci vuravura na waluvu me vasagavulu na siga: a sa tubu cake na wai, ka laveta cake na waqa, ka sa laveti cake mai vuravura* . "

E laveti cake na arc.

Gen.7:18: " *A sa kaukauwa cake na wai, ka kaukauwa sara ki vuravura: a sa luvu na waqa e dela ni wai* . "

E luvu na waqa.

Gen.7:19: " *A sa kaukauwa na wai, a sa ubia na veiulunivanua cecere kecega e ruku i lomalagi taucoko* . "

Na qele mamaca e yali raraba , e vakaluvuci ena wai.

Vakatekivu 7:20: " *Sa tubu cake na wai me tinikalima na kiupiti mai na veiulunivanua, ka sa luvuci* . "

Na ulunivanua cecere duadua ena gauna oya e rauta ni 8 m na kena balavu na wai.

Vakatekivu 7:21: " *Sa mate na ka kecega sa lako voli e vuravura, na manumanu vuka kei na bulumakau kei na manumanu kila, na ka kecega sa qasi voli e vuravura, kei na tamata kecega* . "

Era luvu kece na manumanu era ceguva na cagi. Na veika matailalai me baleta na manumanu vuka e taleitaki vakalevu cake baleta ni waluvu e dua na iyaloyalo vakaparofisai ni iOtioti ni Veilewai, ka ra na vakarusai kina na tamata vakasilesitieli, me vakataki Setani, vata kei ira na tamata vakavuravura.

Vakatekivu 7:22: " *Na ka kecega sa tiko e na qele mamaca sa tiko kina na icegu ni bula, sa mate* . "

Na veika bula kece era buli, me vaka na tamata, e vakatau na nodra bula ena nona icegu, era luvu. Oqo duadua ga na yaloyalo ena itotogi ni waluvu, baleta na cala e tu sara ga vua na tamata, ka ena so na sala, na nodra mate na manumanu sega ni cala e sega ni dodonu. Ia me rawa ni luvuci ira vakadua na tamata talaidredre, e vakasaurarataki na Kalou me vakamatea vata kei ira na manumanu era ceguva na cagi ni maliwalala kei vuravura me vakataki ira. Kena itinitini, me kilai na vakatulewa oqo, vakasamataka mada ni a bulia na

Kalou na vuravura me baleta na tamata e buli me ucui koya ka sega ni baleta na manumanu e buli me wavoliti koya, tomani koya ka, ena ituvaki ni manumanu, me qaravi koya.

Vakatekivu 7:23: " *A sa vakarusai na ka bula kecega sa tu e dela i vuravura, na tamata, kei na manumanu, kei na manumanu vuka, kei na manumanu vuka : era sa vakarusai mai vuravura: a sa vo ga ko Noa kei* ***ira*** *era sa tiko vata kei koya e na waqa .* "

Na tikina oqo e vakadeitaka na duidui e cakava na Kalou ena kedrau maliwa o Noa kei ira na nona itokani vakatamata era kunei ira ni ra sa vakailawalawa vata kei ira na manumanu, era sa vakauqeti kece ka kauwaitaki ena " ***ka*** *e tiko vata kei koya ena waqa .* "

Vakatekivu 7:24: " *Sa kaukauwa na wai e vuravura me dua na drau ka limasagavulu na siga .* "

Na " *dua na drau limasagavulu na siga* " e tekivu ni oti na 40 na siga kei na 40 na bogi ni uca sega ni mudu ka vakavuna na waluvu. Ni sa yacova na kena cecere duadua ni " *15 na kiupiti,* " se rauta ni 8 *na mita* e cake mai na " *ulunivanua cecere duadua* " ena gauna oya, na ivakatagedegede ni wai e tudei tikoga me "150 na siga . " E qai lutu sobu vakamalua me yacova na kena mamaca, me vaka e vinakata na Kalou .

Me kilai : E bulia na Kalou na bula ena dua na ivakatagedegede levu ka baleta na tamata kei na manumanu ni bera na waluvu. Ia ni oti na Waluvu, na nona ituvatuva me vakalailaitaka na levu ni nona ibulibuli kece me veiganiti, me rawa ni sucu kina na bula ena ivakatagedegede ni oti na waluvu. Nira curu yani i Kenani, era vakadinadinataka na yamata Iperiu nira raica sara ga e matadra na ivovo ni vaini e levu sara, e gadrevi kina e rua na tagane era tautauvata kei na kedra levu me rau colata. Na kena vakalailaitaki gona na kena levu e dodonu me baleta tale ga na veivunikau, vuanikau, kei na kakana draudrau. E sega gona ni cegu na Dauveibuli ena nona bulibuli, baleta ni toso na gauna, e veisautaka qai veisautaka nona ibulibuli e vuravura me salavata kei na ituvaki vou ni bula e vakatautaki. E bulia na roka karakarawa ni kulidra na tamata era bula ena rarama kaukaua ni matanisiga ena vanua katakata kei na vanua e vuravura e dau tarai vuravura kina na rarama ni matanisiga ena 90 na diqiri . Na roka ni kuli tale eso e levu se lailai na vulavula se vulavula ka levu se lailai na kopa me vakatau ena levu ni rarama ni matanisiga . Ia na yavu ni damudamu nei Atama (na Damudamu) ena vuku ni dra e kune ena tamata kecega.

E sega ni vakamacalataki ena iVolatabu na yaca matailalai ni veimataqali manumanu bula ni bera na waluvu. Me vaka ni biuta tu na Kalou na ulutaga oqo me ka vuni, ka sega e dua na ivakatakila vakatabakidua, sa galala na tamata kecega me raitayaloyalotaka na veika me vaka era raica ni dodonu. Ia, au biuta mai na vakasama ni, niu vinakata me solia na imatai ni ivakarau ni bula vakavuravura oqo e dua na itovo uasivi, na Kalou e sega ni bulia , ena gauna oya, na manumanu kila ni bera na itukutuku makawa ka ra kunea nikua na nodra sui na dauvakadidike vakasaenisi ena qele ni vuravura. O koya gona, au biuta ki liu na kena rawa ni ra a buli mai vua na Kalou ni oti na waluvu , me rawa ni vakalevutaka na vosa ni cudruvi ni vuravura me baleta na tamata ka , totolo , ena vuki tani tale mai vua. Ena nodra muduki ira tani mai vua, era na vakayalia kina na nodra vuku kei na kila levu a solia na Kalou mai vei Atama vei Noa. Oqo, ki na vanua ni ena so na vanua e vuravura , na tamata ena kunei koya ena ituvaki vakaloloma ni "na tamata ni qara" ravuti ka vakarerei mai vei ira na manumanu rerevaki , ka ena ilawalawa , ena rawa tikoga me vakarusa ena veivuke talei ni draki vakayago kei na yalololoma vinaka ni Kalou.

Vakatekivu 8 .

Na nodra tawasei vakalekaleka na tiko ena waqa .

Vakatekivu 8:1: " *A sa nanumi Noa na Kalou, kei na manumanu bula kecega, kei na manumanu kecega era sa tiko vata kei koya e na waqa : a sa liwava na Kalou e dua na cagi e vuravura, a sa vakacegu na wai .* "

Mo ni vakacegu, e sega vakadua ni guilecava, ia e dina ni soqoni duatani oqo ni bula e sogo tu ena waqa e luvu e solia vei ira na tamata kei na veimataqali manumanu e dua na irairai vakalailaitaki ka vaka me biuti ira na Kalou. Na kena dina, na bula oqo era sa taqomaki vinaka sara baleta ni sa vakaraici ira tiko na Kalou me vaka e dua na iyau . E tu vei ira na ka e talei duadua vua: na imatai ni vuanikau me vakasinaita tale na vuravura qai tete yani ena dela ni vuravura .

Vakatekivu 8:2: " *Sa sogo na i vurevure ni wai titobu kei na katuba ni lomalagi, ka sa sega tale ni tau mai lomalagi na uca* ."

Na Kalou e bulia na wai ni waluvu me vaka na nona gagadre. Era lako mai vei? Mai lomalagi , ia e uasivi cake mai na kaukauwa ni veibuli ni Kalou . Ni taura na ivakatakarakara ni dua na dauvakatawa loka, e dolava na katuba ni waluvu vakasilesitieli vakatakarakara , qai yaco mai na gauna me sogota tale kina .

Ena nona tukuna na itavi veitokoni ni " *ivurevure ni wai titobu* ," ena tikina oqo, e vakaraitaka vei keda na Kalou ni waluvu e sega walega ni vakavuna na uca mai lomalagi . Me vaka ni " *na titobu* " e vakaibalebaletaka na vuravura ni sa ubia taucoko na wai mai na imatai ni siga ni veibuli , na kena " *ivurevure* " e vakaraitaka na kena tubu cake na ivakatagedegede ni wai e vakavuna na wasawasa sara ga. Na ka oqo e rawati ena kena veisautaki na ivakatagedegede ni dela ni wasawasa ka , ena kena tubu cake , e laveta cake na ivakatagedegede ni wai me yacova ni sa kunea na ivakatagedegede ka ubia na vuravura taucoko ena imatai ni siga . E na kena luvu na titobu ni wasawasa e a lako mai kina na vanua mamaca mai na wai ena ika 3 [ni siga] ka sa ikoya e dua na cakacaka vakaveitalia e a ubia kina na vanua mamaca na wai ni waluvu. Na uca e vakatokai me " *katubaleka ni lomalagi* " e yaga ga me vakaraitaka ni itotogi e lako mai lomalagi, mai vua na Kalou vakasilesitieli. E muri na iyaloyalo oqo ni " *katubaleka ni lomalagi* " ena taura na itavi veibasai ni veivakalougatataki ka lako mai vua na Kalou vakalomalagi vata ga .

Me vaka ni Dauveibuli, e rawa ni bulia na Kalou na waluvu ena dua ga na matadredredre, ena nona gagadre. Ia, e vinakata me cakava vakamalua na nona ibulibuli sa buli oti. E vakaraitaka kina vua na tamata ni sa tu e ligana na veika buli e dua na iyaragi kaukauwa, e dua na sala kaukauwa e vakayagataka me solia kina na nona veivakalougatataki se nona vosa ni cudruvi me vakatau ena kena cakacaka ena vinaka se ca.

Vakatekivu 8:3: " *A sa lesu tale mai na wai mai vuravura, ka lako tani, ka yali yani: a sa lutu sobu na wai ni sa oti e 150 na siga .* "

Ni oti e 40 na siga kei na 40 na bogi ni uca sega ni cegu ka tarava mai na 150 na siga ni tudei ena ivakatagedegede cecere duadua ni wai , sa tekivu me lutu sobu na ivakatagedegede ni wai . E lutu vakamalua na ivakatagedegede ni titobu ni wasawasa, ia e sega ni lutu me vaka ni bera na waluvu.

Vakatekivu 8:4: "Ia sa *yaco e nai kavitu ni vula, e nai ka tinikavitu ni siga ni vula, sa vakacegu na waqa e na veiulunivanua ko Ararata .* "

Ni oti e lima na vula , me yacova na siga, " *na ikatinikavitu ni ikavitu ni vula ,* " sa mudu na waqa me luvu; e vakacegu ena ulunivanua cecere duadua o Ararata . Na naba oqo "tinikavitu" e vakadeitaka na icavacava ni cakacaka ni veilewai vakalou. E matata mai na ka oqo ni , ena gauna ni waluvu, e sega ni toso vakayawa na waqa mai na vanua e tara kina o Noa kei rau na luvena. Ka sa vinakata na Kalou me laurai tikoga na ivakadinadina oqo ni waluvu me yacova na icavacava kei vuravura , ena dela ni Ulunivanua o Ararata vata ga oqo, ka ra sa vakatabui tikoga kina na vakailesilesi ni Rusia kei Taki . Ia ena gauna e digitaka o Koya, e taleitaka na Kalou me tauri na itaba mai lomalagi ka vakadeitaka na kena tiko e dua

na tiki ni waqa e vesuki tu ena aisi kei na ucacevata. Nikua, na raici ni setilaiti e rawa ni vakadeitaka vakaukaua na kena tiko oqo. Ia era sega ni saga sara tikoga na veiliutaki vakavuravura me ra vakalagilagia na Kalou dauveibuli; Era ivalavala me vaka na meca vua, kei na lewa dodonu kecega, na Kalou e sauma vei ira vinaka , ena nona vakacacani ira ena dua na matedewa kei na veivakacacani vakarerevaki.

Vakatekivu 8:5: " *A sa lailai sobu tikoga na wai me yacova nai katini ni vula. Ia e nai katini ni vula, e nai matai ni siga ni vula, sa basika mai na dela ni veiulunivanua* ."

Na kena vakalailaitaki na wai e vakaiyalayala baleta ni oti na waluvu ena cecere cake na wai mai na vanua ni bera na waluvu. Na veibuca makawa ena luvu tikoga ka taura na irairai ni wasawasa e loma ni vanua ena gauna oqo me vaka na Wasawasa Mediterranean, na Wasawasa Caspian, na Wasawasa Damudamu, na Wasawasa Damudamu, kei na so tale.

Vakatekivu 8:6: " *Ia ni sa oti e vasagavulu na siga, sa dolava ko Noa na katubaleka sa cakava ko koya e na waqa* . "

Ni oti e 150 na siga na kena tudei kei na 40 na siga ni wawa, a dolava o Noa ena imatai ni gauna na katubaleka lailai. E dodonu me lailai na kena levu, e dua na kiupiti , se 55 na sentimita , ni kena vakayagataki ga me sereki kina na manumanu vuka , era rawa kina ni dro tani mai na waqa ni bula.

Gen.8:7: " *Sa tala yani e dua na reveni, ka sa lako yani ka lesu tale mai, ka yacova ni sa mamaca na wai mai vuravura* . "

Na kunei ni qele mamaca e vakauqeti me vaka na ituvatuva ni " *butobuto kei na rarama* " se " *bogi kei na siga* " ni itekitekivu ni veibuli. Talega, na imatai ni kunei ni vakau sa ikoya na " *reveni* " **tawa savasava** , kei na plumage " **karakarawa** " me vaka na " *bogi* ". E cakacaka ena galala qai tu vakataki koya vei Noa, na digitaki ni Kalou. E vakatakarakarataka gona o koya na veimatalotu butobuto era na vakacakacakataki ka sega na nodra veiwekani kei na Kalou.

E vakadodonu cake, e vakatakarakarataka na Isireli vakayago ni veiyalayalati makawa, ka dau talai ira kina na nona parofita na Kalou, me vaka na nodra lako mai kei na nodra lako yani na reveni, me ra saga me ra vakabulai ira na nona tamata mai na ivalavala ca. Me vaka na " *reveni* , " na Isireli oqo, ka qai vakasukai koya na Kalou **,** e tomana tikoga na kena itukutuku **ni tawasei** mai vua.

Vkte.8:8: “ *Sa tala talega e dua na ruve me raica se sa lailai sobu na wai mai na dela i vuravura* . ”

Ena ituvatuva vata ga, na **savasava "** *ruve* " , kei na plumage " **vulavula** " me vaka na ucacevata, e vakau ena veivakasarasarataki. E biu ena ruku ni ivakatakilakila ni " *siga kei na rarama* ". Me vaka oqo, e parofisaitaka na veiwekani vou e tauyavutaki ena dra e vakadavea o Jisu Karisito.

Gen.8:9: " *Ia sa sega ni kunea na ruve e dua na vanua me vakacegu kina na qeteqete ni yavana, a sa lesu tale vua ki na waqa, ni sa roboti vuravura taucoko na wai. A sa dodoka na ligana ko koya, ka tauri koya, ka kauti koya ki na waqa vei koya* . "

E sega ni vaka na " reveni " karakarawa tu vakataki koya , *" na* " ruve *"* vulavula e veiwekani voleka kei Noa, ka solia " *na ligana me kauti koya ka kauti koya ki na waqa* " vata kei koya. E ivakatakarakara ni ivau e semati koya e digitaki vua na Kalou ni lomalagi. Na " *ruve* " ena dua na siga ena vakacegu vei Jisu Karisito ena gauna ena vakaraitaki koya kina vei Joni na Dauveipapitaisotaki me papitaisotaki koya.

Au vakatura mo ni veidutaitaka na rua na vosa vakaivolatabu oqo; na kena ni tikina oqo: " *Ia na ruve sa sega ni kunea e dua na vanua me vakacegu kina na qeteqete ni yavana* " kei na tikina oqo mai na Maciu.8:20: " *Sa sauma vua ko Jisu : Sa tu na nodra qara na fokisi, ka sa tu na nodra sova na manumanu vuka ni lomalagi; ia na Luve ni Tamata sa sega na vanua me davo kina na uluna* "; kei na veitikina oqo ni Joni 1: 5 kei na 11 , ka vosa kina me baleti Karisito na vakayago ni " *rarama* " " vakalou *ni bula* " , e kaya kina : " *Sa cila na*

rarama ena butobuto, ka sa sega ni ciqoma na butobuto ... / ... Sa lako mai ki na nona vanua, ka ra sa sega ni ciqoma na nona tamata ." Me vaka ga na " *ruve* " a lesu tale vei Noa, ka vakatara me tauri koya, ena " *ligana* ," vakaturi cake tale, na Dauveivueti o Jisu Karisito a lako cake tale ki lomalagi ki na nona vakalou me vaka na Tamana vakalomalagi, ni sa biuta tu mai e vuravura na itukutuku ni veivakabulai ni nona digitaki ena calle *callesting everlad "na veika vinaka* ". 14:6. Ka ena Vakatakila 1:20: ena tauri ira " *e ligana* " ena " *vitu na gauna* " era parofisaitaka na " *vitu na Lotu* " ka vakavuna me ra vakaitavi ena veivakasavasavataki vakalou na nona " *rarama* " e vakatayaloyalotaki ena " *vitu na itutu ni cina* ".

Gen.8:10: " *A sa waraka tale me vitu na siga, ka tala tale na ruve mai na waqa* . "

Na veivakananumi vakarua oqo ni " *vitu na siga* " e vakavulica vei keda ni vei Noa, me vakataki keda nikua, na bula e tauyavutaki ka vakaroti mai vua na Kalou ena duavata ni macawa ni " *vitu na siga* " , e dua talega na duavata vakaibalebale ni " *vitu na udolu* " na yabaki ni nona cakacaka levu ni veivakabulai. Na kena vakabibitaki oqo na kena cavuti na naba oqo " *vitu* " e rawa kina vei keda me da kila na bibi e solia vua na Kalou; ka na vakadonuya na kena vakacacani vakabibi na tevoro me yacova na lesu tale mai vakalagilagi i Karisito ka na vakaotia na nona veiliutaki e vuravura.

Vakatekivu 8:11: " *A sa lako mai vua na ruve e na yakavi , ka raica, sa tu e gusuna e dua na drau ni olive sa ramusu: a sa kila ko Noa ni sa lailai sobu na wai mai vuravura* . "

Ni oti na veigauna balavu ni " *butobuto* " e kacivaki ena vosa " *yakavi* ," na inuinui ni veivakabulai kei na marau ni veivakabulai mai na ivalavala ca ena yaco mai ena ruku ni iyaloyalo ni " *vunikau ni olive* , " veitaravi ni veiyalayalati makawa ka qai muri mai na veiyalayalati vou. Me vaka ga ni a kila o Noa mai na dua na " *drau ni olive* " ni na vakarau tu na vanua e nuitaki ka waraki me kidavaki koya, era na vulica ka kila na " *luve ni Kalou* " ni sa dolavi vei ira na matanitu vakalomalagi mai vei **koya e talai mai lomalagi,** o Jisu Karisito.

Na " *drauni olive* " oqo e vakadinadinataka vei Noa ni sa rawa tale na tubu kei na tubu ni veivunikau.

Vakatekivu 8:12: " *A sa waraka tale ko koya me vitu na siga , ka tala yani na ruve: ia sa sega ni lesu tale mai vua* . "

Na ivakatakilakila oqo e vakatulewa, baleta ni vakadinadinataka ni " *na ruve* " sa digitaka me tiko ga ena veika buli, ka sa solia tale tiko vua na kakana.

Me vaka ga na " *ruve* " e yali ni oti na nona vakadewataka na kena itukutuku ni inuinui , ni oti na nona solia na nona bula e vuravura me voli ira na nona digitaki, o Jisu Karisito, na " *Turaga ni Sautu* " , ena biuti vuravura kei ira na nona tisaipeli, ka biuti ira me ra galala ka tu vakataki ira me ra liutaka na nodra bula me yacova na nona iotioti ni lesu tale mai lagilagi.

Vakatekivu 8:13: " *Ena i ka ono na drau ka dua na yabaki, ena i matai ni vula, ena i matai ni siga ni vula, sa mamaca na wai mai vuravura. A sa kauta laivi o Noa na i ubi ni waqa , ka rai yani, ka raica, sa mamaca na dela ni vuravura* . "

Na mamaca ni vuravura e se vakatikina tiko ga ia e yalataki, mani vakadeitaka kina o Noa me dolava na delavuvu ni waqa me raica na taudaku ni waqa qai kila ni sa lutu ena dela ni Ulunivanua o Ararata, e vakabalavutaka sara na nona raivotu qai rabailevu sara ena lomalagi . Ena veika e sotavi ena waluvu, na waqa e taura na ivakatakarakara ni dua na yaloka sa vakasucumi. Ena gauna e vakasucu kina, e musuka sara ga na luvenimanumanu na kuliniyago e vakarurugi tu kina. E cakava tale ga o Noa ; e " *kauta laivi na i ubi ni waqa* ," ka na sega tale ni yaga me taqomaki koya mai na uca cevata. Raica ni Kalou e sega ni lako mai me dolava na katuba ni waqa ka a sogota vakataki koya ; kena ibalebale oqo ni sega ni vakataroga se veisautaka na ivakatagedegede ni nona lewa vei ira na vukitani vakavuravura ka na sogo tu ga vei ira na katuba ni veivakabulai kei lomalagi.

Vakatekivu 8:14: "Ia sa yaco *e nai karua ni vula, e nai ka ruasagavulu ka vitu ni siga ni vula, sa mamaca na vuravura .* "

E rawa ni vakaitikotiko tale na vuravura ni oti e dua na vesu taucoko ena waqa me 377 na siga mai na siga e vodo kina kei na nona sogota na katuba na Kalou.

Vkte.8:15: " *Sa qai vosa vei Noa na Kalou, ka kaya :* "

Vakatekivu 8:16: " *Mo lako tani mai na waqa, o iko kei na watimu, na luvemu tagane kei na watidra na luvemu tagane vata kei iko .* "

E se Kalou tikoga e solia na ivakatakilakila ni kena lako tani mai na " *waqa* " , o koya ka a sogota na " *katuba* " duadua ga vei ira na tiko kina ni bera na waluvu.

Vkte. 8:17: " *Mo ni kauta mai na manumanu bula kecega era sa tiko vata kei kemuni, na manumanu vuka kei na bulumakau, kei na manumanu kecega sa qasi voli e vuravura ; me ra tubu vakalevu e vuravura, ka vakaluveni, ka tubu vakalevu e vuravura .* "

Na iyaloyalo e tautauvata kei na ikalima ni siga ni Macawa ni Veibuli, ia e sega ni dua na veibuli vou , baleta ni oti na Waluvu, na kena vakaitikotikotaki tale na Vuravura e dua na iwase ni cakacaka e parofisaitaki ena imatai ni 6,000 na yabaki ni itukutuku kei Vuravura. E nakita na Kalou me rerevaki ka veivakayalolailaitaki na iwasewase oqo. E solia vua na kawatamata e dua na ivakadinadina veivakamatei ni kena revurevu na nona lewa vakalou. E dua na ivakadinadina ena vakananumi tale ena 2 Pita 3 :5 ki na 8: " *Ni ra sa vinakata me ra sega ni kila, ni sa tu na lomalagi ena gauna makawa ena vosa ni Kalou, ka sa buli na vuravura mai na wai kei na wai. Ena veika oqo sa sega kina ni vakarusai na vuravura sa tu ena gauna oya, ni sa luvuci ena wai, ka sa vakarusai kina na Kalou. maroroi, maroroi me baleta na bukawaqa me baleta na siga ni veilewai kei na veivakarusai ni tamata tawavakalou. Ia, kemuni na wekaqu lomani, mo ni kakua ni vakawalena na ka oqo, ni dua na siga vua na Turaga sa vaka e dua na udolu na yabaki, kei na dua na udolu na yabaki sa vaka e dua na siga* ." Na waluvu ni bukawaqa e kacivaki ena vakayacori ena icavacava ni ikavitu ni mileniumi ena gauna ni iOtioti ni Veilewai , ena kena dolavi na ivurevure bukawaqa ni magma ena ruku ni qele ka na lako mai me ubia taucoko na dela ni vuravura. Na " *drano bukawaqa* " oqo e tukuni ena Vakatakila 20:14-15, ena vakarusa na dela i vuravura kei ira na kena lewenivanua tawayalodina era talaidredre ka vakakina na nodra cakacaka ka ra vinakata me ra vakalougatataka ena nodra beca na loloma e vakaraitaka na Kalou. Ka sa parofisaitaki na ikavitu ni mileniumi oqo ena ikavitu ni siga ni macawa, oqo me vaka na kena ibalebale " *e dua na siga e vaka e dua na udolu na yabaki ka dua na udolu na yabaki e vaka e dua na siga* ."

Gen.8:18: " *A sa lako yani ko Noa, kei iratou na luvena tagane, kei na watina, kei na watidratou na luvena tagane .* "

Ni ra sa biubiu na manumanu, era sa biuta tale ga na waqa na mata ni tamata vou. Era kunea tale na rarama ni matanisiga kei na vanua levu, voleka ni sega ni vakaiyalayala e solia vei ira na veika buli, ni oti e 377 na siga kei na bogi ni nodra vesu tu ena dua na vanua lala , butobuto, ka sogo tu.

Vakatekivu 8:19: " *Na manumanu kecega, na manumanu vuka kecega, na manumanu vuka kecega, kei na ka kecega sa vuka voli e vuravura, me vaka na kedra veimataqali, era sa lako tani mai na waqa .* "

Na biubiu ni waqa e parofisaitaka na nodra curu na digitaki ki na matanitu vakalomalagi, ia era na curu ga o ira sa lewa na Kalou me ra savasava. Ena gauna i Noa, e se bera ni vaka oqo, ni o ira na savasava kei ira na sega ni savasava era na bula vata ena dua ga na vuravura, era na veivala tiko me yacova na ivakataotioti kei vuravura.

Gen.8:20: " *Sa tara kina o Noa e dua na i cabocabonisoro vei Jiova , ka taura mai vei ira na manumanu savasava kecega kei na manumanu vuka savasava kecega, ka vakacabora na i soro kama ena i cabocabonisoro .* "

Na veivakamatei levu e dua na ivalavala e vakaraitaka kina na digitaki o Noa na nona vakavinavinaka vua na Kalou. Na mate ni dua na tamata sega ni cala, ena ituvaki oqo e dua na manumanu, e vakananuma vua na Kalou Dauveibuli na sala ena lako mai kina, vei Jisu Karisito, me volia lesu na yalodra na nona digitaki. Na manumanu savasava e kilikili me matataka na isoro i Karisito, o koya ena vakavotuya na savasava uasivi ena yalona taucoko, yagona, kei na yalona.

Vakatekivu 8:21: " *A sa boica ko Jiova e dua na ka boi vinaka, ka sa kaya e lomana ko Jiova , Au na sega tale ni cudruvaka na qele e na vuku ni tamata, ni sa ca na vakasama ni loma ni tamata mai na nona gone ; ka'u na sega talega ni vakamatea na veika bula kecega, me vaka au sa cakava .* "

Na veivakamatei e solia o Noa e dua na ivalavala dina ni vakabauta, kei na vakabauta talairawarawa. Baleta, kevaka e cabora e dua na isoro vua na Kalou , e sauma e dua na ivalavala ni isoro e vakarota , ni bera sara ga ni vakavulica vei ira na Iperiu era biuti Ijipita. Na vosa " *boi vinaka* " e sega ni baleta na vakasama vakalou ni boi vinaka ia na nona Yalo vakalou ka vakavinavinakataka ruarua na talairawarawa ni nona digitaki yalodina kei na raivotu vakaparofisai e solia na ivalavala oqo ki na nona isoro ni loloma ena veisiga ni mataka , vei Jisu Karisito.

Me yacova na iOtioti ni Veilewai, ena sega tale ni dua na waluvu veivakarusai. Na veika e sotavi sa qai vakaraitaka ni tamata e vakayago ka vakasucumi mai " ***ca*** ," me vaka e kaya o Jisu me baleti ira na nona yapositolo ena Maciu 7:11: " *Kevaka dou sa kila na* ***tamata ca mo dou solia na i solisoli vinaka vei ira na luvemudou, ena vakacava*** na levu ni *Tamamudou sa tiko mai lomalagi ena solia na veika vinaka vei ira era kerea vua na* manumanu oqo " na ***Kalou*** " vakasama e wasea o Paula ena 1 Kor. 2:14, kei na nona vakaraitaka vei Jisu Karisito na kaukauwa ni nona loloma vei ira, eso vei ira *era vakatokai me ra* " ***tamata ca*** " era na yaco me ra tamata *digitaki* yalodina ka talairawarawa .

Vakatekivu 8:22: " *Ni sa tu ga o vuravura, ena sega ni mudu na gauna ni teitei kei na tatamusuki, na batabata kei na katakata, na vulaikatakata kei na vulaibatabata, na siga kei na bogi .* "

Na ikawalu ni wase oqo e tini ena dua na veivakananumi ni veisau ni veibasai taucoko ka sa lewa na ituvaki ni bula vakavuravura me tekivu mai na imatai ni siga ni veibuli ka, ena nona lawatu ni " *bogi kei na siga* ", na Kalou e vakaraitaka na ivalu vakavuravura ena maliwa ni " *butobuto* " kei na " *rarama* " ka na qai qaqa ena vuku i Jisu Karisito. Ena tikina oqo e vola kina na veisau vakaitamera oqo ka sa vu mai na ivalavala ca sara ga, ka sa vu mai na galala ni digidigi e soli vei ira na veika bula vakalomalagi kei na veika vakavuravura oqo ka ra sa galala vakakina me ra lomana ka qaravi koya se me ra cakitaki koya me yacova sara na nodra cati koya. Ia na itinitini ni galala oqo ena bula vei ira na dau tokona na vinaka kei na mate kei na veivakarusai vei ira na ca, me vaka e se qai vakaraitaka walega oqo na waluvu.

Na ulutaga e cavuti kece e kauta mai e dua na itukutuku vakayalo:

" *Na kaburaki kei na tatamusuki* ": vakatura na itekitekivu ni veivakalotutaki kei na icavacava kei vuravura; iyaloyalo e taura o Jisu Karisito ena nona vosa vakatautauvata, vakabibi ena Maciu. 13:37 ki na 39: " *Sa sauma ko koya: O koya sa kaburaka na sorenikau vinaka sai koya na Luve ni tamata; na were sai vuravura; na sorenikau vinaka sai ira na luve ni matanitu; na co ca sai ira na luve ni vunica; na meca sa kaburaka sai koya na tevoro;* ***na tatamusuki sai koya na icavacava kei vuravura*** *; ko ira na dautatamusuki sai ira na agilosi* ."

" *Na batabata kei na katakata* " : " ***Na katakata*** " e cavuti ena Vakatakila 7:16: " *Era na sega tale ni viakana, se viagunu tale; ena sega tale ni cilavi ira na matanisiga , se dua na* ***katakata*** . " Ia, na kena veibasai, na " *batabata* " e dua talega na itinitini ni cudruvi ni ivalavala ca.

" *Na vulaikatakata kei na vulaikatakata* ": oqo na rua na gauna ni extremes, yadua me vaka na sega ni taleitaki me vaka na kena vo ena nodra sivia.

" *Siga kei na bogi* ": Na Kalou e cavuta vei ira ena ituvatuva e solia vua na tamata , baleta ena nona ituvatuva, vei Karisito e lako mai na gauna ni siga, oya na kaci me curu ki na nona loloma soli wale, ia ni oti na gauna oqo e lako mai o ya ni " *na bogi e sega ni dua e rawa ni cakacaka kina* " me vaka na Joni 9:4 , oya, me veisautaka e dua na nona icavacava baleta ni sa vakadeitaki me baleta na bula ni loloma soli wale se vakadeitaki me baleta .

Vakatekivu 9

Veitawasei mai na ivakarau ni bula .

Vakatekivu 9:1: " *A sa vakalougatataki Noa kei iratou na luvena na Kalou, ka kaya vei iratou , Dou vakaluveni, ka tubu me lewe vuqa, ka vakatawai vuravura.* "

Oqo ena imatai ni itavi ena solia na Kalou vei ira na tamata bula era digitaki ka vakabulai ena waqa era tara na tamata: o Noa kei iratou na luvena tagane e tolu.

Gen.9:2: " *Era na rerevaki kemuni ka rerevaki kemuni vei ira na manumanu kecega ni vuravura, na manumanu vuka kecega ni lomalagi, na veika kecega sa vuka voli e vuravura, kei na ika kecega ni wasawasa; era sa soli ki na ligamuni .* "

Na bula ni manumanu e dinautaka vua na tamata na kena bula , oya na vuna, ena rawa kina vua na tamata me lewai ira na manumanu, e levu cake sara mai na gauna e se bera kina na waluvu. Vakavo ga ke sa yali na nona lewa e dua na manumanu ena rere se cudru, me vaka e dua na lawa raraba, na manumanu kece era rerevaka na tamata ka ra saga me ra dro ni ra sotava.

Gen.9:3: " ***Na veika bula kecega era na kakana vei kemuni*** *; me vaka na co drokadroka au sa solia vei kemuni na veika kece oqo .* "

Na veisau oqo ena kakana e vica na kena veivakadonui . Ni sega ni solia vakalevu na bibi ki na ota e vakaraitaki , imatai , Au cavuta na kena sega sara ga ni kakana kakana draudrau sa oti ena gauna ni waluvu kei na vuravura e ubi tu ena wai masima ni sa yaco me vakatikina na sterile ena qai rawata tale vakamalua na kena taucoko ka taucoko na kena vakaluveni kei na vuavuai vinaka. Kuria, na kena tauyavutaki na ivalavala ni soro vaka-Iperiu ena gadrevi kina , ena kena gauna dodonu , na kena laukana na lewe ni tamata e vakacabori ena raivotu vakaparofisai ni Vakayakavi ni Turaga, na vanua ena laukana kina na madrai me ivakatakarakara ni yago i Jisu Karisito , kei na wai ni nona dra ni vaini drun. Na ikatolu ni vuna, e sega ni dau vakadonui, ia e sega ni dina, oya ni vinakata na Kalou me vakalekalekataka na bula ni tamata; kei na kena laukana na lewe ka vakacacana ka kauta mai ki na yago ni tamata na veika e vakarusa na bula ena yavu ni kena rawati na nona gagadre kei na nona vakatulewa. Na veika ga e sotavi ena dua na kakana ni manumanu se vegan e rawa ni vakarautaka na veivakadeitaki vakatamata ni ka oqo. Me vaqaqacotaki na vakasama oqo, dikeva ni Kalou e sega ni vakatabuya na tamata me kania na manumanu **tawasavasava** , dina ga ni ra veivakaleqai ki na nona bula.

Vakatekivu 9:4: " *Ia mo dou kakua ga ni kania na lewe ni manumanu kei na kena bula, kei na kena dra .* "

Na vakatabui oqo ena vakayagataki tikoga ena veiyalayalati makawa me vaka na Lev. 17:10-11: " *Kevaka e dua na tamata mai na mataqali i Isireli se na vulagi sa tiko vata kei ira* ***sa kania na dra ni dua na mataqali , au na vakaduria na mataqu vei koya sa kania na dra, ka'u na muduki koya tani mai vei ira na nona tamata*** *. "* ia ena kena vou , me vaka na Cakacaka 15:19 ki na 2 1 : " *saumaki mai vei ira na veimatanitu tani, ia me keitou vola vei*

ira me ra vakatabui ira mai na veika dukadukali ni matakau, mai na veiyacovi tawadodonu, mai na ***veika sa vakamatei , kei na*** dra .

Na Kalou e vakatoka na veika buli taucoko e caka mai na yago vakayago kei na yalo e vakararavi taucoko ki na yago " *yalo* . " Ena yago oqo, na gacagaca ni moto sa ikoya na uto, e vakayagataki ena dra vakataki koya, ka sa vakasavasavataki ena veicegu yadua ena oxygen e dreta mai na mavoa . Ena ituvaki bula , na uto e bulia na sikinala ni livaliva e vakavuna na vakasama kei na vakanananu , qai qarava na cakacaka ni veitiki ni yago kece tale e bulia na yago vakayago. Na itavi ni " dra ," ka sa , vakalevu cake , duatani me baleta na yalo bula yadua ena genome , e sega ni dodonu me vakayagataki ena vuku ni bula, baleta ni kauta mai na benu kei na dukadukali e buli ena yago taucoko, kei na dua na vuna vakayalo. Na Kalou sa maroroya tu me baleti koya, ena dua na ivakarau vakatabakidua sara , me baleta na nona ivakavuvuli vakalotu , na ivakavuvuli ni gunuvi ni dra i Karisito, ia ena ivakarau vakatakarakara ga ni wai ni vaini. Kevaka e tiko na bula ena dra, o koya e gunuva na dra i Karisito e tara tale ena Nona itovo savasava ka uasivi , me vaka na ivakavuvuli dina ni yago e buli mai na ka e kania.

Vakatekivu 9:5: " *Mo ni kila talega, ni'u na taroga na dra ni yalomuni mai na liga ni manumanu kecega : kei na bula ni tamata ka'u na taroga mai na liga ni tamata, io na tamata na tacina* . "

Na bula e ka bibi duadua vua na Kalou Dauveibuli ka bulia . E dodonu me da vakarorogo Vua me da kila na cudru e vakavuna na cala vei Koya, na itaukei dina ni bula e tauri. Me vaka oqo, o Koya duadua ga e rawa ni vakalawataka na ivakaro me tauri na bula. Ena tikina e liu, e vakadonuya na Kalou na tamata me taura na bula ni manumanu me kakana, ia eke, e dua na cala, na veivakamatei e vakaotia vakadua na bula ni tamata. Na bula sa tauri oqo ena sega tale ni tu vua na madigi me toro voleka vua na Kalou, se me vakaraitaka e dua na veisau ni itovo kevaka me yacova mai na gauna oya e sega ni salavata kei na nona ivakatagedegede ni veivakabulai. Na Kalou e vakadavora eke na yavu ni lawa ni veisausaumi , "na mata ena mata, na bati ena bati, na bula ena bula." Na manumanu ena sauma na nona vakamatei e dua na tamata ena nona mate, ka na vakamatei na tamata ni mataqali Keni kevaka e vakamatea na nona dra " ***tacina*** " ni mataqali Epeli.

Gen.9:6: " *O koya sa vakadavea na dra ni tamata, ena vakadavei na nona dra ena dra ni tamata ; ni sa bulia na tamata na Kalou me ucui koya* . "

Na Kalou e sega ni vakasaqara me vakalevutaka na iwiliwili ni mate baleta, ena kena veibasai , ena nona vakadonuya na vakamatei ni dua na daulaba, e sa vakanuinui tiko ena dua na kena revurevu ni veivakarerei kei na kena, ena vuku ni leqa e yaco , na iwiliwili levu duadua ni tamata ena vulica me lewa na nodra aggressiveness, me kakua ni yaco me dua na dauvakamate tamata, ena kena veibasai,.

O ira ga era sa vakabulabulataki ena dua na vakabauta dina ka dina e rawa ni ra kila na ibalebale ni ' *Kalou e bulia na tamata ena nona iserau '.* Vakabibi ni sa yaco na tamata me vakarerevaki ka vakasisila, me vaka e sa yaco tiko nikua ena Tokalau kei na veivanua kecega e vuravura, ka vakacalai ena kila vakasaenisi.

Vkte .

Na Kalou e kauwaitaka dina na veivakavuqa oqo, ka sa dua na vuna vinaka, na iwiliwili ni digitaki sa lailai sara , ena kena veiwekani sara mada ga kei ira na kacivi era lutu ena sala , ni levu cake na iwiliwili ni nona ibulibuli , na levu cake ni nona rawa ni kunea ka digitaka na nona digitaki ena kedra maliwa ; baleta me vaka na kena dodonu e tukuni ena Dan.7:9, na kena iwasewase e dua na milioni digitaki me baleta na tini na bilioni kacivi, se 1 me baleta na 10,000 .

Vakatekivu 9:8: " Sa qai *vosa tale na Kalou vei Noa kei iratou na luvena tagane, ka kaya , .*

E vosa vei iratou na lewe va na Kalou na Kalou baleta ni nona solia na lewa vua na mata tagane ni kawatamata, eratou na saumitaro kina ena veika eratou sa vakatara me ratou cakava na marama kei na gone eratou sa biu tu ena ruku ni nodratou lewa. Na veiliutaki e dua na ivakatakilakila ni veivakabauti e solia na Kalou vei ira na tamata ia e vakavuna me ra vakaitavi taucoko ena matana kei na nona lewa .

Vkte.9:9: " *Raica, au sa vakataudeitaka na noqu veiyalayalati kei iko kei ira na nomu kawa ;* "

E bibi vei keda nikua me da kila ni da sa " *kawa* " ka tauyavutaka vata kei koya na Kalou na nona " *veiyalayalati* . " Na bula ni gauna oqo kei na kena veivakacalai e sega ni veisautaka na noda itekitekivu vakatamata. Eda sa taukena na itekitekivu vou ka solia na Kalou ki na kawatamata ni oti na waluvu rerevaki. Na veiyalayalati a tauyavutaki kei Noa kei iratou na luvena tagane e tolu e matata . E yalataka vua na Kalou me kua tale ni vakarusa na kawatamata kece ena wai ni waluvu. Ni oti oqo ena qai yaco mai na veiyalayalati ka na tauyavutaka na Kalou kei Eparaama, ka na vakayacori ena ruku ni kena rua na iwasewase veitaravi vakatabakidua , vakaidina ena gauna kei na vakayalo, ena veiqaravi ni veivakabulai i Jisu Karisito. Na veiyalayalati oqo ena yavutaki vakatamata yadua me vaka na ituvaki ni veivakabulai ka sa vakatarogi tiko. Ena loma ni 16 na senitiuri ka liutaka na nona lako mai taumada , ena vakatakila na Kalou na nona ituvatuva ni veivakabulai ena veicakacaka vakalotu e vakaroti vei ira na tamata Iperiu. Then , ni oti na kena vakayacori vei Jisu Karisito na ituvatuva oqo e vakatakilai ena kena rarama kecega, me rauta ni 16 tale na senijiuri na tawayalodina ena sosomitaka na yalodina ka me 1260 na yabaki , na butobuto butobuto duadua ena lewa ena ruku ni veiliutaki ni pope ni Roma. Me tekivu mai na yabaki 1170, ni sa rawa vei Pita Waldo me vakayacora tale na vakabauta vakarisito savasava ka yalodina vata kei na kena maroroi na Siga ni Vakacecegu dina e okati kina , era a digitaki na digitaki lailai na nodra vakararamataki , ni oti o koya , ena cakacaka ni Veivakalesuimai e vakayacori ia e sega ni vakacavari. Qai, mai na 1843 ga , ena kena vakatovolei vakarua na vakabauta, a rawa kina vua na Kalou me kunea vei ira na painia ni lotu Kavitu , na digitaki yalodina . Ia e se bera sara vei ira mera kila vakavinaka na veika vuni e vakatakilai ena nona parofisai. Na ivakatakilakila ni veidinadinati kei na Kalou ena veigauna kecega na cau kei na ciqomi ni nona rarama, oqo na vuna na cakacaka au vola ena yacana, me vakararamataki ira na nona digitaki, e vakavuna, ena ruku ni ulutaga ni " *ivakadinadina i Jisu* ", na kena iotioti ni fomu, na ivakatakilakila ni nona veidinadinati e dina dina ka vakadeitaki.

Vakatekivu 9:10: " *kei na veika bula kecega sa tiko vata kei kemudou, na manumanu vuka kei na manumanu susu kei na manumanu kecega ni vuravura, se o ira kecega era sa lako tani mai na waqa, se na manumanu kecega ni vuravura* . "

Na veiyalayalati e vakaraitaka na Kalou e baleti ira tale ga na manumanu, oya na ka kece e bula ra qai tubu vakalevu e vuravura.

Vkte .

Na lesoni ni waluvu e dodonu me duatani tikoga. Sa na vakaitavi ena gauna oqo na Kalou ena veivaluvaluti voleka baleta ni nona inaki me rawata na lomadra na nona digitaki.

Gen.9:12: " *Sa qai kaya na Kalou , Oqo na ivakatakilakila ni veiyalayalati au sa vakayacora vei kemudou kei na veika bula kecega sa tiko vata kei kemudou me tawamudu ka sega ni mudu :* "

Na ivakatakilakila oqo e solia na Kalou e baleta na veika bula kecega, na veika savasava kei na veika tawasavasava. E se bera ni ivakatakilakila ni nona tamata, ka na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga. Na ivakatakilakila oqo e vakananumi ira na tamata bula ena yalayala a cakava me kakua tale ni vakarusai ira ena wai ni waluvu ; oqo na kena iyalayala.

Vakatekivu 9:13: " *Au sa biuta na noqu dakai titi ena o, ka na vakatakilakila ni dua na veiyalayalati ena kedrau maliwa o au kei vuravura* ."

Ena vakamacalataka na saenitisi na vu vakayago ni kena bula na ucacevata. E dua na kena vakacacani na rarama ni rarama ni matanisiga e vakacegu ena veitiki lailai ni wai se na katakata cecere. Era sa raica kece na tamata ni dau basika na ucacevata ni tau na uca qai kaburaka na matanisiga na kena rarama. Ia, na uca e vakananuma lesu na waluvu, kei na rarama ni matanisiga e vakatakarakarataka na rarama ni Kalou e vakavinavinakataki, yaga, qai veivakacegui.

Gen.9:14: " *Ia ni'u sa vakasoqona vata na o e vuravura, ena laurai na drodrolagi ena o :* "

E a bulia gona na Kalou na o me bulia ga na uca ni oti na waluvu ka ena gauna vata oqori kei na ivakavuvuli ni ucacevata. Ia , ena noda gauna vakasisila, era sa vakatanitaka ka vakadukadukalitaka na tagane kei na yalewa tawavakalou na ulutaga oqo ni ucacevata ena nodra taura na ivakatakilakila oqo ni veidinadinati vakalou me cakava me acronym kei na ivakatakilakila ni nodra vakasoqoni vata na dauvakacaca ni veiyacovi. E dodonu me kunea na Kalou ena ka oqo e dua na vuna vinaka me vakacacana kina na tamata ca ka sega ni veidokai oqo vei koya kei na mataqali tamata. Ena sega ni dede sa na basika mai na iotioti ni ivakatakilakila ni nona cudru, ena kama me vaka na bukawaqa qai veivakarusai me vaka na mate.

Gen.9:15: " *Ia ka'u na nanuma na noqu veiyalayalati, sa tu vei au kei kemudou kei na veika bula kecega, ena sega tale ni yaco na wai me waluvu me vakarusa na veika bula kecega* . "

Niu wilika na vosa ni loloma oqo mai na gusu ni Kalou, au vakarautaka na veibasai ena noqu vakasamataka na vosa e rawa ni cavuta nikua ena vuku ni veivakacacani vakatamata ka sa lesu tale tiko ki na nodra ivakatagedegede na tamata ni bera na waluvu.

Ena maroroya na Kalou na nona vosa, ena sega tale ni dua na waluvu ni wai, ia vei ira kece na vukitani , sa maroroi tu e dua na waluvu ni bukawaqa me baleta na siga ni iotioti ni veilewai ; ka vakananuma vei keda na yapositolo o Pita ena 2 Pita 3:7 . Ia ni bera na iotioti ni veilewai oqo , ka ni bera na lesu mai nei Karisito, na bukawaqa ni niukilia ni ikatolu ni ivalu levu se "6th ^{davui} " ni Vakatakila 9:13 ki na 21, ena lako mai , ena ivakarau ni vuqa ka sinister veivakamatei " mushrooms " , me kauta tani na veivakaruru ni cala ni sa yaco me niukilia na veikoro lelevu ni vuravura , E koroturaga se na koroturaga .

Vakatekivu 9:16: " *Na drodrolagi ena tiko ena o , ia ka'u na raica, me'u nanuma kina na veiyalayalati tawamudu ena kedrau maliwa na Kalou kei na veika bula kecega e vuravura* ."

Na gauna oqori e yawa sara mai vei keda, ka rawa ni biuti ira na mata vou ni kawatamata ena inuinui levu me ra dro tani mai na cala era a cakava na tamata ni bera na waluvu. Ia nikua, sa sega ni vakatarai na vakanuinui baleta ni sa basika ena veivanua kecega ena keda maliwa na vua ni antediluvian .

Gen.9:17: " *A sa kaya vei Noa na Kalou , Oqo nai vakatakilakila ni veiyalayalati au sa cakava vei au kei ira na tamata kecega e vuravura* . "

E vakabibitaka na Kalou na itovo ni veiyalayalati oqo ka sa tauyavutaki vata kei na "tamata kecega." Sa ikoya e dua na veiyalayalati ka na dau kauwaitaka na tamata ena kena vakasama cokovata.

Vakatekivu 9:18: " *O iratou na luve i Noa tagane, eratou sa lako tani mai na waqa, o Semi, kei Ame, kei Jefeca. A tamai Kenani o Ame* . "

E soli vei keda e dua na vakamatatataki: " *O Ami na tama i Kenani* ." Nanuma tiko ni o Noa kei iratou na luvena tagane eratou tamata qaqa kece eratou maroroya tiko ga na levu ni tamata ni bera na waluvu. O koya gona, era na tubu tikoga na tamata qaqa, vakabibi ena vanua o "Kenani," era na kunei ira kina na Iperiu era sa biuti Ijipita, ki na nodra kalouca, me vaka ni rere e vakavuna na nodra levu ena vakalewai ira me ra veilakoyaki voli me 40 na yabaki ena vanua dravuisiga ka mate kina.

Vakatekivu 9:19: " *Oqo na tolu na luvei Noa tagane, ka mai vei iratou sa tawa kina na vuravura taucoko* . "

Dikeva ni taumada, o ira kece na bula ni bera na waluvu e dua ga na tamata era vu mai kina: o Atama. Na bula vou ni post - diluvian e tara ena tolu na tamata, o Semi, Ame, kei Jefeca. Era na qai **tawasei ka veisei na tamata ni nodra kawa** . Na sucu vou yadua ena semati vua na kena peteriaki, o Semi, Ame, se Jefeca. Na yalo ni veisei ena dreta mai na veimataqali itekitekivu oqo me ra veivala kina na tamata era sa kabita na nodra itovo vakavanua.

Vakatekivu 9:20: " *Sa tekivu me teitei o Noa, ka tea na veiwere ni vaini* . "

Na itaviqaravi oqo, e dina ni sa kena ivakarau tudei, ia ena tiko ga na kena revurevu bibi. Ni sa oti na nona teitei, sa qai tamusuka o Noa na vuanivaini, ni sa vakawaicalataka na wai e vakawaicalataki, sa qai gunu alakaolo.

Vakatekivu 9:21: " *Sa qai gunuva na waini, ka sa mateni, ka sa luvata na nona isulu e na loma ni nona valelaca.* "

Ni sega ni lewai koya rawa na ka e cakava, e vakabauta o Noa ni tiko duadua, e luvata na nona isulu qai luvata vakadua na nona isulu.

Vakatekivu 9:22: " Sa raica ko Ame na tamai Kenani na luvawale i tamana, ka sa tukuna vei rau na tacina e tautuba. "

Ena gauna oya, e se vakasamataka sara tikoga na vakasama ni tamata na luvawale oqo e kunea o Atama ivalavala ca. Kei Ham, e marautaki ka vakaidina e dua na veivakalolomataki lailai, e tiko vua na vakasama ca me ripotetaka na nona sotava na rai vei rau na tacina.

Gen.9:23: " *Erau sa qai taura nai sulu ko Semi kei Jefeca, ka biuta e tabadrau, ka rau sa lako ki muri, ka ubia na luvawale i tamadrau: ni sa vuki tani na matadrau, erau sa sega ni raica na luvawale i tamadrau* . "

Ena veivakadodonutaki kece e gadrevi, erau ubia na veitacini e rua na yago luvawale nei tamadrau.

Vakatekivu 9:24: " *A sa yadra mai o Noa mai na nona waini, ka rogoca na ka sa cakava vua na luvena gone* . "

E dodonu gona me rau tukuna vua na tacina e rua. Ka na vakamarautaki Noa na veivakacacani oqo, ka vakila ni sa vakamalumalumutaki na nona dokai me vaka e dua na tama. E a sega ni nakita me gunu alakaolo ka sa vakacacani ena dua na veivakacacani vakayago ena wai ni vaini, ka oxidizes ena veigauna ka veisau na kena suka ki na alakaolo.

Vakatekivu 9:25: " *A sa kaya ko koya , Me cudruvi ko Kenani ! Ena nodra dauveiqaravi na wekana* . "

Na kena dina, na ka e yaco oqo e vakayagataki ga me dua na iulubale me parofisaitaka kina na Kalou Dauveibuli na kawa i Noa. Baleta o Kenani vakataki koya e sega ni dua na ka e cakava o Ame na tamana; sa sega kina ni cala ena nona cala. A sa vosavakacacataki koya o Noa, o koya sa sega ni cakava e dua na ka. Na ituvaki sa tauyavutaki sa tekivu me vakatakila vei keda e dua na ivakavuvuli ni lewa ni Kalou ka basika ena ikarua ni nona ivunau e tini ka wiliki rawa ena Lako Yani. 20:5 : " *Mo ni kakua ni cuva vei ira, se qaravi ira; ni sai au ko Jiova na nomuni Kalou,* ***au sa Kalou vuvu, ka'u sa cudruva na nodra caka cala na qase vei ira na gone*** *ki na ikatolu kei na ikava ni itabatamata vei ira era cati au* . " Ena veika tawadodonu e laurai oqo e vuni tu kina na vuku kecega ni Kalou. Baleta, vakasamataka mada, na veiwekani ena kedrau maliwa na luvena tagane kei na tamana e sa vakayago ka na dau taura na luvena tagane na yasana i tamana ni sa vakacacani; vakavo ga na veivakatabui e sega ni dau yaco. Kevaka e mokuti tamana na Kalou, ena cati koya na luvena qai taqomaka o tamana. Ena nona vosavakacacataka na luvena, o Kenani, e totogitaki Ame kina o Noa, na tama e kauaitaka na nodra rawaka na nona kawa. Kei Kenani, ena nona yasana, ena colata na kena revurevu ni luvei Ame. Ena vakila gona na cudru tawamudu vei Noa kei rau na luvena tagane e vakalougatataka: o Semi kei Jefeca. Eda sa kila tu ni na vakarusai ira na kawa i

Kenani na Kalou me solia vei Isireli, na nona tamata era sa sereki mai na veivakabobulataki mai Ijipita (e dua tale na luve i Ame: o Misiraimi), na kena vanua vakamatanitu.

Vakatekivu 9:26: " *A sa kaya ko koya , Me vakacaucautaki ko Jiova na Kalou i Semi, ka me nodra dauveiqaravi ko Kenani !* "

E parofisaitaka o Noa me baleti rau na luvena na ituvatuva e tu vua na Kalou me baleti rau yadua. O koya gona, era na vakabobulataki na kawa i Kenani vei ira na kawa i Semi. Ena vakarabailevutaka o Ham na vanua ina ceva qai vakaitikotiko ena vanua o Aferika me yacova sara na vanua o Isireli nikua. Ena vakarabailevutaki o Semi ina tokalau kei na ceva-i-ra, ena vakaitikotiko ena veimatanitu Musolomani ni Arapea ena gauna oqo. Mai Kalitia, o Iraki nikua, ena basika kina o Eparaama, e dua na kai Semi savasava. E vakadeitaka na itukutuku makawa ni a vakabobulataki dina o Aferika mai Kenani vei ira na kawa i Semi na kai Arapea.

Vakatekivu 9:27: " *Me vakalevutaka na Kalou na lewa i Jefeca, ka me tiko ena valelaca i Semi, ka me nodra bobula o Kenani!* "

Ena vakarabailevutaka *o Jefeca ina vualiku* , tokalau, kei na tokalau. *Ena* dua na gauna balavu ena lewa na vualiku na ceva. Na veimatanitu ena vualiku era sa lotu Vakarisito era na sotava na veivakatorocaketaki vakatekinoloji kei na saenitisi ka na rawa kina vei ira me ra vakayagataka na veimatanitu vaka-Arapea ena ceva ka vakabobulataki ira na tamata e Aferika, na kawa i Kenani.

Vakatekivu 9:28: " *Ni sa oti na waluvu, sa bula tiko o Noa me tolu na drau ka limasagavulu na yabaki* . "

E rawa vei Noa me 350 na yabaki me vakadinadinataka na waluvu vei ira na nona itabagauna qai vakasalataki ira ena nodra ivalavala ca na tamata era bula ni bera na waluvu.

Vakatekivu 9:29: " *Ia na veisiga kecega i Noa sa ciwa na drau ka limasagavulu na yabaki : a sa mate ko koya* . "

Ena 1656, na yabaki ni waluvu mai vei Atama, sa yabaki 600 o Noa , mani mate kina ena 2006 mai na ivalavala ca i Atama , ni sa yabaki 950. Me vaka na Vakatekivu 10:25, ena nona sucu o " *Peleki* " ena yabaki 1757, " *sa wasei vuravura* " na Kalou ena vuku ni veika e sotava na nona talaidredre o Tui Nimiroti kei na nona Vale Cecere mai Pepeli. Na veiwasei , se **veibiu ,** e vu mai na duidui ni vosa e solia na Kalou vei ira na tamata me ra **veibiu** ka sega tale ni duavata ena matana kei na nona lewa . E bulataka gona o Noa na ka e yaco qai yabaki 757 ena gauna oya.

Ena gauna e mate kina o Noa , sa sucu oti o Eparama (ena 1948, se 2052 na yabaki ni bera na mate i Jisu Karisito, oya ena yabaki 30 ni noda gauna me vaka na noda ivolanivula lasu e dau vakayagataki), ia e tiko e Uri mai Kalitia, yawa sara mai vei Noa e tiko ena vualiku volekata na Ulunivanua A .

Sucu ena 1948, ni sa yabaki 70 o tamana o Tera, a biuti Charan o Eparama , me sauma na ivakaro ni Kalou , ena yabaki 75 ena 2023, ni oti e 17 na yabaki mai na mate nei Noa ena 2006. Na relay vakayalo ni veiwekani e vakadeitaki vakakina ka vakayacori.

Ni sa yabaki 100, ena 2048, sa qai sucu o Eparama o Aisake. A mate ni sa yabaki 175 ena 2123.

Ni sa yabaki 60 , ena 2108 , a sucu kina o Aisake na lewe rua o Iso kei Jekope, me vaka na Vakatekivu 25:26 .

Vakatekivu 10

Na nodra tawasei na tamata .

Na wase oqo e vakatakila vei keda na kawa ni tolu na luve i Noa tagane. Ena yaga na ivakatakila oqo baleta ni nona parofisai, e dau vakaibalebaletaka na Kalou na yaca taumada ni veivanua e baleta. Eso vei ira na yaca oqo e rawarawa sara me kilai vata kei na yaca ni gauna oqo baleta ni ra sa maroroya tiko na yavu levu, me kena ivakaraitaki : " Madai " me baleta na Mitia, " *Tubali* " me baleta na Tobolsk, " *Meseki* " me baleta na Mosikou.

Vakatekivu 10:1: " *Oqo na nodra kawa na luve i Noa: o Semi, kei Ame, kei Jefeca. A ra sa sucu na luvena tagane ni sa oti na waluvu .* "

O iratou na luve i Jefeca .

Vkte. 10 :2 : " *O iratou na luve i Jefeca ko Komera, ko Mekoki, ko Metai, ko Javani, ko Tupali, ko Meseki, kei Tirasa .* "

" *Mada* " na Mitia; " *Javani* " , e Kirisi; " *Tubali* " , Tobolsk, " *Meseki* " , Mosikou.

Vakatekivu 10:3 : " Na luve *i Komera : o Asikenasi, o Rifaci, kei Tokama.* "

Vakatekivu 10 :4 : " *Na luve i Javana : o Ilaisa, o Tasisi, o Kitimi kei Totanimi* .

" *Tasisi* " e kena ibalebale o Tarisu; " *Kitimi* ", Saipurusi.

Vakatekivu 10 :5 : " *Era sa vakaitikotiko kina na veimatanitu ena veiyanuyanu , me vaka na nodra vanua, **me vaka na nodra vosa** , me vaka na nodra veivuvale, me vaka na nodra veimatanitu.* "

Na vosa " *yanuyanu ni veimatanitu* " e vakaibalebaletaka na veimatanitu ena tokalau ni Iurope ena gauna oqo kei na nodra veivanua lelevu me vakataki Amerika kei Ositerelia.

Na kena dodonu " ***me vaka na nodra vosa na tamata yadua*** " ena kunea na kena ivakamacala ena veika e sotavi ena Vale Cecere mai Pepeli ka vakaraitaki ena Vakatekivu 11.

O iratou na luve i Ame .

Vakatekivu 10:6 : " *Na luve i Ami tagane : o Kusa, o Misiraimi, o Puti, kei Kenani.* "

Kusa na kenai balebale ko Iciopea; " *Misiraimi* " e kena ibalebale o Ijipita; " *Puti* " e kena ibalebale o Libia ; kei na " Kenani " e kena ibalebale na Isireli ni gauna oqo se Palesitaina makawa.

Gen.1 0:7 : " *Na luve i Kusi : o Sipa, o Avila, o Sapita, o Reema kei Sapiteka. O ira na luve i Reema : o Sepa kei Titani.* O SA"

Vakatekivu 1:8 : " *A sa vakasucumi Nimiroti ko Kusi : sa tekivu me kaukauwa e vuravura.* "

Na tui oqo o " *Nimiroti* " ena tara na " *vale cecere mai Pepeli* ", na vu ni nona **wasea** na vosa na Kalou ka **wasea** ka vakatikitikitaka na tamata ki na tamata kei na veimatanitu me vaka na Vakatekivu 11.

Vakatekivu 10 :9 : " *E dua na dauvakasasa kaukauwa ena mata i Jiova ; o koya oqo e tukuni kina , Me vakataki Nimiroti na dauvakasasa kaukauwa ena mata i Jiova .* "

Vakatekivu 10:10 : " *Sa lewa taumada ko koya e Pepeli, kei Ereki, kei Akati, kei Kaline, e na vanua ko Saina .* "

" *Pepeli* " e vakaibalebaletaki vei Papiloni makawa ; " *Akati* " e vakaibalebaletaki ki Akadia makawa kei na koro levu o Bagdad nikua ; " *Vakatasuasua* " e vakaibalebaletaki vei Iraki.

Vkte.10 :11 : " *Mai na vanua ko ya sa lako mai kina ko Asuri , sa tara ko Ninive, ko Riopoci Iri, ko Kala,* »

" *Asiria* " e kena ibalebale Asiria. " *Ninive* " sa yaco me Mosul nikua .

Vakatekivu 10:12 : " *Kei Reseni, ena kedrau maliwa o Ninive kei Kala ;* sai koya *na koro levu.* "

Na tolu na koro oqo eratou tiko ena vanua o Iraki nikua ena vualiku kei na bati ni uciwai na Taikirisi .

iVakate .

Vkte. 10:14 : " *na Pacirusimi, na Kasiluimi, era lako mai kina na kai Filisitia, kei na Kafitorimi* . "

Na " *Filisitia* " e vakaibalebaletaki vei ira na kai Palesitaina ena gauna oqo, era se veivaluvaluti tikoga kei Isireli me vaka ena veidinadinati makawa. Era luvei Ijipita, e dua tale na meca makawa kei Isireli me yacova na 1979 ni sa veidinadinati o Ijipita kei Isireli.

Vakatekivu 10:15 : " *O Kenani sa vakasucumi Saitoni na nona ulumatua, kei Eci ;* SA"

Vakatekivu 10:16 : " kei *ira na Jepusaiti, na Amoraiti, na Kirikasaiti,* "

" *Jepusi* " e vakaibalebaletaki ki Jerusalemi; na " *Amoraiti* " era a imatai ni lewenivanua ena vanua e solia na Kalou vei ira na Isireli. Dina ga ni ra tiko ga ena loma ni ivakarau ni tamata lelevu, ia a vakamatei ira na Kalou ka vakarusai ira ena manumanu somidi gaga ena matadra na nona tamata me sereka na vanua.

10:17 : " *na Aivaiti, na Araki, na Saini* , " .

" *I valavala ca* " e kena ibalebale o Jaina.

Vakatekivu 10:18 : " *O ira na Arivati, na Semaraiti, na Amataiti. Ni oti oya, era sa qai veiseyaki na nodra vuvale na kai Kenani.* "

Vakatekivu 10:19 : " *Na nodra iyalayala na kai Kenani sa tekivu mai Saitoni, ena yasa i Kira, ki Kesa, kei na yasa i Sotoma, Komora, Atima kei Sepoimi, me yaco sara ki Lesa.* HAS"

Na yaca makawa oqo e vakatikitikitaka na vanua o Isireli mai na yasa ni tokalau ni vualiku e tiko kina o Saitoni ki na ceva e se tiko kina o Kesa ena gauna oqo, kei na yasa ni tokalau ni ceva , me vaka na vanua e tiko kina o Sotoma kei Komora ena vanua ni "Wasawasa Mate" , ki na vualiku e tiko kina o Sepoimi .

Vakatekivu 10:20 : " *O ira oqo na luvei Ame, me vaka na nodra veivuvale, kei na nodra vosa, kei na nodra vanua, kei na nodra veimatanitu.* "

O iratou na luve i Semi .

Vakatekivu 10:21 : " *Ia ko Semi, na tamadra kecega na luve i Iperi, na taci Jefeca na ulumatua, sa sucu na luvena tagane.* "

Vakatekivu 10:22 : " *Na luve i Semi tagane : o Ilama, o Asiuri, o Afakisati, o Luti, kei Erami.* "

" *Ilama* " e vakaibalebaletaki vei ira na kai Perisia makawa ni Irani nikua , vakakina na Aryans ni vualiku kei Idia ; " *Asiri* " , Asiria makawa ni Iraki nikua ; " *Luti* " , rairai o Lodi e Isireli; " *Arami* " , na kai Arami mai Siria .

Vakatekivu 10:23 : " *Na luve i Erami : o Usi, o Uli, o Keca, kei Masa.* "

Vakatekivu 10:24 : " *A vakasucumi Selaki o Apakati ; ia sa vakasucumi Eperi o Selaki* .

Vakatekivu 10:25 : " *A sa sucu e rua na luve i Eperi : na yacana e dua ko Peleki, ni sa wase rua ko vuravura e na nona gauna ; ia na yaca i tacina ko Jokitani.* "

Ena tikina oqo eda kunea kina na kena dodonu: " *baleta ni sa wase rua o vuravura ena nona gauna* ." Eda dinautaka vua na kena rawa ni date, ena yabaki 1757 mai na ivalavala ca i Atama, na **tawasei** ni vosa e vu mai na sasaga ni duavata ni vukitani ena kena tarai cake na Vale Cecere mai Pepeli. Sa ikoya gona na gauna ni veiliutaki nei Tui Nimiroti.

Vkte .

Vkte .

Vkte. 10:28 : " *O Opali, Apimeli, Sipa,* "

Vakatekivu 10:29 : " *O Ofiri, o Avila, kei Jopapi. O ira kece oqo era luve i Jokitani.* "

Vakatekivu 10:30 : " *Era sa tiko mai Mesa, ki Sefa, ki na veiulunivanua mai na tokalau.* "

Vakatekivu 10:31 : " *O ira oqo na luvei Semi, me vaka na nodra veivuvale, kei na nodra vosa, kei na nodra vanua, kei na nodra veimatanitu.* "

Vakatekivu 10:32 : " *Oqo na nodra mataqali na luve i Noa, me vaka na nodra i tabatamata, e na nodra veimatanitu:* ***ka ra sa lako mai vei ira na veimatanitu era sa veiseyaki e vuravura ni sa oti na waluvu*** . "

Vakatekivu 11

Veitawasei ena vosa

Vakatekivu 11 :1 : " *A sa dua ga na vosa kei na vosa ko vuravura taucoko* . "

E nanuma lesu eke na Kalou na kena itinitini vakaibalebale ni nodrau kawa kece na kawatamata mai na dua ga na veiwatini: o Atama kei Ivi. E vakadewataki gona na vosa e cavuti vei ira kece na kawa.

Vakatekivu 11:2 : " Ia *ni ra sa lako tani mai na tokalau, era sa kunea e dua na buca ena vanua ko Saina, ka ra sa tiko kina* . "

Ena " tokalau " ni vanua o " Schinar " e Iraki nikua e tiko kina o Irani nikua. Ni ra sa biuta na vanua cecere, era sa soqoni vata na tamata ena dua na vanua bucabuca, ka vakasuasuataki vinaka ena rua na uciwai lelevu, "na Uferetisi kei na Taikirisi" (Iperiu: Phrat kei Hiddekel) ka bulabula vinaka. Ena nona gauna, o Loti, na luve i Eparama , ena digitaka tale ga na vanua oqo me vakaitikotiko kina , ni sa tawasei mai vei tukana. Na vanua bucabuca levu ena taleitaka na tara ni dua na koro levu, " *Pepeli* ," ka na rogo tikoga me yacova na icavacava kei vuravura.

Vakatekivu 11 :3 : " *Era sa qai veikayaka vakai ira , Lako mai , me da cakava na biriki ka vakama e na bukawaqa. Ia na biriki sa kena vatu, kei na bitumini me kena kaukauwa* . "

Era sa sega ni tiko ena valelaca na tamata era sa soqoni ; era kunea na kena buli na biriki tavuteke, e rawa kina vei ira mera tara na itikotiko tudei. Na ka e kune oqo e itekitekivu ni veikoro lelevu kece. Ena nodra gauna ni veivakabobulataki mai Ijipita, na kena buli na biriki oqo, me tara kina na Ramses me baleti Fero, ena vakavuna na nodra rarawa na Iperiu. Na kena duidui oya ni nodra biriki ena sega ni vakamai ena bukawaqa, ia e caka mai na qele kei na co, era na vakamamacataki ena matanisiga katakata ni Ijipita.

Gen. 11 :4 : " *A ra sa kaya , Dou lako ka tara e dua na noda koro* ***, kei na dua na vale cecere, me yaco ki lomalagi na kena delana*** *, me da cakava na yacada, me da kakua ni veiseyaki e vuravura taucoko* . "

Era bula veiseyaki e vuravura na luve i Noa kei ira na nona kawa, era dau veilakoyaki, era dau tiko ena valelaca e veiganiti kei na nodra veitosoyaki. Ena ivakatakila oqo, e dusia kina na Kalou na gauna, ena imatai ni gauna ena itukutuku ni kawatamata, era vakatulewataka kina na tamata mera vakaitikotiko ena dua na vanua kei na itikotiko tudei , ra qai lewena kina na imatai ni tamata era dabe tu ga. Ka sa vakavuna na imatai ni soqoni oqo me ra duavata ena nodra saga me ra dro tani mai na **veibiu** ka vakavuna na veileti, veivala, kei na mate. Era vulica vei Noa na nodra ivalavala ca kei na ivalavala kaukaua ni bera na waluvu; me yacova sara ni sa dodonu me vakarusai ira na Kalou. Ka me rawa ni ra lewa vinaka na leqa ni kena tokaruataki na cala vata ga, era vakabauta ni nodra soqoni vata voleka ena dua ga na vanua, era na rawata me ra dro tani mai na ivalavala kaukauwa oqo. E tukuni na vosa: na duavata e kaukauwa. Me tekivu mai na gauna i Pepeli, o ira kece na veiliutaki lelevu kei na veiliutaki

lelevu era sa yavutaka na nodra kaukauwa ena duavata kei na soqoni vata. Na wase sa oti e cavuti Tui Nimiroti, o koya e , kena irairai , na imatai ni iliuliu ni duavata ni kawatamata ena nona gauna, ena nona tara sara ga o Pepeli kei na kena vale cecere .

Na ivola e vakamacalataka: " ***e dua na vale cecere ka tara na lomalagi na kena dela*** ." Na vakasama oqo ni "tara na lomalagi" e vakaraitaka na inaki ni duavata kei na Kalou mai lomalagi me vakaraitaka vua ni tamata e rawa ni cakava ke sega o koya ka sa tu vua na vakasama me drotaka ka walia vakataki koya na nona leqa . E sega ni levu cake se lailai sobu mai na dua na veibolebole vua na Kalou dauveibuli.

Vakatekivu 11 :5 : " *Sa qai lako sobu mai na TURAGA (Yahweh) me raica na koro kei na vale cecere era sa tara tiko na luve ni tamata* . "

Oqo e dua ga na iyaloyalo e vakaraitaka vei keda ni Kalou e kila na ituvatuva ni dua na tamata e vakabulabulataki tale ena vakasama talaidredre.

Vakatekivu 11 :6 : " *A sa kaya ko Jiova , Raica, era sa duabau ga na tamata, ka sa duabau ga na nodra vosa; era sa tekivu cakava oqo : oqo ena sega ni dua na ka ena tarovi vei ira mai na veika kecega era sa nakita* . "

Na ituvaki ena gauna i Pepeli era vuvutaka na dauvakasama ni vuravura raraba ena gauna oqo era tadra na vakasama oqo: me tauyavutaki e dua na tamata ka vosataka e dua na vosa. Na noda dauvakasama raraba, me vakataki ira e vakasoqoni ira vata o Nimiroti, era sega ni kauwaitaka na ka e nanuma na Kalou ena ulutaga oqo. Ia, ena 1747 na yabaki mai na gauna e valavala ca kina o Atama , sa vosa qai vakaraitaka na Kalou na nona nanuma. Me vaka e vakaraitaka na nona vosa, na vakasama ni cakacaka vakatamata e sega ni vakamarautaki koya qai veicati. Ia, e sega ni kena ibalebale oqo nira na vakarusai tale. Ia meda raica mada ni sega ni veiletitaka na Kalou na kena yaga na nodra iwalewale na tamata talaidredre. E dua ga na kena leqa, ka sa baleti koya: na levu ga ni nodra soqoni, na levu talega ni nodra beci koya, sa sega ni qaravi koya, se ca sara, qaravi ira na kalou lasu e matana.

Vakatekivu 11 :7 : " Dou *lako sobu mada ka vakasesea na nodra vosa, me ra kakua ni veikilaitaka na nodra vosa* . "

E tiko na nona iwali ni Kalou: " *Me da vakacala na nodra vosa, me ra kakua ni veikilai tale ena nodra vosa* ." Na cakacaka oqo e kena inaki me kauta mai e dua na cakamana vakalou . Ena dua ga na gauna lekaleka, era sa vakaraitaka na tagane na nodra nanuma ena duidui vosa ka, ni ra sa sega ni veikilai, era sa vakasaurarataki me ra vakayawataki ira mai vei ira na tani. Sa **rusa** na duavata era vakasaqara . Na nodra **tawasei** na tamata, na ulutaga ni vuli oqo, e se tiko ga, sa vakayacori vinaka.

Vakatekivu 11 :8 : " *A sa vakasavi ira tani mai kea ko Jiova ki na dela i vuravura taucoko : a ra sa muduka na nodra tara na koro* . "

O ira era vosataka e dua ga na vosa era vakailawalawa vata ra qai yawaki ira tani mai vei ira na tani. Sa qai oti gona na veika e sotavi oqo ni " *vosa* " era na qai vakaitikotiko kina na tamata ena veivanua duidui ka ra na kunea kina na veikoro vatu kei na biriki. Ena tauyavutaki na veimatanitu ka me totogitaki kina na nodra ivalavala ca, ena rawa vua na Kalou me vakatikori ira me ra veivala. Na sasaga e " *Pepeli* " me tauyavutaki kina na sautu raraba e sa sega ni rawata.

Vakatekivu 11 :9 : " *O koya oqo sa vakatokai kina ko Pepeli, baleta ni sa vakasesea mai kea na TURAGA (Yahweh) na vosa ni vuravura taucoko; ka sa vakasavi ira tani mai kea na TURAGA (Yahweh) ki na dela i vuravura taucoko* . "

Na yaca " Pepeli ," ka kena ibalebale "veilecayaki," e dodonu me kilai baleta ni vakadinadinataka vei ira na tamata na nona sauma na Kalou na nodra sasaga me ra duavata vakavuravura: " *na veilecayaki ni duivosavosa* ." Na lesoni e a kena inaki me vakasalataki ira na tamata me yacova na ivakataotioti kei vuravura , me vaka ni vinakata na Kalou me vakaraitaka na veika e sotavi oqo ena nona ivakadinadina , e vakarota vei Mosese , ka vola kina na imatai ni ivola ni nona iVolatabu Tabu , ka da se wilika tikoga nikua . E sega gona ni

dodonu me vakayagataka na Kalou na ivalavala kaukaua vei ira na vukitani ena gauna oya. Ia ena sega ni tautauvata ena icavacava kei vuravura ena vanua , vakatubura tale na soqoni raraba oqo e cudruvi mai vua na Kalou, na iotioti ni vukitani bula ni oti na iKatolu ni iValu Levu ena vakarusai ena lesu tale mai lagilagi i Jisu Karisito. Era na qai sotava na " nona cudru " ni sa, me ikuri, taura na vakatulewa me vakamatei ira na nona iotioti ni digitaki baleta ni ra sa na yalodina tikoga ki na nona Siga ni Vakacecegu vakatabui me tekivu mai na buli ni vuravura. Na lesoni e solia na Kalou e sega vakadua ni rogoca na kawatamata ka dau yaco tikoga ena veivanua kecega e vuravura, era sa tauyavutaki na veikoro lelevu me yacova ni sa vakavuna na Kalou me ra vakarusai mai vei ira na tamata tale eso se mai na matedewa lelevu veivakamatei.

O ira na kawa i Semi .

Vei Eparama, na tamadra na tamata vakabauta kei na lotu duadua ga ena gauna oqo .

Gen.11:10: " *Oqo na kawa nei Semi: sa bula o Semi me dua na drau na yabaki, ka sa sucu na luvena o Afakisati ni oti e rua na yabaki mai na waluvu .* "

Luvei Semi, a sucu o Afakisati ena 1658 (1656 + 2) .

Vakatekivu 11:11 : "A *sa bula ko Semi ni sa sucu ko Afakisati me lima na drau na yabaki, ka sa sucu eso na luvena tagane kei* na luvena yalewa . "

A mate o Semi ena 2158 ni sa yabaki 600 (100 + 500)

Vkte.11 :12 : " *A sa yabaki tolusagavulu ka lima ko Apakati, sa sucu ko Silaki .* "

Na luve i Arpa c sad, a sucu o Schélach ena yabaki 1693 (165 8 + 35).

Vakatekivu 11:13 : " *Ni sa sucu oti o Sela sa bula tiko o Afakisati me va na drau ka tolu na yabaki , ka sa sucu tale eso na luvena tagane kei na yalewa .* "

A mate ena 2096 ni sa yabaki 438 (35 + 403)

Vkte.11 :14 : " *Sa yabaki tolusagavulu o Selaki, sa sucu vei Eperi .* "

A sucu o Héber ena 1723 (1693 + 30)

Vakatekivu 11:15 : "Ni *sa sucu oti o Eperi, sa bula tiko o Sela me va na drau ka tolu na yabaki, ka sa sucu tale eso na luvena tagane kei na luvena yalewa .* "

A mate o Schélach ena 2126 (1723 + 403) ni yabaki 433 (30 + 403)

Vkte .

A sucu o Peleki ena 1757 (1723 + 34). **Ena gauna e sucu kina , me vaka na Vakatekivu 10:25 , " *sa wase rua na vuravura* " ena vosa vakavosa e bulia na Kalou me wase rua ka tawasei ira na tamata era soqoni vata mai Pepeli .**

Vakatekivu 11:17 : " *A sa bula ko Eperi ni sa sucu ko Peleki me va na drau ka tolusagavulu na yabaki, a sa sucu eso na luvena tagane kei na yalewa .* "

A mate o Heber ena 2187 (1757 + 430) ni yabaki 464 (34 + 430)

Vkte.11 :18 : " *O Peleki sa yabaki tolusagavulu, sa vakasucumi Reu .* "

A sucu o Reu ena 1787 (1757 + 30)

Vakatekivu 11:19 : " *Ni sa sucu oti o Reu, sa bula tiko o Peleki me rua na drau ka ciwa na yabaki, ka sa sucu eso na luvena tagane kei na luvena yalewa .* "

A mate o Peleki ena 1996 (1787 + 209) ni yabaki 239 (30 + 209) . Raica mada na kena vakalekalekataki vakasauri na bula, e rairai baleta na talaidredre ni Vale Cecere e Pepeli e vakayacori ena nona gauna.

Vkte. 11:20 : " *O Reu, sa yabaki tolusagavulu ka rua, sa vakasucumi Seruki .* "

Serug a sucu ena 1819 (1787 + 32)

Vakatekivu 11:21 : "A *sa bula ko Riu ni sa sucu ko Seruki me rua na drau ka vitu na yabaki, ka sa sucu eso na luvena tagane kei* na yalewa . "

A mate o Reu ena 2096 (1819 + 207) ni yabaki 239 (32 + 207)

Vkte.11 :22 : “ *Sa yabaki tolusagavulu o Seruki, sa sucu o Neori* . ”

A sucu o Nahor ena 1849 (1819 + 30)

Vakatekivu 11:23 : "A *sa bula ko Seruki ni sa sucu ko Neori ka rua na drau na yabaki, a sa sucu eso na luvena tagane kei na luvena yalewa* . "

A mate o Serug ena 2049 (1849 + 200) ena yabaki 230 (30 + 200)

Vakatekivu 11:24 : " *Sa bula o Neori me ruasagavulu ka ciwa na yabaki, sa qai sucu na luvena o Tera* . "

A sucu o Tera ena 1878 (1849 + 29)

Vakatekivu 11:25 : "A *sa bula ko Neori ni sa sucu ko Tera ka dua na drau ka tinikava na yabaki, ka sa sucu eso na luvena tagane kei* na yalewa . "

A mate o Nahor ena 1968 (1849 + 119) ena yabaki 148 (29 + 119)

Vakatekivu 11:26 : " *Sa yabaki vitusagavulu o Tera, sa qai sucu o Eparama, Neori, kei* Karana . "

A sucu o Eparama ena 1948 (1878 + 70) .

Ena vakasucuma o Eparama na imatai ni luvena tagane vakalawa, o Aisake, ni sa yabaki 100, ena 2048 , me vaka na Vakatekivu 21:5: " *Sa yabaki dua na drau o Eparama ni sa sucu o Aisake na luvena tagane* ."

Ena mate o Eparama ena yabaki 2123 ni sa yabaki 175 , me vaka na Vakatekivu 25:7: " *Oqo na veisiga ni yabaki ni bula i Eparama : a bula me dua na drau vitusagavulu ka lima na yabaki* **.** "

Vakatekivu 11:27 : " *Oqo na kawa i Tera: sa vakasucumi Tera o Eparama, kei Neori, kei Karana. O Erani sa vakasucumi* Loti . "

Dikeva ni o Eparama e ulumatua vei iratou na tolu na luvei Tira tagane. O koya gona, a sucu dina ni sa yabaki 70 o Tira na tamana, me vaka e tukuni ena tikina e 26 e cake.

Vakatekivu 11:28 : " *A sa mate ko Karani e na mata i Tera na tamana e na vanua sa sucu kina, mai Uri mai* Kalitia . "

Na mate oqo e vakamacalataka na vuna ena qai tomani Eparama kina o Loti ena nona veilakoyaki. E tauri koya o Eparama ena ruku ni nona veitaqomaki.

E Uri na kai Kalitia a sucu kina o Eparama, e Papiloni tale ga na kai Kalitia era kau vakavesu kina na Isireli talaidredre ena nodrau gauna na parofita o Jeremaia kei na parofita o Taniela.

Vakatekivu 11:29 : "Au *sa vakawati ko Eparama kei Neori :* ia *na yaca i wati Eparama ko Serai, ia na yaca i wati Neori ko Milika, na luve i Karana, na tama i Milika kei na tama i Isika* . "

Na veidinadinati ena gauna oqo e veiwekani sara ga kei na dra: a vakawatitaki Milika o Neori, na luvei Karana na tacina. Oqo na ivakarau kei na talairawarawa ki na dua na itavi ka kena inaki me maroroi na savasava ni nodra kawa na kawa. Ena kena veibasai, a tala na nona dauveiqaravi o Aisake me lai vakasaqara e dua na watina o Aisake na luvena mai na vuvale voleka i Lepani na kai Siria.

Vakatekivu 11:30 : "A *sa sega ni vakaluveni* ko Serai *: sa sega na luvena* . "

Na vakaluveni oqo ena rawa kina vua na Kalou Dauveibuli me vakaraitaka na nona kaukauwa ni veibuli; oqo ena nona vakavuna me rawa ni vakasucuma e dua na gone ni sa voleka ni yabaki duanadrau me vakataki Eparama na watina. Na sega ni vakaluveni oqo e gadrevi ena ivakatagedegede vakaparofisai, baleta ni vakaraitaki o Aisake me ivakaraitaki ni Atama vou ka na vakayago o Jisu Karisito ena nona gauna; na tamata e rua oqo erau sa " *luve ni yalayala vakalou* ena nodrau gauna ." E sa ikoya gona, e dau baleta na nona itavi vakaparofita me vaka na "luve ni Kalou" ni na sega ni digitaka vakataki koya na watina, baleta ena yago i Jisu, sa ikoya na Kalou e digitaki ira na nona i apositolo kei na nona tisaipeli, oya na Tamada Yalo ka sa tiko vua ka sa vakabulai koya.

Vakatekivu 11:31 : " *Sa qai kauti Eparama na luvena ko Tera, kei Loti na luve i Karana, na makubuna, kei Serai na vugona, na wati Eparama na luvena. Erau sa lako vata mai Uri mai Kalitia me rau lako ki na vanua o Kenani. Erau sa yaco ki Karana ka tiko* kina . "

Eratou vakaitikotiko na vuvale taucoko, wili kina o Eparama, ena vualiku ni vanua, e Karana. Na imatai ni toso oqo e kauti ira voleka yani ki na vanua e sucu kina na kawatamata. Era **tawasei ira tani** mai na veikoro lelevu era sa lewe levu tu kina ra qai vukitani ena vanua bucabuca bulabula qai vutuniyau.

Vakatekivu 11:32 : " A *sa rua na drau ka lima na yabaki na bula i Tera: a sa mate ko Tera mai Karana* . "

A sucu o Tera ena 1878, qai mate ni sa yabaki 205 ena 2083.

Ni sa mai cava na vulici ni wase oqo, meda raica mada ni sa voleka sara ni vakacavari na cakacaka ni kena vakalailaitaki na bula ki na 120 na yabaki. Ena maliwa ni "600 na yabaki" nei Semi kei na "148 na yabaki" nei Neori se "175 na yabaki" nei Eparaama, e laurai kina na vakalekalekataki ni bula. Ena rauta ni va na senitiuri e muri , ena bula o Mosese me 120 sara ga na yabaki. Na iwiliwili e cavuta na Kalou ena rawati me ivakaraitaki uasivi.

Ena veika e sotava o Eparama, e vakarautaka na Kalou na ituvatuva ni ka e tu vakarau me cakava o koya me volia lesu kina na nodra bula na nona digitaki, o ira e digitaki ira mai vei ira kece na nona ibulibuli vakatamata me vaka na nodra maroroya tiko na nona irairai me baleti koya. Ena itukutuku makawa oqo, o Eparama na Kalou me Tamana, o Aisake, na Kalou me Luvena, ka na vakayacori na kena vakayacori vei Jisu Karisito, ka na sucu ena nona solibula vakailoloma na veiyalayalati vou.

Vakatekivu 12

Tawasei mai na matavuvale vakavuravura .

Vakatekivu 12:1: " *A sa kaya vei Eparama na TURAGA (Yahweh) ,* ***Mo lako tani mai na nomu vanua, kei ira na wekamu, kei na vale i tamamu, ki na vanua ka'u na vakaraitaka*** vei iko . "

Ena ivakaro ni Kalou, ena biuta o Eparama na nona matavuvale vakavuravura, na vale i tamana , ka dodonu me da raica ena ituvatuva oqo na ibalebale vakayalo e solia na Kalou ena Vakatekivu 2:24, ki na nona vosa ka kaya : " *O koya oqo ena biuta kina na tagane na tamana kei na tinana, ka na kabita na watina e duabau ga, ka rau na yaco me rau* ." E dodonu vei Eparama me " *biuti tamana kei tinana* " me curu ki na itavi vakayalo vakaparofisai i Karisito ka sa wili ga vua na " *Yalewavou* , " na nona soqoni digitaki. Na veiwekani vakayago e veivakataotaki ki na toso vakayalo ka dodonu me ra dro tani mai kina na digitaki, me rawa ni ra rawata na kena caka , ena dua na iyaloyalo vakatakarakara , " *dua ga na lewe* " kei Jisu Karisito na Kalou dauveibuli YaHWéH.

Vkte .

Ena yaco o Eparama me imatai ni Peteriaki ni iVolatabu, era kila na dauvakabauta na Kalou duadua ga me "tamadra na tamata vakabauta." E tiko tale ga ena iVolatabu, na imatai ni dauveiqaravi ni Kalou ena muri vakabalavu qai vakatakilai na itukutuku matailalai ni nona bula .

Vakatekivu 12 :3: " *Au na vakalougatataki ira era vakalougatataki iko, ka'u na vosavakacacataki koya sa vosavakacacataki iko ; ia ena vukumu era na vakalougatataki kina na veimataqali kecega e vuravura* . "

Na veilakoyaki kei na veika e sotava o Eparama ena vakadinadinataka na ka oqo, me tekivu mai Ijipita ena gauna e via moce kina o Fero kei Sera, ena nona vakabauta ni o koya e ganena, me vaka na ka e tukuna o Eparama me taqomaka kina na nona bula. Ena dua na raivotu , e tukuna vua na Kalou ni o Sera e watina e dua na parofita , qai voleka ni mate.

Na ikarua ni wase ni tikina oqo, " *ena vakalougatataki vei iko na veimataqali kecega e vuravura* ," ena kunea na kena vakayacori vei Jisu Karisito, na luve i Tevita mai na mataqali i Juta, na luve i Isireli, na luve i Aisake, na luve i Eparama. E na tara cake vei Eparama na Kalou na nona rua na veiyalayalati veitaravi ka vakaraitaka na ivakatagedegede ni nona veivakabulai . Baleta na veivakatovotovo oqo e dodonu me veisau me lako mai na mataqali vakatakarakara ki na mataqali dina; me vakatau se a bula na tamata ivalavala ca ni bera na Karisito se ni oti o Karisito.

Vakatekivu 12 :4: "Sa qai *lako o Eparama, me vaka sa vosa vua na TURAGA (Yahweh) , ka lako vata kei koya ko Loti. Sa yabaki vitusagavulu ka lima o Eparama ni sa lako tani mai Karana* . "

Ni sa yabaki 75 o Eparama, sa balavu sara na nona bula. Na veika e sotavi oqo e dodonu me rawati me rawa ni da vakarorogo ka vakasaqara na Kalou; oqo e vakayacori ni oti na kena kunei na veivakacacani ni tamata e tawasei mai vua. Kevaka e kacivi koya na Kalou , e baleta ni vakasaqarai koya tiko o Eparama, ni vakatakilai koya gona vua na Kalou, e totolo sara me talairawarawa vua. Ka na vakadeitaki ka vakananumi na talairawarawa vinaka oqo vei Aisake na luvena ena tikina oqo e cavuti ena Vakatekivu 26 :5: " ***Ni sa talairawarawa ki na domoqu ko Eparaama ka maroroya na noqu i vakaro, na noqu i vunau, na noqu vunau, kei na noqu lawa*** ." E rawa ga ni maroroya o Eparama na veika oqo kevaka e vakaraitaka vua na Kalou . Na ivakadinadina oqo mai vua na Kalou e vakatakila vei keda ni a vakayacori e vuqa na ka e sega ni cavuti ena iVola Tabu. Na iVolatabu e vakaraitaka ga vei keda e dua na itukutuku lekaleka ni bula balavu ni bula ni tamata. Ka dua na bula vakatamata ni 175 na yabaki, na Kalou duadua ga e rawa ni tukuna na kena ituvaki ena miniti ena miniti, sekodi ena sekodi , ia vei keda, e dua na vakalekalekataki ni veika bibi e rauta.

O koya gona, na veivakalougatataki ni Kalou e soli vei Eparama e yavutaki ena nona talairawarawa, ka na tawayaga na noda vulica kece na iVolatabu kei na kena parofisai kevaka eda sega ni kila na bibi ni talairawarawa oqo baleta ni a solia vei keda o Jisu Karisito na nona me ivakaraitaki ka kaya ena Joni 8:29: " *O koya sa talai au mai sa tiko vata kei au; baleta ni sa sega ni biuti au me'u cakava duadua ga* ***na veika oqori*** ." E tautauvata ga kei na dua ga; na veimaliwai vinaka cava ga e rawati ena noda cakava " *na ka e vakamarautaki* " vei koya eda vinakata me da vakamarautaka. O koya gona, na vakabauta , na lotu dina, e sega ni dua na ka vereverea, ia e dua na mataqali veimaliwai rawarawa e caka me vakadonuya na Kalou kei na dua .

Ena noda gauna ni ivakataotioti, na ivakatakilakila e basika mai sai koya na nodra talaidredre na gone vei ira na nodra itubutubu kei ira na veiliutaki vakamatanitu. E tuvanaka na Kalou na veika oqo me ra kunea kina na tamata qase era talaidredre, sega ni vakavinavinaka, se sega ni kauwaitaki koya na ka e vakila o koya ena vuku ni nodra ca . O koya gona, na veika e cakava na Kalou e tagi vakalevu cake mai na kaila kei na vosa, me vakaraitaka na nona cudru dodonu kei na nona veivakacacani dodonu.

Vakatekivu 12 :5: "Sa qai *kauti Serai na watina o Eparama kei Loti na luve i tacina, kei na nodrau iyau kecega erau sa rawata, kei ira na dauveiqaravi erau sa rawata mai Karana. Erau sa qai biubiu me rau lako ki na vanua o Kenani; ka rau sa yaco ki na vanua o Kenani* . "

E tiko o Karana ena vualiku kei Kenani. E mani gole ina tokalau o Eparama mai Karana qai gole ina ceva, qai curu i Kenani.

Vakatekivu 12 :6: " *A sa lako ko Eparama ki na vanua ki na vanua sa vakatokai ko Sikemi, ki na veivunikau oki mai More: a ra sa tiko e na vanua ko ira na kai Kenani e na gauna ko ya* . "

E gadrevi me keitou vakananumi iko? " *O ira na kai Kenani* " era tamata qaqa, ia vakacava o Eparama vakataki koya ? Ni se voleka sara tiko ga na waluvu, e rawa sara ga ni vaka na levu ni dua na tamata qaqa o Eparama. Ni curu i Kenani, e sega ni ripotetaka na nodra tiko na tamata qaqa oqo, e vakaibalebale kevaka e se tiko ga o koya vakataki koya ena loma ni ivakarau oqo. Ni siro sobu ina ceva o Eparama, e takosovi Kalili nikua o Eparama qai yaco yani i Samaria nikua, e Sikemi. Na vanua oqo o Samaria ena vanua ni veivakalotutaki e taleitaka o Jisu Karisito. E kea e kunea kina na vakabauta ena "yalewa ni Samaria" kei na nona matavuvale, ki na nona vale , ena imatai ni gauna, ki na nodra kurabui levu, e dua na Jiu e vakatarai koya me curu.

Vakatekivu 12 :7: " A sa rairai vei Eparama *na TURAGA (Yahweh) ka kaya , Au na solia na vanua oqo vei ira na nomu kawa. A sa tara kina o Eparama e dua na i cabocabo-ni-soro vei Jiova , o koya ka a rairai mai vua* . "

E digitaka taumada na Kalou o Samaria nikua me vakaraitaka vei Eparama, o koya ena vakatabuya na sota oqo ena nona tara e dua na icabocabonisoro e kea , e dua na ivakatakilakila vakaparofisai ni kauveilatai ni veivakararawataki i Karisito. Na digidigi oqo e vakaraitaka e dua na veiwekani ki na veivakalotutaki ni vanua ena veisiga ni mataka mai vei Jisu Karisito kei iratou na nona iapositolo. E na vanua oqo e kacivaka kina vua na Kalou ni na solia na vanua oqo vei ira na nona kawa. Ia o cei vei rau, na Jiu se na lotu Vakarisito? Dina ga ni itukutuku makawa e tokoni ira na Jiu, na yalayala oqo e vaka me baleti ira na digitaki i Karisito me vakayacori ena vuravura vou; ni o ira talega na digitaki i Karisito era sa, me vaka na ivakavuvuli ni vakadonui ena vakabauta, na kawa ka yalataki vei Eparama.

Vakatekivu 12 :8: " *A sa toki mai kea ki na dua na ulunivanua ena tokalau kei Peceli, ka birika na nona valelaca, ka tiko kina o Peceli ena tokalau, kei Ai ena tokalau. A sa tara kina e dua na i cabocabonisoro vei Jiova , ka masuta na yaca i Jiova* . "

Ni lako sobu ina ceva, e keba o Eparama ena ulunivanua ena kedrau maliwa o Peceli kei Ai . E vakamacalataka na Kalou na vanua e rau na vakarurugi kina na koro e rua oqo. Peceli e kena ibalebale "vale ni Kalou" ka biuta o Eparama ena tokalau, oya , ena orientation ka na soli ki na valeniveitavaki kei na valetabu mai Jerusalemi, me rawa kina ni ra curu yani ki na savasava ni Kalou, na nona vale, era na vukica na nodra daku na vakailesilesi ki na matanisiga sa cadra tiko ka sa cadra mai na tokalau, na orient. Ena tokalau sa tiko kina na koro ko Ai ka kena ibalebale : na ivovo ni vatu, na veivakarusai se ulunivanua kei na ivakananumi. E vakaraitaka vei keda na Kalou na nona lewa: veibasai kei na nodra katuba na digitaki ki na vale ni Kalou, vaka ki na tokalau, sa tu ga kina na irusarusa kei na veibuca vatu. Ena ivakatakarakara oqo, e dola tu e matana o Eparama na sala ruarua ni galala: ena tokalau, o Peceli kei na bula, se ena tokalau, o Ai kei na mate. Sa digitaka oti ena marau na bula vata kei Jiova.

Vakatekivu 12:9: "A sa lako *yani ko Eparama ki na ceva* . "

Meda raica mada ni imatai ni takosovi Kenani oqo, e sega ni lako kina o Eparama ki "Jepesi", na yaca ni koro i Tevita ena veisiga ni mataka: Jerusalemi, ka sa vakakina na nona sega ni kauwaitaka vakadua.

Vakatekivu 12:10 : " *A sa dua na dausiga e na vanua: a sa lako sobu ki Ijipita ko Eparama me tiko vulagi kina: ni sa levu sara na dausiga e na* vanua . "

Me vaka ena yaco, ena gauna e yaco kina o Josefa, na luve i Jekope, se o Isireli, me imatai ni vizier e Ijipita, na dausiga e vakasavi Eparama i Ijipita. Na veika e sotava e kea e tukuni ena veitikina e tarava ni wase oqo.

E turaga vakacegu o Eparama, e dau rere tale ga. Ena nona rerevaka me vakamatei ena nona kauta na watina o Serai ka totoka sara, sa qai nanuma me vakaraitaka me ganena, e dua

na veimama - dina. Ena iwalewale oqo, e marautaki koya kina o Fero qai ubi koya ena iyau ena solia vua na iyau kei na kaukaua. Oqo e rawati, na Kalou e vakacacani Fero ena veivakacacani ka kila o koya ni o Serai na watina. E qai vakasavi Eparama ka biuti Ijipita me vutuniyau ka kaukauwa. Na ka e yaco oqo e parofisaitaka na nodra tiko na Iperiu ka , ni oti na nodra sa bobula tu mai Ijipita , era sa biuti koya ka kauta na kena koula kei na iyau. Ka sa na sega ni dede sa na nona na kaukauwa oqo. yaga sara vakalevu.

Vakatekivu 13

Na nodrau tawase o Eparama kei Loti .

Ni ratou lesu mai Ijipita, eratou lesu tale i Peceli o Eparama , na nona vuvale kei Loti , na luvena tagane , ina vanua e tara kina e dua na icabocabonisoro me masuta kina na Kalou. Ni ra sa tiko kece ena vanua oqo e tiko ena maliwa ni Peceli kei Ai, ena maliwa ni "vale ni Kalou" kei na "rusa". Ni oti na nodrau veileti na nodrau dauveiqaravi, e tawasei Loti o Eparama, e solia vua na digidigi ni sala e vinakata me muria . Ka sa taura o Loti na madigi me digitaka na vanua bucabuca kei na kena vuavuai vinaka ka yalataka na rawaka. E kaya na tikina e 10: " *Sa rai cake o Loti ka raica na buca taucoko ni Joritani, ni sa vakasuasuataki ena veivanua kecega. Ni bera ni vakarusai Sotoma kei Komora o Jiova, sa vaka na were i Jiova, me vaka na vanua o Ijipita, me yaco sara ki Soa* ." Ena nona cakava oqo, sa digitaka kina na "veivakarusai" ka na kunea ni sa vakacacana na Kalou na veikoro ni buca oqo, ka sa ubia tu oqo e dua na tiki ni "Wasawasa Mate," ena bukawaqa kei na sulifure ; itotogi ena dro tani kina kei rau na luvena yalewa, ena vakavinavinaka ki na loloma ni Kalou ka na tala mai e rua na agilosi me rau vakasalataki koya ka vakavuna me biuti Sotoma na vanua e tiko kina . Eda wilika ena tikina e 13: "Ia era sa tamata ca ka ivalavala ca vakalevu vei *Jiova na kai Sotoma* ."

Sa mani tiko kina o Eparama volekati Peceli, "na vale ni Kalou" ena ulunivanua.

Gen.13: 14-18 : "Sa qai kaya *na TURAGA (Yahweh) vei Eparama, ni sa tawase tani mai vua o Loti: Mo rai cake mai na vanua o sa tiko kina, ki na vualiku kei na ceva, ki na tokalau kei na tokalau ; baleta na vanua kecega o sa raica, au na solia vei iko kei ira na nomu kawa me tawamudu me vaka* ***na nomu kawa*** *. rawa ni wilika na kuvu ni* soso ***ni vuravura*** *, ena qai wiliki na nomu kawa .Mo tucake, mo lakova na vanua ena kena balavu kei* na *kena* rabailevu *;*

Ni sa biuta na digidigi vei Loti, sa ciqoma o Eparama na ivotavota e vinakata na Kalou me solia vua ka eke tale, sa vakavoutaka tale na nona veivakalougatataki kei na nona yalayala. Na kena vakatautauvatataki na nona " *kawa* " kei na " *kuvu ni soso* ", na itekitekivu kei na itinitini ni yalo ni tamata , yago kei na yalo, me vaka na Vakatekivu 2:7 , ena vakadeitaki ena kena ni " *kalokalo ni lomalagi* " ena Vakatekivu 15:5.

Vakatekivu 14

Veitawasei ena kaukauwa .

Eratou lako mai e va na tui mai na tokalau me ratou mai vala kei iratou na lima na tui ena buca e tiko kina o Sotoma, na vanua e tiko kina o Loti. Eratou druka na lima na tui ratou qai kau vakavesu, vata kei Loti. Ni vakaroti, e lako mai o Eparama me vukei koya qai sereki ira kece na vesu tu. Meda raica mada na kena taleitaki na tikina e tarava.

Vakatekivu 14:16: " *Sa kauta lesu tale mai na iyau kecega ; sa kauta lesu tale mai o Loti na tacina, kei na nona iyau, kei ira na yalewa, kei ira na tamata* ."

Na kena dina, e veivuke ga o Eparama ena vuku i Loti. Ia ena nona tukuna na veika dina, e ubia na Kalou na ka dina oqo me vakatubura na nona veivakacacani vei Loti, ka a digitaka cala me tiko ena nodra koro na tamata ca.

Vakatekivu 14:17: " *Ni sa lesu mai o Eparama mai na nona vakadrukai Kitorileoma kei ira na tui era tiko vata kei koya, sa qai lako mai na tui Sotoma me tavaki koya ena buca o Sau - e- h , oya na buca ni Tui* ."

E dodonu me vakavinavinakataki na qaqa. Na vosa "Shawa" e kena ibalebale na matata; vakadodonu sara, oqo na ka e dreti Loti ka vakavuna na nona digidigi.

Vakatekivu 14:18: " A sa kauta mai na madrai kei na waini *ko Meliki na Seteki, na tui Salemi : sa bete ni Kalou Cecere Sara ko koya* ."

Na tui oqo mai Salemi e " *bete ni Kalou Cecere Duadua* . " Na kena ibalebale na yacana " na noqu Tui na Lewadodonu ." Na nona tiko kei na nona veivuke e ivakadinadina ni kena tomani tikoga na sokalou vua na Kalou dina e vuravura me tekivu mai na gauna e mai cava kina na waluvu, ka sa tu sara ga ena nodra vakasama na tamata ena gauna i Eparama. Ia o ira na dau sokalou vua na Kalou dina oqo era lecava sara ga na i tuvatuva ni veivakabulai ena vakaraitaka na Kalou ena veika vakaparofita era sotava o Eparama kei ira na nona kawa.

Vakatekivu 14:19: " *A sa vakalougatataki Eparama, ka kaya , Me vakalougatataki Eparama na Kalou Cecere Sara, na Turaga ni lomalagi kei vuravura!* "

Na nona vakalougatataki na mata vakamatanitu oqo ni Kalou e vakadeitaka tale na veivakalougatataki e solia vakadodonu na Kalou vei Eparama.

Vakatekivu 14:20: " *Me vakalougatataki na Kalou Cecere Duadua, o koya sa soli ira na nomu meca ki na ligamu ! A sa solia vua o Eparama e dua na ikatini ni ka kecega* ."

E vakalougatataki Eparama o Melikiseteki ia e qarauna me kua ni tukuni ni nona qaqa; e vakatoka me baleta na " *Kalou Cecere Duadua ka soli ira na kena meca ki na ligana* ." Ka sa tu vei keda e dua na ivakaraitaki matata ni nona talairawarawa o Eparama ki na lawa ni Kalou mai na gauna e " solia kina e dua na *ikatini ni ka kecega* " vei Melikiseteki ka kena ibalebale na yacana: " Na noqu Tui na Lewadodonu . " Na lawa ni ikatini oqo sa tu kina e vuravura me tekivu mai na icavacava ni waluvu ka rairai ni bera sara mada ga na "flo .

Vakatekivu 14:21: " *Sa kaya vei Eparama na tui Sotoma , Solia vei au na tamata, ka taura na iyau me nomu* ."

E dinau vei Eparama na tui Sotoma ena nona vakabulai ira na nona tamata. E vinakata gona me saumi vakatui na nona veiqaravi.

Vakatekivu 14:22: " *Sa sauma o Eparama vua na tui Sotoma: Au sa laveta na ligaqu vei YaHWéH , na Kalou Cecere Duadua, na turaga ni lomalagi kei vuravura:* "

E vakayagataka vinaka o Eparama na ituvaki oqo me vakananuma kina vua na tui ca ni tiko o " *Jiova na Kalou Cecere Duadua "* , na " *Turaga ni lomalagi kei vuravura* " duadua ga; ka vakavuna me taukena duadua ga na iyau kece e rawata na tui ena nona ivalavala ca.

Vakatekivu 14:23: " *Au na sega ni taura e dua na ka mai na nomu ka kecega, se dua na wa, se dua na dali ni vava, de ko na kaya , Au sa vakavutuniyautaki Eparama; sa sega vei au e dua na ka me noqu.* "

Ena itovo oqo, e vakadinadinataka kina o Eparama vua na tui Sotoma ni a lako ga mai ki na ivalu oqo me vakabulai Loti na luvena tagane. E vakacala o Eparama, me vaka na Kalou, na tui oqo ka bula tiko ena ca, veivakacalai kei na ivalavala kaukauwa. Ka sa vakamatatataka oqo vua ena nona sega ni ciqoma na nona iyau e rawata vakatawadodonu .

Vakatekivu 14:24: " *Na ka ga era sa kania na cauravou, kei na nodra i votavota na tamata era sa lako vata kei au, ko Aneri, kei Esikoli, kei Mamire, me ra taura na nodra i votavota* ."

Ia na digidigi oqo nei Eparama e baleti koya ga, na tamata dauveiqaravi ni Kalou , ka rawa vei ira na nona dauveiqaravi me ra taura na nodra ivotavota ni iyau e soli.

Vakatekivu 15

Veitawasei ena veidinadinati

Gen.15:1: " *Ni sa oti na veika oqo sa qai yaco mai na vosa i Jiova vei Eparama ena raivotu, ka kaya, 'Kakua ni rere, Eparama; oi au na nomu i sasabai, ka na levu sara na nomu i sau* .'"

O Eparama e dua na tamata vakacegu ka bula tiko ena dua na vuravura kaukauwa, sa qai lako mai kina ena dua na raivotu na Kalou, na nona itokani o YaHWéH, me vakadeitaka vua: " *Oi au na nomu isasabai, ka na levu sara na nomu isau* ."

Vakatekivu 15:2: " *Sa sauma o Eparama, Turaga Jiova, na cava o ni na solia vei au? Au na lako yani ka sega na luvequ; ia na i taukei ni noqu vale ko Eliesa mai Tamasiko* ."

Sa dede na nona vakararawataki Eparama ena nona sega ni rawa ni tama ena vuku ni nona sega ni vakaluveni na watina vakalawa o Sera . Ka kila o koya ni gauna e mate kina, ena taukena e dua na wekana voleka na nona iyau: " *Eliesa mai Tamasiko* ." Me da raica mada ena kena sa makawa sara na koro oqo, " *Tamasiko* ," mai Siria.

Vakatekivu 15 :3 : " *A sa kaya ko Eparama , Raica, ko sa sega ni solia vei au e dua na kawa: ia ko koya sa sucu e na noqu vale ena taukena na noqu i votavota* . "

E sega ni kila o Eparama na yalayala e caka vei ira na nona kawa me vaka ni sega vua e dua, ni sega na luvena.

Vakatekivu 15 :4 : " Sa qai *yaco vua na vosa i Jiova , ka kaya , Ena sega ni taukena na nomu i votavota na tamata oqo, ia o koya ga e lako mai na yagomu ena taukena na nomu i votavota* . "

E tukuna vua na Kalou ni na yaco dina me tama ni dua na gone.

Gen. 15 :5 : " *A sa kauti koya ki tautuba, ka kaya , Mo rai ki lomalagi, ka wilika na kalokalo, kevaka ko sa wilika rawa. A sa kaya vua ko koya , Ena vakakina na nomu kawa* . "

Ena gauna ni raivotu oqo e soli vei Eparama, e vakaraitaka vei keda na Kalou e dua na ki vakatakarakara ni ibalebale e solia vakayalo ki na vosa " *kalokalo* ." E cavuti taumada ena Vakatekivu 1:15, na " *kalokalo* " e tiko na nona itavi me " *vakararamataka na vuravura* ," ka sa nona itavi oqo o Eparama, o koya a kaciva na Kalou ka vakatabuya me baleta na inaki oqo, ia ena nodra talega na tamata lotu kece era na kaya ni nona vakabauta kei na nona veiqaravi vua na Kalou. Raica ni me vaka na Dan.12:3, na itutu ni " *kalokalo* " ena soli vei ira na digitaki ena nodra curu ki na tawamudu: " ***Ia ko ira era*** *vuku era na cila me vaka na rarama ni lomalagi, kei* ***ira era sa vukica*** *e lewe vuqa ki na ivalavala dodonu era na cila me vaka na kalokalo me tawamudu ka sega ni mudu* ." Na ivakatakarakara ni " *kalokalo* " e imputed walega vei ira ena vuku ni nodra digitaki mai vua na Kalou.

Vakatekivu 15 :6 : " ***<u>A sa vakabauti Jiova o Eparama , ka sa okati koya me yalododonu</u>*** . "

Na tikina lekaleka oqo e vakavuna na tikina vakamatanitu ni ivakamacala ni vakabauta kei na ivakavuvuli ni veivakadonui ena vakabauta. Baleta na vakabauta e sega ni dua tale na ka ia na veivakararamataki , veivakadonui, ka dodonu me nuitaki. Na vakararavi vua na Kalou e vakalawataki ga ena dua na kila vakararamataki ni Nona lewa kei na veika kece e vakamarautaki Koya, ke sega ena yaco me sega ni vakalawataki. Na vakararavi vua na Kalou e oka kina na vakabauta ni vakalougatataki ira ga era talairawarawa Vua, ka muria na ivakaraitaki i Eparama kei na ivakaraitaki uasivi i Jisu Karisito.

Na lewa oqo ni Kalou vei Eparama e parofisaitaka na ka ena kauta mai vei ira kece era na cakacaka me vakataki koya, ena talairawarawa vata ga ki na dina vakalou e vakaturi ka kerei ena nodra gauna.

Vakatekivu 15 :7 : " *A sa kaya vua na TURAGA (Yahweh) , **Oi au na TURAGA (Yahweh) ka kauti iko tani** mai Uri mai Kalitia , me'u solia vei iko na vanua oqo mo taukena .* "

Me ivakamacala taumada ni kena vakaraitaki na nona veiyalayalati kei Eparama, e vakananuma vei Eparama na Kalou ni a kauti koya tani mai Uri mai Kalitia. Na fomula oqo e vakatautauvatataki ena kena vakaraitaki na imatai ni "tini na ivunau" ni Kalou e cavuti ena Lako Yani. 20:2: " ***Oi au o Jiova na nomu Kalou, ka'u a kauti iko tani** mai na vanua o Ijipita, mai na vale ni veivakabobulataki* ."

Vakatekivu 15:8 : " *Sa sauma o Eparama , Turaga Jiova* , au na kila *vakacava ni'u na taukena ?* "

E kerea o Eparama vei Jiova e dua na ivakatakilakila.

Vakatekivu 15 :9 : " *A sa kaya vua ko Jiova , Mo kauta e dua na bulumakau yalewa yabaki tolu, e dua na me yabaki tolu, e dua na sipi tagane yabaki tolu, e dua na ruve, kei na dua na luve ni ruve .* "

Vakatekivu 15:10 : " A sa taura kecega oqo ko Eparama, ka musuka *rua, ka biuta na veitikina yadua me veibasai : ia na manumanu vuka sa sega ni wasea .* "

Na nona sauma na Kalou kei na ka e cakava o Eparama e gadrevi kina na ivakamacala. Na soqo ni soro oqo e yavutaki ena vakasama ni veiwasei, ka baleti rau ruarua na veiyalayalati, oya me daru veiwasei vakarua. Na manumanu e musuki ena lomadonu e vakatakarakarataka na yago i Karisito, ka, ni sa duabau ga, ena wasei vakayalo ena kedrau maliwa na Kalou kei ira na nona digitaki. Na sipi e ivakatakarakara ni tamata kei Karisito, ia na manumanu vuka e sega vei ira na ivakatakarakara oqo ni tamata ka na vaka na Karisito e tala mai na Kalou. Oqo na vuna, me vaka e dua na ivakatakarakara vakasilesitieli, era basika kina ena veiyalayalati ia era sega ni musuki. Na veisorovaki i Jisu me baleta na ivalavala ca ena baleti ira ga na digitaki e vuravura, sega ni baleti ira na agilosi vakalomalagi.

Vkte 15:11 : " *Era sa vuka sobu na manumanu vuka ena yago mate ; ka sa vakasavi ira tani o Eparama .* "

Ena ituvatuva e parofisaitaka na Kalou , na yagodra ga na tamata ca ka talaidredre ena soli me kakana vei ira na manumanu vuka ena nona lesu tale mai lagilagi o Karisito na iVakabula. Ena gauna ni ivakataotioti, na icavacava oqo ena sega ni baleti ira era veiyalayalati kei na Kalou ena vukui Karisito kei na nona lawa . Ni sa ka savasava sara na yago ni manumanu sa vakaraitaki vakaoqo vua na Kalou kei Eparama. E dodonu na ka e cakava o Eparama baleta ni dodonu me kakua ni veisaqasaqa na ka dina kei na parofisai ka baleta na veisiga ni mataka kei na iotioti ni icavacava ni savasava i Karisito.

Vakatekivu 15:12 : " Ia *ni sa dromu na matanisiga, sa moce vakalevu ko Eparama : ka raica, sa yacovi koya na rere kei na butobuto levu .* "

Na moce oqo e sega ni kena ivakarau. E dua na " *moce titobu* , " me vaka na kena e biuti Atama kina na Kalou me bulia kina e dua na yalewa, na nona " *ivukevuke* , " mai na dua na nona iqaqalo. Me tiki ni veiyalayalati e cakava kei Eparama, ena vakatakila vua na Kalou na ibalebale vakaparofisai e soli vua na " *dauveivukei* ," oqo, o koya ena nona loloma na Kalou vei Karisito. Na kena dina, ena kena irairai ga, e vakavuna na Kalou me mate me curu ki na nona iserau tawamudu, ka namaka kina na nona curu ki na bula tawamudu , oya, ki na bula dina , me vaka na ivakavuvuli ni sega ni dua na tamata e rawa ni raica na Kalou ka bula.

Na " *butobuto levu* " e kena ibalebale ni sa vakamalumalumutaki koya na Kalou ki na bula vakavuravura me rawa ni tara kina ena nona vakasama na iyaloyalo vakaidina ni dua na itovo vakaparofisai, oka kina na irairai kei na nona tiko na Kalou vakataki koya. Ni sa lutu vakaoqo ki na butobuto, sa vakila kina o Eparama e dua na " *rere* " dodonu. Kuria oya, oqo e vakaraitaka na itovo rerevaki ni Kalou Dauveibuli e vosa vua.

Vakatekivu 15:13 : " *A sa kaya vei Eparama na TURAGA (Yahweh) , Mo kila ni* ra na *tiko vulagi na nomu kawa ena vanua e sega ni nodra , ka ra na veiqaravi ka vakararawataki me va na drau na yabaki* . "

E kacivaka vei Eparama na Kalou na veika e se bera mai, na icavacava e maroroi tu vei ira na nona kawa.

"... *era na vulagi na nomu kawa ena vanua ena sega ni nodra* ": oqo o Ijipita.

"... *era na vakabobulataki e kea* ": ena veisau ni dua na Fero vou ka sega ni kilai Josefa, na Iperiu ka sa yaco me vizier levu ni nona iliuliu. Na veivakabobulataki oqo ena vakayacori ena gauna i Mosese.

"... *ka ra na vakalolomataki me va na drau na yabaki* ": Oqo e sega walega ni veivakalolomataki vaka-Ijipita, ia e rabailevu cake na veivakalolomataki ena tarai ira na kawa i Eparama me yacova ni ra sa taukena o Kenani, na nodra vanua vakamatanitu e yalataka na Kalou.

Vakatekivu 15:14 : " *Ia ka'u na lewai ira na matanitu era na qarava; ia e muri era na lako tani mai kei na iyau levu* . "

Na matanitu e taketetaki ena gauna oqo e dina sara o Ijipita duadua ga, ka ra na biuta, vakavinaka kauta vata kei ira na kena iyau kecega. Raica ni ena tikina oqo, e sega ni vakatoka na Kalou vei Ijipita na "veivakasaurarataki" e tukuni ena tikina sa oti. Oqo e vakadeitaka na dina ni " *va na drau na yabaki* " e tukuni e sega ni baleti Ijipita duadua ga .

Vakatekivu 15:15 : " *O na lako vei ira na nomu qase ena vakacegu ka bulu ni o sa qase vinaka* . "

Ena vakayacori na ka kece me vaka sa kacivaka vua na Kalou. Ena bulu mai Epironi ena qara mai Makipila ena qele a volia o Eparama ena gauna e bula tiko kina mai vua e dua na Itaiti .

Vakatekivu 15:16 : " *Ia ena ikava ni itabatamata era na lako tale mai ki ke* : *ni sa se bera ni taucoko na nodra caka cala na Amoraiti* . "

Ena kedra maliwa na Amoraiti oqo , era veimaliwai vinaka na Itaiti kei Eparama, era nanuma ni matataka na Kalou levu. Erau mani duavata me rau volitaka vua na qele me nona ibulubulu. Ia ena " *va na itabatamata* " se " va *na drau na yabaki* " , ena duatani na ituvaki ka ra sa yacova na tamata ni Kenani na icurucuru ni talaidredre e sega ni vosota na Kalou ka ra na vakarusai kece me ra biuta na nodra vanua vei ira na Iperiu ka ra na cakava me nodra qele vakamatanitu.

Me da kila vakavinaka na ituvatuva vakaloloma oqo vei ira na kai Kenani, meda nanuma tiko ni a vosavakacacataki Kenani o Noa, o koya na ulumatua ni luvena o Ame. E vakaitikotiko gona ena Vanua Yalataki na kawa i Ame oqo, e cudruvi koya o Noa kei na Kalou. Na nodra vakarusai e dua ga na gauna e lokuca na Kalou me vakayacora kina na nona ituvatuva e vuravura.

Vakatekivu 15:17 : " *Ia ni sa dromu na matanisiga, sa qai butobuto , ka raica, sa dua na lovo kubou, ka sa lako sivita na yameyame ni buka ena kedra maliwa na manumanu era sa wase rua* . "

Ena soqo oqo, e vakatabui kina na bukawaqa e vakawaqaca na tamata. Ena nodrau doudou me rau voroka na ivakavuvuli oqo, ena vakarusai rau kina na luvei Eroni e rua na Kalou ena dua na siga. Sa kerea oti o Eparama vua na Kalou e dua na ivakatakilakila, ka yaco mai ena ivakarau ni bukawaqa vakalomalagi ka lako sivita na manumanu era sa veimama. Oqo na sala e vakadinadinataka kina na Kalou me baleti ira na nona tamata, me vakataki Ilaija na parofita, e matadra na parofita ni Peali, ka tokoni koya na ranadi vulagi ka watina na tui o Eapi, na yacana o Jesepeli. E luvu na nona icabocabonisoro ena wai, na bukawaqa e tala mai na Kalou ena kania na icabocabonisoro kei na wai e vakarautaka o Ilaija , ia na nodra icabocabonisoro na parofita lasu ena sega ni kauaitaki ena nona bukawaqa.

Vakatekivu 15:18 : " *Ena siga o ya sa cakava kina o Jiova e dua na veiyalayalati kei Eparama, ka kaya , Au sa solia vei ira na nomu kawa na vanua oqo, mai na uciwai mai Ijipita ka yacova na* uciwai levu , *na uciwai na Uferetisi* . "

Ena iotioti ni wase 15 oqo, e vakadeitaka na tikina oqo, na kena ulutaga levu sai koya **na veidinadinati ka tawasei ira na digitaki mai vei ira na tamata tale eso** me rawa ni ra wasea na veidinadinati oqo kei na Kalou ka qaravi koya.

Na iyalayala ni vanua e yalataki vei ira na Iperiu e sivia na iyalayala ena taukena na matanitu ni sa ravuti oti o Kenani. Ia na Kalou e okati ena nona isolisoli na vanua dravuisiga lelevu kei Siria kei Arepea ka semati vata kei na " *Uferetisi* " ki na tokalau ka vakakina na vanua dravuisiga o Suri ka wasei " *Ijipita* " mai Isireli. Ena maliwa ni vanua dravuisiga oqo, na vanua yalataki e taura na irairai ni dua na were ni Kalou.

Ena wiliwili vakayalo vakaparofisai, na " *uciwai* " e vakatakarakarataki ira na tamata, sa rawa kina vua na Kalou me parofisaitaka na kawa i Eparama, oya, me baleti Karisito ka na kunei ira na nona dausokalou kei ira na nona digitaki ena taudaku kei Isireli kei Ijipita, ki na tokalau e "Iurope" e vakatakarakarataki ena Vakatakila 9:14 ena yaca ni " *uciwai levu* ."

Vakatekivu 15:19 : " na *nodra vanua na Kenaiti, na Kenaiti, na Kadimoni,* "

Vakatekivu 15:20 : " vei *ira na Itaiti, vei ira na Perisaiti, vei ira na Refeimi,* "

Vakatekivu 15:21 : " *vei ira na Amoraiti, na Kenani, na Kirikasaiti, kei na* Jepusaiti . "

Ena gauna i Eparama, na yaca oqo e vakatokai ira na vuvale era soqoni vata ena veikoro era lewena qai vakaitikotiko kina na vanua o Kenani. Era maliwai ira na Refaimi, era sa maroroya vakalevu cake mai vei ira na kena vo na ivakatakilakila levu ni antediluvian ena gauna e taura kina o Josua na vanua " *va na itabatamata* " se " *va na drau na yabaki* " e muri.

O Eparama na peteriaki ni veiyalayalati ruarua ena ituvatuva ni Kalou. Na nona kawa ena vuku ni yago ena vakatubura e vuqa na kawa era na sucu ki na tamata digitaka na Kalou, ia e sega ni digitaki mai vua. Me vaka na kena itinitini , na imatai ni veiyalayalati oqo e yavutaki ena yago e vakatanitaka na nona ituvatuva ni veivakabulai ka vakabutobutotaka na nona kila , baleta ni veivakabulai ena vakatau duadua ga ena cakacaka ni vakabauta ena veiyalayalati ruarua. Na cili vakayago e sega ni vakabula na tagane Iperiu dina ga ni a vinakata na Kalou . Na ka e rawa kina vua me vakabulai sai koya na nona cakacaka talairawarawa ka vakatakila ka vakadeitaka na nona vakabauta kei na nona vakararavi vua na Kalou. Ka sai koya oqo na ka vata ga e vakatautaka na veivakabulai ena veiyalayalati vou, ka sa vakabulabulataki kina na vakabauti Karisito ena cakacaka ni talairawarawa ki na ivakaro vakalou, cakacaka vakalotu, kei na ivakavuvuli e vakatakila mai na Kalou ena iVolatabu taucoko. Ena dua na veiwekani vakataucoko kei na Kalou, na ivakavuvuli ni matanivola e vakararamataki ena kila ka ni yalo; Oqo na vuna e kaya kina o Jisu: " *Na ivola e veivakamatei, ia na Yalo e veivakabulai* ."

Vakatekivu 16

Na veibiu ena kena vakalawataki

Vakatekivu 16:1: "Ia ko *Serai na wati Eparama, sa sega ni vakaluveni vua; ia sa dua na nona dauveiqaravi ni Ijipita, na yacana ko Eka* . "

Vakatekivu 16:2 : " *A sa kaya vei Eparama ko Serai , Raica, sa vakavuna* ko *Jiova me'u sega ni vakaluveni: mo lako mai vua na noqu dauveiqaravi: de'u na vakaluveni beka vua.* " A sa vakarorogo ko Eparama ki na domo i Serai .

Vakatekivu 16:3 : " Sa qai kauti Eka na yalewa ni Ijipita o Serai na wati Eparama, ka solia vei Eparama na watina me watina, ni sa tiko oti o Eparama *ena vanua o Kenani me tini na yabaki* . "

E rawarawa vei keda me da vakalewa na digidigi vakaloloma oqo ena vuku ni nona sasaga o Serai, ia raica mada na ituvaki ni sa vakaraitaki koya vei rau na veiwatini kalougata.

Sa tukuna oti vei Eparama na Kalou ni na sucu mai **na ketena e dua na gone. Ia e sega ni tukuna vua na veika me baleti Serai** , na watina, e sega ni vakaluveni rawa . Kuria oya, a sega ni kaciva na nona Dauveibuli o Eparama me rawata na veivakamatatataki me baleta na nona itukutuku. E waraka na Kalou me vosa vua me vaka na nona lewa cecere. Ka eke, e dodonu me da kila ni lailai ni ivakamacala oqo e a vakarautaki sara ga me vakacudruya na sasaga vakatamata oqo ka bulia kina na Kalou e dua na veibasai tawavakalawa ena vuku ni yalayala ni veivakalougatataki, ia e yaga, me biu ena matadra na Isireli ni veisiga ni mataka tara ena Aisake , e dua na veisisivi veivala ka veivala kei na veivala e, e dua na adline. E kila vinaka na Kalou ni ikuri ni sala e rua, na vinaka kei na ca, e biu tu ena mata ni digidigi ni tamata, "na kareti kei na itikoko" e gadrevi vakatautauvata me toso ki liu na "asa" recalcitrant. Na sucu nei Isimeli, na luvei Eparama talega, ena taleitaka na kena tauyavutaki na itikoko ni Arapea me yacova na kena iotioti ni irairai ena itukutuku makawa, vakalotu, Islam (vakamalumalumutaki; e dua na ka vakamadua vei ira na tamata talaidredre vakayago ka vakadewataki oqo).

Vakatekivu 16 :4 : " *Sa curu vei Eka, ka sa kunekune ko koya. Ni sa raica ko koya ni sa bukete, sa raici koya sobu na nona marama* . "

Na itovo ni veibeci oqo nei Eka, na kai Ijipita, vua na nona marama vakawati, e se vakatakilakilataki ira tiko ga na kai Arapea Musolomani nikua. Ka ena nodra cakava oqo, era sega ni cala taucoko, baleta ni sa beca na vuravura ena Tokalau na madigi levu ni nodra sa vunautaki ena yaca i Karisito Jisu vakalou. E kacivaka tiko gona na lotu lasu vaka-Arapea oqo ni sa levu na Kalou ni sa bokoci Koya na Tokalau mai na itukutuku ni nona vakasama.

Na iyaloyalo e soli ena tikina oqo e vakaraitaka na ituvaki dina ni noda gauna ni ivakataotioti, baleta na lotu Vakarisito ena Tokalau , e vakatanitaki sara mada ga, me vakataki Serai, e sa sega ni vakasucuma na luvena tagane ka sa lutu ki na sega ni vakaluveni vakayalo ni butobuto. Na kena vosa: ena vanua ni mataboko, era tui na mata dua.

Gen. 16 :5 : " *A sa kaya vei Eparama ko Serai , Sa tu vei iko na noqu vakalialiai. Au a solia na noqu dauveiqaravi ki na lomaseremu ; ia ni sa raica ni sa bukete, sa raici au ena veibeci. Me lewa ko Jiova vei au kei iko* . "

Vakatekivu 16 :6 : " *A sa kaya vei Serai ko Eparama , Raica, sa tu e na nomu kaukauwa na nomu vada; mo cakava vua na ka sa vinaka vei iko.* " Sa qai vakacacani koya ko Serai *; a sa dro tani mai vua o Eka* .

E taura o Eparama na itavi , qai sega ni beitaki Sera ni vakavuna na sucu vakaveitalia oqo. Me vaka oqo, mai na ivakatekivu, na vakalawa e vakatautaka na kena lawa ena illegitimacy ka muria na lesoni oqo, mai na gauna oqo na vakamau ena vakaduavatataki ira ga na tamata ni matavuvale voleka vata ga ena Isireli sara mada ga ni veisiga ni mataka kei na kena ivakarau vakamatanitu e rawati ni oti na biubiu mai na veivakabobulataki ni Ijipita.

Vakatekivu 16 :7 : " A sa kunei koya *na agilosi i Jiova ena dua na i vurevure ni wai ena vanua liwa, ena i vurevure ni wai e na sala ki Suri* . "

Na veisau vakadodonu oqo ena kedrau maliwa na Kalou kei Eka e rawa ga ena ituvaki vakalougatataki nei Eparama. E kunei koya na Kalou ena vanua dravuisiga o Suri, ena yaco me nodra itikotiko na kai Arapea era dau veilakoyaki era tiko ena valelaca, era dau vakasaqara tiko ga na kakana me baleta na nodra sipi kei na kameli. Na ivurevure ni wai e sala ni bula nei Eka, ka sotava na "ivurevure ni wai ni bula , " o koya e vakayaloqaqataki koya me ciqoma na nona itutu vakadauveiqaravi kei na nona icavacava prolific.

Vakatekivu 16 :8 : " *Sa kaya ko koya , Eka, na dauveiqaravi nei Sera, ko sa lako mai vei? ka ko sa lako kivei? Sa kaya ko koya , Au sa dro tani mai vei Serai na noqu turaga .* "

E sauma o Eka na taro ruarua qori: O lako tiko i vei? Sauma: Au sa dro tiko. O lako mai vei? Sau: Mai vei Serai, na noqu marama.

Vakatekivu 16 :9 : " *A sa kaya vua na agilosi i Jiova , ' Mo lesu tale vua na nomu marama ka vakamalumalumutaki iko ki na ligana .* '"

Na turaganilewa levu e sega ni biuta vua e dua na digidigi, e vakarota na lesu tale kei na yalomalumalumu, baleta na leqa dina e vakavuna na veibeci e vakaraitaki vua na nona marama ka, vakavo ga na nona sega ni vakaluveni, e se nona marama vakalawa tikoga ka dodonu me qaravi ka dokai .

Vakatekivu 16:10 : " Sa qai *kaya vua na agilosi i Jiova , Au na vakalevutaka na nomu kawa, ka na sega ni wiliki rawa ena vuku ni kena levu .* "

E vakayaloqaqataki koya o YaHWH ena nona solia vua e dua na "kareti." E yalataka vua e dua na kawa " *era lewe vuqa sara ka na sega ni rawa ni wiliki ira* ." Kakua ni cala , na lewe vuqa oqo era na vakayago ka sega ni vakayalo. Ni na kauta voli na vosa ni Kalou me yacova na kena tauyavutaki na veiyalayalati vou, mai vei ira ga na kawa Iperiu. Ia e dina , e dua na kai Arapea yalodina e rawa ni curu ki na veiyalayalati ni Kalou ena nona ciqoma na kena ivakarau era vola na Iperiu ena iVolatabu. Ka tekivu mai na kena basika mai, na Quran ni Musolomani e sega ni sotava na ivakatagedegede oqo. E beitaki, vakalewa ka vakatanitaka na dina vakaivolatabu e vakadeitaka o Jisu Karisito.

Ena noda vakayagataka vei Isimeli na vosa sa vakayagataki oti vei Eparama, " era *sa lewe vuqa sara ka na sega ni rawa ni wiliki* ," eda sa kila kina ni oqo era sa tubu ga vakatamata ka sega ni digitaki me baleta na bula tawamudu. Na veivakatautauvatataki e vakatura na Kalou e dau vakatau ena ituvaki e dodonu me vakayacori. Kena ivakaraitaki: na " *kalokalo ni lomalagi* " e baleta na cakacaka vakalotu cava ga e oka kina na " *vakararamataki ni vuravura* . " Ia na rarama cava? Na rarama ga ni dina e vakalawataka na Kalou e vakavuna me dua na " *kalokalo* " e ganita me " *cila tawamudu* " mai lomalagi , me vaka e kaya o Tani. 12 :3 , baleta ni ra sa na " vuku " dina *ka* ra sa " *vakavulici* **dina ena ivalavala dodonu** " me vaka *na Kalou* .

Vakatekivu 16:11 : " Sa qai *kaya vua na agilosi i Jiova , Raica, o sa bukete, ka* o na *vakasucuma e dua na gonetagane, ka mo vakayacana ko Isimeli : ni sa rogoca na nomu rarawa ko Jiova .* "

Vakatekivu 16:12 : " *Ena vaka na asa kila ko koya ; ena veivala kei na tamata kecega na ligana, ka na veivala kei koya na ligadra na tamata kecega ; ena tiko ga ena* matadra *kecega na wekana .* "

Na Kalou e vakatauvatani Isimeli , kei ira na nona kawa vaka-Arapea , ki na dua na " *asa kila* ," na manumanu kilai ena nona itovo ni veivakacacani kei na nona itovo kaukauwa; ka vakakina , veivakalolomataki me vaka ni sa vakatokai me " *veikau* ." E vakatara gona me kua ni vakamalumalumutaki, se vakamalumalumutaki, se vakauqeti. Me vakalekalekataki, e sega ni dau loloma ka sega ni vakatara me lomani, ka kauta voli ena nona genes e dua na itovo kaukauwa vei ira na wekana kei ira na vulagi. Na lewa oqo e tauyavutaka ka vakatakila na Kalou e bibi sara , ena gauna oqo ni ivakataotioti , me kilai na itavi ni veivakatotogani , me baleta na Kalou, ni lotu ni Islam ka a valuta na lotu Vakarisito lasu ena gauna e " *butobuto " ga* kina na lotu Vakarisito " rarama ". Me tekivu mai na nona lesu tale ki na nodra vanua na nona qase, sa yaco tale o Isireli me nona takete, me vakataki ira na Tokalau, era vakatokai me ra lotu Vakarisito, era taqomaki mai na kaukauwa ni Amerika, ka ra vakatoka, ka sega ni levu na cala, "o Setani levu." E dina ni dua na "Setani" lailai e rawa ni kila na "koya levu."

Ena nona buli Isimeli, e dua na yaca e kena ibalebale "Sa rogoca na Kalou ," na gone ni veileti, na Kalou e bulia e dua na ikuri **ni veibiu** ena loma ni matavuvale nei Eparama. Oqo e kuria na veivakacacani ni vosa e buli ena veika e sotavi mai Pepeli. Ia kevaka e vakarautaka

na sala me totogitaki kina , e baleta ni sa kila tu mai liu na nodra itovo talaidredre na tamata ena rua na nona veiwekani veitaravi me yacova na icavacava kei vuravura .

Vakatekivu 16:13 : " Sa qai vakatokai Ata El Roi , *na yaca i Jiova o koya ka vosa vua : ni sa kaya , Au sa raica beka e dua na ka eke ni oti na nona raici au ?* "

Na yaca Atta El roÃ¯e kena ibalebale : O iko na Kalou dau raica. Ia sa , na sasaga oqo ni kena soli vua na Kalou e dua na yaca e dua na veivakacudrui me baleta na nona cecere. Na vo ni tikina oqo, ka vakadewataki ena vuqa na sala duidui, e vakasoqoni vata ena vakasama oqo. E sega ni vakabauta rawa o Eka. O koya , na dauveiqaravi lailai, sa ikoya na ka ni nona kauwai na Kalou dauveibuli levu ka raica na icavacava ka vakaraitaka. Ni oti na ka e sotava oqo, na cava e rawa ni rerevaka?

Gen 16:14 " *O koya oqo sa vakatokai kina na mataniwai ko ya na mataniwai mai Lahairoi : sa tiko ena kedrau maliwa o Ketesi kei Pereti .* "

Na veivanua vakavuravura e vakaraitaka kina na Kalou e dokai, ia na veivakarokorokotaki era sauma vei ira na tamata e dau vu mai na nodra yalo ni qaravi matakau , ka sega ni vakaduavatataki ira kei Koya.

Vakatekivu 16:15 " *Sa vakasucuma e dua na luvena tagane ko Eka vei Eparama ; a sa vakayacana na luvena ko Eparama ko Isimeli .* "

O Isimeli e luvei Eparama dina, ka vakabibi na imatai ni luvena ka na vakaitovotaki koya vakaidina. Ia e sega ni luve ni yalayala e kacivaka taumada na Kalou. Dina ga ni digitaka na Kalou, na yaca " *Isimeli"* e soli vua, kena ibalebale " *sa rogoca na Kalou,* " e yavutaki ena nona rarawa o Eka e cake mai na veika kecega , vakacacani ena vakatulewa e cakava na nona marama kei na nona turaga . Ia ena ikarua ni kena ibalebale, e yavutaki talega ena nodrau cala o Eparama kei Sera ena nodrau vakabauta vakalekaleka ni luvena tagane oqo e kunekunetaka o Eka, na kai Ijipita, sa ikoya na veivakadeitaki, oya, " na kena vakayacori , " kei na kena vakayacori na ka e kacivaka na Kalou. Na cala ena vakavuna na dra me yacova na icavacava kei vuravura.

Sa curu na Kalou ki na qito ni vakasama vakatamata ka sa vakayacori vua na ka bibi: sa bula tiko na gone ni veileti kei na **veibiu ni veileti** .

Vkte. 16:16 : “ *Sa yabaki walusagavulu ka ono o Eparama ni sa vakasucumi Isimeli vei Eparama o Eka .* ”

Sa mani sucu kina o "Isimeli" ena 2034 (1948 + 86) ni sa yabaki 86 o Eparama.

Vakatekivu 17

Na tawasei ena vuku ni cili: e dua na ivakatakilakila ena yago .

Gen.17:1: " *Ni sa yabaki ciwasagavulu ka ciwa o Eparama, sa rairai vei Eparama o YaHWéH ka kaya vua, 'Oi au na Kalou Kaukauwa. Mo lako voli e mataqu ka sega ni cala .* '"

Ena 2047, ena yabaki 99 kei Isimeli ena yabaki 13, e sikovi Eparama ena yalo na Kalou ka vakaraitaka vua ena imatai ni gauna me vaka na " *Kalou Kaukauwa* ." E vakarautaka na Kalou e dua na cakacaka ka na vakaraitaka na itovo "Kaukauwa " oqo. Na irairai ni Kalou e vakalevutaki ena vosa kei na rogoci baleta ni nona lagilagi e sega ni laurai tikoga ia e dua na kena irairai ni nona tamata e rawa ni laurai ka sega ni mate.

Gen.17:2: " *Ia ka'u na vakayacora na noqu veiyalayalati kei kemudou, ka'u na vakalevutaki kemudou vakalevu sara .* "

E vakavoutaka na Kalou na yalayala ni nona vakalevutaki, ka vakamacalataka na gauna oqo " *me tawamudu* " oya, me vaka na " *kuvu ni soso ni vuravura* " kei na " *kalokalo ni lomalagi* " ka " sega ni *dua e rawa ni wilika* ."

Gen.17:3: " A *sa cuva sobu ko Eparama : a sa vosa vua na Kalou, ka kaya* , .

Ni sa kila o Eparama ni o koya e vosa tiko vua sai koya na " Kalou Kaukauwa ," sa tekiduru sobu o Eparama me kakua ni raica na Kalou, ia sa vakarorogo ki na nona vosa ka vakamarautaka na yalona taucoko.

Vkte. 17:4 : " Oqo na noqu veiyalayalati au sa cakava vei iko: O na tamadra *na veimatanitu e vuqa* . "

Na veiyalayalati erau a cakava na Kalou kei Eparama e sa vakaukauwataki ena siga o ya : " *O na yaco mo tamadra e vuqa na matanitu* ."

Vakatekivu 17:5 : " *Ena sega tale ni yacamu ko Eparama* , ia *ena yacamu ga ko Eparaama, ni'u sa cakava mo tamadra na veimatanitu e vuqa* . "

Na veisau ni yaca i Eparama me Eparama e vakatulewa ka ena nona gauna o Jisu ena cakava talega vakakina ena nona veisautaka na yacadratou na nona i apositolo.

Vkte. 17 :6 : " *Au na vakavuna mo vakaluveni vakalevu ka vakatuburi iko mo veimatanitu , ka ra na tubu mai vei iko na tui* . "

O Eparama e imatai ni tamadra na veimatanitu vaka-Arapea vei Isimeli, vei Aisake ena tamadra na Iperiu, na luve i Isireli; kei Mitiani, ena yaco o koya me tamadra na kawa i Mitiani; ena kunea vata kei koya o Mosese na watina o Sipora na luvei Jecoro yalewa.

Gen. 17 :7 : "Ia *ka'u na vakataudeitaka na noqu veiyalayalati vei au kei iko kei ira na nomu kawa e na nodra veitabatamata kecega me veiyalayalati tawamudu, me'u Kalou vei iko kei ira na nomu kawa e muri* . "

Na Kalou e digitaka vakamalua na vosa ni nona veiyalayalati, ka na "tawamudu" ia e sega ni tawamudu. Kena ibalebale ni veiyalayalati e caka kei ira na nona kawa vakayago ena vakaiyalayala ga na kena balavu. Ka na yaco na iyalayala oqo ena gauna , ena imatai ni nona lako mai kei na nona vakayago vakatamata, ena tauyavutaka kina na Karisito vakalou ena nona mate veisorovaki ena lomasoli na yavu ni veiyalayalati vou ka na tawamudu na kena itinitini.

Ena gauna oqo, e dodonu me kilai ni ulumatua kece ni tamata e taketetaki ka vakayacani mai na ivakatekivu e vakayalia na nodra dodonu. Oqo na ka e yaco vei Keni, na ulumatua i Atama, vei Isimeli, na ulumatua i Eparama ia e sega ni vakawati, qai taravi koya o Iso , na ulumatua i Aisake. Na ivakavuvuli oqo ni nodra sega ni rawata na ulumatua e parofisaitaka na nodra sega ni rawata na nodra veiwekani vakayago na Jiu. Na ikarua ni veiyalayalati ena vakayalo qai yaga ga vei ira na lotu butobuto era saumaki dina, dina ga ni rairai veivakacalai e vu mai na veivakaisini vakatamata lasu.

Vkte. 17 :8 : " *Au na solia vei iko kei ira na nomu kawa na vanua o sa tiko vulagi kina, na vanua taucoko o Kenani, me nodra i votavota* ***tawa mudu*** *, ka'u na nodra Kalou.*

E vaka talega kina na vanua o Kenani ena soli " me *taukena* ***tawamudu*** ," oya , ena gauna ga e vauci kina na Kalou ena nona veiyalayalati. Ka na vakavuna me sega ni yaga na kena beci na Mesaia o Jisu, o koya gona, ni oti e 40 na yabaki na cudru oqo, era na vakarusai na matanitu kei na kena koroturaga o Jerusalemi mai vei ira na sotia ni Roma, ka ra na veiseyaki na Jiu era bula tiko ena veimatanitu e vuravura. Ni sa vakamacalataka na Kalou e dua na ituvatuva ni veiyalayalati: " *Au na nodra Kalou* ." Qai, ni sa na vakasukai Jisu vakamatanitu na matanitu me vaka ni italai ni Kalou, ena rawa vua na Kalou me voroka na nona veiyalayalati ena kena vakalawataki taucoko.

Vakatekivu 17:9 : "A *sa kaya na Kalou vei Eparaama* , Ia *ko iko, mo maroroya na noqu veiyalayalati, ko iko kei na nomu kawa ena nodra veitabatamata kecega* . "

Na tikina oqo e biuta na saumi ki na veivakaisini vakalotu kece oqori ka vakavuna me Kalou na Kalou ni veimatalotu duadua ga era soqoni vata ena veiwekani vakalotu dina ga ni sega ni veiganiti ka veibasai na nodra ivakavuvuli. E vauci ga na Kalou ena nona vosa, e vakatura na yavu ni nona veidinadinati, e dua na mataqali konitaraki e caka vei ira era talairawarawa vakatabakidua vua. Kevaka e maroroya na tamata na nona veidinadinati, ena

vakadeitaka ka vakabalavutaka. Ia e dodonu me muria na tamata na Kalou ena nona ituvatuva, ka tara ena rua na iwasewase veitaravi ; na imatai e vakayago, na ikarua e vakayalo. Ka sa vakatovolei na tikina oqo mai na imatai ki na ikarua na nodra vakabauta yadua na tamata, ka imatai ka bibi duadua, na nodra vakabauta na Jiu. Ena nodra cakitaki Karisito, era sa voroka kina na matanitu Jiu na nodra veiyalayalati kei na Kalou, o koya e dolava na katuba vei ira na kai Matanitu Tani, ka ra sa vakasucumi ira o ira era saumaki mai vei Karisito mai vei koya ka okati me ra luve vakayalo i Eparama. O koya gona, o ira kece era maroroya na nona veiyalayalati era luvena tagane se yalewa vakayago se vakayalo o Eparaama.

Ena tikina oqo, eda raica kina ni o Isireli, na matanitu ena qai vakatokai ena yaca oya, e vu dina mai vei Eparama. E vakatulewataka na Kalou me cakava na nona kawa me dua na tamata "vakatikitikitaki" me baleta e dua na vakaraitaki vakavuravura. Oqo e sega ni tamata vakabulai, ia na lawatu ni dua na soqoni vakatamata ka matataki ira na veidigitaki vakavuravura me baleta na nodra digitaki na digitaki vakabulai ena loloma soli wale ni Kalou ena veisiga ni mataka ka na rawati ena vuku i Jisu Karisito.

Vakatekivu 17:10 : " Oqo na noqu veiyalayalati mo dou maroroya , *ena kemudou maliwa kei ira na nomu kawa : Me ra cilivi na tagane kecega vei kemudou* . "

Na cili e ivakatakilakila ni veiyalayalati e cakava na Kalou, o Eparama, kei ira na nona kawa, oya , na nona kawa vakayago. Na kena malumalumu na kena ibulibuli cokovata, ka baleti ira kece na nona kawa, se ra vakabauta se sega, se ra talairawarawa se sega. Kena veibasai, ena veiyalayalati vou, na digitaki ena vakabauta e vakatovolei era na sotava yadua na digitaki, era na qai rawata na bula tawamudu e vakaleqai ena veiyalayalati oqo. E dodonu me kuri e dua na itinitini ka ni rarawa ni cili : Era sa cili talega na Musolomani mai na nodra peteriaki o Isimeli, ka ra solia na cili oqo e dua na yaga vakayalo ka kauti ira me ra kerea e dua na dodonu ki na tawamudu. Ia, na cili e tiko ga na kena revurevu vakayago tawamudu, sega ni tawamudu.

Vakatekivu 17:11 : " Dou cilivi *kemudou ; ka na ivakatakilakila ni veiyalayalati vei au kei kemudou* . "

E dina sara e dua na ivakatakilakila ni veiwekani kei na Kalou ia na kena yaga e vakayago ga kei na tikina e 7, 8 , kei na tikina e tarava 13 e vakadeitaka na kena vakayagataki ga " ***tawamudu*** ".

Vakatekivu 17:12 : " *Me cilivi na tagane kecega vei kemuni ni sa yabaki walu ena nomuni veitabatamata kecega, se ra sucu ena nomuni vale se ra voli ena ilavo mai vua e dua na vulagi, ka sega ni nomuni kawa* . "

Oqo e se veivakurabuitaki sara tikoga, ia e dina ga ni kena ituvaki tawamudu, e se dua tikoga na parofisai e vakaraitaka na ituvatuva ni Kalou me baleta na ika 8 ni [mileniumi] . Oqo na vuna e digitaki kina na "walu na siga," baleta ni imatai ni vitu na siga e vakatakarakarataka na gauna vakavuravura ni nodra digitaki na digitaki ena ono na udolu na yabaki kei na veilewai ena ikavitu ni mileniumi. Ena nona tuvanaka, e vuravura, e dua na veiwekani voleka kei na matanitu Jiu kei na kena imatai ni embryo, o Eparama, na Kalou e vakaraitaka na iyaloyalo ni tawamudu ni veisiga ni mataka ni digitaki era sereki mai na malumalumu ni veiyacovi vakayago e vakatabakidua ki na kuli ni yago e musuki tani mai vei ira na tagane. Oti, me vaka ga ni ra na lako mai na digitaki mai na veivanua kecega ni tamata e vuravura, ia vei Karisito duadua ga , ena veiyalayalati makawa, e dodonu me vakayagataki na cili vei ira sara mada ga na vulagi ni ra vinakata me ra tiko vata kei na keba e digitaka na Kalou.

Na vakasama levu ni cili sai koya me vakavulica ni ena matanitu tawamudu ni Kalou, era na sega tale ni vakaluveni na tamata ka na sega tale ni rawa na gagadre vakayago. Kuria, e vakatauvatana na yapositolo o Paula na cilivi ni lewe ni veiyalayalati makawa kei na lomadra na digitaki ena veiyalayalati vou. Ena rarama oqo, e vakatura kina na savasava ni yago kei na yalo sa soli koya vei Karisito.

Na cili e kena ibalebale **me musuki wavolita,** qai vakaraitaka na vakasama oqo ni vinakata na Kalou me tauyavutaka e dua na veiwekani duatani kei na nona ibulibuli. Me vaka e dua na Kalou " vuvu ", e gadreva na exclusivity kei na vakaliuci ni loloma mai vei ira na nona digitaki ka dodonu, kevaka e gadrevi, **me musuka wavoliti** ira na veimaliwai vakatamata e veivakaleqai ki na nodra vakabulai ka musuka na veiwekani kei na veika kei na tamata e vakaleqa na nodra veimaliwai kei koya . Ena dua na iyaloyalo vakavuli vakaparofisai , na ivakavuvuli oqo e baleta na nona Isireli vakayago, taumada, kei na nona Isireli vakayalo ni veigauna kecega ka sa vakatakilai mai vei Jisu Karisito ena nona uasivi sara .

Vakatekivu 17:13 : " *O koya sa sucu e vale kei koya sa voli ena ilavo me cilivi ; ia na noqu veiyalayalati ena tiko ena yagomudou me veiyalayalati* ***tawamudu*** . "

E vakabibitaka na Kalou na vakasama oqo: e rawa ni ra vakacurumi vua na gone vakalawa kei ira na gone sega ni vakalawa, baleta ni parofisaitaka vakakina na rua na veiyalayalati ni nona ituvatuva ni veivakabulai. . . Oti, na veivakauqeti e vakatakilakilataki ena lesu tale mai ni vosa " *voli ena ilavo* " e parofisaitaki Jisu na Karisito ka na vakamareqeti ena 30 na dinari mai vei ira na Jiu lotu talaidredre. Ka sa vakakina ni , me baleta na 30 na dinari , na Kalou ena solia na nona bula vakatamata me vakabulai ira na Jiu kei na lotu butobuto digitaki ena yaca ni nona veiyalayalati tabu. Ia na " ***tawamudu " ni*** ivakatakilakila ni cili e vakananumi tale, kei na kena dodonu " *ena yagomu* " e vakadeitaka na kena itovo vakalekaleka. Ni na veiyalayalati oqo ka tekivu eke ena cava ni sa basika mai na Mesaia " *me vakaotia na ivalavala ca* , " me vaka na Tani. 7:24.

Vakatekivu 17:14 : " *Ia na tagane sa sega ni cili, sa sega ni cili na yagona, ena muduki tani mai vei ira na nona tamata ; sa voroka na noqu veiyalayalati* ."

Na dokai ni lawa e vakatura na Kalou e rui kaukauwa ka sega ni vakatara e dua na ka baleta ni nodra talaidredre e vakatanitaka na nona ituvatuva vakaparofita, ka na vakaraitaka ena nona tarovi Mosese me kakua ni curu ki Kenani ni sa rui levu sara na cala oqo. O ira na sega ni cili vakayago era sega ni dodonu me ra bula ena kedra maliwa na tamata Jiu e vuravura me vakataki ira na sega ni cili na lomadra ena matanitu vakalomalagi tawamudu ni Kalou ena veisiga ni mataka.

Vakatekivu 17:15 : "Sa qai *kaya na Kalou vei Eparaama , Mo kakua tale ni vakatoka na yaca i Serai na watimu ko Serai : ia ena yacana ga ko Sera* . "

E kena ibalebale o Eparama na tamadra e dua na tamata ia o Eparaama e kena ibalebale na tamadra e lewe vuqa. E vaka tale ga kina , o Serai e kena ibalebale na dokai ia o Sera e kena ibalebale na marama tui.

Sa tamai Isimeli o Eparama, ia na veisau ni yacana o Eparama e dodonu ena kena vakalevutaki na nona kawa vei Aisake na luvena ka na kacivaka vua na Kalou , sega ni vei Isimeli . Ena vuku ni ka vata ga oqo, ena vakaluveni ka vakasucuma kina o Sera na luvena e vuqa ena vuku i Aisake na luvena ka sa yaco na yacana me Sera.

Vakatekivu 17:16 : " *Au na vakalougatataki koya, ka solia vei iko e dua na luvemu tagane mai vua ; Au na vakalougatataki koya, ka na yaco me veimatanitu ; era na lako mai vua na tui ni veimatanitu* . "

E lako vata kei na Kalou o Eparama, ia na nona bula e veisiga e vakavuravura qai yavutaki ena ituvaki vakavuravura, sega ni cakamana vakalou. O koya gona, ena nona vakasama, e solia kina na vosa ni Kalou na ibalebale ni dua na veivakalougatataki a rawata kina o Sera e dua na luvena tagane mai vua na nona dauveiqaravi o Eka.

Vakatekivu 17:17 : "A sa cuva sobu ko Eparaama, ka dredre, ka kaya e lomana , *Ena sucu beka e dua na gone vua e dua na tamata sa yabaki dua na drau? Ia ena vakasucuma beka o Sera , ni sa yabaki ciwasagavulu, e dua na gone?* "

Ni kila ni rairai vakaibalebaletaka na Kalou ni na rawa ni vakaluveni o Serai ni sa sega ni vakaluveni rawa qai yabaki 99, e qai dredrevaki koya ga. Na ituvaki e sega ni vakasamataki

rawa ena ivakatagedegede ni tamata vakavuravura ka vaka me vakayago na reflex oqo ni nona vakasama. Ka sa vakaibalebaletaka na nona vakasama.

Vakatekivu 17:18 : " *A sa kaya vua na Kalou ko Eparaama ,* Me *bula mada ga e matamuni ko Isimeli !* "

E matata ni vakasama vakayago o Eparama qai vakasamataka ga na nona vakatuburi ena vuku i Isimeli, na luvena tagane sa sucu oti qai yabaki 13 .

Vakatekivu 17:19 : "A *sa kaya na Kalou , Ena vakasucuma vakaidina vei iko ko Sera na watimu e dua na luvemu tagane, ia mo vakatoka na yacana ko Aisake: ia ka'u na vakataudeitaka na noqu veiyalayalati kei koya me veiyalayalati tawamudu,* kei *ira na nona kawa era na muri koya mai .* "

Ni kila na Kalou na vakasama nei Eparaama , e vunauci koya ka vakavoutaka na itukutuku vua ka sega ni biuta e dua na madigi lailai ni cala ni vakadewa .

Na nona vakatitiqa o Eparama me baleta na sucu vakacakamana i Aisake e parofisaitaka na vakatitiqa kei na sega ni vakabauta ena vakaraitaka na kawatamata vei Jisu Karisito. Ka na vaka na lomalomarua oqo ena kena vaka e dua na veibeitaki vakamatanitu mai vei ira na kawa vakayago i Eparaama.

Gen 17:20 *Ia ko Isimeli, au sa rogoci iko: raica, au na vakalougatataki koya, ka vakaluveni, ka vakalevutaki koya vakalevu sara : ena vakasucuma e tinikarua na turaga, ka'u na cakava mai vua me* matanitu levu .

E kena ibalebale o Isimeli ni sa rogoca na Kalou, talega, ena veivuke oqo, e vakadonuya tale na Kalou na yaca e solia vua. Na Kalou ena vakavuna me vuavuai vinaka, ena vakalevutaki koya ka na bulia na matanitu levu ni Arapea ka ra lewena na "tinikarua na turaga". Na naba oqo 12 e tautauvata kei na 12 na luvei Jekope tagane ni nona veidinadinati tabu ka ra na sosomitaki ira na 12 na iapositolo i Jisu Karisito , ia tautauvata e sega ni kena ibalebale ni tautauvata baleta ni vakadeitaka na veivuke vakalou ia e sega ni veidinadinati veivakabulai me baleta na nona ituvatuva ni bula tawamudu. Kuria, o Isimeli kei na nona kawa era na veimecaki vei ira kece era curu ki na veidinadinati tabu ni Kalou , veitaravi na Jiu qai lotu Vakarisito. Na itavi veivakaleqai oqo ena totogitaka e dua na sucu tawadodonu ena iwalewale tawadodonu tautauvata e rau vakasamataka na tina sega ni vakaluveni kei na tama e dau vakalolomataki koya vakasivia. Oqo na vuna era na colata kina na luvei Eparama vakayago na vosa ni cudruvi vata ga oqo ka ra na tini sotava talega na veivakacacani vata ga oqo mai vua na Kalou.

Ni ra sa kila na Kalou kei na nona i vakarau, sa rawa vei ira na kawa i Isimeli me ra digitaka me ra bula me vaka na nona lawa me yacova ni ra sa curu ki na veiyalayalati vaka-Jiu, ia na digidigi oqo ena yadudua tikoga me vaka na veivakabulai tawamudu ka na soli vei ira na digitaki. Vakakina , me vakataki ira na tamata tale eso mai na veivanua kecega , na veivakabulai vei Karisito ena soli vei ira ka na dolavi vei ira na sala ki na tawamudu, ia ena ivakatagedegede ga talairawarawa i Karisito na iVakabula, ka vakoti ki na kauveilatai, mate ka tucaketale.

Vakatekivu 17:21 : " *Au na vakadeitaka na noqu veiyalayalati kei Aisake, o koya ena* vakasucuma vei iko *o Sera ena gauna oqo ena yabaki ka tarava .* "

Me vaka ni sa yabaki 13 o Isimeli ena gauna e laurai kina na raivotu oqo me vaka na tikina e 27, ena qai yabaki 14 gona ena gauna e sucu kina o Aisake. Ia e vakabibitaka na Kalou na tikina oqo: na nona veiyalayalati ena tauyavutaki vei Aisake, sega ni vei Isimeli . Ka na vakasucumi koya o Sera.

Vakatekivu 17:22 : " Ia *ni sa oti na nona vosa vua, sa laveti cake na Kalou mai vei Eparama .* "

Na nona rairai mai na Kalou e dau lailai ka duatani, ka vakamacalataka oqo na vuna e sega ni matau kina na tamata ki na cakamana vakalou kei na vuna , me vakataki Eparama , na

nodra vakasama e vakatau tikoga ena lawa vakayago ni bula vakavuravura. Ni sa vakadewataki oti na nona itukutuku, sa qai biubiu na Kalou.

Vakatekivu 17:23 : " *Sa kauti Isimeli na luvena ko Eparaama, kei ira kecega sa sucu e na nona vale, kei ira kecega sa volia e nai lavo, na tagane kecega e na vale i Eparaama ; a sa cilivi ira e na siga ko ya, me vaka sa vakarota vua na Kalou* . "

E vakayacori sara ga na ivakaro e solia na Kalou. Na nona talairawarawa e vakadonuya na nona veiwekani kei na Kalou. Na turaga kaukauwa oqo ni gauna makawa e volia na dauveiqaravi ka sa tu na itutu ni bobula ka sega ni veiletitaka. In fact , na ka ena vakavuna me veiletitaki na ulutaga oya na kena vakayagataki na ivalavala kaukaua kei na nodra vakalolomataki na dauveiqaravi. **Na itutu ni bobula e nodra tale ga na tamata kece era sa vakabulai o Jisu Karisito, ena gauna mada ga oqo** .

Vakatekivu 17:24 : " *Sa yabaki ciwasagavulu ka ciwa ko Eparaama ni sa cilivi* . "

Na vakamatatataki oqo e vakananumi keda ni talairawarawa e gadreva na Kalou mai vei ira na tamata, se cava ga na nodra yabaki ni bula ; mai na gone duadua ki na qase duadua.

Vakatekivu 17:25 : " *Sa yabaki tinikatolu o Isimeli na luvena ni sa* cilivi . "

Ena qase gona o koya ena 14 na yabaki mai vei tacina o Aisake , ena solia vua e dua na kaukaua dina me vakavuna na leqa vei tacina lailai, na luvena tagane vakawati vakalawa.

Vakatekivu 17:26 : " *A sa cilivi ko Eparaama kei na luvena ko Isimeli e na siga ko ya* . "

E vakananuma vei keda na Kalou na nona vakalawataki o Isimeli vei Eparaama, o koya na tamana. Na nodra cilivi vata e veivakacalai me vaka ga na nodra kaya na nodra kawa era kaya nira vu mai vua e dua ga na Kalou. Baleta me tukuni ni lako mai vua na Kalou, e sega ni rauta me tiko ga na tama vakayago ni qase vata ga. Ka ni ra sa kaya na Jiu tawavakabauta na veiwekani oqo kei na Kalou ena vuku i tamadra o Eparama, ena cakitaka o Jisu na veileti oqo ka beitaki ira me tamadra, na tevoro, o Setani, na tama ni lasu ka daulaba mai na ivakatekivu. Na ka e tukuna o Jisu vei ira na Jiu vukitani ena nona gauna e dina tale ga vei ira na noda veivakaisini vaka-Arapea kei na Musolomani .

Vakatekivu 17:27 : " *Ia ko ira kecega na nona lewe-ni-vale, ko ira sa sucu e na nona vale kei ira sa voli mai vei ira na kai tani, era sa cili vata kei koya* . "

Ni oti na ivakaraitaki ni talairawarawa oqo, eda na raica ni nodra rarawa na Iperiu era biuti Ijipita ena dau yaco mai ena nodra vakawalena na talairawarawa oqo ka gadreva na Kalou ena kena ivakarau taucoko, ena veigauna kecega ka yacova na ivakataotioti kei vuravura.

Vakatekivu 18

Na Veitawasei ni Veitacini Meca .

Vakatekivu 18 :1 *: "A sa rairai vua ko Jiova e na maliwa ni veivunikau oki mai Mamire, ni sa dabe tiko e na katuba ni nona valelaca e na katakata ni siga* ."

Vakatekivu 18 :2 : " *A sa tacake ko koya, ka rai , ka raica, eratou sa tu voleka vua e lewe tolu na tamata: ia ni sa raici iratou, sa cici mai na katuba ni nona valelaca me tavaki iratou, ka cuva sobu ki na qele* ."

O Eparaama e dua na turaga yabaki drau; e kila ni sa qase ena gauna oqo, ia e vinaka tiko ga na nona ituvaki vakayago, ni sa " *cici me sotavi* " ira na nona vulagi . E kilai ira vakacava na italai vakalomalagi? E rawa ni da nanuma vakakina, ni sa " *cuva sobu ki na qele* " e matadra. Ia na ka e raica e "tolu na tamata," ka rawa ni da raica ena nona vakasama na nona vakasama ni veiciqomi vakaikoya, ka sa vua ni nona itovo ni loloma vakayago.

Vakatekivu 18:3 : " *A sa kaya ko koya , Turaga,* kevaka *au sa kune loloma e matamuni, mo ni kakua ni lako tani mai vua na nomuni tamata* ."

Na nona vakatoka e dua na vulagi me "turaga" e vu mai na yalomalumalumu levu nei Eparama, ka sega talega ni dua na ivakadinadina eke ni nanuma ni vosa tiko vua na Kalou. Baleta na veisiko oqo mai vua na Kalou ena dua na irairai vakatamata taucoko e duatani sara mai na gauna mada ga o Mosese ena sega ni vakatarai me raica " *na lagilagi* " ni mata ni Kalou me vaka na Lako Yani 33:20-23: " *Sa kaya na TURAGA, 'O na sega ni raica rawa na mataqu, ni sa sega ni dua na tamata e rawa ni raici au ka bula. ' Ni sa tu voleka vei au na lagilagi, na' Au na biuti iko ena dua na qara ni vatu ka ubi iko ena ligaqu me yacova niu sa lako sivita. Ia ni'u sa vukica na ligaqu ki muri, ko ni na raici au mai muri, ia ena sega ni laurai na mataqu* . Kevaka e vakatabui na raivotu ni " *lagilagi " ni Kalou, e sega ni vakatabui koya me taura e dua na irairai* vakatamata me torovi ira kina na nona ibulibuli. E cakava na Kalou me sikovi Eparaama, na nona itokani, ka na buli koya tale ena ibulibuli i Jisu Karisito mai na nona kunekunetaki ni gone me yacova na nona mate veisorovaki.

Vakatekivu 18 :4 : " *Me kau mai e dua na wai lailai, mo dou savata kina na yavamudou; dou vakacegu ena ruku ni kau oqo* ."

E vakamatatataka na tikina e 1: e katakata, kei na vuvuce ni yava e ubi tu ena kuvu ni soso e vakadonuya na kena savati na yavadra na vulagi. E dua na soli marautaki e caka vei ira. Na kauwai oqo e sa vakavinavinakataki kece vei Eparama.

Vakatekivu 18 :5 : " *Au na lako ka kauta mai e dua na tiki ni madrai, me vakaukauwataka na lomamu ; ni oti o ya mo qai lako yani ; ni sa ka oqo ko sa lako sivita kina na nomu tamata." Era sauma , "Mo cakava me vaka o sa tukuna* ."

Eda raica eke ni a sega ni vakatakilakilataki ira na vulagi oqo o Eparama kei ira na tamata vakalomalagi . Na veikauaitaki gona e vakaraitaka vei ira e ivakadinadina ni nona itovo vakatamata vakayago. E yalomalumalumu, dauloloma, yalomalua, lomasoli, dauveivukei, qai dau veiciqomi; na veika e vakavinavinakataki koya kina na Kalou. Ena yasana vakatamata oqo, e vakadonuya ka ciqoma na Kalou na nona vakatutu kecega.

Vakatekivu 18 :6 : "Sa qai *curu vakatotolo o Eparaama ki na nona valelaca vei Sera , ka kaya , Totolo mada, tolu na i vakarau falawa vinaka, mo vakamamacataka, ka cakava na keke* ."

Na kakana e yaga ki na yago vakayago ka raica e tolu na yago vakayago e matana, sa vakarautaki tu vei Eparaama na kakana me vakavoutaka na nodra kaukauwa vakayago na nona dausiko vanua.

Vakatekivu 18 :7 : " *A sa cici yani ko Eparaama ki na nona qele ni sipi, ka kauta mai e dua na luve ni bulumakau, sa malumu ka vinaka, ka solia vua e dua na tamata: a sa totolo sara ko koya ka vakarautaka* ."

Na nona digitaka e dua na luve ni bulumakau malumu e vakaraitaka tale na nona lomasoli kei na nona yalololoma vakayago; nona marautaka me vakamarautaki ira na tani. Me rawati na vua oqo, e solia vei ira na nona vulagi na ka vinaka duadua.

Vakatekivu 18 :8 : " *A sa kauta tale na bata kei na sucu, kei na luve ni bulumakau sa vakarautaki oti, ka biuta e matadra. A sa tu ko koya e yasadra ena ruku ni vunikau: a ra sa kana* ."

Na kakana taleitaki oqo e dau vakaraitaki vei ira na vulagi era lako sivita, o ira na tamata e sega ni kila ia e dau raici ira me vaka ga na lewe ni nona matavuvale. E dina sara na nodra vakayago na vulagi, nira kania na kakana e caka me baleta na tamata.

Vakatekivu 18 :9 : " *Era sa qai kaya vua , Sa evei o Sera na watimu? Sa sauma o koya, Sa tiko e kea o koya ena valelaca* ."

Ni sa rawa vinaka na nona vakatovolei na dauveiqaravi ki na lagilagi ni Kalou kei na nona, era sa vakaraitaka na vulagi na nodra itovo dina ena nodra vakayacana na yaca i watina, "Sera," ka a solia vua na Kalou ena nona raivotu sa oti.

Vakatekivu 18:10 : " *A sa kaya e dua vei ira , Au na lako tale mai* vei *iko ena gauna oqo : ka raica, ena vakasucuma e dua na luvena tagane ko Sera na watimu. A sa vakarorogo tiko ko Sera ena katuba ni valelaca, sa tu e dakuna* ."

Meda raica mada ni nodratou rairai mai na tolu na vulagi , e sega ni dua na ka e vakatara vei keda me da kilai Jiova mai vei rau na agilosi erau tomani koya. Na bula vakalomalagi e vakaraitaki eke ka vakaraitaka na vakasama ni veivakatautauvatataki e lewa tiko e kea.

Ni dua vei iratou na lewe tolu na vulagi e kacivaka na sucu voleka nei Sera, e vakarorogo mai na katuba ni valelaca ki na veika e tukuni tiko, kei na tikinivolatabu e vakaraitaka se o cei " *e tiko e dakuna* ," kena ibalebale ni a sega ni raici koya ka, vosa vakatamata, e sega ni rawa ni kila na nona tiko. Ia era sega ni tamata.

Vakatekivu 18:11 : "Ia *erau sa qase sara o Eparama kei Sera , ka sa sega ni nuitaka rawa o Sera me vakaluveni* ."

Na tikina e vakamacalataka na ituvaki vakatamata e dau yaco vei ira kece na tamata.

Vakatekivu 18:12 : " *Sa qai katakata* ***e lomana*** *, ka kaya , ' Oqo niu sa qase, au na gadreva tale beka e dua na ka? Sa qase talega na noqu turaga* ."'

Raica talega na kena dodonu: " *E lasa* ***ena loma ni nona bula*** "; me kua kina ni dua e rogoca na nona tagi, na Kalou bula ga e dau dikeva na vakasama kei na lomada.

Vakatekivu 18:13 : " *A sa kaya vei Eparaama na TURAGA (Yahweh) , Na cava* sa dredre kina *o Sera , ka kaya , Me'u na vakasucuma beka e dua na gone, ni'u sa qase?* "

E taura na Kalou na madigi me vakaraitaka na nona itovo vakalou , ka vakadonuya na kena cavuti o YaHWH baleta ni o koya dina e vosa vei Eparaama ena irairai vakatamata oqo. Na Kalou duadua ga e rawa ni kila na vakasama vuni nei Sera ka sa kila oqo o Eparama ni sa vosa tiko vua na Kalou.

Vakatekivu 18:14 : " *E dua beka na ka e dredre vei Jiova ? Ena gauna sa lokuci au na lesu tale mai vei iko, ena gauna oqo ; ena qai dua na luvena tagane o Sera* ."

Na Kalou e yaco me veiliutaki ka vakavoutaka na nona parofisai vakamatata ena yaca i YaHWéH ni nona vakalou.

Vakatekivu 18:15 : "A sa lasu *ko Sera , ka kaya , Au sa sega ni lasa. Ni sa rere ko koya. Ia sa kaya ko koya , Sega, ko sa lasu .* "

" *E lasu o Sera,* " e kaya na tikinivolatabu, baleta ni rogoca na Kalou na nona vakasama vuni, ia e sega ni dua na lasa e lako mai gusuna; sa lasu kina vakalailai vua na Kalou ia e sega vua na tamata. Ka kevaka e vunauci koya na Kalou, sa baleta ni sega ni ciqoma ni sa lewa na Kalou na nona vakasama. E vakadinadinataka oqo ena nona lako vakayawa sara me lasu vua. Oqo na vuna e vakadeitaka kina ena nona kaya: " *Ena kena veibasai (e lasu), o a katakata* ." Meda kua ni guilecava ni tamata e vakalougatataka na Kalou o Eparama ka sega ni o Sera , na watina vakalawa, e yaga ga vua na veivakalougatataki nei watina. Sa vuavuai vinaka oti na nona vakasama ena vosa ni cudruvi ni nona sucu o Isimeli, na meca vakaitaukei ka veisisivi kei Isireli ena veisiga ni mataka; e dina me vakayacori e dua na cakacaka vakalou.

Vakatekivu 18:16 : " *A ra sa tucake na tamata me ra lako, ka rai ki Sotoma: a sa lako vata kei ira ko Eparaama, me vakabulai ira .* "

Quenched, vakani ka sa vakavoutaki vei Eparama kei Sera na sucu ni veisiga ni mataka ni luvena tagane vakalawa o Aisake , na vulagi vakasilesitieli vakaraitaka vei Eparama ni nodra veisiko ki vuravura e tiko talega e dua tale na kaulotu me kena inaki: e baleti Sotoma.

Vakatekivu 18:17 : " *Sa qai kaya na TURAGA (Yahweh) , 'Me'u vunitaka beka vei Eparaama na ka au sa vakarau cakava ? ...* '

Eke e tiko vei keda na kena vakayagataki vakadodonu na tikina oqo mai na Emosi 3:7: " *E dina sara, ena sega ni cakava e dua na ka na Turaga o YaHWH, ia ena vakatakila ga na nona ka vuni vei ira na nona tamata na parofita* ."

Vakatekivu 18:18 : " Ena yaco dina ko Eparaama me matanitu levu ka kaukauwa, ka *ra na vakalougatataki ena vukuna na veimatanitu kecega e vuravura* . "

Ena vuku ni kena dau yali na ibalebale e vakayagataki ki na vosa vakatautauvata " *vakaidina* " , Au nanuma lesu ni kena ibalebale: ena dua na ivakarau vakadeitaki ka taucoko . Ni bera ni vakaraitaka na nona cakacaka veivakarusai, e totolo sara na Kalou me vakadeitaka vei Eparaama na nona itutu vakataki koya e matana qai vakavoutaka tale na veivakalougatataki ena solia vua. E tekivu vosa na Kalou me baleti Eparama ena ikatolu ni tamata me rawa ni laveti koya cake ki na itutu ni dua na tamata levu ni itukutuku makawa ni kawatamata. Ena nona cakava oqo, e vakaraitaka vei ira na nona kawa vakayago kei na vakayalo na ivakaraitaki e vakalougatataka ka vakananuma lesu ka vakamacalataka ena tikina e lako mai.

Vakatekivu 18:19 : " *Ni'u sa digitaki koya, me vakaroti ira na luvena kei na nona matavuvale era muri koya mai, ka me ra muria na sala i Jiova , me ra cakava na ka dodonu kei na dodonu, me vakayacora kina vei Eparaama o Jiova na ka sa yalataka vua o Jiova...* "

Na ka e vakamacalataka na Kalou ena tikina oqo e vakavuna na duidui kece kei Sotoma, ena vakarusa. Me yacova na icavacava kei vuravura, era na vakaraitaka na nona digitaki na ivakamacala oqo : na maroroi ni sala i Jiova e oka kina na kena vakayacori na dodonu kei na lewa dodonu; na dodonu dina kei na lewa dodonu dina ka na tara cake na Kalou ena veitiki ni lawa me vakavulici ira na nona tamata na Isireli. Na dokai ni veika oqo ena ituvatuva me doka kina na Kalou na nona yalayala ni veivakalougatataki.

Vakatekivu 18:20 : " *A sa kaya ko Jiova , Sa levu na tagi me baleti Sotoma kei Komora, ka sa levu na nodrau i valavala ca* ."

E kauta mai na Kalou na lewa oqo vei Sotoma kei Komora, na nodrau koro na tui ka lako mai o Eparama me mai vakabula ena gauna erau a kabai kina . Ia e Sotoma tale ga e digitaka o Loti na luvena tagane me lai vakaitikotiko kina, kei iratou na nona vuvale kei ira na nona dauveiqaravi. Ni kila na veiwekani ni veiwekani e tu vei Eparama me baleta na luvena tagane, e vakalevutaka na Kalou na veimataqali kauwai vua na turaga qase me kacivaka vua na nona inaki. Ka me cakava oqo, e vakamalumalumutaki koya ki na ivakatagedegede ni tamata me vakatamatataki koya ena kena levu ga e rawa me rawa ni biuti koya ena ivakatagedegede ni vakasama vakatamata i Eparaama na nona dauveiqaravi.

Vakatekivu 18:21 : " *O koya oqo au na lako sobu kina ka raica se ra sa cakava vakaidina me vaka na itukutuku sa yaco mai vei au; kevaka e sega, au na kila* . "

E veibasai na vosa oqo kei na nona kila vinaka o Sera na nona vakasama, ni sega ni rawa vua na Kalou me vakalecalecava na ivakatagedegede ni ivalavala vakasisila e yacova na koro e rua oqo ena bucabuca kei na levu ni nodra rawa-ka. Na ka e cakava oqo e vakaraitaka na nona qarauna me ciqoma na nona dauveiqaravi yalodina na itotogi dodonu ni nona lewa.

Vakatekivu 18:22 : " *Era sa qai toki na tamata, ka lako ki Sotoma: ia sa tu vakadua ko Eparaama e na mata i Jiova* ."

Eke, na nodra tawasei na vulagi e rawa kina vei Eparama me vakatakilakilataka ena kedra maliwa na Kalou bula, o Yahweh, ka tiko vata kei koya ena dua na irairai vakatamata rawarawa ka taleitaka na veisautaki ni vosa. Ena doudou o Eparama me vakaitavi ena dua na mataqali veidinadinati kei na Kalou me rawata kina na veivakabulai ni koro e rua, e dua vei rau e vakaitikotiko kina o Loti na luvena lomani.

Vakatekivu 18:23 : "A *sa toro voleka yani ko Eparaama, ka kaya , O na vakarusai ira talega na yalododonu vata kei ira na tamata ca ?* "

Na taro e vakatura o Eparaama e dodonu , baleta ena kena cakacaka cokovata ni lewa dodonu , na tamata e vakavuna na nodra mate na vakacacani sega ni cala ka vakatokai na

veivakacacani ni veivakadeitaki. Ia kevaka e sega ni rawa vua na tamata me cakava e dua na veisau, e rawa ni cakava na Kalou . Ka na vakarautaka na ivakadinadina ni ka oqo vei Eparaama kei keda eda wilika na nona ivakadinadina vakaivolatabu.

Vakatekivu 18:24 : " *Kevaka sa limasagavulu na tamata yalododonu e na loma ni koro: ko na vakarusai ira talega, ka sega ni vosota na koro e na vukudra na tamata yalododonu e limasagavulu era sa tiko kina ?* "

Ena nona yalo malumu ka dauloloma, E sinai tu o Eparama ena illusion ka vakasamataka ni sa rawa me kunei e lailai mai na 50 na tamata yalododonu ena koro e rua oqo ka sa kacivi ira na 50 na tamata yalododonu oqo me ra rawata mai vua na Kalou na loloma soli wale ni koro e rua ena yaca sara ga ni nona lewa dodonu uasivi ka sega ni rawa ni vakacacana na guilty kei na sega ni cala.

Vakatekivu 18:25 : " *Me vakamatei ira na yalododonu vata kei ira na tamata ca, me ra vakataki ira na tamata ca na yalododonu: me yawa sara vei kemuni ! Me yawa sara vei kemuni ! Ena sega beka ni cakava na ka dodonu na Turaganilewa ni vuravura taucoko ?* "

E vakasamataka kina o Eparaama me walia na leqa ena nona vakananuma vua na Kalou na ka e sega ni rawa ni cakava ka sega ni cakitaka na nona itovo ka sa rui semati ki na vakasama ni lewa dodonu uasivi.

Vakatekivu 18:26 : " *A sa kaya ko Jiova , Kevaka au sa kunea e Sotoma e limasagavulu na tamata yalododonu ena loma ni koro, au na qai vosota na vanua taucoko ena* vukudra . "

Ena vosota kei na yalovinaka, a laiva o YaHWH me vosa o Eparama ka ena nona isaunitaro e duavata kina kei koya: vei ira na 50 na tamata yalododonu era na sega ni vakarusai na veikoro.

Vakatekivu 18:27 : "A *sa vosa ko Eparaama ka kaya , Raica, au sa doudou me'u vosa vua na Turaga, io koi au , ka'u sa kuvu ni soso ga kei na dravusa* ."

E vakasama beka ni " *kuvu kei na dravusa* " ni ra na tiko ga na tamata tawavakalou ni oti na nodrau vakarusai na koro e rua ena buca? Ia, e vakatusa ga o Eparama ni o koya e sega tale ni dua na ka, e " *kuvu ni soso kei na dravusa* ."

Vakatekivu 18:28 : " *De sa lailai beka e lima vei ira na lewe limasagavulu na tamata yalododonu; ko na vakarusa beka na koro taucoko e na lewe lima? A sa kaya ko Jiova , Au na sega ni vakarusa, kevaka ka'u sa kunea kina e lewe vasagavulu ka lima na tamata yalododonu* . "

Na nona doudou o Eparama ena kauti koya me tomana tikoga na nona veidinadinati, ena veigauna kece e vakalailaitaka kina na iwiliwili ni tamata digitaki e rawa ni kunea, ka na tu vakadua ena iwiliwili ni tini na tamata yalododonu ena tikina e 32. Ka na veigauna kece ena solia na Kalou na nona loloma soli wale ena vuku ni iwiliwili e vakatura o Eparama.

Vakatekivu 18:29 : "A *sa vosa vua ko Eparaama, ka kaya , De ra na kune kina e vasagavulu na tamata yalododonu. A sa kaya ko Jiova , Ena vukudra na lewe vasagavulu oqo, au na sega ni cakava e dua na ka .* "

Vakatekivu 18:30 : "Sa qai *kaya o Eparaama , Me kakua ni cudru na Turaga, ka'u na qai vosa. De dua era na kune kina e tolusagavulu na tamata yalododonu. Sa qai kaya o YaHWÉH , Au na sega ni cakava e dua na ka, vakavo ga ke'u kunea* kina *e tolusagavulu na tamata yalododonu .* "

Vakatekivu 18:31 : "A *sa kaya ko Eparaama , Raica, au sa vakadeitaka me'u vosa vua* na *Turaga: De ra na kune kina e ruasagavulu na tamata yalododonu. A sa kaya ko Jiova , Au na sega ni vakarusa ena vukudratou e ruasagavulu .* "

Vakatekivu 18:32 : "Sa qai *kaya o Eparaama, Me kakua ni cudru na Turaga, ka'u na vosa ga vakadua. De dua era na kune kina e tini na tamata yalododonu. A sa kaya o YaHWÉH , Au na sega ni vakarusa ena* vukudratou e *tini na tamata yalododonu .* "

E mai cava eke na nona veidinadinati o Eparama, ni sa kila vinaka ni tiko e dua na iyalayala ena sega ni vakaibalebale na nona vakabibitaka ke sivia. E tu vakadua ena iwiliwili ni tini na tamata yalododonu. E vakabauta ena vakanuinui vinaka ni iwiliwili ni tamata yalododonu oqo e dodonu me kunei ena rua na koro vakasisila oqo, kevaka walega e wiliki o Loti kei ira na wekana.

Vakatekivu .1 8:33 : " *A sa lako tani ko Jiova , ni sa oti na nona vosa vei Eparaama. A sa lesu tale ko Eparaama ki na nona vanua .* "

Na nodrau sota vakavuravura e rua na itokani, e dua na Kalou vakalomalagi ka kaukauwa duadua kei na dua tale na tamata, na kuvu ni soso ni vuravura, sa mai cava, ka rau sa dui lesu tale ki na nodrau dui cakacaka: o Eparama ki na nona vale kei na Yahweh ki Sotoma kei Komora, ka na lutu kina na nona lewa veivakarusai.

Ena nona veisau kei na Kalou , a vakaraitaka kina o Eparaama na nona itovo, ka sa tu ena iserau ni Kalou, ka kauwaitaka na nona raica me vakayacori na lewa dodonu dina ka solia talega na bula na kena yaga talei kaukauwa. Oqo na vuna na nona veidinadinati na nona dauveiqaravi e rawa ga ni vakamarautaka ka vakamarautaka na loma ni Kalou, ka wasea taucoko na nona nanuma.

Vakatekivu 19

Veitawasei ena dua na leqa tubukoso

Vakatekivu 19 :1 : " *A rau sa yaco ki Sotoma na agilosi e rua e na yakavi : a sa tiko ko Loti e na matamata ni koro ko Sotoma. Ia ni sa raici rau ko Loti, sa tucake me tavaki rau, ka cuva sobu ki na qele .* "

Na itovo oqo e vakaraitaka na nona veivakauqeti vinaka o Eparama vei Loti na luvena tagane, ni vakaraitaka tale ga na nona dau veikauaitaki vei ira na vulagi era lako sivita. Ka sa cakava oqori ena qaqarauni levu cake, me vaka ni sa kila vinaka tu na nodra itovo ca na lewe ni koro o Sotoma, na vanua sa vakaitikotiko kina me tiko kina.

Gen. 19 :2 : " *A sa kaya ko koya , Raica, na noqu turaga, dou curu yani ki na vale ni nomudou tamata, ka moce kina ; ka savata na yavamudou , ka tucake ena mataka lailai, ka lako yani. Ia era sa kaya, Sega, keitou na moce ena gaunisala ena bogi taucoko .* "

E nona itavi o Loti me kidavaki ira na lako sivita ina nona vale me taqomaki ira mai na nodra ivalavala tawamadua kei na nodra ivalavala ca na lewenivanua voravora. Eda kunea na vosa ni veiciqomi vata ga a cavuta o Eparama vei iratou na tolu na nona vulagi. E tamata yalododonu dina o Loti ka sega ni vakatara me vakacacani ena nona tiko vata kei ira na tamata vakatani ni koro oqo. Erau sa lako mai na agilosi e rua me rau vakarusa na koro, ia ni bera ni rau vakarusa, erau vinakata me rau vakacala na nodra caka ca na lewenivanua ena nodrau vesuki rau ena nodrau ivalavala ca, oya ena nodrau vakaraitaka vakaukaua na nodrau caka ca. Ka me rawati kina na vua oqo, na ka ga me ra cakava sai koya me ra vakayagataka na bogi ena gaunisala ka ra vakacacani mai vei ira na kai Sotoma.

Vakatekivu 19 :3 : " *Ia sa vakasaurarataki ira sara vakalevu o Loti, ka ra sa lako mai vua, ka curu ki na nona vale. Sa cakava vei ira e dua na kana magiti, ka vavia na madrai sega ni vakaleveni. Era sa kana .* "

E rawata gona o Loti me vakadeitaka vei ira, ra qai ciqoma na nona veiciqomi; ka solia vua na madigi me vakaraitaka na nona lomasoli me vaka a cakava o Eparaama e liu vua. Na veika era sotava e vakavulici ira me ra kunea na yalo totoka nei Loti, e dua na tamata yalododonu ena kedra maliwa na sega ni yalododonu.

Vakatekivu 19 :4 : " *Ia ni ra sa bera ni davo, era sa vakavolivolita na vale ko ira na tamata ni koro, io ko ira na tamata ni Sotoma, ko ira na gone kei na qase; a ra sa cici vata kecega na tamata* . "

Na kena vakaraitaki na nodra ca na lewenivanua e sivia na ka erau namaka na agilosi e rua, ni rau mai vakasaqarai rau ena vale e kidavaki rau kina o Loti. E laurai vinaka na ivakatagedegede ni kena veitauvi na ca oqo: " *mai vei ira na gone ki na qase* . " Sa dodonu sara kina na lewa i Jiova .

Vakatekivu 19 :5 : " *Era sa kacivi Loti, ka kaya vua , Era sa evei na tamata era sa lako mai vei iko ena bogi oqo? Mo kauti ira mai vei keimami, me keimami kilai ira* . "

Na tamata naive e rawa ni ra vakacalai ena nodra inaki na kai Sotoma, baleta ni sega ni dua na taro ni dua na kerekere me ra veikilai ia na kila ena vakasama vakaivolatabu ni vosa, me vaka ena ivakaraitaki: "A kilai watina o Atama ka vakasucuma e dua na luvena tagane." Na nodra vakasisila na tamata oqo e sa taucoko sara ka sega ni wali rawa.

Vakatekivu 19 :6 : " *Sa lako yani vei rau o Loti ena katuba ni vale, ka sogota na katuba* . "

O Loti yaloqaqa, e dau totolo sara me sotava vakataki koya na manumanu vakasisila qai qarauna me sogota na katuba ni nona vale me rawa ni taqomaki ira kina na nona vulagi.

Vakatekivu 19 :7 : " *A sa kaya ko koya , Oi kemudou na wekaqu, dou kakua ni cakava na ka ca* . "

Na tamata vinaka e vakauqeti ira na tamata ca mera kua ni cakava na ka ca. E vakatokai ira me ra "veitacini" baleta ni ra tamata vakataki koya ka sa maroroya tu e lomana na inuinui ni na kovea eso vei ira mai na mate e kauti ira kina na nodra ivalavala.

Vakatekivu 19 :8 : " *Raica, e rua na luvequ yalewa erau se bera ni kila e dua na tagane ; au na kauti rau mai vei kemuni, mo ni cakava vei rau na ka kecega e vinaka vei kemuni. Ia mo ni kakua ga ni cakava e dua na ka vei rau na tagane, ni rau sa lako mai ena ruku ni yaloyalo ni noqu vale* . "

Vei Loti, na nodra itovo na kai Sotoma e yacova yani na cecere e sega ni bau yaco vakadua ena ka e sotava oqo. Ka me taqomaki rau na nona vulagi, e solia sara mada ga na luvena yalewa e rua erau se goneyalewa me rau isosomi.

Vakatekivu 19 :9 : " *Era sa kaya , ' Mo lako tani mai ke !' Era sa kaya tale , Sa lako mai na tamata oqo me vaka e dua na vulagi, ka na lewai iko ! A ra sa vakasauraratаki Loti vakaukauwa, ka lako mai me ra basuraka sobu na* matamata .

Na vosa i Loti e sega ni vakacegui ira na ilawalawa era soqoni vata, ka ra kaya ni ra sa vakarau cakava na tamata rerevaki oqo me ra cakava vua e dua na ka ca vei ira mai vei ira. Era qai saga mera vakarusa na katuba.

Vakatekivu 19:10 : " *Erau sa dodoka yani na ligadrau na tamata ka kauti Loti mai vei rau ki na vale, ka sogota na katuba* . "

Ni sa leqataki koya sara ga o Loti na yaloqaqa, eratou veivuke na agilosi ratou qai kauti Loti mai i loma ni vale.

Vakatekivu 19:11 : " *Era sa vakamalumalumutaki ira na tamata era sa tiko ena katuba ni vale, o ira na lalai kei ira na qase, ka ra sa cakacaka vakaveitalia me ra kunea na* katuba . "

E tautuba, era sa mataboko na tamata marau voleka duadua; era taqomaki kina na tiko ena vale.

Vakatekivu 19:12 : " *Era sa kaya na tamata vei Loti , 'O cei sa tiko vei iko eke ? Na* vugomu tagane *, na luvemu tagane, na luvemu yalewa, kei na veika kecega sa tu vei iko ena koro,* ***kauti ira tani mai na vanua oqo*** . '"

E taleitaki Loti na agilosi kei na Kalou e talai rau mai. Me vakabulai na nona bula , e dodonu me " ***lako tani*** " mai na koro kei na buca ni vanua lala baleta ni ra na vakarusa na

agilosi na lewe ni buca oqo, ka na yaco me dua na vanua ni veivakarusai me vaka na koro o Ai. Na nodra isolisoli na agilosi e tarai ira kece na ka e nona ena veika bula vakatamata.

Ena ulutaga oqo ni **veibiu** , na ivakaro vakalou me " ***lako mai*** " e tudei. Ni sa vakauqeti ira na nona ibulibuli me ra **tawasei ira** mai na ca ena kena veimataqali kecega, me vaka na lotu Vakarisito lasu. Ena Vakatakila 18 :4, e vakaroti ira na nona digitaki me ra " ***lako tani*** " mai " *Papiloni na Ka Levu ,* " ka baleta taumada na lotu Katolika ka kena ikarua na lotu Tawase e vuqa na kena veimataqali, ka ra sa tiko ga ena ruku ni nona veivakauqeti me yacova mai na gauna oqo . Ka me vakataki Loti, ena vakabulai ga na nodra bula ena nodra talairawarawa sara ki na ivakaro ni Kalou. Baleta, ena gauna ga e kacivaki kina na lawa e vakatabuya na vakacegu ni Sigatabu ena imatai ni siga , ena mai cava na icavacava ni gauna ni loloma soli wale. Ka na qai berabera sara me veisautaka e dua na nona vakasama kei na nona itutu ena tikina oqo.

Au via dreta na nomuni vakasama ki na leqa ni kena vakadaroi na vakatulewa e gadrevi. E malumalumu na noda bula; eda rawa ni mate ena tauvimate, vakacalaka , se dua na mate, e rawa ni yaco kece qori ke sega ni taleitaka na Kalou na noda berabera ni yavala. Ena ituvaki oqo, na icavacava ni gauna ni loloma soli wale cokovata sa yali kece na kena bibi, baleta o koya e mate ni bera ni mate ena nodra tawadodonu kei na veivakacacani mai vua na Kalou. Ni kila vinaka na leqa oqo, e kaya kina o Paula ena Ipe. 3:7-8: " *Nikua, kevaka dou sa rogoca na domona , dou kakua ni vakaukauwataka na lomamudou me vaka ena gauna ni talaidredre ...* " E dau tiko kina na kena gadrevi vakatotolo me saumi na veika e solia na Kalou , ka sa vakasama oqo o Paula me vaka na Ipe. 4:1: " *O koya oqo me da rere kina, ni sa vo tiko na vosa ni yalayala me da curu ki na nona i vakavakacegu, de dua vei kemudou e vaka me sega ni rawata* ."

Vakatekivu 19:13 : " *Ni keitou na vakarusa na vanua oqo, ni sa levu sara na tagi vei ira na lewena ena mata i Jiova . Sa talai keitou mai o Jiova me keitou vakarusa .* "

Ena gauna oqo, ni sa voleka sara na gauna, eratou sa qai vakaraitaka vei Loti na agilosi na vuna eratou tiko kina ena nona vale. E dodonu me vakarusai vakatotolo na koro ena vakatulewa i YaHWÉH .

Vakatekivu 19:14 : " Sa lako yani ko Loti ka vosa vei rau na vugona *erau a tauri rau na luvena yalewa , 'Dou tucake, dou lako tani mai na vanua oqo , ni sa vakarau vakarusa na koro ko Jiova .'* Ia *e vaka me veiwali tiko ena matadratou na vugona tagane* .

Erau sega sara ga ni dau ca na vugo i Loti me vakataki ira na vo ni kai Sotoma, ia me rawa ni vakabulai, e bibi ga na vakabauta. Ka matata, ni sega ni tiko vei ira. Na vakabauta nei tamadrau vakawati e a sega ni taleitaka vei rau, ka sa sega sara ga ni vakabauti rawa vei rau na vakasama vakasauri ni sa vakarau vakarusa na Kalou o Jiova.

Vakatekivu 19:15 : " *Ia ni sa kida na siga, era sa vakamasuti Loti na agilosi, ka kaya , Tucake, kauti watimu kei rau na luvemu yalewa , erau sa tiko eke, de ko na mate ena kena vakarusai na koro .* "

Na vakarusai nei Sotoma e vakavuna na veibiu vakaloloma **ka** vakaraitaka na vakabauta kei na lailai ni vakabauta. Me rau digia na luvei Loti yalewa me rau muri tamadrau se rau muri watidrau.

Vakatekivu 19:16 : " *Ia ni sa vakaberabera tiko, era sa taura na ligana na tamata, kei na watina, kei na luvena yalewa e rua; ni sa vinakata* ko *Jiova me vakabulai koya ; a ra sa kauti koya tani, ka vakatikori koya ki na taudaku ni koro .* "

Ena cakacaka oqo, e vakaraitaka vei keda na Kalou " *e dua na ivakatakilakila e kau tani mai na bukawaqa* ." Sa qai dua tale, sa baleta na Loti yalododonu na Kalou e vakabulai koya, vata kei koya, na luvena yalewa e rua kei na watina. O koya gona, nira sa biu tani mai na koro, era kunei ira e tautuba, era galala ra qai bula.

Vakatekivu 19:17 : " *Ia ni ra sa kauti rau tani, sa kaya e dua vei rau , Mo dro mo bula ; mo kakua ni rai ki muri, mo kakua talega ni tu ena buca kecega : mo dro ki na ulunivanua, de ko na rusa .* "

Na veivakabulai ena tiko ena veiulunivanua, na digidigi e biu tu vei Eparaama. E rawa kina vei Loti me kila qai veivutunitaka nona cala ena nona digia na bucabuca kei na kena vutuniyau. E leqataki na nona bula, ena vinakati me totolo ke via vaqara ivakaruru ni sa yavalata na buca na bukawaqa ni Kalou. E vakaroti me kua ni rai lesu. Na ota e dodonu me tauri vakaidina ka vakakina vakaibalebale . Na veisiga ni mataka kei na bula e tu e matadra na bula mai Sotoma, baleta ni sega ni dede sa na sega tale ni dua na ka e tu e dakudra, na irusarusa kama ga e vakama na vatu sulifure e biu mai lomalagi.

Vakatekivu 19:18 : " *Sa kaya vei rau o Loti , ' Sega , Turaga* ! *'* "

Na ivakaro e solia na agilosi e vakarerei Loti.

Vakatekivu 19:19 : " *Raica, au sa kune loloma e matamuni, ka ko ni sa vakaraitaka vei au na loloma levu, ni ko ni sa vakabula na noqu bula : ia ka'u sa sega ni dro rawa ki na ulunivanua, de yacovi au na leqa, ka'u sa rusa .* "

E kila o Loti na yasayasa e vakaitikotiko kina qai kila ni na taura e dua na gauna balavu me yacova yani na ulunivanua. O koya gona, e vakamamasu vua na agilosi qai tukuna vua e dua tale na kena iwali.

Vakatekivu 19:20 : " *Raica, na koro oqo sa voleka sara me'u dro kina, ia sa lailai. Oi au me'u dro kina,... sa sega li ni lailai?... me bula kina na yaloqu !* "

Ena icavacava ni buca e tiko kina o Soa, e dua na vosa e kena ibalebale lailai. E bula mai na leqa ni buca me idrodro vei Loti kei na nona vuvale.

Vakatekivu 19:21 : " *A sa kaya vua ko koya , Raica, sa tu talega vei au na loloma oqo vei iko, ka'u na sega ni vakarusa na koro ko sa vosa kina .* "

Na kena tiko na koro oqo e se vakadinadinataka tikoga na ka vakadomobula oqo ka a tara na veikoro ena buca ni vanua lala ka rau tiko kina na koro e rua o Sotoma kei Komora.

Vakatekivu 19:22 : " *Dou totolo sara ka dro ki kea, ni'u na sega ni cakava rawa e dua na ka me yacova ni dou sa yaco yani kina. O koya oqo sa vakatokai kina na koro ko Soa .* "

Sa vakararavi tiko oqo na agilosi ki na nona veidinadinati ka na waraka me yacova ni sa curu yani ki Soa o Loti me vakacacana na buca.

Vakatekivu 19:23 : " A *sa cadra mai na matanisiga ki vuravura, ni sa curu ki Soa ko Loti .* "

Vei ira na kai Sotoma e vaka me sa kida mai e dua na siga vou ena ruku ni dua na matanisiga totoka; e dua na siga me vaka e dua tale...

Vakatekivu 19:24 : " *Sa qai vakatauca mai vei Jiova na sulifure kei na bukawaqa mai lomalagi ki Sotoma kei Komora .* "

Na cakacaka vakalou veivakurabuitaki oqo e sa ciqoma na ivakadinadina kaukauwa mai na veika e kunea na dauvakekeli ni lotu Adventist o Ron Wyatt. E vakaraitaka na vanua e tiko kina na koro o Komora, e veibasai na kena itikotiko ena tokalau ni ulunivanua e veiyalayalati kei na buca oqo. Na fuloa ni vanua oqo e buli mai na vatu ni sulifure, ke vakaraitaki ena bukawaqa, e se kama tiko ga nikua. Na cakamana vakalou sa vakadeitaki taucoko kina ka ganita na nodra vakabauta na digitaki.

Me veibasai kei na ka e dau vakasamataki ka tukuni, na Kalou e sega ni vakayagataka na kaukauwa ni nukilia me vakarusa na buca oqo, ia e vakayagataka na vatu ni sulifure kei na sulifure savasava, e vakadeitaki ni 90% na savasava, ka sa duatani sara me vaka era kaya na kenadau. Na lomalagi e sega ni kauta mai na o ni sulifure , au rawa kina ni kaya ni veivakarusai oqo e cakacaka ni Kalou dauveibuli. E rawa ni bulia na ka cava ga me vaka na nona gagadre me tekivu mai na gauna e bulia kina na vuravura , na lomalagi kei na veika kece e tu kina.

Vakatekivu 19:25 : " *Sa vakarusa na veikoro ko ya, na vanua bucabuca kecega, kei ira kecega na lewe ni veikoro, kei na ka kecega sa tubu e na* qele . "

Na cava e rawa ni bula ena vanua e tau kina na uca ni vatu sulifure kama? Sega ni dua na ka, vakavo ga na vatu kei na vatu sulifure e se tiko ga.

Vakatekivu 19:26 : "A sa rai lesu na wati Loti *, ka sa yaco me duru masima* . "

Na nona rai lesu oqo na wati Loti e vakaraitaka na veivutuni kei na nona taleitaka tiko ga na vanua cudruvi oqo. Na ituvaki ni vakasama oqo e sega ni vakamarautaka na Kalou, qai vakaraitaka oqo ena nona veisautaka na yagona me dua na duru masima, na ivakatakarakara ni sega ni vakaluveni vakayalo taucoko .

Vakatekivu 19:27 : "A sa tucake e na mataka lailai ko Eparaama me lako *ki na vanua sa tu kina e na mata i Jiova* . "

Ni sega ni kila o Eparama na drama sa yaco, e lako mai o Eparama ina vunikau o Mamire e kidavaki iratou kina na tolu na nona vulagi.

Vakatekivu 19:28 : " *A sa rai ki Sotoma kei Komora, kei na veivanua kecega ni bucabuca ; ka raica, sa dua na kubou sa lako cake mai na vanua, me vaka na kubou ni lovo* . "

Na ulunivanua e dua na vanua ni sarasara vinaka sara. Mai na kena cecere, e raica rawa kina o Eparama na vanua oya qai kila na vanua e tiko kina na buca o Sotoma kei Komora. Kevaka e se bukawaqa tiko ga na qele ni vanua oya , e cake sara e cake e dua na kubou katakata e vakavuna na sulifure kei na kena vakayagataki na iyaya kece e kumuna ena dua na koro na tamata. Na vanua e cudruvi me sega ni vakaluveni me yacova na icavacava kei vuravura. E tiko ga na vatu, vatu, vatu sulifure, kei na masima, e levu na masima ka vakatorocaketaka na sterility ni qele.

Vakatekivu 19:29 : "Ia ni *sa vakarusa na Kalou na veikoro mai na bucabuca, sa nanumi Eparaama na Kalou , ka vakabulai Loti mai na loma ni leqa, sa vakarusa kina na veikoro sa tiko kina ko Loti* . "

E bibi na vakamatatataki oqo baleta ni vakatakila vei keda ni a vakabulai Loti na Kalou me vakamarautaki Eparama ga kina na nona tamata yalodina. E sega gona ni cegu na nona vakalialiai koya ena nona digitaka na buca vutuniyau kei na kena veikoro vakasisila. Ka sa vakadeitaka oqo ni a vakabulai dina mai na icavacava kilai vei Sotoma me vaka "e dua na ivakatakilakila plucked mai na bukawaqa," o ya, sa rui lailai sara.

Vakatekivu 19:30 : " *Sa biuti Soa ko Loti, ka lako cake ki na veiulunivanua, ka tiko ena veiulunivanua, ko koya kei rau na luvena yalewa: ni sa rerevaka me tiko mai Soa. A sa tiko ko koya e na dua na qara, ko koya kei rau na* luvena yalewa . "

Sa qai matata vei Loti na kena gadrevi me **rau veibiu .** Ka sa ikoya o koya e vakatulewataka me kakua ni tiko mai Soa, ka , e dina ga ni "lailai," era a vakaitikotiko talega kina na tamata voravora ka ivalavala ca ena mata ni Kalou. Ena kena veibasai, e lako ina ulunivanua qai yawa sara mai na veivakacegui kece, e tiko vata kei rau na luvena yalewa ena dua na qara, e dua na vanua taqomaki vakayago e vakarautaka na ibulibuli ni Kalou.

Vakatekivu 19:31 : " *Sa qai kaya na qase vua na gone , Sa qase o tamai keirau , ka sa sega e dua na tagane e na vanua oqo me lako mai vei keirau me vaka nai valavala ni* veivanua kecega . "

E sega ni dua na ka vakasisila e tiko ena ka erau cakava na luvei Loti yalewa e rua. E dodonu qai vakadonuya na Kalou na nodra veivakauqeti, baleta nira cakacaka tiko ena inaki mera vakarautaka na kawa vei tamadra. Ke sega na veivakauqeti oqo, ena vaka na veimoceri vakamatavuvale na ka e caka.

Vakatekivu 19:32 : " *Lako mai, me datou vakagunuvi tamadatou ena waini, ka me datou moce vata kei koya,* ***me datou maroroya na kawa mai vei tamadatou*** . "

Vakatekivu 19:33 : " *Erau sa qai vakagunuvi tamadrau ena waini ena bogi ko ya ; a sa lako na ulumatua ka moce vata kei tamana ;* a *sa sega ni kila ko koya na gauna sa davo sobu kina, se na gauna sa tucake kina .* "

Gen. 19:34 : "Sa qai yaco *e na mataka, sa kaya na ulumatua vua na gone , Raica, au sa moce vata kei tamaqu e na bogi sa oti : me daru vakagunuvi koya talega e na waini e na bogi oqo, ka me daru la'ki moce vata kei koya,* ***me daru maroroya kina na kawa i tamadaru*** . "

Vakatekivu 19:35 : " *Erau sa vakagunuvi tamadrau ena waini e na bogi talega ko ya : a sa lako ko koya ka gone ka moce vata kei koya :* a *sa sega ni kila ko koya na gauna sa davo sobu kina, se na gauna sa tucake kina .* "

Na nona sega ni kila taucoko o Loti ena cakacaka oqo e solia na iwalewale na iyaloyalo ni veivakasucumi vakailawaki e vakayagataki vei ira na manumanu kei na tamata ena noda iotioti ni gauna. E sega ni dua na kena vakasaqarai na marau lailai, ka sega ni vakarerevaki cake na ka mai na nodrau veiwatini na veitacini ena itekitekivu ni kawatamata.

Vakatekivu 19:36 : " *A sa kunekunetaki rau na luvei Loti yalewa mai vei* tamadrau . "

Erau vakaraitaka na luvei Loti yalewa e rua oqo na itovo vakasakiti ni nodrau solibula ena vuku ni nona dokai o tamadrau. Ni rau tina sega ni vakawati, erau susuga duadua ga na luvedrau, e vakadonui vakamatanitu ni sega na tamadrau, rau qai cakitaka kina na vakasama ni nodrau kauta e dua na tagane vakawati, watidrau, se itokani.

Vakatekivu 19:37 : " *Sa vakasucuma e dua na luvena tagane na ulumatua, ka vakayacani koya ko Moapi : o koya oqo na tamadra* na *kai Moapi me yacova na siga oqo .* "

Vakatekivu .1 9:38 : " *Sa vakasucuma talega e dua na luvena tagane ko koya ka gone, ka vakayacani koya ko Peni-Ami: ko koya oqo na tamadra na luve i Amoni ka yacova na siga oqo .* "

Ena parofisai ni Taniela 11:41 , eda kunea kina na kena cavuti na nodrau kawa na luvena tagane e rua: " *Ena curu ko koya ki na vanua totoka, ka lewe vuqa era na bale; ia ko Itomi,* ***Moapi*** *, kei na nodra turaga na luve i* ***Amoni*** *era na vakabulai mai na ligana* ." Na veiwekani vakayago kei na veiwekani vakayalo ena vakaduavatataki ira gona na kawa oqo vei ira na Isireli e tauyavutaki vei Eparaama, na wakadra na tamata Iperiu. Ia na yavu vata oqo ena vakavuna na veileti ka vakavuna na nodra saqata na matanitu o Isireli na kawa oqo. Ena Sefanaia 2:8 kei na 9, e parofisaitaka na Kalou na rarawa vei Moapi kei ira na kai Amoni: " *Au sa rogoca na nodra veivakacacani na Moapi kei na nodra veivakacacani na kai Amoni, na nodra vakalialiai ira na Noqu tamata ka vakalevulevui ira ena nodra iyalayala . na veivatu vakavotona, na qara masima, kei na vanua lala tawa mudu, era na vakacacani ira na vo ni Noqu tamata, ka ra na taukena na vo ni Noqu matanitu* ."

Oqo e vakadinadinataka ni veivakalougatataki ni Kalou e tiko dina ga vei Eparama qai sega ni wasei vei ira na tacina era sucu mai vua e dua ga na tama, o Tira . Ke yaga vei Loti na ivakaraitaki i Eparama, ena sega ni vaka oqo vei ira na nona kawa era sucu mai vei rau na luvena yalewa.

Vakatekivu 20

Veitawasei ena itutu ni parofita ni Kalou .

Ni vakavoutaka na ka e sotava vei Fero e volai ena Vakatekivu 12 , e vakaraitaka o Eparama na watina o Sera me ganena vei Apimeleki, na tui Kira (o Palesitaina nikua volekati

Kesa). Once again , na nona vakayacora na Kalou na nona itotogi e vakavuna me kunea kina ni wati Sera e nona parofita. E tete gona ena yasayasa oya na kaukaua kei na rere i Eparama .

Vakatekivu 21

Na kena wasei na veika vakalawa kei na veika e sega ni vakalawa .

Na veibiu ena **kena** sorovaki na ka e lomana e dua .

Vakatekivu 21 :1 : " *A sa sikovi Sera ko Jiova me vaka sa kaya, ka sa cakava vei Sera ko Jiova me vaka sa vosataka.* "

Ena veisiko oqo, e vakaotia kina na Kalou na nona sega ni vakaluveni o Sera ena dua na gauna balavu.

Vakatekivu 21 :2 : " *A sa kunekune ko Sera, ka vakasucuma e dua na luvena tagane vei Eparama ni sa qase mai, e na gauna sa lokuca kina vua na Kalou.* "

Aisea.55:11 e vakadeitaka oqo: " *Ena vakakina na noqu vosa sa lako tani mai na gusuqu : ena sega ni lesu tale mai vei au, ena vakayacora ga na ka ka'u sa vinakata, ka na vakayacora na veika ka'u sa nakita* ." E vakayacori na yalayala e caka vei Eparaama, e vakadonui kina na tikina oqo. Na luvena tagane oqo e lako mai ki vuravura ni oti na nona kacivaka na Kalou na nona sucu. Na iVolatabu e vakaraitaka me vaka na "luve ni yalayala , " ka vakavuna me dua na ivakaraitaki vakaparofisai o Aisake ni mesaia "Luve ni Kalou": Jisu.

Vakatekivu 21 :3 : " *A sa vakayacana ko Eparaama na luvena tagane sa sucu vua, ko koya sa vakasucuma vua ko Sera, ko Aisake* . "

Na yaca Aisake e kena ibalebale: e dau dredre. Erau a dredre ruarua o Eparama kei Sera ni rau rogoca na Kalou ni kacivaka na luvedrau tagane mai muri. E dina ni vinaka na lagasere ni marau, ia e sega ni vinaka na lagasere ni veivakalolomataki. In fact , e tautauvata ga na ka erau cakava na veiwatini, ni rau vakaleqai ena veivakaduiduitaki vakatamata. Baleta era dau lasa ena nodra vakasamataka na nodra ivalavala vakatamata o ira era tu wavoliti ira. Me tekivu mai na waluvu, sa lekaleka sara na bula, vei ira na tamata , na yabaki 100 e vakatakilakilataka na qase ; na yabaki e lailai kina na ka e namaki ena bula. Ia na yabaki ni bula e sega ni dua na kena ibalebale ena veiwekani kei na Kalou Dauveibuli ka vakatura na iyalayala ni veika kecega. Ka sa kunea oqo o Eparama ena veika e sotava ka ciqoma , mai vua na Kalou, na iyau, dokai, kei na tama, na gauna oqo e dodonu.

Vakatekivu 21 :4 : " *A sa cilivi Aisake na luvena ko Eparaama ni sa yabaki walu, me vaka sa vakarota vua na Kalou.* "

Ena kena veibasai, sa cilivi na luvena tagane vakalawa. E talairawarawa na ivakaro ni Kalou.

Vakatekivu 21 :5 : " *Sa yabaki dua na drau o Eparaama ni sa sucu vua o Aisake na luvena.* "

E vakasakiti na ka, ia e sega ena ivakatagedegede ni bera na waluvu.

Vakatekivu 21 :6 : " A *sa kaya ko Sera , Sa solia vei au na Kalou na ka me'u lasa kina : ko koya yadua sa rogoca ena lasa vata kei au* . "

E raica o Sera ni ka ni lasa na ituvaki qori baleta ni tamata ga qai dau vakalolomataki koya na veivakaduiduitaki vakatamata. Ia na gagadre ni lasa oqo e vakaraitaka tale ga e dua na marau e sega ni namaki. Me vakataki Eparama na watina, e soli vua na madigi me vakasucu ena dua na yabaki e sa sega ni vakasamataki rawa kina oqo ena ivakarau ni bula vakatamata.

Vakatekivu 21 :7 : " *A sa kaya ko koya , O cei ena kaya vei Eparaama , 'Ena susugi ira na gone ko Sera?' ni'u sa vakasucuma vua e dua na luvena tagane ni sa qase mai.* "

Oqo e duatani dina ka cakamana taucoko. Ni da raica na vosa i Sera mai na rai vakaparofita , eda rawa ni raica vei Aisake na luvena tagane ka parofisaitaka na veiyalayalati vou vei Karisito, ia o Isimeli e parofisaitaka na luvena tagane ni imatai ni veiyalayalati. Ena nona cakitaki Karisito Jisu, na luvena vakayago oqo e sucu me vaka na yago ena ivakatakilakila ni cili ena cakitaki koya na Kalou me tokona na luvena lotu Vakarisito e digitaki ena vakabauta. Me vakataki Aisake, ena sucu vakacakamana o Karisito, na tauyavu ni veiyalayalati vou, me vakatakila qai matataka na Kalou ena yago vakatamata. Kena veibasai, e vakasucumi ga o Isimeli ena yavu vakayago kei na kila vakatamata sara ga.

Vakatekivu 21 :8 : " *A sa tubu na gone, ka sa vakasucumi : a sa cakava e dua na magiti levu ko Eparaama e na siga sa vakasucumi kina ko Aisake .* "

Na gone susu ena yaco me dua na itabagone, ka vei Tamada Eparaama, e dolava e dua na veisiga ni mataka e sinai tu ena yalayala kei na marau, ka marautaka ena marau.

Vakatekivu 21 :9 : " *A sa raica ko Sera na luve i Eka na yalewa ni Ijipita, sa vakasucuma vei Eparaama, ni sa lasa tiko ; a* sa kaya *vei Eparaama , "*

E matata ni lasa e dua na itavi levu ena nodrau bula na veiwatini kalougata. Na nona veicati kei na nona vuvutaki Aisake o Isimeli, na luvena tagane vakalawa, e vakavuna me lasa qai vakalialiai koya. Vei Sera, sa yaco na iyalayala ni ka e rawa ni vosota: ni oti na nona veivakalolomataki o tina sa qai muri mai na nona veivakalolomataki na luvena tagane; sa rui sivia.

Vakatekivu 21:10 : " ***Dou vakasavi koya tani*** *na yalewa bobula oqo kei na luvena tagane ; ni na sega ni taukena na luvena tagane na yalewa bobula oqo vata kei na luvequ, o Aisake .* "

E matata na nona cudru o Sera, ia raica mada e cake vata kei au . E parofisaitaka o Sera na sega ni yaga ni veiyalayalati taumada, ka na sega ni taukena vata kei ira na digitaki na veiyalayalati vou, ka yavutaki ena vakabauta na yalododonu i Karisito Jisu.

Vakatekivu 21:11 : " *A sa ca sara* vei *Eparama ena vuku ni luvena.* "

E sega ni cakava o Eparama me vakataki Sera baleta ni veisei na nona nanuma vei rau na luvena tagane. Na sucu i Aisake e sega ni vakaotia na 14 na yabaki ni veilomani e vauci koya vei Isimeli.

Vakatekivu 21:12 : " *A sa kaya na Kalou vei Eparaama , Me kakua ni ca e matamu e na vuku ni gone kei na nomu vada. E na ka kecega sa vosataka* vei *iko ko Sera, mo vakarorogo ki na domona : ni na vakatokai na nomu kawa mai vei Aisake.* "

Ena itukutuku oqo, e vakarautaki Eparaama kina na Kalou me ciqoma na nona veibiu o Isimeli, na luvena ulumatua. **Na veitawasei** oqo e tiki ni ituvatuva vakaparofita ni Kalou ; me vaka ni parofisaitaka na kena sega ni rawati na veiyalayalati makawa i Mosese . Me vaka e dua na veivakacegui, vei Aisake, Ena vakalevutaka o Koya na nona kawa. Ka na vakayacori na vosa vakalou oqo ena kena tauyavutaki na veiyalayalati vou ka ra na " *kacivi* " kina na " *digitaki* " ena itukutuku ni Kosipeli tawamudu ni Kalou vei Jisu Karisito.

O koya gona, e veibasai, o Aisake ena peteriaki ni veiyalayalati makawa ka sa vakabibi vei Jekope, na luvena tagane, ni me vaka na yago kei na ivakatakilakila ni cili, na Isireli ni Kalou ena tauyavutaki ena kena yavu . Ia na kena veibasai e tiko ena kena parofisaitaka ga o Aisake vata oqo na lesoni me baleta na veiyalayalati vou vei Karisito.

Vakatekivu 21:13 : " Ia na *luvena tagane na yalewa bobula ka'u na cakava talega me dua na matanitu, ni sa nomu kawa ko koya.* "

O Isimeli na peteriaki ni vuqa na tamata ena Tokalau e Loma. Me yacova ni sa rairai mai o Karisito me baleta na nona veiqaravi veivakabulai e vuravura, na dodonu vakayalo e nodrau ga na kawa ni rua na luve i Eparama oqo. Era bula na vuravura ena Tokalau ena vuqa na mataqali lotu butobuto, era sega ni kila ni bula tiko na Kalou Dauveibuli levu.

Vakatekivu 21:14 : " A *sa yadra e na mataka lailai ko Eparaama, ka taura na madrai kei na dua na tavaya wai, ka solia vei Eka, ka biuta ki na tabana, ka solia vua na*

gone, ka talai koya yani. A sa lako tani ko koya, ka veilakoyaki voli e na vanua liwa mai Pieri-sepa. "

E vakacegui Eparama na nona takoso na Kalou. E kila ni Kalou sara ga ena vakaraici rau o Eka kei Isimeli, qai vakadonuya me **tawasei** rau baleta ni nuitaka na Kalou me taqomaki rau qai dusimaki rau. Baleta o koya vakataki koya e a taqomaki ka tuberi mai Vua me yacova mai na gauna o ya.

Vakatekivu 21:15 : " Ia *ni sa oti na wai ena tavaya, sa biuta na gone ena ruku ni dua na vunikau.* "

Ena vanua dravuisiga kei Pierisepa, e totolo sara na kena yali na wai e kau mai ka sega na wai, e raica ga o Eka na mate me iotioti ni kena itinitini ni nona leqa.

Vakatekivu 21:16 : "A sa lako ko koya *ka dabe toka volekata, e dua na kena yawa : ni sa kaya ko koya , Me'u kakua ni raica na gone me mate. A sa dabe toka volekata, ka laveta cake na domona, ka tagi.* "

Ena ituvaki vakaloloma oqo, ena ikarua ni gauna, e vakadavea kina o Eka na wai ni matana ena mata ni Kalou.

Vakatekivu 21:17 : " *A sa rogoca na Kalou na domo ni gone, a sa kacivi Eka mai lomalagi na agilosi ni Kalou, ka kaya vua , Na cava sa leqa vei iko, Eka ? Kakua ni rere: ni sa rogoca na Kalou na domo ni gone ena vanua sa tiko kina.* "

Ka sa ikarua ni gauna , e veivuke na Kalou ka vosa vua me vakacegui koya.

Vakatekivu 21:18 : " *Mo tucake, ka laveta cake na gone, ka taura e ligamu : ni'u na cakava me matanitu levu.* "

Au vakananuma vei kemuni ni gone o Isimeli e dua na itabagone yabaki 15 ki na 17, ia e dina ga ni vakakina e dua na gone e vakarurugi vei tinana o Eka, ka sa sega vei rau na wai me rau gunuva. E vinakata na Kalou me tokoni luvena tagane baleta ni sa maroroi tu vua e dua na icavacava kaukaua.

Vakatekivu 21:19 : " *Sa qai dolava na matana na Kalou, ka raica e dua na mataniwai : a* sa lako *ka vakasinaita na tavaya wai, ka solia vua na gone me gunu.* "

Se mani vu mai na cakamana se sega, e basika na toevu ni wai oqo ena gauna e gadrevi kina me rau tovolea kina o Eka kei luvena na bula. Ka ra dinautaka na nodra bula vua na Dauveibuli kaukauwa ka dau dolava se sogota na raivotu kei na kilai ni veika.

Vakatekivu 21:20 : " *A sa tiko vata kei na gone na Kalou, a sa tubu cake, ka tiko mai na vanua liwa, a sa yaco me dauvana .* "

E sega gona ni lala na vanua dravuisiga me tekivu mai na gauna e dau vakasasa manumanu kina o Isimeli ka dau vakamatea ena nona dakai titi me kania.

Vakatekivu 21:21 : " A *sa tiko ko koya e na vanua liwa ko Perana : a sa kauta mai ko tinana e dua na watina mai na vanua ko Ijipita.* "

Ena vakaukauwataki gona na nodrau veiwekani na Isimeli kei ira na kai Ijipita ka ni toso na gauna, ena tubu cake na nodrau veisisivi o Isimeli kei Aisake me yacova ni sa yaco me rau meca vakayago tudei.

Vakatekivu 21:22 : " *Ia e na gauna ko ya, sa vosa vei Eparaama ko Apimeleki kei Fikoli na turaganivalu ni nona mataivalu, ka kaya , Sa tiko vata kei* iko na Kalou *e na ka kecega ko sa cakava.* "

Na veika e sotavi ka kauta mai na kena vakaraitaki o Sera me ganena, ka volai ena iVakate. 20, e vakavulici Apimeleki ni o Eparama e parofita ni Kalou. Sa rerevaki ka rerevaki ena gauna oqo.

Vakatekivu 21:23 : " Ia oqo mo bubului vei au eke ena yaca ni Kalou, mo kakua ni veivakaisini vei au, se vei ira na luvequ, se vei ira na makubuqu: me vaka na loloma au sa vakaraitaka vei *iko, mo cakava vei au, kei na vanua o sa tiko kina* " .

E sa sega ni vinakata o Apimeleki me vakacacani ena veivakacalai i Eparama ka vinakata me rawata mai vua na yalayala dei ka dei me baleta e dua na veidinadinati sautu.

Vakatekivu 21:24 : " *A sa kaya ko Eparaama, Au na bubului* . "

E sega ni dua na nona nanuma ca o Eparama vei Apimeleki ka rawa kina vua me duavata kei na veiyalayalati oqo.

Vakatekivu 21:25 : " *A sa vunauci Apimeleki ko Eparaama e na vuku ni dua na toevu ni wai era sa taura vakaukauwa na tamata nei Apimeleki* . "

Vakatekivu 21:26 : " *A sa kaya o Apimeleki , Au sa sega ni kila se o cei sa cakava na ka oqo; o sa sega talega ni tukuna vei au, ka'u sa sega talega ni rogoca me yacova na siga oqo* . "

Vakatekivu 21:27 : " *A sa taura ko Eparaama na sipi kei na bulumakau, ka solia vei Apimeleki: a rau sa veiyalayalati ruarua* . "

Vakatekivu 21:28 : " A *sa wasea o Eparama e vitu na lami yalewa mai na qele ni sipi ;* "

Na nona digitaka o Eparama na "vitu na sipi" e vakadinadinataka na nona veiwekani kei na Kalou Dauveibuli, ka vinakata me veiwekani kei na nona cakacaka. Sa vakaitikotiko o Eparama ena dua na vanua tani, ia e vinakata me nona tiko ga na vua ni nona cakacaka.

Vakatekivu 21:29 : " *Sa qai kaya vei Eparaama o Apimeleki , " Na cava na vitu na lami yalewa oqo o sa biuta vakatikitiki ?* "

Vakatekivu 21:30 : " *A sa kaya ko koya, Mo kauta mai na ligaqu na lami yalewa e vitu oqo, me ivakadinadina vei au ni'u sa kelia na toevu oqo* . "

Vakatekivu 21:31 : " Sa vakatokai kina na *yaca ni vanua ko ya ko Pieri-sepa, ni rau sa bubului kina koi rau ruarua.* "

Na tobu e veiletitaki tiko oqo e vakayacani ena vosa "sepa," ka sa vu ni vosa vaka-Iperiu me baleta na "vitu," ka kune ena vosa "shabbat, " ka vakaibalebaletaka na ikavitu ni siga, na noda Vakarauwai, ka vakatabuya me vakacegu ni veimacawa na Kalou me tekivu mai na itekitekivu ni nona veibuli vakavuravura. Me maroroi kina na vakanananu ni veiyalayalati oqo, sa vakatokai kina na tobu me "tobu ni vitu."

Vakatekivu 21:32 : " *A ra sa veiyalayalati mai Pieri-sepa. A sa tucake ko Apimeleki kei Pikoli na turaganivalu ni nona mataivalu, ka rau sa lesu tale ki na nodra vanua na kai Filisitia.* "

Vakatekivu 21:33 : " *A sa tea ko Eparaama e dua na vu ni tamarisi mai Pieri-sepa ; a sa kaciva kina na yaca i Jiova , na Kalou tawamudu.* SA"

Vakatekivu 21:34 : " A *sa tiko vulagi ko Eparaama e na nodra vanua na kai Filisitia me vuqa na siga.* "

Sa tuvanaka tu na Kalou vua na nona dauveiqaravi na ituvaki ni vakacegu kei na vakacegu.

Vakatekivu 22

Na veibiu nei tama kei na luvena tagane duabau ga e vakacabori .

Na wase 22 oqo e vakaraitaka na ulutaga vakaparofisai me baleti Karisito ka a cabora me isoro na Kalou me Tamada. E vakaraitaka na ivakavuvuli ni veivakabulai e vakarautaka vakavuni na Kalou mai na itekitekivu sara ga ni nona vakatulewa me bulia na veiwekani galala, vuku, ka tu vakataki koya e matana . Na isoro oqo ena isau me saumi me rawati kina na isau ni loloma mai vei ira na nona ibulibuli. O ira na digitaki era na sauma na veika e namaka na Kalou ena galala taucoko ni digidigi.

Vakatekivu 22:1: " *Ni sa oti oqo sa vakatovolei Eparaama na Kalou, ka kaya vua, 'Eparaama!' A sa kaya ko koya, 'Oi au oqo!* '"

E talairawarawa vakalevu o Eparaama vua na Kalou, ia ena rawa ni yaco vakacava na talairawarawa oqo? Na Kalou sa kila tu na kena isau , ia e dodonu me biuta tu mai o Eparama , me ivakadinadina vei ira kece na digitaki, e dua na ivakadinadina matata ni nona talairawarawa ivakaraitaki ka vakavuna me ganiti koya sara ga na loloma ni nona Kalou ka vakavuna me peteriaki ka na vakacerecerei na nona kawa ena sucu i Karisito Jisu.

Vakatekivu 22:2: " *Sa qai kaya na Kalou, Mo kauta na luvemu, na luvemu duabau ga, o Aisake, o koya ko sa lomana, ka lako ki na vanua ko Moraia, ka vakacabori koya kina me i soro kama ena dua na ulunivanua ka'u na tukuna vei iko.* "

Na Kalou e nakita me vakabibitaka na veika e mosimosi, ki na iyalayala ni ka e rawa ni vosota na turaga qase oqo sa sivia e dua na drau na yabaki. E solia vua vakacakamana na Kalou na marau ni sucu e dua na luvedrau tagane kei Sera, na watina dina. O koya gona, ena vunitaka mai vei ira era tu wavoliti koya na kerekere sega ni vakabauti rawa ni Kalou: " *Solia na luvemu tagane duabau ga me isoro* . " Na isau vinaka nei Eparaama ena tawamudu na kena itinitini vei ira kece na kawatamata. Baleta, ni sa vakadonuya oti o Eparama me cabora na luvena, ena sega tale ni rawa vua na Kalou vakataki koya me cakitaka na nona ituvatuva ni veivakabulai; kevaka e rawa ni vakasamataka me biuta laivi.

Meda raica mada na bibi ni kena dodonu: " *ena dua vei ira na ulunivanua au na tukuna* vei kemuni." Na vanua dodonu oqo e porokaramutaki me ciqoma na dra i Karisito.

Vakatekivu 22:3 : "A *sa tucake e na mataka lailai ko Eparaama, ka vakarautaka na nona asa, ka kauta vata kei koya e rua na cauravou, kei Aisake na luvena, ka taya na kau me cabori kina nai soro kama, ka lako yani, ka lako ki na vanua sa tukuna vua na Kalou* . "

E vakadeitaka o Eparaama me talairawarawa ki na sivia oqo kei na mate ena yalona , e tuvanaka na vakavakarau ni soqo ni vakadave dra e vakarota na Kalou.

Vakatekivu 22:4 : "Ia e nai katolu ni siga, *sa tacake ko Eparaama, ka raica vakayawa na vanua ko ya* . "

Na vanua o Moraia e tolu na siga na kena yawa mai na vanua e vakaitikotiko kina.

Vakatekivu 22:5 : " *A sa kaya vei ira na nona tamata ko Eparaama , Dou* tiko *eke kei na asa : ia koi au kei na cauravou keirau na lako ki kea ka sokalou, ka lesu tale mai vei kemudou.* "

Na ivalavala rerevaki e sa vakarau cakava e sega ni gadrevi kina e dua na ivakadinadina. E **biuti** rau gona na nona dauveiqaravi, rau na waraka na nona lesu mai **.**

Vakatekivu 22:6 : "A *sa taura ko Eparaama na buka ni soro kama, ka vakataqara vei Aisake na luvena, ka kauta na bukawaqa kei na iseleiwau e ligana: a rau sa lako vata* ruarua . "

Ena iyaloyalo vakaparofisai oqo, me vaka ga ni na dodonu me colata o Karisito na "patibul um" bibi ka na vakamavoataki kina na nona iqaqalo, sa vakacolati o Aisake ena kau ka, vakawaqaci, ena kania na yagona sa vakacabori.

Vakatekivu 22 :7 : " *Sa qai vosa vei Eparama o Aisake na tamana , ka kaya , Na tamaqu ! A sa kaya ko koya , Koi au oqo na luvequ . A sa kaya ko Aisake , Raica na bukawaqa kei na buka : ia sa evei na lami me i soro kama ?* "

Sa vakadinadinataka o Aisake e vuqa na isoro vakalotu ka tiko na vuna vinaka me kurabui kina ena kena sega ni tiko na manumanu me vakacabori.

Vakatekivu 22 :8 : " *A sa kaya ko Eparaama , Na luvequ, na Kalou ena vakarautaka na lami me i soro kama.* " A rau sa lako vata ruarua.

Na isaunitaro oqo mai vei Eparaama e vakauqeti vakadodonu mai vua na Kalou baleta ni parofisaitaka vakavinaka na isoro levu ena vakadonuya na Kalou ena nona soli koya ki na kauveilatai ena yago vakatamata , ka vakarautaka kina na nodra gagadre na digitaki ivalavala ca me baleta e dua na iVakabula yaga ka dodonu ena uasivi vakalou. Ia o Eparama, ena nona

yasana, e sega ni raica na veisiga ni mataka veivakabulai oqo, na itavi oqo i Karisito na iVakabula e parofisaitaka na manumanu e cabori vei YaHWH, na Kalou dauveibuli kaukauwa duadua. Vei koya, na isau oqo e vakatara ga vua me rawata na gauna, sa rui levu na ka e raica ena rere na cala ena dodonu me vakayacora.

Vakatekivu 22 :9 : " *Ia ni ra sa yaco ki na vanua sa tukuna vua na Kalou, sa tara kina e dua nai cabocabo-ni-soro ko Eparaama, ka vakarautaka na buka. A sa vesuki Aisake na luvena, ka vakadavori koya e na dela ni cabocabo-ni-soro e na dela ni buka.* "

E kalouca o Eparama ena mata ni icabocabonisoro, sa sega tale ni dua na sala me vunitaki kina vei Aisake ni o koya ena lami ni isoro. Kevaka e vakaraitaka o tamai Eparaama ni sa cecere ena veiciqomi vakasakiti oqo, na itovo vakarorogo nei Aisake e vakaraitaka na ka ena yaco kina o Jisu Karisito ena nona gauna: cecere ena nona talairawarawa kei na nona cakitaki koya.

Vakatekivu 22:10 : " Sa qai dodoka yani *na ligana ko Eparaama ka taura na i sele me vakamatea na luvena.* "

Dikeva ni me sauma na Kalou, e waraka me yacova sara na icavacava ni veivakatovolei me rawa ni solia kina na nodra ivakadinadina na nona digitaki na kena yaga dina kei na kena dina. " *Na isele ena liga ,* " na ka ga e vo oya me vakamatei o Aisake me vaka na sipi e vuqa era sa vakacabori oti.

Vakatekivu 22:11 : " Sa qai kacivi *koya mai lomalagi na agilosi i Jiova , ka kaya , Eparaama , Eparaama ! A sa kaya ko koya , Koi au oqo !* "

Na vakaraitaki ni vakabauta talairawarawa nei Eparama e caka ka vakayacori vakavinaka sara. E vakaotia na Kalou na nona vakatovolei na qase kei na luvena tagane, e ganiti koya sara ga kei na nona loloma.

Nanuma tiko, ena veigauna kece e kacivi koya kina na Kalou se na luvena, e dau sauma o Eparama ena nona kaya: " *Oqo o au* ." Na isaunitaro vakasauri oqo e vu mai vua e vakadinadinataka na nona dau lomasoli ka dau dolavi koya vei ira na wekana. Moreover , e duidui mai na ivakarau ni rai i Atama e vesuki ena dua na ituvaki ni ivalavala ca ka vunitaki koya mai na Kalou, ki na vanua e dodonu kina vua na Kalou me kaya vua: " *O sa tiko e vei?* "

Vakatekivu 22:12 : " *A sa kaya na agilosi , Mo kakua ni tabaka na ligamu vua na gone, se cakava vua e dua na ka* : *ni'u sa kila oqo ni ko sa rerevaka na Kalou, ka sa sega ni tarova vei au na luvemu, na luvemu e duabau ga.* "

Ena kena vakaraitaki na nona vakabauta yalodina ka talairawarawa, e rawa ni vakaraitaki vei ira kece o Eparaama, ka yacova na icavacava kei vuravura , me ivakaraitaki ni vakabauta dina, mai vua na Kalou, me yacova na nona lako mai o Karisito ka na qai vakayagotaka ena uasivi vakalou. E na ivakaraitaki ni talairawarawa sega ni beitaki rawa oqo e sa yaco kina o Eparama me tamadra vakayalo na tamata vakabauta dina era sa vakabulai ena dra sa vakadavea o Jisu Karisito. Ena veika e sotava oqo, e se qai vakayacora ga o Eparama na itavi ni Kalou na Tamada ka na vakacabora me isoro dina ka vakayago, na luvena tagane duadua ga ka yacana o Jisu na kai Nasareci.

Vakatekivu 22:13 : " Sa rai cake ko Eparaama, ka raica , *sa tu e dakuna e dua na sipi tagane sa vesuki tu ena veikau : a sa lako ko Eparaama ka taura na sipi tagane, ka vakacabora me i soro kama me sosomitaki luvena.* "

Ena gauna oqo, e rawa ni kila o Eparama ni nona sauma vei Aisake , " *Na luvequ, na Kalou ena vakarautaka vakataki Koya na lami me isoro kama* , " sa vakauqeti mai vua na Kalou, baleta na " *lami* , " na kena dina, " na luve *ni sipi tagane* , " e dina sara ni " *vakarautaka* " na Kalou ka cabora o koya. Raica ni manumanu era dau vakacabori vei YaHWH era dau tagane baleta na itavi kei na lewa e soli vua na tamata , na tagane o Atama . Ena tagane talega o Karisito na Dauveivueti .

Vakatekivu 22:14 : " *Sa vakatoka o Eparama na yaca ni vanua o ya me o Jiova- Jire. O koya oqo sa tukuni kina me yacova mai na siga oqo , ' Ena rairai mai ko koya ena ulunivanua i Jiova .* '"

Na yaca " *Yahwe Jireh* " e kena ibalebale: Ena laurai o Jiova. Na kena ciqomi na yaca oqo e dua na parofisai dina ka kacivaka ni ena vanua o Moraia, na Kalou levu tawarairai ka vakauqeta na rere kei na rere ena laurai ena dua na irairai vakatamata sega ni rerevaki , me kauta mai ka rawata na nodra vakabulai na digitaki. Na itekitekivu ni veilesilesi oqo, na nona cabori o Aisake me isoro, e vakadeitaka na veiqaravi vakavuravura ni " *Lami ni Kalou sa kauta tani na nodra ivalavala ca na kai vuravura* ." Ni kila na nona taleitaka na Kalou me doka na mataqali kei na ivakaraitaki e vakadewataki tale ka vakadewataki, e rairai ka voleka ni vakadeitaki ni a cabora o Eparama na nona isoro ena vanua sara ga e , 19 na senitiuri e muri , a dodonu me vakoti kina o Jisu, oya, ena ruku ni Ulunivanua o Kolikoca , ena taudaku ni dua ga na gauna me baleti Jerusalemi, na ci.

Vakatekivu 22:15 : " Sa qai kacivi *Eparaama ena ikarua ni gauna mai lomalagi na agilosi i Jiova ,* "

Na veivakatovolei rerevaki oqo ena iotioti ni ka ena vosota o Eparama. Sa kunea vua na Kalou na peteriaki kilikili, e dua na ivakaraitaki ni vakabauta talairawarawa, ka sa laiva me kila.

Vakatekivu 22:16 : " *A sa kaya ko koya , Au sa bubului vei au, sa kaya ko Jiova , ni ko sa cakava na ka oqo, ka sega ni tarova na <u>luvemu,</u>* na luvemu e duabau ga , .

E vakabibitaka na Kalou na vosa oqo " *<u>na luvemu, na luvemu e duabau ga</u>* " baleta ni parofisaitaka na nona isoro ena veisiga ni mataka vei Jisu Karisito me vaka na Joni 3:16: "Ni *sa lomani ira na kai vuravura vakaoqo na Kalou, me solia kina na <u>Luvena e duabau ga sa vakatubura</u> , me kakua ni rusa ko ira yadua era sa vakabauti koya, me ra rawata ga na bula tawa mudu* ."

Vkte. 22:17 : " Au na *vakalougatataki iko, ka vakalevutaki ira na nomu kawa me vaka na kalokalo ni lomalagi kei na nuku ni matasawa, ka ra na taukena na nomu kawa na matamata ni nodra meca.* "

Qarauna! Na veivakalougatataki nei Eparama e sega ni vakadewataki, e baleti koya duadua ga ka dodonu vei ira na tagane se yalewa yadua ni nona kawa me , ena kena veibasai , me ra rawata na veivakalougatataki ni Kalou. Baleta na Kalou e yalataka vua e dua na kawa e vuqa ia ena kedra maliwa na kawa oqo , o ira ga na digitaki era na cakacaka ena yalodina vata ga kei na talairawarawa vata ga era na vakalougatataki mai vua na Kalou. Sa rawa mo qai vakarautaka na nodra lecaika vakayalo kece na Jiu era kaya ena viavialevu ni ra luvei Eparama ka ra luvena tagane ka dodonu me ra taukena na ivotavota ni nona veivakalougatataki. E vakalasui ira o Jisu ena nona vakaraitaka vei ira na vatu qai kaya ni vatu qori e rawa ni solia kina na Kalou na kawa vei Eparama. A sa sega ni okati Epara-ama vei rau, ia na tevoro ga me tamadrau.

Ena nona ravuta na vanua o Kenani, ena taukena o Josua na nodra matamata na kena meca, na imatai ni kena bale na koro o Jeriko. Kena itinitini, vata kei na Kalou, era na taukena na tamata yalosavasava digitaki na matamata ni iotioti ni meca: " *Papiloni na Ka Levu* " me vaka na veivakavuvuli duidui e vakatakilai ena Vakatakila i Jisu Karisito .

Vkte. 22:18 : " *Ena vuku ni nomu kawa era na vakalougatataki kina na veimatanitu kecega e vuravura, ni* ko *sa* ***talairawarawa ki na domoqu*** . "

E dina sara " *na veimatanitu kecega e vuravura* , " baleta na soli ni veivakabulai vei Karisito e vakayacori vei ira na tamata kecega , mai na veivanua kecega kei na veimataqali tamata kecega. Ia era dinau talega vei Eparaama na veimatanitu oqo ena nodra rawa ni kunea na vosa vakalou e vakatakilai vei ira na tamata Iperiu era biuta na vanua o Ijipita. Na veivakabulai vei Karisito e rawati ena veivakalougatataki vakarua nei Eparaama kei ira na

nona kawa era vakatakarakarataki mai vei ira na tamata Iperiu kei Jisu na kai Nasareci, oya o Jisu Karisito .

E vinaka me da raica , ena tikina oqo , na veivakalougatataki kei na kena vu: talairawarawa e vakadonuya na Kalou.

Vakatekivu 22:19 : " *Ni sa lesu tale ko Eparaama vei ira na nona tamata, era sa tucake ka lako vata ki Pierisepa ; ni sa tiko mai Pierisepa o Eparaama.* HAS"

Vakatekivu 22:20 : " *Ni sa oti na veika oqo sa tukuni vei Eparaama, ka kaya, Raica, sa vakasucuma talega ko Milika na luvena tagane vei Neori na* tacimu *:* "

Na veitikina oqo e vakarautaki me vakarautaka na veiwekani kei " *Repeka* ," o koya ena yaco me watina vinaka duadua e digitaka na Kalou me baleti Aisake yalodina ka dau talairawarawa. Ena kau tani mai na vuvale voleka i Eparama, e kawa mai vei Neori na tacina.

Vkte.22 :21 : " *O Usi na nona ulumatua, o Pusa na tacina, o Kemueli na tamai Erami* ," .

Vakatekivu 22:22 : " *Keseti, Aso, Pilitasi, Jitilafi kei Pecueli* .

Vakatekivu 22:23 : " A sa vakasucumi ***Repeka*** *ko Pecueli : oqo na luvena tagane e walu ka vakasucuma* o Milika *vei Neori, na taci Eparaama* ."

Vkte. 22:24 : " *Na watina lalai, na yacana o Riuma, e vakasucumi rau tale ga o Tepaki, Keami, Taasi kei* Meka .

Na kena vakayacori na yalayala a caka vei Eparama .

Na Vakatekivu 23 e volai kina na nona mate kei na nona bulu na watina o Sera mai Epironi, ena Buca o Makipila. E taukena o Eparama e dua na vanua ni veibulu ena qele kei Kenani ni waraka tiko na Kalou me solia na vanua taucoko vei ira na nona kawa ni oti e rauta ni 400 na yabaki.

Oti, ena Vakatekivu 24, e se taura tikoga o Eparama na itavi ni Kalou. Me rawa ni **tawasei koya mai vei** ira na tamata lotu butobuto ena vanua oya, e tala na nona dauveiqaravi ina dua na vanua yawa, vei ira na nona vuvale voleka, me lai vaqara e dua na watina o Aisake na luvena, ra qai laiva na Kalou me digitaka vei ira. Ena sala vata ga oqori, e digitaki ira kina na digitaki na Kalou era na vakatokai me yalewavou i Karisito, na Luve ni Kalou. Ena digidigi oqo, e sega ni dua na ka e cakava na tamata, baleta ni nona na Kalou na itekitekivu

kei na lewa. Na digidigi ni Kalou e uasivi sara, sega ni beitaki rawa ka yaga , me vakataki Repeka, na watina digitaki, daululoma, vuku ka totoka na kena irairai, ka uasivi cake mai na veika kece, vakayalo ka yalodina; na mataniciva talei e dodonu mera vakasaqara na tagane vakayalo kece era via vakawatitaka .

Jekope kei Iso

E muri, me vaka na Vkte. 25, e a sega ni vakaluveni taumada o Repeka , me vakataki Sera, na wati Eparama, e liu vua. Na sega ni vakaluveni wasei oqo e baleta na nodrau na vakasucuma na marama e rua na kawa kalougata me yacova na Karisito, o koya ena buli koya sara ga na Kalou ena kete ni dua na goneyalewa yalewa o Meri. Ena sala oqo, na kawa ni ituvatuva ni veivakabulai ni Kalou e vakatakilakilataki ena nona cakacaka mana. Ni vakararawataki koya na sega ni vakaluveni vakayago oqo, e kerei Repeka vei Jiova , qai rawata mai vua e rua na lewe rua erau veivala ena ketena . Ena nona lomaleqa, sa taroga kina na Kalou me baleta na ka oqo : " *A sa kaya vua ko Jiova : E rua na matanitu sa tiko e ketemu, ka rua na tamata erau na tawase tani mai na ketemu ; e dua vei ira na tamata oqo ena kaukauwa cake mai na dua tale, ka na qaravi koya na gone o koya e qase* ." E vakasucuma e rua na luvena. Ena vuku ni nona vuvuce vakalevu , ka sa " *damudamu* " taucoko, sa vakatokai kina na yaca " *Itomi* " vei ira na nona kawa, na ulumatua e vakatokai me " *Iso* , " na yaca e kena ibalebale " vuvuce . " " *Jekope* " , na yaca e kena ibalebale " Dauveivakaisini " . Na yaca ruarua oqo e sa parofisaitaka oti na nodrau icavacava. " Hairy " ena volitaka na nona dodonu ni luvena tagane ulumatua vua na gone me baleta e dua na kakana kamikamica ni " *roux* ", se na lentil damudamu. E volitaka na dodonu ni luvena tagane ulumatua oqo baleta ni vakawalena na kena yaga dina. Ena veibasai taucoko , na vakayalo "Dauveivakaisini" covets na itutu oqo ka sega walega ni vakarokoroko , baleta na veivakalougatataki ni Kalou e semati kina. "Dauveivakacalai" e dua vei ira na tamata kaukauwa era vinakata me ra vakasauraratka na matanitu vakalomalagi ena veika kecega me ra taura kina , ka sa tiko vata kei koya ena nona vakasama ni a vosa o Jisu ena ulutaga oqo . Ka ni sa raica na gugumatua katakata oqo, sa marau vakalevu na loma ni Kalou. So , sa rui ca me baleta na " Hairy " ka sa rui vinaka cake me baleta na "Dauveivakaisini" , baleta ni sai koya ena yaco me " Isireli" , ena vakatulewa ni Kalou. Kakua ni cala, o Jekope e sega ni dau veivakacalai walega ka sa dua na tamata vakasakiti, baleta ni sega tale ni dua na ivakaraitaki vakaivolatabu e vakadinadinataka na nona vakadeitaka me rawata na veivakalougatataki ni Kalou, ka sa ikoya ga me rawata na inaki oqo e "dau veivakacalai kina." Eda rawa gona ni vakatotomuri koya kece qai marautaka o lomalagi yalodina. Ena nona yasana, o Iso ena tiko me vaka na nona kawa na tamata ni " *Itomi* , " e dua na yaca ka kena ibalebale " *damudamu* ," ni vu vata ga kei na ibalebale kei Atama, na tamata oqo ena dua na meca kei Isireli me vaka na parofisai vakalou e kacivaki.

Au via vakaraitaka ni roka "damudamu" e vakaraitaka ga na ivalavala ca ena iyaloyalo vakaparofita ni cakacaka ni veivakabulai e vakatakila na Kalou, kei na ivakatagedegede oqo e baleta ga na dauqito ena nona vakatasuasua, me vakataki "Iso." Ena gauna butobuto ni Veitabagauna e Loma, era dau vakamatei na gone damudamu me vaka nira okati mera tevoro. Oqo na vuna, au vakamacalataka kina, na roka damudamu e sega ni vakavuna me ivalavala ca vakalevu cake kina na tamata wale mai na brunette se na blonde, baleta ni tamata ivalavala ca e kilai ena cakacaka ca ni nona vakabauta. E sa ikoya gona ga, ena kena yaga vakaivakatakarakara, ni " damudamu " , na roka ni dra ni tamata, e ivakatakarakara ni ivalavala ca, me vaka e kaya o Aisea. 1:18: " *Dou lako mai, me datou veitalanoa vata!" e kaya o Jiova. Ke sa vaka na ka kulakula na nomudou i valavala ca, ena vulavula me vaka na uca-vulavula; dina ga ni ra* ***damudamu*** *me vaka na vuti ni sipi* ." Vakakina, ena nona Vakatakila, na nona Vakatakila, e semati Jisu na roka damudamu ki na iyaya ni cakacaka vakatamata ka veiqaravi vakaveitalia se sega, na tevoro, o Setani na imatai ni tamata ivalavala

ca ni bula e bulia na Kalou ; ivakaraitaki: na “ *ose damudamu* ” ni damudamu se ” *drakoni bukawaqa* , na “ Vakatakila.2:3, na “. *manumanu damudamu* ” ni Vkta.17:3 .

Ena gauna oqo ni sa tu vua na dodonu ni luvena ulumatua oqo , ena qai bulataka o Jekope na veika e sotava ena nona bula ka parofisaitaka na ituvatuva ni Kalou , me vaka ni sosomitaki Eparama .

E biuta na nona matavuvale ena nona rerevaka na cudru i tacina o Iso , ka dodonu me vakakina, me vaka na Vkte . Ena veivakabobulataki oqo, e vakaraitaka na yacadrau ruarua na lewe rua na nodrau bibi. Baleta na "Dauveivakaisini" e vakayagataka e dua na kuli ni manumanu me vakacalai koya kina na mataboko o Aisake, ka vakakina na nona vakadewataki koya me vaka na tacina qase "Vulu" vakayago. Era veitokoni na tamata vakayalo, qai vakataki Jekope o Repeka mai vei Iso. Ena cakacaka oqo, e veisaqasaqa kina na Kalou kei na digidigi vakatamata kei na vakayago nei Aisake, ka vinakata o Iso na dauvakasasa ka kauta mai vua na manumanu e taleitaka. Ka sa solia na Kalou na dodonu ni luvena tagane ulumatua vua e dua e dodonu me rawata: o Jekope na Dauveivakaisini.

Ni yaco yani vei Lepani, na tukana ni Aramea ka taci Repeka , me cakacaka vua, sa qai lomani Rejeli o Jekope, na gone duadua ia e totoka duadua vei ira na luvei Lepani yalewa. Na ka e sega ni kila oya ni nona bula dina, e vakatara na Kalou me vakayacora e dua na itavi vakaparofita ka dodonu me parofisaitaka na nona ituvatuva ni veivakabulai. Talega, ni oti e "vitu na yabaki" ni cakacaka me rawata kina o Rejeli na nona daulomani, sa vakasaurarataki koya o Lepani na luvena yalewa ulumatua o "Lia" ka solia vua me watina. Me rawata ka vakawatitaki Rachel , ena dodonu me cakacaka tale e dua na "vitu na yabaki" me baleta na nona turaga. Ena veika e sotava oqo, e parofisaitaka kina o "Jekope" na veika ena sotava na Kalou ena nona ituvatuva ni veivakabulai. Baleta o koya talega ena cakava e dua na imatai ni veidinadinati ka sega ni salavata kei na gagadre ni yalona, baleta na veika e sotava e dua na Isireli vakayago ka vakamatanitu ena sega ni vakatakilakilataki ena rawaka kei na lagilagi e dodonu me rawata na nona vinaka. Na veisosomitaki ni "Turaganilewa" kei na "tui" e dau tini ca, dina ga ni vica na vakatabui e sega ni dau yaco. Kei na yalewavou vinakati e ganita na nona loloma, ena qai rawata ga ena ikarua ni veidinadinati ni oti na nona vakaraitaka na nona loloma ka vakaraitaka na nona ituvatuva ni veivakabulai ena veiqaravi i Jisu Karisito; nona ivakavuvuli, nona mate, kei na nona tucake tale. E matata ni sa veisautaki sara ga na veika e taleitaka na tamata kei na veika vakalou. Na nona daulomani o Jekope o Rejeli na yalewa sega ni vakaluveni , ia na Kalou o Lia na gone vakaluveni. Ena nona solia vei Jekope, taumada, o Lia me watina , e vakavuna na Kalou me sotava na nona parofita na veivakalolomataki erau na sotava ruarua ena imatai ni nodrau veidinadinati. Ena veika e sotavi oqo , e kacivaka na Kalou ni nona imatai ni veidinadinati ena dua na vakacaca rerevaki. Kei na nodra cata na Mesaia o Jisu na nona kawa e vakadeitaka na itukutuku vakaparofisai oqo. O Lia, ka sega ni Daulomani ka digitaka na taganevou e dua na matakau ka parofisaitaki ira na digitaki ni veiyalayalati vou ka, mai na lotu butobuto, a bula ena dua na gauna balavu ka sega ni kila na nona tiko na Kalou Dauveibuli duadua ga. Ia , na nona dau vakaluveni o Lia e parofisaitaka e dua na veiyalayalati ka na vuataka e levu na vua me vakalagilagi kina na Kalou. Ka vakadeitaka na Aisea 54:1, ka kaya: " *Mo reki, o iko na yalewa sa sega ni vakaluveni, o iko o sa sega ni vakaluveni tale! Mo kailavaka vakadomoilevu ka marau, o iko sa sega tale ni dua na nomu rarawa ! Ni ra na levu cake na luvena na yalewa sa vakawati mai vei ira na luvena na yalewa sa vakawati, e kaya o YaHWH* ." Eke e parofisaitaka kina o koya e biu tu, ena vuku i Lia, na veiyalayalati vou, kei koya e vakawati, ena vuku i Rejeli, na veiyalayalati makawa vaka-Iperiu.

Sa yaco o Jekope me Isireli .

Ni sa biuti Lepani me vutuniyau ka vutuniyau, eratou sa qai lesu tale o Jekope kei na nona matavuvale vei Iso na tacina, ka rerevaka na nona cudru dodonu ka veisausaumi. Ena

dua na bogi, a rairai e matana na Kalou, rau qai veivala me yacova na kida ni mataka. Sa qai mai mavoa na nona iqaqalo na Kalou ka tukuna vua ni tekivu oqo ena vakatokai me "Isireli," baleta ni sa basika mai me qaqa ena nona vala kei na Kalou kei na tamata. Ena veika e sotavi oqo, e vinakata na Kalou me vakaraitaka na i yaloyalo ni yalo veivala nei Jekope ena nona sasagataka na vakabauta. Ni vakayacani koya na Kalou me Isireli, e rawata kina na ka e gadreva vakalevu ka vakasaqara: na nona veivakalougatataki mai vua na Kalou. Na veivakalougatataki nei Eparama vei Aisake e a vakayacori kina ena lawatu ni Isireli vakayago ka tara cake vei Jekope ka yaco me Isireli, ena sega ni dede sa na yaco me dua na matanitu rerevaki, ni oti na nodra biubiu mai na nodra vakabobulataki o Ijipita. Na loloma soli wale ni Kalou ni sa vakarautaki Iso, erau sa kunei rau na veitacini ena vakacegu kei na marau.

Na watina e rua kei na nodrau dauveiqaravi yalewa , e kunea o Jekope ni tamadratou e 12 na gonetagane kei na dua ga na goneyalewa. E sega ni vakaluveni ena imatai ni gauna me vakataki Sera kei Repeka, ia e qaravi matakau , e rawata o Rejeli e rua na luvena mai vua na Kalou , o Josefa na ulumatua kei Penijamini na gone duadua. E mate ni vakasucuma tiko na ikarua ni luvena . E parofisaitaka vakakina o koya na icavacava ni veiyalayalati makawa ka na mudu ena kena tauyavutaki na kena vou ka yavutaki ena dra veisorovaki i Jisu Karisito . Ia ena ikarua ni kena vakayagataki, na ituvaki vakayago oqo e parofisaitaka na iotioti ni nodra icavacava na nona digitaki ka ra na vakabulai ena nona veivuke marautaki ni sa lesu tale mai ena nona ituvaki lagilagi vakalou ena Maikeli Jisu Karisito. Na veisau oqo ni ituvaki ni iotioti ni digitaki e parofisaitaki ena veisau ni yaca ni gone ka, vakatokai me " *Ben - O ni* " se "luve ni noqu rarawa" mai vei tina sa voleka ni mate , e vakayacani tale mai vei Jekope , na tama , " *Penijamini* " se "luve ni imatau " (yasana imatau) se luvena tagane kalougata. Me veivakadeitaki, ena Maciu 25:33, ena biuta o Jisu Karisito " *na nona sipi* ***ena ligana imatau*** *kei na me ena ligana imawi* . " Na yaca oqo " *Penijamini* " e digitaka na Kalou, ena vuku ga ni nona inaki vakaparofisai, ka vakakina vei keda, baleta vei Jekope e lailai sara na kena ibalebale ; kei na Kalou, na dauqaravi matakau o Rejeli e sega ni dodonu me vakatokai me " liga *imatau* ." Na veika oqo me baleta na icavacava kei vuravura e vakatorocaketaki ena veivakamacala ni Vakatakila 7 :8.

-

-

Na veivakacaucautaki o Josefa .

Ena itukutuku kei Isireli, na itavi e solia na Kalou vei Josefa ena kauti koya me lewai ira na tacina era , cudru ena nona lewa vakayalo , volitaka koya vei ira na dauveivoli ni Arapea. E Ijipita, na nona dina kei na nona yalodina e vakavuna me taleitaki , ia na watina na nona turaga, ni vinakata me vakacacani koya, ni sa vorati koya , ena kunei koya e valeniveivesu. E kea , vakamacalataka na tadra, na veika e yaco ena kauti koya ki na itutu cecere duadua ena ruku ni fero: imatai ni Vizier. Na veivakacerecerei oqo e yavutaki ena nona isolisoli vakaparofita me vakataki Taniela ni oti o koya. Na isolisoli oqo e taleitaki koya kina o Fero, mani nuitaki koya me qaravi Ijipita. Ena gauna ni dausiga, eratou gole i Ijipita na tuakana o Jekope, qai veiyaloni e kea , o Josefa kei iratou na tacina ca. Erau tomani rau o Jekope kei Penijamini, rau mani vakaitikotiko kina na Iperiu e Ijipita, ena yasayasa o Koseni.

-

-

<u>Na Lako Yani kei Mosese Yalodina .</u>

Vakabobulataki, era na kunea na Iperiu vei Mosese, na gone Iperiu ka kena ibalebale na yacana "vakabulai mai na wai" , ni Naile, susugi ka vakasucumi mai vei Fero yalewa, na dauveivakabulai e vakarautaka na Kalou.

Ni sa qai kaukaua ga na ituvaki ni nodra bobula, e vakamatea o Mosese e dua na kai Ijipita me taqomaka e dua na Iperiu qai dro tani mai Ijipita. Na nona ilakolako e kauti koya ki

Mitiani, Saudi Arabia, na vanua era tiko kina na kawa i Eparama kei na ikarua ni watina, o Ketura, ni oti na mate nei Sera . Ni vakawatitaki Sipora , na luvena yalewa ulumatua o Jecoro na vugona, ni oti e 40 na yabaki, e sotava na Kalou o Mosese ni qarava tiko na nona qelenisipi volekata na Ulunivanua o Orepi. E rairai vua na Dauveibuli ena irairai ni dua na vunikau rarama e kama ia e sega ni kama. E vakatakila vua na nona ituvatuva me baleti Isireli qai talai koya i Ijipita me dusimaka na nodra dro na nona tamata.

Ena gadrevi e tini na kuita me vakasauraratakí Fero me sereki ira na nona bobula talei mera lako galala . Ia sai koya na ikatini ka na taura e dua na bibi vakaparofisai ni imatai ni ituvatuva. Ni sa vakamatea na Kalou na ulumatua kece ni Ijipita, na tamata kei na manumanu. Ka ena siga vata ga , era marautaka kina na Iperiu na imatai ni Lakosivia *ena* nodra itukutuku. Na Lakosivia e parofisaitaka na mate ni Mesaia o Jisu, na " *ulumatua* " kei na " *Lami ni Kalou* " savasava ka sega na kena ca ka cabori me vaka na " *lami* " ka vakamatei ena siga ni nodra biubiu mai Ijipita. Ni oti na isoro i Aisake e kerea na Kalou vei Eparama, na Lakosivia ni Lako Mai Ijipita e ikarua ni kacivaki vakaparofisai ni nona mate na Mesaia (Lumuti) o Jisu, se, ena vosa vakaKirisi , o Jisu na Karisito. Na Lako tani mai Ijipita e a vakayacori ena ika 14 ni [siga] ni imatai ni vula ni yabaki, rauta na ika 15 ni [senitiuri] B.S.K., se rauta ni 2500 na yabaki ni oti na nodrau valavala ca o Ivi kei Atama. Na iwiliwili oqo e vakadeitaka na gauna ni "400 na yabaki" ni " *va na itabatamata* " e solia na Kalou me vakaberaberatakí vei ira na Amoraiti , na lewe ni vanua o Kenani.

Na viavialevu kei na yalo ni talaidredre nei Fero ena yali vata kei na nona mataivalu ena wai ni " Wasa Damudamu ," ka kunea kina na kena ibalebale baleta ni sogoti ira ni oti na kena dolavi me rawa kina vei ira na Iperiu me ra curu ki na vanua o Saudi Arabia , ena mua ni ceva ni vanua o Ijipita . Ni sa dro tani mai Mitiani, sa liutaki ira na nona tamata na Kalou ena tai kadua ni vanua dravuisiga ki na Ulunivanua o Saineai ka na vakaraitaka kina vei ira na nona lawa ni "Vunau e Tini." Ena mata ni Kalou dina duadua ga, sa dua na matanitu vuli o Isireli ena gauna oqo ka dodonu me vakatovolei. Me rawa oqo , e kacivi koya o Mosese ena Ulunivanua o Saineai, qai vesuki koya tu e kea na Kalou me 40 na siga kei na bogi. E solia vua na rua na vatu raraba ni lawa e ceuti ena nona iqaqalo vakalou. Ena nodra keba na tamata Iperiu , na nona sega ni tiko vakabalavu o Mosese e vakayaloqaqataki ira na yalo talaidredre ka vakasauraratakí Eroni ka qai mai vakavuna me ciqoma na kena vakawaicalataki ka buli e dua na " *luve ni bulumakau koula* . " Na ka e sotava duadua ga oqo e vakalekalekataka na nodra itovo vua na Kalou na tamata talaidredre ena veigauna kecega. Na nodra sega ni via vakamalumalumu ina nona lewa e vakavuna mera vinakata mera vakatitiqataka ni bula tiko. Na itotogi vakalevu ni Kalou e sega ni veisautaka e dua na ka. Ni oti na 40 na siga kei na bogi ni veivakatovolei oqo, na nodra rerevaki na tamata qaqa ni Kenani ena vakalewai ira na tamata me ra lako voli ena vanua dravuisiga me 40 na yabaki ka, mai na itabatamata vakatovolei oqo ga, o Josua kei Kelepi erau na rawa ni curu ki na vanua yalataki e solia na Kalou rauta na 2540 mai na ivalavala ca i Atama .

Na tamata liu ena italanoa ni Vakatekivu sai ira na dauqito ena dua na vakatasuasua e tuvanaka na Kalou Dauveibuli. Era dui vakadewataka , ena inaki vakaparofisai se sega , e dua na lesoni , ka vakadeitaka na vakasama oqo ni veivakasarasarataki na yapositolo o Paula ka kaya ena 1 Kor. 4:9 : " *Ni sa vaka vei au ni sa buli keda na Kalou me da iapositolo me da iotioti ni tamata kecega, ka da sa lewai me da mate me vaka e dua na ka, ni da sa caka me da vakaraitaki ki vuravura, vei ira na agilosi, kei ira na tamata* . " » Me tekivu mai na gauna oya, sa vola kina na italai ni Turaga, o Ellen G. White, na nona ivola kilai levu na Great Controvers ka vakatokai "Na Controvers." Na vakasama ni " *vakaraitaka* " e vakadeitaki vakakina, ia ni oti na "kalokalo " ni ivola tabu, sa kena gauna vei keda yadua me da vakayacora na noda dui itavi, ni da kila ni, vakavulici mai na nodra sotava , eda sa biu ena itavi ni vakatotomuria na nodra cakacaka vinaka , ka sega ni vakavotukanataka tale na nodra

cala. Vei keda, me vakataki Taniela (Na Noqu Turaganilewa na Kalou) , na Kalou e tikoga " noda Turaganilewa " , yalololoma, vakaidina, ia " Na Turaganilewa " ka sega ni cakava e dua na ka me baleta e dua.

Na ka e sotava na matanitu Jiu o Isireli e veivakaleqai , ia e sega ni levu cake mai na vakabauta Vakarisito ena noda gauna, e tini ena vukitani raraba. Na tautauvata oqo e sega ni dodonu me kurabuitaki, baleta ni Isireli ni veiyalayalati makawa e dua ga na ka lailai, e dua na ivakaraitaki, ni tamata era vakaitikotiko e vuravura taucoko. Oqori na vuna e lailai kina na vakabauta dina e kea me vaka ena veiyalayalati vou e tara ena iVakabula kei na " *iVakadinadina Yalodina "* o Jisu Karisito.

<u>Mai na iVolatabu raraba .</u>

Na iVolatabu taucoko , e vakarota ka qai vakauqeta na Kalou vei ira na nona dauveiqaravi vakatamata , e kauta mai na lesoni vakaparofisai ; mai na Vakatekivu ki na Vakatakila. Na dauqito e digitaka na Kalou e vakaraitaki vei keda me vaka era sa tu dina ena kedra ituvaki dina. Ia me tara na itukutuku vakaparofisai ena vakaraitaki tawamudu oqo, sa yaco na Kalou Dauveibuli me Dauveivakarautaki ni veika e yaco. Ni oti na nodra biubiu mai Ijipita, sa solia na Kalou vei ira na Isireli na galala ni nona lawa vakalomalagi me 300 na yabaki, na gauna ni "turaganilewa" ka mai cava ena rauta na 2840. Ka ena galala oqo, na lesu tale ki na ivalavala ca, sa vakacolati kina na Kalou me totogitaki ira na nona tamata " vakavitu " o ira e a solia vakaoti vei ira na kai Filisitia, na nodra hereditary edia. Na " vitu na gauna " , e vakatubura cake na "dauveivakabulai". E kaya na iVolatabu ni , ena gauna oqo, " *na tamata kecega e cakava na ka e vinakata* ". Ka sa gadrevi na gauna ni galala taucoko oqo me rawa ni vakatakilai kina na vua e colata na tamata yadua. E tautauvata ga ena noda " *gauna ni icavacava* . " Na tolu na drau na yabaki ni galala oqo e vakatakilakilataki ena nodra lesu tale mai na Iperiu ki na ivalavala ca, e vakatura na Kalou me da vakatauvatana kei na tolu na drau na yabaki ni bula nei Inoki na yalododonu o koya e vakaraitaka vei keda me ivakaraitaki ni nona digitaki *baleta ni tolu na yabaki e lako vata kei koya na Kalou* , ka kaya: " *Sa kauti koya na Kalou* "; vata kei koya, ena nona vakayacora me curu taumada ki na nona tawamudu me vakataki, ni oti o koya, o Mosese kei Ilaija, kei ira na tamata yalosavasava era a vakaturi cake tale ena mate i Jisu, e liu vei ira kece tale na digitaki, oka kina na iapositolo i Jisu Karisito; era na veisautaki kece se vakaturi cake tale ena iotioti ni siga.

Ni oti na gauna ni "turaganilewa", sa yaco mai na gauna ni tui ka eke tale, na Kalou e solia vei rau na nona imatai ni rua na dauqito e dua na itavi vakaparofita ka vakadeitaka na itukutuku ni toso **ni ca ki na** iotioti ni vinaka, oya, mai na bogi, se butobuto, ki na rarama. Oqo na sala erau parofisaitaka kina na tamata e rua oqo, o Saula kei Tevita , na cakacaka raraba ni ituvatuva ni veivakabulai e vakarautaki vei ira na digitaki e vuravura, oya me tukuni na rua na iwasewase se rua na veidinadinati tabu veitaravi. Raica vata kei au ni sa yaco ga me tui o Tevita ena mate nei Tui Saula , me vaka ga na mate ni veiyalayalati tawamudu makawa e vakatara vei Karisito me tauyavutaka na nona veiyalayalati vou , na nona veiliutaki kei na nona veiliutaki tawamudu.

Au sa tukuna oti na ulutaga oqo , ia au vakananuma vei kemuni ni matanitu vakatui e vuravura e sega ni tiko na kena dodonu vakalou baleta ni ra kerea na Iperiu vua na Kalou me dua na nodra tui " me vakataki *ira na veimatanitu tale eso* " e vuravura , " kai lotu butobuto . Me vaka ga na tui ni Kalou e yalomalua, yalomalumalumu, sinai ena cakitaki koya kei na loloma, ka vakayacora me nodra dauveiqaravi na tamata kecega, sa vakakina na tui ni tevoro e dau kaukauwa, viavialevu, dau nanumi koya ga ka beci koya , ka dau gadreva me ra qaravi koya na tamata kecega . Ni mavoa vakatawadodonu ena nona sega ni ciqoma na nona tamata, a vakadonuya na Kalou na nona kerekere ka, ka ni rarawa, a solia vua e dua na tui me vaka na ivakatagedegede ni tevoro kei na nona veika tawadodonu kecega . Tekivu mai na gauna oya,

vei ira na nona tamata o Isireli, **ia o koya duadua ga** , e rawata na matanitu na kena dodonu vakalou .

Na vosa e cavuti se volai e sala ni veisau ena kedrau maliwa e rua na tamata yadua . Na iVolatabu e vosa ni Kalou ena kena ibalebale ni me vakadewataka na nona lesoni vei ira na nona ibulibuli e vuravura, sa kumuna na Kalou na ivakadinadina e vakaroti se vakauqeti vei ira na nona dauveiqaravi; ivakadinadina e vakarautaki, digitaki ka vakailawalawataki mai vua ena veigauna. E sega ni dodonu me da kurabui ni da raica na sega ni uasivi ni lewa dodonu e tauyavutaki e vuravura, baleta ni ra sa musuki tani mai na Kalou, era na rawa ga ni tauyavutaka na tamata na nodra lewa dodonu ena matanivola ni lawa. Ia, e tukuna vei keda na Kalou ena vukui Jisu ni " *na ivola e veivakamatei ia na yalo e solia na bula,* " na ivola oqo . Na ivolanikalou tabu ni iVolatabu e rawa ni " *ivakadinadina* " ga me vaka e vakaraitaka na Vkta. 11 :3, ia e sega ni dua na kena ituvaki "dauveilewai." Ena nona kila ni matanivola ni lawa e sega ni rawa ni vakatauca e dua na lewa dodonu, e vakaraitaka kina na Kalou e dua na ka dina e vakatau duadua ga ena itovo vakalou ni nona tamata. O koya duadua ga e rawa ni tauca na lewa dodonu, ni nona rawa ni dikeva na vakasama vuni ni nodra vakasama na nona ibulibuli e rawa kina vua me kila na nodra inaki o ira e lewai ira, na veika e vuni qai sega ni kilai vei ira na vo ni ibulibuli. E vakarautaka gona na iVolatabu na yavu ni ivakadinadina e vakayagataki ena veilewai. Ena loma ni " *udolu na yabaki* " ni veilewai vakalomalagi, era na rawata kina na tamata yalosavasava digitaki na nodra inaki na yalo era lewai tiko. Ni tiko vata kei Jisu Karisito, era na rawa kina ni tauca e dua na lewa uasivi, e gadrevi me vaka ni iotioti ni lewa e vakadeitaka na balavu ni gauna ni rarawa e sotavi ena ikarua ni mate. Na kila oqo ni nona veivakauqeti dina na tamata cala e rawa kina vei keda me da kila vakavinaka cake na nona yalololoma na Kalou vei Keni , na imatai ni daulaba vakavuravura. Me vaka na ivakadinadina duadua ga e vakaraitaki ena ivola ena iVolatabu, a vakavuna o Keni na vuvu ena nona digitaka na Kalou me vakalougatataka na isoro i Epeli ka beca na isoro i Keni , ka sega ni kila o koya e muri na vu ni duidui oqo, ka vakayalo ka se bera tikoga ni kilai . Oqori na kena ivakarau, na bula e caka mai na sega ni wili rawa na parameters kei na ituvaki ka rawa duadua ga vua na Kalou me kila ka lewa ena nona kila taucoko na veika dina. E tukuni oqori, na iVolatabu e se tu ga vei ira na tamata na ivola duadua ga e vakaraitaka ena matanivola na yavu ni lawa e lewa na nodra ivalavala, ni waraka tiko na nodra vakasama vuni me vakatakilai vei ira na tamata yalosavasava digitaki mai lomalagi . Ia oqo na itavi ni ivola me vakalewa se vakalewa na cakacaka. Oqo na vuna, ena nona Apokalipisi, e vakananuma kina o Jisu vei ira na tamata na bibi ni nodra " *"cakacaka* " ka sega soti ni dau vosa me baleta na nodra vakabauta. Ena Jemesa 2:17 , e nanuma lesu kina na yapositolo o Jemesa ni " *kevaka e sega na cakacaka sa mate na vakabauta* ," me vakadeitaka kina na vakasama oqo, e vosa ga kina o Jisu me baleta na " *cakacaka,* " vinaka se ca, e vakatubura na vakabauta. Ka me vakatuburi ena vakabauta, na cakacaka oqo e vakatabakidua ga vei ira e vakavuvulitaka na iVolatabu me lawa vakalou. Na cakacaka vinaka e vakamareqeta na Lotu Katolika e sega ni vakasamataki, baleta ni cakacaka ni itovo vakatamata kei na veivakauqeti.

Ena iotioti ni gauna, na iVolatabu e beci vakadua ka vakaraitaka na isoqosoqo ni tamata e dua na itukutuku vuni, lasu, ka vakavuravura. Sa qai yaco kina na vosa " *dina* " ka vakatakilakilataka na iVolatabu Tabu, na vosa ni Kalou bula , ka vakalevu cake, na kena cakacaka raraba ni vuravura raraba, e taura na kena bibi taucoko. Baleta na beci ni " *dina* " duatani oqo e liutaka na kawatamata me tara cake ena lasu ena veivanua kece sara ni veimaliwai , veivakacacani, lotu , vakapolitiki se vakailavo .

Na itukutuku oqo e volai tiko ena Siga ni Vakacecegu ni Okosita 14, 2021, ni mataka, Okosita 15 , ena veisoqoni lelevu , o ira na vakacacani era vakacalai mai na lotu lasu era na vakarokorokotaka na mystification vakasetani rawaka duadua ni nona cakacaka: mai na nona vakayagataka na " *gata* " ni *Meri* " na nona iyaloyalo ena " . Na kena dina e sa sega ni goneyalewa, ni oti o Jisu, sa qai vakasucuma na luvena tagane kei na luvena yalewa; taci kei

na ganei Jisu. Ia na lasu e mate kaukauwa ka vorata na veibeitaki vakaivolatabu vinaka duadua sara mada ga. Na cava e bibi kina, ni oti na Okosita oqo 15 , ena vo tiko me baleta na cudru oqo , ena kena levu duadua, e walu ga na soqo me vakacudruya na Kalou ka vakatubura na nona cudru dodonu ka na lutu ki na uludra na cala . Me da raica ni ena rairai oqo, era digitaki kina na gone me ra vakadeitaka na raivotu ni "goneyalewa." Era sega beka ni cala me vaka e tukuni qai tukuni? Era sucu ivalavala ca, e cala na kena tukuni vei ira na sega ni cala, ia eda sega ni rawa ni veibeitaki kece oqori ni veivakacacani. Na raivotu era ciqoma na gone oqo e dina sara, ia na tevoro talega e dua na yalo talaidredre dina sara ka vakatabuya o Jisu Karisito e vuqa na nona vosa vua me vakaroti ira na nona dauveiqaravi me baleti koya . Na itukutuku makawa e vakadinadinataka na nona kaukauwa ni veivakacalai veivakacalai ka yaco kina na " *ikarua ni mate* " na nona veivakacalai ka veivakacalai na vakacacani. Na sokalou vua na tevoro ena vuku ni lotu vakapopi kei na lotu Katolika vaka-Roma e vakacacana na Kalou, ena tikina oqo mai na Vakatakila 13:4: " ***Era sa sokalou vua na gata levu, ni sa solia vua na manumanu na lewa*** *; era sa sokalou vua na manumanu, ka kaya: O cei sa vaka na manumanu, ka o cei sa rawa me veivala kei koya* ena gauna oqo ? *sokalouÂ* » ni Â« *manumanuÂ* » ka vakasauraratataki ira ka vakacacani ira na tamata yalosavasava dina ka digitaki mai vei Jisu Karisito ni , ena dua na gauna ni vosota e vakatauca vua na ituvaki, na sokalou oqo e vakabalavutaki ena sala veivakacalai ni veivakaraitaki ni Â«goneyalewaÂ» vakatevoro e dua *na* » ; me sosomitaka na " *gata* " ni oti na nona vakacalai koya na " *yalewa* " e vakacalai watina na " *gata* " . E tautauvata tikoga na ivakavuvuli ka se yaga tikoga vakakina.

<u>Gauna ni iotioti ni digidigi .</u>

Na vulici ni ivakatakila vakalou oqo e tini ena kena dikevi na iVola ni Vakatekivu, ka vakatakila vei keda se o cei na Kalou ena veitiki kece ni nona itovo. Eda sa qai raica walega oqo na nona gugumatua ena nona kerea na talairawarawa mai vei ira na nona ibulibuli ena nona vakatovolei Eparama ena dua na veivakatovolei vakasakiti ni vakabauta ni sa voleka ni yabaki duanadrau; na gagadre vakalou oqo sa sega kina ni gadrevi me vakaraitaki.

Ena gauna ni iotioti ni digidigi e vakatura na Kalou me tekivu mai na vulaitubutubu ni 1843 , ka gadrevi vakadodonu cake mai na ika 22 ni Okotova, 1844 , na kena maroroi na Siga ni Vakacecegu e gadrevi mai vua na Kalou me ivakadinadina ni loloma era vakasuka vua na nona tamata yalosavasava digitaki dina. Na ituvaki vakayalo raraba e vakaraitaka vakakina ena ivakarau ni dua ga na taro ka vakatabakidua vei ira kece na lewe ni veisoqosoqo vakalotu , Vakarisito , vakatabakidua.

<u>Na taro e vakamatea se vakavuna mo bula tawamudu .</u>

E soli beka vua e dua na empara, tui, se pope na kaukaua qai vakadonui me veisautaka na vosa e tukuna qai vola na Kalou, se ena ruku ni nona veivakaroti me vaka e cakava o Mosese?

Ni sa raica oti na ka kecega, na taro oqo sara mada ga, a solia taumada o Jisu na nona isaunitaro , ka kaya ena Maciu 5:17-18: " *Dou kakua ni nanuma ni'u sa lako mai me'u bokoca na lawa se na parofita. Au sa sega ni lako mai me'u bokoca ia me'u vakayacora ga. Ni'u sa kaya vakaidina vei kemudou, me yacova ni sa oti na lomalagi kei vuravura,* ***ena sega ni dua na sala se dua na tikina lailai mai na lawa kecega ena lako tani*** *."* » Na Jisu vata ga oqo e kacivaka talega ni nona vosa e a tukuna ena lewai keda , ena Joni 1 2:47 ki na 49: " *Kevaka e dua sa rogoca na noqu vosa ka sega ni muria, au sa sega ni lewai koya. Ni'u sa sega ni lako mai me'u lewai vuravura, ia me'u vakabulai vuravura. O koya sa cata vei au, ka sa sega ni ciqoma na noqu vosa* ***, sa lewai au; ena*** lewai ***koya ena iotioti ni siga*** .

Oqo na nona kila na Kalou na Nona lawa. Ia o Tani. 7:25 e vakaraitaka ni **inaki me** " ***veisau*** " e dodonu me basika ena gauna vakarisito , ka kaya me baleta na Popi ni lotu Katolika vaka-Roma: " *Ena vosataka na vosa me saqati Koya sa Cecere Sara, ka na vakamalumalumutaki ira na tamata yalosavasava i Koya sa Cecere Sara,* ***ka na nanuma me veisautaka na gauna kei na lawa*** *; ka na soli vei ira na tamata yalosavasava na nona gauna ki na dua, kei na gauna me baleta."* » E dua na cudru ka na mudu ka na kila o koya me totogitaki vakadodonu me vaka na tikina e 26 ka tarava: « *Ena qai yaco mai na lewa, ka ra na kauta tani na nona lewa, ka na vakarusai ka vakarusai me tawamudu. » Na* « *gauna » se* yabaki vakaparofisai oqo e kacivaka na nona veiliutaki veivakacacani e vakayacori ena loma ni 1260 na yabaki, mai na 538 me yacova na 1798.

Na " ***veilewai*** " oqo e vakayacori ena vica na iwasewase.

Na imatai ni iwasewase e vakavakarau; sa ikoya na cakacaka ni kena wasei **ka** vakatabui na vakabauta " Karisito " ka tauyavutaka na Kalou me tekivu mai na vulaitubutubu ni 1843. Na lotu Karisito e **tawasei mai** na lotu Katolika kei na lotu Tawase. Ena Vakatakila, na iwasewase oqo e baleta na veigauna " *Sariti, Filatelifia, kei Leotisea* " ena Vakatakila 3 :1-7-14.

Na ikarua ni iwasewase e vakayacori: " *ena kau tani na nona lewa* ." Oqo na lesu tale mai lagilagi i Jisu Karisito, ka namaki ena vulaitubutubu ni 2030. Era curu ki na tawamudu na lotu Karisito digitaki ka **ra tawasei mai vei** ira na dauvakacaca sega ni kilikili ni lotu Katolika , lotu Tawase , kei na lotu Karisito era sa mate tiko e vuravura. Na cakacaka e yaco ena icavacava ni gauna ni "Leotisea ″ ni Vakatakila 3:14.

Na ikatolu ni iwasewase sai koya na nodra lewai na mate era sa lutu, ka ra vakayacora na digitaki era sa curu ki na matanitu vakalomalagi ni Kalou. Na vakacacani era sa yaco me ra turaganilewa ka duidui **,** na bula ni tamata yadua ni vukitani e lewai ka dua na iotioti ni itotogi e veiganiti kei na nodra cala e vakaraitaki. Na veitikina oqo e vakadeitaka na balavu ni gauna ni " *veivakararawataki* " ka na vakavuna na cakacaka ni nodra " *ikarua ni mate* ". Ena Vakatakila, na ulutaga oqo e ulutaga ni Vakatakila 4 ; 11: 18 kei na 20:4; oqo mai vei Tani. 7:9-10 .

Kena ikava, ena icavacava ni ikavitu ni mileniumi, na Siga ni Vakacecegu levu me baleta na Kalou kei ira na Nona digitaki vei Karisito, sa yaco mai kina na iwasewase ni veivakadodonutaki ni veilewai e vakatauca o Karisito kei ira na Nona digitaki. Ena vuravura ni ivalavala ca era sa vakaturi cake kina, era sa vakarusai na vukitani era sa cudruvi, " *tawamudu* ," ena " *bukawaqa ni ikarua ni mate* . " Ena Vakatakila, na lewa vakaitamera oqo se " iotioti ni lewa " sa ikoya na ulutaga ni Vakatakila 20:11-15.

Ena gauna ni iotioti ni digidigi, e rua na vakasama vakalotu sega ni veivakaduavatataki erau sa tawasei vakaidina **,** baleta ni rau sa rui veibasai sara. Era rogoca na domona o ira na digitaki i Karisito ka ra veisautaki ira ki na gagadre ni gauna e vosa kina vei ira ka kacivi ira. Ena itutu kadua era sa tiko kina na lotu Vakarisito era muria na itovo vakalotu sa tauyavutaki tu mai ena veisenitiuri me vaka ni dina e dua na taro ni gauna ka sega ni vuku , vakasama kei na ivakadinadina . Era sega ni kila na tamata oqo na cava na " *veiyalayalati vou* " e kacivaka na parofita o Jeremaia ena Jeremaia. 31 :31-34 e vakatakarakarataka : " *Raica, sa lako mai na siga, sa kaya o YaHweh, au na cakava kina e dua na veiyalayalati vou kei na mataqali i Isireli kei na mataqali i Juta , ka sega ni vaka na veiyalayalati au a cakava kei ira na nodra qase ena siga au a taura kina na ligadra me'u kauti ira tani mai na vanua o Ijipita, ka'u a veiyalayalati kina kei ira. e kaya o Yahweh. Ia oqo na veiyalayalati au na cakava kei na mataqali i Isireli ni oti na veisiga oya, e kaya o Yahweh : Au na biuta na Noqu lawa* ***e lomadra ka vola e lomadra , ka'u*** *na nodra Kalou, ka ra na Noqu tamata era na sega ni veivakavulici vakataki ira, se me ra tacidra yadua, ka kaya , Yahweh ! Ni ra na* kilai *Au kecega, mai vei ira na lailai duadua vei ira,' sa kaya na Turaga,* Ni'u na ***vosoti ira na nodra***

caka cala ka sega ni ***nanuma tale na nodra ivalavala*** ca . na loloma ni nona lawa tabu, e dua na ka e sega ni rawata na ivakarau ni veiyalayalati makawa me rawata? Na isau ni taro oqo, kei na duidui duadua ga ni veiyalayalati e rua, e lako mai ena ruku ni yasa ni vakaraitaki ni loloma vakalou e vakayacori ena mate veisorovaki ni nona isosomi o Jisu Karisito ka a vakayagotaki koya ka vakatakilai mai kina . Ia oqo na mate i Jisu e sega ni lako mai me vakaotia na talairawarawa ia e kena veibasai, e solia vei ira na digitaki na vuna me ra vakaraitaka kina na nodra talairawarawa vakalevu cake vua na Kalou e rawa ni loloma vakalevu sara. Ia ni sa rawata na loma ni tamata, sa rawati kina na inaki e vakasaqara tiko na Kalou; e rawata e dua na digitaki e ganita ka kilikili me wasea na nona tawamudu.

Na iotioti ni itukutuku sa vakaraitaka vei iko na Kalou ena ivola oqo sai koya na ulutaga ni **veibiu** . Oqo na tikina bibi e vakavuna na duidui kece ena kedra maliwa na digitaki kei na kacivi. Ena nona itovo tudei, e sega ni taleitaka na tamata me vakaleqai ena nona itovo kei na nona vakasamataka na veika. Ia, na veivakacacani oqo e vakayacori me gadrevi baleta, ni sa matau tu ena lasu sa tauyavutaki, me yaco me Nona digitaki, na tamata e dodonu me musuki tani ka vakasesei me veisautaka na ka dina e vakaraitaka vua na Kalou. Sa qai **gadrevi kina na veibiu mai vei ira oqori kei ira e sega ni vakadonuya na Kalou** . Na tamata digitaki e dodonu me vakaraitaka na nona rawa ni vakataroga vakadodonu na nona vakasama, nona itovo, kei na nona veiwekani vakayago kei ira na tamata ka na sega vakadua ni bula tawamudu na nodra icavacava.

Vei ira na digitaki, na vakaliuci vakalotu e vakadodonu; na inaki me buli e dua na veiwekani kaukaua kei na Kalou Dauveibuli, kevaka mada ga e kena ibalebale me vakacacani na veimaliwai vakatamata. Vei ira na lutu, na lotu e vakadodonu; era vakaliuca na veiwekani e tauyavutaki kei ira na tamata tale e so, kevaka mada ga e kena ibalebale mera vakawalena na Kalou.

<u>Na Lotu ni Kavitu: E dua na Veitawasei, e dua na Yaca, e dua na iTukutuku Makawa</u>

Na iotioti ni digitaki ni vakabauta Vakarisito era sa soqoni vakayalo me ra tauyavutaka na Isireli mai na " *12 na mataqali* " ni Vakatakila 7. Na nodra digitaki e vakayacori ena dua na veitaravi ni veivakatovolei ni vakabauta ka yavutaki ena taleitaki e vakaraitaki ena vosa ni parofisai ka kacivaka ena Tani. 8:14 na siga ni 1843 . E a me vakatakilakilataka na Kalou na kena tekivutaki tale na lotu Vakarisito , me yacova na gauna oya e vakatakarakarataki ena vakabauta vaka-Katolika mai na 538 kei na vakabauta ni lotu Tawase mai na gauna ni Veivakalesuimai mai na 1170. Na tikina ni Dan.8 :14 a vakadewataki me kacivaka na lesu tale mai lagilagi i Karisito , na nona lako mai ka vakavuna na nona " ka a soli vei ira na veika e sotavi kei ira na kena dau muri ena maliwa ni 1843 kei na 1844 . Ena kena irairai, na itukutuku oqo e sega ni vosa me baleta na Siga ni Vakacecegu, ia ena kena irairai ga , baleta na lesu tale mai nei Karisito ena vakatakilakilataka na curu ki na ikavitu ni mileniumi, oya na Siga ni Vakacecegu levu e parofisaitaki, ena veimacawa , ena Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga: na nodra Siga Vakarauwai na Jiu. Ni ra sega ni kauwaitaka na veiwekani oqo, era sa qai kunea ga na imatai ni Lotu Kavitu na bibi e solia na Kalou ki na Siga ni Vakacecegu ni oti na gauna ni veivakatovolei oqo. Ka ni ra sa kila vinaka, era sa vakavulica vakaukauwa na painia na dina ni Siga ni Vakacecegu ka vakananumi ena yaca ni lotu ka tauyavutaki, "ni ikavitu ni siga." Ia ni toso na gauna, era sa sega tale ni solia na Siga ni Vakacecegu na itaukei ni cakacaka me vaka e solia vua na Kalou, ena nodra semati na kena rokovi ki na gauna ni lesu mai i Jisu Karisito ka sega ni semati ki na tikinisiga 1843 ka vakaraitaka na parofisai i Taniela. Na kena vakadaroi e dua na gagadre vakalou bibi vakaoqo e dua na cala ka kena itinitini, ena 1994, na nona sega ni ciqoma na Kalou na isoqosoqo kei ira na lewena, ka a soli ira ki na keba ni vukitani sa vakalewai tu mai vua me tekivu mai na 1843. ciqoma **na**

veitawasei ni veiwekani vakatamata . Na sega ni loloma ki na dina vakalou ka vakakina na Kalou vakataki koya e sa veiletitaki tiko, ka oqo na iotioti ni lesoni ena itukutuku ni vakabauta Vakarisito ka rawa niu vakamacalataka vei kemuni , me vakavulici kemuni ka vakaroti kemuni, ena yaca ni Kalou Kaukauwa , YaHweh-Michael-Jisu Karisito.

Kena itinitini, se tikoga ena ulutaga vata ga oqo, baleta ni sauma vei au na isau ni dua na veibiu vakayalo mosimosi, au vakananuma vei kemuni na tikina oqo mai vei Maciu. 10:37 kei na , baleta ni veitikina e liu e vakamacalataka vakamatata na itovo ni veivakaduiduitaki ni vakabauta vakarisito dina, au sa cavuta kece mai na tikina e 34 ki na tikina e 38:

" *Dou kakua ni nanuma ni'u sa lako mai me'u kauta mai na veisaututaki ki vuravura . Au sa sega ni lako mai me'u kauta mai na veisaututaki, ia na iseleiwau . Ni'u sa lako mai me'u vakaduiduitaka na tamata me veivala kei tamana, kei na luvena yalewa me veivala kei tinana, kei na vugona yalewa kei na* ***vugona*** *.* ***me*** *, ia ko koya* sa lomana vakalevu cake na ***luvena tagane se yalewa mai vei au sa sega ni yaga*** *vei au* . e vakadinadinataka ni lomana vakalevu cake na Kalou mai na luvena vakayago. Ka ena nona vakananuma vua e dua na tacida lotu Kavitu na nona itavi, ena nona cavuta vua na tikina oqo, sa veibiu kina na neirau sala ka'u sa ciqoma e dua na veivakalougatataki vakatabakidua mai vua na Kalou. Au a qai qaravi mai vua na "taciqu" oqo me vaka e dua na dauvakacaca ka tekivu mai na veika e sotavi oqo, sa muria o koya na sala makawa ni lotu Vakarisito. O koya a vakavulici au ena lotu Karisito kei na yaga ni kana kakana draudrau a qai mate e muri ena mate na Alseimer, niu se bulabula vinaka tiko ga , au bula tiko qai gugumatua ena veiqaravi vua na noqu Kalou, au sa yabaki 77, au sega ni dau vakayagataka na vuniwai se wainimate . E nona na Kalou na Dauveibuli kei na nona ivakasala talei na lagilagi kece. E dina sara!

Me vakalekalekataki **na itukutuku ni lotu Adventist,** e dodonu me da nanuma tiko na veika oqo. Ena ruku ni yaca oqo "Karisito" , na Kalou e vakasoqoni ira na nona iotioti ni tamata yalosavasava ni oti e dua na veiliutaki balavu ni vakabauta Katolika ka vakalawataka , **vakalotu** , na Sigatabu tauyavutaki ena ruku ni kena yaca butobuto "siga ni matanisiga sega ni qaqa" mai vei Konisitatini I [ena] ika 7 ni Maji, 321. vakaivotavota ena Sigatabu Vakarisito. Era sa qai digitaki kina na Kalou ena nodra itovo ni ra sa marautaka na nona lesu tale mai o Jisu Karisito ka sa kacivaki veitaravi vei ira me baleta na vulaitubutubu ni 1843 kei na ika 22 ni Okotova, 1844. Sa qai oti ga na nodra digitaki oqo, sa qai vakaraitaki vei ira na rarama ni Siga ni Vakacecegu. Qai, na nodra vakadewataka na parofisai i Taniela kei na Vakatakila e tiko kina na cala lelevu au vakadodonutaka ena cakacaka oqo . Ni ra sega ni kila na Siga ni Vakacecegu, era a tara na painia na vakasama ni ka e vakatokai na "vakadidike" ni veilewai , ka ra sega vakadua ni rawa ni vakataroga, ni oti mada ga na rarama ena Siga ni Vakacecegu e soli vei ira. Vei ira era sega ni kila, au vakananuma vei kemuni ni me vaka na vakasama oqo, me tekivu mai na 1843, ka qai 1844, mai lomalagi sa vakadikeva tiko o Jisu na ivola ni ivakadinadina me digitaki ira na nona iotioti ni digitaki era na vakabulai. Ia na kena kilai vakamatata na ivalavala ca ena Sigatabu e solia e dua na ibalebale dodonu ki na itukutuku nei Tani. 8:14, ena kena vakadewataki cala mada ga ni " ***vakasavasavataki ni vanua tabu*** ." Ka sa vakavuna na vakadewa cala oqo na veileti e sega ni wali rawa , baleta na vosa oqo e baleta taumada na kena vakayacori ena mate veisorovaki i Jisu Karisito me vaka na Ipe. 9:23 : " Sa dodonu kina me ***vakasavasavataki*** *na veika vakalomalagi e na veika oqo, me* ***vakasavasavataki kina na veika vakalomalagi*** *e nai soro vinaka cake mai vei ira oqo . " Ni sa sega ni curu na Karisito ki na* ***vale ni soro*** *sa caka e na liga, me vakatotomuria na Kalou dina, ia me curu ga vua na Kalou. . "* O koya gona, na ka kecega e dodonu me vakasavasavataki mai lomalagi sa vakasavasavataki ena mate i Jisu Karisito: na lewa ni vakadidike sa sega kina ni dua na kena ibalebale vakaibalebale.Ni oti na mate kei na tucaketale i Jisu, e sega ni dua na ivalavala ca se tamata ivalavala ca e curu ki lomalagi me vakadukadukalitaka tale. , baleta ni a vakasavasavataka o Jisu na nona vanua vakalomalagi ena nona vakasavi Setani kei ira na nona agilosi ki vuravura , me vaka na Vkta. 12:7-12 ka

vakabibi na tikina e 9: " *A sa biu tani na gata levu, na gata makawa, ka vakatokai na Tevoro kei Setani, o koya sa vakacalai ira kecega* ***na*** *agilosi era sa vakasavi ira tani;* "

Na ikarua ni cala ni lotu Adventist vakamatanitu e lako talega mai na lecaika taumada ni itavi ni Siga ni Vakacecegu ka sa qai bibi sara e muri sara. Era sa vakadeitaka cala na lotu Karisito na nodra vakasama ki na gauna ni iotioti, na iotioti, ni veivakatovolei ni vakabauta ka na vakaibalebaletaki ira ga era na se bula tiko ena gauna ni lesu dina mai i Jisu Karisito. In particular , era nanuma cala ni Sigatabu ena yaco me " *na ivakatakilakila ni manumanu* " ena auwa ga ni iotioti ni veivakatovolei oqo , ka oqo na ka e vakamacalataka na vakasaqarai ni veitokani kei ira na dauvakatovotovotaka na Sigatabu e cudruvi mai vua na Kalou, ena kena dina, mai na kena itekitekivu. Na ivakadinadina au solia oqo sai koya na kena tiko na "vitu na davui" ni Vakatakila 8, 9 kei na 11, na imatai ni ono e vakasalataki ira ni oti na 321, ena gauna taucoko ni lotu Vakarisito, na tamata ena nodra vakayacora na ivalavala ca ni Sigatabu e cudruvi ira na Kalou. Na ka e sa vakaraitaka oti o Dan.8:12 ena nona kaya: " *Sa soli yani na mataivalu vata kei na ~~isoro~~ ni veisiga* ***ena vuku ni ivalavala ca*** *; na ileu sa biuta sobu na dina ki na qele, ka rawaka ena ka sa cakava. " Na* " ***ivalavala ca*** " oqo sa dau vakayacori tu ena Sigatabu, ka sa vakadewataki vakamatanitu mai vei Constantine I na lotu dodonu1 [me] tekivu mai na 1999. 538 , " ***na ivakatakilakila ni manumanu*** " e cavuti ena Vkta.13:15; 14:9-11; 16:2. Ena 1995, ni oti na nodra vakaraitaka na nodra sega ni ciqoma na rarama vakaparofisai au a vakatura ena maliwa ni 1982 kei na 1991 , era a cakava na lotu Adventist vakamatanitu na cala levu ni nodra veidinadinati kei ira na meca ni Kalou era sa vakaraitaki ka vakatakilai mai. Na ivakaraitaki ni vuqa na veivakacacani e a vakayacora na Kalou vei Isireli makawa ena vuku ni nona veiwekani kei Ijipita, e dua na iyaloyalo vakatakarakara ni ivalavala ca vakatautauvata, e, ena ivalavala oqo, e sega ni kauwaitaki vakadua; ka vakavuna me levu cake sara na cala ni lotu Kavitu.

Na kena dina, ni ra sa kila na itavi ni Siga ni Vakacecegu kei na kena bibi e solia vua me vaka ni Kalou Dauveibuli, e dodonu me ra sa kila vakamatata na tamata lotu Adventist na nodra meca vakalotu ka qarauni ira mai na dua na veiwekani vakaveitacini kei ira. Baleta, na Siga ni Vakacecegu ni Vakarauwai **ni sa** " *ivakatakilakila ni Kalou bula* " ni Vkta. 7:2 , oya , na ivakatakilakila vakatui ni Kalou Dauveibuli, na nona meca, **na Sigatabu** , e rawa walega me " *ivakatakilakila ni manumanu* " ni Vkta. 13:15 .

Au via vakaraitaka eke ni veika e vakavuna na lutu ni lotu Vakarisito vakamatanitu e vuqa, ia na kena levu ka bibi duadua e baleta na kena sega ni ciqomi na veivakararamataki ka kau mai ki na vakadewa dina ni Taniela 8:14 kei na veibeci e vakaraitaki ki na ivakamacala vou sara ni Taniela 12 ka kena lesoni na kena vakararamataki na lotu Vakarisito cecere [ena] . Sa qai yaco mai na cala ni nodra sega ni biuta na nodra inuinui ena nona lesu tale mai o Jisu Karisito ka kacivaki me baleta na 1994; me vaka era a cakava na painia ni cakacaka ena 1843 kei na 1844.

Na veilewai levu ni Kalou .

Ni sa oti na nona bulia na vuravura kei na lomalagi, ena ikaono ni siga sa qai tauyavutaka kina na tamata e vuravura na Kalou. Ka sa baleta na nodra itovo talaidredre na tamata, ka vakakina na ivalavala ca, ena vakamalumalumutaki koya kina na Kalou, ena loma ni kena itukutuku ni vitu na udolu na yabaki , ki na nona veilewai e vuqa . Ena veilewai yadua oqo, e dau yaco na veisau ka laurai ena dua na ivakarau matata ka laurai. Na veivakasiviataki e muria na tamata e gadrevi kina na veivakatorocaketaki vakalou oqo ka kena inaki me biu lesu tale ki na sala ni dina e vakadonuya na nona lewa cecere.

Na veilewai ni veiyalayalati makawa .

iMatai ni Veilewai: E lewa na Kalou na ivalavala ca erau a cakava o Ivi kei Atama, ka rau sa cudruvi ka vakasavi tani mai na " *Were ko Iteni* " .

iKarua ni Lewa: E vakarusa na Kalou na kawatamata talaidredre ena wai ni " waluvu " e vuravura raraba .

iKatolu ni Veilewai: Na Kalou **e wasei ira na tamata ena veimataqali vosa** ni oti na nodra vakaduria na " *Vale Cecere mai Pepeli* " .

iKa 4 ni Veilewai: E veiyalayalati na Kalou kei Eparama **ka qai yaco me Eparama. Ena gauna oqo, sa vakarusa kina na Kalou o Sotoma** kei Komora , **na** koro e dau vakayacori kina na ivalavala ca vakasivia ; na " *kila ka* " vakasisila ka vakasisila .

5th Judgment: Na Kalou e vakabulai Isireli mai na veivakabobulataki mai Ijipita , e yaco o Isireli me dua na matanitu galala ka tu vakataki koya ka vakaraitaka kina na Kalou na nona lawa .

6th Judgment : Ena loma ni 300 na yabaki, ena ruku ni nona veidusimaki kei na nodra cakacaka e 7 na turaganilewa veivakagalalataki, e vakabulai Isireli na Kalou era ravuti Isireli mai vei ira na kena meca ena vuku ni ivalavala ca .

7th Judgment: Ena nodra kerekere na tamata , kei na nodra cudruvi , sa sosomitaki na Kalou mai vei ira na tui vakavuravura kei na nodra matavuvale balavu (Tui Juta kei na tui Isireli).

iKa 8 ni Veilewai: Era kau tani o Isireli i Papiloni .

iKa 9 ni Veilewai: Sa Beca o Isireli na "Mesaia" Vakalou o Jisu – Sa mai cava na Veiyalayalati Makawa. Na Veiyalayalati Vou e Tekivu ena Yavu ni iVunau Taucoko .

iKa10 ni Lewa: Era vakarusa na matanitu o Isireli na kai Roma ena 70.

Na veilewai ni veiyalayalati vou .

Era sa vakatokai ena Vakatakila me ra " *vitu na davui* ."

1st lewa: Na veivakacacani ni veimatanitu tani ni oti na 321 ena maliwa ni 395 kei na 538.

iKarua ni lewa: Tauyavutaki na matanitu vakalotu kaukauwa ni pope ena 538.

ika 3 ni lewa: na iValu ni Lotu : era sa vakaduiduitaki ira na lotu Katolika kei ira na lotu Tawase era veisautaka na nodra bula ka sega ni vakadonuya na Kalou: " *na dauveivakaisini* " ni Tani. 11:34.

iKa4 ni Veilewai: Na vakabauta ni sega ni Kalou e Varanise e vakarusa na matanitu vakatui qai vakaotia na veiliutaki vakasaurara ni lotu Katolika vakaRoma .

iKalima ni lewa: 1843-1844 kei na 1994 .

– Na kena itekitekivu: Na lawa i Tani. 8:14 sa mai vakayagataki – e gadrevi kina na kena vakacavari na cakacaka e vakayacora na Veivakalesuimai me tekivu mai vei Pita Waldo, na ivakaraitaki uasivi, me tekivu mai na 1170. Sa lutu na vakabauta ni lotu Tawase ka sucu ena qaqa na lotu Vakarisito: Na ivalavala vakalotu ni Sigatabu vaka-Roma e cudruvi kei na kena ni Sigatabu ni Vakarauwai e gadrevi me valavala ca vei Jisu na Kalou ka,3 . sa vakacavari ka oti kina na veisau.

- Na itinitini: " *vomi* " mai vei Jisu, a mate vakamatanitu ena 1994 , me salavata kei na itukutuku e vakau yani ki na " *Leotisea* ". E tekivu na lewa ni Kalou ena nona vakatovolei vakaca sara na vakabauta vakaparofita ena nona vale. Ni sega ni vakadonui, o koya e digitaki taumada e lewena na nodra keba na vukitani lotu Katolika kei na lotu Tawase .

ika 6 ni veilewai: Na " ika 6 *ni davui* " e vakayacori ena ivakarau ni ikatolu ni ivalu levu, na gauna oqo niukilia, e vakamacalataki ena Tani. 11:40-45. Era tuvanaka na bula na *iotioti ni* matanitu raraba ka vakayacora na vakacegu ni imatai ni siga me dodonu ena lawa. Na kena itinitini, na vakacegu ni ikavitu ni siga ni Siga ni Vakacecegu, na Vakarauwai, e vakatabui, taumada e vakatabui ena ruku ni veivakadonui ni bula raraba , ka qai totogitaki ena mate ena dua na lawa vou.

iKa 7 ni Veilewai: E liutaka na gauna ni vitu na iotioti ni veivakacacani e vakamacalataki ena Vakatakila 16, ena vulaitubutubu ni 2030, na lesu tale mai lagilagi i Karisito e sa mai [cava] kina na tiko ni veivakatorocaketaki vakatamata e vuravura. Sa vakarusai na kawatamata. O Setani duadua ga ena tiko vakavesu ena vuravura lala, na "buca" ni Vkta. 20 , me " *dua na udolu na yabaki* . "

iKa8 ni Veilewai: Ni sa kauti ira cake [ki] lomalagi o Jisu Karisito, era sa qai lewai ira na mate ca na nona digitaki. Oqo na lewa e cavuti ena Vkta .

iKa 9 ni Veilewai: Na iOtioti ni Veilewai; era sa vakaturi cake tale na mate ca me ra sotava na ivakarau ni " *ikarua ni mate* " ena vuku ni " *drano bukawaqa* " ka ubia na vuravura ka kania vata kei ira na ivakatakilakila [kece] ni cakacaka ena vuku ni ivalavala ca.

iKa 10 ni Veilewai: Na vuravura kei na lomalagi sa vakadukadukalitaki sa vakavoui ka vakalagilagi. Kidavaki ira na digitaki [ki] na matanitu tawamudu vou ni Kalou!

Divin de A a Z , de Aleph a Tav , de alfa a omega .

E sega ni dua na ka e tautauvata kina na iVolatabu kei na so tale na ivola era vola na tamata vakavo ga na kena irairai. For in reality , eda raica ga na kena irairai, eda wilika me vaka na veivakadonui ni volavola e baleta sara ga na vosa vakaIperiu kei na vaKirisi , e vakadewataki kina vei keda na ivola taumada. Ia ena nona vola na iVolatabu, e vakayagataka o Mosese na vosa vakaIperiu makawa e duidui na matanivola ni matanivola mai na matanivola ni gauna oqo , era sosomitaki ena matanivola ena gauna era vesu tu kina e Papiloni, e sega ni vakavuna e dua na leqa . Ia erau veicurumaki na matanivola qai sega ni vakatikitikitaki na vosa , e sega ni vakarawarawataka na wiliwili. Ia ena taudaku ni leqa oqo e tiko kina na vinaka ni kena buli na vosa duidui me vakatau ena digidigi ni matanivola e digitaki me vakatakilakilataka na kena itekitekivu. E rawa oqo ka sa vakaraitaki, ka vakadinadinataka ni sa sivia sara dina na iVolatabu na veika e rawa ni vakasamataka ka kila na tamata. Na vakasama kei na vakanananu ga ni Kalou Dauveibuli sega ni vakaiyalayala e rawa ni vakasamataka e dua na cakacaka vakaoqo. Baleta na kena laurai oqo na kena wiliki vakavuqa na iVolatabu e vakaraitaka ni vosa kece e basika kina e digitaka ka vakauqeta na Kalou vei ira na veimataqali dauvolavola ni nona ivola ena veigauna me yacova na iotioti, na nona Vakatakila se Apokalipisi .

Rauta na 1890, e dua na dauvakadidike ni fika ni Rusia , o Ivan Panin, e vakaraitaka na kena tu na iwiliwili ni fika ena veimataqali tabana ni kena tara na ivola vakaivolatabu. Baleta na vosa vakaIperiu kei na vosa vakaKirisi e tautauvata kina na kena vakayagataki tale ga na matanivola ni nodrau matanivola me vaka na naba kei na naba. Na veivakaraitaki e cakava o Ivan Panin e sa vakalevutaka sara ga na nodra cala na tagane era sega ni kauaitaka vakabibi na iVolatabu ni Kalou. Baleta kevaka e sega ni dua na kena revurevu na veika e kune oqo ena kena rawa vei ira na tamata me ra lomana na Kalou, era sa kauta laivi tikoga e dua na dodonu mai vei ira ni ra sega ni vakabauta na nona bula. E vakaraitaka o Yvan Panin na kena sa tu ena veivanua kecega na naba "vitu" ena kena tara taucoko na iVolatabu, vakabibi ena kena imatai sara ga ni tikina, ena Vakatekivu 1:1. Niu sa vakaraitaka vakataki au ni Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga sa ikoya na " *ivakatakilakila ni Kalou bula* " ni Vakatakila 7:2 , na cakacaka oqo e vakadeitaka ga kina na ivakadinadina e kunea na dauvakadidike vuku oqo ka solia vei ira na saenitisi gagadre , ni nona gauna kei na noda, ivakadinadina vakasaenisi sega ni veiletitaka rawa.

Me tekivu mai vei Yvan Panin, na kompiuta ni gauna oqo sa vakadikeva na 304805 ivakatakilakila ni matanivola ka bulia na Volavola ni Veiyalayalati Makawa duadua ga, kei na parokaramu ni komipiuta e solia na wiliwili duidui sega ni wili rawa ena kena biu na matanivola yadua ena dua na papa ni vakadidike levu ka kena rawa ni veitarataravi e tekivu ena dua ga na laini vakadodonu ni dua na let80 . mai na 304805 na ivola oqo ; kei na maliwa ni rua na veitarataravi vakaitamera oqo na veivakaduavatataki kece e sega ni wili rawa . Eda

kunea na itukutuku me baleta na vuravura terrestrial, na kena veika e yaco ena veimatanitu kei na yacadra na tamata makawa kei na gauna oqo kei na veika e rawa ni yaco e levu sara baleta ni ka bibi duadua ga me maroroi e dua na vanua tautauvata (mai na 1 ki na n...) ena maliwa ni matanivola yadua ni vosa e buli. Me ikuri ni veitarataravi vakadodonu kei na veitarataravi vakadodonu, e tiko na levu ni veitarataravi oblique, mai na dela ki ra kei na mai ra ki cake , mai na imatau ki na imawi kei na mai na imawi ki na imatau.

O koya gona, niu taura na iyaloyalo ni wasawasa, au vakadeitaka ni noda kila na iVolatabu e tiko ena ivakatagedegede ni kena dela. Na veika sa vuni tu ena vakatakilai vei ira na digitaki ena gauna ni tawamudu era sa vakarau curu kina. Ka na vakadrukai ira tale na nona daulomani na Kalou ena nona kaukauwa levu ka sega ni vakaiyalayala .

Na veivakaraitaki vakasakiti oqo e ka ni rarawa ni sega ni rawa ni veisautaka na lomadra na tamata me ra mai lomana na Kalou " *ena lomadra taucoko, ena yalodra taucoko, ena nodra kaukauwa taucoko, ena nodra vakasama taucoko* " (Vunau ni Soro.6:5; Maciu.22:37) ; me vaka na nona kerekere dodonu. Na veika e sotavi e vuravura ena vakadinadinataka, na veivakacacani, veivakadodonutaki, kei na itotogi e sega ni veisautaka na tamata, oqo na vuna, na ituvatuva ni veivakabulai ni Kalou e vakacegu mai na itekivu ni bula galala ena tikina oqo: " *na loloma uasivi e vakasava tani na rere* " (1 Joni 4:18) . Na nodra digitaki na digitaki e yavutaki ena nodra vakaraitaka na loloma uasivi vua na Kalou, na Tamadra vakalomalagi. Ena " *loloma uasivi* " oqo sa sega tale ni gadrevi kina na lawa se ivakaro, ka imatai ni tamata me kila oqo o Inoki qase ka vakaraitaka vua na Kalou na nona loloma ena nona " *lako vata* " kei koya , ka qarauna me kakua ni cakava e dua na ka me vakacudrui koya. Baleta na talairawarawa sai koya na loloma, kei na loloma sai koya na talairawarawa ena inaki me soli kina na marau kei na reki vua na daulomani. Ena nona uasivi vakalou, a lako mai o Jisu ena kena gauna me vakadeitaka na lesoni oqo ni loloma " *dina* " ni oti na imatai ni ivakaraitaki vakatamata, o Eparama, Mosese, Ilaija, Taniela, Jope kei na vuqa tale ka kila duadua ga na yacadra na Kalou.

Veisau ena vuku ni gauna

E sega ni dua na vosa e vuravura e sega ni sotava na veisau kei na veisau e vakavuna na vakasama vakatani ni kawatamata. Ka ena ka oqo, na vosa vaka-Iperiu e sega ni dro tani mai na veivakacalai vakatamata oqo, ka sa vakakina na ivola vaka-Iperiu eda taura tu me taumada sa sega tale ni dua na ka mai na kena taumada ni volavola i Mosese ena dua na ituvaki vakatani vakalailai. Au dinautaka na kunekune oqo ki na cakacaka nei Ivan Panin kei na dina ni ena vakadewa ni ivola vaka-Iperiu e vakayagataka ena 1890, ena Vakatekivu 1:1, e digitaka na vosa Kalou ena vosa vaka-Iperiu "elohim." Ena vosa vaka-Iperiu , "eloimi" e vuqa na "eloha," ka kena ibalebale na kalou ena duabau. E dua na ikatolu ni fomu e tiko: "El." E vakayagataki me semati kina na vosa Kalou ki na yaca: Taniela; o Samuela; Peceli; etc. Na vosa oqo e vakatoka na Kalou dina e ciqoma e dua na matanivola levu ena noda vakadewa me vakatakilakilataka na duidui ni Kalou dina kei na kalou butobuto lasu ni tamata .

Na iVolatabu e dodonu ka vakabibitaka vakadodonu na dina ni Kalou e "dua ga," ka vakavuna me "eloha," na "eloha" dina duadua ga. Oqo na vuna, ena nona vakatoka vua na vosa vakalevu "elohim," ena Vakatekivu 1 kei na veivanua tale eso , na Kalou e vakauta tiko mai vei keda e dua na itukutuku ka dodonu me tukuna kina ni sa Tama ni vuqa na bula ka predate na buli ni noda ituvatuva vakavuravura se dimension , kei na bula kecega ena ear ka na appe . Na bula vakalomalagi sa buli oti oqo era sa wasei ira oti na ivalavala ca, ka a basika ena imatai ni nona ibulibuli galala. Ena nona vakatokai koya me "elohim," na Kalou dauveibuli e vakadeitaka na nona lewa ki na veika kecega e bula ka sucu mai vua. E na itutu oqo ena qai rawa kina vua e muri , vei Jisu Karisito , me colata na nodra ivalavala ca e vuqa na nona digitaki ka vakabulai , ena nona mate veisorovaki duadua ga , e vuqa na bula

vakatamata. Na vosa "elohim," e vuqa, e vakatoka kina na Kalou ena nona kaukauwa ni veibuli ena veika kecega e bula. Na vosa oqo e parofisaitaka talega na veiitavi e vuqa ena vakayacora ena nona ituvatuva ni veivakabulai ka sa tu kina o koya ka vakabibi ka veitaravi, " *Tamada, Luvena kei na Yalo Tabu* " ka na cakacaka ni oti na papitaiso me vakasavasavataka ka vakatabuya na nodra bula na nona digitaki. Na lewe vuqa oqo e baleta talega na veimataqali yaca ena kauta mai na Kalou: Maikeli me baleti ira na nona agilosi; Jisu Karisito me baleta na nona digitaki vakatamata era volitaki ena nona dra.

Me vaka e dua na ivakaraitaki ni veivakacalai ena vuku ni veivakacalai ni tamata au solia na kena ni vosa "me vakalougatataki", vakaraitaki ena vosa vaka-Iperiu ena vu ni "brq" kei na kena digidigi ni vosa ena tini me vakadewataki ena "me vakalougatataki" se "me vosavakacacataki". Na veivakacalai vakatani oqo e vakatanitaka na ibalebale ni itukutuku me baleti Jope, ka kaya dina vua na watina " *vakalougatataka na Kalou ka mate "* , ka sega ni, " ~~*vosavakacacataka*~~ *na Kalou ka mate* ", me vaka era vakatura na dauvakadewa. E dua tale na ivakaraitaki ni veisau vakatani vakailasu, ena vosa vaka-Varanise na vosa "vakaidina" ka kena ibalebale taumada "vakaidina ka vakaidina" sa taura ena vakasama vakatamata na ibalebale ni "rairai" , veibasai sara . Ka dodonu me cavuti na iotioti ni ivakaraitaki oqo baleta ni na taura na kena bibi ka kauta mai na kena revurevu bibi. Ena ivolavosa " Larousse lailai " Au raica e dua na veisau me baleta na ibalebale ni vosa "Sigatabu". E vakaraitaki me imatai ni siga ni macawa ena ilavelave ni 1980, e yaco me ikavitu ni siga ena ilavelave ni yabaki e tarava. E dodonu kina vei ira na luve ni Kalou ni dina me ra qarauna na veisoqoni veisau era tauyavutaka na tamata baleta ni sega ni vakataki ira, na Kalou dauveibuli levu e sega ni veisau ka sega ni veisau na nona ivakatagedegede, me vaka ga na ituvatuva ni veika kei na gauna ka a tauyavutaka mai na nona tauyavutaki o vuravura.

Na cakacaka ca ni kawatamata e sa tara sara mada ga na ivola vakaIperiu ni iVolatabu, na vanua e vakayagataki kina vakatawadodonu na vowels ka sega na kena itinitini me baleta na veivakabulai, ia me taqomaki na nona vakadewa vakamatanitu, sa vakarautaka na Kalou, ena iwalewale ni fika, na sala me kilai kina na ivola dina mai na lasu. Oqo ena rawa kina vei keda me da vakadeitaka ka vakadeitaka na kena tu e vuqa na iwiliwili ni fika ka vakatakilakilataka ga na vakadewa vakaivolatabu dina , ena vosa vaka-Iperiu kei na vosa vaka-Kiriki, ka sega ni veisautaki na kena ivakatakilakila me tekivu mai na ika 2 ni [senitiuri] BC.

Na Yalo e vakalesuya mai na dina me baleta na vakadonui ena vakabauta (ena <u>nona</u> vakabauta) .

Au sa tukuna oti na kena vakatanitaki na ivola vakaivolatabu; na veika e baleta na levu ni vakadewataki ni volavola taumada. Me vakararamataki ira na nona tamata ena iotioti ni gauna, na Yalo ni dina e vakalesuya mai na nona dina , ena nona dusimaka na nodra vakasama na nona digitaki ki na veitikina e se tu ga kina na veivakacalai bibi . Oqo na ka e se qai vakayacori walega oqo ena Siga ni Vakacecegu oqo ni Sepiteba 4, 2021, ki na vanua au sa solia kina na yaca ni "Siga ni Vakacecegu karisitala " . Au a biuta tu na digidigi ni ulutaga me vulici vua e dua na tacida yalewa ni Rwanda ka keirau dau wasea vata na neirau Siga ni Vakacecegu ena initaneti. E vakatura o koya "na veivakadonui ena vakabauta." Na vuli e kauta mai vei keitou eso na ka bibi dina e kunei ka matata sara kina na neitou kila na ulutaga oqo .

Ena iVolatabu, ena 1 Pita. 1:7, na Yalo e vakatakarakarataka na vakabauta ena koula sa vakasavasavataki: " me *kunei kina na vakatovolei ni nomudou vakabauta, ni sa yaga vakalevu cake mai na koula sa rusa, e dina ga ni sa vakatovolei ena bukawaqa , me vakacaucautaki ka vakalagilagi ka vakarokorokotaki ena ivakatakila i Jisu Karisito* . " Eda sa kila mai na veivakatautauvatataki oqo ni vakabauta e rareme, an true . e kune ena veivanua kece na vatu lalai kei na vatu, e sega ni vaka kina na koula.

Oti, mai na tikina ki na tikina, eda sa qai vulica taumada ni : " *kevaka e sega na vakabauta sa sega ni rawa me vakamarautaki na Kalou* " , me vaka na Ipe. 11 :6: " *Ia kevaka e sega na vakabauta e sega ni rawa me vakamarautaki koya ; ni o koya sa lako mai vua na Kalou e dodonu me vakabauta ni sa bula tiko o koya ka sa sauma vei ira era sa vakasaqarai koya.* " E rua na ivakavuvuli e semati ki na vakabauta: na vakabauta ni nona bula, ia na kena vakadeitaki talega ni sa vakalougatataki ira " *o ira era sa vakasaqarai koya* ", bibi ena dua na ka matailalai. Ka me vaka ni inaki ni vakabauta me vakamarautaki Koya, o ira na digitaki era na sauma na loloma ni Kalou ena nodra talairawarawa ki na Nona cakacaka vakalotu kei na ivakaro kecega, ka vakaraitaka o Koya ena yaca sara ga ni Nona loloma vei ira na Nona ibulibuli. Na vua ni ivau ni loloma oqo, ka vakaduavatataki ira me vaka e dua na makeneta o ira era veilomani ka lomana na Kalou ena vukui Karisito, e vakaraitaki vei keda ena ivakavuvuli kilai levu ka cavuti ena 1 Kor. 13 ka vakamacalataka na loloma dina e vakamarautaka na Kalou. Niu sa wilika oti oqo, au sa qai vakasamataka na itukutuku kilai levu vakatautauvata e soli ena Apakuki 2 :4: "... *ena bula na yalododonu ena nona vakabauta* ." Ia, ena tikina oqo, na vakadewa e vakatura o Louis Segond e tukuna vei keda: " *Raica, sa laveti cake na yalona, sa sega ni dodonu vua; ia na yalododonu ena bula ena nona vakabauta.* " Ena dua na gauna balavu , na tikina oqo e a vakavuna vei au e dua na leqa ka'u a sega ni saga meu walia. E rawa vakacava vua e dua na tamata e " *laveti cake* " ena viavialevu me lewai koya na Kalou me " *dodonu* " ? O koya , me vaka na Vkai.3:34, Jeme.4:6 kei na 1 Pita 5:5, " *sa vorati ira na viavialevu, ia sa solia na loloma vei ira na yalomalumalumu* " ? Na kena iwali e basika ena kena kunei ena ivola vaka-Iperiu na vosa " *sega ni vakabauta* " ena vanua ni vosa " *vuvuce* " e cavuti ena Segond kei na kurabui keitou kunea , ena dua na " Katolika " Vigouroux vakadewa , na vakadewa vinaka ka vakakina na vakasama ka vakavuna me matata sara na itukutuku ni Yalo. Baleta, na kena dina, na Yalo e vakauqeti Apakuki ena dua na itukutuku ena dua na ivakarau sa vakauqeti oti vei Tui Solomoni ena ivakarau ni nona vosa vakaibalebale ka biuta kina na veivakacacani paramita ni veibasai sara; eke, ena Apakuki, " *tawavakabauta* " . kei na " *vakabauta* . " Ka me vaka e tukuna o Vigouroux kei na Vulgate vaka-Latini, na yavu ni nona vakadewa, na tikina e wiliki: " Raica , *o koya e sega ni vakabauta ena sega ni tiko vua e dua na yalo dodonu; ia o ira na yalododonu era na bula* ***ena nona vakabauta*** . mai na kena kilai na itukutuku dina e solia na Kalou. Ni sa vakadeitaki oqo, eda na kunea ena gauna oqo na sala e vakamacalataka vakadodonu kina o Apakuki na veivakatovolei ni "Karisito" ni 1843-1844, 1994, kei na iotioti ni siga me baleta na iotioti ni lesu tale mai dina nei Karisito , na vulaitubutubu ni 2030. E dina sara, na rarama vou oqo e se qai oti toka ga oqo e vakadeitaka me da kila vinaka cake na lesu tale mai nei Karisito. vakadeitaka na veika era sotava na lotu Vakarisito era sa vakadeitaki oti , ena Vakatakila 10:6-7 , ena vosa: " *ena sega tale ni dua na vakadede ... ia ena vakayacori na ka vuni ni Kalou* ." Me baleta na vakaraitaki oqo, au na taura na tikinivolatabu ni Apakuki 2 mai na kena itekitekivu, ka vakacuruma na veivakamacala.

L.Segond vakadewataki mai vei au

Tikina e 1: " *Au na tu ena noqu yadra, ka'u na tu ena vale cecere ; Au na vakaraica me'u raica na cava ena tukuna vei au o YaHWH , kei na cava au na sauma ena noqu veileti .* "

Raica na nona itovo na parofita ni "waraka" ka na vakatakilakilataka na veivakatovolei ni Lotu Kavitu , na Yalo e tukuna vei keda ena itukutuku nei Tani. 12:12: " *Sa kalougata* ***o koya sa waraka*** *me yacova na 1335 na siga .* " Me kilai oqo, na ibalebale ni " *veileti " oqo e soli vei keda ena wase sa oti ka leqa e vakatura o Apakuki sai koya na kena vakabalavutaki na nodra rawa* - ka na tamata ca e vuravura: " *Ena vakalala beka na nona lawa, ka sega ni »vakacacana* ? 1:17) .

Tikina e 2: " Sa qai *vosa vei au o Jiova, ka kaya , 'Mo vola na parofisai , ka ceuta ena vatu raraba, me rawa ni wiliki vakavinaka.* '"

Ena maliwa ni 1831 kei na 1844, a vakaraitaka o William Miller na ituvatuva e vakamacalataka vakalekaleka na nona itukutuku ka parofisaitaka na lesu tale mai i Jisu Karisito me baleta na vulaitubutubu ni 1843 taumada, oti me baleta na vulaikatakata ni 1844. Ena maliwa ni 1982 kei na 1994, au a vakatura talega ka se vakatura tikoga vei ira na ituvatuva vakalekaleka tale eso ni Lotu Vakarisito vou, na four kei na . rarama e vakauqeta na Turaga ni Dina me baleta na noda " *gauna ni icavacava* ." Kevaka e qai kilai ga na kena revurevu dina ni veivakatovolei oqo ni 1994 ni oti na gauna e vakatakilakilataki, me vaka e a yaco ena 1844, na siga kei na kena vakarautaki e sa vakadeitaki tikoga me yacova mai na siga oqo ena Yalo ni Kalou bula.

Tikina e 3: " *Ni sa parofisai oqo sa lokuci tu na kena gauna.* "

Na gauna oqo e sa vakarautaka na Kalou sa vakatakilai mai mai na 2018. Ni taketetaki na siga ni nona lesu tale mai o Jisu Karisito, na gauna sa vakarautaka oqo sa ikoya na vulaitubutubu ni 2030.

" *E lako yani ki na nona icavacava, ka na sega ni lasu;* "

Na lesu tale mai nei Karisito qaqa ena vakayacori ena kena gauna dodonu, kei na parofisai e kacivaka " *ena sega ni lasu* ." Ena lesu tale mai o Jisu Karisito ena vakadeitaki ena vulaitubutubu ni 2030.

" *Kevaka e vakaberai, mo waraka, ni na vakayacori, ena vakayacori vakaidina.* "

Kevaka e a vakatura na Kalou na siga, me baleti koya, na lesu tale mai dina i Karisito ena vakayacori ena auwa vakadeitaki oqo ka kila duadua ga o koya me yacova na 2018. Na vakatututaki ni vakaberaberataki , " *kevaka e vakaberaberataki* ", e rawa kina ni kauwaitaki ira ga na tamata, baleta ni Kalou e maroroya na dodonu me vakayagataka na itukutuku lasu ni vakatovolei koya ena nona lesu tale mai o Jisu ena1 . 1844, 1994 ka yacova mai na noda iotioti ni gauna, na nodra vakabauta na lotu Vakarisito era kaya ni nona veivakabulai , ka vakatara vua me digitaki ira na nona digitaki . Na veitukutuku lasu oqo ka namaka tiko na lesu tale mai nei Jisu Karisito e vakayagataka na Kalou me **tawasei ira** me yacova na icavacava kei vuravura, " *na sila vinaka mai na co ca, na sipi mai na me* " , na yalodina mai na tawavakabauta, " *na vakabauta mai na tawavakabauta* " , na digitaki mai vei ira na lutu.

Na tikina e vakadeitaka na paramita ni lotu Kavitu ni " *vakanuinui* ," ka sa dua tikoga na ivakamacala ni tamata yalosavasava e muri era sa vakatabui ka vakadeitaki ena kena vakayacori na Siga ni Vakacecegu dina ni ikavitu ni siga me tekivu mai na lutu ni 1844, na icavacava ni ikarua ni veivakatovolei ni lotu Kavitu. Ena tikina oqo, e vakabibitaka na Yalo na vakasama ni **vakadeitaki** ka vakatakilakilataka na lesu tale mai oqo nei Karisito, qaqa, dauveivakabulai, ka dauveisausaumi.

Vakadewa kaukauwa

Tikina e 4: " *Raica, ko koya sa sega ni vakabauta ena sega ni tu vua na yalo dodonu: ia ko koya sa yalododonu ena bula* ***e na nona vakabauta*** . "

Na itukutuku oqo e vakaraitaka na lewa ni Kalou vei ira na tamata era vakatovolei ena va na veivakatovolei ni lotu Kavitu ka vakacurumi ki na tikinisiga 1843, 1844, 1994 kei na 2030. E matailalai na lewa ni Kalou ena veitabagauna yadua. Ena veivakaroti vakaparofisai, e vakaraitaka kina na Kalou na lotu Vakarisito " *veivakaisini* " era vakaraitaka na nodra itovo " *sega ni vakabauta* " , ena nona beca na nodra veivakaroti vakaparofisai na nona italai digitaki , oya na nona parofita . E duidui sara, o ira na digitaki era solia na lagilagi vua na Kalou ena nodra ciqoma na Nona itukutuku vakaparofita ka talairawarawa ki na veidusimaki vou era vakaraitaka. Na talairawarawa oqo, e lewa na Kalou me " *ciqomi* , " e , ena gauna vata oqori , e lewai me ganita me maroroya na ivalavala dodonu e vakatokai ena yaca i Jisu Karisito.

Na vakabauta talairawarawa ga oqo " mai na loloma " vua na Kalou e nanumi ni dodonu me curu ki na tawamudu sa roro tiko mai. O koya ga e savata na nona ivalavala ca ena dra i Karisito e vakabulai " ***ena nona vakabauta*** . " Ni sa vakatamata na isau ni vakabauta ,

oqo na vuna e vakamacalataka kina o Jisu na nona itukutuku yadua vei ira na nona digitaki, me kena ivakaraitaki: Maciu 24:13: " Ia *o koya **e** vosota me yacova na ivakataotioti ena vakabulai* ." Na vakabauta e rawa ni yaco me cokovata kevaka e sauma e dua na ivakatagedegede. Ia mo qarauna! E veivakacalai na ka era tukuna na tamata, ni o Jisu duadua ga e vakatulewataka o cei me vakabulai se yali me vaka na Nona lewa me baleta na vakabauta era vakaraitaka na veidigitaki era vinakata mera curu i lomalagi .

Me vakalekalekataki, ena veitikina oqo i Apakuki, e vakaraitaka ka vakadeitaka na Yalo na veiwekani voleka ka **sega ni tawasei rawa** ena maliwa ni " *vakabauta* " kei na " *cakacaka* " e vakatubura; e dua na ka sa vakatubura oti na yapositolo o Jemesa (Jemesa 2:17 : " *Sa vakakina na vakabauta, kevaka sa sega na cakacaka , sa mate vakai koya* .") ; ka vakaibalebaletaka ni mai na itekitekivu ni veivakalotutaki, e a kilai cala ka vakadewataki cala na ulutaga ni vakabauta. Eso, me vaka nikua , era sa vakacuruma ga na yasa ni vakabauta kina, ka sega ni kauwaitaka na ivakadinadina ni cakacaka ka solia vua na kena yaga kei na kena bula. Na nodra itovo na tamata , e vakaraitaka vei ira na Kalou na nona kacivaka na nona lesu tale mai o Jisu Karisito , e vakaraitaka na ituvaki dina ni nodra vakabauta. Ka ena gauna e sovaraka kina na Kalou na nona rarama levu vei ira na nona iotioti ni tamata, sa sega tale ni dua na veivakadodonutaki vei ira era sega ni kila na veika vou e gadrevi ka tauyavutaka na Kalou me tekivu mai na 1843. Na veivakabulai ena loloma soli wale e tomani tikoga , ia me tekivu mai na siga o ya, e yaga ga vei ira na digitaki digitaki mai vei Jisu Karisito , ena ivakadinadina ni nona loloma dina era loveveve. Taumada, na Siga ni Vakacecegu e ivakatakilakila ni veivakalougatataki vakalou oqo, ia me tekivu mai na 1844 , e sega vakadua ni rauta vakataki koya, baleta na loloma ni nona dina vakaparofita , ka vakatakilai ena maliwa ni 1843 kei na 2030 , e dau , vakataki koya , e gadrevi mai vua na Kalou. Na kena dina, na rarama vou e ciqomi mai na 2018 e tiko e dua na veiwekani voleka kei na Siga ni Vakacecegu ni ikavitu ni siga ka sa yaco me iyaloyalo vakaparofita ni ikavitu ni mileniumi ka na tekivu ena lesu tale mai i Jisu Karisito ena vulaitubutubu ni 2030. Me tekivu mai na 2018, " vakadonui ena vakabauta bets na calle na nodra calleve be benefid me baleta na Kalou . kece na nona marama makawa kei na marama vou e vakatakilai ena yaca i Jisu Karisito me vaka e vakavuvulitaki ena Maciu. 13:52: " *Sa qai kaya vei ira: O koya oqo na vunivola kecega sa vakavulici ena veika me baleta na matanitu vakalomalagi sa tautauvata kei na dua na tamata sa itaukei ni vale, sa kauta mai na nona vale ni iyau na veika vou kei na veika makawa* . ". O koya e lomana na Kalou e sega ni rawa ni sega ni lomana me kunea na nona ituvatuva kei na nona veika vuni, ka sa dede na kena vuni tu ka sega ni kilai vei ira na tamata."

Apakuki kei na iMatai ni Lako Mai ni Mesaia .

E vakayacori tale ga na parofisai oqo vei Isireli na matanitu Jiu, e kacivaka kina na imatai ni nona lako mai na Mesaia. Na gauna ni lako mai oqo sa vakadeitaki ka kacivaki mai Tani. 9:25. Ka sa kunei na ki ni kena vakarautaki ena ivola i Esera, wase 7. E yaco me ra vakatoka na Jiu na ivola i Taniela ena kedra maliwa na ivola ni itukutuku makawa, ka sa liutaka na ivola i Esera. Ia ena sala oqo e vakalailaitaki kina na kena itavi vakaparofita ka sega ni laurai vakalevu vei koya e wilika. O Jisu na imatai ni parofita a vagolea na nodratou vakasama na nona yapositolo kei na nona tisaipeli ina parofisai i Taniela.

Na vakaberaberataki kacivaki, " *kevaka e vakaberaberataki, waraka* ", e tiko talega na kena vakayacori , baleta ni ra sa waraka tiko na Jiu e dua na mesaia dauveisausaumi ka dauveivakabulai vei ira na kai Roma , ka vakararavi ki na Aisea 61 na vanua e kaya kina na Yalo me baleti Karisito ena tikina e 1 : " *Na yalo ni Turaga o YaHWéH sa vakavoui au,* na *yalomalumalumu* sa talai au mai *me'u kacivaka na **galala*** vei ira ***na*** vesu *, ka sereki **vei** ira* na *kaivesu* ; *veisausaumi* , " E se vo tiko ga e 2,000 na yabaki me liutaki ira na tamata ki na lesu tale mai i Karisito, qaqa, dauveivakabulai ka dauveisausaumi , me vaka na Aisea 61:2. Na lesoni oqo e laurai vakamatata ena ivakadinadina e cavuti ena Luke 4:16-21: " *A sa yaco*

ko koya ki Nasareci, na vanua sa susugi cake kina: a sa curu ki na vale ni lotu e na siga ni vakacecegu, me vaka na nonai valavala, a sa tucake me wilivola: a sa soli vua nai vola sa volai kina ko Aisea na parofita. , Sa tu vei au na Yalo ni Turaga, ni sa lumuti au ko koya me'u vunautaka nai tukutuku-vinaka vei ira na dravudravua : Sa talai au mai ko koya me'u vakabulai ira sa ramusu na yalodra, me'u vunautaka na galala vei ira na bobula , kei na rai tale vei ira na mataboko, me'u sereki ira era sa vakararawataki, me'u kacivaka na yabaki vinaka ni Turaga . dauveiqaravi, ka dabe sobu. Ena nona tu vakadua eke, sa vakadeitaka kina ni nona lako mai taumada sa baleta ga na " yabaki vakadonui ***oqo*** *" ka a parofisaitaka* na parofita o Aisea. " Na " ***siga ni veisausaumi" .*** » sega ni kauwaitaki ka sega ni wiliki e a vakarautaka na Kalou, me baleta na vulaitubutubu ni 2030, me baleta na ikarua ni nona lako mai, ena gauna oqo, ena nona kaukauwa vakalou taucoko. Ia ni bera na lesu tale mai oqo, e dodonu me vakayacori na parofisai nei Apakuki ena kena " *vakaberai* " , ena veivakatovolei ni " Karisito " , ena 1843-1844 kei na 1994 , me vaka eda sa raica oti.

Na iotioti ni vakatabui .

Sotava na dina .

Ena vulaitubutubu ni 2021, na itekivu ni yabaki vakalou, sa qai vakaraitaka ga na tamata vutuniyau ia lotu Vakarisito lasu ena Tokalau na nona lomasoli me maroroya na nodra bula na qase, ena kena isau mada ga ni vakarusai ni bula vakailavo ni matanitu. Oqo na vuna ena vakauta kina na Kalou ki na iKatolu ni iValu Levu, ka na taura kina na nodra bula e vuqa na tamata ena veiyabaki kecega, ni ra kila ni sega ni dua na wainimate se wainimate me baleta na ikarua ni itotogi vakalou oqo. E matada, ena 8 na yabaki, sa ikoya na yabaki 6000 ni veibuli vakavuravura , ka na vakatakilakilataki na kena icavacava ena nona lesu tale mai o Jisu Karisito. Ena qaqa kei na qaqa, ena liutaki ira na nona vakabulai, na nona digitaki bula kei ira ena vakaturi ira cake, ki na nona matanitu vakalomalagi ka na vakarusa na bula vakatamata kecega e vuravura, ka biuta tu ga, tu vakatikitiki ena butobuto , na agilosi talaidredre ni ivakatekivu, o Setani, na tevoro.

Na vakabauta na ivakavuvuli ni 6,000 na yabaki e bibi sara me ciqomi kina na parokaramu oqo. Na iwiliwili dodonu e yavutaki ena iwiliwili e soli ena iVolatabu e sega ni rawa ena vuku ni dua na "sega ni matata" me baleta na siga ni sucu nei Eparaama (e dua ga na siga vei iratou na tolu na luve i Tira tagane : Vkte. 11:26) . Ia, na veitaravi ni itabatamata vakatamata mai vei Atama ki na lesu tale mai nei Karisito e vakadeitaka na kena sa voleka mai na iwiliwili oqo e 6,000. Ena noda solia na noda vakabauta ki na iwiliwili wavoki, dodonu oqo, eda vakatoka na digidigi oqo ki na dua na tamata " vuku " , oya, vua na Kalou dauveibuli, ivurevure ni vuku kei na bula kecega. Me vaka na ivakavuvuli ni "Siga ni Vakacecegu" e cavuti ena nona ikava ni vunau, e solia na Kalou vua na tamata e " ono na siga " kei na ono na udolu na yabaki me cakava kina na nona cakacaka kecega, ia na ikavitu ni siga kei na ikavitu ni mileniumi era gauna ni vakacegu " vakatabui " (vakatikitikitaki) me baleta na Kalou kei ira na nona digitaki.

Na veika e tiko ena ivola oqo e sa vakaraitaka ni vakabauta e taleitaka na Kalou e tara cake mai na nodra itovo " *vuku* se *vuku* " na Nona digitaki era vakayagataka na veika kecega e tukuna, parofisaitaka, se vakasamataka na Kalou (raica na Taniela 12 :3: " *Ia era na cila na vuku me vaka na rarama ni lomalagi kei na kalokalo e vuqa, ka ra na vukica na vuku me vaka na rarama ni lomalagi e vuqa e .* " Ena nodra cakava oqori, era sa vakadonuya kina na digidigi ni Kalou me ra sa rawata na Nona yalododonu veivueti ka vakaraitaki vei Jisu Karisito."

Meu sogota na cakacaka oqo, ni bera toka ga na drama sa roro tiko mai, au via vakatabuya, ena noqu gauna, vei ira kece na luve ni Kalou dina era na wilika, ka ra na ciqoma ena vakabauta kei na marau , na tikina oqo mai na Joni 16:33 ka rau vakatabuya vei au e rua na ivurevure duidui ena gauna ni noqu papitaiso ena ika 14 ni June, 190; e dua ena noqu ivola

ni papitaiso mai na isoqosoqo, na kena kadua ena ivakamacala taumada ni ivola "Jisu Karisito" ka a soli vei au ena gauna oqo mai vua na noqu itokani dauveiqaravi ena gauna oya, voleka ni yabaki e solia kina o Jisu na nona bula ena isoro : " *Au sa tukuna vei kemuni na veika oqo, me rawa kina vei kemuni mo ni rawata na vakacegu.* Ena *vuravura oqo mo ni rawata na veivakararawataki , ia au na taura na co* .

Samuela , na dauveiqaravi kalougata i Jisu Karisito, " E dina !"

Na iOtioti ni Veikacivi .

Niu vola tiko na itukutuku oqo, ena icavacava ni 2021, e se marautaka tikoga o vuravura e dua na sautu vakalotu raraba ka vakavinavinakataki ka vakavinavinakataki. Ia, yavutaki ena noqu kila na ivakatakila vakaparofita deciphered vakarautaka na Kalou , Au vakadeitaka, ka sega na vakatitiqa lailai , ni dua na iValu Levu rerevaki sa vakarautaki tiko ka sa tiko ena sala me vakayacori ena 3 ki na 5 na yabaki ka tarava. Ena nona vakaraitaka ena ruku ni yaca vakaibalebale ni " *ikaono ni davui* " ena Vakatakila 9, e vakananuma vei keda na Yalo ni sa lima na itotogi rerevaki sa yaco mai me totogitaka na biu ni yalodina ki na nona Siga ni Vakacecegu tabu kei na nona cakacaka vakalotu tale eso ka sega ni dokai me tekivu mai na ika 7 ni Maji, 321 na yabaki ni veivakasavasavataki oqo. itukutuku ni tamata e tuvanaki ena dua na porokaramu vakalotu vakalou. Na ikaono ni nona itotogi e lako mai me vakaroti, ena iotioti ni gauna, na lotu Vakarisito e cala ena nona sega ni yalodina vua. Kevaka e sega na Kalou kei na nona ituvatuva ni veivakabulai, e sega na kena ibalebale na bula vakatamata. O koya gona, me vaka ni " *davui* " e tiko na kena itovo vakamalua, e vakaraitaki ena veivakatautauvatataki ena Vunau ni Soro 26, na kaukauwa ni veivakamatei ni " *ikaono* " ena yaco ki na cecere ni rerevaki ka sa dede na nodra rerevaka ka rerevaka na kawatamata. Na " *ikaono ni davui* " e baleta na iotioti ni iValu Levu ka na vakarusa e vuqa na tamata, " *e dua na ikatolu ni kawatamata* " me vaka na Vakatakila 9:15. Ka rawa ni yacovi vakaidina na iwiliwili oqo ena dua na ivalu era na veivala kina e 200,000,000 na dauvala kilai levu era vakaiyaragi, vakavulici ka vakaiyaragitaki, me vaka na kena dodonu e soli ena Vakatakila 9:16: " *Na iwiliwili ni tamata vodo ose ni mataivalu e rua na udolu na kedra iwiliwili I na udolu na udolu : na udolu vakaudolu* ; oya na 2 x 10,000 x 10,000. Ni bera na iotioti ni veivaluvaluti oqo, ena loma ni ika20 ni [senitiuri] , na rua na ivalu levu kei vuravura ena 1914-1918 kei na 1939-1945 era ivakatakilakila e kacivaka na itotogi levu sa roro tiko mai me vakaotia na gauna ni veimatanitu galala kei na tu vakataki ira. E sega ni vakarautaka na Kalou na koro ni idrodro vei ira na nona digitaki, ia e biuta vei keda na ivakatakilakila matata vinaka me rawa nida dro tani mai na veivanua e taketetaki me ka bibi duadua ena nona cudru vakalou. Ena dusimaka na veivakacacani e dodonu me vakayacora na tamata e kacivi ena cakacaka oqo. Ia ena sega ni dua vei ira ena dua vei ira na nona digitaki. O ira na vukitani tawavakabauta se o ira na tawavakabauta era sa veiseyaki tu e vuravura raraba era na iyaya ni cakacaka ka vakacacani ena nona cudru vakalou . Na iKarua ni iValu Levu . Na iValu Levu e vakacacani ira na tamata ena Tokalau era lotu Vakarisito ra qai veisisivi. Ia ena iKatolu ni Vuravura sa roro tiko mai, na inaki ni veivala ena vakabibitaki kina na lotu, ka ra veivala kina na veimatalotu era veisisivi ka ra sega vakadua ni veiganiti vakaivakavuvuli. Na sautu kei na veivoli ga e vakatara me tubu na vakasama lasu oqo. Ia ena auwa e digitaka na Kalou, me vaka na Vakatakila 7:2-3, na veivakaduiduitaki vakatevoro era taura tu na agilosi ni Kalou ena sereki me " *vakaleqa na vuravura kei na wasawasa* " se, na ivakatakilakila e vakadewataki tiko, " *me vakaleqa* " " na lotu Tawase kei na lotu Katolika" era sega ni yalodina vei Jisu

Karisito. E vakaibalebale sara, na vakabauta vakarisito tawayalodina e vakavuna na takete levu ni nona cudru na Turaganilewa yalododonu o Jisu Karisito; Me vaka ga ena veiyalayalati makawa, a totogitaki o Isireli ena nona dau tawayalodina me yacova na nona vakarusai vakamatanitu ena yabaki 70. Me veibasai kei na " *ikaono ni davui* " oqo , na parofisai i Tani. 11:40 ki na 45, e vakadeitaka, ena nona vakavotuya na " *tolu na tui* ", na ibalebale ni tolu na lotu ni lotu duadua ga: lotu Katolika mai Iurope, lotu vaka-Arapea kei na lotu Maghrebi, kei na lotu Vaka-Rusia. Na veileti e mai cava ena dua na veisau ni ituvaki ena vuku ni veivakacacani ni lotu Tawase ni Amerika, sega ni vakayacani me tui, ia e vakatututaki, me vaka na meca makawa rawa ni Rusia. Na kena vakaoti na kaukauwa veisisivi e dolava na katuba ki na kena iotioti ni veiliutaki me vaka na " *manumanu sa lako cake mai vuravura* ," e vakamacalataki ena Vakatakila 13:11. E dodonu me kilai ni ena iotioti ni itukutuku oqo, na vakabauta ni lotu Tawase ni Amerika e yaco me dua na ilawalawa lailai, na vakabauta ni lotu Katolika vaka-Roma e lewe levu, ena vuku ni veitaravi ni veivakaduiduitaki ni Hispanic. Ena 2022, na kena peresitedi mai Ailadi e dua na lotu Katolika, me vakataki John Kennedy, na peresitedi a vakamatei.

Ena Vakatakila 18:4, ena Kalou Kaukauwa, e vakaroti ira kece era vakabauta ka vakanuinui vua o Jisu Karisito , o ira na nona digitaki, me ra " *lako tani mai Papiloni na Ka Levu* ." E vakatakilakilataki ena ivakadinadina ena cakacaka oqo kei na lotu Katolika vaka-Roma ni pope, " *Papiloni* " e lewai ka cudruvi ena vuku ni " nona *ivalavala ca* . " Ena itukutuku makawa ni ivotavota ni " *nona ivalavala ca* , " na cala ni lotu Katolika e vakarabailevutaki ki na lotu Tawase kei na Orthodox era vakadonuya ena nodra ivalavala vakalotu e vakadonuya na Romemehe ni Sigatabu ena. Na biubiu mai Papiloni e okati kina na biu ni " *nona ivalavala ca e dua* , " na kena bibi duadua , baleta ni Kalou e cakava me dua na " *ivakatakilakila* " ni veivakaduiduitaki : na siga ni vakacegu ena veimacawa, na imatai ni siga ni macawa ena ituvatuva vakalou , na Sigatabu vaka-Roma .

Ena itukutuku oqo, ena kena sa rui totolo na gauna, au sa vakamasuti ira na luvena tagane kei na yalewa na Kalou me ra biuta na vanua ena vualiku kei Varanise ka vakanamata tiko ki na kena koroturaga, o Parisi . Ni sa na sega ni dede sa na vakacacani ena cudru ni Kalou , ka vakararawataki ena " bukawaqa *mai lomalagi* " , ena gauna oqo niukilia, me vaka na koro o " *Sotoma* " ka vakatauvatana kina , ena nona Vakatakila , ena Vakatakila 11 :8. E vakatoka talega me " *Ijipita* ", e dua na iyaloyalo vakatakarakara ni " *ivalavala ca* ", baleta na itovo ni talaidredre ni nona yalayala tawalotu ka saqata na Kalou , me vaka na fero ena itukutuku makawa ni Lako Yani ni tamata Iperiu . Ena ituvaki ni ivalu, ni sa musuki na gaunisala ka vakatabui, ena sega ni rawa me biu na vanua e taketetaki ka dro tani mai na drama veivakamatei .

Samuela dauveiqaravi ni Kalou bula ko Jisu Karisito .

O ira era na vinakata me ra kunea, taumada, na veika e vakaraitaki ena icavacava ni cakacaka oqo, ena dredre me ra kila na vuna au sa vakadeitaka kina vakalevu na kena sega ni veisautaki rawa na kena sa voleka ni vakarusai o Varanise kei Iurope. Ia o ira era sa wilika, mai na kena itekivu ki na kena icavacava, era sa na soqona, ena gauna ni wiliwili, na ivakadinadina ka kumuni, tikoga, me yacova na kena vakatarai me ra wasea, iotioti, na vakabauta sega ni yavalati rawa ni sa tara cake vei au na Yalo ni Kalou kei ira kece era Nona; dina sara. Sa Nona kecega na LAGILAGI.

Na veivakurabuitaki ca ena yaco ga vei ira era gumatua tikoga ena nodra sega ni ciqoma na Nona kaukauwa sega ni vakatauvatani rawa, na lewe levu, kei na Nona rawa ni liutaka na ka kecega me vaka na Nona ituvatuva me yacova na kena vakayacori vakaoti.

Au sa sogota na cakacaka oqo eke, ia na veivakauqeti e solia tikoga vei au o Jisu e sa volai tikoga ka volai ena ivakarau ni itukutuku e vakaraitaki ena cakacaka " **Na Mana Vakalomalagi ni iOtioti ni Veilakoyaki .** "